

བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱལ་གྱི་དོན་ལ་ཕྱི་
རྒྱ་ནག་གི་ཕྱི་རྒྱལ་ཕྱི་རྒྱལ་

ཐུབ་པ་ལྟར་བྱས་ཆོག་ལ།

Kamtsang Prayers

பெரிய அளவுக்குரிய

五

ཚུམ་བ་པོ་འདྲ་བར།

ནང་དོན་གནད་བསྟུས།

གངས་འཁོར་པ་རྩ་མ་ཡིས་ཅུ་ཞེས་བརྒྱུད། །
 མི་ཚེའི་མཐུན་ལམ་གཞན་གྱི་ཡུལ་རྩ་བཅུལ། །
 ཡིག་རྟེན་བསྐྱགས་ཀྱང་ལྟ་བ་གསར་པ་རྟེན། །
 རྒྱལ་ཁབས་འགྲིམས་ཀྱང་རང་གི་སྡེ་ལ་ཞེན། །

སྔོན་རྒྱན་རིག་གཞུང་རིག་གསར་སྒྲིག་རྩ་སྒྲུངས། །
 དེར་རབས་ཤེས་བྱ་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱན་ནས་སྒྲུངས། །
 རང་སྡེའི་རིགས་ལ་དགོས་པའི་རིག་གཞུང་འགར། །
 དཔུང་པའི་ནམ་བཤད་སྤྱི་སྤྱོད་པུག་གཉིས། །

གནའ་རབས་མཁས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་བརྒྱུར་རྩ་བཤ། །
 དེར་རབས་ཚན་རིག་གཞན་གྱིས་བཤད་སྒྲིམ་འཛོལ། །
 ཡིག་རིགས་གང་འདོད་སྒྲིབ་མའི་སྤྱག་རྩིས་བཀོད། །
 མཁན་སྤྱལ་མཁས་པའི་གསུང་དང་འདི་མི་འདྲ། །

གཞུང་གི་ལས་གཞི་སྒྲིལ་གྱིས་བདག་བཟུང་བྱེད། །
 དཔུང་འབྲས་གང་དགོས་གཞན་གྱི་ལག་ནས་ཉོ། །
 ཞིབ་འཇུག་མེད་ཀྱང་དཔུང་ཚྭ་ཆར་ལྟར་འབབ། །
 སྒྲིབ་གྲུའི་དཔོན་རིགས་ཚྭ་དང་འདི་མི་འདྲ། །

རིག་པའི་གནས་ཀྱན་ཅུས་པའི་བཅུད་རྩ་སྒྲུངས། །
 དོན་གྱི་གནས་ལུགས་ཤེས་རབ་སྒྲོང་ནས་བཅུལ། །
 ཡིག་འབྲུ་རེ་བཞིན་སྐད་པའི་ཚ་ལམ་བརྒྱུད། །
 ཟུངས་ཁག་དོན་མོས་བརྒྱུད་པའི་དཔུང་ཚྭ་ཡིན། །

ཁོ་ལོ་གཞོན་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟ་རིག་གནས་གསར་བཟུང་སྐབས་དང་འཁོལ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ་ཀྱི་
 དགོ་ཆུང་ཐང་སྒྲིབ་ཆོ་དབང་དང་། རྒྱལ་ཆེ་པུ་བདེ། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཆོགས། ཡོན་ཏན་
 དཔལ་བཟང་། དབུ་མཛེད་བཟོད་པ་སོགས་སྒྲིབ་གཞིར་སྒྲིབ་དཔོན་ལ་བསྟེན་ནས་ལྷན་
 རྒྱལ་དག་གསུམ། རྒྱན་དག། རྒྱར་ཅིས་དང་འབྱུང་ཅིས། གསོ་བ་རིག་པ་སོགས་ལྷན་མོང་
 རིག་གནས་དང་། གཞུང་བཀའ་ཤོད་ལྟ་དང་། རང་བཟླ་ཆུད་གསུམ། ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་
 སོགས་ལའང་བག་ཆགས་ཅམ་འཛིག་པའི་སྒྲིབ་གཞིར་བྱས། བཅོས་བསྐྱར་སྒྲིབ་ཀྱི་སྐབས་
 ལྷ་སའི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡིག་སྒྲིབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྐལ་ཆུན་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲིབ་
 ཆོན་རྣམས་ལ་སྒྲིབ་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་སྒྲིབ་གྲུ་ནས་ཐོན་རྒྱུ་ལྷ་ས་
 ཅིང་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སྒྲིབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་དགོ་ཆུང་གི་ལས་ཀ་ཐོབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦
 ལོར་དེ་བར་ལོ་ལྷུ་ལོ་ལོ་བོད་དང་། ལ་རི་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཁག་ལ་པན་
 ཆུན་རིག་གནས་བཟུང་ལེན་གྱི་བཀོ་སྒྲིབ་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲེལ་བ་ཆུན་མ་ཆད་པ་ཆགས།
 དེར་བཞེན་དེར་རབས་རིག་གནས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་འཁོལ་སྟོགས་རྣམས་ལ་སྒྲིབ་སྦྱོང་དང་
 ཞིབ་འཇུག་གི་འགོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་བཟུང་ནས་ལྷ་ས་མཐུད་དེ་བོད་ཀྱི་སྐལ་ཆུན་རིག་གནས་
 རྣམས་འཛིན་སྒྲིབ་སྤྱི་ལོ་རིག་གནས་དང་བསྟེན་ཞིང་རྒྱུ་རབས་དང་མཐུན་པའི་སྟོགས་དོར་
 བཅུད་ལེན་གྱི་ཆུལ་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་བཅོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྣམས་དེར་
 རབས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་རིག་གཞུང་གི་འགྲེལ་བཤད་གསར་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད། །

འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྐལ་ཆུན་རིག་གནས་ནང་དུ་དེར་རབས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་ས་
 དང་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་རང་སོར་བཞག་ཅིང་། རྒྱུ་ལྟ་སྒྲིབ་པའི་གནའ་བོའི་འབྲེལ་རྒྱུ་གི་
 འགྲེལ་བཤད་གང་ཡོད་དེར་རབས་ཆོན་རིག་གི་རྣམ་བཤད་ལྷར་ལགས་བཅོས་བྱས་ཏེ། ལྷང་
 རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་ནས་མཐའ་དབྱུང་བཏང་སྟེ་བྱིས་ཡོད་སྟབས་བསྟན་བཅོས་སོ་སོ་ལ་ཐུན་
 མིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་ལྟན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། །

༡ ལྷན་རྒྱལ་འགྲེལ་པའི་བྱུང་ཆོས། གཙོ་བོ་སི་རུའི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དཀའ་གནད་ཀྱི་
 འགྲེལ་བཤད་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས། རྒྱལ་ཀྱི་འཇུག་པའི་ལས་ཆོག་སྐབས་ལྷ་སའི་རུའི་འགྲེལ་
 ཆེན་ལས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མིན་ཞེས་པ་དང་། བདག་གཞན་ཤེད་མཚུངས་མིན་ཞེས་པ་གཉིས་
 དོན་ལ་གཅིག་ཡིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་དཔེར་བཞིན་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ནས་བྱ་བྱེད་ཐ་
 དད་པ་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཆོག་རང་གི་ངོས་ནས་བདག་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། ལས་ཆོག་
 ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དེ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའམ་བདག་
 གཞན་ཤེད་མཚུངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཡིག་གཟུགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་
 ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་དང་འགྲེལ་བཤད་གསལ་བོར་བྱས་ཡོད། །བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ངོས་

འདྲིན་ཡང་དེར་རྟེན་བརྟེན་སྒྲིག་རིག་པའི་ནང་གི། བྱེད་ཅིས་པ། 主语 ལས་ཞེས་པ། 谓语 བྱ་
 ཞེས་པ། 宾语 དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་རྟགས་
 འཇུག་གི་དཀའ་ལྷོག་མཐའ་དག་སེལ་རྒྱས། ལྷག་པར་རྟེན་སྒྲིག་རིག་པའི་བརྟེན་བྱ་མཐའ་དག་
 གྱི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དང་། ཆོད་མའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་མཐའ་དབྱེད་
 བཀོད་ཡོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྟེན་བརྟེན་སྒྲིག་རིག་པའི་བརྟེན་བྱ་མཐའ་དག་རིགས་ལམ་
 གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན། །

༡ ལྷན་རྒྱུ་འགྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། ལྷན་རྒྱུ་མེ་ལོང་མའི་གཞུང་གི་རྩ་ཆོག་ལ་ཆོག་
 འགྲེལ་མཐོང་བ་ལྟས་གོ་སྒྲིག་བྱས། ལྷན་རྒྱུ་ལ་སོགས་གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་ལ་
 འཇུག་ཁམས་སྒྲུལ་དང་། འཇུ་མི་ཕམ་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཅུང་ཟད་
 རྒྱས་འགྲེལ་བྱས་ཤིང་དོན་གསལ་བར་བྱས། ཁྱད་ཆོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་བོད་མཁས་པའི་
 དཔེར་བཞིན་ཆ་ཆོད་ལ་གོ་དཀའ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེད་ལོད་པ་དང་། གཤམ་ཆོག་རྣམས་
 ཐང་སྒྲུ་ཆོད་བའང་མཐུན་ནས་ལྷན་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱིད་རྒྱུ་རྣམས་སྤྲས་གསར་མེད་པར་ཡི་གེར་
 བཀོད་ཡོད། །

༢ ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 དེར་རྟེན་འཇུག་ཤིང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 རྣམས་བཅུག་ཅིང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྟེན་རིམ་མི་འདྲ་བ་དག་ལེའུ་དགུར་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྟེན་བྱེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 གཞིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ་ཆ་རྒྱུ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 པའི་མཐུན་ཆེན་རྣམས་མ་ཆོད་པ་མེད་པར་བྱས་ཏེ་ལོ་དོ་སྤྱོད་ཕྱག་རྟེན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཤེས་
 རིག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་བསྒྲིགས་ཡོད། །

༣ ལོ་རྒྱུས་བྱིས་པའི་དཀའ་ལྷོག་གྱི་ཁྱད་ཆོས། པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 པའི་གཙོ་བོ་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡིན། འདི་ནི་བོད་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་རྟེན་ལོ་རྒྱུས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་ཕྱི་ལོ་
 བསྐྱེད་པའི་ཐོན་པའི་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་ཐོན་པའི་
 པའི་དག་སྒྲིག་ཐོག་རྟེན་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དོན་མཐུན་པའི་ཆེད་རྟེན་
 ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྩ་ཆ་བྱིས་གསར་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད། །

༤ བྱིས་པའི་དཀའ་ལྷོག་རྒྱ་ལྷུར་མ། འདི་ནི་གནའ་བོའི་བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་ནས་ཉེ་རྟེན་
 པར་གྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱུད་རིམ་ལྷན་པ་ཞིག་རྒྱ་ལྷུར་པ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་པ་མ་

ཟད། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གོ་རིམ་ནང་ཏུ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ནང་ཏུ་མེད་པར་རྒྱ་ཡིག་ནང་ཏུ་གསལ་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་བྱར་མཆན་བཏབ་ཡོད། །

༦ ཁམས་ཀྱི་ས་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁམས་ཞེས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དེ་ཆོད་གཞི་གང་ཡིན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ནམས་སུ་འཁོད་པ་ནམས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྟོགས་བསྟེན་གསུང་ཏེ་མིག་སྤར་ཁམས་ཀྱི་རིག་གནས་ས་ཁོངས་གང་ཡིན་ཐེངས་དང་པོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་སྡེ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མི་ཉག་ཁྲི་ཤིའི་ལོ་རྒྱུས་གཉིས་ནི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་དང་གཉིས་སུ་སྤར་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་གཞིར་བཞག །དེའི་ཐོག་ཏུ་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ནམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དག་གིས་ཁ་བསྐྱངས། ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་ཤེས་ཡོན་པ་ནམས་ལ་བཅར་འདྲི་ལུས་ཏེ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་ཉེ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ནམས་ཀྱང་ཁ་སྟོན་བྱས་ཡོད། །

༧ གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱད་ཆོས། འདི་ནི་（国家社科基金-重大项目） རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་ཆོགས་ཆོན་རིག་གི་གལ་ཆེའི་ལས་གཞི་དང་། ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལས་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་སྤྱི་ལོ་ཕྱིན་གྱི་ལོ་༡༩༠༠ ལས་མས་ཅམ་ནས་འགོ་བརྩམས་པའི་ཞང་ཞུང་གི་གསེ་རིག་བྱང་ཚུལ་དང་། བྱང་བའི་དུས་རབས་ནམས་གནའ་བོའི་སྤྱི་རིག་གི་གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་ཕན་ཚུན་གོ་བསྐྱར་གྱིས་སྐོན་ནས་དབྱེད་པ་བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱང་ནམས་སུ་ཞང་བོད་གསེ་རིག་དང་། ཞང་ཞུང་བོད་བཅན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་ནས་བོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྤྱང་བར་གསུམ་ཏུ་གསེ་བ་རིག་པ་ཇི་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་བྱང་ཚུལ་དང་། མཁས་དབང་གང་ཞིག་བྱོན་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྟ་བར་གཞི་བཟུང་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ལམ་གཙུག་པོ། གནའ་བོའི་གསེ་རིག་བྱང་ཚུལ་ལ་མི་རིགས་རིག་པ་དང་། གནའ་རྒྱུས་རྟོག་ཞིབ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས་རིག་པ་བཅས་རིག་ཆོན་ཁག་མང་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྐོན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

༨ འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། འབྲུང་ཅིས་ནི་གཙུག་པོར་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་དམངས་སྲོལ་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་པོའི་ཁམས་ལ་འབྲུང་བའི་རྒྱལ་རིག་གི་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་ཐོག་མར་རྟེན་པའི་རིག་གནས་རྟེན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། དེས་ན་འབྲུང་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ནང་གི་ཆེད་སྟོན་གྱི་ཐ་སྟོད་ནམས་ལ་འབྲེལ་བཤད་དང་། གོ་དཀའ་བའི་རིགས་ནམས་ལ་རེད་མིག་གིས་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད། དེའི་ཐོག་ཏུ་བག་སྟོན། གཤིན་ལས། ས་དབྱེད་སོགས་དམངས་སྲོལ་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་སྟོགས་བསྟེན་གསུང་བྱས་ཡོད། །

༩ སྐར་ཅིས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ནི། བོད་ཀྱི་སྐར་ཅིས་ནི་གནའ་བོའི་མེས་པོ་ནམས་ཀྱིས་རང་བྱུང་

ཁམས་ཀྱི་རྣམ་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་སྟོགས་བསྟོན་གྱིས་པའི་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་
 རེད། དེ་བའི་འདི་ནང་གནའ་བོའི་ཁང་ཁུང་རྒྱ་ནག་པོའི་དག་རྩིས་སྟགས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་
 དབྱུང་པའི་གནམ་གཤིས་རིག་པ་དང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐར་རྩིས་ལུ་བོད་ཡིག་དུ་
 བསྐྱར་བའི་གྲངས་རྩིས་སྟོན་གཟུང་སྐར་གྱི་ལའི་རྒྱུང་འགྲོས་(公转)དང་། རང་འགྲོས་(自
 传)ཀྱི་ལྷུང་བུལ་གྱི་གྲངས་ཚད་རྣམས་ཨང་གྲངས་དང་སྐྱར་ནས་བོད་ཀྱི་ལུལ་དུས་དང་བསྐྱར་
 པའི་དུས་རྒྱུས་གནམ་དབྱུང་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད། དེ་བའི་འདི་ནང་དུ་གཙོ་
 བོའི་བྱུང་ཚུས་དེ། ལྷ་བསྐྱུས་དང་། གཟུང་ལྷ། ཞག་གསུམ་རྣམ་དབྱེ། གྱི་ལའི་རྣམ་བཤད་
 བཅས་དེར་རབས་རྩིས་རིག་གི་ཨང་རྩིས་ཀྱི་སྒྲིག་འགྲོས་ཆ་ཚད་ཞིག་བཞེད་ཡོད། གཞན་ཡང་
 དུས་ཕྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་བསྐྱར་བ་དང་། བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་སྒྲོངས་དང་ཀྱི་བསམ་སྟོ་
 སལ་ཆེར་ཕྱིར་དོར་བྱས་ཤིང་། གནམ་ས་གྱི་ལའི་ཆགས་ཚུལ་དང་ཉི་མཱ་གཟུང་འཛིན་སྐོར་
 རྣམས་དེར་རབས་གནམ་ས་གྱི་ལའི་རྣམ་བཤད་དང་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཡོད། །

༡༠ གསེ་བ་རིག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་བྱུང་ཚུས་ནི། དང་པོ། བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གཞུང་གི་
 ཉེས་པ་གསུམ་(三因)དང་། འབྱུང་བ་བཞི་(四大元素)རྣམས་དེར་རབས་གསེ་རིག་ནང་
 གི་རྣམས་རིགས་དང་སྐྱར་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པའི་དཔེ་དེ་བཞོག་མ་དེ་ཁོ་བོའི་དཔེ་ཆ་འདི་
 ཡིན། སྒྲི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་ཁོ་བོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བོད་སྐད་སྟོན་བྲིད་བྱེད་སར་འགྲོ་སྐབས། དེའི་གོང་གི་
 རྒྱལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་བཞུགས་པའི་བོད་ཀྱི་སྐད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་གསུམ་དང་། འབྱུང་བ་
 བཞི་ཟེར་བ་དེ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རང་བཞིན་གྱི་རུས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཙམ་ལས་རྣམས་རིགས་ཡིན་
 པར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཤིང་མཁན་སུ་ཡང་བྱུང་མི་འདུག །རྒྱ་མཚན་དེས་བོད་སྐད་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་བྱེད་མཁན་ཕྱི་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྐོར་ལ་འདྲི་བརྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་བརྟེན།
 ཁོ་བོས་འདི་དག་ནི་དེར་རབས་གསེ་རིག་གཞུང་དུ་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཁྱབ་ཆའི་ནང་གི་འབྱུང་
 བའི་སྤ་རྣམས་(微量元素)ཟེར་བ་འདི་དང་གཅིག་པར་ཡིན་པ་ཤིས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་
 ཞིག་ཡིན།

གཉིས་པ། བོད་སྐད་གཞུང་གི་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་དང་དེར་རབས་ལུགས་གཉིས་རྒྱུ་
 འགལ་ཏག་ཏག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་བོས་ཡིག་འབྲུག་གཅིག་གི་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་
 ལུགས་དང་། དེར་རབས་ལུགས་གཉིས་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་ཚིགས་གཅིག་མཐུན་དུ་དོས་
 འཛིན་བྱས་ཡོད། བཤད་རྒྱུ་ལས། མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྒྱ་གཉིས་པར། ཞེས་དེར་
 རབས་ལུགས་ཀྱི་མངལ་ཆགས་པའི་དུས་དང་རྒྱུ་འགལ་བྱུང་བ་དེ། བར། པར་ལ་བསྐྱར་
 པས་དེར་རབས་ལུགས་དང་ལྷ་ཚུལ་གཅིག་མཐུན་བྱུང་ཡོད། །

གསུམ། ཟུར་མཁར་བ་དང་། དེལ་དམར་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་འབྱུང་བ་ས་

ཆུ་མི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཕན་ཚུན་འདུ་འབྲུ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་རྒྱས་པ་(药效)དང་། ཡོན་ཏན་
 (功能)མི་འདྲ་བར་རྒྱུར་པའི་རེའུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་དེར་རྒྱས་ཆེད་
 དཀའ། དེས་ནས་ཁོ་བོས་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《མིས་པོའི་ཞལ་ལུང་》དང་། བོན་གྱི་གསོ་
 རིག་ཡིག་ཚང་《འབྲུམ་བཞི》 འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་བཤད་རྒྱུ་འགྲེལ་པ་《གཞན་ལ་ཕན་
 པའི་གཏེར་》རྒྱམས་ཕན་ཚུན་གོ་བརྒྱུར་བྱས་ཏེ། བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རྒྱམས་སོ་སོར་
 བཞོད་དེ་འབྲུང་བའི་རྒྱས་པ་རེའུ་མིག་བརྒྱ་དང་ར་བཞི་ཅན་(元素周期表)སོགས་རེའུ་མིག་
 གསར་པ་འགའ་ཞིག་གསར་བཅོ་བྱས་ནས་དཔེ་སྟུན་བྱས་པ་ཡིན། །

༡༡ དབྱིན་ཡིག་རྒྱ་བྲིས་པའི་བོད་སྐད་གྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་《བོད་སྐད་འབྲུང་རྒྱས་ཞིབ་
 འཇུག》(书名——藏医元素研究)།ཅིས་པ་འདི་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་བ་རྒྱམས་ལ་བོད་སྐད་རྒྱ་རྩོད་
 བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་རྒྱ་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པ་དང་། འབྲུང་བཞི་རྒྱས་པ་བརྒྱད་། མེ་
 རྩོད་། ལས་རྒྱུ་དང་། ཡི་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་གྲུབ་ཆའི་འབྲུང་བའི་རྒྱས་རྒྱམས་ཕྱི་ལྷགས་ཀྱི་
 རྒྱས་འཇུག་དང་། རྒྱེད་རོས་ཀྱི་མིང་རྒྱམས་བེད་སྤྱད་ཅིང་། འཆད་བྱིད་བྱས་པའི་བེན་བྲིས་
 རྒྱམས་ལྟན་ཅིག་རྒྱ་བརྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན། །

༡༢ བོད་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས། འདི་ནི་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་
 211ལས་གཞི་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་དོན་གཙོ་བོར་བོད་ཀྱི་ལྷན་ཁམས་དང་། མིའི་འགྲོ་བ། རིག་
 ཀནས། ལྷན་སློབ། རི་རྒྱ་སོགས་མདོར་བསྟུས་པའི་སློབ་ནས་རྩོད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་
 རྒྱུ་རྩུ་ཆེད་མའི་སློབ་འདི་ནི་ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་དཔེ་ཆེད་རྒྱ་ས་པའི་ཆེད་མ་
 རིགས་གཏེར་གྱི་རབ་བྱེད་ཐོག་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བཤད་དང་རིགས་ལམ་རྒྱམས་ར་སློབ་མཁན་
 པོ་ཐུབ་ནོར་གྱི་མཐུན་ནས་ཐོབ་པའི་ཞལ་གསུང་རྒྱམས་བེན་བྲིས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་
 རིགས་ལམ་སློབ་རྒྱམས་རྗོང་རྒྱལ་བྲག་འགོ་དགེ་བཤེས་སློབ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ལམ་གྱི་
 ལྷགས་ལྟར། བརྗོད་བྱ་སྟུམ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཆ་ཆེད་བ་ཞིག་བཞོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་བསྟུས་རའི་
 རིགས་ལམ་ནང་རྒྱ་སྤར་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཞིག་ཡིན། །

༡༣ ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འགྲེལ་པའི་ཁྱད་ཆོས། གསར་སྟགས་ནང་གི་རྩོགས་རིམ་གྱི་
 སྐབས་སུ་ཅ་ཐིག་རྒྱུ་གསུམ་གནད་རྒྱ་བརྒྱན་ཏེ་ལྷན་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལ་ལྷན་དངོས་པོའི་གནས་
 ལྷགས་ཤེས་དཔོན་པ་ནི་མ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ལྷན་སྤྱོད་འདི་ནི་སྤར་ལྷགས་ལྟར་
 གསར་རྒྱ་མ་བྱས་པར་ཀན་པོ་རྒྱམས་ལ་ལྷན་ཁམས་བདེ་ཐང་གི་ཆེད་རྒྱ་ལག་ལེན་གྱི་མཐུན་
 རྒྱུན་བརྒྱན་ན་རིང་འཆོ་ཆོ་ཡི་བཅུད་ལེན་གྱི་ཡན་ལག་ཅིག་རེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལྷན་
 དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་ཤེས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རེ་བྱུང་ལས་བྱུང་མི་འདུག །ཀམ་པ་རང་
 བྱུང་དོན་རྗེ་དང་། རྒྱར་མཁར་པ་སློབ་སྟོན་རྒྱལ་པོ་སོགས་སྤྱན་སྟགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཁས་པ་རེ་

འགའ་ཕུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གསར་ཁྲགས་ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་ནུལ་འཕྱོར་པ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་སྒྲིམ་མ་དགོས། འོན་ཀྱང་ཐོད་ཀྱི་བསྐྱེལ་བྲིད་པལ་ཆེར་སྟོང་སྟོམ་ཅམ་ལས། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ཆ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་ཅམ་ཡང་ངོས་འཛིན་ཡང་དག་པར་བྱེད་ཐུབ་མཁན་དགོན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་འགྲེལ་བཤད་འདིའི་ནང་གི་ཆ་དབུ་རྒྱུ་རྩེ་གསུམ་དང་། ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གྲུབ་པ་ལུས་ཀྱི་ལུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲིགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་ལ་གནས་ཤིང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱུར་པའི་ཆ་སུམ་བསྐོར་མ་དང་། རྒྱལ་བའི་ཆ་དང་། ཀྱན་འཕྲངས་མ་དང་། དབང་པོའི་ཆ་རྣམས་སོ་སོ་གང་ཡིན་ཅུབ་ལུགས་གསོ་རིག་དང་རྒྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། །

༡༥ མཐའ་དབུད་སེང་གའི་ང་རོ་ནི། མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་རང་གི་འོས་འགན་གྱི་སྟོབ་ཚན་ལོ་རྒྱུས་དང་། བར་སྟོན་སྐོར་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་དབུད་སྟོམ་རྣམས་ C རིམ་པའི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་དང་། སྟོག་ཤིང་གི་རིག་གཞུང་དུས་དེབ (C 刊有、核心刊物) རྣམས་སུ་བཀོད་ཅིན་པ་ཁག་གཅིག་སྟོགས་བསུས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་མི་ལོ་བཞི་ཅུ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་ལས་མིག་སྒར་སྟེ་ཆོགས་སོག་བེད་སྟོན་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལོ་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་བཀལ་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ལ་སྟོ་སྟེད་ཅུང་ཟད་སོབ་པའི་གསོས་སྒྲན་དུ་འགྱུར་བའི་རེ་སྟོན་དང་། ཕྱི་རབས་ཐོད་རིགས་གཞོན་ཅུ་རྣམས་ཀྱིས་དབུད་གཞི་དང་། བསྟོ་སྟེང་གི་གར་སྟེགས་ཤིག་དུ་འགྱུར་བའི་རེ་སྟོན་ཡོད། གཞན་ཡང་གཞོན་ཅུའི་སྐབས་སུ་སྟོབ་སྟོང་བྱས་པའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ཀ་ཐོད་རྣམས་ལས། དབུ་མ་འཇུག་པ་དང་། སྟོང་འཇུག་སྐོར་ལ་ཆོག་འགྲེལ་ཅམ་ཞིག་བྲིས་ན། པལ་ཆེར་དེར་དུས་མཁན་སྟུལ་ལ་སྐོར་གྲགས་ཆེན་འདི་དག་གིས་བྲིས་པའི་གཞུང་འགྲེལ་གྲགས་པ་དེ་དག་ལས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་འཁྱི་ཐུབ་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་ལེན་མེད་པའི་ཁ་བཤད་སྟོང་པས་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་དཀའ་བ་སྟམ་ནས་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན། ད་ལན་དཀའ་མཛོས་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁམས་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་དབུ་བྲིད་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཉིད་པར་སྒྲན་དང་འགྲེམ་སྟེལ་གནང་རྒྱུ་རྒྱུ་སྟོར་སོབ་པ་ལ་སྟེང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གྱིན། ཞེས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྟོབ་པའི་རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བསྟན་ཐུན་ཆོགས་དེས་སྟོན་ཅུབ་མི་རིགས་སྟོབ་གྲ་ཆེན་མོའི་རང་ཤག་དུ་བྲིས་སོ། །

内 容 提 要

非为大师与大官，
云游四海求学问，
一生钻研诸文献，
获得不少新观点。

儿时隐蔽听旧学，
青年云游长见闻，
融合古今探藏学，
汇成文集十四册。

登上宝座说道法，
抄袭古文弄玄妙，
糊涂论说蒙自他，
此说非同他人说。

陋室书籍堆如山，
积累妙语如觅食，
此无过目费解语，
此论非同他人论。

求取知识之精华，
找出智慧之真谛，
字字经过深思书，
故为心血之结晶。

我小时候，遭遇文化大革命运动，学习文化知识必须得隐蔽。我秘密拜唐拉泽旺、夏切彭德、元登彭措、元登巴桑、嘎玛色巴等著名藏族大学者们为师，系统地学了藏文文法、藏文修辞学、藏族历算、藏医藏药等藏学通用学科理论，以及五部大论、内观三续、功课仪轨等

少量的佛教理论。改革开放以后，我到四川省藏文学校，系统地学习了藏族传统文化十明学科的理论知识。公元1986年，我毕业分配到北京中央民族大学任教，成为一名普通的高校教师。公元1994年至今，我有幸赴欧洲、北美等西方众多的大学，陆续开展学术访问、学术交流和学术研究工作，我的学术视野得以拓宽，我的现代文化和学术观念得以成熟，我因此步入了新的学习与研究之路。此后，我能够把藏族传统文化和世界其它文化对比起来研究，能够对藏族传统文化做取其精华和去其糟粕的研究。我先后撰写《藏文文法》等藏学理论著作，尽最大可能地用现代科学理论来诠释藏族传统学科知识，使其跟上现代文明发展的步伐。

今天，我再次仔细修改完善我的所有文章和著作，其中符合现代科学理论的观点和说法没有作变动，因为时代背景原因出现明显违背现代科学理论的错误观点和错误说法，作了修改与完善。我的所有文章和著作，都经过了文献依据与逻辑理论的再三推敲，应该具有非同一般的特色。

1 《藏文文法通论》：在继承《司徒文法》当中文法释难理论的基础上，《藏文音势论》当中的及物动词与不及物动词的分别方面，经过仔细研究《司徒文法》当中的相关理论与列子，得出新结论是：动词本身在现在式与未来式当中有变化，则为及物动词；动词本身在现在式与未来式当中没有变化，则为不及物动词。我把藏文文法当中的动作、作者及能所与现代语法当中的主语、谓语及宾语结合起来诠释，很好地排除了其中的疑惑与困难。

2 《藏文文论与诗学明鉴》：对《诗学明镜》进行通俗易懂的阐释之余，语音多义的修辞手法等难点，结合珠康楚的《修辞学明镜注释》与居米旁的《修辞学明镜注释》等的观点，作了仔细深入地阐释。在解读博克巴的《修辞学明镜列子诗句》方面，结合作者的时代历史文化背景作了具有充分说服力的还原释读，其中的隐喻诗句，根据恩师唐拉泽旺的讲解，作了正本清源的解读。

3 《藏史纲要》：以世界历史为时空背景，把藏族历史纳入现代世界历史的理论框架内，以全篇九章的大信息量创新性地诠释了藏族历史。为了撰写这部新的历史著作，我查阅了藏传佛教本教与班迪（指

非本教的宗派)等各宗各派的大量文献,研究了汉文史籍和英文史书当中与藏族历史有关的文献资料,研究了大量的考古文物,最终形成了这部叙述藏族六千余年文明发展史的历史著作。

4.《藏史简论·少年史纲》:是《藏史纲要》的通俗浓缩版,主要是为了满足藏史初学者们学习藏族历史知识的需求而编写。减掉大量的文献引用、繁复的理论解释和复杂的逻辑论证之后,以少年儿童容易接受的话语,娓娓道来藏族文明发展历史的大致脉络。

5.《藏史简论·少年史纲》:汉文版:这是第一本描绘藏区从原始社会到近现代发展的通俗史学作品。本书对照汉藏文献,在翻译的过程中增补了许多藏文史书并未记载却可见于汉文史书的一些珍贵的历史资料。

6:《康巴地区史》:从藏汉历史文献中寻找康巴的文化区域,叙述康巴地区的人文史。其中德格地方史与木雅西夏史方面,在研究梳理藏汉史书中相关记载的基础上,查阅和研究众多相关人物的传记作了文献依据的补充。除此之外,访问康巴地区名人和学者,对康巴地区的近代史作了补充。

7《藏医药历史》:这部著作是我承担国家社科基金重大项目与康巴文化研究院科研项目的成果之一。藏医药起源于公元前1800年左右的古代象雄地区(今西藏阿里及周边地区),其与古代希腊医药学有不少相似之处,我把这两者联系起来作了对比研究。针对古代象雄邦国并入吐蕃帝国之后,藏医药学怎样传播到藏区各地,期间整个藏区出现了哪些藏医药大师等问题,我严格按照历史唯物主义观点和方法,仔细梳理和研究现存文献资料和文物后,给出了符合科学规律的解答。

8《藏族民族与元素历算教程》:元素算在藏区具有悠久的起源发展历史,是非常重要的藏族民间文化。针对《元素算相关知识宝瓶》当中疑难术语,我作了通俗易懂的解释,并且配有令人耳目一新的表格。除此之外,我还增加了《婚事元素算》、《丧事元素算》、《风水知识》等相关文献诠释。

9《藏族楚派历算通论》:历算是藏族先辈经过长期观察大自然种种现象,不断总结经验后形成的一套科学理论知识。这部著作里,通过正确解读《象雄古历算》当中的观察自然天文历算理论,以及译成

藏文之《时轮金刚历算》当中的行星公转与自转的速度计算法等，结合藏区特有的季节变化与气候规律推出了符合青藏高原地域的历算解说。其中，舍去了晚期从印度和汉地翻译过来的迷信说法，增加了现代科学解释宇宙起源、星球运行、日食月食等的理论知识。

10《藏医药学人体与疾病研究》：一、经过长期研究后，我首次提出了结合古今中外医药学的藏医三因、四大元素诠释论。公元1994年，我到国外传授藏医藏药理论与实践的时候，国内外还没有把三因和四大元素解释清楚，且误认为它是人体的某种能量或功能，不清楚它是人体的物质元素。针对种种疑惑和提问，我向国内外藏医药研究人员，从微量元素论的角度详细解释了藏医三因、四大元素理论。二、以前，藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论有矛盾。我通过一个字的改写纠正，把藏医的胚胎形成时间论与现代医学胚胎形成时间论做到完全一致的解读。三、藏文文献记载，苏喀巴与迪玛巴就藏药的地、水、风、火属性不同，合成药物服用后产生不同的药效与功能的问题，造有一目了然的图表。可是今天的我们找不到这些图表，我根据《藏医释续注疏先辈导言》、《本教四部医经》、珠巴·白玛噶波所著《释续注疏》等文献的比较研究，重新汇编出版了104格的藏医元素周期图表。

11《藏医元素研究》英文版：本书主要是面向国外学者与学生讲解藏医学中人体构造，物质元素论和藏药药材元素成分论等讲稿的汇编。

12《藏学概论》：本书是中央民族大学的211项目，主要探讨了藏区地理、人文、民俗文化、山水文化等。因明学部分是用于中央民族大学教学教材，其中重点阐释了萨迦大学士《理量宝藏论》前四章的要点，逻辑论证源于恩师然果·图诺堪布的讲课笔记，辩证法源于炉霍格西洛桑丹珠的讲课笔记。把藏文文法理论纳入因明逻辑框架里面，是本书的一大特色。

13《人体与心理》：是一种保健医学的辅读物，修炼密宗深密圆满次第时，知晓气、脉、明点所在身体的内外结构、运动规律等极为重要，以前这些都处于保密当中，为了帮助老年朋友通过身心锻炼达到健康的目的，我作了公开的著书解释。过去，真正知晓人的身体结构与活动规律的学者不多，噶玛巴·让炯多吉和苏喀·洛珠加波二者

是其中的佼佼者，他们无疑属于密宗瑜伽行者。藏区的诸多修行开示法，强调观修空性，清楚知晓人体内左、中、右三脉的也不多。我在本书中，结合现代西医理论阐释了人体的左、中、右三脉，藏医的人体结构论，气在人体各个部位运行的通道，神经网络的布局和功能作用等。

14《思辨狮子吼》：本书收录有本人近30年教学科研成果，主要是藏族历史与藏文文法等的研究论文。系已经发表在各类学术C刊及核心期刊当中的论文。

本人近40年从事藏学与藏族文化研究的成果，为了使藏族青年学子们容易理解，都作了通俗易懂的阐释。希望这部文集能够成为未来藏族青年学子们的重要参考资料，以及经常进行讨论的焦点。本人年轻的时候系统学习过佛教理论著作《入中观论》、《入菩萨行论》等，对这些论著作一个浅显易懂的阐释，可以胜过现在很多的活佛与堪布，但是没有经过亲自修持与具备修炼经验的夸夸其谈，并不能帮助他人，所以没有做徒劳的事情。

我要衷心感谢甘孜州康巴文化研究院，将我毕生从事教育教学与学术研究的成果，集成研究文献出版发行。

土登彭措

书于西南民族大学家中

Abstract

A Tibetan world vagabond who has never obtained
Such status as an enthroned lama or high official,
The core of my life immersed in the swamp of textual archives,
Finding new perspectives from within old texts.

I interpreted and explained Tibetan culture and knowledge
By synthesizing in fourteen distinct volumes
The traditions I learned secretly in my childhood
And the things I saw and heard while traveling the world in my youth.

These books are unlike contemporary scholar productions,
Such as religious preaching with symbolic gestures from high thrones,
Or the copying of ancient scriptures by today's students
Without understanding those difficult points themselves.

They are unlike contemporary scholarly research,
Such as piling up textual archives like mountains in offices,
Compiling diverse papers like various grains,
Which can be viewed with one's eyes, but not seen with the brain

They are instead scholarly works produced with warm blood,
Extracting all the fields of knowledge as its marrow,
Seeking the fundamental reality from the matrix of wisdom,
And each syllable running through brain's neural pathways.

At a young age, I had the opportunity to familiarize with the common fields of Tibetan knowledge such as linguistics, literature, astronomy, and medicine and Buddhist fields of knowledge such as the Five Volumes of Sutra, Tibetan commentaries of Tantra such as the Profound Inner Meaning by the Third Karmapa, as well as ritual practices through studying secretly with my main teacher Thanglha Tsewang, Kyapché Pendé, Yönten Pelzang, the then lead-chanter Zöpa, and so forth during the 1960-70s. During the Reform and Opening era, I have studied Tibetan traditional fields of knowledge systematically at the Sichuan Provincial Tibetan School. In 1986, right after graduation from the school, I was recruited to teach at the Central University for Nationalities (now Minzu Univeristy of China) in Beijing. Since 1994, I have been able to visit many universities in the West, such as Europe and North America, to carry out academic exchanges and research. Therefore, I was able to study and research the ways of modern knowledge systems and their development, through and against which I have compared and analyzed Tibetan knowledge traditions to sustain and improve them. I

thus have attempted to offer new interpretations on Tibetan culture and knowledge according to the contemporary sciences and epistemologies in this collection of writings.

In particular, I have kept the views and interpretations in Tibetan knowledge traditions that are accordant with modern scientific understandings intact while improving the outdated understandings and misconceptions that contradict the scientific views today. The books are further produced with thorough analysis through the means of logics and citations. Each book thus has its own unique characteristics, which I have briefly introduced below:

Book 1, Commentary of Tibetan Grammar

This is mainly a commentary on the difficult points in the Sidu's Grand Commentary of Tibetan Grammar. Particularly, after having carefully analyzed Sidu's point that whether or not "action" (bya) and "agent" (byed) are separable (tha dad pa) is equivalent to whether or not "self" (dbag) and "other" (gzhan) forms of a verb has the same capacity (shed mtshung pa) and the examples he gave in his Grand Commentary, I have concluded and explained clearly that a verb that is "tha dad pa" can be understood as a verb's "self" and "other" forms has the same capacity, that is, if the verb has different present and future forms it is a separable or "tha dad pa" and its "self" and "other" forms have the same capacity. If the verb has the same form of present and future tenses, it is then inseparable or "tha mi dad pa". Additionally, I have identified the categories of bya or action, byed or agent, las or object in Tibetan grammar as verb, subject, and object in modern linguistics respectively, which should have clarified some of confusions and difficulties in Tibetan grammar.

Book 2, Commentary of Mirror of Poetry and Tibetan literature

This book offers a concise and simple interpretation on the root text of Mirror of Poetry or snyan ngag me long ma. Particularly, I use commentaries by Druk Khamtrül and Ju Mipam to elaborate on certain embellishments that are considered more difficult in general. Another unique feature of the book is that it openly documents the historical contexts of all the examples and riddles written by Ju Mipam that I have orally received from my teacher Thanglha Tsewang.

Book 3, The Ruby Lotus Key: A Comprehensive History of Tibet

This book has exemplified a new way of historical writing in the history of Tibet as it presents Tibetan historical texts and narratives in the contemporary frameworks of historiography. It engages a wide range of source materials including Tibetan archives of both Buddhist and Bonpo sources, Chinese archives on Tibet, sources written in English as well as archeological artifacts excavated in Tibet to represent the history of Tibetan civilization spanning 6,000 years.

Book 4, The Celebrations of Children: A History of Tibetan Civilization

As a branch of the History of Tibet, this book is intended for elementary Tibetan students. Therefore, it synthesizes the main arguments from *The Ruby Lotus Key* in simple and colloquial Tibetan. Like other Tibetan literary treatises, the book is also unique in providing root texts written in verse followed by commentaries of the root text in prose.

Book 5, A History of Tibetan Civilization (Chinese Translation)

This book consists of not only the translation of *The Celebrations of Children: History of Tibetan Civilization* but also of interpretations of and annotations on the accounts of Tibetan imperial history that are only available in Chinese language in the *New and Old Books of Tang* and *Zizhi Tongjian* (*Comprehensive Mirror in Aid of Governance*).

Book 6, The Regional History of Kham

This is the first scholarly work that demarcates the cultural region of Kham based on the previous accounts of Kham as a cultural region in Tibetan and Chinese historical sources. In addition to the history of *Degé Kingdom* and *Minyak Tangut Empire* that are available in Tibetan and Chinese accounts, biographies of Tibetan scholars from Kham are used to supplement the writing of this regional history of Kham. Furthermore, I have conducted interviews with elite figures and intellectuals of the region to compose the recent history of Kham.

Book 7, History of Tibetan Medicine

This is a result of a major national project funded by the Chinese National Social Sciences Foundation and collaborated with the Institute of Kham Cultural Studies. I have analyzed the history of Tibetan history that began in approximately the year 1800 BCE in *Zhangzhung Empire* and its development by comparing it with the history of Greek medicine in this book. Using historical materialism approach, I then attempted to present an objective account on the development of Tibetan medicine and the important learned medicinal doctor/scholars lived in *Zhangzhung* and Tibet before and throughout Tibet once *Zhangzhung* was incorporated into Tibet during imperial Tibet.

Book 8, The Nectar Stream: An Exposition of Tibetan Elemental Astrology

Tibetan elemental astrology is a folk culture that has roots in ancient Tibetan society. I have interpreted and explicated the terminologies and difficult tabulates in the *Virtuous Vase of the Necessary Elemental Astrology* (*'byung rtsis nyer mkhor bum bzang*) as well as compiled important aspects of the Tibetan elemental astrology regarding wedding, funeral, and geomancy.

Book 9, The Earthly Radiance: An Exposition of Tibetan Tshur Astronomy

Tibetan astronomy is a science that our ancestors have articulated through long term observations of natural phenomena surrounding them. I have determined the ways to

measure and interpret time and seasons that are unique to the Tibetan plateau based on Tibetan accounts of old astronomies such as the Oral Astronomy of Zhangzhung Elders and the calculations of orbital speeds of stars' rotation in Kalachakra astronomy. Additionally, I have cleared the misconceptions in the later astronomy texts that were translated from India and China and incorporated the contemporary astronomical studies of starts and the universe.

Book 10, The Radiance of Snow Mountains: An Exposition of Tibetan Medicine

There are several special features to this work: First, this is the first book that explains the concepts of three humors (nyes pa gsum) and four elements ('byung ba bzhi) in Tibetan medicine in comparison to chemical elements in the western medicine. Tibetan medicine doctors in and outside of the country had always understood three humors and four elements of Tibetan medicine only as internal abilities of one's body not as chemical elements prior to 1994 when I started to teaching Tibetan medicine in western universities. As a result, foreign researchers of Tibetan medicine have persistently inquired about it. I thus have argued that the three humors and four elements of Tibetan medicine are similar to microelements in the western medicine. Secondly, I have corrected a serious contradiction with regard to the time of embryonic formation in Tibetan medicine and the western medicine by simply changing one syllable in the Tibetan medicine text, namely, changing བར (of མངལ་ཁ་བྱེ་ནས་ཞག་ནི་བརྩ་གཉིས་བར།) into བར། in the Instructional Tantra (bshad rgyud). Thirdly, I have created charts of elemental combinations of medicinal materials and their efficacies. Although Tibetan medicine scholars such as Zurkharpa and Delmarpa have mentioned the existence of charts detailing medicinal abilities and efficacies of different elemental combinations, such charts are hardly available today. I thus have compiled a chart consisting of 154 frames that documents the different views on elemental combinations and their abilities by comparing and contrasting various commentaries of Instructional Tantra such as Oral Instructions of Ancestors (mes po'i zhal lung) and *Drukpa Pékar's Commentary* of Instructional Tantra ('brug pa pad khar gyi bdad rgyud 'grel pa) as well as Bumzhi medical texts of Bon tradition.

Book 11, Elements for the Study of Tibetan Medicine

This is a collection of lectures that I have given to foreign scholars and students on elements of human body and elements of medicinal materials in Tibetan medicine tradition

Book 12, A General Introduction to Tibetan Studies

As a part of "project 211" at the Minzu University of Beijing, this book generally introduces Tibetan geography, the history of human inhabitation in Tibet, Tibetan civilization, customs, and landscape and ecological systems. In particular, the chapter on Tibetan epistemology is based on my own notes on teachings of Sakya Pandita's

Treasury of Epistemology by Khenpo Rakor Thubnor. The path of reasoning in this perspective is alike that of Drango Geshe Lobsang Dondrub. It is also unique in including a complete grammar session in the path of reasoning in the elementary level of Tibetan epistemology.

Book 13, The Illuminating Mirror: On the Relationship Between Body and Mind

In the generation stage of Tantric practice, it is very important to understand the ways of material body when doing bodily practices by pressing key points of channels (rtsa), essence (thigle, and wind (rlung). Unlike previous traditions of restraining the access to these practices, if they are made available to ordinary people, it could benefit their health and quality of life. However, there were only a few scholars who have really mastered the ways of how material body work in Tibetan history. It is undoubtful that masters such as Kamarpa Rangjung Dorjé and Zurkhar Lodrö Gyelpo were truly great masters of medicine and Tantric practices. However, most of the Tibetan meditation teachings are on the nature of emptiness; few can correctly identify the different channels (tsa dbu rkya ro). Therefore, I have explained the three main channels, anatomy of human body in Tibetan medical texts, and various other channels through which five winds travel from four cardinal directions and eight intermediate directions of the body along with modern western medicine.

Book 14, A Lion's Roar: A Collection of Academic Papers and Public Scholarship

This book is a collection of academic papers that are the results of my teaching and researching for over 30 years in the academy. Many of them have been published in key academic journals before.

In conclusion, in these books, I have tried to make the scholarly work of my past 40 some years on Tibetan culture and knowledge systems that are valuable for today's society accessible to the public. It is my hope that they will become a source of courage and enlightening for young Tibetans and that they will serve as a platform for intellectual analysis and discussions for the future generations of Tibetan people. Additionally, I may be able to write a commentary on the Buddhist main teachings such as Introduction to the Middle Way and Ways of Bodhisattva based on my studies in youth that is more accessible than many of the commentaries written by contemporary reincarnated lamas and Khenpos. However, due to my lack of actual practices of these teachings, a commentary from mere intellectual understandings will be unlikely useful, I thus put it aside for now. I

sincerely thank the Sichuan Ganzi Prefecture Khampa Culture Research Institute for publishing and disseminating the fruit of my life's research and education.

Written by Thubten Phuntsok at his home at the Southwest University for Nationalities

དཀར་ཆགས

- ལེབ་དང་པོ། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྒོར། (1)
- ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ། (1)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་བོད་མི། (9)
- གཅིག་ མི་ཡི་འགོ་བ་བྱུང་ཚུལ། (9)
- གཉིས། ཐུན་མོང་གི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཛོལ་བ་སྤྱད་ཚུལ། (12)
- གསུམ། བོད་མིའི་རྒྱུ་ལྡན་ཚུལ། (13)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་བོད་མིའི་ཤེས་རིག་ (21)
- གཅིག་ རྩོམས་རྒྱུད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་རིག་ (21)
- གཉིས། རྩོམས་གསར་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་རིག་ (22)
- ས་བཅད་བཞི་པ། གནའ་བོའི་དཔེ་རྒྱུད་ཡ་ཐོག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་གཅིག་ (28)
- ལེབ་གཉིས་པ། མངའ་མཇུག་བྱུང་བའི་རྒྱུ་རབས་སྒོར། (35)
- ས་བཅད་དང་པོ། མངའ་མཇུག་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ། (35)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། མངའ་མཇུག་བཅུ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནུས་པ། (53)
- གཅིག་ རྒྱུ་རབས་ཀྱི་ལམ་ལུགས། (53)
- གཉིས། གདོད་མའི་བོན་དང་ཤེས་རིག་ (55)
- གསུམ། གཡུང་རྒྱུང་བོན་དང་རིག་གནས། (61)
- ལེབ་གསུམ་པ། སྤྱི་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱུ་རབས་ (98)
- ས་བཅད་དང་པོ། སྤྱི་རྒྱུ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ། (98)
- གཅིག་ གཉལ་བྱི་བཅན་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྒོར། (99)
- གཉིས། གཉལ་བྱི་བཅན་པོ་བྱུང་བའི་ལོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོར། (105)
- ས་བཅད་གཉིས་པ། སྤྱི་རྒྱུ་བཅན་པོའི་རྒྱུ་རབས་ཀྱི་
ཕྱིད་དབང་གི་བྱུང་ཁུངས། (109)
- གཅིག་ ཁ་ཁོངས། (109)
- གཉིས། ཁྱིམས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི། (121)
- ས་བཅད་གསུམ་པ། སྤྱི་རྒྱུ་རིམ་བྱོན་ཀྱི་གདུང་རབས་མདོར་བསྡུས། (124)
- གཅིག་ གནམ་ཀྱི་བྱི་བུན། (124)
- གཉིས། རྩོད་ཀྱི་རྩོད་གཉིས། (126)

གསུམ། ས་ཡི་ལེགས་རྒྱལ་.....	(128)
བཞི། རྒྱ་ལ་ལྗེ་བརྒྱད།.....	(128)
ལ། ཆོག་ལ་བཅན་ལ།.....	(131)
རྒྱལ། བྱུང་སྐྱེས་ཆོགས་པའི་བོན་རྒྱལ་བཞི།.....	(133)
ས་བཅད་བཞི་ལ། རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོང་།.....	(147)
གཅིག་ རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ལག་རྩལ།.....	(147)
གཉིས། བོན་དར་ཅུབ་ཀྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ།.....	(156)
ལེགས་བཞི་ལ། ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་རབས།.....	(172)
ས་བཅད་དང་པོ། ཆོས་རྒྱལ་སྒྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྲིད་བརྒྱུད་ཁིང་ པོད་ཡོངས་གཅིག་གུར་མཛད་པ།.....	(172)
ས་བཅད་གཉིས་པ། རྒྱ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་ལས་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ གདུང་རབས་མདོར་བསྟུན།.....	(180)
ས་བཅད་གསུམ་པ། ཆོས་རྒྱལ་སྒྲོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནས་གྲུང་དར་མའི་ བར་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས།.....	(191)
གཅིག་ ཆོས་རྒྱལ་སྒྲོང་བཅན་སྐམ་པོ།.....	(191)
གཉིས། རྒྱལ་པོ་གྲུང་རི་གྲུང་བཅན།.....	(195)
གསུམ། དཔོན་སྐུ་མང་སྒྲོང་མང་བཅན།.....	(195)
བཞི། འཕྲོ་བཟའ་ཁྲི་མ་ལོད།.....	(199)
ལ། འདུས་སྒྲོང་མང་རྗེ།.....	(200)
རྒྱལ། ཁྲི་ལྗེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཆོམ།.....	(201)
བདུན། ཁྲི་སྒྲོང་ལྗེ་བཅན།.....	(206)
བརྒྱད། ལུ་ལོ་བཅན་པོ།.....	(212)
དགུ། ལུ་ཁྲི་བཅན་པོ།.....	(216)
བརྒྱ་ ལུ་རྒྱལ་བཅན་པོ།.....	(218)
བརྟུ་གཅིག་ ཁྲི་གཙུག་ལྗེ་བཅན་ཁྲི་རལ་བ་ཅན།.....	(221)
བརྟུ་གཉིས། ལུ་རྒྱལ་བཅན་པོ་གྲུང་དར་མ།.....	(225)
ས་བཅད་བཞི་ལ། ཁྲི་མས་དང་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་གདན་ལ་མཁ་པ།.....	(230)
གཅིག་ ཁྲི་མས་ཡིག་དོན་ཆོན་སོ་རྒྱལ་གམ་ཁོད་སོ་རྒྱལ་གི་སྒྲོང་།.....	(230)
1 ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་བཀའ་ཡི་ཁྲི་མས་ཡིག་ཆོན་སོ་རྒྱལ་.....	(231)
2 ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་བཀའ་གྲོས་ཆོན་སོ་རྒྱལ་.....	(243)
3 ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་ཡིག་ཆོང་རྒྱལ་.....	(244)

4 ཁོད་མོ་རྒྱལ་ལས་ཐུག་རྒྱུ་རྒྱལ་	(245)
5 ཁོད་མོ་རྒྱལ་ལས་ཐུག་རྒྱུ་	(245)
6 ཁོད་མོ་རྒྱལ་ལས་དཔལ་ཚན་རྒྱལ་	(246)
གཉིས། ལས་ཀའི་རྒྱལ་གཞི་གཏན་ལ་ཐབ་པ།	(247)
1 བོད་ལུལ་ཏུ་ཆེན་ལུ་ཕྱེ་བ།	(248)
2 ལུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཏུ་བཅད་པ།	(251)
3 རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་ལྟེ་རྒྱལ་ཏུ་ཆ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་བ།	(252)
4 གཡུང་གི་མི་སྡེ་ཁེང་དང་ཡང་ཁེང་འབྱེད་པ།	(256)
5 ཞང་གསུམ་སྒོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་པ།	(258)
6 དཔལ་ལྷོ་གསུམ་གྱི་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྐྱུང་བ།	(263)
ས་བཅད་ལུ་པ། ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ལུ་ཕྱིད་འཁྱོར་	
འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་སྒྲོར།	(265)
གཅིག བྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་བརྒྱུད་པ།	(265)
1 བོད་བལ་འབྲེལ་བ།	(265)
2 བོད་ཐང་འབྲེལ་བ།	(268)
3 བོད་འཕགས་འབྲེལ་བ།	(282)
4 བོད་མི་འབྲེལ་བ།	(285)
གཉིས། རིག་གནས་སྒོ་བ་གསོའི་སྒོར།	(290)
1 གནའ་པོའི་ཞང་བོད་མོ་ཐོ་དར་རྒྱས་བྱུང་བ།	(290)
2 ལུལ་གཞན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཕྱིད་བརྒྱུད་ཐངས་པ།	(292)
3 ཆེད་རྒྱུད་གི་སྒོ་བ་ལུ་བརྒྱལ་བ།	(299)
4 ཅལ་དང་ཅེད་མོའི་སྒོར།	(304)
གསུམ། བཟོ་རིག་ལག་ཅལ་གྱི་སྒོར།	(308)
1 ལམས་ཅིག་དང་ལྟ་བུ་བཟོའི་ལག་ཅལ།	(308)
2 དཀར་ཡོལ་བཟོ་བའི་ལག་ཅལ།	(317)
3 ལུགས་ཟམ་བཟོ་རྒྱུ་ལག་ཅལ།	(318)
བཞི། གསོ་བ་རིག་བའི་ལོ་རྒྱལ།	(323)
ས་བཅད་རྒྱལ་པ། ཁྱི་རྒྱུད་སྐབས་ལུ་བན་བོན་འབྲུག་ཅོད་སྒོར།	(329)
གཅིག མ་ཞང་ཁྱི་པ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་ཆོས་བརྒྱབས་ཚུལ།	(329)
གཉིས། མ་ཞང་ཁྱི་པ་རྒྱུས་གཡོ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་བསད་པ།	(331)
གསུམ། ལམན་པོ་བོ་རྒྱུ་ཏྲ་གདན་དྲངས་པའི་སྒོར།	(333)

བཞི། བོད་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ཨ་ཙར་ཡ་ཡ་རོ་ཚོས་བྱས་པ།	(335)
ལ། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེགས་རྒྱའི་བཀའ་ཤོས་བྱས་པ།	(337)
རྒྱལ། མཁན་པོ་པོ་རྟེན་སྐྱེས་པར་བོད་རྒྱ་གདན་བྱངས་པ།	(339)
བརྟན། པརྟ་འབྱུང་གནས་བོད་རྒྱ་གདན་བྱངས་པའི་སྟོར།	(340)
བརྟན། མཚོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་མངའ་ཕྱག་མ་འཆམ་པའི་སྟོར།	(342)
དག། བོད་འབྱུང་བོད་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཐབས་པའི་སྟོར།	(346)
ས་བཅད་བརྟན་པ། གསར་མཁས་རྟེན་མའི་བྱུང་མཐའ་གནད་བརྟན།	(352)
གཅིག། ཁོ་བོ་དཔོན་པརྟ་འབྱུང་གནས་ལས་བརྟན་ཚུལ།	(354)
གཉིས། བྱུང་ཆེན་བོ་རོ་ཙན་ལས་བརྟན་ཚུལ།	(355)
གསུམ། པརྟ་ཆེན་བོ་མ་མི་བྱུང་ལས་བརྟན་ཚུལ།	(356)
བཞི། གཞུངས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ལས་བརྟན་ཚུལ།	(357)
ལ། མ་གཉགས་གཞུངས་གསུམ་སོགས་ལས་བརྟན་ཚུལ།	(358)
རྒྱལ། བྱིས་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་རྣམས་ལས་བརྟན་ཚུལ།	(360)
ས་བཅད་བརྟན་པ། བན་བོན་འབྱུགས་པས་བོད་ཡིད་འཛོར་བ།	(362)
གཅིག། བོན་ཚོས་བར་གྱི་འགལ་བའི་རྣམ་པ་དེ་སོག་མར་བྱུང་ཚུལ།	(362)
གཉིས། བོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་འཛིག་པའི་སྟོར།	(373)
ལེའུ་ལྷ་པ། བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཛོར་བའི་རུས་སྐབས།	(383)
ས་བཅད་དང་པོ། བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཛོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྟོར།	(383)
གཅིག། བཅན་པོ་བཀོངས་ཤིང་དབུ་གཡོ་འབྱུག་པ།	(383)
གཉིས། འབངས་ཁྱེན་ལོག་གི་སྟོར།	(386)
གསུམ། བཅན་པོའི་བར་སོ་བཞེགས་པའི་སྟོར།	(389)
ས་བཅད་གཉིས་པ། བཅན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ལག་གཉིས་ཀྱི་སྟོར།	(391)
གཅིག། འོད་སྤངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོར།	(391)
གཉིས། ཁྱི་ལྷ་ཕུམ་བརྟན་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྟོར།	(398)
གསུམ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་འཛོར་རྒྱེས་ཀྱི་གདུང་རབས་རེའུ་མིག་	(399)
ས་བཅད་གསུམ་པ། བརྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་རུས་ཆོགས།	(402)
གཅིག། ཁྱེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་འབྱུངས་ལོ་སྟོར།	(402)
གཉིས། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཤོས་བྱུང་ཐབས་པའི་རུས་ཆོགས།	(404)
གསུམ། སྤང་འདུལ་གྱི་བརྟན་པ།	(405)
བཞི། སྤང་འདུལ་གྱི་བརྟན་པ།	(408)

ས་བཅད་བཞི་པ། བོད་ཁམས་སེལ་བྱུང་གནས་སྤངས།	(409)
གཅིག །ཡུལ་སོ་སོའི་ཚོ་དཔོན་སྟོར།	(409)
གཉིས། སྒྲིང་རྩེ་གི་སར་གྱི་སྟོར།	(416)
1 སྒྲིང་གི་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་སྟོར།	(418)
2 སྒྲིང་གི་སར་འབྲུངས་རུས་སྟོར།	(422)
གསུམ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྟོར།	(424)
ས་བཅད་ལྔ་པ། ཚོས་དང་རིག་གནས་སྤྲོན་ཅིག་དར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་སྟོར།	(436)
གཅིག །ཞུ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(437)
གཉིས། བཀའ་གདམས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(438)
གསུམ། བོ་དོང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(445)
བཞི། མར་པ་བཀའ་བརྒྱན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(449)
ལྔ། འངས་པ་བཀའ་བརྒྱན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(460)
རྒྱལ། ཁ་རྒྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(464)
བརྒྱན། ཞི་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།	(468)
ལེའུ་རྒྱག་པ། ས་རྒྱ་པའི་སྤྲིད་སྟོང་རུས་རབས།	(480)
ས་བཅད་དང་པོ། ས་རྒྱ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱས་པ།	(480)
གཅིག །ཚོས་སྤྲིད་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན།	(480)
གཉིས། འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རི་ལྗར་བྱང་བའི་སྟོར།	(488)
གསུམ། ཉོར་དམག་གིས་ས་པར་ཉོར་ཡུལ་རྒྱ་གདན་འདྲན་བྱས་པ།	(502)
བཞི། འགོ་མགོན་འཕགས་པས་ཚོས་སྤྲིད་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་	
སྤྲིད་དབང་འཛིན་པ།	(510)
ས་བཅད་གཉིས་པ། ཚོས་སྤྲིད་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་སྤྲིད་འཛིན་སྒྲིག་གཞི་	
གདན་འཁེབས་བྱས་པ།	(518)
གཅིག །ཕྱི་ཁག་སོ་སོའི་ཚ་འཇུགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི།	(518)
གཉིས། ཡོན་གོང་མས་བོད་རྒྱ་ས་མི་རྒྱུད་ཅིས་བྱས་པ།	(520)
གསུམ། ཚོས་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་རིས་དབྱེ་བ་དང་འཇའ་མོ་བཅུགས་པ།	(526)
བཞི། མདོ་ཁམས་ས་དམར་སྟོང་དཔོན་གྱི་གདུང་རབས།	(529)
ལྔ། གོང་མའི་དབུ་ལྔ་དང་ས་རྒྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱི་རེའུ་མིག་	(534)
ས་བཅད་གསུམ་པ། ཚོས་དང་རིག་གནས་གསར་རྒྱ་དར་རྒྱས་བྱང་ཚུལ།	(535)
གཅིག །ཚོས་ལུགས་དར་རྒྱས་བྱང་བའི་སྟོར།	(535)
1 རོ་ནང་པའམ་རྒྱུར་རྒྱག་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་བ།	(535)

2 བཞེན་རྒྱུ་པའི་ཐུབ་མཐའ་བྱུང་བ།	(541)
3 རྒྱལ་སྤྱོད་མ།	(544)
གཞིས། ཐུན་མོང་རིག་གནས་དར་བྱས་ཀྱི་མོང་པའི་སྒྲོལ།	(551)
1 རྒྱ་ཚད་ཐུན་རག་སྤྱོད་རིག་གནས་ཀྱི་དར་བྱས་བྱུང་ཚུལ།	(551)
2 དཔུལ་རྒྱ་བཙོ་བཟུའི་ལག་ལེན།	(555)
ས་བཅད་བཞི་པ། འཁྱི་གུང་གླིང་ལོག་བྱུང་ཚུལ།	(559)
ས་བཅད་ལྔ་པ། ས་རྒྱ་པའི་སྤྱིད་དབང་འཛོམ་ཞིག་ཕྱིན་པའི་སྒྲོལ།	(563)
གཅིག ས་རྒྱའི་ནང་འཁོན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བརྒྱུད་ས་པ།	(563)
གཞིས། གཡའ་ཕག་འགལ་བས་ས་ཕག་འགལ་རྒྱུ་བྱས་པ།	(565)
གསུམ། རྒྱ་བྱང་ཁག་བཞིར་གྱེས་ཏེ་ས་རྒྱའི་སྤྱིད་དབང་འཛོམ་བ།	(574)
ལེའུ་བདུན་པ། ཕག་གྲུའི་སྤྱིད་རྒྱུང་དུས་རབས།	(578)
ས་བཅད་དང་པོ། ཕག་མོ་གྲུ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱས་པ།	(578)
གཅིག ཁྲུངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ལ་ཕག་གྲུའི་མིང་སྤྱོད་ཚུལ།	(578)
གཞིས། ཕག་གྲུའི་ཁྱི་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བཅུས།	(580)
གསུམ། ཕག་གྲུས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱས་པ།	(583)
བཞི། ཕག་གྲུའི་ཕྱི་སྤྱིད་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བཅུས།	(589)
ལྔ། འབྲུལ་ཞེས།	(601)
ས་བཅད་གཞིས་པ། ཕག་གྲུ་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཁྲིམས་དང་རྒྱིག་གཞིའི་སྒྲོལ།	(608)
གཅིག ཁྱེ་ཁྲིམས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པ།	(608)
གཞིས། མི་དོན་རྒྱིག་ཁོལ།	(621)
གསུམ། འགྲེད་དང་ཁྲུལ་ཆག་སྒྲོལ།	(627)
ས་བཅད་གསུམ་པ། བོད་ཁམས་འཇུགས་རྒྱུན་གྱི་སྒྲོལ།	(630)
གཅིག ཁྱེ་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་བྱུང་ཚུལ།	(630)
གཞིས། ཁོར་ཡུག་ལོགས་བཙོས།	(634)
གསུམ། སྤར་འདེབས་ལག་རྩལ་དར་སྐོལ་བྱས་པའི་སྒྲོལ།	(639)
ས་བཅད་བཞི་པ། རིག་གནས་འཕེལ་བྱས་བྱུང་ཚུལ།	(642)
གཅིག ཀླུ་པའི་ཚོས་ཚོགས་སྤར་ཆེན་འཛོམ་གླིང་རྒྱུ་བྱུང་ཚུལ།	(642)
གཞིས། རི་པོ་དགེ་ལུན་པའི་ཐུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།	(656)
གསུམ། གཞོ་རིག་འཕེལ་བྱས་སྒྲོལ།	(665)
བཞི། གནམ་དབྱུང་སྤར་ཆེན་འཕེལ་བྱས་སྒྲོལ།	(675)
ལྔ། ལྟ་བཙོའི་ལག་རྩལ་འཕེལ་བྱས་སྒྲོལ།	(679)

རྒྱལ། ཁོ་རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་གཞག་འབེལ་རྒྱལ་སྟོར།	(690)
ས་བཅད་ལ། ཕག་གྱའི་སྤྱི་དབང་འཛོམ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་པ།	(694)
གཅིག། ཕག་གྱའི་བཟང་འཇུག་གིས་རྟག་ལོའི་སྡེ་གཟར་ལངས་པ་	(694)
གཉིས། དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་བྱས་པ།	(701)
གསུམ། ཞིག་ཤག་པས་གྲེན་ལོག་བྱས་ཏེ་བོད་སྤྱི་དབང་བ།	(705)
བཞི། ཏུ་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཚོས་རྒྱལ་རྣམ་གསུམ།	(709)
ལྷ། དགའ་ལྡན་གྱི་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་རེའུ་མིག་	(709)
ལེའུ་བརྒྱད་པ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས།	(715)
ས་བཅད་དང་པོ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས་པ།	(715)
གཅིག། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་མདོར་བསྟུལ།	(716)
གཉིས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་གཞི་དང་ཆ་བྲིམས་སྟོར།	(726)
ས་བཅད་གཉིས་པ། དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་ལ་རྩོལ་བྱས་པ་།	(750)
གཅིག། དབུས་པས་སོག་དམག་དང་འབྲེལ་བ་ཐེངས་འགར་བྱས་པ།	(750)
གཉིས། དབུས་སོག་དམག་དབུང་གིས་གཙང་སྤྱི་དཔོན་པ།	(752)
ལེའུ་དགུ་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་རྒྱལ་རབས།	(755)
ས་བཅད་དང་པོ། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དབང་བཅུགས་པ།	(755)
གཅིག། ཞོང་ས་ལྷ་པ་ཚོས་སྤྱི་བྱང་འབྲེལ་གྱི་བདག་པོ་བྱུང་པ།	(755)
གཉིས། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དབང་རྒྱ་བརྒྱུད་པ།	(761)
གསུམ། རྒྱལ་བ་སྐྱུ་བྱིང་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུལ།	(765)
བཞི། བཀའ་སྟོན་རིམ་བྱུང་གི་རེའུ་མིག་	(789)
ས་བཅད་གཉིས་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་གཞི་དང་ཆ་བྲིམས་སྟོར།	(793)
གཅིག། སྤྱི་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི།	(793)
གཉིས། འོས་འགན་དང་ཐོབ་ཐང་གི་རེའུ་མིག་	(795)
གསུམ། བྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སྟོར།	(799)
བཞི། བོད་ཀྱི་དབུལ་ལོ་སྟོར།	(807)
ས་བཅད་གསུམ་པ། རིག་གནས་སྟོབ་གསོའི་བྱ་གཞག་སྟོར།	(810)
གཅིག། ཚོས་ལུགས་སྟོབ་གཉེར་སྟོར།	(810)
གཉིས། ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོབ་གསོ་སྟོར།	(813)
ས་བཅད་བཞི་པ། སྤྱི་དབང་ཐོབ་ཚད་ཀྱི་འཇུག་པ།	(818)
གཅིག། སྡེ་སྤྱི་དང་སོག་ལྷ་བཟང་ཏན་པར་གྱི་འཇུག་ཚད་སྟོར།	(818)
གཉིས། པོ་ལྷ་པ་སོགས་བཀའ་སྟོན་ནང་འཇུག་	(822)

- གསུམ། བོད་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་རིམ་བྱུང་གི་ནང་འཐབ་སྟོར། (835)
- བཞི། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་མེད་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་འགུར་སྟོར། (842)
- ལ། རྩ་གྲག་གི་དོན་ཕྱིན། (854)
- ས་བཅད་བཞི་པ། བོད་དམག་གི་སློབ་གཞི་སྟོར། (859)
- ས་བཅད་ལྔ་པ། བྱང་ཁྱེན་ཏང་གི་འགོ་བྱིད་འོག་བོད་རིགས་
མི་དམངས་བཅིངས་འགྱོལ་ཐོབ་པ། (866)
- བྱུར་བཀོད། 1 བོད་ཞི་བའི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན། (868)
- བྱུར་བཀོད། 2 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྲིད་རབས་རེའུ་མིག་ (872)
- མཆུག་བྱང་། ནང་དོན་མདོར་བསྡུས་ནས་བཀོད་པ། (895)

ཡུ་དང་ཡ།

བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྒོར།

ས་བཅད་དང་ཡོ། མོད་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་སྒྲིལ།
 སྤྱི་བ་གཉིས་སྤྱི་དང་བུལ་བའི་མཁའ་དབྱིངས་སུ། །
 མཁའ་གཉིས་དཀྱིལ་ལོའ་རྒྱས་པའི་འོད་དཀར་ཅན། །
 མཁའ་གཉིས་ཐུན་པ་བསལ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
 ཀླང་གཉིས་འགོ་བའི་དཔལ་འདིར་ཉག་ཏུ་རྒྱལ། །
 སྤྱིད་པའི་གངས་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱིས་པའི་བོད། །
 བསྐྱལ་པའི་ཐོག་མར་རི་ལྷོ་བྱང་བའི་གཏམ། །
 གྲང་པོའི་རག་ལ་ཆོད་མའི་ལུང་སྐྱར་ནས། །
 རུང་བུད་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་པ་བདག་ལ་སྤྱིས། །
 རིང་པོའི་ལོ་རྒྱས་ཟབ་མོའི་ཆོས་དང་འདྲེས། །
 བདེན་པའི་དངོས་པོ་རྒྱན་པའི་རྒྱབས་ཀྱིས་རྟོག།
 མཁས་པའི་དབྱུང་པ་བཅན་པོའི་བཀའ་ཡིས་མནན། །
 གདོད་མའི་རང་གཤིས་བརྗོད་ལ་སུ་མི་ངལ། །
 རྣམ་རྟོག་འབྲུག་པས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཉམས། །
 འདུ་བ་འབྲུག་པས་ལུས་ཀྱི་བྱངས་བཅུད་ཉམས། །
 བན་བོན་འབྲུག་པས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ཉམས། །
 ཉམས་པའི་རྒྱ་ཁྱུན་འབྲུག་པའི་ལས་ཀྱིས་བྱས། །
 གནའ་རབས་མཁས་པའི་ལུང་ལ་རྒྱབ་བཅོལ་ཅིང་། །
 དེང་དུས་ཐོབ་པའི་གནའ་རྣམ་དཔང་བཅུགས་ནས།
 ལོ་རྒྱས་དངོས་ལ་ལོག་བཤད་བསལ་བའི་ཆེད། །
 རྒྱལ་གསུམ་དབྱུང་ལས་དྲངས་པའི་སྤྱིས་འདི་སྤྱོད། །

གྱུར་པོད་ཀྱི་ས་ཆ་ནི་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཆགས་སྡེ་ཞིང་དང་རུས་ཀྱི་གོ་ལ་རྩི་ལ་
 བོ་འདི་ཉིད་འབྱུང་བ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་འདི་སྐམ་སར་
 གྱུར་པ་ནས་དབྱུང་བ་རྒྱུ་མས་ཏེ་སྟོང་མངའ་རིས་ནས། སྟོང་མདོ་ཁམས་པར་གྱི་རྒྱུ་
 མིང་ལ་བོད་ཡུལ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་འདི་བྱུང་། ཡུལ་འདི་ཐོག་མར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། ལོ་གྲངས་རྒྱུ་མར་མང་པོའི་རིང་ས་ཐམས་ཅད་འཕྱར་ཞིང་བརྒྱུ་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་གྲུབ་རྒྱུ་འཕར་ཏེ། དང་རུས་འཛམ་གླིང་ཡང་ཆེའི་
 སྐམ་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་བྱུང་བ་ནི། ཆོན་རིག་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་པ་
 གཅིག་མཐུན་རྒྱ་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གནའ་བོའི་ཡིག་ཆར་རྟོང་
 པ་རྣམས་སུ་དེ་ལྟར་འཁོད་ཡོད་དེ། «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།
 མཚོ་དེ་འཕོལ་བ་ནི་ཞིང་རབ་རྒྱ་བསིལ། །

མཚེ་དེ་ལོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་ཏུ་བསིལ།

ཀོང་གི་ཆུ་བརྒྱུ་ཅེས་བྱའི་རྫོམས་ཐུང་བས།

རུ་བཞི་ཆུ་ཡིས་གང་བ་དེ་རུ་ཐིམ། །

བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བོར་དོད། །

ཅེས་སོགས་པོད་ཡུལ་འདི་སོག་མར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་རྗེས་སུ་
 རིམ་བཞིན་མཚོ་གི་ནས་སྐྱམས་ས་བྱང་རྒྱལ་གསུངས་ཡོད། གནའ་སྐུ་མོའི་རུས་སུ་
 པོད་ཡུལ་བྱང་སྤྱགས་ཀྱི་འབྲོག་པའི་ས་ཆ་འདི་དག །ཆོ་བ་ཆེ་བའི་རོང་སོག་ཅིས་
 ཡིན་པའི་རྟགས་ལ་མཚན་ཅན་ཞིག་ནི། དེར་སངས་ཁད་མཐོ་ལ་གནམ་གཤིས་
 གྲང་ཤོས་ཀྱི་བྱང་ནག་ཆུའི་ས་ཁུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་གནའ་སྐུ་མོ་ནས་སྤྱོད་དཀར་གྱི་
 ཤིང་སྤོང་རྣམས་འབྲེལ་ནས་ས་འོག་ཏུ་སོང་རྣམས་འཁྱུར་རྡོར་ཆགས་པ། དེར་
 སང་ཡང་ས་སྤྱོག་པའི་ཆོ་སྐབས་འགར་སའི་འོག་ནས་སོན་ཡོང་བ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་
 པ་འདི་རེད། དེ་ལྟར་ན་པོད་ཡུལ་འདི་སྐྱམས་སར་གྱུར་ཏེ། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་
 བརྒྱད་འདི་ཉིད་མ་སྐྱེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་འདི་ཆོ་བ་ཆེ་བའི་རོང་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་
 པ་ནི་སྤྱོད་མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ལོ་རྒྱུ་ཞག་རུས་ཀྱིས་དེད་པའི་དབང་གིས།
 རྒྱན་བཤེར་ནས་སྐྱམས་སར་འཁྱུར་བ་དང་། རོང་ཁུལ་ནས་བྱང་ཐང་ཏུ་འཁྱུར་བ་
 སོགས་སྤོང་གི་འཛིག་རྟེན་གྱི་འཕོ་འཁྱུར་དང་། ཕྱིས་པ་ནས་དར་མ། དར་མ་ནས་

ཀླན་པོ་སོགས་བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་འཕོ་འགྱུར་བཅས་ལ་བསམས་ན། ལྷོད་
 བརྒྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད། འགྱུར་སྟོག་ལྟར་བྱལ་གྱིས་བྱུང་ཅམ་ལས་ཐམས་
 ཅད་རྟག་པ་དང་། བརྟན་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་
 གྱིས་མཐོང་ཐུབ། དེས་ན་སྤྲ་རབས་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་
 ཅད་སྤྲ་ཅིག་མ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་གསུང་དེ་དག་ཚན་རིག་
 དང་མཐུན་པའི་ཐུགས་བཞིད་ཡིན་པ་སྟོ་གོས་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་གིས་བསྟོན། ལོ་
 རྒྱུས་ཡུན་རིང་དང་ལྡན་པའི། འཇིག་རྟེན་ཡང་ཅེའི་ཐོག་གི་གངས་རིའི་ལྗོངས་ཀྱི་
 དུལ་གྱ་ཆེན་པོ་འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཤར་སྟུགས་སུ་རྒྱ་ནག་དང་། ལྷོར་རྒྱ་གར།
 ལུ་པ་ཏུ་ཏ་ཟིག། བྱང་སྟོགས་ཁྲོམ་དང་ལི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་དང་འབྲེལ་
 ཞིང་། ས་ཁད་ཀྱང་ཤར་སྟོ་གཉིས་ཀྱི་སྟོགས་སུ་དམའ་བ། ལུ་པ་བྱང་གཉིས་སུ་
 མཐོ་བ། དཔེར་ན་མངའ་རིས་དང་། རྟག་རྒྱ་མ་སྟོད། རྒྱ་དམར་ལེབ་བཅས་ལ་
 རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆད། སྤྱི་ཁྱིམ་བཞི་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ལ་སྟེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་།
 རྩ་ཡུལ་སོགས་རིང་ཁྲལ་དམའ་ཤོས་རྣམས་སུ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་ཁྱིམ་
 ཆེག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ལས་ཐེད། ཆ་སྟོམས་ཀྱི་མཐོ་ཆད་དེ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་
 བརྒྱའི་ཤོང་ཏུ་སྟེབས་ཀྱིན་ཡོད་ལ། ས་ཁད་མཐོ་ལ་གྲང་ངར་ཆེ་བ། མཁའ་
 དབུགས་སྟབ་པའི་ས་ཁྲལ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཀྱང་། དོན་ཏུ་ས་
 ཁམས་དྲངས་ལ་མཁའ་དབུགས་གཙང་བའི་ས་ཁྲལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཡམས་
 བྱད་དང་། རིམས་བྱད་སོགས་མི་ཡི་ཆོ་སྟོག་ལ་གནོད་པའི་བྱད་རིགས་དེ་དག་
 ས་ཆ་གཞན་ལས་ཁྱུང་བར་མ་ཟད། གཏེར་ཁ་དང་། རྟགས་ཚལ། ལྷན་
 རིགས། རི་དྲགས། གཙན་གཟན། བྱ་རིགས་སོགས་དངོས་མང་སྤྱི་འཛོམས་
 ཀྱི་ས་ཁྲལ་ཞིག་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་སྤྱང་ཡུལ་འདི་རེད། རི་ཐམས་ཅད་
 མཐོ་ལ་གཟར་བ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་ཁྱིམ་བརྒྱད་སྟོང་
 བརྒྱད་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་དགུ་ལ་སྟེབས་པའི། འཇིག་རྟེན་འདིར་ཆད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་
 རི་པོ་སྟེ་ཇོ་མོ་གླང་མའི་རི་པོ་དེ་ཡུལ་འདིའི་གཙུག་རྒྱན་ལྟར་གནས་ཤིང་། གཞན་
 ཡང་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་གངས་དཀར་ཉི་ཤེ། གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། ཁྲོ་ཟིལ་

ཁོམ་ མ་ཆེན་སྒྲིམ་ར། རི་བོ་གངས་དཀར། རིང་བཅན་ཁ་བ་དཀར་པོ་ལ་
 སོགས་པའི་རི་ཆེན་པོ་རྩ་མ་དང་ལྷན་ལ། རྒྱ་ཐམས་ཅད་དྲངས་ཤིང་བསིལ་བ་སྟེ།
 མ་པམ་གཡུ་མཆོ་དང་། གནམ་མཆོ་ལྷག་མོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཆོ། ཁྱི་ཤོར་
 རྒྱལ་མོ་ལ་སོགས་པ་ལྟེ་ལྟེ་རྩ་འབྲེལ་བའི་མཆོ་དང་། ཡར་ཁྲུང་གཅིང་པོ།
 རྒྱལ་མོ་དརུལ་མཉུ། མ་རྩ་འབྲི་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་རྒྱང་དྲག་རྩ་བཟུར་བའི་
 རྒྱ་བོ་ཐམས་ཅད་ཉ་སྟམ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གནས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་
 རྩ་མ་གནས་པའི་དྲངས་བསིལ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་གྱི་རྒྱ་བོ་ཤ་རྟག་རྩ་རྒྱང་། །
 ས་ཐམས་ཅད་གཏེར་གྱིས་གང་བ་སྟེ། གཟི་དང་། ཁ་མན། ཁྲུང་སྟུག་ །ནལ་ལ་
 སོགས་པ་མི་བཟུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གསེར་དང་། དརུལ། ཟངས།
 ལྷགས་ལ་སོགས་པ་བཟུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་དང་། ཁབ་ལེན་དང་།
 གསེར་དོ། དརུལ་དོ། ལྷགས་དོ་ལ་སོགས་པ་བཟུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་དོ་རིགས་དང་།
 སྤལ་རྒྱབ་དང་། གངས་ཐིག་དོ་སོལ། དུགས། ལྷང་ཆོར། མཐིང་རྒྱས་ལ་སོགས་
 མི་བཟུ་བའི་ཁམས་ཀྱི་དོ་རིགས་སོགས་གཏེར་ཁ་ཆེ་སྤྲ་དཔག་རྩ་མེད་པ་ཞིག་བོད་
 དུལ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་གྱི་སྟོགས་ཐམས་ཅད་ན་ཐོན་གྱིན་ཡོད། །གཞན་ཡང་
 གཅིང་པོའི་ཤར་སྟོགས་དང་། རྩོ་སྟོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་ཆོ་རིང་ཞིང་པའི་ས་
 ཁུལ་ཏེ། ཅན་དན་དང་སྟོན་དཀར། ཨ་གར། ཐང་ཤིང་། རྟག་པ། རྒྱག་མ་
 ལ་སོགས་པའི་ནགས་ཁྲུང་རབ་རྩ་རྒྱས་པ་དེ་དག་གི་ཁོད་རྩ་རྟག་དང་། གཟིག་ །
 དོམ། དེད་ལ་སོགས་པ་གཅན་གཟན་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྩ་མ་དང་། རྒྱ་དང་།
 གཅོད་དང་། སྤ་བ་ལ་སོགས་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྩ་མས་གང་
 ཡོད། རྩོན་ཤིང་ནམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཅོ་དང་། མ་བྲ། འཛོལ་མོ། རྩ་ལུ་ལ་
 སོགས་སྐད་སྟན་སྟོན་ཆོགས་སྟོག་པའི་བྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྩ་མ་གནས་པ། རོ་སྟག་
 ཀོ་གསུམ། རྩ་གུམ་ལི་གསུམ། ཨ་བ་རྒྱ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་རིང་ཁུལ་རྩ་རྒྱས་
 པའི་ཆེ་སྟན། ཐང་སྟན། ཤིང་སྟན། རྩོ་སྟན་ལ་སོགས་པ་སྟན་གྱི་རིགས་སྟ་
 རྒྱར་པ་མ་ཆོང་བ་མེད། ལྷ་ཤུ་དང་། སེ་འབྲུ། རྒྱན་འབྲུམ། དང་ལག་ ཆོ་
 ལུ་མ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་ཐོག་དང་སྟོ་ཆོལ་གྱི་རིགས་ཁྲུང་པར་ཅན་ཐོན་པའི་ཁྲུངས་

ཀྱང་ཡོད། །

ཐོན་སྐྱེད་གི་གཙོ་པོ་ཞིང་ལས་ལ་བྱེད་ཅིང་འབྲས་དང་། གྲོ་ནས། བྲ་པོ་སོ་བ། སྒྲན་མ། མ་ཚོས་ལོ་རྟག་ལ་སོགས་པའི་འབྲུ་རིགས་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་། རུས་བཞིའི་གནས་གཤིས་ཀྱང་ཆ་གང་ཅུང་ཟད་སྟོམས་པོ་ཡིན་པ་སྟེ། རྩོ་བྲག་དང་། མཚོ་སྒྲ། སྒྲིན་སྒྲིང་། མེ་རྟག་རྩ་ཡུལ། རྒྱ་ཐང་། རྒྱ་སྒྲིང་སོགས་གྲིས་ཆ་ནམས་རེད། ཡུལ་འདི་དག་གསོ་རིག་གཞུང་ཏུ་རྒྱན་ཅན་སྐྱེས་པ་བད་གན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེ་ཤས་ཆེ་བ་ཅན་ཡིན། །

གཙང་པོའི་རུབ་སྒྲིགས་དང་བྱང་སྒྲིགས་པལ་ཆེར་བ་ནི་རྒྱ་ཆེ་མཐའ་ཡས་པའི་རྩོ་ཐང་ཡིན་ལ། རྩོ་རི་དང་གངས་རི་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཏུ་རྩོ་རྩོ་མོད་ལ་སྒྲན་རིགས་མང་བ་སྟེ། གཟའ་རུག་ནག་པོ་དང་། རྟོང་ལེན། བོང་དགར། སྟོ་ལོ། གཡའ་གྲི་མ། གང་ག་རྒྱུང་། བྱ་ཚོད་སྒྲག་པ། དཔའ་བོ་དགར་མེར། སྤང་རྒྱན་མེ་རྟག་ཤུའལ། ལྷག་མིག་ཆོར་སྟོན། རྟག་ཤ། ལྷག་ཆོས། ལྷག་ཏ། གྲི་སྟེ། ཤང་རྒྱལ། མེ་རྟག་མེར་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཆེ་སྒྲན་དང་། རྩོ་སྒྲན་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྟེ་བ་དང་། སྒྲ་ཏུ་དང་། སྟོན་ནེ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་སྒྲན་ཡང་སྟེ། སྤང་གི་དང་། འཕར་བ། བྱང་རྟེན་སོགས་གཅན་གཟན་གྱི་རིགས་དང་། རྒྱུང་། འཕྱོང་། ཤ་བ། གཙོད། དགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རི་རྟགས་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་གང་དགར་རྒྱ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། །

ཐོན་སྐྱེད་གི་གཙོ་པོ་སྐྱུགས་ལས་ཡིན་ཞིང་། སྐྱོ་སྐྱུགས་ནི་རྟ་དང་། བོག་དང་། ལྷག་ནམས་གཙོ་པོ་ཡིན་ལ། བོག་ལའང་འབྱི་དང་། གཡག་ཁའོ། མའོ་མོ་ཞེས་པའི་དབྲེ་བ་ཡོད། དག་རྒྱན་གཅན་གཟན་སོགས་འཕྱོག་བྱེད་གྱི་བྲི་གསོ་བའི་སྟོལ་ཡོད་ལ་བྲི་ཆེན་པོ་ཡིན་ན་རིན་ཐང་ཆེན་པོར་བཅི། དབྱར་གྱི་རུས་སུ་མེ་རྟག་སྣ་ཚོགས་བཟ་བའི་སྤང་སྟོངས་སྟོ་ཡུལ་ལྟར་མའོས་པས་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡོད་དབང་འཕྱོག་པ། སྟོན་གྱི་རུས་སུ་ཆེ་ཤིང་ནམས་བསྐྱམས་ཏེ་རི་རྒྱུང་གསེར་མདོག་ཏུ་ཆགས་པ། དགུན་གྱི་རུས་སུ་གང་སྟགས་ཆེ་བས་རྒྱ་བོ་ཐམས་ཅད་དར་གྱི་སྐབས་སུ་འབྱུམས་པ། རི་རྒྱུང་ཐམས་ཅད་ཁ་བའི་རུལ་གྱིས་ཁེངས་

ཏི་དཀར་སང་སང་དུ་འགྱུར་བ། དབྱིད་ཀྱི་དུས་སུ་ཕྱ་ལོ་རྒྱུད་པ་ཟད་ནམས་ཅིང་གསར་པ་མ་སྐྱེས་པས། རི་ཐང་ཐམས་ཅད་ནག་པོར་ཆགས་པ་བཅས་དུས་བཞིའི་ནམ་འགྱུར་ཏུ་ཅད་གསལ་བ་སྟེ། དགེ་སྦྱིད་དང་། སྒྲེར་ཅེ། བྱ་ཆུ། རྩ་དམར་ལེབ། མཚོ་སྟོན་པོའི་ཉིན་སྟེ། མ་སྟོད། མགོ་ལོག་གསེར་ཐར་སོགས་ཀྱི་ས་ཆ་ནམས་རེད། དུལ་འདི་དག་གསོ་རིག་གཞུང་དུ་དང་ཅན་གྱང་བ་རྒྱུད་གི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེ་ཤས་ཆེ་བ་ཅམ་ཡིན། །

སྟོན་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་དྲུང་པོར་ཤར་མཐའ་ནས་རྒྱབ་མཐའི་བར་གྱི་ཡུལ་གྱི་དེ་དག་སལ་ཆེར་རོང་མ་འཕྲོག་གི་ས་ཁུལ་ཏེ། ཞིང་ལས་ཀྱི་སྟོན་སྦྱིད་ཅུང་ཟད་དར་ལ། ཐུགས་ལས་གྱང་ཅུང་ཟད་དར་བ། རོང་འཕྲོག་གཉིས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ། རུ་ཐོག་རྩ་མདལ། ཆབ་མདོ། སྟེ་དགོ། མི་ཉག་རྒྱལ་རོང་། བསང་ཁོག་ཆབ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནམས་ཡིན་ལ། དུལ་འདི་དག་གསོ་རིག་གཞུང་དུ་བསྟན་པའི། སྐམ་ས་ཆ་གདུང་ཆེ་བ་མཁྱིམ་པའི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེ་ཤས་ཆེ་བ་ཅམ་ཡིན། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་རྩལ་དང་ས་མཚམས། སྟོག་ཆགས་དང་སྦྱི་དངོས་འབྱུང་རྩལ་སོགས་གནའ་རབས་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་དེ།

《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

- མཚོ་དེ་འཁོལ་བ་ནི་ཞིང་རབ་དུ་བསེལ། །
- ཀོང་གི་རྩ་བརྒྱུག་ཅས་བྱའི་ཐོམས་བྱེ་བས། །
- རུ་བཞི་རྩ་ཡིས་གང་བ་དེ་རུ་བེམ། །
- རྩ་གཞན་དག་གྱང་དེ་ལྟར་བེམ་པ་ཡིས། །
- བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་གསལ་པོར་དོད། །
- མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ་ཤ་རྒྱང་རི་དྲགས་སྦྱིང་། །
- བར་གྱི་རུ་བཞི་སྟག་གཟིག་གཅན་གཟན་སྦྱིང་། །
- སྦྱང་གྱི་སྦང་དུག་འདབ་ཆགས་བྱ་ཡི་སྦྱིང་། །

ཞེས་དང་། སྟག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་》 ལས། ཤར་རྩ་ནག་དང་། ཁྱི་བརྟན། སྟོན་རྩ་གར་དང་ཁ་ཆེ། རྒྱབ་ན་སྟག་སྟེ་དང་།

གཟིག་འཕན་གཉིས། བྱང་ན་ཁྲོམ་དང་གེ་སར་གཉིས། དབུས་ན་བོད་ཡུལ་
གངས་གྱི་ར་བ་དགུ་བེར་ཏེ། འཛམ་བུ་སྤྱིར་གི་ས་ཚད་གྱི་ཉེ་བ། བོད་གངས་ཅན་
འདི་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། ས་མཐོ། རི་མང་། གངས་ཆགས་རྒྱ་བོ་ཐམས་ཅད་
འདི་ནས་ཕྱིར་མཐའ་རྒྱུས་ལ་འབབ་པའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་སའི་དབུས་ཉེ་བ་ཡིན་
པར་འདོད་དོ། །འཛམ་བུ་སྤྱིར་ན་སྤྱིར་གྱིས་རྒྱལ་ཁམས་ཆེ་རྒྱུད་བཅུ་གསུམ་ཡོད་
པའི་མིང་ངས་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་ལྟ་ནི། རྒྱ་གར་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་ཁམས། རྒྱ་ནག་
ཆོས་གྱི་རྒྱལ་ཁམས། ལྷག་གཟིག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས། ཁྲོམ་གེ་སར་དམག་གི་
རྒྱལ་ཁམས། བོད་ཡུལ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དང་ལྟེན། ཁྲིས་དང་། ཡང་
དེ་ཉིད་ལས། བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། རྩོགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁམས་
གྱི་ས་མཚམས་ན། སྤྱིད་པས་བཀོད་པའི་རྩོད་རྒྱུ་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཤར་
རྩོགས་རྒྱ་ནག་པོ་དང་། བོད་གྱི་ས་མཚམས་ན། ཤ་ལུང་གངས་དཀར་ལྟའི་ཡུལ་
དུ། འདྲོན་བུ་དུང་གི་རྩོད་རྒྱུ་པོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཡན་ཆད། རྩོད་རྩོགས་རྒྱ་དཀར་པོ་དང་།
བོད་གྱི་ས་མཚམས། ལྷག་མ་བུ་ཁུར་སྤྱི་ཡུལ་དུ། མཐིང་ཁུན་གཡུའི་རྩོད་རྒྱུ་
བཅུ་གསུམ་པ་ཆུན་ཆད། ལུབ་རྩོགས་ལྷག་གཟིག་དང་། བོད་གྱི་ས་མཚམས། ཀར་
མ་ཀར་གཅིག་ལྟའི་ཡུལ་དུ། ཤ་ཆེ་དུལ་གྱི་རྩོད་རྒྱུ་པོ་མན་ཆད། བྱང་
རྩོགས་ཁྲོམ་གེ་སར་དང་། བོད་གྱི་ས་མཚམས་ལ་ཆའི་ལུ་བུ་སྤྱི་ཡུལ་དུ། ར་
རྒྱ་གསེར་གྱི་རྩོད་རྒྱུ་པོ་ཆུན་ཆད། དེ་རྒྱུས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་
རྒྱལ་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་ཚད་ཡིན་ཅིང་། རྩོད་རྒྱུ་དཔངས་ལ། གཞུ་
འདོམ་བརྒྱུད་རུ་རེ་དང་ཁེང་རྩོགས་རེ་ལ་གཞུ་འདོམ་ཉི་ཤུ་རེ། ཉེང་ན་རྒྱ་ཐིབས་
དང་བཅས་པ་ཡོད་དོ་ཟེར་རོ། །

དེང་དུས་ས་གཤིས་རིག་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། བོད་གྱི་ཡུལ་དབུས་ལྷ་ས་ནི་
ཤར་ཐིག་91དང་བྱང་ཐིག་30ཡི་འཕྲད་མཚམས་སུ་གནས་ཡོད་ཅིང་། ཤར་ལུབ་
གཉིས་གྱི་མཐའ་དེ་ཤར་ཐིག་78དང་105ཡི་བར་དུ་གནས་པ་དང་། རྩོད་བྱང་
གཉིས་གྱི་མཐའ་དེ་བྱང་ཐིག་26ནས་39བར་གནས་ཡོད། །

བོད་ལ་ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། རྩོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ།

གངས་དང་གཡའི་ར་བ་རྒྱུ་དང་འདྲ་བ་ལ། དུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག །སྤྲེལ་ལྟ་
 རེ་སྤྲེལ་ལྟ་ག བྱས་དང་ནའི་སྤྲེལ་ །ཞིང་དང་འདྲ་བ་ལ་དུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་
 གཅིག བར་དུ་དབྱས་གཙང་ཅུ་བཞི། བྱས་དང་ཆུ་འཐབ་ས། དུར་བ་འདྲ་ལ་
 དུལ་གྱུ་ཆེན་པོ་གཅིག་སྟེ། དེ་གསུམ་མོ། །ཞེས་པ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། གཞན་
 ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་སྤྲིང་པོ་སྤྲིང་ཅི་བཅུད་》ལས། བོད་ཁམས་གསུམ་སྤྲིང་
 དགྲ་བྱ་བ་ན། རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཀྱི་སྤྲིང་དཀར་པོ། སྤྲིང་ཁམས་གསུམ་གངས་
 དང་གཡའི་ར་བ་རྒྱུ་དང་འདྲ་བ་ན། ཤ་བ་དང་དགོ་བ་ལ་སོགས་པ་རི་དྲགས་ཀྱི་
 དུལ་འཛིན། ཅུ་བཞི་སོག་ཁའི་སྤྲིང་སྤྲིང་པ། བར་ཁམས་གསུམ་བྱས་དང་སྤྲིང་
 གི་གཤོང་ཡུ་བ་འདྲ་བ་ན། སྤྲིང་དང་བྱས་སྤྲིང་ལ་སོགས་པ་གནས། མ་བྱ་འོད་
 ཀྱི་སྤྲིང་སྤྲིང་པ། སྤྲིང་ཁམས་གསུམ་ནགས་ཀྱི་སྤྲིང་སྤྲིང་ཞིང་དང་འདྲ་བ་ན།
 སྤྲིང་པོ་ཆེ་དང་འདབ་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ལས། འཕྲོ་བ་མི་བྱ་བ་གཅིག་གྱུང་
 མེད། ཅེས་སོགས་དང་། 《དབྱིང་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྲིང་བྱུངས་》 ལས། ཆུ་བྱི་བའི་
 རྒྱུ་སྤྲིང་གཡའ་རི་དང་གངས་རི། བར་བྱས་དང་སྤྲིང་སྤྲིངས། སྤྲིང་ཅི་ཤིང་
 བྱས་ཆལ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་རབས་དང་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་མང་པོ་གཅིག་
 མཐུན་དུ་གསུངས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དུས་རབས་དགྲ་པའི་ནང་དུ་ཨ་རབ་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྲིང་ཁབས་ལྟ་སྤྲིང་ལགས་ཀྱིས་བཙུམས་པའི་གསེར་མདོག་གི་
 ལྟ་ཐང་ཞེས་པ་ལས། དུལ་དེར་ཅི་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་གི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤྲིང་
 ཆོགས་ཀྱིས་གང་བ། མི་ཐམས་ཅད་སྤྲིང་ཉམས་དང་ལྟན་ཞིང་སྤྲིང་གར་ལ་དགའ་
 བ་ཤ་སྤྲིང་དུ་སྤྲིང་། ཞེས་འཁོད་པ་ལ་བརྟགས་ན་རྒྱལ་ཁབ་སྤྲིང་གི་མཁས་པ་
 རྣམས་ལྟ་རྒྱུ་དང་བཞེད་རྒྱུ་ལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་འདུག །

སྤྲིང་མངའ་རིས་སྤྲིང་གསུམ། བར་དབྱས་གཙང་ཅུ་བཞི། སྤྲིང་མདོ་ཁམས་
 སྤྲིང་དུག་ཅེས་པ་གང་ལྟར་ཞེ་ན། ཞེ་ཆེན་དུང་ཡིག་བཙུན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་
 ཀྱིས་མཛད་པའི་《མདོ་སྤྲིང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱིང་ལོ་རྒྱུས་ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་ས་
 དབང་སྤེད་གཤེད་གསུང་རབས་ལས་འཕྲོས་པའི་གཏམ་བཤད་དོ་མཆོར་མཆོག་གི་

གཏེར་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ཞེས་པ་ལས་^① སྤྱིར་བོད་གངས་ཅན་འདིར་
 ཉོད་མངའ་རི་ལ་སྤྱར་བ་མང་ཡུལ་ཟངས་དཀར་གསུམ་སྒོར་གཅིག །མི་དང་བྱ་
 ཤ་སྤུལ་ཏི་གསུམ་སྒོར་གཅིག །ཞང་ཞུང་། བྱི་ཏེ། ཉོད་སྤྱང་། གསུམ་སྒོར་གཅིག་
 ཉེ་མངའ་རི་སྒོར་གསུམ་། བར་ན་དབུས་ལ་དབུ་ཅ་དང་གཡོ་ཅ། གཙང་ན་
 གཡས་ཅ་དང་ཅ་ལག་ཉེ་དབུས་གཙང་ཅ་བཞི། སྤང་ལ་དབུལ་ཇ་ཟལ་མ་སྤང་།
 ཆ་བ་སྤང་། སྤར་ཁམས་སྤང་། སྤོ་འཁོར་སྤང་། མ་ཇ་སྤང་..... ། ཞེས་མཛུགས་
 སྤང་གཉིས་ཆད།

ས་བཅད་གཉིས་ལ། བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་བོད་མི།

གཅིག །མི་ཡི་འགོ་བ་བྱུང་ཚུལ།

དེང་སྐབས་འཛིག་རྟེན་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 མི་ཡི་འགོ་བ་བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་ས་ཡ་གསུམ་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་
 གནང་གི་ཡོད། གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཆ་མཚོན་ནས་བཤད་ན་ཡུན་ནན་ཞིང་
 ཆེན་གྱི་ཡོན་མོང་ས་ཁུལ་དུ་སྤྱི་མི་བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་ས་ཡ་གཅིག་དང་བདུན་འབུམ་
 ལྷ་ཁྱིལ་ག་ཅུ་མང་བར་བཤད། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་1999ལོའི་ཟླ་6ཆོས་2ཉིན་གྲུང་
 དབྱང་བརྟན་ཕྱིན་ལས་ཁུངས་ནས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་ལྟར་ན། ཀན་སུ་ཞིང་
 ཆེན་གྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ན་མི་རུས་ཀྱི་འབྱུར་ངོ་ཞིག་ཐོན་པ་དེ་ལ་ལོ་ངོ་ས་ཡ་གཉིས་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་གཏན་འབེབས་བྱས་པས་སྤར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལས་ལོ་ངོ་འབུམ་
 གསུམ་ཅུ་མ་རིང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་དང་། ཤེ་ཅིང་གྱི་སྤྱི་མི་བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་ལྷ་འབུམ་
 ལྷ་ཁྱིལ་ག་ཅུ་མ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་མི་
 རིགས་འདི་ཡང་དེ་དག་དང་དུས་མཚུངས་ཅུ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཆོག་སྟེ། སྤྱི་ལོ་
 1978ལོར་བོད་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་གྱི་ཤན་ཆོ་ཚོང་དང་ནག་ཚུ་ཚོང་སྟགས་སུ་

① ཀམ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཚུགས་བསྐྱེགས་གནང་བའི་སྤེད་གོའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་རྒྱ་ཆ་ཚུགས་
 བསྐྱེགས་ནང་། ཤོག་ངོས་227པར་ཡོད། འདི་མ་དེ་ཡིག་རྟེན་གྱིས་མ་ཤོག་ཞེས་195ལོར་པ། བར་
 མཚན་སུ་ཤོག་ཞེས་འགའ་ཞིག་ཆད་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཟེར།

སློག་ཆགས་རིགས་ཀྱི་འགྱུར་དོ་མང་པོ་ཐོན་པ་དེ་དག་ལ་བལྟས་ན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་
འདིར་སློག་ཆགས་གནས་པ་ནས། ལོ་རྒྱུས་ལ་ལྷག་ཅམ་ཟིན་པའི་བདེན་དཔང་
བྱུང་ཡོད་པ་ལྟར་ན། འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་ཀྱང་དེ་དག་དང་ཉ་ལམ་རྒྱས་མཚུངས་
ཅམ་རུ་བྱུང་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔག་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1998ལོར་ཆབ་མདོའི་བྲག་གི་
རོས་ལ་མིའི་རྒྱུ་རྗེས་མི་ཁྲི་གང་ལྷག་ཡོད་པ་ཞིག་རྟེན་པ་དེ་ཆེད་རམས་པ་ཚོས་
ལོ་རྒྱུས་བྱུར་ལྷག་ཐོན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་
བྱུང་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཐོན་པར་རྟོགས་བྱུང་། །

བོད་མི་བྱུང་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་རུས་ཕྱིས་བཤད་སྐད་སྐད་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་བྱུང་
ཡོད་པ་ནི། བོད་རིགས་ནི་ཆང་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཤད་པ་དང་།
ཤུག་འཁྱུར་སུ་གཏོགས་ཟེར་བ་དེ་རེད། དེ་ནི་དེང་སྐབས་ཀྱི་བོད་རིགས་འདིའི་
ནང་རུ། མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིགས་རུས་འདྲེས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡིན་པ་ལས། བོད་རུ་འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ་
བཤད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པ་ནི་སློ་ལྡན་སུས་ཀྱང་རྟོགས་སྟེ། རིག་འཛིན་སློ་གསལ་
ལགས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་བོད་མིའི་རུས་རྒྱུད་སྐོར་དཔུང་པ། ཞེས་པའི་མཐའ་
དཔྱད་《བོད་ལྗོངས་ཞིབ་འཇུག་》གི་རུས་དེབ་རུ་འཁོད་པ་ལས། གནའ་རྗེས་ལ་
དཔུང་པ་ལྟར་ན། ཉིང་ཁྲི་ནས་ཐོན་པའི་མི་རུས་ཀྱི་རུས་ཚོད་ནི་ཉ་ལམ་ལོ་རྒྱུ་
སྟོང་ནས་བརྒྱད་སྟོང་བར་དང་། བཀའ་རྒྱུ་གནའ་ཤུལ་ནི་ལོ་རྒྱུ་བཞི་སྟོང་
བརྒྱུ་བརྒྱ་ཡས་མས་ཤིག་གི་ཡིན་པར་གསལ་བས། འདི་དག་ཚང་མས་བོད་
ལྗོངས་ས་མཐོ་འདིར་སྐར་ནས་བཟུང་། འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་བྱུང་ཞིང་རིགས་རྒྱུད་
ཆད་མེད་ཐོག་ ཁོ་ཚོ་ནི་དེང་སང་གི་བོད་རིགས་འདིའི་མེས་པོ་ཡིན་པའི་ར་རྩོད་
རུས་ལྡན་བྱས་ཡོད། ད་ལྟར་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གནའ་ཤུལ་གཙོ་
ཆེ་བའི་གསལ་འགྲུབ་ཞིག་དཔེར་ན་རྩེ་གདོང་དང་། ལྷ་ས། ཉིང་ཁྲི། མེ་རྟོག་
བཅས་ཀྱི་ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་ཐད་ནས་བལྟས་ན། དེ་དག་ཚང་མ་ཡར་སྐྱུང་
གཙང་པོའི་ཆུ་རྒྱུན་འབབ་ཡུལ་རུ་གནས་ཡོད་པས། ཡིག་རྒྱ་ལ་དི་དང་། དི་མེ་
ལི་སེ་གཙང་པོས་གནའ་བོའི་པ་པིས་ལུན་མི་རིགས་སྐྱེད་སྤིང་བྱེད་བྱུང་པ་དང་།

རྒྱ་པོ་གང་གསུམ་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་སྐྱེད་སྲིང་བྱེད་ཐུབ་པ། མ་ཆུས་
 རྒྱ་པོ་མི་རིགས་སྐྱེད་སྲིང་བྱེད་ཐུབ་པ་བཅས་ཡིན་ན། ཡར་སྤྱང་གཙང་པོས་
 གནའ་པོའི་བོད་གྱི་མི་རིགས་སྐྱེད་སྲིང་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་གང་རེད་དམ། ང་ཚོས་
 དེང་སང་གི་བོད་རིགས་དང་གནའ་པོའི་བོད་རིགས་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་
 བོད་རིགས་གྱི་མེས་པོ་ནི་བོད་རང་གི་ས་ཆ་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ལས་ཕྱི་སྐྱོགས་ནས་
 ཡོང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མོམ་གང་མཐུན་སྟེས་གྱིས་བྱ་བར་འདོད་ཅེས་
 གསུངས་པ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད། གནའ་རབས་བོད་གྱི་ངག་རྒྱན་དང་
 ཚད་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཚང་དག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཡར་སྤྱང་གཙང་པོའི་ཉེ་འགམ་
 གྱི་སྒོ་ཁ་ཅིང་ཐང་ས་ཁུལ་གྱི་མགོན་པོ་རིའི་བྲག་ཕུག་ཏུ་གནས་བཅས་ཉེ་འཆོ་བ་
 སྐྱོད་པ་ལས་རིམ་བཞིན་མི་རུ་འགྱུར་ཉེ་དེང་རུས་གྱི་བོད་མི་འདི་བྱུང་། སྐབས་
 དེའི་མི་རྒྱུས་ལ་དཔོན་གཡོག་གི་གལ་རིམ་དང་། ས་ཁོངས་དང་ཕྱི་རིམ་གྱི་
 ཁྱད་པར། སུ་རུ་དང་གཉེན་ཉེའི་ཐ་སྦྱད། རང་ཕྱི་དང་དགའ་ཕྱིའི་ཆགས་སྤང་།
 སྲོང་དང་། བྱིམ་ཚང་གི་རྒྱལ་པ་གང་ཡང་མེད་པར་མི་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ཐང་འདྲ་
 མཉམ་གི་སྒོ་ནས། བརྒྱ་ཆོ་ཁ་ཤས་བྱ་ཤོག་རེ་བྱས་ཉེ་རི་བོའི་ཞེལ་དང་། རྒྱ་
 མཚོའི་འགམ། བྲགས་སྤྱང་གི་ཁྲོད་སོགས་སུ་ཉུལ་སྟེ་དབྱུག་པ་དང་རྒྱུ་ཅི་ཅི་མ་གྱི་
 ལག་ཆ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་དྲགས་རྒྱོན་པ་དང་། ཤིང་འབྲས་ཟ་ཞིང་ཤིང་ལོ་
 སྟོན་པ་སོགས་གྱི་འཆོ་བ་རོལ་བཞིན་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་ཅི་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་དང་
 ཉེ་འཁོར་གྱི་སྒོ་ཚོད་དག་གིས་འཆོ་བའི་དཔོས་མཁོ་སྒོར་མི་ཐུབ་པར་བརྟེན་ཡར་
 སྤྱང་གཙང་པོའི་བརྒྱུད་གྱི་ཟོ་དང་ས་ཁུལ་རུ་ས་ཞིང་རྒྱ་འདེབས་གྱི་ལས་ཀའི་འགོ་
 ཚུགས་ཉེ་བུ་ཆ་ཕྱི་མ་རྒྱུས་ལ་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ཉེ། དམངས་
 ཁྲོད་གྱི་ངག་རྒྱན་རུ་འང་ཡུལ་ལ་སྤྲོ་བ་ཡར་སྤྱང་། ཞིང་ལ་སྤྲོ་བ་ཟོ་དང་ཞེས་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ། །

^① རྒྱ་རིགས།

གཤིས། བྱམ་མོང་གི་ཐོན་སྐྱེད་དང་འཛོལ་སྦྲེད་ཚུལ།

དེ་ལྟར་བསྐྱལ་པ་ལ་ཐོག་གི་སྤྱི་ཚུགས་ཀྱི་འཛོལ་བ་དེ་ལོ་གངས་འབྲུམ་ཕྱག་མང་
 པོ་བརྒྱད་དེ་དུས་ཡུན་རིང་པོར་དཀའ་སྤྱད་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་བྱས་ཏེ་རང་བྱུང་ཁམས་
 དང་འབྲལ་ཚོད་བྱས་པའི་ཉམས་སྦྱང་མང་པོ་ཞིག །བསགས་ཡོད་པར་བརྟེན།
 རིམ་བཞིན་ཐབས་ཤེས་དང་ལག་རྩལ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཐོབ་སྟེ་རྩོམས་དང་། ཤིང་གི་
 ཡོ་བྱེད་རིགས་མི་འདྲ་བ། མངོས་ཆ་དང་ལྡན་པ་མང་པོ་གསར་བཞོལ་ཤེས་པར་མ་
 ཟད། རུས་གྱི་དང་རུས་ཁབ་སོགས་བཅས་ནས་རུས་ཆས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་བྱབ་
 གངལ་དུ་ཕྱིན་ཡོད། སྐབས་དེར་ཆར་རྒྱུད་དང་། གངས་ཐན་སོགས་འགོག་
 པའི་ཐབས་སུ་ཤིང་གི་སྤྱིལ་བྱ་བཞོལ་བ་དང་། བྲག་ཕྱག་ལ་གནས་བཅའ་བ་སོགས་
 ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་དུ་འཛོགས་ནས་འཛོལ་སྦྲེད་ཀྱིན་ཡོད་ལ། ཕོ་མོ་དང་ལོ་
 གངས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བཀོས་བྱས་ཏེ། ཕོ་རྒྱམས་བྱམ་མོང་གིས་རི་དྲགས་རྩོན་
 པ་དང་། མོ་རྒྱམས་བྱམ་མོང་གིས་རང་བྱུང་གི་སྤྱོལ་འཕྲུབ། རྒན་པོ་རྒྱམས་
 ཀྱིས་ཁྱེུ་རྒྱམས་སྟོར་སྟོར་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེ་ལྟར་རིམ་
 བཞིན་བསམ་སྟོན་དང་། ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་གསར་པ་ཞིག་འགོ་བའི་དུས་རབས་
 སུ་སྤྱིབས་ཏེ་རྩོམས་རྒྱམས་འཇམ་བཟར་བྱེད་ཅིང་། ལྟ་རེ་དང་། འཛོར། ཁྱེུ་
 སོགས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཅོས་ཏེ། བྲག་པ་ཕྱག་ནས་ཤིང་གི་ཕྱ་བ་རྒྱུད་དེ་བེད་སྤྱོད་
 བྱས་ཡོད་འདུག །གཙུགས་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྤྱར་ཏེ་བཟའ་ཆས་རྒྱམས་བཅོ་
 བསྟེག་བྱེད་ཤེས་པ་ལ་སོགས་འཛོལ་བའི་ཁ་རྒྱབས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཞི་དག་ཕྱིན་པ་དང་
 དུས་མཚུངས་མི་རྒྱམས་ཀྱིས་རི་དྲགས་རྩོན་པའི་སྐབས་སུ། རི་དྲགས་འགའ་ཞིག་
 སྤྱོ་ཕྱགས་སུ་བཀྱག་པ་རྟ་དང་། ར། ལྷག །ཐོག་རྒྱམས་ཡིན་ལ་དེ་དག་བདག་
 སྟོང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། བསྐྱལ་པ་ལ་ཐོག་གི་འགོག་ལས་ཀྱི་འགོ་རྩྭགས་པ་དང་།
 སྤྱོད་རོས་རྒྱམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་རགས་རིམ་ཙམ་རྩོགས་ཤིང་། ས་བོན་བཏབ་སྟེ་ལོ་
 ཏོག་རྒྱུད་ལེན་བྱེད་ཤེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསྐྱལ་པ་ལ་ཐོག་གི་ཞིང་ལས་ཀྱི་འགོ་
 རྩྭགས། ཞིང་འགོག་ལས་སྤོད་ར་འཕེལ་བྱུང་བ་དང་མི་རྒྱམས་ཀྱི་འཛོལ་བ་ལ་ལེགས་
 བཅོས་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཐོན་རྫས་ཀྱི་ལྷག་མ་གསོག་འཛོག་བྱས་པས་རིམ་

ཞིན་དབུལ་ཕྱག་གི་རྣམ་པ་བྱུང་སྟབས། དཔོན་གཡོག་དང་གཡུ་རིམ་གྱི་བྱུང་པར་
ཡང་བྱུང་སྟེ། རྟག་པར་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་གཡུལ་འབྲུག་གི་ཚོད་པ་བྱུང་སྟེ་
ཐུན་མོང་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་འཆོ་བ་དེ། ཚོད་ཐུན་གྱི་རུས་རབས་ནང་
དུ་ལྷུང་བའི་འགོ་ཚུགས། །

གསུམ། བོད་མིའི་རུས་གྲུས་ཚུལ།

སྟག་ཚང་ཚོང་པ་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་ 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་》 དང་།
དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་ 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 འབྲུ་བཟླ་
ཤིས་རྒྱ་མཚོའི་ 《རུས་མཛོད་པད་དཀར་སྟེང་ཚལ་》 བཅས་དང་། གཞན་ཡང་
འབྱུང་ཅིས་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི། བོད་ཀྱི་རུས་རིགས་གྲུས་ཚུལ་སྒྲོར་གྱི་
སྟོང་དོན་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་ཐུན་མོང་གི་
འཆོ་བ་སྟོད་པའི་རུས་མཐུག་ཅུ་ལ། ཐོན་རྒྱས་གྱི་ལྷག་མ་གསོག་འཛོག་བྱེད་
སྟེལ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་གྱིས། མི་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་མཐུན་པར་ས་ཆ་སོ་སོར་གྲུས་པ་
ལས་སྐྱ་འབྲུ་སྐྱ་ལྟོང་བཞི་ཞེས་པའི་ཆ་བའི་རུས་ཆེན་བཞི་པོའི་དབྱེ་སྟེལ་འདི་བྱུང་
ཡོད། ཡིན་ནའང་འདི་ལ་བགྲངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་། ཡི་གེ་འབྲི་སྟངས་
མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ། དང་པོ་བགྲངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི་སྐྱ་འབྲུ་སྐྱ་ལྟོང་བཞི་ལ།
མེ་རྒྱ་ལྟོང་ལྟོང་བཞི་བགྲངས་སྟེལ་ཡོད་ཀྱང་མེ་དང་ཁྱུང་དང་སྐྱ་རྣམས་རུས་ཆེན་
གཅིག་ཟུང་དང་། སྐྱ་རྣམས་རུས་ཆེན་གཅིག་སྟོང་དང་། འབྲུ་ཞེས་པ་རུས་ཆེན་
གཅིག་ཡིན་སྟབས་དོན་དུ་རུས་ཆེན་བཞི་རུ་མ་འདུས་པ་མེད། །

གཉིས་པ་ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ནི། ལྟོང་དང་གདོང་གཉིས། བམེ་དང་
མེ་གཉིས། རྒྱ་དང་དབྱ་གཉིས། འབྲུ་དང་འབྲུ་གཉིས། ཟུང་དང་དཔྱ་གཉིས། སྐྱ་
དང་སྐྱ་གཉིས་བཅས་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་དོན་གཅིག་དུ་སྦྲང་། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་
ཚང་ཆེན་མོ་》 ལས། དེའང་སྟོན་དང་པོ། དུལ་དམའ་ཁ་ཤུལ་གཡུག་ཁྱུར་གྱི་
གོང་ཁ་བྱ་བར། སྟོང་པའི་རྒྱལ་བུ་ཐེང་གི་ཞེས་པ་ལ། བུ་གསུམ་བྱུང་བ། ཟུ་

བོད་ཉོར་གསུམ་དུ་བྱེས་པའི། བོད་མི་བྲི་དོ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་དེ་ལ། བྱ་དུག་བྱང་
 བ་ནི། དབང་འབྲུ་ལྟོང་གསུམ་སྒྲ་དང་བཞི། ཁུ་བོ་དབས་བརྒྱའ་གཉིས་དང་
 དུག། བོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་དུག་པོ་དེས། །དམའ་ཁ་ཤུ་རས་འདེབས་སྟག་པ་དེར། །
 བོད་མི་གསུམ་བྱ་དུག་ས་བཤོས་བྱས། །ལྟོང་གིས་པ་མ་ལེ་པང་ཐོབ། །དབང་ཡིས་
 དབང་མོ་རབ་བཟ་ཐོབ། །འབྲུ་ཡིས་འབྲུ་མོ་སྟོན་སྟོན་ཐོབ། །སྒྲ་ཡི་སྒྲར་མ་མེ་པོ་
 ཐོབ། །དབས་བརྒྱའ་རྒྱ་བོད་ས་མཆམས་སྟ། །མཆམས་ཀྱི་མདའ་དར་གོང་མ་
 བཟུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།

1. སྤུ་བོ་ལྟོང་གི་རྒྱུད་པ་དང་མངའ་ཁོངས་ནི། བོད་མི་བྲི་དོ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་
 དེའི་རྒྱུད་མ་རྒྱུས་ལ་རིམ་བཞིན་བྱ་དུག་དུ་བྱེས་པ་དེ་དག་ནང་མ་འཆམས་པའི་
 སྒྲ་བས་སྟ། ཡབ་བྲི་དོ་བཅན་པོས་དམའ་ཁ་ཤུ་རས་འདེབས་ཞེས་པའི་ས་ཆ་
 དེར་བོས་ནས། ས་བཤོས་བྱས་པ་ལ་སྤུ་བོ་ལྟོང་ལ་པ་མ་ལེ་པང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་
 ཐོབ། དེའི་མངའ་ཁོངས་སྟ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་སྤུ་བོ་ལྟོང་གི་རྒྱུ་རྒྱུད་ཅེས་
 ཟེར། དེ་ཡང་སྤུ་བོ་ལྟོང་གིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ནི་《རུས་མཛོད་》ལས་གསལ་བ་
 ལྟར་ན། མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཏེ་ཁམས་ཀྱི་ཤར་ལྟོ་གཉིས་སྟ་གནས་པའི་ཡུལ་གྱི་འདི་
 དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་བ་དཀར་པོ་ལྟོང་དང་། ཉག་པོ་ལྟོང་། བྲ་བོ་ལྟོང་།
 ལྷག་པོ་ལྟོང་སོགས་ཡོད་པར་གྲགས་ལ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་ཆེན་མོ་》ལྟར་ན།
 སྤུ་བོ་ལྟོང་ལ་མཆེད་དུག་ཡོད། །
 ལྟོང་ན་སྒྲ་ཆབ་འབྲིང་ཡས་གཉིས། །
 བར་ན་རོ་འཛེར་རག་ཤི་གཉིས། །

① ཆོམ་པ་པོའི་མཆན། དེང་རུས་རྒྱ་ཟེར་བ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཞིག་ལ་རོས་བཟུང་
 བ་དང་། ཉོར་ཟེར་ཆད་སོག་པོ་ལ་རོས་བཟུང་བ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གསལ་ལ་ཞིབ་དུ་མ་བལྟས་
 པའི་རྒྱུན་དུ་སྤྱང་། འདིར་རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་ཟེར་བ་ནི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་གོང་དུ་བྱུང་བའི་
 བོད་འདིར་རྒྱལ་སྒྲན་སྤུ་མེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ལས། རྒྱ་དང་ཉོར་ཟེར་བ་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་དེང་རུས་
 མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གངས་ཏི་སིའི་ཉེ་མོར་དུ་གནས་པའི་རྒྱལ་སྒྲན་དག་གི་མི་ཡིན་པ་ཐོན་གྱི་དཔེ་རྙིང་
 དག་ལས་གསལ། དེས་ན་འདིར་གསལ་རྒྱ་བོད་ཉོར་གསུམ་ནི་ལྟོང་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་དག་གི་མིང་ཡིན་
 པར་ཤེས་དགོས།

སྒྲིབ་ན་མི་ཉག་གི་ཐན་གཉིས། །
 ཆེ་བྱུག་མཆོན་ན་བཅུན་བྱུག་སྟེ། །
 བི་རི་འམདོ་དང་སྒྲིབ་པ་གཉིས། །
 རོ་འཛེར་ལ་ཕུ་པ་དང་མདའ་པ་གཉིས། །
 གྱི་ཐན་ལ་རྒྱས་བསྐྱེད་ཆེ་ཆུང་གཉིས། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། མཆེད་བྱུག་གི་བྱབ་པའི་ཡུལ་ནི། སྤྱི་ཚབ་དང་། འབྲིང་
 ཡས། རོ་འཛེར། རག་ཤི། མི་ཉག་གི་ཐན་བཅས་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ཡིན་པ་
 དང་། བཅུན་བྱུག་གི་བྱབ་ཡུལ་བི་རི་འམདོ། སྒྲིབ་པ། ཕུ་པ། མདའ་པ།
 གྱི་ཐན་རྒྱས་པ། གྱི་ཐན་བསྐྱེད་པ་བཅས་གྱི་ས་ཆ་རྣམས་ཡིན་ལ། ས་ཆ་འདི་
 དག་གཙོ་བོ་མདོ་ཁམས་སྟོང་སྒྲིབ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ལ་ཟེར་གྱིན་ཡོད་དེ། «འབྱུང་
 ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་» ལས།

ཡང་ན་མདོ་ཁམས་སྒྲིབ་འདི་ནི། །
 གདོང་ནི་ས་ཁམས་ཤི་བ་ལྟ། །
 འབྱུ་ནི་ཆུ་ཁམས་གཡག་ལ་ལྟ། །
 རྒྱ་ནི་ལྷགས་ཁམས་རྒྱང་ལ་ལྟ། །
 སྒོ་ནི་མེ་ཁམས་ར་ལ་ལྟ། །
 སྐ་ནི་ཤིང་ཁམས་ལྷག་ལ་ལྟ། །
 རུས་པ་གཙང་མར་མ་ཤེས་ན། །
 དེ་ཡང་གདོང་ལ་བསྐྱེད་ཞེས་ཟེར། །
 འོན་ཀྱང་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་གྱིས་དཔྱད། །

ཅེས་མདོ་ཁམས་སྟོང་སྒྲིབ་ཏུ་གནས་པའི་མི་རིགས་འདི་དག་སོ་སོའི་སྟོང་པ་
 དང་གཤིས་ཀ་བཅས་ལ་བརྟགས་ནས་རིགས་རུས་གང་ཡིན་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་
 ཀྱང་། གལ་སྲིད་གསལ་པོར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན། གདོང་གི་ཁོངས་སུ་བསྐྱེད་
 ཆོག་སྟེ། མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་གྱི་མི་རྣམས་པལ་ཆེར་གདོང་གི་རུས་རྒྱུད་ཡིན་པས་
 བ་དེ་ལྟར་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཆོག་ཅེས་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རུས་

མཛོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ནམས་སུ་ལྟོང་གི་ང་ཆེན་བཙུང་། ཆ་ཆེན་བཙུང་།
 རྒྱལ་ཆེན་བཙུང་སོགས་སུ་འཁོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། ལྟོང་གི་རུས་ཆེན་
 བཙུང་ནི། ཡབ་ལྟོང་ཆེན་པོ་སྟོས་རྒྱ་ཡིན། དེ་ལས་རུས་རིགས་བཙུང་
 བྱང་། ཅོག་དང་ཅོག་ཅེ་ཅོག་རོ་གསུམ། སྟང་གི་ཁིང་དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་
 ཡིན། འཁོར་དང་ཁྱུང་པོ་ཁྱེ་བ་གསུམ། དཔལ་བའི་མིག་དང་འདྲ་བའི་བྱ་
 གསུམ་ཡིན། འབྲིང་དང་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ཅེ་གསུམ། ལག་པ་གཡས་དང་འདྲ་བའི་
 བྱ་གསུམ་ཡིན། བྱང་དང་དགོས་པ་ཁུ་ན་གསུམ། ལག་པ་གཡོན་དང་འདྲ་
 བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། ཉ་དང་ཆེ་སྟང་ལུ་ནག་གསུམ། ལུས་དང་ཁོག་པ་དང་
 འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན། སྟིང་དང་མོ་མོང་ཐག་བཟང་གསུམ། ཁོག་པའི་སྟིང་
 དང་འདྲ་བའི་བྱ་གསུམ་ཡིན་ཞེས་དང་། ལྟོང་གི་ཆ་ཆེན་བཙུང་ནི། ལྷག་
 ཚུ་ཚྱུ་ཚུ་མགོ་ཚུ་ སྟུ་ཚུ་ ཉོག་ཚུ་ གཡི་ཚུ་ ཟངས་ཚུ་ རེབ་ཚུ་ དཔལ་
 ཚུ་ ཀླང་ཚུ་ གཅན་ཚུ་ རོམ་ཚུ་ གཤེན་ཚུ་ ཆར་ཚུ་ བྲག་ཚུ་ ཉ་ཚུ་ རྒྱ་
 ཚུ་ཆ་ནམས་ཡིན། །

ལྟོང་གི་རྒྱལ་ཆེན་བཙུང་ནི། སྟུ་རྒྱལ་ རྒྱལ་རྒྱལ་ བུད་རྒྱལ་ རག་
 རྒྱལ་ བན་རྒྱལ་ དབལ་རྒྱལ་ ཆོས་རྒྱལ་ བན་རྒྱལ་ བཤོན་རྒྱལ་ ལྷག་
 རྒྱལ་ དཔལ་རྒྱལ་ རྒྱ་རྒྱལ་ རི་རྒྱལ་ ཉན་རྒྱལ་ བྱི་རྒྱལ་ ལོ་རྒྱལ་ འགོ་
 རྒྱལ་ ཡབ་རྒྱལ་ ཉ་རྒྱལ་ནམས་ཡིན་ལ། རུས་མིང་འདི་དག་མདོ་སྟང་གི་རྒྱལ་
 གྲུ་ནམས་སུ་དེང་རུས་ཀྱང་ལ་ལ་ནི་ཡུལ་མིང་རུ་འཁོད་ལ། ལ་ལ་ནི་རུང་ཆང་
 གི་མིང་རུ་འཁོད་ཀྱིན་ཡོད། །

2. སེ་བྱུང་སྟེ་སྟོང་ལ། བསྟུ་ཆེ་དམ་ཆོག་མ་ཉམས་པ། །སེ་བྱུང་སྟེ་ཡི་བྱ་
 རྒྱུད་ཡིན། ཞེས་པའི་བོད་མི་བྱི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་གཉིས་པ་ལ་དབུ་མོ་རབ་བཀྲ་
 ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ་ནས། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་ལ་སེ་བྱུང་
 སྟེ་ཡི་རུས་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། རུས་མཛོད་ལས། རྒྱལ་འདི་ཁོང་ཁྱེད་གི་ཡུལ་
 ཉེ། མངའ་རིས་དང་ལ་རྣམས། གཅང་སྟོང་བཅས་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་བ་ «རྒྱ་
 བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་» ལས།

མེ་དང་དབྱ་ཡི་ཆེ་དུག་དེ། །
 ལྷོད་ན་ཁང་ཁྱུང་ཁྱུང་པོ་གཉིས། །
 བར་ན་མར་པ་སྤྱ་རང་གཉིས། །
 ལྷོད་ན་རེ་ཁེ་ཉག་ལེ་གཉིས། །
 ཆེ་དུག་མཆན་གྱི་བཅུན་དུག་དེ། །
 གྱི་ལ་ཆེ་ཤ་དང་ཆེ་ཆན་གཉིས། །
 བྱག་ཏུ་ལ་གྱ་གྱ་དང་རྩོད་ཉེ་གཉིས། །
 དེ་ཆེ་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། མཆེད་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་ནི། ཁང་ཁྱུང་
 དང་། ཁྱུང་པོ། མར་པ། སྤྱ་རངས། རེ་ཁེ། ཉག་ལེ། ཆེ་ཤ། ཆེ་ཆན།
 གྱ་གྱ་རྩོད་ཉེ། ཁོ་པོ། ཁོ་དབྱ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། ཁང་ཁྱུང་དང་ཁྱུང་པོ།
 མར་པ་དང་སྤྱ་རངས་རྣམས་ནི་དེང་སང་ཡང་མིང་དེ་གར་འབོད་པའི་བོད་ཡུལ་
 རུབ་ཕྱགས་གྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱང་བོད་ཡུལ་སྤོང་སྤོང་
 བར་གསུམ་གྱི་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ཞིབ་དབུད་བྱས་ན་དེས་རྟེན་སྤེལ་བར་སེམས། །
 3. ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་སྒོར་ལ། དཔའ་རྒྱ་སྤྱག་མཆེ་སྤེར་མ་ཉམས་པ། ། ཨ་ལྷགས་
 འབྲུ་ཡི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན། ཞེས་པའི་ཁྱི་དོ་ཆེན་པོའི་བྱ་གསུམ་པ་ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ལ་འབྲུ་
 མོ་སྤྲོམ་སྤྲོམ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ། དེའི་མངའ་སྐོངས་སུ་ཆགས་པའི་མི་རྒྱུད་
 ལ་ཨ་ལྷགས་འབྲུ་ཡི་མི་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར། རུས་མཛོད་ལས། སྤེལ་པའི་ཡུལ་ཏེ།
 ཁམས་གྱི་རུབ་བྱང་ཕྱགས་གྱི་ཡུལ་གྱ་རྣམས་དང་། ལྷ་སའི་བྱང་ཕྱགས་གྱི་ཡུང་པ་
 འདི་དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་བ་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་》ལས།

ཁྱི་ཟམ་འབྲུ་ཡི་ཆེ་དུག་དེ། །
 ཤར་ན་གྱི་དང་རོང་པོ་གཉིས། །
 ལྷོ་ན་རྩེ་དང་རི་ཐོ་གཉིས། །
 ལྷོད་ན་འཕྲོམ་དང་རོ་གྲོ་གཉིས། །
 ཆེ་དུག་བཅུན་གྱི་བཅུན་དུག་དེ། །

སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་དང་ཆ་སྤྲུལ་གསུམ།

ཁྱེད་པ་སྤྲོད་ཉེ་ཉེ་སྤྲུལ་གསུམ། །

ཆེ་བཅུན་སྤྲུལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན།

ཞེས་གསལ་བའི་མཆེད་བཅུན་སྤྲུལ་མ་བཅུ་གཉིས་ནི། གྲི། རྩོད་པོ། རྩོ། རི་
མོ། འབྲོམ། རོ་གྲོ། སྤྲུལ། སྤྲུལ། ཆ་སྤྲུལ། ཁྱེད་པ་སྤྲོད་ཉེ་ཉེ་སྤྲུལ་བཅས་
བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཡིན་ལ། འདི་རྣམས་ནི་བོད་ཡུལ་སྤྲོད་སྤྲོད་བར་གསུམ་
གྲི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོར་བྱ་བྱ་གནས་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་
གནས་པའི་ཕྱེ་མང་པོ་ཞིག་ལ་མདོ་ཁམས་རིང་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཟེར་སྤྲུལ་ཡོད་དེ།
རྒྱལ་མོ་རིང་། ཆ་བ་རིང་། ལ་རབ་རིང་། དགྲ་རིང་། རྟག་རིང་། འཇང་
རིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་
མདོ་སྤྲོད་རིང་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ལ་རབ་རིང་རུ་སྤྲུལ་འབྱུངས་ཞེས་འཁོད་
ཡོད་པ་ལ་བརྟགས་ན། དེར་སང་ཕྱི་དགའི་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་ར་མན་དང་ཉོར་
པོ་ཡན་གྱི་བར་སྤྲོད་འདི་ཆོ་ལ་ལ་རབ་རིང་ཞེས་ཟེར་གྱིན་ཡོད་པར་ངེས། དེ་དང་
རི་ཐོ་གཉིས་རྒྱ་གར་དང་ཉེ་བའི་བོད་ཀྱི་སྤྲོད་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་གྲགས། འབྲོམ་ནི་
སྤྲོད་ལུང་སུ་འབྲོག་པའི་རུས་མིང་སྟེ། འབྲོམ་སྤྲོད་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱང་
དེའི་རུས་ཡིན། །

4. རྒྱ་ཆ་སྤྲུལ་ཡི་སྤྲོད་ལ། སྤྲུགས་གཡང་མོའི་མཁའ་ཆོལ་མ་ཁྱེད་པ། །རྒྱ་ཆ་སྤྲུལ་ཡི་
བྱ་རྒྱད་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྤྲོད་ཆེན་པོའི་བྱ་བཞི་པ་རྒྱ་ཆ་སྤྲུལ་ལ་སྤྲུལ་མ་མེ་པོ་ཞེས་
པའི་ས་ཆ་དེ་ཐོབ། དེའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆགས་པའི་རྒྱད་པ་ལ་རྒྱ་ཆ་སྤྲུལ་ཡི་རུས་
རྒྱད་ཅེས་ཟེར། རུས་མཛོད་ལས། འ་ཞའི་ཡུལ་ཏེ། བྱང་སྤྲུལ་པ་ནས་ཤར་རྒྱ་རིང་བར་
གྲི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་» ལས།

རྒྱ་ཆ་སྤྲུལ་ཡི་ཆེ་བྱུག་དེ། །

ཐོས་རུས་སྤྲུག་རུས་སྤྲོད་ན་ཡོད། །

བྱ་ཅན་ཁྲབ་ཅན་སྤྲོད་ན་ཡོད། །

བྱ་རྩེ་སྤྲོད་ཐོག་སྤྲོད་ན་ཡོད། །

ཆེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བཅུན་རྒྱལ་དེ། །
 ལྷ་ལ་བྱེས་པ་ཡུལ་པ་གཉིས། །
 ལྷག་རུས་ཡུལ་ལྷག་འཕྲོག་ལྷག་གཉིས། །
 དབས་ལ་ཆེ་སྒྲོར་རྒྱུང་སྒྲོར་གཉིས། །
 ཆེ་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། །

ཞེས་གསལ་བའི་མཆེད་བཅུན་སྤེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ནི། ཐོས་རུས་དང་། ལྷག་
 རུས། བྱ་ཅན། ལྷ་ཅན། བྱ་རྩེ། སྤེན་ཐོག་སྤེ་མཆེད་རྒྱལ་དང་། བྱེས་པ།
 ཡུལ་པ། ཡུལ་ལྷག་འཕྲོག་ལྷག་ཆེ་སྒྲོར། རྒྱུང་སྒྲོར་བཅས་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་
 དག་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཙོ་མོ་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟོགས་ཀྱི་ཡུང་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པེས་
 ལ། འོན་ཀྱང་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྤེལ་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་བཅུན་
 སུང་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དབུས་གཙང་སྟོགས་ཀྱི་སྤེ་པ་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཀྱི་བྱང་ཤར་
 ཀྱི་ས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བཏང་སྟེ་རྒྱལ་མཆོམས་སུང་བའི་དམག་མིར་བསྐོས་པ་
 དེ་དག་དང་སང་ཀྱང་དེ་གར་གཞིས་ཆགས་ཡོད་པ་སྟེ། མཁས་དབང་དཔུ་དགེ་
 བསམ་གཏན་ལགས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་《ར་པ་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་ཁྲལ་གྱི་རིག་
 གནས་ལོ་རྒྱུས་དཔུང་གཞི་བདམས་བསྐྱིགས་》ལས། རྒྱང་རྒྱལ་ཀྱང་དགའ་
 ལ་བཀལ་ནས་སོང་བ་ན། བྱ་ཕེན་ཟེར། ཡུལ་དེའི་མི་རྒྱུད་དག་ཀྱང་ཁོང་
 ཁྱོད་དང་ཤར་པའི་མི་རྒྱུད་ཡིན་ཞིང་། གཟི་ཆོ་སྟེ་དགུ་ལྷ་བྱ་ལྟོང་ཆོ་ཆེན་བཙོ་
 བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་གྱི་རིགས་ཡོད་ལ། དཔུ་ཆོ་སྐའི་རིགས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད།
 རྒྱུད་ཀར་གྱི་སྟོད་རུ། སྤར་ཀོང་པོའི་ཁོག་ནས་འོང་བའི་དམག་གི་རྒྱུད་པ་ཡོད།
 དེང་སང་བརྒྱ་འབྲུར་ནས་སོང་པོ་ཟེར། དེ་ནས་དུགས་པོ་ནས་འོང་བའི་དམག་
 རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་སུ་བཞག་པ་ལ། དུགས་པོ་ཟེར་ཞིང་། རྩེས་སུ་དེ་ལ་བོད་
 དམག་ཟེར། དེ་དག་གི་ཐོམས་གཤིས་དང་ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱང་བོད་རྒྱི་དང་
 འདྲ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་དེ་དག་རུས་ཕྱིས་བོད་ཡུལ་ག་
 ས་གར་བྱལ་ཡོད་པར་སེམས། དེང་རུས་བོད་ཡུལ་གྱི་ཤར་སྟོའི་མཆོམས་སུ་
 གནས་པའི་རྒྱ་སྤྱིང་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་རྩྭ་ཞེས་པའི་ས་གནས་འདི་ཡང་རྒྱ་ཆོ་

སྐྱ་ཡི་རྩས་རྒྱུད་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལ་སྐྱ་སྒྲིང་ཞེས་ཟེར། དེར་སངས་ལྷ་ཡི་ཞེས་
 ཟུར་ཆག་གིས་པ་ནི། རྒྱ་ཡིག་གི་སྐྱ་གདངས་ཐོད་སྐད་རྩ་གིས་ཏེ་མ་དག་རྒྱན་
 འབྱམས་སུ་སོང་བའི་འབྲི་སྒྲིལ་རེད། །

5. རྩ་ཐོད་བས་བད་གཉིས་ཀྱི་སྐྱར་ལ། དམངས་རིགས་དབལ་ཟླ་གཉིས་ནི།
 སྐྱོན་སྒྲེའུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཚན་བཞིར་བཅད་པ་དེར་རང་
 ཚན་བཞི་པོ་མ་འདྲེས་པར་བཞག་པ་དེ་ལས་ལྷ་རིགས་དགའ་ནི་སྐྱར་བཤད་ཟེན་
 ལ། དེའི་འཕྲོས་བཞི་ཚན་གྱི་ནང་ནས་མི་ཡ་རབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་སྦྱོང་ཚུལ་
 ཀྱན་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སློ་ཆེན་ལྡན་གྱི་རིགས་རྣམས་གཙོ་བྱས་ཏེ། དེ་
 ཡི་མིང་ལ་ལྟོང་དང་། འབྲུ་དང་སྒྲ་དང་སྐྱ་བཞི་ནི་གཙོ་བོའི་རིགས་རྣམས་ལ་
 ཐོགས་ཤིང་རྩས་ཆེན་རྩ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འཕྲོའི་རིགས་ཆེན་བཞི་གའི་ལྷག་
 མ་དམངས་རིགས་ཐམས་ཅད་པོ་བསྐྱས་ཤིང་ཚན་གཉིས་སུ་བཤོས་ཏེ། གཅིག་ལ་
 དཔའ་འམ་དབའ་དང་། གཅིག་ལ་མདའ་འམ་ཟླ་ཞེས་བཏགས་ལ། ཐོད་མི་
 སུ་གཏུང་རྩག་ཟེར་བ་ནི། མི་སུ་རྩས་རྩག་ཞང་པོ་སྐྱོད་དང་བཏུན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་
 ལ། དབའ་ཡི་རིགས་ལ་ཐོག་མའི་ཞང་པོ་དང་། ཟླ་ཡི་རིགས་ལ་ཚ་པོ་བྱང་བས།
 ཚ་ཞང་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་ཟེར་བས་ཚ་ཞང་ཡང་གྲགས་སོ། དབའ་ཡི་རིགས་
 ལ་གཡང་དང་འཕེལ་ཚ་སོགས་རྩས་མང་བགྱང་ལས་འདས་པ་དག་བྱང་ལ། ཟླ་
 ཡི་རིགས་ལ་འོང་ཁེ་དང་སྐྱོན་སོགས་ཀྱི་རྩས་མང་པོར་འཕེལ་བ་ད་ལྟའི་དམངས་
 རིགས་ཚ་ཞང་གི་རིགས་འདི་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །ཨ་པོ་ནི་འབྲི་ཡིན་ལ། བར་
 ཁམས་སུ་དབུས་དང་ཁད་ཉེ་བ། སྦྱོང་ཨ་པོ་ཞེས་དཔའ་པོ་ཞེས་པ་དང་། མཆོག་
 ཚང་སྒྲ་ཡིན་པ་ཟེར་བ་གནད་མིའི་རག་རྒྱན་རྩ་འདུག་ཀྱང་ཐག་ཚད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་
 འདྲ་ནི་མ་མཐོང་ངོ། །ཤོང་རྩ་བཤད་པའི་རྩ་ཐོད་བས་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་དག་སྒྲ་ནི་
 རང་རང་གི་མཆོན་ལྷ་རྣམས་དང་། དག་སྒྲ་ནི་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་ར་རྒྱུས་ཁམ་
 གཟུགས་དང་། ཏུང་ས་གྲུབ་པའི་ཁྱི་མོ་དཀར་མོ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྩས་ལྷ་
 དག་ལྟ་དང་། ཐོད་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་ལྟའི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་དང་། རང་རང་གི་
 ཡུལ་གྱི་གཞི་བདག་རྣམས་མཆོད་བསྟོད་ལ་བཙོན་དགོས་སོ། །

ས་བཅད་གསུམ་ལ། བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་སྒོར་མིའི་ཤེས་རིག་

འཇིག་རྟེན་འདིར་མིའི་འགྲོ་བ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། སོ་སོའི་རུས་རབས་དང་
བསྐྱེད་པའི་ཤེས་རིག་རིམ་བྱུང་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་ཆེ་ཤིང་གི་སྤྱིལ་བྱུང་དང་། རྫོང་
དབྱུག་གི་ལག་ཆ་ཐབས་ཆག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོ་བ་སྦྱོང་བ་དང་། དེ་ནས་
ཞིང་འབྲོག་གི་སོ་ནམ་དང་། མདའ་གཞུ་སོགས་མཆོན་ཆ་བཟོ་ཤེས་པ་བཅས་རིམ་
བཞིན་ཤེས་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ནས་མཐར་དེར་རུས་ཀྱི་གནམ་ས་སྒྲོལ་ག་བསྐྱར་
རུས་པའི་ཆོན་རིག་གི་འཕྲུལ་ཆས་འདི་དག་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་། ར་ཆོ་བོད་ཀྱི་ས་
ཆ་ལའང་དེ་བཞིན་རུ་བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་རྫོང་ཆས་རྟེན་པའི་ལག་ཆ་ལ་ནས་རིམ་
བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ་དེར་རུས་ཀྱི་བོད་མིའི་ཤེས་རིག་འདི་དག་བྱུང་ཡོད། །

གཅིག རྫོང་ཆས་རྟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་རིག་

རྫོང་ཆས་རྟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནམ་ཐུགས་དེ་དག་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྦོད་སྦྱང་བར་
གསུམ་ནས་རྟེན་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གྲངས་ཀ་ཡང་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་
འདིས་མངའ་རིས་མན་དང་། མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཁྱུལ་འདི་དག་རུ་བསྐྱེད་པ་
ཡ་ཐོག་ནས་འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་འཆོ་ཞིང་གནས་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཤེས་རིག་
དང་ལག་ཆ་ལ་གྱི་ཆུ་ཆོད་ཀྱང་རུས་དེར་གཞིགས་ཀྱིས་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ།
སྤྱི་ལོ་1956ལོར་ནག་ཕྱུའི་ས་ཁྱུལ་རུ་གནམ་ཐུགས་རྟེན་པའི་རྫོང་ཆས་རྟེན་པ་རིགས་
གཉིས་རྟེན་པ་དང་། དེ་རྗེས་གཉའ་ལམ་དང་། དེར་རི། ཤན་ཆ། སྤྱ་ཁྲིང་།
སུམ་མདོ། རྒྱལ་སྤྱིར་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ནས་རྫོང་ཆས་རྟེན་པའི་རུས་རབས་ཀྱི་རྫོང་
ཆས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་རྟེན་པར་བརྟེན་ནས་ན་བོད་ཡུལ་འདིར་ལོ་
རྒྱུ་བྲི་སྤྱག་མང་པོའི་གོང་རུ་རྫོང་འབྲོག་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་རུ་མི་རྒྱལ་ས་འཆོ་གནས་
བྱས་ཡོད་པར་གསལ་པོར་ངེས་ཏེ། རུས་རབས་འདི་ནས་ཡར་ལོ་རྒྱུ་བྲི་སྤྱག་ཅམ་
ཀྱི་གོང་རུ་འཇིག་རྟེན་འདིར་མཆོན་ཆ་དང་། ལག་ཆ་བཟོ་རྒྱུའི་ལག་ཆ་ལ་ར་
རྒྱས་བྱུང་བའི་རུས་རབས་ཤིག་རུ་སྤྱིབས་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་

ནམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་གཅིག་ཏུ་མཐུན། ཡི་ལྷོ་བ་ལུ་ཐི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ལོ་རྩེ་
 འབུམ་གསུམ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་རྩོ་ཆས་རྟེན་པ་དེ་དག་དང་། ང་ཚོ་བོད་
 ཡུལ་དུ་རྟེན་པའི་རྩོ་ཆས་རྟེན་པ་དེ་དག་བཟོ་དབྱིབས་ནམས་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་
 པས་དེ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་རྩོ་ཆས་རྟེན་པ་དེ་དག་ལའང་ལོ་རྩེ་འབུམ་སྤྲུག་གཉིས་
 གསུམ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་སེམས་སོ། །གནམ་ཡང་དེར་དུས་བྱང་ཐང་མི་
 མེད་ལུང་སྟོང་གི་ས་ཆ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ས་འོག་ནས་གནམ་རྩལ་རྟེན་རྒྱུ་ཡོད་པ་འདི་
 དག་ལ་དཔྱད་ན། བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་དུས་རབས་ནམས་སུ་བོད་ཡུལ་བྱང་ཐང་
 གི་ས་ཁུལ་འདི་དག་དེར་དུས་ཀྱི་གནམ་གཤིས་ལྟར་གྲང་ལྷགས་ཆེ་བ་ཞིག་མ་
 ཡིན་པར། འགྲོ་བ་མི་ཡི་རིགས་ནམས་འཚོ་གནས་བྱེད་སའི་རྩོ་ཞིང་འཇམ་ལ་
 ཡངས་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ། །

[[གསལ་བཤད།]] ཉེ་ཆར་མདོ་ཁམས་འདབ་པ་རྫོང་ཁོངས་ན་གནམ་བོའི་རྩོ་
 རྟེན་པའི་སྐབས་ཀྱི་གནམ་ཤུལ་ཞིག་རྟེན་པ་དེར་གནམ་རྩལ་རྟེན་གྱི་ཞིབ་ཆེད་
 རམས་པ་ནམས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ལྟར་ན། མི་ལོ་གཅིག་འབུམ་སུམ་
 བྱིའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། གནམ་ཤུལ་དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་
 ༡༠༡༧ལོར། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གནམ་ཤུལ་རིག་དངོས་རྟེན་གྱི་ཚོགས་པས་བརྟག་
 དཔྱད་བྱས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༧ལོ་རྒྱུ་བ་ལའི་ཆོས་ཉིན་རྒྱལ་ཁབ་རིག་དངོས་ཚུས་
 ཀྱིས་ “ཀྱང་གོའི་གནམ་རྩལ་བརྟག་དཔྱད་” གལ་ཆེའི་ལས་གཞིའི་ལས་ཀ་དེར་
 ཀྱབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྟོར་གྱི་ཚོགས་འདུ་དེ་ལེ་ཅིང་དུ་འཚོགས་པ་རེད།

གཉིས། རྩོ་ཆས་གསལ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་རིག

ང་ཚོ་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟངས་བར་གསུམ་ནས་རྩོ་ཆས་གསལ་པའི་གནམ་རྩལ་མང་
 པོ་ཞིག་རྟེན་པ་འདི་དག་གིས་སྐབས་དེའི་མི་ནམས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ནམས་པ་དང་།
 ཤེས་རིག་གི་ཁ་སྐབས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་སྐབས་ཡོད་པ་སྟོགས་ཙམ་རྟེན་གསུམ། །

1. ཆབ་མདོ་མཁར་རོའི་གནམ་ཤུལ། མཁར་རོའི་གནམ་རྩལ་དེ་དག་ནི་བོད་ཀྱི་
 གནམ་རབས་རིག་གནས་སྟོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་

རྩ་ཆས་ནི་སྐོག་མ་དང་། སྒྲ་དང་། སྤྱི་པ་སྐོག་སྤྱི་པ་རྒྱུ་ཅན་ལས་
མེད་ཅུང་། དེ་དག་གི་རིམ་འོ་རྣམ་པ་ནི་ཉ་ཅང་སྤྱན་སྤྱན་ཆོག་པ་ལྟེ། བཞོས་
རིས་དང་། ཐག་རིས། ལེབ་ཤད། འཆོར་ཅན། ལྷག་གཟེབ་སྐོག་སྤྱི་པ་
ཉ་ཅང་མང་ཞིང་། རྩ་ཆས་ཀྱི་མགོ་ནི་དམར་པོ་དང་། ལེར་པོ། ཐལ་མདོག་

ནག་པོ་བཅས་ཡོད་ལ་རྩ་ཆས་མང་ཆེ་བ་འཇམ་ཤ་དོད་ལ་སྤྱད་ཀ་དག་པོ་ཡོད་
འདུག །

མངོས་རྒྱན་དངོས་ཆས་སུ་སྤྱད་གཟེར་དང་། མོ་ཀོར། རྩ་ལྷང་། སྤང་རིལ།
མགུལ་རྒྱན། སྤུལ་སྤུལ། འགྲོན་བྱ་སོགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་ཆས་ནི་
རྩོད་དང་། གཡང་ཤི། རུས་པ་སོགས་ཡིན་ལ་མངོས་ཤིང་སྤྱད་ཀ་དག་ཅིང་རྩམ་
པ་སྤྲོན་སྤམ་ཆོགས་པོ་ཡོད། །

ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་པོ་མང་ཆེ་བ་ནི་རྩོད་ལས་གྲུབ་པའི་ཐོན་རྒྱུད་ལག་
ཆ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་རྩོད་ཆས་སྤྲོས་པ་དང་། བརྟར་བཅོས་རྩོད་ཆས་བཅས་
རིགས་གསུམ་ཡོད་ལ། ལག་ཆ་དེ་རྩམས་ཀྱི་རྩམ་གྲངས་ནི་སྤྱད་མ་དང་། ལྟ་རེ།
འཛོར། གཤོལ། མཐུང་ཅེ། མདའ་ཅེ། འབྲེག་གཏུབ་ཀྱི་ལག་ཆ་དང་།
གཙགས་གཙང་ཀྱི་ལག་ཆ། འཛོག་རྒྱུད་གི་ལག་ཆ་སོགས་ཁྱོན་བསྟོམས་རྩམ་
གྲངས་བྱུ་ཉླེང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཆབ་
མདོ་ཁོ་ན་ཙམ་གྱི་ས་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་མིའི་ཤེས་རིག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་མདོ་
ཁམས་ཡན་དང་དབུས་གཙང་མན་ཆད་ཀྱི་བོད་མི་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་
རྩམ་པ་མཆོན་གྱུ་ཡོད། །

2. བྲག་མགོ་ཁ་ས་མཆོ་ཁའི་གནའ་རུར། མདོ་ཁམས་ཏེ་ཉོར་བྲག་མགོའི་ཁ་ས་
མཆོ་ཁ་ནས་སྤྱི་ལོ་1981ལོར་གནའ་རུར་ལས་མི་རོ་བཞི་རྩ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་བྱུང་པ་
དེ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་དུ་གནའ་རྩམ་གྱང་མི་ཁྱུང་བ་ཐོན་ཡོད། མི་རོ་དེ་དག་རྩོད་
ལེབ་ཀྱི་རོ་སྒྲམ་ནང་དུ་བརྩུག་ཡོད་ཅིང་། རྩོད་ལེབ་དེ་རིགས་དེང་སངས་གནས་
དེ་གར་གཏན་ནས་མཐོང་རྒྱ་མེད། ད་དུང་མི་རོ་དེ་དག་དང་ལྟན་དུ་རྩོད་ཆས་སྤྲོ་
མོ་སྤྲོ་ཆོགས་དང་། རུས་ཁབ། རུས་འབུག། རུས་ལེབ་སོ་ཙན་སོགས་རུས་
ཆས་སྤྲོ་ཆོགས། ཟངས་ཀྱི་ཅ་ལག་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་རྩ་མའི་རིགས་ཁ་
ཤས་སོགས་ཐོན་ཡོད། རུར་དུ་སྤྲོ་རྩམ་དེ་ལ་བརྟགས་ན་གནའ་བོའི་བོན་པོའི་
ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་མཐོང་སྟེ། གནའ་རབས་
བོན་ལུགས་ལ་རུར་སྤྲོ་བའི་སྐབས་སུ་རུར་རྒྱགས་དང་། རུར་ནོར་ཞེས་པ་རང་།

གི་གཅིས་པའི་ནོར་རྩལ་དང་སྒོ་ལུགས་རེ་བས་ད་དེ་རོ་དང་ལྷན་གཅིག་རྒྱུ་རྒྱ་སྒྲ་
བའི་སྒྲིལ་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་གཡུང་རྒྱུད་བོན་ཚོས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་གཤེན་རབ་དང་སྒྲོབ་
དཔོན་པདྨ་འབྲུང་གནས་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བོན་ཚོག་དང་ཚོས་ཚོག་རྣམས་
ལ་བསྐྱར་བཅོས་གནང་བའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་རྒྱ་རྩལ་དེ་དག་གི་ཚབ་རྒྱུ་ལྟ་སྟངས་དང་།
དར་སྒྲ། ཟན་གྱིས་བཅོས་པའི་སེམས་ཅན་སྟེ་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་བཅས་རོ་
དང་ལྷན་གཅིག་རྒྱུ་སྤྱད་པའམ། ཡང་ན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དོར་བའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་པ་དེ་
དེར་རྒྱུ་ཀྱང་བོད་ལུགས་མ་ཉམས་པར་བོན་ཚོས་གཉིས་ཀའི་སྒྲ་མ་ཚོས་བཅད་
སྒྲིབ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེར་རྒྱུ་བཅད་སྒྲིབ་བྱེད་བཞིན་པའི་དམག་འདྲེན་པ།
རྒྱུ་རྒྱུ་པ། བག་མ་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོ་སྒྲིལ་བའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་སངས་
རྒྱུ་ཚོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བོད་རང་གི་སྒྲིལ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་
པ་སྒོམ་འཆིང་བཅའ་ཚུལ་འདི་ལས་ལྷག་པའི་དཔང་པོ་ཞིག་ཅི་ཡོད། །

3. ལྷ་སའི་ཚུ་གོང་གི་གནའ་ཤུལ། སྤྱི་ལོ་1984ལོར་ལྷ་སའི་ཚུ་གོང་གནའ་ཤུལ་
ནས་རྒྱུ་རྒྱུ་པའི་གནའ་རྩལ་ཁག་དེའི་རིགས་དང་དབྱེ་བ་ཏུ་ལམ་ཅམ་ཞིག་རྒྱ་ཡིག་
གི་《བོད་རྒྱུ་རྒྱུ་པའི་འཇུག་》1990ལོའི་དེབ་4པ་ལས། “གནའ་ཤུལ་དེ་ནི་ལྷ་ས་
གོང་གི་བྱང་སྒྲིལ་གྱི་གོང་མཐའ་ཚུ་གོང་རྒྱུ་ཡོད་ལ། རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་མཐོ་
ཆོད་སྤྱི་ཁྱིམ་སྤྱོད་རྒྱུ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་ཅམ་ཡོད། གནའ་ཤུལ་གྱིས་བྱུང་
པའི་རྒྱ་ཁྱིམ་ཏུ་ལམ་སྤྱི་བཞི་མ་ཁྱིམ་གཅིག་ལྷག་ཅམ་ཡོད་ལ། མེངས་འདྲིར་སྤྱོད་
འདོན་བྱས་པ་ནི་ཏུ་ལམ་སྤྱི་བཞི་མ་ཁྱིམ་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་ཡིན། གནའ་ཤུལ་དེའི་
རྒྱུ་སྒྲིལ་སུ་སྤྱི་ཁྱིམ་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་ས་མཚམས་ན་རྒྱུ་ཁྱིམ་ཅིག་གསར་རྒྱུ་རྒྱུ་
པ་ལས་བམ་རོ་སྤྱོད་ཅུ་ལྷག་ཅམ་ཞིག་བསྒྲིགས་ནས་ཐོན། གཞན་ཡང་གནའ་
ཤུལ་དེར་ས་དོང་ཆེན་པོ་བཅུ་ལྷག་ཞིག་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་དག་པལ་ཆེར་དབྱེ་བས་
ལྷམ་གཟུགས་སུ་གཅིག་གྱུར་རྒྱུ་སྟེང་ལ། དོང་གི་ནང་རྒྱ་རྩལ་དང་། སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྒྱུ་པ། རྩོ་ཆས་དང་རྩོ་རྒྱུ་སོགས་ཡོད། གཞན་ཡང་ས་དོང་ཁ་ཤས་ལ་སའི་
ཐེམ་པ་རིམ་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་པལ་ཆེར་མིའི་སྤྱོད་གནས་འདྲ་མིན་ནམ་སྒྲིལ་
གནའ་ཤུལ་དེ་དག་ལས་ཐོན་པའི་གནའ་རྩལ་དེ་དག་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་

དབྱུང་གཞི་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་ལ། གཙོ་ཆེ་བའི་གནའ་རྒྱུ་རྩི་ཆས་དང་། རྩི་ལེ་བ།
 རྩི་ཆས། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་རིགས་ཀྱི་རྩི་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་
 བཅས་བྱུང་ཡོད་པ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་རྩི་སྟོན་ཞུ་ན། གནའ་རྒྱུ་ཀྱི་གྲངས་ཀ་
 དེ་ཉ་ལམ་ཆོད་དཔག་བྱས་པ་ལྟར་ན་གྲངས་ཁྲི་ལྷག་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་
 ལ། བཅོས་རྩི་དང་བདར་རྩི་རིགས་གཉིས་སུ་འདུག་སྟེ། དེའི་ནང་རྩི་མང་ཆེ་
 ཤོས་ནི་བཅོས་རྩི་རགས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། བདར་རྩི་རིགས་ཀྱི་ཁ་ཤས་ཤིག་
 བྱུང་འདུག་ཤིང་ཆས་ཆེ་བ་ལ་སྟེ་རྩི་དང་། སྟོ་བའི་དབྱིབས་ཅན་གཙོ་བོ་བྱེད་དང་།
 གཏོར་བྱེད། བརྟུང་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྩི་ཆས། རྩི་རིགས་ལ་གྱི་འདུག་སོགས་གཞན་
 བྱེད་དང་། གཏུབ་བྱེད་དང་། འདུག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རིགས་ཡོད། གཞན་ཡང་
 སྟོད་སྟོ་གང་མི་གསལ་བའི་རིགས་སྟོ་ཆོགས་ཤིག་ཡོད་པ་འདི་དག་སྟོད་སྟོ་མང་
 ལ་སྟུས་ཆོད་དག་པོར་སྒྲུང་། འདི་དག་གི་ནང་རྩི་ཞིང་ལས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཡོད་པར་
 མ་ཟད་ད་རྒྱང་ལག་ཤེས་ཀྱི་སྟོད་ཆས་ཡོད་པ་འདིས་སྐབས་དེར་ལག་ཤེས་ཀྱི་རྩི་
 ཆོད་མཐོན་པོར་སྟེབས་ཡོད་པ་རྩི་སྟོན་ཞུ་བ། རྩི་ཆས་ཀྱི་སྟོར་ལ་མང་ཆེ་བ་
 ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱང་ལག་གི་རྩི་པ་ལས་བཅོས་པའི་ཁབ་དང་། འདུག་སྟོ་
 མང་། སྟོ་གཟེར། མདའ་ཆེ་སོགས་ཡོད་ལ་དེའི་ནང་ཆེས་ལ་མཚན་ཅན་ཞིག་
 ནི་རྩི་ཁབ་ཆེ་མོ་ན་ཁབ་མིག་ཡོད་པ་དེར་རྩི་ལྷགས་བཅོའི་ཁབ་དབྱིབས་དང་
 ཆེས་མཚུངས་པར་སྒྲུང་། རྩི་ཆས་ཀྱི་རིགས་ལ་ཆེ་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཤིག་
 ཡོད་པ་རྩི་མ་ལུང་གཅིག་ཅན་དང་། རྩི་མ་ལུང་གཉིས་ཅན་དང་། རྩི་བཟེད།
 ས་རྩི་གཟེར་བུ། རྩི་བུ་སྟེ་རིང་ཡོད་པ་དེ་དག་བཅོ་དབྱིབས་མཛེས་ཤིང་སྟུས་
 ཆོད་དག་པོར་ཡོད་པ་སྐབས་དེའི་རྩི་མ་བཅོ་རྩི་ལག་ཆ་ལ་ཉ་ཅང་མཐོན་པོར་
 སྟེབས་ཡོད་པ་ཤེས་ཞུ་བ། རྩི་ཆོད་སྟོར་ལ། རྩི་པའི་སྟོ་གཟེར། རྩི་རྩི་
 ས་རྩི་གཏུ་བྱེད་དང་། རྩི་གཏུ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པ་དེ་དག་པལ་ཆེར་མགོ་རྩི་
 ཀྱི་གས་སུ་དེས། གཞན་ཡང་རྩི་རྩི། རྩི་རྩི། རྩི་རྩི། རྩི་རྩི། རྩི་རྩི། རྩི་རྩི།
 རྩི་རྩི་ཡོད། རྩི་རྩི་ཡོད། རྩི་རྩི་ཡོད། རྩི་རྩི་ཡོད། རྩི་རྩི་ཡོད། རྩི་རྩི་ཡོད།

གནའ་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ན་ཁང་པའི་ཤུལ་དང་། སྤྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུམ་
སྤྱིང་ཡས་མས་སྐབས་ནས་བོད་མི་རྣམས་ལ་གཏན་འཁེལ་གྱི་སྤྱོད་སྟེན་ཡོད་པར་
གུར་ཏེ་ཞིང་འབྲོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་འཆོ་བ་སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད་པ་ཤེས་སྟབས་པར་
མ་ཟད། ཁབ་དང་། འབྲུག་རྒྱུ་ཆས་རིམ་ཅན། གཡང་ཁྲི་སོགས་ཉེར་མཁོའི་
ལག་ཆ་དང་རྒྱུ་ཆ་སོགས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བལྟས་ན་སྐབས་དེའི་བོད་མིའི་
ཤེས་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་རྒྱ་ཚད་དེ་སྐབས་དེའི་སྤྱོད་སྟེན་མི་རིགས་དག་ལས་མི་
དམན་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། རྒྱ་ནག་གི་ཡང་རྩའི་གནའ་རྒྱུ་དང་།
ལོང་རྩན་གནའ་རྒྱུ་སོགས་དང་ལག་རྩལ་གྱི་རྒྱ་ཚད་འདྲ་པོར་སླེབས་ཡོད་པ་
མངོན་སྲུང་མིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར།

རྒྱ་གོང་གནའ་ཤུལ་དུ་བམ་རྩོ་སྲུང་རྩ་ཅམ་སྐྱས་པའི་ཉེ་འགམ་ན། ས་དོང་བཅུ་
ལྷག་ཅམ་གྱི་ནང་དུ་ལག་ཆ་སྤྲོ་ཆོགས་དང་། རྒྱུ་ཆ། སེམས་ཅན་གྱི་རུས་པ་
སྤྲོ་ཆོགས་བཅས་རྟེན་པ་འདི་དག་ལ་དབྱུང་ན། གནའ་རྒྱུ་དེ་དག་ནི་མི་ཤི་བའི་
རྒྱུ་སྲུང་གི་ཤོས་རྒྱུ། ལག་ཆ། གཅེས་ལོར་སོགས་ལྷན་དུ་སྐྱས་པའི་རྟགས་
ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་མ་དར་བའི་གོང་དུ་བོན་
གྱི་རང་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཤོས་གནས་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་
ཉ་ཡི་རུས་པ་རྟེན་པ་དེ་ལ་བསམས་ན་དུར་རྒྱུ་ཡིན་པ་འདྲ་སྟེ། སྤྱོད་སྟེན་དུར་
ལོར་དུ་རྫོངས་བ་ལྟ་ཅི་སྟེ། ཉ་རིགས་ཀྱང་དུར་ལོར་དུ་རྫོངས་བའི་སྤྱོད་སྟེན་ཡོད་པར་
གསལ་ཏེ། བོན་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་གར་གྱུར་པའི་དེང་རུས་ཀྱི་《དུར་ཆོག》དག་ལས།
ཉ་ལག་ར་ཤ་རྒྱ་མ་འདི། །ཁྱོད་ཀྱི་དུར་རྒྱུ་སྤྱོད་སྟེན་ལ་འདེབས། །འདི་ལ་དུར་གྱི་རྒྱུ་སྐྱེད་
གིས། །གསོན་གྱི་ཟས་གཡང་མ་རྒྱ་ཞིག །

ཅེས་སོགས་ཉ་རིགས་དུར་ལོར་དུ་རྫོངས་བ་ཡིག་ཆ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གཤིན་པོའི་
དུར་ལོར་ལ་གང་བབས་གྱི་སེམས་ཅན་དེའི་གཟུགས་བརྟན་གང་ཟན་གྱིས་བཅའ་
བའམ་ཡང་ན་གཏོར་མ་ལ་པར་དུ་བཏབ་སྟེ། དུར་རྒྱུ་གཞན་དག་དང་བཅས་
མཚུན་གྱི་བེམ་པོ་དང་ལྷན་དུ་དུར་ནང་བསྐྱེད་ཏེ། གོང་གི་ཆོ་ག་འདི་རྣམས་སྟོག་
གིན་ཡོད་པ་ནི་བོད་མི་ཀུན་ལ་གསལ་བ་ལྟར་རེད། །

ས་བཅད་བཞི་ལ། གནའ་མོའི་དཔེ་རྒྱུ་ནང་གི་ཡ་ཐོག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་གཅིག

དེར་རྒྱུ་ཁ་ཅིག་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་སྐབས་སུ། སྔོང་བཅན་སྐམ་པོའི་
གོང་རུ་བོད་ལ་ཡི་གེ་མེད་པས་དེའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི་གཏམ་རྒྱུད་དང་བེར་སྟོལ་
ཅམ་ཡིན་སྟབས་དེ་ནི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་རབས་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཀྱིན་འདུག །
འཆད་ཚུལ་དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བ་མཐའི་ཆགས་སྤང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བཤད་ཡམས་
ཀྱི་རྒྱུ་སུ་འབྲངས་པ་ཅམ་ལས། རང་ཉིད་ཆོས་པོན་དག་གི་གནའ་པོའི་ཡིག་
རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཞིབ་གཟིགས་བྱས་ཏེ་ཆ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་སྟབས། རི་བོང་
ཅལ་འདྲིག་གི་དཔེ་རྩ་སོང་བས། ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་ལྟ་བ་དང་གཏན་
ནས་མཐུན་ཐབས་མེད། །ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། བོད་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་ལས་བྱང་
བར་བཤད་པ་འདི་ནི། གནའ་རབས་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གམ་གདོད་མའི་བོད་
རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་ལ་རང་གི་རིགས་རྒྱུ་སུ་འཛིན་པའི་དད་ཞེན་གྱི་སྟོལ་དེ་
སྟེས་དབང་གི་སྟོན་ནས་དེར་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱི་ལ་འགྱུར་བའི་ཆོན་རིག་གི་བཤད་ཚུལ་
དང་གཅིག་མཐུན་བྱང་བ་མེད། ཅེས་ལྟར་དང་རིགས་པ་སོགས་སྟབས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
མཆན་གང་ཡང་མེད་པར། སྟོན་བྱོན་བོད་མི་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟོ་རིག་ལ་དམའ་
འཕེབས་བྱེད་པ་འདི་ནི་འཕྱོན་མའི་འཆའ་གཏམ་དང་གཅིག་མཐུན་རུ་སྤང་། །
སྤྱི་ཉིད་མི་རུ་འགྱུར་བའི་གོ་རིམ་དེ་ཡང་ངལ་ཚོལ་བྱས་པ་བརྒྱུད་དེ་རིམ་བཞིན་
མི་རུ་འགྱུར་པར་བཤད་ཡོད་ཅིང་། ང་ཆོས་སྤྱི་ལ་མིར་འགྱུར་བའི་གོ་རིམ་དེའང་
སྤྱི་ལ་ལུག་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་ཏྲིག་ཐོས་པ་དང་། ཤིང་ལོ་ཁྱོན་པ་དང་། ལོ་ཏྲིག་
འདེབས་པ་སོགས་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་བྱས་ནས་མིར་གྱུར་ཅེས་བཤད་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་
ལ་ཆོན་རིག་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་འདུག །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་
ཀྱི་ནང་རུ་ཆོན་རིག་གི་དཔང་རྟགས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་བེར་ན། དེ་ལ་
སྟོན་མེད་དེ། མི་ལོ་སྟོང་ལྷག་གོང་རུ་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དང་། ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་
གོང་རུ་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་གཉིས་ལ་ཆོན་རིག་གི་དཔང་རྟགས་ཆེ་ཆུང་གཏན་
ནས་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ན། དེ་ལྟར་ན་སྤྱི་ཆོགས་ལ་འཕེལ་རྒྱས་གཏན་ནས་
མེད་པར་འདོད་དགོས་པས་དེ་བས་སྟབས་གནས་མཆིས། །

ཏར་ཐུན་མཁས་པས་མི་སྤྲུལ་སྤྱི་རིགས་དང་། གངས་ཅན་གན་པོས་སྤྱུང་སྤྱོད་བ་གཉིས། རིག་པའི་ཐུལ་ལ་ཆེ་རྒྱུ་མི་གཉིས་པ། གཞུར་གནས་སྒོ་ཡིས་སྤང་ལ་བཏེགས་ན་ཤེས། །

ཞེས་རང་བཞིན་གསོང་པོར་སྤྱོད་སོ། གླིང་འཇིག་རྟེན་འདིར་རྒྱལ་ཁབ་གང་དང་། མི་རིགས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཡ་ཐོག་གཞོན་མའི་སྒོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི་བཤད་ཡམས་དང་རྒྱུད་གཏམ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ལ། སྤྱིས་སྤྲུལ་གསར་རྟེན་བྱུང་བའི་གནའ་རྒྱུ་ཁག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལས། དེར་དུས་ཉིན་བཞིན་ཟིན་ཐོ་བཀོད་པ་རིམ་བཞིན་ཡུལ་དུས་དོན་རྟེན་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པར་གསལ་ལྟར་དེ་བ་བཀོད་ཡོད་པ་ཞིག་གང་ལའང་མ་མཐོང་། དེ་ལྟར་ཡོད་པའང་མི་སྲིད་དེ། ཡ་ཐོག་གཞོན་མའི་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་སྐབས་སུ་མི་རིགས་གང་ལའང་ཡི་གེ་མེད་པའི་སྤྱིར། །

འཇིག་རྟེན་འདིར་ཤེས་རིག་ལྡན་པའི་གནའ་བོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་གྲགས་པ་ཞི་ཕྱི་བ་སྤྱི་བྱེད་དང་། པ་ཕི་ལུན། རྒྱ་གར། རྒྱ་ནག་བཅས་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་གཞོན་མའི་སྤྱི་ཚོགས་སྐབས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྒོར་ལ་གོང་གསལ་ལྟར་གཏམ་རྒྱུད་དང་ལྟ་རྒྱུད་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་རྣམ་པ་གཏན་འབེབས་བྱས་པར་སྤང་། ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཞབས་ཅན་པོ་ཙན་(剪伯赞) ལགས་ཀྱིས་བཙུགས་པའི་《ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་དོན་》ཞེས་པ་^①ལས། “རང་རྒྱལ་གྱི་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་ལོ་རྒྱུས་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་ཉར་ཆགས་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་ཡ་ཐོག་གི་ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་རྣམ་པ་རགས་ཙམ་སྟོན་ཐུབ།”ཅེས་གསུངས་ནས། དཔེ་རྟེན་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཁ་ཤས་ཙམ་ལུང་དྲངས་ཏེ་ཀྱང་གོའི་གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། རང་རེ་བོད་ཀྱི་དཔེ་རྟེན་ཁག་དུ་གསལ་བའི་ཡ་ཐོག་གཞོན་མའི་སྒོར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་གཅིག་འདིར་དཔྱད་སྟེགས་སུ་བཀོད་ན། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྤྱི་བོ་ཚོས་འབྱུང་《མཁས་པའི་

① ཤོག་ངོས་9 གླིང་19པར།

དགའ་སྟོན་》ལས།

སྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་རྩེར་གི་ཚུལ། །བར་དུ་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ཡུར་བ་འདྲ། །སྟོད་
རུ་མདོ་ཁམས་སྟང་གསུམ་ཞིང་ལྟ་བུ། །ཀུན་གྲང་ཚུ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་བའི་ནང་། །མཐའ་ཡས་སྟོག་
ཆགས་སྟག་བསྐལ་སྟོད་པར་གཟིགས། །

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

མཚོ་དེ་འཁོལ་བ་ཞི་ཞིང་རབ་དུ་བསིལ། །ཀོང་གི་རྒྱ་བརྒྱུག་ཅེས་བྱའི་ཐོམས་བྱེ་བས། །རུ་བཞི་
རྒྱ་ཡིས་གང་བ་དེ་རུ་ཐིམ། །རྒྱ་གཞན་དག་གྲང་དེ་ལྟར་ཐིམ་པ་ཡིས། །བོད་ཁམས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་
གསལ་པོར་དོད། །མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་གྱི་རྒྱང་རི་དྲགས་སྟེང་། །བར་གྱི་རུ་བཞི་སྟག་གཟིག་
གཙན་གཟན་སྟེང་། །སྟོད་ཀྱི་སྟང་དབུ་འདབ་ཆགས་བྱ་ཡི་སྟེང་། །

ཞེས་སོགས་བོད་ཡུལ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདྲིར་སོག་མར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་
འབྱེལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་སྐམ་སར་གྱུར་ཚུལ་སོགས་བོད་ཀྱི་ས་ཁམས་
ཆགས་ཚུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་སྟོམ་ཆོག་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་བོད་
མིའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ་སྟོར་ལ།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ནས་མི་ཡི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ་ནི། །

ཐུགས་རྩེའི་དབང་ཐུག་སྟུན་རས་གཟིགས་དབང་དེས། །

བོད་ཡུལ་ཡི་དྲགས་རུད་འགོའི་འགོ་བ་ཀུན། །

མི་ལུས་འཐོབ་དུ་རུང་བའི་དུས་གཟིགས་ནས། །

པོ་རུ་ལ་ཡི་རི་ལ་གནས་པ་ཡི། །

སྟེའུ་ཞིག་སྟུལ་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟེན་བྱིན། །

ཏིང་འཛིན་རྩུ་འཕུལ་ལྟན་པ་བྱིན་བརྒྱབས་ནས། །

ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདྲིར་སྟོམ་རུ་བཏང་། །

དེ་ཡིས་བྲག་རི་རོག་པོ་གཅིག་དུ་བསྟོམས།

བྲམས་དང་སྟིང་རྩེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྟེད་སྟུངས། །

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པས་སྟོང་བའི་ཆོ། །

ལྷ་མོ་སྒྲོལ་མས་སྒྲུལ་པ་བྱས་པ་ཡི། །
 བྱག་སྒྲིན་མོ་ཞིག་དེར་འོངས་ཆགས་པའི་བད། །
 ཉིན་ཞག་འགའ་བྱས་སྤྱུའི་སེམས་མ་གཡོས། །
 སྤྱི་ནས་མི་མོ་མཛེས་མར་ལུས་བསྐྱར་ནས། །
 བདག་གི་བྱིམ་ཐབ་མཛོད་ཅེས་གསོལ་བ་བཏབ། །
 སྤྱུལ་ང་ནི་འཕགས་པའི་དགེ་བསྟེན་ཡིན། །
 དེ་ལྟར་མི་རུང་སོང་ཞིག་ཅེས་སྒྲུས་པས། །
 ཐ་མར་སྒྲིང་རྗེར་བྱ་ཞིང་སྒྲེ་སྤྲུགས་འདོན། །
 ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 སྒྲུལ་པའི་སྤྱུ་བྱག་སྒྲིན་འདུས་པ་ལས། །
 རིགས་དྲུག་ནས་འཕོས་སྤྱུ་ཕྱག་དྲུག་ཅིག་བྱང་། །
 གཅིག་ནི་དཔྱལ་བའི་གནས་ནས་ཆོ་འཕོ་པས། །
 རོ་ནག་མི་སྤྲུག་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆེ་བར་སྤྲང་། །
 ཡི་དྲུགས་ནས་འཕོས་ཟས་སྤྱེད་སེར་སྒྲ་ཆེ། །
 རུད་འཕྲོའི་སྒྲེ་བ་སྤྱོན་ལ་གཟུགས་བྱང་ངན། །
 ལྷ་མིན་ནས་འཕོས་བྱ་ལ་ཕྱག་དོག་ཆེ། །
 མི་ནས་འཕོས་དེ་སེམས་རྒྱུད་ཤེས་རིག་རྒྱས། །
 ལྷ་ལས་འཕོས་དེ་རྒྱུད་དགེ་བྱང་བཞིན་བཟང་། །
 དེ་ཀུན་ས་ཡིས་ཤིང་ཉོག་གིས་གང་བ། །
 བྱགས་མ་བྱ་ཆོགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་བསྐྱེལ། །
 ལོ་འགའ་ལོན་ནས་བཟླ་བྱ་སྤྱིན་པའི་ཆོ། །
 དེ་ལས་མི་མིན་སྤྱུ་མིན་བཞི་བརྒྱར་འཕེལ། །
 ཤིང་ཐོག་ཟད་ཅིང་བཀྲེས་པས་འཐབ་ཅིང་ཚོད། །
 ཡི་དྲུགས་ལྷ་བྱར་སྒྲིང་རྗེའི་གནས་སུ་མཐོང་། །
 རང་གིས་གསོས་པས་མ་སོས་རབ་བྱ་ངལ། །

རྒྱ་འབྲུལ་མཐུ་ཡིས་པོ་ཏ་ལ་རུ་སོང་། །
 འཕགས་པའི་རྒྱ་རུ་ཐལ་སྤྱད་གསོལ་བཏབ་པ། །
 ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 རི་རབ་ཐོམ་ནས་འབྲུ་སྒྲ་ལྷ་སྤངས་ཏེ། །
 བོད་རྒྱ་གཏོར་བས་མ་ཆོས་ལོ་རྟོག་བྱས། །
 རིན་ཆེན་སྒྲ་ལྷ་ཐུག་གིས་བཅུས་ནས་གཏོར། །
 སྒོན་ལམ་མཛད་པས་མ་འོངས་སྐབས་སྐབས་སུ། །
 རིན་ཆེན་གཏོར་ཀུན་ས་ལས་རིམ་བཞིན་འབྱུང་། །
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་རང་གི་རིགས་རྒྱད་རྣམས། །
 ཁྱིད་དེ་མ་ཆོས་པ་ཡི་ལོ་རྟོག་བསྟན། །
 རྟོག་ཐོས་པས་དེ་ཀུན་མི་ཉིད་ཀྱང་། །
 མ་ཆོས་འབྲུ་བཟོས་སུ་ཤིང་ལོ་ཁྱོན། །
 བགས་ན་རི་རྒྱས་ལྷ་བྱར་གནས་པ་ཡི། །
 ལྷོ་དང་མོན་ལྷར་སྦྱོད་པས་བོད་ཡུལ་གང་། །
 ཀུན་ཀྱང་ཕ་རིགས་མ་རིགས་གཉིས་སུ་གནས། །

ཞེས་སོགས་གོང་གསལ་སྡེ་རྣམས་ཀྱིས་ངལ་ཚོལ་བྱས་ནས་མིར་གྱུར་པའི་བཤད་
 ཚུལ་འདིར་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་སྡེ་ལ་རང་གི་རིགས་རྣམས་སུ་འཛིན་པའི་
 དད་ཞེན་ཅིན་མ་ཡིན་པར། དང་པོ་སྡེ་རྣམས་དཀའ་སྤྱད་ཆེ་བའི་འཆོ་བ་ལ་སྦྱོད་
 ཅིང་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ངལ་ཚོལ་བྱས་པས་མི་རྒྱ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་
 བཤད་ཡོད། ཡིན་ནའང་འདིའི་ནང་རྒྱ་སྡེ་དང་བྲག་སྡེ་དེ་དག་སངས་རྒྱས་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་རྒྱ་བཤད་པ་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤན་ཞུགས་པའི་ལྷ་བ་དང་
 བཤད་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི། དེར་རྒྱས་ཀྱི་ཚོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་

① མ་དཔེ་རྒྱུད་པའི་མཚན། འདི་ཚོ་དང་ཞེས་སྡེས་པས་ཚོ་དང་ཞེས་དང་། གོང་པོ་རི་དང་
 འདིར་ཅེ་མོ་ཅེས་དང་བྱས་པས་ཅེད་དང་རྒྱ་མིང་ཆགས་ཞེས་གྲགས་སོ་ལོ།

བསམ་སྒྲོའི་སྒྲོབ་སྒྲོན་བྱེད་ཆས་དེ་མར་ལེ་རིང་ལྷགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་གདུགས་
 དགོས་པ་བཞིན་རུ། སྐབས་དེའི་ཚྭ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོའི་སྒྲོབ་སྒྲོན་བྱེད་
 ཆས་དེ་སངས་རྒྱུ་ཚེས་ལྷགས་ལ་གདུགས་དགོས་སྐབས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཚེས་ལྷགས་དང་སྒྱུར་ནས་བཤད་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་སྤྱི་ལོའི་
 རུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་རྒྱ་ཚེས་རྒྱལ་བྱིས་པའི་ཕྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་《བཀའ་
 ཐང་ལྷོ་ལྷོ་》ལས།

སྤྱི་ལོ་སྒྲོམ་བྱང་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་པ་ལྷིང་རྒྱུས། །
 བྱིས་ཐབ་བྱས་ནས་འདོད་པ་སྤྱད་པ་ཡིས། །
 ཟླ་དགུ་འོ་བཅུ་སྤང་བའི་རུས་ཅན། །
 ས་མ་གཉིས་ཀར་མི་འདྲ་བུ་ཞིག་སྤྱུས། །
 འཁྱེད་བྱ་འོ་དམར་ལེབ་པ་མཐུག་མ་མེད། །
 ཤ་དམར་ཟ་ཞིང་ཁྲག་ནི་དྲོན་མོར་འཁྱུང་། །
 སྤྱོད་ལམ་མ་དག་འདུག་མི་ཚུགས། །
 འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་རུག་ལྷ་ཤས་ཆེ་བས། །
 དུམ་མོད་སྤྱུས་ཀྱང་འཁྱུལ་བར་མི་འཁྱུར་བ། །
 དེ་ནས་ཆེར་སྤྱུས་མ་ནི་ཟ་བར་འདུག །
 ས་ཡིས་སྤྱོ་སྤྱུགས་ནགས་མ་བྱ་ཆོགས་བསྐྱུལ། །
 ལོ་གཅིག་སོང་ནས་ལྷ་རྩ་ཕྱིན་པ་ན། །
 སྤྱི་ལོ་མོ་རྣམས་དང་ཆེས་པས་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་རུ་འཕེལ། །
 དེ་རྣམས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཆེས་མང་རུ་འཕེལ། །
 རུ་མར་འཕེལ་བས་ས་སྤྱིང་ཐམས་ཅད་གང་། །
 དབྱར་རུས་ཉི་མས་ཆོག་ཅིང་ཆར་པས་གདུངས། །
 དཔུན་རུས་ཁ་བ་དང་ནི་ལྷགས་པས་གདུངས། །
 ཟས་དང་གོས་མེད་རྒྱག་བསྐྱུལ་ཡིད་མི་བདེ། །
 ས་ཡིས་འཁྱུལ་ཆོ་སྤྱ་སྤྱ་ལྷ་བརྒྱ་སྤྱངས། །

ང་ཅག་ཅི་ཟ་ཅི་ཕྱོད་ལག་པ་གདེངས། །
 ཉམ་ཐག་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱིང་རྩེ་སྤྱིས། ། ཞེས་སོགས་དང་།
 འཕགས་པ་སྤྱོད་རས་གཟིགས་དབང་གིས། །
 གསེར་སྤྱོད་ཁྱེར་གང་བོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཀྱོང་། །
 ཁྱིམ་ཐབ་ཟས་སྤྱོད་འབྲུ་སྤྱོད་ཐ་བསྐྱེད་རོ། །
 ཉམ་དང་སྤྱོད་དང་འབྲུས་དང་ཉིལ། །
 སྤྱོད་མ་དང་ནི་ལྟ་བུ་ཉམ་ཉམ། །
 ས་ཡུལ་ལུང་མ་བསྐྱེད་པ་བཅུ་བཞི་ཡིན། །
 ས་རྒྱུད་མཉམ་པའི་གནས་སྤྱོད་ཐོབ་ཅིག་གསུངས། །
 ཞེས་དང་། དེ་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཁ་བ་ཅན་ཏུ་འོངས། །
 བཞེད་པ་ནམ་པ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་ཡུལ། །
 ས་སྤྱོད་ཉམས་དགའ་བཀ་ཤིས་ཞལ་རྒྱ་བ། །
 རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་ས་ལ་བཏབ། །
 བ་པོ་སོ་བ་ཡུངས་དཀར་ཞར་ལ་སྤྱིས། །
 འབྲུ་སྤྱོད་ནམ་པ་རྒྱུ་ཏུ་གྱུར། །
 ཟང་ཟིང་འདི་ལ་ཟོ་དང་བྱས་པས་ཟོ་དང་ཞེས་སྤྱོད་གསུངས། །
 ཞིང་ལ་སྤྱོད་པ་ཟོ་དང་ཡིན་ནོ་གསུངས། །
 ལྷ་གི་གནས་ཏུ་ཡར་བས་ཡར་སྤྱུངས་ཡིན་ནོ་གསུངས། །
 ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་།
 སྤྱོད་པ།
 རྒྱ་གར་གཉིས་ལྷན་གངས་རིས་བསྐྱེད་བའི་སྤྱོད་སྤྱོད། །
 སྤྱོད་སྤྱོད་གཉིས་འདུས་ཐོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་དེས། །
 ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལྷན་སོ་ནམ་ལས་བཙོན་པས། །
 དབུལ་སྤྱོད་གཉིས་སྤྱོད་དབྱེ་བའི་ཐ་སྤྱོད་བྱུང་། །
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱོད་བཅད་པའོ། །

ཡེའུ་གཉིས་ལ།

མངའ་མཛད་བྱང་པའི་རྒྱལ་རབས་སྒོར།

ས་བཅད་དང་པོ། མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ།

མངའ་མཛད་ཐོག་མར་བྱང་བ་ཅེས་པ་ནི་མི་ཡིས་མི་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་
པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ནི་བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག་གམ་གདོད་
མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཛུགས་རྒྱུ་ནས། བྱམ་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འགོ་ཚུགས་
པའི་རྒྱལ་རབས་སུ་བྱང་ལ། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་
བྱི་སྟོང་མང་པོའི་གོང་ན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་མངའ་མཛད་ཀྱི་ཐོག་མ་ནི་
གཞོན་སྤྱི་ན་ནག་པོའི་རྒྱལ་རབས་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ། གནའ་བོའི་དཔེ་རྒྱུ་
རྒྱལ་སྤྱི་ན་རྒྱ་སྤྱི་གོང་རྒྱ་མངའ་མཛད་དུག་གམ་བཅུ་བྱང་ཚུལ་

《བཀའ་ཐང་སྡེ་ལུ་》ལས།

དེ་རྒྱལ་བོད་ཁམས་མི་ལ་རྗེ་མེད་པས། །

རི་བྱན་བྲག་མཁར་ཀུན་ལ་རྗོང་ཡང་བཅས། །

གོས་དང་ཁ་ཟས་བཅོན་མཁར་ཞོར་བཅུག།

མོལ་རུ་མི་སྤྱབ་དམག་གངས་རྒྱང་བའི་རྒྱལ། །

རང་ལ་དབང་མེད་ཚོགས་རྒྱལ་སྤྱབ་པའི་རྒྱལ། །

བོད་ཡུལ་གངས་རི་ཅེ་དགུའི་སྟོངས་འདི་རྒྱ། །

སྤྱར་རྒྱལ་གོང་རྒྱ་མངའ་མཛད་དུག་རྒྱ་བྱང་། །

ཞེས་དང་། 《ཚེས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

བོད་ཁམས་ཡུལ་རུ་རུང་བར་གྱུར་ནས་གྱང་། །

དང་པོ་མི་མ་ཡིན་ཀྱི་ཡུལ་རུ་གྱུར། །

གཞོན་སྤྱི་ལ་སོགས་བཅུ་ཡིས་དབང་བྱས་སྐད། །

ཅེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཆབ་མདོ་མཁར་རོ་དང་།
 ལྷ་སའི་རྒྱ་མོང་ནས་ལོ་རྒྱུད་སྟོང་ནས་ལྷ་སྟོང་བར་གྱི་རྡོ་རྒྱུ་གསར་པའི་
 རུས་རབས་གྱི་གནའ་རྩམ་མང་པོ་ཞིག་རྟེན་ཡོད་པ་དང་། དེར་བརྟེན་གནོད་
 སྐྱོན་ནག་པོ་ལ་སོགས་པའི་རུས་རབས་དེ་དག་ནི་མི་ཡི་འགྲོ་བ་བྱུང་བའི་རུས་
 རབས་ཡིན་པ་ལ་སླེ་ཆོམ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་དབང་སྐྱུར་
 གལ་རིམ་གྱི་ཆོ་པ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་ནས་པར་པན་ཚུན་གཡུལ་བཀྲེས་ཏེ། ཆོ་
 པ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཅིང་འོག་སྟེ་མངའ་འབངས་རེ་མང་
 དང་། སྟོབས་རྩལ་རུས་ཤུགས་རེ་ཆེར་ཆགས་པའི་མཐར་བུན་གཡོག་བདག་
 པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་རེད། གདོད་མའི་རུས་མཁུག་
 ཏུ་བྱུང་བའི་དབང་སྐྱུར་བྱེད་མཁན་ལྟ་དང་གཉན་དང་གནོད་སྐྱོན་ལ་སོགས་
 པ་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་ནི་རིགས་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པ་ལས། གང་ཟག་གཅིག་མཆོན་
 པར་བྱེད་པའི་མིང་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་བོད་ཀྱི་རུས་རབས་དང་། རྒྱ་ཡི་རུས་
 རབས་དང་། སོག་པོའི་རུས་རབས་བཟུང་བ་ལྟ་བུ་དང་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་འདྲིའི་ནང་གསལ་བའི་རུས་རབས་རེ་ལ་མ་མཐར་ཡང་དཔོན་རབས་
 བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་ཤས་དང་། ལོ་གངས་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་ཤས་ཀྱི་རུས་ཡུན་ཡིན་པར་
 ཤེས་དགོས། གཞན་ཡང་གནའ་བོའི་དཔེ་རྟེན་ཁག་ཏུ་འཁོད་པའི་མངའ་
 མཛད་འདི་དག་གི་སྐོར་གྱི་སྟོན་ཆོག་ལ་དབྱེད་ན། སྐབས་དེར་མངའ་མཛད་
 སོ་སོས་ཡུལ་གང་ལ་བདག་དབང་བྱས་པ་དང་། ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་གང་
 དང་གང་གསར་སྐྱོན་བྱས་པ་གསལ་པོར་བསྟན་འདུག་པས། དེ་དག་ལ་
 བརྟགས་ན་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་པ་རགས་ཅམ་ཤེས་ཐུབ། 《ཆོས་འབྱུང་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

དང་པོར་གནོད་སྐྱོན་ནག་པོས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་བཟང་ཡུལ་རྒྱན་མེད་བཟུང་། །
 མཆོན་ཆ་མངའ་གཞུང་དེ་ཡི་རུས་སྟབས་ཀྱི་། །
 དེ་ནས་རེ་ཏེ་མགོ་གཡག་བརྒྱད་ཀྱིས་བྱས། །

མིང་ཡང་བརྟན་ཡུལ་ཁ་རག་རོང་དགུར་བཏགས། །
 ལྟ་རེ་དག་ལྟ་དེ་ཡི་རྒྱལ་ལྟ་བུར། །
 དེ་ནས་སྤྱིན་པོ་གཉའ་རེངས་ཁྲག་མིག་བྱས། །
 ཡུལ་མིང་སྤྱིན་པོ་ནག་པོ་དགུ་ཡུལ་ཟེར། །
 སྤྱིན་མོའི་རྒྱང་དང་སྒྲིགས་གཉིས་ལག་ཆ་བྱང་། །
 བཞི་པ་དམར་འངས་ལྟ་ཡིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལྟ་ཡུལ་གྱང་ཐང་ལག་ཆ་ཆུ་གི་བྱང་། །
 ལྟ་པར་སྒྲི་རྒྱལ་ཁོ་རྩེ་ཞེས་བྱས་བཟུང་། །
 ད་སྤང་ཅང་སྤང་ལག་ཆ་ཞགས་པ་འཕེན། །
 རྒྱག་པར་གྲོག་གྲོག་འདྲེ་ཡིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལང་ཏང་ཡིང་ཏང་བར་ཁ་ཁུར་དོ་འཕེན། །
 བརྟན་པ་མ་སངས་རྒྱལ་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁ་ཉ་རྒྱག་ཟེར། །
 ལག་ཆར་དོང་རལ་གོ་ཆ་ཕུབ་ཆུང་བྱང་། །
 བརྟན་པ་སྒྲིས་བཟུང་བོད་ཁམས་སྤྱིང་དགུ་བཏགས། །
 དགུ་པ་རྒྱལ་པོས་དབང་བྱས་ངམ་པོ་ཅེ། །
 བརྟན་པ་འགོང་པོ་སྒྲིན་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་སྤྱོད་སྤེ་བཙོ་བརྟན་ཟེར། །
 ཞེས་དང་། 《ལྷུ་ཚོས་འབྱང་》ལས།
 དང་པོ་གནོད་སྒྲིན་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་སྤེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་བཟང་ཡུལ་རྒྱན་མེད་བྱ་བར་བཏགས། །
 ལག་ཆ་མདའ་གཞུ་འཕེན་པ་དེ་ནས་བྱང་། །
 གཉིས་པ་རེ་ཏེ་མགོ་གཡག་བརྟན་གྱིས་བྱས། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ཡང་བརྟན་ཡུལ་སྤྱིང་དགུ་ཟེར། །
 ལྟ་རེ་དག་ལྟ་རྒྱལ་དེར་ལག་ཆར་བྱང་། །

གསུམ་པ་གཉའ་རིང་ཁྲག་མེད་སྲིན་གྱིས་བྱས། །
 དུལ་གྱི་མིང་ལ་ནག་པོ་དགུ་རུས་ཟེར། །
 ལག་ཆ་སྲིན་པོ་རྒྱུ་དང་སྒྲིགས་གཉིས་བྱུང་། །
 བཞི་པ་དམར་འངས་ཞེས་བྱ་ལྟ་ཡིས་བྱས། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་ལྟ་དུལ་གྱུང་ཐང་ཟེར། །
 ལག་ཆ་ཁ་ཁྱེ་ཆེ་གསུམ་དེ་ནས་བྱུང་། །
 ལྟ་པ་སྒྲུང་དབང་ངམ་བྱང་ཅང་བྱང་ཟེར། །
 ལག་ཆ་མདུང་ལ་བྱེད་པ་དེ་ནས་བྱུང་། །
 རྒྱག་པ་འདྲེས་དབང་བྱས་ལང་ཏང་ལིང་ཏང་ཟེར། །
 ལག་ཆ་སྒྲིག་པ་སྒྲིག་ཅན་དེ་ནས་བྱུང་། །
 བརྟན་པ་མ་སངས་རུས་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་བོད་ཁམས་གཡང་རྒྱག་ཟེར། །
 ལག་ཆར་དོང་རལ་ཐུབ་ཆུང་དེ་ནས་བྱུང་། །
 བརྟན་པ་སྒྲུ་ཡིས་དབང་བྱས་བོད་ཁམས་སྤིང་དགུར་བཏགས། །
 དགུ་པ་མི་མ་ཡིན་གྱིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་ངམ་དུལ་ནག་པོར་བཏགས། །
 བརྟན་པ་ཟ་རིད་སྒྲན་རྒྱག་དག་གིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་གྱི་མིང་ལ་སྤྲོང་སྤེ་བཙུ་བརྟན་ཟེར། །
 བརྟན་གཅིག་ཀྱལ་ཤན་བརྟན་གཉིས་དབང་བྱས་སྐད། །
 ཀྱན་གྱི་ཐ་མར་སེལ་མ་བཞི་བརྟན་བྱས། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་བཟང་དུལ་གྱུང་རུ་བཏགས། །
 ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་དང་། 《བཀའ་ཐང་སྤེ་ལྟ་》ལས།
 དང་པོ་གནོད་སྒྲིན་ནག་པོས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 དུལ་མིང་བརྟན་དུལ་ཁ་རག་མགོ་དགུར་བཏགས། །
 སྤྲ་ཏགས་གཉེན་པོ་བཙན་པ་དེ་ནས་བྱུང་། །

དེ་ནས་བརྒྱད་དང་སྟེན་པོས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 མིང་ཡང་ལྟ་སྟེན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྒྱ་བཏགས། །
 སྤྲུག་གས་ཤ་བཟུང་དང་པ་དམར་བ་བྱང་། །
 དེ་ནས་ལྷ་དང་བཅས་ཀྱིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་སྤྱིང་དགུར་བཏགས།
 སྤྲུག་གས་དཀར་བྱ་ཆུ་ལ་སྦྱོད་པ་བྱང་། །
 དེ་ནས་མ་སངས་སྟེན་དགུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་མིང་བོད་ཁམས་གཡའ་རྒྱག་བྱ་བར་བཏགས། །
 སྤྲུག་གས་མདའ་མདུང་མཚོན་ཆ་དེ་ནས་བྱང་། །
 དེ་ནས་བཟུངས་སྟེན་རྒྱག་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་མིང་སྟོང་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་བྱ་བར་བཏགས། །
 སྤྲུག་གས་རྟ་བཞོན་རྩ་ཆ་འདྲིགས་པ་བྱང་། །
 དེ་ནས་རྒྱལ་སྟེན་བཅུ་གཉིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་གྱི་མིང་ནི་སྤྲུག་བརྒྱད་རྒྱ་བཏགས། །
 སྤྲུག་གས་སྟེན་དང་ཞེས་དེ་ནས་བྱང་། །

ཞེས་སོགས་དང་། 《གཡུང་རྒྱུང་བོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ཚུགས་བསྟུས་》

ལས།

དེ་ལྟར་ཁ་བ་ཅན་གྱི་བོད་ཁམས་འདི།
 སྤྱིང་པ་དང་པོ་ནམ་མཁའི་ལྷས་བབྱངས་ཏེ། །
 སྟེན་དཀར་གེ་ཁོད་གཅིང་མའི་ལྷ་རིགས་རྣམས།
 གཡའ་རི་གངས་དཀར་ཆེ་ལ་གནས་བཅས་ཤིང་།
 སྤྱིང་པ་མི་ཡི་མགོན་བྱེད་བོན་བསྟན་སྦྱང་། །
 དེ་རྒྱལ་སྤྱིང་པ་མི་གཉིས་གཅིག་རྒྱ་གནས། །
 ཡུལ་མིང་སྤྱའམ་ལྟ་ཡུལ་གྱུང་ཐང་ཞེས། །
 མི་ཡིས་རྒྱུང་འགྲོར་མི་འཆོ་གཏམ་བརྒྱུད་འཕྲོད། །

མི་ལོ་གྲི་འབྲུམ་མང་པོར་དེ་ལྟར་གནས། །
 དེ་རྗེས་བསྐྱལ་པར་མ་སངས་གཉན་གྱིས་དབང་མཛད་དེ། །
 རྩ་རི་སྤང་ལྗོངས་ཤིང་ལ་གནས་བཅས་ནས། །
 འགྲོ་བ་མི་དང་གཉེན་བསྐྱེདས་དེ་ཕན་བྱེད། །
 མི་དང་གཉན་དག་མཛའ་བཤེས་ཚུལ་རུ་གནས། །
 མི་དག་གཉན་གྱི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། །
 གཉན་ཡང་མི་ཡི་བྱིམ་འོང་གཏམ་སྤྲོད་བྱེད། །
 དེ་རུས་མི་ཡིས་རུད་འགྲོ་གསོད་པ་བྱུང་། །
 དུལ་གྱི་མིང་ནི་གཉན་དུལ་གསེར་སྤྲོད་ཞེས། །
 དེ་རྗེས་འཕྲེ་པོ་སྤྱུ་ཡི་དབང་བྱས་ཏེ། །
 བཙོ་རྩིང་ཚུ་སྤྲང་ནི་གསེང་ལ་གནས་བཅས། །
 འགྲོ་བ་མི་དང་གྲོགས་བསྐྱེདས་དཔལ་ཁ་བསྐྱེད། །
 རྩན་སྤང་ཆར་འབེབས་ཆི་ཤིང་ལོ་འབྲས་བསྐྱེད། །
 མི་རྣམས་མགོ་ལ་བཅོག་བྱས་ཆོ་སྤྲས་གནོད་བྱེད། །
 དེ་བཅས་སྤྱུ་འབྲུམ་སྤྱུ་ཆོག་ལ་སོགས་དར། །
 དུལ་མིང་སྤྱུ་དུལ་ན་ར་གསེང་སྤོན་ཞེས། །
 སྤྲ་ཉགས་ཉ་སྤྲགས་ལོངས་སྤྲོད་བྱེད་པ་བྱུང་། །
 དེ་རྗེས་གནོད་སྤྲོན་བཅན་གྱིས་མངའ་དབང་མཛད། །
 སྤྲགས་དམར་བཅན་དང་གནོད་སྤྲོན་པོད་རུ་གྲོལ། །
 རྩ་བྲག་ནགས་ཁྲོད་ཤིང་ལ་གནས་བཅས་ཏེ། །
 འགྲོ་བ་མི་ལ་ཕན་དང་གནོད་པ་བྱེད། །
 བཅན་བཅས་ལ་སོགས་མདོས་སྤྲད་གཏོང་བ་བྱུང་། །
 དུལ་ལྟ་མཆོད་པས་མི་དང་གཏམ་ཡང་སྤྲ། །
 དུལ་མིང་གདོང་དམར་བཅན་གྱི་དུལ་ཞེས་བྱ། །
 སྤྲ་ཉགས་གཉན་པོ་བཅན་པ་དེ་ནས་བྱུང་། །

དེ་རྗེས་བརྟུང་དང་སྲིན་མོས་དབང་བྱས་ཤིང་། །
 བྲག་རི་དམར་ནག་ནགས་ཁྲོད་ལ་གནས་བཅས། །
 འགྲོ་བ་མི་ལ་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བ། །
 མི་རྒྱམས་སེམས་ཅན་ཤ་བྱ་གདོང་པ་དམར། །
 དུལ་མིང་བརྟུང་དུལ་ནག་པོ་དགུ་སུལ་ལམ། །
 ཁ་རག་སྒོ་དགུ་ལྟ་སྲིན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ། །
 མི་དང་སྲིན་འབྲེལ་སྲིན་གྱི་ཚ་བོའང་མང་། །
 འགལ་རྒྱུན་བྱུང་ན་དུལ་ལྟ་དམར་གྱིས་གསོལ། །
 དེ་རྗེས་མི་ལས་གདོན་བྱུར་བརྟུང་གྱིས་བཟུང་། །
 ཚི་ཤིང་རྩོ་ཁང་བྲག་ལ་གནས་བཅས་ནས། །
 བོད་གྱི་ཆུ་བོ་བཞི་འདུས་འགོ་མཇུག་བཟུང་། །
 མི་དང་བསྐྱངས་ཏེ་གཤེན་ལ་དོ་རྩ་བསྒོ། །
 བརྟུང་སྲིན་མི་དང་སྲིད་བསྐྱེབས་དམག་དཔུང་འབྲེན། །
 ལྟོན་པ་བྱོན་ནས་ཐམས་ཅད་དབང་རུ་བསྟུས། །
 ལྟ་སྲིན་སྒྲེ་བརྒྱད་བཀའ་བསྒྲོས་དམ་ལ་བཞག །
 མི་ལ་ལྟ་གསོལ་བྱུར་བྱུང་བཀའ་ལུང་སོག །
 འདི་ཡན་ལྟ་སྲིན་མི་དང་མ་བྱེད་རྒྱས། །
 བསྐྱལ་པའི་རྒྱུ་རབས་ཆེན་པོ་དུག་ཅམ་བྱུང་། །
 མི་ལོ་འབྲུམ་སྤྲག་མང་པོའི་ཡུན་རྒྱ་གནས། །
 མི་ཡི་བྱིམ་ཡང་ས་སྤུལ་བྲག་སྤྲག་དང་། །
 བྱུང་བའི་རྩོ་ཁང་བཅེགས་དབུབ་བྱེད་པ་ལས། །
 ཤིང་གཙོད་ཐག་ཆོམ་སོགས་ཀྱི་ལས་མི་ཤེས། །
 ཟས་ནི་སར་སྐྱེས་ལུམ་དང་ཤ་བྱ་ལས། །
 ཁིང་འདེབས་བཟའ་ཤིང་འཇུགས་པའི་རིག་པ་མེད། །
 དེ་འོག་བསྐྱལ་པར་ཞང་ཞུང་བོད་དང་ཁམས། །

སོ་སོར་རིམ་བྱེ་མི་རྣམས་ལས་རིམ་ཤེས། །
 ལྟ་སྟོན་ཕྱི་རྣམས་རི་བྲག་རྒྱ་སོགས་ལ། །
 གནས་ཤིང་དངོས་སུ་མི་རྒྱ་བརྒྱས་ཏེ་སྒྲུ། །
 གདོས་བཅས་ལུས་མིན་མི་ལས་སྒྲོག་གྱུར་ཏེ། །
 མི་དང་ལྟ་འདྲེ་འབྲེལ་བ་རྩེ་ཁྲུང་སོང་། །
 བན་ཚུན་མི་མཐོང་གནས་དང་རང་བཞིན་བསྐྱལ། །
 བོད་ཡུལ་མ་སངས་སྤྱན་དབྱུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་མིང་བོད་ཁམས་གཞུང་དུག་ཅེས་སུ་གྲགས། །
 སྤྲུགས་མདའ་མདུང་མཚོན་ཆ་བཅེ་བ་དང་། །
 བཞོན་པ་ཞོན་དང་དངོས་པོ་ཉོ་ཚོང་བྱང་། །
 དེ་རྗེས་ཟ་རམ་སྒྲིས་དུག་གིས་དབང་བྱས། །
 ཡུལ་མིང་བོད་ཡུལ་སྟོང་ཕྱི་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས།
 སྤྲུགས་མགོ་རྒྱན་ན་ཆ་འདོགས་པ་དང་། །
 སྤྲུགས་རོལ་ཅིང་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་བྱང་། །
 དེ་རྗེས་རྒྱལ་སྤྱན་བཅུ་གཉིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ཡུལ་མིང་བོད་ཡུལ་སྤར་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་ཅེས། །
 སྤྲུགས་སྤྱག་དང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། །
 སྤར་གྱི་སྤྱང་གཏམ་སྤྱིས་མིས་བཤད་པ་བྱང་། །
 དེ་རྗེས་དེར་གྱིས་རྒྱལ་སྤན་སིལ་མ་ནི། །
 བཞི་བཅུ་འི་བར་འཕེལ་བོད་ཁམས་སྤིང་དབྱ་ཞེས། །
 སྤྲུགས་པོན་ལ་སྤྱབས་གསོལ་ཐར་པ་བསྐྱབ། །
 ལྟ་སྟོན་བཅེགས་ཤིང་སྟོན་གསུམ་བཞིངས་པ་བྱང་། །
 ཏུས་རབས་དེ་བཞི་འི་རིང་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །
 ལྷགས་རིགས་རྟེན་ཅིང་རྩོ་བཙོ་ཤིང་གཙོད་ཤེས། །
 སྤྱི་བྲག་ཐག་ཚོམ་ཞིང་འདེབས་སོགས་ཤེས་ཏུས། །

འགྲོག་དང་ཡུལ་པ་ཞེས་པའི་སྲིད་པ་བྱུང་། །

དེ་ནས་སྤྱི་ཁྱུ་པའི་པོ་སྤྱི་དབང་མཛད་དེ། །

རྩེ་ལ་སྤྱི་བ་གཉའ་སྲི་བའི་པོ་དང་། །

ཡུལ་ལ་སྤྱི་བ་ཡར་ལུང་སོག་ཁ་ཞེས། །

ཡུལ་གྱི་མིང་ནི་བོད་ཡུལ་རྒྱ་བཞིར་གྲགས། །

ཞེས་སོགས་སོ། གོང་གསལ་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་ཟེར་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་
 ཟད་བྱུང་བ་དག་དབྱེད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་མདོ་དོན་རྩིས་རྩིས་ན། མངའ་
 མཛད་སོ་སོའི་མིང་འདི་དག་དེར་རྒྱུ་བོད་ལ་ཡོངས་སྤྱི་གྲགས་པ་མི་མ་ཡིན་
 པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་རྒྱ་ཆགས་པར་སེམས། འདི་ནི་གནའ་བོའི་
 ཚུང་ལྷན་གྱི་རྒྱུ་སྤྱི་བོད་འབངས་རྣམས་རྒྱུ་རྒྱུ་མཐར་གཅོད་ཀྱི་སྤྱི་
 བསྐྱེད་དུག་པོས་གཅོར་བའི་འཆོ་བ་ཚུང་དགོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་རྒྱུ་རབས་ཀྱི་
 མིང་གིས་མཆོན་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། ཚུང་ལྷན་སྤྱི་གས་མའི་རྒྱུ་སམ་བྲན་གཡོག་
 ལམ་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དུ། སྤེ་ཤོག་བར་པན་ཚུན་གཡུལ་འབྱེད་ཅིང་།
 པ་རོལ་གྱི་མི་རྣམས་བཟུང་སྟེ་རང་གི་བྲན་གཡོག་རྒྱ་བཀོལ་ཅིང་། རང་དབང་
 ཏིལ་འབྱུ་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱི་ནས་ས་ཞིང་ཆོ་རྒྱུ་དང་། ལྷགས་ཟོག་འཆོ་སྤྱི་
 སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཁོ་ན་བྱས་ཏེ། མི་ཆོ་རྩིས་པོར་རྒྱུ་སྤྱི་གས་གང་ཡོད་དེ་དཔོན་
 ཆང་གི་ཆེད་དུ་གཏོང་གིན་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་གས་འགར་ཁྱེན་སྤྱི་ཆོགས་ཅམ་
 ལ་བཞེན་ནས་ཡང་སྤྱི་རྩེ་མེད་པའི་རྒྱུ་དེག་དང་དམར་གསོད་བྱེད་པ།
 གཞན་ལ་བཅོང་བ་བཅས་དུད་འགོ་པལ་པ་ཞིག་དང་འདྲ་བའི་འཆོ་བ་ཚུང་
 གིན་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚུལ་དེ། རྩེ་སྤྱི་བྱུང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་གས་དེའི་འགོ་
 པ་ཆོ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཆོན་དུ་བྱས་ཏེ་བདུད་དང་། སྤྱི་པོ་སོགས་ཀྱི་མིང་
 བཏགས་པའམ། ཡང་ན་འགོ་པ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་རབས་ཀྱི་མིང་དེ་ཕྱིས་ལྷ་
 འདྲེའི་གནོད་པ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཆགས་པ་གང་ཡིན་གསལ་པོར་ཁ་ཆོན་
 གཅོད་དཀའ་ནའང་། དེར་རྒྱུ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་དུ་དར་བའི་ཡུལ་སྤྱི་
 གོམས་གཤིས་འདི་ཡིས་སྤྱི་གས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཤེས་

ཐུབ། དེར་དུས་བོད་མི་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་ན་ཡོད་པའི་ལྷ་འདྲེ་དེ་དག་གི་ས་སྡོམ་ལྟ་ཆོས་ནི། དེ་ཡང་གནོད་སྐྱོན་ཞེས་པ་ནི། རྣམ་དང་ཡོངས་སྤྱོད་དཔལ་དང་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཏེར་བདག་མཆོད་ན་སྦྱོབ་ཅིང་བརྟེན་ན་སྤྲོད་གོགས་བྱེད་དེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱེད་པའི་རྣམ་ལྷ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེར་བརྟེན་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མཚུག་རྩོགས་ནས་མངའ་མཛད་ཀྱི་གལ་རིམ་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ཆེན་ལུལ་སྤྱི་པའི་མངའ་བདག་དེ་དག་ནི་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷག་མ་རྒྱ་ཆེན་གསོག་འཛིག་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་དགོས་ཀྱི་དུས་སུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། ས་ཁིང་དང་། རྩོ་ལྷགས། བྱན་འཁོར་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཡོད་པ་སྤྲོད་ཀྱི་དུས་རབས་རྒྱལ་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་པའི་འཆོ་བའི་རྒྱ་ཆོད་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ། །

བདུད་ཅེས་པ་ནི། མི་ནག་རྟ་ནག་ཅན་འཁོར་བདུད་དམག་བྱེ་བ་དུང་ལྷུང་གིས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་རྟ་དུ་སེམས་ཅན་རྒྱལ་སྤྱོད་འཆོ་བྱེད་པའི་མི་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་པ་ཞིག་ཡོད་པར་སེམས་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། སྐབས་དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱེད་སྤྲོད་པ་ནི། རྩོག་དམག་ཆེ་ཆེན་པོར་བསགས་ཏེ་ལུལ་གསལ་གསལ་དུས་མ་ངེས་པ་སྤྱོད་དུ་ཡོང་ནས་བཅོམ་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་མི་རྒྱལ་སྤྱོད་བཟུང་བྱས་པའི་རྩོག་སུ་རང་གི་བྱན་དུ་བཀོལ་བ་སོགས་བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་དངངས་སྒྲག་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཁེངས་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དུས་རབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པར་ཤེས་ཐུབ། །

སྤྱི་པོ་ཟེར་བ་དེ། མི་ཤ་དང་རྟ་ཤ་ལ་སོགས་པ་ཤ་རིགས་གང་མཐོང་ཐམས་ཅད་ཟ་མཁན། རོ་གདོང་དམར་པོ་ཅན། སྤྱོད་ཁམས་ནག་རལ་པ་ཅན་གདུག་པ་ཅན་གྱི་གདོན་འདྲེའི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། རྩོན་རྒྱ་གར་མཁས་པ་རྒྱལ་སྤྱོད་བོད་མི་ལ་བོད་གདོང་དམར་ཤ་གཟུག་སྤྱི་པོའི་རིགས་ཞེས་དམའ་འབེབས་བྱས་པ་དེ་དག་ཕྱིས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོས་ཀྱང་དེའི་ལད་རྩོས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། །

བཅན་ཟེར་བ་དེ། ཉ་ཅང་གི་གདུག་རྩལ་དང་ཕྱག་དོག་ཆེན་པོ་ཅུང་ཟད་
མི་དགའ་བ་བྱུང་ན་ལམ་སང་གཞོན་པར་བྱེད་མཁན། མི་དམར་པོ་རྟ་དམར་
པོ་ཆེབས་པ། རྟ་དམར་པོ་དང་བྱི་དམར་པོ་རོལ་དུ་བྱིད་པའི་འདྲེ་རིགས་ཤིག་
ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། །

སྤྱ་ཞེས་པ་དེ། ཞེ་བརྒྱག་པོ་འཁོན་སེམས་བཅངས་མཁན། སྤྱ་དང་འགྲུས་
ན་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱད་དེ་གཞོན་པ་སྤྱལ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་
འཛིན། །

འགོང་པོ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འགོང་པོ་ཞེས་རིགས་གཅིག་པ་ལ། གདུག་
རྩལ་ཅན་གྱི་གདོན་འདྲེ་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ལ་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་དང་། སེམས་
མི་བདེ་བའི་ཐབས་སྣ་ཆོགས་དང་། འབྲུག་པ་སྣ་ཆོགས་སྒྲོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་
པར་ངོས་འཛིན། །

ལྟ་དང་། ཟ་རམས་དང་། མ་སངས་དང་། རྒྱལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་
སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གོང་གསལ་ལྟ་འདྲེ་དེ་དག་ལས་རྒྱད་འཇམ་ལ། གཞོན་
པ་ཁྱེད་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱས་
རབས་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱས་རྒྱས་སྒྲོར་ལ་བཀའ་
ཐང་ཐེ་ལྷ་དང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། བོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་སོགས་ལ་
རྒྱས་ཡིག་ཆ་རྣམས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་འདུག་ཀྱང་། འགྲོ་བ་མའི་
རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་བསྟན་ན་བོན་
གྱི་བསྟན་འབྱུང་ལས་བྱུང་བར་ལྟར་ན་བཤད་ན་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་ཆེ་བར་
སེམས། དེ་ལྟ་ན་བོད་ཡུལ་བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གི་མཁུག་དུ་ཐོག་མར་དབང་
བསྐྱར་བྱེད་མཁན་དེ་དམར་འཇམ་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱས་རབས་དང་པོ་
དམར་འཇམ་ལྟའི་རྒྱས་ཡིན་ཞིང་། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་མི་དང་རྩད་འགྲོའི་
འཆོ་བའི་བར་ཉེ་བག་ཆེར་མེད་པ་ཕན་ཚུན་འདྲ་མཉམ་དུ་གནས་པ་དང་།
མི་ལོ་འབྲུམ་སྤྱག་མང་པོར་དེ་ལྟར་གནས་པ་བཤད་པ་ལྟར་ན། འདི་ཕལ་ཆེར་
བསྐལ་པ་ཡ་ཐོག་གམ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བ་གཙོ་བོར་བསྟན་ཡོད་

པར་འདྲ། སྐབས་འདིར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ལྟ་ཡུལ་གྱི་ཐང་ཐང་ཐེར་བ་དང་། མི་
རྒྱལ་གཡའ་རི་དང་གངས་རིའི་ཆེ་གནས་བཅས་ཡོད་པར་བཤད། །

རུས་རབས་གཉིས་པ། སྐབས་དེར་མ་སངས་གཉན་གྱི་རུས་ཡིན་ལ་རུས་
དེའི་མི་རྒྱལ་གྱི་བསམ་སྒྲོ་དང་། ཐབས་ཤེས་གང་ཅིའི་ཐད་དུ་ད་འགྲོ་གཞན་
ལས་སྒྲོབས་ཆེ་བར་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། གནས་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་རི་དང་། ཤིང་
ནགས། སྤང་ལྗང་སོགས་གས་གལ་གནས་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་
གཉན་ཡུལ་གསེར་སྤྲིང་ཐེར་བར་བཤད། རུས་ཚོད་ནི་མི་ལོ་འབུམ་སྟག་མང་
པོ་དེ་ལྟར་བྱུང་ཞེས་བཤད། །

རུས་རབས་གསུམ་པ། འཕྲེ་བོ་སྐྱ་ཡི་རུས་ཞེས་ཐེར་ཞིང་སྐབས་དེར་མིའི་
ཤེས་རིག་ལ་སྤྲ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ་སྟེ།
ལྟ་ཡིས་པན་པ་དང་འདྲེ་ཡིས་གཞོད་པའི་བསམ་སྒྲོ་བྱུང་སྟེ། ལྟ་མཚོད་དང་ལྟ་
བསངས་སོགས་ཆོས་ལུགས་གྱི་བསམ་སྒྲོ་དང་ཆོ་ག་བྱེད་ཤེས་པ། ཉ་དང་ནོར་
སོགས་བདག་རྒྱ་བཟུང་ནས་བེད་སྤྱོད་ཤེས་པ་བཅས་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ།
ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྐྱ་ཡུལ་ན་ར་སེང་སྟོན་ཞེས་ཐེར། བཀའ་ཐང་སྟེ་ལྟ་ལས། ལྟ་
ཡི་སྐབས་སུ། སྤྲ་རྟགས་རྟ་རྩ་རྩ་ལ་སྤྱོད་པར་བྱུང་། ཞེས་པ་རྩ་རྟ་བཅོས་ཏེ་རྩ་
ཡུར་རྒྱ་དྲངས་ནས་རྩ་རྩ་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། །

རུས་རབས་བཞི་པ། གཞོད་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་རུས་ཐེར་ཞིང་། སྐབས་དེར་
འགྲོ་བ་མིའི་བར་པན་རྩ་རྩ་སོགས་རམ་དང་། གཞོད་པ་བྱེད་རིས་བྱ་ཞིང་ཡོད་
པ་དང་། ཡུལ་ལྟ་མཚོད་པ་དང་བཅས་མདོས་བཏང་བ་སོགས་ཆོས་ལུགས་གྱི་
ཤེས་རིག་དང་ཆོ་ག་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། མཚོན་ཆ་མདའ་གཞུ་སོགས་
བཅོ་ཤེས་པའི་ཤེས་རིག་དང་ལག་རྩ་ལ་དར་ཡོད་པར་བཤད། སྤྲ་རྟགས་གཉན་
པོ་བཅས་པ་དེ་ནས་བྱུང་། ཞེས་པའི་དོན་ལ་བརྟགས་ན། ལྟ་པར་རྒྱ་
བཅས་པོ་དང་གཡོག་པོ་ཞེས་དཔོན་གཡོག་བར་གྱི་དབྱེ་བ་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་
པ་གསལ། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་གདོང་དམར་བཅས་ཡུལ་ཞེས་ཐེར། མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་སོགས་ལས་བཟང་ཡུལ་རྒྱན་མེད་ཅེས་ཐེར། །

རུས་རབས་ལྟ་པ། སྤྱིན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་རུས་ཟེར། རུས་
དེར་འབྲུག་ཚོད་དང་རྒྱ་རྒྱ་མང་སྐབས་མི་ཙམས་བྲག་རི་དང་། བྲགས་
ཁྱོད་སྐགས་བཅན་ས་བཟུང་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་དང་། མི་ཚོས་འཚོ་བ་གཙོ་
བོ་སེམས་ཅན་བསད་པའི་ཤ་ཁྲག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་ཡོད་པས་མི་ཐམས་ཅད་
རོ་གདོང་དམར་པོ་ཡོད་པ། མི་བདེ་བ་དང་གཞོན་པ་སྐགས་བྱང་ན་ཡུལ་
ལྟ་ལ་ཤ་ཁྲག་གིས་མཚོད་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོལ་བྱང་ཡོད་པ་དང་། ལུར་རྩོད་དང་
མདུང་སྐགས་བཅོ་རྒྱུ་ལག་རྩལ་བྱང་ཡོད་པར་བཤད། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སྤྱིན་
པོ་ནག་པོའི་ཡུལ་དགུ་ཞེས་ཟེར། །

རུས་རབས་བྱག་པ། བདུད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་བའི་རུས་ཟེར། སྐབས་
དེར་རྩ་ཁང་དང་། ཤིང་ཁང་། རྩོ་ཁང་བཅས་མི་སྣོད་གནས་ཀྱི་ཁང་པ་
རིགས་སྒྲ་ཚོགས་བཅོ་ལྔ་པར་བྱང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རྩ་བོ་བཞི་འདུས་འགོ་
མཁུག་བར་ཏེ་དེང་རུས་མངའ་རིས་ཡུལ་གྱི་གངས་ཏེ་སའི་ཉེ་སྒོར་བར་དམག་
དྲངས་ནས་གཤེན་ལ་དོ་བརྩོ་ཞིང་། དག་སྒྲ་བཅོས་ཤིང་གཞན་སྡེ་བཅོམ་པར་
བཤད། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བདུད་ཡུལ་ཁ་རགས་རོང་དགུ་ཟེར། དེང་རུས་ཀོང་
པོའི་ཡུལ་འདི་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། འདི་ཡན་བསྐལ་པའི་རུས་རབས་ཆེན་པོ་
བྱག་ལ་མི་ལོ་འབུམ་ལྷག་མང་པོའི་ཡུན་རྒྱ་གནས་ཞེས་བོན་གྱི་བསྐྱན་འབྱུང་
ལས་གསུངས། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བདུད་ཡུལ་ཁ་རགས་རོང་དགུ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་དཔོན་པོ་དེའི་རུས་མིང་ཡུལ་ལ་བཏགས་པར་ངེས་ལ།
ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་ཉེ་གནས་དེ་དེང་རུས་ཀྱི་སྒོ་བོ་སྒྲ་ཚོགས་དང་། རྩ་ཡུལ། མེ་ཏོག་
བཅས་ཀྱི་ས་སྤྱོགས་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་
ལས། བདུད་དམག་གིས་སྤོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་བྱིས་ཚང་གི་རྩ་དེད་སོང་བ་ལ།
གཤེན་རབ་ར་མདའ་རྩེས་དེད་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཀོང་པོར་སྤེལས་པ་དང་།
བདུད་ཀྱིས་བདུད་རི་ནག་པོས་ལམ་བཅད་པར་སྤོན་པས་མཐེ་རྒྱུང་གཡོན་
པས་བྲངས་ཏེ་སྒྲང་ཀ་སུམ་མདོར་བཞག །མདུང་རྩེ་འདྲ་བའི་སྤུལ་པའི་རི་
ཞིག་སྤུལ་ནས་ལྷ་རི་གྲང་པོའི་རྒྱར་ལ་བཞག་པའི་མཚན་ཡང་བོན་རི་ཆེན་

པོར་བཏགས་ཞེས་དེང་སང་གི་ཀོང་བོན་རི་འདི་ཡིན་པར་གསལ་བ་དང་། དེ་
ནས་ཡང་མར་བྱོན་པར་བརྟུང་མོའི་རིགས་བྱད་མེད་གཞོན་ཅུ་མཛོས་མ་མང་
པོས་གསོལ་ཆས་ལ་རྒྱག་སྐྱར་ཏེ་བྲངས་པ་ལ། སྟོན་པས་ཐལ་མོ་བརྟུང་པས་
བརྟུང་མོ་ནམས་མི་སྤྱག་པའི་ཆུན་མོ་མོ་མོ་བརྒྱ་རུ་སོང་བ་ལ་དེང་སང་གྲང་
སེམ་བོན་ཐང་རུ་གྲགས་པ་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་ན། བརྟུང་ལྷལ་དེ་ཀོང་བོན་
རིའི་སྤྱི་ལོགས་སུ་ཡོད་དགོས། སྐབས་དེར་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་
རྒྱ་དེ་ཐོན་ཆེ་ཤོས་སྟེ་རེ་རྩོ་ཡི་སྟེ་རེ་ཡིན་པར་གསལ།

རུས་རབས་བརྟུན་པ། འགོང་པོ་སྟུན་དགུས་དབང་བརྒྱར་བའི་རུས་ཡིན་
ཟེར། ཐོན་གྱི་བརྟུན་འབྱུང་ལས་འགོང་པོ་སྟུན་དགུས་དབང་བརྒྱར་བྱས་པ་
དང་། རྒྱ་རྒྱལ་ཁོ་རྒྱེས་དབང་བརྒྱར་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་ཡང་། འདི་
གཞིས་བརྟུང་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་པར་སེམས།

རུས་རབས་བརྟུན་པ། རྒྱ་རྒྱལ་ཁོ་རྒྱེས་རུས་ཡིན། རུས་དེར་རི་རྒྱགས་
སེམས་ཅན་འཛིན་པ་མ་ཟད། དམག་འཐབ་པའི་སྐབས་སུ་དགུ་བོ་ཞགས་པས་
འཛིན་པ་དང་། མདུང་ཞགས་འཕེན་སྟོལ་ཡང་རུས་འདི་ཅམ་ནས་དར་ཡོད་
པར་སེམས། ཐོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཡང་རྒྱའི་གདུང་རབས་ཡིན་པར་
ཞང་བོད་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་སེའི་འོད་ལས་གསལ།

རུས་རབས་དགུ་པ། མ་སངས་རུས་དགུའི་ལྷལ་འདིར་དབང་བྱས་པའི་རུས་
ལ་ཟེར། མ་སངས་རུས་དགུ་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།
1 གཉའ་གཡའ་སྤང་སྒྲིལ། 2 གར་ཏིང་ནམ་ཆ། 3 རྒྱེ་ངན་ནམ་ཅང་སྒྲིལ།
4 རུ་ཐོ་གར་སྒྲིལ། 5 ཤེ་དོ་ཀར་ཏིང་ནས། 6 མེ་པད་སྒྲིལ། 7 གསད་གེ་
འཕྲལ་པོ་ཆེ། 8 དྲང་བ་དྲངས་མ་མགུར། 9 བཀོད་སྟོར་ནམ་ཆ་བཅས་བྱས་
འདུག ཅིས་ཀྱི་བརྟུན་བཅོས་བེ་དཀར་རུ་བྲངས་པའི་ཐོན་གྱི་དཔེ་རྒྱུ་ཅིས་
ཀྱི་འབྱུང་ཁྱདས་སྟོར་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཀོང་ཙེ་འཕྲལ་རྒྱལ་མ་བྱོན་གོང་
གི་ལོ་རྩོ་གཞིས་སྟོང་ལྷག་ཅམ་ན། མ་སངས་རུས་དགུ་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ་
བས་དེ་ལྟར་ན་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་རུས་རབས་སོ་ལྔ་འམ་སོ་དྲུག་ཡས་མས་

ཅམ་ནས་མ་སངས་རུས་དགུ་ཡུལ་འདིར་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཤིང་། བོད་
འདིར་ཡོངས་གྲགས་ལ་མ་སངས་སྐྱ་དགུའམ་མེ་རངས་སྐྱ་དགུ་ཟེར་བ་དེ་
དག་གིས་ཤོ་བཟོས་པར་བཤད་པ་བཞིན། རུས་འདིར་ལྷགས་རིགས་རྟེན་ཅིང་
ལྷགས་ཆས་བེད་སྤྱོད་དར་བ་དང་། དངོས་རྩིས་བཞོ་བཤའི་ཆེད་དུ་ཤོ་རྒྱ་
འདེབས་པ་དང་། བྱེད་སྤྱོད་བཅས་ནས་དངོས་པོ་ཉེ་ཆོང་གི་ལས་ལ་དར་
རྒྱས་བྱང་བ་དང་། མཚོན་འགོག་གི་ཆེད་དུ་གོ་ཆ་དང་ཕྱབ་རྒྱུད་བཟོས་ནས་
སྤྱོད་སྟོལ་དར་བ་དང་། རྩ་ཞོན་ཞིང་ན་རྒྱ་འདོགས་པ་སོགས་འཆོ་བའི་སྤྱོད་
རྩལ་ལ་སྤུ་ལས་སྟོས་པ་རྩེ་ཆེ་སྤྱི་རྩལ་དག་ཆོས་བོན་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱས་ལས་
གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེར་རུས་གནའ་ཤུལ་ཞིབ་འཇུག་དང་བསྐྱར་ན་སྐབས་
འདི་པལ་ཆེར་ཆབ་མདོའི་ཁ་རྩི་གནའ་ཤུལ་གྱི་རུས་ཅམ་ཡིན་པར་གསལ།
སྐབས་འདིར་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་ཁམས་གཡའ་རྒྱག་ཟེར། བོད་ཅེས་པའི་
ཡུལ་མིང་ཐོག་མར་བྱང་པའི་རུས་ནི་མ་སངས་རུས་དགུ་ནས་ཡིན། དེས་ན་
བོད་ཅེས་པའི་ཡུལ་མིང་འདི་ལ་རྩིས་གྲུབ་གྱི་མིང་གི་འགྲེལ་བཤད་གནང་བ་
ནི་རྟེན་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པར་མཐོང་། །

རུས་རབས་བརྒྱ་པ། ཟ་རམས་སྒྲིས་རྒྱག་གི་རུས་ལ་ཟེར། བེ་དཀར་
ནང་དུ་བསྐྱར་པའི་འབྱུང་ཅིས་གྱི་ལོ་རྒྱས་ལྟར་ན། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་རུས་
རབས་ཉི་ཤུ་པའི་རུས་རབས་དེ་ཅམ་ལ་ཟ་རམས་སྒྲིས་རྒྱག་གི་རུས་ཡིན་པར་
འདྲ་ཉེ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་2317པའི་ཤིང་ཁྲེལ་ལོར་ཅིས་གྱི་སྟོན་དཔོན་ས་བདག་
རྒྱུད་རྒྱལ་ཞེས་པར་འབྱུངས་ཤིང་དེས་ལོ་སྟོར་བརྒྱ་གཉིས་དང་། འབྱུང་བ་ལྷ་
སྐྱར་ནས་ལོ་རྒྱུད་རྒྱག་བརྒྱའི་བཅི་སྟོལ་བསྐྱར་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་རུས་
ན་རྩི་བཟོ་དང་ཤིང་བཟོའི་ལག་རྩལ་བཟང་པོར་བྱང་ཞིང་། མི་རྒྱལ་སྤྱི་གར་
རོལ་མོ་ལ་དགའ་བར་བཤད་པ་དང་། ཟ་རམས་སྒྲིས་རྒྱག་སྐབས་སྤྲུལ་མགོ་
རྒྱན་དང་། རྩ་རྒྱན་ལེགས་པོར་འདོགས་ཤིང་། སྤྱི་གར་རོལ་མོ་སོགས་ལ་
དགའ་སྟོན་ལ་དགུས་པར་བཤད་པ་གཅིག་གྱུར་བྱང་། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་བོད་
ཡུལ་སྟོང་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་ཟེར། །

དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པ་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་བརྒྱ་གཉིས་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱི་
 ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་རིམ་ནང་དུ་ཡུལ་གྱུ་སོ་སོར་ཚོ་པ་དང་དཔོན་ཁག་
 རྒྱགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་དཀའ་བའི་
 དུས་རིམ་ཞིག་དུ་སྤྱིབས་པ་དང་། ཟ་རམས་སྤྱིས་དུག་གིས་བྱོན་ཡོངས་ལ་
 དབང་སྐྱར་བྱེད་རྒྱུ་ལྟུང་རྒྱས་རྒྱགས་ཏེ། མཐར་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་བརྒྱ་
 གཉིས་སྤྱུ་གྱུར་ཅིང་དེ་དག་གིས་སོ་སོའི་ལུང་པ་ན་དབང་སྐྱར་བྱེད་བྱོན་ཡོད།
 རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་བརྒྱ་གཉིས་ནི། 《ཚོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
 1 མཆིམས་ཡུལ་གྱུ་ཡུལ་ན། མཆིམས་རྩེ་ནི་གྱུ་ཡོད། སྟོན་པོ་སྤྱང་དང་དེང་།
 2 ཁང་ཁྱུང་ཡུལ་ན། རྒྱལ་པོ་ལྷགས་སྟེ་ཡུར། མ་དང་ར་སངས་སྟོན། 3 ལྷང་རོ་
 སྟོང་དཀར་ན། གཙང་རྩེ་ཐོང་དཀར། སྟོན་པོ་གནང་། 4 གཙུབས་ཡུལ་
 སྟོང་དཀར་ན། ལྷུབས་རྩེ་དམིགས་པ། སྟོན་པོ་ཆེ་དང་འཕྱོ། 5 ཉང་རོ་ཤམ་
 པོར། ལོ་རམ་རྩེ་འཕྱོ། སྟོན་པོ་ཤེ་སྟུང་གཉིས། 6 རྒྱ་རི་སྟོན་སྟོན་ན།
 རྩེ་ཐོང་པོ། སྟོན་པོ་ངམ་དང་འཕྱོ། 7 ངམ་ཤོད་ཁྲ་སྟུར། ཟིངས་རྩེ་བྱི་
 འཕྱང་གསུམ། སྟོན་མགར་དང་གཉན། 8 འོལ་སྟུ་སྟུང་མཁར་དུ། ཟིང་རྩེ་
 སྟོན་སྟུང་། སྟོན་པོ་རྩོག་དང་སྟུར། 9 སྤྱིབས་ཡུལ་གྱི་རལ་གོང་དུ། བྱང་རྩེ་
 གོང་ནམ། སྟོན་པོ་སྤྱང་དང་ཁྱུགས། 10 གོང་ཡུལ་བྱེ་སྟུར། གོང་རྩེ་དཀར་
 པོ། དུག་དང་མཁར་པ་སྟོན་པོ། 11 ཉང་ཡུལ་ནམ་གསུམ་ན། ཉང་བཙུན་
 སྟུང་རྒྱལ། སྟོན་པོ་སྟུག་དང་རོ་རྩེ། 12 དུགས་ཡུལ་གྱུ་བཞི་ན། དུགས་རྩེ་
 མང་པོ་རྒྱལ། སྟོན་པོ་སྤྱངས་སྟུར་གཉིས་བཅས་ཡུལ་གང་དུ་རྒྱལ་པོ་གང་ལ་
 སྟོན་པོ་གང་ཡོད་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པ་འདི་དག་རེད། 《བཀའ་ཐང་སྟེ་
 ལྷ་》ལས། ལྷ་རྟགས་སྟུག་དང་ཞེས་དེ་ནས་བྱུང་། །ཞེས་སྐབས་དེའི་བྱང་
 ཚོས་སྟོན་མོང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་པ་ནི། དུས་དེ་ཙམ་དུ་པོན་གྱི་སྟོན་
 པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་མངའ་རིས་སུ་ཕྱིང་གི་སྟོགས་དེར་འབྱུངས་ནས་པོན་
 དང་ཤེས་རིག་མང་པོ་ཞིག་གསར་གཏོད་གནང་། སྤྱི་བ་སྤྱི་བྱེད་དང་། ལས་
 འབྲས་གྱི་ནམ་གཞག །ས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་

པ་གོང་འོག་བར་གསུམ་དུ་སྒྱག་དང་ཞི་སའི་སྒྲིལ་དར་ཆེ་ཤོས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་
ནི་བཤད་མ་དགོས་པ་རེད། །

དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་རྒྱལ་སྐོན་སིལ་མ་བཞི་བརྒྱ་ནི། རྒྱལ་སྐོན་སིལ་
མ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་དེ་དག་རྟག་པར་པན་ཚུན་དམག་རྒྱ་ལ་བྱུག་ཅོད་གི་ལས་
ལ་རམ་དུགས་པས་སྟོབས་བྱགས་རྩེ་ཞན་དུ་སོང་བས། དེ་དག་གི་སོངས་སུ་
གཏོགས་པའི་ཆོ་པ་མང་པོ་ཞིག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་ཕྱི་ཤོག་དུ་གྱུས་ནས་མཐར་
རྒྱལ་སྐོན་སིལ་མ་བཞི་བརྒྱ་བཟུང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་
བྱིས་པ་ཞིག་མ་མཐོང་། སྟོགས་ཅིམ་ཞིག་དུང་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆ་དུ་
བཀོད་པ་ལས། རྒྱལ་སྐོན་ཡུལ་ཡུལ་ན། བཟར་བུ་རེ་རེ་ན་གན་སྟེ། རྒྱལ་
སྐོན་བཞིད་པ་དང་། རྒྱལ་སྐོན་གྱི་སྟོན་པོ་བཞིད་པའི་རབས་ལས། 1 ཞང་
ཞང་རར་པའི་རྩེ་པོ་ཡིག་སྟུ་བྱར། སྟོན་པོ་བྱུང་པོ་ར་སངས་རྩེ་དང་། སྟོང་
ལོམ་ཅོ་གཉིས། 2 བྱང་རོའི་བྱེད་ཀར་ན། རྩེ་ཅང་རྩེའི་ཐོད་ཀར། སྟོན་པོ་སུ་
དུ་དང་གནང་གཉིས། 3 ཡུལ་གཙུག་གི་སྤྱིང་དགུ་ན། རྩེ་གཙུག་རྩེའི་
སྤྱིད་པ། སྟོན་པོ་རྩེ་དང་གོ་གཉིས། 4 ཡུལ་བྱང་པོའི་ཤམས་པོ་ན། རྩེ་ལ་
ངམ་གྱི་སྟོམ་ཆ། སྟོན་པོ་སུ་དང་བྲེ་གཉིས། 5 ཡུལ་གྱི་རོའི་ལྷང་སྟོན་ན། རྩེ་
གྱི་རྩེའི་མང་པོ། སྟོན་པོ་མེ་དང་སྒྲག་གཉིས། 6 ཡུལ་ངས་པོའི་བྲ་གསུམ་ན།
རྩེ་དགུག་གྱི་འི་བྱིང་པོ་རྩེ། སྟོན་པོ་མགར་དང་གཉན་གཉིས། 7 ཡུལ་དབྱེ་རོ་
ཡུལ་བཞི་ན། རྩེ་དབྱེ་རྩེའི་མཁར་པ། སྟོན་པོ་དཔོ་དང་རྟུག་གཉིས། 8 ཡུལ་
འོ་ཡུལ་གྱི་སྤང་ཀར་ན། རྩེ་འོ་རྩེའི་བྱིན་བྲང་ཆ། སྟོན་པོ་རྩོ་དང་དབའས་
གཉིས། 9 ཡུལ་རྩོག་ཡུལ་གྱི་བྲ་བཞི་ན། རྩེ་རྩོག་རྩེའི་ལ་བྲང་། སྟོན་པོ་
སས་པ་དང་བྱང་ནད་གཉིས། 10 ཡུལ་སྐྱམ་རོའི་ལ་སྐྱམ་ན། རྩེ་ནམ་པའི་
བྲ་གསེང་ཏི། སྟོན་པོ་བྱང་དང་སྤང་གཉིས། 11 ཡུལ་སྤྱིབས་ཡུལ་གྱི་རལ་མོ་
གོང་ན། རྩེ་དྲང་རྩེའི་རྩོལ་ནམ། སྟོན་པོ་ཞུགས་ཆོམས་དང་དབྱང་གཉིས།
12 ཡུལ་རྩོང་ལ་བྲེ་སྐྱར་ན། རྩེ་རྩོང་རྩེའི་ཀར་པོ། སྟོན་པོ་མཁར་པ་དང་པ་
དུག་གཉིས། 13 ཡུལ་བྱང་ཡུལ་གྱི་རྟ་གསུམ་ན། རྩེ་བྱང་ཅུང་སྤང་རྒྱལ།

སློན་པོ་འོ་རུ་དང་སྐྱུ་གཉིས། 14 ཡུལ་དུགས་ཀྱི་གུ་བཞི་ན། རྩེ་དུགས་
 རྒྱལ་གྱི་སློན་ཟིན། སློན་པོ་པོ་གུ་དང་པོག་འོ་གཉིས། 15 ཡུལ་མཆིམས་
 ཡུལ་གྱི་དགུའ་ཡུལ་ནལ། རྩེ་མཆིམས་རྩེ་འོ་ན། སློན་པོ་དང་དང་དིང་དི་
 གཉིས། 16 ཡུལ་སུམ་ཡུལ་གྱི་ཡ་སུམ་ནལ། རྩེ་འབས་ལྷི་མང་རུ་ཏི། སློན་པོ་
 རྒྱང་དང་གམ་གཉིས། 17 ཡུལ་འབྲོག་མོ་སྐམ་གསུམ་ནལ། རྩེ་སེ་རི་བྲི།
 སློན་པོ་སྐྱུང་རེ་གནག། ཅིས་སོ། །

དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བརྩུ་གཉིས་དང་། སིལ་མ་བཞི་བརྩུ་བཅས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ཡུལ་གྱི་མིང་དང་རྒྱལ་སློན་གྱི་མཆོན་རྣམས་གསལ་པོར་
 འཁོད་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་འདི་དག་དེར་རུས་ཀྱང་མཁྱེན་ལུན་རྣམས་ཀྱི་དབྱེད་
 ཡུལ་རུ་བཞུགས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས། བོད་རུ་ཡི་གེ་འབྲི་བའི་སྲོལ་དེ་ཆོས་རྒྱལ་
 སྲོང་བཅོན་སྐབས་སུ་གཞི་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་ཞིས་པའི་བཤད་སྲོལ་དེ་ལ་
 དེ་བས་ཀྱང་ཁུངས་མེད་པའི་བདེན་དཔང་ཞིག་བྱས་འདུག དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་
 ཡུལ་འདིར་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་མངའ་མཛད་ཀྱི་རུས་རབས་མི་འདྲ་བ་དེ་
 དག་རུས་ནས་ཞིག་ཅུ་ནས་བྱུང་ཞིན། དེར་སྐབས་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་
 གནའ་རྩལ་རྩིང་པ་འདི་དག་དང་། སོ་སའི་རིག་པ་གཉིས་པན་ཚུན་བྱུང་
 འབྲེལ་ཞིག་བྱས་ན་སློགས་ཅུ་ཞིག་ཤེས་བྱུང་སྟེ། བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟོང་བར་
 གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ནས་གནའ་རྩལ་གྱི་ཡུལ་རྩིང་པ་མང་པོ་ཞིག་གསར་
 རྩིད་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། ཉིང་བྲི་དང་། དིང་རི། ཤན་ཆ། མེ་ཏོག་སུ་ཉིང་།
 སུམ་མདོ། རྣམ་སྒྲིང་། ཆབ་མདོ། ཉེ་ཏོར་བྲག་མགོ། ལ་མདོའི་རུ་སློན་
 ས་ཆ་རྣམས་སུ་རྩོམས་དང་། རྩེ་མ། རུས་ཆས། བཀར་ཤུལ། མེ་ཤུལ།
 ཟངས་ཆས། གཡང་ཁྲི། འགྲོན་བྱ་སོགས་དངོས་རྩལ་འཕོར་ཆོན་ཞིག་རྩིད་
 པ་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་རམས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་དབྱེད་གནང་ཞིང་
 གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དབྱེད་རྩོམ་ཁག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ད་པན་ལོ་ངོ་
 བརྒྱད་སྟོང་ཡས་མས་ཅུ་ཀྱི་རུས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཐག་གཅོད་
 གནང་འདུག །དེས་ན་ལོ་ངོ་བརྒྱད་སྟོང་ལྷག་གི་སློན་གྱི་བོད་མི་དེ་དག་ལ་སྟོ་

རེ་དང་། མདལ། མདུང་། འཛོར། གཤོལ། ཁབ། རྩ་མ་སོགས་འཛོ་བའི་
 ཉེར་སྤྱོད་དང་ལག་ཆ་རྣམས་བཟོ་བྱུང་བའི་ཤེས་རིག་དང་། ལག་ཆ་ལ་གྱི་ཆུ་
 ཚད་མཐོན་པོར་བྱང་ཡོད་པ་དེ་ག་རང་ནས་བདེན་དཔང་བྱང་ཡོད། བོད་
 གྱི་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྩྭ་ཆེང་པ་དེ་དག་ལ་བརྟགས་ན་ཨི་ལྷུ་ལ་ཕྱི་
 ལུང་པ་ནས་ཐོན་པའི་ལོ་རྩི་འབྲུམ་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་རྩྭ་
 ཆེང་པ་དེ་དག་དང་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་པ་ཀྱན་ཏུ་མཚུངས་པས་ང་ཚོས་དེ་ལ་
 ཞིབ་ཏུ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་རེད། དེས་ན་མངའ་མཛད་ཐོག་མར་
 བྱང་བ་གསལ་བའི་གཞོན་སྤྱོད་ནག་པོ་ཞེས་པ་དེ་བྱང་བའི་དུས་ཚོད་ཀྱང་དེ་
 དང་འབྲེལ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་རེད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། མངའ་མཛད་བརྩ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ།

གཅིག ། དུས་རབས་ཀྱི་ལམ་ལུགས།

བོད་ཀྱི་ལུལ་འདིར་དབུལ་ཕྱག་གི་བྱང་པར་བྱང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩེ་
 འབངས་ཀྱི་རྣམ་པ་བྱང་བའི་ཐོག་མ་མངའ་མཛད་དམར་འཇམ་ལྷ་ལ་སོགས་
 པ་བྱང་བ་ནས། རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བཞི་བརྩེ་བར་གྱི་ལོ་གྲངས་བྲི་སྤྱག་རིང་
 གི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་གསལ་པོར་བཤད་དགའ་
 བྱའང་། གནའ་རབས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་
 བའི་སྒྲིམ་ཆོག་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་སྤྱོད་ཆེན་ཙམ་ཤེས་བྱུང་སྟེ། དཔལ་པོ་
 གཙུག་ལག་སྤེང་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

རྒྱལ་ཕྱན་དེ་རྣམས་འཐབ་ཚེད་གསོད་གཅོད་དགའ། །

ལེགས་ཉེས་མི་ཕྱི་བཀྱོན་འབབས་བཅོན་རར་འཇུང། །

མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་པོས་རྟག་ཏུ་མནར་ཞིང་གཅོ། །

རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ལ་སྤྱལ་ལྟར་འབྱ། །

རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ལྷག་ལ་སྤྱུང་ལྟར་འཇབ། །

རྟག་གཟིག་རྒྱལ་པོ་བྱ་བྱར་བྱ་བྱར་རྒྱག། །

གེ་སར་རྒྱལ་པོ་ཤིང་ལ་སྟ་སྟར་འཛབ། །

ཅེས་སྐད་དོ། །

འཐབ་ཏུ་མི་ཐུབ་བོད་ལ་དམག་གངས་ཁུང་། །

ཡུལ་གཞན་འགོ་ཏུ་རྒྱལ་ཕྱན་གྱིས་མི་སྟེར། །

ཐང་ལ་མི་ཆགས་བྲག་རི་བཅན་པོ་འཛིན། །

བཟའ་བཏུང་མི་རྟེན་བཀེས་སྐྱེས་སྟག་བསྐལ་ཆེ། །

བོད་ཡུལ་མི་རྣམས་རབ་ཏུ་སྟག་བསྐལ་ཆེ། །

འཕགས་པའི་ཐུགས་རྗེས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིས། །

གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བོད་ཡུལ་རྗེར་གཤེགས་ནས། །

བོད་འབངས་བདེ་ཁིང་སྦྱིད་པར་མཛད་པ་ཡིན། །

ཞེས་སོགས་ལ་བརྟགས་ན། སྐབས་དེར་བྱིན་གེ་ལ་འབྲུག་ཚུང་མང་པོ་ཞིག་
 བར་མེད་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག་འགོག་པའི་སྲིད་ཏུ་ཐུན་མོང་གི་སྟོབས་ཤུགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་དོ་དང་། ཏུས་པ། ཟངས། ལྷགས་བཅས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་
 དམ་མཚན་ཆ་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་ལའ་མགོ་བཅས་ཏེ།
 མདའ་གཞུང་དང་། སྟ་རེ། མཁུང་། རྒྱུགས། རྒྱ་གྱི། འགས་པ། ཁུར་དོ།
 དོང་རལ། ཐུབ་སོགས་དམག་འབྲུག་གི་མཚན་ཆ་དང་ཡོ་བྱད་མང་པོ་བཟོས་
 ཡོད་པ་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ཅེས་མ་ཡིན་པར་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྦྱང་བར་
 གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱ་རྣམས་སུ་རྟེན་དང་རྟེན་ལུས་ཀྱི་གནའ་རྗེས་རྟེན་པ་རྣམས་
 ལས་གསལ། དེ་ལྟར་ཚུང་ལྷན་སྟེགས་མ་ལུ་བདོ་བའི་ཏུས་སུ་བྱུང་བའི་མངའ་
 མཛད་གྱི་དཔོན་པོ་དེ་དག་ལ་བྱི་སྟོན་དང་། ཉང་སྟོན། དམག་མི། བྲན་
 གཡོག་སོགས་ཀྱི་གལ་རིམ་གྱི་རྣམ་པ་བྱུང་བ་དང་། ས་ཁིང་། ཁོར་སྟགས་
 སོགས་ལོངས་སྟོད་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསགས་པའི་ཆེད་ཏུ། འབངས་མི་རྣམས་ལ་
 སྦྱིང་རྗེ་མེད་པར་ཡང་བའི་སྟག་བསྐལ་མང་པོ་སྦྱོང་ཏུ་འབྲུག་པ་དང་། ཏུས་
 ཉག་ཏུ་དག་ཅག་དམག་འབྲུག་གི་ལས་བྱེད་ཅིང་རྒྱལ་ཕྱན་གཞན་གྱི་འབངས་
 དང་དམག་རྣམས་ལག་ཏུ་བེན་ཆོ་བྲན་གཡོག་བྱེད་ཏུ་འབྲུག་། དེ་ལྟར་བྲན་

གཡོག་གི་མི་འཁོར་ཆེས་ཆེར་སོང་བ་དང་། རྗེ་པོ་དང་རྒྱལ་ཕྱན་དག་གིས་
 སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བསྐྱུན་པའི་བྲན་རུ་བཀོལ་བ་དང་། འབངས་མི་རྣམས་
 བཅོན་ཤིང་གིས་བྲན་རུ་བཀོལ་ཏེ། བྱེན་ཕྱོག་བྱེད་མཁན་བྱུང་ན་སྲོག་ཆད་
 གཅོད་པ་སོགས་འབངས་མི་རྣམས་ལ་རང་དབང་ཏིལ་འབྱུ་ཅམ་ཡང་མེད་
 པའི་འཆོ་བ་སྦྱོད་པའི་རྒྱུ་དེར། མཐའ་འཁོར་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞི་ན་ཤར་རུ་རྒྱ་
 རྒྱུ་རྒྱལ་པོ། རྒྱུར་རྒྱུ་གར་རྒྱལ་པོ། རུབ་རུ་རྒྱུ་གཞིག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་
 དེར་སང་པར་སིག་གྱི་ཡུལ་འདི་དང་། བྱང་རུ་ཁྲོམ་གེ་སར་དམག་གི་རྒྱལ་
 པོ་སྟེ་དེར་སང་ལི་ཡུལ་གྱི་ཡུ་བྱར་རིགས་གྱི་ཡུང་པ་འདི་དག་ནས་རྒྱལ་ཕྱན་
 སིལ་བྱར་འཛོར་བའི་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ནས་རང་གི་ས་མཆོམས་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་
 དེ་དག་གིས་རྟག་པར་བཅོན་འཇུག་བྱས་ཏེ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ནའང་། རང་
 ལ་དམག་གྲངས་ཤིན་རུ་ཉུང་ཞིང་ཉེ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་དང་ཕན་ཚུན་
 མཐུན་སྦྲིལ་མེད་སྟབས་གིས་དེ་དག་ལ་འཐབ་རུ་མི་ཐུབ་པ་དང་། འོག་གི་
 འབངས་མི་རྣམས་ས་གནས་གཞན་རུ་སྲོས་བྱོལ་བྱེད་སྟམ་ན་ཡང་རང་རང་གི་
 དཔོན་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་བདག་རུ་བཟུང་ནས་འགོ་རུ་མི་སྟེར། ཞིང་
 འཕྲོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡུལ་རུ་བཞུད་ན་རྟག་པར་སྤྱི་ཡི་དགའ་ཆག་གིས་
 བཅོས་ཏེ་རི་བྲག་སོགས་སུ་བཅོན་ས་བཟུང་ནས་སྔོན་དཔོན་པ་བྱང་སྟབས།
 བཟའ་བུར་གི་རིགས་ཆད་དེ་བཀྲོས་སྒྲོམ་གྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ཆད་མེད་པ་ཞིག་
 མྱོང་དཔོན་པ་བྱང་བའི་སྐབས་དེར། བོད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་བ་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་
 པོ་བྱོན་ནས་དེ་དག་པལ་ཆེར་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཚུལ་བཤད་ཡོད་པ་འདིས་ནི་
 སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཤོང་རུ་བྱང་བའི་སྤྱི་ཆོགས་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་། འབངས་མིའི་འཆོ་
 བའི་གནས་ཚུལ་རགས་རིམ་ཅམ་ཞིག་སྟོན་ཐུབ། །

གཉིས། གདོད་མའི་པོན་དང་ཤེས་རིག

གནའ་པོའི་པོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ལས་པོན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་
 པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་རབས་དང་བསྐྱུན་ནས་པོན་གྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཞིག་དབྱེ་
 སྲོལ་ཡོད་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན། 《ཐུའུ་བཀྱན་གྱི་མཐའ་》ལས། བོད་གྱི་དར་

པའི་བོན་ལ་བརྟོན་བོན་དང་། འབྱར་བོན། བརྒྱར་བོན་གསུམ་ཞེས་གསུངས་
ཡོད། དབྱེ་སྲོལ་འདི་ཐོག་མ་འབྲི་བྱུང་སྐྱོབ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྲོལ་མ་ཞིག་གིས་
བྱས་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་མ་དཔེ་ནི་མ་རྟེན། གང་ལྟར་ཡང་དབྱེ་སྲོལ་འདི་
ནི་བོན་གྱི་བྱུང་ཁུངས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་པའི་ཀུན་སྲོང་གི་སྒྲོན་མ་བཤད་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྒྲོས་མ་དགོས་པ་རེད། དེ་ཡང་བརྟོན་བོན་ཞེས་པ་བོད་རང་
ཡུལ་ནས་བརྟོན་བྱུང་གི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་། དེའི་བྱུང་
ཁུངས་ནི་རྒྱལ་པོ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བྱིས་པ་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་
པ་ཞིག་འདྲེས་བྲིད་ནས་ལོ་ཉེར་དྲུག་བར་འདྲེའི་ནང་དུ་འབྱམས། དེ་ནས་
སྤར་མའི་བྱ་དུ་ཚུད་པ་དང་། མི་དེས་ཡུལ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ལ་ལྟ་འདྲི་
འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་ཕན་གནོད་འདི་ལྟ་བུ་བྱེད་ཅིང་། དེ་
ལ་གསོལ་མཆོད་དང་། ཡས་སྟག་གཏོང་ལུགས་འདི་འདྲ་བྱས་ན་ཕན་ཞེས་
བཤད་ནས་བོན་ཆོས་ཐོག་མའི་སྲོལ་བྱུང་ཚུལ་བཤད་ཡོད། །

གཉིས་པ། འབྱར་བོན་ཞེས་པ། རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོའི་གི་བཤེད་བོད་
གྱི་བོན་པོ་རྣམས་གིས་བྱེད་མ་ཤེས་ནས། ཁ་ཆེ་དང་། སྤྱ་ཤ་དང་། ཞང་ཞུང་
གསུམ་ནས་བོན་པོ་གསུམ་གི་བཤེད་ལ་བོས་པ་དེ་དག་གིས་དར་སྤེལ་བྱས་
པའི་ལུ་སྟེགས་དབང་སྟུག་པའི་ལྟ་བ་བོད་དུ་འབྱར་ནས་བོན་དང་འདྲེས་པའི་
ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད། །

གསུམ་པ། བརྒྱར་བོན་ཞེས་པ་ལ་རིམ་པ་གསུམ་བྱེས་ཡོད་པ་ནི། བརྒྱར་
བོན་དང་པོ། པརྟེ་ཏ་ཤམ་ཐབས་སྒྲོན་པོ་ཅན་གིས་ཆོས་ལོག་གཏོར་དུ་བཅུག་
ནས་ཁོ་རང་གིས་བཏོན་པ་བོན་དང་འདྲེས་པ་ལ་ཟེར། བརྒྱར་བོན་གཉིས་པ།
བྱི་སྲོང་ལྟུ་བཅན་སྐབས་སུ་བོན་པོ་རྣམས་ཆོས་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་
བྲིམས་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བྱུང་ཚུབ་ཟེར་བ་ལ། རིན་ཆེན་མཆོག་ལ་ཆོས་ཉིན་
བྱས་པས་ཁོས་མ་འདོད་ལ། རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་བཅད་པས་ཁོ་ཁྱོས་ཏེ་བོན་དང་
བསྐྱེབས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་བོན་དུ་བརྒྱར། དེ་རྒྱལ་
པོས་གསན་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་བོན་དུ་བརྒྱར་མཁན་

ནམས་ཀྱི་སྒྲིཛད་གསུངས་ནས་མང་པོ་ཞིག་སྒྲིབ་ཅད་པས། བོན་ནམས་སྤྲུག་
སྟེ་བསྐྱར་འཕྲོ་དང་བཅས་གཏེར་རུ་སྤྲས་པ་ནམས་ཕྱིས་སུ་བཏོན་པ་ལ་བོན་
གཏེར་མ་ཟེར། །བསྐྱར་བོན་གསུམ་པ་ནི། སྤང་དར་གྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱབས་
རྗེས་གཙང་ཉང་སྟོད་ན་གཤེན་སྲུང་གཤམ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས། དར་ཡུལ་སྒྲོ་ལག་
ཅས་པའི་དབུས་ཀྱི་བོན་གནས་ཤིག་རུ་སངས་རྒྱས་བཀའ་མང་པོ་བོན་ལུགས་
སུ་བསྐྱར་ཏེ། ཡུམ་རྒྱས་པ་ལ་ཁམ་ཆེན་དང་། ཉི་ཤུ་ཙུ་པ་ལ་ཁམ་རྒྱུང་
སྟགས་བཏགས། བརྩ་ཆད་དང་བརྩོད་བྱ་ཆོས་དང་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་བྱས་
ཏེ། མཆོ་ལུ་འདྲེུ་རྒྱུད་གི་བྲག་ལ་གཏེར་རུ་སྤྲས། ཕྱིས་སུ་ཁོ་རང་གིས་ཐོན་པ་
ལྟར་བྱས་ནས་བཏོན། དེ་རྗེས་སྤང་པོ་བོན་ཞིག་ལ་སྟགས་པས་ཀྱང་དེ་འདྲ་
མང་རུ་བསྐྱར། བསྐྱར་བོན་སྣ་ཕྱི་བར་གསུམ་ལ་ཆབ་དཀར་གྱི་བོན་ཟེར། ཞེས་
སྟགས་བཤད་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གྲུབ་མཐའི་ཆགས་སྤང་གི་དམའ་འབེབས་ཀྱི་
གཏམ་ལས། ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྲུལ་བའི་བདེན་དོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་མེད་
པ་ཞིག་རེད། དེས་ན་ཁོ་བོའི་བསམ་ཚུལ་ལ། བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱད་རིམས་
ལ་གདོད་མའི་བོན་ཆོས་དང་། གཡུང་བྱུང་བོན་ཆོས་ཞེས་ཙུ་བའི་བྱུང་བྱུངས་
ལ་རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེས་ན་ལེགས་པར་མཐོང་།

1. གདོད་མའི་བོན་ནི། བསྐྱལ་པ་ལ་སྟག་གི་གདོད་མའི་མི་ནམས་ལོ་ཟླ་ཞག་
རྒྱུས་མང་པོ་བརྒྱད་ནས་འཆོ་བ་སྟོད་པའི་གོ་རིམ་ནང་རུ་རང་བྱུང་ཁམས་སུ་
ཐུག་པའི་དཀའ་ངལ་སྣ་ཆོགས་པ་ཞིག་དང་འཕྲད་ཆོ། དེ་དག་བྱེད་པོ་འགོ་
བ་མི་ཡི་རྒྱས་སྟོབས་ལས་བརྒལ་བའི་ལྟ་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་
ཏེ་ལྟ་མཛོད་པ་དང་། འདྲེ་བཀར་བའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ལ་བརྩོན་བོན་ཟེར་
ཞིང་། རུང་དཀར་སྟོ་བཟང་ཕྱིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ «བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་
བྱུང་འབྲེལ་སྒྲིར་བཤད་པ་» ལས། “རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་གོང་ནས་
བོད་རུ་དར་བའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་བོད་ས་གནས་རང་རུ་སྟག་མར་བྱུང་བའི་
བོན་ཡིན་པས་མིང་ལ་བརྩོན་བོན་ཟེར། ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་སྤང་ཡོད་གདོད་
མའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསམ་སྟོབས་ཆང་གཞིའི་སྟག་འབྱུང་ལྟའི་ལྟ་དང་། ཡུལ་ལྟ།

ཁྱིམ་ལྷན། དག་ལྷན། ཞང་ལྷན་སོགས་ལྷན་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་
 སེམས་ཅན་བ་ཕྱགས་དང་ར་ལྷག་ཤ་བ་སོགས་བསད་ནས་མཆོད་པ་འབྲུལ་བ་
 དང་། མི་ཤི་ནས་འདྲེ་རུ་འགྱུར་བ་དང་། ལྷ་རུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་མ་ཟད།
 ལྷ་འདྲེ་ཤི་ནས་མི་ལ་སྐྱེས་པའང་ཡོད་པས་སྐྱེ་བ་སྐྱ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་གྱི་
 ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐབས་དེའི་མི་རྒྱུས་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་
 ཤུལ་འདྲ་དང་། ས་ཡོམ། ཐོག་སེར། གངས་ཐན་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་བྱུང་ཆོ།
 དེ་དག་བསྐྱོག་པའི་ཐབས་སུ་ཡུལ་ལྷན་གཞི་བདག་རྒྱུས་ལ་གསོལ་མཆོད་དང་
 འཕྲིན་བཅོལ་བྱེད་དེ། ཅི་ཤིང་སྒྲ་ཚོགས་མེ་ལ་སྟེག་སྟེ་བསང་རུད་གཏོང་བ་
 དང་། འབྲུ་རིགས་སྒྲ་ཚོགས་དང་། སེམས་ཅན་སྒྲ་ཚོགས་བསད་པའི་ཤ་
 ཁྲག་བཅས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བྱེད། མི་ལ་ན་ཆ་བྱུང་ན། གདོན་འདྲེ་ལས་བསྐྱ་
 བའི་ཐབས་སུ་སེམས་ཅན་མང་པོ་བསད་པའི་ཤ་ཁྲག་གཏོར་ནས་གདོན་འདྲེ་
 ཚོམས་ཤིང་ནད་ལས་ཐར་བའི་རེ་བ་བྱེད། མི་འཆི་བའི་ཆོ། རང་གི་རྒྱན་
 གོས་དང་མོར་རྒྱས་སོགས་སྤང་སྟོང་ལྷན་ཅིག་རུར་རུ་རྫོང་ཞིང་། གཤིན་
 པོའི་དགེ་ཆ་རུ་སེམས་ཅན་མང་པོ་བསད་དེ་ལྷ་མཆོད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་
 དེང་རུས་ཀྱི་《མུད་མདོས་ཀྱི་ཆོ་ག་》རྒྱུས་དང་། 《རུར་ཆོག་》རྒྱུས་ལ་ཞིབ་
 རུ་དཔྱད་ནའང་གདོད་མའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་དང་གོམས་གཤིས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་དེ་
 རགས་ཅམ་མདོན་ཐུབ། །

2. ཤེས་རིག་ལག་ཆ་ལ་སྐྱོར་ལ། དེ་ལྟར་རུས་ཡུན་རིང་པོར་དཀའ་ངལ་གྱི་
 འཚོ་བ་བརྒྱད་མར་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་ནང་རུ། རུས་རྒྱན་གྱི་ལས་ཀའི་ཉམས་
 མུང་མང་པོ་ཞིག་བསགས་ནས་ལག་ཆ་མི་འདྲ་བ་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་
 བསམ་སྟོན་འཁོར་ནས། དང་པོ་རྫོང་དང་དབྱག་པའི་ལག་ཆ་ཐབས་ཆག་ཅམ་
 བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་བ་ནས་རིམ་བཞིན་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ། ལྷ་རེ། འཛོར། གྱི།
 མདའ་གཞུ། མདུང་། ཁབ་བཅས་ཀྱི་ལག་ཆ་བཟོ་ཤེས་པ་བྱུང་། དེ་དག་
 ཀྱང་ཐོག་མར་རྫོང་དང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རུས་པས་བཟོས། མཐར་
 ཟུངས་ལྷགས་ཀྱི་རྫོང་ལྷུས་ནས་ཟུངས་ལེན་ཤེས་པ་བྱུང་བ་ནས་བརྒྱུང་ཟུངས་

གྱིས་བཅོས་པའི་ལག་ཆ་དང་། རྒྱ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་། རྫོང་ཆས་ཀྱི་སྐོར་
 ལ། ས་འདག་གི་རྩ་མ་བཅའ་ཤེས་པར་བྱུང་བ་ནས། རྒྱ་རྫོང་གི་རྫོང་
 ཆས་ལྷ་ཚོགས་པ་ཞིག་བཅོས་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྫོང་གི་རྩ་མ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱ་
 བ་ལ་ཡོས་རྫོང་བྱེད་སྤྱོད་དང་། ཤ་འཚོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་གཡོས་རྩ་ཆེ་ཆུང་ལྷ་
 ཚོགས། རྒྱ་སྐོལ་བྱེད་ལ་རྩ་བུ་ཆེ་ཆུང་ལྷ་ཚོགས། གཞན་ཡང་རྩ་མེད་པ་
 དང་། རྫོང་མ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བཅོས་ཡོད། རྫོང་ལྷགས་དང་རི་དྲགས་
 རིགས་ཀྱི་ལྷགས་རིགས་དང་སྤྱ་རིགས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་སྐོར་ལ། འབྲི་
 གཡམ་སོགས་ཀྱི་ཀོ་བས་ལྷ་མ་དང་། ལྷ་མ་མཐིལ། འོག་སྤྱན། རྫོང་བ་
 སོགས་ཁྲག་རྫོང་ཆེ་ཆུང་ལྷ་ཚོགས། འོ་མ་དཀྱོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་པ་སོགས་སྤྱ་
 བྱས་ཡོད། བགས་པ་ཡིས་སྤྱོག་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆས་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལྷ་
 ཚོགས་བཅོས་པ་དང་། སྤྱ་རིགས་འཇམ་ཤོས་རིགས་དག་གིས་སྤྱད་པ་བཀལ་
 ཏེ་འཚོམ་བྱ་བྱེད་སྤྱོད་དང་། ལྷ་མ་བྱ་འཐག་སྤྱེ་ཀྱོན་ཆས་བཅོ་བ། ཆིད་པས་
 ཐག་པ་བསྐྱམས་ཏེ་ཞགས་ཐེག་དང་ཁུར་ཐིག་བྱས་ཤིང་། ད་རུང་རེ་བ་འཐག་
 སྤྱེ་རྒྱ་ཡང་བཅོ་ཤེས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ཆས་ཀྱི་རིགས་ལ་སྤྱ་གཟེར།
 རྫ་རྒྱ། ལག་གཏུབ་སོགས་བཅོ་བའི་ལག་ཤེས་བྱུང་ལ། གཞན་ཡང་ཁིང་
 འཕྲོག་བར་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཉེར་མཁོ་རྣམས་བརྗེ་རེས་དང་། བོང་གསལ་ཐོན་
 རྩས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་ཉེ་ཆོང་སྤན་བྱ་སོགས་ཆོང་ལས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་ལ་
 མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་མ་སངས་སྤྱན་དབྱེད་དུས་སྤྱ་དངོས་
 པོ་ཉེ་ཆོང་བྱེད་པའི་ཆོང་འབྲེལ་གྱི་ལས་ཀ་དང་། དངོས་པོ་བཞེ་བྱེད་ཀྱི་ལག་
 ཆ་ལ་ཤྱ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་ལྱུང་ཡོད། རྒྱལ་སྤན་སིལ་མ་བཞི་བརྒྱའི་སྐབས་
 སྤྱ་བོན་ལ་སྐབས་སྤྱ་འགྲོ་ཁིང་ཐར་པའི་ལམ་སྤྱོད་པ་དང་། ལྷ་ཁང་བཅེགས་
 ཤིང་སྤྱ་གསུང་བྱགས་རྟེན་བཞེངས་པ་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་མང་པོ་
 བྱེད་པའི་སྤྱོད་བྱུང་། གཞན་ཡང་མ་སངས་སྤྱན་དབྱེད་དང་། ཟ་རམས་སྐྱེས་
 དུག་དང་། སིལ་མ་བརྒྱ་གཉིས་དང་། སིལ་མ་བཞི་བརྒྱ་བཅས་ཀྱི་དུས་
 སྐབས་བཞི་པོ་འདྲིའི་དུས་སྤྱ་ལྷགས་གཏེར་རྟེན་ནས་ལྷགས་རིགས་ཀྱི་ལག་ཆ་

ཐོད་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། ཤིང་བཟོ་དང་རྩོ་བཟོའི་ལག་རྩལ་ལ་མངོས་
 ཆ་ལྡན་ཞིང་སྤྱུས་ཚད་དག་པོ་བྱེད་ཤེས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཐུགས་རིགས་
 དཀར་ནག་མང་པོའི་སྤྱོད་ཀྱི་ནས་ཐགས་ལས་བྱེད་པ་སོགས་ཐུགས་ལས་ཐོན་
 སྤྱོད་ལ་ཡར་ཐོན་བྱུང་བ་དང་། དུས་ཀྱི་ས་བབ་དང་དུས་བཞིའི་གནས་གཤིས་
 བཅས་ལ་བརྟགས་ནས་ས་ཞིང་ཚོན་འདེབས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཤེས་པ་བྱུང་བ་
 བཅས་ཚོས་ལྷགས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ལ་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་
 ཚེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཚུལ། 《གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ཕྱོགས་བསྟུས་》
 ལས། །

ཐོད་ལྷལ་མ་སངས་སྤྱན་དགྲུས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལྷལ་མིང་ཐོད་ཁམས་གཞུང་དུག་ཅེས་སྤྱོད་གསལ། །
 སྤྱན་གསལ་མདའ་མདུང་མཚོན་ཆ་ཅེ་བ་དང་། །
 བཞིན་པ་ཞོན་དང་དངོས་པོ་ཉ་ཚོར་བྱུང་། །
 དེ་རྗེས་ཟ་རམས་སྤྱོད་དུག་གིས་དབང་བྱས། །
 ལྷལ་མིང་ཐོད་ལྷལ་སྤྱོད་ལྟེ་བཙེ་བརྒྱད་ཅེས། །
 སྤྱན་གསལ་མགོ་རྒྱན་ན་ཆ་བརྟགས་པ་དང་། །
 སྤྱོད་གར་རྩལ་ཅེད་དགའ་སྤྱོད་བྱེད་པ་བྱུང་། །
 དེ་རྗེས་རྒྱལ་ཕན་བརྩུ་གཉིས་དབང་བྱས་ཏེ། །
 ལྷལ་མིང་ཐོད་ལྷལ་སྤྱོད་ཁ་ཆེ་བརྒྱད་ཅེས། །
 སྤྱན་གསལ་སྤྱོད་དང་ཞེས་བྱེད་པ་དང་། །
 སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་གཏམ་ཕྱིས་མིས་བཤད་པ་བྱུང་། །
 དེ་རྗེས་དེ་གྱིས་རྒྱལ་ཕན་སེལ་མ་ནི།
 བཞི་བརྩུའི་བར་འཕེལ་ཐོད་ཁམས་སྤྱོད་དགྲུ་ཞེས། །
 སྤྱན་གསལ་བོན་ལ་སྤྱོད་གསལ་གསལ་ཐར་པ་སྤྱོད། །
 ལྟ་རྟོན་བཅེགས་ཤིང་རྟོན་གསལ་བཞིངས་པ་བྱུང་། །
 དུས་རབས་དེ་བཞིའི་རིང་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །

ལྷགས་རིགས་རྟེན་ཅིང་རྩོད་ཤིང་གཙོད་ཤིས། །
 སྤྱི་བྱེད་ཐག་འཛེམ་ཞིང་འདེབས་སོགས་ཤིས་རྒྱལ།
 འཕྲོག་དང་ཡུལ་པ་ཞེས་པའི་སྲིད་པ་བྱུང་། །
 ཞེས་གསུངས། །

གསུམ། གཡུང་རྒྱུང་པོ་ན་དང་རིག་གནས།

1. གཡུང་རྒྱུང་པོ་ན་ནི། གདོད་མའི་པོ་ན་གྱི་མང་གཞིའི་སྟེང་རྒྱ་ཡུལ་སྤང་གི་
 གནས་ལྷགས་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཡར་རྒྱས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ལྷགས་
 ཤིག་སྟེ། དེ་ནི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེས་བསྐྱུགས་པ་གསུམ་གྱི་དཔེ་འུ་ཅེ་
 དང་། སྟོན་པའི་མཛོད་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལྷགས་བཅུ་མས་ཏེ་གསར་
 གཏོད་གནང་བ་ཞིག་རེད། སྟོན་པ་དེ་ནི་གཡུང་རྒྱུང་པོ་ན་གྱི་ཆོས་ལྷགས་གྱི་
 སྟོན་པ་གཏོད་པ་པོ་ཅུ་མ་ཟུང་། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་རྒྱ་གནས་པའི་མི་
 རིགས་འདྲིའི་རིག་གནས་མང་པོ་ཞིག་གསར་གཏོད་གནང་བ་དང་ཡར་རྒྱས་
 གཏོང་བ་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་ནི། ཡི་གེ་བཟོས་ཤིང་སྟེགས་
 བམ་འབྲི་བའི་སྟོན་པ་ཏོད་པ་དང་། རྒྱ་འཛིན་སྟོང་ཞིང་གཞུང་ལྷགས་འཆད་
 པ་དང་། རྟེན་སོགས་ཀྱི་རིག་པས་སྟོན་པའི་ཆུ་སྟོང་བའི་སྟོན་པ་ཏོད་པ་
 སོགས་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་ཆེས་ངོ་མཆར་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། རྒྱལ་ཤན་གྱི་རིག་
 པ་གསར་གཏོད་གནང་ལ། སྟོན་བཅུད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟེད་བྱེད་ཀྱི་
 རྒྱ་ནི་རྒྱལ་ཤན་ཆུང་རྒྱལ་ཤན་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་གནང་ཞིང་།
 རྒྱལ་དེ་ལ་འང་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་ལ་ས་རྒྱལ་དང་། རྒྱ་རྒྱལ། མེ་
 རྒྱལ། རྒྱང་རྒྱལ་བཅས་ངོས་འཛིན་གནང་སྟེ་དེ་དག་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་
 ཅད་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་ཞེས་མིང་རྒྱ་འདོགས་གནང་
 མཛད་པ་ནི་དེང་རྒྱལ་གྱི་ཆོན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་ནའང་ངོ་གཞོང་མི་
 དཀོས་པ་ཞིག་རེད། །

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱལ་རབས་གང་ལ་ཡུལ་
 གང་རྒྱུ་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། པོ་ན་གྱི་དཔེ་རྟེན་དག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་

ན། སྤྱི་ལོ་1600ལོར་འབྲུངས་པར་བཞེད་པ་དེ་ལ་བཤད་རིམ་ཡོད་པ་ཞིག་
སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོན་གྱི་སྟོན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་ཐོག་
མ་ལོ་ངོ་ཆིག་ཁྱིའི་གོང་རོལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ཐ་མ་སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་རྩམ་རབས་
ཉི་ཤུ་པའི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་
ཅེས་འབོད་སྟོལ་བྱུང་ཡོད་པའང་གི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་སྒྱུར་ནས་
དབྱུང་པ་ཅུང་ཟད་དང་བཅས་ཏེ་ཁྱེ་བ་ལ། སྤྱིར་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ལས་སྟོན་
པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་པའི་རྩམ་དེ་ཤིང་བྱི་ཡིན་པ་གཅིག་མཐུན་
དུ་བཞེད་དེ། གཤེན་རབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱུས་པ་《མདོ་གཟེར་མིག་》ལས།
“རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོ་ནས་གཟིགས་ཆོད་རྣམ་པ་ལྷ་ལ་དགོངས་ནས་གཡུ་བྱ་ཁུ་
བྱག་སྟོན་མོའི་ཚུལ་དུ། གཡུང་དུང་དགུ་བཅེགས་རིའི་ནགས་ཆོལ་ན། ལྷམ་
རྒྱལ་བཞུང་མའི་སྤྱི་བོར་བབ་སྟེ་ལྷམས་སུ་ཁྱེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན། ཤིང་པོ་བྱི་
བ་ལོའི་སྟག་ཁྲའི་ཆོས་བཙོ་ལྷ་ལ་སྤྱི་བལྟམས་ཞེས་དང་། 《ལེགས་བཤད་རིམ་
པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “ལོ་ལྷ་རྒྱལ་པོ་ཤིང་པོ་བྱི་བའི་ལོ། ཁྲ་བའི་
དང་པོ་དབྱེད་ར་བ་མེ་སྟག་གི་ཁྲ་བ། ཁྱེག་གི་སྟོང་པོ་ཆོས་བཙོ་ལྷ། རྩམ་ཆོད་
གྱི་དང་པོ་ནམ་ལངས་པ། སྐར་མའི་དམ་པ་རྒྱལ་གྱི་རྩ་གོང་ལ་སྤྱི་བལྟམས། ”
ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་བོན་གྱི་ལོ་ཐོ་སྟོང་པའི་བསྟན་ཅིས་ཤིག་ལས། “ཤིང་
བྱི་གཅིག་དཀར་སྟག་ཁྲ་བའི། ཡར་ཆོས་བཙོ་ལྷའི་རྩམ་བཟང་ཉིན། གཟུགས་
སྤྱི་མཆོན་དཔེ་བཞུང་ནས་ལོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། མཁས་
དབང་ནམ་མཁའ་འོར་བུའི་《འདུང་ལོ་རྒྱུས་ཏི་མའི་འོད་སྤང་》ལས། “སྤྱི་
ལོ་1917ལོའི་ཤིང་བྱིའི་གཅིག་དཀར་ལ་འབྲུངས་པར་བཞེད། ” འབྲུངས་པའི་
ལྷལ་ནི་རྒྱ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡི་མགོ། གངས་ཏི་མའི་མཐུན། མཆོ་མ་པམ་གྱི་
འགམ། འདུང་ལོ་ལོ་མོ་ལྷུང་རིང་ཞེས་པ། དེང་རྩམ་སྟོན་མངའ་རིས་སྐར་
གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་སུ་རངས་གྱི་ལྷལ་འདྲིར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཐོད་དཀར་དང་།
ལྷམ་རྒྱལ་བཞུང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སུ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་གསལ། གཞོན་
ཅུའི་རྩམ་ནས་སྟོ་དང་རིག་པ་གསལ་བ། ལྷམས་པ་དང་སྟོང་རྩེ་ཆེ་བ། ཀུན་

ལ་ཕན་མེད་པ་དང་ལྷན་པའི་དམ་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་སྤྱི་བུ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་
བྱུང་སྟེ། ཚོད་ལྷན་སྤྱི་གསུམ་མའི་དུས་ཀྱི་བྱིང་འབྲུག་གི་ཡོ་ལང་སྤྱི་ནག་ལྟར་
འབྲིགས་པའི་སྒོར་དུ། དུག་ལའི་རང་སྤྱོད་སྤྱི་ལྷན་པའི་བྲན་གཡོག་གི་བདག་
པོའི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ཀྱིས་དུས་རྟག་དུ་ཕན་ཚུན་རྒྱན་ཐག་དང་གཡུལ་འབྲུག་
གི་ཚོད་པས་མེད་པ་ཅན་རྣམས་རྟག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ལ་སྦྱར་པའི་ཚོ། གཤེན་
རབ་མི་པོ་ཆེ་ཡིས་སྤྱི་འགོ་རྣམས་ཞི་བདེའི་དཔལ་ལ་འགོད་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱི་གསུམ་
ཀྱི་གོ་ཆ་བཅན་པོ་ནམ་ཡང་ཁྱུ་པ་མེད་པར་བཞག་ཏེ། འགོ་བ་སྤྱི་དང་ཁྱད་
པར་གསུག་ཅིང་རྒྱུ་བ་པའི་ཚོ་དཔོན་ཞེ་སྤང་ཅན་གཏོ་བྱ་དང་། འདོད་ཆགས་
ཅན་གྱི་བཅུན་མོ་འབྲུག་ལིང་མ། ང་རྒྱལ་ཅན་གྱི་ཤི་དབང་རྒྱལ། ཕྱག་དོག་
ཅན་གྱི་ཏ་ལ་ར་ཅ་དང་གུ་མེར་ར་ཅ་སོགས་ལ་མི་རྟག་པ་དང་། ལས་རྒྱ་
འབྲས། བྱམས་སྤྱི་རྒྱུ་ཆེ་བྱུང་རྒྱུ་བ་གྱི་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་པོན་གསུངས་ཏེ་རྒྱན་
ཐག་གི་རྒྱན་དང་། དམར་མཚོད་ཀྱི་སྒོལ་པལ་ཆེར་དུས་དེར་བསྐྱབས་སྐྱབ་
པ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལོ་གངས་སྤྱི་སྤྱི་ཕྱག་མང་པོའི་རིང་ལ་དར་བའི་ཡུལ་
སྒོལ་གོ་མས་གཤིས་དེ་དག་མཐའ་གཅིག་དུ་གཏན་ནས་མི་སྤྱི་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་
བསྐྱབས་གལ་སྐྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་སྤྱི་དམར་མཚོད་ཀྱི་ཤུལ་རྒྱུ་ཅན་ཡུན་
རིང་པོ་ཞིག་གི་བར་དུ་ལྷག་ཡོད་ལ། རྒྱན་ཐག་གི་སྒོལ་ནི་དེར་དུས་ཀྱང་ས་
གནས་ཁ་ཤས་ལ་གནས་ཡོད་པ་འདྲི་རེད། དེ་ནས་པོན་དང་རིག་ནས་ཀྱི་སྒོལ་
རྒྱན་འཛིན་པའི་གསུང་རྒྱུད་སྟེལ་བ་དང་། སྤྱི་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་དང་
མཐུན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བྱིམ་ཐབ་ཀྱི་ཁབ་བཞེས་པ་ལ་ཏོས་
བཟའ་དང་། དཔོ་བཟའ། ལྷ་བཟའ། སྤྱི་བཟའ། ཀོང་བཟའ། རྒྱ་
བཟའ། སྤྱི་བཟའ། གསུམ་བཟའ། བྱམ་ཟེ་བཟའ་བཅས་ཁབ་དུ་བཞེས་
དེ་གསུང་རྒྱུད་སྤྱི་དཔེ་ཚུལ་ནི། ཤར་རྒྱ་བཟའ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་
པའི་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “ཐབས་དང་ཤིས་
རབ་རོལ་པའི་ཚུལ་ལས་དབྱིངས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཉེ་སྤྱི་བརྒྱུད་དུ་
འབྲུངས་ཏེ། གང་ཞེ་ན། ཏོས་བཟའ་རྒྱལ་མེད་ལ་སྤྱི་གསུམ་གཏོ་བྱ་འབྲུམ་སངས་

དང་། དཔུང་བྱ་ཁྱི་ཤེས་གཉིས་འབྲུངས། དཔོ་བཟའ་ཐང་མོ་ལ་སྐྱས་ལྷང་
འདྲེན་གསལ་དང་། རྒྱུད་འདྲེན་སྟོན་མ་གཉིས་འབྲུངས། གསལ་བཟའ་དང་
རིང་ལ་སྐྱས་འོལ་རྒྱག་ཐང་པོ་འབྲུངས། རྒྱ་བཟའ་གྲུང་རྒྱག་ལ་རྒྱལ་བའི་
གཏུང་མོ་བ་ལྷ་ཚོ་ཕྱེས་རྒྱག་འབྲུངས། ཀོང་བཟའ་ཁྱི་ལྷ་མ་ལ་དལ་རྒྱལ་གྱི་
གཏུང་རྒྱུད་འཛིན་པའི་རྒྱལ་སྐྱས་གཡུང་རྒྱུད་དབང་ལྷན་འབྲུངས། རྒྱ་བཟའ་
འབྲུལ་བསྐྱར་ལ་རྒྱལ་སྐྱས་འབྲུལ་བྱ་རྒྱུད་འབྲུངས་སོ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ལ་དང་པོ་བཀའི་སྒྲིབ་སྒྲོང་གི་ལྷ་བ་པོ་དང་། བར་རྒྱ་བསྟན་པའི་གཉིས་
འཛིན་ཁིང་། ཐ་མར་བཀའི་བསྐྱབ་པ་པོར་མཛད་པ་དང་། སྟོན་པའི་བསྟན་པ་
མ་ཚོགས་ཀྱི་བར་རྒྱ་ཐུགས་རྗེས་སྤུལ་པ་མ་འགགས་པར་སྟོན་ཅིང་སེམས་ཅན་
གྱི་དོན་མཛད་པའོ། །“ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་གཤེན་རབ་མི་
པོ་ཆེ་ཡིས་རྒྱས་རྒྱག་རྒྱ་འབད་བཙོན་སྟོད་མེད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱོ་ཚོགས་ཞི་བདེའི་
ཐབས་སྤུལ་ས་འབྲས་དང་། སྟོང་རྗེ་བཤད་པའི་རང་གི་ལྷ་བའི་གཞུང་དེ་
དག་གསལ་གསལ་དེལ་བསྐྱགས་གནང་སྟེ་ཕྱོད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། རང་ལ་རྒྱན་
རྒྱག་གིས་འཚོ་བ་བྱུང་ནའང་། དེ་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་ལོ་ཆ་བཤོས་ནས་ཞི་
བའི་གཏམ་དང་ཐབས་ཀྱིས་དབང་རྒྱ་བྱེད་པ་ལས། ཞེ་སྤང་དང་མཚོན་ཆའི་
དཔུང་གིས་དགུ་ལན་ཞེ་སྟོན་ལ་མི་གཟིགས་པ་ནི། གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེའི་རྣམ་
ཐར་ཁག་ལ་ཞིབ་རྒྱ་དཔུང་ན་ཤེས་བྱུང་སྟེ། «ཞེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་
མཛོད་» ལས། “བརྒྱུད་སྤྱུག་ཤོར་བ་རྒྱ་བརྒྱན་བྱ་བ་གཤེན་ཡུལ་རྒྱ་རྒྱར་
བཏང་པས་ཆེབས་པ་འབྲུག་རྒྱ་སོགས་རྒྱ་བརྒྱན་བརྒྱས་ཏེ་ཀོང་པོར་དེད་ནས་
ཀོང་མཁར་འོག་ཁང་ནང་རྒྱ་བརྒྱན་སྟེ་རྗེས་སྤུལ་བ་འདོམ་དགུ་ལས། དེར་
གཤེན་རབ་ཀྱིས་མཁུན་ནས་རྒྱ་ལ་ཆགས་པས་མ་ཡིན་གྱང་། བོད་སྟོན་པོའི་
རིགས་དབང་རྒྱ་བསྐྱབ་པ་དང་། བརྒྱུད་རིགས་འཁོར་རྒྱ་བརྒྱད་པར་དགོངས་
ནས་རྒྱའི་རྗེས་སྤུ་སྟོན་པ་མཚན་ལྷན་ཁྱེའུ་བཞིས་བསྐྱོར་ནས་ཕྱོད། ཐུགས་རྗེ་
ཉི་མའི་སྟོང་པོ་དགུ་ཐུགས་བསྐྱེས་ཏེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁ་བ་བཞུས་པའི་རྗེས་ཉི་མའི་
ཟེར་བརྒྱུད་པར་ཞུགས་ནས་ཕྱོད་པས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱའི་འཛིགས་པས་དོ་བསྟོ་

བའི་ཆེ་སྟོན་པ་གཙོ་ལོར་ལྷན་སྐྱེས་མཆོད་དཀྱིལ་དུ་པད་མའི་སྒོར་པོར་སྐྱུལ་
ནས་བྱོན་པས་མ་ཚུགས་སོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེར་སྟོན་
པས་བྱ་རྟོག་སྐྱེས་ལ། ཁ་ཆེ་བྱུ་ཤའི་བོན་པོ་ནམས་ལ་གསང་སྤགས་ཀྱི་ལྷང་
པོག” ཅེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ནས་སྟོན་པ་བོད་ཀྱི་རྩ་པོ་བཞི་
འདུས་མགོར་བྱོན་ཏེ་བོད་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་ནམས་དབང་དུ་བསྐྱེས་ཏེ་བཀའ་ལ་ཉན་
པའི་ཆད་མདོ་བུལ། དེའི་ཆེ་བོད་ཀྱི་རི་ཀྱན་གྱི་ཆེ་མོ་ཡང་ཡར་ལ་འདུད་པར་
གྱུར་ཏོ། བོད་ཀྱི་བོན་པོ་ནམས་ལ་ལྷ་གསོལ་བ་དང་འདྲེ་བཀའ་བ། དུགས་
སྤྱད་པའི་ལྷང་པོག་གོ” ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “སྟོན་པ་གོང་པོ་
རོང་ནག་རྩ་གཤེགས་པ་ལ་བདུད་ཀྱིས་བདུད་རི་ནག་པོ་ལམ་བཅད་པར་སྟོན་
པས་མཐེ་རྒྱུད་གཡོན་པས་སྤངས་ཏེ་སྤང་གསུམ་མདོར་བཞག ཁའུང་ཆེ་
འདྲ་བའི་སྐྱུལ་པའི་རི་ཞིག་སྐྱུལ་ནས་ལྷ་རི་གྱུར་ཐོའི་རྩུར་ལ་བཞག་པའི་མཆོན་
ཡང་བོན་རི་ཆེན་པོར་བཏགས་ཏེ་ད་ལྟ་གོང་བོན་རི་གྲགས་པ་དེའོ། །

ཡང་མར་བྱོན་པ་དང་བདུད་མོའི་རིགས་བྱུང་མེད་གཞོན་མངོས་མང་པོས་
གསོལ་ཆས་ལ་དུག་སྐྱུར་ནས་དྲངས་པ་གསོལ་བས་སྟོན་པའི་སྐྱུལ་མེ་རྟག་
མང་པོ་བཀྲ་ལམ་ལམ་བཞད། ཐལ་མོ་བརྟུངས་པས་བདུད་མོ་ནམས་ནི་མི་
སྐྱུག་པའི་ཀན་མོ་སེ་མོ་བརྒྱ་རུ་སོང་། དེའི་ཆེ་བྱུང་པའི་མ་སོགས་བདུད་མོའི་
རིགས་ནམས་དད་པ་སྐྱེས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་ལྷ་ཡི་བྱ་མོ་བརྒྱར་ཆེ་འཕྲོས་ནས་
གཤེན་རབ་ཀྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེས་སོ། །ད་ལྟ་ཡང་ཡུལ་དེར་སེ་མོ་བོན་ཐང་དུ་
གྲགས་སོ། །དེ་ནས་ཡང་རྟའི་རྗེས་སུ་བྱོན་པ་ལ། བདུད་དམག་དབུས་
དང་དུགས་པོ་གེ་སར་གོང་པོའི་དམག་ནམས་གཡས་གཡོན་ནས་བསྐྱོར་ཏེ་
མཆོན་ཆ་རྩ་ཆོགས་ཆར་དུ་པབས་ནས་འཕངས་པས་སྟོན་པའི་སྐྱུལ་པོག་པ་
ལྷ་ཅི་བྱུང་དུ་ཉེ་བ་ཡང་མ་ཅུས་སོ། །དེར་བདུད་དམག་ནམས་ཐང་ཆད་དེ་
གཡུང་ཉིང་གིས་སོང་བའི་ཆེ་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས་ངས་འཐབ་ཟླ་བྱས་ན་ཁྱོད་
ནམས་ཡུད་ལ་བསད་པར་ངེས། ངས་སམ་མ་ངེས་ང་ལ་འབེན་ཞིག་ཚུགས་
གསུངས་པས། བདུད་ཀྱིས་ལྷགས་སྤུབ་དགུ་བཅེགས་ནས་བཅུགས་པ་ལ་སྟོན་

པས་ལྷགས་ཀྱི་མདའ་གཞུ་བཀའ་སྟེ་ཞབས་གཡས་གུང་གི་ཕ་པོང་ལ་གཏད་
 རས་ལྷག་གཡས་ཀྱིས་མདའ་མ་འཕངས་པར་གཡོན་གྱིས་འཕངས་པས་ལྷགས་
 ལུབ་དགུ་ག་ཐལ་བྱང་དུ་ལྷག་ནས་པ་རིའི་བྲག་ལ་རྒྱག་པ་ཀོང་རྗེའི་སྐས་མོ་
 ཀོང་བཟའ་བྱི་ལྷམ་གྱིས་དར་དཀར་ལྷེབས་ཀྱིས་ལྷང་ནས་སྟོན་པ་ལ་ལུལ་ལོ།
 མདའ་ལྷང་ལུལ་དུ་རྒྱ་མིག་བརྗོད་ཏེ་ལ་དོར་བྲག་འཕང་ལ་མདའ་དངས་རྒྱ་
 མིག་ཅེས་གྲགས་པ་དང་། གུང་གི་ཕ་པོང་ལ་སྟོན་པའི་ཞབས་རྗེས་ལམ་མེ་བ་
 རོ་མཆར་བའི་རྒྱགས་སུ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཆེ་བྱུང་པའི་ཕ་རྒྱ་ལག་ཐོད་རྗེ་ལ་
 སོགས་བརྟུང་དམག་སྟོང་སྲག་དད་པ་སྦྱེས་ནས་བསྐྱབས་པས་ལྷའི་ཁྱེུ་སྟོང་
 ཏེ་ཆེ་འཕོས་ནས་གཤེན་རབ་ཀྱི་འཕོར་དུ་གྱུར་ཏོ། །ཁྱབ་པས་ཕ་མ་སོགས་
 བརྟུང་དམག་མང་པོ་སྤྲོད་སྟོན་པའི་འཕོར་དུ་ཤོར་བས་ཕྱང་ན་གྱིས་གརྟུངས་
 ཏེ་དུ་སྒྲ་དྲག་པོར་ལྷང་བ་ལ། སྟོན་པས་ཆེམས་མཆེ་བ་གཡས་གཡོན་ལ་དུང་
 འཕར་ཆེན་གཞན་ལ་འཕར་རྒྱུ་དུ་སྒྲལ་ནས་སྒྲ་ལྷང་བས་བརྟུང་གི་ཕྱང་ན་གྱི་
 དུ་སྒྲ་ཆད་དོ། །དེར་ཀོང་རྗེ་ལ་ཡང་དད་པ་སྦྱེས་ཏེ་ཀོང་བཟའ་བྱི་ལྷམ་ཁབ་
 ཏེ་ལུལ་ཏེ་ཀུན་བཀའ་འབངས་སུ་ལུལ་ལོ། །ཡུལ་དེ་རྒྱལ་གྱི་གོང་ན་གཤེན་
 གཞེན་པར་བཏེགས་པས་རྒྱལ་བྱི་གཞེན་སྟེང་དུ་བཏགས་སོ། ། ཞེས་དང་།
 ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ དེར་ཁྱབ་པའི་ཕ་མ་གཞིས་དང་ཀོང་རྗེ་སོགས་སེམས་
 ཅན་མང་པོ་སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཁྱབ་པ་ཉིད་དད་པ་མ་སྦྱེས་ཀྱང་ཉན་
 མོར་གཤེན་འཕོར་རྣམས་དང་མཐུན་པར་དགེ་སྦྱོང་གི་རྒྱལ་བཟུང་། རང་གི་
 ལུ་གཞིས་དང་། རྒྱུང་མ་བཅས་ལ་བསྐྱེད་མང་དུ་བསྐྱུང་གྱང་ཉན་དུ་མ་
 འདོད་པར་དེར་སྟོན་པ་ལོངས་སྦྱོང་རྒྱན་བས་དང་སྤལ་བར་དུན་ནས་རིན་པོ་
 ཆེའི་གཏེར་མཛོད་ལ་ཁ་བ་པབ་པས་གྱང་ཉེས་མ་རུས། བད་མའི་སྟོང་པོ་
 བཅད་པས་མ་ཆོད། སྤྲོད་དང་འབྱུང་ལྷགས་ཆེལ་དུག་སད་བཏབ་པས་མེ་
 ཏོག་གི་མདངས་གྱང་མ་ཉམས། དེར་སྟོན་པ་སྤྱི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པའི་ལུལ་
 ཏེ་བརྟུང་གིས་གཤེན་རབ་ཀྱི་བཅུན་མོ་དཔོ་བཟའ་ཀོང་བཟའ་གཞིས་བསྐྱབས་
 ཏེ་དཔེ་སྒྲུལ་ཡང་རྒྱུགས་ལ་བཞེས་པའི་དཔེ་སྤམ་ཆོག་འཕྲོ་ལ་དཔའ་པོ་

འབྲུ་ལྷ་མ་ཚོག་པར་སྒྲུང་བ་ལ་བརྟེན་སྟོན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་འཕྲུལ་ཡིག་
 ལུས་ཅུ་ཙ་བརྒྱད་དུ་འཕེལ་ལོ། ” ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་གཤེན་
 རབ་མི་པོ་ཆེ་ཡིས་རང་ལ་དགའ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་ནི་བའི་ཐབས་
 ཀྱིས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མི་འདོད་
 བཞིན་དུ་བཙི་བཀྱར་ཞུ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་བ་དེས་གཤེན་རབ་ཀྱི་
 སྟོབས་ཤུགས་དེས་ཞང་ཞང་སོགས་སྟོད་ཀྱི་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ཙམ་དུ་མ་
 ཟད། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཡོད་པ་གསལ། བརྗོལ་བོན་
 དམར་མཚོད་ཀྱི་སྒོལ་བསྐྱབས་པའི་ཚུལ་ནི། མཁས་དབང་ནམ་མཁའི་འོར་
 བུས་མཛད་པའི་ «ཞང་བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འོར་བུའི་མེ་ལོང་» དུ་
 དྲངས་པའི་སྲིད་པ་སློལ་མདོས་ཀྱི་ལུང་དང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་
 ཅུང་ཟད་ཅིག་བཀོད་ན། བོན་གྱི་དཔེ་རྒྱན་རྟེན་པ་ «སྲིད་པ་སློལ་མདོས་» ཞེས་
 ལུ་གཤམ་པ་ལས།

བདུད་བོན་གྱི་དམར་ཐབས་ལ། །

གཤེན་རབ་ནི་ཅི་དགུས་ཏེ། །

ཁུབ་པ་ནི་ཆོམ་ལ་ཕབ། །

འབྲུ་དཀར་གྱི་གཏོར་མས་མཚོད། །

དམར་ཐབས་ཀྱི་འདྲེས་བྱང་ན། །

གཤེན་རབ་ལ་འོངས་པ་མཐོལ། །

གདོན་བོན་གྱི་ཤེ་རྩའི་སྒྲེམས། །

གཤེན་རབ་ནི་ཅི་དགུས་ཏེ། །

གདོན་འདྲེ་ནི་ཆོམ་ལ་ཕབ། །

འབྲུ་དཀར་གྱི་ཡུ་ཏིས་མཚོད། །

ཤེ་རྩའི་ཡིས་འདྲེས་བྱང་ན། །

གཤེན་ལྷ་ལ་འོངས་པ་མཐོལ། །

ཞེས་པས་བདུད་བོན་དང་། གདོན་བོན་རྣམས་གཤེན་རབ་ཀྱི་སྟོན་ནས་

ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གིས་དམར་མཚོ་དེ་བྱེད་སྟེ་ཡོད་པ་ལ་གཤེན་རབ་མ་
 དགེས་ནས་བརྟུང་བོན་དང་། གདོན་བོན་རྣམས་ཆམ་ལ་ཕབ། དེ་དག་གི་
 སྦྱོང་ཚུལ་ཏུ་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་འགའ་ཞིག་བསད་ནས་ཤ་རུས་གྱི་མཚོ་དཔ་
 བྱེད་སྟེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཚབ་ཏུ། འབྲུ་དཀར་གྱི་གཏོར་མས་འབྲུས་པར་
 བྱས་པ་དང་། ཤེ་ཚུ་སྟེ་ཁྲག་གི་སྦྱེམས་འབྲུལ་སྟེ་ཡོད་པ་དེའི་ཚབ་ཏུ་ཡུ་ཏི་
 སྟེ་འབྲུ་ཆང་གིས་འབྲུས་པར་བྱས་པའི་མདོས་ཚོག་གི་སྟེ་ཡོད་པས་རྟུ་བཏོད། །
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོ་ན་གཤེན་རབ་གྱི་སྐྱ་ཡི་རྣམ་པ་རྩི་ལྟར་ཞིག་
 ཡོད་ཅེ་ན། དེ་འདྲ་གསུལ་བྱ་བུན་མིན་རྣམས་གྱི་སྤང་རོར་སོ་སོའི་ལས་སྤང་
 དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་སྤྱ་ཚོགས་རེ་འཆར་ཚོག་པ་ནི་བོན་ལྷགས་
 གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་རྣམས་གྱི་བཞེད་པ་རྩི་བཞིན་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་། དེར་རྟུས་
 སངས་རྒྱུས་ཤུག་ཐུབ་པའི་སྐྱ་བརྟན་དང་འདྲ་བོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་འདྲི་ནི་
 མྱིས་གྱི་བོན་པོ་ཚོས་མཛེས་ཆ་བཀོད་ཡོད་པར་ངེས་ལ། དོན་ཏུ་《གཡུང་རྒྱུང་
 རོར་བུའི་དོ་ཤལ་》 ཏུ་དྲངས་པའི་སྲིད་མདོས་གྱི་ལུང་ལས།

གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ། །
 སྐྱ་མདངས་རྟུང་ཟླ་འདྲ། །
 འཛུམ་མདངས་མེ་རེ་རེ།
 སྐྱ་ལྟོས་རི་ལས་བརྩིད། །
 བྱ་ཐིང་རལ་པ་ནི། །
 བྱ་འོད་ཁྲགས་སེ་ཁྲགས། །
 སྐྱ་ལ་ཅི་གསོལ་ན། །
 རྟོན་ཐུལ་སྤུམས་སེ་སྤུམ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྐྱ་གཟུགས་ཆེ་ལ་སྐྱ་ལུས་བརྩིད་པ། དབུ་སྐྱ་
 མཐིང་ནག་གིས་སྐྱ་རྒྱབ་ཁེབས་པ། སྐྱ་ལ་རྟོན་ཐུལ་གསོལ་བའི་གནའ་རྟུས་
 གྱི་འཕྲོག་མི་རྣམས་པོའི་རྣམ་པ་རྩི་བཞིན། བོད་མིའི་ཉམས་མདངས་མ་ཤོར་
 བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་

ཡིས་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་སྲོལ་སྟེས་ཏེ། བསྐྱགས་པ་གསུམ་དང་སྟོ་བཞི་མཛོད་
 ལཱི་གཞུང་བཤད་པ་ནས་བཟུང་། གདོད་མའི་ཐོན་ཆོས་ལྟར་མ་ཡིན་པར།
 རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྟན་པའི་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་པ།
 གོང་གསལ་གྱི་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ནི་དེར་དུས་ཐོན་གྱི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གྲལ་དུ་
 ཡོད་ལ། གཞུང་དེ་དག་གི་བཛོད་བྱ་མདོར་བསྟུས་ནས་བཤད་ན། གཏམ་
 རྒྱུད་དང་ཅུང་ཟད་འདྲིས་པ་ལྟ་བུའི་སྟེ་བ་སྟེ་བྱུང་ཚུལ་དང་། ལས་འབྲས་
 བསྟུ་མེད་དུ་ཡོད་ཚུལ། ཐར་པ་དང་ཐོན་སྐྱོ་ཐོབ་ཚུལ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་
 གསུངས་འདུག་པ་ 《ཞང་ཐོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་》
 ལས། “སྟོ་བཞི་ནི་དཔོན་གསལ་གྱི་སྟོ་དང་། ཆབ་ནག་གི་སྟོ་འཕན་ཡུལ་གྱི་
 སྟོ། ཆབ་དཀར་གྱི་སྟོ་སྟེ་བཞི་དང་། མཐོ་ཐོག་སྟེ་རྒྱག་མཛོད་དང་ལྷ་ཏུ་སྟེས་
 ཡོད། དེ་དག་གྲུང་དཔོན་གསལ་ཞེས་པ་ནི། སེམས་དོན་གནས་ལུགས་ཀྱི་
 རྟོགས་པ་གཙོར་བཏོན་ནས་བསྟན་པ་ཐོན་ཀྱན་གྱི་ཡང་སྟིང་སྟོག་དང་འདྲ་བ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། ཆབ་ནག་ཅེས་པ་ནི། འབྲལ་ཕན་སྟོ་ཆོགས་སྟུབ་པའི་ཐབས་
 ཅི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་སྟིང་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་གཙོར་བཏོན་ནས་
 བསྟན་པའི་ཐོན་ཞིག་ཡིན་སྟབས་བྱིས་པ་མོ་མོ་སྟུས་གྲུང་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱོད་
 ཆོག་པའི་ཐོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འཕན་ཡུལ་གྱི་སྟོ་ནི། བྱི་ཚུལ་གྱི་ཁྲིམས་
 གཙོར་བཏོན་ནས་བསྟན་པའི་ཐོན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཆབ་དཀར་གྱི་སྟོ་ནི།
 བསྟན་སྟུབ་སོགས་གཙོར་བཏོན་ཅིང་སྦྱར་སྦྱོལ་སོགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 ལྟ་སྦྱོད་ནམས་དང་འབྲལ་བའི་ཐོན་ཞིག་ཡིན་ལ། མཐོ་ཐོག་མཛོད་ཅེས་པ་ནི།
 སྟོ་བཞི་པོ་ཀྱན་གྱི་སྟིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་ཐོན་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་
 སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། ” ཅེས་གསུངས་འདུག །སྟོན་གྱི་མཁས་པ་ཆོས་གྲུང་ཐོན་
 གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་མཐའ་དབྱེད་གནང་བའི་སྟོ་མཛོད་ཆོག་ཏུ་ཐོན་ཞེས་པ་
 དེ་དུས་རྒྱུན་རང་རེ་ནམས་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པ། ལྷུང་དང་རིགས་
 པའི་གཏན་ཆོགས་ཡོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གནང་
 འདུག་སྟེ། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་

བཅུམས་པའི་《ཐུའུ་བཀུན་གྲུབ་མཐའ་》ལས། “གཞུང་དེ་དག་ཏུ། མི་རྟག་
པ་དང་། ལས་བྲས། བྱམས་སྤྱིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། རྩོན་དྲག་སོགས་
ཀྱི་གཏམ་ཐར་ཐོར་དང་། ལམ་ལུ་ས་བཅུ། སྐྱ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
ཀྱང་བྱས། དབང་བསྐྱེད་རྫོགས། དམ་སྦྱོམ་རབ་གནས། རྩོན་སྟེག་། དཀྱིལ་
ལའོར་སྐྱབ་མཆོད། གཤེན་ཆོག་སོགས་ཀྱི་དོད་དང་ལས་ཁ་ཆང་བ་ཡང་མང་།
བཤད་ཚུལ་ལ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་དང་དབྱིབས་མཚུངས་དང་མི་མཐུན་པ་ཅི་
རིགས་དང་། སངས་རྒྱལ་ལ་ཡེ་གཤེན་ཏེ་གཤེན་རབ། ཆོས་སྐུ་ལ་ཐོན་སྐྱེ།
ཡུམ་ཆེན་མོ་ལ་ས་རྒྱ་ཡེ་སངས་། ཡངས་སྐུ་ལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། སྐུ་ལ་སྐུ་ལ་
སྤྱིད་པ་སངས་པོ། དག་བཅོམ་ལ་གཤེན་སྟེ། བྱང་སེམས་ལ་གཡུང་དྲུང་
སེམས་དཔལ། ལྷ་མ་ལ་དཔོན་གསས། རྟོང་ཉིད་ལ་འཁེལ་ཉིད། ས་བཅུ་
ལ་རྩི་མེད་ཤེལ་གྱི་ས། འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་རིག་འཛིན་རྩོན་ལུང་གི་ས། ལྷག་རྒྱ་
བསྐྱར་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་མིང་བཏགས་པས་མཆོན། བར་ཆད་དང་མིང་
འདྲགས་སྐྱེ་འདྲིང་རྒྱལ་བ་མང་ཏུ་སྤྱང་” ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
“ཐེག་པ་རིམ་དགུས་ཐོན་གྱི་གཞུང་བསྐྱར་ཟེར་ཏེ། དགུ་ནི། ལྷ་གཤེན།
སྤྱང་གཤེན། འཕྲུལ་གཤེན། སྤྱིད་གཤེན་ཏེ་རྒྱའི་ཐེག་པ་བཞི། དགོ་བསྟེན།
ཨ་དཀར། དྲང་སྤྱང་། ཡེ་གཤེན་ཏེ་འབྲས་ལུང་ཐེག་པ་བཞི། ལྷ་དཔར་
ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་གཤེན་ལ་གཏོ་སྐྱུམ་བརྒྱ་དྲག་ཏུ།
དབྱུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་། སྤྱང་གཤེན་ལ་གྱེར་སྟོམ་བཞི། སྤྱང་ཅོང་བརྒྱད།
གཏའ་རག་བཞི་བཅུ་ཙ་གཉིས། འཕྲུལ་གཤེན་ལ། ལྷ་བྱང་རྒྱ་འཕྲུལ་གྱི་
གཞུང་། སྤྱིད་གཤེན་ལ། ཤིང་ཐབས་སྐྱུམ་བརྒྱ་དྲག་ཏུ། འདུར་སྟོ་བཞི།
འདུལ་ཐབས་བརྒྱད་ཙ་ཙ་གཅིག་ དགོ་བསྟེན་ལ་སྟོད་བཅུད་འབྲུང་རྫོགས་
སོགས་ཀྱི་མདོ་སྟེ་དང་། དྲང་སྤྱང་ལ་འབྲས་སྟེ་བཞི་སོགས་དང་། ཨ་དཀར་
ལ་རྒྱད་ལུང་རྩ་མ་དང་། ཡེ་གཤེན་ལ་སེམས་ལུང་སྟེ་བཞི་དང་། ལྷ་དཔར་
བ་ལ་མན་རག་སྟེ་ལྷ་ཡོད་ཟེར། རྒྱ་ཐོན་བཞིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཆ་
བཞི་སྟོང་། དགོ་བསྟེན་དྲང་སྤྱང་གཉིས་ཀྱིས་ཉོན་མྱོང་སྟོང་། ཨ་དཀར་ཡེ་

གཤེན་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་སྤྲིབ་སྤྱོད་། བྱུང་པར་ཆེན་པོས་ལྷན་སྦྲེས་ཅད་ནས་
གཅོད། ཡང་རྒྱའི་བོན་བཞིས་བསྐལ་བ་དུ་མར་སྤྱངས་པས་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་
ཐོབ། དགེ་བསྟེན་དང་དྲང་སྲོང་གིས་བསྐལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་ལམ་
བསྟོད་པས་ཐར་པ་ཐོབ། ཨ་དཀར་ཡེ་གཤེན་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་གཅིག་ལ་ཐར་
པ་ཐོབ། བྱུང་པར་ཆེན་པོས་ཆོ་གཅིག་གིས་བོན་སྦྱོར་ཐོབ་ཅེས་བཤད་དོ། འ
ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་འདྲ་ཡིན་པས་ལོ་གྲངས་བཞི་སྟོང་ལྷག་གི་གོང་རོལ་
དུ། ར་ཆོ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ལྷ་སྟོན་སྤྱོད་གསུམ་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་
གཞུང་ལུགས་འཆད་ཅོམ་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ནི་གང་ལྟར་ཡང་མི་
རིགས་འདི་ཡི་སྤྱོད་མེད་པའི་གཟི་བརྗིད་ཅིག་རེད། འདི་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་
ལོ་གྲངས་མང་པོ་དེ་འདྲའི་གོང་དུ། བོད་མི་རྣམས་ལ་ཟ་འཐུང་ཤེས་ཅམ་གྱི་
རིག་པ་ལས། དེ་ལྟའི་སློ་རིག་ཡོད་མི་སྤྱིད་ཅེས་སྦྱ་ཞིང་འདུག། དེ་ནི་སློ་
རྒྱལ་དུ་མ་ཐབ་པའི་སྟོན་དུ་ཟད་དེ། སྐབས་དེར་ཨེ་ལྷི་བ་ཐུ་ཐི་དང་ལྷི་རིག་
གི་ཡུང་བ་ལ་རིག་གནས་དེ་ཅམ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གར་ནའང་
ལུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེའི་རྗེས་ཅམ་ན་
སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ཁྱོད་ནས་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་བསྐྱར་ཡོད་ཚུལ་ལ་
དཔུང་ན། ར་ཆོའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བོན་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྟེལ་བར་
མཛད་མཁན་གྱི་སྟོན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟར་
གཤེན་རབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་སློགས་བཅ་དང་། གདུང་སྤྱོད་རྣམས་
ཀྱིས་བཀའ་བསྟུ་བྱས་ཏེ་ཡི་གེར་བཀོད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མཁས་
པ་ཁག་གཅིག་གིས་བརྩམས་པའི་གཤེན་རབ་ཀྱི་བཀའ་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་
གཞུང་ཐམས་ཅད་སྟོགས་གཅིག་དུ་བསྟོནས་པ་ལ་བོན་གྱི་བཀའ་བསྟུན་ཟེར་
གྱིན་ཡོད་ཀྱང་། བར་སྐབས་ཤིག་ན་བན་བོན་འབྲུག་པའི་དབང་གིས་བོན་
གཞུང་གི་དཔེ་ཆ་ཐམས་ཅད་རེ་ཞིག་སོ་སོའི་རང་དགོན་དུ་འཇམ་སིང་ངེར་
གཟིམས་དགོས་པར་བྱུང་བ་ལས། བལྟ་སྟོག་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱའི་སྟོན་
པ་ཆད་སྟབས། བོན་གྱི་དཔེ་རྟིང་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟོག་གི་གོ་སྐབས་ཏ་ཅང་

དགོན་པོར་བྱང་འདུག་ཀྱང་། ཉེ་ལམ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་ལ་བཅེངས་འགྲོལ་
 ཐོབ་སྟེ་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིམ་པ་རྒྱ་རྒྱ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་དབུ་བརྟེན་སྐབས། སལ་
 ཆེར་གྱིས་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཐོན་ཆས་སུ་གསལ་བའི་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་ཁག་གི་
 དཔེ་མིང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་བྱང་བའི་སྐབས་
 དེར། མདོ་ཁམས་ཉག་རོང་གི་བོན་དགོན་ཞིག་གི་ནང་དུ་ལོ་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག་
 མང་པོའི་སྟོན་གྱི་བོན་པོའི་བཀའ་བསྟན་དབུ་མེད་ཀྱི་བྱིས་མ་རྟེན་པ་ཞིག་
 བྱང་ཡོད་པ་དེ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་སྟོན་པར་
 དུ་བཏབ་ནས་འགེམས་སྟེལ་བྱས་ཡོད་པ་འདྲིའི་ནང་དུ་བོན་གཞུང་ཁོ་ན་ཅམ་
 མ་ཡིན་པར་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོར་མང་པོ་ཞིག་
 བཞུགས་ཡོད་པ་འདྲི་ནི། རུས་དེར་རང་རེ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདྲིར་
 ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཁ་སྐྱབས་གང་འདྲ་ཡོད་པར་རྩ་བུ་དུ་ཁལ་བྱེད་མེ་
 ལོང་རྩ་བུ་ཞིག་དུ་སྤང་བས། སྟོ་གཟུར་བོར་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
 ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་གཟིགས་འོས་པ་ཞིག་
 དེད། འགའ་ཞིག་གིས་བོན་ལ་ཐེག་པ་རིམ་དགུའི་ཐ་སྟངས་མེད་ཀྱང་ཕྱིས་ཀྱི་
 བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་བསྟན་པའི་ལད་མོ་བྱས་པ་དེད་ཅེས་སྟེ་འདུག་ཀྱང་།
 བོད་ལ་ཐུབ་བསྟན་མ་དར་བའི་གོང་དེར་བོན་ལ་ཐེག་པ་རིམ་དགུའི་ཐ་སྟངས་
 ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། བྱ་ར་ལྷ་རྒྱུན་སྤྱིང་པས་ཡར་སྐྱང་ཤེལ་གྱི་བྲག་ཐུག་ནས་
 རྒྱུན་དངས་པའི་《བརྒྱ་བཀའ་ཐང་》གི་ལེའུ་བྱ་གཉིས་པ་བོན་བསྐྱབས་པའི་
 སྟོར་ལས།

བི་མ་མི་ཏ་ལི་ཤི་ལྷག་རིངས་གཉིས། །

ཀྱབ་མཐའ་བཟུང་ནས་འགེགས་རེས་བྱེད་བཅུག་པས། །

རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བོན་ཐེ་ཆོམ། །

བོན་གྱི་ཐེག་དགུ་ཆོས་ཀྱི་ཐེག་དགུ་གཉིས། །

ལོ་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་འགེགས་རེས་བྱེད་བཅུག་པས། །

རྒྱལ་པོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་བོན་ཐེ་ཆོམ། །

ཞེས་པོན་གྱི་ཐེག་དགུའི་ཐ་སྟངས་ཡོད་པ་གསལ་པོར་གསུངས་འདུག །དེ་
ལྟར་པོན་ཚོས་གྱི་རིག་གཞུང་དེ་དག་ཞང་ཞུང་གི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་ནམས་
གྱིས་སྐྱ་གཤེན་བཏེན་ཅིང་བདག་གཉེར་བྱས་ཏེ་རྒྱན་འཛིན་གྱི་སྒྲོབ་མ་གསོ་
སྦྱང་བྱས་པ་དང་། མི་ནམས་གྱིས་པོན་ལ་དང་འདུན་དང་ཡིད་ཆེས་ཆེ་ཏེ་
ཕྱིན་ཏེ་མཐར་སྒྱི་ཚོགས་ཐོག་ཏུ་པོན་གྱི་སྐྱ་གཤེན་ནམས་ལ་དབང་ཤུགས་ཆེན་
པོ་ཡོད་པར་གྱུར་ཏེ། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་པོན་དང་རིག་གནས་དག་དར་
ཁབ་ཆེན་པོར་ཕྱིན་ཏེ་ལྟུང་། ཞང་ཞུང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སྤྱི་དབང་ལ་དབང་ཤུགས་
ཆེ་ཆེར་འགོ་བའི་གྲོགས་སུ་གྱུར། དེ་འདྲ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་སྐོར་བཅུ་གཉིས་དང་།
སིལ་མ་བཞི་བཅུ་ནམས་གྱི་དུས་རབས་སུ་པོན་ཤུགས་ཆེ་ཆེར་ཕྱིན་ཏེ། མཐར་
བོད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐོག་མ་གཉེན་ཁྲི་བཅའ་པོ་ཡང་པོན་སྐོར་ཞུགས་ནས་པོན་
གྱི་སྐྱ་གཤེན་བཏེན་ཚུལ་ལ་རྒྱས་དེབ་ཐེར་ན་གསལ་ལྟར་རོ། །

2. ཡི་གེའི་སྐོར་ལ། སྒྱི་ཡོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཉི་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྐོར་ལྟེ་
བཅའ་གྱི་སྐབས་སུ་བན་པོན་བར་དུ་གྲུབ་མཐའི་ཆགས་སྒྲུང་གི་འབྲུག་པ་བྱུང་
ཏེ། མཐར་པོན་པོ་པམ་ཞིང་བན་དེ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་
གཞུང་ནས་པོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མཐའ་དག་བསུབ་རྒྱུད་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་ཆབ་སྤྱི་དགྱི་
ལས་འགན་གཙོ་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཏེ། དམ་ཚོས་བོད་དུ་མ་དར་གོང་ལ་བོད་
འདི་ཤེས་རིག་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མི་དར་བའི་སྒྲ་སྒྲོ་དང་ཐུན་ནག་གི་ཡུལ་ལྟ་
བུ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཐུབ་བཏུན་བོད་དུ་དར་བ་ནས་བརྒྱུད་བོད་འདིར་ཤེས་རིག་
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དབྱར་མཚོ་ལྟར་རྒྱས་ནས་བོད་ཡུལ་ལ་སྒྱིད་པའི་ཉི་མ་
གསར་པ་ཞིག་ཤར་ཡོད་ཅེས་དྲིལ་བསྐྱགས་ཤུགས་ཆེན་པོར་བྱས་པར་བརྟེན།
དེའི་རྒྱུ་གྱི་མཁས་པ་ནམས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནམས་སུ་བོད་མཐའ་འཁོབ་
ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་སྒྲོ་ཡིན་པ། ཐུན་ནག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་སོགས་དམ་པའི་
ཚོས་ལ་ཆེ་བསྟོད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་རྒྱ་
དེ་རོ་མཚར་ཆེ་བ་དང་གཟི་བརྟེན་ལྟར་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཏུ་བཅིས་ནས་གསུང་
གིན་ཡོད་ཏེ་ལྟུང་། བོད་གྱི་ཡི་གེ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འདྲ་སྐོར་བཅའ་གོང་

ན་བོད་རྩ་ཡི་གེ་འབྲི་སྲིད་མེད་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་
 མཛད་འབྲིན་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་
 རྩལ་བསྐྱགས་ཀྱི་ལས་ཀ་དེ་ལོ་རྩི་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་བརྒྱད་ནས་བྱང་ཡོད་པས།
 སྤྱི་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་དེ་ལྟར་རྩ་ཡིན་པར་རྒྱུ་མ་ནས། དེའི་རྩེས་སྤྱི་མ་
 དབྱེད་པར་འབྲང་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་མི་འདོད་བཞིན་རྩ་ལས་ལེན་པའི་
 རྒྱགས་ལ་སྲོང་བཅན་གོང་རྩ་བོད་ལ་ཡི་གེ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཆོག་མང་པོ་
 ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནམས་སྤྱི་སྲིད་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱགས་གཉིས་མཁྱེན་
 པའི་སྤྱན་དཀྲུག་རབ་རྩ་ཡངས་པའི་སྟེ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་ 《གསོ་རིག་
 སྤྱན་རྒྱ་ཁོག་འབྲུབས་》 ལས། “སྲིར་ལྷ་སྟོ་ལ་སོགས་པ་ཁོལ་བྱ་རེ་གཉིས་ལས་
 བལ་ཆེ་བ་མི་རིགས་ཡིན་ནོ་ཅག་ལ་རང་རང་གི་ཡི་གེ་རེ་རེ་ཡོད་པར་གྲགས་
 བྱིང་། མདོན་སྤྱི་རྩ་འདྲ་ལ། དཔལ་རྩས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱ་འགྲེལ་རྩ་
 མེད་འོད་ལ་སོགས་པར་ཡང་དེ་བཞིན་རྩ་བཤད་མོད། འོན་ཀྱང་བོད་ལྷལ་
 འདིར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཡབ་གནམ་རི་སྲོང་བཅན་ཡན་རྩ་ཡི་གེ་མེད་པར་
 འདོད་པ་ལྟར་ན།” ཞེས་ཡི་གེ་མེད་པའི་ལྷགས་ལ་མ་རངས་པའི་ཆོག་དང་
 བཅས་པས་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་
 ཆོས་འབྲུང་《མེ་ཏོག་སྟོང་པོའི་སྤྱང་ཆེའི་བརྒྱད་》 ལས། “བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡང་
 བྱི་སོ་བྱེད་བཅན་པོའི་རྩས་ནས་བྱང་བར་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དོ།” ཞེས་དང་།
 སྟེ་དགེའི་བྱིང་པར་གྱི་《མ་ཁི་བཀའ་འབྲུམ་》 ལས། “རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྟོ་མོའི་རིང་
 ལ་པང་ཀོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་དང་། མདོ་སྟེ་ཟམ་ཏོག་བཅས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྩ་བྱང་།”
 ཞེས་པ་ལ་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་སྲོང་བཅན་གོང་རྩ་བོད་ཡིག་
 ཡོད་པར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ནང་པའི་ལྷང་གི་ཆོད་མ་ཡིན་ལ། རིགས་པས་བརྟགས་
 ནའང་ཡོད་པར་གསལ་ཏེ། གཉའ་བྱི་བཅན་པོ་ནས་གནམ་རི་སྲོང་བཅན་
 བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་སོ་གཉིས་པོ་ཆོས་རྒྱལ་རང་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་
 མཆན་བྱང་དང་མཛད་རྩེས་རགས་རིམ་ཡིག་ཐོག་རྩ་འཁོད་ཡོད་པར་མ་ཟད།
 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 དང་། རྩ་ཏོང་གི་ཡིག་རྟིང་དེ་དག་

ལས། གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོའི་གོང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་སིལ་མ་བརྩ་གཉིས་དང་། སིལ་
 མ་བཞི་བརྩ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་སོ་སོའི་རྒྱལ་ས་དང་། རྒྱལ་སློན་སོ་སོའི་
 མཚན་བྱང་བཅས་གསལ་ལྟར་ངེས་པ་འཛིན་ན་ལ་བསམས་ཆོ།
 ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་གོང་ལ་བོད་དུ་ཡི་གེ་བཅད་སྟོང་བྱས་ཡོད་པར་ཤེས་ལྟན་
 ལུ་ཞིག་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེ་སྟེ། མི་ལོ་སྟོང་ཕྱག་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་སློན་སོ་སོའི་མཚན་བྱང་
 དེ་དག་བོད་དུ་ཡི་གེ་དར་བ་ན་གཞོན་འབྲི་ཆོག་ཆོག་ཅིག་ལུ་ཞིག་གིས་བཤད་
 ཐུབ་བཅ། འོན་ཀྱང་ལྷ་ཆུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ལྟར་རིགས་བསྟན་པའི་ངལ་བ་
 མི་བྱའོ། ། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་གོང་དུ་བོད་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་ཡོད་
 མེད་བཤད་དཀའ་ནའང་། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་འབྲི་བའི་
 སྟོན་དེ་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། «ཞང་
 བོད་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནོར་བུ་མེ་ལོང་» ལས། «གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་མ་
 རྩོན་པའི་གོང་དེར། ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་དུ་མི་རབས་ཆེས་མང་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེང་
 ཡོད་པ་ནི། སྟོན་པའི་མི་བོ་ལུམ་ལུམ་ནས་གཤེན་རབ་ཀྱི་ཡབ་རྒྱལ་བོན་བོད་
 དཀའ་ཀྱི་བར་དམ་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རབས་བརྩ་དྲུག་ཕྱོན་ཡོད་ཚུལ། ཡ་ཐོག་
 ཞང་ཞུང་གི་བོན་བྱུང་ཚུལ་གྱི་སྐབས་ལྟར་གསལ་བར་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་དག་
 གིས་ཤེས་ཐུབ་ཅིང་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་གནའ་མི་དེ་དག་
 གིས་ཡི་གེ་འགའ་ཞིག་བཅད་སྟོང་བྱས་ཡོད་དམ་མེད་པ་དེ་ནི་ཆེས་རིང་བའི་ལོ་
 རྒྱུས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་དེ་རིགས་ཀྱི་ཁུངས་སྟོན་བྱེད་གྱི་དཔེ་ཤིན་དུ་
 མཐོང་དཀའ་བ་བཅས་ལ་བརྟེན། ད་ལྟའི་དུས་འདྲིར་ཤེས་རྟོགས་ཤིན་དུ་
 དཀའ་བའི་གནས་ཤིག་དུ་ཆགས་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་
 རྩོན་ནས་ཁོང་གིས་ཡི་གེ་སྟོན་གསར་པ་ཞིག་བཏོད་པར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་
 བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ལས་ཡོངས་ལྟར་གསལ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། གཤེན་རབ་
 མི་བོ་ཆེའི་དུས་ནས་བཟུང་། ཡ་ཐོག་ཞང་ཞུང་གི་ཡི་གེ་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་ངེས་
 པར་དུ་བཤད་ཐུབ་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་ཐུགས་ཤིན་དུ་བདེན།
 གཞན་ཡང་གཅིག་དགུ་གོ་བཞི་ལོའི་རྒྱ་གཉིས་པའི་ «མཚོ་སྟོན་བོད་ཡིག་

གསར་འགྱུར་» མོག་ལོང་པའི་བོད་མྱེད་ནས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་གནའ་
 བོའི་ཡི་གེ་ཞིག་རྟེན། ཅེས་པའི་གསར་འགྱུར་བྱང་རྒྱ་ཞིག་གི་ནང་རྒྱ་གཞུང་
 གསལ་ལྟར་བཀོད་ཡོད་དེ། “ཉེ་ཆར་བོད་རང་སྤྱོད་མྱེད་སྤྱོད་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་
 བྱིད་སྤྱོད་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བོད་མྱེད་ཀྱི་ཁ་རྒྱན་རྒྱ་ཡོད་པའི་སྐར་ཡིག་
 གི་འབྱུང་གནས། གནའ་བོའི་ཁང་ཁྱུང་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྟེ་ད་ལྟའི་མངའ་
 རིས་ས་ཁུལ་ནས་བྱག་རོས་རི་མོའི་ནང་རྒྱ་སྐར་ཡིག་»གི་རྒྱུ་ལྟེན་བྱུང་།
 བྱག་རོས་ཀྱི་རི་མོ་དེ་དག་ནང་གི་ལ་ལ་ནི་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་ཀྱི་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་ཡར་
 སྤྱོད་ཀྱི་རི་མོ་རེད། གསར་རྟེན་འདིས་བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་བྱུང་ལོ་དེ་མི་ལོ་སྟོང་ཆེ་
 གཉིས་ཅུ་མ་སྤྱུར་བྱས་ཡོད། སྤྱི་ལྷན་ཀྱི་ལྷ་བ་ལྟར་ན། བོད་ཡིག་ནི་སྤྱོད་
 བཅོམ་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་གནའ་བོའི་རྒྱས་སུ་ལེགས་སྒྱུར་ཀྱི་ཡི་གེར་དཔེར་
 བལྟས་ནས་གསར་སྤྱོད་བྱས་པ་དང་། ད་ལྟའི་བར་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ལྷག་འཕོར་ཡོད་པར་གསུངས་ཡོད། ཡིན་ནའང་བོད་མྱེད་ཀྱི་བོན་པོའི་དབ་
 ཐེར་ནང་རྒྱ་བོད་ཡིག་འདིའི་ཁྱེད་དེད་ན་ད་ལྟའི་བར་རྒྱ་མི་ལོ་བདུན་སྟོང་
 བཟུང་སྟོང་ཡན་ཡིན་པ་དང་། དེའི་སྐབས་སུ་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་བཀོལ་བའི་
 ཡི་གེ་ལ་སྐར་ཡིག་བེར་བ་རེད་ཅེས་བྲིས་འདུག །གཤམ་རབ་མི་པོ་ཆེས་བོད་
 ཀྱི་ཡི་གེ་འབྲི་བའི་སྤྱོད་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། «ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་
 གཏེར་མཛོད་» རྒྱ་བཟུངས་པའི་བོན་ཀྱི་མདོ་ལྷང་ཞིག་ཡོད་པ་ན། བོད་ཀྱི་ཡི་
 གེ་ནི་དང་པོ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་མཛོད་དེ། མདོ་ལས།

ཡི་གེ་སྐར་རྒྱས་བོན་ཀྱི་ཁོག་ཡང་ལུབ། །

མགོ་ཡིས་ལམ་དྲང་ཤད་ཀྱིས་མདོར་ཡང་བཅད། །

ཆོག་གིས་བར་སྤྱི་མི་འབྲུགས་གསལ་བར་སྟོམས། །

གྲག་འགྲེང་ན་རོ་ཞབས་ཀྱུ་ཡ་སྟེ་ཡིས། །

སྐབས་སྤྱོད་དོན་རྒྱ་ཡན་ལག་རྒྱས་པར་བཏགས། །

ཞེས་པ་དེ་རེད། འདི་ནི་ད་ལྟའི་བོད་ཡིག་འདིའི་མཚན་ཉིད་རི་བཞིན་
 བཤད་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། མགོ་ཆོག་ཤད་གསུམ་དང་། འཕུལ་རྟེན་བཅེགས་

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་པོད་ཡིག་གི་བྱུང་ཆས་
 ཤིག་ཡིན་ལ། གཞན་པའི་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མི་སྤང་། རང་དེའི་ཡི་གེའི་
 བྱུངས་སུ་བཤད་སྟོལ་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལུ་མར་རྣམས་ལའང་། དབྱངས་
 གསལ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་སྤྱོད་ནས་སྦྱར་སྟོག་བྱེད་པ་ཅམ་ལས། འཕུལ་
 རྟེན་བཅེགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མི་འདུག །སྤྲུགས་ཡིག་རྣམས་
 ལས་བཅེགས་མ་བྱུང་བ་འདི་དག་ནི། གསལ་བྱེད་དབྱངས་མེད་དམ་སྟོག་
 མེད་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་རང་རྒྱ་བྱུང་བའི་སྒྲ་གདངས་འདོན་བྱེད་མེད་པས།
 དབྱངས་ལྡན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེའི་སྟེང་ཏུ་བཅེགས་ནས་སྒྲ་གདངས་རིང་
 ཅམ་ཞིག་བྱས་ཏེ་སྟོག་པ་ལས། པོད་ཡིག་རྩི་བཞིན་གྱི་བཅེགས་འདོགས་གྱི་
 རྣམ་གཞག་མེད་དེ་སྟོན་འཇུག་དང་མགོ་འདོགས་བཅེགས་ཡིག་འདིག་རྟེན་
 འདིར་པོད་ཡིག་གི་ཐུན་མོན་གྱི་བྱུང་ཆས་ཤིག་རེད། །

དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་སྐབས་སུ་ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་བེད་སྟོད་བྱུང་བའི་
 ཡི་གེ་དེ་ལ་རྩ་བའི་ཡི་གེ་སུམ་རུ་ཡོད་པ་དང་། དབྱ་གང་ནས་ཚུགས་པའི་
 རྟེན་སུ་ཡིག་མགོ་ཡོད་པ་དང་། ཡིག་འབྲུ་ཕན་ཚུན་མི་འབྲུགས་པའི་ཆེད་
 ཏུ་ཆོག་ཡོད་པ། དོན་གྱི་མཚམས་དབྱེ་བ་ལ་ཤད་ཡོད་པ། གི་གྲ། ཞབས་
 གྲ། འགྲོང་བ། བ་རོ་བཅས་དབྱངས་གྱི་ཡི་གེ་དང་། ཡ་སྟ་ལ་སོགས་པའི་
 བཅེགས་འདོགས་རྣམས་དང་། འཕུལ་རྟེན་གྱི་ཡི་གེ་བཅས། སྐབས་ཐོབ་གྱི་
 བརྗོད་དོན་སྟོན་པའི་ཆོག་སྦྱར་གྱི་ཆེད་ཏུ་ཡན་ལག་གི་ཡི་གེ་འདི་དག་རྒྱས་
 པར་བཏགས་ནས་འབྲི་བའི་སྟོལ་ཁྲེས་པ་གསལ། དེས་ན་གཤེན་རབ་མི་བོ་
 ཆེའི་རྒྱལ་ཅམ་ན་ཡོངས་ཁྲབ་བྱུང་བའི་པོད་གྱི་ཡི་གེ་དེའི་ངོ་བོ་ནི་དེང་རྒྱས་གྱི་
 ཡི་གེ་འདི་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་། ཡིག་གཞུགས་གྱི་རྣམ་པ་
 ལ་རིམ་བཞིན་འགྱུར་བ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་རེད། །

ཐུ་མི་སམ་ཚྭ་ཏའི་སྐབས་སུ་བྲིས་པའི་ཡིག་གཞུགས་དེ་དག་ཕྱིས་སུ་རིམ་
 བཞིན་འགྱུར་བ་ནི་《ཤིས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་》ལས། “ཐོག་མར་ཐུ་མི་སམ་ཚྭ་ཏ་
 ཉིད་གྱི་ཕྱག་བྲིས་སྤལ་ནག་ན་ལ་རྒྱངས་པ་འདྲ་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་དར་

རིན་ཆེན་འབར་ཞེས་བྱ་བས་སོ་ཕག་གཤེབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་
 ཆབ་དཀར་བེའུ་ཚེས་བྱ་སོ་འཛོལ་བ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་འབྲེལ་
 ཞེས་པས་སུ་ཉིག་བསྟར་ལ་བརྒྱས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་སྤངས་བྱང་
 རྒྱུ་གྱིས་སྤྱར་ནག་བཟང་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཐེ་ཡོན་ཏན་བྱ་བས་
 ཉ་ཚུ་ནས་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་གཤོད་ནམ་གཉིས་ཞེས་པས་སང་
 གེ་གནམ་རུ་མཆོང་བ་ལྟ་བུ་རིམ་པར་བྲིས་པ་དེ་ནམས་ལ་སྒྲ་མ་བཟུང་། བསྟན་
 པ་ཕྱི་དར་གྱི་ཐོག་མར་སྒྲོ་ཉ་ཤ་རི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མཐོང་བ་དོ་རྗེ་དཔོན་སྒྲོ་བ་
 གྱི་རིང་ལ་གསར་ལེབ་གྱུ་བཞི་སྟེ་རིམ་པ་དགུ་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་པོ་གཡུ་
 བྱི་འབར་ཞེས་བྱ་བས་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐིག་ལ་དཔེ་སྤྱངས་ནས་ཆ་ཆེན་དང་།
 ཆ་ཆུང་རུ་བཤོས་པ་སོགས་ཐིག་དང་སྒྲུ་གྱུ། ཤོག་ཆག་འབྲི་ལུགས་སོགས་ཀྱི་
 བསྟན་བཅོས་བྱས་ཏེ་སྒྲོ་བ་མ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་བསྐྱེད་པ། ཞེས་སོགས་
 གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་རྩ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་མཁས་པ་སོ་སོའི་སྤྱག་
 རྩལ་གྱིས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་མངོས་ཆ་རྒྱུ་ལེགས་སུ་བཏང་ཡོད་པ་གསལ་བའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཤིག་རེད།

བོད་ཀྱི་ལུལ་འདིར་དབྱ་ཅན་དང་དབྱ་མེད་ལས་གཞན་པའི་ཡི་གེ་མཐོང་རྒྱ་
 མེད་པའང་མིན་ཏེ། དེར་རྩས་གཏེར་མར་གྲགས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར་
 དང་། ཐུག་རི། ཁང་པའི་ཀ་བ་སོགས་ཀྱི་ནང་ནས་བཏོན་གནང་མཛད་པ་
 དེ་དག་ཐོག་མར་བརྒྱ་ཡིག་ཅེས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། དེ་གཏེར་སྟོན་
 རང་ཉིད་གྱིས་དེར་རྩས་ཀྱི་བོད་ཡིག་རྒྱ་ཆུང་ཕབ་ནས་སྤྱི་གསལ་བམ་འདི་དག་
 བྱས་པ་རེད་ཅེས་འཆད་ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། དོན་རྒྱུ་འདྲ་དེ་འདྲའི་ཡི་གེ་ཞིག་
 ཡོད་པར་ངས་ཏེ། གཏེར་ཡིག་རྒྱ་གྲགས་པའི་སྤྱི་གསལ་བམ་ཤད་ཀྱི་ཆ་བརྒྱ་
 གཏེར་ཆོག་ཅེས་ནམ་བཙང་འདྲ་བའི་ཐོར་ཐོར་གཉིས་ཀྱི་བར་རུ་བྲིད་ཤད་
 ཡོད་པ་དེ་རིགས་ཀྱི་དབྱ་དང་། ལེའུ་སོ་སོའི་མཚུག་རྒྱ་ཡིག་འབྲུལ་ཤས་རེ་
 བྲིས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་མ་བརྟགས་པར་ཐད་ཀར་བཞུས་པ་ཡིན་ན། དབྱ་
 ཅན་དང་འདྲ་སྟེ་སྟོག་ཤེས་ལ་མི་ཤེས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡོངས་

གཤམ་སྤྱི་མཐའ་འགྲོའི་བརྒྱུད་ཡིག་གམ་གཏེར་ཡིག་ཟེར་གྱིན་ཡོད། དཔེར་ན་
 རྩོམ་གཏེར་ཤིང་པར་མའི་པ་བཀའ་ཐང་ལ་སོགས་པའི་གཏེར་ཡིག་དག་གི་དབྱུ་
 རྩོམ་པའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་དག་དང་། དེ་ལས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་《གཏུམ་
 པོ་དྲུགས་པ་ཀུན་འདུལ་》 གྱི་ལས་ཐབས་ཆ་ཆང་ཡོད་པ། རོལ་པའི་རྩོམ་རྩི་
 གཏེར་མ་སྤྱི་སྤྱི་བྱིས་མ་གཅིག་ལ་ཆན་པ་བཙུང་ཅན་ཡོད་པ་དང་།
 ཆན་པ་སོ་སོའི་དབྱུ་རྩོམ་རྩི་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱད་མཛུབ་ཀྱིས་བཏབ་པར་གཤམ་
 པའི་སྤྱད་ཐམ་དམར་སེར་གཉིས་རེ་ཡོད་པ་ཞིག་སོ་སོའི་ལག་དུ་སོན་པ་དེ་
 རྩོམས་ཀྱི་དབྱུ་ཤོག་དང་མཛུགས་བྱུང་དུ་ཡི་གེ་འདི་འདྲ་བ་བྱིས་འདུག

ཞི།

མཐའ་མཛད་བྱུང་བའི་དུས་རབས་སྐོར།

མཐའ་མཛད་བྱུང་བའི་དུས་རབས་སྐོར།

དཔེ་ཆ་དེའི་མཛུགས་བྱུང་དུ། བདག་རོལ་པའི་རྩོམ་གནས་སྟོ་ལྟར་སྤྱད་
 གི་བྱག་ནས་སྤྱད་དངས་པའི་ཤོག་རྩིས་གཉིས་པ་ལས་ཞལ་བཤུས་པའི་ཡི་གེ་
 པ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀྱིས་པ་ལགས། ཞེས་བྱིས་འདུག །གཞན་ཡང་ནམ་
 མཁའི་ཞོར་བུས་《གཡུང་རྒྱུད་ཞོར་བུའི་དོ་ཤལ་》 ཏུ་བྱིས་པའི་ལྟ་བུས་ཀྱི་ཡི་
 གེ་ཞེས་པ་དེའང་རྩོམ་གཏེར་ཡུལ་དུ་འབྱི་ཤེས་མཁན་ཁ་ཤས་མཐོང་ཅུང་། རྩོ་
 རྩོག་གི་ཏུས་བཞོས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྩིང་པ་དེ་དག་གོ་འོ་མོ་རོ་ཡིས་ཞིབ་འཇུག་གནང་
 རྩོ་སྟོག་སྤྱད་པ་དང་དོན་གོ་སྤྱད་པ་བྱུང་བ་བཞིན་དུ། ང་ཆོས་ཡི་གེ་རྩིང་པ་
 འདི་རིགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་ན། རྩོ་སྟོག་སྤྱད་པ་དང་
 དོན་གོ་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡོང་སྤྱད་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་དོན། དབང་
 པོའི་མཛོན་སྤྱད་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་འདི་ནི་རིག་པ་སྤྱད་པའི་རྩོག་གེ་པ་ཞིག་
 ཡིན་ཕྱིན་ཞལ་བཞེས་མ་གནང་རང་གནང་ཆགས་ཡོད། རོ་ན་《ཞེགས་
 བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》 ལས། དང་པོ་དག་པའི་ལྟའི་ཡི་གེ་སྤྱད་

གཟིག་སྤངས་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར། དེ་ཞང་ཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ན་ཏུ་བསྐྱར། དེ་སྐྱར་སྐྱུ་ཏུ་བསྐྱར་ཅེས་སོགས་གསལ་བས། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཐོག་མ་དེ་སྟག་གཟིག་སྤངས་ཡིག་ལས་བྱུང་བ་མིན་ནམ་ཞིན། སྤྱིར་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་ཏུ། ཡིག་གཟུགས་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་བདེན་མོད། ལྟ་དང་སྟག་གཟིག་བཅས་ལ་ཁྱད་ས་བཅོལ་བ་ནི། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་བྱུང་ཚུལ་བསྟན་པའི་བོན་གྱི་མདོ་ཡུང་དེ་ལ། ཤར་ཇ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་གནང་བའི་སྐབས་སུ་མཛེས་ཆ་བཏོད་ཆེ་བའི་སྟོན་དུ་བྱུང་དེ། ཁྱད་ས་ཡོད་ཀྱི་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་ཡི་གེ་བཅོས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མདོ་ཡུང་དེ། ཁྱད་ས་མེད་ཀྱི་བཤད་ཡམས་ཤིག་ལ་བསྐྱར་གྲུབས་ཆགས་པ་རེད། མདོར་ན་ཡུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་ས་དང་ལྟན་པའི་བོད་ཀྱི་ཡི་གེའི་ཐོག་མ་དེ་ནི་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་ཡིས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་དབྱངས་གསལ་སོ་བཞི་ལ། མགོ་ཉིག་ཤད་གསུམ་དང་། འབྲུལ་ཉེན་བཅེགས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་སྟན་མིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་དང་ལྟན་པའི་བོད་ཡིག་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་འབྲུག་གསུང་སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་བྲིས་དང་། བརྗེད་བྱུང་དུ་བཀོད་པའི་བཀའི་གདམས་ངག་རྣམས་ནི་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་ཤེས་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ཐོག་མར་དར་བའི་མགོ་ཚུགས་པ་རེད། དཔེར་ན་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་སྐུ་དབྱུང་བུ་ཁྱི་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་བྲིས་བཏབ་སྟེ་ཕྱག་ལེན་གནང་བའི་གསོ་རིག་སྟན་གྱི་གཞུང་ལུགས་《ཐུགས་འབྲུམ་མཁའ་སྟོན་》 དང་། 《དབྱུང་འབྲུམ་ཁྲུ་མོ་》 《ནད་འབྲུམ་ནག་པོ་》 《སྟན་འབྲུམ་དཀར་པོ་》སོགས་བོན་དང་རིག་གནས་སྐོར་གྱི་སྤྱི་ཉི་མང་པོར་བྱུང་ཡོད། གཞན་ཡང་《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 དང་། ཏུང་ཉོང་ཡིག་རྒྱུ་བཅས་ལ་འཁོད་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྟན་སིལ་མ་བརྟུ་གཉིས་དང་། སིལ་མ་བཞི་བརྟུ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་སིལ་མིང་དང་། རྒྱལ་སྟོན་གྱི་མཚན་བཅས་གསལ་པོར་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་སྐབས་དེ་ཞིག་ནས་ཡི་གེར་བཏབ་སྟེ་བྱུང་ཡོད་པར་ངེས། །

3. སྤྱ་ལྟས་མོ་ཡི་སྐོར་ལ། དེར་དུས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་གོམས་གཤིས་ཀྱི་ནང་

དུ་ཏ་ཅང་དར་བྱབ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི། འབྱུང་འབྱུར་གྱི་དོན་ཆམས་བརྟག་
 དགོས་ཆོ། དོན་དེ་རང་ཉིད་སྒོ་གྲོས་གྱི་ཆལ་གྱིས་དབྱུང་མི་རུས་པའི་སྐབས་
 ལུ། ལྷ་དང་ཡི་དམ་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་ཏེ་ལེགས་ཉེས་བརྟག་པའི་ཐབས་སྣ་
 ཆོགས་ཤིག་བྱེད་པ་དེ་ལ་མོ་འདེབས་ཞེས་བྲམ། འདི་ནི་བསྐྱལ་པ་ཡ་ཐོག་ནས་
 མི་ཆམས་གྱི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་དཀའ་ངལ་དང་འཇིགས་སྐྱུག་སྣ་ཆོགས་པ་ཞིག་
 བྱུང་བ་དང་། དེ་ལེལ་བའི་ཐབས་སྣ་རིག་པ་གཞན་གྱིས་རུགས་པའི་ཆོ་ན།
 སྒོ་བྱགས་ལྷ་ལ་བཅོལ་ཏེ་བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་སྒོལ་བྱུང་བའི་གདོད་མའི་ཤེས་རིག་
 ཅིག་ཡིན་ལ། དེར་རུས་སལ་ཆེར་གྱིས་ཚོངས་དད་གྱི་མཆོན་གཞི་རྩ་རོས་
 འཇིན་གྱིན་ཡོད། གང་ལྟར་ལོ་རྒྱས་གྱི་ཐོག་དུ་བྱུང་ཚུང་བའི་མི་རིགས་དེའི་
 ཤེས་རིག་ཅིག་ཡིན་ལྟམས། ང་ཆོས་ལོ་རྒྱས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་
 ལུ་འདི་དག་ལ་འང་ངེས་པར་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། མོ་ཡིག་
 རྟིང་ཤོས་ནི་འཇུ་མི་ཤམ་གྱིས་བོན་གྱི་མོ་དཔེ་རྟིང་པ་ཆམས་སྒྲིགས་བསྒྲིགས་
 བྱས་པའི་《རྩ་ཐིག》ཅེས་པའི་སྒྲིགས་བཅ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་
 རྩ་ཐིག་ལྟ་རྟོགས་པར་འདོད་ན་དཔེ་ཆ་དེ་དག་ལ་བལྟ་བར་བཀྱིས་ཤིག །
 4. ཡེ་ཇེ་སྒོན་པའི་མི་ལམ། 《ཞང་བོད་ལོ་རྒྱས་ལོར་བུའི་མེ་ལོང་》 ལས།
 “ཡེ་ཇེ་སྒོན་པའི་མི་ལམ་ཞེས་པ་དེ་ནི་མི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོག་གྱུར་གྱི་ཚུལ་
 ཤེས་པའི་ཐབས་ཤིག་སྟེ་དེ་ནི་ཟླ་བ་ཉ་གང་རུས་ལྷ་བུའམ་གཟའ་སྐར་གྱི་འདྲ་
 འཕྲོད་བཟང་བའི་རུས་ཆེན་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལམ་
 སྐྱུག་པ་དང་། སུ་ཐེར་སོགས་པའི་ལྷ་བསྟེན་ཅིང་། དེ་དག་གི་བྱགས་ཇེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་མི་ལམ་སྐྱུག་པ་སོགས་གྱིས་མཆོན། མི་ལམ་གསལ་པོར་འབྱུང་
 བ་དང་། མི་ལམ་རང་ཐོག་དུ་དོ་ཤེས་པ་དང་། མི་ལམ་ལ་དབང་བསྐྱུར་
 བ་སོགས་གྱི་ཐབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེའི་རིགས་ལ་
 ཟེར་བ་ཡིན། ཨོ་སི་བྱ་ལི་ཡའི་གཙུག་གནས་མི་རིགས་ལོ་གངས་སྟོང་སྐག་
 བཞི་བརྩུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཞིག་ནི། མི་ལམ་གྱི་རུས་ཞེས་
 བྱ་བ་དེ་རེད། ཁོ་ཆོས་མི་ལམ་ལ་ཁོ་ཆོའི་ཤེས་རིག་གི་གཞི་རྟེན་འདྲ་ཞིག་དུ་

ངོས་འཛིན་སྟོལ་བྱུང་འདུག་པ་དེ་ལ་དབྱུང་ན་གནའ་བོའི་ཁང་ཁུང་གི་ཤེས་
 རིག་ཏུ། ཡེ་རྩེ་སྟོན་པའི་མི་ལམ་ཞེས་གནད་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་
 བཅིས་ཡོད་པ་དེས། ཁང་ཁུང་གི་ཤེས་རིག་དེ་ཆེས་རྒྱིང་མའི་རང་གཤེས་
 དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རིག་བྱུང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པེས་པའང་ཤུགས་ཀྱིས་སྟོན་
 གྱིན་ཡོད། ཡེ་དབང་ལྷའི་བཀའ་བབ་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི། སུར་མེ་སོགས་པའི་
 ལྷ་ཞིག་གམ། ཡང་ན་ཤིན་ཏུ་བཀའ་གཉན་པའི་ལྷ་ཁུང་མགོན་པོ་རྣམ་གསུམ་
 ཏུ་གྲགས་པ་སྟེ། ལ་ཏི་ལུ་ལེར། ཀྱུ་བྱི་མང་གོ། གེ་ཁོད་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་
 པའི་ལྷ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མིར་བབས་ནས་ལེགས་ཉེས་ལུང་བསྟན་པ་ཞིག་
 སྟེ། དེའི་སྟོལ་མ་ཉམས་པ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་དེ་ནི་དེར་རུས་བོད་ཏུ་ཡོངས་
 གྲགས་གནས་ཆུང་ཆོས་སྦྱང་གིས་མཆོན་པའི་ཆོས་སྦྱང་ཞིག་མིར་བབས་ནས་
 གླུང་དོར་གྱི་གནད་གསལ་བར་བསྟན་པ་དེ་རིགས་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་
 ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གདོད་མའི་རུས་ཀྱི་ཤེས་རིག་བྱ་
 སྦྱང་མའི་རིག་པ་འདི་ཉིད། རུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་ཏུ་སོ་སོའི་སྒྲི་ཡི་
 འཆར་སྒྲུང་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་གཏོད་དང་ཡར་རྒྱས་བྱུང་སྟབས།
 དེར་རུས་ཀྱང་ཁོང་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་དར་བྱབ་ཆེན་པོར་ཆགས་
 ཡོད། །

5. **སྒྲུང་མཐོང་ཅིས་ཀྱི་སྟོར།** སྒྱིར་ཅིས་ཞེས་པའི་གོ་དོན་དེ་མོ་ལུང་དང་
 གྲངས་ཅིས་ཅམ་ལ་མི་སེམས་པར། བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབྱུང་པ་འདུག་
 པའི་ཐབས་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། གླུ་མས་ཆོས་གསུངས་
 ཅིས། དཔོན་པོས་བཀའ་གནང་བཅིས། ལྷག་པོས་ལོར་བསགས་ཅིས། དབུལ་
 པོས་ལྟོ་སྟོར་ཅིས་ལ་སོགས་བྱ་བ་ཆེ་སྒྲ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱང་སོ་སོའི་
 འོས་བབ་དང་བསྟན་པའི་ཁོག་ཅིས་རེ་རྒྱག་གིན་ཡོད་པ་དེ་རེད། རུས་བཞིའི་
 འབྱུར་བ་བརྟག་ཚུལ་ནི་ཆེས་སྒྲ་མོ་ཞིག་ནས་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་གསལ་སྟེ། རྩེ་སྟོན་
 སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་གཙོ་བོ་སྤྱིགས་གནང་བའི་བེ་དཀར་ལས། འབྱུང་བ་སྤར་

སྟེ་རྣམས་ཐོག་མར་གསུང་མཁན་དྲང་སྤྱང་ཡོད་པ་ཞེས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་།
 དེ་རྗེས་ས་བདག་ནག་པོ་ཞེས་པས་འབྲེལ་བཤད་གནང་བ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་
 1557ལོར་ཤིང་སྟེལ་ལོར་ཅིས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་ས་བདག་རྒྱུང་རྒྱལ་འབྲུངས་
 པ་དང་། དེས་ལོ་སྟོར་བརྟུག་ཤིས་དང་། འབྲུང་བ་ལྷ་སྦྱར་ནས་ལོ་རྒྱུད་
 རྩེ་ཅིས་ཁྲ་བཀོད། མི་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་སྦྱག་ལེགས་ཤིས་བརྟགས་ཤིང་། ཉི་
 1557ལོར་སྟོར་ལོགས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་རྣམས་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་དང་
 བདེན་བདར་བྱེད་ཅིང་། གཤམ་ཅེ་གསུམ་བརྒྱ་དྲུག་རྩེ་ཅིས་ཁྲ་བཀོད་པའི་
 སྟོལ་བཀོད། འབྲུང་ཁམས་མ་བྱ་དག་ཤོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟག་ནས་སྤྱི་
 1557ལོར་བརྟུད་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་རྣམས་འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཞག་གཏན་ལ་
 སྦྱངས། དུས་དེར་ཡི་གེ་མེད་སྟབས་ཅིས་འབྲས་བཟང་རན་རྟེན་དཀར་ནག་
 འཁོད་སྟོལ་ཡོད་པ་སོགས་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད།

འདིར་སྤྱང་མཛོང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས།
 གཙུག་ལག་ཅིས་ཀྱི་པོན་སྟོན། གཤམ་ཅེ་འཕྲུལ་གྱི་མི་ལོང་། སྤར་ཁ་སྟེ་བའི་
 སྤྱིང་སྟོན། འབྲུང་བ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། རྒྱ་ནག་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཅིས་རྣམས་
 རང་གི་སྤྱས་འཕྲུལ་བྱ་རྒྱུར་སོགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ངོར་གསུངས། དེས་ན་གཤེན་
 རབ་མི་བོ་ཆེས་སྟོན་བརྟུད་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་ལ་བརྟགས་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་
 ཅད་སྟེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ་ལོ་གཙུགས་ཀྱི་རྒྱུར་ཐ་སྤྱོད་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོད་པ་ཤེས་
 རྟོགས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་འབྲུང་བ་ཅེས་པ་དང་། རིགས་
 མི་འདྲ་བ་དབྱེ་བའི་ཆ་ནས་ས་རྒྱ་མཚུང་ཞེས་མིང་བཏགས། སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་
 1557ལོར་གངས་ཉི་མའི་རྩལ་སྟོགས་སུ་ཆོད་རྗེ་གོང་ཅེ་རྒྱ་ཡི་ཡུལ་དུ་རྒྱ་གོང་
 ཅེ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འབྲུངས་པ་དང་། ཁོང་གིས་འབྲུང་ཅིས་ལ་བརྟེན་ནས་
 གཏོ། མདོས། ཡས། སྤྱད་བཅས་ཀྱི་ཆོག་མང་པོ་བཅོས་པ་དེར་དུས་ཡང་བོད་
 མིའི་ཆོས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་དར་སྟོལ་ཆེ། སྟབས་དེར་བོད་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་
 སྤྱོད་སེལ་མ་བརྟུག་ཤིས་ཀྱི་སྟབས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གོང་ཅེ་འཕྲུལ་རྒྱལ་ནི་རྒྱལ་

ཕན་སེལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། །

རང་བྱུང་ཁམས་ལ་བརྟག་པ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རི་བོ་མཐོན་པོ་མང་
པོས་བསྐོར་བའི་ཡུང་ཤོད་ནམས་སུ་གོང་སྡེ་ནམས་ཆགས་ཡོད་སྟབས། ཆེས་
གནའ་བོའི་དུས་ནས་ཉི་ལྔ་འཆར་བཤོད་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་ལོ་ལྔ་
ཞག་གསུམ་གྱི་ནམ་གཞག་དང་། སོ་ནམ་ཚོ་འདེབས་དང་། ལོ་ཐོག་བསྟུ་ལེན།
འབྲོག་པའི་རུ་བ་རྒྱས་སྤོར་བཅས་ཀྱི་དུས་ཚོད་ནམས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་སྟེལ་
བྱང་འདུག །དེ་ལྟར་འཆོ་བའི་རྒྱན་སྟེལ་གཏན་འཁེལ་བས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ་ཐོ་
གསར་གཏོད་བྱས་པ་ནི་རང་བྱུང་ཆོན་རིག་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱ་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་
ཞིག་རེད། །

ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་དུས་ཚོད། དེའང་གནའ་བོའི་བོད་མི་ནམ་གྱིས་ཐོག་མར་
ཉིན་ཞག་བཅི་སྟེལ་ནི། ཞོགས་པ་ཤར་སྟོགས་ནས་ཉི་མ་ཤར་ཞིང་དཔོང་མོ་
རུབ་སྟོགས་སུ་རུབ་ཅིང་ཕུན་ནག་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྤར་ཡང་ཤར་སྟོགས་ནས་
ཉི་འོད་འཆར་བའི་བར། སྤང་ཕུན་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་
ཡུན་ཚོད་བཅི་སྟེལ་བྱང་། །

དུས་ཚོད་གཅིག་ དུས་ཚོད་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཆ་བཅུ་
གཉིས་བཤོས་པ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ནམ་ལངས་ཡོས། ཉི་ཤར་འབྱུག ཉི་དྲོས་
རྒྱལ། ཉིན་ཕྱིད་རྟ། ཕྱིད་ཡོལ་ཡུག ཉི་ཆས་སྒྲིལ། ཉི་རུབ་བྱ། ཕུན་སྟོད་ཁྱི།
སྟོད་འཁོར་ཕག ནམ་ཕྱིད་བྱི་བ། ནམ་ཕྱིད་ཡོལ་སྤང་། མོ་རེངས་སྟག་བཅས་
དུས་ཚོད་བཅུ་གཉིས་ལ་ཟེར། །

ལྔ་བ་གཅིག་གི་དུས་ཚོད། ལྔ་བ་གཅིག་ཅེས་པ་ནི། ལྔ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་
ཀྱི་ནམ་པ་ལ་བརྟགས་ནས་ལྔ་བ་ཅེས་པའི་དུས་ཚོད་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་
ཞིག་རེད། ཉིན་ལྟར་ཉི་མ་རུབ་པའི་རྗེས་སུ་ཤར་སྟོགས་ནས་ལྔ་བ་འཆར་འགོ་
ཚུགས་པ་དང་། ལྔ་བ་ནི་ཉི་མ་ལྟར་ཉིན་ལྟར་ནམ་པ་གཅིག་གྱུར་མ་ཡིན་པ་
ཆེ་ཆུང་མ་ངེས་པ་འཆར་ཞིང་ཡོད་པ་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟགས་པས། ལྔ་བ་དེ་མེད་

པ་ནས་ཡོད་པ་དང་། ཡོད་པ་དེ་ཉིན་བཞིན་ཡར་འཕེལ་ནས་ཉ་གང་བའི་
དུས་རིམ་ཞིག་དང་། ཉ་གང་བའི་མཐར་འཁལ་བཞིན་མར་འགྲིབ་ཅིང་མཐར་
མེད་པར་ཆགས་པའི་འཕེལ་འགྲིབ་གི་བསྐྱོར་འགོ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཟླ་བ་
གཅིག་ཅེས་པའི་དུས་ཚོད་དེ་བྱུང་། དེ་ལྟའི་ཟླ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་གི་ཁོར་ཡུག་
གཅིག་ལ་རགས་པ་ཉིན་ཞག་སྟུང་ཅུ་ཡོད་པ་དོས་འཛིན་བྱས་པས་ཟླ་བ་
གཅིག་ལ་ཞག་སྟུང་ཅུ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་བྱུང་ཡོད། །

ལོ་གཅིག་གི་དུས་ཚོད། ལོ་གཅིག་ཅེས་པ་ནི། ཉི་མའི་འགྲོས་དང་བསྟན་
ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་རེད། དེའང་ཉི་མ་ཤར་སྟོད་ནས་
ལྷོ་ག་ཅིང་རིམ་བཞིན་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པ་ལ་ལྷོ་བསྐྱོད་གི་དུས་དང་། ལྷོ་
བསྐྱོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་ཉི་མ་དེ་ཤར་སྟོད་ནས་ཡར་ལྷོ་ག་སྟེ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་
བསྐྱོད་ཅིང་བྱང་བསྐྱོད་མཐར་ཐུག་པའི་བར་ཡུན་ལ་ལོ་གཅིག་ཟེར། དེ་ལྟའི་
ལོ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་རགས་པ་ཉི་མ་བྱང་བསྐྱོད་ལ་ཟླ་བ་དྲུག་དང་། ལྷོ་བསྐྱོད་
ལ་ཟླ་བ་དྲུག་བཅས་བསྟོམས་པས་ལོ་གཅིག་ལ་ཟླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་པར་
དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། །

དུས་ཚོགས་གི་འཕྱར་བར་བརྟག་པ། ཞིང་འགྲོག་སྡེ་འབངས་རྣམས་གིས་སྟོག་
ཆགས་རིགས་གི་འཕྲོ་སྐྱུས་དང་བྱ་འགུལ་ལ་བརྟགས་ནས་དུས་བཞི་དོས་
བབྱང་བ་ནི། བྱ་འོ་ལེ་སྟེབས་པ་དང་། བྱ་ལོང་བྱང་དུ་འཕྱར་བ་དང་། བྱིའུ་ཅ་
གས་སྐད་ཅོར་རྒྱུ་པའི་དུས་རྣམས་དབྱིད་དུས་མཚོན་བྱེད་དང་། བྱ་ཁྲ་བྱག་
གི་སྐད་གཤམ་པ་དབྱར་དུས་མཚོན་བྱེད། འོ་ལེ་དང་ཁྲ་བྱག་མོན་དུ་ལོག་པ།
འཕྱི་བ་མལ་དུ་ཉལ་བ། བྱ་ལོང་སྟོར་ལོག་བཅས་སྟོན་དུས་མཚོན་བྱེད། ཤུ་
བས་དུ་སྐད་བཏོན་པ་དང་། བྱ་རོག་གིས་ཚང་གསོགས་པ་སོགས་དགུན་དུས་
མཚོན་བྱེད་གི་དུས་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། །

རང་བྱུང་གི་རྟགས་སྟེ་ཚོགས་ལ་བརྟག་པ། ཟླ་བའི་འགྲོས་དང་རྒྱ་སྐར་
ཉེར་བརྒྱད་འགྲོགས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་ཉིན་རེའི་གཟུང་སྐར་བབྱང་དན་
བརྟགས་ཐབས་སོགས་ཞིང་འགྲོག་མི་དམངས་རྣམས་གིས་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་

བརྟག་དབྱེད་བྱས་པའི་ཆར་པ་བརྟག་པའི་ཅིས། སེར་བ་བརྟག་པའི་ཅིས།
འངའ་ཚོན་བརྟག་པའི་ཅིས། རང་བྱུང་གི་སྒྲ་སྒྲིབ་བརྟག་པའི་ཅིས། ས་
གཡོས་བརྟག་པའི་ཅིས། གཟའ་རྣམས་མཐོང་ཚུལ་གྱི་བཅིས། སྐར་མདའ་
བརྟག་པའི་ཅིས། བྱ་སྒྲིབ་བརྟག་པའི་ཅིས། ཉ་རྒྱུག་འཛོམས་པའི་ཅིས། ལྷ་
བའི་རུ་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས། སྤྱིན་པར་བརྟག་པའི་ཅིས་སོགས་ཉམས་ཐུང་
ཐོགས་བཅོམས་བྱས་པས་ཅིས་འགོ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅས་འདི་བྱང་
ཡོད། །

ལོ་གཅིག་ལ་རུས་ཚིགས་གསུམ། དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་རུས་ཁམས་ཀྱི་
འགྱུར་བ་དང་བསྟན་ནས་ས་ཁད་མཐོ་བའི་ཡུལ་རུ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་གཅིག་
ལ་རུས་ཚིགས་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཞིང་རྟོག་རུས་འགོ་ཚུགས་པ་ལ་དབྱིད་ཀ་
དང་། རྟོག་རུས་ལ་དབྱར་ཀ། གྲང་རུས་ལ་དགུན་ཁ་ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་དང་
ཐ་སྟོང་བྱང་འདུག །

ལོ་གཅིག་ལ་རུས་ཚིགས་དུག །ས་ཁད་དམའ་བའི་ཡུལ་རུ་ཕྱི་རོལ་རུ་རྟོ་
གྲང་གི་འགྱུར་བ་དེ་ལས་མང་བར་ཤེས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་རུ་རྟོག་རུས་
འགོ་ཚུགས་ལ་དབྱིད་ཀ་དང་། དེ་ལས་རྟོ་བའི་རུས་ལ་སོས་ཀ། དེའི་རྗེས་སུ་
དབྱར་ཀ། ལོ་རྟོག་སྤྱིན་ཞིང་གྲང་རུས་འགོ་ཚུགས་པར་སྟོན་ཀ། དེ་ལས་གྲང་
བའི་རུས་ལ་དགུན་སྟོན། ཤིན་རུ་གྲང་བའི་རུས་ལ་དགུན་སྟོན་ཅིས་དབྱེ་སྟོལ་
བྱང་འདུག །

དེ་ལྟར་ལོ་ལྔ་ཞག་རུས་ལ་དབྱེད་པའི་ལོ་གཅིག་གི་རུས་ཉགས་རྣམས་
དམངས་ཁྲིད་རུ་ངག་རྒྱུན་སྟེལ་ཞིང་དར་བྱབ་བྱང་། «ཁང་ཁྱང་ཆུ་པོའི་ངག་
ཅིས»ཞེས་པ། “དགུན་ཉི་ཤོག་ནས་ཉི་གཟའ་སོ་ལྷ་བགྲང་། བྱ་གཟའ་སོ་
བརྒྱད་སྟེལ་ཞག་སོ་བརྒྱན་དང་། རྒྱར་ཞག་གཉིས་དང་དབྱུག་ཞག་བཙོ་ལྷ་
དང་། སོན་མཇུག་ཞག་ལྷ་སྟུ་བྱུག་སྟེལ་ཞག་བཞི། དེ་ནས་བརྒྱ་དུག་སྟེ་
རེའུ་སྟེ་ཤོས་སྟེ། དེ་ནས་བཙོ་ལྷར་ཉི་ཤིམ་བྱུག་ཅིས་དྲན། དེ་ནས་བརྒྱ་དུག་
དབྱར་ཉི་ཤོ་རུ་ཤོག” ཅིས་སོགས་དགུན་ཉི་ཤོག་ནས་འགོ་བརྒྱང་སྟེ་ཞག་

གྲངས་གང་གི་མཆོམས་ལ་དུས་ཚིགས་འགྱུར་བའི་རྟགས་གང་དང་། རྫོགས་གང་ཅམ་ཡོད་པ་སོགས་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་ཀྱི་ནམ་བཞག་མི་ཚང་མས་སློ་འདོན་བྱེད་ཅིང་འཕྲོག་པའི་རེའུ་དང་། ལྷག་གྱ། ལི་བི་སོགས་སྐྱེ་བསུ་གྲབས་སྒྲིག་དང་། རོང་པས་ས་ཁིང་མོ་འདེབས་ཀྱི་སོ་ནམ་ལས་ཀ་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་ལོ་མོ་མི་ཚང་མའི་རག་ཐོག་ཏུ་བཟུང་སྒྲོལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། །

ལོ་སྐོར་བརྒྱ་གཉིས། བྱི་བ་དང་། སྤང་། ལྷག་། ལོས་སོགས་ལོ་རེ་ལ་ལོ་རྟགས་རེ་སྐྱུར་བས་ལོ་སྐོར་བརྒྱ་གཉིས་དང་། རང་རང་སྐྱེས་ནས་ལོ་སྐོར་བརྒྱ་གཉིས་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ་སྐར་ཡང་རང་ལོ་དེར་སྐྱེ་བ་པ་ན་རང་སྐྱེག་ཅིས་ཟེར།

འབྱུང་ཅིས་ནི་གཏོ་མདོས་ཡས་སྐད་ནམས་ཀྱི་བསམ་སློབ་འབྱུང་བྱུངས་ཡིན་ལ། དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི། འབྱུང་བ་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟགས་ནས། ས་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུང་པར་བྱེད། མེ་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་སྒྲིན་པར་བྱེད། རྒྱང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། འབྱུང་བ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཆ་སྒྲིམས་ཤིང་ནམ་པ་ལྷགས་འབྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་ན། སྔོན་བརྒྱུད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བཤད་དེ། འབྱུང་བ་ལྷའི་སྒྲིང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་སྐོར་ཆེན་པོ་གཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ལས་སྔོན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། བརྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ནམས་ཐོག་མར་གྲོལ་ཚུལ་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་ནི་སྔག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཐོག་མར་རི་ལྟར་བྱུང་ཡོད་པར་དཔུང་པའི་སྔོན་ཚིག་ཅིག་རེད། འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་སྐྱེར་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ལའང་། མ་སྤུ་དག་གྲགས་ཀྱི་སྐོར་འགོ་ཞེས་དཔེའི་མིང་གིས་དོན་གསལ་བར་བྱས་པ་སྟེ། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་སྐུ་དང་སྔོང་དཔུང་བུ་ཁྱི་ཤེས་ཀྱིས་ཡབ་ཀྱི་གདམས་ངག་ནམས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པའི་《ལྷག་བསྐྱེལ་ནི་བྱེད་གསོ་རིག་སྒྲུན་འབྱུང་དཀར་པོ་》 ཡིག་རྒྱུང་བྲིས་མའི་ལྡེ་བ་8པའི་ཉིན་དོས་བྲང་3་པ་ལས། “ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་རྒྱ་དང་ལྷ་ཡིན་ཏེ། །མར་བལྟས་མ་ལ་ཡར་བལྟས་སུ་ཡིན་ཏེ། །ཆོ་བོ་གྲགས་ལ་ཕྱི་མོ་

དག། །འབྲུང་བ་མ་ཐུ་དག་ཤོགས་བརྟགས་ལ་བཅི། ” ཞེས་སོགས་གསུངས་
ཡོད་པ་འདི་དག་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པའི་སློན་ནས་གསུངས་པ་ཞིག་རེད། དེ་
ལྟར་འབྲུང་བའི་ཁམས་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཕྱིས་ཀྱི་སློར་འགོ་སྤྲོ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཐུང་
ཡོད་པ་དག་ལས། གལ་ཅེ་འཕྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་ནི། ལོ་གཅིག་ལ་དབང་བའི་ལོ་
ལྷ་ཞག་རུས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ལྷ་སྤྱུ་ས་བདག་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་གི་སྤྲང་
དོར་མདོན་རུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས། གནས་པའི་ཡུལ། བཤོད་པའི་ལམ། རྒྱ་
བའི་རུས་ལ་སོགས་པའི་གནད་གསང་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དག་ལ་ཟེར། །

སྤར་ཁ་སྤེལ་བའི་སྤྱིར་སློར་ཞེས་པ་ནི། སྤྱིད་པ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་མཚོན་
བྱེད་རུ་ལིང་ཆེ་དགའི་ཁོངས་སུ་སྤེལ་བ་དགུ་བཤོད་པ་དང་། སྤོགས་མཚམས་
བརྒྱད་རུ་སྤར་ཁ་བརྒྱད་བཤོད་དེ་ལོ་ལྷ་ཞག་རུས་དང་། བཅི་བྱའི་ཁམས་
རྣམས་ཕན་ཚུན་སྤྱར་ཏེ་ལེགས་ཉེས་སྤང་དོར་གྱི་འབྲས་སུ་སྟོན་པའི་རིག་པ་
ཞིག་ལ་ཟེར། །

འབྲུང་བ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི། འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་འབྲེལ་བའི་
ལོ་སློར་བརྒྱ་གཉིས་དང་། བཅས་ལྷ་རུས་བཞི། གཟའ་སྤར་གྱི་གནས་སྤངས་
སོགས་ལ་བརྟགས་ནས་སྤྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་ནམ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་། བྱང་བརྒྱད་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་ལ་འདྲ་བ་འཕེལ་བྱེད་འཁུགས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཐབས་སྟོན་པ་སྟེ། མདོར་ན་
སྟོད་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་རྣམས་ཕན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱོར་མི་འདྲ་བའི་དབང་
གིས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་འབྲས་སུ་ཅི་རིགས་ཤིག་འབྱེན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་སྟོན་པའི་
ཤེས་རིག་ཅིག་རེད།

རྒྱ་ཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཕྱིས་ཞེས་པ་ནི། མི་རྣམས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་
འདིར་སྤྱོད་བར་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ལྷ་ཞག་རུས་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་སོ་སོའི་གནས་ཡུགས་

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོ་འདིར་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་སྐྱེན་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་པ་སྟོན་པ་
སྟེ་ཆོ་རབས་ལས་ཅིས་དང་། སོ་སོའི་འབྱུང་ཁམས་དང་ལོ་རེ་བཞིན་གྱི་གནས་
ལོའི་འབྱུང་ཁམས་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་གཅིག་གི་རིང་ལ་
ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་ཅི་ཡོད་པར་སྟོན་པ་སྟེ་ཀེགས་ཅིས་དང་། ཕོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་
སྟོག་ལུས་དབང་ལྷུང་སོགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་རྣམས་ཕན་ཚུན་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་
བརྟེན་ནས་ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་སྟོན་པ་བག་གཉེན་གྱི་ཅིས་
དང་། གཤེན་པོའི་ཁམས་དང་ཤི་དུས་ཀྱི་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་གཟའ་སྐར་སོགས་
ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་འཕྲོད་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་ཉེས་ཅི་དང་ཅི་ཞིག་ཡོད་
པར་སྟོན་པ་གཤེན་ཅིས་བཅས་ལ་ཟེར། །

6. བོད་གསོ་སྟོན་གྱི་སྟོན། བན་བོན་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཚང་དུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན།
བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐོག་མ་ནི་གནའ་བོའི་ཞང་ཞུང་ལུ་ལ་
དུ། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་དང་། གདུང་སྲས་དཔུང་བུ་བྱི་ཤེས་ཡབ་སྲས་
ཀྱི་སྐུ་དུས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ། གཤེན་སྟོན་ཡེ་ཤེས་སྟོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
《ཆ་བཅོས་འཆི་སོས་ལ་རྒྱའི་ཞལ་གདམས་》 ལས། འབྱུང་ལྡན་ཉེར་བཞི་པའི་
ཤིང་བྱི་ལོར་བོད་རྗེ་དང་པོ་གཉའ་བྱི་བཅན་པོ་འབྱུངས་པ་དང་། དེ་ནས་ཡར་
བཅིས་པའི་འབྱུང་ལྡན་དང་པོའི་ཤིང་བྱི་ལོར་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་ཞང་
ཞུང་དུ་སྐུ་བལྟམས། གསོ་དཔུང་གྱི་བསྟན་པ་འདི་ནས་དབུ་བརྟེས། ཞེས་
གསུངས། དེས་ན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་འབྱུང་ཁུངས་ནི། གངས་ཉི་མའི་ཞོལ། མཆོ་
མ་ཕམ་པའི་འགམ། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ན་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་
གཞུང་ཐོག་མར་བྱུང་བེར་པ་ཞིག་རེད་སྟེ།

ཟུར་མཁར་སྟོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་ 《ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་ཁོག་དབུགས་》
ལས། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་སྟོན་ཤལ་གྱི་རིང་གསོ་དཔུང་གྱི་དབུ་བརྟེས་ཟེར་བའང་མ་
ངེས་ཏེ། བོན་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་གསོ་དཔུང་རི་སྟོན་ཡོད་ལ། བོན་པོ་ནི་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཤྲུ་བྱུང་པ་འདིག་ཉེན་དུ་བྱོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་གཤེན་

རབ་མི་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཤུ་རངས་སྤྱི་ཆ་པར་བཤད་པའི་མྱེར། ཞེས་སོ། །

ལྷག་ཆང་ལོ་རྩེ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ 《གསེ་རིག་གི་བྱུང་
 བ་བརྗོད་པ་དྲུང་པོར་བརྗོད་པའི་གཏམ་དྲུང་སྤྱང་སྤྱི་རྒྱུ་གི་མདའ་》 ཞེས་
 པ་ལས། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་གསེ་དབྱུང་ནི། །གཉའ་བྲི་བོད་རྗེར་མ་བྱོན་
 བོར་། །སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ། །ཞང་བྱང་ལོ་ལ་མོ་ཡུང་རིང་
 བརྟམས། །དབྱུང་སྡེ་ཉི་བྲི་ཆིག་སྟོང་མཛད། །དབྱུང་བྱ་བྲི་ཤེས་ལ་སོགས་
 པའི་ །རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་མང་བསྐྱུངས་ནས། །བོད་ཡུལ་གསེ་དབྱུང་བརྟན་
 སྡེལ་ཞེས། །གཡུང་དྲུང་བོན་ལ་རྒྱུང་ལྟར་གྲགས། །དེས་ན་བོད་ཀྱི་གསེ་དབྱུང་
 དུ། །གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་རྒྱས་ནས་བརྟེས། ཞེས་སོགས་བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་གི་
 གཞུང་ཡུགས་སོག་མ་ནི་བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་རྒྱས་ལྟ་བུར་
 ཡོད་པ་གནའ་བོའི་བན་བོན་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་གསལ་པོར་གསུངས་
 འདུག །

སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་མ་བྱོན་པའི་གོང་དེར་མི་ལོ་ཁྲི་ལྔ་ག་མང་པོའི་
 རིང་ལ་བོད་མི་རྣམས་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་གནོད་འཚོ་རྣམས་དང་འཐབ་ཚོད་
 དུན་རིང་བྱས་ཏེ། རང་གི་ལྷས་ཁམས་ལ་ཕན་པར་སྐྱབ་པའི་ཐབས་མང་པོ་
 ཞིག་ཤེས་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་དུ་ནད་གསོ་བའི་རིག་པ་འང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཤེས་
 རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་ཆུ་སྟོལ་ཆ་མོས་མ་ཁྱུ་བའི་ནད་བཙོས་པ་དང་། མ་ཁ་
 ལ་མར་ཁྱུ་བྱགས་ནས་ཁྲག་གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་དག་རེད། གཤེན་
 རབ་མི་བོ་ཆེ་པུ་རངས་སུ་བྱོན་ནས་སྤྱོད་དང་། རིག་གནས་ལ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་
 བའི་ཐབས་ལམ་མང་པོ་རྒྱ་བརྒྱུད་གནང་བའི་སྐབས་སུ། ནད་གསོ་བའི་རིག་
 པ་ལ་འང་རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ། གནའ་མིས་བྱས་
 པའི་རིག་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་དུ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་
 རྒྱལ་ཕན་གྱི་རིག་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་སྐྱེད་པའི་
 རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི་དངོས་རྒྱས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཐམས་

ཅད་གྱི་རོ་བོ་དང་། རང་བཞིན། རོ་དང་། ལྷན་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་དུ་
 དཔྱད་ནས་གསོ་བྱེད་སྒྲན་རྣམས་སུ་བེད་སྤྱོད་གནང་བ་དང་། རྣང་སེམས་
 ཅན་གྱི་ལྷན་ཁམས་ལ་བརྟགས་ནས། ལྷན་གནས་བྱེད་གྱི་བྱུངས། འདྲིག་
 བྱེད་གྱི་རྒྱ། དེ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་རྒྱེན། རྒྱེན་རྒྱལ་བྱེད་གྱི་ཐབས། རྣང་གང་ལ་
 གང་ཕན་གྱི་སྒྲན་སོགས་རིག་པ་སྤྲ་ཞིང་ཞིབ་པའི་སྒོ་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་
 གྱེ། རང་གི་གཏུང་སྤྱོད་དཔྱད་བྱ་བྱི་ཤེས་སོགས་ལ་གདམས་པའི་གསོ་རིག་
 སྒྲན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མདོ་དག་འབྲུམ་བཞི་བེར་བ་བྱུང་
 ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྒོར་ལྟེན་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་བོན་དང་རིག་གནས་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་དང་། གཏོར་བ་དང་། གཞོན་པ་དང་། ཁ་
 བསྐྱར་བ་སོགས་གྱིས་བསུབ་རྒྱུང་བྱས་ཏེ་བོན་གཞུང་དངོས་རྣམས་གང་མོས་
 སུ་བྱུབ་སྟེལ་བྱེད་མི་ཆོག་པར་ཆབ་སྲིད་གྱི་རྒྱས་བཏབ་ནས་བཞག་ཡོད་སྟབས།
 ས་ཁུལ་ཁྱེད་ཀྱི་འགའ་ཞིག་དུ་བོན་གྱི་བཀའ་བརྟན་སོགས་རིག་གཞུང་སྒོར་
 རྒྱུང་བཅད་ལྷན་ཡོད་པ་དེ་དག་དང་པའི་རྟེན་དུ་བཞགས་པ་ཅམ་ལས་བཟུ་
 མོག་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པར་ལོ་གངས་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཞིག་
 ཕྱིན་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྒྲན་གཞུང་འདི་དག་གི་དཔེ་མིང་ཅམ་
 ལས། དཔེ་ཆ་དངོས་མཐོང་རྒྱ་དེ་ཏ་ཅང་དཀོན་པོར་གྱུར། དེར་བརྟེན་ཞང་
 བོད་གནའ་རབས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་ལས། “《དཔྱད་འབྲུམ་ཁྲ་བོ་》
 དང་། 《སྒྲན་འབྲུམ་དཀར་ནག་》 ཅེས་བྱ་བའི་དཔེ་དེ་རིགས་གྱི་ཁ་བྱང་ཡོད་
 པ་ཞིག་ད་ལྟའི་རྒྱལ་སུ་རང་རེའི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་དཀའ་བ་ཞིག་
 གྱེ། ལོ་གངས་སུ་སྒོར་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་པའི་རིང་ལ་རྒྱལ་རབས་གྱི་འཕེ་
 འགྱུར་རི་སྐྱེད་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་དཔེ་རྟེན་དེ་དག་ལའང་
 འཕེ་འགྱུར་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་སྒྲོས་མ་དགོས་ལ། དཔེ་གཞུང་དེ་
 དག་གི་མཆན་བྱང་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ནི་སྒྲོས་མི་དགོས་ལ། དཔེ་གཞུང་དེ་
 དག་གི་མཆན་བྱང་དངོས་སུ་ཡོད་པ་དེར་རྒྱས་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་
 དཔེ་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་སྤྱོད་པའམ། རྩ་མེད་དུ་འགོ་བའང་མི་བསམ་གྱེ།

དེར་རྟེན་བོད་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྤྲུལ་གཞུང་རྒྱུད་བཞི་སོགས་ཀྱི་
 འབྱུང་ཁུངས་ལྟེ་བ་ནི་《དབྱུང་འབྱུང་ཁྱ་བོ་》དང་། 《སྤྲུལ་འབྱུང་དཀར་ནག་》
 རྒྱུ་མཐུན་ཡིན་པའི་པ་ནི། རྒྱུད་བཞིའི་ནང་གསལ་སྤྲུལ་མིང་རྩ་སྟེ་ཉེས་དང་ད་
 ཉིག་ལ་སོགས་པས་མཆོན་ཁང་ཁྱེད་གི་སྤྲུལ་ཤིན་རྩ་མང་བ་ཞིག་ཡོད་འདུག་
 པ་དང་། གཞན་ཡང་འཆོ་བའི་སྤྲུལ་བསྟན་པའི་སྤྲུལ་སྤྱུང་རྒྱ་གར་ན་མི་
 སྤྲུལ་ཅིང་། ཁང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་ཆས་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་
 གི་མིང་ཡང་བསྟན་ཡོད་པ་དེ་རྒྱུ་མཐུན་གྱིས་ཉོགས་སྟབས། “ཅེས་སོགས་གསུངས་
 ཡོད་པ་ནི་ཐུགས་མཐུན་དཔྱད་ཡངས་པའི་གསུང་རྩ་དེས་ཏེ། ཉུག་རྩེ་གི་
 བཀའ་བསྟན་རྟེན་པ་དེའི་ཁྲོད་རྩ་སྤྲུལ་གཞུང་འདི་དག་གི་དཔེ་ཆ་བཞུགས་
 འདུག་ལ། ཆོག་གི་སྤྲུལ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་མི་བདེ་བ་ཞིག་སྟེ། མོ་ལོ་ག་གཅིག་
 ལ་འང་ཆོག་རྒྱུད་རིང་ཐུང་མ་དེས་པ་སྤྲུལ་ཆོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ཅམ་ལས་ནང་
 དོན་ནི་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་དང་གཅིག་པ་རང་འདུག །འབྱུང་བཞི་བྱུང་བའི་
 གོ་རིམ་འདི་ལ་དབྱུང་ན། དྲུང་སྤྲུང་དབྱུང་བྱ་བྱི་ཤེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྟེན་
 རབས་རིམ་བྱུང་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཞལ་གདམས་དང་། ཐུག་ལེན་རྒྱུ་མཐུན་
 ཟིན་བྱིས་བཏབ་པའི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱལ་པོ་སྤྲུང་བཅན་སྤྲུལ་པོ་དང་།
 མེས་ལག་ཆོས་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུང་ཡོད་པ་གསོ་རིག་གི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱུ་མཐུན་
 ལས་གསལ་བ་དཔེར་ན། བྱུང་ཁྲོག་སྟོད་ཀྱི་དམར་བྱུང་གསལ་བའི་སྤྲུལ་མེ་
 ལེའུ་ཞེ་གཉིས། སྤྲུང་ཀྱི་དམར་བྱུང་འཕྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལེའུ་ཉེར་ལྷ་པ། ཡན་ལག་
 གི་བཅོས་ལེའུ་ཞེ་གཉིས་པ། ཉེས་དམིགས་སུ་མ་རྩ་ཆ་ལྷ་པ། རོ་བཀྲ་འཕྲུལ་གྱི་
 མེ་ལོང་ལེའུ་ཉེར་རྩུག་པ། རོ་བཀྲ་ཐག་གུ་དབྱ་སྤྲུལ། གསོན་ཐིག་རོ་ཐག་གི་
 རྒྱུ་མཐུན་བཞུག་དྲུང་སྤྲུང་མིའི་ཁྲོག་པ་ལེའུ་བཅུ་པ། བྱུང་ཁྲོག་ཁྲོམ་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱ་
 པ། ཡན་ལག་ལ་དྲུང་སྤྲུང་གི་ཀོང་རྩ་ཆེ་ཆུང་། ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ། ཆོགས་གྱི་
 སྤྲུལ་གྱི་ལེའུ། རིན་ཆེན་མདོད་པན་པ་སྤྲུལ་གྱི་མདོ་ལེའུ་བཅུ་པ། སྤྲུལ་པ་ལ་
 རབ་རྩ་གཅིས་པའི་མདོ་ལེའུ་བཞི་པ། རིན་ཐེང་བ་ལེའུ་ལྷ་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པ་
 གསོ་གི་དཔེ་ཆ་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གྱི་མཆོན་བྱུང་ཡོད་འདུག་ཀྱང་དེ་དག་ད་ལྟ་

《བྱང་ཁོག་དམར་བྱང་གསལ་བའི་སྒྲིན་མེ་》 ཟེར་བ་འདི་ཙམ་ལས་གཞན་
 ཀུན་མཛོད་ཡུལ་དུ་མ་བཞུགས། བྱང་ཁོག་དམར་བྱང་འདིའི་ཁ་བྱང་གཞན་
 ཞིག་ནི་《སྤྲ་དབྱུང་གི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ་》ཞེས་གསུངས་འདུག །འདི་ལ་
 ཤོག་ལྟེན་སྤྲུལ་ཅུ་ལྟག་ཙམ་ལས་མི་འདུག་པས་སྐབས་དེའི་གསོ་རིག་གི་དཔེ་
 ཆ་འདི་དག་ཀྱང་གདམས་ངག་སྟེ་རེ་གཉིས་ཙམ་དཔེ་ཐོག་དུ་བྲིས་པའི་མིང་
 ཡིན་པར་སེམས། འོ་ན་དཔེ་ཆ་འདི་དག་དེང་དུས་བརྒྱུག་ཟེན་ནམ་ཞེ་ན།
 ཁོ་བོའི་འདོད་པར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཙམ་དུ་ལོ་རྒྱུས་
 ཐོག་དུ་བྱང་བའི་བོན་གྱི་གསོ་རིག་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཡིག་ཆ་
 ཀུན་སྟོགས་གཅིག་དུ་བསྒྲིགས་ནས་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ཞེས་པ་འདི་བྱང་
 ཡོད་ཅིང་། མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་པར་གསལ་བའི་གསོ་རིག་གི་དཔེ་
 ཆོགས་དེ་དག་ཀྱང་འབྲུམ་བཞིའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ནས་སྤྱི་གཅིག་བྱས་པར་
 དེས། དེའི་རྗེས་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པའི་སྐབས་ཙམ་ན་ནང་པའི་ཆོས་
 ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འདྲིན་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཆོས་དང་མཐུན་མིང་ཞིག་
 བཏགས་པ་ལ་རྒྱད་བཞི་ཞེས་མིང་ཙམ་གྱི་འགྱུར་དང་། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པོས་དེ་ལ་ལེགས་བཅོས་དང་། ཟེན་མཆན་སོགས་བཏབས་ཡོད་པ་ནི་
 ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གསོ་རིག་རྒྱད་བཞིའི་མཇུག་དུ་ཚུམ་
 པ་པོ་གང་ཡིན་དེས་སུ་བྲིས་མེད་པའང་རྒྱ་མཆན་དེས་ཡིན་པར་སེམས།
 གཞན་ཡང་རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་དུ་འཁྲུངས་པའི་བོན་པོའི་སྤྲུལ་མ་ཉི་མ་
 བསྟན་འདྲིན་གྱིས་མཛད་པའི་བོན་གྱི་《བཀའ་བསྟན་དཀར་ཆག་》ལས།
 བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་《རྒྱད་བཞི་》ནི། བོན་གྱི་གསོ་རིག་《འབྲུམ་བཞི་》ཅེས་པ་
 ལས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཞུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་
 བྱང་དུ་འང་། “བདུད་ཅི་སྟན་གྱི་མདོ་དབྱའི་རྒྱད་རིམ་ནི། སངས་རྒྱུ་བསྟན་
 པའི་གཙོ་བོ་དབྱུང་བུ་བྲི་ཤེས་ལ་གསུངས། དེས་དམུ་རྩ་ཉེ་ལ་བཤད།
 དེས་གསེར་ཐོག་ལྷེ་འབྲུམས་ལ་བཤད། དེ་ནས་སྟོང་རྒྱད་མཐུ་ཆེན་ལ་བརྒྱད།
 དེ་ནས་གྱིམ་ཆ་ཆ་རྒྱུང་ལ་བརྒྱད། དེ་ནས་བན་དེ་མི་བདུན་ལ་བརྒྱད་དེ་ཆོས་

ལུ་བསྐྱར་སྐབས། དཔེ་ཆ་མེ་ལ་བསྐྱེག་པའི་གཤམས་བྱས་དུས། ཐོན་པོ་མི་
 བདུན་གྱིས་བྱིར་ནས་གཙང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་དྲུང་གི་གསང་སྟག་དུ་སྐྱས།
 སྐྱིས་དུས་ལ་བབ་ཅམ་ན། གཙང་གི་གཤེན་པོ་སྤུ་འཆོ་སྲིད་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་
 པས་གཏེར་ཞལ་སྐྱེས་ནས། ཆེའུ་མཁས་པ་དཔལ་ཆེན་ལ་གདམས་པའོ། །
 བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཁམ་ཡུལ་རྒྱ་གྱི་བཅུན་པ་དྲུང་ལུ་ཉི་མེར་གྱིས་བགྱིས་
 པ་སྐྱབ་ཇོལ་རྒྱ། ” ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་སྟེ།
 བན་པོན་འགལ་བའི་སྐབས་སུ་དཔེ་ཆ་བརྒྱལ་གཤམས་གྱི་ཉེན་ཁ་བྱུང་བ་དང་།
 གཙང་སྟོད་བྱེ་མ་གཡུང་དྲུང་གི་བྲག་སྟག་དུ་སྐྱས་པ་གསལ་བ་འདི་དག་གིས་
 སྐབས་དེའི་དུས་ཟིང་གི་རྣམ་པ་རགས་ཅམ་ཤེས་སྟབས། ཐོད་གྱི་གསོ་རིག་རྒྱུད་
 བཞི་ཞེས་ཡོངས་སུ་གཤམས་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་འདི་ལ། སྟོན་གྱི་མཁས་པ་ཁ་
 ཅིག་གིས་བཀའ་ཡིན་པར་བཤད། ཁ་ཅིག་གིས་གཏེར་མ་ཡིན་པར་བཤད།
 མང་ཤོས་ཤིག་གིས་གཡུ་ཐོག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས་
 མཐའ་གཅིག་དུ་ཚྭ་པ་པོ་སྤུ་ཡིན་པའི་ངོས་ཟིན་གསལ་པོ་ཞིག་མ་རྟེན་པའི་
 རྒྱ་མཆོན་ཡང་འདི་ཅམ་དུ་ཟད། སྟོན་གྱི་དུས་སུ་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ཤིན་དུ་
 མཐོང་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་གཞན་ཞིག་ནི། སྤུ་བཀྱན་ཆོས་གྱི་
 ཉི་མས་ཐོན་གྱི་ལྷ་སྟོན་སྟོད་གསུམ་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ངོ་སྟོད་གནང་བའི་
 སྐབས་སུ་ལྷ་བའི་སྟོར་ལ། “ཚོགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ཕྱིང་བ། ཅ་འབྲེལ་
 རྒྱང་གི་སྤྱུ་གི། མན་ངག་འཁོར་ལོ་འོད་གསལ་སོགས་དང་། སྟོན་པའི་
 གཞུང་། སྤང་པོ་རང་འགྱུར་ཐིག་ལེ་དགུ་སྟོར། གསེར་ཐིག་ལུས་སེམས་
 ཉམས་ཐྱིང་། སེམས་ལུང་གི་བྲི་དཀར་པོ་སོགས་དང་། སྟོད་པའི་སྟོར་ལ།
 ཁམས་བརྒྱད་གཏན་ལ་བབ་པའི་འབྲུམ། ཡེ་གཤེན་བཀོད་པ་དོན་གྱི་འབྲུམ།
 གཡུང་དྲུང་ས་བརྩུ་ལམ་གྱི་འབྲུམ། རྣམ་དག་ཚུལ་བྲིམས་འབྲུལ་བའི་འབྲུམ།
 དགེ་རྒྱས་ཆོགས་ཆེན་ཚོགས་པའི་འབྲུམ། གཞན་ཡང་ནད་འབྲུམ་ནག་པོ།
 ཆོ་འབྲུམ་ཁ་པོ། སྟོན་འབྲུམ་དཀར་པོ། གཏོ་འབྲུམ་ནག་པོ་སོགས་དང་། ”
 ཞེས་སྟོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་ལྷ་སྟོན་སྟོད་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་སྟོད་པ་

བསྟན་པའི་གཞུང་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད་པ་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་
ན་འཁོད་པའི་དཔེ་མིང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་ཅམ་
ལས། བོན་གྱི་རིག་གཞུང་དངོས་དེ་དག་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་དང་། ཡང་
《ཐུབ་བཀའ་གྲུབ་མཐའ་》ལས། “ཁོ་བོས་མཐོང་བའི་བོན་གཞུང་ཞིག་ན་འདི་
ལྟར་སྤང་སྟེ།” ཞེས་ལུང་དྲངས་པ་ལ་བརྟགས་ན་སྐབས་དེར་བོན་གྱི་རིག་
གཞུང་ནམས་ཏ་ཅང་དཀོན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་པར་ངས། དེ་ལྟར་གཤེན་རབ་
མི་བོ་ཆེའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན། དབྱུང་བྱ་བྱི་ཤེས་སོགས་ལས་བརྒྱད་དེ་རིམ་
བཞིན་དར་སྟེལ་བྱུང་བའི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་འབྲུམ་བཞི་ཅུ་གྲགས་པ་ལས།
《ཐུགས་འབྲུམ་མཁའ་སྟོན་》 ཞེས་པའི་ཁ་བྱང་ཆ་ཆང་ལ། 《བདུད་ཅི་སྟོན་
གྱི་མདོ་དགུ་ལས་གསོ་རིག་ཙ་བ་ཐུགས་འབྲུམ་མཁའ་སྟོན་བཞུགས་པ་དབྱུ་
སྟོགས་ལེགས་》 ཞེས་ཤོག་ལྡེབ་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་
《ཙ་རྒྱད་》 དང་ཕལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤང་། 《སྟོན་འབྲུམ་དཀར་པོ་》 ཞེས་
པའི་ཁ་བྱང་ཆ་ཆང་ལ། 《སྟུག་བསྟེལ་ཞི་བྱེད་གསོ་རིག་སྟོན་འབྲུམ་དཀར་པོ་》
ཞེས་ཤོག་ལྡེབ་བརྒྱ་དང་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་《ཐུ་མ་
རྒྱད་》 དང་ཕལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤང་། 《དབྱུང་འབྲུམ་ཁ་མོ་》 ཞེས་པའི་ཁ་
བྱང་ཆ་ཆང་ལ། 《སྟུག་བསྟེལ་ཞི་བྱེད་གསོ་དབྱུང་དབྱུང་འབྲུམ་ཁ་མོ་》 ཞེས་
ཤོག་ལྡེབ་བརྒྱ་ན་བརྒྱ་དོན་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་《བཤད་
རྒྱད་》 དང་ཕལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤང་། 《ནད་འབྲུམ་ནག་པོ་》 ཞེས་པའི་ཁ་
བྱང་ཆ་ཆང་ལ། 《སྟུག་བསྟེལ་ཞི་བྱེད་གསོ་དབྱུང་ནད་འབྲུམ་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་》 ཞེས་ཤོག་ལྡེབ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་《མན་
ངག་རྒྱད་》 དང་ཕལ་ཆེར་གཅིག་པར་སྤང་། གང་ལྟར་ཡང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་
བྱི་བཙན་པོའི་གོང་རོལ། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་ཡི་ལུས་ཁམས་བདེ་
ཐང་དང་། ནད་རིགས་འགོག་བཙོས་བྱེད་ཐབས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཆོད་
གཞི་མཐོན་པོར་ཡོད་པ་ནི། ནད་གཞི་བརྟག་ཐབས་དང་། ནད་བཙོས་
ཚུལ། སྟོན་ཇས་ངོས་འཛིན་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྟན་པའི་མཛད་

བྱང་ཅན་གྱི་དཔེ་རྒྱུ་མཛོན་སྤྲུལ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་ལས་ལྷག་པའི་དཔང་
 བོ་ཞིག་གང་ཡོད། དེས་ན་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན། བརྟག་ཐབས། བཅོས་ཚུལ་
 སོགས་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བརྟན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་དུ་སྤྲོད་རྒྱུ་གྱི་
 རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤྲུལ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་གི་རོ་རྒྱས་ཁྱེ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
 གསལ་པོར་བྲིས་ཏེ། བོད་སྤྱི་དབྱེད་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྷན་
 པའི་སྤྲོད་གཞུང་འདི་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་དབྱེད་བཅོན་སྐུ་པོའི་གོང་དུ་གནའ་བོའི་
 བོད་མི་རྒྱལ་ལ་ནད་ཀྱིས་གཅོས་ཆོ། འཆི་བ་ཁོ་ནར་སྤྲུག་སྟེ་སྤྱི་དབྱེད་པའི་དུད་
 འགོ་ནང་བཞིན་གྱི་སྤྲོད་སྤྲུགས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་པའི་སྤྲོད་གས་རིས་ཅན་གྱི་
 མཁྱིམ་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པས་དུང་དཀར་པོ་སེར་པོར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དབྱེད་
 ཚུལ་དེ་ཉིད་སྤྱི་དབྱེད་བར་བྱེད་པ་ལ། ལ་རུ་གསེར་བཤལ་གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་ལྟ་བུ་
 ཞིག་དུ་སྤྱི་དབྱེད་བས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་མཁས་པ་སྤྱི་དབྱེད་
 ལྷག་པར་དུ་དེར་རབས་གཞོན་རུ་རྒྱལ་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་དང་། དོ་སྤྱི་དབྱེད་
 འོས་པ་ཞིག་རེད། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
 ལ་སྤྲ་ཞིབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ཤིང་། མའི་མངལ་དུ་སྤྲ་བྱ་ཆགས་ནས་
 འཕེལ་ཚུལ་དང་། འདྲ་དཔེ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལུགས་བརྟན་པའི་
 ལེའུ་རྒྱལ་ཡོད་པ་དེས་ལུས་སྤྱི་ནད་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་རྒྱས་པ་
 གསལ་པོར་རྟོགས་པ་མ་ཟད། དུས་གདོན་ཟས་སྤྱི་དབྱེད་ཀྱིས་རྒྱུན་པའི་ལུས་ལ་
 ལྷན་སྤྲོས་ཀྱི་ཆ་དང་། སྤྱི་དབྱེད་བའི་ཆ་སྟེ་རིགས་གཉིས་སུ་བྲིས་ཤིང་། དེ་དག་
 བརྟག་ཐབས། བཅོས་ཚུལ། ཡོ་བྱད་སོགས་མན་ངག་རྒྱུད་དུ་མའི་ལེའུ་སྤྲ་
 བརྟན་ཡོད་པ་རེད། དེས་ནི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་ལོ་རྩེ་རྩེ་དབྱེད་སྤྱི་དབྱེད་
 མའི་གོང་ནས་སྤྲོད་རྒྱུ་ལ་བརྟག་ཞིབ་ཙམ་མ་ཟད། མའི་ལུས་ཀྱི་ཆགས་ཚུལ་
 དང་། གནས་ལུགས་ལ་ཤེས་རྟོགས་གཏིང་ཟབ་ཡོད་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་
 པ་ཤེས་ཐུབ། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་དབྱེད་ཀྱི་ལོ་རྩེ་༡༠༠༠ ཙམ་དུ་བྱུང་པའི་གནའ་བོའི་རྟོ་རིག་
 གི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཆ་བཅོས་དང་ཡོ་བྱད་སོགས། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་ཆ་བྱད་
 གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་དབྱེད་ཀྱི་ ༩༦༩ ལོར་འབྲུངས་པའི་རྟོ་

རིག་གི་སྒྲུབ་པ་ཉི་ལྔ་ཁི་ར་ཐེ་སིའི་སྒྲུབ་གཞུང་དུ་ཉེས་པ་བཞི་དང་། འབྱུང་བ་
བཞི། སྐམ་གཤེར་ཆ་གང་གི་རྣམ་བཞག་དང་། བོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྱུམ་བཞིའི་
ནང་གི་ཉེས་པ་བཞི་དང་། འབྱུང་བ་བཞི། ལུས་པ་བརྒྱད། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་
བརྒྱན་སོགས་བཤད་པ་རྣམས་ཙུ་བའི་ལྟ་བ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་འདུག།
སྒྲུས་པ། །

སྟོག་པའི་ཐུལ་པ་རེ་བའི་སྒྲ་གྱུར་དང་། །
རྒྱུ་གསུམ་ཐབ་དང་རྩ་མའི་སྟོན་སྒྱུད་སོགས། །
གང་ལ་གང་མཁོ་རང་གིས་སྒྲུབ་ལུས་པའི། །
གནའ་མའི་ཐོད་གྱི་སྟོ་རིག་ཙུལ་དེ་ཆད། །
རྒྱལ་སྐོན་འབྲུག་པ་གཉེན་གྱི་འདུན་མས་སྒྱུམ། །
འདུ་བ་འབྲུགས་པ་སྒྲུབ་གྱི་སྦྱོར་བས་བཅོས། །
ཐེ་བརྒྱད་འབྲུག་པ་གཏོ་མདོས་ཡས་གྱིས་གསོས། །
འབྲུགས་པའི་གཉེན་པོ་གཤེན་རབ་མི་པོ་མཆོག །
ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལྟུ་གསུམ་པ།

སྤྱི་ལོ་ལྟུ་གསུམ་པ་ལ།

(སྤྱི་ལོ་སྟོན་360-སྤྱི་ལོ་629པར།)

ས་བཅད་དང་པོ། སྤྱི་ལོ་སྟོན་མར་བྱང་རྒྱལ།

དེ་ལྟར་ཚོད་ལྷན་དུས་ཀྱི་ཡོ་ལང་ནང་དུ་བྱ་གཞི་ག་པདག་པོའི་ཐོད་གྱི་
 ལྟུ་ཁབ་དེ་ཉིད་ལྟུ་ལྟུ་སྤྱི་ལོ་མ་བཅུ་གཉིས་སུ་གྱིས། དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་ལྟུ་
 ཆེ་བ་དང་། གྲོང་སྤེལ་ལ་འཁོར་བའི་སྤྱབས་གྱིས་རིམ་བཞིན་ཡུང་ཤོག་རེ་ལ་
 དཔོན་འགོ་རེ་ཆགས་ཏེ་ལྟུ་ལྟུ་སྤྱི་ལོ་མ་བཞི་བཅུའི་བར་དུ་སྤྱི་ལོ་བྱར་འཁོར་
 ཡོད་ནའང་། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་སྤྱི་རངས་སུ་འབྱུངས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ཉིད་ནར་སོན་
 པ་དང་ལྟུ་ལྟུ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་སྤྱི་ལོ་མོ་རྣམས་ཁབ་དུ་
 བཞེས་ཏེ་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་བཅུགས་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཐོན་དང་
 རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲོར་མང་པོ་ཞིག་འཆད་སྤེལ་གནང་སྟེ་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་
 ལམ་ལྟུ་ཡངས་པོར་བསྐྱེད་པའི་སྤྱབས་གྱིས། ཐོད་ཡུལ་ཀྱན་དུ་ཐོན་གྱི་གཞུང་
 དང་རིག་གནས་ལ་དད་ཞེན་ཡོད་པ་དང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་སྤྱི་བ་ཀྱང་ལས་
 འབྲས་བཅི་སྤྱི་བྱེད་ཅིང་སྤྱི་ལོ་འདྲེས་པན་གཞོད་གཞོད་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་ཆེན་
 པོར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་མཚོད་ཅིང་འདྲེ་བཀར་བའི་སྤྱི་ལོ་དེ་ལྟར་མོང་ཅན་དུ་ཆགས།
 སྤྱི་ལོ་དེར་སྤྱི་ཐོད་ཡུལ་དུ་སྤྱི་ལོ་པའི་ཐེ་རངས་ལྟ་བུ་ར་བྱ་བའི་མི་ཞིག་བྱང་བ་
 དེ། གཤེས་རྒྱུད་གྲོང་ལ་དཔའ་ཅལ་དང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་གཞན་གྱིས་འགན་ཁུངས་
 ལམ་བཞིག་བྱང་བ་དེ་ཉིད། ཡུལ་ཡར་བྱང་དུ་ཕེབས། སྤྱི་ལོ་ལྟུ་ལྟུ་
 སྤྱི་ལོ་བཅིགས། སྤྱི་ལོ་མངའ་རིས་སྤྱི་ལོ་གསུམ་གྱི་ལྟུ་ལྟུ་རྣམས་སྤྱི་ལོ་
 ལྟུ་ལྟུ་པལ་ཆེར་དབང་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱི་ལོ་གཉེན་གྱི་བཅོན་པོ་ཞིས་པའི་

མཚན་སྟོན་གྱི་ཅོད་པན་གསལ་བ་ལ། བོད་དུ་ཀླུ་པོའི་མཚན་ཅན་ཐོག་མར་
 བྱང་བའི་ཀླུ་རབས་དང་པོ་དེ་ཡིན། དེ་ནས་བརྒྱུད་མདོ་དུས་མཐོ་སྐར་གི་
 ཡུལ་གྱི་འདིར་ཞང་བོད་ཀླུ་ཁབ་གཉིས་སུ་ཆགས། ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་དེ་ནི་
 ཀླུ་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་ཤོང་དུ་བྱང་བའི་ཀླུ་སྐན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་
 བྲང་ཚན་དུ། རྟོད་གྱི་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱང་བའི་ཀླུ་སྐན་
 ཞིག་ཡིན་ལ། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོས་བོད་ཡུལ་གྱི་ཀླུ་སྐན་ནམས་ལ་དབང་
 བསྐྱར་ནས་ཀླུ་པོ་བྱེད་པའི་དུས་སུ། ཞང་ཞུང་གི་ཀླུ་སྐན་གྱིས་རྟོད་ཚུགས་
 དབང་དུ་བྱས་པས་བོད་དང་ཞང་ཞུང་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོས་
 བོད་ཡུལ་གྱི་ཀླུ་པོ་མ་བྱས་པའི་ཤོང་དེར། ཀླུ་སྐན་སེལ་མ་བཞི་བཅུ་
 གྱིས་ཏེ། སྤྱིད་ཚུགས་ནས་བོད་ཡོངས་གཅིག་དུ་སྤྱད་སྐབ་པ་ཞིག་བྱང་མེད་
 བྲང་། བོན་དང་དེའི་རིག་གནས་ལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་དད་པ་དང་ཡིད་
 ཆེས་བྱེད་རྒྱ་དེ། ཐུན་མོང་ཅན་གྱི་ཁ་སྤྱོད་ཤིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས། བོན་གྱི་
 གཞུང་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་འབྱུངས་ཡུལ་
 ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལྱང་རིང་གི་ཡུལ་འདི་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་གྱི་ཡུལ་དུས་ལྟ་
 དུ་ཞིག་དུ་ཅི་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་ནི། བོད་གྱི་ཡུལ་འདིར་ཞང་ཞུང་སྐྱེ་བར་
 གསུམ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་སྟབས། དེང་དུས་ཀྱང་གཉའ་
 ཁྲི་བཅན་པོའི་ཤོང་གི་ཀླུ་སྐན་དེ་དག་གི་ནང་དུ། ཀླུ་རབས་དང་བོན་
 རབས་སོགས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་གསལ་པོར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་ནི་ཞང་ཞུང་
 ཀླུ་སྐན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཀླུ་སྐན་གཞན་ནམས་ནི་གཉའ་ཁྲི་
 བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་སྟོང་དུ་ཐིམ་རྒྱུས། ཡུལ་གྱི་མིང་དང་ཀླུ་སྐན་
 གྱི་མཚན་ཅན་ཞིག་དུང་ཏོང་གི་ཡིག་ཆ་དང་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 རྟོན་》བཅས་ན་གསལ་བ་ལས་གཞན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐོར་ནམས་མཐོང་རྒྱ་
 མེད་པར་གྱུར་འདུག །

གཅིག །གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་སྐོར།

བོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལྷགས་དར་བ་ནས་བརྒྱུད་བོད་རང་གི་གནའ་

པོད་ཆོས་ལུགས་རྒྱུ་དང་པོ་དང་རིག་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ཐམས་
 ཅད་བྱེད་ཐབས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསུབ་རྒྱུ་དང་སྒོ་སྤྱོད་ལྟར་ཡོད་ནའང་།
 སྤྱི་རྒྱུ་གཏུང་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་རིགས་རྩལ་དེ་ཆོས་རྒྱལ་གོང་མ་རྒྱལ་གྱི་
 མེས་པོ་ཡིན་སྟབས། མཆོན་ཅན་དང་མཛད་རྗེས་རགས་རིམ་ཅན་རེ་ཕྱིས་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱལ་སྤྱི་བཞུགས་ཡོད། ཡིན་ནའང་སྤྱབས་དེའི་པོད་
 མི་རྒྱལ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ལ་དགའ་ཞེན་དང་དད་གུས་ཆེ་བླགས་པའི་
 རྒྱུ་གིས་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་གི་ཁུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ཅི་
 སྟབས་བྱས་པར་མ་ཟད། པོད་མིའི་རིགས་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཁུངས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་
 བཅོན་པོ་དེ་རྒྱ་གར་གྱུ་ཀྱའི་གཏུང་རྒྱུད་ལས་བྱུང་ཚུལ་སོགས་བཤད་ཡམས་མི་
 འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་སྒོ་ནས་བྱོན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔའ་པོ་
 གཙུག་ལག་ཤིང་བ་དང་། དེར་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་པོ་ཆབ་སྤེལ་ཆེ་བཙན་
 རུན་ཆོགས་ལ་སོགས་མཁས་པ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་དབུད་གསུམ་ཆོད་མའི་
 བདེན་དཔང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ལྟན་འབྱེན་མཛད་དེ། ལོ་རྒྱུས་དངོས་
 ཀྱི་རྒྱལ་པ་དེ་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་སྟབས། སྤྱི་ཡུལ་དེ་ལ་དབུད་པ་
 སོགས་ཀྱི་སྒྲིལ་པ་མང་པོ་དགོས་མེད་ཏུ་མཐོང་ནས །འདྲིར་ཁུངས་ལྟན་གྱི་
 ཡིག་རྒྱུ་དག་ན་གསལ་བ་བཞིན། ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་དེ་ཅུང་ཟད་
 བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་བཅུམས་པའི་
 《མཁས་པ་ལྟུ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། “ཡུལ་སྤྱི་པོའི་ཡུལ་ནས། སྤྱི་མི་མོ་
 མོ་བཙན་བྱ་བའི་དུས་ནས་ཐེ་རང་སྤྱན་དབྱ་སྤྱིས་པའི་རྒྱུང་དག་ཐེ་རང་མང་
 རྩ་ལྟ་བེ་ར་བྱ་བ། ལྷོས་གདོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁེབས་པ། སྤྱག་སོར་དུ་བ་
 འབྲེལ་བ། ཤིན་ཏུ་གཏུག་རྒྱུ་དང་རྩལ་མཐུ་ཆེ་བ་གཅིག་བྱུང་བས། འདྲི་
 སྤྱད་གས་བཤུག་དགོས་ཟེར་ནས། སྤྱི་པོའི་ཡུལ་གྱི་བན་པོན་རྩལ་མཐུ་ཅན་
 རྒྱལ་གྱིས་ཐེ་རང་སྤྱིས་འདེབས་བྱས་ནས། པོད་དུ་བཤུག་པ་ལ། དེར་པོད་
 ཀྱི་མིས་རྗེ་འཆོལ་བ་དང་འབྲུད་ནས་ཁྱོད་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་བྱས་པས། ང་སྤྱི་

པོའི་ཡུལ་གྱི་མི་གཅིག་ཡིན་ཟེར་བས། འོ་ན་ཕྱག་སོར་དང་མྱེ་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་
 གཅིག་འདུག་པ། བྱོད་ལ་རུས་མཐུ་འདྲ་བའི་ཡོད་བྱས་པས། ཁོ་ན་རེ། རུས་
 མཐུ་དང་རྩེ་འཕྲུལ་ཆེ་དྲགས་པས་བཤུག་པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་ངེད་གྱི་རྩེ་བཙུལ་
 འོ་བྱས་ནས་གཉའ་བའི་བྲི་ལ་བྲངས། རྩེ་འདི་གཉའ་བྲི་བཙན་པོ་ཡིན་བྱས་
 རུས་རྩེ་བཙུལ་བའི་འོ་རྒྱས་གདའ་སྟེ། འདི་ནི་རྩེ་འདི་རྩེ་ན་ནམ་མཚར་ལགས་
 སོ།” ཞེས་དང་། ཡང་ལྷང་སྒྲུང་པ་རོལ་པའི་རྩེ་རྩེ་འདི་མཚར་པའི་《ཡུམ་བྱ་སྒྲུ་
 སྒྲུང་གི་དཀར་ཆག་》ལས། “སྐུ་པོའི་ཡུལ་དུ། བྱ་མོ་བཙུན་བྱ་བའི་མངལ་ན་
 ཐེ་རང་སྐྱེན་དག་སྐྱེས་པའི་རྒྱུང་མཐའ་ལྷ་བེ་ར་བྱ་བ་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་ལམོར་
 ལེགས་པ། ཕྱག་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ། ཤིན་རུ་མཐུ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་ཡུལ་
 མི་ཀུན་གྱིས་འདྲར་བཙུངས་ནས་ཡུལ་སྐད་པ་དེ་བོད་རུ་འོངས་པའི་ཆོ། བོད་གྱི་
 མི་རྣམས་རྩེ་བོ་འཛོལ་བ་དང་བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་རུ་འཕྲད་ནས་བྱོད་སྐུ་
 ཡིན། གང་ནས་འོངས་དྲིས་པས། ང་སྐུ་པོའི་ཡུལ་ནས་འོངས། ད་བོད་ལ་
 འགོ་བྱས་པས། འོ་ན་བྱོད་ལ་རུས་པ་ཅི་ཡོད་ཟེར། དེ་ན་རེ། ང་རུས་མཐུ་
 ཆེ་བས་ཡུལ་ནས་སྐད་པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་བྱོད་གྱིས་བོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་
 དགོས་ཟེར་ནས་གཉའ་བར་བྲི་བཏེགས་ཏེ་རྒྱལ་པོར་བསྐོས་པས་མིང་ཡང་
 རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཙན་པོར་བཏགས། ” ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་
 འོ་ན་རུ་གཅིག་ཡིན་པར་སྒྲུང་བ་དང་། རྩེ་འདི་སྐུ་མིས་མཚར་པའི་《ལྷུ་
 ཆོས་འབྱུང་》ལས། “ཡང་གསང་ནི་ཐེ་རང་མང་སྐྱ་ལྷ་བེ་ར་ལས་ཆད་པའམ་
 ཡུལ་སྐུ་ཡུལ་ནས་སྐུ་མི་མོ་བཙུན་གྱི་རུམ་ནས་བྱང་བ་གཅིག་དང་རྒྱལ་པོ་
 གཉའ་བྲི་བཙན་པོར་མཚན་གསལ་ནས་བོད་རྩེ་བྱས་པའི་འོ་རྒྱས་ཡོད་དོ།”
 ཞེས་ཐེ་རང་མང་སྐྱ་ལྷ་བེ་ར་ཞེས་པ་ནི་གཉའ་བྲི་བཙན་པོའི་ཡབ་གྱི་རིགས་
 རུས་དང་། བྱ་མོ་བཙུན་ཞེས་པ་ཡུམ་གྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད་འདུག །སྐབས་
 དེར་བོད་རྒྱལ་པོ་གནམ་གྱི་བྲི་བཏུན་པོ་ཆང་མ་ཡུམ་གྱི་རུས་མཚན་བོད་སྐྱོད་
 ཡོད་པ་ལ་བལྟས་ན་མ་ཡུམ་གྱི་རུས་མིང་དེ་གལ་ཆེན་ཞིག་བཙུངས་ཡོད་པར་
 གསལ། དེར་རུས་སྐུ་པོ་རྩོང་གི་རྒྱུ་མདོ་སྟེ་ཤོག་ནང་རུ་གཉའ་བྲི་བཙན་པོ་

འབྲུངས་ཡུལ་ཡོད་པ་གྲོང་དེའི་མིང་ལ་བྱ་མོ་ཁ་ཞེས་ཟེར་བ་གཉའ་བྲི་བཅན་
 བོའི་མ་ཡུམ་གྱི་བྱིས་ཚང་གི་མིང་ཡིན་པ་ད་ལྟར་བཤད་ཡོད་འདུག གྲོང་ཚོ་
 དེའི་རྒྱལ་རི་བཅན་ཚོད་སྤྱི་སྤྱི་བཅན་ཟེར་བའི་གཞི་བདག་ཅིག་ཡིན་ཡོད་
 པ་དེ་གཉའ་བྲི་བཅན་བོའི་མ་ཡུམ་གཞི་བདག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཤད་སྲོལ་སྤྲང་། །

འདིར་ཐེུ་རང་ཞེས་པའི་ཐ་སྤྱད་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་འདྲེ་ཐེ་རང་གི་མིང་
 ཁོ་ན་ཡིན་པར་སེམས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་དབུས་སུ་ལྷ་སྤྱི་ཞེས་པའི་
 བྱིས་ཚང་དེའི་ནང་ཏུ་སྤྱེས་པའི་མི་དེ་ལྟ་དང་སྤྱི་རིགས་སུ་གོ་བར་བྱས་ན་མི་
 འཐད་པ་དང་། ཁམས་སུ་བྱ་ཚོད་ཅེས་པའི་བྱིས་ཏུ་སྤྱེས་པའི་མི་དེ་བྱ་ཚོད་ཀྱི་
 སྤྱི་སྤྱི་ཡིན་པར་བཤད་ན་མི་འཐད་པ་བཞིན་ཏུ། འདི་ཡང་ཐེ་རང་མང་སྤྱི་ཞེས་
 པ་ནི་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་གྱི་བྱིས་ཚང་ངམ་རིགས་རུས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ངེས།
 གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་སྤྱི་བོའི་ཡུལ་ཏུ་མི་ཚང་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་བྱ་སྤྱི་དགའི་ཐ་
 རྒྱུད་ཏུ་འབྲུངས་ཤིང་མཐུ་ཚལ་ཆེ་དྲགས་པས་ཡུལ་མིས་སྤྱད་ཅེས་པ་དང་།
 བོད་རྒྱལ་ཆེ་བོ་འཚོལ་བ་དང་འཕྲད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཆེ་བོ་བྱེད་ཞེ་
 རུས་ཞེས་དྲིས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱད་ན། གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཐུགས་
 རྒྱུད་གྲོང་པོ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་མཆེད་མང་སྤྱི་བས་ཡུལ་གྱི་དཔོན་བོའི་བརྒྱས་
 བཅོས་དང་བཞིག་མོ་སོགས་ལ་མགོ་སྤྱར་མ་འདོད་པར་ལོ་གྲངས་མང་པོ་
 ཞིག་གི་རིང་ལ་བྱེད་ལོག་དང་དོ་རྒྱལ་བྱས་ཀྱང་། མཐར་དབྱུང་ཤུགས་མང་
 ཏུང་གིས་བརྟན་མ་ཐུབ་པར་ཡུལ་དེར་སྤྱོད་པའི་ཐབས་ཟད་དེ། བོད་ཡུལ་
 དབུས་ཀྱི་ཚུགས་སུ་ཡུལ་བྱད་ནས་འོངས་པ་དང་། ལམ་བར་ཏུ་བོད་ཡུལ་
 དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱན་དག་གི་མནར་གཅོད་འོག་ནས་བྲོས་བྱོལ་བྱུང་བའི་རང་གི་
 མགོན་དང་དབྱུང་རོགས་འཚོལ་བཞིན་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཆོ་ཁག་ཅིག་དང་
 འཕྲད་ནས། དེ་དག་དང་ལྷན་ཏུ་དབྱུང་བཞེབས་ཏེ་ཡུལ་ཡར་སྤྱང་ཏུ་ཐེབས།
 ཐོག་མར་ཡར་སྤྱང་ཚུགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱན་དེ་དབང་ཏུ་བསྐྱུས། སྤྱི་མཁར་ཡུམ་
 ཏུ་སྤྱི་སྤྱི་བཅོམས། དེ་ནས་མངའ་ཐང་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་མཐར་དྲགས་
 ཀོང་སོགས་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱན་པལ་ཆེར་དབང་ཏུ་བསྐྱུས་ཡོད་པ་ནི་ཟུར་

བཟུམ་ལེབ་མཐོང་གི་རྣམ་པ་འདི་རེད། དེ་ལྟར་མིན་ན་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་
 སྤྱོད་ནས་བོད་རྒྱལ་ཡོང་བའི་ལམ་བར་དུ། བོད་མི་ཚོས་ཐུགས་རྒྱུས་བོར་སོང་
 བའི་ནོར་ཐུགས་བཅའ་བ་བཞིན་རང་དགར་རི་ལ་འཛེགས་ཏེ་རང་གི་མགོན་
 དང་དབྱང་གཉེན་ལ་འོས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་བཅའ་བ་དང་འཕྲད་པར་མིན་པ་
 བློ་ཤིང་སྤྲོ། གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་གྱི་དབྱེད་པ་ «བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་
 རིམ་གཤམ་ཡི་ཐིང་བ་» ལས། “བཤད་ཚུལ་འདི་ལྟར་ན་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་
 འབྱུངས་པའི་ས་ཆ་ནི་བོད་མྱོངས་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་ཏེ། ད་ལྟ་ཉིང་བྲི་ས་བྲུལ་ཁོངས་
 སྤོ་མེས་རྫོང་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་ཡུམ་ནི་སྤོ་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་མོ་བཅུན་བྱ་
 བ་དེ་ཡིན་པའི་བྱ་སྤྱན་དགའི་ཐ་རྒྱུད་ཡིན། ཐ་ཡུལ་དང་བྲུལ་ནས་བོད་ཀྱི་
 དབྱུས་སུ་འབྱོན་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡང་ཁོང་བྲུགས་རྒྱུད་གྲོང་ལ་ཚལ་སྤོ་བས་
 ཆེ་བས་ཡུལ་དེའི་འགོ་པའི་བརྒྱུ་དམོན་དང་བཟུམས་ཁྲིམས་སྒྲིགས་ཁྲུ་མ་
 འདོད་པས། ཡུལ་མི་ཚོས་ཕྱིར་བུད་བྲུས་ཚུལ་རྣམས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་
 འཕེལ་རིམ་དང་། ས་ཡུལ་གྱི་ཆགས་བབ་སྒྲིགས་ཡུལ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་
 བབ་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལྷག་པར་ «ལྷུ་ཚོས་འབྱུང་» ཅུང་
 བོན་གྱི་འདོད་ཚུལ་དྲངས་ཏེ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་གསེགས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བརྒྱན་
 ཞེས་པའི་ནང་གི་ས་མིང་དཔེར་ན་གཤམ་ཡུལ་གཡམ་ཁང་དུ་གསེགས། དེ་ནས་
 སྤྱོད་འབྱུམ་གྱི་མདོར་གསེགས། དེ་ནས་དྲགས་ཡོན་མཁར་དུ་གསེགས། དེ་
 ནས་ང་ལ་གཡའ་མ་མོང་དུ་གསེགས། དེ་ནས་དྲགས་ཡུལ་ཤིང་ནགས་དུ་
 གསེགས། དེ་ནས་ལྷ་ལྷུང་ལྷག་པར་གསེགས། དེ་ནས་ཡར་བྲིམ་སྒྲིགས་ཀར་
 གསེགས། དེ་ནས་བཅན་ཐང་སྤོ་བཞིན་གསེགས་ཞེས་པ་སྒྲིགས་ས་མིང་མང་
 པོ་ཞིག་ད་ལྟ་འང་ངོས་འཛིན་རྒྱ་ཡོད་པར་མ་ཟད། སོ་རེམ་ཡང་སྤོ་ཡུལ་ནས་
 ཀོང་པོ་དང་། དེ་ནས་དྲགས་པོ་བརྒྱུད་ཡར་ལྷུང་དུ་ཕེབས་པ་གསལ་པོ་
 མཚན་གྱིན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་སྤྱོད་འབྱུམ་གྱི་མདོ་ཞེས་པ་ནི་ཡིག་ཆ་དུ་མའི་
 ནང་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཐོག་མར་ལྷ་རི་གྲང་དོར་ཕེབས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་
 རྒྱང་ཞིང་། ལྷ་རི་གྲང་དོར་གོང་པོ་ཉིང་བྲི་རྫོང་ཁོངས་སྤྱག་ཅེ་རྒྱས་གྱི་ན་རྒྱ་

སྒྲིང་ཆོའི་འགམ་རུ་ཡོད་པའི་རུས་སྤྱིས་སོན་རིར་གཤགས་པ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་
 གྱི་གནས་རི་དེ་ཡིན་པ་དང་། ར་ལ་གཡའ་མ་སྒྲིང་ཞེས་པ་ནི་ལྷུང་སྒྲིང་པས་
 བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་སྒྲིང་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རུགས་
 པོ་སྟེམ་སྟོང་ནས་སྤང་རྩྱུང་རུ་ཡོད་པའི་ལམ་བར་ན་ཡོད་པའི་དེང་སང་ཡང་
 ཀོང་པོ་ར་ལ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གཤགས་པའི་ལ་ཆེན་དེ་ཡིན། ཡར་བྱིས་སོག་ཀར་
 བྱི། ཡར་སྤྱང་སོག་ཁ་ཞེས་པ་ས་དབྱིབས་སོག་པའི་གཞུགས་ལྟར་ལ་བཤད་པ་
 ཡིག་ཆར་གཞན་རུའང་གསལ་ཞིང་། མཐར་ཡར་སྤྱང་གི་བཅོན་ཐང་སྟོ་བཞིར་
 ཐེབས་པ་སོགས་དེས་པ་རྟེན་པའི་ར་འཕོད་ཐུབ་པ་དང་། རུས་མཆོངས་
 གཉའ་བྱི་བཅོན་པོ་དང་སྒྲིང་གི་གཏུང་རྒྱད་ལ་སྤྱུ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཆོན་སོགས་
 དོན་ཐད་བཤད་ཚུལ་རུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱུ་བོའི་ཡུལ་ནས་བྱོན་པའི་རྒྱལ་པོ་
 དེ་ལ་མཆོན་སྤྱུ་རྒྱལ་ཞེས་སོགས་པ་ལོ་རྒྱུས་བྱུང་བ་དངོས་ཀྱི་སོག་ནས་གསལ་
 བཤད་གང་ལེགས་བྱུང་བ་བཅས་མདོར་ན་གཉའ་བྱི་བཅོན་པོ་ནི་ལྷ་དང་ཐེ་
 རང་མ་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གི་མི་ཡང་མ་ཡིན་པར་བོད་རང་གི་མི་
 ཞིག་ཡིན་ནོ།” ཞེས་སོགས་གྲིས་ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་རེག་པའི་
 དཔུང་གཏམ་མོ། །

ང་ཆོའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་གཉའ་བའི་བཙན་པོ་གནམ་
ནས་བབས་པ་དང་། ལྷ་ལས་ཆད་པར་བཤད་པ། རྒྱུ་བཙན་སྐམ་པོ་སྐྱབ་
རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་སྐབས་དབུ་ཡི་སྟེང་དུ་འོད་དཔག་མེད་པའི་དབུ་
ཡོད་པ་སོགས་འདིག་རྟེན་མི་ལྷགས་ལས་འདས་པའི་བཤད་སྟོལ་བྱང་ཡོད་པ་
འདི་དག་ལ་ཡ་མཆོན་སྐྱེས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡང་མེད་དེ། བཤད་
སྟོལ་འདི་རིགས་ནི། གནའ་བོའི་རྒྱལ་པོ་དང་མི་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་ལ་
དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་རང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་འདོན་ཏེ་རང་ཉིད་ལྷའི་
རྒྱལ་པ་མི་ཡུལ་དུ་ཡོང་བ་ཡིན་ཚུལ་དེལ་བསྐྱགས་བྱེད་རྒྱ་དེ། རུས་རབས་དང་
བརྒྱན་པའི་དབང་བསྐྱར་བྱེད་སྐྱད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཉག་ཅིག་ཡིན་སྐབས། བོད་
ཡུལ་གཅིག་ཤུ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་མི་རིགས་གཞན་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་

ཡུལ་རུའང་དེ་ལྟར་རུ་བྱང་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། ཡེ་ལྷེ་བ་ཡུ་ཐིའི་རྒྱལ་པོ་རྩ་
ལའོ་ཟེར་བ་དེས་རང་ཉིད་ལྟའི་བྱ་རྒྱུད་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། པ་མིས་ལུན་རྒྱལ་
པོ་ཉན་ཚོ་ལ་སྤྱིས་ཟེར་བ་དེས་མི་དམངས་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་བྲིམས་
ཡིག་གཅིག་བཅུམས་ཡོད་པ་དེ་ཉི་མའི་ལྟས་གནང་བྱང་ཟེར་བ། རྒྱ་ནག་རྒྱ་
རྒྱུད་རྒྱལ་རབས་གྱི་རུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ནི་ལྟའི་སྤྱིས་པོ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་བཤད་སྟེལ་
བྱང་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས། གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་བའི་རུས་ཚིགས་གྱི་སྟོར།

རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་བའི་རུས་ཚིགས་གྱི་སྟོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་ཁ་ཤས་བྱང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས། 《བསྟན་ཅིས་ཀྱན་བརྟམ་》གྱི་རེ་མིག་
རྒྱ་བཀོད་པའི་སྤྱུ་པའི་བསྟན་ཅིས་དེ་ལོ་རྒྱུས་གྱི་རུས་རབས་དང་མཐུན་སྦྲང་
ཆེ་ཤོས་སུ་མཛོང་སྟེ དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་417པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་ཡིན་ཞིང་།
བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་རྟིང་པ་དག་ལས། རྒྱལ་པོ་
གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་ནས་བཤད་
པའི་སྟབས་སུ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་རྟིང་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་
དང་། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་།
བོད་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་འདོད་པ་དང་། གཏུམ་པོ་རབ་
སྦྲང་གི་བྱ་ཤར་པའི་གཏུང་རྒྱུད་འདོད་པ་བཅས་གཏུང་རྒྱུད་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་ཁ་ཤས་བྱང་འདུག་ཀྱང་། རྒྱལ་པོ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་གཏུང་རབས་བཞི་
པ་ཙམ་ཞིག་ན་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་བཞིན་པ་
གཅིག་མཐུན་རུ་བྱང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛོང་
པའི་ 《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཉོག་རྟིང་པོ་སྦྲང་ཅིའི་བཅུད་》 ལས། “ལ་ལ་ན་རེ།
འདི་ནི་རྒྱ་གར་ཡུལ་བརྟན་ནས་ཆད་དེ་མ་ག་རྟིའི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་རྟིང་
པོའི་བྱ་མ་སྤྱེས་དག། དེའི་བྱ་གཞོན་ཅུ་འཆར་བྱེད། དེའི་བྱ་སྟོབས་མཆོག་
དང་སྟོབས་རྒྱུད་རོ། །སྟོབས་རྒྱུད་ལ་སྤྱིས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཚིགས་མཆོན་དང་
ལུན་པ་བྲམ་ཟེ་མཆོན་མཁན་ལ་བསྟན་པས། མཁན་པོས་མཆོན་འབྲུལ་ཏི་

འདི་མཆེད་པ་རན་པས་སྒྲུགས་ན་བཟང་ཟེར་ནས་གཡོག་བདུན་དང་བཅས་
 སྒྲུགས་པ་ཡིན་ཟེར་ཏེ་དེ་ཡང་མ་ཡིན།” ཞེས་གཞན་ལུགས་དགག་པའི་ནང་
 ཏུ་རྒྱལ་པོ་གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ནས་བཅིས་པའི་མི་རབས་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་
 གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་གསལ་བ་དང་། ཡང་རང་ལུགས་བཞག་པའི་
 སྐབས་སུ། “འོ་ན་གང་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོ་སྤྱིང་བཅན་སྐམ་པོའི་ཞལ་
 ནས། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་བོད་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ལ། སྐམ་རྒྱལ་པོ་ཤར་
 པའོ། །དེ་ལ་སྐམ་གཉིས་བྱང་བའི་རུ་བོའི་རྒྱུད་ལ། བཅུན་མོ་དམ་པ་ལ་སྐམ་
 ཤིག་བཅས་ཏེ། སུ་བོ་མིག་བྱ་མིག་ལྟར་མས་ཀྱིས་ཡར་འགོབས་པ། དཔྱལ་བའི་
 དབྱེས་ཆེ་བ། གཡུ་ཡི་སྤྱིན་མ་ཡོད་པ་སོགས་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་ཚུལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་དེ་ལས་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ནས་བཅིས་པའི་མི་
 རབས་ལྔ་པ་དེའི་སྐབས་སུ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་གསལ་བ་སྟེ། དང་
 པོ་དེ་རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་དང་། གཉིས་པ་འཆར་བྱེད་ཀྱི་སྐམ་ཤར་པ་དང་།
 གསུམ་པ་ཤར་པ་ལ་བྱང་བའི་སྐམ་གཉིས་དང་། བཞི་པ་སྐམ་དེ་གཉིས་ལས་
 རུ་བོ་བྱང་བའི་རྒྱུད་པའམ་སྐམ་དང་། ལྔ་པ་རུ་བོའི་སྐམ་དང་བཅུན་མོ་དམ་
 པ་གཉིས་ལ་སྐམ་ཤིག་བཅས་པ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས།
 དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་བྱང་བའི་བཤད་
 སྟུལ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་ཞེན་དང་ཆེ་བསྟོད་ཐལ་དྲགས་པ་
 ཅམ་ལས་རྒྱ་མཆན་གཞན་མེད་ནའང་། དོན་དེས་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་བྱང་
 བའི་རུས་ཆོགས་ནི་སྐབས་དེ་ཡིན་པ་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ལོ་
 རྒྱུས་དེབ་ཐེར་པལ་མོ་ཆེ་ལས་དེ་ལྟར་རུ་གསལ་བའི་བྱིར་དང་། སྤོན་གྱི་མཁས་
 པ་ཆོས་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་རིགས་རུས་ཀྱི་ཁྲུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་བཅོལ་བའི་
 སྐབས། དེ་དང་རུས་རབས་མཚུངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་གདུགས་
 ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མ་དགོས། འཆར་བྱེད་དང་གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ལ་སོགས་
 པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་རུས་མཉམ་ཡིན་པ་རྒྱ་
 གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནངས་སུ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ་ནི་

སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་གྱི་625པའི་མེ་སྤུལ་ལོར་སྤྱི་བལྟམས། 545པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་སྤྱི་
 ངན་ལས་འདས། དེའི་སྤྱི་ལོ་544པའི་མེ་སྤུལ་ལོར་སྤྱི་པའི་འདས་ལོ་ཆེ་བའི་
 འགོ་ཚུགས་ཡོད་པ་ནི་དེང་རུས་འཇིག་རྟེན་འདིར་ཡོངས་སུ་གྲགས། སངས་
 རྒྱུ་ལྷ་ལོ་ལས་འདས་ནས་མི་རབས་ལྔ་རུག་ཙམ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་གཞུང་གི་
 བཅོན་པོ་འབྲུངས་པ་གསལ་བ་དང་། སྤུལ་པས་བཞེད་པའི་གཞུང་གི་
 འབྲུངས་ལོ་གཉིས་པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་འདུག འདིགས་པས་བཞུགས་
 བྱུང་འབྲུག་སྤྱི་ ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅོན་སྤུལ་པོ་ནས་སྤྱི་དང་མའི་བར་རྒྱལ་
 རབས་བཅུ་ལྔ་པའི་ལ་ཁྱོན་བཞེས་ལོ་གྲངས་ 224 ཟླ་ཡོད་པ་དེ་ཆ་སྤྱི་མས་
 བྱས་ན་རྒྱལ་རབས་དེ་ལ་ལོ་གྲངས་22ལྔ་པའི་མེ་འབྲུག འདི་དག་གི་
 རིང་པོ་དེ་ཆོས་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་བྱས་པར་མ་ཟད།
 ཉེ་འཁོར་གྱི་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ། འཇང་ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་
 རུ་དམག་དྲངས་ཏེ་ས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། པོད་ནང་དུ་འང་ཆོས་བོན་གྱི་གྲུབ་
 མཐའ་གཉིས་པོ་མ་མཐུན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དུས་ཟླ་དང་འབྲུག་པ་མང་པོའི་
 བྱུང་བཅོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོས་མཐའ་མ་སྤྱི་པ་སྤྱི་མ་མཐའ་སོགས་ནས་འདས་
 པ་དང་། འགའ་ཞིག་དགྲུང་ལོ་གཞིན་ཅུའི་དུས་སུ་དམག་འབྲུག་གི་ནང་དུ་སྤྱི་
 གཤེགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་གཞིགས་ན། སྤྱི་བཅོན་པོ་དེ་གི་
 རྒྱལ་རབས་དེ་དག་སྤྱི་ཆོས་ཡུན་ཆད་དེ་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ལས་ཅུང་
 ཟད་རིང་དགོས་པ་དོན་གྱིས་གྲུབ། སྤྱི་བཅོན་པོའི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ཀྱི་
 དུས་སུ་སྤྱི་བྱུང་ཟླ་དང་འབྲུག་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཞིན་
 རྣམས་སུ་གསལ་གྱུར། འདི་ལྟ་བུའི་དམག་འབྲུག་གི་ཡོ་ལང་ཆེན་པོ་དང་།
 ལྷག་པར་དུ་གྲུབ་མཐའ་ནང་མི་མཐུན་པའི་འགལ་རྒྱུན་དེ་འདྲ་མེད་སྤྱབས།
 རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་སྤྱི་བྱུང་པའི་དུས་ཡུན་དེ་ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལས་རིང་དགོས་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་གྲུབ། བལྟན་རྩིས་ཀྱན་
 བདུས་སུ་བཞོད་པའི་སྤུལ་པའི་ཡུགས་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་གྱི་417པའི་ཤིང་གྱི་དེ་
 གཞུང་གི་བཅོན་པོའི་འབྲུངས་ལོ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་གྲང་ལྟེ་

ཅམ་ན་ཡབ་གནམ་རྒྱ་གཤེགས་སོ། དེ་ལྟར་ཀླུ་པོའི་མཆན་བཞེས་པ་དང་།
ཁབ་བཞེས་ཏེ་སྤྲུངས་པ་དང་། ལས་ཆན་དང་བྲིམས་ཡིག་གཏན་ལ་
ཕབ་པ་རྣམས་ནི་ཀླུ་པོའི་སྤྱོད་ཆོས་ལ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། དང་པོ་སྤྱོད་
པོའི་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་དཔོན་དང་མ་མཐུན་པར་འཐབ་ཆོད་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་
བོད་རྒྱ་ཡོང་ནས་བོད་ཡུལ་དབང་རྒྱ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་ལོ་གངས་
མང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་སྟོན་མ་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་སྤྲུལ་གྱི་ཆེབས་ཁ་
ཐུབ་ཅམ་ན་ཡབ་གནམ་རྒྱ་གཤེགས་ཞེས་པ་ལ་བརྟགས་ན། བོད་སྤྱི་ལ་དབང་
བའི་ཀླུ་པོའི་མཆན་སྟན་བཞེས་རྗེས་སྤྲུང་ཡང་མཆོ་བཟའ་ཁབ་རྒྱ་བཞེས་
ཏེ་སྤྲུལ་མཁུ་བྲི་བཅན་པོ་འབྲངས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། གྲུང་གོ་བོད་རིག་པ་ཞིབ་
འཇུག་ཏེ་གནས་ཀྱི་ཡིག་སྐྱར་གྱི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་དང་རྒྱ། གཏུལ་བྲི་
བཅན་པོ་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་360ལོར་བོད་ཀྱི་ཀླུ་པོའི་བྲིས་འཁོད་ཚུལ་
བྲིས་འཇུག་པ་དེ་ཡང་དོན་འདི་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། ཐུ་ཀླུ་བཅན་པོའི་རྒྱུ་རབས་ཀྱི་

སྤྱིང་དབང་གི་བྱུང་ཁོངས།

གཅིག །ས་ཁོངས།

བོད་ཀྱི་ཀླུ་རབས་ཆོས་འབྲུང་རྣམས་ལས་ཀླུ་པོ་གཏུལ་བྲི་བཅན་པོ་ནས་
དར་མ་བྱ་རྒྱུ་བཅན་པོའི་བར་གྱི་ཀླུ་རབས་རྣམས་ལ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་
བའི་ཀླུ་པོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཡིན་ནའང་ཆོས་ཀླུ་སྤྱིང་བཅན་སྐམ་
པོས་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ཡུལ་སྤེ་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་
བྱས་ནས། ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་ཀླུ་ཁམས་ཞེས་པའི་བོད་དེ་དང་། ཀླུ་ཐུན་
སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཤེན་རབ་མི་པོ་ཆེ་བོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་
དག་ལས་གསལ་བའི་བོད་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཡུང་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཀླུ་བྲིན་ཆེ་ཆུང་
གཅིག་རྒྱ་བསམ་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཀླུ་སྤྱིང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡུལ་
དབྱས་སུ་ཀླུ་སྤྱིང་བཅུ་གས། ཐོགས་མཐའ་ན་གནས་པའི་ལ་རྒྱས་དང་།

སྟོང་པ། གཙང་པ། རྒྱལ་ཀོང་། མདོ་ཁམས་སྟོང་སྟངས་སྟོང་གི་ཡུལ་གྱི་
 ཐམས་ཅད་རང་གི་སྲིད་དབང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བརྟུག་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་བྲག་
 པའི་མིང་སྤྱི་ལ་ཐོགས་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བོད་ཁམས་ཞེས་པའི་མིང་བྱང་
 ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། དེར་རྒྱས་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་རྒྱ་བོད་སྤྱི་ལ་གཙང་རིགས་
 ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །ཁམས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་《དེབ་ཐེར་དཀར་
 བོ་》ལས། “འོན་ཀྱང་རྗེ་གཉའ་བྲི་བཙན་པོ་བོད་ཁམས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་
 སྟགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཅམ་ལ་མོངས་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དང་། རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ས་མཆོམས་བྱ་བ་དེ། དངོས་པོའི་གནས་ཚུན་ལ་རི་མོར་བྱིས་པ་ཞིག་
 མེད་ཀྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོའི་དབང་ཤྱགས་ཀྱིས་ཅི་ཅམ་རྒྱ་བྱབ་པའི་
 སྟོགས་དེ་ཅམ་ཞིག་ལ་ཡུལ་དེའི་ཐ་སྟངས་འདྲེན་པ་ཡིན་པས། དེ་རྒྱས་ཀྱི་བོད་
 ཁམས་བྱ་བ་དེ་ཡང་ཡུལ་ཉི་ཆོ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།” ཞེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་གནའ་བོའི་རྒྱས་སུ་བོད་ཅེས་པ་དེ་དེར་རྒྱས་སྟོ་ཁ་སྟོགས་ཀྱི་
 ཡུང་པ་འདི་ཅམ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། ཡུམ་བུ་སྤྱ་སྐང་གི་དཀར་
 ཆག་སྟགས་སུ་གཉའ་བྲི་བཙན་པོ་སྤྱ་བོ་ནས་ཡུལ་བྱད་དེ་ཡོང་བའི་ལམ་བར་
 བྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་རྒྱ་བོད་མི་ཆོས་རྗེ་འཆོལ་བ་དང་འཕྲད་པ་དེ་དག་
 གིས་གཉམ་དྲིས་པ་དང་། ར་སྤྱ་བོ་ནས་འོངས། ད་བོད་རྒྱ་འགྲོ་ཞེས་བཤད་
 པ་ལ་བརྟགས་ན་བོད་ཅེས་པ་དེ་ཡར་ཁྱུང་གི་ཡུལ་འདི་ཅམ་ཞིག་ལ་ཟེར་གྱིན་
 ཡོད་པར་ངེས། དེས་ནས་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་བཙན་པོ་སྤྱ་བོ་ནས་ཡུལ་བྱད་དེ་
 བོད་རྒྱ་ཐེབས། ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ནམས་དབང་རྒྱ་བརྒྱས།
 དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་བརྒྱེད་དེ་སྟོང་གི་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཅམ་
 ལས་གཞན་པའི་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཐམས་
 ཅད་རང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བརྟུག་སྟེ་སྤྱ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་ཡོངས་
 སུ་གྲགས་པ་དེ་བྱང་འདུག་ལ། སྐབས་དེར་བོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེ་སྤྱ་རྒྱལ་
 བཙན་པོའི་སྲིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཡོངས་ཀྱི་ས་མིང་རྒྱ་ཆགས་ཤིང་། དེའི་རྒྱས་
 སུ་རྒྱལ་ཕྱན་མང་ཆེ་བ་སྤྱ་རྒྱལ་བཙན་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཆུད་བྱབ་ཡོད་པ་

ནི་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།

མཆོན་རུ་གཉའ་བྱི་བཅན་པོ་ཞེས་སུ་གྲགས། །

སྐྱེ་མཁར་ཐོག་མར་ཡུམ་བུ་སྒྲ་སྒྲར་མཛད། །

སུམ་པའི་བོན་པོ་ཨོ་ཡོང་རྒྱལ་བ་བརྟུལ། །

རྒྱབས་རྗེ་སྲིད་པ་རྒྱལ་སྒྲན་འབངས་སུ་འདུས། །

ཞེས་རྒྱབས་ཡུལ་དང་སུམ་པའི་ཡུལ་སོགས་དབང་རུ་བྱས་ཡོད་པར་གསལ་བ་
དེ་ལྟར་ན་སུམ་པའི་ཡུལ་ནི་དེང་རུས་མདོ་སྟོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་ཡིན་པ་དང་།
རྒྱབས་ཡུལ་ཞེས་པ་རིན་སྲུངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་སུ་ཡིན་པ་ཐོས་པས། དེས་ན་སྐྱེ་
རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྲིད་དབང་གི་བྱུ་ཁོངས་དེ་དབྱས་གཅིང་མན་དང་མདོ་
ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཆ་དེ་དག་ཡིན་པ་ཁྱེད་སྟོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དང་རུ་གསལ་
པོར་འཁོད་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་རྒྱལ་གཉིས་པ་ལུ་བྱི་བཅན་པོའི་རུས་
གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བོན་དར་རྒྱལ་བཤད་པའི་སྐབས་«བྱམས་མ་»ལས། “རྒྱལ་པོ་
དེའི་རུས་བོན་གྱི་འདུ་གནས་སོ་བདུན་བཅུགས་”ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
“དེ་ཡང་འདུ་གནས་སོ་བདུན་ནི་སྐྱེ་འབྱེལ་ལས། དབྱ་ཅ་ན་བཅུ་གསུམ།
གཡོན་ཅ་ན་བཅུ་གསུམ། གཡས་ཅ་ན་བཅུ་གསུམ། ཅ་ལག་ན་དགུ་བཅས་སོ། །

དབྱ་ཅའི་བཅུ་གསུམ་ནི། དན་ལམ་རལ་གསུམ། འདམ་ཤོད་སྒྲར་མོ།
འཕན་ཡུལ་སྒྲུབ་དགར། མལ་རྩོ་བ་རབ། རྩན་གྱི་བྲག་དམར། ཏུས་པོ་རི་
ཐང་། ལྷ་ས་ཡེར་བ། གནམ་གྱི་ར་གད། གནམ་མཆོད་རིང་། སྟོད་རིས་
ཡུང་གསུམ། སྦྱིད་ཤོད་ཡུང་ནག །རི་རྒྱང་ཤ་མཐལ། མཆོག་གོན་རྒྱལ་མོ་
ཁང་དང་བཅུ་གསུམ་མོ། །

གཡོན་ཅའི་བཅུ་གསུམ་ནི། འོལ་ཀ་ཤུག་གཅིག །ཉང་ཡུལ་ཤིང་ནག །ཀོང་
ཡུལ་བྱི་སྒྲ། གཡའ་ཡུང་གངས་སར། ཡར་ཡུང་སོག་དགར། སྐྱམ་ཤོད་
ཐང་དགར། མལ་རྩོ་མཆོད་ཤོད་དང་བཅུ་གསུམ་ནོ།

གཡས་ཅའི་བཅུ་གསུམ་ནི། འུ་ཡུག་ས་ནག །ཤངས་ཀྱི་ཞང་ཆལ། བྱུང་གྱི་
མཁར་གདོང་། ཉ་ནག་རྒྱང་ལུ། འཛད་གྱི་རྒྱང་མཁར། སྐྱ་བུ་རྩོན་ལྷས།

གཙང་གི་ཁྱེད་ལྟ། ཟང་ཟང་ལྷ་བྲག་དང་བརྒྱད་དོ། །

རུ་ལག་གི་དགུ་ནི། ཉང་སྟོང་སྟག་ཆོལ། རྩ་མགོ་རྩོ་རིང་། མཁར་ཆེན་
བྲག་དཀར། མཆོ་ལཱི་འདྲིལ་རྩུང་། གཉའ་ཅེ་ཐང་ཤོད། གུམ་པ་ཁ།
རག་ཟ་ཐང་ལྷུ་མ། མང་དཀར་མདོ་ཕུག། །ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཐང་དང་དགུ་ལོ།” ཞེས་
རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ་ལུ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་
སྟུམ་ཅུ་ཙུ་བདུན་བཅུགས་ཡོད་པ་དང་། འདུ་གནས་བཅུགས་པའི་ས་གནས་
ཀྱང་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ཐངས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་གསལ་བ་འདྲི་ཡིས་ཀྱང་སྟེ་
རྒྱལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སྲིད་དབང་གི་ས་ཁོངས་དེ་ཅི་ཙམ་ཞིག་
ཡོད་པ་ཚུགས་ཅམ་ཤེས་བྱུག། །

ཞང་ཞུང་གི་རྒྱལ་སྐོར་དེའང་རྩུ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་རི་བཞིན་སྟེ་རྒྱལ་བཅན་
པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་རྩུང་མེད་ནའང་གང་ལྟར་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་སོགས་སྟེ་
རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་བཀའ་ལ་བཙུགས་ནས་ཞབས་ཞུ་བྱེད་དམོས་པ་ཞིག་ཆགས་
ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་རྩམས་ཀྱི་སྟེ་གཤེན་ནམ་སྟེ་སྟུང་དུ་ཞང་ཞུང་ནས་བོན་
པོ་རེ་བསྐོས་བཞག་བྱེད་དམོས་ཤིང་། 《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་སྟོང་པོ་སྟུང་ཅིའི་
བཅུད་》 ལས། “རྒྱལ་པོའི་རིམ་གྱོ་པ་ནི། བོན་པོ་ཙུ་གཤེན་གྱི་སྟུག་གར་
ཆོ་དང་། འཆོ་མི་གཤེན་བུ་རྒྱལ་ཆོ་གཉིས་ཀྱིས་སྟེ་བསྟུངས་སོ། །དེའི་སྟུག་ལུ་
བྲི་བཅན་པོ། བོན་པོ་གཤེན་པོ་ཆོ་རྒྱལ་གྱིས་སྟེ་བསྟུངས་སོ། །དེའི་སྟུག་དང་
བྲི་བཅན་པོ། དེའི་དུས་སུ་ཞང་ཞུང་གི་གཤེན་བོན་ཀུན་འདུས་ཐེག་ཆེན་གྱིས་
སྟེ་བསྟུངས་སོ། །དེའི་སྟུག་སྲིབས་བྲི་བཅན་པོ། ཞང་ཞུང་གཤེན་པོ་ཀུན་རིག་
རྒྱལ་པོས་སྟེ་བསྟུངས་སོ།” ཞེས་སོགས་གསལ་བ་འདྲི་ཡིས་ཤེས་སོ། །

གཞན་ཡང་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་གྱི་རྩོ་རིང་གི་རོ་བཤུས་ཡིག་
ཆོང་ལས། སྟེ་རྒྱལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཁྱོན་བཤད་
པའི་སྐབས་སུ། “འཕུལ་གྱི་ལྷ་བཅན་པོ་འོ་ཞུམ་སྟེ་རྒྱལ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་
པོ་མཛེད་པ་ཡང་དག་ཐབས་མཁས་ནས་ཕྱིའི་དག་བདུལ་ཏེ། ཆབ་སྲིད་ནི་
ཕྱིར་དབུ་ཚྭ་སྟེར་ཞིང་བཅན་པ་[[]] [[]]ནམ་ཞར་མི་འཇུར། ཕྱིན་མི་

ཉམས་པའི་གཡུང་རྒྱུད་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནི་ཆེ། དེའི་ཕྱིར་སྟོ་སྟོགས་གྱི་མོན་
 རྒྱ་གར་དང་རྒྱལ་སྟོགས་གྱི་ཏ་ཟིག་དང་། བྱང་སྟོགས་གྱི་རྒྱ་གཞི་སྟེ་སྟེ་ལ་
 སྟོགས་པ། གཡུལ་[[]བསྟོན་ན། [[] བོར་བྱ་བ་ཀུན་གྱི་[[] [[]
 [[]འབྲུལ་གྱི་སྟོ་བཅན་པོའི་དབུ་ཚྭ་ག་བཅན་པོ་དང་[[] [[] [[]ཏེ་བོར་
 བྱི་མི་གུས་པ་མེད་དེ། སན་ཚུན་དཔེས་ཤིང་བཀའ་སྒྲུལ་དོ་ཙག་ཉན་པ་ཡིན།
 ཤར་སྟོགས་ནི་རྒྱ་འདུག་པ། ཉི་མ་ཤར་པ་ལོགས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྟེ། སྟོ་
 བལ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ཡུལ་བཟང་ཚུག་བཟང་གཙུག་ལག་ཆེ་བས་བོད་
 དང་ཐབས་གྱི་ཟླ་[[] [[] [[]དོ། " ཞེས་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་དེ་བོད་གྱི་ས་
 ཁོངས་ཡིན་པ་གཞི་གཞག་གི་སྟེང་རུ། ཐུ་རྒྱལ་བོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་སྟོགས་གྱི་
 མཐའ་མཆོམས་དེ་ཏ་ཟིག་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་ཡོད་པ་ལས། ཞང་ཞུང་
 ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་ཐ་དད་པ་དང་། མི་རིགས་ཐ་དད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རྒྱ་
 བཅིས་མེད། དེས་ན་བོད་རྒྱལ་རབས་དང་། ཞང་ཞུང་རྒྱལ་རབས་ཞེས་པའི་ཐ་
 སྟེང་ཅམ་ལ་མགོ་བོ་སྟོངས་ནས་མི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་བྱང་
 ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མི་རིགས་གཅིག་དེ་ས་སྟོགས་ཁག་
 གཉིས་སུ་གྱེས་ནས་ཆོ་དཔོན་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
 བ། རྒྱ་ནག་རྒྱ་སྟེ་ལོ་220ལོ་ནས་280པའི་བར་རྒྱ་བྱང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་
 ཞེས་པའི་རྒྱལ་རབས་དེ་ལ། བྱུ་བྱུ་ བྱུ་ ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་
 བྱང་ཡོད་པ་དེ་དོན་རྒྱ་མི་རིགས་གཅིག་དེ་ཆོ་ཤོག་ཆེན་པོ་གསུམ་རྒྱ་གྱེས་ནས་
 ཆོ་དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཡིན་ནའང་རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཅན་
 པོ་མན་ཆད་གྱི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་དབང་གི་ས་ཁོངས་ལ་
 འབྱུར་བ་རྒྱུ་ཟད་དེ་བྱང་ཡོད་པར་སྟངས་སྟེ། ཐུ་རྒྱལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་
 བོད་གྱི་རྒྱལ་སྐད་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས་ཐུ་རྒྱལ་བོད་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་
 ཅེས་པ་དེ་བཙུགས་པས། ཡུལ་སོ་སོའི་རྒྱལ་སྐད་རྣམས་ས་ཁོངས་དང་སྟོན་
 དབང་ཚོད་རེས་བྱས་ནས་སན་ཚུན་དམག་འབྲུག་བྱེད་པའི་རྒྱལ་རབས་གྱི་
 མཐུག་བསྟུས། དེ་ནས་བཟུང་གནམ་གྱི་བྲི་བརྒྱན་གྱི་རིང་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་

དུ་ཞིང་འཕྲོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་དཔུང་ལ་ཡར་
 རྒྱས་ཀྱི་ཤུགས་སྒྲོན་བྱེད་རྒྱུ་ལོ་སྐབས་བྱང་ཡོད་སྟབས། རྒྱལ་ཕྱན་ཁ་ཤས་ཀྱི་
 དུལ་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་གང་ཐད་ནས་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་
 དག་གི་ནང་དུ་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་བྱུར་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་
 འཇུགས་རྒྱུ་རེ་བའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཡང་འགའ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་གི་
 བྱམ་བཙན་པོ་བཀོངས་ནས་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་མཁན་འབངས་ལ་
 ངམ་རྟ་རྩེ་ཞེས་པ་དེའང་། རྒྱལ་ཕྱན་བརྒྱ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་
 ཞིག་གི་རིགས་རྩས་ཡིན་པ་ «ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་» ལས།
 “ཁྱེད་སྤྱི་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཡིན། བདག་རྒྱལ་ཕྱན་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བ་
 ཡིན། རྒྱལ་འབངས་འཁྲུག་པ་ག་ལ་འོས།” ཞེས་གསལ་བ་དང་། གི་བྱམ་བཙན་
 པོ་དང་ལོ་ངམ་གཉིས་བཞུགས་ཡུལ་ཡང་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་གི་བྱམ་
 བཙན་པོའི་བཞུགས་ཡུལ་ནི་སྤྱི་རྒྱལ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བཞུགས་ཡུལ་ཡར་སྐྱོང་
 གི་སྤྱི་མཁར་ཡུལ་བྱ་སྒྲ་སྐང་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་དང་། ལོ་
 ངམ་ནི་གཙང་གི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། རུ་ལས་སྐྱེས་དང་སྤྱི་ལྟོ་
 “གོང་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དྲངས་ནས་ལོ་ངམ་བརྒྱལ་བའི་སྐོར་ «ལེགས་
 བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་» ལས། “དེར་རུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་སྤྱི་ལྟོ་སྤྱོད་
 དྲངས་རྒྱལ་མཁར་ཕྱིར་བ་སྟག་ཅེར་རྒྱལ་སར་བཏོན། དབུས་ཀྱི་འབངས་
 རྣམས་ཀྱིས་རུ་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་རྒྱལ་སར་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་ཕྱན་བྱས། མིང་རྒྱལ་
 པོ་གི་སྟོན་བརྒྱུད་དུ་བཏགས། དེ་ནས་གཙང་དུ་དམག་དྲངས་པས་གཙང་
 འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེད་ཀྱི་རྩེ་བོན་ཟེར་ནས་དམག་སྤྱོད་ནང་དུ་དྲངས་ཏེ་
 ཤམ་པོ་ཆེ་ནས་པབ། ལོ་ངམ་པ་བྱ་དམག་སྟོང་དང་བཙས་པ་གི་རུ་བསད་
 ཏོ།” ཞེས་དང་། «མཁར་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “ཉང་རོ་ཤམ་པོ་མཁར་གྱི་
 པ་རི་ལ་བྱ་རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་ཆང་ཡོད་པས་བྱ་རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་གསེབ་དུ་བཞུགས་ཏེ་ཉང་རོ་ཤམ་
 པོ་མཁར་ཆེ་ནས་པབ། ལོ་ངམ་པོ་བརྒྱ་མོ་བརྒྱ་བསད་སྐད། ཅིས་འཁོད་ཡོད་
 པ་དང་། གཞན་ཡང་སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་གི་བྱམ་བཙན་པོ་བཀོངས་

པའི་ཡུལ་དེའང་འདི་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ་《ཆོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་》
 ལས། ཀུའི་ལ་མ་ལས་ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དང་གཡུལ་སྤྱད་ནས་བོད་རྒྱལ་ནས་ལོག་
 པའི་ལམ་ཁ་ཆེའི་མི་ལུས་པ་གཅིག་ན་རེ། བོད་ཀྱི་དཔལ་པོས་གཞུ་ཀ་བ་ཙམ་
 ལ་མདའ་འབྲུག་མ་ཙམ་འཕེན་པ་བྱུང་། ས་ཀི་ན་ཟེར་ནས་པ་བོང་ན་ཕྱི་མ་མི་
 འདུག་པ་དམག་མི་ཆོས་མཐོང་བས། ལ་ལ་ན་རེ་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཟེར། ལ་ལ་ན་
 རེ་འབངས་ལོ་ངམ་རྟ་རྩི་ཡིན་ཟེར་བས་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་བརྟག་པའི་སྟོན་
 སྤྱ་བརྟག་པས་རྒྱལ་པོས་ཅལ་འགྲན་ཟེར་བ་ལ་ལོ་ངམ་གྱིས་ངས་མ་ཐུབ་ན་ང་
 ལ་ཆད་པ་ཡོང་སྟམ་ནས་གྲུ་ལོག་སྤྱུས་ཟེར། གང་ནའང་ཉང་རོ་ཆིབས་ཀྱི་ཐལ་
 ཏུ་སྐར་མ་ས་རི་ས་ག་ལ་འཐབ་རུས་བཏབ། ཅིས་དང་། ཡང་། རྒྱལ་སྤྱན་ལོ་
 ངམ་རྟ་རྩི་བྱ་བ་ལ། འཐབ་ཟླ་བཅོལ་ཏེ་འཐབས་པས་གྱི་རུ་བཀོངས། ཟངས་
 ཀྱི་གཏུ་སྤར་བརྟག་ལྷགས་གཟེར་བཏབ། ཉང་རྒྱ་སྤྱོད་མེད་ཏུ་བོར་བར་
 གྱུར། ཅིས་གིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་《ཐུང་ཆོས་འབྱུང་》 ཏུ། ཐུང་སྟོད་སྟག་ཆལ་
 ཞེས་གིས་པ་དེང་སང་གཙང་གི་རྒྱལ་ཆེའི་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་འདི་རེད། རྟ་
 རྩི་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོད་ཙམ་ལ་བསམས་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཉེར་འཁོར་ཞིག་ཏུ་སྟོད་
 ཅིང་ཉེན་རྟག་པར་རྟ་རྩི་ལ་འགོ་བའི་མི་སྤྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས་
 པ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྟ་པ་དང་། བོར་མ་ཞེས་རྒྱལ་པོ་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་འཕྲོག་
 ལས་ཐོན་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཕྱི་ཕྱོག་གི་མིང་ཡིན་ལ། རྟ་དཔོན་དང་། བོར་དཔོན་
 ཞེས་པ་ཡུལ་གྱི་དེ་དག་གི་མགོ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པ་ལས་བོར་
 རྟགས་ཁོ་ན་ལ་འཆོ་རྩི་བྱེད་པའི་མི་ཞིག་གི་མིང་མ་ཡིན་པ་ནི་དེང་རུས་ཞལ་
 བཞུགས་པའི་གནའ་མི་རྒན་པོ་འདི་དག་ལ་དྲིས་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ། དེ་ལས་
 གཞན་པའི་སྟོབས་འབྱོར་དང་མངའ་ཐང་རྒྱས་པའི་རྒྱལ་སྤྱན་གཞན་ཡང་བྱུང་
 ཡོད་པ་ནི། གཙང་པ་རྒྱལ་སྤྱན་ལོ་ངམ་གྱིས་གྱི་གུམ་བཙན་པོ་བཀོངས་ནས་
 རྒྱལ་སྤྱོད་འཕྲོག་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱས་གསུམ་པོ་རང་གི་མངའ་འོག་གི་རྒྱལ་
 སྤྱན་ནམས་ཀྱི་ནང་རུ་བོས་ནས་བཙན་ས་བཟུང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་《ཆོས་འབྱུང་
 མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

ལྷ་སྐྱུ་མཆེད་གསུམ་ཡབ་ཀྱི་དཀོར་མཛོད་ནས། །

ལྷ་ཡི་སྤང་བུ་ཅེུ་ཅ་དཀར་ཞེས། །

འཕུར་ཤེས་ཞོན་ནས་ཀོང་པོའི་ཡུལ་ཏུ་བློས། །

གཅེན་པོ་ཤ་བྲིས་ཀོང་གི་རྩེ་པོ་མཛོད། །

འབྲིང་པོ་བྱ་བྲིས་པོ་པོའི་མངའ་དབང་མཛོད། །

ཆུང་བ་ཉ་བྲིས་ཉང་པོའི་རྩེ་མཛོད་སྤང། །

ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་གཞིགས་ན། ཀོང་པོའི་ཡུལ་དེ་སྤྱ་རྒྱལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོའི་འཕུངས་ཡུལ་ཡིན་སྐབས་གཉའ་བྲི་བཅན་པོས་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་རྩེས་སུ། སྤྱ་པོའི་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་དབང་དེ་སྤྱ་རྒྱལ་རང་གི་གཉེན་ཆེན་ཞིག་གིས་བཟུང་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་མ་དགོས། དེས་ན་སྤྱ་གསུམ་པོ་ཡུལ་དེ་དག་ཏུ་བློས་བྱུང་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་ཡུལ་དེའི་རྩེ་པོར་བཀྱར་བའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དོན་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་དེའི་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་ཤུགས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱན་ལོ་ངམ་ལས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་གནས་ཚུལ་གོང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ནས་ར་འཕྲོད་བྱང་འདུག གྲི་བུམ་བཅན་པོས་བོན་བསྐྱབས་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེའང་བོན་གྱི་སྤྱ་གཤེན་ནམས་ཀྱིས་སྤྱི་ལ་རྒྱས་གཏོགས་བྱེད་དྲགས་པས་ཡིན་པར་གསལ་ཏེ་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》ལས། “ཁྱེན་ནི་བསྐྱགས་བྱང་ལས། ཆེ་གསུམ་དབང་གིས་མེ་འབར་བ། །ཆུང་གསུམ་སྤྱ་མའི་ཤིང་བསྐྱན་ནས། ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་ནི་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས། མངའ་ཐང་གིས་དྲེགས་ཆེ་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་མེ་འབར། སྤྱོན་པོ་ནི་སྤྱོད་དྲེགས་ཆེ་སྤྱི་སྤྱ་དོག་གི་མེ་འབར་ཞིང་། ཆུང་གསུམ་ནི་སྤྱོན་པོ་ལ་སོགས་པས་སྤྱ་མ་སྤྱི་ལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ལ་གདོན་ཞུགས་པ་དང་། བོད་འབངས་ཀྱི་ཁ་སྤྱོད་རན་པ་མཆེད་པ་སྤྱི་གསུམ་པོ་མའི་སྤྱི་རྒྱ་ཤིང་བསྐྱན་པ་ལྷ་བུར་གྱུར་ནས་གཡུང་རྒྱུད་གི་བོན་ལུབ་པོ། དེ་ཡང་སྤྱ་མ་རྩི་ལྟར་བཅུག་པ་ནི། སྤྱོན་པོ་ལི་བཅན་བཞེར་ན་རེ། རྩི་རྒྱལ་ལགས། བོན་པོ་མགོ་མཐོན་རྩི་མངའ་ཐང་ཁྱེར། ཞེས་པ་ལ་སོགས་དང་། སྤྱོན་པོ་བྱིང་པ་རཏ་ན་བྱ་

བ་ན་རེ། རྗེ་ལགས། གཤེན་པོ་རྣམས་མཐའ་རུ་སྐྱུགས་པའི་བཀའ་མཆིད་
གསུངས་པ་ལྟ། ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤང་པོ་རྒྱལ་ཁམས་སུ་
འབྱུམས་པ་རྟ་ན་སིང་རྩི་བྱ་བ་ཞིག་ཀྱང་ད་ལྟ་རྒྱལ་གཤེན་དང་དོ་མཉམ་པ་
ཅམ་གདའ་སྟེ། སྐུ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་རིང་ལ་རྒྱལ་སྲིད་པོན་པོས་བྱིར་བར་
མཆིའོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་མ་རྒྱལ་གཤེན་གྱི་བར་རུ་བཅུག་གོ་ ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “དེར་རྒྱལ་པོས་གཤེན་པོ་རྣམས་བསགས་ཏེ་གསུངས་པ།
སྐུ་གཤེན་རྣམས་གསོན་དང་། ར་ཡི་རྒྱལ་སྲིད་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་པོན་སྲིད་གཉིས་
ཅམ་མངའ་རིས་འདི་རུ་མི་ཤོང་བ་འདྲ་བས། ལྟ་བོན་སྒོ་བཞི་དང་། གེ་ཁོད་
ཐིས་འཕེན་དང་། གཙོ་གྱི་མ་བུ་ལན་ཆ་རྣམས་བདག་གི་སྐུ་སྤང་རུ་བཞག་
འཆོལ། ཕྱི་མ་རྣམས་བོད་རུ་བཞི་ལས་འདས་པར་གཤེགས་ཤིག” ཅེས་གསུངས་
ཡོད་པ་དང་། པོན་བསྐྱབས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་པོ་ཡང་གཙང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་
གསལ་ཏེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཁ་ཅིག་གིས་གཙང་རུ་རུབ་ལ་དབྱས་སུ་མ་
རུབ་བཤད། ཁ་ཅིག་གིས་བོད་ཁོ་ནར་རུབ་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ལྷང་གཏན་
ཆོགས་ཆེ་བས་ལྷང་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། བསྐྱབས་བྱང་ལས། དེ་གཙང་
རུ་རུབ་པ་ལས་དབྱས་མན་ཆད་རུ་མ་རུབ། ཅེས་དང་། འགྲེལ་པ་ལས།
དབྱས་ཀྱི་ས་སྒོར་རུ་པོན་མ་རུབ་པར་སྦྱོད། ཅེས་དང་། དབང་ཆེན་ལས།
བོད་ཀྱི་ས་སྒོར་རུ་སྲིད་པའི་པོན་ཐང་ཅིག་རུབ། ཅེས་པའི་ལྷང་དང་པོ་གཉིས་
ཀྱིས་གཙང་རུ་རུབ་པར་བཤད་ཅིང་། ཕྱི་མས་ནི་བོད་ཀྱི་ས་སྒོར་རུ་འབྲས་
བུའི་པོན་རུབ་པ་ལ་དགོངས་སམ་སྟུམ།” ཞེས་སོགས་བྱིས་འདུག །དེས་ན་
གཙང་གི་རྒྱལ་སྤན་ལོ་ངམ་གྱིས་སྐུ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་བྱིར་འདའ་བའི་
ཐབས་རུས་བཤམས་ཆོ། པོན་གྱི་སྐུ་གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་རྒྱལ་སྤན་སོ་སོའི་
སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ང་སོགས་ལ་ཁུངས་བཅོལ་ནས། དོན་དེ་ལ་རྒྱབ་
སྦྱོར་གནང་བའི་གསུངས་དང་མཛད་སྦྱོད་སོགས་སྟེལ་སྐབས་ཀྱི་བྱམ་བཅན་
པོས་པོན་སྦྱི་ལ་མགོ་གནོན་དང་། བྱི་བག་གཙང་ཚྭ་གས་ཀྱི་པོན་པོ་དག་
བསྐྱབས་ཏེ། ཏ་ཐིག་ཡུལ་གྱི་ཕའི་ཆོས་ལྷགས་ཤིག་བོད་རུ་བསྐྱར་ནས་དེ་

ལ་མཚན་པའི་སྐལ་དར་བ་ཞིག་ཀྱང་བྱང་འདུག བྱིས་སུ་པོ་པོ་ཚོས་སྤྲུག་གཟིག་ལ་ཁུངས་བཅོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞི་བཟུང་ཡོད་པ་འདྲ། ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་པའི་སྐོར་ལ་བྱིས་པ་དགའ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ཞིག་བཤད་སྐོལ་བྱང་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་གོང་གསལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་ལུང་ལྟར། གྱི་གུམ་བཅན་པོས་ཁ་ཆེད་རྒྱལ་པོ་དང་གཡུལ་སྤྱད་ནས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་སྤྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཅིང་ཐུང་ཡུལ་དུ་སླེབས་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་བསུ་བ་བྱས་ཏེ་བཀོངས་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེད་གཏེར་མཛོད་》ལས། “དེའི་ཆེ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུ་ཡིག་ལུལ་ཏེ་འོ་སྐོལ་གཉིས་ལ་ཆེ་འབངས་ཀྱི་བྱང་འདུག་པས་སྟོན་དུ་ངས་བྱོད་ལ་བསུ་བ་ཞིག་བགྱི། དེའི་རྗེས་གང་གསུངས་ཀྱི་སྐྱོ་སངས་བགྱིའོ། ཞེས་སྤྱིངས་པས། རྒྱལ་པོས་ཀྱང་ཁོས་ཟེར་བ་བདེན་གསུངས་ནས། འོ་སྐོལ་གཉིས་མི་མཉམ་པས་བྱོད་གྱིས་དང་པོ་ང་ལ་བསུ་བ་གྱིས་ཤིག་དང་དེ་ནས་འཁྲུག་པ་ཡང་བྱ་དགོས་ཟེར་རོ། འདྲེ་ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱད་ངོ་ལོ་མོས་བསུ་བ་བྱས། ཞེས་སོགས་འཁོད་པ་ལྟར་རོ། འདྲེ་ལྟར་ཡིག་ཚང་རྟེན་པ་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་རྣམས་མདོ་གཅིག་དུ་བྲིལ་ནས་བཤད་ན། སྤྱ་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཉེན་གྱི་བཅན་པོས་རྒྱལ་པོ་སྤྱད་སྐལ་མ་བཞི་བཅུ་དེ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས། རྒྱལ་པོ་སྤྱད་རྣམས་ཀྱི་བར་པ་ཆུ་ཚོད་ཚོད་སྤྱིང་དང་དམག་འཁྲུག་གི་མཆུག་བསྐྱེལ་ཏེ་རྒྱལ་རབས་བདུན་ཅན་གྱི་རིང་ལ་སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་བཀའ་འོག་དུ་རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་ཤུགས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་གོ་སྐབས་བྱང་ཡོད་སྟབས། མངའ་འོག་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྱད་དེ་དག་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་གཅིང་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྱད་ལོ་ངམ་གྱིས་སྤྱ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ལས་བྱུང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་འཇུགས་རྒྱུའི་ཐབས་ཀྱིས་བཤམས་ཆོ། གཅིང་སྟོགས་ཀྱི་པོན་གཤེན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་དག་ལ་ཁུངས་བཅོལ་ནས་ལོ་ངམ་གྱི་གོགས་སུ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་རྒྱས་གཞི་བཏོན་པས། སྤྱ་རྒྱལ་

བཅན་པོས་པོན་གྱི་དབང་ཤུགས་བཅག་ཅིང་གཅིང་ཕྱོགས་གྱི་པོན་པོ་ནམས་
 མཐར་བསྐྱོད་གནང་། སྟག་གཟིག་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་བོད་ཏུ་བསྐྱར་
 བྱས་དེ་ལ་མཆོད་པའི་གནས་བྱས། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ་དཔུང་
 འཇུག་བྱས་པས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ནས། སྤྱིར་ལོག་པའི་ལམ་བར་གཅིང་གི་སྤང་
 ཡུལ་ཏུ་སླེབས་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་གཡོ་ཐབས་གྱི་བསུ་བའི་མཛོད་
 སྟོའི་ཁྱིམ་ཏུ་མདའ་འཕངས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། སྤྱིར་བཏངས་གྱི་གཏུའི་ནང་
 ཏུ་བཅུག་ཏེ་ཉང་རྒྱ་ནང་ཏུ་བསྐྱར། དམག་ནམས་པམ་པར་བྱས་ཏེ་ཐུ་ཀླུ་
 བཅན་པོའི་རྒྱལ་སྲིད་འཕྲོག་སྤྱིས་གསུམ་པོ་སྤྱི་ཀོང་སོགས་རྒྱལ་ཕྱན་ནམས་
 གྱི་ཡུལ་ཏུ་བྱོས་བྱོལ་གནང་བས། ཡུལ་དེ་དག་གི་རྩི་པོར་བཀྱར། བཅུན་མོ་
 གཡོག་ཏུ་བཀོལ། སྤྱིས་མོ་རྒྱུང་མ་བྱས་ནས་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་སྤྱི་
 རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་ལོ་ངམ་གྱིས་བཟུང་། དེའི་རྩིས་རྒྱལ་པོ་གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་
 གཉེན་ཆོན་ཏུ་གྱུར་པ་བཀྲགས་གྱི་རུས་ལ་གཏོགས་པའི་དབུས་གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་
 སྟོན་པོ་ཏུ་ལས་སྐྱེས་གྱིས་སྟོ་བོའི་ཡུལ་ནས་སྤྱིས་འབྲིང་བ་བྱ་བྱི་གདན་དྲངས་
 ཤིང་ཁོང་གཉིས་དཔུང་བསྐྱེབས་ཏེ་གཅིང་ཏུ་དམག་དྲངས། ལོ་ངམ་འཁོར་
 གྱི་དམག་མི་སྟོང་ཆོ་དང་བཅས་པ་བསད་ནས། སྤྱིར་ཡང་ཐུ་ཀླུ་རང་གི་
 གཏུང་རྒྱུད་བྱ་བྱིས་བོད་གྱི་སྲིད་བསྐྱུངས། མཆོན་སྤྱི་དེ་གུང་རྒྱལ་ཞེས་གསོལ།
 དེའི་མཇུག་གི་རྒྱལ་རབས་ནམས་གྱི་རིང་ལ་སྲིད་དབང་གི་ས་ཁོངས་ལ་འགྱུར་
 བ་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་པར་ངེས་ཀྱང་། དེ་དག་གི་སྐབས་གྱི་དབུང་གཞིའི་
 ཡིག་རིགས་ཉུང་སྤྱབས་ཁ་གསལ་བ་ཞིག་བཤད་དགའ་ལོ། །
 རང་ངེས་ཤེས་ཆོད་ཅིག་ལ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་གྱི་ཡུལ་
 འདིར་ཐུ་ཀླུ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་འགའ་ཞིག་ཡོད་
 པར་གསལ་བ་ནི། 《དེབ་ཐེར་དགར་པོ་》 ཏུ་དྲངས་པའི་ཏུང་ཉོང་གི་ཡིག་
 ཆོད་དེའི་དོན་གོ་བདེ་བར་སྤྱིས་ན། མཁར་སྤྱིང་བ་སྟག་ཆེ་ན། རྒྱལ་པོ་
 སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཉེན་ཀར་ཉིང་བ་ན། ཟིང་
 པོ་རྩེ་སྟག་སྐྱུ་བོ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིར་བའི་ཡུ་ཕྱ་ཏུ། རྩེ་དེའི་འབངས་

མི་ཁྲི་ཚོ་གསུམ་ཡོད། ཟིང་རྩེ་རྟག་སྐྱུ་པོ་དང་། སྟོན་པོ་གཉན་འཛི་བྱང་གཉིས་ཀྱིས་ངན་སྦྱོང་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོན་འབངས་རྣམས་ལ་གཉའ་གནོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར། གཉན་འཛི་བྱང་གི་རྒྱུང་མ་པ་ཚབ་བཟས། བྱང་ཅོང་སྐྱུ་ལ་བརྟམ་བཅས་བྱེད་དྲགས་པ་མ་བཟོད་ནས་རྩེ་ལ་ཁྲུས་ཀྱང་། རྩེ་ཡིས་དེ་བཞིན་བྱེད་ཚོག་པའི་བཀའ་ཕབ། སྐབས་དེར་ཟིང་པོ་རྩེ་འོ་སྟོན་འབངས་དབང་ཏོ་རེ་བྱ་བྱ་དང་། གཤེན་ཁྲི་གཞིར་འདོན་གོང་གཉིས་འཐབ་པས་གཤེན་གྱིས་དབང་བསད། དབང་ཡི་ཕུ་བོ་ཕངས་ཏོ་རེ་དབྱི་ཚབ་ཀྱིས་རུ་བོ་བསད་པའི་སྟངས་དཔོན་ཚུ་ལ་རྩེ་ལ་ཁྲུས་ཀྱང་། ཟིང་པོ་རྩེ་ཡིས་གཤེན་གྱི་སྟོགས་སུ་བྱས་ནས་སྟངས་མཇལ་མི་དཔོན་པའི་བཀའ་ཕབ། དེ་ནས་བྱང་ཅོང་སྐྱུ་དང་། དབང་དབྱི་ཚབ་གཉིས་ཀ་ཟིང་རྩེ་ལ་ཡིད་ཆད། སྟོ་ལོག་སྟེ་མཁར་སྤྱིང་བ་རྟག་ཅེ་ན་རྒྱལ་པོ་རྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུང་རྒྱ་བྱིན་ཏེ་མགོ་འབུལ་ཁྲུས། ཟིང་པོ་རྩེ་ལ་དག་ལན་སྦྱོང་རྒྱུ་རེ་བ་བྱས་ཀྱང་། དག་ལན་མ་སྟོན་པའི་གོང་དེར་རྟག་རི་གཉན་གཟིགས་གོངས། རྒྱལ་པོ་ལ་སྐྱས་སྟོན་བཅན་དང་། སྟོན་གོལ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཅོང་སྐྱུ་དང་། དབང་དབྱི་ཚབ། དབང་བྱེས་སྣང་། དབང་བྱུ་ཚབ། མཚོན་མཚོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་སང་རྟག་ལ་མནའ་དཔང་བཅུགས་ཏེ་ད་ནས་བཟུང་སྐྱུ་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལ་བརྩི་བའི་ཁས་ལེན་བྱེད་བཅུག་ནས་སྟོགས་དན་བྱེད་རྒྱུ་ཞལ་བཞེས་གནང་། དེ་ནས་རྟམ་ཆད་བྱས་ཏེ། གཙུང་སྟོན་གོལ་དང་། དུམ་སྟངས་བཅུན་གཉིས་ལ་རྒྱལ་སྤིང་གྱི་གཉེར་ཁ་བཏད། བཅན་པོ་ཁྲི་སྟོན་བཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཁྲིད་ནས་ཟིང་པོ་རྩེ་བསད། དུམ་ངས་པོ་ཞེས་པ་དེ། འཕན་དུམ་ཞེས་མིང་སྟོས། བྱང་དབང་མཚོན་སྟོགས་བཞི་པོ་རང་གི་སྟོན་གལ་རྒྱ་བཅུག་ཅིང་དུམ་དེ་དག་གི་དཔོན་རྒྱ་བསྟོས། རྒྱལ་པོ་དེའི་རིང་ལ་བྱང་པོ་སྐྱང་སད་བྱང་ཅོས་གཅོང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་ཐུན་མགོ་བཅད་དེ། གཅོང་གི་རྒྱུད་བྱིམ་ཁྲི་གཉིས་ཁྲི་སྟོན་བཅན་ནམ་གནམ་རི་སྟངས་བཅན་གྱི་བྱག་རྒྱ་ལུལ་བས་བཅན་པོ་དབྱེས་ནས་གཅོང་རྒྱུད་ཉི་ཁྲིའི་དཔོན་པོ་བྱང་པོ་སྐྱང་སད་

ཟུང་ཅེ་བསྐྱོས་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟགས་ན། ཀྲུལ་པོ་གཉེན་
 ཁྱི་བཅན་པོས་ཐོག་མར་བོད་གཅིག་གྱུར་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཐུ་ཀྲུལ་གྱི་མངའ་
 ཁོངས་སུ་གྱུར་པའི་ས་ཁྱོན་དེ་དག་གནམ་རི་སྤྱང་བཅན་སོགས་ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་
 མ་ཚམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགའ་ཞིག་ཐུ་ཀྲུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལས་ཟུར་དུ་གྱུར་
 པའི་ཀྲུལ་ཕྱན་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། དེས་ན་གནམ་རི་སྤྱང་བཅན་སོགས་
 ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་མ་ཚམས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཁྱོན་དེ། གཉེན་ཁྱི་བཅན་པོའི་སྐབས་
 ཀྱི་ས་ཁོངས་ལས་ཀྱི་ཚུང་བའང་ཤིན་དུ་གསལ།

གཉིས། བྱིས་ས་དང་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི།

བྱིས་ས་དང་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་ནི་དབང་སྐུར་གྲལ་རིམ་གྱིས་གཞན་ལ་
 དབང་སྐུར་བྱེད་པའི་གལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་རེད། ཀྲུལ་ཁབ་ཆེ་ཚུང་
 གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཏུང་རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་པའི་བྱིས་ས་དང་
 ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་རེ་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག །ཡིན་ནའང་ཀྲུལ་པོ་གཉེན་ཁྱི་
 བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བྱིས་ས་དང་ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞི་གསལ་པོར་འཁོད་པའི་
 ཡིག་ཆ་ཤིན་དུ་ཆེད་དཀའ་བས། སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོར་བཤད་
 མ་ཐུབ་ནའང་། རྩེ་ཐོ་སྤྱོད་ཀྱི་མཛད་པའི་《རྩེ་ཐོས་འབྱུང་》ལས། “དེ་
 བས་ལྷུ་མ་བུ་སྤྱོད་དུ་གཤེགས་ཏེ། ཡེ་ནས་མཐོ་བ་ལ། ཐུག་ཚང་ལྟོ་དང་
 སྒྲགས། དེ་ནས་ཐིང་བ་སྒྲག་ཅེར་བྱོན་ཏེ་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་དཔྱ་རིམ་
 བྱིས་ནས། སྤྱི་སྤྱོད་ལ་རབས་ཚམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནས། གཙུག་ལག་གི་ཐང་
 བྱིས་ནི་ལྟའི་ལྷགས། སྤྱང་དང་རྩེ་ཐོ་ཅམ་ནི་བྱུང་། དགོངས་པ་འཕྱལ་གྱི་རས་
 ཆགས་པས། གསང་གོས་རྩམ་གསུམ་གྱིས་སྤྱོད་གི་དམིགས་སྤྱེ། མི་ལ་ཆད་
 རྩམ་གཉིས་དང་བཞིན་རྩམ་ལྡས་བོད་ཀྱི་བྱིས་ས་བཅས། ཡིག་ཚང་སྤེ་དཔྱ་
 དང་དཔའ་མཚན་རྩམ་བརྒྱད་བཀའ་རིམ་པར་གནད་སྤྱེ། འཛམ་བུ་གླིང་ན་
 མཐའ་བཞིའི་ཀྲུལ་པོ་བཞིས་ཡང་དཔྱ་འབྱལ་ལོ། ” ཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་
 ཟུང་ཟད་དཔྱད་ན། ཀྲུལ་པོ་གཉེན་ཁྱི་བཅན་པོས་ཐོག་མར་བོད་ཁམས་དབང་
 དུ་བསྐུས་ནས། རང་གི་མཆན་ཁོངས་སམ་དཔྱང་རོགས་གཙོ་བོའི་མི་གཉིས་

བསྐོ་བཞག་གནང་བ་ལ་ཕྱག་ཚང་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། དེ་
 གས་རྒྱལ་སྤྲོད་སྦྱོར་བ་ལ་མེད་རུ་མི་རུང་བའི་ཁྲིམས་དང་ལས་ཀའི་སྤྲིག་གཞི་
 བཅའ་བའི་དཔྱད་པ་གཟིགས་ནས་རང་གི་ནང་སློབ་ཆེ་རྒྱ་རྩམས་དང་སྙན་
 ཅིག་རུ་སྤྱིར་བ་སྟག་ཅེར་ཐེབས་ཏེ་གསང་རྒྱའི་སློབ་སྤྲིམས་དང་ལས་ཀའི་
 སྤྲིག་གཞི་བཅོས་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་དགུ་རིམ་བགྱིས་
 ཞེས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱུང་ན། རྒྱལ་པོ་གཙོས་པའི་སྐུ་ལའོར་མཐོ་རིགས་
 རྩམས་ཀྱིས་སྤྱིར་བ་སྟག་ཅེར་གནས་བཅས་ཏེ་ཁྲིམས་ཡིག་དང་སྤྲིག་གཞི་བཟོ་
 བ་ལ། སློབ་པོ་རྩམས་ཀྱིས་སྤྱི་ནས་རིམ་པར་བསྐྱུངས་ཏེ་གཞན་གྱི་འགྲུལ་ལམ་
 འཕོག་གིན་ཡོད་པའི་དོན་རུ་ངེས་ཏེ། དགུ་རིམ་མམ་རིམ་པ་དགུ་ཞེས་པ་ནི་
 རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཁ་སྐད་ཀྱི་གོམས་སློབ་རུ་ཁིན་རུ་ནན་པའི་སློབ་དམ་རྒྱ་བྱས་
 པའི་དོན་ལྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་རིམ་པ་དགུ་བཏབ། མནའ་ཐེངས་མ་དགུ་ལ་
 བསྐྱལ་ཅེས་པ་ལ་སོགས་ལྷུར་རོ། །

1. ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞིའི་སྐོར། སྲིད་གྱི་རྒྱུ་ལ་གཞི་འགོད་པའི་སྒྲིག་གཞི་མཐོ་
 མོས་ལ་གསང་ཤོས་རྣམ་གསུམ་བེད། དེའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་
 ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། ཆོས་ལུགས། རིག་
 གནས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་འགྱུར་བ་གལ་ཆེན་བྱུང་ཆོ། དེ་ལ་དབྱེད་པ་དང་
 རྒྱུ་མོལ་གནང་ནས་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་སྲི་བྱང་གི་དམིགས་སྟེ།
 དེའང་གནད་དོན་གྱི་རོ་བོ་གལ་ཆེ་ཆུང་དང་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་
 གསང་ཤོས་ལས་ཁུངས་ལའང་མཐོ་དམན་རིམ་པ་གསུམ་དུ་སྟེན་ཡོད་པ་ལ་
 གསང་ཤོས་རྣམ་གསུམ་བེད། །

ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་འདུ་འཁོད་བྱེད་ཡུལ་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཟུང་།
དེ་ལ་གཙོ་བོར་བོན་གཞུང་ལྟ་སྟོག་བྱེད་ཅིང་། ལྷ་གསོལ་བ་དང་། གཡང་
རྒྱབ་པ། གཏོ་འཁེབ་པ། ཡས་བརྒྱུད་ས་པ་བཅས་བོན་གྱི་བྱེད་སྐོར་ལྟ་ཆོག་ས་
བྱེད། སྤར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་རྒྱུད་ཅི་རིགས་བཤད་པའི་རྒྱུད་། མི་
ནུས་ཀྱི་རིག་པའི་རྩལ་རྒྱུད་ཞིང་སྟོ་སྟོས་ཀྱི་སྐོར་འབྱེད་པའི་ཕྱེུ་མིག་ལྟ་བུའི་

མཛེས་པ་བཅས། མདོར་ན་པོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསལ་བའི་རྒྱལ་པོ་
གཏུལ་བྱི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ཆབ་སྲིད་རྒྱུད་བྱི་རྒྱུད་མཛེས་པོ་ན་
གསུམ་ཞེས་པ་དེ་དག་དར་སྤེལ་བྱེད་ཡུལ་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཟུང་། །

གཞན་ཡང་ཆད་གཉིས་དང་བཞེད་ལྷ་བཅས་བྲིམས་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་
སྤྱི་གཞི་དང་། ཡིག་ཚང་རྣམ་དགུ་དང་དཔལ་མཆན་རྣམ་བརྒྱད་གྱི་བཀའ་
འབེབས་པའི་དམག་དོན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞི། མཐའི་རྒྱལ་ཁབ་
རྣམས་ལས་དབྱ་ཕྱད་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞི་བཅས་
ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད། །

2. བྲིམས་གྱི་སྐོར་ལ། གཙུག་ལག་གི་ཐང་བྲིམས་ནི་ལྟའི་ལྷགས་ཞེས་པ་སྤར་
གཡུང་བྱུང་བོན་གྱི་སྐབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ལྷགས་རྣམས་དེ་གར་
རང་གཏན་འཇགས་བྱས། མི་ལ་ཆད་རྣམ་གཉིས་དང་བཞེད་རྣམ་ལྷན་པོད་
གྱི་བྲིམས་བཅས་ཞེས་པའི་ཆད་ནི་བཅད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེས་ན་བཀའ་
ཡིས་བཅད་པ་གནང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བཟང་ལ་ནོར་གྱི་
དཔལ་དར་དང་བསྟོད་པའི་བསྐྱགས་བརྗོད་བཞུད་པའི་བཀའི་བཅད་པ་དང་།
ཉེས་ཅན་དང་ངན་པར་ལྷས་ལ་གཅོད་བརྒྱད་དང་ནོར་ལ་འཕྲོག་ལེན་སྟགས་
བྱེད་རྒྱུའི་བཀའི་བཅད་པ་སྟེ། ཅ་བའི་བྲིམས་སྟོལ་གཉིས་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱལ་
པོའི་སྲིད་ལ་ཕན་པའི་བཞེད་ལྷ་འཕམ་ལྷགས་སྟོལ་ལྟའི་བྲིམས་ལྷགས་བྱུང་ཡོད་
ཀྱང་འདི་དག་གི་མིང་ཅུ་ལའོད་པའི་ཡིག་ཆ་ད་ཕན་ལག་དུ་མ་སོན་སྐབས་
རེ་ཞིག་གསལ་བཤད་བྱེད་མ་ཅུས་སོ། །

ཡིག་ཚང་ལྷེ་དགུ་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་སྟོན་
པོ་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བསྐྱན་པའི་ཡིག་ཚང་གནང་བ་སྟེ། གསེར་ཡིག་ །གཡུ་
ཡིག་ །དབུལ་ཡིག་ །ཕྱ་མན་གྱི་ཡི་གེ། ཟངས་ཡིག་ །ལྷགས་ཡིག་དུག་པོ་དེ་
དག་རེ་རེ་ལའང་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་རེ་དབྱེ་བས་བརྒྱ་གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་
གི་གཞི་འཛིན་ས་ཡིག་ཚང་ལྷེ་དགུ་འདི་ཡིན་པར་ངས། །

དཔལ་མཆན་རྣམ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་

སྐབས་སྟེ། དག་འདུལ་གྱི་དཔལ་པོ་རྣམས་ལ་དཔལ་རྟགས་ཀྱི་ཆེ་བའི་མཆོན་
 མར་སྟག་སྟོང་སྟག་སྟུང་གཉིས། ཟེ་ཆེན་དང་ཟེ་ཆུང་གཉིས། གམ་རས་དང་
 སྟག་སྟོག་གཉིས་སྟེ་དཔལ་མཆོན་རྣམ་ཐུག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་གཞི་འདི་ལ་
 བཟུང་ནས་བཅད་བཅོས་དང་འཕྲི་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་ཞིག་
 རེད།

མ་བཅད་གསུམ་ལ། སྤྱ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་གཏུང་རབས་མདོར་བསྟུལ།

སྤྱ་རྒྱལ་བཅོན་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་གྱི་རྒྱལ་རབས་བགྲངས་ཚུལ་སྟོར་ལ། པོད་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་རྣམས་ལས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་འདུག་
 རྟེ། ཏུང་ཏྱང་གི་གཏེར་ཡིག་ནང་དུ་རྒྱལ་རབས་སོ་སོའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཆོན་
 དང་བཅས་པ་གསལ་པོར་འགོད་ཡོད་པ་འདི་ནི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
 དགའ་སྟོན་》 གྱི་རྒྱལ་རབས་བགྲངས་ཚུལ་སྟོར་དང་ཏུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཅུ་
 ལས་དོན་གཞན་རྣམས་པལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་དུ་འདུག དེ་བས་འདིར་སྤྱ་
 རྒྱལ་གྱི་གཏུང་རབས་རྣམས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལ་གཞི་བཟུང་
 བས་རྒྱལ་རབས་སོ་སོའི་མཆོན་དང་གོ་རིམ་རྣམས་འགོད་དོ། །

གཅིག་གནམ་གྱི་ཁྲི་བརྒྱན།

(སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ཏུས་ཆོད་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་360ནས་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་84ལ་བར་)

1. སྤྱ་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཏུང་གི་བཅོན་པོ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་417ལོའི་ཤིང་གྱི་ལོར།
 སྤྱ་པོའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཐེ་རང་མང་སྟུ་ལྷ་བེ་ར་དང་། ཡུམ་མོ་བཙུན་བྱ་བ་གཉིས་
 ལ་སྟེན་དགུ་འབྱུངས་པའི་ཐ་ཆུང་དེ་ཡིན་ལ། སྤྱ་ནར་སོན་པ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་
 ཏྱོང་ཞིང་སྟོབས་ཅུལ་ཆེ་སྟབས་ཡུལ་དཔོན་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས། མཐར་
 སྤྱ་པོ་ནས་ཡུལ་བུད་དེ་བོད་དུ་སྤྱིན། ལམ་བར་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་གྱི་གཏུང་
 གཞོན་འོག་ནས་བྱོལ་བྱས་དེ་མགོན་དང་དཔུང་གཉེན་བཅུ་བའི་བོད་
 མི་ཁག་གཅིག་དང་འབྲུད་པ་དེ་དག་དང་བསྟོངས་ནས་བོད་ཡུལ་དུ་སྤྱིན།
 ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་དེ་ཉིད་དབང་དུ་བསྟུས། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་360
 ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་ཡུར། སྤྱ་མཁར་ཡུམ་བྱ་བྱ་སྐང་བཅིགས། དེ་

ནས་ཞང་ཞུང་ཕུད་པའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཕལ་མོ་ཆེ་དབང་དུ་བྱས། བོད་ཀྱི་
བཅའ་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་སྟོན་ཐོག་མར་བཞེས། མཆོན་ཁེབས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་
ལ་སྟོང་དང་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། བོན་པོ་མཆོ་མི་སྐྱུ་རྒྱལ་དང་། ཅོ་མི་སྐྱག་གར་
གཉིས་སྐྱ་གཤེན་དུ་བསྟེན། ཕྱིར་བ་སྐྱག་ཅེར་ཐེབས་ཏེ་བྲིམས་དང་ལས་ཀའི་
སྒྲིག་གཞི་བཟོས། གནམ་ཐུག་ཐུག་གམ་ཐུ་ཆོ་བཟའ་བྱ་བ་ཁབ་དུ་བཞེས།
སྐུ་ཐུ་བྲི་བཅན་པོ་འབྲུངས་སྐབས་དེར་སྐྱ་ན་བགྲེས་པོར་སྐབས་སྐབས་སྐུ་
ཀྱིས་ཆེབས་ཁ་བྱབ་ཅུ་མ་གྱི་ན་ཆོད། ཏ་ལམ་སྐྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་345པའི་ཤིང་ཕག་
ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

2. སྐྱུ་རྒྱལ་གཉིས་པ་ཐུ་བྲི་བཅན་པོ། ཡབ་གཉེན་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་ཐུ་
ཆོ་བཟའ་འམ་གནམ་ཐུག་ཐུག་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་355པའི་མེ་
སྐྱག་ལོར་སྐྱ་འབྲུངས། སྐྱ་གཤེན་གཅོཌ་ལན་ཆས་མཛད། གསས་ཁང་ཁོ་མ་
ནི་རྒྱུད་བཞེངས། བོན་གཤེན་ནམ་མཁའ་སྤང་བའི་མདོག་ཅན་ལས་ཁྲོ་བོ་
དབང་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ཞུས། ལྷ་རི་གྲུང་ཐོ་ལ་བསྐྱབ་པ་བྱས། ཞང་ཞུང་ནས་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་གདན་དྲངས། བོད་དུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་
ཆེན་པོ་སུམ་རུ་ཅ་བདུན་བཅུགས། བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་ལེགས་བཅོས་
ཐེངས་དང་པོ་བྱས། སྐྱི་སྟོན་272པའི་ས་སྤང་ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

3. སྐྱུ་རྒྱལ་གསུམ་པ་དིང་བྲི་བཅན་པོ། ཡབ་ཐུ་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་ས་
བཟའ་དིང་དིང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱི་འབྲུངས། སྐྱ་གཤེན་གཅེ་སྟོན་དཀར་གྱིས་
མཛད། གསས་མཁར་ཁོ་མ་ཡང་ཆེ་བཞེངས། སོ་བཟའ་ཐམ་ཐམ་མ་ཁབ་
དུ་བཞེས།

4. སྐྱུ་རྒྱལ་བཞི་པ་སོ་བྲི་བཅན་པོ། ཡབ་དིང་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་སོ་
བཟའ་ཐམ་ཐམ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱི་འབྲུངས། སྐྱ་གཤེན་གཅེ་འོད་དཀར་
གྱིས་མཛད། གསས་མཁར་སྐྱ་ར་དབྱ་ཞུང་བཞེངས། དགོ་བཟའ་མེར་མེར་མ་
ཁབ་དུ་བཞེས།

5. སྐྱུ་རྒྱལ་ལྷ་པ་མེར་བྲི་བཅན་པོ། ཡབ་སོ་བྲི་བཅན་པོ་དང་། ཡུམ་དགོ་

བཟའ་མེར་མེར་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་གཤེན་མཆོ་མི་བྱང་སྤྲུལ་
གྱིས་བྱས། གསལ་མཁར་ཟོ་བོ་བྱང་ལག་བཞེངས། གདགས་ལྟ་དཀར་མོ་
ཁབ་ཏུ་བཞེས། །

6. སྤྱུ་རྒྱལ་དྲུག་པ་གདགས་བྲི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་མེར་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་
གདགས་ལྟ་དཀར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་གཤེན་དག་པ་མི་ཆེན་
གྱིས་མཛད། གསལ་ཁང་གཡུང་དྲུང་ལྟ་ཆེ་བཞེངས། སྤྱིབས་ལྟ་སྟོན་མོ་ཁབ་
ཏུ་བཞེས། །

7. སྤྱུ་རྒྱལ་བདུན་པ་སྤྱིབས་བྲི་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་གདགས་བྲི་བཅན་པོ་དང་
ཡུམ་སྤྱིབས་ལྟ་སྟོན་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་གཤེན་གཅེའུ་ཞལ་དཀར་
གྱིས་མཛད། གསལ་ཁང་ཁོ་མ་རུ་རིང་བཞེངས། ས་བཅན་སྤྱུ་རྩེ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་84པ་མེ་བྱ་ལོར་སྤྱུ་གཤེགས། འདི་ཡན་གྱི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་
སྤྱུ་གཤེགས་པའི་ཆོ་སྤྱི་པོའི་སྤྱུ་ཐག་ལ་འཇུག་ནས་སྤྱུ་ཕྱང་ས་ལ་མ་བཞག་པར་
གནམ་ཏུ་གཤེགས་པའི་སྤྱིར་ན་གནམ་གྱི་བྲི་བདུན་ཞེས་པའི་མཆོན་ཕྱང་བར་
གྲགས་ཀྱང་། དོན་ཏུ་སྤྱུ་ཕྱང་མེ་ལ་བསྒྲགས་པའི་ཏུ་བ་གནམ་ཏུ་སོང་བ་ལ་
དེ་ལྟའི་ཟེར་སྟོལ་ཕྱང་བར་མིན་ནམ་སྟུམ། །

གཉིས། སྤྱི་ལོ་སྟོན་གཉིས།

(སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་ཆོད་སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་84པ་ནས་སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་31པར་)

1. སྤྱུ་རྒྱལ་བརྒྱད་པ་གྱི་གུམ་བཅན་པོ། ཡབ་སྤྱིབས་བྲི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་
ས་བཅན་སྤྱུ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱུ་གཤེན་གཅེའུ་ཆོམས་དཀར་
གྱིས་མཛད། གསལ་མཁར་ས་ལེ་བྱེའུ་ཆང་བཞེངས། སྤྱུ་སྤྱིར་མེར་ལྷམ་ཁབ་
ཏུ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་84པ་མེ་བྱ་ལོར་རྒྱལ་པོའི་བྲི་འཛིན། ཏུས་
སྐབས་དེར་སྤྱུ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སྤྱུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཕན་རྣམས་སྟོབས་
ཤུགས་ཆེན་པོར་ཆགས་སྟབས། གཙང་གི་རྒྱལ་ཕན་ལོ་ངམ་དང་དེ་སྟོགས་
གྱི་པོན་པོ་རྣམས་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིར་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱས་པས་རྒྱལ་པོས་གཡུང་དྲུང་
པོན་བསྟན་བསྟུབས། དེའི་ཆོ་སྤྱི་གཤེག་གི་གྱུར་མ་ཏུ་ཞེས་པའི་ཡུལ་ནས་

ལྷག་གཟིག་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ལུགས་པོད་རུ་བསྐྱར་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མཆོད་རུ་བཀྲམ།
ཁ་ཆེའི་ཡུལ་རུ་དཔྱད་འཇུག་བྱས་ཏེ་གཡུལ་ལས་རྒྱལ། སྤྱིར་པོད་རུ་ལོག་པའི་
ལམ་རུ་གཅོད་གི་ཐུང་ཡུལ་རུ་སྤེལ་ས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱན་ལོ་ངམ་གྱིས་གཡོ་
ཐབས་གྱིས་བསྐྱུ་བའི་མཛོད་སྒྲིའི་ཁྲོད་རུ་མདའ་འཕངས་ཏེ་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་
81ལྷགས་བྱི་ལོར་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། སྤྱིར་བཏགས་གྱི་གཏུ་ནང་རུ་བཅུག་སྟེ་
ཉང་ཆུའི་ནང་རུ་བསྐྱར། དམག་རྣམས་པམ་པར་བྱས་ཏེ་ཐུ་ཀླུ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་
འཕྲོག། རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་སྤྱི་ཀོང་ལོགས་གྱི་ཡུལ་རུ་བྱོས། སྤྱིས་མོ་བཅོན་
དབང་གིས་ཆུང་མར་གྱུར། བཅོན་མོ་གཡོག་རུ་བཀོལ། པོད་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་
ལོ་བཅུ་གསུམ་ཅན་ལ་ལོ་ངམ་གྱིས་བཟུང་། །

2. ཐུ་ཀླུ་དགུ་པ་སྤྱི་ལུ་ཁྲུ་རྒྱལ། ཡབ་གྱི་གུམ་བཅོན་པོ་དང་ཡུམ་སྤྱི་
སྤྱིར་མེར་ལྷམ་གཉིས་གྱི་སྤྱིས་སྤྱི་འབྱུངས། སྤྱི་ན་གཞོན་པའི་སྤྱི་བས་སྤྱི་ཡབ་
རྒྱལ་པོ་ཉིད་ལོ་ངམ་གྱིས་བཀོངས་ཏེ། རྒྱལ་སྤྱིད་ཤོར་སྤྱི་བས་སྤྱི་པོའི་ཡུལ་རུ་
བྱོས་བྱོལ་ལ་ཐེབས། ཡུལ་དེའི་རྩེ་པོར་བཀྲམ། དེ་ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ཅན་གྱི་
རྩེས་སྤྱི་ཐུ་ཀླུ་གྱི་ཉེ་ཆོན་རུ་གྱུར་པ་བཀྲམས་གྱི་རུས་ལ་གཏོགས་པའི་སྤྱི་ན་པོ་
རུ་ལས་སྤྱིས་དང་དཔྱད་སྤེལ་བྱས་ནས་གཅོད་ཁུལ་རུ་དམག་དྲངས། མཁར་
ཉང་རོ་ཤམ་པོ་ཆེ་ནས་པར། ལོ་ངམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་བསད་དེ་སྤྱི་ལོའི་
སྔོན་གྱི་68པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོར་སྤྱི་ཡང་སྤྱི་ཀླུ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་ཐོབ། ཞང་ཞུང་གི་
ཡུལ་ནས་ཁུང་པོ་སྤྱི་ཁུང་རྒྱུ་དང་། ལྷ་ཁུང་རྒྱུ་སྤྱི་མཆོད་གཉིས་གདན་
དྲངས་ནས་པོན་གྱི་བསྐྱར་པ་སྤྱི་ཡང་དར་བར་བྱས། སྤྱིར་བ་སྤྱི་ཆེ་རུ་སྤྱི་
མཁར་དངོས་སྤྱི་བཅིགས། སྤྱི་གཤེན་གཅེ་གཉེན་བཞེད་གྱིས་བྱས། གསས་ཁང་
ཁྱི་སྤྱིར་བཞེདས། འོམ་ཐང་སྤྱི་མཆོད་ཁང་རུ་བཞེས། སྤྱི་བས་དེ་ནི་བཟོ་ལས་
ལག་ཆུལ་དང་ཞིང་ལས་ཐོན་སྤྱི་སྤྱིར་ལ་ཡར་ཐོན་ཆེ་ཤོས་གྱི་རུས་རབས་
ཤིག་ཡིན། འདི་གཉིས་ལ་སྤྱི་དེ་གཉིས་ཟེར་བའང་སྤྱི་ཀླུ་གྱི་སྤྱིད་
དབང་སྤྱིར་བའི་བར་སྤྱི་བས་སྤྱི་སྤྱི་རྩེས་སྤྱི་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ན་མིང་དེ་ལྷར་རུ་བྱུང་བར་སྤྱིར་། །

གསུམ། ས་ཡི་ལེགས་རྒྱལ།

(མིང་རྒྱུང་གི་རྒྱུ་རྩུ་ཚིང་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་31ལོ་ནས་གྱི་ལོ་142ལོའི་ཅན་གྱི་བར་)

1. སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱུ་པ་ཨེ་ཤོ་ལེགས། ཡབ་སྤྱ་ལྷུ་གུང་རྒྱལ་དང་ཡུམ་འོམ་ཐང་སྤྱན་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་སྤྱ་བས་ར་ཤིབས་ཤང་གིས་མཛད། གསས་ཁང་ས་ལེ་སྤྱན་སྤྱུག་བཞེངས། སྤྱ་ལྷུ་མ་བྱ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
2. སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱུ་གཅིག་པ་དེ་ཤོ་ལེགས། ཡབ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་སྤྱ་ལྷུ་མ་བྱ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་མི་མོ་རྒྱུང་གིས་མཛད། གསས་ཁང་ཁོ་མ་ཡང་ཆེ་བཞེངས། སྤྱ་ལྷུ་མ་ཐེར་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
3. སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱུ་གཉིས་པ་མི་ཤོ་ལེགས། ཡབ་དེ་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་སྤྱ་ལྷུ་མ་ཐེར་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་འཛིན་པོན་ཁོག་དེར་གྱིས་བྱས། གསས་ཁང་ས་ལེ་བང་བང་བཞེངས། བརྒྱུ་མོ་གུང་སྤྱན་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
4. སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱུ་གསུམ་པ་གོང་ཏུ་ལེགས། ཡབ་མི་ཤོ་ལེགས་དང་། ཡུམ་བཅན་མོ་གུང་སྤྱན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་མཆོས་པ་གནམ་འདུལ་གྱིས་མཛད། གསས་ཁང་རིན་ཆེན་བྱར་མང་བཞེངས། མཆོ་སྤྱན་འབྲོང་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
5. སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱུ་བཞི་པ་འབྲོང་ཞི་ལེགས། ཡབ་གོང་ཏུ་ལེགས་དང་། ཡུམ་མཆོ་སྤྱན་འབྲོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་སྤྱ་བོན་ཡེ་གཤེན་བརྒྱུང་འདུལ་གྱིས་མཛད། གནམ་སྤྱན་བྱ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས།
6. སྤྱ་རྒྱལ་བཅོ་ལྔ་པ་བྱ་ནམ་ལེགས། ཡབ་འབྲོང་ཞི་ལེགས་དང་། ཡུམ་གནམ་སྤྱན་བྱ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་གཤེན་ཨ་ལ་རུན་རྒྱུག་གིས་མཛད། སྤྱ་ལྷུ་མ་ཐང་ལེགས་ཁབ་ཏུ་བཞེས། འདི་རྒྱལ་པོ་སྤྱ་གཤེགས་པའི་ཆོ་བང་སོ་གཡའ་སྤང་མཆོམས་སྤྱ་བཏབ་པས་ན་ས་ཡི་ལེགས་རྒྱལ་ཟེར།

བཞི། རྒྱལ་ལྷུ་བརྒྱུང།

(མིང་རྒྱུང་གི་རྒྱུ་རྩུ་ཚིང་གྱི་ལོ་142ནས་གྱི་ལོ་341བར་ཅན་)

བན་བོན་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆའི་ནང་རྒྱ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་དོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་

སེའི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཆ་ལོང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། སྤྱ་རྒྱལ་གོང་
 གི་མངའ་མཛུགས་བཅུ་གཟུངས་པ་དང་། སྤྱ་རྒྱལ་གོང་རུ་མངའ་མཛུགས་བཅུ་གཟུངས་པ་
 ལ་སོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་མི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོམ་མར་སྤྱད་དང་སྤྱི་
 གཉིས་ལས་མཆེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། བོན་གྱི་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་བྱོན་
 ཚུལ། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་། གནམ་རིག་སྐར་ཚིས་སྐར་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ཅུང་
 ཟད་ཁ་གསལ་པོ་དང་། ཡིག་ཆ་མོད་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། །འོན་ཀྱང་ཚུལ་
 ལྟུ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་དེ་བཅོ་བོན་
 གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆའི་ནང་རུ་ཉ་ཅང་དཀོན་པོ་རེད་འདུག །སྤྱི་ལོའི་གོང་དང་
 བོད་རྒྱལ་སྐོར་མའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་སྤྱི་ལོའི་རྒྱུས་
 རབས་དང་སོའི་ནང་ཅམ་ན་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལྟུ་བརྒྱད་དང་། ཚིགས་ལ་བཅོན་
 ལུ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལ་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཅམ་ལས་
 ཡིག་ཆ་ཉ་ཅང་དཀོན་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་འདི་ལ་སོ་བོས་ཡུན་རིང་བསམ་སྟོ་
 བཏང་ཡང་རྒྱ་མཚན་མ་ཆེད། ཉེ་ལམ་འཛམ་སྐྱིང་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་
 དཔ་འགའ་ཞིག་བལྟས་པས་རྒྱུན་བྱས་ཉེ་སྐབས་དེའི་སྐོར་གྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 གནས་སྤྱངས་སྐོར་ལ་བསམ་ཚུལ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བར།

གནང་བའི་རོ་མ་བཅན་རྒྱལ་དང་། གནང་བའི་ཡོ་རོབ་གསེ་རིག་ཉམས་
 རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོར་གསུམ་སྟེ། རོ་མ་བཅན་རྒྱལ་ལ་ཕྱི་དགུས་བཅན་
 འཛུལ་བྱས་པ་དང་། བྱ་སེ་ཐུག་ནི་ཐིའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་(Christianity)ལུགས་
 རྒྱུན་རན་པ་དང་། ཕྱི་དྲུག་གི་རིམས་ནད་ཁྱབ་པ་བཅས་འགལ་རྒྱུན་ཆེན་པོ་
 གསུམ་ནད་དུ་འབྱས་ཡོད། འགལ་རྒྱུན་དེ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྐབས་དེར་
 བོད་ལའང་བྱུང་ཡོད་སྟེ་ད་ཀྱང་བདེན་དཔང་གི་དབྱུང་གཞི་མ་རྟེན་སྐབས་རེ་
 ཞིག་བརྗོད་མཆོམས་འཛོག་ཅིང་། དུས་དེར་བོད་ལའང་ཡོ་རོབ་དང་འདྲ་བའི་
 བྱུང་ཡམས་འདི་འདྲ་བྱུང་ཡོད་པ་རྗེས་དཔག་ལུས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་
 པོ་དང་གཞིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡོ་རོབ་དུ་བྱུང་བའི་ནད་ཡམས།

7 ལོ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་(维苏维) མི་རི་འབར་འགས་སྐབས་བྱུང་བའི་ནང་

ཡམས། ༡ སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུ་ཆ་ག་པའི་གཞོན་འཛེར་རྗེས་སུ་ནད་ཡམས།
 ༢ སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོ་ནས་༡༩༥༨ལོར་ཨན་ཏོང་ནི་ཡ་(Antoninus) ནད་ཡམས། ༣ སྤྱི་
 ལོ་༡༩༥༧ལོར་ལྷ་འབྲུམ་ནད་ཡམས་ལ་སོགས་པའི་འགལ་ཁྱེན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་
 པ་སྐབས་དེའི་རོ་མ་བཅན་རྒྱལ་དང་། རྟ་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་སུ་གསལ་བ་
 ལྟར་རོ། ཞོང་གསལ་ཡོ་རོབ་དང་། རྟ་རིག་དང་། བོ་སི་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་
 བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན། སྐབས་དེར་བོད་ལའང་དེ་དང་འབྲུ་བའི་
 ནད་ཡམས་ཀྱིས་གཞོན་འཛེར་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པར་ངས་ཏེ། ཞོང་གསལ་
 ཀྱི་ཡུལ་གྱ་དེ་དག་ལ་ཡམས་ནད་དང་རིམས་ནད་ཀྱིས་འཛིགས་པ་བྱུང་བའི་
 སྐབས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་གསལ་མ་འོས་དཔེ་དུས་དང་མཚུངས་པ་
 དང་། བོད་ཀྱི་རུབ་རྩོགས་ཁང་ཁྱེད་གི་ཡུལ་ནི་གནའ་བོའི་བོ་སི་དང་ཏ་ཟིག་
 སོགས་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན་པ་དང་། རྟག་དུ་ཆོང་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་
 སྟབས། དམག་འབྲུག་དང་། ནད་ཡམས་སོགས་འགལ་ཁྱེན་གང་བྱུང་འབྲེལ་
 བ་ཡོད་སྤྱིད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་གོང་གསལ་ས་གནས་ཁག་
 དུ་ནད་ཡམས་ཀྱིས་འཛིགས་པ་བྱུང་བའི་དུས་དེར་བོད་འདིར་སལ་ཆེར་རྒྱལ་
 བོ་རྒྱལ་ལྟེ་བརྒྱད་དང་། ཆོགས་ལ་བཅན་ལྷ་སོགས་ཀྱི་དུས་དང་འགྲིགས་
 འདུག་པས་རྒྱལ་རབས་འདི་དག་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་མང་མེད་པ་
 མ་ཟད། བོད་ཁམས་འཛེར་ཞིག་སོང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ནི་རྟག་རི་གཉན་གཟིགས་
 དང་། གནམ་རི་སྤོང་བཅན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་བོད་རྒྱལ་པོས་དབང་བརྒྱུར་བྱས་
 པའི་ཡུལ་ནི་ཡ་རླངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཙམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་འགོ་བཟུང་སྟེ་
 རིམ་བཞིན་སྤྱི་ཡོད་བོད་ཁམས་གཅིག་གྱུར་བྱས་པའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་བོད་ཀྱི་
 ཡིག་ཆ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཉོང་གི་ཡིག་ཆ་སོགས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
 1. སྤྱི་རྒྱལ་བཅུ་དྲུག་པ་ཟ་ནམ་ཟིན་ལྟེ། ཡབ་ཟ་ནམ་ཟིན་ལྟེ། ཡམ་རྒྱ་
 རྒྱམ་མང་ལྟེ། གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་ལྟེ། སྤྱི་གཉིས་བོན་བོ་གཡུང་དུང་རྒྱལ་
 པོས་མཛད། མཚོ་སྤྱན་ཁྱི་དཀར་ཁབ་དུ་བཞིས།
 2. སྤྱི་རྒྱལ་བཅུ་བདུན་པ་འབྲུལ་ནམ་གཞུང་ལྟེ། ཡབ་ཟ་ནམ་ཟིན་ལྟེ་དང་།

ཡུམ་མཆོ་སྤྲོད་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་མཆོ་
མི་ཀུན་སྤྲུང་གིས་མཛད། སེ་གཉན་མེར་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། །

3. ཐུ་ཀྲལ་བཅོ་བརྒྱད་པ་སེ་སྤྲོད་གནས་ལྟེ། ཡབ་ལུལ་ནམ་གཞུང་ལྟེ་དང་།
ཡུམ་སེ་གཉན་མེར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་མོ་མེར་མོ་ཁབ་ཏུ་
བཞེས། །

4. ཐུ་ཀྲལ་བརྒྱད་ལྔ་པ་སེ་སྤྲོད་པོ་ལྟེ། ཡབ་སེ་སྤྲོད་གནས་ལྟེ་དང་། ཡུམ་
སྐྱེ་མོ་མེར་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཨ་སོ་གཅུག་
སྤྱད་གིས་མཛད། འོ་བཟའ་ཏེ་མོ་མཆོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། །

5. ཐུ་ཀྲལ་ཉི་ཤུ་པ་ལྟེ་སྤྲོད་ནམ། ཡབ་ཀྲལ་པོ་སེ་སྤྲོད་པོ་ལྟེ་དང་། ཡུམ་འོ་
བཟའ་ཏེ་མོ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ཨ་ལ་དན་
ཅིས་མཛད། ཁྱི་སྤྲོད་རྗེ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། །

6. ཐུ་ཀྲལ་ཉེར་གཅིག་པ་ལྟེ་སྤྲོད་པོ། ཡབ་ཀྲལ་པོ་ལྟེ་སྤྲོད་ནམ་དང་། ཡུམ་
ཁྱི་སྤྲོད་རྗེ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་དར་མ་ཏ་རིས་
མཛད། ཁྱི་སེ་བཅུན་གཉན་མོ་ཞེས་པ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། །

7. ཐུ་ཀྲལ་ཉེར་གཉིས་པ་ལྟེ་ཀྲལ་པོ། ཡབ་ལྟེ་སྤྲོད་པོ་དང་། ཡུམ་ཁྱི་སེ་བཅུན་
གཉན་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་དར་མ་ཏ་རིས་མཛད།
སྤྲོད་བཅུན་ལུག་སྒྲོང་ཁབ་ཏུ་བཞེས།

8. ཐུ་ཀྲལ་ཉེར་གསུམ་པ་ལྟེ་སྤྲོད་བཅུན། ཡབ་ལྟེ་སྤྲོད་པོ་དང་། ཡུམ་སྤྲོད་
བཅུན་ལུག་སྒྲོང་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་ལུ་ལ་མ་ཏོས་
མཛད། གཉན་བཅུན་མང་མོ་རྗེ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། འདི་དག་གི་བང་སོ་རྒྱ་བོ་
གཞུང་ཏུ་བཏབ་པས་རྒྱ་ལ་ལྟེ་བརྒྱད་ཅིས་གྲགས་སོ། །

ལྷ། རྩིགས་ལ་བཅུན་ལྷ།

(སྤྲིང་སྤྲིང་གི་དུས་ཚོད་སྤྱི་ལོ་341ནས་སྤྱི་ལོ་493བར་ཅམ་)

1. ཐུ་ཀྲལ་ཉེར་བཞི་པ་ཀྲལ་ཏོ་རེ་ལོང་བཅུན། ཡབ་ལྟེ་སྤྲོད་བཅུན་དང་།
ཡུམ་གཉན་བཅུན་མང་མོ་རྗེ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ལུང་སྐྱེ་སྤྲུངས། སྐྱེ་གཤེན་ཞང་ཞུང་

ཏ་ར་ལ་ཏ་རེས་མཛད། ཐོན་མི་འབྲིང་པོ་རྒྱལ། རྩལ་སྤྲོད་ད་རེ། རྩོང་
འདར་རྩེ་རྩམས་ཀྱིས་སློན་པོ་བྱས། འོ་མ་ལྷེ་བཟའ་བྲི་བཅན་བྱང་མ་ཁབ་རྩ་
བཞེས། བཅན་པོ་འདིའི་གཙུང་པོ་ལྷ་བ་ནག་ཅེས་པ་ཐང་མཆོམས་སུ་པབ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་ཞང་ལྷ་གཙུང་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །

2. རྩ་རྒྱལ་ཉེར་ལྷ་པ་བྲི་ནམ་བཅན། ཡབ་རྩལ་ཏྲ་རེ་ལོང་བཅན་དང་། ཡུམ་
འོ་མ་ལྷེ་བཟའ་བྲི་བཅན་བྱང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། རྩ་གཤེན་ཞང་
ཞུང་ལྷ་ལ་ཏ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད། རྩལ་གཉེན་དོར་གཙུག་དང་། སྲས་བྲི་བྱང་
མོང་ཁོང་གིས་སློན་པོ་བྱས། རྩན་བཟའ་བྲི་དཀར་ཁབ་རྩ་བཞེས། །

3. རྩ་རྒྱལ་ཉེར་རྩལ་པ་བྲི་སྤྲོད་དུང་བཅན། ཡབ་བྲི་ནམ་བཅན་དང་། རྩན་
བཟའ་བྲི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། རྩལ་དེར་ཡང་ལྷ་ལ་ཏ་རྒྱལ་
གྱིས་སྤྲོད་ཐེན་མཛད། བཀར་སྤྲོད་ལྷ་དང་། ཐོན་མི་སྤྲོད་མང་དེད་པོས་སློན་
པོ་བྱས། རྩན་བཟའ་སྤྲོད་ཞུང་ཁབ་རྩ་བཞེས། །

4. རྩ་རྒྱལ་ཉེར་བདུན་པ་བྲི་ཐོག་རྩེ་བཅན། ཡབ་བྲི་སྤྲོད་དུང་བཅན་དང་།
ཡུམ་རྩན་བཟའ་སྤྲོད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། བཀར་གཉེན་བཅན་ལྷམ་
རྩ་དང་། རྩལ་སྤྲོད་ཐོག་རྩེ་མོར་བཅན་གྱིས་སློན་པོ་བྱས། རྩ་ཡོང་བཟའ་
རྩོང་རྒྱལ་མོ་མཆོ་ཁབ་རྩ་བཞེས། །

5. རྩ་རྒྱལ་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན། ཡབ་རྩལ་པོ་བྲི་ཐོག་རྩེ་
བཅན་དང་། ཡུམ་རྩ་ཡོང་བཟའ་རྩོང་རྒྱལ་མོ་མཆོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་
406པའི་ཤིང་ན་ལོར་སྤྲོད་བཞུགས། རྩ་གཤེན་གཅེའུ་གཡང་སྤྲོད་དང་། མཆོ་
མི་འདུ་འཕྲོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས། རྩོ་བཟའ་མང་དགའ་ཁབ་རྩ་བཞེས། རྒྱལ་པོ་
འདིའི་རྩལ་སྤྲོད་ལོ་433པའི་རྒྱ་ལོར་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་པར་རྒྱ་ཏ་སློ་སེམས་
མཆོ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་ཐེ་ལེ་སེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲང་ཀོང་ཕྱག་རྒྱ་པ་དང་མདོ་བལ་
ཏོག་གི་སྤྲོགས་བམ་གཉིས། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་གཅིག་ལུ་དཔེ་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་
པ་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་རྩོ་ལ་ཡིག་རྩལ་རང་ཕྱོད་ཅན་ཆོད་བྲུ་གང་ཅམ་གཅིག་
ཅོན་ཏ་མ་ཁིའི་སློམ་པོར་པ་བཙུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་

སྒྲིལ་པོར་གཅིག །སྒྲིལ་པོ་ཡི་གེ་རྒྱལ་པ་བཅས་ཁྱིམ་ནས་བོད་རྒྱ་འོངས་ཏེ་པོ་
བྲང་ཡུམ་ལུ་བྲང་སྒྲིལ་ཏེ་བཞུགས་པའི་ཐུ་ཀྲལ་ལྟ་མོ་མོ་རིའི་ཐུག་ཏུ་ཐུལ། ཀྲལ་
པོ་རོ་མཆོར་སྒྲིལ་ཏེ་པོ་བྲང་གི་དཀོར་མཛོད་རྒྱ་བཞུགས་སུ་གསོལ། གསེར་
སྒྲིལ་ས་དང་གཡུ་ཕྱོན་གྱིས་མཆོད་པ་བྱས། མཆོན་གཉན་པོ་གསང་བ་ཅས་
གསོལ། ཀྲལ་པོས་ཐུག་དང་བཀྱར་བསྐྱི་རྒྱ་ཆེར་བྱས་པས་བོད་རྒྱ་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དབུ་དེ་ནས་བརྟེན་པར་ཆེ་བའི་སྟོལ་བྱང་། སྤྱི་ལོ་493པའི་ཆུ་
བྱ་ལོར་སྐྱ་གཤེགས། དེ་ལྟར་བཅན་ལྟ་བུའི་མཆོད་པ་འཇམ་བཤེས་པོ་འཕྲིང་ལྷང་
དར་བ་ཐང་རྒྱ་བཏབ་སྟེ་སྐྱ་འབྲུ་བའི་ས་ཐུང་བྱས་ཡོད་དོ། །

རྒྱལ། །ཐུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བོན་ཀྲལ་བཞི།

(སྒྲིལ་པོར་གྱི་རྒྱུ་ཆོད་སྤྱི་ལོ་493ནས་སྤྱི་ལོ་629བར་)

1. ཐུ་ཀྲལ་ཉེར་དགུ་པ་ཁྱི་གཉན་གཟུང་བཅན། ཡབ་ཀྲལ་པོ་ལྟ་མོ་མོ་རི་
གཉན་བཅན་དང་། ཡུམ་མོ་བཟའ་མང་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་འབྱུངས།
སྐྱ་གཤེན་ཁང་ཁྱང་ཆོ་ལ་ཞེས་པས་མཛོད། སྐས་སྐྱང་གཞིར་ལྟ་བཅན་དང་།
མགར་ཁྱི་འཕྲིང་གཉིས་ཀྱིས་བློན་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་493པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་བོད་ཀྱི་
ཀྲལ་པོར་གྱུར། ཀྲལ་པོས་རང་གི་མའི་མིང་པོ་ལ་ཁང་ཞེས་བོས་པས་དེའི་ཕྱོན་
ཆོད་རྒྱ་མ་ཡི་མིང་པོ་ལ་ཁང་རྒྱ་འབོད་པའི་སྟོལ་བྱང་ཞིང་། དེའི་ཡན་གྱི་རྒྱས་
སུ་ཁང་ལ་རྩོ་བོ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ཡོད། འབྲོ་བཟའ་མོ་རྒྱང་ཡང་གཞིར་ཁབ་
རྒྱ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་516པའི་མེ་སྐེལ་ལོར་སྐྱ་གཤེགས། སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྒྱས་སུ་
བང་མོ་དོན་མཁར་མདའ་རྒྱ་བཅིགས་ཤིང་དེ་ཡང་ཐུལ་མེད་ས་ཐུང་བཟུལ་
པ་འབྲུ་བ་ཞིག་ཡོད་དོ། །

2. ཐུ་ཀྲལ་སུམ་རྒྱ་པ་འབྲོང་གཉན་ལྷུ་ནི། ཡབ་ཁྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་
དང་། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་མོ་རྒྱང་ཡང་གཞིར་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་འབྱུངས། སྐྱ་
གཤེན་པོན་པོ་མ་རྒྱང་གིས་མཛོད། མཆོམས་བཟའ་སྐྱ་ཀྲལ་ཁབ་རྒྱ་བཞེས།
ཐང་པ་ཡར་རྗེས་བློན་པོ་བྱས། སྤྱི་ལོ་516ལོར་བོད་ཀྱི་ཀྲལ་པོར་གྱུར། སྐྱ་
གཞོན་པའི་རྒྱས་སུ་སུམ་པའི་ཡུལ་རྒྱ་བྱོན་སྐབས་བོན་པོ་ཞིག་གི་རྒྱང་མ་ཀྲལ་

མོ་ཆ་ལྷུ་མ་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས། སྤྲུལ་སྤྲུལ་རི་རིང་པོ་ཞེས་པ་ཞིག་
འབྱུངས་ཀྱང་རོ་མ་སྒྲངས། རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་ལ་མཛོ་ནད་ཕོག་པ་དང་། བཅུན་
མོ་ལ་སྤྲུལ་ཀྱང་དཔུས་ལོང་ཞིག་འབྱུངས་སོ། །དེ་ཅུང་ཟད་ཆེར་ལོངས་པ་ན་
ཡབ་ཀྱིས། བྱོད་ཀྱིས་འ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྤྲོན་པ་པོས་ཏེ་མིག་ཕྱིས་ལ་རྒྱལ་ས་
ཟུངས། གལ་ཏེ་མིག་འབྱེད་མ་ཐུབ་ན་སྤྲུལ་པའི་ཡུལ་དུ་པོན་པའི་ཆུང་མ་རྒྱ་
མོ་ཆ་ལྷུ་མ་བྱ་བ་ལ་ངའི་བུ་སྤྲུལ་རི་རིང་པོ་ཞེས་པ་ཡོད་པས་དེ་པོས་ནས་བྱོད་
རང་གཤེགས་རྒྱ་ཀྱིས་ལ་ཁོ་རྒྱལ་སར་ཆུག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་
སྟོན་པོ་ཐང་པ་ཡར་རྗེ་དང་བཅས་པ་གཏུང་རྒྱུད་ལ་སྤྲོན་མི་ཕོག་པའི་ཆེད་དུ་
ཡར་སྤྱང་ཞང་མདར་བང་སོ་བཅིགས་ནས་གསོན་པོར་དུར་དུ་བཞུགས་པར་
གྲགས་ཤིང་བང་སོའི་མིང་ལ་ཡང་གསོན་མཆད་རྒྱུ་པོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །པོད་
ཡུལ་འདིར་མཛོ་ནད་གཞན་ལ་འགོ་བ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ། མཛོ་ནད་ཕོག་
པའི་ནད་པར་སྟོད་གནས་དུར་བྱོད་ཀྱི་འགྲམ་མམ་ཡང་ན་རི་སྟོང་དུ་ཁང་པ་
བཅིགས་ཏེ་སྟོད་དུ་བཅུག་དེ་ལ་ཉིན་ཉུར་འཆོ་བའི་ཉེར་སྟོད་སྟེུ་ཁུང་བརྒྱད་
དེ་སྟོད་པའི་སྟོལ་དེ་སྟེུ་ལོ་1980ཡས་མས་བར་དུ་གནས་ཡོད། །

3. སྤྲུལ་སྤྲུལ་གཅིག་པ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས། ཡབ་འཁོར་གཉན་ལྟོ་
དང་། ཡུམ་མཆིམས་བཟའ་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་འབྱུངས། འདི་ཉིད་
བལྟམས་པའི་དུས་སུ་དཔུས་ལོང་དུ་བྱུང་བ་ལ། འ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྤྲོན་པ་པོས་
ཏེ་མིག་ཕྱིས་པས་སྟག་མོ་རི་ལ་རི་དྲགས་གཉན་འགོ་བ་གཟིགས་ཐུབ་པ་བྱུང་
བས་མཆོན་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་སུ་གསོལ་བར་གྲགས། སྟེུ་ལོ་556པའི་ཤིང་
ལག་ལོར་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར། སྐབས་དེར་རྒྱལ་ཕྱན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་དུས་
སུ་འཁོར་ཞིག་སོང་པའི་ཡུལ་སྟེ་དེ་རྣམས་སྤར་ཡང་གཅིག་གྱུར་ཀྱི་ལས་འགོ་
བཅུམས། རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུལ་གཉིས་མངའ་འོག་དུ་འདུས། བན་པོ་རྗེ།
འ་ཞ་རྗེ། དྲང་གར་རྗེ། ཟིན་པོ་རྗེ། ཞང་ཁུང་རྗེ་རྣམས་འདུལ་བའི་མགོ་
ཚྭ་གས། ཉང་སྤྲུལ་གཞོན་གསུམ་འབངས་སུ་ཆུད། དུས་དེར་སྟོ་བྲག་རྒྱལ་
པོས་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་བཅོན་དུ་བཟུང་པའི་སྟོར། པོན་ཀྱི་ཡིག་ཆ་

《བསྐྱུགས་པ་སྤྱིར་གྲགས་》ལས། དེའི་རུས་སྟག་རི་སྟོན་གཟིགས། སྟོན་པ་
 སྟགས་ཀྱི་བཟང་། སྐྱ་གཤེན་ར་སངས་ཀྱི་པོན་པོ་ཁྱི་ཞིང་། ཀླུ་པོ་དེའི་
 རིང་ལ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་དབུ་བརྟེས་ཏེ་ཀླུ་སྟན་བཅུ་གཉིས་མངའ་ལོག་ཏུ་བཅུད་
 པས་ལྟོ་བྲག་གི་ཀླུ་པོ་ཁོ་ཞེ་བྱ་བ་མངའ་ལོག་ཏུ་མ་ཅུད། དེ་འདྲུལ་བ་
 ལ་དམག་བྱས་པས་ལྟོ་བྲག་པ་ཀླུ་ནས། ཀླུ་པོ་སྟག་བྱ་སྟོ་གཟིགས་བཅོན་
 ཏུ་བཟུང་། དེ་ལ་སྐྱ་གཤེན་ཁྱི་ཞིང་གིས། ཆིབས་ཟག་དཀར་མང་བོད་བྱ་
 བའི་ར་རྩོག་ནི་བྲགས། སྤྱི་ཅེ་ནམས་ཟན་གྱིས་བྱགས། སྟོན་གཟིགས་སྟོ་དག་
 བཀལ་ནས་ཀླུ་སྟག་བྱ་ཅན་ཏུ་བྱོན་ནས། ལྟོ་བྲག་ཀླུ་པོ་ལ་འདི་སྤྱད་ཁྱས་
 ལོ། །བདག་པོན་པོ་ནི་ཀླུ་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཆེ། རྩེ་འདི་བཅོན་དོང་ཏུ་
 འགྲོངས་བར་གདའ་བས། རྩ་ཆན་འདི་དོ་མར་གདའ་པ་དང་། བར་མ་
 འགའ་ཅམ་ལ་གསོལ་བ་འདི་འདྲིན་པར་གནང་ཞེས་ཁྱས་པས། དེ་ཉན་བྱས་
 བས་ཀླུ་པོ་དེས་གནང་སྟེ། སྐྱ་གཤེན་དེས་ནང་ཏུ་ཀླུ་སྟག་བྱ་ཅན་ཏུ་བྱོན་
 བས། གཡུང་རྒྱུད་གི་པོན་སྦྱོར་ནམས་གསེར་སྤྱེ་དང་ཆང་ལུད་གྱིས་མཆོད།
 བཅོན་སྤྱང་དང་སྤྱི་འཁོར་ནང་འཁོར་ཐམས་ཅད་བཀླུ་ལོ། དེར་སྐྱུགས་སྟོག་
 གཤེན་གྱི་རལ་པས་བཅད་ནས། རྩེ་ཁྱི་སྟན་དོང་ནས་བཏོན། ཆིབས་ཟག་
 ཀར་མང་བོད་ལ་བསྐྱོན་ནས་བྲོས་པས་ཐར་རོ། །སྐྱ་གཤེན་རང་བྱ་ཆོད་གཅིག་
 ཏུ་སྐྱུལ་ནས་བྱོན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྩེ་བཅོན་དོང་ཏུ་མ་འགྲོངས་བ་པོན་གཤེན་སྐྱ་
 སྤྱང་བྲིད་ནས་ཆོགས་པས་པོན་གྱི་དྲིན་ལགས་ལོ། །དེ་ནས་ཀླུ་པོས་སྐྱ་གཤེན་
 ལ་བསྟོད་པ། གྱེ། མན་ངག་ལུང་དང་ལྟན་པའི་གཤེན་པོ་ཁྱོད། །མཐུ་སྟོབས་
 ལྟན་པས་སྟོ་སྤྱིན་བྲན་ཏུ་འཁོལ། །རྩེ་འཕུལ་ཐབས་ལྟན་བརྒྱད་སྟགས་སྟོན་པོ་
 བཅད། །སྟགས་རྩེ་ཆེ་བས་ཁྱི་སྟན་དོང་ནས་བཏོན། །གསུངས་ནས་སྐྱ་འཆོལ་
 ལོ། །པོན་དང་ཀླུ་པོ་མཉམ་པས་གཤེན་ཀླུ་ལོ། པོན་གྱི་གསས་ཁང་མང་པོ་
 ཡང་བཞེངས་ལོ། །དྲིན་ལན་དང་ཆེ་ཐབས་སྐྱ་པོན་གྱི་སྐྱ་གཤེན་ལ་གཅིགས་
 བྱིན་པ། གལ་གཡས་གལ་གྱི་ཅེ་ལ་སྐྱ་གཤེན་དེ་འཛོག་ །བ་སའི་བྲི་དང་བ་
 འོག་གི་གདན་བཏིང་། ཡིག་ཆང་ཏུ་གསེར་གྱི་ཕུད་ཕུད་དང་མཐིང་གི་བུམ་པ་

ཡང་གནང་ངོ་། རྒྱ་གཞིན་སྔོང་བཟང་ལྟ་སྟག་དང་། འོད་ཀྱི་འཕེན་དྲག་རྣམས་
གྱིས་བྱས། ཁབ་ཚོ་སྤང་བཟང་འབྲི་མ་སྔོང་དཀར་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་
སྤར་རོ། །

གནང་དུས་ཁྲིམ་གྱི་ཡུལ་དུ་འབོད་པ་དེར་དུས་ཤིན་ཅང་གི་ས་འོང་ནས་སྔོན་
པའི་ཁྲམ་ཡིག་ལས། རྟག་བྱ་སྟན་གཟིགས་སྐབས་སུ་སྤམ་བྱ་ལ་ཡི་གེ་འབྲགས་
ཏེ་ལྟོ་བྲག་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤུལ། ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་དོན་ཆེན་
ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྤམ་སྤམ་སྟོང་མ་བྱོན་པའི་མི་རབས་གསུམ་གྱི་གོང་ནས་བོད་
ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཕན་ཚུན་བར་ཡི་གེ་བཏང་རེས་བྱས་ཡོད་པའི་བདེན་
དཔང་གི་རྩིས་ཞིག་རེད། །

དུས་དེར་སྤེད་དང་སྤུལ་སྤང་རྣམས་ལགས་བཅས་བྱས། འབྲུ་དང་མར་རྣམས་
ཚད་ལ་བཅལ་བ་སོགས། ཚོང་ལས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོར་བྱུང་བའི་
དུས་རབས་ཤིག་ཡིན། རྒྱ་གཞིན་ར་སངས་ཁྲི་མེ་ཁོང་གྱིས་མཛད། ལྟོང་
བཅུན་འཁོད་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞེས། རྩ་ནམ་མང་གཉེན་དང་། རྩ་ཁྲི་བྱང་ལན་
པ་གཉིས་གྱིས་སྟོན་པོ་བྱས། ལྷུ་ལོ་608པའི་ས་འབྲུག་ལོར་རྒྱ་གཞིགས། རྒྱ་
གཞིགས་པའི་རྗེས་སུ་བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་ཏུ་བཅིགས། གལ་ནི་ཁྲི་བཟུང་
བང་སོའི་གཡོན་ན་ཡོད། དེ་ཡང་སྤུལ་མེད་ས་སྤང་བཟལ་བ་འདྲ་ཞེས་སོ། །

འདིའི་གོང་ན་བོད་ཡུལ་སེལ་བྱུང་འཁོར་ནས་གནས་ཡོད་པའི་བདེན་
དཔང་ཡང་དག་ཅིག་ནི། སྐབས་དེར་ལྟོ་བྲག་གི་རྒྱལ་པོས་བོད་རྒྱལ་རྟག་རི་
གཉན་གཟིགས་བཟུང་ནས་བཅོན་དུ་བཅུག་པའི་སྟོན། བན་ཤུལ་དཔལ་མཁར་
རྒྱལ་གྱིས་བོན་གྱི་དུས་རྒྱུད་རྟོག་པ་ཤུད་སུ་ཞེས་པའི་སྟོན་ལ་དབྱེད་པ། ཞེས་
པའི་ཚཱ་ཡིག་ལས། “ཏུང་ཏོང་གི་ཡིག་རྟོག་ལས་ལྟོ་བྲག་རྒྱལ་པོས་རྟག་རི་
གཉན་གཟིགས་བཅོན་དུ་བཅུག་ཚུལ། བཅོན་པོ་ཁྲི་རྟག་བྱུང་དང་། འོལ་གོང་
ཡར་འབྲོག་གི་བདག་པོ། གཙུབས་མཚོའི་སྤིང་དུག་གི་འབྲེལ་མཚམས་བསྐྱམ་
ནས་འོལ་ཁོང་གྱིས་རྒྱ་རྟག་བྱུང་བཟུང་ཏེ། ལྟོ་བྲག་གི་རྒྱལ་བྱུང་ལ་སྤུལ་ནས།
རྒྱལ་སྤུ་དུར་གི་བཅོན་ནང་དུ་བཅུག་གོ། ཏུང་ནས་རྒྱལ་རྟག་བྱུང་བཅུན་མོ། ”

4. ལྷ་རྒྱལ་ལོ་གཉིས་པ་གནམ་རི་སྤྲོད་བཅན་ནི། ཡབ་རྣམ་རི་གཉན་གཟིགས་
དང་། ཡུམ་སྤྲོད་བཅན་འཕྲོ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་592པའི་ཚུ་བྱི་ལོར་
སྐྱུ་འབྱུངས། རྒྱུ་རུའི་རུས་སུ་བྱི་སྤྲོད་བཅན་ཞེས་མཆོད་གསོལ། གཙུང་ལ་
སྤྲོད་ཀོལ་ཞེས་པ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་608པའི་ས་འབྲུག་ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར།
རྒྱལ་སྲས་སྐོབ་གཉིས་ཀྱིས་མུང་ཅོ་སྐྱུ་དང་། དབའ་དབྱི་ཆབ། དབའ་ལྷེས་
སྤྲོད་། དབའ་བྱ་ཆབ། མཐོན་མཐོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་མིང་བཅས་དུག་
ལ་དོད་ལྷོན་ཆད་ཟིང་པོ་རྗེ་རྒྱལ་རུ་བོར། ལྷ་རྒྱལ་པར་རུ་ལེན་པའི་མནའ་
འཛོག་རུ་བཅུག་ནས་བཀའ་འོག་རུ་བསྐྱས། དེ་རྗེས་གཙུང་སྤྲོད་ཀོལ་དང་
ཡུམ་སྤྲོད་བཅན་འཕྲོ་དཀར་གཉིས་ལ་རྒྱལ་སྤྱིད་བཅོལ་ནས། བཅན་པོ་བྱི་སྤྲོད་
བཅན་ནམ་གནམ་རི་སྤྲོད་བཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་དམག་
བྱི་དང་བཅས་པ་ངས་ཡུལ་རུ་སྤྱོད་ནས་མཁར་ཡུ་སྐྱ་གཏོར། དགུ་ཤི་ཟིང་པོ་
རྗེ་བསད། མང་པོ་རྗེ་ལྷམ་བུ་ནི་གྲུ་གུའི་ཡུལ་རུ་བོར། བག་གི་ཡུང་བ་མན་

ཆད། རྒྱུ་ལོ་རྒྱུ་ཡན་ཆད་བཅན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་སྤངས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་
ལ་ཁྱུང་པོ་སྤངས་པ་དང་བྱ་ཅོས་གཅིང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མར་ཐུན་གྱི་མགོ་བཅད་དེ་
གཅིང་དུད་བྱི་གཉིས་ཅམ་ཞིག་བཅན་པོའི་ཕྱག་ཏུ་སྤངས་པས་བཅན་པོ་སྤངས་
དགུས་ནས་ཁྱུང་པོ་སྤངས་པ་དང་བྱ་ཅོས་གཅིང་མེད་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས། དུགས་པོ་
འབངས་སུ་མངའ་བ་ལས་དེའི་རྗེས་རོ་ལོག་བྱས་པ་སྤྱིར་ཡང་མངའ་ལོག་ཏུ་
བཅུག་པ་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》ཏུ་
དྲངས་པའི་དྲུང་ཏོར་གི་གཏེར་ཡིག་དུམ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཁར་
ཕྱིང་བ་སྤྱག་ཅེ་ན་ནི་རྒྱལ་སྤྱག་བུ་སྤྱག་གཟིགས་སམ་སྤྱག་རི་གཉན་གཟིགས་ཏེ་
གནམ་རིའི་ཡབ་བཅུགས། སྤྱིར་བའི་ཕུ་སྤྱག་ན། ཟིང་པོ་རྗེའི་བྱི་པངས་མི་
འབངས་གསུམ་མཆིས། ཉེན་ཀར་རྒྱུང་བ་ན་ཟིང་པོ་རྗེ་སྤྱག་སྤྱི་པོ་མཆིས། ཟིང་
པོ་རྗེ་གྲུ་བ་ཅི་ལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཤ་སྤྱག་བྱེད། ལོགས་པ་ཉེས་པར་
བཅུག། །མཛེངས་ཤིང་སྤྱིང་ཉེ་བ་ལ་ནི་སྤྱི་གོས་བསྐྱེད་ཀྱང་མི་ཉན། ཕྱི་
གཅམ་བུ་རོ་སྤྱང་གི་ཆོག་སྤྱི་བ་དག་ལ་ཆོད་དུ་མཉན་ཏོ། དེ་ལྟར་ཟིང་པོ་རྗེ་
ཆོས་ལོག་ཅིང་། སྤྱིང་བསྐྱེད་བས། རྗེ་པོ་ཉེས་དག་བྱེད་པ་ལ། མི་གཅིག་
གིས་མཛོང་ཡང་གལ་ཏེ་སྤྱིས་ན་མི་འོས་པའི་ཆད་པ་ནན་ཆེ་བས། རི་ག་སྤྱིས་
ཀྱང་ཁོ་ལ་གོས་སྤྱིན་མ་པོད་དོ། །དེ་ལྟར་རྗེ་པོ་ནི་སྤྱི་ནས་སྤྱིས། ཁོ་ལ་པོ་ནི་
འོག་ནས་བཀམ་མོ་། གཅིག་ལ་གཅིག་སྤྱིང་མི་བཅུན་ཏེ། ཕུལ་གྱི་སྤྱིང་ཀྱང་
དམས་སོ། །མི་ཡོངས་ཀྱང་ཟིང་པོ་རྗེ་ལ་འཁང་རོ་ཁྱོས་སོ། །དེ་ནས་ཟིང་པོ་
རྗེའི་སྤྱིན་པོ། གཉན་འཛི་བྱང་ནག་པོས། རྗེ་པོ་ལ་གསོལ་བ། རྗེ་པོ་ནི་ཅི་
ལའང་ལོག་པ་ཤ་སྤྱག་མཛེད་པས། འོ་སྤྱི་ལ་གྱི་སྤྱིང་ནི་སྤྱིང་དུ་མ་བྱང་། ཆོས་
ནི་ཆོས་སུ་མ་བྱང་སྟེ། ཕུལ་གྱི་མི་དབུལ། སྤྱིང་གྱི་ཉམ་དམའ་སྟེ། བ་མོ་^①
བསྐྱེད་ཟིན་ན་རི་ལོངས་ཤེས་གསོལ་བས། ཟིང་པོ་རྗེས་གཉན་དུ་མ་བཅུག་

① ཁ་འཛོར་བའི་དོན་ནོ།

② བ་མོ་ནི་མལ་ཆེར་བྱ་བའི་དོན་ནོ།

སྒྲེ། འདི་སྐད་ཟེར་བ་ཉེས་སོ་ཞེས་འདི་བྱང་ལ་ཆད་པ་ཕབ་པོ། །དེར་འདི་
བྱང་མ་རངས་ཏེ། །ཁོ་རང་ཡང་རྗེ་པོའི་ཟླ་ལ་ངན་སྦྱོང་བྱེད་པར་ཞུགས་ཏེ།
ནག་པོ་བསྐྱས་ཏེ་དཀར་པོ་བསད། དེའུ་ཀླུ་ཏེ་བསེ་སྐྱ་བཅག་པོ། དེ་ལ་
ཟིང་པོ་རྗེ་མགུ་ནས། (1) སྐྱག་སྐྱ་པོའི་ཡུལ། (2) ཡུལ་ཡེ་རབ་སྒྲེ་བཞི།
(3) སྐྱམ་ཡ་གསུམ་ནམས། ཟིང་པོ་རྗེའི་བྲི་པངས་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུས་
པ་ལས། མཁར་སྐར་བས་བཅད་དེ་སྐྱམ་ཡ་གསུམ་གྱི་སྒྲུང་། གཉན་འདི་བྱང་
གི་བྱན་དུ་བྱིན་ཏོ། །བྱན་རིས་གྱི་ནང་དུ། བྱང་ཅོང་སྐྱ་ཡང་འདི་བྱང་གི་བྱན་
དུ་བྱིན་ཏོ། །འདི་བྱང་གི་ཆུང་མ་པ་ཆབ་བཟས། བྱང་ཅོ་སྐྱ་བྱན་བྱེད་པ་ལ་
དེགས་ཆེ་སྒྲེ། བརྟས་བཅོས་མང་པོ་བྱས་པས། ཅོང་སྐྱ་མ་རངས་ཏེ། ཟིང་
པོ་རྗེ་ལ་འདི་བྱང་གི་བྱན་བྱེད་མི་མོད་ཅེས་འཁར་སྒྲེ་གསོལ་ཏོ། །ཟིང་པོ་རྗེ་
ན་རེ། གཉན་འདི་བྱང་ལས་ང་ལ་སྒྲིང་ཉེ་བ་མེད་པས། དེའི་བྱན་དུ་བྱོད་
བཀོལ་མ་རུང་བ་མེད། རྗེ་མོ་བརྟས་བཅོས་བྱས་ཀྱང་རྗེ་མོ་ལ་དབང་ཡོད་
པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །སྐྱས་པས། ཅོང་སྐྱ་མ་རངས་ཏེ་ཡི་ཆད་དོ། །དེ་ཙམ་
ན། དབའ་ཏོ་རེ་བྲུ་གུ་དང་། གཤེན་བྲི་གཞེར་འདོན་ཀོང་གཉིས། འཕྲེན་པའི་
རྒྱུ་ཁར་འཐབ་ནས། གཤེན་གྱིས་དབའ་བསད་པ་ལ། དབའ་ཡི་ཕུ་པོ་ཕངས་
ཏོ་རེ་དབྱི་ཆབ་གྱིས། རུ་པོ་གཤེན་གྱིས་བསད་པ་ལ་སྒྲོང་གནང་བར་འཆལ་
ཞེས་རྗེ་པོ་ལ་གསོལ་བར། ཟིང་པོ་རྗེས། གཤེན་བྲི་གཞེར་ནང་སྒོན་བྱེད་པའི་
ངོ་མ་ཆད་དོ། །དགེ་བས་མི་དགེ་བ་བསད་ན་བསད་དུ་བྱད་དོ་ཞེས་སྐྱས་པས།
དབྱི་ཆབ་ཀྱང་མ་རངས་ཏེ་ཡི་ཆད་དོ། །དེ་ནས་བྱང་ཅོང་སྐྱ་དང་། དབའ་
གཉིས་ཀ་ཡི་ཆད་དེ། འགྲོགས་ནས་བྲིམ་དུ་དོང་བ་ལས། དབྱི་ཆབ་སྒོན་དུ་
དེངས། ཅོང་སྐྱ་བྱི་ནས་འགྲོ་བ་ལས། ཅོང་སྐྱས་ཆིག་ལབ་སྐྱས་ཏེ། ཆབ་
ཆབ་ནི་པ་རོལ་ན། ཡར་ཆབ་ནི་པ་རོལ་ན། བྱིའི་བྱ་ནི་བྱིའི་བྱ་སྒྲེ། ལྷ་ཡི་ནི་
སྐས་པོ་བཞུགས། རྗེ་བདེན་གྱིས་ནི་བཀོལ་དུ་དགའ། སྐྱ་བདེན་གྱིས་ནི་བསྐྱང་།

① ཀླུ་ཏེ་ཞེས་པ་ཞོན་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན།

དུ་དགལ།^① ཞེས་པའོ། ཞེས་སྒྲིང་ལ་ཤར་བ་ཁ་ནས་ཤོར་བ་ལ། དབྱི་ཚབ་
མདུན་ན་འགོ་བའི་ན་བས་ལྷང་ངར་ཐོས་ཏེ། ཚོག་དེ་ཏོག་གི་སྒྲངས་ནས།
ཅིང་སྐྱུ་ཁྱོད་ལས་བདེན་པ་མེད། ཁོ་པོ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འདྲ་རེ་
ཞེས་མནའ་བོར་རོ། །དེར་བྱང་དང་དབའ་གཉིས་ཀ་བེད་རྩེ་ལ་སེམས་ལོག་
སྟེ། བཅས་ཕྱིར་བ་སྟག་ཅེར་བཅན་པོ་སྐྱ་རྒྱལ་སྟག་བྱ་གཉན་གཟིགས་ལ་སྟོ་བ་
ཉེ་བར་བྱས་ཏེ། མནའ་ཐོ་ཡང་ཆེར་བཅད་དོ། དེའི་འོག་དུ་དབའ་དབྱི་
ཚབ་ཀྱིས་ཞང་པོ་མནོན་བཟང་ཏོ་རེ་སྟོན་སྟོ་ལ་བཏགས་ཏེ། གནའ་ཐོ་བཅད་
པ་ལས། བཟང་ཏོ་རེ་ཤི་ནས་དེའི་བྱ་པར་སྐུ་འགོན་པོ་བེད་པོ་རྩེའི་ནང་
འཁོར་བྱེད་པ་ལས་སྟོ་ལ་བཏགས་ཏེ་མནའ་བོར་རོ། །བྱང་སྟོན་ཏོ་རེས་ནི་
འདི་དང་ཅིང་སྐྱུ་གཉིས་མི་གཅིག་གི་མིང་དུ་སྤྲང་ (ཆེས་པོ་ནགས་སེང་) སྟོ་ལ་
བཏགས་ཏེ་མནའ་བཅད་དོ། །དེ་ནས་ཁོང་ནམས་ཀྱིས། ཆེས་པོ་ནགས་སེང་
ལ་འཕྲིན་བཀྱིས་ཏེ། སྐྱ་རྒྱལ་སྟག་བྱའི་སྟན་དུ་དོན་དེ་གསོལ་བར། བཅན་
པོའི་ཞལ་སྟུང་ནས། དེའི་སྤྱིང་མོ་ཞིག་ཀྱང་བེད་པོ་རྩེའི་གན་དུ་འདུག་མོད་ཀྱི།
འོན་ཀྱང་ཁྱོད་བེར་བ་བཞིན་བྱའོ་ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་ནས། པར་གསུམ་འགོན་
པོ་དང་། བྱང་དང་། དབའ་གསུམ་པོ་སྟོ་ལེན་དུ། བཅས་ཕྱིར་བར་མཆིས་
ནས། ཉིན་མོ་ཕག་ཚལ་གྱི་ཤིང་ཁུང་ན་སྐྱས་ཏེ་སྐྱགས་ནས་སྟོད་ཅིང་། མཚན་
རེ་ཞིང་བྱིང་བར་མཆིས་ཏེ། བཅན་པོ་དང་དབྱ་སྤྲང་སྟོ་མནའ་གཅིད་པའི་ཆོ།
འབངས་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འགོ་བ་མཐོང་ནས་སྐྱ་སྒྲངས་པ། མི་བཟང་ནི་རྟ་
བཟང་ཞིག ཉིན་ཞིང་ནི་ཕག་ཚལ་ན། མཚན་ཞིང་ནི་བྱིང་བར་མཆིས།

^① གཞས་ཚོག་འདི་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་དེར་དུས་སྐད་དུ་བཅོས་པར། རྒྱ་པོ་རྒྱ་པོའི་པ་
འགུམ་ན། ཡར་ཆབ་གཅིང་པོའི་པ་འགུམ་ན། མི་ནི་མི་ཡི་བྱ་ཡིན་ཡང་། དོན་ལ་ལྟ་ཡི་སྟུང་པོ་
བཞུགས། བདེན་པའི་རྒྱལ་པོས་གཡོག་དུ་བཀོལ་ན་དགལ། བདེན་པའི་སྐ་ནི་རྒྱལ་དུ་བསྟན་ན་
དགལ།

^② སྟོ་བ་ཉེ་བ་ནི་སྤྱིང་ཉེ་བ་སྟེ་ཤ་ཚ་པའི་དོན།

^③ སྤྲང་སྟོགས་སྐྱ་བྱས་པའི་དོན།

དག་ལམ་ནི་ཟུན་ཅི་ཡང་།^① ཞེས་བྲངས་སོ། །འོན་ཀྱང་མི་རིང་བར། ཟིང་པོ་
 རྗེ་ལ་དག་ལན་མ་སྟན་པར་རྒྱལ་སྟག་བྱ་དགུང་དུ་གཤེགས་སོ། །སྤར་རྒྱལ་
 སྟག་བྱའི་སྟན་དུ་འཕྲིན་ཆེས་པོ་ནགས་སེང་གིས་བགྱིས་པ་ལས། དེ་ཚུན་ཆད་
 ནགས་སེང་གི་བྱན། སྟག་གིས་བཏང་ཆང་བྱས་བགྱིས་སོ། །གིས་བཏང་
 ཆང་བྱས། གཉིད་ལོག་པ་ན་ཁོང་ཅག་གི་གྲོས་གཏམ་གཉིད་གཏམ་དུ་བརྗོད་
 གིས་དོགས་ནས། ཁྱོ་མོ་དང་མི་ཉལ་བར་རི་ལ་ཉལ་ཞིང་། ལུབ་རིལ་ཉལ་
 ས་འཕྲོ། ཁྱོ་མོ་ལ། ང་ལ་མཆོར་གྱི་ཡི་དྲགས་ཤིག་ཞུགས་འདུག་པས།
 སུ་ལ་ཡང་མ་སྟུ་ཞིག་སྟུས་སོ། །རྗེ་ཞིག་ན་ཚུང་མ་དང་ཁོ་གཉིས་འཐབ་པར།
 ཚུང་མས། ཁྱོད་ལྟ་པོ་ཆེ་ལ། ཡི་དྲགས་མ་བབས་ཀྱི། ལྟ་སྟུར་^②དུ་རེས་སོ།
 སྟུས་པས། ཁོ་ཁྱོས་ཏེ། དེའི་ལུབ་མོ་ནས་མོ་ལ་མཛུལ་བར་བྱས་ཏེ། ཞག་
 གཉིས་གསུམ་སྟན་ཅིག་ཉལ་བ་སྟར་བྱས་ནས། ཁྱོ་མོའི་ལྟེ་ལ་སོ་བཏབ་སྟེ།
 དམུར་དམུར་ཏེ་བཅད་ནས་ཁྱོ་མོ་ཡང་ཤིའོ། །འོན་ཀྱང་ཁོང་ནམས་ད་དུང་
 ཟིང་པོ་རྗེ་ལ་དག་བྱེད་མ་རུས་པར་ཡོད་སྐབས། གིས་བཏང་ཆང་བྱ་ནད་
 གིས་བཏབ་སྟེ་རབས་ཆད་ནས་ཤིའོ། །དེར་རྒྱལ་སྟག་བྱ་སྟག་གཟིགས་ཀྱི་སྟས།
 བཅན་པོ་སྟོན་བཅན་^③དང་། སྟོན་གོལ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས། བྱང་ཅོང་སྟུ་
 དང་། དབའ་དབྱི་ཆབ། དབའ་ཁྱེས་སྟང་། དབའ་བྱ་ཆབ། མཐོན་
 འཕྲོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་སེང་དུག་ལ་བྲོ་སྟུལ་བའི་ཆོག་ནི། དེང་ཕན་
 ཆད་ཟིང་པོ་རྗེ་རྒྱལ་དུ་མི་འདོར་རེ། ཐུ་རྒྱལ་པར་དུ་མི་ལེན་རེ། སོམ་ཉི་མི་
 བགྱིད་རེ། བརྟལ་པོད་པ་མི་འཆལ་རེ། སྟོག་སྟོངས་མི་འཆལ་རེ། བཅན་
 པོ་སྟོན་བཅན་གྱིས་བཀའ་རྗེ་སྟུལ་བ་བཞིན་མི་མཉམ་རེ། གཞན་སུས་བསྟུས་

དག་ཆོས་ཀྱིས་གོ་བདེ་དུ་བཀའ་བ། མི་མཛོས་ལ་ན་ཡང་བཟང་བ་ཞིག་ ཉིན་རེ་བཞིན་ཕག་
 ཆོལ་ནགས་ན་སྟོང་། མཆོན་རེ་བཞིན་ཕྱིང་བའི་མཁར་དུ་འགོ། དག་དང་སྟོགས་གང་ཡིན་ཆ་མ་
 འཆལ།

② ལྟ་སྟུར་ཞེས་པ་སྟུ་དང་ཁྲམ་གྱི་མིང་རོ།

③ འདི་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་ཡིན།

ཁྱུང་མཉན་རེ། ཞེས་བྲོ་སྒྲུལ་ཏེ། ཁྱུང་ཅོང་སྐུ་སོགས་མི་དྲུག་པོ་དེ་བྲོ་ལ་
བཏགས་སོ། །དེ་ནས་རྒྱུ་ཆད་བྱས་ནས་སྒྲར་མཆིས་ཏེ། གཙུང་སློན་གོ་ལ་
དང་། དུམ་སྟོང་བཅུན་གཉིས་ལ་ཡུལ་གྱི་གཉེར་ཁ་བཅོལ་ནས། བཅན་པོ་བྲི་
སློན་བཅན་རང་ཉིད་ཞབས་ཀྱིས་བཅུགས་ཏེ། དམག་བྲི་དང་བཅས་ཏེ་
གཤེགས་སོ། །ཁྱུང་ཅོང་སྐུ་དང་། མཛོན་འགོན་པོ་གཉིས་ནི། རྟག་པ་ཤ་རུ་
ལ་ཚུན་ཆད་ལ། བྱ་གཙོད་ཅིང་ཉན་ནར་བཤེས་སོ། །དབྱི་ཆབ་དང་ནགས་
སེང་གཉིས་ཀྱིས། བཅན་པོ་སྤྱུན་དངས་ཏེ། རྒྱ་བོ་ནི་རབ་རུ་བཏོད་དོ། །
ལ་ནི་དབྱི་རུ་བཏང་དོ། །མཁར་ཡུ་སྤྱ་ནི་ཕབ། དགུ་གྱི་ཟིང་པོ་རྩེ་ནི་
བཀྱམ་མོ། །མང་པོ་རྩེ་སུམ་བུ་ནི་བྱ་བྱའི་ཡུལ་རུ་བྲོས་སོ། །ཕག་གི་ཡང་བ་
མན་ཆད། མོད་བྲོ་སྤྱ་ཡན་ཆད་བཅན་པོའི་ཕྱག་རུ་སོན་ཏོ། །བཅན་པོ་བྲི་སློན་
བཅན་གྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་ཏེ། ཡུལ་ངས་པོ་བྱ་བ་ལས། འཕན་ཡུལ་རུ་མིང་
སྟོས་སོ། །དེ་ནས་ངས་པོའི་འབངས། དབའ་དབྱི་ཆབ་ལ་སོགས་པས།
བཅན་པོའི་མཆོན་གསལ་བ། ཆབ་སྲིད་ནི་གནམ་ལས་མཐོ། དབུ་ཚྭ་གི་རི་
བས་བཅན་ཏེ། གནམ་རི་སློན་བཅན་རུ་བཏགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁྱུང་དབའ་
མཛོན་དང་གསུམ་གྱིས་ཟིང་པོ་རྩེའི་སྲིད། བཅན་པོ་སྤྱུ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་རུ་དངར་
ཏོ། །དེ་ནས་གནམ་རི་སློན་བཅན་གྱིས་ཕྱག་ལྷག་གིས་དྲས་ཏེ། དབའ་དབྱི་
ཆབ་གྱི་བྱ་དགས། ཟ་གང་གཤེན་གྱི་ཡུལ་ས་དང་། མལ་རྩོ་ཕྱོགས་ནས་བྲན་
བྲིམ་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་སྒྲུལ་ཏོ། །ཁྱུང་ཅོང་སྐུའི་བྱ་དགས། གཉན་འཛི་རྒྱུང་གི་
མཁར་སྐུ་བ་དང་། བྲན་བྲིམ་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་སྒྲུལ་ཏོ། །ཆེས་པོ་ནགས་སེང་གི་
བྱ་དགས། འོན་གྱི་སློན་མཁར་གྱི་བྲན་བྲིམ་སུམ་བརྒྱ། མཛོན་འགོན་པོའི་བྱ་
དགས། ཁོ་ནའི་ཕུ་རུ་པོ་གཞོན་ལ་སོགས་བྲན་བྲིམ་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་སྒྲུལ་
ཏོ། །ཁྱུང་དབའ་མཛོན་དང་གསུམ། ཆེས་པོ་དང་བཞི། བཅན་པོའི་སློན་

① བྱ་གཙོད་པ་སོ་ཉུལ་བྱེད་པའི་དོན།

② དངར་དང་བསྐྱར་བྱ་བ་དོན་གཅིག

པོར་བཅུག་ཏུ། བཀ་ཁྱིམ་མང་པོ་དང་། ཡུལ་ཆེན་པོ་སྟེ། །

རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ། རྒྱལ་པོ་ཐུངས་སང་ལྷ་ཙམ་གཙང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོ་མར་ཐུན་མགོ་བཅད་དེ། གཙང་བོད་ཁྱིམ་ནི་ཁྱི་བཅན་པོའི་ཐུག་ཏུ་ཐུལ་
 བར། བཅན་པོ་དགུས་ནས་གཙང་ཁྱིམ་ནི་ཁྱི་ལྷ་ཙམ་འཕྱང་གར་ཐུལ་ནི།
 དེའི་འོག་ཏུ། བཅན་པོ་མཆེད་གཉིས་ལ། མོང་ཐོན་པོ་སྒོ་བ་རིངས་པར།
 ལྷ་ཙམ་ཁོས་ཀྱངས་ཤོམས་བྱེད་པ་ཆོར་སྟེ། བཅན་པོ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་སྒྱུ་ལ་
 བསྟོ་མ་ནས་པར་མོང་ཐོན་པོ་བཀྲམ་མོ། །

དེའི་རྗེས་སུ་དུགས་པོ་འབངས་སུ་མངའ་བ་ལས་རོ་ལོག་པ་ལ། རྗེ་སྟོན་
 རྣམས་འདུས་ཏེ། དུགས་པོ་ཕབ་པར་སུས་རྗེ་སྟོན་པ་དམག་དཔོན་བསྐྱེད་
 དཔོན་ཞེས་བཀའ་བསྟོན་པས་ན། སེང་མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱིས། ཁོ་བོས་རྗེ་སྟོན་
 ཞེས་ཁས་སྲུངས་སོ། དེ་ལ་ཁྱུང་པོ་བྱུ་ཅོ་ན་རེ། ཁྱོད་ལྟ་བུས་དམག་དཔོན་
 འོང་ངམ། མི་མཛངས་པ་བྱ་བ་དེ། རྒྱུ་ནང་དུ་རྒྱུང་བུ་བཅུག་པ་དང་མཚུངས་
 པར་ཅེ་མོ་སྤྱིར་འཛོལ་བ་ཞིག་དཔོན་ཞེས་སྟུགས། ཁྱོད་བཅན་པོའི་རྣམ་ཁྱི་བར་
 བཀའ་སྒྲུབ་ནས་ལོ་དུ་མ་ཞིག་ལོན་ན། སེང་མགོ་ཁྱི་ཆེན་མཛངས་ལ་རྗེ་སྟོན་
 པོ་ཞེས་མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྟོད་པ་ཁོ་བོས་མ་སོས་པས། མི་འོང་བཞིན་དུ་
 ཁས་ལེན་ནམ་སྟུགས་པས། ཁྱི་ཆེན་ན་རེ། མི་ཡོངས་ཀྱིས་ཁོ་བོ་ལ་སྟན་པར་
 མི་བརྗོད་པ་ཡང་བདེན་ནོ། །ཁོ་བོ་སྟོན་རྒྱུ་ནང་དུ་ཞུགས་ཀྱང་མ་ཞུགས།
 ཅེ་མོ་སྤྱིར་མ་སྤྱངས་པ་ཡང་བདེན། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་སྟོན་ཆད་སྟེའི་ནང་དུ་
 ཞུགས་ཟིན་ན། ཅེ་མོ་བས་ཡུ་བ་ཡན་ཆད་སྤྱངས་ཏེ་སོང་ཟིན། དེའི་སྤྱིར་དང་
 ཁོ་བོས་གསོལ་བ་ཡང་། སྟོན་ཆད་ཅིའི་ནང་དུ་ཡང་མ་ཞུགས་པས། གདོད་
 འཇུག་པར་གསོལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟུགས་པས། བཅན་པོས་ཀྱང་ཁྱི་ཆེན་ལ་
 གསོལ་བ་བཞིན་གནང་སྟེ། དུགས་པོ་འབངས་སུ་དུགས་པོའི་དམག་དཔོན་

ཡུངས་མདུན་ཙེ་འདི་སྤྱོད་བཅའ་གྱི་སྤོན་ཡང་བྱས་པ་འོག་དུ་གསལ།

② བཅོམ་པ་བསྐྱོངས་བའི་གྲུབས་ལྷན་པ།

(3) ལྷ་མ་ཕྱི་ཞེས་པ། ཞབས་འབྲིང་གི་དོན།

དུ་བཀའ་སྤྲུལ་རྟོ། །དེ་ནས་མེད་མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱིས་དུགས་པོ་ལྟ་དེ་ལ་བཀའ་
 ཏེ། ཐམས་ཅད་འབངས་སུ་བཀའ་གཏོགས་པོ་ ཁྱི་ཆེན་གྱི་བྱ་དགས། གསེར་ཁུང་
 རེའུ་ཀལ་གྱི་མི་དང་འབྲོག་དུད་བཅས་ཏེ་སྤྲུལ་རྟོ། །མི་ཀུན་གྱི་ཁ་ན། མེད་
 མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱིས། མདང་མོ་ཐེབས་གཅིག་གིས། འབྲོག་མོ་ཐང་གང་འཐོབ།
 ཟེར་བ་བྱུང་། ཉིན་གཅིག་ལ་ཁོང་གིས་དུགས་པོ་མི་བརྒྱ་བསད་སྐད།¹ དེའི་
 རྒྱུ་ལྟ་བུར་སྤྲོད་རྟོ་རེ་ཅོང་སྤྲི་བྱ། ཞང་སྤང་བྱ་བ་བཅན་པོའི་ཞབས་འབྲིང་
 ནང་མ་འཆོལ་ཞིང་གནས་སོ།² དེའི་ཆོན་བཅན་པོ་རྗེ་འབངས་དགྲེས་སྦྱིམས་
 སྤྲོད་མོ་གསོལ་བའི་ཆོ། བྱུང་པོ་བྱུ་ཅོས་སྤྲུ་བྱུངས་ཏེ། གཙང་བཅན་པོའི་
 འབངས་སུ་ཕུལ་ཚུལ་སོགས་དོམས་པོ་བྱས་པར། ཞང་སྤང་གིས་ཤགས་ལན་
 བཏབ་པས་བཅན་པོ་ཐུགས་མཉེས་ཏེ། ཞང་སྤང་སྤྲོད་པོར་བཅུག་ནས། སྤྲོད་
 པོའི་མཆན་མར་དུལ་གྱི་སྤྲུག་བྱ་ཆུང་སྤྲུལ་རྟོ། །

དེའི་རྒྱུ་ལྟ་དབའ་དབྱི་ཆོབ་ཀས་ཏེ། ཉི་མ་འདེ་ཞིང་མཆིས་སྐབས།
 བཅན་པོ་བྱི་སྤྲོང་བཅན་³ ཉིན་པར་ནས། སྤྲུལ་དུ་གཤེགས་ཁར། སྤྲོད་
 རེ་གཙུག་སྤྲོད་ལས་བརྒྱད་ནས་འཕྲིན་གསོལ་ཏེ། གནའ་དུས་སུ། ཟེར་པོ་རྗེ་
 རྒྱལ་དུ་བོར། སྤྲུལ་པར་དུ་བྱུངས་ཏེ། ཆབ་སྲིད་ཆུར་ནི་བསྐྱིངས། ཞང་
 དུ་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ན། བྱུང་གིས་སྲིད་མ་ཐུབ་སྟེ་བཀྲོན་པལ་ནས།⁴ བདག་ཅག་
 པ་ཆོན། བྱུང་སྤྲོ་བ་མ་རིངས་པར་མཆིས་ན། བདག་ཀན་པོ་ཆོམ་ཞིག་མ་
 གུམ་བར་དུ། དུས་སྤྱིང་⁵ བྱུང་པ་ཞིག་བདག་གི་བྱ་ཆ་རྣམས་ལ་སྤྲོལ་བར་ཅི་
 གནང་། བཅན་པོ་ཡབ་ནི་བདག་གི་མཆིས་བྱང་དུ་གདན་གཏིང་བ་ཡང་

¹ མེད་མགོ་ཁྱི་ཆེན་གྱི་མིང་དང་ལོ་རྒྱུས་ཅམ་ད་དུང་ཡང་དུགས་པོ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་སྤྲུལ་པོད་འདུག

² འདི་མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤང་བྱ་བ་སྤྲོང་བཅན་གྱི་དུས་སུ་ཡང་སྤྲོད་པོ་ཡིན།

³ འདི་དུས་སྤྲོང་བཅན་དགུང་ལོ་གཞོན་པའི་སྐབས་སུ་དེས།

⁴ བྱུང་ནི་ཅོང་སྤྲི་བྱ་ཞང་སྤང་སྟེ་བཀྲོན་པལ་པ་ནི་བྱིམས་ཐོག་པའོ།

⁵ མནའ་སྤྲུལ་བའི་ཞེས།

གནང་ན།^① ད་ནི་ཤུལ་དུ། ལ་མོ་ཆག་པ་ཕུམ་^② རུ་ཕྱག་ཐབ་ཅམ་ཞིག་གསོལ་
 རུ་ཅི་གནང་། ཞེས་གསོལ་བར། བཅན་པོའི་ཞལ་ལྷ་ནས། དྲིན་ཅན་མི་
 ཡི་ཡིད་མ་བཅད། ལྷ་ཡི་རྟ་ལ་སྦྲལ་མི་དབྱང་། སྟོན་ཆད་ང་ཡི་ཡབ་གྱི་རིང་
 ལ། དབའ་རྟོ་རེ་དབྱི་ཆབ་དང་བྱིད་གཉིས། ཆབ་པ་རོལ་རྩ་རོལ་གྱི་དགྲང་
 སྟོན་རུ་བགྱིད་པར་བསམ་པ་ལས། རྟོ་རེ་ནི་ཤི། བྱིད་ནི་ཀས་ཏེ་ཉི་མ་
 འདེར་གནང་སྟེ་བཞག །ང་སྐྱའི་བྱ་ཙེ་ རྩང་ཞང་སྤང་གི་སྟོན་ཆེན་པོར་བསྐྱོས་
 ཏེ་བཞག་ན། ཡབ་ལོངས་ནས། ཁོ་ཡང་སྟོ་བ་རིངས་ཏེ་བཀྱོན་ཐབ་པ་ཡིན་
 བོ།^③ ད་བྱིད་དབའ་པ་ཆེན་ནི། སྟོ་བ་མ་རིངས་པར་བསྐྱད་པས། ལ་མོ་
 ཆག་པ་ཕུམ་རུ་ཕྱག་ཐབ་ཀྱང་གསོལ་ཅིག །དབྱ་སྤྱང་ཡང་གནང་བར་བྱའོ་
 ཞེས་བཀའ་སྤྲུལ་རྟོ། །དེར་ལ་མོ་ཆག་པ་ཕུམ་རུ་ཕྱག་ཐབ་གསོལ་ཏེ། སྐྱ་རྟེན་
 རུ། ཐབ་བསེ་སྤྲ་བཅུ་དང་། སྤྱང་སྟོམ་གྱི་རལ་གྱི་མདོར་གཙོད་བཅས་ཕུལ་
 ཏེ། བཅན་པོས་དབྱ་སྤྱང་ཡང་གནང་ངོ་། །དབའ་དབྱི་ཆབ་པ་ཆེན་བརྟན་
 ཀྱང་སྟོ་བོར་ངོ་། །བཅན་པོས་བཀའ་སྤྲུལ་བ་ནི། དབྱི་ཆབ་སྟོ་བ་ཉེ་བས། བྱམ་
 བ་རུར་ཁྱང་བཅན་པོ་རང་གིས་ཕྱག་བདར་ཏེ་ཅིགས་པར་གནང་། བྱ་ཆ་གང་
 རུང་གཅིག་ལ་གསེར་ཡིག་མི་ཆད་པར་སྟོལ་བར་གནང་སྟེ། ད་ནས་ནི་ཕན་
 ཆད་རུ། །བྱིད་གྱིས་ནི་ང་མ་བཏང་། །ང་ཡིས་ནི་བྱིད་མི་བཏང་། །སོགས་
 མགུར་ཡང་བཞེངས་སོ། །དབའ་དབྱི་ཆབ་གྱིས་ཀྱང་སྐུ་ལན་ཕུལ་ཏེ། དེར་
 པ་ཆེན་བརྟན་གྱིས་གཏང་རག་ཆེན་པོ་བཏང་ངོ་། །དབྱ་སྤྱང་གནང་བའི་གོར་
 མ་དེ། ཀྲུལ་འབྲིང་ལན་རྟོན་གྱིས་སྤངས་ནས་ཕྱག་རུ་ཕུལ་ཅིང་། རྗེས་སུ་ར་

^① ཡབ་ནི་གནམ་རི་སྟོང་བཅན་ཡིན་ཞིང་མཆིས་བྱང་ནི་བྱིམ་གྱི་མིང་སྟེ། རྩང་མ་ལའང་བར་
 ཆོག་གི་རྩལ་རུ་སྐྱར་ངོ་། །དེས་ན་འདི་ནི་ཡབ་ཀྲུལ་པོ་བདག་གི་བྱིམ་རུ་ཕེབས་སྟེང་བའི་དོན་ནོ།

^② འཕན་ཕུལ་གྱི་ཆག་ལ་ཡིན་ནས་སྟམ།

^③ དེ་ཡང་ཞང་སྤང་དང་རྗེ་སྟོང་བཅན་གྱི་བར་རུ་བྱ་ཙེས་སྤྲ་མ་བཅུག་སྟེ་ཞང་ལ་བྱིམས་ཕོག་རྩལ་
 འོག་རུ་གསལ།

གོར་མ་དཀར་པོ་དེ་དབྱི་ཚབ་ཀྱི་མཆད་^①པའི་མང་དུ་བཅིགས་སོ། །དེ་དུས་
 དབུ་སྐྱུང་གནང་བའི་ཚིག་ནི། ད་ཕྱིན་ཆད་ཁྱེད་པ་ཚན་གྱིས། བཅན་པོ་སྤྱ་
 རྒྱལ་གྱི་ཞལ་སྤར་སྒོ་བ་མ་རིངས་ན། བཅན་པོ་ཞལ་ཞལ་ལང་། དབྱི་
 ཚབ་ཀྱི་བྱ་ལ་མཉེས་པར་བཀོན་པའ་རེ། སྤུ་མ་ཞིག་གསན་ན་ཡང་། ཤགས་
 བྱས་ཏེ་ཡུས་བཀོལ་ནས་བཀས་མི་བཅད་རེ། །དབྱི་ཚབ་ཀྱི་བྱ་གཅིག་ལ་
 གསེར་གྱི་ཡི་གེ་ལས་སྤྲད་རེ། སྤྲོད་མ་རིངས་པར་རབས་ཆད་ན། ལམོར་
 ཡུལ་བཞེས་རེ།^② དབྱི་ཚབ་པ་སྤྲད་ཀྱི་སྒོ་བོར་བའི་ཚིག་ནི། བཅན་པོ་སྤྱ་རྒྱལ་
 བྱི་སྒོར་བཅན་ཡབ་སྐུ་དང་གདུང་རྒྱུད་ལ། སྒོ་བ་རིངས་རེ། བཅན་པོས་
 བཀའ་ངེ་སྤྱལ་བ་གཟུགས་སུ་མི་འཛིན་རེ།^③ འདི་དག་ནི་གནམ་རི་སྒོར་བཅན་
 སྤྲུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ཡིན་ལ། གོ་བདེ་བའི་མཆན་བྱ་འདི་
 དག་ཚོས་མར་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་བྱིན་བྱིས་ཡིན་འདུག་ཀྱང་རྗེས་སུ་
 ཡིག་ཚང་འདི་དག་སྤྱན་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ནང་གསལ་བཤད་གང་ཡང་མི་
 འདུག །དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྒོར་བཅན་གྱི་སྤྱ་གཤེན་ཟ་སྒྲ་དབང་ལྷག་
 གིས་བྱས། ཟུང་ཅོང་སྤྲད་དང་། དབའ་དབྱི་ཚབ། དབའ་ཁྱེས་སྤང་། དབའ་
 སྤྱ་ཚབ། མཚན་འགྲོན་པོ། ཆེས་པོ་ནགས་སེང་བཅས་ཀྱིས་སྒོན་པོ་བྱས།
 འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་ཁབ་དུ་བཞེས། སྤྱས་སྒོར་བཅན་སྤུ་པོ་དང་གུང་
 རི་གུང་བཅན་གཉིས། སྤྱས་མོ་སང་མ་ཀར་བཅས་མིང་སྤྲིང་གསུམ་འབྲུངས།
 སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་སྤང་ལོར་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་རོ་ལོག་བྱས་ཏེ་གནམ་རི་སྒོར་

^① མཆད་པ་ནི་དུར་ཁུང་དང་། གོར་མ་ནི་རྩོ་མཚན་པར་སྤྱུལ་ཆོ་རྩོ་བའི་ལག་དུ་ལེན་སྒོལ་དེ་
 ལམས་དང་འབྲས་ལྗོངས་སོགས་ན་ཉེ་དུས་བར་དུ་ཡོད་པར་སྤྲད་།

^② བཅན་པོ་ཞལ་ཞལ་བྱ་བ་ནམ་ཡང་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག་ཉེ། ཤེས་རབ་བརྒྱུ་པར། དེ་དག་ནམ་
 བཅན་པོ་ཞལ་ཞལ་འབྲུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འབྲུག་པའི་ཕལ་སྤྲད་ལ་ཡང་འདུག

^③ སོགས་མནའ་ཚིག་བརྒྱ་གཉིས་སྤྲད་ཞིང་། བྱི་སྒོར་གི་སྤྱ་གོང་ལ་བཞེས་པའི་དབུ་སྐྱུང་རྣམས་
 ཅེ་ཞོལ་རྩོ་རིང་བྱང་དོས་སུ་བཀོད་འདུག་པ་དེ་དག་དང་ཚིག་འགྲོས་ཤིན་དུ་མཐུན་པ་ཞིག་འདུག

^④ ཞེས་པའི་བར་སྒོ་ཚིག་བརྒྱ་གཉིས་སོ།

བཅན་ལ་དུག་དངས་ནས་བཞོངས་སོ། །

ས་བཅད་བཞི་པ། རིག་གནས་དང་ཆོས་ལྷན་གྱི་སྒྲིབ།

གཅིག །རིག་གནས་དང་ཐོན་སྐྱེད་ལག་ཅུལ།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཐུ་ཆུལ་གདུང་རབས་རིམ་བྱོན་ནམས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཆོས་དང་
རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལ་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཤེས་རིག་ལག་
ཅུལ་གྱི་སྒྲིབ་ལ་ཡང་གསར་གཏོད་ཀྱི་རིག་པ་མང་པོ་དར་སྤེལ་བྱུང་། དེ་ཡང་
ཆུལ་པོ་གཉའ་བྱི་བཅན་པོའི་སྐྱབས་སུ་བྱུང་བའི་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་
གི་སྒྲིབ་ལ་སྟོན་གཤམ་ཆེ་ཤོས་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་
ཡོད་པ་ནི། 1 མགོན་ཤེས་ལྟ་བོན། 2 གཡང་ཤེས་བོན། 3 འགྲོ་ཤེས་སྟུང་
གཏོང་། 4 འདུར་ཤེས་སྲིད་གཤེན། 5 གཅོང་ཤེས་སེལ་འདེབས། 6 འགྲོ་ལ་
ཤེས་གཏད་བྱས། 7 བན་ཤེས་སྟོན་དབྱད། 8 སྒྲོས་ཤེས་ཅིས་མཁན། 9 རྩ་
ཤེས་གཏོ་དགུ། 10 རྩིང་ཤེས་ཤ་བ། 11 འཕུར་ཤེས་ཁྱུ་ཐིག 12 སྒྲོལ་ཤེས་
འཕུལ་བོན་བཅས་བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་བོན་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀའི་ཤེས་
རིག་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བོད་མི་ནམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་ལྷན་སྟེན་ཏ་
ཅང་ཆེན་པོར་ཡོད་པའི་ཤེས་རིག་ཤ་སྟག་ཡིན། །

དང་པོ། མགོན་ཤེས་ལྟ་བོན་ཞེས་པ་ལྟ་ཡར་གསོལ་བས་མི་ལ་མགོན་བྱེད་
ཚུལ་སྟོན་པའི་ཤེས་རིག །གཉིས་པ། གཡང་ཤེས་བོན་ཞེས་པ་གཡང་ཚུར་
སྐྱངས་པས་ནོར་སྟགས་འཕེལ་བར་སྟོན་པའི་ཤེས་རིག །གསུམ་པ། འགྲོ་ཤེས་
སྟུང་གཏོང་ཞེས་པ་སྟུང་ཕར་བཏང་བས་འདྲེ་ཆོམས་ཏེ་ལྷགས་སུ་འགྲོ་བའི་
ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་རིག །བཞི་པ། འདུར་ཤེས་སྲིད་གཤེན་ཞེས་པ་ཤི་བའི་
སྒྲ་འདུར་བས་བདེ་འགྲོ་ཐོབ་ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་རིག །ལྔ་པ། གཅོང་ཤེས་
སེལ་བྱེད་ཅེས་པ་གཅོང་སྟེ་བྱེད་སྟེ་བཅོག་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་ཐབས་སུ་
ཁྱས་དང་བསངས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ལྟ་སྟུང་ནམས་བསྐངས་ཚུལ་སྟོན་
པའི་ཤེས་རིག །དུག་པ། འགྲོ་ལ་ཤེས་གཏད་བྱེད་ཅེས་པ་ཕ་རོལ་དག་སྟེགས་

གྱིས་བཏང་བའི་མཐུ་བྱད་གྱི་གཏང་རྒྱ་བྱད་ན། དེ་དག་དགོ་ལ་ནས་དག་
བགགས་གྱི་གནོད་འཚོ་སེལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་རིག་ཁབ་དུ་ན་པ། སན་
ཤེས་སྒྲན་དབྱད་ཅེས་པ་འབྱུང་ཁམས་འབྱུགས་པའི་ནད་རིགས་སེལ་བྱེད་དེ་
ཆོ་ཡི་བར་ཆད་བསལ་བའི་ཐབས་བཤད་པའི་ཤེས་རིག་ཁབ་དུ་ན་པ། སྒྲོས་ཤེས་
ཚིས་མཁན་ཞེས་པ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོའི་ཁམས་ལ་དབྱད་ནས་སྤྱི་ལོ་ལྟ་
བཟུང་བའི་རིག་པ། དགུ་པ། སྒྲ་ཤེས་གཏོ་དགུ་ཞེས་པ་ཁམས་སའི་སྤྱད་བསྒྲོས་
པས་འདྲེ་ལ་ཤགས་འདེབས་པའི་ཤེས་རིག་ཁབ་དུ་ན་པ། སྤྱིང་ཤེས་ཤ་བ་ཅེས་པ་
བག་སྤྱི་ཡིས་ཤ་བ་བཅོས་ནས་བཏང་བ་ཅེས་གྱིས་ཡུལ་དུ་འཕྱར་ཚུལ་བཤད་
པའི་ལག་ཚུལ་གྱི་ཤེས་རིག་ཁབ་དུ་ན་པ། འཕྱར་ཤེས་ཏུ་ཐིག་ཅེས་པ་མོ་ལྟ་
བདེན་པ་བདར་ཏེ་ཐབས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བརྟགས་
ནས་ལེགས་ཉེས་གྱི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཤེས་རིག་ཁབ་དུ་ན་པ། འབྱུག་ཤེས་པ། སྒྲོལ་ཤེས་
འཕྱུལ་བོན་ཞེས་པ་ཅི་ཤིང་བན་བུན་བསྒྲོས་པས་སྤྱི་འདྲེའི་གནོད་པ་ལས་སྒྲོལ་
བར་བྱེད་པའི་ཤེས་རིག་བཅས་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ནི་གཉའ་ཁྲི་
བཅོན་པོའི་སྐབས་སུ་ཤེས་རིག་གི་སྒྲོར་རྣམས་སྤེ་ཆོན་དུ་དབྱེ་བའི་ལམ་སྒྲོལ་
བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལག་ཚུལ་
གྱི་སྒྲོར་ལ་ཡར་རྒྱས་དང་གསར་གཏོད་བྱུང་བའི་སྒྲོར་ལ།

1. **གསོ་བ་རིག་པ་ནི།** སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེའི་གདམས་ངག་རྣམས་
རང་གི་སྤྱི་དབྱེད་བྱ་བྱི་ཤེས་ལ་བརྒྱུད་ནས་སྒྲན་གྱི་མདོ་དགུ་འབྱུམ་བཞི་ལ་
སོགས་པ་རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བྱུང་བ་དེ་དག་གཉའ་ཁྲི་བཅོན་པོའི་སྐབས་སུ་
ཆེད་གཉེར་གྱི་སྤེ་ཆོན་ཞིག་དུ་ཆགས་ཏེ། སན་ཤེས་སྒྲན་དབྱད་ཅེས་པའི་སྤེ་
ཆོན་དེ་བྱུང་ཡོད། སྒྲན་དབྱད་ལག་ལེན་བྱེད་པའི་མི་ལ་སྒྲན་པ་དང་། ལྟ་
རྟེན་ཞེས་ཟེར་ཅིང་། དེའི་དོན་ནི་སྐབས་དེར་སྒྲན་པ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་བཙུ་
མཐོང་ཆེ་ལ། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་མིང་གཞན་ལྟ་ཞེས་འབོད་སྒྲོལ་ཡོད་ལ་དེ་
དག་གིས་ཀྱང་སྒྲན་བསྟེན་ཞིང་རྗེ་བོར་བཀྱར་བའི་ཕྱིར་ལྟ་རྟེན་ཞེས་བྱ་སྟེ་
《བཤད་རྒྱུད་》ལས།

དེ་ཡང་ངེས་ཆོག་ལུས་ལ་ཕན་ཕྱིར་སྒྲན། །

ནད་སྤྱང་དབྱུང་དཔའ་འགོ་ལ་ཕ་ལྟར་སྒྲོབ། །

ཀླུ་པོ་ནམས་ཀྱིས་རྗེ་ཅུ་འཁུར་བ་ཡིས། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དེས་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསོ་བ་
རིག་པའི་རིན་ཐང་ཡང་མཆོད་རྟེན་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་ས་ཡི་ལེགས་དུག་
གི་སྐབས་སུ་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ཞེས་པའི་སྡེ་ཆོན་ཕྱེ་བའི་སྐྱལ་བྱུང་ཞིང་དེའི་
སྐབས་སུ་ཡང་གསོ་བ་རིག་པ་འདི་སྡེ་ཆོན་གྱི་གཙོ་བོར་བཞག་ཡོད་པ་བོན་གྱི་
དཔེ་རྒྱུ་དང་《ལུང་གི་སྒྱིང་པོ་》ལས།

ནད་ཀྱིས་གདུང་བ་སྒྲན་གྱིས་གསོ། །

གདོན་གྱིས་གཙོས་པ་སྐགས་ཀྱིས་བཙོམ། །

ཀས་རྒྱད་འཆི་འཕོ་ཅིས་ཀྱིས་བདུལ། །

ཕས་ཀྱི་ཆོལ་བ་སྐས་ཆར་གཙོད། །

ཐར་པའི་ལམ་སྒྲ་བོན་གྱིས་སྒྲོན། །

ཅིས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ཀླུ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་སྐབས་སུ་གསོ་བ་
རིག་པ་ལ་རྒྱན་འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཀླུ་པོ་རེ་ལ་བོན་
གྱི་སྐྱ་གཤེན་རེ་ཡོད་པ་འདི་དག་ཀྱང་མཆོད་གནས་དང་བླ་སྒྲན་གཅིག་སྟོན་གས་
ཡིན་པར་ངེས། ཐུ་ཀླུ་བརྒྱུ་པ་ཞེ་ཤོ་ལེགས་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་སྒྲོར་
ལ། གཤེན་སྒྲོན་ཡེ་ཤེས་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་《ཆ་བཙོས་འཆི་སོས་ལ་རྒྱུ་
ཞལ་གདམས་》ལས། དེ་ལྟའི་མན་ངག་སྒྲན་མཆོག་ནམས། །དྲང་སྟོང་མཁས་
པ་མང་བརྒྱད་ནས། ཀླུ་སྐས་ཞེ་ཤོ་ལེགས་ཀྱི་རུས། །ལྟ་བུ་མགོ་དཀར་ཐུག་
དུ་བབས། །དེ་རུས་དྲང་སྟོང་ཆེ་ནམས་ཀྱིས། ཁ་སྒྲོན་འདུལ་ཞིང་རུས་སྒྲོན་
བཅད། །རལ་པ་དུབས་ཤིང་ཆག་པ་བཅིངས། །བཅད་འབྱོར་སྒྲན་ནམས་ཆ་
ཁར་བདུབ། ལྟར་དུ་ཆག་འབྱོར་བཅད་པས་སོ། །སྐྱངས་གཞིལ་ནག་ཁྲག་རྒྱ་
སེར་སྒྲིམ། །གཙོགས་ཆེར་མན་ངག་སྒྲན་མཆོག་མཛོད། །ཁྱད་དུ་སྐས་ཤིང་རྒྱ་
ཡིས་གདབ། ཅིས་སྒྱུ་ལོའི་རུས་རབས་དང་པོའི་སྒྲོན་རྗེས་ཅམ་གྱི་སྐབས་སུ་

ལུས་སྤྱི་ལོ་ཤ་ལྷགས་རུས་ལ་ཆས་སྦྱོན་བཅས་པའི་གཞུང་དང་ལག་ལེན་བྱང་
 ཡོད། །སྤྱ་རྒྱལ་གདུང་རབས་སོ་གཅིག་པ་སྤྱག་རི་གཉན་གཟིགས་དཔུས་ཡོང་
 མ་བཅས་པར་ཡོད་པའི་སྐབས། འ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྤྱན་པ་བོས་ཏེ་མིག་སྤྱིས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལ་གཞིགས་ན། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་
 ལག་རྩལ་དེ་ཆད་མཐོན་པོ་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཡོད་ལ། ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་སྤྱན་པ་
 རྣམས་ལ་ཐུན་མིན་གྱི་ལག་རྩལ་བྱང་ཆོས་རེ་ཡོད་པའང་ཤེས་ཐུབ། སྐབས་
 དེར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འཆོ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ལ་རྒྱས་མེད་པའི་རྟོག་གེ་པ་འགའ་
 ཞིག་གིས། འོ་ན་སྤྱ་རྒྱལ་གདུང་རབས་སྤུམ་རྒྱུ་པ་འབྲོང་གཉན་ལྟུ་མཛོ་ནད་
 གྱིས་ཟིན་སྐབས་སྤྱན་བཅས་མི་བྱེད་པ་ཡུལ་མི་རྣམས་དང་གསོན་བྲལ་བྱས་ཏེ་
 རུར་ས་ལ་སྤོད་གནས་བཅེགས་ཏེ་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལ་མཁས་སྒྲུ་
 འགའ་ཞིག་གིས་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤོལ་ཞིག་ཡིན་མིན་སྐོར་ལ་དབྱེད་པ་
 གཏོང་བྱུང་བྱས་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྦྱོན་ཆ་བཅས་པའི་
 སྤུལ་སྤོང་གིས་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་སྤྱོ། མཛོ་ནད་གྱིས་ཟིན་པའི་ནད་
 པ་རྣམས་ལ་བཅས་པའི་ཐབས་གྱི་རྒྱུགས་ཏེ། ཡུལ་མི་དང་གཉེན་ཉེ་གཞན་ལ་
 མི་འགོས་པའི་སྤོན་འགོག་བྱེད་པའི་ཆེད་རུ་རུར་སའམ། བྱང་སྤོང་གི་ནད་རུ་
 ཁང་པ་བཅེགས་ཏེ། དེར་ནད་པ་སྤོད་རུ་བཅུག་སྤུལ་བྱང་བརྒྱུད་དེ་འཆོ་བའི་
 ཉེར་སྤོད་སྐོར་ཉེན་ལྟར་སྤོད་པའི་སྤོལ་དེ་འགོ་བ་མའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱུན་རིང་
 བར་གནས་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོ་ནང་ཅམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གནས་
 ཡོད་པ། ཁོ་བོའི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་གནས་སྤྱ་བྱང་སོང་། དེས་ན་གནད་དོན་
 འདི་ལ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ལྷགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱེད་གཞིའི་རིན་ཐང་སྤྱ་ཆེ་
 ཅམ་ཡང་མེད་དོ། །

2. ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་ནི། སྤྱན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་རང་གི་སྤྱས་འབྲུལ་བྱ་
 རྒྱུ་སོགས་ལ་མན་ངག་རུ་བསྟན་པའི་སྤྱི་ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་གྱི་གོ་ལའི་འགོས་
 ལ་བརྟེན་ནས། རུས་བཞིའི་འབྱར་སྤོག་སོགས་གནམ་གཤིས་རུས་རྟགས་ལ་
 དབྱེད་པའི་སྐར་ཅིས་དང་། ནང་འབྱུང་བཞིའི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་

འགྲོའི་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་སྐྱོར་ལ་དབྱུང་པའི་འབྲུང་ཅིས་གྱི་རིག་པ་དེ་དག་
 རིམ་བཞིན་རྒྱན་འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན། ཆུལ་པོ་གཉའ་བྲི་
 བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་དབྱེ་བའི་ནང་དུ་སྐོས་ཤེས་
 ཅིས་མཁན་ཞེས་པ། ཅིས་གྱི་རིག་པ་གཙོ་གཉེར་བྱེད་པའི་སྡེ་ཆོན་ཞིག་བྱུང་
 ཡོད་པ་དེས། གནམ་གྱི་སྐར་མ་བརྟགས་པ་དང་། བར་སྤང་གི་རྒྱིན་དང་
 རྒྱང་ལ་བརྟགས་པ། ས་གཞིའི་ཅི་ཤིང་ལ་བརྟགས་པ་བཅས་གྱི་སྐོར་ནས་སོ་ནམ་
 ལས་ཀའི་སྡོན་བརྟ་གཏོང་བ་དང་། འབྲུང་ཁམས་འཕྲོད་སྦྱོར་གྱི་རུས་པ་ལ་
 བརྟགས་ནས་སྒྲིའོལ་གྱི་ཆར་རྒྱང་དང་། རྒྱང་གི་ལུས་ཁམས་གྱི་ནད་རིགས་
 ལ་སྡོན་འགོག་བྱེད་རྒྱུའི་བརྟ་གཏོང་བྱུང་གིན་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆུལ་རབས་རིམ་
 བྱུང་ནམས་གྱི་སྐབས་སུ་རིག་པ་འདི་ལ་མཐོང་སྤང་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཆེ་
 ཅུ་ཕྱིན་ཏེ། རུས་རྒྱན་གྱི་འཆོ་བ་དང་ལས་ཀའི་ནད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་བརྟགས་
 པ་དང་། གཟའ་སྐར་བརྟགས་པ་སོགས་གྱི་རིག་པ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་གིན་ཡོད་
 པ་ནི། གཙང་གི་ཆུལ་ཕྱན་སྡོན་པོ་ལོང་མ་གྱིས་སྒྲུ་ཆུལ་གྱི་གུམ་བཅན་པོ་གཡོ་
 ཐབས་གྱིས་གདན་དྲངས་ཏེ་བཀོངས་པའི་སྐབས་སུ་ཅིས་གྱི་རིག་པ་ལ་བརྟེན་
 པའི་ཆུལ་《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྡོན་》ལས། “སྐར་མ་ས་རི་དང་ས་
 ག་ལ་འཐབ་པའི་རུས་བཏབ་ཅིས་དང་། ས་རི་ས་ག་རྒྱང་སྐར་དུ་སོང་བས་
 རྒྱང་དམར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་སོགས་འཁོད་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །

3. **བཙོ་རིག་ལག་ཆུལ་གྱི་སྐོར་ལ།** བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ལས་མིང་
 ཤེས་ཤ་བ་ཅན་ཞེས་པའི་སྡེ་ཆོན་དེས། ས་འདག་དང་བག་སྐྱེ་སོགས་གྱིས་
 སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བཅའ་བཙོ་བྱེད་གིན་ཡོད་པ་དང་། སྒྲུ་མཁར་
 ཡུམ་བུ་སྤྱི་སྐོར་སོགས་སྒྲུ་མཁར་དང་གསས་ཁང་བརྟེན་པའི་ལག་ཆུལ་དར་
 རྒྱས་སུ་ཕྱིན་ཡོད་པ། སྒྲུ་ཆུལ་དགུ་པ་སྒྲུ་སྡེ་བྱུང་ཆུལ་གྱི་སྐབས་སུ་སྡོན་པོ་
 ཅུ་ལས་སྦྱེས་གྱིས་སྡོ་རིག་གི་འཕྲུལ་ལས་སྦྱེས་པའི་ལག་ཆུལ་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་
 གསར་གཏོད་དང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་དེ་《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་
 སྡོན་》ལས།

བོད་ཡུལ་འཕུལ་སློན་མཛད་ས་པའི་མི་བདུན་གྱི།
 ཐོག་མར་གུར་པ་རུ་ལས་སྐྱེས་འདི་ཡིན།
 མཛད་ས་པའི་ལས་སུ་ཤིང་བསྐྱེགས་སོལ་བ་བྱུང་།
 དེ་ཡིས་རྫོང་བཞུས་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་སྤྱུང་།
 ཤིང་ལ་མིག་སྤྱག་གཤོལ་དང་གཉའ་ཤིང་བྱས།
 ས་གཞི་བརྩོན་ནས་ཕུ་ཁྱུ་ཡུར་དུ་བྱངས།
 མོན་པ་དོར་བསྐྱེད་སྤྱང་ཐང་ཞིང་དུ་ཕྱོས།
 བཀལ་བས་མི་ཐར་ཁྱུ་ལ་ཟམ་པ་བཅུགས།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། སློན་པོ་འདི་ཡིས་ཤིང་བསྐྱེགས་ཏེ་ཆེད་གཉའ་དུ་སོལ་བ་བཟོས་ཏེ་སོལ་བའི་མེ་ཡི་ཕྱགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོང་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་བཞུས་ཤིང་དེ་དག་གི་སྤྱིང་པོ་གསེར། དངུལ། ཟངས། ལྷགས་རྣམས་བཏོན་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བཅེ་སྦྱོང་བྱེད་སྤྱུའི་གངས་འཕོར་དང་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེས་ཆེར་སྤྱོན་ཏེ། དངོས་རྩིས་བཅེ་ལེན་སྐབས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཇལ་བྱེད་དང་། མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ཆ། ཉེར་མཁོའི་སྒོ་ད་སྤྱད། ཐོན་སྤྱོད་ལག་ཆ། དྲག་པོའི་མཚོན་ཆ་སོགས་བོད་འབངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་ལོ་བྱང་རྣམས་ཡར་རྒྱས་སྤྱོན་པའི་དུས་རབས་གསར་པ་ཞིག་དུ་སྐྱེད་སྤྱོད་ཡོད། སྤྱིར་བོད་འདིར་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཅེ་སྦྱོང་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་སྤྱི་མ་ཞིག་ནས་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ལྷག་པར་དུ་ལོ་ངམ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་གི་གུམ་བཅན་པོ་བཀྲོངས་སྐབས་སྤྱིར་ཟངས་ཀྱི་གཉའ་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ། ལྷགས་ཀྱི་གཟེར་མ་བཏབ་ནས་ཐུང་ཆུའི་ནང་དུ་དབྱགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞིགས་ན་གི་གུམ་བཅན་པོ་ཡན་ཆད་དུ་ལྷགས་དང་ཟངས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་མགར་བའི་ལག་རྩལ་གྱི་ཆོད་མཐོན་པོ་ཞིག་དུ་སྐྱེད་སྤྱོད་པ་ཤེས་སྟབས། ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་སོགས་ཀྱི་ཐོན་སྤྱོད་ལག་རྩལ་སྒོར་ལའང་ཡར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།

ལེགས་རྒྱལ་ཐོག་མ་ཞི་ཤོ་ལེགས་ཞེས་བྱ། །
 དེ་ཡི་སྒོན་པོ་ལྟ་བུ་མགོ་དཀར་ཞེས། །
 ལུ་ལུ་རུ་ལས་སྐྱེས་གྱི་བྱ་ཡིས་བྱས། །
 འཕྲུལ་སྒོན་མཛེས་མི་བདུན་གྱི་གཉིས་པ་ཡིན། །
 མཛེས་པའི་ལས་སུ་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅིས། །
 འབྲོག་ལ་ཐུལ་ཅིས་ཐུ་ཆུ་ཡུར་བྱ་བྱངས། །
 མདའ་རུ་ཆུ་མ་ཚོ་བ་འདི་ནས་དར།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། སྐབས་དེར་ཞིང་འབྲོག་གི་ལས་ཀ་ལ་ཏ་ཅང་ཡར་
 རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་དེ། རང་གི་འཁོར་གཡོག་རྣམས་ལ་ལས་བཀོ་
 བགྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ཞིང་ཁའི་ཚད་ལ་དོར་ཁ་བཅི་བ་དང་། ཞིང་ལ་ཆུ་
 བྱངས་ཏེ་ཆུ་མ་ཚོས། འབྲོག་ལ་ཐུལ་ཅིས་ཞེས་པ་བཞིན་མའི་གྲངས་དང་
 བསྐྱུན་ནས་ཤེ་བབ་བཅི་བའི་སྒོལ་བཏོད་ཡོད། དེས་ན་སྐབས་དེ་རུས་ནས་
 བྱན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་མཆུག་རྫོགས་ཏེ་བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འདྲིན་གྱི་ལམ་
 ལུགས་སུ་སླེབས་ཡོད་པ་ཤེས་སྟ། །གཞན་ཡང་ས་ཞིང་ཚོ་རྒྱུ་ལག་ཆའི་སྐོར་
 ལ་གཉའ་ཤིང་དང་ཐོང་གཤོལ་བཟོས་པ་དང་། ཆུ་ལ་བཅ་པ་འཁྱུགས་པ་
 སོགས་ཤིང་བཟོའི་ལག་ཆལ་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་། ས་ལ་ཡུར་བ་བརྒྱས་
 བྱས་ཆུ་བྱངས་ཤིང་ཆུ་ལུགས་བཅད་སྒྱུར་བྱས་ཏེ་མཆིག་སྐོར་ཞིང་ཡོས་འཐག་པ་
 ལ་རང་འཐག་ཅིས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་རུས་རབས་དེའི་སྐབས་ཙམ་ན་བྱུང་ཡོད་
 པར་གྲགས། མགར་གྱི་ལག་ཆལ་ལ་དེར་རུས་ཀྱང་ཡོད་སྒོན་བྱེད་དགོས་པ་
 ཞིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་མི་རྣམས་གྱི་དང་མེ་མདའ་བཅས་མཚོན་ཆ་ལ་དགའ་ཞིང་།
 རྒྱལ་ཏུ་མཚོན་ཆ་ལུས་དང་འབྲལ་མེད་བྱས་ཏེ་འགོ་བའི་སྒོལ་ཡོད་སྐབས།
 རུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་རུ་བོད་རང་གིས་མགར་བའི་གྱི་དང་། ཡུལ་གྱི་
 གཞན་དང་མི་རིགས་གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་གྱི་བཅས་རལ་གྱི་རི་རིགས་མི་འདྲ་
 བ་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་བྱུང་ཡོད་ལ། ལོ་རྒྱུང་ཐུག་ལ་ཉེ་བའི་
 ལོ་རྒྱུས་དང་ལྡན་པའི་རལ་གྱི་འགའ་ཞིག་ནི་དེར་སང་ཡང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་

དེ་རིགས་གནའ་རྒྱུ་རིག་དངོས་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་ལྡན་པ་ལྟ་ཅི། གྱི་ལྷགས་
 ཀྱི་རྒྱས་དང་ལག་རྩལ་གྱི་ཚད་ལ་དེང་རབས་ཅན་གྱི་ཚན་རིག་གི་ལག་རྩལ་
 གྱིས་ཀྱང་གདེང་འཛིན་བྱེད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད། དེ་ལས་དགུ་བེ་ཞེས་པའི་
 རལ་གྱི་འདི་ནི་ཚོ་ངར་ཆེ་ལ་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་མཚོན་ཆ་ཞིག་གི་གྲས་སུ་ཆི་
 ཞིང་ཡོད་ལ། གྱི་འདི་ཐོག་མར་སྤྱ་རྒྱལ་བརྒྱད་པ་གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་
 སྤྱ་མགར་ཡོད་དེ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》ལས།

དགུ་བེ་འདི་བོད་ཀྱི་གྱི་རྒྱ་འདུག །

གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་རིང་ནས་དར། །

ཡུལ་བེ་འདུ་བྱ་བའི་ས་རན་དུ། །

མིག་བེམ་བྱ་སྤྱན་དགུས་བརྒྱུངས་པ་ཡིན། །

ཆེ་ཤོས་གྱིས་གནམ་གྱི་དམུ་ཐག་ཆོད། །

དེ་འོག་བརྒྱད་ལ་འང་ཚོ་ཉགས་ཡོད། །

དེ་དགུའི་སྒོ་བ་མ་ཁ་དགུར་གྱེས། །

བོད་ལ་རལ་གྱི་མང་བ་དེ་ལྟར་རེད། །

མི་སྤྱན་དགུས་བརྒྱུངས་པས་དགུ་ཞེས་ཏེ། །

མིག་བེམ་པོ་ཡོད་པས་བེ་ཞེས་པས། །

དེ་དང་དེ་རྒྱད་ལ་དགུ་བེ་བེར། །

ཁོང་དགུ་ལ་བདག་ཅིག་ཡོད་པ་དེས་ཀྱང་ཤེས། །

དེ་དང་དེ་རྒྱད་ལ་དགུ་བདག་བེར། །

ཞེས་རལ་གྱི་དགུ་བེའི་འབྱུང་ཁུངས་བཤད་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
 ལས། “དགུ་བེ་གྱེས་པ་རྣམ་དགུ་ནི། བམ་མཁའ་སྤྱ་ཆོད། དགུ་ལྟའི་གར་ཆོད་
 དང་། གོང་ཁྲ་དགུ་ཆོད། རྒྱ་ནང་ཉ་ཆོད་དང་། གལ་ཆེའི་ཇོ་ཆོད་དང་།
 ངན་ཐོའི་སྐས་ཆོད། ཇོ་ཆོའི་བསམ་ཆོད་དང་། གོང་གོའི་ཕག་ཆོད་བྱ་བ་
 དེ་དང་དགུ། དེ་རྣམས་གྱེས་པ་འང་གཉིས་འབྱུར་ཡོད། དགུ་བདག་གྱེས་པ་
 རྣམ་གསུམ་ནི། ཤང་དཀར་ཤང་ནག ཟ་ལྷག་ཅན་དང་གསུམ། དགུ་བེའི་ཕྱེ་

ཚན་དེ་ལས་མེད། ” ཅེས་དགུ་ཟེའི་རིགས་དང་ནི་ཚད་བཅས་བཤད་ཡོད་པ་
དེ་ལྟར་རེད། ཐུ་ཀྲུལ་གཏུང་རབས་བརྒྱ་པ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་གྱི་རུས་སུ། སློན་
པོ་ལྷ་བྱ་མགོ་དཀར་ཞེས་པས་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅི་བ་དང་། འབྲོག་ལ་ཐུལ་
ཅིས་བྱེད་པའི་རིག་པ་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་འོག་ཏུ་འཆད་
པར་བྱ། ཐུ་ཀྲུལ་སུམ་ཅུ་པ་འབྲོང་གཉན་ལྷེ་ལུ་རིང་ལ་བོད་ཏུ་དཀར་ཡོལ་
བཟོ་རྒྱའི་ལག་ཅུལ་དར་ཡོད་པ་ 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 ལས།

དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དཀར་ཡོལ་གཉིས། །
འབྲོ་བརྒྱན་ལྷེ་ལུ་གའི་རིང་ལ་བོད་ཏུ་དར། །
རྒྱལ་པོའི་གསོལ་ཞལ་དབང་པོའི་གཏེར་ཏུ་སྤྲས། །
དེ་ཡི་རྟིང་ལ་རྒྱང་ནམ་འཕུལ་རྒྱལ་རུས། །
མཁས་པའི་བཟོ་བོས་སོ་ནག་ཐང་པོ་ཆེར། །
འཆིང་བུའི་རྒྱ་ལ་ན་མོས་དཔེ་བྱས་ནས། །
སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཆེ་རྒྱང་འབྲིང་གསུམ་སྟོན། །
རབ་དང་འབྲིང་དཀར་ཐ་མ་སྟོ་ཤས་ཆེ། །
བོད་ལྷལ་དཔུས་གཙང་མཐིལ་ན་ནོར་བུ་ལས། །
ཐུབ་པའི་འབྲུག་རྒྱལ་གཤམ་པ་དེ་ཅུལ་ལོ། །
འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ལྟན། །
སྤལ་ལྟན་རྣམས་ཀྱིས་འདི་རྒྱངས་ཤིག།
དེ་ལ་རྒྱ་བོ་གསུམ་ཡོད་དར་ཅེ་དང་། །
འདོལ་པ་བྱང་རྒྱ་གསུམ་ཏུ་གཤམ་པ་ཡིན། །
དེ་རྣམས་བོད་ཏུ་བྱུང་བའི་དཀར་ཡོལ་ཡིན། །

ཞེས་སོགས་བོད་ཏུ་དཀར་ཡོལ་བྱུང་བའི་རུས་ཚོད་དང་། དཀར་ཡོལ་
བཟང་ངན་བརྒྱག་ཐབས་སོགས་གསལ་བོ་གསུངས་ཡོད་དོ། །ཐུ་ཀྲུལ་སོ་
གཅིག་པ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་གྱི་སྐབས་སུ། སློན་པོ་མོང་གི་བྱ་ཞེས་པས་
དངོས་རྣམས་རྣམས་ཚད་ལ་གཞལ་བྱེད་བྱེད་དང་། སྤང་ལ་སོགས་པའི་ཚད་

གཞི་གསར་དུ་བཅོས་ཏེ་འབྲུ་རིགས་བྲེ་ལ་འཇལ་ཞིང་། མར་སྤང་ལ་བཏིགས་
སྟེ་གཉིས་མཐུན་དགའ་བཞེབས་ཀྱི་ཚོང་ལས་ཀྱི་འགོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་དུ་
བསྐྱེད་པའི་དབུ་བཞེས་ཡོད་པ་ 《ཚོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

འདི་དུས་བྲི་ངོར་སྤང་བཅུན་མོང་གི་བྱས། །

བྲེ་སྤུལ་སྤང་བཅོས་འབྲུ་མར་ཚད་ཀྱིས་བཅལ། །

དགའ་གཉིས་ཚོང་བྱས་མཐུན་གཉིས་ལ་ལྷང་བཞེབས། །

དེ་གོང་བོད་ན་ཚོང་དང་བྲེ་སྤང་མེད། །

དེ་ཕྱིར་མཇོངས་མི་བདུན་གྱི་གསུམ་པར་གྲགས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་གསེར་དུལ་ཟངས་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་
རྒྱས་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་པ་དང་། བྲེ་སྤང་གི་ཚད་གཞི་བཅོས་པ་བཅས་ཀྱིས་
བོད་ཀྱི་ཚོང་ལས་ལ་ཡར་རྒྱས་འགོ་བའི་སྤུལ་འདེད་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱས་ཡོད་དེ།
གསེར་དུལ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་རྒྱས་ཀྱི་རིན་ཐང་འཇལ་བའི་ཚད་གཞི་བྱེད་
ཅིང་། བྲེ་དང་སྤང་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་གྲངས་དང་མྱིང་ཚད་བཅས་ཏེ་
ཉོ་ཚོང་དང་བདེན་གྱི་འགོ་ལམ་གསར་པ་ཞིག་དུ་སྟེབས། །

གཉིས། བོན་དར་ཅུབ་ཀྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ།

1. གནམ་གྱི་བྲི་བདུན་གྱི་རིང་ལ་བོན་ཚོས་དར་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་པོ་གཉའ་བྲི་
བཅན་པོའི་རིང་ལ་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཞེས་པའི་ཕྱེ་ཆེན་བྱུང་བ་དེ་
ནམས་ཀྱིས་རང་རང་གིས་ཆེད་ལས་ལ་བཅོན་གྱིན་ཡོད་སྟབས། སྐབས་དེར་
ལྷ་གསོལ་བ་དང་། གཡང་ལེན་ས། སྤྱད་གཏོང་བ། གྱི་སྤྱི་འདུར་བ།
ལྷས་དང་བསྐྱངས་བཤགས་བྱེད་པ། བྱས་བསྒྲིག་པ་སོགས་བོན་གྱི་ཆོ་ག་མི་
འདུ་བ་མང་པོ་ཞིག་དར་ཡོད་པར་མ་ཟད། འདུལ་བ་དང་། གསང་སྟགས།
རྒྱགས་ཆེན་བཅས་ཀྱི་བོན་དང་རིག་གཞུང་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་《ལེགས་བཤད་རིན་
པོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་》 ལས། “དེའང་བོད་འདིར་འདུལ་བ་ནི་བྲི་བདུན་གྱི་
རིང་ནས་བྱུང་སྟེ། 《ཉི་མོན་》 ལས། གནམ་གྱི་བྲི་བདུན་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་
རེ་ལ་སྤྱུ་སྤང་བོན་གཤེན་མངའ་ཐང་ཆེའོ། དེ་དུས་ག་བཅུ་ཡ་གོང་ལམ་གྱི་

མེད་བཅུན་བཞི། ལྷ་ཁང་མཆོད་རྟེན་དགོན་མེ་ཆེན་པོ་རྣམས་འཕེལ་ལོ།
 ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་ཡ་གོང་བརྒྱད་པ་ཉེར་ལ། སམ་ཤིའི་བརྒྱད་པ་སུམ་ཅུ་
 འདས་པའི་བར་དུ་འདུལ་བསྟན་དར་ཞིང་རྒྱས་སོ། །དེ་ནས་ཡ་གོང་རྒྱལ་བའི་
 མཁན་བྱ་མེ་བཅུན་རབ་གསལ། དེའི་མཁན་བྱ་མེ་གསལ་བཟང་ངོ་། །
 སམ་ཤིའི་མཁན་བྱ་གཙོ་བཅུན་ཡེ་ཤེས་སོ། །ལྷང་འགའ་ཞིག་ན་མེ་བྱ་མེ་གཙོ་
 གཉིས་པའི་དུང་དུ་ཚུལ་བྱིས་མཐོན་པར་ཡང་བཤད། །གཙོ་བཅུན་ཡེ་ཤེས་
 གི་ཆོ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་གདུང་རབས་དེ་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལ་བསྟན་པའི་གཉིས་
 འཛིན་མཛད་དོ། །དེ་ནས་རྩ་འཁུལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དུང་དུ་མ་འོངས་པ་ན་བསྟན་
 པ་དར་བའི་རྒྱ་འབྲས་དང་ལྷང་བསྟན་ཐོབ་ནས་དགའ་བོད་དང་བཅས་ནས་
 མུ་ངན་ལས་འདས་སོ། །མེ་མེ་མ་འོངས་པ་ན་བསྟན་པའི་ས་བོན་མཛད་པར་
 དགོངས་ནས་མདོ་སྨད་མ་རི་དེལ་གསུམ་གྱི་རི་ཆེའི་བྲག་དཀར་འདུས་ཀྱི་ཡུག་
 ཏུ་འགོག་པར་བཞུགས་སོ། །དེ་ཡན་ཆད་མངའ་རིས་སྟོད་ཀྱི་མཁན་རྒྱུད་དོ། །
 དེ་ནས་བཟུང་དབུས་གཙང་ཀུན་ཏུ་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཏེ།

《ཉི་མོན་》ལས། དེའི་རྒྱུ་ན་བསམ་སྟོད་བོན་ལ་བྱེད། ལས་སྟོད་ཚུལ་
 བྱིས་ལ་གནས། རྣམ་དག་འདུམ་གྱི་སྟོར། སྤྱི་སྟོག་འདོན་གསུམ་བྱེད།
 བར་ཆད་སྒྲུ་དང་མཆོད་གཏོར་གྱིས་སེལ། དགེ་སྟོད་པ་རོལ་དུ་སྦྱོན་པ་བཅུ་
 ལ་སྟོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསལ་བ་དེ་དག་གི་བོན་ཡུགས་ཀྱི་འདུལ་
 བ་འཛིན་པའི་མེ་དང་བརྒྱད་རིམ་ཙམ་ཡིན་ལ། གཞུང་ཡུགས་འདི་དག་གི་
 བོན་གྱི་སྟོར་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་
 ཀྱི་འཁྲེང་སོ། །ལུས་ཀྱི་སྟོད་ལམ། དག་གི་བཞུས་བཞོད་སོགས་ཀྱི་ཆད་གཞི་
 སྟོན་པའི་ཆོས་བྱིས་ཤིག་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱང་། འདིར་འདུལ་བ་ཅེས་པའི་
 མིང་ཙམ་མཚུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་ཤུབ་པའི་བཀའ་
 ཡིས་བཅད་པའི་འདུལ་བའི་བྱིས་དང་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ནི་འཐད་པར་མ་
 མཐོང་མེ། སྟོན་པ་ཐ་དད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡུགས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། །

གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ། སྤྱ་རྒྱལ་གདུང་རབས་གཉིས་པ་ལུ་ཁྱི་བཅན་
 སྤོས་གཤེན་ནམ་མཁའ་སྤང་བའི་མདོག་ཅན་ལ་ཁྱོ་བོ་དབང་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
 གཞུང་ཆ་ཆང་ཞུས་ནས། ལྷ་རི་གྲང་ཐོ་ལ་བསྐྱབ་པ་རྟགས་ཐོན་གནང་ཡོད་
 པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་ཞང་ཞུང་གི་ཡུལ་ནས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
 བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་གདན་དྲངས་ནས་བོད་རྒྱ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་རྒྱ་
 ཙུ་ཙུ་བརྒྱད་བཅུགས་ཡོད་པ་དེ་དག་གང་དང་གང་ལ་ཡོད་པ་གོང་རྒྱ་བཤད་པ་
 ལྟར་དང་། འདུ་གནས་དེ་དག་རྒྱུང་བའི་གཤེན་པོ་རྒྱལ་རྒྱ་ཙུ་ཙུ་བརྒྱད་བྱང་ཡོད་
 པ་ནི། སྤྱབ་པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ། མཁས་པ་མི་དགུ། མཐུ་བོ་ཆེ་མི་
 དགུ། ཐོན་ཆེན་བཞི་བཅུ་རྩ་མས་སོ། །དེ་ལས་དང་པོ་སྤྱབ་པ་ཐོབ་པའི་
 གཤེན་དགུ་༡ ལུ་ཁྱི་བཅན་པོ། ༢ ཏ་ར་ཅི་པ། ༣ ལྷག་མེར་ལེ་མེར། ༤ ལ་
 རྒྱ་འབྲུག་ཐག་༥ སང་ནེ་གཏུ། ༦ ཟིངས་པ་མཐུ་ཆེན། ༧ སྤེ་བོན་ཐོག་འབྲུལ།
 ༨ སྤེ་བོན་ཐོག་ཅེ། ༩ ཐང་མི་ཐང་གེ་བཅས་སོ། །

མཁས་པ་མི་དགུ་ནི། ༡ རྒྱུད་ཡུང་མན་ངག་ལ་མཁས་པ་སེ་ཤ་རི། ༢ སྤྲུགས་
 ཀྱི་གབ་གསང་ལ་མཁས་པ་ལྷེ་འུ་གྱི་མ་ཆ། ༣ ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་མདོ་སྤེ་ལ་
 མཁས་པ་མེ་ཉག་མཁར་བུ། ༤ འབྲུམ་གྱི་འབྲེལ་རྒྱུང་ལ་མཁས་པ་མཐའ་བཞི་
 བུམ་བུ་ཆོངས། ༥ རིགས་བསྐྱེ་ལ་མཁས་པ་སྤེ་བོན་གཏོ་རྒྱལ། ༦ དཀྱིལ་
 འཁོར་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་ལ་མཁས་པ་རྒྱ་བོན་འབྲི་ཐ་རྩ་པ། ༧ རྒྱ་སྐད་བྱེ་
 བྲག་ལ་མཁས་པ་དཔུ་གཤེན་ཏིང་མེར། ༨ རྒྱ་བསྐྱེའི་དོན་ལ་མཁས་པ་འགོ་
 མགོན་ལྷ་དཔལ་ཁྱ་རིང་། ༩ ལྷ་སྐོམ་སྐོད་པ་ལ་མཁས་པ་བྱང་པོ་གྱེར་ཟླ་མེད་
 རྩམས་སོ། །

མཐུ་བོ་ཆེ་མི་དགུ་ནི། ༡ གངས་རི་སོར་མོས་འདེགས་པའི་ལི་བོན་ལུ་ཆོ།
 ༢ ཅི་ཤིང་རང་རྒྱུད་བྱེད་པའི་གཙུག་ཀྱི་མ་བུ་ལན་ཆོ། ༣ གནམ་ས་གོ་བསྐྱོག་རྩས་
 པའི་རྒྱ་བོན་ལུ་ཆོ། ༤ རྒྱ་མཆོ་བལ་འདབས་ལ་སྤྱར་བའི་སྤུམ་པ་ལུ་ལྷ། ༥ ཏས་
 པོ་རི་མེའི་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་ཁུ་བོན་མཐོང་གྲགས། ༦ བརྒྱད་སྟོན་
 དངོས་སུ་བཀྲུག་པའི་ཞང་ཞུང་ལུ་ཆོ། ༧ ཡར་ཆབ་བྱེན་རྒྱ་བསྐྱོག་པའི་ལྷང་

ཆ་འཕེན་སྒྲིང་། ༡ རི་རབ་མཛུབ་ཅེས་གསེར་བའི་འཇང་བོན་འཕེན་སྒྲིང་།

༢ རྒྱ་གཙང་གོམས་པས་འཇལ་བའི་མ་བོན་ཐུགས་དཀར་བཅས་སོ། །

བོན་ཆེན་བཞི་བརྩམ་ཆ་གཉིས་ནི། ཀླུ་ལ་གྱི་སྤྱུ་འཆོ་བའི་གཤེན་བརྩམ། སྤོན་གྱི་གོས་འཆོ་བའི་གཤེན་བརྩམ། ཀླུ་བོད་གྱི་མཐའ་སྤྱང་བའི་གཤེན་བརྩམ། ལུས་པ་སྤྱོད་མེད་སྤྱད་ན་སྤྱང་བའི་གཤེན་བརྩམ། བཟ་ཤིས་གཡང་ལེན་ངོ་སྤྱོད་གཉིས་ཏེ་བཞི་བརྩམ་ཞེ་གཉིས་སོ།

ཚྭ་གས་ཆེན་གྱི་སྒྲིང་ལ། 《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད་》 ལས། རྒྱུར་ཚྭ་གས་ཆེན་བོན་སྒྲིང་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ཀྱང་། བསྐྱུས་ན་བཀའ་རྒྱུད་སྒྲིང་བཞི་དང་། བསྐྱུས་པ་སྒྲིང་གསུམ་དང་། སེམས་སྤྱད་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འདུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞུང་དེ་དག་གི་བཛོད་བྱའི་དོན་དང་། བརྒྱད་པའི་རིམ་པ། ཉམས་ལེན་གྱི་འབྲས་བུ་འཇའ་ལུས་འབྱུང་ཚུལ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་བོན་གྱི་གསར་སྤྱུགས་ལ་རྒྱབ་པ་ཉམས་ལེན་བྱས་པས་ལྟ་སྤྱོད་བྱ་བའོ་ལ། མེ་བརྒྱུད་དབང་ཏུ་བསྐྱུས། མཁའ་ལ་བྱ་བཞིན་འཕྱར། ཚུལ་ཉ་བཞིན་ཀླུ་རུས་པའི་གྲུབ་ཉགས་ཐོན་ཚུལ་བཅས་ནི་ཐུན་མིན་བོན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ་བས་འདིར་མ་བཀོད། །

ཚྭ་གས་པ་ཆེན་པོ་དར་ཚུལ། སྤྱོད་ཆེན་པ་ནམ་མཁའ་འོར་བུའི་གསུངས་ལས། ཡོངས་གྲགས་སྤྱུ་རྒྱུ་གྲུབ་ཚྭ་གས་པ་ཆེན་པོ་ནི། ཀླུ་པ་ཆོས་གྱི་སྤྱུ་དཔལ་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོས། ཉིད་ལས་མི་གཞན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཚྭ་གས་པའི་འཁོར་རྣམས་ལ་རུས་བཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་དགོངས་པས་བརྒྱུད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་རུས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སྤྱོད་ཆོགས་གྱི་ནང་ཏུ་སྤྱུལ་པའི་འཁོར་རྣམས་ལ་བརྒྱུད་པ་ཞི། དེ་ཡང་མི་མཛེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་ཚྭ་གས་ཆེན་གྱི་སྤོན་པ་བརྩམ་གཉིས་སྤྱུ་གྲགས་པ་རྣམས་བྱོན་ཏེ་རིམ་པར་བསྐྱུན་པའི་ཚྭ་གས་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་འབྱུང་ཕྱག་རྒྱ་ཐུ་ཆ་བཞིར་བཞུགས་པ་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་གནས་རུས་སྤོན་འཁོར་རྒྱུད་བཅས་ཐུན་སྤྱུམ་ཆོགས་པ་ལྟ་ལྟན་གྱི་བཤད་པ་རྒྱུད་སོ་སོའི་སྐབས་སྤྱུ་མཁའི་དགོས་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོས་ཤེས་ཆོད་ད་རུང་

དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་རྒྱུད་
 ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་འདི་དག་གི་འབྱུང་ཁུངས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་
 ཡོད་པ་རེད། ད་ནས་མི་ལོ་༡༠༠༠ཙམ་འདས་པའི་སྔོན། ཞང་ཁྱུང་གི་ཡུལ།
 གངས་ཆེན་ཏི་སི་དང་། མཚོ་མ་ཡམ་གྱི་མདུན། འོ་ལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་བྱ་བ་ན།
 སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་བྱོན་ཏེ། ལྷ་རབ་འོད་ཀྱི་སྤྱུང་ཡོངས་སུ་དག་པ་
 སོགས་གསུལ་བྱ་དབང་པོ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ། ཞང་ཁྱུང་གི་སྐད་དུ།
 “ཞེ་མི་ཀྱ་ཡིག་གི་ཆི་ཞུ་པ་ཏན་ཏན་ཐད་དོ་ཅི།” བོད་སྐད་དུ། ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་གནད་བྱང་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་ཞེ་མ་ཏོ། ཞེས་བྱ་བའི་སྐོར་
 ཀྱི་ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་ཆོག་ཏུང་ལ་དོན་འདུས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རིམ་
 པར་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་རབས་ཉེར་ལུ་པར། བྱུར་ཆེན་སྤང་བཞེར་ལོད་པོ་སྤྱི་
 དངོས་བོད་ཡུལ་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་པ། དེར་ཏུས་
 ཞང་ཁྱུང་སྟོན་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཚྭ་གསལ་ཆེན་
 བསྟན་པ་སྐོར་གསུམ་གྱི་སྐོར་སོགས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བཤད་སྟོམ་གྱི་བཀའ་
 སྟོལ་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་པ་དེ་ག་རེད།

སངས་རྒྱུས་ཀྱི་འདས་ལོ་ ༡༧ནམ། ཡང་ན་དེ་ལས་ལྷག་ཙམ་པ་ན་ཨོ་རྒྱན་རྩ་
 བློ་ཤེས་སྤྱིང་དུ་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་དགའ་རབ་དོ་ཆེ་བྱོན་ནས། སྟོབ་དཔོན་འཇམ་
 དཔལ་བཤེས་གཉེན་སོགས། ལས་ཅན་གྱི་འཁོར་ཆོགས་རྣམས་ལ་ལྷན་གྲུབ་
 ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་དག་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
 ཆེན་པོ་པད་མ་སམ་སྟ་ལ་དང་། རིག་འཛིན་གྱི་མ་ལ་མི་ཏུ། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་རྩ་
 བ་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་དུངས་པ། ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་བྱེད་རྒྱལ་
 པོའི་རྒྱུད་གཙོར་གྱུར་པ་སེམས་སྤེའི་རྒྱུད་ལུང་ཉེར་གཅིག་དང་། སྟོང་ཆེན་
 རབ་འབྱམས་པས་རྒྱལ་བུའི་རྒྱུད་གཙོར་གྱུར་པ་སྟོང་སྤེའི་རྒྱུད་ཆེན་བརྒྱ་དང་།

《སྤྱི་ཐལ་འཁྱུར་》ཙམ་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་གཙོར་གྱུར་པ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་བརྒྱ་
 བརྒྱན་ཏེ་ཚྭ་གསལ་པ་ཆེན་པོ་སྤེ་གསུམ་དང་། གཞན་ཡང་བཀའ་གཏེར་གྱི་རྒྱུད་
 ལུང་མན་ངག་རྒྱ་ཆེ་ལ་གྲངས་མང་བ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བཤད་སྟོམ་གྱི་རྒྱུན་མ་

ཉམས་པར་བཞགས་པ་དེ་ག་རེད། །

རྫོགས་ཆེན་སྟན་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་རྒྱུད་གཡུང་རྒྱུད་པོན་གྱི་ལུགས་ལ། རྫོགས་པ་
ཆེན་པོ་ཞང་ཞུང་སྟན་བརྒྱུད་ལས། ༩ དང་པོ། བདེ་གཤེགས་དཔོངས་རྒྱུད་
དགུ་ནི། ༡ རྟོན་པ་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ། ༢ གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར། ༣ གཤེན་རབ་
མི་པོ། ༤ ཆོད་མེད་འོད་ལྗན། ༥ འཕྲུལ་གཤེན་སྤངས་ལྗན། ༦ བར་སྤོང་
ལུ་བྱག ༧ བཟང་བ་རིང་བཅུན། ༨ འཆི་མེད་གཅུག་ལུད། ༩ གསང་བ་
འདུས་པ།

༩ གཉིས་པ། འངའ་ལུས་པོ་ཆེན་ཉེར་བཞི་ནི། ༡ ཡོངས་སུ་དག་པ། ༢ རྒྱ་པོན་
བ་ནམ། ༣ བྱི་ལྷེ་ཟམ་བུ། ༤ བ་ནམ་སྒྲོ་པོ། ༥ བྱི་ཤོ་རྒྱལ་བ། ༦ ར་སངས་བསམ་
འགྲུབ། ༧ དར་མ་ཤེས་རབ། ༨ དར་མ་སྒྲོ་དེ། ༩ ཞང་ཞུང་བྱི་འཕེན། ༡༠ ལུ་ཡེ་
ལྷ་རྒྱུད། ༡༡ རྩ་གཤེན་ལེགས་བཟང་། ༡༢ རྩེར་གཤེན་སྟག་ལ། ༡༣ ར་སངས་
གཡུང་རྒྱུད། ༡༤ གསས་ཆེན་གཡུང་འཕེན། ༡༥ དགེ་འབར་དོན་འགྲུབ།
༡༦ རྩེར་སྤངས་དགེ་འཕེན། ༡༧ སྤྲུལ་དགེ་རྒྱས། ༡༨ ཞང་ཞུང་ནམ་རྒྱལ། ༡༩ ལུ་
རྒྱུད་དཀར་པོ། ༢༠ རྩེར་ཏི་ཆེན་པོ། ༢༡ དོན་ཀྱན་གྲུབ་པ། ༢༢ ར་སངས་འཕེན་
རྒྱས། ༢༣ ལུ་རྩབ་གསས་དགའ། ༢༤ ལྷ་བ་རྒྱལ་མཆོན། །

༩ གསུམ་པ། ལྷུ་ལྷ་རྩོན་ཆེན་གཉིས་ནི། ༡ ཏ་པི་རྩི་ཙ། ༢ རྩེར་སྤངས་སྤང་
བཞེར་འོད་པོ། །

༩ བཞི་པ། ཞང་ཞུང་གི་གྲུབ་ཐོབ་རྩུག་ནི། ༡ རྒྱལ་གཟིགས་སྤྲུལ་རྒྱུད།
༢ དཔྱ་གཤེན་ཙོ་ག། ༣ རྩེར་གཤེན་རྩོ་བཏང་། ༤ ཤོད་སྤོམ་ཆེན་པོ། ༥ དཔྱ་
རྒྱལ་བ་སྒྲོ་གྲོས། ༦ དཔོན་རྒྱལ་བཅན་པོ། དཔོན་བཅན་པོ་ནས་སྟོད་རྒྱུད་
དང་སྤང་རྒྱུད་གཉིས་སུ་རྩེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་དང་པོ་བཅས་པོ། །

༩ ལུ་པ། རྟོད་རྒྱུད་རིག་འཛིན་རྩུག་ནི། བཀའ་བརྒྱུད་རྩུག་ཀྱང་ཟེར། ༡ ལུ་
གེ་སྒོ་ལྗན། ༢ ལུ་རེང་ཀྱན་དགའ། ༣ རྒྱལ་འཕྱོར་སྤྲུལ་མཆོན། ༤ རྒྱུང་བྱིད་
ལུ་ལུར། ༥ བདེ་བ་རིང་མོ། ༦ རྟོག་མེད་ཞིག་པོ། འདི་རྩུག་ལ་བཀའ་རྒྱུད་
ཡང་ཟེར། །

༥ རྩལ་པ། སྤང་རྒྱུད་བོད་ཀྱི་ཁྱབ་ཐོབ་ལཱ་ནི། འདིར་ཉམས་རྒྱུད་ལྷ་ཡང་
 ཟེར། ༡ ལྷ་ན་ཁྱབ་ཕྱ་ཐུར། ༢ གཤེན་རྒྱལ་ལྷ་ཅེ། ༣ ལྷ་སྒྲོམ་དཀར་པོ། ༤ དངོས་
 ཁྱབ་རྒྱལ་མཆོན། ༥ འོལ་སྒྲོམ་ཀུན་འདུས། དེ་ལྷ་ལྷ་ཉམས་རྒྱུད་ཡང་ཟེར། དེ་
 བས་ཡང་སྟོན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། འོལ་སྒྲོམ་གྱི་མདུན་ནས་ཉམས་
 རྒྱུད་དང་། རྟོག་མེད་ཞིག་པོའི་མདུན་ནས་བཀའ་རྒྱུད་ནམས་ཁུས་ཞིང་བཀའ་
 ཉམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་གཅིག་ཏུ་འདུས། ཡང་སྟོན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་རྫོགས་
 ཆེན་བྱང་རྒྱུད་དང་། ལྷ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་བྱང་ཡོད།

༥ ལྷ་རྒྱུད་ནི། ༡ ཡང་སྟོན་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། ༢ དམ་པ་འབྱམ་རྩེ།
 ༣ བཀྲ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། ༤ དཔོན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། ༥ རྒྱལ་མཆོན་
 རིན་ཆེན། ༦ གཅིག་ཆོད་དད་ཤེས། ༧ རྩལ་བ་གཡུང་བྱང་། འདི་ནས་བརྒྱད་
 པ་ཁ་ཤས་བྱང་བ་ལས། ༨ ལོག་ཡེ་རིན་ལས་བརྒྱད་པ། ༩ རྣམ་རྒྱལ་ཀ་ར།
 ༡༠ རིན་ཆེན་སྒོ་གྲོས། ༡༡ མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༢ རྒྱལ་ཆ་བ་
 རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ༡༣ བས་ལའ་ཡེ་ཤེས། ༡༤ ཀུན་བཟང་རྒྱལ་མཆོན།
 ༡༥ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ༡༦ རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆོན། ༡༧ བསོད་ནམས་ཡེ་
 ཤེས། ༡༨ བསོད་ནམས་གཡུང་བྱང་། ༡༩ ཤེལ་བྱང་ཕྱ། ༢༠ ཤེས་རབ་འོད་
 ཟེར། ༢༡ གཙུག་ཕུད་འོད་ཟེར། ༢༢ གཡུང་བྱང་རྒྱལ་ཁྲིམས། ༢༣ རིན་ཆེན་
 འོད་ཟེར། ༢༤ རིན་ཆེན་ལྷན་གྲུབ། ༢༥ ཤེས་རབ་བསྟན་འཛིན། ༢༦ ཤེས་རབ་
 དབང་རྒྱལ། ༢༧ གཡུང་བྱང་དབང་རྒྱལ། ༢༨ བསོད་ནམས་སྒོ་གྲོས། ༢༩ སྐམ་
 ཞིག་མཁས་གྲུབ་ཉི་མ་བསྟན་འཛིན། ༣༠ བསོད་ནམས་ཕུན་ཆོགས། ༣༡ ཤེས་
 རབ་གཡུང་བྱང་། ༣༢ ཆོབ་ཤི་ཉི་མ་གྲགས་པ། ༣༣ བསྟན་པ་སྒོ་གྲོས། ༣༤ སངས་
 རྒྱས་བསྟན་འཛིན། ༣༥ ཡོངས་འཛིན་བསྟན་འཛིན་ནམ་དག་ལ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་
 ཞེས་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་གསལ།

2. གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་རིང་ལ་བོན་ཆོས་ལ་འགྱུར་སྟོག་བྱང་རྒྱལ། རྒྱལ་
 པོ་གྱི་གུམ་བཅན་པོས་བོན་ཆོས་བསྐྱབས་པའི་དགོས་པ་ནི། བོན་གྱི་སྤྱི་གཤེན་
 རྣམས་དབང་ཤུགས་ཆེ་དུགས་ནས་རྒྱལ་སྤིང་ལ་རྒྱས་གཏོགས་བྱས་པའི་ཁྱེན་

གྱིས་ཡིན་ཚུལ་ཆོས་པོན་གཉིས་ཀའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལ་གསལ་ལ། དེ་
 དག་གི་དོན་རིལ་གྱིས་རིལ་ནས་བཤད་ན། གནམ་གྱི་ཁྲི་བརྒྱན་གྱི་རིང་ལ་པོན་
 གྱི་སྐུ་གཤེན་རྣམས་ལ་ཆེ་བསྟོན་དང་། བཀྱར་བསྟེ་ཆེ་དྲགས་པས་རྒྱལ་གཤེན་
 དོ་མཉམ་པ་ཙམ་བྱུང་བས་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་ལ་སེར་ཞུགས་པའི་སྟེན་བྱས་
 པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གཙང་སྟོགས་གྱི་རྒྱལ་སྤན་ལོ་ངམ་གྱིས་སྐུ་རྒྱལ་བཙན་
 པོའི་མངའ་ཁོངས་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་དབང་འཇུགས་རྒྱུའི་རེ་བ་
 བཅངས་པ་ལ། གཙང་སྟོགས་གྱི་པོན་གཤེན་རྣམས་གྱིས་ལོ་རྒྱུས་གྱི་རྒྱབ་རྟེན་
 སོགས་ལྟར་རིགས་གྱི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་ངམ་གྱི་སྟོགས་བྱས་པ་ལ་
 རྒྱལ་པོ་ཐུགས་མ་རངས་ནས། པོན་སྤེ་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་གཙང་སྟོགས་གྱི་པོན་
 སྤེ་དྲག་ཤྲགས་གྱི་སྟོན་ནས་བསྐྱབས། དེའི་ཚུལ་ཡང་《ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་
 གཏེར་མཛོད་》ལས། “དེ་ལྟར་དུས་དང་། ལས་དང་། སྟེན་གསུམ་ཀ་དུས་
 གཅིག་དུ་འཛོམས་པས་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ལ་དོགས་པ་མེད་པར་གཡུང་བྱུང་གི་
 པོན་བསྐྱབ་པར་བྱན་པ་ལ། བྱུ་ཤ་གནམ་སྐས་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་ལགས། སྟོས་
 འདི་བཤོལ་བར་ཞུ། ཅིས་ཀྱང་མཛད་ན་པོན་བཤོས་གྱི་ལྟ་པོན་སྟོན་བཞི་དང་།
 དེ་བཏོན་པའི་སྐུ་གཤེན་གཅིག་བཞག་འཆོལ། དེ་ལྟར་མ་མཛད་ན་ལྟ་མྱོང་
 ལྷམ་དུལ་དུ་འཐུར་བས་རྒྱལ་པོ་རང་སྐུ་མི་རྟག་ཉེན་མཆིའོ། ཞེས་མཆིད་སྟེང་
 པས། དེར་རྒྱལ་པོས་གཤེན་པོ་རྣམས་བསགས་ཏེ་གསུངས་པ། སྐུ་གཤེན་
 རྣམས་གསོན་དང་། ང་ཡི་རྒྱལ་སྲིད་དང་། ཁྱིད་གྱི་པོན་སྲིད་གཉིས་ཙམ་
 མངའ་རིས་འདི་དུ་མི་ཤོང་བ་འདྲ་བས། ལྟ་པོན་སྟོན་བཞི་དང་། གེ་ཁིད་ཐིས་
 འཕེན་དང་། གཙོ་གྱིམ་བུ་ལན་ཆ་རྣམས་བདག་གི་སྐུ་སྐུང་དུ་བཞག་འཆོལ།
 སྤྱི་མ་རྣམས་པོད་དུ་བཞི་ལས་འདས་པར་གཤེགས་ཤིག ཅིས་གསུངས་པས།
 སྟོན་ཆེན་ར་སངས་འོད་རམ་གྱིས་ཞུས་པ། གྱི་རྗེ་རྒྱལ་བཙན་པོ་ལགས། ཐིག་
 པ་སྟོས་ཁྱུར་ཡིན་པས་ངན་སོང་གནས་སུ་ལྟུང་། དགེ་བ་སྤྱི་མཐུན་ཡིན་པས་
 མཐོང་རིས་སྐས་ལ་འཛོགས། ལྟ་བ་ལ་ཆེན་སྟོས་ན་ཉིད་དུ་མཛོན་སངས་རྒྱ་
 གཡུང་བྱུང་པོན་ལ་སྟོན་ན་འདི་དང་སྤྱི་མར་བདེ། རྗེ་རྒྱལ་བཙན་པོས་བཀའ་

དེ་མི་གསུང་བར་ཞུ། ཞེས་ཞུས་ཀྱང་། རྒྱལ་པོས་ང་ཡི་རྒྱལ་སྲིད་དང་པོན་
ཀྱི་པོན་སྲིད་གཉིས་མི་ཤོད་གསུངས་ཏེ་མ་བཞིན་དོ། །དེར་རྒྱུང་ཡ་སྤྲ་ཆེན་
ཁོད་སྤངས་ཀྱིས་གསུངས་པ། ཀྱི་གཤེན་པོ་ཀུན། རྒྱལ་པོའི་སྤྲ་བ་ཐེངས་
གཅིག་ཡིན། གཅམ་བུས་སྤྲ་བ་ཡང་ཡང་ཡིན། །ཡས་པོས་བརྟུང་བ་ལུས་
ཀྱིས་བརྟུང་། །པོན་གཤེན་རྣམས་ཀྱང་མཐའ་རུ་གཤེགས། །ཁྱིམ་བུ་ལན་ཆ་
ཡང་མ་བཞུགས་གཤེགས་པར་ཞུ། ཞེས་གསུངས་པས། ཁྱིམ་བུ་ལན་ཆ་ན་
རེ། དགྲུང་གནམ་ལ་སྤྱིན་ཐག་མ་ཆད་ན། སོས་ཀར་ཆར་བ་སྤྱིན་ལས་
འབབ། དགྲན་རྒྱ་ས་ནས་མ་བསྐྱམས་ན། རྟོད་གཤེར་དབྱིད་ན་ལྡང་། དག་
བ་ཆེ་འདིར་སྤྱོད་ན། དག་རྟགས་སྤྱི་མར་འབྱུང་། ལྷ་པོན་སྤྱོད་བཞི་དར་ན་
གསས་མཁར་སྤྱི་ལྷ་ཟིན་པས། བདག་ཀྱང་བསྐྱུང་པ་ལེགས། ལྷ་པོན་ཡང་
མ་རུབ་ན་དགའ་ཞེས་ཟེར་ནས་འགྲོ་མ་འདོད་པ་ལ་པོན་སྤྱོད་དང་གཉིས་
ཁྱིན་པ་ནི་རྒྱ་པོན་ཟང་མའོ། །པོན་སྤྱོད་དང་གཉིས་བྱང་སྤྱོགས་གསང་བའི་
བྲག་རྒྱའོ་ལ་སྤྲས་སོ། གེ་ཁོད་ཐིས་འཕེན་ན་རེ། གཤེན་པོ་ཀུན་མི་གཞག་ན་
བདག་ཀྱང་མི་འདུག་ཟེར་ནས་བཞུགས་སུ་མ་འདོད་དོ། །དེའི་ཆེ་གཤེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་པོན་སྤྱོད་ཆེན་པོ་རྟུག་རྟ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་བཀལ་ནས་གཤེགས་ཏེ་
ཞང་ཞུང་ཁ་ཡུག་གི་རི་མཆོམས་བྱི་བ་མཁར་རུ་ཆོགས་ནས་བཀའ་བསྐྱོས་པའི་
རུས་སུ། རྒྱེ་ཆེན་མུ་ཐུར་ཀྱིས་གསུངས་པར། སྤྱུར་འཐུང་མཆོན་ཐོགས་གདོན་
ཀྱིས་བརྒྱམས། །ཟ་མ་མོ་དང་རྒྱལ་འཁོར་ན། །བག་དང་ལྷན་པར་མ་བྱས་
ན། །གཤེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱོད་བཞུང་སྲིད། །བསྟན་པ་ཡང་མེ་རྒྱལ་འཆར་
བར་ཡང་སྲིད། །དེ་བས་ན་པོན་སྤྱོད་ཆ་གཅིག་ལྟུ་རྟན་པ་དང་། ཁོད་ན་ན་
ཡོ་སྤྲས་སྤྱོམས་ལ་ཡར་སྤྱང་སོག་ཁར་གཤེགས། པོན་སྤྱོད་ཆ་གཅིག་མཁས་པ་མི་
བཞིས་སྤྱོམས་ནས་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་ན་པོ་ལ་བསྟན་པ་འདུགས་སུ་གཤེགས། པོན་
སྤྱོད་ཆ་གཅིག་དམུ་ཆ་བྱེར་ཐེད་དང་། སྤྱོན་ར་སངས་ཁོད་རམ་ཀྱིས་སྤྱོམས་ལ་
བྱང་འབྲོག་གནམ་རུ་གཤེགས་ཤིག། རྣམ་མཁའ་སྤྱོད་པ་ལ་རྒྱུང་གིས་འཁོར་
ལོས་བསྐྱུར་པས་ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་འཆར་ཞིང་རུབ་པ་བཞིན་ད་རུང་ཡང་

མཐའི་རྒྱལ་པོ་དབུས་སུ་སྤྱོད་པ་གཅིག་གི་རིང་ལའང་རྒྱལ་པོར་འགྱུར་གྱུར།
 ཉི་ཟླ་རྒྱལ་གྱུར་འཆར་བ་བཞིན་དུ་ཐོན་ཡང་སྤང་ནས་ཁད་གིས་དར་བར་
 འགྱུར་རོ། ཁྱིམ་གསུངས། གཤེན་པོ་སྤྱི་མ་རྣམས་ནི། ལ་ལ་གཡའ་རི་དང་
 གངས་བྲག་ལ་གཤེགས། ལ་ལ་ནགས་ཁོད་དང་མཚོ་དོ་ལ་གཤེགས། ལ་ལ་
 བྱང་གི་མྱ་ངམ་ལ་དམུ་ཡང་རང་བབས་སུ་བསྐྱབས་ནས་བཞུགས་སོ། །དབང་
 ཆེན་ལས། གཤེན་པོ་རྣམས་སྟོ་བལ་མོན་གྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་གཟུགས་པར་
 དགོངས་ནས་གཙང་སྟོད་བྱི་བ་མཁར་ནས་ཆས་ཏེ་གཤེགས་སོ། །བསྟན་པ་མི་
 ཚུགས་པའི་རྟགས་བྱང་སྟེ་ནམ་མཁའ་ལས་སྐྱུ་མི་སྟན་པ་དང་། ཁ་བ་བྱ་ཡུག་
 རྒྱུད་དམར་ལ་སོགས་བྱང་ནས་རྒྱུ་མཚོ་རྟེན་མགུལ་ནས་སྤར་ལོག་སྟེ། ཐོན་
 ཐམས་ཅད་གཏེར་དུ་སྤྱོད་ཏེ། ས་རྟགས་མཚན་དང་ལྟན་པ་འབྲི་མཚམས་
 མཐའ་དཀར་ལ་སྤྱོད། དུན་པ་དང་། ཡོ་ལྷས་ཡར་སྐྱུར་རམ་པོ་དཔལ་རི་
 ལ་སྤྱོད། དམུ་ཅ་དང་། ར་སངས་ཁོད་རམ་གཉིས་གིས་བྱང་འབྲོག་དུ་ཕྱོན་
 ཏེ་ཟང་ཟང་ལྟ་བུ་དང་ར་བྱང་རྫོང་། རྒྱ་རྒྱལ་གསང་བའི་བྲག་ལ་སྤྱོད། དེ་
 ལྟར་ཐོན་རྣམས་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་དུ་སྤྱོད་ནས་གཤེན་པོ་རྣམས་སྤུམ་པ་སྤྱིང་
 གི་གྱིམ་ཤོད་ནས་མར་ཆས་ཏེ་སོག་པོ་སྤྱོད་སྟོག་གོན་པ་དང་། འཇང་མི་མིག་
 དགྲ་དང་། ཉོར་དང་རྩ་མི་ཤིང་མི་ལ་སོགས་ལ་འགྲོ་བའི་བར་མ་ཆད་པར་
 བྱུར་ཅིག །གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་བསྟན་པ་གཉན་པར་བྱུར་ཅིག །བསྟན་པ་
 གཏེར་དུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱང་མེ་ཉོག་སྤང་ལ་བརྟོན་པ་ལྟར་དུས་ལ་བབ་ཅ་ན་
 ལས་དང་སྐལ་བ་ལྟན་པའི་གཞོན་ནུ་དལ་འབྱོར་ཅན་ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་པར་
 བྱུར་ཅིག །རྟེན་ནས་ཀྱང་བསྟན་པ་ཚུགས་ཤིང་བཀྲ་ཤིས་པར་བྱུར་ཅིག །ཅིས་
 གསུངས་ཏེ་སྟོན་ལམ་དང་བཅས་གཏེར་དུ་སྤྱོད་སོ། ། ཁྱིམ་གསལ་བའི་དོན་
 འདི་དག་ལ་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ན། སྐབས་དེར་ཐོན་པོའི་ཆོས་རྣམས་ཉམས་སྐྱོད་
 ཐེབས་ཏེ་ཐོན་གྱི་རྟེན་གསུམ་རྣམས་བདག་གཏེར་བྱ་བར་དཀའ་ངལ་བྱུང་བ་
 དང་། ས་རྩོམ་པོ་བྲག་སོགས་ཀྱི་ཁོད་དུ་སྤྱོད་སྐྱུར་བྱས་ཏེ་ས་རྟགས་དང་ཡི་གེ་
 བཞག་ནས་གསང་བ་རིམ་བརྒྱུད་བྱས། རྟེན་སུ་དུས་བབ་དང་བསྟན་ནས་

སྤྱི་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྤྱད་ས་ཏེ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྒོ་ལ་དེ་ལ། གཏེར་
སྤྱི་པ་དང་། གཏེར་བཏོན་པ་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཆགས་ཤིང་། གསུང་རབ་
གཏེར་དུ་སྤྱི་པ་དང་། གཏེར་ནས་བཏོན་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ལ་དེ་ཐོག་མར་དུས་
རབས་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བྱང་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དུས་རབས་གང་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་ཡང་། ལམ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་
ཁག་རྣམས་ནི་དབང་སྐྱུར་གྲལ་རིམ་གྱིས་གཞན་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་ལག་
ཆ་ཞིག་དུ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་ལུགས་ཞེས་པ་དེ་ནི་ལ་ཐོག་
གདོད་མའི་དུས་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྒྱུད་དེ་བྱང་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་
བའི་ནང་དུ་དཀའ་ངལ་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཆོགས་དང་འཕྲད་པ་ན། དེ་དག་གི་
འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབས་པའི་མགོན་དང་། དཔུང་གཉེན་བཅོལ་བའི་ཡུལ་ནི་
མིའི་རྒྱས་ཤུགས་ལས་བརྒལ་བའི་ལྷ་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པ་འདྲིན་པའི་བསམ་སྒྲིབ་
མང་གཞིའི་སྤྱིང་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་
སྒྲིབ་ནང་དུ་རང་ཡུལ་དུ་དར་བའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ལ་དད་ཞེན་དང་བརྟེ་དུང་
གཏིང་ཟབ་མོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེས་ན་ཆོས་ལུགས་གཅིག་གི་དབང་ཤུགས་
དེ་ཉམས་པར་བྱ་དགོས་ན་ཆོས་ལུགས་གཞན་ཞིག་གི་ཤུགས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་
ནས་ཉམས་པར་བྱ་དགོས་པ་ལས། དུག་པོའི་དཔུང་དང་བཅན་པོའི་བཀའ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་སྤྱོད་ཉམས་པར་བྱེད་མི་རུས་ཏེ། དེ་ནི་གཙོ་
བོ་བསམ་པའི་འབྲེལ་སོ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སྐབས་དེར་རྒྱལ་པོ་གི་
གུམ་བཅན་པོས་པོན་གྱི་སྐུ་གཤེན་རྣམས་ཡུལ་ཕུད་ཅིང་སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་པོན་གྱི་
དབང་ཤུགས་དེ་ཉམས་སྤྱད་དང་མགོ་མནན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷག་གཟིག་གི་ཆོས་
ལུགས་པོད་དུ་བསྐྱུར་ཅིང་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པ་《ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།

དེ་ཆོ་རྒྱ་གར་ཡུལ་དང་སྤྱི་ཤུག་གཟིག་མཆོམས། །

གྲུ་ར་མ་ཏ་ཞེས་བྱའི་ཡུལ་ཁམས་ནས། །

ཕུ་སྤེལ་པོན་པོ་འ་ཞ་ཞེས་པ་བྱུང་། །

གནས་ལ་འཕྱར་ཞིང་ཁ་ནས་མངོན་ཤིང་སྒྲ། །
 ཤིང་ལ་འབྲེང་འདྲ་དོ་ལ་ལྷ་གཟུགས་འདྲལ། །
 རྟག་རྒྱ་ཤ་ཆང་གིས་ནི་འདྲེ་མཆོད་བྱེད། །
 དེ་ལ་རྒྱལ་པོས་སྒྲ་མཆོད་བཀྱར་བསྟེ་མཛད། །
 གཡུ་ཡི་གཡུང་རྒྱུང་དཔའ་བའི་སྟག་སྟོག་དང་། །
 འགྱིང་གི་རལ་ཁས་བསྟོད་ཅིང་མངའ་ཐང་སྟར། །
 ལྷ་དང་རྩ་བས་ཆེ་ཞེས་ཨ་ཡང་བོས། །
 ཐུ་སྟེགས་ལྷ་ལོག་བོན་གྱི་བྱིན་རྒྱབས་རྒྱུང་། །
 རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་སུ་བརྟུང་རིས་གདོན་གསོལ་གྱུར། །

ཅེས་དང་། ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་མངོན་ལས་ཀྱང་རྫོགས་ཆེན་གྱི་
 བོན་སྟོ་བྱུང་རྒྱལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབས་པ་གསུམ་གྱི་སྟོར་ནམས་སྟག་
 གཟིག་གི་ཡུལ་ནས་བོད་རྒྱ་བསྐྱར་རྒྱལ་བཤད་ཡོད་པ་འདི་དག་ལ་བརྟགས་
 བ། གྱི་གུམ་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་སྟག་གཟིག་ཡུལ་ནས་གསང་སྟགས་གྱི་ཆོས་
 ཞེས་པ་སྟོ་ཆོགས་ཤིག་བོད་རྒྱ་བསྐྱར་ནས་གཡུང་རྒྱུང་བོན་དང་ལྷན་གཅིག་རྒྱ་
 འདྲེས་ཏེ་བོད་ཡུལ་འདིར་དར་ཡོད་པ་ཤིས་ཐུབ། དེས་ན་ཐུགས་ཀྱི་བོན་པོ་ཆོས་
 བོན་ཁྱུངས་སྟག་གཟིག་ལ་བཙོལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་འདི་ལ་ཐུབ་ཡོད་པར་འདྲ་
 ཡང་། དེ་ཅུང་གིས་བོན་ཁྱུངས་མཐའ་དག་སྟག་གཟིག་ལ་གཏུགས་པ་ནི་ལོ་
 རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགལ་ཏེ། དེའི་གོང་ན་གཡུང་རྒྱུང་གི་བོན་ཆོས་དང་།
 དེའི་གོང་རྒྱ་གདོད་མའི་བོན་ནམས་དར་ཡོད་པའི་ཐུར། །

3. ཐུ་སྟེགས་ཀྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་སྟོན་དར་རྒྱལ། གྱི་གུམ་བཙན་པོའི་སྐབས་
 སུ་བོན་ལ་སྤང་བར་བྱས་ཏེ། སྟག་གཟིག་གི་ཆོས་ལུགས་བོད་རྒྱ་དྲངས་ནས་
 དར་སྟེལ་བྱས་པ་དང་། ཐུ་སྟེགས་ཀྱང་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་སྟར་ཡང་བོན་བསྐྱར་
 གསོ་བྱས་པ་སོགས་རྒྱལ་འགྱུར་གྱི་ནང་རྒྱ་བོན་ལ་འཕེལ་འགྱིབ་ཅི་རིགས་ཤིག་
 བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་བོད་རྒྱ་དར་བའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་
 ཆོས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་འགལ་བ་རྣམས་ཅན་དེ་འདྲ་བྱུང་མེད་སྟབས།

སྤྱི་ལུ་གྲུང་རྒྱལ་གྱི་རིང་ལ་སྤྱར་ཡང་གཡུང་རྒྱུང་པོན་བསྟན་དར་བར་བྱེད་
པའི་ཆེད་དུ་ཞང་ཞང་ཡུལ་ནས་པོན་གཤེན་བརྒྱ་ཙུང་གདན་དྲངས། སྤྱར་ས་
རྩོལ་བྲག་སོགས་ལ་སྤྱར་པའི་རྟེན་གསུམ་རྣམས་སྤྱིར་བཏོན་པ་ལ་གཏེར་མ་
ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཆགས། དེ་དག་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུན་སྤེལ་བ་དང་ལྟན་དུ་
སྟག་གཟིག་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་བའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་འདྲེས་ནས་
བྱུང་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། སྟག་གཟིག་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་བར་གྲགས་པའི་བསྟན་
བཅོས་དེར་དུས་ཀྱང་པོན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་པོན་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་《ལེགས་བཤད་རིན་
པོ་ཆེད་གཏེར་མཛོད་》ལས། ལྟོང་རྒྱུད་ཀྱིས་པོན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་རིག་འཛིན་བརྒྱ་ཙུང་དྲངས་ཏེ་བསྟན་པ་གཏེར་ནས་བཏོན་ཏེ་
སྤེལ་བར་དགོངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཤེན་པོ་བརྒྱ་ཙུང་དུས་གཅིག་ལ་
སྟན་དྲངས། ཀོང་ཡུལ་གྱི་སྤྱར་རྒྱལ་གྱི་གྱི་འདུར་མཛོད་པས་གསོན་པོ་བཀྲ་
ཤིས་ཏེ་སྤྱི་ལུ་རྒྱལ་ས་ཟིན། གཤེན་པོ་གནས་སྤྱར་ཏེ་གྱི་གུམ་ཐར་པ་ཐོབ།
ད་ལྟ་ཡང་རྒྱལ་གྱི་གུམ་གྱི་གྱི་འདུར་ཡོག་བར་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲག་ཅུ་བྱ་བའི་པོན་
བཞུགས་སོ། །གཤེན་པོ་ལ་གཅིགས་སྤྱར་བཞིན་དུ་བྱིན་ནོ། །ཡབ་ཀྱིས་པོན་
ལ་སྤྱང་ཡང་ངས་པོན་དར་དུ་འབྱུག །པོན་ཁྲིམས་སྤྱིད་པའི་ཐོ་ཆེན་གཞུགས་
དགོས་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དུས་དེར་པོན་བསྟན་དར་རྒྱས་སུ་གཏོང་བར་
དགོངས་པ་ལ། གཏེར་བདག་དང་ལྟ་སྟོན་གྱིས་མ་བསྐྱིབས་པའི་པོན་ཁ་ཡར་
ལས་གཏེར་ནས་མ་ཐོན་པར་ཞང་ཞང་གི་ཡུལ་ནས་ཁྱུང་པོ་ལྟ་ཁྱུང་རྒྱུན་དང་།
ལྟ་ཁྱུང་རྒྱུན་སྤྱི་མཆེད་གཉིས་པོ་གདན་དྲངས་ནས་པོད་ཡུལ་དུ་འབུམ་སྤེལ་
དང་། པོན་སྒོ་བཅུ་གཉིས་དང་། པོན་གྱི་མཛོད་སྒོ་མང་པོ་དང་། སྤེལ་བཅུ་
དང་། ཐེག་པ་ཐ་དད་པའི་པོན་སྒོ་མང་པོ་སྤེལ་ནས་སྤྱར་ཡང་བསྟན་པ་དར་
བར་《སྤྱིར་གྲགས་》ལ་སོགས་ནས་བཤད་དོ། རྒྱལ་པོ་དེས་བསྟན་པ་དང་འགོ་
བ་གང་ལའང་ལེགས་པར་བྱས་པས་ན་ཐོ་ལེགས་བཅོན་པོ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་
སོ། །

ཐུ་ཐེའུ་གདུང་རྒྱུད་ལ་ཆུལ་པོ་ས་ལ་ལེགས་དུག་དང་། ཆུ་ལ་ཐེའུ་བརྒྱུད་
དེ། ཐུ་ཐེའུ་མན་ཆད་ནས་ཆུལ་རབས་བརྒྱ་གསུམ་ལ་བོན་སྡེ་གང་དར་ཞེན
《བྱམས་མ་》ལས། བར་གྱི་གདུང་རྒྱུད་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་བོན་དར་ཏེ། བ་རྒྱུད་
ལུང་ཆེན་ལྟ་བ་རྣམས་ཆེན། བྱང་སེམས་ཐེག་ཆེན། གསས་མཁར་རྒྱུད་ཆེན།
ཀུན་གསལ་བྱམས་ཆེན། འབྲུམ་ཁོག་དབང་ཆེན། ཆེ་འདུས་ཁོག་ཆེན། རྡོ་
ལྷ་མདོ་ཆེན། གསང་ལུང་དབང་ཆེན། རྒྱས་ལྷ་འབྲུམ་ཆེན། རྡོ་བཞི་གཟུང་
ཆེན། རིག་པའི་གནས་ཆེན། བོན་ཐེག་པ་རིམ་དགུ་ལ་སྦྱོད། ཅེས་པའི་གོ་རིམ་
ལྟར། 1 བ་རྒྱུད་གྱི་བོན་སྡེ། 2 རྒྱས་རྒྱུད་རྣམས་ཆེན་གྱི་བོན་སྡེ། 3 བྱང་རྒྱལ་
སེམས་དཔའི་བོན་སྡེ། 4 གསང་སྤྲགས་ལ་གསས་མཁར་ཆེ་ལྷ་དང་རྒྱུད་སྡེ་ལྷའི་
བོན་སྡེ། 5 བྱམས་མ་རྒྱས་པའི་བོན་སྡེ། 6 གཡུང་དྲུང་ཡོངས་རྣམས་དབང་
འབྲུམ་ལ་ཁོགས་པའི་བོན་སྡེ། 7 གསས་མཁར་ཁོག་ཁོག་ལ་ཁོགས་པའི་བོན་སྡེ།
8 མདོ་མང་རིན་ཆེན་ལྷ་ལ་ཁོགས་པའི་བོན་སྡེ། 9 རྒྱུད་སྡེ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་ཁོགས་
པའི་བོན་སྡེ། 10 བྱེ་མ་ཉི་ཤི་ལ་ཁོགས་འབྲུམ་གྱི་བོན་སྡེ། 11 གཟུངས་སྡེ་བཞི་
ལ་ཁོགས་པའི་གཟུངས་གྱི་བོན་སྡེ། 12 རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་ཁོགས་པའི་བོན་
སྡེ། 13 ཐེག་པ་རིམ་དགུའི་བོན་སྡེ་བཅས་དེ་དག་ནམས་དར་རོ། །

དེའང་《བྱམས་མ་》ལས། སྤྱིང་བ་སྤྲག་ཆེ་ལ་ཁོགས་པའི་ཆུལ་མཁར་
དང་གསས་མཁར་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་གསུམ་བཞེངས་ནས་བོན་ཁྲིམས་སྤྱིད་པའི་ཐོ་
ཆེན་བརྒྱ་གསུམ། ཞེས་སོ། །འདྲེན་པའི་དཔོན་གསས་ཀྱང་གདུང་རྒྱུད་བརྒྱ་གསུམ་
པོ་དེ་དག་ཕལ་ཆེར་བཞུགས་སོ། །ཤང་དྲངས་ནི། 1 ཆུལ་གཤེན་ལུ་ཁྲི་བཅན་
པོ། 2 ཏ་ར་ཅི་པར། 3 སྤྲག་ཐེར་ལི་ཐེར། 4 ཨ་རུ་འཕུལ་ཐག 5 སད་ནི་གཟུ།
6 དད་མི་ཐད་གེ། 7 སད་བྱ་ར་ཁུག 8 ཟིངས་པ་མཐུ་ཆེན། 9 སྡེ་བོན་ཐོག་
འཕུལ། 10 སྡེ་བོན་ཐོག་ཆེ་དང་བརྒྱ་ནི་མངའ་བདག་གྲུབ་པའི་གཤེན་བརྒྱ་
ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དུ་གསང་སྤྲགས་སྦྱི་སྦྱངས་ལྟར་ན། སྤྱིང་པོ་དགུ་
འདུས་གྱི་སྡོ་བརྟེནས་ལས། ལུ་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་ (ཆུལ་འཕུལ་སྤྲུལ་བཞི་ནི།) 1 ཁྲི་
མ་སྤྱོང་འཕྱོ། 2 འཕྱོ་མ་ཡེ་སངས། 3 གནམ་སྤྲུལ་དཀར་མོ། 4 གནམ་གྱི་

ཡུང་རྒྱལ་ལ་བཤད། གསང་བ་ཅ་འགགས་སུ་སོང་བའི་སྣ་ལ་དེ་བཞིས་མོན་
 བོན་ཏེ་རིམ་ལ་བཤད། ཅེས་སོ། །རྩ་འགྲུལ་སྒྲན་བཞི་བཅིས་པ་དེ་དག་
 ལ་བཞེད་དོ། །ཁེམས་སྤྱོད་ལ་ཉམས་པ་ལྟ་བུའི་ལས་གསུངས་པའི་ ༡ ཉིང་ནི་ལྷ་
 ཉིད། ༢ ལྷ་པ་དབུ་དཀར། ༣ ལྷ་པ་ཆེན་མ་མེད་དང་གསུམ་བསྒྲན་པས་
 བཙུགས་པ་དབུ་དཀར་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ནས་རྒྱལ་མོ་རེ་ལྟར་བཅན་ཡན་ཆད་བར་གྱི་བཅན་ལཱའི་རིང་ལ་གཡུང་
 བྱང་པོན་གྱི་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ཤར། མཁས་པའི་ལོ་པར་གྱི་འོད་ཟེར་བསྟེས།
 གཏུལ་བྱ་འགོ་བའི་སྒོ་ལྷན་བསལ་བས་ན་འཛམ་བུ་སྤྱིར་གི་རྒྱན་ཆེན་པོ་རྟུག་
 ཅེས་བྱ་བ། ༡ རྟུག་གཟིག་གི་མཁས་པ་དལུ་ཙ་ཏུ་ཏེ་པེ་ནི་རིག་གནས་ལུ་ཀ་ལ་
 མཁས། ༢ རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ལྷ་བདག་སྟགས་རྩོ་ནི་ནང་རིག་པ་ལ་མཁས།
 ༣ རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་ལེགས་བཏང་ཆང་པོ་ནི་ཕྱི་རིག་པ་ལ་མཁས། ༤ སྒོ་མ་གྱི་
 མཁས་པ་གསེར་ཚོག་སྟེ་འབྲམས་ནི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་མཁས། ༥ ཁང་ཁྱུང་གི་
 མཁས་པ་ཙོ་མིན་གྱིར་རྒྱུང་ནི་སྤྱི་རིག་པ་ལ་མཁས། ༦ བོད་དང་མི་ཉག་གི་
 མཁས་པ་ནམ་ར་ཙོ་སྤྱི་རིག་པའི་རྒྱུད་ལ་མཁས། ཞེས་《བྲམས་མ་》ལས་
 གསུངས་སོ། །དེ་དག་ནི་རིག་པའི་གནས་གང་ལའང་མཁས་ཤིང་ཐེག་པ་
 མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པ། རྒྱུད་རིགས་སུ་མ་བརྒྱ་རྟུག་ཏུ་བསྐྱར་ཤེས་པ།
 རྒྱུ་འབྲུལ་གྱི་ཞབས་དང་ལྷན་པ་ཤ་རྟུག་སོ། །རྟུག་པོ་དེ་དག་ཀྱན་བོད་རུ་ཁྱོན་
 པ་མི་གསལ་གྱུར་དེ་རྟུག་ལ་གཏུགས་པའི་མཁས་པ་མང་རུ་བཞུགས་སོ། །ཞེས་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱིར་བཅན་ཡན་རུ་དར་བའི་པོན་གྱི་
 བྱུང་བ་རགས་རིམ་ཙམ་སོ། །གཞན་ཡང་པོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ནས་
 བཟུང་རིམ་བཞིན་དར་བའི་རྩོམ་རིག་རྒྱ་ཆུང་དང་། མཚན་ཉིད་རིག་པ་
 སོགས་ཀྱི་སྒྲིང་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་པོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གཞུང་ཁག་
 རྟུགས་ལ་བ་ལྷར་ཤེས་པར་བྱསོ། །

ཐུས་པ།

བོད་གྱི་ཆུལ་པོ་སུ་བོའི་ཡུལ་ནས་བྱོན། །
 བོན་གྱི་ཤེས་རིག་སྲིད་གྱི་སློན་བཀུར། །
 བོད་མིའི་འགྲོ་ལ་ཞི་བདེའི་བྲིམས་སྒྲོལ་བསྐྱགས། །
 བོན་གྱི་འདུ་གནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བཞེངས། །
 ཆུ་ཡི་ཤུགས་གྱིས་རྩོམ་པོ་རང་འཐག་བསྐྱོར། །
 མེ་ཡི་ཆོ་བས་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷགས་བཞུས། །
 དགུ་ཟེའི་མཚོན་དང་དཀར་ཡོལ་སྒྲོད་སོགས་བསྐྱུན། །
 ཐོན་སྐྱེད་ལས་རིགས་འཕེལ་བའི་རུས་རབས་ཉིད། །
 ཅེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལེའུ་བཞི་པ།

ཆོས་རྒྱལ་རྒྱལ་རབས།

629-841

ས་བཅད་དང་པོ། ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བརྒྱུང་ཞིང་བོད་
ཡོངས་གཅིག་གྱུར་མཛད་པ།

ལུགས་གཉིས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་འཛེགས་ཤིང་སྤྱིད་གསུམ་ཁྱོན་ལ་སྟོན་པས་བྱབ་
པའི་མི་རིགས་ཀྱི་དཔལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོས། མངའ་
རིས་སྐོར་གསུམ་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་བོད་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་
ལྷོ་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་བྱས་ནས། ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཞེས་པ་དེ་
ཉིད་བྱང་བའི་ཚུལ་ལ། བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྟན་ཆོགས་བྱང་བ་དག་ལ་རེ་
ཞིག་དགག་སྟབས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དོར། ཆོད་མར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུང་
《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དང་། 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》
《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 《རྒྱུང་ཉིང་གཏེར་ཡིག་》
སོགས་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆར་《ཐང་ཡིག་གསར་རྒྱུང་དང་།
《དབྱུང་རྒྱུང་མེ་ལོང་》 བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་
འབྲེལ་བའི་དབྱུང་གཞི་ཁག་གི་རྒྱུང་དོན་བཅུས་ནས་ཁྱབ་པ་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་
རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོ་ནི་སྤྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་ལོར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་
སྤོང་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སུ་འབྱུངས།
སྐབས་དེར་ཡབ་གནམ་རི་སྤོང་བཅན་གྱིས། མེས་རྒྱལ་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་
སྐབས་བན་པ་རྗེ་དང་། བྱང་གར་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་སྟན་འགའ་ཞིག་
དབང་དུ་བཟུང་བའི་འགོ་ཚུགས་པའི་ཆུང་གཞིའི་ཐོག །དབུས་སྤྱོགས་ཀྱི་ཟིང་
པོ་རྗེ་དང་། གཙང་གི་རྒྱལ་པོ་མར་ཐུན། དུགས་པོ་ས་ཁུལ་སོགས་མངའ་
ཁོངས་སུ་བཅུག་སྟེ་ཡབ་མེས་གོང་མ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་ནམས་སྤར་ཡང་གཅིག་གྱུར་གྱིས་དབང་དུ་བྱས་
 པའི་གཞི་གདིང་བ་དང་། ས་ཐག་རིང་བའི་ཚྭ་གས་ནས་ཐད་ཀར་ཁ་གཏད་
 དུ་ལངས་ནས་ངོ་རྒྱལ་བྱས་པར་མ་ཟད། བྱང་སྒྲོར་གྱི་ཡབ་འབངས་དང་།
 དུམ་འབངས་བཅས་ཀྱིས་བྱེད་ལོག་བྱས་ཏེ་མཐར་དག་གཉེན་ལག་འབྲེལ་གྱིས་
 དུག་དྲངས་ནས། སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་སྤང་ལོར་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྤྱོད་བཅན་
 བཀྲོངས། སྐབས་དེར་སྤྱི་དབང་ཤུགས་སྤྱོད་བཅན་དུ་གཏོང་བ་དང་རྒྱ་
 སྤྱོད་པའི་གོ་རིམ་གྱི་ནང་དུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཚྭ་གས་ནས་ངོ་ལོག་དང་ཟིང་
 འབྲུག་གི་རྣམ་པ་ཏ་ཅང་ཆབས་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་འོག་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་
 ལ་སྤྱོད་མ་ཐག་པའི་བཅན་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་དེ་སྤྱོད་ཆེན་མཉམ་པོ་
 རྩེ་ཞང་སྤང་དང་། མགར་མང་ཞམ་སུམ་སྤང་དང་། བྱང་པོ་སྤྱོད་སང་ལྷ་
 ཆེ། དབང་དཔྱི་ཆབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ནས་བཏོགས་ཏེ་བཅན་
 པོའི་བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། ཏ་ཅང་ཇ་དག་ཆེ་བའི་ཆབ་སྤྱོད་དང་དམག་དོན་
 གྱི་ཡོ་ལང་ནང་དུ། རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་བཅན་ཡང་ཁྱམ་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་
 གྱི་གོ་ཆ་བཅན་པོར་བཏོགས་ཏེ། བྱང་སྒྲོར་གྱི་སྤྱོད་པོ་རྣམས་བཀའ་གྲོས་གནང་
 ཞིང་ཐབས་ཤེས་སྤྱོད་ཆོགས་ལ་བཏོན་ནས་ཐོག་མར་སྤྱོད་འགྱུར་གྱི་གཡོ་རྒྱས་
 འགོད་མཁན་དེ་དག་ཆར་གཅོད་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ་ཡབ་གནམ་རི་
 སྤྱོད་བཅན་ལ་དུག་འདྲེན་མཁན་རྣམས་ཐམས་ཅད་བྲིམས་ལ་སྤྱོད་ཏེ་གཅོད་
 དག་བཅོས་པས། སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་པ་རྣམས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་དབང་འཁུམས།
 དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཡབ་མེས་དུས་སྤྱོད་པོ་ལོག་བྱས་པའི་ཆབ་འབངས་མཐའ་
 དག་སྤྱོད་ཡང་བཅན་པོའི་མངའ་འོག་དུ་བཅུག །

དེ་ནས་པོད་གྱི་ཤར་ཚྭ་གས་སུམ་པའི་ཡུལ་། དུ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་མཉམ་པོ་རྩེ་
 ཞང་སྤང་གིས་དམག་རྒྱུ་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཐབས་
 མཁས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བཏོན་ནས། ཆོ་བའི་འགོ་དཔོན་དག་ལ་སྤྱོད་པའི་གཏམ་

① དེང་དུས་ཁམས་མདོ་སྤྱོད།

དང་ནི་བའི་གོས་བཏབ་སྟེ་ཡུལ་ཆེན་སོ་སོའི་ཐེམ་དུད་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་
 དང་། མོར་གྱར་མེད་པར་བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་འབངས་ཁོངས་སུ་བཅུག །
 དེའི་རྗེས་སུ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེད་ངོས་བྱང་དུ་ཐེབས་ནས། དམག་དབུང་
 གིས་གཡུལ་བཤམས་མ་དགོས་པར་བྱང་ངོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། འ་ཁས་དཔྱ་ཁལ་
 འཇལ་ཁིང་། དེ་ནས་བཟུང་འ་ཁ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་སུ་ཚུད་དོ། །དེ་
 ནས་བཅན་པོ་དང་། ལྷང་མང་པོ་རྗེ་ཁང་ལྷང་གི་བར་དུ། ལྷང་པོ་སྤྱང་སད་
 ཟུ་ཅེས་ཕྱ་མ་བཅུག་སྟེ་བཅན་པོའི་སྤྱན་སྦྲར། ཁང་ལྷང་སྟོ་མ་ལོག་པ་ལ་སྟོ་
 ལོག་འདུག་ཅེས་ཁྱབ་དང་། ཡང་ཁང་ལྷང་གི་དྲུང་དུ་བཅན་པོས་བཀའ་
 བཀྲོན་མ་གནང་ནའང་བཀའ་བཀྲོན་གནང་གིན་འདུག་ཅེས་བཤད་པར། ཁང་
 ལྷང་གིས་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་བཅན་པོའི་བཀའ་བྱང་ནའང་། བདག་ནད་ཀྱིས་
 མནར་ཞེས་ཟེར་ནས་མ་སྤྱོད་པར་བརྟེན་བཅན་པོའི་སྤྱགས་ལའང་ཁང་ལྷང་
 སྟོ་ལོག་ཟེར་བ་བདེན་པར་འདུག་དགོངས་ནས། བཅན་པོ་སྤྱང་སད་ནས་
 བསྐྱོར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཁང་ལྷང་རང་གི་འཁོར་གཡོག་པ་ཆབ་གྱིས་པོ་ཟེར་
 བས་གཡོ་སྤྱི་སྟོན་ནས་ཁང་ལྷང་བསད་དོ། ལྷང་མང་པོ་རྗེ་ཁང་ལྷང་ནི་ཡབ་
 གནམ་རི་སྤྱང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་པོ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱང་བཅན་སྐམ་པོའི་
 ཞབས་ཁྱབ་སྐྱབས་ཤིང་། ལྷམ་པའི་ཡུལ་ཁམས་འབངས་སུ་བཀུག་པ་སོགས་
 རྒྱལ་སྤྱི་ལ་ཕན་པའི་མཛད་རྗེས་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་ན་ཡང་། ལྷང་
 པོ་སྤྱང་སད་ཟུ་ཅེས་ཁང་ལྷང་སྟོན་པོ་ཆེ་བའི་དབང་ཆ་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་པའི་
 ཆེད་དུ་རྒྱལ་སྟོན་བར་དུ་དབྱེན་སྦྱར་དཀྱག་ཤིང་བྱས་ཏེ་མི་འོས་པའི་དོན་སྤྱོད་
 ཆེན་པོ་ཞིག་བྱང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷང་པོ་སྤྱང་སད་ཟུ་ཅེ་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་འཁོར་
 རྒྱལ་སྤྱི་ནང་དུ་སྐུ་ལ་ཉེ་ཤོས་ཤིག་བྱས་པར་གྲགས་ཤིང་། ལྷང་སད་ཟུ་ཅེ་
 རྒྱལ་ནས་ངལ་གསོ་བྱས་པ་དང་སྟོན་པོ་མགར་སྤྱང་བཅན་ཡུལ་བྱང་བཅན་
 པོའི་བཀའི་སྟོན་པོ་ཆེ་ཤོས་སུ་གྱུར། །

དེ་ནས་བོད་ཡུལ་གཅིག་ཀྱང་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱང་བ་ལ་དགོས་པ་དུ་མའི་དབང་
 གིས་རྒྱལ་ས་དབུས་སྤྱགས་སུ་སྤྱོར་རྒྱུའི་བཀའ་བཀྲོན་ཐོག །བོད་དབུས་འགྱུར་

གྱི་སྒྲིངས་འདིར་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་དང་སའི་དབྱུང་པ་སོགས་ལ་བརྟག་དབྱུང་
 ཞིབ་མོ་མཛད་མཐར། དབུ་རུ་ཤོད་ཆེན་གྱི་སའི་ལྟེ་བ་འོ་ཐང་གི་མཆོའུ་འགམ་
 དེར་ཡུལ་སྒྲིངས་ཉམས་དགའ་ལ། ས་གཞི་ཁོད་སྒྲིམས་པའི་དབུས་སུ་གཡས་
 གཡོན་གྱི་རི་བརྒྱད་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རི་དེའུ་སང་གི་གནམ་ལ་འཕྱོ་
 བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ད་ལྟའི་ཕོ་བྲང་ཆེན་མོ་པོ་ཏ་ལ་ཆགས་ཡུལ་དམར་པོ་རི་འདི་ཉིད་
 ས་དབྱུང་བྱུང་རུ་འཕགས་ཤིང་། དེའི་ཆེ་མོ་ནས་འཁོར་ཡུག་གི་སྤང་ཚུལ་ཆང་
 མ་ལག་མཐིལ་རུ་སྤངས་པ་ལྟར་མཐོང་བྱལ་པ་སོགས་པ་རོལ་གཞན་སྟེ་རྣམ་
 པར་གཞོན་པའི་དགེ་མཚན་དང་ཡང་ལྟན་པར་གཟིགས་ནས། དམར་པོ་
 རིའི་ཐོག་རུ་ཕོ་བྲང་མཐོ་ཞིང་བཅན་པ་ཞིག་བཞིངས་ཏེ་རྒྱལ་སྤོན་དབྱུང་དང་
 བཅས་པ་དེར་བཞུགས་ནས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། །

དེ་ནས་སྤར་གྱི་ཆབ་འབངས་རྣམས་ཆོ་པ་རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་བཤེར་བདེ་
 འཇགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། རུས་ཆོ་ཀུན་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པ་བྱས་ནས་བསྐྱུངས།
 བཟང་པོ་ལ་བྱ་དགའ་སྟེར། ངན་པ་ལ་ཆད་པ་གཅོད། མཐོ་བ་རྣམས་ཁྲིམས་
 གྱིས་མནན། དམའ་བ་རྣམས་ཐབས་གྱིས་སྒྲིང་བ་སོགས་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་
 མཛད་པ་གང་ལ་གང་འཆོམ་གྱིས་སྤྱག་ལེན་གནང་གིན་ཡོད་དེ། ཡབ་གནམ་
 རི་སྒོང་བཅན་སྐབས་གྱི་མཛད་རྗེས་ཆེ་བའི་སྤོན་པོ་དབང་དབྱི་ཆབ་ལོ་རྒྱས་
 བས་རང་བྱིམ་རུ་ངལ་གསོ་ནས་བཞུད་ཡོད་པའི་སྐབས། དབྱི་ཆབ་གྱིས།
 བཅན་པོའི་ནང་སྤོན་བེན་སྟ་དོ་རེ་གཙུག་སྤོན་བརྒྱད་དེ་བཅན་པོ་སྒོང་བཅན་
 སྐམ་པོ་ལ། ཁོ་བོས་སྤོན་ཆད་བྱིང་པོ་རྗེ་རྒྱལ་རུ་བསྐྱར། སྤྱ་རྒྱལ་པར་རུ་སྤངས་
 བས་བཅན་པོའི་ཆབ་སྤྱིད་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་པའི་ཞབས་འདེགས་ཞུས་པ་དང་།
 བདག་ཅག་པ་བྱ་སྤྱས་ཀྱང་བཅན་པོ་ལ་སྤོ་མ་ལོག་ཅིང་། ཞབས་འདྲེན་མ་
 ཞུས་པར་མཆིས་པ་ལགས། ད་ནི་བདག་ལོ་རྒྱས་ཤིང་ལུས་སྟོབས་ཉམས་པས་
 རང་ཉིད་མ་ཤི་བའི་གོང་རུ་བྱ་རྣམས་དང་བཅས་པར་དབུ་སྐྱང་ཅུང་ཟད་
 ཅམ་ཞིག་གནང་བ་ཞུ་ཞིས་པར། བཅན་པོ་སྒོང་བཅན་གྱིས། དྲིན་ཅན་མི་
 ཡི་ཡིད་མི་གཅོག། །ལྟ་ཡི་རྟ་ལ་སྐལ་མི་དབྱུང་། །ཟེར་བ་ལྟར་བྱིད་པ་ཆན་

ནམ་ཡང་སློ་མ་ལོག་པར་བསྐད་པས་རང་གིས་དུ་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་ཕེབས་
རྒྱུ་ཡིན་ལ། དབུ་མནའ་ཡང་གནང་ཆོག་ཅེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས། དབྱི་
ཆོབ་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་ཆང་སྟོན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཤམས། དེར་བཅན་པོས་དབྱི་ཆོབ་
སློ་དཀར་བས་གྲོངས་ན་དུར་ཁུང་བཅན་པོ་རང་གི་ཕྱག་རིག་ནས་བཅིག་རྒྱ་
དང་། བུ་ཆོ་སུ་འོས་ཤིག་ལ་གསེར་ཡིག་རྒྱན་མི་ཆད་པ་གནང་རྒྱུ་དབུ་
མནའ་བཞེས་ཤིང་། མགུར་ཡང་བསྐྱེལ། དབའ་དབྱི་ཆོབ་པ་བུ་བདུན་གྱིས་
ཀྱང་། དུས་ནམ་ཡང་སྐྱ་རྒྱལ་ལ་སློ་མི་ལོག་པ་སོགས་ཀྱི་མནའ་བསྐྱེལ་ཅིང་།
སྐྱ་ལན་ཡང་ལུལ་བར་གྲགས། པོད་ཀྱི་གནའ་སློལ་ལ་མནའ་སྐྱེལ་དུས་ལག་དུ་
རྩོ་བ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་མནའ་ཆོག་འདོན་པ་ཡིན་འདུག་པས། སྐབས་དེར་དབུ་
རྒྱང་གནང་བའི་རྩོ་དཀར་པོ་དེ། རྩིས་སོར་དབྱི་ཆོབ་གྲོངས་པའི་དུས་སུ་དུར་
ཁུང་གི་མང་རྩོར་བཅིགས་པ་སོགས་བྱས་རྩིས་ཅན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་གཞེངས་
བསྟོད་གནང་བར་གྲགས། །

བཅན་པོ་སློང་བཅན་སྐམ་པོའི་མཛད་འཕྲིན་དར་བའི་འགོ་ཚུགས་པ་དང་།
སྟོན་ཆེན་བྱར་པ་ཁུང་པོ་སྐྱང་སད་བྱ་ཅེས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་བཅན་པོ་བཀོང་
བའི་ཐབས་བཤམས་ཏེ་ཞུས་པ། སྟོན་ཆད་བཅན་པོའི་ཡབ་གནམ་རི་སློང་
བཅན་གྱི་སྐབས་སུ། བདག་གི་གཙང་སྟོགས་ནམས་སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་ཆབ་འབངས་
སུ་བཀྱག་ན་ཡང་། གཙང་གི་ས་སྟོགས་འདིར་ཡབ་དེའི་སྐུན་གྱིས་མ་གཟིགས་
ལ་ཞབས་གྱིས་བཅགས་པའང་མེད་པས། ད་ཆ་བཅན་པོ་སྐམ་གྱིས་དངོས་
སུ་ཕེབས་ནས་གཟིགས་ཅིམ་གནང་བ་དང་། བདག་གི་མཁར་རྩམ་པ་བྲི་
བོམས་སུ་དབྱེས་སྐྱེམས་གསོལ་སྟོན་ཞིག་ཀྱང་བཤམས་ཆོག་པ་ཞེས་གདན་ཞུ་
བྱས། བཅན་པོས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ་སྟོན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་ལུལ་བྱང་
བཀས་མངགས་ནས་སྟོན་ལ་གྲ་སྒྲིག་དུ་བཏང་བ་ལྟར། མགར་གྱིས་བརྟག་
དབྱེད་བྱས་པ་བརྒྱད། སྐྱང་སད་བྱ་ཅེས་སྟོག་དུ་དམག་དབུང་སྐྱས་ཏེ་བཅན་
པོ་བཀོང་རྒྱུ་གཡོ་སྐྱ་བཤམས་པ་ཤེས་ཏེ་གསང་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོའི་སྐུན་སྐར་
སྟོས། སྐྱང་སད་བྱ་ཅེས་མགར་སྟོས་པ་ཤེས་པ་དང་རང་གི་བུ་དག་རེ་ཁྱུང་

ཟེར་བ་དེ་ལ་ང་རང་གི་བའི་རྒྱུ་མགོ་པོ་ཆོད་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤུལ་དང་རང་
 གི་ཡུལ་གཞིས་བྱེད་རང་ལ་དབང་། དེ་ལྟར་མིན་ན་རང་རེའི་པ་ཙུ་བྱ་རྒྱུ་
 དང་བཅས་པ་བརྒྱུག་པའི་ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་སྐྱེས་ཀྱི་ཁ་ཆེ་མས་བཞག་ནས་རང་
 ཉིད་སྤེལ་ས་ཏེ་ཤི། དག་རེ་བྱུང་གིས་པའི་ཁ་ཆེ་མས་བཞིན་པའི་མགོ་པོ་བཅད་
 དེ་སྤྱོད་མཁར་སྤྱིང་བར་བྱེད། བདག་གི་པ་རྒྱན་བཅན་པོ་ལ་སློ་ལོག་ནས་བར་
 ཆད་བཅུ་མས་པ་མགར་གྱིས་ཤེས་པ་ལྟར་ལགས་ན། བདག་གིས་རང་གི་པའི་
 མགོ་བཅད་དེ་བཅན་པོའི་རྩུང་རྩུ་བཅར་བ་ལགས་པས། བདག་ཅག་གི་བྱིས་
 སྲིད་ལ་བཀའ་ཉེས་མེད་པ་ཞིག་གནང་སྟེ་ཁེས་བྱས་པར། བཅན་པོས་ཀྱང་
 དེ་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞིས་ཏེ། རྩལ་མའི་བྱིས་སྲིད་བདག་དབང་ལ་ཉེས་ཆད་
 མི་ལོག་པའི་རང་འཇགས་གནང་། རྩས་མཆོངས་སུ་བོད་ཡུལ་རྩལ་སྤྱོད་གས་
 ཀྱི་ཁང་ཁྱང་གི་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་དང་རྩས་སྟོད་མངའ་རིས་དང་ལ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་
 འདི་ཉིད་དབང་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལ། སྐྱོག་མར་བཅན་པོ་སྟོང་བཅན་སྐྱེས་པའི་
 སྲིད་མོ་བཅན་མོ་སད་མ་དཀར་བྱ་བ་དེ། ཁང་ཁྱང་གི་རྒྱལ་པོ་ལོག་མི་རྒྱུ་
 བཅན་མོར་གནང་ནས་ད་ལྟའི་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་ཙུ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་
 ཡོད་པའི་བྱུང་ལྱང་གི་པོ་བྱང་རྩུ་ཐེབས་ཤིང་། ཁང་ཁྱང་གི་རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་སྤྱོད་
 འདྲིས་ཀྱི་བྱུར་སྐྱོགས་བྱ་མོ་ཤུད་ཀེ་བཟའ་རྩལ་ཏིང་ཤགས་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་
 རྟེན་པས། དེ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པུ་ཚུན་སྤྱིང་ཉེ་ཞིང་མཛའ་གཙུགས་དམ་
 པོར་ཆགས་སྤེལ་ཞང་ཁྱང་རྒྱལ་པོ་ནི་རྩས་རྒྱན་ཤུད་ཀེ་བཟའ་དང་འགྲོགས་
 བཅན་མོ་སད་མ་དཀར་དང་ལྟན་རྩུ་མི་བཞུགས་ཤིང་སྤྱོད་མི་མཐུན་
 པར་བརྟེན། བཅན་མོ་སད་མ་དཀར་ཡང་ཁང་ཁྱང་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་སྲིད་
 མི་འཛིན་པར་ལོགས་ཤིག་རྩུ་བཞུགས་ནས་མཛའ་འབྲེལ་ཡག་པོ་མེད་པའི་
 རྒྱལ་དེ་དག་བཅན་པོ་སྟོང་བཅན་གྱི་སྤྱོད་རྩུ་གསན་ཞིང་། བཅན་པོས་སྟོན་
 པོ་སྤྱོད་གྱིས་བཅན་མཛའ་རྒྱུང་བྱ་བ་ཞིག་ཁང་ཁྱང་ལ་ཆེད་རྩུ་མངགས་ནས།
 བཅན་མོ་སད་མ་དཀར་ལ་དེ་ལྟར་མཛའ་ན། ཁང་བོད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགྲ་ག་
 རྒྱུ་རྩུ་འཕྱུར་བས་སྤྱོད་ཆད་དེ་ལྟ་བུ་མི་གནང་བར་ལོག་མི་རྒྱུ་བྱིས་སྲིད་

འཛིན་དགོས་ཞེས་བཀའ་འཕྲིན་ཁྱེད་ནས་མང་ཆུང་ལྟར་སྟབས་གྱིས་ཁྱུང་ལུང་
 སོ་བྱང་དུ་ཕྱིན་པ་ན། བཅན་མོ་ནི་ཡུལ་དེར་མི་བཞུགས་པར་མ་ཕམ་གཡུ་
 མཆོའི་འགྲམ་དུ་ཆབ་ལ་རོལ་ཅིང་ཁྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཕེབས་ཞེས་སྟོན། མང་ཆུང་
 ཡང་མཆོ་མ་ཕམ་འགྲམ་དུ་བསྐྱོད་ནས་བཅན་མོའི་ཞལ་མཇལ་ཏེ་སྤྱག་སྤུལ་
 པ་ན། བཅན་མོའི་ཞལ་ནས། གཅེན་བཅན་སོ་སྟོང་བཅན་སྟུ་ཁམས་བདེའམ།
 སྟོན་མང་ཆུང་ལམ་བཟོད་བདེའམ། ཞེས་འཆམས་འདྲི་གནང་བར་བདེ་བ་
 ཡོད་ལགས་ཞེས་ལན་སྤུལ་པའི་རྩིས་སུ། བཅན་སོ་སྟོང་བཀའ་འདི་དང་འདི་ཞེས་
 ཆད་ལུས་མེད་པར་སྟན་དུ་གསོལ་པ་དེ་དག་གསན་རྩིས་བཅན་མོས། ཁྱིད་
 ནི་བཅན་སོ་སྟོང་བཀའ་མངགས་པ་ཡིན་པས་མགོན་གྱི་སྤྱག་ལན་ལོངས་ཤིག་
 ཅེས་སྤྱག་ལན་མཇུག་པའི་མཆུག་དུ། གསུང་མགུར་སྟན་མོ་དཔེ་དང་གབ་
 ཆོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཆོགས་བཅད་རྒྱུ་པ་བདུན་ཅུ་ཅམ་ཡོད་པ་ཞིག་བསྐྱར་
 གནང་བ་དེའི་ཆོག་རྒྱུ་འགའ་ཞིག་འདིར་དཔེར་མཆོན་ཅམ་བཀོད་པར།

ཡུལ་གྱི་ནི་སྐལ་སྟོན་པ། །

ཁྱུང་ལུང་ནི་རུལ་མཁར་ཞིག །

ཕུ་སུ་ནི་གཞན་ན་རེ། །

སྤྱི་ལྟས་ནི་ངམ་དང་བྲག །

ནང་བལྟས་ནི་གསེར་དང་དབྱིག །

བདག་གི་ནི་གཡར་སྟུ། །

མཆིས་ཆུ་ནི་མ་སོ་འམ། །

སྟུ་མོ་ནི་བསང་བསང་མོ། །

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །ནང་དོན་གཙོ་སོ་ལ་ཁོང་རང་གི་འཆོ་བ་
 དང་གནས་བབ་སོགས་མི་གཞན་གྱིས་བལྟས་ན་ཡིད་སྟོན་འཆོར་བ་ཞིག་ཡོད་
 མོད། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ལ་ཅི་ཅམ་བསམས་ན་དེ་ཅམ་གྱིས་དཀའ་སྟག་
 དང་ཡི་མུག་པ་ཁོ་ན་ལས་མི་འདུག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། དེའི་མཆུག་དུ་བྱང་
 ཐང་གི་འབྲོང་གཅིག་སུ་དེ་སུ་ནས་གི་འདེབས་པ་དང་། མདའ་ནས་གཡལ་

མོ་བྱེད་པའི་བར་དུ་གཙུར་ནས་བསང་ན་མགོ་རུ་ཐུར་དང་བཅས་པ་སྤྱིར་བ་
 སྟག་ཆེད་བཅུད་དང་། ཤ་པགས་སོགས་ནི་བྱས་རྗེས་འཛོག་མཁན་ལ་ཐོབ་
 ཐུབ་ཟེར་བ་སོགས་མདོར་ན་ཞང་ཞུང་དུ་དཔུང་འབྱུག་བྱས་ཏེ་དབང་དུ་བསྟུ་
 དགོས་པ་གང་ཆོག་གི་ལམ་ནས་གསུངས་ཡོད། མཐུར་དེ་བཞིངས་པའི་
 མཚུག་དུ། གཙེན་བཙན་པོ་མཆོག་ལ་བཀའ་ལན་ཞུ་ཡིག་ཐུག་འབྲལ་འོས་པ་
 ནི་ཅི་ཡང་མེད། བཙན་པོ་སྟུ་ཁམས་བདེ་བར་བཞུགས་པ་ནི་ཡིད་ལ་དགའ་
 བ་བརྟུས། ད་ལན་བཀའ་སློབ་གནང་བ་རྣམས་ཤི་གསོན་ལ་མ་སྟོས་པ་རང་
 རུས་གང་ཡོད་ཀྱིས་འབད་འབྱངས་ཞུ་ཆོག་པར་གསོལ་དགོས། བཙན་པོའི་
 ཐུག་དུ་འདི་ལུལ་ཅིག་གསུངས་ཏེ། བྱ་རྟེན་དམ་ཆུས་མནན་པ་ཞིག་བསྐྱར་
 གནང་མཛད། དེ་ནས་མང་ཆུང་གི་བཙན་མོར་སྤྱི་ཐུག་ཐུལ་ཏེ་བཙན་པོའི་
 མོ་བྱང་དུ་འཁོར་ནས་འདི་སྐད་ཞུས། བཙན་མོས་བཀའ་ལན་ཡིག་ཐོག་དུ་
 གནང་བ་ནི་མེད། མཐུར་བཞིས་པའི་ཆོག་དོན་ནི་འདི་དང་འདི་ལྟར་གསུངས།
 ཐུག་ཆུས་མནན་ནས་བསྐྱར་པའི་འབྲལ་རྟེན་ནི་འདི་ལགས་སོ་ཞེས་ཐུལ་བ་ན།
 འབྲལ་རྟེན་གྱི་རྒྱལ་བཤེགས་ནས་གཟིགས་སྐབས་དེའི་ནང་དུ་ཐོད་གཡུ་རྟིང་
 མ་ཏ་ཅང་ལེགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅམ་ཞིག་བྱུགས་ཡོད་པ་གཟིགས། བཙན་པོས་
 མཐུར་གྱི་ཆོག་དོན་དང་བསྟུན་ནས། དེའི་གོ་དོན་ལ་དགོངས་པ་ཡང་ནས་
 ཡང་དུ་བཞིས་པའི་མཐར་སྟོན་པོ་རྣམས་ལ་བཀའ་གནང་བ། རང་རེས་ཞང་
 ཞུང་ལིག་མི་རྒྱལ་པར་ཆོལ་བྱ་ཐོད་ན་ནི་གཡུ་ཐོགས་ཤིག །གལ་ཏེ་པར་ཆོལ་
 བྱ་མ་རུས་ན་ནི་བྱད་མེད་དང་འདྲ་བས་ཞུ་གྱོན་ཅིག་ཟེར་བར་གདའ་ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དེའི་ཐོག་ནས་གཡུ་ནི་གནའ་རབས་རང་ཅག་བོད་རིགས་མོ་མོ་
 ཀྱན་གྱི་རྒྱན་དུ་བྱས་པ་མཆོན་ལ། དེའང་མཐུལ་ལམ་ན་རྒྱན་དུ་གཡུ་འདོགས་
 པ་ནི་དཔལ་པོའི་ཆ་བྱད་དང་། གཡུ་རྣམས་བསྟར་ལ་བཀོད་པས་མགོ་རྒྱན་
 དུ་གྱོན་པ་ནི་བྱད་མེད་ཀྱི་ཆ་ལུགས་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ། བཙན་པོས་མཐུར་ཆོག་
 དང་བྱ་རྟེན་ལ་འབྲལ་བཤད་དེ་ལྟར་གནང་བས་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་
 དེ་གསལ་པོར་གོ་ནས་འབྲལ་དུ་སྟོད་སྟོགས་སུ་དམག་བྱངས་ཏེ་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་

པོའི་སྲིད་དབང་གཏོར་ནས་ཡུལ་དེ་སྤྱུ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་བཅུག་པ་
 དང་། རུས་མཚུངས་སུ་ཤར་སྟོའི་སྤྱགས་ཀྱི་འཇང་ཡུལ་ཡང་རིམ་བཞིན་ཆབ་
 འོག་ཏུ་བཅུད་པ་བཅས་མདོར་ན། བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་གྱི་བྱ་བ་འགོ་
 བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ་ཆེ་སྤེལ་བའི་
 མཛད་རྗེས་བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པ་ཞིག་གོ །

དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐུ་མ་པོས་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་
 ཡན་གྱི་བོད་རིགས་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་མཛད་དེ། སྤྱགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་
 རྣམས་ལ་ཞི་བའི་གཞུན་འབྲེལ་དང་། དྲག་པོའི་དམག་གི་དཔུང་འཇུག་
 སོགས་ཡུལ་རུས་དང་བསྐྱུན་པའི་སྒོ་ནས་གང་ལ་གང་འཆོམ་གྱི་འབྲེལ་བས་
 ཆབ་སྲིད་མཐའ་བཞིར་བསྐྱེད། མི་རིགས་གཞན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་རིག་
 གནས་ཀྱི་སྡིང་བཅུད་མང་པོ་སྤངས་ནས། རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་གསོས་སུ་
 བཏབ་སྟེ་དར་སྤེལ་བཏང་། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་
 འབྱོར། དམག་དོན། རིག་གནས། བྱིས་ལུགས་སོགས་ཞེ་ཤ་ཡའི་Asiaསྲིང་
 འདྲིར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལས་མི་དམན་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ། སྤྱུ་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་ལས་ཆོས་ལྷན་

རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གཏུང་རབས་མདོར་བསྐྱས།

སྤྱུ་རྒྱལ་གཞུང་གི་བཅན་པོ་ནས་དར་མ་ཏུ་རུམ་བཅན་པོའི་བར་རྒྱལ་རབས་
 ཞེ་བཞིའི་རིང་ལ་རུས་རྒྱུད་གཅིག་གིས་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ་ཡིན་སྐབས་འདྲིར་
 ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཞེས་ཟུར་དུ་མ་སྤྲེས་པར་ཐམས་ཅད་ལ་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་
 སྤྱུ་རྒྱལ་གྱི་གཏུང་རབས་ཞེས་བཀོད་ན་མི་འགྲིག་པ་མེད་པར་མ་ཟད། བྱི་སྲིང་
 ལྟུ་བཅན་གྱི་རྒྱལ་རབས་སུ་ཆོས་པོན་གཉིས་ཀ་དར་ཡོད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོ་རྣམས་པོན་གྱི་སྤྱུ་གཤེན་ལ་བརྟེན་པའི་སྲོལ་ཡང་སྤར་བཞིན་དར་ཡོད་པ་
 བཅས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཁོ་ན་དར་བའི་རུས་རབས་ཤིག་ལ་སྤེལས་པ་
 མིན་མོད། ཡིན་ནའང་སྤར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་

སྐམ་པོ་ནས་སངས་རྒྱུ་ཚོས་ལྷན་པོ་དང་དེ་དང་བས་པོ་དང་ཚོས་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་
ཁམས་སུ་གྱུར་པའི་བཞེད་སྟོན་ལྟར། འདྲིར་ཡང་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཞེས་
དུས་རབས་ཡན་གར་པ་ཞིག་དུ་དབྱེ་ནས་འཆད་པར་རིགས་སོ། །

1. སྤྱི་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པ་སྟེ་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་དང་པོ་ཚོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོན་
སྐམ་པོ་ནི། ཡབ་གནམ་རི་སྟོང་བཅོན་དང་། དུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་དཀར་
གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱུ། སྤྱི་ལོ་617པའི་མེ་སྤང་ལོར་མལ་གྱོ་རྒྱ་མ་ནང་གི་པོ་བྱང་
བྱམས་པ་མི་འབྱུར་སྤྱིང་དུ་སྤྱོད་བཅུ་མས། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པའི་སྤྱི་ལོ་
629པའི་ས་སྤང་ལོར་ཡབ་གཤེགས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་འཁོད། སྤྱི་རྒྱུ་སྤྱི་
མི་ཉག་རུ་ཡོངས་བཟའ་དང་། ཞང་ཞུང་བཟའ་ལི་ཐིག་སྤྱོད། མོང་བཟའ་
ཁྲི་ལུ་བཅས་པོད་ཀྱི་སྐུ་སོ་གསུམ་ཁབ་དུ་བཞེས། སྤྱི་གཤེན་ཞང་ཞུང་ར་
རིང་གིས་མཛད། ལུང་མང་པོ་རྩེ་ཞང་སྤྱང་དང་། ལུང་པོ་སྤྱང་སང་བྱུ་ཅོ།
དབའ་དབྱི་ཚོ་བ། མགར་སྟོང་བཅོན་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་632
པའི་རྒྱ་འབྲུག་ལོར་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཅོན་པོད་དུ་བཅོན་མོར་བསུས་ཤིང་རྩོ་
མི་བསྟོད་རྩོ་རྩེ་སྤྱན་དྲངས། སྤྱི་ལོ་633པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ལོར་བྱ་མི་སམ་རྩོ་ར་ལ་
སོགས་པ་གཞོན་རུ་རིག་པ་ཅན་ཁག་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་སྟོབ་སྟོང་ལ་མངགས།
སྤྱི་ལོ་634པ་ཤིང་ན་ལོར་རྒྱ་པོད་སྤྱིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བརྒྱུད་ནས་བྱང་
པའི་དམག་འབྲུག་གི་འགོ་གཟིགས་སུ་ཐེབས་ཏེ་དམག་དཔོན་གནང་ཞིང་།
རྒྱལ་སྤྱིད་གཙུང་བྱང་རི་བྱང་བཅོན་ལ་སྟོང་དུ་བཅུག །སྤྱི་ལོ་638པའི་ས་བྱི་
ལོར་སྤྱང་ཡང་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་641པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་སྟོན་
པོ་མགར་སྟོང་བཅོན་གྱིས་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་རྩོ་པོད་དུ་བསུས། སྤྱི་ལོ་644པ་ཤིང་
འབྲུག་ལོར་རྒྱལ་པོ་ལིག་སྟེ་ཕྱབ་བརྒྱགས་ཏེ་ཞང་ཞུང་ཐམས་ཅད་འབངས་སུ་
བཀྲུག །སྤྱི་ལོ་650 པ་ལྷགས་ཁྲི་ལོར་སྤྱི་གཤེགས། བང་སོ་ད་ལྟའང་འབྱུང་རྒྱས་
བཅོན་པོའི་བང་སོའི་སྟོང་དུ་ཡོད། །

2. སྤྱི་རྒྱལ་སོ་བཞི་པ་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་གཉིས་པ་རྒྱལ་པོ་བྱང་རི་བྱང་
བཅོན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྟོང་བཅོན་དང་། དུམ་འབྲི་བཟའ་ཐོད་

དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱི་ལོ་621པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་རྒྱ་བཟུངས། དགུང་ལོ་
 བཅུ་བཞི་སོན་པའི་ཤིང་རྩ་ལྟེ་སྤྱི་ལོ་634ལོར་གཅེན་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་དམག་
 ལ་ཐེབས་པའི་ཚབ་ཏུ་རྒྱལ་སྤྱི་དྲུང་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 མཛད། འཇ་བཟུང་མོང་རྩི་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། ལྷ་མོང་པོ་རྩི་ལྷ་
 ལྷ་དང་། ལྷ་བས་བཙན་རྩི་རྩི་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 བཙན་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ཐེབས་པ་དང་ནང་གི་འགལ་ཆུན་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 དོན་མཁར་མདའ་ཏུ་གནས་རི་སྲོང་བཙན་ཀྱི་གཡོན་ཏུ་བཞུགས་སོ། །

3. རྒྱ་རྒྱལ་སོ་ལྷ་པ་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་གསུམ་པ་རྒྱལ་པོ་མང་སྲོང་མང་
 བཙན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་གུང་རི་གུང་བཙན་དང་། ཡུམ་འཇ་བཟུང་མོང་རྩི་
 རྩི་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱི་ལོ་638པ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ལྷགས་ཀྱི་ལོར་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་དང་། རྒྱ་
 གཤེན་ལྷ་པོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ལྷ་སྲོང་བཙན་ཡུལ་གྱུང་དང་། མཆིམས་མང་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 659པ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ཤིང་། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 འཇ་ལོ་ལྷ་ཏུ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 གསལ་པའི་ཡུལ་དེར་དམག་འབྱུག་བྱས་པས། པོད་དམག་ཆེན་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 མང་དམག་བཙན་པོ་ལྷ་ཏུ་བཅུ་ལྟེ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། རྒྱ་ལོ་662པ་རྒྱ་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 མེ་ལོས་ལོར་བཙན་པོ་ལོར་མང་ཏུ་གཤེགས་ཏི། སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 འབྲས་ནད་ཀྱིས་འདས། རྒྱ་ལོ་676པ་མེ་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 གཤེགས། བང་སོ་གུང་རི་གུང་བཙན་ཀྱི་གཡོན་ཏུ་བཞུགས་སོ། །

4. རྒྱ་རྒྱལ་སོ་ལྷ་པ་ཚོས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་བཞི་པ་འཇ་བཟུང་མོང་རྩི་ལོ་
 ལོ་686པའི་མེ་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་

5. སྐྱུ་རྒྱལ་ལོ་བདུན་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་ལུ་པ་འདུས་སྤྱོད་མང་རྩེའམ་
 རྒྱུད་ནམ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ནི། ཡབ་མང་སྤྱོད་མང་བཅོན་དང་། ཡུམ་འབྲོ་
 བཟའ་བྲི་ལོད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྐྱེ་ལོ་676པ་མེ་བྱི་ལོར་འབྲུངས། ལོ་རྒྱུ་བཞི་
 ལ་ཐོན་པའི་ས་ཡོས་ཏེ་སྐྱེ་ལོ་679པའི་ལོར་མཆོན་ཐོབ་ཅམ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལ་
 འཁོད། སྐྱུ་གཤེན་སྟེ་ཞེ་གུ་ཡིས་མཛད། ཆབ་སྲིད་གྱི་འགན་དབང་གཙོ་བོ་
 མ་ཡུམ་བྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་བསྐྱུངས། སྐྱེ་ལོ་684ལོར་སྐར་བོད་འབངས་སྐྱུ་རྒྱུར་

པའི་འཇང་པ་ཆོ་ཁག་ནམས་ཀྱིན་ལོག་བྱས། དེའི་ཕྱི་ལོར་འདུས་སྟོང་མང་རྗེའི་
 དམག་གི་རུ་འདྲེན་མཛད་ནས་འཇང་ཡུལ་རུ་ཐེབས་ཏེ་འཇང་པ་བས། དེ་ནས་
 བཟུང་རྒྱལ་སྤྱིད་དངོས་སུ་བསྐྱུངས། ལྷང་མོ་བྲི་བཅུན་དང་། མཆིམས་བཟའ་
 བཅན་མོ་ཏོག་གཉིས་ཁབ་རུ་བཞེས། ལྷང་མོ་བྲི་བཅུན་ལ་སྲས་ཆེ་བ་ལྷང་ཆ་
 ལྟ་དཔོན་འབྲུངས། མཆིམས་བཟའ་ལ་སྲས་རྒྱུང་བ་མེས་ཨག་ཆོམ་འབྲུངས།
 སྤྱི་ལོ་703པ་རྒྱ་ཡོས་ལོར་བཅན་པོ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་འཇང་ཡུལ་རུ་དམག་བྱངས་
 ཏེ་འཇང་པ་ནམས་ཆམ་ལ་པག། སྤྱི་ལོ་704པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་འཇང་ཡུལ་རུ་
 སྐུ་གཤེགས། བང་སོ་ཡབ་ཀྱི་བང་སོའི་གཡོན་རུ་བཞེགས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་
 སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཆེའི་སྟོན་འབངས་བརྟན་བྱང་བ་ནི། 1 རྟོག་རིང་ལ་ནག་
 པོས་སྤང་པོ་ཆེ་ཐེག 2 རྟོག་སྤྱིང་ཁམས་ཀྱིས་གཡག་བྱས་པོ་ཆེ་ཐེག 3 གཞོན་
 རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་མདའ་སྟོང་ཁ་མས་བྱ་བྲ་ཤེད་པ་བཅད། 4 སྲས་ཆོད་གདོང་
 ཅན་ཀྱིས་མིག་རྒྱུང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱུང་རེས་སྟེབས། 5 མགོས་གཡག་རྒྱུང་
 གིས་ཤ་བའི་རྒྱུད་རུ་བྱེ་མས་བཀང་སྟེ་སྤང་ལ་སྟོར། 6 ཅག་རོ་འབྲོང་གཤེར་
 ཀྱིས་འབྲོང་ཐུར་རུ་རྒྱག་པ་ཀྱིན་རུ་འཐེན་ནས། 7 གཞོན་བྲི་བརྟན་གཡུ་བྱིན་
 ཀྱིས་རྟ་བཟང་པོ་གཡང་ལ་མཆོངས་པ་ཀྱིན་ལ་འདྲེན་ནས་པ་བཅས་སོ། །

6. སྐུ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུད་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་བྱག་པ་རྒྱལ་པོ་བྲི་ལྟུ་གཅུག་
 བརྟན་ནམ་མེས་ཨག་ཆོམ་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདུས་སྟོང་མང་རྗེ་དང་། ཡུམ་
 མཆིམས་བཟའ་བཅན་མོ་མེ་ཏོག་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་ལོ་698པའི་ས་བྲི་ལོར་
 པོ་བྱང་ལྟན་དཀར་རུ་སྐུ་འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་705པ་ཤིང་སྐུ་ལོར་རྒྱལ་པོའི་གསེར་
 བྲི་ལ་མངའ་གསོལ། སྐུ་གཞོན་ཅུའི་སྐབས་དེར་ཆབ་སྤྱིད་གཙོ་པོ་ཕྱི་མོ་འཕྲོ་
 བཟའ་བྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་712པ་རྒྱ་བྲི་ལོར་རྒྱ་བཟའ་ཀྱིས་ཤིང་
 ཀོང་རོ་ཁབ་རུ་བཞེས། དེ་རྗེས་སྐ་ནམ་བཟའ་ཁབ་རུ་བཞེས། སྲས་སྟེས་བཟང་
 སྟོང་བཅན་དང་། མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་བྱ་ཏིང་། འཕྲོ་རྒྱ་བཟའ་ལོར་མ་
 བཅས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་བྱས། ཆབ་སྤྱིད་མཐའ་བཞིར་བསྐྱེད། སྤྱི་ལོ་739པ་ས་
 ཡོས་ལོར་རྒྱ་བཟའ་གྲོངས། སྤྱི་ལོ་742པ་རྒྱ་རྟ་ལོར་སྲས་བྲི་སྟོང་ལྟུ་བཅན་

འབྲུངས། བོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ཁག་ལ་དབྱང་འཇུག་བྱས་ཤིང་
མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་འགོ་བཅུགས། གྱི་ལོ་755པ་ཤིང་ལྷག་ལོར་ཡར་འབྲོག་
སྤྱ་ཚལ་དུ་སློན་པོ་འབལ་ལྟོང་ཅན་དང་ལང་ཁྱེས་གཟིགས་གཉིས་ཀྱིས་སློག་དུ་
བཀོདས་ཞེས་གྲགས། བང་སོ་ཟུ་ར་རི་ཞེས་པ་འཕྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་གཡོན་དུ་
བཙུགས། །

7. སྤུ་རྒྱལ་སོ་དགུ་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་བདུན་པ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྔའི་
བཅུན་ནི། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྔའི་གཟུག་བཅུན་དང་། ཡུམ་སྤུ་ནམ་བཟའ་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་གྱི་ལོ་742པའི་ཚུ་ར་ལོར་སྤུ་བཙུམས། གྱི་ལོ་755པའི་ཤིང་
ལྷག་ལོར་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལ་འཁོད། སྤང་བཞེར་ལྷ་བཅུན་དང་། ཞང་མཆིམས་
རྒྱལ་གཟིམས་ཤུ་ཐེང་། སློན་སྤྱེས་བཟའ་རྒྱལ་གོང་། ཞང་སྟོང་ཅན། སྤང་རྒྱལ་
སྤྱ་ལེགས་གཟིགས། དབས་བཅུན་བཞེར་མདོ་ལོད། སློན་ཁྱི་སྤུ་ལྷག་ཚབ།
སྤུ་སྤུ་སྤུ་ཁོང་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སློན་པོ་བྱས། མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་
བཅུན་དང་། མཁར་ཆེན་བཟའ་མཆོ་རྒྱལ། འཕྲོ་བཟའ་ཁྱི་རྒྱལ་མོ་བཅུན།
ཆོ་སྟོང་བཟའ་མེ་རྟོག་སློན། པོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་བཅས་བཅུན་མོ་
ལྷ་ཁབ་དུ་བཞེས། གྱི་ལོ་761པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་བསམ་ཡས་གཟུག་ལག་
ཁང་གི་མང་བཅིང་། གྱི་ལོ་763པ་ཚུ་ཡོས་ལོར་སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྲུང་
གནས་བོད་དུ་ཐེབས། བོད་དམག་གིས་ཐང་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཞི་ཨན་
དུ་སྤྱེབས། ཏེ་ཅང་རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཅུང་དུ་བྱོས། དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལྷགས་སྤེལ་
གྱི་ལོ་780 ལོར་སྲས་ཆེ་བ་ཟུ་ནེ་བཅུན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད་ནས་བཅུན་པོ་འདི་
ཉིད་སློམ་སྤྱབ་སོགས་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་མཛད་པ་གཙོ་བོར་གནང་སྟེ་
བཞུགས། དགུང་ལོ་ང་ལྷ་པའི་མེ་བྱི་གྱི་ལོ་796ལོའི་ལོ་གསར་མཆོན་མོར་རྟ་
རྒྱགས་པས་ཆིབས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནས་འདས། དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་དུ་མཆོན་
མོ་སློག་མདའ་ཕྱག་ནས་བཀོདས་ཀྱང་བེར། བང་སོ་ཟུ་ར་རི་ལ་ཡབ་ཀྱི་བང་
སོའི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བཙུགས། །

8. སྤུ་རྒྱལ་བཞི་བཅུ་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ་ཟུ་ནེ་བཅུན་པོ་ནི།

ཡབ་ཁྱིམ་ལྟུ་བཅན་དང་། ཡུལ་མཆིམས་བཟའ་ལྟུ་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་
སྐུ་སྤྱི་ལོ་762པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རུ་ཡོང་བཟའ་མདོ་རྒྱལ་ཁབ་
རུ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་780ལོར་ཡབ་ཀྱིས་དམ་
ཆོས་སྒྲོལ་སྤྱབ་གནང་སྐབས་རྗེ་འདི་ཉིད་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཁྱིམ་ལོ་འཁོད། སྐབས་
དེའི་རིང་ལ་བོད་འབངས་རྣམས་དབུལ་སྤྱུག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པར་མཛད།
སྐབས་དེར་མཛདས་མི་བརྟན་པ་སྤྱུག་བཅན་གདོང་གཟིགས་ཀྱིས་འབངས་མི་
རུད་བྱིས་སོ་སོས་རྟ་དང་། གཡག །མཛོ། བ་སྤྱང་སོགས་གསོ་ཆགས་བྱ་
དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་གཏན་འཁེབས་དང་། དབྱར་ཁར་རྩ་བཅས་མར་
བསྐམས་ཏེ་དགུན་ཐོག་ནིར་སྤྱུགས་ལ་སྤྱིར་རྒྱུ་ལྟོས་གཏོད། རྒྱལ་པོ་འདིའི་
སྐབས་བྱང་སྤྱུགས་ཁྱོམ་དང་། ལི་ཡུལ། རུང་རྟོང་སོགས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ལ་དབང་
བསྐྱར་བྱས་སྐབས། བོད་བཅན་པོའི་མངའ་ཁོངས་དེ་སྤྱི་ལོ་གྲུ་བཞི་མ་ས་ཡ་ལྷ་
སྤྱུག་ཅམ་ཡོད་ཅེས་རྒྱུ་ཡིག་ཆོང་ཐང་ཡིག་གསར་རྟིང་ལས་གསལ་པོ་ཡོད་
པ་མ་ཟད། ས་ཁྲ་ཡང་ཡོད་འདུག །དགུང་ལོ་སོ་དགུ་པའི་མེ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་797
ལོར་ཡབ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བརྟན་ལ་སོན་སྐབས་ཆོ་སྤྱང་བཟའ་
མོ་ཏོག་སྟོན་གྱིས་ཟས་རུག་སྤྱར་ནས་བཀོངས་སོ། །

9. སྤྱི་རྒྱལ་བཞི་ཁེ་གཅིག་པ་ཆོས་ལྟན་རྒྱལ་རབས་དགུ་པ་སྤྱི་ཏོག་བཅན་པོ་
ནི། ཡབ་ཁྱིམ་ལྟུ་བཅན་དང་། ཡུལ་ཆོ་སྤྱང་བཟའ་མོ་ཏོག་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་
སྐུ་སྤྱི་ལོ་763པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པར་
གཅིན་ལྷ་ཁེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་ཁར་འཁོད། ལོ་དེར་ཞང་གི་བྱ་དབུ་རིང་བསད་
པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལོ་དགུའི་རིང་ཞང་ཡུལ་སྟོད་རུ་ཡུལ་སྤྱད་པའི་ཆད་པ་བཅད།
དགུང་ལོ་སོ་ལྷ་པའི་སྤྱི་ལོ་797པའི་མེ་སྤྱང་ལོར་གཅིན་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་
སྤྱི་ཏོག་བཅན་པོ་རྒྱལ་ཁར་འཁོད། སྐབས་དེར་དམག་སྤྱུགས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བས་
སྤྱུགས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལ་དབྱང་འདུག་བྱས། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་
པ་ལ་བོད་རུ་བྱིད་དེ་བཟང་བཅོན་བྱས་ཟེར་བའང་གྲགས། དགུང་ལོ་ཁེ་
གཉིས་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་804ལོར་ ལྷ་ནམ་པས་ཆིབས་བཀོགས་སྟེ་ལྷང་ནས་

11. སྤྱ་རྒྱལ་ཁིག་ལུ་མ་པ་ཆོས་ལུ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་ཁྲི་གཅུག་ཤིུ་
བཅོན་ནམ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ནི། ཡབ་ཁྲི་ཤིུ་སྤོང་བཅོན་དང་། ཡུམ་མཆིམས་
རྒྱལ་བཟའ་ལེགས་མོ་བཅོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་མེ་བྱི་ཏེ། སྤྱི་ལོ་806ལོར་སྤྱ་
འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་815ལོར་རྒྱལ་སར་འཁོད།
ཅག་རོ་བཟའ་དཔལ་གྱི་དང་ཚུལ། མཆིམས་བཟའ་བྲུང་དཀར་མ་དང་། ལྷ་
ནམ་བཟའ་ཨ་རྩེ་མོ་ལེགས། ཆོ་སྤོང་བཟའ་ལྷན་གྱི་བུ་མོ། ལྷ་ལུང་མེ་རྟོག་མ་
བཅས་ཁབ་རུ་བཞེས་ཀྱང་སྲས་མ་བྱུང་བར་གཤགས། དགུང་ལོ་བཅུ་རྒྱུག་པའི་
ལྷགས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་821ལོར་ཐང་དང་འདུམ་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་རུ་རྫོང་རིང་
བཅོནས། དགུང་ལོ་བཅུ་བརྒྱན་པའི་ཆུ་རྟག་སྤྱི་ལོ་822ལོར་བོད་རུ་རྫོང་རིང་
བཅོནས། དེའི་སྤྱི་ལོར་རྫོང་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་དཔུས་
སུ་ནང་པའི་ཤ་བཅོན་སུམ་སྤོང་ཅམ་བྱང་། ཤ་བཅོན་ནམས་ལ་འཆོ་བ་བྲལ་

ནས་སྤྱད་ཞེས་པ་གྲ་བཅུན་རེ་རེ་ལ་ཡོན་བདག་མི་ཆང་བདུན་རེ་གནང་སྟེ་
 བཀྱར་བསྟེ་བྱ་སྟོན་གཏོང་། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོའི་ལོ་སར་
 སྤྱད་སྟེ་ལོ་841ལོར་མལ་གྲོ་ཞམ་པའི་ཕོ་བྲང་ན་རྒྱན་ཆང་ཕྱོས་པར་བཞེས་
 ཏེ་གསེར་གྱི་ལ་གཟིམས་པའི་ཚོ། དབས་སྟག་ན་ཅན་དང་། ཅན་རོ་ལྟ་ཡོད།
 ལེགས་སྟག་བཅན་གསུམ་གྱིས་དབུ་ལྟག་དུ་བསྐྱོར་ནས་བཀོངས། བང་སོ་དོན་
 མཁར་མདའི་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་བཅེགས་སོ། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
 “གསུམ་པ་གྱི་གཅུག་ལྟེ་བཅན་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ་མེ་མོ་བྱའི་ལོ་ལ་
 རྒྱལ་སར་བསྐྱོས། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་ཞང་དུ་མས་བྱ་བར་མ་མཐུན་
 ནས་བོད་དུ་རེ་ནས་དམག་སྟོང་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་རེ་དར་ཆོན་བྱིག་གི་བ་བྱིད་སྟེ་
 རྒྱའི་གོན་པོ་རྣམས་བཀུམ། རྒྱ་ཆམ་ལ་ཕབ། དཔོན་པོ་མཉེས་པའི་སྤྱོད་སྤུལ།
 བོད་ཀྱི་མཆོད་གནས་ལོ་པའ་རྣམས་དང་རྒྱའི་ཏ་ཤང་རྣམས་གྱིས་དཔང་པོ་
 མཛད། རྒྱའི་གོང་གུ་ཆེ་དུ་ཞེས་བྱ་བར་བོད་རྒྱའི་ས་མཆོམས་བྱས་སྟེ་དེར་
 བཅན་པོའི་གཅུག་ལག་ཁང་ཞིག་དང་རྒྱ་རྒྱའི་གཅུག་ལག་ཁང་ཞིག་བཅེགས།
 གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་རྒྱུད་གཅིག་ས་ལ་བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་ལས་མེད་ཏོ་བར་
 བཀོས་ནས་ཕ་བོང་ལ་ཉི་ཟླའི་གཟུགས་བྱས། ཕྱི་ཆད་བོད་བོད་ལྷལ་ན་བདེ།
 རྒྱ་རྒྱལ་ན་བདེ། སོ་མཆོམས་ཆེ་དུ་མན་ལ་བོད་ཀྱི་དམག་མི་དྲང་། གལ་སྟེ་
 དྲངས་ན་རྒྱ་རྒྱའི་ཕོ་བྲང་གི་མདུན་གྱི་རྩོ་རིང་ཡི་གེ་ལན་གསུམ་སྟོག་པས་བོད་
 ཐམས་ཅད་འཕུང་བར་འགྱུར། ཆེ་དུ་ཡན་ལ་རྒྱའི་དམག་མི་དྲང་། གལ་སྟེ་
 དྲངས་ན་ལྟ་སའི་རྩོ་རིང་གི་ཡི་གེ་ལན་གསུམ་སྟོག་པས་རྒྱ་ཐམས་ཅད་འཕུང་
 བར་འགྱུར། ཅེས་བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་གིས་བདེན་པ་བཅུགས་སྟེ་དམོད་བོར།
 བོད་རྒྱའི་ཕོ་བྲང་གི་མདུན་སོ་མཆོམས་ཆེ་དུ་དང་གསུམ་དུ་རྩོ་རིང་རེ་རེ་
 བཅུགས་སྟེ། རོས་ཆེ་བ་གཉིས་ལ་བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་གི་གཅིགས་ཡིག་དང་
 སྟོ་ཆོག་རོས་རྒྱུད་གཉིས་ལ་བོད་རྒྱའི་སྟོན་པོ་བཀའ་ལ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 གཅིགས་ཡིག་དང་སྟོ་ཆོག་བྱིས་སྟེ། དཀོན་ཅན་གསུམ་ལྟ་སྟེ་གཟུང་སྐར་སྟེ་ལྟ་
 ཐམས་ཅད་དཔང་དུ་བཅུགས་སྟེ། བཅན་པོ་དཔོན་ཞང་གིས་དབུ་སྤྱད་མཛད།

བཅན་པོས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་བཞེས་ཤིང་རྒྱ་རྩེ་ཕུ་རྩེ་གིས་རྒྱལ་ས་བྱས་ནས་ལོ་
 བརྒྱ་བཞི་པ་རྒྱ་པོ་རྣམས་གི་ལོ་ལ་ཆད་མལ་གྱི་པོར་པ་རྣམས་བྱས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་
 མནའ་ཆད་ནི་རྒྱ་པོ་རྣམས་གི་ལོ་དབྱར་རྒྱ་འབྱིང་པོའི་ཆོས་རྒྱལ་ལ་དཀྱིལ་
 འཁོར་ལ་འཛེགས་སྟེ་བོད་ཀྱི་གཙུག་པོ་བཟུང་ངོ་། །ལྷ་སའི་རྩོ་རིང་གི་ཡི་གེ་
 བཤུ་བར་རུས་ན་བར་འདྲིར་རྒྱལ་ཅིག་སྟོན་ལྷ་སྤྱོད་ཡབ་ཀྱི་རིང་ལ་ཆོས་ཀྱི་
 བརྟ་བོད་སྐད་ལ་མ་གྲགས་པ་མང་ཞིག་བྱུང་ཞིང་རྒྱ་ནག་དང་ལི་དང་ཡུལ་
 དབྱས་དང་བྱ་རྩེ་དང་ཁ་ཆེ་སོགས་སྤྱི་ཆོགས་ནས་བསྐྱར་བས་བརྟ་མི་འདྲ་
 བ་མང་པོས་མི་གོ་ཞིང་སྟོབ་དཀའ་བར་གཞིགས་ནས། ཉི་འོག་གི་མཁན་པོ་ཨ་
 ཅལ་རྩོ་ན་མི་ཉ་དང་། ལུ་རྩེ་རྩོ་པོ་རྩི་དང་། ལྷོ་ལེ་རྩོ་པོ་རྩི་དང་། པོ་རྩི་མི་ཉ་
 དང་། བོད་ཀྱི་མཁན་པོ་རྣམས་རྩི་ཉ་དང་། རྣམས་རྩི་ལྷོ་ལ་དང་། ལོ་ལྷོ་པ་མཁས་
 པ་རྣམས་ལ་ལོ་ལྷོ་པ་ལྷོ་པ་དང་། རྩོ་ལྷོ་པ་རྩི་ཉ་དང་། མཁུ་ལྷོ་པ་ལྷོ་པ་དང་། རྩོ་རྩོ་ལྷོ་པ་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་རྒྱ་གར་ཀྱི་ཡུལ་
 དབྱས་ལས་བྱུང་བའི་བརྟ་དང་མཁུན་པར་བསྐྱར་ཞིང་ཀུན་གྱིས་སྟོབ་ཏུ་རྩེ་
 ལ་ནམ་རུ་ཡང་གཞུང་ལུགས་དེ་ལས་མི་བསྐྱར་བ་དང་། ཆད་ལྷག་སྤང་པའི་
 སྤྱིར་དཀར་ཆག་ཀྱང་གིས་ཅིག་ཞེས་བཀའ་བསྩལ་སྟེ། ལོ་པའ་དེ་རྣམས་དང་
 རྩེ་པར་དྲིན་ཅན་གྱི་ལོ་པའ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པ་རྩོ་ན་མི་ཉ་དང་ད་ན་ལྷོ་
 ལ་དང་། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྟེ་གསུམ་གྱིས་སྤང་བསྐྱར་བ་ཐམས་ཅད་དག་པར་བྱས་
 ཤིང་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་སྟེ་གནའི་བརྟ་པོ་དཀའ་བ་རྣམས་
 རྩོར་ནས་ཡུལ་རུས་དང་མཁུན་པའི་གོ་སྟོན་ཞིང་འདོན་བཤེ་བར་བྱས། ཡི་གེ་
 རྩེ་བའི་ཆེད་རུ་མ་ལྟ་ད་དུག་རྒྱུང་པའི་འ་བརྟེན་སོགས་རྩོར་སྟེ་གཞུང་ཆེད་
 རྣམས་ཀྱང་བམ་གྲངས་སོགས་ངེས་པར་དཀར་ཆག་ཏུ་བསྐྱར་ཏེ་སྤྱིར་བྱི་སྟོང་
 གི་རུས་ཀྱི་དཀར་ཆག་པོ་བྱང་ལྷན་དཀར་མ་དང་། སྤྱིས་མཆིམས་ཕུ་མ་དང་
 འཕང་ཐང་མ་སྟེ་གསུམ་རུ་བྱུང་ལ་དཀོར་མཛོད་རུ་བཀའ་གཙུག་ཀྱི་རྒྱ་ལ་
 གཙུག་རྒྱས་སུ་འཛོག་གོ་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒྱལ་པོ་འདྲིའི་སྐབས་སུ་བོད་བཅན་པོས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་མངའ་

ཁོངས་ཀྱི་སྒྲིལ་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། གཞན་ཡང་དེའི་ཆོ་
 གྲོན་པོ་འགའ་དང་། བྱང་བན་ཤའི་སྒྱུན་ཅན་ལ་སོགས་པས་ལྷ་སར་ཤར་དུ་
 དཀར་བུ་དང་དམར་བུ་གཉིས། ལྷོར་དགའ་བ་དང་དགའ་བའི་འོད། ལུབ་དུ་
 བྲན་ཁང་དང་བྲན་ཁང་ཐ་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་ཁང་བྱས་སྟེ། བོད་འབངས་
 ཐམས་ཅད་དགེ་བཅུ་ལ་ལོངས་སྟོང་བདེ་སྦྱིད་ལྷ་དང་མཆོངས། ཆབ་འབངས་
 རྒྱ་ཆེ་སྟེ་སྤར་ཡབ་མེས་ཀྱི་སྒྱུ་རིང་ལ་མ་འདུས་པ་ཤར་སྤར་མ་སྤྲིན་དུག་འཆར་
 བའི་འོག རྒྱ་ནག་སོ་ལོན་ཤན་གྱི་རི་རྒྱུད་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་འདྲ་བ་ལ་
 གཏུགས། བྱང་ཨོར་གྱི་སོ་མཆོམས་བྱེ་མ་སྤང་རིང་ཉ་ཆང་མའི་རྒྱབ་འདྲ་བ་ལ་
 གཏུགས། ལུབ་སྟག་གཟིག་གི་སོ་མཆོམས་སྟག་ཤར་གྱི་སྒྲོ་མོ་ལ་གཏུགས།
 ལྷོ་སྟགས་བྲམ་ཟེའི་ཡུལ་ལས་བརྒྱལ་བར་གཏུགས་སྟེ། འཛམ་གླིང་སུམ་གཉིས་
 ལས་ཆེས་ལྷག་པར་མངའ་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་
 ཐང་ཡིག་གསར་རྟེན་ནང་དུ་འཁོད་པའི་བོད་བཅན་པོས་དབང་བཞུར་བྱས་
 པའི་ས་ཁོངས་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་ས་ཡ་ལྷ་ལྷག་ཡོད་ཅེས་པ་ས་ཁྲ་དང་བཅས་པ་
 འཁོད་པ་གཉིས་སལ་ཆེར་དོན་གཅིག་མར་སྤང་། །

12. སྤྱ་རྒྱལ་ཞེ་བཞི་པ་ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཉིས་པ་སྤང་དར་མ་ལུ་
 དུམ་བཅན་པོ་ནི། ཡབ་ཁྱི་ལྟུང་སྟོང་བཅན་དང་། ཡུམ་མཆོམས་རྒྱལ་བཟའ་
 ལེགས་མོ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་སྤྱི་ལོ་815པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་སྤྱ་འབྱུངས།
 སྤྱི་ལོ་841པའི་ལྷགས་བྱ་ལོའི་ལོ་མཇུག་ཅུམ་ལ་སྟོངས། གཅེན་མངའ་བདག་ཁྱི་
 རལ་སྟོངས་པ་དང་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་བསྐྱོས། བཅུན་མོ་ཆེ་བ་སྤྱ་ནམ་བཟའ་དང་།
 རྒྱུང་བ་ཆེ་སྟོང་བཟའ་བཅུན་མོ་འཕན་གཉིས་ཁབ་དུ་བཞེས། དེ་ནས་ལོ་ངོ་
 ལྷའི་རིང་སྤར་སྟོལ་ལྷར་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་བྱས། ལོ་དེར་
 དམག་དོན་ལ་ཤུགས་སྟོན་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། སྤྱ་བཅུན་རྣམས་ལ་འཆོ་བ་སྤྲ་ནས་
 སྤྱོར་བའི་སྤྱིད་རྒྱས་དེ་མེད་པར་བཟོས་ཤིང་། དེ་དག་རྣམས་ཀྱིས་འཆོ་བ་
 རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་དགོས་རྒྱ་དང་། ཡོན་བདག་དེ་དག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིད་ཀྱི་
 ཞབས་ཁྱུས་ཆེད་དུ་སྤྱོར་འཐེན་བྱ་རྒྱ་གཏན་འཐེབས་གནང་སྟབས། དབུས་ཀྱི་

ཤུ་བཅུན་ནམས་ཆོང་དང་། སོ་ནམ། རི་དྲགས་ཚོན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་
མ་ཞུགས་ཐབས་མེད་ཆགས་པས་ནང་ཆོས་ལ་དད་མཁན་ནམས་མ་དགའ་
བར་གྱུར། སྤྱི་དྲུས་དེ་སྤེལ་ནས་ཁྱེ་བ་དྲུག་ཕྱིན་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལ་ 841ལོར་
རྒྱལ་པོ་པོ་བྱང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྐྱོ་སངས་ལ་ཕེབས་སྐབས། ལྷ་ལྟང་དཔལ་རྣོ་
ཞེས་པའི་ཤུ་བཅུན་ཞིག་གིས་སྒྲིག་མདའ་བརྒྱབས་ཏེ་བཀྲོངས་སོ། །ཉང་རལ་
ཉི་མ་འདྲེ་ཟེར་གྱི་《ཆོས་འབྱུང་མེ་ཏོག་སྒྲིང་པོའི་སྤྱང་ཅིའི་བཅུད་》ལས།
“བཅུན་པོ་ན་རེ། ང་ལོ་གསུམ་གྱིས་བསད་པ་སྤྲུམ། ཡང་ན་ལོ་གསུམ་གྱིས་
བསད་པ་ཕྱིས་པས་ཟེར་གྲོངས། ལོ་བཅུ་དགུ་ནས་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་བར་དུ། ལོ་
རོ་གསུམ་ཁྱེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཟེར་རོ།” ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དོན་
དངོས་ཡིན་པར་སེམས་ཀྱང་ཡིག་ཆ་མང་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟར་འདིར་འབྱུངས་
འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་ནམས་བཀོད་ཡོད། རྒྱལ་པོ་འདི་བཀྲོངས་རྗེས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་
850ལོ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བོད་བཅུན་པོའི་དམག་གིས་དྲང་ཏོང་སོགས་བྱང་
སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་འདི་དག་བཟུང་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཡིག་ཆོང་ལས་གསལ། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་སྤྲུམ་པོ་ནམས་

སྤྱང་དང་མའི་བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་ཆོགས།

གཅིག་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་སྤྲུམ་པོ།

སྤྱིར་བོད་ཀྱི་དེབ་མེར་རྒྱུང་པ་ནམས་ལ་ལོ་རྒྱུགས་ལས་ལོ་ཁམས་མི་གསལ་
བའི་དབང་གིས། ལོ་བསྐྱར་བའི་འབྲུལ་པ་བྱང་བ་དང་། ལོ་ཁམས་ཡོད་
ཀྱང་རབ་བྱང་མ་བཅིས་པའི་སྤོན་དུ་དྲུག་ཅུའི་སྐོར་ལ་འབྲུལ་པ་ཞུགས་པ་སྟེ་
འབྲུལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱང་ཡོད་པ་ལྟར། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་གྱི་
འབྲུངས་ལོ་ལའང་སྤོན་བྱོན་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་མེ་སྤྱང་དང་ས་སྤྱང་གཉིས།
ས་སྤྱང་ལའང་སྤོན་རྗེས་གཉིས་ཏེ་བཞེད་པ་ཐ་དད་པ་འགའ་ཞིག་བྱང་འདུག་
པ་དེ་དག་ལས། སྤོན་ནི་མེ་སྤྱང་ལ་འབྲུངས་པར་འཐད་ལྷན་དུ་སེམས་ཏེ།
རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་བཅུན་སྤྲུམ་པོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པ་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་

སྤྱི་དབུ་འཕྲུག་ལ། དེ་ནས་འཛིན་རྟེན་མཐུན་འདུག་གི་ཚུལ་གྱིས་མི་ཉག་རྩ་
 ཡོངས་བཟུང་དང་། ཞང་ཞུང་བཟུང་ལི་ཐིག་སྒྲན། མོང་བཟུང་བྱི་ལྷམ། བལ་
 བཟུང་བྱི་བཅུན་བཅས་ཁབ་རྩ་བཞེས་ཤིང་། མཐར་ཁྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐེ་
 རྩུང་དང་གཉེན་འབྲེལ་བཅུགས་ཏེ་ལྷགས་སྒྲུང་ལོར་རྒྱ་བཟུང་ལུན་ཤིང་ཀོང་
 རོ་ཁབ་རྩ་བཞེས་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི་རྒྱ་བོད་ཀྱན་གྱི་ཚོད་མེད་གཅིག་གྱུར་གྱི་ལོ་
 རྒྱུས་ཤིག་རེད། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐེ་རྩུང་བྱིར་འཁོད་པའི་ལོ་ནི་མེ་པག་
 དང་། རྒྱུ་ལོ་ལ་སྤྱུར་ན་༥༩༧ལོར་ཡིན་པས། སྐབས་དེ་ཡི་ལྷགས་སྒྲུང་ནི་རྒྱུ་
 ལོ་༥༩༧ལས་འོས་མེད་པ་དང་། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རྩ་གསལ།
 རྒྱུར་རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཚང་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ངས་པ་རྟེན་པའི་བདེན་
 དཔང་འཛིན་ཅུས་པའི་ངས་པ་མེད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་པ་རང་ཉིད་གྱི་གོང་མ་
 རིམ་བྱོན་གྱི་བྱི་ལོ་དང་། མཛད་འཛིན་སོགས་ཉིན་མོ་ནང་བཞིན་གསལ་པོར་
 བཀོད་སྤྱོད་སྤྱ་མོ་ཉིད་ནས་ཆགས་ཡོད་སྟབས། རྒྱལ་རབས་གྱི་རྩུ་ཚིགས་
 རྣམས་གཏན་འཁེལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་སྟབས་དེས་ན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་
 བའི་སྒྲོར་ལས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་གྱང་འགྲིགས་པའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་
 རབས་གྱི་ལོ་ཚིགས་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་གྱི་ལོ་ཚིགས་ལ་ངས་པ་རྟེན་བྱེད་གྱི་
 དཔང་པོ་སྤྲོ་མེད་ཅིག་ཆགས་འདུག་སྟུམ།

1. སྤྱིང་བཅུན་དེ་ཐང་ཐེ་རྩུང་གི་བྱི་ལོ་འོ་སྐབས་གྱི་ས་སྒྲུང་ལོར་འབྲུངས་
 པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལོ་༥༩༧ལོར་ཡིན། དེ་ནས་ཀོང་རོ་བོད་རྩ་འབྱོར་བའི་བར་ལོ་རོ་
 བཅུ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལས་ཟིན་མི་འདུག་པ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱིང་
 བཅུན་གྱིས་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་སྔོན་རྩ་རྒྱ་གར་དང་བལ་པོ་སོགས་ལ་
 གཉེན་དང་། རིག་གནས་གྱི་འབྲེལ་བའི་མཛད་སྒོ་མང་པོ་ཞིག་གནང་ཟིན་
 དགོས་པས། དེ་ལྟའི་ལོ་རྒྱུས་ད་པན་ཡུལ་རྩུ་གང་ནའང་མཐོང་ཐོས་མ་བྱུང་
 བ་དང་། རིག་པས་བརྟག་ནའང་མ་བྱུང་སྟེ། ལོ་ལྷ་རྩུག་ལ་ཟིན་པའི་སྤྱ་གྱུས་
 རང་གིས་ལྟོ་ཆས་བཟུང་བཅུང་བཅུང་ལ་ཡང་རང་རྒྱ་སྤྱུ་པའི་ཅུས་པ་ཞིག་མེད་ཅ་
 བ། སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་གང་གིས་སྤྱུལ་པ་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟའི་སྤྲོ་མེད་སྤྱིང་

དོན་གྲུབ་རྒྱས་པ་ནི་ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲིང་ངོར་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་
ཡིན་ལ། ཡང་ན་དེ་ལྟའི་རྒྱ་བལ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་གཉེན་འབྲེལ་
བྱེད་མཁན་དེ་གནམ་རི་སྒྲོང་བཅན་ཡིན་ན་སྒྲོང་བཅན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་
གྱི་སྟོན་ལ་གཉེན་འབྲེལ་དེ་འདྲ་བ་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འདུག་གི་དབང་གིས་
ཡོང་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་གྲང་། དེ་དང་ཐང་ཐེ་ཚུང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཚུལ་རྒྱ་བོད་
གང་གི་ཡིག་ཆ་ན་མེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་འང་མ་གྲགས་པས་ཤུ་ཚུགས་གྱིས་
བརྒྱབ་པའི་དགོས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག་སྟུང་།

2. དེབ་སྟོན་ལས་བཤད་པའི་ས་སྐང་སྤྲུལ་པ་དེ་ཡིན་ན་སྤྱི་ལོ་569ལོ་ལ་ཡིན་
པས། དེ་ལྟར་ན་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་འདས་སྐབས་
དཔོན་སྲས་མང་སྒྲོང་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཞིག་ལ། སྟོན་པོ་མགར་གྱིས་
གོགས་བྱས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྐྱུངས། དེ་ནས་མགར་འདས་ཞེས་པ་
དང་། སྒྲོང་བཅན་བྱིར་འཁོད་པ་དང་། རྒྱ་བལ་གྱི་བརྒྱན་མོ་གཉིས་ཁབ་
རྩ་དྲུག་སྐབས་སྟོན་པོ་མགར་གྱིས་གཙོ་འགན་བཞེས་ཡོད་པ་དེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་
ཆོ་སྒྲིང་ལ་ཡིན་དུ་རྒྱག་གྲང་། སྤྱི་ཆོ་སྒྲིང་ལ་ཡིན་པའི་སྒྲོང་བཅན་བྱིར་
བཞུགས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་གཞོན་ནུའི་སྐབས་དེར། ལྷུང་པོ་སྤྱང་སད་
བྱ་ཅེས་གཡོ་ཐབས་གྱིས་གཙང་རྩ་གདན་འདྲེན་ཞུ་སྐབས། སྟོན་ལ་སྟོན་པོ་
མགར་ལྷུང་མར་ཐེབས་ཚུལ་ལ་བརྟག་ན། སལ་ཆེར་སྟོན་པོ་མགར་དེ་སྒྲོང་
བཅན་དང་དགུང་མཉམ་མམ་དེ་ལས་ཚུང་ཟད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་འདུག།
དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པོ་མགར་དེ་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་རྩ་བཞུགས་དགོས་པ་མ་ཟད།
རྟག་གི་ལོར་འཁུན་སྒྲར་འཁོར། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཡོས་བུའི་ལོ་ལ་སྤྱི་གཤེགས་
ཚུལ་དེབ་དཀར་རྩ་དྲུག་པའི་རྩ་ནོང་རྩ་བ་བྱ་ལས་གསལ་བས། ལོ་བརྒྱ་
སྟོར་ལ་ཟིན་པའི་རྒྱ་པོ་ཞིག་ལེ་དབར་བརྒྱ་སྤྱག་མང་པོའི་ས་མཆོམས་ནས་
བྱེས་བཤོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ནི་ཉ་ཅང་ལ་མཆོན་དུ་མངོན། གཞན་ཡང་སྒྲོང་
བཅན་འདས་སྐབས་དཔོན་སྲས་མང་སྒྲོང་མང་བཅན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་
པ་ཞིག་གིས་སྲིད་བསྐྱུངས་པ་ན་དེའི་ཡབ་གྲང་རི་གྲང་བཅན་དགུང་ལོ་བཅོ་

བརྒྱད་ལ་སོན་པ་ཞིག་སྤྱི་ལུང་ས་ལོར་གྲོང་ས་པ་དེ་སྤྱིར་བཅན་གྱི་སྤྱི་ལོན་
 བ་སྤྱིར་བཅན་སྤྱི་ལོན་དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ལོན་པའི་ལོ་དེར་གཞི་ནས་
 སྤྱི་ལུང་ས་པ་ལས། དེའི་སྤྱི་ལོན་སྤྱི་ལུང་གཞིན་ཞིང་སྤྱི་ལུང་གཞིན་སྤྱི་ལུང་
 སྤྱི་ལུང་དེར་སྤྱི་ལོན་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། རྒྱ་བལ་གྱི་བཅན་མོ་གཉིས་
 སྤྱི་ལོན་སྤྱི་ལུང་བཞི་ལོན་དུ་རྒྱུག་ཀྱང་། མོང་བཟའ་སོགས་ནི་སྤྱི་ལོན་གཞིན་པའི་
 རྒྱ་བལ་བཞི་ལོན་པ་གདོན་མི་བ། །

3. གོང་གསལ་ལོ་མཆིགས་འགལ་བ་ཅན་དུ་སོང་བར་གཞིགས་ན། མེ་སྤང་
 ལ་ལུང་ས་པར་འདོད་པ་དེ་སྤྱི་ལོ་༡༡ལོར་འཁེལ་འདུག་པས་དེ་ནས་ལོ་རྒྱུ་
 བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་སྤང་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ཐང་མེ་ཅུང་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣ལོན་ལ། ལོ་དེ་སྤྱིར་བཅན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཁྱི་ལོ་འཁོད་པ་ལོན་
 བ། ཆོལ་པའི་《དེབ་དམར་》དང་། 《དེབ་སྤོན་》རྒྱ་ནག་གི་《ཐང་ཡིག་》
 《དེབ་དཀར་》དུ་དྲངས་བའི་དུན་ཉོང་ཡིག་རྒྱུ་གི་དུམ་བུ་བཅས་ཆོད་ལྟན་
 གྱི་ལོ་རྒྱུ་དེབ་ཐེར་རྒྱུ་ལས་ལས་བཤད་པའི་ཤིང་རྩ་ལོ་སྤྱི་ལོ་634ལོར་རྒྱ་བོད་
 སྤྱི་ལོ་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་བྱས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལོ་རྒྱུ་དེ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་རྒྱ་
 བོད་ཟིང་འབྲེལ་གི་དུས་རིམ་ནང་གྲུ་གྲུ་དང་། འཇང་རིགས་སོགས་བོད་ཀྱི་
 མངའ་འོག་དུ་བྱུར། ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༡ལོར་གོང་མོ་བོད་དུ་བསུས་ཚུལ་
 སོགས་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ལོ་དང་མཇོད་འཕྲིན་གྱི་བྱུང་རྒྱུ་གཉིས་མཚུངས་པར་
 འདུག་སྟེ། ལོ་ན་དེ་དག་ལས་སྤྱིར་བཅན་དེ་ཀའོ་རྩུང་ (高宗) ཁྱི་ལོ་དང་
 པོའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡ལོར་འདས་པས་དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལས་མ་བཞུགས་
 པ་དེ་འཐད་དམ་ཞེ་ན། ཐུན་ནི་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དེ། སྤྱི་ལོ་༡༡པའི་མེ་
 སྤང་ལོར་ལུང་ས། སྤྱི་ལོ་༡༣པའི་ས་སྤང་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་ཁྱི་
 ལོ་འཁོད། སྤྱི་ལོ་༡༣ པའི་ཤིང་རྩ་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་སྤྱི་ལོ་འབྲེལ་
 བ་ཐོག་མར་བྱས། ལོ་ལྔའི་ལྷགས་སྤང་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔར་ཐེབས་པ་དང་
 གོང་མོ་བསུས། སྤྱི་ལོ་༡༤པའི་ལྷགས་ཁྱི་དགུང་ལོ་སོ་བཞིའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 ཚུལ་འདི་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ན་དེས་དོན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་ར་སྤོང་བྱང་འདུག་ཅིང་

དགུང་ལོ་སོ་བཞི་ལས་མ་བཅུགས་པ་ཡིན་ན་མཛད་རྗེས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་དང་སྤྱོད་ཆོའི་ཡུན་རྒྱས་མི་མཉམ་མོ་སྤྲུམ་ན། དེ་ལ་དེའི་རྒྱུན་མེད་ཚུལ་དགོ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་《དེབ་དཀར་》དང་། བ་སངས་དབང་འདུས་གྱིས་《བོད་མེད་ས་ཞིབ་འཇུག་》ནང་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་པའི་གསལ་བཤད་དགོས་གཤམ་མ་མཆིས་པས་འདྲིར་སྒྲོ་བའི་ངལ་བར་མི་འཇུག་གོ །

གཉིས། རྒྱལ་པོ་གུང་རི་གུང་བཅན།

རྒྱལ་པོ་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྤྱི་གཙུང་པོ་ཡིན་པའི་སྐོར་གྱི་རྒྱ་མཆོན་ནམས་གོང་ཏུ་བཤད་ཅིན་པ་ལྟར་རོ། འདིའི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་གནམ་རི་སྲོང་བཅན་དང་། ཡུམ་འབྲི་བཟའ་མོད་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ལྷགས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༥༢༡ལོར་སྤྱོད་ཆོས་ལྷུ་མས། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་སོན་པའི་ཤིང་ན་མེ་སྤྱི་ལོ་༥༣༥ལོར་གཅེན་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོ་དམག་ལ་ཕེབས་པའི་ཆབ་ཏུ་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱུངས། སྤྱོད་ཆོས་ཞང་ཞང་ཞུང་སྐར་གྱིས་མཛད། འ་ཞ་བཟའ་མོང་རྗེ་བྱི་དཀར་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། ལྷང་མང་པོ་རྗེ་ཞང་སྤང་དང་། ལྷུབས་བཅན་ཏྲ་རི་གཉིས་གྱིས་སྐོན་པོ་བྱས། སྲས་མང་སྲོང་མང་བཅན་སྤྱོད་ཆོས་ལྷུ་མས་པའི་ས་བྱི་ལོ་མེ་སྤྱི་ལོ་638ལོར་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་དང་ནང་གི་འགལ་ཁྲིན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱོད་ཆོས་ལྷུ་མས་སོ། །བང་སོ་དོན་མཁར་མདའ་ཏུ་གནམ་རི་སྲོང་བཅན་གྱི་གཡོན་ཏུ་བཞུགས་སོ། །

གསུམ། དཔོན་སྲས་མང་སྲོང་མང་བཅན།

འདི་མན་གྱི་ལོ་ཆོགས་པལ་ཆེར་དེབ་སྒྲོན་ལྟར་བཀོད་ན། རྒྱ་ཡིག་དང་ཏུན་ཏྲང་སོགས་དང་མཐུན་པས་བདེན་དོན་གྱི་གཞི་ཆེ། ཡིན་ནའང་སྲོང་བཅན་གྱི་སྲས་གུང་སྲོང་གུང་བཅན་དང་། དེའི་སྲས་མང་སྲོང་མང་བཅན་ཞེས་པ་ལ་རྒྱུན་འདི་ཡོད་པ་ནི་སྲོང་བཅན་གསལ་པའི་ལོ་ནི་ཀོ་ཅུང་(高宗) བྱི་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༥༥༠ལོར་ཡིན་པ་དེབ་སྒྲོན་དང་རྒྱ་ནག་ཡིག་ཆ་སོགས་སུ་གསལ་བ་དང་། ལོ་དེར་མང་སྲོང་བྱིར་འཁོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁ་

འཆམས། སྤྱི་བཅན་ཐང་ཐེ་ཅུང་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའང་རྒྱ་བོད་ཡིག་
 ཆ་ཀྱན་ཁ་མཐུན། སྐབས་དེའི་མེ་སྤང་དང་ས་སྤང་གང་ལ་འབྱུངས་ཀྱང་མང་
 ན་སོ་བཞི་དང་ཉུང་ན་ཉེར་གཉིས་ལས་མ་སོང་བ་ནི་འབྱུང་ཅིས་རགས་ཅམ་
 ཤེས་པའི་རིག་པ་ཅམ་གྱིས་དབྱུང་ན་གྲུབ། ས་སྤང་སྤང་མ་ལ་འབྱུངས་པ་མི་
 འགྲིགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གོང་དུ་ཁྱུས་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། ཆོས་འབྱུང་དེ་བ་ཐེར་པལ་
 མོ་ཆེའི་ནང་མང་སྤྱི་དབྱུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཐོག་ཁྱིམ་འཁོད་ཅེས་གསལ་བ་དེ་
 ལྟར་ན་སྤྱི་བཅན་དབྱུང་ལོ་སོ་བཞི་པའི་དུས་དེར་སྤྱི་བཅན་དབྱུང་བཅན་
 གྱི་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་ཞིག་ཡོད་ན། སྤྱི་བཅན་དང་སྤྱི་བཅན་གྱི་
 སྤྱི་ལོ་གང་གིས་ལོ་ཆེ་ཐེ་ཆོམ་མི་སྤྱི་ཀ་མེད་ཆགས་འདུག་ཅིང་། མང་སྤྱི་
 འབྱུངས་པའི་ལོ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱིམ་འཁོད་པ་ཡིན་ནའང་། སྤྱི་བཅན་དབྱུང་ལོ་
 སོ་བཞི་པ་ཞིག་ཨ་ཁྱེར་གྱུར་དགོས་པས་དེ་ཡང་གད་མོ་དང་བཅས་པས་ཁས་
 ལེན་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། འོ་ན་གྱུང་རི་གྱུང་བཅན་དེ་སྤྱི་བཅན་གྱི་
 སྤྱི་དང་། མང་སྤྱི་ཆ་བོ་ཡིན་པ་མི་འདོད་དམ་ཞེ་ན། མང་སྤྱི་མང་
 བཅན་སྤྱི་བཅན་གྱི་ཆ་བོ་ཡིན་པ་ནམ་པ་ཀྱན་དུ་འདོད་ཀྱང་། ཆ་བོ་ཡིན་
 ན་བྱ་ཡི་བྱ་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། མིང་སྤྱི་སྤྱི་མཆེད་གྱི་བྱ་ལ་ཆ་བོ་དང་བྱ་
 ཡི་བྱ་ལ་ཆ་བོ་སྟེ། ནམ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་པལ་
 ཆེར་གྱི་ནང་དུ་དཔོན་སྤྱི་མང་སྤྱི་མང་བཅན། ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་ལ་
 དབྱུང་པ་བྱ་དགོས་ཏེ། དཔོན་པོ་ཞེས་པ་ནི་པ་རྒྱུད་བྱ་སྤྱི་གྱི་སྤྱི་མིང་དང་།
 སེར་རྒྱ་མི་དྲག་གི་སྤྱི་ཆུང་དང་ཆ་བོ་བཅས་གྱི་སྤྱི་མིང་ཞིག་ཡིན་པས་དཔོན་
 སྤྱི་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་གྱི་བྱ་སྟེ་ཆ་བོའི་ཞེས་འཁོད་མིང་ཡིན་པ་བོད་སྐད་ཡང་དག་
 ཤེས་པའི་བོད་མི་ཀྱན་གྱིས་མཁུན་གསལ་ལྟར་རེད། དེས་ན་མང་སྤྱི་ལ་
 དཔོན་སྤྱི་ཞེས་སྤྱི་མཆེད་གྱི་སྤྱི་ཡིན་པ་གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད་བཞིན་ཨུ་
 རྒྱུགས་གྱིས་སྤྱི་བཅན་སྤྱི་པོའི་སྤྱི་ཞེས་བསྟུབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་གང་
 ཡང་མི་འདུག་སྟུང་། སྤྱི་གསུམ་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེའི་སྤྱི་
 བརྒྱུད་དུ་བསྐྱབ་ན་མང་སྤྱི་གི་ཆེ་བར་འདོན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ་སྟུང་ན།

སྲོང་བཙན་དང་ཤ་རུས་གཅིག་ལས་མཆེད་པའི་སྲུང་མཆེད་ཀྱི་སྲས་ཡིན་ན་
 རིགས་རུས་ཞན་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་དོ། །རྒྱལ་རབས་གཞན་ལ་མེད་
 པར་འདིར་དམིགས་བསལ་དུ་དཔོན་སྲས་ཞེས་འབོད་པ་ལའང་གོ་དོན་བྱང་
 པར་ཞིག་འདུག་སྟུང་སྟེ། སྲོང་བཙན་དགུང་ལོ་ལྔ་བཞི་པའི་སྟེང་དུ་སྲུ་
 གཤེགས་རྗེས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲས་མེད་པས་དཔོན་པོ་སྟེ་སྲུ་མཆེད་ཀྱི་སྲས་མང་
 སྲོང་ཁྱིམ་བཀོད་པ་ལ་དཔོན་སྲས་མང་སྲོང་མང་བཙན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་
 པའི་མཚན་དུ་བྱང་ཡོད་པར་སེམས་ཤིང་། 《དེབ་དཀར་》 དུ་དངས་པའི་
 རུན་ཉོང་ཡིག་རྩིང་གི་རུམ་བུ་ལས། “སྲོང་བཙན་ལ་སྲས་མེད་པས། ཆ་པོ་
 ཞིག་གི་ལ་འཁོད། ” ཅས་ཀྱང་བཀོད་འདུག་པ་བཙན་ལ་བརྟགས་ན་གྱང་རི་
 གྱང་བཙན་ནི་སྲོང་བཙན་གྱི་གཙུང་པོ་ཡིན་པ་ལས་སྲས་མ་ཡིན་པ་རིག་པའི་
 རང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ། གཙུང་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། དཔོན་པོ་ཞེས་པ་སེར་སྲུ་
 མི་དག་གི་སྲུན་རྒྱུང་གི་ཞེས་འི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མང་སྲོང་ལ་དཔོན་
 སྲས་ཞེས་མཚན་འབོད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་སྲོགས་ན་ད་ལྟ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་
 འབོད་དེ། སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རུ་བོ་རྣམས་ལ་དཔོན་ཀླུ་ངེས་ལགས་དང་།
 དཔོན་ཀླུ་བསམ་གཏན་ཞེས་པ་དང་། ཡང་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་རུ་བོས་དབང་
 སྲུང་བྱས་པའི་ཡུལ་ལ་དཔོན་པོ་སྟེང་ཞེས་འབོད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། །

སྲོང་བཙན་སྐམ་པོ་ལ་གཅེན་གཙུང་ཡོད་པ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་གཞན་
 ལས་མ་གསལ་ཡང་། 《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》 ལས། “སྲོང་བཙན་ལ་སྲུ་ཡི་
 གཉེན་ཚན་དུ་གྱུར་པ་ནི། སུ་མ་ཀར་བྱ་བ་དང་ཡང་ཤོག་དྲིལ་ཀ་པའི་དབུ་
 ཤོག་རལ་པ་དེའི་ཐད་ནས་སྲོང་བཙན་གྱི་གཙུང་བཙན་སྲོང་དང་སྲུ་མཆེད་
 གཉེས་མ་འཆམ་པའི་མཐར་བཙན་སྲོང་གཉལ་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་སུ་བཅུག་
 ཅས་གིས་འདུག་པས་གཙུང་བཙན་སྲོང་བྱ་བ་ཞིག་གྱང་འདུག་པ། དེ་དག་གི་
 ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་རྩད་བཅད་པར་བྱའོ།” ཞེས་པའི་གཙུང་དེ་ཉིད་གྱང་སྲོང་གྱང་
 བཙན་དང་གཅིག་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་གཙུང་ཞིག་ཡོད་ན་
 སྲོང་བཙན་འདས་རྗེས་གཙུང་པོ་གི་ལ་འཁོད་རྒྱ་སྲོས་མ་དགོས་པས།

མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༥༧༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས། མེ་བྱི་ལ་སྤྱི་འདས་པའི་སྤྱི་བ་བྱེད་ལ་《དེ་བ་
དཀར་》ལས། “མང་སྤྱི་འདི་དོན་ལ་མེ་བྱི་ལ་སྤྱི་འདས་པ་ཡིན་མོད། དེ་བ་
སྤྱི་ན་ཏུ་རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་རབས་དྲུངས་པར་ས་མོ་ཡོས་ལ་འདས་ཞེས་བཤད། རྒྱལ་
རབས་ཀ་པ་འདིར་སྤྱི་དང་སྤྱི་གཤེགས་གི་ལོ་ལ་ཡབ་གྱི་སྤྱི་གཤེགས་སྤྱི་ནས་བཞག་
ཅེས་བཤད། དེས་ན་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་བཅན་པོ་གྲོངས་པ་གསང་རྒྱ་བྱས་
ནས་བཞག་ཏེ་ས་མོ་ཡོས་གྱི་ལོར་གཤེགས་མཆོད་བཏང་ནས་བཅན་པོ་འདས་སོ་
ཞེས་ཀུན་ལ་གོ་བར་བྱས་པས། རྒྱ་ནག་ཏུ་ལོ་དེ་རང་ལ་བཅན་པོ་གྲོངས་པ་
ཆ་བཞག་ནས། རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་རབས་སྤྱི་ཡང་མང་སྤྱི་ས་ཡོས་འདས་ཞེས་བཤད་
པ་གསལ་ལོ་ཞེས་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་འདུག །

བཞི། འཕྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ཡོད།

མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་དང་། ཏུན་ཏུང་ཡིག་རྒྱུད་། ཏེན་གྱི་(滇志) བཅས་གྱི་
དོན་བསྟུས་ནས་བཤད་པར། སྤྱི་ལོ་༥༧༥པའི་མེ་བྱི་ལོར་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གཤེགས་པ་
དང་པོ་དེ་གྱི་རྒྱལ་སྤྱི་དབྱུངས། མགར་བཅན་སྤྱི་ལོ་བྱེད་དང་། དབས་ཏར་
ཁོང་ལོ་དགཉིས་ཀྱིས་སྤྱོད་པོ་མཛད། སྤྱི་ལོ་༥༧༥ལོར་སྤྱི་ལོ་བཤད་ཅིང་
དོན་གྱི་རྒྱལ་མོ་བྱུར། སྤྱི་ལོ་༥༨༠པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་སྤྱི་འཕེལ་ས་ཁུལ་ཏུ་
པོ་དེ་གྱིས་འབྲི་ཆུའི་དམག་སྤྱོད་དང་། དེར་ལྷགས་ཟམ་ཞིག་བཅུགས་ནས་ཤར་
སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་དམག་ཤྱགས་རྒྱ་བསྐྱེད། དེར་ཏུས་ཡུན་ནན་ས་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་དང་ཕྱི་
འབངས་མང་པོ་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་༥༨༠ལོར་སྤྱི་པོ་དེ་འབངས་སྤྱི་ལོ་དེ་པའི་
འཇར་པ་ཆོ་ཁག་ནམས་ངོ་ལོག་བྱས། སྤྱི་ལོ་༥༨༠ལོར་འཇར་ཡུལ་ཏུ་དམག་
བཏང་། སྤྱི་ལོ་༥༨༢ལོ་ཡས་མས་ཅམ་བར་རྒྱལ་སྤྱི་དབྱུངས། སྤྱི་ལོ་
༥༨༣ལོར་འདུས་སྤྱི་གཤེགས་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་གཤེགས་བཅན་སྤྱི་ནས་བས་སྤྱི་ནང་
གི་ཆབ་སྤྱི་དབྱུགས་འགན་འཕྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ཡོད་ཀྱིས་བཞེས། ཏུས་དེར་སྤྱོད་
འབངས་ཁག་གཅིག་གིས་ངོ་ལོག་བཟུབ་པར་དྲག་གཞོན་བྱས་པ་དང་། ཁུ་
མང་པོ་རྩེ་ལྷ་བྱུང་བུ་བསྤོར་ཆེན་པོར་བསྐྱོད་གཞག་གནང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་མོ་
བྲི་མ་ཡོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཏུ་སྤྱི་མ་བྱུང་བས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་སྤྱི་རིང་ཆལ་ཏུ་

ཁུ་མང་པོ་རྗེ་ལྷ་བྱུང་ལ་བྲིམས་ཀྱིས་ཕབ་ནས། དེའི་ཆ་བརྟུང་བས་བྲི་གཟིགས་
 ཞང་ཉེན་བྱ་བ་སློན་ཆེན་རུ་བསྐྱོས། གཞན་ཡང་སེ་རིབ་ཅེས་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་
 སོགས་ནས་ངོ་ལོག་བརྒྱབ་པ་ནས་ཀྱང་དམག་དང་བྲིམས་ཀྱིས་མནན་ཅིང་།
 ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༧༠༩ ལོར་སེ་རིབ་ཀྱི་རྒྱ་པོ་ཡང་གསོན་བཟུང་བྱེད་ཐུབ་པ་སོགས་
 བོད་བཅན་པོའི་ཆབ་སྲིད་རྗེ་བཟོན་དང་། བོད་ཡུལ་བདེ་འཇགས་སུ་གནས་
 རྒྱུར་མཛད་རྗེས་ཆེན་པོ་འཛོག་གནང་མཛད་ཡོད། རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༧༡༢ ལོར་
 བཅན་མོ་འབྲོ་བཟའ་བྲི་མ་ལོད་སྐུ་འདས་པར་གྲགས། །

ལ། འདུས་སྲོང་མང་རྗེ།

འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་ནི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཡབ་འདས་
 པའི་ཞག་བརྟན་ལོན་ནས་རྒྱ་བྱ་ལོར་འབྱུངས། དེ་མ་ཐག་རྒྱལ་སར་འཁོད་
 གསུངས་ཀྱང་། འདི་ནི་སྲོང་བཅན་མེ་སྲང་ལ་འབྱུངས་པའི་དགུང་ལོ་གྱ་
 གཉིས་པའི་ཕྱིར་རུ་མང་སྲོང་གི་བྲི་ལོ་བཙོ་ལྷ་བསྐྱན་ན་རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་712ལོར་
 ཏག་ཏག་འཁེལ་འདུག་པས། སྲོང་བཅན་གྱ་གཉིས་བཞུགས་པའི་དབང་རུ་
 བྱས་ནས། འབྱུངས་ལོ་བྱི་བ་ཅེས་གསལ་བ་དེ་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་རིག་པས་འདིད་
 ཁུལ་བྱས་པས་ནོར་བ་ལས་འོས་མེད་ལ། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་
 འགྲིག་ཐབས་མེད་པས། དེབ་དཀར་རུ་གསུངས་པ་ལྟར་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་676
 ལོར་ཡབ་འདས་རྗེས་སུ་ཞག་བརྟན་ལོན་པ་དང་འབྱུངས། ཡུམ་འབྲོ་བཟའ་
 བྲི་མ་ལོགས་ཀྱིས་དོན་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱུངས། ལོ་ངོ་བཞི་ལ་ཟིན་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་
 ལོ་679ལོར་རྒྱལ་སར་མངའ་གསོལ་ཡང་དོན་རུ་ཐུ་མཐུད་ནས་བྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་
 སྲིད་དོན་བསྐྱུངས། ལྷགས་འབྱུག་སྤྱི་ལོ་680ལོར་རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཨོ་བོད་རུ་ལོ་
 བཞི་བརྒྱ་བསྐྱུང་ནས་ཁོངས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཤིང་འབྱུག་སྤྱི་
 ལོ་704ལོར་འདས་ཞེས་《དེབ་སློན་》དང་། 《རུན་ཉོང་ཡིག་རྒྱུང་》 རྒྱ་ནག་
 ཡིག་ཆ་དང་བཅས་གཅིག་མཐུན་རུ་སྤྱང་། གཞན་ཡང་《དེབ་དཀར་》རུ་བྱངས་
 པའི་མང་སྲོང་མང་བཅན་གྱི་སྐོར་རུན་ཉོང་ཡིག་རྒྱུང་གི་རུམ་བུ་ཞིག་ལས་
 “ཅའོ་ལུན་ (調露) ཀྱི་ལོ་དང་པོ་ལ་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྐུ་འདས་ཤིང་། སྐས་

ཁྱིའི་འདུས་སྤྱོད་དགུང་ལོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ཞིག་ཁྱིའི་ལ་འཁོད་དོ་ཞེས་ཏེ་ལུན་ཁྱི་
ལོ་དང་པོ་སྟེ་ལོ་ 679 ལོར་འདུས་སྤྱོད་ཁྱིར་འཁོད་པའི་སྐབས་སུ་དགུང་ལོ་
བརྒྱད་ཡིན་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་གསལ་ཡང་། སྤྱི་མ་འདི་ཉིད་དག་པར་སེམས།
སྟེ་ལོ་༦༩༠ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་གི་རུ་འདྲེན་ཐེབས། སྟེ་ལོ་༦༩༩ལོར་འཇང་
དམག་འདུལ་ཞིང་འཇང་རྗེའི་སྲས་ལོ་ལྷང་ལོ་ཁྱི་བཅུན་ཁབ་དུ་བྱངས་ཏེ་བོད་
དུ་ཐེབས། ལྷང་ལོ་ཁྱི་བཅུན་ལ་སྲས་ཆེ་བ་ལྷང་ཆ་ལྟ་དཔོན་འབྲུངས། མཆིམས་
བཟའ་ལ་སྲས་རྒྱུང་བ་མེས་ཨག་ཆོམ་འབྲུངས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོའི་སྲིད་དངོས་བསྐྱུངས། སྟེ་ལོ་༦༩༩ལོར་མགར་ཁྱི་འབྲིང་གི་ཐོབ་དབང་
འཕྲོག་མགར་བཅུན་བོད་ཐང་ལ་མགོ་འདྲིགས་ཞུས། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཆང་ལས།
སྟེ་ལོ་༧༠༩ལོར་འཇང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ནས་འཇང་པའ། དེའི་སྟེ་ལོ་ཤིང་འབྲུག་
ལོར་བཅུན་པོ་རང་ཡང་འཇང་ཡུལ་དུ་དམག་ཐོག་དུ་བྱོངས། སྲས་རྣམས་རྒྱལ་
ས་ལ་ཚོད། དེའི་སྟེ་ལོ་ཤིང་རྒྱལ་ལོར་སྲས་ལྷང་ཆ་ལྟ་དཔོན་ཁྱིར་འཁོད། སྟེ་
ལོ་707ལོར། སྲས་ཆེ་བ་ལྷང་ཆ་ལྟ་དཔོན་ལ་རྒྱ་བཟའ་ཁྱིམ་ཤིང་ཀོང་རྩོ་བཅུན་
ལོར་བསྐྱས་ཀྱང་། བོད་དུ་མ་འབྱོར་གོང་དུ་ལྷང་ཆ་འདས། དེ་ནས་མེས་ཨག་
ཆོམ་མམ་ཁྱི་ལྷུ་གུ་གཙུག་བརྟན་དང་འདུས་ཞེས་པ་དེ་བདེན་པར་ངེས་ཏེ་ཡབ་
འདས་པའི་རྗེས་སུ་ལྷང་དང་མཆིམས་སྟྱགས་གཉིས་སུ་གྱེས་ནས་སྲས་རྣམས་
སྲིད་ལ་ཚོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མཐར་ལྷང་ཆ་འདས་ཏེ་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་ཁབ་དུ་
བཞེས་ཡོད་པ་དོན་ལ་གནས། འོན་ཀྱང་ལྷང་ཆ་ལྟ་དཔོན་ནི་མེས་ཨག་ཆོམ་
གྱི་གཅེན་པོ་ཡིན་པ་ལས་སྲས་ཡིན་མི་སྲིད་པ་ཤེས་སྟེ།

དུག ཁྱི་ལྷུ་གུ་གཙུག་བརྟན་ནས་མེས་ཨག་ཆོམ།

འདིར་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེར་ལ་འབྲུངས་ལོ་དང་ཁྱི་ལོ་གཅིག་དུ་བཞེད་ནས་
ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ལོ་བྱང་ལུན་དཀར་དུ་འབྲུངས། ཞེས་གསལ་ཡང་གོང་དུ་
སྤྱོད་བཅུན་ནས་དགུང་ཆ་ད་ནོར་བས་ལྷགས་འབྲུག་ལ་སྟུར་བ་ཡིན་འདུག་སྟེ།
འདིའི་འབྲུངས་ལོ་དངོས་ནི། 《དེབ་སྟོན་》དུ་“ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འདས།
དེའི་སྟེ་ལོ་ཤིང་ལོ་སྟུལ་ལ་ཆེ་ཀ་རྩྱང་དང་། རྒྱལ་མོའི་བྱ་རྩྱང་རྩྱང་རྒྱལ་སར་

བཏོན། ལོ་དེ་ཉིད་འདུས་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷན་པར་ལྷན་པར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་
 བཏོན་ཞེས་གསུངས་འདུག་པས་ཀྱང་ཚུངས་ (中 宗) གི་ལོ་འཁོད་པའི་ཤིང་
 རྒྱལ་གྱི་ལོ་༡༠༥ལོར་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་མཚན་བཞུགས་སྐབས་དགུང་ལོ་གང་
 ཟེན་དང་འབྲུངས་ལོ་སོགས་ནི་མ་གསལ་ཡང་། རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཆ་དང་《ཐང་
 ཡིག་གསལ་རྟེན་》ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུ་ཐུག་ཏུ་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལས། གི་
 ལྟུང་གཙུག་བརྟན་གྱི་བཞུགས་སྐབས་དགུང་ལོ་བདུན་སྟེངས་ཡོད་པ་དང་།
 ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལོ་༡༠ལོར་དེའི་ཕྱི་མོ་འཁོར་བཟུང་གི་མ་ལོད་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དུ་ཕོ་
 ཉ་བཏང་སྟེ། རྒྱ་བཟུང་གི་མ་ཤིང་གོང་རྩོད་དུ་བསུས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་
 བདེན་དོན་ཆེ་སྟེ། དེ་ཡང་གལ་ཏེ་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས་པ་
 དང་གིར་འཁོད་པ་ཡིན་ན། གོང་རྩོད་དུ་ཐེབས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་འཁོར་བའི་
 རོ་བདུན་ལས་མ་སོང་བས། དེ་འདྲའི་ཁྱེད་ཞིག་ལ་གཉེན་སྲིད་གི་འདུན་མ་
 ཡོད་སྟེད་ཀྱང་། གཉེན་བསྐྱེད་པའི་མཛད་སྒོ་སྟེང་བ་ནི་གནའ་ནས་ད་བར་
 རྒྱ་བོད་གང་དུ་འདར་དར་བའི་སྟོལ་ཞིག་མ་མཐོང་བས་ན་རྒྱ་བོད་མཛད་མཐུན་
 རི་ལྟར་ཆེ་ཡང་འབྱུང་མི་སྟེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེ་བ་ཐེར་ནས་
 ལས་རྒྱལ་པོ་ནས་ཀྱི་འབྲུངས་ལོ་དང་གི་ལོ་མོར་བ་ཡིན་པའི་སྐོར་མང་པོ་
 ཞིག་བྱུང་འདུག་སྟེ། མང་སྤྱོད་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་གིར་འཁོད་པ་
 ཡོད་སྟེ་སྤྱུགས་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་ལས་སྤྱོད་བཅུན་འདས་པའི་ལོ་ལ་མང་
 སྤྱོད་འབྲུངས་ཤིང་གིར་འཁོད་པ་དང་། མང་སྤྱོད་འདས་ནས་ཞག་བདུན་པ་
 ན་འདུས་སྤྱོད་འབྲུངས་ཤིང་གིར་འཁོད་པ། འདུས་སྤྱོད་འདས་པའི་ལོར་གི་
 ལྟུང་གཙུག་བརྟན་འབྲུངས་ཤིང་གིར་འཁོད་པ་ལ་སོགས་བསྟུན་མར་པ་ཐེས་
 འདས་པའི་ལོར་དུ་སྐྱེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་གི་ལོ་དང་
 འབྲུངས་ལོ་མོར་བ་ལས་འོས་མེད་དོ་སྟེ། དེ་བ་དམར་དང་། དེ་བ་སྟོན་
 སོགས་ཆོད་ལུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་ནས་ལས། བཅུན་པོ་འདི་ཤིང་རྒྱལ་
 ལ་གིར་འཁོད་པ་ལས། འབྲུངས་པའི་ཆོག་སྐོས་ཅམ་ཡང་མི་སྤྱང་ཞིང་།
 《དུན་ཏོང་ཡིག་རྟེན་》ལས། “རྒྱལ་གྱི་ལོ་ལ་བབ་སྟེ། བཅུན་པོ་སྤྱོད་རྒྱལ་

གཙུག་ཅུ་དང་། ཕྱི་ཁྱིམ་ཡོད་དོན་ན་བཞུགས་ཞེས་ཁྱིམ་བཞུགས་ཡོད་པ་
ལས། འབྲུངས་པའི་ཆོག་སྒྲོལ་ཅན་མི་སྣ་ལ་རྒྱ་བཟའ་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་
དུས་ཚོད་ཀྱང་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་སོ་སོར་ལྷགས་ཁྱི་710དང་ཆུ་བྱི་712གཉིས་སུ་
སྣང་ཡང་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་རྒྱ་ནས་ཡོང་བའི་འགོ་ཚུགས། བོད་དུ་ཐེབས་བསུའི་
གྲ་སྒྲིག་བྱས། ཆུ་བྱི་ལོར་དངོས་སུ་བོད་དུ་འབྱོར་བ་ལ། རྒྱ་ནས་ཐེབས་པའི་
ལོར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་དང་བོད་དུ་འབྱོར་བའི་ལོར་ཡི་གེར་བཀོད་པ་གཉིས་
བྱུང་བར་རྗེས་སུ་དབྱེ་བས་ལ་མེད་པ་ཡི་གེ་གང་མཐོང་གིས་ནས་བཤད་སྟོལ་
གཉིས་བྱུང་ཡོད་པ་འདྲ། །

གཞན་ཡང་གཙན་པོ་འདི་ལ་སྤྲོས་ལྡང་ཆ་ལྟ་དཔོན་ཞེས་པ་འབྲུངས་ཏེ་དེ་
ལ་ཀོང་རྫོང་བསྐྱུས། ལམ་བར་རྒྱལ་བུ་འདས་ནས་ཀོང་རྫོང་གི་ཕྱེུ་གཙུག་བརྟན་
རང་ཉིད་དང་བཤོས་ཞེས་པའི་བཤད་སྟོལ་འདི་ནི་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ།
ཁྱི་ཕྱེུ་གཙུག་བརྟན་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་འབྲུངས་པ་ཡིན་ན། ཀོང་རྫོང་
བོད་དུ་ཐེབས་ལོ་ཁྱི་དང་བྱི་བ་གང་ལ་བྱས་ཀྱང་རིང་ན་ལོ་དགུ་དང་། ལྷང་
ན་ལོ་བརྟན་ལས་ཟིན་མེད་པ་དང་། ཡབ་འདས་པའི་སྐབས་དགུང་ལོ་བརྟན་
ལ་སྒྲིབས་པ་ན་འདྲ། རིང་ན་ལོ་བཙོ་ལྟ་དང་། ལྷང་ན་བརྟན་གསུམ་ལས་མ་
སོང་། གང་ལྟར་དེའི་བར་ན་སྤྲོས་ཤིང་འབྲུངས་པ་དང་། དེ་ལ་བག་མ་ལེན་
རྒྱུ་སྒྲོལ་པ་འབྲུང་ཐབས་མེད་པ་བྱུར་བལྟས་ལེབ་མཐོང་ཡིན། རྒྱ་བཟའ་
འདས་ལོ་ལ་ཡང་། དེབ་སྟོན་དང་། རྒྱ་ཡིག་སོགས་སུ་ལྷགས་སྐྱལ་སྐྱེ་ལོ་
741ལོར་འདས་ཞེས་དང་《དུན་ཉོང་གི་ཡིག་རྟིང་》ལས་ས་ཡོས་སྐྱེ་ལོ་739ལོར་
ཞེས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ལས་སལ་ཆེར་རྗེས་མ་འདི་བདེན་ཆེར་སྐྱུ་སྟེ།
རྒྱ་བཟའ་གོངས་ནས་སྣ་ནམ་བཟའ་དང་བཤོས་པ་ལས་སྤྲོས་འབྲུངས་པ་ལ་
དུས་ལྷན་ཅུང་ཞིག་འགོར་དགོས་ཏེ། རྒྱ་བཟའ་ལྷགས་སྐྱལ་ལོར་འདས་པ་ཡིན་
ན་དེའི་སྐྱེ་ལོ་རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་འབྲུངས་པས་དུས་མི་འཆོམ་པའི་དོགས་གཞི་
ཅུང་ཟད་ཡོད། དེས་ན་རྒྱུ་ཡིག་ཚང་དུ་རྒྱ་བཟའ་ལྷགས་སྐྱལ་ལ་འདས་ཚུལ་
འཁོད་པ་ནི་ལོ་གཉིས་རིང་གསང་རྒྱ་བྱས་པར་མངོན་པས་སོ། །ཁྱི་སྟོང་ཕྱེུ་

བཅན་རྒྱ་བཟའི་སྐུ་རོ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་འཐད་པ་མ་མཐོང་སྟེ།
 སྤྱིར་བྱིས་པ་འབྱུངས་ལོ་རྒྱུ་ལ་ཡིན་པ་པོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཀྱན་ཁ་མཐུན་ཀྱང་།
 ལོ་ཁམས་དང་སྤྱིར་ཆོས་རྒྱ་དང་། ལྷགས་རྒྱ། རྒྱ་རྒྱ་བཅས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་
 བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པ་དེ་དག་ལས་དང་པོ་བྱ་སྟོན་སྐོག་གིས་འདོད་
 པའི་ས་རྒྱ་ནི་སྤྱི་ལོ་དང་སྤྱིར་ཆོ་ལོ་ལོར་ཡིན་པས། དེ་ནི་མེས་ཨོག་ཆོམ་སྤྱི་
 གཤེགས་ནས་ལོ་རོ་ཉེར་གསུམ་སྟོན་པའི་ལོ་ཡིན་པས་སྐུ་རོ་ལྟར་འབྱུངས།
 གཉིས་པ་ལྷགས་རྒྱ་ལ་འདྲ་སྤྱི་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་བཤེད་ཀར་སྐོག་གིས་
 འདོད་པའི་ལྷགས་རྒྱ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་མེས་ཨོག་ཆོམ་གྱི་བྱིས་པ་ཉེར་
 རྒྱུ་པ་སྤྱི་ལོ་དང་སྤྱིར་ན་ལོ་ལོར་བབས་པས་མེས་ཨོག་ཆོམ་ལོ་རོ་དང་གཅིག་
 བྱིས་བཞུགས་ཏེ་ཤིང་ལྷག སྤྱི་ལོ་755ལོར་སྤྱི་གཤེགས་པ་དེབ་དམར་དང་།
 དེབ་སྟོན་སྐོག་པོད་ཀྱི་དེབ་ཐེར་རྒྱུ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན་བྱིས་པ་ལྟུ་
 བཅན་བྱིས་པ་འཐོད་པའི་སྐབས་དགུང་ལོ་ཉེར་རྒྱུ་ལ་ཟིན་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་
 ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་གང་དུ་འདྲ་མ་གསལ་བས་གཞི་འཛིན་སའི་དབྱུང་
 གཞིས་སྟོང་པར་བྱུར་ལ་རིགས་པས་ཀྱང་མ་གྲུབ་སྟེ། བྱིས་པ་ལྟུ་
 ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་ལ་འདྲ་འགན་ལྷན་བཟུང་བ་ཀྱན་གསལ་ལགས་ན་སྤྱི་
 གཞིན་པའི་དུས་སྤྱི་ཆབ་སྤྱི་དྲུང་ལ་བཞུགས་པར་རང་གར་བཞུགས་མི་སྤྱི་
 པ་མ་ཟད། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་སྤྱི་ལོ་དེ་དགུང་ལོ་
 ཉེ་བྱ་ཡིན་པ་ལྟུ་ཆོས་འབྱུང་སྐོག་སྤྱི་གསལ་བའི་སྤྱིར་རོ།

དཔལ་པོ་གཙུག་ཐེང་སྐོག་གིས་འདོད་པའི་ལྷགས་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་790
 ལོར་ཡིན་པས་མི་འཐད་པ་གོང་གསལ་ཡབ་འདས་ཟིན་རྗེས་ཡིན་པ་རྟོགས་སྟེ།
 གསུམ་པ་རྒྱ་རྒྱ་ལ་འབྱུངས་པ་འདོད་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་རིགས་པའི་རང་ཆལ་གྱིས་
 དབྱུང་པའམ་ཡང་ན་ཁྱུངས་ལྟར་གྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་མཐོང་བ་གང་ལྟར་ཡང་དོན་
 གྱི་གནད་ལ་རིག་པའི་ངེས་གསང་ཞིག་རྟོག་འདུག་ཀྱང་། དཔལ་སྤྱི་ལོ་སྐོག་
 རྒྱ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་འདོད་པ་རྒྱུས་ནི་སྤྱིར་བཅན་དགུང་ལོ་བྱ་གཉིས་ལ་བཞུགས་
 པའི་རིགས་པས་འཕྱི་བསྟོན་གྱིས་རྒྱ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་802ལོར་དེད་པ་དེ་ནིར་བ་

གོ་སྤྱོད་པ་བཅས་ལ་གཞིགས་ན་ཆུ་རྩ་སྤྱོད་མ་ཏེ། བསྟན་ཅིས་ཀྱང་བརྟན་གྱི་ཤོག་
 རྩེ་125པའི་ངོས། བྱི་སྤྱོད་གི་འབྲུངས་ལོ་དེ་སྤྱི་ལོ་742པའི་ཆུ་རྩ་ལོའི་རེའུ་
 མིག་རྩུ་བཀོད་པར། “རུ་རྩ་ཉོང་གི་ཡི་གེར། རྩ་བར་གཟན་པའི་གཏམ་སྤྱོད་
 རྩ་བཟའ་ལས་བྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་འབྲུངས་པར་བཤད།” ཅེས་པའི་ལོ་དེ་
 ཉིད་རྩུ་འབྲུངས་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ནི་མེས་ཨག་ཆོས་གྱི་བྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཡིན་
 པས་དེ་ནས་ལོ་ངོ་བརྟན་གསུམ་འདས་ནས། ལོ་ངོ་བརྟན་བཞི་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོ་
 དེར་མེས་ཨག་ཆོས་འདས་ཤིང་། ལོ་དེར་བྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་དགྲུང་ལོ་བརྟན་
 བཞིར་སོན་པ་དང་བྱིར་འཁོད་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་རྩ་མས་
 ལས་གསུངས་པ་དང་སྤྱོད་ཀྱིས་མཐུན་ལ། དེགས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པོ། དེས་ན་
 བྱི་སྤྱོད་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཆོས་ནི། ཡབ་འབྲུས་སྤྱོད་མང་པོ་རྩེ་དང་།
 ཡུམ་མཆིམས་བཟའ་བཅན་མོ་མེ་ཏོག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ལོ་698ལོར་
 སྤྱོད་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བརྟན་པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཡབ་འདས། དེའི་བྱི་སྤྱོད་
 ཤིང་སྤྱོད་ལོ་705ལོར་བྱིར་འཁོད། དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པ་ཆུ་བྱི་སྤྱོད་ལོ་712
 ལོར་གྱིས་ཤིང་ཀོང་ངོ་ཁབ་རྩུ་བཞིས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ས་ལོས་སྤྱོད་ལོ་
 739 ལོར་རྩུ་བཟའ་འདས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པ་ཆུ་རྩ་སྤྱོད་ལོ་742ལོར་སྤྱོད་རྩ་
 བཟའ་ལས་སྤྱོད་བྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་ང་བརྟན་པ་ཤིང་
 ལྷག་སྤྱོད་ལོ་755ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། ལོ་དེར་བྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་བྱིར་བཞུགས་
 པ་བཅས་ཏོགས་རུས་པ་ཡིན། འདི་ལ་མེས་ཨག་ཆོས་ཞེས་ཐོགས་པའི་རྩུ་
 མཆོན་ཡང་། སྤྱོད་གཞོན་པའི་རུས་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་པ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་ར་བཅོ་ལྔ་
 གཞི་ནས་སྤྱོད་རྩ་བཟའ་ལ་སྤྱོད་ཤིག་སྤྱོད་པས། མི་རྩ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་པོའི་རུས་
 སྤྱོད་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་ཀྱིས་མེས་པོ་འདྲ་པོ་ཞིག་འདུག་ཅེས་སྤྱོད་བས་སམ་
 ཡང་ན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བས་མེས་ཨག་ཆོས་ཞེས་སྤྱོད་ནས་མཆོན་རྩུ་ཆགས་
 པར་མངོན། སྤྱོད་མེས་དགོས་པ་ནི་སྤྱོད་བརྟན་ལོ་ཞེ་ལྔ་ཅན་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
 རྩུ་ལུན་ཡིན་ཡང་། འདིར་གཞོན་རུས་སྤྱོད་མེད་པ་ལ་ལོ་བཞི་བརྟན་རྩེས་
 སྤྱོད་སྤྱོད་ཤིག་སྤྱོད་པ་ལ་མི་ཆོས་སྤྱོད་ཡུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྲུར་སྤྱོད་པ་ཞིག་རེད། །

བཅུ་པ། བྱི་སྒྲོང་ལྷུ་བཅུ་པ།

འདི་ལོ་འབྲུངས་སྒྲོང་ལ་རྒྱལ་རབས་དེ་བཅུ་པ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ལྷགས་རྒྱ་ལོར་
 རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཆོ་ལས་འབྲུངས་ཚུལ་གསུངས་པ་མ་དག་པ་ཀོང་རྒྱ་བཟའ་པ་
 ལྟར་དང་། སྤྱི་བཞེད་རྒྱུ་འབྲུངས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀོང་ཆོ་ལས་
 བྱི་སྒྲོང་ལྷུ་བཅུ་པ་འབྲུངས་ཀྱང་སྤྱི་ནམ་བཟའ་ཡིས་ཀོང་ཆོ་ལོ་སྤྱི་ལས་
 ཏེ་ཁོང་རང་ལས་སྤྱི་པ་ལྟར་བྱས་པས། རྒྱ་སྤྱི་རྣམས་ཐེ་ཆོ་ལྟར་བྱས་པས་
 ཞལ་ལྷུ་གཙོད་པའི་སྤྱི་བས་པ་མ་བྱུང་ཞིང་། བོད་ཀྱི་ས་དབྱུང་བཟང་བ་འགའ་
 ཞིག་ཉམས་སུ་བཅུག་ མི་རིང་བར་སྤྱི་ལས་ཞབས་འདུགས་ཀྱི་དགའ་སྤྱོད་ལ་
 བཅུ་པ་མོ་གཉིས་པ་མིང་དང་། སྤྱི་ལས་འབྲུངས་རྣམས་འཆོགས་པའི་དབྱས་སུ་
 རྒྱལ་པོས་འབྲས་ཆང་གིས་བཀང་བའི་གསེར་གྱི་པོར་པ་སྤྱི་ལས་ཀྱི་ལག་ཏུ་གཏད་
 བས། སྤྱི་རང་གི་ཞང་པོའི་ལག་ཏུ་ཐོད་ཅིས་གསུངས་པ་དང་། སྤྱི་ལས་རིན་
 པོ་ཆེའི་པོར་པ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་གཏད་བས། ང་བྱི་སྒྲོང་ལྷུ་བཅུ་པ་ཆོ་
 ཡིན། རྒྱ་རྣམས་ཞང་གིས་དོན་མི་འཛུལ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀོང་ཆོ་ཡིད་
 རབ་ཏུ་དགའ་སྟེ། ཆོ་སྤྱི་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕྲོས་པ་ཡིས། ང་རྒྱ་རྣམས་འོང་
 བའི་བུ་མོ་ལ། རྒྱུ་འགན་མེད་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ལས་ཤིག་འབྲུངས། ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་གཏམ་སྤྱི་ལས་ཚུལ་བྱིས་འདུག་པ་འདི་རིགས་ནི། བྱི་སྒྲོང་རྒྱ་ཆོ་ཡིན་པར་སྤྱི་
 ཚུགས་ཀྱིས་སྤྱི་པ་པའི་རྒྱགས་ཀྱི་ལྷགས་ལས། རྒྱ་ཆོ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་པ་བྱེད་ཏུ་
 ལྟར་འདུག་སྟེ། དེ་ཡང་དམངས་ཁྲོད་ཏུ་སྤྱི་པ་མོ་ཆོགས་ཀྱི་དབྱས་ན་ལྷམ་མོ་
 ཞིག་གིས་རྒྱ་པོར་ཤོར་བའི་ཆོ། གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་ད་གཞོད་ལྷམ་ལགས་ཀྱིས་
 རྒྱ་པོར་ཤོར་བ་དེ་ལྷམ་ལགས་ཀྱིས་ཤོར་བ་མ་རེད། ངས་ཤོར་བ་རེད་ཟེར་བའི་
 གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཡོད་པ་བཞིན། རྒྱ་རྣམས་ལས་སྤྱི་པ་པའི་བུ་དེ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་མ་
 རེད། རྒྱ་བཟའི་བུ་རེད་ཟེར་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་མི་འདུག་གམ། དེ་ལྟ་
 སྟེ། གངས་ལྷོངས་ཆོས་སྤྱི་ལྷུང་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་སྤྱོད་འཁོར་
 འབྲུངས་དང་བཅས་པ་དེ་ཅུ་ལྟེ། རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྤྱི་པ་
 བའི་བཅུ་པ་མོ་གཉིས་གང་ལས་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ཅུ་ལྟེ། རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱིས་པ་

སྒྲེལ་ལོར་བ་ཞིག་གི་ཁ་ནས་བདེན་དོན་བཅའ་དགོས་ན། བཅའ་པོ་དེ་དག་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་རྒྱལ་པོ་ཆེའི་མཛུགས་ཀྱིས་ཀྱང་མགོ་བཙུག་ཀྱི་
སྲིད་འོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཅི་ལ་འོས། དེས་ན་བཤད་སྒྲུབ་འདི་རིགས་ནི་དྲང་པོའི་
ལོ་རྒྱུས་འབྲེག་བཤད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱར་བའི་ཡིག་ཐོབ་ཅིག་དུ་ངེས་པ་
ལས་ཁུངས་ལུན་ཞིག་དུ་མ་མཐོང་ལ་《སྤྱི་བཞེད་》ཀྱི་ཚོམ་པ་པོ་འང་སྤྱི་གསལ་
སྤང་མ་ཡིན་པར་མཛོན་ཞིང་། འདི་ལས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་མ་བརྟེན་
པར་གཏམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་པའི་ནང་འགལ་ཀྱི་སྒྲོས་མང་པོ་ཞིག་ཐོག་
མཐའ་ཀྱན་ལ་བརྟུག་པ་རྒྱུ་ཅིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོལ་དུ་བྱིས་པ་ཟུར་དུ་འགོད་
རྒྱུ་ཡིན།

རྒྱུ་འདི་ཉིད་སྤྱི་བཞེད་སྤྱི་བཞེད་ཀྱི་ཚོམ་སྲིད་ཀྱི་མཛུགས་ཀྱི་སྤྱི་དང་
མཐའ་སྤྱི་ལྟ་ནི་བཅའ་པོ་རྒྱལ་པོ་འོད་ཅིང་ཆོས་རྒྱལ་རང་ཉིད་སྒྲོམ་སྒྱུ་བ་
ཁོ་ནར་འབད་དེ་བཞུགས་ཚུལ་རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་ལོགས་དེབ་ཐེར་མང་པོ་
ཞིག་ལས་གསལ་ཡང་དགྲུང་གྲངས་གང་བཞུགས་དང་། ལོ་རྒྱུས་གང་ལ་འདས་
ཚུལ་མ་ངེས་པ་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་འདུག་པར་ཁོ་པོ་ནི་དཔལ་པོ་གཙུག་ཤིང་གིས་
རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོང་ལྷ་པ་སྒྲོམ་པ་གཤེགས་པར་འདོད་པའི་ཤིང་བྱིའི་ལོ་དེའི་
བྱི་བ་དེ་འདས་ལོ་དངོས་དང་། འབྲུང་ཁམས་ཤིང་དང་སྐྱར་བ་ནོར་བར་
སེམས་ཏེ་མེ་དང་སྐྱར་དགོས་པར་འདོད་ཅིང་། དེབ་སྒྲོན་དུ་ལྷགས་སྒྲེལ་ལོ་སྤྱི་
གཤེགས་ཤིང་ལྟ་ནི་བཅའ་པོ་བྱིར་འོད་ཅིང་གསལ་བ་དེ་སྒྲོམ་ལ་གཤེགས་
པའི་ལོ་དང་སྤྱི་གཤེགས་པའི་ལོ་གཉིས་ནོར་བར་སེམས། དེ་ལྟར་བྱི་སྤྱི་ལྷ་
དུ་ལྷགས་གཉིས་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁུན་སྒྱུད་ཀྱི་དཔལ་དང་
ལུན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཞལ་བཞུགས་བཞིན་དུ་སྤྱི་བྱི་ལ་
བཀོད་ཅིང་རྒྱལ་སྲིད་སྒྱུར་བརྟུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་སྒྲུལ་ན། འདི་ལ་སྒྱུར་
མེད་དེ་བཅའ་པོ་འདི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་དབྱུས་ཀྱི་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་དད་འདུན་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཆེ་ཤོས་དང་། འཆད་ཉན་སྒྲོམ་སྒྱུ་བ་
ཀྱི་མིན་ལས་རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། གསང་སྤྱི་གསལ་རྒྱུ་མེད་ཤིང་།

ཀྲའི་སྐོལ་འབྱེད་གྱི་སྐོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་ཡིན་པ་དེས་
ན་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་ལྷག་ལ་དགེ་སྦྱོར་སྦྱོར་སྦྱོབ་སོགས་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་
གནང་དགོས་པ་ནི་ལོས་ཤིང་རིགས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་འདིར་ཆེད་དུ་བརྗོད་པར་
བྱལ། །

བློ་མེད་ལྷུ་བཅན་གྱི་ལོ་ཚིགས་དངོས་ནི། ལྷ་ཆ་སྤྱི་ལོ་742ལོར་ཡབ་བློ་
 ལྷུ་གཙུག་བཅན་དང་། ཡུལ་སྤུ་ནམ་བཟའ་གཉིས་ཀྱིས་སྲས་སུ་འབྱུངས།
 དཔུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་ཡབ་འདས་པའི་ལོ་དེར་བྱིར་འཁོད་《ཏུན་རྟེན་གི་ཡིག་
 རྟེན་》ལས་ལྷགས་གྱི་ལོར་བློ་མེད་ལ་སྲས་ཤིག་བལྟམས་ཀྱང་མཆོན་མི་གསལ་
 ཞེས་གསུངས་པ་དེ།《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། རྗེ་བློ་མེད་ལྷུ་བཅན་
 དང་བཅུན་མོ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་མེ་རྟོག་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་བཞི་ལས་ཆེ་བ་ལུ་བློ་
 བཅན་པོ་སྤྱ་རྒྱུད་རྩེ་རྩས་གཤེགས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟུམ། ཡིན་ན་རྒྱལ་
 པོ་དཔུང་ལོ་བཅུ་དཔུ་པའི་ལོར་འབྱུངས། དཔུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རྒྱ་སྟག་
 སྤྱི་ལོ་762ལོར་ལུ་ཁེ་བཅན་པོ་འབྱུངས། དེའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱ་ཡོས་ལོར་ལུ་རྟིག་བཅན་
 པོ་འབྱུངས། ལོ་དེར་བོད་དམག་གིས་རྒྱ་དམག་པམ་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ས་ཞི་
 ཡན་རུ་སླེབས། ཏེན་ཅུང་(代宗)རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཅུར་ཤོས། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་
 འབྱུག སྤྱི་ལོ་764ལོར་བློ་མེད་ལྷུ་བཅན་ནམ་སང་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་
 འབྱུངས། དཔུང་ལོ་སོ་དགུ་པ་ལྷགས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་780ལོར་སྲས་ཆེ་བ་ལུ་ཁེ་
 བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཀོད། རྗེ་ཉིད་སྟོན་སྟབ་ཤོགས་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་
 མཛེད་པ་གཙོ་བོར་གནང་སྟེ་དཔུང་ལོ་ང་ལྷ་པ་མེ་གྱི། སྤྱི་ལོ་796ལོར་སྤྱ་
 གཤེགས། འདིར་སྲས་རྣམས་འབྱུངས་ལོའི་དཔུང་རྟེན་མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་ལྟར་བཀོད་ཅིང་དེ་ལས་རྟག་རྩེ་སྟོར་གཅིག་སྟེར་བསྟུང་བྱས་པ་ཡིན། །

གིས་མེད་ཀྱི་འཕྲུལ་ལྷན་གྱི་སྐུ་མཉམ་པའི་དཀར་པོ་དཀར་གི་མ་ལུ་མ་གང་ཡིན་ལ་
 རིགས་པས་དབྱེད་པར། «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “བཅུན་
 མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་མཆིམས་བཟའ་ལྷ་མོ་བཅུན་དང་མཁར་ཆེན་བཟའ་
 མཆོ་རྒྱལ་གཉིས་སྐྱབ་པ་མཛད་པས་ཐུག་རིས་མེད། འདྲོ་བཟའ་ཁྱི་རྒྱལ་མོ་

བཅན་སྤྱི་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་བྱུང་ཆུབ་རྗེར་མཆན་གསོལ་བ་དེའི་ཐུག་རིས་
 དགེ་རྒྱས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ལགས་སྟེ་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་གཙོ་འཁོར་དགུ་
 གཞུང་གི་ལྷགས་སྟོང་ཏུ་ལྷགས་བཏབ་ནས་ཆབ་ལ་སྤྱན་དྲངས་པས་འཁོར་
 གཉིས་ཆབ་ལ་ཤོར། གཡས་ན་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་གཡོན་ན་སྤྱན་བླ་སངས་
 རྒྱས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་མི་གཡོ་བ་རྣམས་བཞུགས། སྤྱི་མི་མངའ། ཡབ་མིང་
 འཕྲོ་ཡུལ་ཐག་རིང་བས་སྤྱིས་གསོ་མི་མི་འོང་ཞེས་མཆི་ནས་ལྷ་ལྷགས་མ་བྱས།
 ཅིག་པ་སོ་ཕག་ཞ་ཉེའི་རྒྱས་སྤྱད། ཟངས་ཀྱི་ཐོག་བཀལ། རོལ་མོར་ཅོང་
 བཏགས། ཡོན་ཆབ་ཅན་གྱི་ཁོན་པ་བྱས། སྤྱོན་མེར་རིན་པོ་ཆེ་འོད་འབར་བ་
 གཙོ་པོའི་སྤྱོན་མཆོམས་སུ་སྤར་བཏབ་པོ། རྩོ་མོ་ཆེ་སྤོང་བཟའ་མེ་རྟོག་སྤྱོན་ལ་
 སྤྱི་མངའ་བས་ཁམས་གསུམ་ཟངས་ཁང་གིང་ཡབ་ཀྱི་དབུ་ཅེ་ལ་དཔེ་བླངས་
 བཅན་བཞེངས། འོག་ཁང་གི་ཀ་གདུང་རྣམས་ཟངས་ཀྱིས་བཏུམས་སོ། །པོ་
 ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ཡུམ་ཆེ་འཕོས་པ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ན་ལན་ལོན་པར་
 སྤོབ་དཔོན་གིས་ཡུང་བསྟན་པས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་སྟེ་ལྷ་ལྷུམ་ལ་སྤྱི་མི་མངའ་
 བས། ལྷ་ཁང་ཉིས་ཐོག་ཏུ་གནང་བས་བྱ་ཆོབ་གསེར་ཁང་རྩོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་སུ་གསོལ་སྟེ། “ཞེས་བཅུན་མོ་ལྷ་དང་སྤྱི་མི་གསུམ་གྱི་
 སྤྱོར་གསལ། དེ་ལས་བཅུན་པོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ནི་སྤོབ་དཔོན་གྱི་
 ཡུང་བསྟན་ལྷར་བཅུན་མོར་བཞེས་པའི་རྒྱ་མཆོན། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
 ལས། “དེ་ལྷར་ལོ་རྒྱས་གཞན་ལས་བཅན་པོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་
 བཅགས་པས་སྤོབ་དཔོན་པདྨ་ལ་བདག་གི་ཕ་མ་གར་སྤྱིས་ཞུས་པས་ཡབ་ནི་
 རྒྱ་གར་ན་སྤྱིས་སྟེ་ད་ལྷ་སྤོབ་སྤྱངས་བྱེད། པརྟེ་ཏ་མཁས་པ་ཅིག་ཏུ་བྱས་སྟེ་
 ཁོང་གི་དཔོན་སྤྱི་ཏུས་སུ་བོད་ཏུ་བྱོན། ཡུམ་ནི་རྩུར་མཁར་ན་དབུལ་པོ་
 བཟའ་མེའི་བྱ་མོར་སྤྱིས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཡུམ་ལ་ཐུགས་བཅེ་བས་བཅུན་
 མོ་བཞེས་སྟེ་གསེར་གྱི་བདག་མོར་བསྐྱོས། ཡབ་ནི་ད་ན་ཤི་ལ་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་
 བྱུང་ངོ་།” ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤོང་གསལ་གྱི་དབུད་གཞིའི་ལོ་རྒྱས་འདི་ལ་ལོ་
 རྒྱས་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་ལྷ་བ་དང་མཐུན་པའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྤྱོ་ནས་དབུད་

དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག །འདིར་བཅུན་མོ་ལྷ་བཞེས་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་
 པ་གཞན་བཞི་པོ་ཆོས་པར་གྱུར་པ་ནི་སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་
 ཏེ། སྐབས་དེར་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་དང་སྒྲོམ་སྒྱུབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆར་གཞི་
 ཆགས་མེད་པ་མ་ཟད། སང་མི་མི་བདུན་རབ་རྩ་མ་བྱུང་པའི་གོང་ཅམ་ན་
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་སྒྱུབ་བྱེད་པའི་
 བསམ་སྒྲོ་འབྱུང་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད། སྤྱིར་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་ནང་གི་
 བཅུན་མོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མིག་སེར་དང་། སྤྱག་གི་འཛོལ་བའི་ནང་རྩ་རྒྱུད་ཡོད་
 པ་ནི་རྒྱ་ནག་ཏང་རྒྱུ་པོ་བྲང་ནང་གི་བཅུན་མོ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བལྟས་ན་
 ཤེས་སྤྱོད། འོན་ཀྱང་སྤྱག་དོག་དབང་གིས་མི་བདེ་བ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་པོ་བྲང་
 ནང་གི་ལས་འགན་རྣམས་སྦྱར་ཏེ་ཆོས་པའི་ལམ་རྩ་ཞུགས་ཆོག་ཆོག་ཅིག་ཡོད་
 མི་སྤྱིད་དེ། སྐབས་དེ་ནང་ཆོས་ཡོངས་སུ་དར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱལ་སྲས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་ཡུམ་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་བཤད་པ་
 ཡང་ནང་འགལ་གྱི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། “སྲས་ལུ་ནི་
 བཅན་པོ་ཆབ་སྤྱིད་ལ་བསྐྱོ་བ་དང་། སྟོན་པོ་ཞང་དབྱ་རིང་སྟོན་པོ་ལ་བསྐྱོ་
 བའི་གོས་དབྱ་ཅེ་ན་བྱེད་ཅིང་བཞུགས་པ་ཡོད་པར་རྩོམ་མེ་སྟོན་གྱིས་མཛོང་
 རྟེ་ཐུགས་གཏུམ་པོས་ཆབ་སྤྱིད་སྟོན་ནམ་པ་སྟེར་ངེས་སྟེ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་
 ལ་གསོལ་བས་ལྷ་སྲས་གྱིས་སྟོ་བར་རྩ་རྒྱུ་གྱིས་བཀུམ། ཡབ་གྱིས་བཅུར་བཞེར་
 གར་སོང་ཞེས་གསུངས་པས་གྱི་བྲག་ཅན་དེ་བོར་ནས་དབྱ་རིང་རྒྱུད་རིང་པོར་
 སོང་ཟེར་སྟེ་བར་ཁང་རྩ་བོས། རྩེའི་ཐུགས་ངམ་འགྲུངས་ནས་གཡར་མཆུ་བྱུང་
 བར་རྩྱགས་ཐུགས་མ་བདེ་སྟོན་མཛོངས་བ་ཀུན་གྲོས་བྱས་སྟེ་སྟོན་ཆེན་པོ་
 མགོས་གྱིས་ཞལ་ཞེ་དགའ་གསུམ་རྩ་བཅད། ཆབ་སྤྱིད་ལུ་ནི་བཅན་པོ་མངའ་
 བར་གྱིས་ཟེར་ནས། མི་ཆོས་སྟན་བཅུགས་ལྟར་མཛོང་ནས་བཏང་། ཡབ་བྱུར་
 མཁར་རྩ་སྟོན་རྩ་གཤེགས་སོ་ཞེས་བྱུང་རོ།” །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིས་རྒྱ་
 སྲས་ལུ་ནི་བཅན་པོ་དེ་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་མེ་ཏོག་སྟོན་གྱི་སྲས་མ་ཡིན་པ་གསལ་
 ཏེ། རྒྱ་མཆོན་དང་པོ། རྒྱལ་སྤྱིད་སྲས་ཆུན་པ་ལ་སྟེར་བ་ནི་བོད་ལྗགས་ཡོངས་

གཤམ་ཡིན་ཞིང་། མེ་སྒོན་རང་གི་སྤྲུལ་ཆུང་པ་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་སྤྱོད་བ་ཤིག་དོག་
གིས་སྤྲུལ་ཆུང་པ་ལ་རྒྱུ་དུ་བྱེད་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་དོན་མེད་པ་ནི་
རྒྱལ་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་རེད། རྒྱ་མཆོན་གཉིས་པ། རྒྱལ་པོ་ཟུ་ནི་བཅན་པོས་
ཡབ་གཤེགས་རྗེས་ཡབ་ཀྱི་བཅན་མོ་རྣམས་ལས་ཕོ་ཡོངས་བཟའ་ལ་བྱམས་པ་
བྱས་སྟབས་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་མེ་རྟོག་སྒོན་ཁྲིམས་ཏེ་དུག་ཅན་གྱི་བཟའ་དངས་པས་
དབྱང་ལོ་ཉེར་བཞི་པ་ཤིང་སྤྱང་ལ་ཕོ་བྱང་ཡུམ་བུར་གཤེགས་སྟེ་ཆབ་སྤྱི་ལོ་
གཅིག་དང་ཟླ་བ་དགུ་བསྐྱུངས་སོ། །ཟུ་ནི་བཅན་པོ་ལ་བཟའ་དུག་སྤྱོད་ནས་
བཀྲོངས་པ་གསལ་བས་དེས་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་མེ་རྟོག་སྒོན་ཟུ་ནི་བཅན་པོའི་མ་
ཡུམ་མིན་པའི་བདེན་དཔང་བྱས་ཡོད།

འོ་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་ཟུ་ནི་བཅན་པོའི་མ་ཡུམ་དངོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དབྱང་
པ་བྱ་སྟེ། བཅན་མོ་རྣམས་ལས་མཁར་ཆེན་བཟའ་ནི་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་
གསང་ཡུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟགས་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་ཤིག་མེད་པའི་རྟགས་སུ་རེས། དེ་
བཞིན་དུ་འགྲོ་བཟའ་བྱི་རྒྱལ་མོ་བཅན་ནི་ཕྱིས་རབ་དུ་བྱུང་བས་དེ་ཡང་སྤྲུལ་
མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཡིན་པ་ཤེས་སྟེ། ཕོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅན་ནི་
སྤྱོད་སྤྱོད་དཔོན་པདྨས་བྱི་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་གྱི་མ་ཡུམ་གྱི་སྤྱོད་བ་ཡིན་པ་ལུང་
བསྟན་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཕོ་བྱང་དུ་གདན་དྲངས་པ་ཡིན་སྟབས། རྒྱལ་སྤྱོད་ཟུ་ནི་
བཅན་པོ་འབྱུངས་པའི་སྐབས་སུ་ད་རུང་ཕོ་བྱང་དུ་ཐེབས་མེད་པས་རྒྱལ་སྤྱོད་
གྱི་མ་ཡུམ་ཡིན་མི་སྤྱི་པ་རེད། དེས་ན་མཆོན་བཟའ་ལྟ་མོ་བཅན་ནི་རྒྱལ་
སྤྱོད་ཟུ་ནི་བཅན་པོའི་མ་ཡུམ་དངོས་ཡིན་དགོས། །

རྒྱལ་སྤྱོད་ཟུ་རྟོག་བཅན་པོའི་སྒྲོར་ལ། ཞང་སྒོན་གྱི་སྤྲུལ་དབྱུ་རྩ་རིང་པོ་
བསད་པས་ལོ་དགུ་བཅིག་ཆད་བཅད། དེ་ནས་ལྟ་སྤྱོད་ཟུ་རྟོག་བཅན་པོ་ཆད་
པ་འཁེལ་བ་བྱང་ནས་^① སྤྱོད་དྲངས་སྟེ་བསྒྲོ་བར་བྱས་པ་ལམ་དུ་སྤྱོད་ནས་བས་
ཆེབས་བཀྲོགས་སྟེ་ལྟང་ནས་རྟོ་གྱིར་འདས། ཞེས་རྒྱལ་རབས་ཡིག་ཆ་པལ་

① བྱང་ནས། ཞེས་པ་ཆད་པ་བྱང་། ཞེས་ཉེས་ཆད་བྱང་སྟེ་ཉེས་མེད་དུ་གྱུར་བའི་དོན།

ཆེད་ནང་དུ་ཕུ་ཏིག་བཅན་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་བསྐྱེད་སྦྱང་སྤྱོད་པ་མ་བཤད་ཀྱང་། ཡང་
 «མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»ལས། “རྒྱུ་དེ་ལས་བྱིས་པ་ལྟོ་མིག་བཅན་དང་གཅིག་
 བཞེས་པ་ལྷགས་སྤྱེལ་ལ་གཤེགས་ནས་ཕུ་ཏིག་བཅན་པོ་བསྐྱོས། ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
 སྤྱི་དང་བསྐྱེད་སྦྱང་ནས་མེ་སྤྱང་ལ་འདས་སྟེ་རྩ་ཅེ་བཅན་པོ་བསྐྱོས། ལོ་བརྒྱད་སྤྱི་དང་
 མཛད་ནས་ཤིང་སྤྱེལ་ལ་འདས་སྟེ་སང་ན་ལེགས་བསྐྱོས། ཞེས་ཕུ་ཏིག་བཅན་པོ་
 དང་། སང་ན་ལེགས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱེ་མཆེད་འབྱིང་པོ་རྩ་ཅེ་བཅན་པོས་རྒྱལ་ས་
 བྱས་པ་སོགས་རྩུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་སྤང་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་པལ་ཆེར་
 དང་ཆལ་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་
 བྱིས་སོ།” ། ཞེས་སྤྱི་དང་བཅན་པོ་ཕུ་ཏིག་བཅན་པོས་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་དང་
 བསྐྱེད་སྦྱང་སྤྱོད་པའི་ཡིག་ཆ་དང་གི་ཁྱད་སྤྱང་སྤྱོད་པ་མ་ཟད། རིགས་པས་དཔྱད་
 བྱེད་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱལ་སྤྱི་དང་གསུམ་པ་ཕུ་ཏིག་
 བཅན་པོ་འཕྲུལ་སྤྱོད་ན་ལེགས་མཛད་ཡོན་མ་ཡུམ་སུ་ཡིན་དང་། འབྱུངས་དུས་
 བཅན་པོ་སྤྱོད་པ་དམིགས་བསལ་དཔྱད་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འོག་དུ་ཕུ་
 ཏིག་བཅན་པོ་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་བཤད་པར་བྱའོ།

བརྒྱད། ཕུ་ཏིག་བཅན་པོ་

ལྷ་སྤྱི་ཕུ་ཏིག་བཅན་པོ་འབྱུངས་པའི་དགའ་སྟོན་དེ་ «མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་» དང་ «རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་» ལྟར་དུ་ངེས་པར་མཛོང་སྟེ། བྱིས་པ་
 དཔྱད་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ལོ་ལ་འཁེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོན་ཀྱང་དུག་རྩུའི་
 སྟོན་གཅིག་མི་འགྲིག་པ་ནི་གོང་བཤད་ལྟར་རོ། རྒྱལ་རབས་དེ་བཞེས་པལ་
 ཆེར་ལས་འདི་ཉིད་རྒྱལ་སར་ཐེབས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བརྒྱན་ལ་སྤེལ་
 སྐབས་ཡུམ་གྱིས་དུག་བཏང་ནས་གྲོངས་ཞེས་པ་དེ་མི་འགྲིག་སྟེ། རྒྱལ་པོ་
 འདི་དེ་རིང་ལ་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་དབུལ་སྐྱུག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པར་
 བྱས་ཀྱང་རང་རང་སོ་སོའི་སྟོན་བསགས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟོམས་མ་ཐུབ་པ་
 རེད་ཅེས་དམངས་སྤྱོད་ཡན་ལ་ཡང་བྱུང་གདལ་དུ་སོང་ཡོད་པས། དེ་ལྟར་
 ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བརྒྱན་གྱི་རིང་དབུལ་སྐྱུག་ལན་གསུམ་སྟེ་ཅི། ལན་གཅིག་

སྟོམས་པར་བྱས་ནས་སྤར་ཡང་བྱང་ཁྱགས་པའི་དུས་ཡུན་ལའང་ཐེ་ཆོམ་ཆེ་སྟེ།
 དང་པོ་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བགོ་བཤའ་བྱེད་
 པ་ལ་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་རྩལ་དམག་ཤུགས་རི་ལྟར་ཆེན་ཡང་། མ་མཐར་ཟླ་བ་
 གཉིས་གསུམ་གྱི་རིང་ལ་གྲོས་བསྟར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་
 བགོ་བཤའ་བྱས་རྗེས་ཆ་སྟོམས་ཀྱིས་ཡོངས་སྟོན་པ་ལ་མ་མཐར་ལོ་གཅིག་གི་
 རྗེས་ཅམ་ན་གཞི་ནས་དབུལ་ཕྱག་གི་བྱང་གཞུག་རྒྱལ་ས། ལམ་སང་ཤིང་དང་
 རྩོ་གཉིས་ལྟན་དུ་མེ་ལ་བསྟེགས་པ་ནང་བཞིན་སྐད་ཅིག་ཅམ་གྱིས་དབུལ་ཕྱག་
 གི་བྱང་འབྱེད་མི་རུས་པ་ནི། རིག་པས་བརྟག་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་ཐུབ་པ་དེ་ལྟར་
 རེད། 《རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ་》ལས་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས། “ངའི་མངའ་འོག་
 འདིར་མི་རྣམས་ལ་ལྟོགས་ཕྱག་བྱང་པར་འདི་ཅམ་འོང་བ་མི་འོས་གསུངས་ཏེ།
 ལྟོགས་ཕྱག་ལན་གསུམ་སྟོམས་པས། ལོ་རེ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཕྱག་པོ་རྣམས་ནི་
 སྤར་ལྟར་ཕྱག་དབུལ་པོ་རྣམས་ནི་སྤར་ལྟར་ལྟོགས་པས་” ཞེས་ལྟོགས་ཕྱག་
 གི་བྱང་པར་ལན་རེ་བྱེ་བ་ལའང་ལོ་རེ་འགོར་བ་དངོས་སུ་གསུངས་བཞིན་དུ་
 ཡུམ་ལོག་ལྟ་སྟེ་ཏེ་སྤས་ལ་གསོལ་ངན་དྲངས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་ལོ་
 གཅིག་དང་ཟླ་བ་དགུ་ལ་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་ནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་པོ་བྲང་ཡུམ་
 བྱར་གྲོངས་སོ་ཞེས་རང་ཆོག་སྤྱི་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཉམས་མཚར།
 ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་གཤམ་པས་འདི་ལ་དོགས་སྟོང་དང་དག་ཐེར་གནང་བ་
 ལ། ལྟ་པ་ཆེན་པོས་བཀའ་བཏུན་གནང་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་བསོད་གཤམ་གྱི་
 གསུངས་ལ་བདེན་དོན་ཆེ་སྟེ། འདི་འཇིག་རྟེན་རང་རྒྱུད་པའི་དོར་འཇིག་རྟེན་
 ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་
 བ་བདུན་ཞེས་པ་དེའང་ཡབ་འདས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་ཟིན་
 པ་དང་འདས་ཞེས་པ་དེ། རྒྱལ་སྲིད་བཟུངས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་
 དུ་འབྲུལ་ཏེ་མོར་བར་སེམས། ཡང་ན་ལོ་བཅུ་བདུན་ཞེས་པ་དེ་ལོ་གཅིག་དང་
 ཟླ་བ་བདུན་དུ་འབྲུལ་བཅོ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་སྟུང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་
 དངོས་ནི། ཟུ་ལྷག་ཉེ་སྟེ་ལོ་762ལོར་ཡབ་བློ་སྤྱོད་བཅན་དང་། ཡུམ་

ཡི་གེ་གཞན་ལས་འཛམ་གླིང་གཞིས་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས་ནས་སུམ་གཅིག་བརྒྱ་བའི་མིར་ཞང་རྒྱ་ཆ་ལྷ་སྤང་གིས་དབུ་ཅི་བར་ཁང་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྐོས་ཁྲུམ། ཞང་གི་བུ་དབུ་རིང་སྒྲོ་སྤང་བ་ན་ལྷ་སྐྱུ་ལྷ་ཏིག་བཅན་པོ་ནང་ཏུ་འཁོན་རིངས་པ་བཀག་པས་སྐོས་ཏེ་དབུ་རིང་བསད། དབུ་ངང་རིང་རིང་པོ་དེ་རྒྱང་རིང་རིང་པོར་བཏང་ཡོད་གསུངས་པས་ཞང་ལ་ངོ་ནག་པ་ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་ཞེས་སྤང་། གློན་ཆེན་པོ་མགོས་ཀྱིས་བཅད་པའི་ཞལ་སྒྲི་དགའ་གསུམ་

② ལྷ་ནམ་པ་ནི་ཁྲིའི་དུ་བཅན་གྱི་མ་ཡུམ་གྱི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཡིན། དེས་ན་ཆབ་སྲིད་ཁང་པོའི་ལག་
རྒྱ་ཤོར་དོག་ལྷ་པུ་ཞིག་གྱུར་འདུག།

ནི། མགོས་ཀྱི་མཆོད་ནས་བྱུང་མཁར་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཅར་ཞལ་ལྷེ་ལེན་དུ་ཤོག་
ཅིག་ཟེར་ཏེ་རྟ་བཞོན་ནས་སོང་། དེར་ཕྱིན་པས་རྡོའི་མཆོད་རྟེན་འོག་མ་ལ་
ཡི་གེ་བྲིས་ནས་རྗེས་འབངས་བསད་ན་མས་བྱ་བརྟུང་པ་དང་འབྲས་སྟེ་ཐབས་
མེད་ད་དུང་མཆོད་རྟེན་བར་མར་དྲིས་ཟེར་བ་བྱུང་བས། རྒྱལ་པོ་ཡབ་སྲས་
མཉེས། བར་པ་ལ་འོན་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་བསད་ན་འབངས་ཀྱིས་མི་ལང་རྒྱལ་པོ་
ལ་འབངས་མི་ཆད་དུ་འགྲོ་ད་དུང་གོང་མར་དྲིས་ཞེས་པ་མཐོང་བས་འབངས་
རྣམས་དགལ། གོང་མ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བྲིས་མ་བསྐྱུངས་ན་འབངས་ལ་
བྲིས་མི་འཆགས་པས་ལྷ་སྲས་ལོ་དགུ་བྱུང་དུ་སྐྱུགས་ལ་ཞང་ལ་སྟོད་དུ་ཡུལ་
གྱུ་གཅིག་བྱིན། ཞེས་བྱུང་བས་སྣ་ནམ་པ་དགའ་སྟེ་དགའ་གསུམ་དུ་གྲགས་
སྟངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དགུ། བྱ་ཏིག་བཅན་པོ།

ལྷ་སྲས་འབྲིང་པོ་བྱ་ཏིག་བཅན་པོ་ནི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་པལ་ཆེ་བའི་
ནང་དུ་བྱ་ཏི་བཅན་པོ་སྐྱུ་གཤེགས་སྐབས་འདི་ཉིད་རྒྱན་དངས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་
གཏད་རྒྱལ་སྣ་ནམ་པས་ཆིབས་དཀྲོགས་ཏེ་འདས་ཞེས་གསུངས་འདུག །འོན་
ཀྱང་《དེབ་དམར་》དང་《དེབ་སྟོན་》སོགས་སུ་སྲས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་
ཀྱིས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་རྒྱལ་གསལ་ལ། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་》ལས་ཀྱང་། “ཆོས་
རྒྱལ་འདི་ལ་སྲས་མཆོད་གསུམ་བྱོན་པའི་ཆེ་བ་བྱ་ཏི་བཅན་པོ། འབྲིང་བ་བྱ་
ཏུམ་བཅན་པོ། རྒྱུང་བ་བྱ་ཏིག་བཅན་པོ་འཕ་ས་ད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དུ་
གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་སྤྲོ་ནས་སྤར་སྟེལ་ཞིང་།” ཞེས་སྲས་ཆེ་
འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་ཀྱིས་སྲིད་བསྐྱུངས་རྒྱལ་འཕོད་པ་འདི་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་
དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་དུ་སྤང་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་
གསར་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་འབྲེལ་བའི་སྐོར་བཤད་པ་ལས། ཀྱིན་ཡོན་
(貞元)ཁྱི་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ལོར་ 804བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་གོངས་པ་དང་། 《ཐང་
ཡིག་གསར་མ་》 ལས་ལོ་དེར་བཅན་པོའི་གཙུང་ཁྲིར་འཕོད་རྒྱལ་བཤད་པ་
དང་། 《དེབ་སྟོན་》 དུ་གཙུང་ཁྲི་ལྟེ་སྟོང་བཅན་ཤིང་སྟེལ་ལོར་ཁྲིར་འཕོད་

ཚུལ་གསུངས་པ་བཅས་ཀྱི་ལོ་ཚིགས་ནི་སྤྱི་ལོ་804ལོར་གཅིག་མཐུན་དུ་བབ་པ་
 དང་། ཡང་《ཐང་ཡིག་གསར་མ་》ལས། གྱིན་ཡོན་བྱི་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པ་སྤྱི་
 ལོ་796ལོ་པའི་ལོར་རྗེ་བཙན་ཟེར་བ་ཞིག་བཀོངས་པ་དང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་
 བཙན་པོ་ཞིག་འདས་ནས་ལྷ་སྤྲུལ་ཤིག་རྒྱལ་སར་འཁོད་ཚུལ་དང་། ཐང་
 ཡིག་རྒྱུང་མ་ལས་ཀྱང་གྱིན་ཡོན་བྱི་ལོ་བརྒྱ་གསུམ། སྤྱི་ལོ་797པའི་ལོར་བཙན་
 པོ་དཀོངས་པ་དང་། དེའི་སྤྱི་ལོ་སྤྲུལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་སར་བཞུགས་པ་དེ་འདས་
 རྗེས། སྤྲུལ་འབྱིང་བ་རྒྱལ་སར་བཏོན་ཚུལ་སྐོར་འཁོད་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་དུ་
 དཔྱད་ན། བཙན་པོ་བྱི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཙན་འདས་པའི་སྤྱི་ལོར་སྤྲུལ་ཆེ་བ་འདས།
 སྐབས་དེར་སྤྲུལ་འབྱིང་བ་རྒྱལ་སར་འཁོད་དེ་རྒྱལ་སྤྱིད་ལོ་ཤས་བརྒྱུངས་ཏེ་
 འདས་རྗེས། སྤྲུལ་རྒྱུང་བ་རྒྱལ་སར་འཁོད་པར་མངོན་པ་བཅས་ལེགས་པར་
 བསྒྲིག་ཆོ་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལྷར་ལུ་ནེ་བཙན་པོ་ཡབ་འཚོ་བཞུགས་ཀྱི་སྐབས་
 ལ་རྒྱལ་སར་བཞུགས་ཏེ་ཡབ་རྒྱལ་པོ་འདས་པའི་ལོ་གཅིག་དང་ཟླ་བ་བདུན་
 ཀྱི་རྗེས་ལ་སྤྲུ་གཤེགས་ཤིང་། དེ་མ་ཐག་འབྱིང་པོ་ལུ་ཏིག་བཙན་པོས་རྒྱལ་ས་
 མངོད་དེ་ལོ་ངོ་བརྒྱད་སྤྱིད་བརྒྱུངས། དེ་ནས་ལུ་རུག་བཙན་པོ་འཕམ་བྱི་ལྡེའུ་
 སྤྱོད་བཙན་བྱིར་འཁོད་པ་བཅས་སྤྱར་ན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགྲིགས།
 གལ་ཏེ་སྤྲུལ་འབྱིང་པོ་ལུ་ཏིག་བཙན་པོ་བྱིར་ཕ་བཞུགས་པ་ཡིན་ན་རྒྱ་ནག་གི་
 གྱིན་ཡོན་བྱི་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ནས་ཉི་ཤུའི་བར། སྤྱི་ལོ་797-804ལོ་ངོ་བརྒྱད་ཅུ་
 ལ་བོད་ལ་རྒྱལ་པོ་མེད་པར་འབྱུང་དགོས་པས་དེ་ལྷར་རྒྱལ་ས་སྤྱོད་པར་ལུས་
 པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀར་མ་གྲགས་པས་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཞི་འཛིན་མེད་
 པར་འབྱུར་ངེས་བཅས་ཡིན། དེས་ན་བཙན་པོ་འདིའི་ལོ་ཚིགས་དངོས་ནི།
 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལྷར། ལུ་ནེ་བཙན་པོ་འབྱུངས་པའི་སྤྱི་
 ལོའི་རྒྱ་ལོས་ཏེ་རུག་རུའི་སྐོར་གཅིག་ཕྱིར་བརྒྱད་བྱས་པའི་སྤྱི་ལོ་763ལོར་ཡབ་
 རྒྱལ་པོ་བྱི་སྤྱོད་ལྡེའུ་བཙན་དང་། ཡུམ་ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་མེ་ཏོག་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་
 སྤྲུལ་སྤྱུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་ཡབ་བྱི་སྤྱོད་སྟོན་
 སྤྱུབ་ལ་གཤེགས་ནས་གཅིན་ལུ་ནེ་བཙན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད། དགུང་ལོ་མོ་

བཞི་པ་འོ་སྐབས་ཡབ་གཤེགས། སྔ་ལྔ་པ་མེ་སྒྲུང་ལོ་སྟེ་ལོ་797ལོར་གཅེན་ལུ་
 བེ་བཅན་པོ་འདས་ནས་ལུ་ཉིག་བཅན་པོ་རང་ཉིད་རྒྱལ་སར་འཁོད། དགུང་
 ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་འི་ཤིང་སྟེ་ལོ་སྟེ་ལོ་804ལོར་སྐྱ་གཤེགས། འདི་འབྲུངས་ལོ་ལས་
 གཞན་ཐམས་ཅད་དེབ་སྟོན་ལྟར་དུ་བཀོད་པ་དང་། ལུ་ཉིག་བཅན་པོ་ཞེས་པ་
 གྲུས་འབྲིང་བའི་མཆན་ཡིན་མིན་སྟོར་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་མི་འདྲ་བ་སྟེ་ཆོགས་
 པ་ཞེས་སྟུང་ཡང་འདིར་《མཁས་པ་འི་དགའ་སྟོན་》ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན། །

བཅུ། སྤྱུ་རྒྱ་བཅུན་པོ།

རྒྱལ་སྤངས་མུ་རུག་བཅན་པོ་ནི། ཡལ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྟོང་ལྷུ་བཅན་དང་།
 སོ་ཡོངས་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་གཉིས་ཀྱི་སྤངས་མུ་རྩ། གླི་ལོ་782པའི་ལོར་སྤྲ
 འབྲུངས། བཅུན་གཞན་སང་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དང་། ཁྲི་ལྷེ་གཙུག་བཅན་
 ཡང་ཟེར། དགྲང་ལོ་བཅུ་རུག་པར་གཅེན་མུ་ནི་བཅན་པོ་སྟོངས་ཤིང་མུ་རྟིག་
 བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་བཞུགས། དགྲང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤེལ་གླི་ལོ་804
 ལོར་གཅེན་མུ་རྟིག་བཅན་པོ་སྤྲ་གཤེགས་པ་དང་། འདི་ཉིད་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ལ་
 བཞུགས་ནས་སྤྲ་བསྐྱངས། བཅུན་པོ་བཟའ་ལེགས་མོ་བཅན་དང་། ཅག་རོ་
 བཟའ་བཅན་རྒྱལ་རྣམ་གཉིས་ཁབ་རུ་བཞེས། བཅུན་མོ་ཆེ་བ་ལ་ལྷ་སྤངས་
 གཙང་མ། ཁྲི་གཙུག་ལྷེ་བཅན་རལ་པ་ཅན། ཁྲི་དར་མ་ལྷ་རུམ་བཅན་པོ་བཅས་
 གསུམ་དང་། བཅུན་མོ་རྒྱུང་བ་ལ་ལྷ་རྩེ་དང་། ལྷན་གྲུབ་གཉིས་བཅས་ལྷ་
 འབྲུངས། དགྲང་ལོ་སོ་བཞི་གླི་ལོ་815པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་སྤྲ་གཤེགས། བང་
 མོ་འཕུལ་རྒྱལ་གྱི་མདུན་རུ་བཅེགས་པ་དང་། བང་མོའི་མིང་ལ་རྒྱལ་ཆེན་
 འཕུལ་གྱི་རི་པོ་ཞེས་ཟེར། །ཤོང་གསལ་མུ་རུག་བཅན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་ལ་
 མཐའ་དབྱེད་རྩེད་ཟད་བཤོད་པར།

ཐུལ་སྐྱེས་ལུ་རྒྱལ་བཅོན་པོའམ་གྱི་ཕྱི་གཙུག་བཅོན་འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་
 ཚེགས་དང་མ་ཡུམ། བྱིས་བཞུགས་ཀྱི་རུས་ཚོད་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཅུང་ཟད་
 དཔྱད་དགོས་ན། 《ཚེས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “དེ་ཡང་སྐྱེས་
 བཞི་པ་གྱི་ཕྱི་སྐོར་བཅོན་ནམ་མེད་གྱི་དཔྱད་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞིས་པའི་མེ་པོ་

སྤྲུག་ལོ་ལ་རྒྱལ་སར་བསྐྱོད། སྤོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་བཅན་པོ་ཐུ་རྒྱུང་
 འདིས་རྒྱལ་པོ་འོང་མི་འོང་སང་ན་ལེགས་ཞེས་བསྐོས་པ་དང་སྤྱེ་འབྱིང་བག་
 ཏུ་བཞུགས་པ་ཅིག་ཡོད་པས་སང་ན་ལེགས་འདིང་ཡོན་ཞེས་མཆན་གསོལ་
 བར་གྲགས།” ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་དབྱུང་གཞི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་
 815 ལོར་མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འི་སྲིད་ཁྱིམ་འཁོད་ཅིང་།
 དེ་ནས་ལོ་ངོ་བདུན་པར་སྤྱི་ལོ་821ལོར་རྒྱ་ཡུལ་ཏུ་བོད་རྒྱ་མདུན་མའི་བཀའ་
 གཅིགས་ཀྱི་རྩྭ་རིང་བསྐྱུངས། དེའི་ཕྱི་ལོ་འི་རྒྱ་སྤྲུག་ལོར་བོད་ཏུ་ལྷ་སའི་གཙུག་
 ལག་ཁང་མདུན་ཀྱི་རྩྭ་རིང་བསྐྱུངས་པ་ནི་བོད་རྒྱ་རྩྭ་རིང་གསུམ་གྱི་ཡིག་ཆ་
 གཅིག་མཐུན་ཡིན་སྟབས་གཡེ་མེད་ཀྱི་བདེན་དཔང་ཡིན། །བོད་རྒྱ་བཀའ་
 གཅིགས་ཀྱི་རྩྭ་རིང་བསྐྱུངས་པའི་ལོ་དེར། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་དགུང་ལོ་
 བཅུ་བདུན་ཡིན་པ་ཡིག་ཆ་དེ་དག་མཐུན། དེས་ན་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གྱི་
 འཁྲུངས་ལོ་དེ་སྤྱི་ལོ་806 པའི་མེ་བྱི་ཡིན་པ་མེ་ཆོམ་བྲལ། །མངའ་བདག་ཁྱི་
 རལ་ནི་རྒྱལ་པོ་ཐུ་རྒྱུག་བཅན་པོ་འཕ་སང་ན་ལེགས་ཀྱི་སྤྲུག་གཉིས་པ་ཡིན་པ་
 གསལ་ཤི། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་སྤྲུག་ལྟ་སྤྲུག་
 གཅིང་མ། ཁྱི་གཙུག་ལྟ་བཅན་རལ་པ་ཅན། ཁྱི་དར་མ་ལྟ་རུམ་བཅན། ལྷ་རྩེ།
 ལྷུན་གྲུབ་ལྟ་སྟོན། །ཀྲན་མཁྱེན་བྱས་ལྷ་རྩེ་ལྷུན་གྲུབ་ཅེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཁྱི་ཆེན་
 པོ་བསྐྱུན་ནས་ལྷར་མཇོད་སྤང་། འདི་རྣམས་བཅུན་མོ་ཆེ་བའི་སྤྲུག་སྤྲུམ་
 གསུམ་དང་རྒྱན་མའི་སྤྲུག་ཕྱི་མ་གཉིས་ཞེས་ཁ་ཅིག་འཆད་ལ། ཇི་ལྟར་ན་ཡང་
 སྤྲུག་རྒྱུང་བ་གཉིས་སྤྲུག་རྒྱུང་བར་གསེགས་པས་བང་སོ་ཡང་མེད་ཏོ།” །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་པའི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཐུ་རྒྱུག་བཅན་
 པོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞེས་པའི་མེ་སྤྲུག་ལོར་རྒྱལ་སར་བསྐྱོད། ཞེས་པ་དེ་
 ལོ་རྟགས་མེ་སྤྲུག་ཅེས་པ་ནོར་བཅོམ་ལས་ལོ་གྲངས་དེ་དོན་དང་མཐུན་པ་
 མཐོང་ཤི། སྤྲུག་གཉིས་པ་ཁྱི་རལ་འཁྲུངས་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཐུ་རྒྱུག་བཅན་པོ་
 དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་བེན་པའི་ལོ་དེར་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཐུ་རྟིག་བཅན་པོ་འཕ་རྒྱུང་
 ཅོ་བཅན་པོས་ལོ་ངོ་བརྒྱད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྱེ་འདས་གོངས་བྱུང་པའི་ལོ་དེ་སྤྱི་

[illegible]

འོ་ན་རྒྱལ་སྐུ་མུ་རྒྱལ་བཅན་པོའི་མ་ཡུམ་དོན་དངོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
ཁོ་པོས་རིགས་ལམ་གྱི་སྒྲིན་ས་དབྱུང་པར། རྒྱལ་སྐུ་མུ་རྒྱལ་བཅན་པོ་སངས་རྒྱ་
ལགས་མཇིང་གི་མ་ཡུམ་དངོས་ནི་ཕོ་ཡོངས་བཟའ་ཡིན་ངེས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་782ལོ་
དེར་ཕོ་ཡོངས་བཟའ་དབྱུང་ལོ་ནི་ཤུ་ལྷག་ཟིན་པའི་མོ་གཞོན་ཞིག་ཡིན་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་བྲི་སྤྱོད་
ལྟུ་བཅན་གྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་ཡུང་བསྟན་ཞུས་པའི་ལན། «མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་» ལས། “ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་བཅན་པོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ལ་ཐུགས་ཤིན་
ཏུ་བཅགས་པས་སློབ་དཔོན་བརྩེ་ལ་བདག་གི་ས་མ་གར་སྐྱེས་ཞུས་པས་ཡབ་
ནི་རྒྱ་གར་ན་སྐྱེས་སྟེ་ད་ལྟ་སློབ་སྦྱངས་བྱེད་ཅིང་། བརྩེ་ཏ་མཁས་པ་ཅིག་ཏུ་
བྱས་སྟེ་ཁྱོད་གྱི་དཔོན་སྐུ་གྱི་རུས་སུ་བོད་ཏུ་བྱོན་ཡོང་། ཡུམ་ནི་བྱུར་མཁས་
ན་དབྱལ་པོ་བཟའ་མའི་བྱ་མོར་སྐྱེས་མོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཡུམ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་
བས་བཅུན་མོ་བཞེས་སྟེ་གསེར་གྱི་བདག་མོར་བསྐྱོས། ཡབ་ནི་ད་ན་ཤི་ལ་ཡིན་
ཞེས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་།” །ཞེས་སྐབས་དེར་དབྱལ་པོའི་བྲིམ་ཏུ་སྐྱེས་པའི་བྱ་མོ་ཆུང་
ཏུ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤུ་རུའི་ཡུང་གིས་ཟིན་པའི་སྤྱིར། །དེ་ལྟར་ན་བྲི་སྤྱོད་ལྟུ་
བཅན་དབྱུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྲི་ལོར། བཅུན་མོ་གཞོན་མ་ཕོ་ཡོངས་
བཟའ་དབྱུང་ལོ་ནི་ཤུ་ལྷག་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། སྐྱེས་པའི་
ཡུམ་དང་། སྐྱེ་བའི་རུས་ལོ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དང་མཐུན་པ་
ཞིག་ཆགས་འདུག །

བུ་གཅིག | ཁྱི་བུ་གཅིག་སྤྲོ་བའི་ཁྱི་རལ་པ་ཅན།

ལྷུ་པ་པོ་འདི་ཉིད་མ་གྱི་ལོར་འབྱུངས་པ་ཚོས་འབྱུང་དེའི་ཐེར་པལ་ཆེར་ཞལ་
མཐུན་ཡང་རྒྱལ་ཁུངས་སྐོར་གཅིག་གིས་སྤྱིས་སྤྱོད་འདུག་ཅིང་། 《བསྐྱེད་ཆེས་
ཀུན་བརྒྱས་》ལས། “ཀུན་མཁྱེན་བསྐྱེད་ཆེས་སུ་རིག་མཁན་བརྒྱ་གཅིག་པ་ལྷུ་
དགས་ཁྱེད་ཆེས་འགོ་བཅའ་པའི་ལོ་ལ་མངའ་བདག་གི་རལ་ཅན་འབྱུངས་
པར་གསུངས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁུངས་སྐོར་གཅིག་གིས་སྤྱོད་ཅིང་།” ཞེས་གསུངས་འདུག་

ཀྲང་དོན་དུ་ལོ་དེ་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “ཅན་པོས་
 ལོ་བརྒྱ་བདུན་བཞེས་ཤིང་། རྒྱ་རྒྱུ་ཁྱུང་(穆宗)གིས་རྒྱལ་ས་བྱས་ནས་ལོ་
 བརྒྱ་བཞི་པ་རྒྱ་ལོ་རྒྱལ་གི་ལོ་ལ་ཆད་མལ་གྱོ་བོར་བ་རྒྱལ་ས་བྱས་ཤིང་། བོད་
 ཀྱི་གནའ་ཆད་རྒྱ་ལོ་རྒྱལ་གི་ལོ་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་དྲུག་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་
 ལ་འཛེགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གཅིགས་བབྱང་རོ་ཞེས་དང་། 《གཙུག་ལག་ཁང་མདུན་
 རྒྱ་རྒྱུ་རིང་གི་རོ་བཤུས་ཡི་གེ་》ལས། “བོད་ཆེན་པོའི་མྱིང་ནི་རྒྱུད་རྒྱལ་ལོ་
 བདུན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་མྱིང་ནི་ཅང་ཀེང་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤང་གི་ལོའི་དགུན་
 ཟླ་ར་བའི་ཆོས་བརྒྱ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ནས་རྒྱ་ཡིས་གཅིགས་བབྱང་
 རོ་། བོད་ལུལ་ནི། ལོ་བྱང་ལྷ་སའི་ཤར་ཚུགས་རྒྱ་རྒྱུད་ཆོས་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་
 ལོའི་མྱིང་རྒྱུད་རྒྱལ་ལོ་བརྒྱད། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོའི་མྱིང་ཅང་ཀེང་ལོ་གཉིས།
 རྒྱ་ལོ་རྒྱལ་གི་ལོའི་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་པོ་ཆོས་དྲུག་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་
 ཏེ། བོད་ཀྱི་གཅིགས་བབྱང་རོ་།” ཞེས་རྫོང་རིང་འཛེགས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་
 གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བྲི་ལོ་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དབྱང་ལོ་བཅས་གསལ་པོར་
 བཟུང་པའི་གོང་མ་ལུ་ཁྱུང་གི་བྲི་ལོ་དང་པོ་ནི་ཁྲང་ཆིང་(长庆)གི་ལོ་དང་པོ་
 ལྷགས་སྤང་གྱི་ལོ་821ལོ་དེ་ཡིན་པ་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྒྱལ་ས་ལས་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། རྒྱ་རྒྱལ་འདི་ནས་ཀྱེན་དུ་བབྱངས་པའི་ལོ་རོ་བརྒྱད་
 པ་ནི་ཤིང་ལྷག་དང་། དེ་ནས་ཡར་འདིད་བྱས་པའི་བརྒྱ་བདུན་པ་ནི་མེ་བྲི་
 ལོ་ཉ་ག་ཉ་ག་འཁེལ་ཡོད། དེ་ལྷར་ན་རྒྱལ་པོ་འདིའི་ལོ་ཆོས་དངོས་ནི། གོང་
 གསལ་ཆོས་འབྱུང་པལ་ཆེར་འཁོད་པའི་མེ་མོ་བྲི་ལོ་དེའི་རྗེས་ཀྱི་དྲུག་ཅུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 དེའི་མེ་བྲི་རྒྱུ་ལོ་806ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། དབྱང་ལོ་བརྒྱ་པ་ཤིང་ལྷག་གྱི་
 ལོ་815ལོར་རྒྱལ་སར་འཁོད། བརྒྱ་དྲུག་པ་ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱ་དང་འདུམ་
 བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་དུ་རྫོང་རིང་བསྐྱངས། བརྒྱ་བདུན་པའི་རྒྱ་ལོ་ལོར་བོད་དུ་
 རྫོང་རིང་བཅུགས། དེའི་མྱི་ལོར་རྫོང་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས། དབྱང་ལོ་སོ་དྲུག་
 པའི་ལྷགས་བྱ་གྱི་ལོ་841ལོར་མལ་གྱོ་ཞམ་པའི་ལོ་བྱང་ན་རྒྱན་ཆང་ཚུས་པར་
 བཞེས་ཏེ་གསེར་བྲི་ལ་གཟིམས་པ་ལ། དབས་རྒྱལ་ན་ཅན་དང་། ཅན་རོ་ལྷ་

ལོད། ལེགས་སྒྱུ་བཅན་གསུམ་གྱིས་དབུ་ལྷག་ཏུ་བསྐྱོར་ནས་བཀོངས་པ་
བཅས་གཏན་ལ་འགོལ་བྱུང་ངེས་ཡིན། །

མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་པ་བཀོངས་པའི་སྐྱོར་ལ། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་》ལས། “དེ་ཡང་འབངས་ཀྱི་བྱ་བྱིས་པ་སྤྱུའི་མགོ་འདྲ་བ་ན་བ་ལ་
སྒྱུ་རིས་ཡོད་པ་དབངས་རྒྱལ་རྟོ། ཞེས་པ་ཅིག་བྱུང་སྟེ་བྱིས་པ་མང་པོའི་ཁྲིད་
ན་ཅེ་ཞིང་ཡོད་པའི་ཆོ་སྟོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས་རྟོ་ཞོན་སྟེ་བྱིན་
པ་ན་བྱིས་པ་དེ་དག་ཅེ་པ་ལས་ཆར་བྱུང་བས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྟོས། དེ་གོས་
སྤང་ནས་བྱེ་མའི་སྤང་པོར་སྤྲས། གཅེར་བྱར་རྒྱ་ནང་དུ་ཞུགས། ཞིབ་མ་མགོ་ལ་
བཀའ་སྟེ་བསྟན་པར་སྟོན་ཆེན་པོས་མཐོང་བས་མ་རུངས་པ་ཅིག་ཏུ་ཤེས་སྟེ།
ནས་སུ་མ་སྒྲིན་པར་སྒྲུབས་སུ་བཅར་དགོས་པ་ཅིག་དེ་ན་འདུག །ཅིས་པ་ཁ་
ནས་ཤོར་སྐད། ས་ཆོད་སྟེབས་པ་དང་དེ་སྐད་དག་ཏུ་ཤོར་བ་བྱིས་པ་དེས་དུན་
ནམ་བུ་དགོས་སྟུང་ནས་བྱིར་ལོག་སྟེ་རྟ་ལྷག་པོར་བ་ལྟར་བྱས་ནས་མཐོང་
ངམ་དྲིས་པས་བྱིས་པ་དེ་ན་རེ། བྱིད་རང་སྒྲུབས་གཙོར་ཟེར་ཅ་ན་ལག་ན་
འདུག་ཟེར་སྐད། དེ་ཐུག་རང་གི་སྒྲུལ་པ་ཡིན་པས་ཤེས་ནས་ཞེ་བཞག་བྱས།
བྱིས་དེ་སྟོན་པོར་རྒྱུད་ནས་དབངས་སྒྱུ་རྩ་ཅན་དུ་གྲགས། །

ཆོས་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་དམ་པས་སྟོན་པོ་ཕྱིག་ལ་དགའ་བ་རྣམས་སྐྱོ་སྟེ་རང་
ཅག་འདི་ཅམ་དུ་གུ་དོག་པ་ཅིས་ལན་ཟེར་བ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་རབ་དུ་བྱུང་
བ་ལ་སྤང་མིག་བལྟས། མཚུབ་མོ་ཀེར་སྟེ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ལན་ཟེར་བ་རྒྱལ་
པོས་གསན་ནས་དཀོན་མཆོག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་རིགས་ཀྱིས་དེའི་མིག་བྱུང་
མཚུབ་མོ་ཆོད་ཅིས་བཀའ་བསྒྲུལ་རྟོ། །དེ་ནས་ནང་སྟོན་གཏུག་པ་ཅན་
འགའས་ཆོས་ཁྲིམས་བཤིག་པར་བཀོས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་མ་བཀོངས་ན་ཆོས་
ཁྲིམས་བཤིགས་པར་མི་རུས་ཟེར། ལ་ལ་ན་རེ་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཀྱང་ལྟ་སྤྲས་
གཙང་མ་དང་། བཅུན་མོ་ངང་རྒྱལ་མ་དང་བན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོད་པས་
བཤིག་མི་རུས་ཟེར། དེར་དབངས་སྒྱུ་རྩ་ཅན་གྱིས་སྟོན་དུ་དེ་དག་མེད་པར་
བྱས་ལ་དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་བཀོང་ཟེར་ནས་མོ་མ་སྤྲུམ་མཁན་རྣམས་ལ་རྟེན་པ་བྱིན་

སྟེ། ལྷ་སྲས་གཙང་མ་འདིར་བཞུགས་ན་རྒྱལ་ཁྲིམས་འདིག་པས་སྤྱུག་དགོས་
 ཟེར་རུ་བཅུག། །དེ་ཀྱན་རུ་གྲགས་པའི་ཆོ་རྒྱལ་པོའི་སྟུན་རུ་གསོལ་ནས་མོན་
 ཡུལ་རུ་སྤྱུག་པར་བྱས། དགེ་འདུན་ལོ་པའ་རྒྱལ་སྤྱི་གཙང་པོའི་ཆབ་ཁ་
 བར་བསྐྱལ་བས། ལྷ་སྲས་གཙང་མས། རྒྱལ་སྟོན་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡིས་བསྟོས་
 པ་ལགས། །བདག་ལ་སྟོན་པའི་དབང་མེད་ས་མཐར་འགྲོ། །ཉེས་པ་མེད་པར་
 སྟོན་ལ་ཐབས་ཅི་ཡོད། །དགེ་འདུན་སྤྱུགས་བདེ་འདི་ནས་ལྷོག་པར་བྱ། །ཁེམས་
 ཐག་ཆད་ཟིན་གྱི་ཡི་ཉག་ཐག་ཐོང་། །ཞེས་གསུང་སྟོ་བྲག་ཁོ་ཐིང་གི་བར་རུ་
 བྱོན། །དེར་སྤྲོ་ནས་བཟུང་མང་རྗེས་རུག་གིས་བཀོངས་སྐད། དེ་ནས་བཅུན་མོ་
 ངང་ཚུལ་མ་དང་། བྱན་ཀ་དཔལ་ཡོན་མཛེའ་འོ་ཞེས་སྟུན་སྤྱུག་གསོལ་བས་
 ཁྲིམས་ལ་སྦྱར་ཞིག་ཞེས་གསུང་པ་ན། བཅུན་མོ་ངང་ཚུལ་མ་ཤིན་རུ་སྤྱུག་
 བསྐྱལ་སྟེ་རང་ལྟེབས་ནས་ཤི། སྟོན་ཆེན་པོ་བྱན་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས་ཁོ་རང་
 བསད་ན་རྒྱལ་པོ་ཡང་དགོངས་གྱིས་རྟོགས་སྟེ་བྱང་རུ་བྱོས་ནས། ས་འོག་རུ་
 རྒྱགས་གྱི་སྟོག་པ་རྩ་བསྐྱབས། སྤྱི་པོར་སོར་བཞི་མ་གཏོགས་གྲུབ་པའི་ཆོ་
 དམུས་ཡོང་ཞིག་ཡོང་བྲིད་དང་བཅས་པ་ས་སྟོགས་དེར་སྟེབས་ནས། ཡོང་
 བས་ཡུལ་འདི་གང་ཡིན་དྲིས་པས། ཡོང་བྲིད་གྱིས་ལྷང་སྟོང་ཡིན་ཞེས་སྤྱིས་
 པས། འོ་ན་རུ་བའི་དྲི་བསྐྱམ་པས་མི་ཡོད་པར་ངེས་གྱིས་ཆོལ་ཟེར་ནས། ཡོང་
 བས་ས་ལ་མནནས་ནས། འདི་ན་འདུག་ཟེར་བ་བལྟས་པས་སེར་ག་ལ་རུ་བ་
 བྱང་བའི་རྗེས་མཐོང་། ཡོང་བས་དྲི་ལ་བཏགས་པས་སྟོ་བཞེད་ནས་བས་སྟོ་མ་
 སྟོང་། མི་སྤྱི་བའི་རྩལ་པར་གོས་རེ་བྱིན་པས་ཡོང་བའི་གོས་རྩལ་པར་ཤེས་ནས་
 ཁོས་སྤྱིས་སྟེ། དབའས་སྤྱུག་ན་ཅན་ལ་སོགས་པས་སྟོན་ཆེན་པོ་བཟུང་ནས་
 མཆོན་ཅི་བཏབ་གྱང་མ་མེད། ཤིན་རུ་སྤྱུག་ཡུན་རིང་བ་ན་སྟོ་སྟེ་སྤྱི་པོ་ན་སོར་
 བཞི་མ་གྲུབ་པར་ཡོད་པས་དེར་ཁབ་ཚུགས་ལ་སོད་ཅིས་ཁོང་རང་གིས་སྤྱིས་
 པ་ལྟར་བྱས་པས་ལྷག་པ་སྤྱིར་གྱིས་སོང་སྟེ་ཤི། པགས་པ་སྤྱིད་བྱར་བལྟས་སྟེ་
 གསོབ་རུ་བཟུངས། ཉེ་རུ་རྒྱལ་སྤྱི་རོ་ལྷག་མ་བལྟས་སྟེ་ཡོར་པར་བསྟེགས་
 པས་རུ་བའི་ནང་ནས་འོད་དཀར་པོ་རྩ་མ་ཅམ་ཞིག་ནས་མཁའ་ལ་རྗེ་མཐོ་རྗེ་

མཐོར་སོང་བས་ཁོང་རང་གི་སྲིང་མོ་ཞིག་གིས་དུས་ཤིང་ཕོས་སྟེ་སྟོན་ཆེན་པོ་
ཁྱེད་གར་འབྱོན། དགས་ཉེས་མེད་དུ་བསད་པ་ལ་ལན་མི་འཇལ་ལམ་ཞེས་
ཕོས། འོད་དེ་རྗེ་དམར་བབས་པ་དང་རྒྱང་དམར་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་བྱར་སྟེ་ས་
རྩོལ་བྱག་ལྷེག་པ་ཅམ་དུ་བྱང་སྟེ། དེ་མ་ཐག་ལས་ཀྱི་གནོད་སྦྱོན་ཆེན་པོ་
འཛིགས་སུ་བྱང་བར་སྦྱོས་སྟེ། སྤྱིས་རྩོལ་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་ཡེར་པ་རྩི་ཁང་གི་
སྤང་མ་བྱེད་ཅིང་གསོལ་གྱང་སྟེ་ཐང་རྒྱ་རིང་ན་འབྱམས་སྤར་ཡོད་ཅིང་ཡུལ་
ལྟ་བུ་དོ།

དེ་ནས་མངའ་བདག་གི་རལ་པ་ཅན་དགྲང་ལོ་སོ་དྲུག་བཞེས་པའི་ལྷགས་
མོ་བྱའི་ལོ་ལ་མལ་གྱི་ཞམ་པའི་ཕོ་བྲང་ན་རྒྱན་ཆར་སྦྱོས་པར་བཞེས་སྟེ་གསེར་
གྲི་ལ་གཟིམས་པ་ལ་དབའས་སྟག་ན་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་ལྷ་ཡོད་དང་། ལེགས་
སྟག་བཅན་སྟེ་སྤྲིག་སྟོན་གསུམ་གྱིས་དབུ་ལྟག་དུ་བསྐྱོར་ནས་བཀོངས་སོ། །
ཞེས་པ་མོ་སྤྲུལ་ཁན་གྱི་གཡོ་རྒྱན་ལ་བཞེན་ནས་ལྷ་སྤྲུལ་གཅིང་མ་མོན་ཡུལ་དུ་
སྦྱགས་པ་དང་། བཅུན་མོ་ངང་རྩལ་མ་དང་། སྟོན་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་རྣམ་
གཉིས་ལ་མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་བྱས་ནས་བསད་པ་སོགས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཐབ་ཚིང་
ནང་དུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཡིན་པར་སེམས། སྤྱིས་འབྲུག་པ་རྒྱལ་པོའི་
བརྒྱུད་པ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཡིན་པའི་བཤད་སྟོལ་དེའང་ཁྱངས་འདི་དག་ཡིན་
པ་འདྲ།

བཅུ་གཉིས། །འུ་དུམ་བཅན་པོའམ་སྤང་དར་མ།

རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ་སྤང་དར་མ་གཅེན་དང་གྲི་རལ་
པ་ཅན་གཙུང་ཡིན་གྱང་། སྤང་དར་མ་སྤྲིག་ལ་དགའ་བས་རྒྱལ་སྲིད་ལ་མ་
འཁོད་པར་གྲི་རལ་པ་བཀོད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་གྱང་། རྒྱལ་པོ་འུ་དུམ་བཅན་
པོའམ་སྤང་དར་མའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོར་ལ། རྒྱ་རབས་དེབ་ཐེར་གཞན་ཀྱན་དང་མི་
འདྲ་བ་རུང་ཟད་ཞིབ་དུ་བརྟན་པ་ནི་ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་

པའི་《ཆོས་འབྱུང་མེ་རྟག་སྒྲིང་པོའི་སྒྲུང་ཅིའི་བརྒྱུད་》ཅེས་པ་ལས^①། “རྗེ་
མངའ་བདག་རལ་པ་ཅན་དགྲུང་ལོ་སྤུམ་རྩ་ཅ་དྲུག་པ་ལྷགས་མོ་བྱའི་ལོ་ལ་
ལྷག་གཙུག་ནས་ཞལ་ལྷག་པར་བསྟན། ཅོག་རོ་བྱུ་བཀྱིས་ནས་སྤྱོད་བཀྱམ། རྒྱལ་
པོ་བྱི་སྒྲིང་ལྷེ་བཅན་རྩ་པོ་ན་ལ་རྒྱལ་ས་མཛད། རྗེ་རལ་པ་ཅན་ལྷགས་མོ་བྱའི་
དགྲུང་རྩ་གཤེགས་པའི་བར་རྩ་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་སོང་། དེའི་བར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
ཁྲིམས་དང་། ཆོས་ཁྲིམས་གཉིས་ཀ་དར་བས་འདི་སྒྲིང་པའི་གདུང་རབས་ཡིན་
ནོ།” ཞེས་མངའ་བདག་གི་རལ་བཀོངས་པའི་རྩུང་དང་། དགྲུང་གུངས་རི་
སྤྱོདས་གསལ་པོར་ཞིག་བསྟན་ཡོད། ཡང་《ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་》ལས^②། “དེ་
ནས་བཅན་པོ་དར་མ་ཁྱུ་རུམ་བཅན་པོ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པ་ལ་ཆབ་སྲིད་
བཏང་། རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐྱར། བོད་འབངས་ཆོས་ལ་གནག་པ་ཀུན་གྱིས།
དབས་རྒྱལ་རྟོ་རེ་ཐེ་རང་སྤེལ་མགོ་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བ་དེ་ནང་སློན་རྩ་བསྐྱོས།
སྤྱོདས་རྒྱལ་ཆ་བྱི་འབྲུམ་རྗེ་ཁྲ་མགོ་བ་བྱི་སློན་རྩ་བསྐྱོས། སློན་པོ་ཀུན་གྱིས་
ཆོས་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་མང་རྩ་བྱས།” ཞེས་སྐབས་དེར་སྤང་དར་མ་རྒྱལ་
ས་བསྐྱོས་པ་དང་། རྒྱལ་སྲིད་བཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་ཡིན་པ།
མངའ་བདག་གི་རལ་བྱི་སྤྱོདས་གཙུང་པོ་ཡིན་པར་བཤད།

ལྷ་ལྷུང་དཔལ་རྣོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མ་བཀོངས་པའི་སྐོར་ལ། ཡང་
《ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་》ལས^③། “དེ་ནས་རེ་ཞིག་ན། ཡེར་པའི་ལྷ་རི་སྒྲིང་པོ་
ན་ཐེའུ་མེ་རྩ་མ་རྩ་ན། ལྷ་ལྷུང་དཔལ་བྱི་རྣོ་རྗེ་སྤགས་བཅུན་ཤེད་ཅལ་དང་
ལྷན་པ་གཅིག་སྐྱོམ་བྱེད་པའི་རྩུང་སུ། བམ་བྱེད་ཅམ་ན། དཔལ་ལྷ་མོ་བྱུང་
མེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་དངོས་སུ་བྱུང་ནས། དེང་སང་བོད་ན་གྲུབ་ཐོབ་མང་ཡང་།
རྩུང་ལ་མ་བབས་པས་ཁྱོད་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་ཞུགས་པས།
རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཅན་གསོད་རན་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཉི་གནས་ལ་མི་ལམ་རྩ་

① ཤོག་རྩམ་428ཕྱིང་15པར། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་། གྱི་ལོ་1988དཔར།

② ཤོག་རྩམ་428ཕྱིང་མཐའ་མར། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་། གྱི་ལོ་1988དཔར།

③ ཤོག་རྩམ་438ཕྱིང་14པར། བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་། གྱི་ལོ་1988དཔར།

བྱང་བ་སྐད་བྱས་བཤད་པས། ཉེ་གནས་གྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་ཆོས་བརྒྱབས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་ནམས་ཞིབ་ཏུ་སྟན་ཏུ་གསོལ་བས། རྒྱལ་པོས་ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་
བཞུགས་པ་ཡང་ཆོར། གྱོས་བྱས་བཤོང་བར་ཚུམ་པའི་གཤེད་ཏུ་མ་བཏུབ་པ་
དང་། ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་བཅན་པོ་ལ་སྟིང་རྩོམ་པོ་སྟེས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་
ལོག་སྟོང་ཆེན་ཆེན་པོ་ད་རྒྱུད་ནས་ངན་སོང་གསུམ་ཏུ་སྟེས་ཏེ། བསྐལ་པ་
གྲངས་མེད་པར་ལམོར་བར་ལྟམས་པ་ཨ་ཙ་མ་སྟམ་སྟེ། དེ་ལ་ཐབས་དང་
རྟེན་འབྲེལ་བཅིས་ནས་སོང་རང་གི་ལམོར་ལ་ང་རང་ལོག་ལོག་གི་བར་ཏུ་རྩ་
དང་དྲིལ་བུ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་ཐུན་ཏུ་མ་ཆག་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྟོས་
ནས། སློབ་དཔོན་རྒྱབས་ནམ་མཁའི་སྟིང་པོ་ལ་ཞུས་པས། ང་ཁམས་གྱི་ཟས་
སྤངས་པས། དེ་བྱིད་གྱིས་སྟོལ་ཅིག་ལམ་ཐམས་ཅད་ལྷུང་ཏུ་བཤོད་དོགས་ངས་
ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་སོ། །དེ་ནས་སོང་གིས་རྟ་དཀར་པོ་གཅིག་ལ་སོལ་སྟེ་
ནག་པོ་བྱགས་སོ། །བེར་ནག་ནང་དཀར་པོ་ལ་སྟེ་ནག་པོ་གཅིག་ལྟོན། ལྷགས་
མདའ་དང་། ལྷགས་གཞུ་ཞིག་ཐོགས། མདུང་དཀར་པོ་ལ་སོལ་བ་ནག་པོ་
བྱགས་པ་གཅིག་བྱིར། ལྷ་སར་སྟེན་པའི་རྒྱས་ལ། བཅན་པོ་ན་རེ། ང་ཁམས་
གཅིག་ཀྱང་མ་བདེ། མདའ་མི་ལམ་གཅིག་ཀྱང་ངན། སྟིང་གཅིག་ཀྱང་མི་
དགའ་ཟེར་ཞིང་། ར་སའི་རྩོམ་པོ་ལོ་གི་ལོ་སྟོག་གིན་འདུག་པ་ལ། ལྷ་ལྷུང་
དཔལ་གྱི་རྩོམ་པོ་གཅིག་དང་འབྲུང་པས། དེ་ན་རེ། རྩོམ་པོ་ནག་གར་འགོ་
ཟེར་བས། ང་བཅན་པོ་ལ་ཐུག་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོམ་པོ་ནས་བཞུགས་བྱས་པས།
རྩོམ་པོ་ལོ་གི་ལོ་སྟོག་གིན་འདུག་ཟེར། བཅན་པོས་ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་
བྱང་བ་མཐོང་ནས། མཁོན་པོ་ནག་པོ་བྱང་ཟེར་ནས། གཙུག་ལག་ཁང་དང་
དགའ་ལུན་གྱི་བར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ལ་སྐུ་མཉེས་ནས་བཞུགས་འདུག་པའི་
མདུན་ཏུ། ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་པོ་ལྷ་ས་ནས་བཅས་ནས། ཐུས་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུ་
བརྒྱུད་པས། བཅན་པོས་དེ་ཐུག་བྱེད་པར་གོ་ནས་བཞེངས་འཆོལ་ཟེར། ཐུག་
དང་པོ་བྱས། རྟེན་ཐུག་གཉིས་པ་བྱེད་ཙ་ན་མདའ་ལྟོང་ཁ་སྐྱར། ཐུག་ཐ་མ་ཟིན་
ཏེ་རལ་པ་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱར། མཐེབ་བཤོལ་ཏེ། བཅན་པོའི་བྱང་ལ་བརྒྱབ་ནས།

ཀྲུལ་པོ་ཕྱི་ལོ་ཅན་དེ་ལྟར་བསད་དོ། །ང་བདུད་ཡབ་ཁྱེད་ནས་པོ་བྱ་བ་ཡིན་
ཟེར་ཁ་པ་སྤྲུལ་སོ། །བཅན་པོ་ན་རེ། ང་ལོ་གསུམ་གྱིས་བསད་པ་སྤྲུལ། ཡང་ན་
ལོ་གསུམ་གྱིས་བསད་པ་ཕྱིས་པས་ཟེར་གྲོངས། ལོ་བཅུ་དགུ་ནས་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཅིག་བར་དུ། ལོ་ངོ་གསུམ་ཟླ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྲུལ་པོ་བྱས་ཟེར་རོ།” ཞེས་
གསུངས།

འདིར་ཀྲུལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་ཀྲུལ་སྤྱིད་ལ་བཞུགས་དུས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཡིན་
པ་དང་། ཀྲུལ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ལོ་བདུན་པར་ཡིན་པ་ནི། རྫོང་རིང་ལས། “བོད་ཆེན་
པོའི་ལོ་ལོ་མེད་ཀྱི་སྤྱིད་རྟགས་ལོ་བདུན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོ་ལོ་མེད་ཀྱི་ཅང་ཀེང་ལོ་
དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤྱང་གི་ལོ་ལོ་དགུ་ཟླ་ར་བ་ཆེས་བཅུ་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
འཛོགས་ནས། རྒྱ་ཡིས་གཅིགས་བབྱང་དོ། ཞེས་སོགས་གསལ་པོར་འཁོད་
ཡོད་པ་ནི་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་དཔང་ཡིན་ཐབས་བསྐྱར་དུ་མེད་པའི་
བདེན་དཔང་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་དགྲང་ལོ་སོ་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ་མེ་འབྱུག་
ཡིན་པ་ལས་ལྷགས་བྱ་ཡོང་ཐབས་མེད།

ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་ལྟར་ན་སྤྱང་དར་མས་ཀྲུལ་སྤྱིད་སྤྱོད་བཞེས་སྐབས་
དགྲང་ལོ་བཅུ་དགུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་ལོ་གསུམ་དང་ཟླ་བ་བརྒྱད་ཕྱིན་པ་
ན་ལྟ་ལྱང་དཔལ་རྣོས་བཀོངས་པ་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཀྲུལ་པོ་ལྷ་རྒྱུ་བཅན་
པོ་འཕ་ཁྱི་ལྟུ་སྤྱོད་བཅན་སྤྱོད་གཤེགས་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོ་དེར་འབྱུངས། དགྲང་
ལོ་བཅུ་དགུ་པའི་རྒྱ་སྤྱང་ལོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཀྲུལ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ལོ་འཁོད། དེ་ནས་
ལོ་གསུམ་དང་ཟླ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣོས་སུ་ལྟ་ལྱང་དཔལ་རྣོས་བཀོངས་པ་ཡིན་ན།
མེ་འབྱུག་དང་མེ་སྤྱུལ་གང་རུང་ཞིག་གི་ལོ་ལོ་ཡིན་དགོས། ལོ་རྒྱུས་འདི་ནི་
བོད་ཀྱི་ཀྲུལ་རབས་གཞན་དང་བཤད་ཚུལ་རུང་མི་འདྲ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིག་ཡོད་
སྐབས་འདིར་དབྱེད་གཞིར་བཀོད་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེར་དུས་ཡོངས་གྲགས་
ཀྱི་བཤད་སྟེལ་ལྟར་ན་སྤྱང་དར་མས་ཀྲུལ་སྤྱིད་ལོ་དྲུག་བསྐྱུངས་པའི་རྣོས་སུ་
ལྷགས་བྱ་ཡོང་ལྟ་ལྱང་དཔལ་རྣོས་བཀོངས་པ་བཤད་པའང་འགལ་བ་ཆེར་མི་
སེམས་ཏེ། གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ལོ་ངོ་སྤྱོད་ཕྱག་འདས་པའི་དོན་ཆེན་ཞིག་ལ་ལོ་

ངོ་ལྷ་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་ཡོང་བ་ནི་རྒྱན་ལུན་གྱི་དོན་རྒྱུན་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། དེ་ལྟར་བཅའ་པོ་སྤང་དར་མས་རྒྱལ་ས་ལོ་
དྲུག་བྱས་སྟེ་ཞེ་བཞི་པ་མེ་སྟག་ལ་འདས། ཞེས་བྲི་རལ་བཀོངས་རྩིས་སྤང་དར་
མས་ལོ་དྲུག་ལ་རྒྱལ་པོ་བྱས་པ་ལྟར་ན། བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་ལོ་ནི་མེ་
སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་846ལོར་ཡིན་པ་འདི་ནི་ཞར་བྱང་ཏུ་བཤད་པ་ཅུ་མོ། །

ཁོ་བོས་དབྱད་པ་ལྟར་ན། སྟེ་ལོ་༡༩7པའི་སྟགས་བྱ་ལོའི་ལོ་འགོར་གཅིན་
མངའ་བདག་བྲི་རལ་འདས་པ་དང་རྒྱལ་སྲིད་ལ་བསྐྱོས། ཅན་རོ་ལྷ་ལོད་
དང་། དབའས་སྟག་ན་ཅན་སོགས་ཀྱིས་སློ་པོ་བྱས་ཤིང་དེ་དག་གི་དགོངས་
ལྟར། དེ་ནས་རྒྱལ་སྲིད་དང་། དམག་དོན་ལ་ཤུགས་སྟོན་བྱ་བའི་ཆེད་ཏུ། ལྷ་
བཅུན་རྒྱལ་ས་ལ་འཆོ་བ་སྤྲོ་ནས་སྦྱར་བའི་སྲིད་རྒྱས་དེ་མེད་པར་བཟོས་ཤིང་།
དེ་དག་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་འཆོ་བ་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་དགོས་རྒྱ་དང་། ཡོན་བདག་དེ་
དག་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་གྱི་ཞབས་ཞུའི་ཆེད་ཏུ་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་རྒྱ་གཏན་འབེབས་
གནང་སྟབས། དབྱས་གྱི་ལྷ་བཅུན་རྒྱལ་ས་ཆོང་དང་། སོ་ནམ། རི་དྲུགས་
རོན་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་མ་ཞུགས་ཐབས་མེད་ཆགས་པས་ནང་ཆོས་ལ་དད་
མཁན་རྒྱལ་ས་མ་དགའ་བར་གྱུར། སྲིད་རྒྱས་དེ་སྟེ་ལ་སྐབས་གཅིང་རོང་
རྒྱབས་ལྷལ་ན་རྒྱབས་བན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟགས་ཀྱིས་རུས་པས་རྒྱལ་
པོ་བསྐྱལ་བའི་འཛིགས་སྐལ་བྱས་ཀྱང་ལས་འགལ་གྱི་མཆོམས་མ་འཛིགས།
ལོའི་དེའི་མཇུག་ཅུ་མ་ན་རྒྱལ་པོ་པོ་བྱང་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྦྱོ་སངས་ལ་ཐེབས་
སྐབས། ལྷ་ལྷང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྩིས་ལྷ་བཅུན་གྱི་འཆོ་ཕོགས་བཅད་པའི་དག་
ལན་ཏུ་སྟོག་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་བཀོངས། རང་ཉིད་མདོ་ཁམས་སྤྲད་སྟོགས་སུ་
སྟོས། བོད་བཅའ་པོའི་སྲིད་དབང་སོག་མའི་ཕོན་ཐག་ཆད་པ་བཞིན་ཏུ་
འཁོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ངོ་། །

མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། དེ་ཆོ་རྒྱབས་བན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི།
སྟགས་ཀྱི་རུས་པས་རྒྱལ་པོ་སྤྲུག་པར་བྱས། །དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ། རྒྱབ་པ་མཛད་པ་ལྷ་ལྷང་དཔལ་རྡོར་གྱིས། །སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོས་

བྱང་ཆུབ་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ། རྒྱལ་པོ་རྒྱ་ལོ་འགྲོའི་གནས་ལས་ལྷོ་ག་སྤྱིར་དང་། །
 དམ་ཚཱ་ལྷག་མ་གནས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར། །དུད་ཀྱི་ཆས་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཚོན་
 ཀྱིས་བཀྲམ། །ལྷ་ཡི་ཆས་ཁྱེད་ཀྱིས་པས་མ་བེན་སྟེ། །ཐ་དད་མཐོང་སྤང་སྤྱལ་
 པ་རེ་རེ་བྱང་། །རྒྱལ་པོ་བསྐྱལ་ནས་མདོ་ཁམས་ཡུལ་དུ་བྱོན། །ཞེས་གསུངས།

ས་བཅད་བཞི་ལ། བྱིས་ས་དང་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་གཏན་ལ་ཕབ་ལ།

གཅིག བྱིས་ས་ཡིག་དོན་ཚན་སོ་དྲུག་གས་

ཁོད་སོ་དྲུག་གི་སྒྲིང་།

ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཅན་སྐམ་པོས་བྱིས་ས་ཡིག་དོན་ཚན་སོ་དྲུག་གས་ཁོད་སོ་
 དྲུག་ཅེས་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་ཆོ་པ་
 ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་བསྐྱེད་ནས། བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་
 དབང་བཅུགས་པ་དེ་སྤྱི་བརྟན་ཡོང་བ་དང་། ལྷོ་བས་དང་ལྷན་པ། སྤྱི་ཚོགས་
 བདེ་འཇགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁོང་འགྲོག་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ཡོང་བ། མཐའ་
 མཚམས་བརྟན་པོ་ཡོང་བ་བཅས་དགོས་པ་དུ་མའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་ནི་སྤྱི་མ་
 དགོས། སྐབས་དེར་བྱིས་ས་ཡིག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒྲིང་ལ་ «ཆོས་འབྱུང་
 མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས་གསལ་བ་རྣམས་གོ་སྤྱི་བའི་དག་གིས་བཀྲམ་
 ན། དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོས་སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་ཁོད་བཅའ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་།
 ཁོད་བཅའ་ཡུལ་གྱི་ས་གནས། ཁོད་དཔོན་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། བོད་
 ཀྱི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་སྤྱི་མོད་མ་ར་དང་། ཁོད་དཔོན་སྤྱི་མ་ཆོན་པོ་མགར་སྤྱིར་
 བཅན་ཡུལ་བཟུང་། ཁང་ཁྱེད་གི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ཁྱེད་ལུང་དོལ་མཁར་དང་།
 ཁོད་དཔོན་ཁྱེད་པོ་སྤྱིར་སད་བྱེ་ཅེ། སུམ་པའི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་ནམ་ར་ཁ་
 མདོ། ཁོད་དཔོན་ཉིར་བྱེ་ཁྱེད་པོ། ཆེབས་ཀྱི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་གམ་པ་
 ཚལ་དང་། ཁོད་དཔོན་དབང་བཅན་བཟུང་དཔལ་ལེགས། མཐོང་བྱུང་
 ཀྱི་ཁོད་བཅའ་ཡུལ་རི་བོ་གཡའ་དམར་དང་། ཁོད་དཔོན་ཅག་རོ་རྒྱལ་མཚན་
 གཡའ་གོང་རྣམས་བསྐྱོས། ཁོད་དཔོན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་སྤྱི་སྤྱིར་གཅོད་

གྲིས་ཁོད་མ་བཅས་པར། མང་ཆོགས་གྱི་ནང་དུ་སློ་རིག་གྲུང་ལ་ཉམས་སྦྱང་
 ཆེ་བའི་མི་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་བསམ་འཆར་བསྐྱེད་ལེན་བྱས་ཏེ་བྲིམས་ཡིག་
 འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»སོགས་ལས། སློན་པོ་མགར་གྱིས་འཕན་ཡུལ་
 གྱི་དར་རྒྱལ་མང་པོ་རྗེ་དང་། མཆོམས་མང་བཞེར་ངན་པ་བྱ་བའི་ཡུག་རྗེ་
 བཅས་ལ་ཁོད་བཅའ་སྤངས་སྟོར་གྱི་གཏམ་དྲིས་པའི་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་
 རྒྱུད་དང་འདྲེས་མ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལས་ཤེས་སྤྱོད། ཁོད་བཅའ་བའི་དུས་ནི་
 «མཁས་པ་ལྷེའུ»ས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྲུང་ལས། «སྤང་གི་ལོ་དབྱར་ཟླ་ར་
 བའི་ཉ་ལ་སྐར་མ་རྒྱལ། གཟའ་པ་མ་སངས་རྒྱ་བའི་དུས་སུ་བཅས་སོ། ཞེས་
 གསལ་བ་ལ་བརྟགས་ན་མེ་སྤང་ནི་སྟོང་བཅའ་འབྲུངས་ལོ་དང་། ས་སྤང་ནི་
 རྒྱལ་སར་བཞུགས་པའི་ལོ་ཡིན་པས་དེས་ན་ལྷགས་སྤང་ལས་འོས་མེད། དེ་
 ལྟར་ན་སྤྱི་ལོ་641ལོ་དེར་ཁོད་བཅས་པ་ཡིན་འདུག།

【1】 ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་བཀའ་ཡི་བྲིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ནི། སྤྱི་འཛིན་ས་
 ཡུལ་ཁག་གི་དབྱེ་མཆོམས་དང་། སྤྱི་འཛིན་དང་དམག་དོན་གྱི་སྤྱི་གཞི།
 སློན་པོ་སོགས་དཔོན་རིགས་གྱི་གོ་གནས་དང་ལས་འགན། ཞིང་འབྲོག་གི་
 དབང་རིས། འཇལ་གཤོར་འདེགས་གསུམ་གྱི་ཆོད་གཞི། རྗེ་སློན་གྱི་སྤང་
 དོར་རིམ་པ་སོགས་གྱི་བྲིམས་དང་། མི་ཡི་ཀུན་སྦྱོང་ལ་གཏོགས་པའི་གནད་
 དོན་རྣམས་ཡིན་ནོ།

(1) བྲིམས་ཅེ་འབྲུམ་གཞེར་གྱི་བྲིམས་ནི། «ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་»ལས།

ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་ཅུ་ཆེན་ལྔ་ཅུ་ཟུ།

ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་བཅད།

མོད་གྱི་སྤྱང་སྤེ་རྒྱལ་ཅུ་ཚ་གཅིག་ཟུ།

གཡུང་གི་མི་སྤེ་ཁོང་དང་ཡང་ཁོང་འབྱེད།

ཞང་གསུམ་སློན་བཅས་དབུས་གྱི་འདུན་ས་འཛིན།

དཔལ་ལྷན་གསུམ་གྱི་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྤྱད། །

དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོད་རྒྱག་ཅེས་སུ་གྲགས། །

ཞེས་པ་ལྟར། བྱིམས་ཡིག་འདིའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི། ལས་སྡེ་ཁག་དང་
ས་ཁུལ་ཁག་གི་སྡེ་ཚན་དབྱེ་སྤྱད་ས་དང་། སྡོན་པོ་དང་དཔོན་རིགས་རྣམས་
ཀྱི་གོ་གནས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སོ་སོའི་ལས་འགན། དམག་ཤོག་སོ་སོའི་རྩ་རྒྱ་
དང་། རྩ་དར་མི་འདྲ་བ་རྣམས་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཚུལ་སོགས་དམག་གི་
སྤྱི་གཞིའི་སྐོར་དང་། ས་མཚམས་སྤྱད་སྐྱོབ་བྱེད་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་
ཡིན་ལ། ཞིབ་པ་འོག་རྩ་ལས་ཀའི་སྤྱི་གཞི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་བྱའོ།

(2) འབྲུམ་གསེར་ཐོག་ཤ་བ་ཅན་གྱི་བྱིམས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་》ལས།

བྱེ་སྤྱད་སུལ་ཁྱོར་ཞོ་ནམ་སེ་སྤྱན་སོགས། །

བཀའ་ལ་བཏག་པའི་བྱིམས་ཡིག་གཉིས་པ་སྟེ། །

འབྲུམ་གྱི་གསེར་ཐོག་ཤ་བ་ཅན་ཞེས་གྲགས། །

ཞེས་གསལ་བ་དེའི་དོན་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་《གཡུ་ཡི་བྱེད་བ་》ལས།
“འོ་ན་སྐབས་དེའི་འཇལ་གཤོར་འདེགས་གསུམ་གྱི་ཆོད་གཞི་དེ་ཡང་སྤྱིར་ཅི་
འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྟུང་ཞེ་ན། ད་ཡོད་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆར་གཞིགས་ཏེ་མཁས་
དབང་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོད་སྟུང་གནང་བ་ལྟར་ན། སྟོང་བཅན་སྟུང་པོ་ནས་
སྤྱང་དར་མའི་བར་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བྱེ་ཆོད་ནི་འབྲུ་རིགས་ལ་
ཁྱོར་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་ལ་བྱེ་གང་རྩ་ཙམ་བ་དང་དེ་ཡང་ལ་ཁྱོར་གསུམ་དང་བྱེད་
ཀ་ལ་སུལ་གང་རྩ་ཙམ་བའི་སུལ་རྒྱག་ལ་བྱེ་གང་དང་། བྱེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཁལ་གཅིག་
ཙམ་བའི་ལྷགས་གཅིག་དང་། ཡང་ལ་ཁྱོར་གསུམ་ལ་སུལ་གང་དང་། སུལ་
བརྟན་ལ་བྱེ་གང་། བྱེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཁལ་གཅིག་ཙམ་བའི་ལྷགས་གཉིས་ཡོད་རྒྱུ་དང་།
གང་ལྟར་ལ་ཁྱོར་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་ལ་བྱེ་གང་ཙམ་བར་བྱུང་པར་མེད་པ་དེ་ནི་
སྐབས་དེའི་འབྲུ་རིགས་གཤོར་འཇལ་གྱི་ཁལ་དང་བྱེའི་ཆོད་གཞི་ཡིན་ལ་བྱེ་ནི་
ཤིང་བྱེ་ཡིན། ཤ་མར་སོགས་འདེགས་བྱེད་སྤྱང་གི་ཆོད་གཞི་ནི། བས་རྟོག་

ཆེ་བ་གཉིས་དང་། འབྲིང་བ་གཉིས། རྒྱུང་བ་གཉིས་བཅས་ནས་འབྲུ་ཆེ་རྒྱུང་
 རྒྱལ་གི་མྱིང་ཆོད་ལ་སེ་བ་གང་། སེ་བ་ཉི་ཤུའི་མྱིང་ལ་ཞོ་གང་། ཞོ་བརྒྱའི་མྱིང་
 ལ་སྤང་གང་། སྤང་བཞིའམ་སྤོར་བཞི་ལ་ཉག་གང་། ཉག་ཉི་ཤུ་སྤྲེ་སྤང་བརྒྱད་
 རྒྱ་ཐམ་པ་ལ་ཁལ་གཅིག་ཅི་བ་དེ་ནི་སྐབས་དེའི་འདེགས་འཇལ་གྱི་སྤང་ཆོད་
 ཡིན། འདེགས་བྱེད་གྱི་སྤང་ནི་ཤིང་སྤང་ཡིན་པར་གྲགས། གསེར་དངུལ་
 སོགས་གྱི་འདེགས་ཆོད་ནི་སྤོར་བརྒྱལ་ལ་ནམ་གཅིག་ནམ་བརྒྱལ་ལ་ཞོ་གང་།
 ཞོ་བརྒྱལ་སྤང་གང་ཡིན་པར་གྲགས། སྐབས་དེའི་རིང་ཐུང་འཇལ་ཆོད་ཅི་
 འདྲ་ཡིན་ལ་རྒྱུས་ཡིག་ལམ་ན་འཁོད་པ་མ་མཐོང་རུང་། སོར་བརྒྱ་གཉིས་ལ་
 མཐོ་གང་། མཐོ་དོ་ལ་བྲུ་གང་། བྲུ་བཞི་ལ་འདོམ་རེ་ཅི་བའི་སྒོལ་ཉེ་རབས་
 བར་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་སྤྲ་རབས་པའི་རིང་ཐུང་འཇལ་
 བྱེད་གྱི་ཆོད་གཞི་ཡང་དེ་རང་མིན་ནམ་སྐྱམ་པས་དབྱེད་གཞི་བཅས་དེ་སྤོར་
 སྤོང་བཅན་སྐྱམ་པའི་སྤྲ་རུས་གཤོར་འདེགས་གྱི་འཇལ་ཆོད་བྲེ། སྤང་། ཐུལ།
 བྱིར། ཞོ་ནམ། སེ། སྤོར་སོགས་བཀའ་ལ་བརྟགས་པ་སྤྲེ་བཅན་པའི་བཀའ་
 བཅད་པ་ནི་བྲིམས་ཡིག་གཉིས་པ་འབྲུམ་གསེར་ཐོག་ཤ་བ་ཅན་གྱི་བྲིམས་སུ་
 གྲགས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

(3) རྒྱལ་ཁམས་དཔེར་བྲངས་གྱི་བྲིམས་ནི། 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་
 དགའ་སྟོན་》ལས། གསུམ་པ་རྒྱལ་ཁམས་དཔེ་བྲངས་བྲིམས་ཞེས་པ། བྲུ་
 བར་འོས་དང་མི་འོས་སྟོན་པ་སྤྲེ། ཞེས་པའི་དོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་འདི་ལ་ནང་
 གསེས་དབྱེ་ན་རྒྱལ་བྲིམས་བཅོ་ལྔ་དང་། བྲིམས་ཆེན་བརྒྱན། མི་ཆོས་གཙང་
 མ་བརྒྱ་རྒྱལ་བཅས་བསྟོམས་པས་བྲིམས་ཕྱན་སུམ་རུ་སོ་བརྒྱད་བསུས་ཡོད། །

[[༡]] རྒྱལ་བྲིམས་བཅོ་ལྔའི་སྟོར། ༡ མཐོང་པ་གསུམ་ནི།

དག་བརྒྱལ་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་བར་མཐོང། །

ནང་གི་ཆོས་མཐོང་འབངས་འཁོར་སྤྱོད། །

སྤྲེ་མ་པན་སྤྲེར་དམ་ཆོས་བྲ། །

ཞེས་འབྲུང་བ་སྤྱི་ཡི་དག་བརྒྱལ་ནས་རྒྱལ་ཁམས་བདེ་འཇགས་སུ་བཀོད་

པ་དབ་གཅི །ནང་གི་ཆབ་སྲིད་ལེགས་པར་སྐྱོང་ཁིང་རང་གི་ཆབ་འོག་ལམ་ར་
འབངས་དང་བཅས་པ་བདེ་བར་སྐྱོང་བ་དང་གཉིས། ཆོ་ཁྱི་མར་མན་པའི་
ཆེད་དུ་ལྟ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་ལག་བསྟར་མཛད་པ་དང་གསུམ་ནི་རྒྱལ་པོ་རང་
གི་ཕྱག་ལེན་གནང་དགོས་པའི་བྲིམས་སྐུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱན་བཟང་པོ་
གསུམ་ཡིན། ༡ མི་མཛད་པ་གསུམ་ནི།

ཡ་རབས་རྒྱ་རྒྱུ་ལྟ་ཆོས་ནི། །
སྒོད་མིན་ཁིང་པོ་ལ་མི་བཤད། །
གསང་སྤྲུགས་ཚོགས་འཆང་རྒྱ་བའི་རྒྱ། །
འོར་དུ་མི་བཅོང་སྒྲིང་ལ་འཆང། །
ངན་ལ་བསྟོད་ན་གཉིས་ཀ་ཕུང། །
དེ་བས་ཁིང་པོ་རྒྱུ་མི་དབྱུང། །

ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དད་པ་མེད་པའི་མི་པལ་པ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་མི་བཤད་པ་
དང་གཅིག །གསང་སྤྲུགས་ནི་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེ་འོར་གྱི་ཕྱིར་
དུ་མི་བཅོང་བ་ཞེས་པ་འབྲུལ་རྟེན་ལ་བསྟར་ནས་དམ་ཆོག་དང་མི་ལྟན་པ་ལ་
གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་མི་འཆང་པ་དང་གཉིས། ཁིང་པོ་སྒྲི་བྲན་གཡོག་རྒྱེ་
དཔོན་དུ་མི་བསྟོད་པ་དང་གསུམ་བཅས་རྒྱལ་པོས་ཕྱག་ལེན་མི་འོས་པ་གསུམ་
ཡིན། ༡ བསྟོད་པ་གསུམ་ནི།

དཔའ་ལ་སྤྲུག་གིས་མ་བསྟོད་ན། །
དཔའ་ངར་བྱས་པའི་རུ་མ་མེད། །
མཛངས་ལ་ཡིག་ཆང་མ་བསྟོད་ན། །
སྤྱི་ཆད་མཛངས་ངན་ཤན་མི་སྤྱིད། །
ལེགས་ལ་བྱ་དགས་མ་བསྟོད་ན། །
སྤྱད་ཆད་ལེགས་པར་སྤྱ་ཡིས་བྱེད། །

ཅས་འབྱུང་བ་ནི། གཡུལ་ངོར་དག་པོ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དཔའ་པོ་
བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་སྤྲུག་སྤྱི་གི་གོས་སྤྲུགས་བྱ་དགར་བྱིན་ནས་བསྟོད་དགོས་པ་

ནམས་མ་བསྟོད་ན། ཕྱིན་ཆད་དཔའ་པོ་ཐོན་པའི་རུ་མ་སྟེ་གཞི་རྟེན་མེད་པར་
 འགྱུར་བས་ངེས་པར་དཔའ་རྟགས་གྱིས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་གཅིག །ནང་
 སྲིད་ལ་མཁས་ཤིང་མཛངས་པའི་སྟོན་པོ་དང་། མི་སྣ་བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་གཡུ་
 དང་། གསེར་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་ཡིག་ཚང་གིས་མ་བསྟོད་ན། ཕྱིན་ཆད་
 མཛངས་པའི་མི་དང་ངན་པའི་མི་ཤན་མི་འབྱེད་པས་ངེས་པར་རུ་མཁས་ཤིང་
 མཛངས་པའི་མི་ནམས་ཡིག་ཚང་གིས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་གཉིས། རྗེ་
 འབངས་ཀྱི་དོན་རུ་ལྷག་བསམ་གྱིས་ལས་ཀ་ལེགས་པོ་བྱེད་མཁན་མི་སྤུལ་བྱང་
 རྟེན་ལ་བྱ་དགས་ཆོམ་པར་བྱས་ནས་མ་བསྟོད་ན་སྲིད་ཕྱིན་རུར་བཙོན་ལྷག་
 བསམ་དང་ལྷན་པའི་མི་སྣ་ཐོན་མི་སྲིད་པས། ངེས་པར་རུ་དངོས་པོའི་བྱ་
 དགས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་གསུམ་ནི་དམག་སྲིད་འབངས་གསུམ་གྱི་ནང་
 བས་ཐོན་པའི་སྟེ་པོ་སྤུལ་རུ་བྱང་བ་ནམས་གཟིངས་སུ་བསྟོད་དགོས་པའི་སྐོར་
 ཡིན། ༡༥ དམད་པ་གསུམ་ནི།

སྤར་མ་ལ་ཁྱུས་མ་དམད་ན། །
 དཔའ་དང་སྤར་མ་ཤན་མི་བྱེད། །
 ངན་ལ་ནན་རུར་མ་བྱས་ན། །
 བམ་ཡང་དུན་ཤེས་རེམ་མི་འགྱུར། །
 ཉེས་ལ་ཆད་པ་མ་བཅད་ན། །
 ཕྱི་ནས་ཉེས་བྱེད་རྒྱན་མི་ཆད། །

ཅེས་འབྱུང་སྟེ། འགག་ཅར་ཐུག་སྐབས་དག་པོར་མགོ་སྐྱར་བའམ་ཕྱིར་
 བཤོལ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་སྤར་མ་ལྷན་མེད་ནམས་ལ་ལ་མོའི་གཞུག་མགོ་ལ་
 བསྟོན་ནས་དམད་པ་སྟེ་དམའ་མ་ཕབ་ན། དཔའ་པོ་དང་སྤར་མའི་དབྱེ་བ་མི་
 བྱེད་པས་ངེས་པར་རུ་ལ་ཁྱུས་དམད་དགོས་པ་དང་གཅིག །མི་ངན་ལ་བྲིམས་
 དང་བསྟུན་པའི་ནན་རུར་ཉེ་བཅན་མ་བཙུགས་ན་ངན་པ་ལང་ཤོར་གྱིས་ནམ་
 ཡང་དུན་ཤེས་བསྟེན་མི་སྲིད་པས། ངེས་པར་རུ་གཉའ་ནས་གནོན་དགོས་པ་
 དང་གཉིས། བྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན་ནག་ཉེས་ཅན་ལ་བྲིམས་ཆད་

ནན་པོ་མ་བཅད་ན། སྤྲད་ཕྱིན་ཉེས་གསོག་བྱེད་མཁན་རྒྱུན་མི་འཆད་པས་
 དེས་པར་རྟུ་ཉེས་ཆད་ནན་པོ་གཅོད་དགོས་པ་དང་གསུམ་ནི་སྤྱི་བོ་མ་རབས་
 རྣམས་ལ་འཛིན་དགོས་པའི་སྤྱི་གསུམ་ལོ་ཡིན། ༡༥ མི་མནར་བ་གསུམ་ནི།

ལུས་སྦྱིད་པ་མ་མནར་བ་ན། །

འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོགས་སྤྱིག།

རང་གི་མཆན་གྱི་བྱ་མནར་ན། །

ཕྱི་རོལ་དགས་ཀྱང་ཞེ་ཁ་འབྱེད། །

བཟའ་གྲོགས་མནར་ན་ཕྱི་ནང་གི། །

རྒྱས་དང་སོ་ནམ་ཡལ་བར་འཆོར། །

ཞེས་འབྱུང་སྟེ། རང་ལུས་སྦྱིད་པའི་པ་མར་དྲིན་ལན་མི་གཙོ་བར་སྤྱག་གི་
 མནར་གཅོད་བཏང་བ་ན། འཕྲལ་རྟུ་རང་ལ་མི་ཀྱན་གྱི་ངན་སྤྱུས་སོག་པའི་
 རྒྱ་དང་། ཕུགས་སུ་ལ་ཡོགས་འཁོར་བའི་སྤྱིག་པའི་རྒྱར་འགོ་བས་དེས་པར་
 རྟུ་པ་མ་ལ་བཀྱར་བསྟི་བྱེད་པ་ལས་བརྟན་བཅོས་ཅ་བ་ནས་མི་བྱེད་པ་དང་
 གཅིག་།རང་གི་མཆན་འོག་གི་བྱ་ཕུག་རྣམས་བཅེས་མི་སྦྱོང་བར་མནར་
 གཅོད་བཏང་ན། བྱ་ཕུག་པ་མར་ཞེན་པ་ཡོག་པར་མ་ཟད། ཕྱི་རོལ་གྱི་དགས་
 བོས་ཀྱང་འཕྲ་སྦྱོང་བྱེད་སྤྱིད་པས་དེས་པར་རྟུ་བྱ་ཕུག་བཅེ་ཞེན་གྱིས་སྦྱོང་བ་
 ལས། སྤྱག་གཅོད་ཀྱིས་མི་མནར་བ་དང་གཉིས། རང་གི་བཟའ་ཆང་ལ་སྦྱོང་
 མཁས་མ་བྱས་པར་ཞེ་ཁེ་བའི་རྒྱ་མནར་གཅོད་བཏང་ན་རང་བྱིམ་གྱི་བྱ་བ་
 དང་། སོ་ནམ་སོགས་འབྱས་ཤོར་རྟུ་འགྱུར་པས་ན་དེས་པར་རྟུ་བཟའ་ཆང་
 བན་ཚུན་མཛའ་གཏུགས་འཆམ་མཐུན་ཡོང་བ་བྱེད་པ་ལས་མནར་གཅོད་མི་
 བྱེད་པ་དང་བཅས་གསུམ་ནི་ཆང་མས་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིམས་སམ་སྤྱིའི་ཀྱན་
 སྦྱོང་གསུམ་མོ། །

ཤོང་གསལ་མཛད་པ་གསུམ། མི་མཛད་པ་གསུམ། བསྦྱོང་པ་གསུམ།
 དམའ་པ་གསུམ། མི་མནར་བ་གསུམ་བཅས་ལ་རྒྱལ་བྱིམས་བཅོ་ལྟར་གྲགས་
 པ་ནི། རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་བྱིམས་སྦྱོང་བའི་སྐབས་དེས་པར་དོ་སྤྲང་བྱེད་དགོས་

པའི་བྲིམས་ལུགས་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྲོལ་བཟང་པོ་དར་སྤེལ་གཏོང་དགོས་
པའི་དོན་ཆེན་ཆུང་མས་ལགས་སོ། །

[[ཁ]] བྲིམས་ཆེན་བདུན་ནི།

༡ སྲོག་མི་གཙོང་པའི་བྲིམས། གཤེན་སྟོང་དང་གསོན་སྟོང་། མིའི་སྲོག་མི་
གཙོང་པའི་བྲིམས་ཏེ། མི་བསད་ཆས་ཀྱི་ཉེས་བྲིམས་སྟོར་གཤེན་སྟོང་དང་
གསོན་སྟོང་གཉིས་ལས། གཤེན་སྟོང་ནི་ཕན་ཚུན་བར་འཐབ་ཚུང་དམ་འབྲུག་
འཛིང་བྱུང་ནས། མི་བསད་པའམ་སྐུན་གཞན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྐུན་
འདས་ཀྱི་རིགས་ལ་གཤེན་སྟོང་ཞེས། འདས་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་འདས་མཆོད་
དང་རྩུ་རྩེད་ས་བཅས་ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་དང་། འདས་པོའི་སྲོག་སྐྱེན་རྩུ་དངོས་
པོའི་གུན་གསབ་སྟོང་དགོས་པ་དང་། གསོན་སྟོང་ནི་འཐབ་ཚུང་དམ། འབྲུག་
འཛིང་གི་ནང་རྩུ་ཆས་སྐྱེན་བྱུང་བའམ་ཡང་ན་སྐུན་གཞན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
ཆས་སྐྱེན་བྱུང་བའི་རིགས་ལ་ཆས་སྐྱེན་བཟོ་མཁན་གྱིས་ཆས་སྐྱེན་བྱུང་བའི་མི་
ལ་ནད་བཅས་སྐྱེན་གསོ་ཡི་གུན་གསབ་སྟོང་དགོས་པ་དེ་ཡིན། གཤེན་སྟོང་
དང་། གསོན་སྟོང་འཇལ་སྐབས་ཤི་ཆས་བྱུང་ཡུལ་རིམ་གས་མཐོ་དམའ་ལ་
གཞིགས་པའི་གསོན་སྟོང་དང་། གཤེན་ཀྱི་སྟོང་འཇལ་སྟོང་བྱེད་དགོས་པའི་
གཏན་འབེབས་རགས་རིམ་གནད་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་བཅན་པོ་བྲི་སྲིང་
ལྟུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སྟོན་པོ་འགོས་བྲི་བཟང་ཡབ་ལྷག་གིས་སྟར་ལས་ཀྱང་
ཞིབ་ཆོགས་དང་ཆ་ཆོང་བའི་བཅོས་སྤྱི་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ལས། སྲིང་
བཅན་སྐབས་ཀྱི་ཐོག་མའི་གཤེན་སྟོང་དང་། གསོན་སྟོང་འབབ་ཀྱི་རིམ་པ་
དང་གངས་ཆོད་སོགས་འཁོད་པའི་ཡིག་ལམ་མ་མཐོང་ཞིང་། འོན་ཀྱང་འགོས་
བྲི་བཟང་ཡབ་ལྷག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྟོང་འབབ་སྟོང་འཇལ་གྱི་གཞི་
འཛིན་ས་དེ་ཐོག་མའི་བྲིམས་ཡིག་ལ་བྱས་ཡོད་པ་ནི་སྟོན་མ་དགོས་པ་རེད།
བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་མི་སྟོང་སྐབས་འཇལ་སྟོར་གྱི་བྲིམས་ཡིག་འགའ་ཞིག་རྩུན་
ཏོང་གི་གནའ་པོའི་པོད་ཡིག་ཤོག་རྩལ་རྩུ་འཁོད་པའི་ནང་རི་རྒྱས་ཚོན་རུས་
མདའ་ཕོག་སྟེ་མི་བསད་པ་དང་། གཡག་དང་འབྲིས་བརྗེས་ཏེ་མི་བསད་པ།

ཁྱི་བད་ནས་མི་བསད་པ་བཅས་ཀྱི་ལེ་འཁྲི་རི་དྲགས་ཚོན་མཁན་དང་། འབྲི་གཡག་དང་བྱིའི་བདག་པོ་ཡིས་མི་སྟོང་འཇལ་ལྷགས་སྟོར་མི་ཤི་བའི་གནས་ཚུལ་དང་། གཤིན་པོའི་རིམ་གས་མཐོ་དམའ་སོགས་ལ་གཞིགས་ཏེ་མི་སྟོང་འཇལ་དགོས་དང་མི་དགོས། འཇལ་ཆེ་ཆུང་། མི་སྟོང་དེའི་ཐོག་ནས་འདས་པོའི་ནང་མི་དང་། ཉེས་དོན་དེ་གོང་ལ་ཁྱེ་མཁན་ལ་གཟིགས་བཅོས་ལྟ་བུ་ཐོབ་ཆ་རི་ལྟར་སྟོང་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པའི་བྲིམས་དེ་ལྟམས་ཀྱང་སྟོང་བཅོན་གྱི་སྐུ་རུས་སམ་ཡང་ན་དེ་ལས་ཅུང་ཕྱི་ཅམ་སྟེ་གོང་ལྟར་བཅོན་པོའི་རུས་ཀྱི་བྲིམས་ལྷགས་ཡིན། སྟོང་ཐང་གསོས་ཐང་ནི་གསེར་དབུལ་སྐྱར་ཐོག་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། དངོས་གཞི་སྐབ་འཇལ་སྐབས་དབུལ་དངོས་གང་བདེས་འཇལ་སྐབ་ཆོག་པ། དཔེར་ན། ཤིན་ཅང་ (མི་ལྷལ་) ལྟམ་ཐོན་པའི་ཁྲམ་བྱང་ནང་། “སྟོང་བོང་སྐྱམ་གཅིག་ལ་སྲང་བཞི། སོ་བོང་གཅིག་ལ་སྲང་གསུམ། དཔྱེའུ་བོང་ (ཐང་ལྷག་) གཅིག་ལ་སྲང་གཉིས། སྐ་ནི་འཕལ་ཞག་དུ་ཐོགས་པ་ལས་ཉིན་རེའི་བྱེ་རེའི་ཐང་དུ་དུང་ཀྱལ་ལས་བཀྱལ་ཏེ་སྐྱལ་ཏེ། ” ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལགས། །

༡ མ་བྱིན་པ་མི་ལེན་པའི་བྲིམས། དཀོན་མཆོག་གི་འོར་བརྒྱས་ན་བརྒྱ་འཇལ། རྒྱལ་པོའི་འོར་ལ་བརྒྱད་ཅུ་འཇལ། འབངས་ཀྱི་འོར་ལ་བརྒྱད་འཇལ་དུ་བཅས། མ་བྱིན་ལེན་འགོག་པའི་བྲིམས་ཏེ་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་ཉེས་བྲིམས་སྟོར། ལྟ་ཁང་ལས་ཉེན་གསུམ་བཅས་ཀྱི་འོར་རྩས་བརྒྱས་ན་དེའི་ཉེས་ཆད་ལ་བརྒྱ་འཇལ་ཞེས་བརྒྱས་པའི་འོར་རོ་མ་སྐྱར་སྟོང་བྱས་པའི་ཐོག་འཇལ་ཐོབ་བརྒྱས་དངོས་ཀྱི་ལྷབ་བརྒྱ། རྒྱལ་སྟོན་གྱི་འོར་བརྒྱས་ན་བརྒྱད་ཅུ་འཇལ་ཞེས་བརྒྱས་དངོས་ཀྱི་ལྷབ་བརྒྱད་ཅུ། འབངས་མིའི་འོར་བརྒྱས་ན་བརྒྱད་འཇལ་རོ་དང་དབུ་ཞེས་བརྒྱས་དངོས་ཀྱི་ལྷབ་བརྒྱད་འཇལ་དགོས། གཞན་ཡང་མི་དབྱུང་ག་སྟེ་བས་ཀྱིས། གཞན་དངོས་རྒྱ་འཕྲོག་བྱས་པའི་གཏེ་པོ་ལ་སྟོག་ཆད་གཙོད་པའམ། ཡང་ན་རྒྱང་འབྱུང་གཏོང་བ། དེ་བཞིན་ལེ་འཁྲི་གཞན་ཆོར་ཉེས་ཆད་ཆེ་ཆུང་རི་ལྟར་ཐོབ་པ་བཅས་རྒྱ་ལྷལ་གྱི་རིམ་པ་མཐོ་དམའ་དང་།

བརྒྱུས་རྒྱུ་གྱི་གྲངས་འཛོམས་སྟེན་དོན་སྤྱི་ཡང་བཅས་ལ་གཞིགས་པའི་
ཐག་གཅོད་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྤེལ་དུ་ཁྱོད་གི་གནའ་བོའི་བོད་ཡིག་ཤོག་རྩལ་
ནང་ཞིབ་སྒྲུབ་འཁོད་འདུག་པ་ཡང་སྟོང་བཅོན་གྱི་སྒྱུ་དུས་སམ། ཡང་ན་དེ་
ལས་ཅུང་ཕྱི་བའི་དུས་སུ་བཅས་པར་སེམས་ཏེ་གང་ལྟར་བཅོན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་
བྲིམས་ལུགས་ལགས་སོ། །

༡ རྟོག་པར་མི་གཡེམ་པའི་བྲིམས། སྤྱད་འཇལ་དང་བྱི་ཆད། ཅེས་པ་
ལྟོག་གཡེམ་འཁོག་པའི་བྲིམས་ཏེ་ལྟོག་གཡེམ་ནི། མིའི་ལུས་ལ་གནོད་འཆེ་
གཏོང་བའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་ཅི་ཞིང་བཅོན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག་དུ་བྱི་
བྱས་པའི་ཡན་ལག་གི་བྲན་བཅད་ནས་ཡུལ་གཞན་དུ་སྒྱུགས་ཞེས་སྐུལ་པོའི་
བཅུན་མོ་སྟེན་རིམ་གསུམ་མཐོ་བའི་བྱད་མེད་ལ་ལྟོག་གཡེམ་བྱས་པའི་ཉེས་
ཆད་དུ་ཡན་ལག་གཅོད་འབྲེག་། གིས་ཡུལ་མཐར་སྒྱུགས་པ་སྟེ་རྒྱུད་འབྲུད་དུ་
གཏོང་བ་དང་། ཐ་ན་སྟོག་གི་ཉེས་ཆད་གཅོད་ཀྱིན་ཡོད་པ། དཔེར་ན་ཤིན་
ཅང་ནས་ཐོན་པའི་ཁྲམ་ཡིག་ནང་། “བྱི་པོ་བཀྲིས་པ་བྲིམས་ཆེན་ལ་ཐུག་པ།
དམག་དཔོན་དང་། སྒྱུན་གྱིས་དབྱོངས་དཀྱིགས་ལ་གསོད་ཅིག་ཅེས་” པའི་
དོན་ནི། གཞན་གྱི་རྒྱུད་མར་ལྟོག་གཡེམ་བྱས་པ་དེ་ནི་བྲིམས་ཆེན་པོ་ལ་ཐུག་
པས་དམག་དཔོན་དང་། སྒྱུན་པས་སྟེ་ཐག་བསྐྱམས་ཏེ་དབྱུང་ནས་སོད་ཅིག་
ཅེས་པའི་དོན་ལགས་ཤིང་། གཞན་ཡང་བོད་གནའ་རབས་པའི་ལུགས་ལ་རྒྱུད་
འབྲུད་གཏོང་བ་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་དང་། ཐ་ན་རང་གི་ས་མཆོམས་
བརྒྱལ་ནས་གཞན་ཡུལ་དུ་རྒྱུད་འབྲུད་གཏོང་སྟོལ་ཡོད། དེ་ནི་ཉེས་ཅན་རང་
ཡུལ་དུ་བཞག་ན་སྤྱི་ཆོགས་ལ་ཕན་པ་ཡོང་རྒྱ་ཕར་ཞོག །བྲིམས་འགལ་ལུགས་
དཀྱིག་གིས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དང་། ཡུལ་ལྗང་གི་བདེ་སྤྱིད་ལ་གནོད་
པས་ན་མི་དེའི་གསུ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཅ་བ་ནས་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་
གཞན་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད་པས། ཉེས་ཅན་དེར་སྟོས་ན་སྟོགས་མེད་ཁེར་རྒྱུད་དུ་

༡ 《ཞེ་ཆོས་འབྲུང་》 ནང་། བྱི་འཇལ་ལྟ་བཅད་པ་དང་། མིག་དབྱུང་བ་ཅེས་གསལ།

འཇོག་པ་དང་། གྱི་ཚྭ་ས་ལ་སྟོན་ན་ཉེས་ཅན་དེའི་རིགས་རང་གི་ཡུལ་དུ་
མ་སྟག་པ་ཞིག་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཡིན། དེ་སྟར་ལོག་གཡེམ་གྱི་ཉེས་གསོག་ནི་
བྱིས་ས་ཆེན་ལ་གཏོགས་པའི་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་ཆེ་བ་དེ་ལ་ཡང་། བདག་པོ་
ཡོད་པའི་བྱད་མེད་ལ་སྟེས་པས་བཅན་ཤེད་ལོག་གཡེམ་བྱས་པའམ། བྱད་
མེད་ཅན་གྱི་སྟེས་པ་གཞན་བཅའ་ཏེ་ཕོ་མོའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ན་བདག་པོར་བྱི་
ཆད་ཅེས། བྱན་གསབ་གྱི་དངོས་པོ་སྟོན་དགོས་པའི་ཐོག་བྱིས་ས་སར་སྟངས་
འཇལ་གྱི་ཉེས་པ་ཡང་གསོན་པོའི་ཐོབ་ཐང་མཐོ་དམའི་བབ་ལ་བལྟས་ཏེ་
འཇལ་དགོས། །

ལྷན་སྦྲུང་གི་ཁྲིམས། ལྷ་སྦྲུང་དཔང་དུ་བྱས་པ་མཐའ་སྟོབ་པ། ལྷན་
འགོག་པའི་ཁྲིམས་ནི། གཙུང་གི་ཉེས་ཅན་ནམ། སྦྱང་གཞི་བྱང་སྐབས་སྦྱང་ཡ་
མན་ཚུན་བར་ལ་ཁྲིམས་སར་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ཡིན་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་འཆད་དགོས་
པ་ལས་ནག་ཉེས་ངོས་ལེན་མི་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་ཉམ་བསྟོན་སྒྲིས་ཁྲིམས་
ལས་ཐར་ཐབས་ཀྱི་རིགས་བྱས་ན་རང་རང་སོ་སོའི་ལྷ་སྦྲུང་དཔང་པོར་བཞག་
སྟེ་མནའ་རྒྱུལ་དུ་འཇུག་དགོས་པ་དེ་ལ་དུས་སྒྲིས་བསྟོན་ཉམ་གནའ་དག་གི་
ཞལ་ལྷེ་ཞེས་པ་དེའོ།

༥ ཆང་ལ་ཚིན་འདིན་དགོས་པའི་བྱིམས། ཆང་བག་མེད་པར་བརྟུང་
 བ་འགོག་པ་ནི། གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྷགས་སུ་ཆང་ནི་ཉེས་པ་ཀྱན་གྱི་ཚ་
 བ་ཡིན་ཞེས་སྤང་བྱུང་གསུངས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བཀག་སྒྲིག་ནང་བ་
 ཅམ་ཞིག་ལས། ཆང་ཚིན་ལས་བརྒལ་བ་བརྟུང་བའི་ཉེས་པ་འདི་ཡིན་རང་
 མེད་པར་གཙོ་བོར་ཆང་མས་དོན་འདིར་བག་ཡིད་བྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་
 ཞིག་ཡིན་པར་སྤང་། ཤོང་གསལ་བྱིམས་ཆེན་ལྷ་ནི། སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྷགས་
 གྱི་གཏན་བྱིམས་ཚུ་བ་བཞི་དང་། ཆང་བཅས་དགག་བྱུང་གསུངས་པར་དཔེ་
 མཛད་ནས་བྱིམས་ཆེན་ལྷར་གྲགས་ཀྱང་། བྱང་གསེས་དབྱེ་ན། མི་གསོད་གྱི་
 ཉེས་བྱིམས། རྒྱན་མའི་ཉེས་བྱིམས། ལོག་གཤམ་གྱི་ཉེས་བྱིམས་བཅས་ནི་བྱིམས་
 ལྷགས་དངོས་ཡིན་ལ། རྒྱན་སྤོང་བའི་བྱིམས་བདེན་རྒྱན་མནའ་དག་གི་ཞལ་

ཕྱེ་ནི་ཉེས་དོན་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ལས། དེ་ནི་ཉེས་
བྱིས་ཤིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་མི་རུང་བ་དང་། ཆང་ནི་བག་མེད་དུ་སྒྱུད་
མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ཅུང་ལགས་སོ། །

༤ ཁེང་མི་སྟོག་པའི་བྱིས་སྐྱེ། ཁེང་མི་སྟོག་པ་ནི་འབངས་གྱུན་ལོག་མི་བྱེད་
པའི་བྱིས་སྐྱེ་ཉེ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་སོ་སོའི་རྩི་དཔོན་གྱི་དབང་སྐུར་
ལ་བཅི་སྒྱུར་དང་། བྱེད་པའི་བྱིས་སྐྱེ་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ལས་རྒྱབ་གཏོད་དང་།
གདོང་གཏུགས་ཀྱི་གྱུན་ལོག་སོགས་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དེ་ལ་ཟེར།

༥ བང་སོ་མི་འདུ་བའི་བྱིས་སྐྱེ། བང་སོ་མི་འདུ་བའི་བྱིས་སྐྱེ་ནི་གཤམ་སོ་
ཆེད་དུ་བཅིགས་པའི་བང་སོའི་ནང་གི་རྒྱ་ཐོར་བརྒྱ་བར་འདོད་ནས་བང་སོ་
སྟོག་འདུ་བྱེད་མི་ཆོག་པ་དེ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱིས་སྐྱེ་ཆེན་བརྒྱན་ཟེར་བ་དེ་ཕལ་
ཆེར་ནི་བྱིས་སྐྱེ་གནད་དོན་དང་། འགའ་ཞིག་ནི་ཀུན་སྒྱུད་ཀྱི་གནད་དོན་
བཅས་སྐབས་སོ་སོར་སྤྱོད་བ་ལྟར་ལགས་སོ། །

[[ག]] །མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་

དཔའ་སོ་གཙུག་ལག་ཕྱོད་པའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།

དགོན་མཆོག་སྐབས་བཟུང་དད་ཅིང་གུས་པས་མཆོད། །

ཕ་དང་མ་ལ་དྲིན་གཙོ་བཀུར་བཞི་བྱ། །

དྲིན་ཅན་ཡིད་མི་གཙོ་ཅིང་བཟང་ལན་འཇལ། །

མཐོན་པོ་རྣམས་ལ་མི་ཆོལ་སྤྱོད་ན་ཉན། །

ལས་སྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཡ་རབས་རྩིས་སུ་འབྱང་། །

ཆོས་དང་ཡི་གེ་སྟོ་འཇུག་དོན་ཤེས་བྱ། །

རྒྱ་འབྲས་ཡིད་ཆེས་སྟོག་པའི་ལས་ལ་འཛིན། །

གཞན་ལ་བསམ་ངན་མི་བྱ་པ་གདགས། །

ཅི་བྱེད་རང་སེམས་དཔང་བཞག་དྲང་པོར་བྱ། །

ཟས་དང་ཆང་ལ་ཆོད་ཟིན་བྲིལ་འཛིན་བྱེད། །

སྒྱིན་པ་བྱ་ལོན་ལ་སོགས་དུས་སུ་གཞལ། །

བྲེ་སྤང་སོགས་ལ་གཡོ་ཐོལ་སྤང་བར་བྱ།
 མ་བཅོལ་ལས་ལ་དོན་མེད་ཁ་གཏོགས་སྤང་། །
 རང་ཚུགས་བཟུང་ནས་བསྐྱར་ཁ་ཕྱི་བ་བྱ། །
 མནའ་དང་དམ་བཞག་སྤྱོད་ལྟར་གཅིས་པར་འཛིན། །
 དེ་ལ་སོགས་པ་བཀའ་ཡི་དྲིལ་བསྐྱགས་ཏེ། །
 ཡ་རབས་བཟང་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། །
 རྒྱུ་མར་པན་བདེའི་གོ་འཕང་དམ་པ་ལ། །
 བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་བཀོད་དེ་བདེ་ཞིང་སྦྱིད། །

ཅིས་པར། དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། མ་ལ་མར་འཛིན་པ།
 མ་ལ་མར་འཛིན་པ། དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་བེ་ལ་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་བེར་འཛིན་
 པ། རིགས་ཀྱི་ཆུན་རབས་བཀའ་བ། བྱས་པ་དྲིན་ཏུ་གཙོ་བ། གཞན་ལ་ངན་
 གཡོ་སྤང་བ་སྟེ་མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་བྲིམས་སུ་བཅས་ཚུལ་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །

(4) བའོ་ལོན་ཁྱབ་ཅད་ཀྱི་བྲིམས། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
 ལས། “ཁ་དྲག་རྣམས་ལ་མ་སྦྱངས་ཅམ་ཏུ་བཅད། ”ཅིས་དང་། ཁ་དྲག་ཞན་
 གཉིས་ཚོད་ན་བདེན་རྒྱུན་བརྟགས་པའི་མཐར་ཁ་དྲག་པ་མ་སྦྱངས་ཤིང་ཞན་
 པ་ཡིད་མི་ཆད་པར་གཙོད་པ་བའོ་ལོན་ཁྱབ་ཅད་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག་ཅིས་སོ། །འདི་
 གི་བྲིམས་སར་ཁྱབ་ཏུག་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱེད་ལ་བདེན་རྒྱུན་བརྟགས་
 པའི་མཐར་ཁ་དྲག་པའི་མི་ཁ་མ་སྦྱངས་ཅམ་དང་། ཉམ་ཆུང་རྣམས་སྟོ་མ་
 ཕམ་ཅམ་གྱི་སྟོ་ནས་བྲིམས་ཐག་གཙོད་དགོས་པ་ལ་བེད། །

(5) དབང་ཆེན་བཅད་ཀྱི་སྒྲི་བྲིམས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་》 ལས། “གཉིས་ཀས་ལན་ལ་དབྱུག་པ་ཅན་བཞིན་དང་། ཞེས་པར།
 གཉིས་ཀས་ལན་པ་ལ་བྲམ་བེ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་བྲིམ་བདག་གི་སྤང་གཡར་
 རས་སྤྱིར་གཏད་ཏུ་སྦྱོན་པས་སྤང་བྲིམ་བདག་གི་ར་བར་བཏང་ནས་ཅི་ཡང་
 མ་སྐྱས་པར་ལོག བྲིམ་བདག་གིས་སྤང་དེད་བྱང་བ་མཐོང་ཡང་མ་བཏགས་

པར་བཞག་པས་སྤང་ལྷགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྒྲོར་བ་རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་གདོང་
ལ་ཞལ་ལྷེ་ཞུས་པས། བྲམ་བེས་སྤང་བཏང་ཡོད་དོ་ཞེས་མ་སྤྲོས་པས་ལྷེ་ཆོད།
བྱིམ་བདག་གིས་མཐོང་ཡང་མ་བཏགས་པས་ལག་པ་བྲེགས་ཞེས། ཞལ་ལྷེ་
བཅད་པ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས། ཆད་པ་གཉིས་མཉམ་དུ་གཙོད་པ་དབང་ཆེན་
བཅད་ཀྱི་སྒྱི་བྲིམས།” ཞེས་བྲམ་བེ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་དཔེ་བྱས་
ནས་སྤྲོགས་གཉིས་ལ་ལན་པ་ཡོད་ན་བྲིམས་བཅད་གང་འདྲ་བྱེད་ཚུལ་གཏན་
འཁེབས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། །

(6) ཁབ་སོ་ནང་པའི་བྲིམས་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》
ལས། “གཉིས་ཀ་བདེན་ན་རིགས་གཉིས་པ་ལྟར་བཅད། ཅིས་དང་། གཉིས་ཀ་
བདེན་ན་བྱིམ་བདག་ཞིག་གི་བྱ་སྤྲོས་མ་ཐག་དུ་ཚུར་ལྷུང་བ་ཉ་ཞིག་གིས་མིང་
པ། རིའི་འོག་ན་གནས་པའི་བྱིམ་བདག་གཞན་ཞིག་གིས་ཉ་དེ་བེན་ནས་བཤས་
པས་བྱེའུ་ཞིག་མ་གྱི་བར་བྱང་བ་བྱིམ་བདག་དེས་བྱར་གསོས་པ་བྱིམ་བདག་
གོང་མས་ཐོས་ནས་བཅད་དེ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞལ་ལྷེ་ཞུས་པས། གཉིས་ཀས་བྱེ་རེས་
མོས་སུ་གསོས་ལ་བྱད་མེད་རེ་རེ་ལོང་། བྱ་བྱང་ན་བྱིམ་བདག་སོ་སོས་བྱིར་
ཅིག་ཅིས་བྱང་ནས་བྱེ་རིགས་གཉིས་པར་མིང་ཆགས། བྱ་རེ་རེ་སོ་སོས་བྱིར།
བྱིས་རབ་དུ་བྱང་བས་དགོ་སྒོར་རིགས་གཉིས་པར་གྲགས་པ་དེ་ལ་དཔེ་སྤངས་
ནས། གཉིས་བདེན་དང་དགའ་གསུམ་དུ་གཙོད་པ་ཁབ་སོ་ནང་པའི་བྲིམས་
ཡིག་དུ་གྲགས་སྤྲད། ” ཅིས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་དཔེ་སྤངས་ནས་སྤྲོགས་གཉིས་
ཀ་ལ་བདེན་དོན་ཡོད་ན། དེ་ལྷགས་ཀྱི་བྲིམས་གཙོད་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་
ཞིག་རེད། །

【2】 ཁོད་སོ་དུག་ལས་བཀའ་གྲོས་ཆེན་པོ་དུག་ནི། རྒྱལ་པོར་སྤྱི་ཞུ་རི་ལྟར་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་སྤྱི་ད་སྒྲོང་ལྷགས་སྒྲོར་ཡིན་ཏེ།

(1) རྩེ་རི་སྤྱི་འཆོ་ཞིང་ཞོ་ཤ་སྤྲར་དབུལ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱལ་པོར་སྤྱི་འཆོ་བའི་
སྤྱི་ཞུར་སྒྲོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འབད་བཙོན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། འབངས་མི་
སེར་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བདག་གཉེར་ཐོན་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ས་ཞིང་དང་།

ཕྱགས་རིགས་སོགས་ལ་འབྲི་བའི་དབྱ་ཁལ་ནམས་དུས་ཐོག་སྒར་དབུལ་བ་སྟེ་
གོང་དུ་རྒྱལ་པོར་འབུལ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། །

(2) རྒྱུ་ཁྱེད་གཉེན་མཉམ་ཞིང་། ཡང་ཁེང་གི་རྒྱལ་བཞེན་པ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱལ་
པོའི་བཀའ་བྲིམས་ནམས་ལ་མི་བཅི་ཞིང་མི་དཔུང་དང་རྒྱ་སྟོབས་ཆེ་བའི་མི་
རྒྱུ་གཉེན་བ་ནས་གཞོན་ཞིང་། ཡང་ཁེང་སྟེ་འབངས་ཀྱི་ཐ་མ་ཉམ་ཆུང་
ནམས་ཀྱི་རྒྱལ་བཞེན་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱིང་བརྟན་བཅོས་བྱེད་མི་ཆོག་པར་སྤྱང་
སྟོབ་དང་གཟིགས་སྤྱོད་གནང་དགོས་པའི་དོན་ཡིན། །

(3) ཁེང་རྒྱུ་ཁྱེད་གཉེན་ཞིང་། མི་བཅུན་བཀའ་ལ་མི་གདགས་ཞེས་པ་ནི།
འབངས་མི་རྒྱུ་ལ་འཆོར་དུ་མི་འཇུག་པའམ་བྱན་གཡོག་དམག་དཔུང་ནང་
མི་འཇུག་ཅིང་། དུད་མེད་ནམས་གཞུང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་དབང་ལ་ཐེ་ཏུས་བྱེད་
དུ་མི་འཇུག་པ་ལ་ཟེར། །

(4) སོ་མཆོམས་སྤྱང་ཞིང་། འབངས་ཀྱི་ཆོམ་ཞིང་རྟ་དམག་གིས་མི་གཅད་
ཅས་པ་ནི། མཐའ་བཞིའི་སོ་མཆོམས་བརྟན་པོར་སྤྱང་དགོས་ཤིང་། འབངས་
གིས་བཏབ་པའི་ས་ཁོང་ཁར་རྟ་དམག་བཤར་བསྐྱོད་སོགས་ཞིང་ནང་རྟ་ལམ་
གཏད་མི་ཆོག་པ་སྟེ་འབངས་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱོད་ལ་གཞོན་པ་བྱས་མི་ཆོག་
པ་དེ་ཡིན། །

(5) དག་འདུལ་ཞིང་། འབངས་བསྐྱུངས་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་དག་པོ་ནམས་
མ་ལུས་པར་འདུལ་དགོས་པ་དང་། བྱང་དུ་འབངས་ཀྱི་འཆོ་ཆོས་ལ་ལྟ་སྦྱོང་
སོགས་འབངས་ནམས་བདེ་བར་སྦྱོང་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

(6) དག་བཅུ་སྐྱབ་ཅིང་། མི་དག་བ་བཅུ་སྤྱང་ཞེས་པ་ནི། རྩེ་འབངས་ནམས་
གིས་དུས་རྟག་དུ་དག་བ་བཅུ་དང་དུ་ལེན་ཅིང་། མི་དག་བ་བཅུ་སྦྱོང་དགོས།

【3】 ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་ཡིག་ཆ་རྒྱལ་ནི། (1) གསེར་ཡིག (2) གཡུ་ཡིག
(3) དདུལ་ཡིག (4) སྤྱ་མན་གྱི་ཡིག། (5) ཟངས་ཡིག (6) ལྷགས་
ཡིག་སྟེ་རྒྱལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས།
“ཡིག་ཆ་ནི་རབ་གསེར་གཡུ་གཉིས། འབྲིང་དདུལ་དང་སྤྱ་མན་གཉིས། ཐ་

མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་ཡིག་སྟེ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་རེ་དབྱེ་བས་བརྒྱ་
གཉིས་སོ། །དེ་ཡང་གྲུང་སྟོན་ཆེན་མོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆེན་མོ་གནང་། གྲུང་སྟོན་
འབྲིང་དང་ནང་སྟོན་ཆེན་མོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆུང་དུ། གྲུང་སྟོན་ཐ་ཆུང་དང་ནང་
སྟོན་འབྲིང་པོ། བཀའ་ཡོག་ལ་འཆོས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་ཆེན་པོ།
ནང་སྟོན་ཐ་ཆུང་དང་བཀའ་སྟོན་འབྲིང་ལ་གསེར་ཡིག་ཆུང་དུ། བཀའ་སྟོན་
ཐ་ཆུང་ལ་ཕྱ་མཁ་གྱི་ཡི་གེ་གནང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྒྲིམ་སྟོན་དཔོན། སྒྲིམ་
སྒྲགས་མཁན། རྟོད་སྒྲུང་གི་དབང་སྟོན་ནམས་ལ་དབུལ་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་པོ་བྱིན་
སྒྲུ་འཆོ་བའི་པོན་པོ། གཟིམ་མལ་བཅིགས་ཁབ། བྱང་ཐང་གི་ས་མཁན།
མཐའི་སོ་ཁ་སྒྲུང་བ་དང་། སྒྲུ་མཁར་གྱི་ཆེ་སྒྲུང་སོགས་ལ་དབུལ་ཡིག་ཆུང་བ།
ཡབ་འབངས་རུས་དྲུག་སོགས་ལ་འཁར་བའི་ཡི་གེ། རྟོད་དཔོན་རུ་དཔོན་
སོགས་ལ་ཟངས་ཡིག་ །གཡུལ་རུ་དཔའ་བ་ལ་ལྷགས་ཡིག་ །ཡང་ཐ་ཤིང་སྒྲུ་ཆུ་
རིས་གྱི་ཡི་གེ་འབངས་པལ་པ་ལ་གནང་སྟེ། ”ཅེས་སོ། །

【4】 ཁོད་སོ་དྲུག་ལས་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་ནི། (1) སྟོན་པ། (2) རུ་མཆོན།
(3) སྒྲུ་མཁར། (4) ལྟ་ཁང་། (5) ལྟག་སྟོན། (6) ཡིག་ཆང་སྟེ་དྲུག་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “བཀའ་རྟགས་གྱི་ཕྱག་
རྒྱ་སྟོན་པ། ཁོན་རྟགས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་རུ་མཆོན། ཡུལ་རྟགས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྒྲུ་མཁར།
ཆོས་རྟགས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟ་ཁང་། དཔའ་རྟགས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟག་སྟོན། མཛངས་
རྟགས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡིག་ཆངས་སུ་བཅད་དོ།” ཞེས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི་གོང་
གསལ་གྱི་སྟེ་ཆོན་ཁག་གི་ཕྱག་དམ་མཆོན་བྱེད་གྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་རི་མོ་
ཡིན་པར་ངེས། །

【5】 ཁོད་སོ་དྲུག་ལས་རྒྱེན་དྲུག་ནི། (1) གྲུང་དང་སྟག་ (2) ཐ་ལྷ།
(3) ལྟ་ཆོས། (4) ཐགས་དང་པོན། (5) ཡིག་ཆངས། (6) རྒྱན་མ་
བཅས་དྲུག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས་
“དཔའ་བའི་རྒྱེན་རུ་གྲུང་དང་སྟག་ །སྒྲུ་མའི་རྒྱེན་རུ་ཐ་ལྷ། ཡ་རབས་གྱི་རྒྱེན་
རུ་ལྟ་ཆོས། གཡུང་པོའི་རྒྱེན་རུ་ཐགས་དང་པོན། མཛངས་པའི་རྒྱེན་རུ་ཡིག་

ཆོངས། ངན་པའི་རྒྱུ་དུ་རྒྱུ་མཐོ།” ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་ལས་ཆོན་སོ་སོའི་
མི་སྣ་རྣམས་ལ་བཟང་ངན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེས་པའི་རྟགས་སུ་དངོས་པོ་དང་མིང་
གི་སྟོན་མཆོན་རྟགས་རེ་གནང་སྟེ་བཟང་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་ཀྱི་ལཱ་དམའ་
འབེབས་བྱེད་པའི་སྟོན་ལཱ་གསལ་གྱི་ཡིན། །

【6】 ཁོད་སོ་རྒྱལ་ལས་དཔའ་མཆོན་རྒྱལ་ནི། (1) རྟག་སྟོད། (2) རྟག་
སྟོད། (3) ཟེར་ཆེན། (4) ཟེར་རྒྱུད། (5) གམ་རས། (6) རྟག་
སྟོན་བཅས་རྒྱལ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། གཙོ་བོར་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་
དང་། མཐའ་མཆོམས་བརྟན་སྲུང་སོགས་དམག་དོན་གྱི་བྱ་བར་ལག་རྒྱུས་
ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞུང་གྱི་དཔའ་པོ་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་
སྟེ་དེ་ཡང་དཔའ་ཆེ་རྒྱུད་དང་། བྱས་པ་ཆེ་རྒྱུད་ལ་གཞིགས་ཏེ་བྱེད་པར་རྒྱལ་
ལ་དབྱེ་ཡོད་པ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས། “དཔའ་མཆོན་
རྒྱལ་ནི་རྟག་སྟོད་རྟག་སྟོད་གཉིས། ཟེར་ཆེན་ཟེར་རྒྱུད་གཉིས། གམ་རས་
རྟག་སྟོན་གཉིས་དང་རྒྱལ་པོ།”ཞེས་གསལ་བ་འདི་ནི་དཔའ་པོ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཐོབ་
ཐང་རིམ་པ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་སྤྲད། །

དེ་ལྟར་«ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»ནང་གི་ཁོད་སོ་རྒྱལ་ནང་དུ་
བརྟུས་པའམ། གསལ་ཁ་ཆེར་མེད་པའི་བྱིམས་ཕུན་འགའ་ཞིག་གི་སྟོར།
མཁས་པ་ལྟུ་ས་མཛད་པའི་«རྒྱ་བོད་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ་» འི་ནང་། ལྷ་ལྷ་
ནི་ཞལ་ལྷེ་ལྷ་ལྷ་དཔའ་ལྷ་ལྷ། སྟོད་ལྷ་ལྷ། མོ་མཁུགས་ལྷ་ལྷ། བྱིམས་ལྷ་ལྷ་
བཅས་ལྷ་ཆོན་ལྷ་གྲངས་འདྲིན་རྒྱ་བྱས་ཡོད་པ་མང་ཆེ་བ་ཁོད་ཀྱི་ནང་གསེས་
སུ་འདུས་ཡོད་པར་སེམས། །

ཞལ་ལྷེ་ལྷ་ལྷའི་ནང་གི་གཉེན་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི་གཉེན་སྦྱིག་སྟོར་གྱི་
བྱིམས་སྟོན་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་བརྟོན་དཀར་མེད་ཞལ་ལྷེ་ནི་མ་ཉེས་ཁ་
གཡོགས་ཀྱིས་བྱིམས་སོག་པར་དག་སེལ་དཀར་འདོན་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་བྱིམས་
སྟོན་ཡིན་ལ། ཉེ་དུ་འདུམ་ཆོས་ཀྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི་བཟང་མི་བྱེ་བལ་ལམ། བྱིམ་
ཆོང་གིས་འདུམ་ཀྱི་ཞལ་ལྷེ་ཡིན་པ་འདི་ཡི་ནང་བྱིམ་དངོས་རྒྱུན་འདྲིན་གྱི་

གནད་དོན་ཡང་ཚུད་སྤྱོད་པས་འདི་ཆོ་ནི་བྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཅུང་གལ་
ཆེ་བའི་གསལ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་ནི་བས་མི་ཐུབ་པའི་
འབངས་དང་རྒྱལ་སྤྱན་ནམས། རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཆོར་གཅོད་པའི་
བྲིམས་ར་ཡོད་པ་ 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། “དེ་ཡང་ལི་
ཡུལ་དུ་དགེ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་བསྐྱབས་པས་ནམ་མཁའ་ལ་
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བྱོན་ཏེ་ཁྱོད་སྤྱན་རས་གཟིགས་མཇལ་བར་འདོད་ན།
ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་སྤུལ་ནས་བཞུགས་ཀྱི། དེར་སོང་ལ་སྟོན་ཤིག་ཅེས་
ཡུང་བསྟན་གནང་སྟེ་མི་སྤྱང་བར་བྱུང་། དེ་མ་ཐག་དུ་གསེག་ཤང་དང་ལྷུང་
བཟེད་ཐོགས་ཏེ་བོད་དུ་འོང་། ཐོག་མར་བྲ་འབྲུག་དུ་སྤྱོན་པས་ཆད་པ་གཅོད་
པ་སྐྱ་མ་དང་ཐུག་སྟེ་མགོའི་ར་བ་དང་མིག་གི་སྤང་པོ་སོགས་འདུག་པས་འདི་
སྟེ་བྱ་ཅི་ཡིན། ལུས་བྱས་དྲིས་པས། རྒྱལ་པོས་བྲིམས་མཛད་པ་ཡིན་ཟེར་བས་
མ་དད་དེ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་མ་ཡིན་བདུད་དུ་འདུག་ཟེར་ནས་ལོག་སྟེ་
མགོའི་ར་བ་ལ་དབྱ་རར་མིང་ཆགས། ཡང་ལྟ་ས་དང་ཉེ་བར་སླེབས་ཏེ་བོན་
པོ་རྟ་ཞབ་ཞོན་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་ལི་ཡུལ་དུ་འགོ་བའི་ལམ་དྲིས་པས། ར་རྒྱལ་
པོའི་ལྟ་ཁང་བཅིགས་པའི་སོ་ཉ་ལ་རིངས་པ་ཡོད། སྟོན་མི་སོམ་ཟེར་ནས་
སོང་། སྟོད་ཡུང་མདའི་ཚུ་འགམ་ན་མི་རོ་མགོ་མེད་པ་དང་མིག་མེད་སོགས་
མང་དུ་འདུག །ལྟ་སར་སླེབས་པས་ཅུབ་སྟོགས་ཀྱི་ལྷགས་རིའི་ཁ་ན་ཆད་པ་
གཅོད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་མཐོང་བས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ག་ལ་ཡིན་ཟེར་
ནས་ཐིར་ལོག ” ཅེས་སོགས་གསལ་བ་ལ་གཞིགས་ན་སྐབས་དེར་བོད་ལ་དྲག་
རྒྱབ་ཅན་གྱི་བྲིམས་ཆད་གཅོད་པའི་སྟོལ་ཡོད་པ་དང་། དུས་དེ་ཙམ་ན་ལི་
ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཅུབ་མེད་པར་ཤེས་ཐུབ། །

གཉིས། ལས་ཀའི་རྒྱིག་གཞི་གཏན་ལ་ཐབ་པ།

དམག་གི་རུ་ཤོག་དབྱེ་སྤངས། ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་དབྱེ་བ། རྟེ་ལ་རྒྱོད་
གཡུང་དབྱེ་བ་སོགས་ལས་ཀའི་རྒྱིག་གཞི་འཇུགས་རྒྱ་དང་། མི་སྤྱ་སོ་སོའི་ལས་

ཕྱགས་ཀྱི་སྒྲུང་མ་གྱུར་ཕུབ། དབུས་ཀྱི་ཚད་ལྡན་ས་ར་མོ་ཆེ། །

(2) གཡོ་ཅན། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་གོང་ཡུལ་
བྱིས་ལྷོ། ལྷོ་ཤ་འུག་སྟག་སྟོ། ལུབ་ཁ་རག་གངས་ཆེ། བྱང་མ་ལ་ལ་བརྒྱད།
དབུས་ཚད་ཡར་སྒྲུང་ཁྲ་འབྲུག་།

(3) གཡས་ཅན། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་ཕྱགས་
ཀྱི་སྒྲུང་མ་གྱུར་ཕུབ། ལྷོ་གཉའ་ནང་གཡག་པོའི་ལྷོ། ལུབ་བྱེ་མ་ལ་དགུ།
བྱང་སྤྱི་ཏི་ཆུ་ནག །དབུས་ཚད་ཤངས་ཀྱི་ཞོང་པ་ཚལ་། །

(4) ཅུ་ལག་ནི། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་འཇམ་
ན་བཀ། ལྷོ་བལ་པོ་སྒྲུང་ལྷོ། ལུབ་ལ་ཀེམ་གཡག་མིག །བྱང་བྱེ་མ་ལ་
སྟོན། དབུས་སྤྱས་ཀྱི་རུར་པ་སྤ། །

(5) ལྷམ་པའི་ཅན། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། ཤར་
གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག །ལྷོ་སྤར་ཀྱི་ཆུ་ནག ¹¹ །ལུབ་ཡེལ་ཞབས་སྤངས་པོ་ཆེ།
བྱང་ནགས་ཤོད་གཟི་འཕྲང་¹² ། དབུས་ཚད་ཀྱི་ཤོད་སྟག་པ་ཚལ་¹³ ། དེ་

① གཙང་ཆབ་དང་སྤྱིད་ཆུའི་བར་གྱི་རི་བརྒྱད།

② ལྷོ་མོ་ཚོང་ཁོངས་གཞུ།

③ དེང་སང་གོང་པོ་ཉི་ཤི་ཚོང་ཁོངས།

④ མཚོ་སྤ་ཚོང་ཁོངས་ཤ་འུག་གོང་ཆོ།

⑤ ལྷོ་དགའ་ཆེ་ཚོང་ཁོངས་ཁ་རག་ས་ཁུལ།

⑥ ལྷོ་གདོང་ཚོང་ཁོངས།

⑦ དེང་སང་གཉའ་ནང་ཚོང་ཁོངས།

⑧ དམ་རིང་ཚོང་ཁོངས་བྱེ་མ་ལ།

⑨ ལྷམ་སྤྱིང་ཚོང་ཁོངས་ཞོང་གཞོང་།

⑩ བལ་པོད་མཐའ་མཚམས།

¹¹ དེང་རུས་སྤར་ཁམས་ཚེ་ཁ་ཡུང་།

¹² དེང་སང་འབྲི་ཅུ་ཚོང་།

¹³ དེང་རུས་སྤེང་ཆེན་དང་། དཔལ་འབར། ལྷོ་རོང་། ཡུལ་འདིའི་སྤྱི་མིང་ལ་ཤོད་སྟག་ལྷོ་གསུམ་

ལྷ་ར་གཙང་ལ་གཡས་ཅུ་དང་ཅུ་ལག །དབུས་ལ་དབུ་ཅུ་དང་གཡོ་ཅུ། ཡན་ལག་སྟུམ་པའི་ཅུ་སྟེ་ལྷ་ར་ཕྱེའོ། །

སྒོར་བཅན་སྐམ་པའི་སྤྱ་རུས་ཅུ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་དམག་དབུང་གི་སྤྱི་གཞིའི་སྒོར། བཅན་པོ་སྤྱ་རོ་མའི་བཀོད་འདོམས་འོག་རང་རང་ཅུ་ཆེན་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་མཁན་དམག་དཔོན་དང་། ཅུ་དཔོན། དེའི་ལས་རོགས་བཅས་སྤྱ་དང་སྤྱ་ཡིན་པ། ཅུ་རྩའི་སྤྱ་མདོག་དང་། ཅུ་དར་གྱི་ཆོན་མདོག་ནམས་གང་ཡིན་པ། ཡིག་ཆར་སྟེ་ཐོབ་ཐང་གང་ཡིན་པ། དམག་དབུང་སོ་སོར་སྤྱ་མོང་མིན་པའི་བྱད་ཆས་གང་དང་གང་ཡོད་པའི་སྒོར་ལ། །

[[༡]] དབུ་ཅུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། དབུ་ཅུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་སྤྱ་ནམ་རྒྱལ་ཀན། དཔལ་རྒྱལ་ལ་དབུང་རོགས་ནི་གཞོན་འཕན་གསུམ། ཅུ་རྩ་བྱེད་ཀར་རྩ་སྤྱ། ཅུ་དར་དམར་པོ་ཕྱེ་བྱ་བོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་ཁ་བ་བབས་བཞིན་རུ་འོང་སྐད། །

[[༢]] དབུ་ཅུ་སྐད་ཀྱི་དམག་སྐར། དབུ་ཅུ་སྐད་ཀྱི་དམག་དཔོན་དབས་སྤྱིས་བཟང་སྟག་སྤྱ། དཔལ་རྒྱལ་ལ་དབུང་རོགས་ཤུད་བྱ་ཁོད་བཅན། ཅུ་རྩ་མཆོལ་བྱ་གཟིག་རིས། ཅུ་དར་དཔལ་དར་དམར་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་གངས་བབས་འདྲ་བཞིན་ནོ། །

[[༣]] གཡོ་ཅུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། གཡོ་ཅུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་ཐུང་སྟག་གཟིག་གཡུ་བཅན། དབུང་རོགས་ལ་གཡས་མང་བཞེད། ཅུ་རྩ་མོག་རོ་སྤྱ་སྤྱ། ཅུ་དར་ཁེང་གི་དམར་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་སྤྱང་ཆར་བབས་པ་བཞིན་རུ་འགྲིམ་ནས་འོང་ངོ་། །

[[༤]] གཡོ་ཅུ་སྐད་ཀྱི་དམག་སྐར། གཡོ་ཅུ་སྐད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་ཤུད་རིང་། དབུང་རོགས་ནི་སོ་གད་གཞེན་བཞེད། ཅུ་རྩ་མཆོལ་བྱ་རྩིང་དཀར། ཅུ་དར་དར་དཀར་སྤྱིང་ནག་དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་

ཟེར། སྟུམ་པ་སྤྱང་གི་བྱིང་ཤོད་མོགས་ཁེར།

མཆོལ་སྤང་ཆར་བབས་པ་བཞིན་ནོ། །

【ཅ】 ལས་ཏུ་སྟོང་གི་དམག་སྐར། གཡས་ཏུ་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་
ཁྱེད་པོ་སྟག་བཟང་ཉ་སྟོང་། དཔུང་རྟགས་ནི་སྤྲོ་ཆབ་མཆོ་བཞེར་ཅང་ལོང་།
ཏུ་རྟ་མཆོལ་བྱ་མེས་སྟག་ཏུ་དར་དར་ནག་སྟོང་དཀར་ལ་བྱ་ཁྱེད་བྱིས་པ། དམག་
གི་བཞེད་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་སྟེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ་། །

【ཆ】 གཡས་ཏུ་སྤྲོད་གི་དམག་སྐར། གཡས་ཏུ་སྤྲོད་གི་དམག་དཔོན་
ནི་མགོས་ཁྲི་གཉེན་ཡང་འཕྱོས། དཔུང་རྟགས་ནི་ལང་པ་མགོན་ནོ། ཏུ་རྟ་
སྟོན་པོ་གཡུ་རྟ། ཏུ་དར་སྐྱར་ཁ་གོང་ཁ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤང་ལ་མེ་
སྟེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ་། །

【ཇ】 ཏུ་ལག་སྟོང་གི་དམག་སྐར། ཏུ་ལག་སྟོང་གི་དམག་དཔོན་ནི་འཕྲོ་
རྒྱལ་མཆོན་སེང་གོ། དཔུང་རྟགས་ནི་གནམ་སྟེ་གུར་ཆབ། ཏུ་རྟ་ངང་བ་ལུད་
དམར། ཏུ་དར་སེང་དཀར་གནམ་འཕྱོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་
སེང་གོ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྐད་དོ། །

【ཉ】 ཏུ་ལག་སྤྲོད་གི་དམག་སྐར། ཏུ་ལག་སྤྲོད་གི་དམག་དཔོན་ནི་
ཁྱེད་པོ་གཡུའི་བྱར་ལུད། དཔུང་རྟགས་ནི་མཆིམས་བཅོན་བཞེར་ལྷ་གཟིགས།
ཏུ་རྟ་རག་པ་རྟོག་ནག་ཏུ་དར་དཔལ་དར་ནག་པོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་
གངས་ལ་སེང་གོ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྐད་དོ། །

【2】 ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཏུ་བཅད་པ། ཡུལ་གྱི་དབང་
རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་གི་འོག་ཏུ་གནས་
པའི་ཡུལ་གྱི་དེ་དག་ཡུལ་ཆེན་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཏུ་བྱེས་ཏེ། ཡུལ་ཆེན་སོ་སོའི་
དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་གོང་གི་བཅོན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ལ་བཅི་བཀྱར་དང་།
ཁྲལ་བྱིམས་ཁྱར་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་འོག །འབངས་མི་དང་ས་ཞིང་ནོར་
ལྷགས་སོགས་གང་འཆོམ་རེ་བདག་པོ་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྲི་ཁྱུ་བྱེད་
ཡོད་པའི་སྟེ་ཤོག་རྣམས་ཏེ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» ལས།

དཔུ་ཏུ་ཤོད་ཆེན་བཅོན་པོ་མངའ་བདག་ཡུལ། །

སོ་བྱང་སྡེ་ཆེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་འབངས་ཡུལ། །
 ཡར་ཁྱུང་སོག་ཁ་ཁྱུང་གཉགས་ཀྱི་ཡུལ། །
 ཡར་འཁོག་གངས་ཁྱིམ་གྱི་རིངས་སྡེ་ལྗེ་ཡུལ། །
 འཆིང་ར་འཆིང་ཡུལ་མགོས་དང་རྒྱབས་ཀྱི་ཡུལ། །
 བྱ་ལྷག་ས་ཆོགས་དྲང་རྩེ་པ་ལྗེ་ཡུལ། །
 བྱང་དང་ཞོང་པ་སྡེ་ནམ་ཡུལ་དུ་བཅད། །
 བྱག་རུམ་སྟོང་སྟོང་ཆེ་སྟོང་ཡུལ་དུ་བྱས། །
 གཙང་སྟོང་གཙང་སྟོང་འཁོ་དང་ཁྱུང་སོའི་ཡུལ། །
 ཁྱུང་ཤོད་ནམ་པོ་འདྲུ་དང་ལྷགས་མཆོམས་ཡུལ། །
 འཕན་ཡུལ་སྟོང་སྡེ་སྟོང་དང་མ་ཡི་ཡུལ། །
 ཉང་རོ་གྲོམ་པ་འབྲེ་དང་སྡེ་ཡི་ཡུལ། །
 ཤངས་དང་སྡེ་སྡེ་རི་དང་སྡེ་ཡི་ཡུལ། །
 ཡུང་བ་ཆེ་རྒྱུང་བྱན་གཉི་ཡུལ་དུ་བཅད། །
 ཞ་གད་སྡེ་གསུམ་སྟོན་པོ་སྡེས་ཀྱི་ཡུལ། །
 ནག་ར་ཆག་ཤོང་འབྲིང་དང་ཆག་གི་ཡུལ། །
 འདམ་ཤོད་དཀར་མོ་ཕྱུང་དང་ར་ཡི་ཡུལ། །
 མདོ་ཁམས་མདོ་ཆེན་ཆོད་སྟོང་སྡེ་བརྒྱད་ཡུལ།

ཞེས་པའི་ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་ནམས་ནི་པོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་
 གནས་ལ་བྱབ་པའི་ས་ཁུལ་དུ་དབྱེ་བ་བྱས་ཚུལ་ཞིག་གོ།

【3】 ཆོད་ཀྱི་སྟོང་སྡེ་དུག་ཅུ་ཅ་གཅིག་དུ་བྱེ་བ། ཆོད་ཀྱི་སྟོང་སྡེ་ཞེས་པའི་
 ཆོད་ནི་འབངས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་རྒྱ་གཉིས་ལྟན་རང་གཤོམ་གྱིས་དུག་པོ་གཡུལ་
 ཀྱི་ལས་ལ་ཞུགས་ཐུབ་པའི་སོ་ཆོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས། སྟོང་སྡེ་
 ཞེས་པ་ནི། དམག་དཔུང་ཆོན་པ་དུག་ཅུ་ཅ་གཅིག་དུ་བྱེ་བ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་།
 ཅུ་རེ་ལ་སྟོང་སྡེ་བརྒྱད་རེ་དང་། སྟོང་བྱ་རྒྱུང་རེ། སྟོང་སྟོང་སྟོང་སྡེ་རེ་དང་
 བཅུ་བྱེ་བ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་ཞང་ཞུང་བསྐྱན་པས་ཅུ་ཆེན་དུག་དུ་བྱེ་བའི་

ནང་ནས་དབུ་ཅུ། གཡོ་ཅུ། གཡས་ཅུ། ཅུ་ལག །ཞང་ཞུང་གི་ཅུ་བཅས་ལ་
སྟོང་ཉེ་བཅུ་རེ་དང་། ལྷམ་པའི་ཅུ་ལ་སྟོང་ཉེ་བཅུ་གཅིག་བཅས་བཅོམས་པས་
སྟོང་ཉེ་བཅུ་ཅུ་རེ་གཅིག་ཅུ་དཔེ་བལ། །

(1) དབུ་ཅུ་ལ་སྟོང་ཉེ་བཅུ་ནི། རྟོང་ཉེ་ཉེ་མཆོམས་གཉིས། ལྷམ་པ་མཆོམས་
འབྲང་མཆོམས་གཉིས། ཅོམ་པ་འབྲི་མཆོམས་གཉིས། རྒྱུང་སྟོང་སྟོང་སྟོང་
གཉིས་བཅས་སྟོང་ཉེ་བཅུ་དང་། ཡེལ་རབ་སྟོང་ཉེ་བཅུ་དང་། ཡེལ་རབ་སྟོང་
བུ་ཆུང་སྟོང་ཉེ་གཅིག་སྟོང་ལྷམ་པ་སྟོང་ཉེ་གཅིག་བཅས་བཅུ་ལོ། །

(2) གཡོ་ཅུ་ལ་སྟོང་ཉེ་བཅུ་ནི། ཡར་ལུང་འཕྱིང་ལུང་གཉིས། ཡར་མཆོམས་
གཡུ་འབངས་གཉིས། དུགས་པ་ཉ་གཉི་གཉིས། དལུལ་དང་ལྷོ་བྲག་གཉིས་
བཅས་སྟོང་ཉེ་བཅུ་དང་། ལོ་རྩ་སྟོང་བུ་ཆུང་སྟོང་ཉེ་གཅིག་སྟོང་ལྷམ་པ་
སྟོང་ཉེ་གཅིག་བཅས་བཅུ་ལོ། །

(3) གཡས་ཅུ་ལ་སྟོང་ཉེ་བཅུ་ནི། སྟོང་ཆེན་ཤང་ཆེན་གཉིས། ལང་མི་ཤང་
དཀར་གཉིས། ཉེན་གར་འབྲང་མཆོམས་གཉིས། སྟོང་རབ་གཞོང་ཉེ་གཉིས་
བཅས་སྟོང་ཉེ་བཅུ་དང་། ཞངས་སྟོང་བུ་ཆུང་སྟོང་ཉེ་གཅིག་སྟོང་ལྷམ་པ་
སྟོང་ཉེ་གཅིག་བཅས་བཅུ་ལོ། །

(4) ཅུ་ལག་གི་སྟོང་ཉེ་བཅུ་ནི། མང་ཀར་ཁྱིམ་ཤོམ་གཉིས། ཤོམ་པ་ལྷ་ཆེ་
གཉིས། ལྷུང་རྩ་ཁྱི་འཐད་གཉིས། ལང་སར་གད་ཤོམ་གཉིས་བཅས་སྟོང་ཉེ་
བཅུ་དང་། མཆོ་རོས་སྟོང་བུ་ཆུང་སྟོང་ཉེ་གཅིག་སྟོང་ལྷམ་པ་སྟོང་
ཉེ་གཅིག་བཅས་བཅུ་ལོ། །

(5) ཞང་ཞུང་སྟོང་ཉེ་སྟོང་ཉེ་ལྷ་ནི། བོད་དང་གྲུ་གུའི་མཆོམས་ན་འོ་ཅོ་མང་
མ་གཉིས། གཉེ་མ་ཅོ་མོ་གཉིས། བ་ག་སྟོང་བུ་ཆུང་སྟོང་ཉེ་གཅིག་བཅས་
སྟོང་ཉེ་ལྷ་ལོ། །

(6) ཞང་ཞུང་སྟོང་ཉེ་སྟོང་ཉེ་ལྷ་ནི། བོད་དང་ལྷམ་པའི་མཆོམས་ན་གྲུ་གུ་
ཅོག་ལ་གཉིས། ལྷུ་གཙང་ཡར་གཙང་གཉིས། ཅི་དེ་སྟོང་བུ་ཆུང་སྟོང་ཉེ་
གཅིག་བཅས་ལྷ་ཉེ་བཅོམས་པས་ཞང་ཞུང་སྟོང་ཉེ་བཅུ་ལོ། །

(7) ལུམ་པ་རུའི་སྟོང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ནི། ཅེ་མཐོན་པོ་མཐོན་གཉིས། མོད་ཚང་སྟོང་སྟོང་གཉིས། འཛོང་སྟོང་འཛོང་སྟོང་གཉིས། དྲེ་སྟོང་དྲེ་སྟོང་གཉིས། ཁ་རོ་ཁ་བཟང་གཉིས་བཅས་སྟོང་ལྷེ་བཅུ་དང་། བཀས་མོད་སྟོང་ཤུ་ཆུང་སྟོང་ལྷེ་གཅིག་བཅས་བསྐྱམས་པས་སྟོང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ལ་ལུམ་པ་འི་རུ་སྟོང་བྱ་བ་རྒྱ་ལྷན་གྱི་སྟོང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ཟེར། དེ་རྣམས་ལ་མོད་ཀྱི་སྟོང་ལྷེ་རྒྱལ་ཅུ་ཆ་གཅིག་ཟེར་ཏེ། མོད་ནི་འབངས་རབ་ཚན་དམག་གི་ལས་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་སྟོང་དཔོན་ཡང་རྒྱལ་ཅུ་ཆ་གཅིག་ལོ།

སྟོང་ལྷེ་དེ་དག་རྣམས་ནི་རྒྱུན་བཅུགས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་དམག་དཔུང་ལྟ་བུ་ཡིན་མི་སྲིད་ཅིང་། དེ་ལྷེ་པོད་བྱང་འབྲོག་ཁུལ་རུ་ས་སྟུང་དང་། དམག་ཚོ་ཞེས་པ་རྒྱུན་གཏན་འབྲོག་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ནང་ཞུགས་པ་དང་། ལུམ་དེར་དམག་ཇག་སོགས་སྟགས་རུས་ཇག་འདུལ་ལ་འགོ་དགོས་པ་དེ་དང་འདྲ་བ་སྐབས་དེ་རུས་ཀྱི་དམག་དཔུང་ཡང་རྒྱུན་གཏན་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཁ་མ་བུལ་བའི་དམག་དཔུང་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་ཤིན་ཅང་ནས་ཐོན་པའི་བཙན་པོའི་རུས་ཀྱི་《ཁམ་བྱང་》ནང་། “འ་ཁ་རྒྱ་བ་ལས་གཞི་མཁན་ཇི་མཆིས་པ་མོས་ན་མཆིས་ན་སོ་པའི་གངས་ཚོད་དེ་ཐོངས་ཤིག” ཅས་པའི་དོན་ནི། འ་ཁ་རུད་ཚང་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱུན་སྟོང་རུད་ཚང་ག་ཚོད་ཡོད་པར་གཞིགས་ནས་སོ་པའི་མི་གངས་ཐག་གཅོད་བྱས་ནས་ཐོངས་ཤིག་ཟེར་བ་དང་། ཡང་། “སོ་བབ་རྒྱ་ཉི་ཤུ་ཆ་བརྟན་མཆིས།” ཞེས་དང་། “འོ་ཚོ་པ་གི་སྟེ་འོ་རུ་བྱི་ཚབ། སོ་ལ་བརྟས་པ་ལས་བྱོ་འཆོལ་ནས། སོ་ལ་མཆི་བའི་རྩོ་མ་ཐོགས་ནས་ཀོ་ན་སྟོང་ལྷེ་ནང་རུ་སྟུ་ཤུར་སྟོག་ཏ་དང་། སོ་སྟུ་བྱི་སྟེ་བརྟེས་ཏེ། སྟོག་ཏ་རེས་བྱི་ཚབ་མཆི་བར་བགྱིས།” ཞེས་པའི་དོན། འོ་ཚོ་པ་གི་སྟེ་འོ་ཁོངས་མི་མིང་ལ་འོ་རུ་བྱི་ཚབ་ཅེས་པ་སོ་དམག་ཁོངས་བཟུས་པ་ལུས་ལ་ན་ཚ་བྱང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་སོ་ལ་འགོ་མི་ཐུབ་པ་བྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བས། སྟོང་ལྷེའི་ནང་རུ་སྟུ་

¹⁰ རུད་ཚང་དམ་རྟ་པ།

ཤར་སྤྱོད་ཏེ་ཞེས་པ་དང་། སོ་རེས་ལྷ་རྟེན་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་ཏེ་སོ་རེས་འཁེལ་
ཆོས་རྒྱ་ལོ་རྒྱ་མཐོང་འགྲོ་རྒྱ་བྱས་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་དག་ལས་མཐའ་མཆོམས་
ཀྱི་སོ་ལྷ་བྱ་རྒྱ་ནི་ས་ཁྲུལ་སོ་སོའི་རྒྱ་ཆོང་མི་བབ་ལ་གཞིགས་ཏེ་འགྲོ་དགོས་
པ་དང་། སོ་ལ་བབ་པའི་རྒྱ་ཆོང་ག་ཆོད་ཡོད་པ། སོ་པ་འགྲོ་རེས་སྐབས་
ནད་མནར་བྱུང་ཆོ་སོ་རེས་གཞན་དང་བརྟེན་ཆོག་པ་བཅས་གསལ་པོར་འཁོད་
ཡོད་པས། སྐབས་དེའི་དམག་མི་ནི་རྒྱ་ན་གཏན་ཞིང་འགྲོག་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་
མཁན་ཡིན་ལ། དམག་དོན་གྱི་ལས་འགན་སྐྱབ་སྐབས་དམག་མི་ཡང་ཡིན་
པ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། སྟོང་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དམག་མིའི་འཁོར་གྲངས་ཅི་
ཡོད་སྟོར་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ལམ་ནང་འཁོད་པ་ནི། 《བཀའ་ཐང་སྟེ་ལཱི་》ནང་།
རྒྱ་བཞིའི་སྟོང་སྟེ་སྤྱུ་རྒྱ་སོ་རྒྱ་ཁོ་ནར་དམག་མི་བྲི་སྤྱུ་བརྒྱ་བརྒྱ་མེད་བཞི་
ཡོད་ལྟགས་དང་། 《སྟེ་ཆོས་འབྱུང་》ནང་ཁབ་སྟོང་སྟེ་སྤྱུ་བརྒྱ་བརྒྱ་
དམག་དང་། ལྷ་བྱེད་ཅེས་སྟོང་སྟེ་དེ་མི་གྲངས་སྟོང་ཡོད་པའི་དམག་སྟེར་ཆ་
བཞག་ན། དམག་འཁོར་མི་གྲངས་བྲི་སྤྱུ་རྒྱ་སོ་རྒྱ་ཟིན་པ་སོགས་ལ་དཔག་
ན། བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་ལ་ལས་རྒྱུའི་ཡིག་རིགས་ཚུད་པའི་ཡིག་ལམ་
མང་པོར་དབྱེད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་སྟེ་ཆོག་གནང་བར་སྟོང་སྟེ་རྒྱ་རྒྱ་
གཅིག་ནི་དམག་མི་བྲི་རེ་ཡོད་པའི་དམག་སྟེ་ཡིན་དགོས་པས་དེས་ན་དམག་
འཁོར་བྲི་རྒྱ་རྒྱ་རེ་གཅིག་ཡོད་ངེས་གསུངས་པ་སོགས་དབྱེད་པར་བྱའོ།

སྤྱིར་བཏང་གི་དམག་མིའི་ཆས་ཤོས་མི་མེར་དང་འདྲ་སྟེ་སྐབས་དེའི་ཀྱོན་
ཆས་སྟོར། 《ཤིན་ཅང་གི་ཁྲུལ་བྱང་》ནང་། “འདྲེ་ལྷས་གསལ་ལེགས་ལ་
གཏད་པལ། བམ་བཟུང་གསལ་གྱི་རལ་ག་གཅིག་འདྲེ་དཀར་གྱི་རལ་ག་གཅིག་།
གཙོས་གྱི་སྟོང་གོར་གཉིས། ཟ་འོག་གི་སྤྱོད་པ་གཅིག་། གཙོས་གྱི་སྟོང་ནམ་
གཅིག་། ཤམ་གཅིག་། དབུ་ཐོད་གསར་རྟེན་གཉིས། སི་ལེགས་ལྷ་སོགས་།”
ཞེས་པ་ནི་འདྲེ་ལྷས་གསལ་ལེགས་ལ་ན་བཟུང་སྟེ་ཐགས་གྱི་སྟོང་གོས་སྤྱེད་
གཅིག་། འདྲེ་དཀར་གྱི་སྟོང་གོས་སྤྱེད་གཅིག་། གཙོས་ལྷགས་གྱི་སྤྱུ་ཅི་
གཉིས། ཤོས་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་། གཙོས་ལྷགས་གྱི་སྟོང་གོས་གཅིག་།

གོས་ཆེན་མེན་དེའི་ཤམ་གོས་གཅིག །མགོ་དཀྱིས་གསར་རྩིང་གཉིས། དར་གྱི་
སྐར་རགས་ལ་སོགས་སྤྱད་པའི་དོན་ཡིན་པ་འདྲིའི་ཐོག་ནས་བཅན་པོའི་སྐབས་
སུ་བོད་རིགས་སྤྱོད་པའི་ཆས་སུ། ཟུ་པའི་སྤྱིང་སྐམ་བུ་དང་། བགས་རིགས།
གོས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་གོས་ཕུ་མེད་ཀྱོན་པ་དང་། དེའི་ཁར་བགས་རིགས་
ལ་སོགས་པའི་ཁྲ་གམ་སྟེབ་ཀྱོན། ཤམ་གོས་སམ་གོས་བྱང་། མགོ་ལ་དར་
ཐོད་དཀྱི་སྐྱལ་ཡོད་པ་བཅས་མཆོན་ཅིང་། དམག་གི་བྱ་བར་ཁྱགས་སྐབས་
ཁབ་ཆོག་ཀྱོན་པ་དང་། མཆོན་ཆའི་སྐྱར་ཡང་ཤིན་ཅང་གི་ཁམ་བྱང་ནང་།
“ཉེན་ཀར་གྱི་སྟེ་དེ་ག་ལྟ་སྤྱོད་རྩེ་སྤྱོད་དགོན་གྱི་བཟེད་བྱང་། སུབ། རལ་གྱུ་
མ་རལ་གྱུ་རྩ། མདའ་བཅར། གཞུ་རྒྱུད་དང་། དར་རྩྱུང་། རྩྱུ་ རྩྱུ་ རྩྱུ་
མདའ་རྩྱུ་དྲོད་། ” ཞེས་པ་ནི། ཉེན་དཀར་གྱི་སྟེ་ཁོངས་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱི་བཅན་
པོའི་ལས་དོན་སྤྱོད་པར་མཁོ་བའི་གོ་མཆོན་སྤངས་པའི་བཟེད་ཐོ། སུབ་དང་།
རལ་གྱི་གྱི་ཤུབས་སྤྱགས་མ། མདའ་དང་གཞུ་རྒྱུད་སྤྱོད་དང་། དར་རྩྱུང་། རྩྱུ་
སྤྱོད་སྤྱོ། རྩྱུ་དྲོད་། མདའ་དྲོད་བཅས་པའི་དོན་ཡིན་པ་དེས་སྐབས་དེའི་
དམག་མིས་མཆོན་ཆ་གང་ཞིག་སྤྱོད་པ་སོགས་རགས་ཅམ་ཤེས་བྱ་བ་ཅེས་གཤུ་
ཡི་སྤྱོད་བ་ལས་ཀྱང་གསལ། །

【4】གཤུང་གི་མི་སྟེ་ཁོང་དང་ཡང་ཁོང་འབྱེད་པ། གཤུང་གི་མི་སྟེ་ཁོང་དང་
ཡང་ཁོང་འབྱེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»
ལས། “གཤུང་གི་མི་སྟེ་འབྱེད་པ་ནི་གཤུང་ངམ་ཁོང་ཞེས་པ་འབངས་ལས་
བྱེད་གྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཡང་ཁོང་ཞེས་པ་ཡང་བྱན་དང་ཉིང་གཡོག་གི་མིང་
ཡིན་ནོ།” ཞེས་དང་། «གཤུ་ཡི་སྤྱོད་བ་»ལས། “གཤུང་གི་མི་སྟེ་ཁོང་དང་
ཡང་ཁོང་འབྱེད་ཅེས་པ་ནི། བཅན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འབངས་
ལ་ཁྱོད་དང་། གཤུང་ཞེས་རིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཁྱོད་ནི་དྲག་པོ་གཤུལ་གྱི་
ལས་སྤྱོད་མཁན་ཏེ་གོང་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། གཤུང་ཞེས་པ་ནི་ཁྱོད་པའི་
སྟོག་ཁྲ་སྟེ་བཟིང་བའམ་བརྟན་པའི་དོན་ཡིན། སྐབས་འདྲིར་ཞི་བའི་བྱ་ལས་
སྤྱོད་པའི་འབངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་གོ་དགོས། དེ་ལའང་ནང་གསེས་རྩེ་བྱན་དང་།

ཁིང་དང་། ཡང་ཁིང་སོགས་རབ་འབྲིང་ཐའི་དབྱེ་བ་ཡོད། གཡུང་གི་ཁིངས་
སུ་ཇི་བྱན་རིམ་པ་ལྟ་བུ་བ་དེ་དག་ནི། རང་འོག་ལ་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་
དབང་རིས་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཆོགས་ཡོད་ཀྱང་། བཅན་པོ་ལ་དཔྱ་དང་སྦྱེས་སམ།
ལས་ཁྲལ་རྒྱགས་དགོས་པས་འབངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན། ཞེས་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་
ཐེར་ནང་གསལ་བ་ཞིབ་དུ་དབྱེ་ན། ཇི་དགུ། ཇི་བདུན། མཁན་དུག་ཆོང་
ལྟ་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་ཇི་ལྟར་དང་། དེ་མིན་ལས་རིགས་སྣ་ཆོགས་ཏེ་གཞུང་
ཚུགས་ཀྱི་ཕྱགས་རིགས་སོགས་ལ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ནམ། ཡང་ན་ལས་
རིགས་དེ་དང་དེ་ལ་དོ་དམ་གྱི་གཞུང་ལས་སྦྱབ་མཁན་རྣམས་ཀྱང་གཡུངས་
རྣམས་ལ་ཁིང་དང་། ཉིང་གཡོག་རྣམས་ལ་ཡང་ཁིང་ཟེར།” ཞེས་འབྲེལ་
འདུག །

ཇི་བྱན་རིམ་པ་ལྟ་ཡོད་པ་ནི། 《མཁན་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “དེ་ཡང་
རྒྱལ་སྤྱོད་ཇི་དྲིན་པ་ལ་སོགས་ཇི་དགུ། ལོ་ངམ་ན་ཇི་ལ་སོགས་ཇི་བདུན། ག་འོད་
སྣ་མཁན་ལ་སོགས་མཁན་དུག་རྒྱ་རྩ་ཆོང་པ་ལ་སོགས་ཆོང་པ་ལྟ། གདགས་
སྣ་འཛིན་ལ་སོགས་འཛིན་གསུམ་སྟེ་འདི་རྣམས་ཁིང་དང་། ཡང་ཁིང་དང་།
ཉིང་ཁིང་དུ་བྱེ་བས་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱབ་ལ། རྣམ་པ་སྟེ་འདྲ་རྒྱལ། བལ་
པོ་ལོ་རྒྱལ། སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ། མོན་ཆེ་རྒྱལ་ཞེས་སྟེ་གས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཞིས་
དཔྱ་བརྒྱས་ནས་འབྲལ་བས་འབངས་ལ་གཏོགས་སོ། ” ཞེས་གསུངས་སོ། །

(1) ཇི་དགུ་ནི། རྒྱལ་པོའི་འབངས་སུ་གཏོགས་ཀྱང་རང་རང་ལ་ས་ཁིང་ལོར་
ཕྱགས་གཡོག་འཁོར་སོགས་འོས་འཆམ་དབང་ཞིང་། བཅན་པོས་གཏན་
འབེབས་གནང་བའི་བྲིམས་ལུགས་ལ་བཙི་སྲུང་ཁུ་བ་དང་། ལོ་རེའི་དཔྱ་ཁྲལ་
གཏན་འབེབས་ལྟར་འབྲལ་བ་ལས་རང་རང་གི་ཁིངས་སུ་གཏོགས་པའི་དབང་
རིས་བདག་བཟུང་ཆོག་པའི་ཇི་ལྟར་ནམ། རྒྱལ་སྤྱོད་དགུ་ཡོད་པ་ནི། རྒྱལ་ས་
ཇི་འྲིད་པ། ལྟོ་ཇི་སྲུང་པ། ལྟོ་ཇི་སྲིད་པ། མཆིམས་སྲུང་པ། ཉག་ཕྱི་ཕྱག་
པ། བྱང་ང་སྟོས་པ། སྟོ་ནི་སྟེ་ལྟོ་པ། ཤེའུ་འཆང་པ། སོ་བྱེ་པ་རྣམས་སོ། །

(2) ཇི་བདུན་ནི། བཅན་པོ་ལ་ཐད་ཀར་གཏོགས་པའམ། ཡང་ན་གཞུང་

མཉམས་ཀྱི་གཞིར་སྒྲིབ་བྱེད་པའི་གཞུང་བདག་ཕྱགས་རིགས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་
 རྒྱ་བོའི་མིང་ཐོབ་བདུན་ཡོད་པ་ནི། ཡོ་རམ་རྟ་ཞི། ལྷམ་པ་འབྲི་ཞི། ར་ག་ར་
 ཞི། འཁར་པ་ལུག་ཞི། འགོས་པོང་ཞི། བྱ་ཁྲི་ཞི། རོག་པག་ཞི་བཅས་ཡོ།

(3) མཁན་རྒྱ་ནི། ལག་ཤེས་བརྗོད་ལས་དོད་མ་བྱེད་པའི་འགོ་འཛིན་མཁན་
ལག་རྒྱ་ཡིན་པ་སྟེ། ཀར་ཡོ་མགར་མཁན། ཀ་ཅུ་སྒྲ་མཁན། རྒྱག་གཞུ་མཁན།
ར་ཤག་མདའ་མཁན། བྱ་པ་བྱབ་མཁན། ཚོང་མི་སྟེ་མཁན་བཅས་སོ། །

(4) ཚོང་ལྷ་ནི། རོན་ཚོག་མི་འདྲ་བའི་ས་གནས་ཁག་གི་བརྗེ་ཚོང་གི་ལས་སྒྲུབ་
པ་ཁག་ལྷ་ཡོད་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱུ་ཚོང་། རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ཚོང་། འཕྲ་གི་ཚོང་། རོན་
མ་དང་ཚོང་། རྒྱ་མོ་ཚོང་བཅས་ལོ། །

(5) འཛིན་གསུམ་ནི། དམིགས་བསལ་གྱི་དངོས་པོ་འཛིན་ཏུ་ཡོད་པ་ནི།
གདགས་སྒྲུ་འཛིན། ཟུང་པོ་སྒྲུགས་འཛིན། བྱོད་བྱ་འཛིན་བཅས་སོ། །

(6) རྒྱལ་བཞི་ནི། བཅོན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་གཏོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། ལོ་
རྒྱུས་གྱི་དབུ་ཁྲལ་འབུལ་དགོས་པ་ལས། བད་ཁྲལ་གྱི་རྩི་སྤོང་རྣམས་དང་ཅུང་
མི་འདྲ་བ་ས་ཐག་རིང་བའི་རྒྱལ་སྤོང་བཞི་ཡོད་པ་ནི། བཟ་པ་ལྷེ་ཏུ་རྒྱལ་¹⁾
བལ་པོ་ལི་རྒྱལ་²⁾། ལུམ་པ་ལྷུགས་རྒྱལ་³⁾། ལོན་ཅེ་རྒྱལ་⁴⁾། མོ་པ་བཅས་སོ། །

【5】 ཁང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་པ། འདི་ལ་《ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “སྟོན་ན་འགྲོ། སྟོན་ན་མཆིམས།
བར་ན་སྟོན་ནས། སྟོན་པོ་སྟེས་ནམས་ལ་ཁང་གསུམ་སྟོན་དང་བཞི་ཞེས་སྟེ།
ཁང་དང་སྟོན་ཆེན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། ” ཞེས་དང་། 《གཡུ་ཡི་སྤྱིང་བ་》ལས།
“ཁང་གསུམ་སྟོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་ཞེས་པ་ནི་བཅོན་པོའི་འོག་
ཏུ་ཡབ་མེས་ཡུམ་སྐུད་ཀྱི་ཁང་པོ་གསུམ་དང་། སྟོན་ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་སྤྱིང་

१. ब्रह्म'ब्रह्म'।

② ॥ ॐ ॥

③ མདོ་ཁམས་ས་ཁྱུལ།

(4) མོན་པ་རུས་བྱུང་།

དོན་གཤམ་ཆེ་གོས་མོལ་བྱེད་པའི་ཞང་སློན་ལྷན་འཛུགས་ཀྱི་མིང་ཡིན། སྤྱིར་
སྤྱང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་དབང་སྐྱར་པ་དེའི་ཆོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
བྱ་བ་གཤམ་ཆེན་ཆུང་སྤྱང་བཅན་པོས་བརྒྱུ་ཁ་གཅིག་ཆོད་མི་གནང་བར་ཞང་སློན་
མཉམ་འཛུགས་གོས་བསྐྱར་གྱི་སློན་པོས་གཏན་འཁེབས་དང་ཐག་གཅོད་གནང་
བར་མཛད། མཛད་སྒྲིགས་དེ་ནི་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་པའི་མཆོན་
བྱེད་དུམ་བུ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་རྟེ། རྒྱ་བལ་ནས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱན་རླབས་
གདན་འདྲེན་པ་དང་། རྒྱ་བལ་བཟའ་གཉིས་ཁབ་དུ་བསྐྱེད་པའི་སློན་ཀྱི་བཀའ་
གོས་ཆེན་པོ་གནང་སྐབས། བཅན་པོས་དགུང་སློན་ཆེན་པོ་མགར་སྤྱང་བཅན་
ཡུལ་སྤྱང་དང་། སྤྱ་མི་སམ་རྩོ་ཏ་གཉིས་ལ་བཀའ་ཐེབས་པ་ལྟར་ཁོང་གཉིས་
ཀྱིས་གོང་ཁྱེད་གཙོ་ཆེ་བ་བདུན་ནས་གཙོ་བོ་མི་བདུན་དང་བཅས་པ་མཉམ་
དུ་ཆོགས་ཏེ་གོས་གཏན་འཁེབས་རྒྱུ་ཁ་འཆམས། དེའི་སང་ཉིན་འཛུགས་སྤྱན་
རླབས་ལ་འོ་ཐང་གི་མཆོ་འགམ་^①དུ་ཞུགས་དང་། སྤྱ་བའི་ཆོལ་སྤྱར་ཁའི་
སྤྱང་པོའི་རྩེ་བསྐྱེད་ཤིག་ཅེས་འཕྲིན་བསྐྱེད་པ་ལྟར་འཛུགས། སློན་ཆེན་
པོ་གཉིས་དང་། གཙོ་བོ་མི་བདུན་གྱི་ཆོགས་ཆས་བསྐྱེད་པས་ཤ་ཁོག་མ་ཉམས་
པ་གཅིག་བྱུང་བར། སྤྱ་མིས་འདུན་མ་འདུན་སྤྱན་གྱིས་བཅད་པ་བྱ་བ་ཡིན་
པས་ད་རེས་འདུན་སྤྱན་ཤིན་དུ་ཆ་ཆོད་བས་བཀྲ་ཤིས་ཅི་བསམ་འགྲུབ་པས་
འདུན་མ་རྒྱ་མ་རྒྱུད་བ་མཛོད། ཅེས་སྤྱང་ཞིང་འདུན་མ་རྒྱ་ཆེར་བྱ་རྒྱུ་གོས་
འཆམས། དེ་ནས་རྒྱལ་སློན་བཀའ་གོས་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྟེན་གཉིས་དང་། བཅན་
མོ་གཉིས་སྤྱན་འདྲེན་པའི་གོས་ཐག་བཅད་ཡུགས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དུ་མར་
གསལ་ཡོད་པ་ལས་མཐོང་བྱུང། ཞེས་གསུངས། །

དེ་ལྟར་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཀོད་
འོག་དགུང་སློན་དང་། ཞང་སློན་ལ་སྐོས་པ་སློན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་ཅིང་། ཞང་
སློན་ནི་བཅན་པོ་རང་གི་འཁྲུངས་ཡུལ་གྱི་དུས་ཆོའི་འགོ་གཙོ་དང་། བཅན་

① (ལ་ཏ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་བསྐྱར་ཡུལ།

པོ་འི་གོང་མ་རྒྱལ་སྤྱི་ཆོ་འབྲུང་དུ་གཏོགས་པའི་རིགས་རུས་ཀྱི་འགོ་གཙོ་ལ་
ཞང་སློན་ཞེས་ལས་གནས་འདྲ་བའི་སློན་པོ་ལས་མིང་གི་ཐོབ་ཐང་ཆེ་བ་ཙམ་
ཡིན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་ནང་དུ་དགུང་སློན་དང་། བྱང་སློན་སོགས་
ཀྱི་ནང་དུ་ཞང་སློན་གྱི་མིང་ཅན་རི་སྟེང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པས། ཞང་སློན་སོ་
སོའི་འཛིན་ཐང་ལ་གཞིགས་པའི་དགུང་སློན་དང་། བྱང་སློན་སོགས་ཀྱི་འགན་
དབང་སྤྱད་ཐུབ་པ་ལས། ཞང་སློན་གྱི་མིང་ཐོབ་རང་ལ་སྟོས་ན་དམིགས་
བསལ་གྱི་འགན་དབང་ཞིག་མེད་པར་མཛོན། དཔེར་ན། སྟོང་བཙན་སྐྱ་རུས་
སུ་ཞང་གསུམ་སློན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན་ཞེས་འབྲུང་བའི་ཞང་
གསུམ་སློན་དང་བཞི་ནི། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། “སྟོང་ན་འབྲོ་
སྟོང་ན་མཆིམས་། བར་ན་སྟོང་ན་མ་། སློན་པོ་སྟོས་རྒྱལ་ས་ལ་ཞང་གསུམ་
སློན་བཞི་བེར་”ཞེས་གསལ། །

ཡང་《ལྷུ་ཆོས་འབྲུང་》ནང་། ཞང་གསུམ་སློན་བཞིས་དབུས་ཀྱི་འདུན་
ས་འཛིན། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཞང་གསུམ་ནི། སྟོང་ན་མ་། མཆིམས་། འབྲོ་
སློན་བཞི་ནི། ལུ་དང་། མགར་། སྟོས་། འགོས་བཅས་ཡིན་པར་གྲགས་པ་
དེ་རྒྱལ་ས་ནི་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་སྟེ་གོས་ཆོགས་གོང་མའི་གྲུབ་ཆ་ལྟ་བུ་ཡིན་
མོད། ཞང་གསུམ་སློན་བཅས་ཞེས་པའི་སློན་པོ་དེ་རྒྱལ་ས་ཀྱི་གཙོ་པོའི་འགན་
དབང་ནི་ཅུ་ཆེན་ཁག་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་སྟོང་། སྟོང་བཙན་
གྱི་རུས་སུ་སློན་པོ་ཆེ་དགུ་ཞེས། ལས་འགན་མི་འདྲ་བའི་འགོ་གཙོ་སློན་པོའི་
དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པ་ནི། དགུང་སློན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། བྱང་སློན་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་གསུམ། བཀའ་ཡོག་ལ་འཆོས་པ་སྟེ། བཀའ་སློན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་
གསུམ་བཅས་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། །

① འབྲོ་རྒྱལ་མཆིན་མེད་གོ།

② མཆིམས་སྟེས་བཟང་སྟག་སྟ།

③ སྟོང་ན་རྒྱལ་ཆན།

④ སྟེས་བཟང་སྟག་སྟ།

(1) དགུང་སློན་ནི། ལས་ཐབས་ཁྱོད་པར་འདྲ་བར་སྤྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་
 ཅེས་དགུང་སློན་གྱི་ལས་འགན་ནི། སྤྱི་སྤྱོད་ལས་འགན་གྱི་གཙོ་འགན་གྱི་དང་
 བ། དཔེར་ན། སྤྱོད་ལས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁམས་དང་མཛའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་
 འཇུགས་པ་ལམ། ཡང་ན་དུག་པོ་གཡུལ་གྱི་འདྲ་འགོད་གྱི་དང་པོ་སྤྱོད་ལས་ཀྱིས་
 ཚང་ཁྱིམ་ལ་སྤྱོད་ན། སའི་ལས་ཀྱི་དང་འདྲ་བ་སྤྱི་རྒྱུ་ལས་དོན་མཐའ་དག་
 བག་འཁུམས་སམ། གཉོད་ཆུང་ལུས་མེད་མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་ཁམས་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་
 རྩ་བ་རྒྱུ་ལས་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་སློན་ཆེན་ལ་དགུང་སློན་ཟེར་ཞིང་། དཔེར་
 བ། དགུང་སློན་མགར་སྤྱོད་བཅན་ཡུལ་སྤྱང་དང་། ལུ་མི་སམ་རྩོད་ལས་སྤྱོད་
 བཅན་གྱི་བཀའ་དང་བསྐྱུན་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཆེན་བསྐྱུ་བས་པ་ལོ་རྒྱུས་
 ཀྱི་དེབ་ཐེར་དག་ལས་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུག། དགུང་སློན་སྤྱོད་ལས་ཆེ་ཆུང་
 གི་རིམ་པ་དང་། ཡིག་ཚང་དང་། སྤྱོད་ཐོབ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་མཚམས་ཡོད་པ་
 གོང་གསལ་ལྟར་དང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ལས་སུ་མེད་ཐབས་
 མེད་པའི་སློན་པོ་བཞི་ཡོད་པ་ནི། མགར་སྤྱོད་བཅན་ཡུལ་བཟུང་། ལུ་མི་
 སམ་རྩོད་ལ། འབྲེལ་ལེ་རིག་ལུང་བཅན། སྤྱོད་ལས་ཀྱི་བཟང་ཡང་སྤྱོད་བཅས་ཡིན་
 པར་གྲགས་སོ། །

(2) རྒྱང་སློན་ནི། ལུང་མེད་མཛའ་ས་མ་ལྟར་ནང་གི་ཆོས་ཀྱི་དང་ཅེས་གྲགས་
 པའི་རྒྱང་སློན་གྱི་ལས་འགན་ནི། རྒྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་བའི་གཙོ་འགན་ཁུར་བ་ཀྱིས་
 ཚང་གི་ཨ་མ་དང་མཚུངས་པ་བང་མཛོད་གསལ་སྤྱང་དང་། འབངས་ཀྱི་འཆོ་
 ཆོས་ལ་ལྟ་སྤྱོད་གྱི་དང་པོ་སྤྱོད་ལས་ནང་ཁུལ་གལ་ཆེའི་ལས་དོན་གཉེར་སྤྱོད་གྱི་
 མཐུན་གྱི་སློན་ཆེན་ཡིན་པ་དེ་ལའང་ཆེ་འབྱོར་ཆུང་གསུམ་གྱི་རིམ་པའི་དབྱེ་
 བ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱོད་བཅན་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ལས་ནང་སློན་ཆེན་པོ་དུག་ཡོད་པ་
 ནི། འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་ཆེན་རིགས་བཟང་། རང་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཁྱོད་བཟང་། ཅོག་
 རོ་རིག་པའི་སྤྱོད་བཟང་། ལྟ་གཟིགས་ཤོག་པོ་བཟན་བཟང་། སྤྱོད་ལས་གཉེན་
 སྤྱོད་འཕེལ་བཟང་། སྤྱོད་ཅང་དཔལ་གྱི་ལེགས་བཟང་བཅས་ནང་སློན་བཟང་
 པོ་དུག་ཡོད། །

(3) **བཀའ་སློན་ནི།** བཀའ་ཡོ་གལ་འཛུགས་པས་ལེགས་ན་དགའི་བྱས་
 ལེགས་ཀྱང་བྱ་དགའ་གསོལ། ཉེས་ན་རང་གི་བྱས་ཉེས་ཀྱང་ཆད་པ་གཙོ་
 ཅེས་པའི་བཀའ་སློན་གྱི་ལས་འགན་ནི། བཀའ་བྲིམས་ལག་ལེན་བསྟར་མིན་
 ཡོ་བསྟར་བྱེད་པ་དང་། ཉེས་དོན་དྲང་པོའི་ལམ་ནས་ཐག་གཙོ་བྱེད་པ་
 དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བྲིམས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱང་ཞིང་བྱ་བ་ལེགས་
 པོར་བྱས་ན་རང་སྤེར་གྱི་དགའི་བྱ་ཡིན་ཡང་གཞེངས་བསྟོད་དགོས་པ་དང་།
 བྲིམས་འགལ་གྱི་སྟོད་ངན་བྱས་ན། རང་གི་བྱ་ཡིན་དྲང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་
 བྲིམས་གཙོ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བྲིམས་འཛིན་བཀའ་སློན་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལའང་ནང་
 གསེས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད། སློན་པོ་ཆེ་དགའི་གཤམ་དུ་
 གཞུང་གི་ལས་དོན་སྐབ་པའི་དཔོན་རིགས་ཁག་བརྟན་ཡོད་པ་ལས། །

[[ཀ]] **ཡུལ་དཔོན་གྱི་ལས།** ཡུལ་དཔོན་གྱི་ལས་སུ་ཡུལ་ཆུང་བྲིམས་ཀྱིས་
 འཛོལ། ཞེས་པའི་དོན་ནི་གོང་དུ་སྤྱིང་བ་བཞིན་དུ་ཅེན་ལཱའི་ཁོངས་བཅོན་པོ་
 དང་རུས་ཆོའི་དབང་རིས་བཙོ་བརྒྱད་ལུང་གཞུང་ལ་གཏོགས་པའི་འབངས་
 རྣམས་ཀྱི་འགོ་འདོན་འཛོ་སྟོང་བྱེད་མཁན་ཡུལ་དཔོན་ཆོན་པ་བརྟུ་རྟུག་རེ་
 ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་ཆོན་སོ་སོའི་འབངས་མི་སེར་སྟོང་ཐབས་དང་།
 གཞུང་འབབ་གྱི་ཁྲལ་བསྟུ་བྲིམས་འཛིན་གྱི་འགན་འཁུར་གྱིན་ཡོད་པར་སྣང་།

[[ཁ]] **དམག་དཔོན་གྱི་ལས།** དམག་དཔོན་གྱི་ལས་སུ་དགའ་འདུལ།
 ཞེས་པའི་དོན་ནི། རྒྱུ་གྱི་སྟོང་སྟེ་རྟུག་རུ་ཆ་གཅིག་ཅེས་དྲག་པོ་གཡུལ་གྱི་འདུ་
 འགོད་ལ་མངགས་པའི་དམག་དཔུང་ཆོན་པ་རྟུག་རུ་རེ་གཅིག་གོང་དུ་སྤྱིང་
 པའི་རུ་ཆེན་སོ་སོའི་རུ་དཔོན་ནམ་དམག་དཔོན་རྣམས་དང་། རང་རང་སྟོང་
 སྟེའི་བཀོད་འདོམས་ནི་སྟོང་སྟེ་རེར་སྟོང་དཔོན་རེ་དང་། སྟོང་བྱ་ཆུང་སྟེ།
 སྟོང་སྟེ་ལ་མ་ལོངས་པའི་སྟོང་དཔོན། སྤྱ་སྤྱང་སྟོང་དཔོན། དེ་མིན་ལྟ་བུ་
 ཆོན་པོ་སོགས་ཡོད་པ་སོ་སོས་བྱེད། དམག་དཔོན་དེ་དག་གི་ལས་འགན་ནི།
 གཙོ་པོ་ཕྱི་ནང་གི་དགའ་པོ་རྣམས་འདུལ་བ་དང་དམངས་ཀྱི་ཕན་བདེའི་འབྱུང་
 ཁུངས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྱིད་དབང་སྤྱང་དགོས་པ་ལགས་སོ། །

【ག】 ཆིབས་དཔོན་གྱི་ལས། ཆིབས་དཔོན་གྱིས་གསེགས་པའི་ཤུལ་མཚོན། ཞེས་པ་དེ་ནི་རྒྱལ་སྤོན་རྣམས་ཀྱི་ཆིབས་རྟ་དང་། དམག་རྟ་བསྟུ་གཏོང་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཅིང་། བཅོན་པོ་གར་གསེགས་ལ་ཆིབས་དཔོན་ཡང་སླེབས་དགོས་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ། །

【ང】 རན་དཔོན་གྱི་ལས། རན་དཔོན་གྱིས་འབྲུ་དང་གསེར་དངུལ་གྱི་གཉེར་བྱེད་པ་ལ་རན་བགྲང་བ་མང་བས་རན་དཔོན་རུ་ཐོགས། ཞེས་པའི་དོན་ནི་གཞུང་གི་འབྲུ་རིགས་དང་། གསེར་དངུལ་སོགས་དཔལ་འབྱོར་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་པས། དཔལ་འབྱོར་གཏོང་ལེན་གྱི་གནད་དོན་ཐད་མི་ཆང་མའི་འདོད་སློ་ཁིངས་དཀའ་བས་མགྱུ་མཁན་ཉུང་ཞིང་སྤྱི་ནང་གཉིས་ཀ་ནས་འདོད་པའི་ལམ་ར་དང་། སྤྱོན་འཇུགས་སམ། རན་བགྲང་མང་བ་ལྟོག་ཐབས་མེད་པས་མིང་ལ་ཡང་རན་དཔོན་རུ་ཐོགས།

【ཅ】 སྤུ་དཔོན་གྱི་ལས། སྤུ་དཔོན་གྱིས་འབྲི་མཚོ་སྤུ་མའི་གཉེར་བྱེད། ཅས་པའི་དོན་ནི། འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ནོར་སྤུགས་སྤྱེ་འཕེལ་གསོ་ཚགས་དང་། འབྲོག་ལས་སོགས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཤིག་ཡིན་ནོ། །

【ཆ】 རྩེ་དཔོན་གྱི་ལས། རྩེ་དཔོན་གྱིས་མི་རྩེའི་དོན་བྱེད། ཅས་པའི་དོན་ནི་ཆོ་པ་སོ་སོའི་རྩེ་དཔོན་གྱིས་རང་རང་གི་མི་རྩེའི་དོན་སྦྱབ་དགོས་པའོ། །

【ཇ】 བྱིམས་དཔོན་གྱི་ལས། དྲང་དཔོན་གྱིས་ཞལ་ལྗེ་གཙོད། ཅས་པའི་དོན་ནི། བྱིམས་དཔོན་གྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞལ་ལྗེ་དྲང་པོར་གཙོད་བའོ། དེ་རྣམས་ལ་དཔོན་བདུན་ཟེར་ཞིང་། ད་དུང་ཞིང་དཔོན་དང་། ཕྱིས་པ་ཆེན་པོ། ཁྲལ་དཔོན། ལྷ་མ་སྤྱི་བ་སོགས་དཔོན་རིགས་རིམ་པ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་སོ། །

【6】 དཔལ་རྩེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྤྱང་། དཔལ་རྩེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་ཡི་སོ་ཁ་སྤྱང་ཞེས་པའི་དོན་ནི་སྤྱོད་རྩེ་དུག་ཅུ་རེ་གཅིག་གི་ནང་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སྤྱང་བ་དང་། རྩེ་དགའི་གནོད་འཚོ་འགོག་པར་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱས་རྣམས་ཡོད་མཁན་དཔལ་བའི་དམག་རྩེ་སྤྱོད་སྤྱང་བར་གསུམ་

ཡོད་པ་ལས།

(1) སྤྱད་ཀྱི་དཔལ་ལྡན། རི་བྱང་སྤྱག་པ་གོང་ཡན་ཆད། མོན་འབྲལ་ཁ་བཞི་མན་ཆད་ན། འཕྲོ་དང་། བྱང་། མགར། རྩུབས། གཉན་བཅས་ལྷ་པོས་གྲུ་གི་དང་། ཅོག་ལ་གཉིས་ལ་སྡེ་ཆོ་ལྷ་ཡོད་པ་དེའི་དཔོན་པོ་བྱས། གྲུ་གྲུ་གསེར་མིག་ཅན་གྱི་ཆུང་མ་རྟོར་མོ་བང་མཐུང་ཅན་བྱ་བ་རུ་མ་གཡས་པ་མི་བཅས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཇིགས་རམ་སྤྱོད་ཅིང་། མདའ་སྤར་མོ་གསུམ་གྱི་མགོ་ཅམ་པ་འཕེན་པའི་ཆོ་ན་རྩོ་ལེབ་ལའང་རུར་ཏེ་འཕྲོ་བ་¹⁾ འཇིགས་པ་ཅན་ལ་རི་མི་སྒྲམ་པར་འཐབ་ཆོ། དཔལ་ཚན་རུ་སྤྱག་གི་སྤྱིལ་བྱ་སྤུབ། འོག་རྩ་གཡུལ་ས་དེ་ཁར་བསད། གཤོང་ཁྲག་གིས་བྱགས་ཏེ་སྤར་མི་སྤྱོད་པའི་ཆེས་སྤུབས་ནས་ཆོལ་བས་གྲུ་གྲུ་བཏུལ། དཔལ་རྩགས་སྤངས། འདྲ་འདྲ་སྤྱོད་སྤྱོད་ནང་གི་བོད་དང་སྤུམ་པའི་མཆོམས་ན་ཡོད་པའི་གྲུག་ཅོག་སྤྱོད་སྤྱོད་གཉིས་སོ།

(2) བར་གྱི་དཔལ་ལྡན། རི་པོ་ནམ་ལུང་ཡན་ཆད། ཆ་སྤོར་དར་བས་མན་ཆད་ལུལ་དེ་ན་སྤུམ་རྒྱ་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས་གནས་པས་ནགས་ཤོད་ཀྱི་དཔོན་བྱས་ཏེ། ལྷང་མོ་ཐག་མཐུང་གི་ཆེ་མོ་བཅུ་གས་ནས་དམག་གསེབ་རུ་རྒྱག་པ་ལ་ཆོལ་བའི་ཆོ་དཔལ་ཚན་རུ་རལ་གྱི་ལ་རི་མོ་བྱིས་²⁾ རུར་རྒྱགས་སྤོར་བྱོས་³⁾ ཆོ་སྤྱོད་རྒྱབ་རུ་གོན་ཏེ་མི་སྤྱག་པའི་ཆས་སྤུབས་ནས་ཆོལ་བས་ལྷང་བཏུལ་སོ། །སྤུམ་པ་རུ་ཆེན་གྱི་ནགས་ཤོད་སྤྱོད་བྱ་ཆུང་གི་སྤུམ་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས་ནགས་ཤོད་ཀྱིས་དཔོན་བྱས། །

(3) སྤྱད་ཀྱི་དཔལ་ལྡན། མ་སྤོར་ར་མན་ཆད། ཀ་ཐང་སྤྱུ་ཆོས་ཡན་ཆད་ན་འཕྲོང་བྱབ་མིད་སྤྱོད་དཔལ་དང་འཕྲོང་སྤྱོད་དཔལ་གནས་པ་ལ། རྒྱའི་སོ་མཁར་གྱི་ལྷགས་རིའི་སྤྱོད་རུ་རྩ་པ་དཔལ་སྤྱོད་རྒྱགས་པའི་ནང་ནས་མི་མཁར་བྱང་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་ཏེ་ཁ་སྤྱོད་རི་ཅམ་པ་ཐོགས་ཏེ་ཆོལ་བའི་ཆོ། སྤྱོད་སྤྱོད་གི་

¹⁾ ཐལ་བྱང་རུ་སྤུག་པ།

²⁾ འཆི་ཐག་བཅད་པའི་དོན། སྤྱད་ན་རལ་གྱི་བཞོལ་དཔོན་དོན་མེད་མཆོན་རྩགས།

³⁾ འཆི་རྒྱར་ཐག་བཅད་པའི་མཆོན་རྩགས།

འཁྱུགས་མཆོམས་ཀྱིས་དཔོན་བྱས། དཔའ་ཚན་དུ་རལ་གྱི་འབྲས་བཅས་^① །
ཁ་ཆེམས་གཉེན་ཉེ་ལ་བཞག །བྱ་སྤྱད་ཉེ་དྲུང་ལ་བཅོལ་ཏེ་སྤྱར་དམག་ས་ནས་
མི་སྟོག་པའི་ཕྱིས་ཀྱིས་ཆོལ་བས་རྒྱ་བྱལ་པའི་དཔའ་རྟགས་སྤངས། །

དེ་ལྟར་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་
ཁྲིམས་དང་། ལས་ཀའི་སྒྲིག་གཞིའི་སྒྲོར་གྱི་གནས་ལུགས་མདོར་བསྟུས་ཅན་
བཀོད་པ་འདི་ནི་དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་སྤྱོད་བའི་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་》ཏུ་གསལ་བ་བཞིན་བཀོད་པ་ལགས་སོ། །

ས་བཅད་ལ། ཆོས་ལུན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་མི་དཔོན་

འབྲེལ་རྒྱས་གཏོང་བའས་སྒྲོར།

གཅིག ཁྲི་སྟོགས་སུ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ།

ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་གནང་བའི་མཛད་པ་
དང་དུས་མཚུངས་སུ་མཐའ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རྣམས་དང་། འབྲེལ་ལམ་
བཙུགས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་གནས་
བཅས་ཀྱི་བྱུང་ཁོངས་རྗེ་ཆེ་དང་། རྗེ་རྒྱས་སུ་བཏང་ཡོད། །

【1】 བོད་བལ་འབྲེལ་བ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་ཁག་ལས་འབྱུང་བ་
ལྟར་ན། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལ་སྟུགས་
སྟོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་རིང་བ་དང་།
མཁས་མཛདས་བརྒྱལ་པོད་ལྟར་པ་དང་མཁུན་རྒྱབས་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་
ཡིན་སྟབས། ཁོང་གིས་བོད་ཡུལ་འདིར་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་ཆེད་
དང་། ཡུལ་གྱི་གཞན་གྱི་རིག་གནས་དང་ལག་ཅེས་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་
བོད་དུ་དྲངས་བའི་ཆེད་དུ། ཁྲི་སྟོགས་སུ་གཉེན་འབྲེལ་གནང་རྒྱུའི་སྟུགས་
བསྐྱེད་བརྟན་པོར་འབྱུངས། དུས་དེར་སྟོན་པོ་མགར་ལ་སོགས་པའི་དགུང་
སྟོན་ཆེ་དགུ་རྣམས་དང་བཀའ་གྲོས་གནང་ནས་དེ་བཞིན་བྱ་རྒྱུའི་སྟུགས་ཐག་

① རལ་གྱི་བཀོལ་མཆོམས་མི་འཛོག་པའི་རྟགས།

བཅད། དེ་ནས་སློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བཟུང་དང་། སྤུ་མི་སམ་
 རྩོ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་མཛད་པའི་སློན་འཁོར་རྩ་པ་བརྒྱ་ལམ་རྩ་ཆས་
 རས་ཕྱིན་པས་བལ་པོ་རྒྱལ་པོ་འདྲ་བའི་ཆའི་རྩུང་རྩུ་སྤྲེལ་ས། རྒྱལ་པོ་དེ་
 ལ་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་དངོས་པོ་མང་པོ་དང་། རིན་ཐང་
 གཞལ་བར་དཀར་བའི་བེད་རྩུའི་ཆོག་ལ་པ་ར་གའི་སྤྲ་བཏབ་པའི་བྱད་ནོར་
 བཅས་ཞུ་རྟེན་རྩུ་ཡུལ་ནས། སློན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱིས་ལྷ་གཅིག་བོད་
 གྱི་བཅན་པོའི་བཅུན་མོར་སྟོང་བའི་ཆོག་དོན་རྣམས་བལ་རྩེའི་སྤྲེལ་རྩུ་གསོལ་
 བ་ལ། བལ་རྩེའི་ཞལ་ནས་ལྷ་གཅིག་སྟེར་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་གྱི་གཏམ་ལན་
 གསུམ་རྩུ་བྱུང་བར་བོད་གྱི་སློན་པོས་སྟོང་བཅན་སྤུལ་པོའི་བཀའ་ཤོག་རིམ་
 པར་བལ་རྩེའི་ཕྱག་རྩུ་ཡུལ་པས་གཅིག་ནས་བོད་གྱི་བཅན་པོའི་བེལ་ཕྱགས་མ་
 བཟོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་མཁས་མཛད་ས་ལྷན་ལ་དཔལ་ཞིང་བརྒྱལ་པོད་
 པའི་བཅན་པོ་གཞོན་རྩེའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་སློན་པ་བཅས་ཀྱིས་ལྷ་གཅིག་གི་
 བཅུན་བོད་གྱི་བཅུན་མོར་སྟེར་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེའི་ཆོ་ལྷ་གཅིག་གི་
 བཅུན་ནི་བོད་ཡུལ་ས་ཐག་རིང་ལ་ལམ་འཕྲང་བཟོད་པ་དཀར་བ་དང་། པ་
 མར་འཕྲད་དཀར་ཞིང་ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་རྒྱལ་ཁམས་བྱང་སྟོགས་ཁ་བཅན་རྩུ་
 གཤེགས་པ་ལ་ཕྱགས་སྟོད་པའི་ངང་ཚུལ་མཆིས་མོད། ཡབ་ཀྱིས་བཀའ་དང་
 འགལ་བར་མི་རྒྱས་པའི་དབང་གིས། བོད་གྱི་བཅན་པོའི་ཁབ་རྩུ་འགྲོ་བར་
 ཕྱགས་སྟོགས་པ་ལྟར་ཡབ་ལ་བྱ་མོ་བདག་བོད་ཡུལ་རྩུ་ཅིས་ཀྱང་འགྲོ་དགོས་
 པར་ཡབ་ཀྱིས་བཀའ་གནང་ན་འགྲོ་བ་ལགས་ཀྱང་། བོད་ཡུལ་རྩུ་དམ་པའི་
 ཆོས་སྤེལ་ཕྱིར་རྩོམ་པོ་མི་བསྟོད་རྩོམ་རྩོམ་དང་། སྤྲེལ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་བྱམས་པ་
 མགོན་པོའི་སྟངས་བརྟན། ཅན་དན་གྱི་རྩོམ་སྟོལ་མ་སོགས་མཆོད་གནས་གྱི་
 རྟེན་རྩུ་ཞུ་བ་དང་། བོད་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བདག་གི་སྟོད་ལམ་དང་བྱ་བ་རི་
 ལྟར་བཞི་བ་སོགས་བསྐྱབ་བྱ་མཛད་རྩུ་གསོལ་ཅིས་ཞུས་པར་ཡབ་རྩེ་རྒྱལ་པོས་
 རྟེན་སྤེལ་དང་། རིན་པོ་ཆའི་རྩོམ་སྟོལ་དཔག་རྩུ་མེད་པ་ལྷ་གཅིག་རི་ལྟར་
 བཞེད་པ་ལྟར་གནང་ཞིང་། ཕྱགས་གཉིས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོ་མང་རྩུ་

མང་དང་། དེ་ནས་ལྷ་གཅིག་གི་བཅུན་ཉིད་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པའི་བཞོན་པ་སྤང་
 བོ་ཆེད་ཉེར་གཉིས་མ་གྱི་ཁང་བུ་རྒྱུད་དུ་འཛུགས་ཏེ་རྟེན་གསུམ་
 རྒྱུ་མཐུན་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རྫོང་སྐྱེས་མང་པོ། བྱ་མོའི་ལམ་རྒྱ་དང་བཅས་
 པ་བོད་དུ་བརྒྱུད་པ། བོད་ཀྱི་སྟོན་པོ་རྟ་པ་བརྒྱ་དང་བཅས་པས་བཅུན་མོ་
 རྒྱན་དངས་ནས་དགའ་བསུའི་སྟོན་མོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་སྤྱི་ལོ་632 པའི་རྒྱ་
 འབྲུག་ལོར། སོ་བྲང་དམར་པོ་རི་ལ་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅུན་སྐམ་པོ་དང་ཞལ་
 འཛོམས་ཤིང་། ལྷ་གཅིག་བཅུན་མོ་རིན་པོ་ཆེའི་གྲི་ལ་དབང་བསྐྱུར། དེ་
 ནས་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོང་བཅུན་གྱི་སྤྱི་ཆོ་སྤྱད་ཅམ་ལ་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་
 དེ་བོད་ཀྱི་མངའ་འབངས་སུ་གྱུར་ཏེ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གནས་ཡོད་པའི་
 རྒྱལ་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》ལས། “བལ་ཡུལ་ནི་སྟོང་བཅུན་གྱི་སྤྱི་ཆོ་སྤྱད་
 ཅམ་ལ་དབང་དུ་རྒྱུག་ཅིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་དུས་ཡུན་རི་སྤྱིད་ཅིག་གི་བར་དུ་
 བོད་འབངས་སུ་གནས་པའི་ལོ་གྲངས་སོགས་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་མཁས་པ་རྣམས་ཁ་མི་
 མཐུན་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་འདུས་སྟོང་མང་པོ་རྗེའི་སྤྱི་ཆོ་སྤྱད་ལ་བལ་པོ་རོ་
 ལོག་ཅེས་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་དེའི་ཡང་སོང་ནས་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་
 ལི་ཡུལ་ནས་འཐོན་པའི་རྒྱལ་རབས་དེར། བྱི་ལྷུ་གཅིག་བཅུན་གྱིས་བྱི་ལོ་
 འདྲེན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། རྟེན་པོ་ལ་བཅུན་པོ་བལ་པོ་ན་བཞུགས་སོགས་
 ལན་དུ་མར་བྱུང་བས། བལ་ཆེར་བྱི་སྟོང་གི་སོང་རོལ་བར་བོད་འབངས་སུ་
 ཡོད་དམ་སྟུམ། ཡུལ་འདི་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་རྒྱུད་པའི་སྤྱི་རྟགས་ལྟ་བུ་ཡང་།
 ཁོ་ཆོའི་ཁྲིད་ན་ཅང་ (གཙང་ཡིན་ནམ་སྟུམ་) དང་། སྤྱུ་མ་དང་། ར་ཡི་རྟ་མ་
 (རྟ་དམག་བྱ་བ་རྒྱུར་ཆགས་སྟུམ་) ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་དཔའ་རྩལ་ལྡན་པའི་
 མི་སྣེ་མང་དུ་ཡོད་པ་འདི་ཀྱན། ཆོས་ལུགས་ཀྱང་བོན་དང་འདྲེས་པའི་ནང་པ་
 ལྟེན། སྤྱད་ཀྱང་བོད་སྤྱད་བརྟེན་ཏེ་འབངས་ཞིག་སྤྱུ། རིགས་རྒྱུད་ཀྱང་བོད་ནས་
 མཆེད་པ་སོང་ཅག་རང་ལ་གྲགས། དེར་མ་ཟད་བལ་ཡུལ་མཐིལ་དུ་ཡང་།
 བམ་ཐང་དང་བོད་ཐང་ལ་སོགས་པ་བོད་ཀྱི་ཐ་སྤྱད་ཆགས་པའི་ས་མིང་མང་
 པོ་ཡོད། ཆོས་གསལ་བའི་རྟགས་གཞན་ཡང་། བོད་རྗེ་འདུས་སྟོང་སོགས་

དང་རྒྱལ་མཉམ་པའི་བལ་རྒྱལ་ན་རེ་རྒྱ་དེ་བ་མི་དབང་ལྟའི་སྐུ་ལ་
 བ་རྒྱལ་གྱི་མས་ལྟའི་དོ་རིང་ལ་ཡང་། བོད་ལ་ཁྲལ་འཇལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་
 ལོ་རྒྱུར་ཁྲལ་ཅ་པ་རྒྱམས་ལས་བྱེད་ལྟ་པོས་བཟུང་བར་བྱ་སྟེ་སོགས་བྲིས་པ་
 ཡོད། གཞན་ཡང་བལ་པོ་རྒྱམས་ཀྱི་རང་སྐད་དུ་ཡང་། མིག་ལ་མི་ག །རྒྱ་ལ་
 སྟེ་པོ། ལག་པ་ལ་ལག་སོགས་བོད་སྐད་ཟུར་ཆག་ཤིན་དུ་མང་པོ་འདྲེས་པ་
 ཞིབ་དུ་བཟགས་པས་ཤིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

【2】 བོད་ཐང་འབྲེལ་བ། རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱུང་གཞི་ལྟར་ན། བོད་མ་ཐེ་
 རུང་གི་རྒྱུ་སྟུ། ཅེང་ཀུན་གྱི་ལོ་བརྒྱད་པ་སྤྱི་ལོ་634པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་བོད་ཀྱི་
 པོ་ཉ་ཐོག་མར་བོད་མའི་པོ་བྱང་དུ་སླེབས། (སྐབས་དེའི་རྒྱལ་ས་ཁྲང་ཨན་ཞེས་པ་
 དེང་རྒྱལ་གྱི་ཤིས་ཨན་སྤོང་ཁྲིར་འདི་ཡིན་) བོད་ནས་ཀྱང་བཅོན་པོའི་མདུན་དུ་གསེར་
 ཡིག་པ་ཞིག་བཏང་། དེ་ནས་བོད་མའི་སྐུ་མོ་ཞིག་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་ལ་བག་
 མར་གནང་བ་སྤོང་བཅོན་གྱིས་གསན་ཏེ། པོ་ཉ་ཞིག་སླེས་དང་བཅས་བཏང་
 བས། སྐུ་མོ་བག་མར་བསྐྱངས་པས་བོད་མས་མ་གནང་། དེ་ལ་སྤོང་
 བཅོན་ཐུགས་ཁྲིས་ནས་བོད་དམག་བྱངས་ཏེ། གྲུ་གྲུའི་ཡུལ་བཅོམ་པར། གྲུ་
 གྲུ་རྒྱམས་བྲོས་ནས་མཆོ་སྟོན་བྱང་སྟོགས་སུ་སློལ། གྲུ་གྲུའི་ནོར་ཐུགས་དང་།
 ཡོ་བྱང་ཐམས་ཅད་བོད་ཀྱི་ལག་དུ་ཤོར་དེའི་རྗེས་ལ་སྐྱུ་དང་། སྤང་དང་། བ་
 ཡི་ལང་དང་། འཇང་རིགས་རྒྱམས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་དུ་ཤོར། དེ་ནས་བོད་
 ཀྱི་བཅོན་པོས་དམག་འབུམ་སྐྱུ་གཉིས་འབྲིད་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་སླེབས། རྒྱའི་ཞིང་
 ཆེན་ཐོང་ཅ་བཅོམ། དེའི་འོག་དུ་བོད་མ་ལ་པོ་ཉ་ཞིག་གི་ལག་དུ་ཡི་གེ་
 བསྐྱངས་ཤིང་། གསེར་གྱི་ཁྲབ་ཅིག་ཀྱང་སླེས་སུ་སྐྱུ་ལ་ནས། གལ་ཏེ་སྐུ་མོ་
 མི་སྟེར་ན་དམག་གིས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཟེར། བོད་མས་མ་གསན་པར། རྒྱའི་
 དམག་དཔོན་ཉན་པེ་བྱ་བས་དམག་ཏུང་ཅམ་འབྲིད་ནས་བོད་ལ་འཐབ་དུ་
 བཏང་བས། བོད་རྒྱམས་ཀྱིས་ཁོ་པམ་པར་བྱས། དེ་ཅ་ན་རྒྱའི་འབངས་སུ་
 ཡོད་པའི་འཇང་རིགས་རྒྱམས་ཀྱིས་རྒྱ་ལ་ངོ་ལོག་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདྲེས།
 བོད་མས་དམག་དཔོན་ནི་ཅི་བྱ་བ་ལ་བཀའ་པམ་སྟེ། དམག་ལྟ་བུ་དང་བཅས་

བོད་ཀྱི་སྤྱི་དམག་དུ་བཏང་། རྒྱ་དམག་ནམས་མཚན་གཅིག་ལ། བོད་ཅོ་ན་ཡོད་
 པའི་བོད་ཀྱི་དམག་སྤྱི་དམག་དུ་བརྒྱགས་ཏེ། བོད་མི་སྤྱོད་ཐུག་གཅིག་ཅུ་
 བསད་པས། བོད་ནམས་འཛིགས་ནས་སྤྱི་དམག་སྤྱོད་ཐུག་གཅིག་ཅུ་
 ཉ་བཏང་སྟེ་བཟོད་གསོལ་བྱས་ཤིང་སྤྱི་དམག་མོ་བསྐྱེད་པར་གོང་མས་ཀྱང་
 གནང་། དེ་དུས་སྤྱི་དམག་གིས། སྤྱི་དམག་མགར་སྤྱོད་བཅན་ལ་གསེར་
 རྩ་བེལ་སྤྱོད་དང་། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་གོང་མ་ཡང་
 མཉེས་ཏེ། སྤྱོད་བཅན་རང་ལ་ཡང་། རྒྱ་སྤྱོད་མོ་ཞིག་ཆུང་མར་སྤྱོད་བར།
 ཁོ་ན་རེ། ང་ལ་རང་ཡུལ་ན་ཆུང་མ་ཡོད་པས་དེ་དང་ཁ་འབྲལ་དུ་ཡང་མི་
 ཅུང་། ལར་དེད་ཀྱི་བཅན་པོས་བཅན་མོ་མ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱོད་དུ་ངས་ཆུང་མ་
 ལེན་པ་ཡང་མི་ཅུང་ཞེས་བྱ་མོ་ལེན་དུ་མ་འདོད་པས། གོང་མ་ཡང་སྤྱོད་པར་
 ཐུགས་མཉེས།

དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་641པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་ལོང་མས་ལུན་ཅང་གོང་མོ་རིན་
 པོ་ཆེ་ཞེས་སྤྱོད་ཆོགས་དང་བཅས་བོད་དུ་བཟངས། དཔོན་ལི་ཏོ་ཅོང་བྱ་བས་
 བསྐྱེད། བོད་དུ་སྤྱི་དམག་པ་དང་དགའ་བསྐྱེད་མཛད་སྟེ་གྲོ་ལོ་མ་པར་མཛད།
 རྒྱ་དམག་ནམས་དར་ཟུང་གི་གོས་བསྐྱེད་མཛད་ཅན་གྱི་པ་མཛོད་ནས།
 ད་ནམས་ཆས་ངན་པས་ངོ་ཆ་བ་བྱུང་། སྤྱི་དམག་མོ་ཞེས་དུ་གོང་དང་པོ་བྱང་
 ལ་སྤྱོད་པ་ཡང་བཅིགས། གོང་མའི་སྤྱི་དམག་མོ་བོད་ཀྱི་མི་ཆེན་ནམས་ཀྱི་གདོང་
 ལ་ཆོན་དམར་པོ་བྱགས་པའི་སྤྱོད་དེ་ལ་མ་དགའ་ནས། སྤྱོད་བཅན་གྱིས་ཀྱང་
 སྤྱོད་དེ་སྤྱོད་ཆུང་བྱེད་མི་ཆོག་པར་མཛད། བཅན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱང་དར་ཟུང་
 ཀྱི་གོས་གྱོན། མི་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་ནམས་རྒྱ་དམག་དུ་ཡོན་ཏན་སྤྱོད་དུ་བཏང་། གོང་
 མ་ལ་ཁྱུས་ནས་རྒྱ་མི་ཡི་གེ་མཁས་པ་འགའ་ཅུ་བོད་དུ་བཏང་། གོང་མ་གོ་
 ལིའི་ཡུལ་ནས་སྤྱི་དམག་གྱོན་ཆོ། བོད་ཀྱི་བཅན་པོས་སྤྱོད་ཆེན་སྤྱོད་བཅན་རྒྱ་ཡུལ་
 དུ་བཏང་ནས་ཡི་གེ་སྤྱོད་བར།

གོང་མ་བྱིད་སྤྱོད་ལས་ནམ་པར་རྒྱ་དམག་ཏེ། ཉི་ལྷའི་འོག་ན་གང་ཡོད་རང་
 དབང་དུ་འདུས་ཀྱང་། གོ་ལུ་ལི་ནམས་ཡུལ་ཐག་རིང་སྤྱོད་པས་བཀའ་ལ་མ་ཅིས།

དེར་གནམ་གྱི་སྐུ་རང་ཉིད་དཔུང་དང་བཅས་པར་བསྐྱེད་དེ་ཆུ་ཆེན་ལེ་པོ་
བར་དུ་མེབས་ཤིང་། སྒོང་བྱིར་དང་དམག་རྣམས་ཆམ་ལ་ཕབ་སྟེ། རྒྱལ་ཁ་
དང་བཅས་ཕྱིར་བྱོན་པར་ཐོས། ཞེས་སྐྱེས་དང་བཅས་པ་ལུལ། །

ཅིང་ཀུན་གྱི་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་648པའི་ས་སྟེལ་ལོར་གོང་ནས་གསེར་
ཡིག་པ་མང་ཉེན་ཙེ་(王玄策)བྱ་བ་རྟ་པ་སྐུམ་ཅུ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་།
དེ་དུས་ཏར་གོངས་ཟིན་ཅིང་། རྒྱལ་ཁམས་མི་བདེ་བའི་སྐབས་དང་འབྲུད།
ཏར་ལ་སྐུ་མེད་པའི་ཁྱེན་གྱིས་སྟོན་པོ་ཨུ་ན་(阿罗顺那)བྱ་བ་ཞིག་གི་ལ་
བསྐྱེད་ཅིང་། ནང་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་དུ་འཆོ་བར་བྱས། རྒྱའི་གསེར་ཡིག་པ་
བཅོམ་སྟེ། དངོས་ཆས་རྣམས་འཕྲོག་ཅིང་འཁོར་ཕལ་ཆེར་བསད། མང་ཉེན་
ཙེ་རང་ཉིད་ལྷ་པོ་འགའ་དང་བཅས་མཆོན་ལ་བྱོས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་
སྤྱི་ཡོད་པའི་བལ་ཡུལ་དུ་སྟེབས་ནས། སྒོང་བཅོན་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བས།
བོད་ཀྱི་བཅོན་པོས་བོད་དམག་གོ་རྒྱལ་ཆེག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་དང་། བལ་
དམག་རྟ་པ་བརྒྱན་སྟོང་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་། གསེར་ཡིག་པ་
དང་ལྟན་ཅིག་དུ་ཉི་ར་ཉི་ཉ་ལ་སྟེབས། དེ་དུས་ཉིན་མཆོན་གསུམ་ལས་འཐབ་
མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ས་གཙོ་པོ་བཟུང་། རྒྱ་གར་པ་སྐུམ་སྟོང་ཙམ་སྟེ་བྲེགས་
ཤིང་། སྟོང་གཅིག་ཙམ་ཉེ་འཁོར་ན་ཆུ་སྐྱང་ཡོད་པའི་ནང་དུ་བསྐྱར། རྒྱལ་པོ་
ཨུ་ན་བྱོས་ཏེ་ཤོར་བ་སྐར་ཡང་དམག་གསར་པ་དག་བྲིད་ནས་འཛིང་དུ་
བྱུང་ཡང་། མཐར་བོད་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ཕམ་དུ་བཅུག་སྟེ། གཉེན་ཆོན་དང་
བཅས་གསོན་པོར་བཟུང་ནས་རྒྱའི་གོང་མའི་བྱང་དུ་བཟུངས། གོང་མ་ཤིན་
དུ་མཉེས་ནས། ཐང་ཐེ་ཅུང་གོངས་པའི་སྐབས་སྤྱི་ཡང་། བང་སོའི་མདུན་ན་
བོད་ཀྱི་བཅོན་པོའི་འདྲ་བརྟན་ཞིག་ཀྱང་བྱས་པ་དཔྱད་ཅིན་གྱི་ཆེད་དུ་བཞེངས།
བོད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་གར་པ་བསད་པ་དང་བཟུང་བའི་གྲངས་ཆེག་གི་སྐུམ་སྟོང་
ཙམ་ལོངས་པ་བྱུང་། བ་ལྷགས་སྐུམ་གྱི་ལྷག་ཙམ་ཐོབ། ལྷགས་རི་ཙན་གྱི་སྒོང་
བྱིར་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་བོད་འབངས་སུ་བཅུག །དེ་ཐོས་ནས་རྒྱལ་པོ་
ཨུ་ན་འི་དག་ལྷ་ཀ་མ་ར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཀུ་མ་ར་ཞེས་བྱ་བ་མཁུ་ནས། རྟ་

ཕྱགས་དང་བཅས་དངོས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བོད་ལ་བརྒྱུད་པ་
བཅོན་གྱིས་རྒྱ་དཔོན་ཆེན་ལུན་བརྒྱད་ནས་གོང་དུ་ཡི་གེ་བཏང་བར། གནམ་
གྱི་སྐལ་ཁྱིལ་གསར་དུ་བཞུགས་པ་ལགས། གལ་ཏེ་གོང་མའི་ཆབ་འབངས་
ངོ་ལོག་པ་བྱུང་ན། ཁོ་པོས་དམག་དྲངས་ཏེ་ཕྱགས་དན་བྱས་པས་ཆོག།
འདིར་གསེར་གྱི་ཡོ་བྱད་རྣམས་གངས་བཅོ་ལྔ་གོང་མའི་མཆོན་དུ་སྤྱུལ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཆེ་ཤོའུ་ལོ་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་650པའི་ཕྱགས་ཁྱིལ་རྒྱ་བཅོན་
འདས། གཏུང་ལ་མཆོད་འབུལ་བྱས། སྤྱི་བཅོན་ལ་སྐལ་མེད་པས་ཆ་བོ་
ཞིག་ཁྱིལ་འཁོད། དེ་ཉིད་ན་རྒྱུད་སྤྱོད་རྒྱལ་སྤྱི་བྱ་བ་རྣམས་མགར་
སྤྱི་བཅོན་གྱིས་བསྐྱུངས་སོ། །ཞེས་སོགས་འཁོད་པ་ལྟར་རེད། །

ཞན་ཅིང་གི་ལོ་གསུམ་པ་སྤྱི་ལོ་658པའི་ས་རྩ་ལོར་མགར་སྤྱི་བཅོན་སྤྱི་
ཡང་རྒྱ་ནག་དུ་སླེབས། གོང་མ་ལ་གསེར་གཞོང་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྱུལ། བཅོན་པོ་
གསར་པའི་བཅོན་མོར་གོང་ཆོ་ཞིག་ཀྱང་གནང་བར་ཞུས། དེ་ནས་ལོ་ལྔ་མོང་
བ་ན་གྲུ་གྲུ་རྣམས་རྒྱ་ལ་ཤོར་བ་མགར་གྱིས་ཐོས་ཏེ། དམག་བཟང་པོ་རྣམས་
བྱིད་དེ་གྲུ་གྲུའི་ཐོག་དུ་སོང་། དེའི་ཆོ་གྲུ་གྲུའི་དཔོན་པོ་སོ་རྩ་གེ་བྱ་བ་བོད་ཀྱི་
ཕྱགས་སུ་བློས་ཏེ། རང་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་པར་བཤད། དེར་
བོད་དང་གྲུ་གྲུ་གཉིས་ཀས་གཡུལ་བཤེས། ཕྱགས་གཉིས་ཀ་ནས་ཐང་རྒྱལ་ལ་
ཡི་གེ་སྤྱུལ་ཏེ། ཕྱགས་དན་བྱེད་པར་ཞུས་ཀྱང་། རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་བཅོན་
སུའང་མ་གནང་མཐར་བོད་དམག་གིས་གྲུ་གྲུ་བཅོམ་སྟེ། གྲུ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་
ཡུན་ནོ་ཏེ་པོ་དང་། རྒྱལ་མོ་ལ་པ་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རང་ཡུལ་
སྤངས་ནས་ལན་གྱི་ཕྱགས་སུ་བློས། བོད་དམག་གིས་གྲུ་གྲུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་
སྤྱི་བཅོན་པ་འཕྱོག་པའི་ཆེད་དུ་གོང་མས་དམག་དཔོན་འཛིན་ཞེན་ཐེ་དང་།
ཐུ་ཤུ་ཅེང་ཡུན་གཉིས། ལན་གྱི་ཏུ་དང་། ལན་གྱི་ཏུ་ཕྱགས་གཉིས་ལ་སོ་སོར་
བཏང་། ལྷ་དེན་ཁན་ལ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོའི་ལས་ཀ་བསྐྱུལ། །

དེའི་རྒྱལ་སྤྱི་བཅོན་པོ་སྤོན་ཆེན་འཛིན་འཛིན་བྱ་བ་གྲུ་གྲུའི་མགོ་ལ་ནག་
བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སླེབས་ཀྱང་། གོང་མས་མཇུག་འཕྲད་ཀྱང་མ་གནང་བར་

སློན་པོ་ལ་བཀའ་བསྟོན་པས། ཁོང་རང་སྤྱད་ལོག་དགོས་པ་བྱུང་། དེའི་འོག་
རྒྱ་སྤྱད་ཡང་བོད་ཀྱི་པོ་ཉ་ཞིག་བཏང་སྟེ། བྱ་བྱ་དང་བོད་གཉིས་འདུམ་བྱེད་
དགོས་ན། རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ཆེ་ཤུའི་བྱ་བ་དེ་བོད་ལ་སྤྱོད་དགོས་ཚུལ་
བཤད་བྱུང་གོང་མས་གསན་རུ་མ་བཞིན། སྤྱི་ལོ་667པའི་མེ་ལོས་ལོར་སློན་པོ་
ཆེན་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་ཡུལ་བབྱུང་གྲོང་ས། མགར་ལ་བྱ་བ་ཞི་སྟེ། མགར་
བཅན་སྟ་ལྟོམ་བྱ། མགར་ཁྲི་འབྲིང་། མགར་བཅན་བྱོད། སློན་ཟེ་མདོ་ཡེ་
རྒྱམས་ལས་ཆེ་བ་མགར་བཅན་སྟ་ལྟོམ་བྱས་པའི་གོ་ས་བབྱུང་། བྱ་གཞན་
གསུམ་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ། ལོ་དེ་རང་ལ་རྒྱའི་ས་མཆོམས་སུ་དམག་
དྲངས། འཇར་གི་རིགས་ཀྱི་ཞིང་ཆེན་བཅུ་གཉིས་བཅོམ། གོང་མའི་མདུན་
གྲོས་པ་རྒྱམས་ནས་བྱ་བྱ་རྒྱམས་ལན་གྱི་ལྟོ་སྟོགས་སུ་འཛིག་ཅིས་བྱས། གོང་
མ་རང་ཉིད་ནས་སོག་མར་བོད་ལ་གཡུལ་འབྱེད་པར་དགོངས་ཏེ། སློན་ཇོན་
ཅོ་དང་། ཡན་མོ་འབེན། དམག་དཔོན་ཅི་བི་ཏེ་ལི་རྒྱམས་མདུན་རུ་བོས་ཏེ་
བཀའ་གྲོས་མཛད་པར། ཡན་མོ་འབེན་གྱིས་གོང་མ་ལ། ད་ལྟར་རང་ཡུལ་རུ་
ལུ་གེ་ཆེ་བས་དམག་བྱེད་པ་མི་འོང་བྱ་བ་ཁྱུས། ཅི་བི་ཏེ་ལི་ན་རེ། བོད་རྒྱམས་
རྒྱབ་སྟོགས་ཀྱི་ས་ཐག་རིང་པོ་ན་སྟོད་ཅིང་། རང་རེའི་དམག་གིས་དེར་སླེབས་
ཆོ་ཁོང་རྒྱམས་རི་ལ་འགྲོ་བར་ངེས། རི་ལ་རྗེས་དེད་པས་རྗེས་མི་ཟིན། སྤྱད་
དབྱིད་ཀ་ཤར་བ་དང་མཉམ་རུ། ཁོང་རྒྱམས་ཕྱིར་འོངས་ཏེ་སྤྱད་ཡང་བྱ་བྱ་
གཞོམ་པར་ངེས། དེས་ན་རེ་ཞིག་བྱ་བྱ་རྒྱམས་ལ་གྲོགས་དན་བྱེད་རྒྱ་བཞག་
ན་ལེགས། དེ་ནས་བོད་རྒྱམས་ཀྱིས་རང་རེ་ལ་དམག་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཤུགས་
མི་འདུག་སྟུམ་ནས། དྲེགས་པ་སྦྱེས་ཤིང་སོས་དལ་རུ་སྟོད་པའི་སྐབས་སྟོ་བྱར་
རུ་དམག་དྲངས་ན་རྒྱལ་ཁ་ལོན་པར་ངེས་ཟེར། སློན་ཇོན་ཅོ་ན་རེ། ད་ལྟར་བྱ་
བྱ་རྒྱམས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐབས་སུ་གྲོགས་མ་བྱས་ན་ཡུལ་དེ་ཅ་བ་ཉིད་ནས་
འཛིག་པར་ངེས། དེ་བས་ད་ལྟ་རང་དམག་དྲངས་ཏེ་བྱ་བྱ་བོད་ཀྱི་ལག་རྒྱ་མ་
ཤོར་ཅམ་བྱུང་ན་རྗེས་སོར་ཐབས་ཅི་ཡང་བྱེད་རུ་བརྟུབ་ཟེར། དེ་ལྟར་གྲོས་ལ་
མ་མཐུན་པས་དོན་ཐག་མ་ཆོད་པར་ལུས་ཤིང་། བྱ་བྱ་རྒྱམས་ཡུལ་སྟོ་བའི་

ཐབས་ཀྱང་མ་འགྲིགས། །

སྤྱི་ལོ་665པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་བོད་དམག་སླེབས་ཏེ་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་གུ་ཆོ་
 ཆེན་བརྩུ་ཆབ་འོག་ཏུ་བལྟས་རྒྱུ་སྤྲོད། སྤྱི་ལོ་ཡང་ཞིན་པེན་གྱི་ལོ་དང་པོ་སྤྱི་ལོ་
 670པའི་ལྷགས་རྩ་ལོར་བོད་དམག་སླེབས་ཏེ་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་བཙོ་བརྩུ་ཅམ་
 བཙོ་མ། བོད་དང་ལི་ཡུལ་པ་གཉིས་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ནས་གུ་ཅིའི་གྲོང་ཁྱིམ་
 ཀྱི་ལྷགས་རི་ཡང་བཤེགས། དེ་ནས་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་བཞི་བོད་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར།
 གོང་མས་དམག་དཔོན་ཟེ་ཞིན་གེ་དང་། གོ་ཞི་པན་གཉིས་ལ་བཀའ་ཐབས་སྤྲོད།
 དམག་འབུམ་སྤྲུག་གཅིག་ཅམ་འཁྲིད་ནས་ཏ་ཆོན་ཡུལ་དུ་སླེབས། དེར་བུའུ་
 ཉེའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བྱའུ་བས་བྱས་པས་ན། དམག་དཔོན་ཟེ་ཞིན་གེ་ན་རེ། ཡུལ་
 དེ་ཐག་རིང་བས་དམག་གི་ཁལ་རྩ་དང་བཅས་བསྐྱོད་པ་དགའ། དེ་བས་ཁལ་
 རྩ་རྩམས་ཏ་མི་ཡིན་དུ། ཤིང་གི་ར་བས་བསྐྱོར་ཏེ་བཞག་ནས་དམག་རྒྱང་པ་
 གང་མཁྱོགས་སུ་ཤོང་སྤྲོད། བོད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་སྤྲུགས་ཏེ་སྤྱོ་བུར་དུ་འཛིང་ན་རྒྱལ་
 ཁ་ལོན་པར་ངེས་ཟེར། འོན་ཀྱང་གོ་ཞི་པེན་ཡང་ཁོ་རང་དང་གོ་གནས་མཉམ་
 པའི་དམག་དཔོན་དུ་ཤོང་གཤེས། ཁོས་ངག་ལ་མ་ཉན་པར་དམག་མི་ཁལ་
 རྩ་དང་བཅས་པ་བོད་ཀྱི་དཔུང་དང་ཉེ་བར་འཁྲིད་དེ་འཐབ་པས། རྒྱ་དམག་
 རྩམས་ཤིན་ཏུ་ཆབས་ཆེ་བར་ཕམ་སྤྲོད། ཁལ་རྩ་རྩམས་ཀྱང་བསྐྱོར་ནས་སྤྱིར་
 བློས། ཟེ་ཞིན་གེ་དམག་དང་བཅས་པ་ཏ་ཆོན་བར་དུ་སླེབས། འོན་ཀྱང་
 དེར་ཡང་བོད་དམག་གིས་རྒྱུ་དེད་ནས་སླེབས་ཏེ། རྒྱ་རྩམས་ཆབས་ཆེ་བར་
 ཕམ། དམག་ཕལ་ཆེར་བསད་ཅིང་ཆས། བཟར་བོད་ཀྱི་སྤྱོན་ཆེན་མགར་
 བཙོན་སྤྲོད་དང་། ཟེ་ཞིན་གེ་གཉིས་ཀྱིས་བར་དུ་འདུམ་བྱས་ཏེ་དམག་དཔོན་
 སྤྱིར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ལོག དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་དམག་གིས་བྱ་གུ་ཕམ་སྤྲོད། བྱ་གུའི་ས་
 ཐམས་ཅད་ཆབ་འོག་ཏུ་འདུ་བར་བྱས། གོང་མས་སྤྱིར་ཡང་དམག་དཔོན་ཇོན་
 ཚོ་དམག་གསར་པ་དང་བཅས་བོད་ལ་འཐབ་དུ་བཏང་ཡང་། དམག་དཔོན་
 ལམ་དུ་ཤི་སྤྱོད་དམག་རྩམས་སྤྱིར་ལོག །

སྤྱི་ལོ་675པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བོད་ཀྱི་སྤྱོན་པོ་འཛིན་འཛིན་རྒྱ་ནག་དུ་བཏང་།

སློན་པོ་དེ་གཞོན་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་གཉིས་ལྷན་པོ་ཉན་སྤྱངས་པའི་མཁས་པ་
 ཡིན། ཞོང་མས་དེ་མཇུག་རུ་བོས་ཏེ། བོད་ཡུལ་དང་བཅན་པོའི་སློན་ཆམས་
 འདྲི་རྟོག་མཛད་པར། བོད་སློན་ན་རེ། རེད་ཅག་གི་བཅན་པོ་ནི་སྟོབས་
 རྒྱལ་དང་མཁུན་རྒྱ་རྩེ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་པ་ཅམ་བཞུགས། རྒྱལ་སྤྱི་དུ་
 རྟོ་དམ་ཆེ་ཞིང་། སློན་ཆམས་ཀྱིས་དབུ་བསྐྱོར་རུ་མི་བརྟུབ་པ་ཞིག་ཡིན།
 བོད་འབངས་ཆམས་གྲང་བའི་ཡུལ་རུ་སྟོད་པས། སྟོན་ཐོག་ཏུ་ཞིང་ཁོར་
 རྒྱལ་སྤྱི་དུ་། རྒྱུ་ཉི་ཅེ་ཉི་བྱང་རུ་དབྱར་ཁ་ཡང་གངས་མི་ཞུ། མི་ཆམས་
 དབྱར་རྒྱུ་སྤྱི་བལ་གྱི་ཕྱིང་པ་དང་། དབྱར་ནི་སྟོན་པ་གྱོན་ཏེ་ལྷང་ལྷག་རུ་
 བབས་ནས་སྤྱི་ལོ་དང་སྤྱི་ལོ་པོ་ཕྱེ་སྟོད། གཞན་ལྷ་ཆུ་གར་བཟང་ལ་
 བལྟས་ནས་གནས་འཕོ་སྤྱི་ལོ་བྱེད། ཆོང་ཐོང་ནི་རྒྱུ་ལྷ་ལས་ཤིན་རུ་དཀོན།
 འོན་ཀྱང་དབུལ་སྤྱི་ལོ་ཐམས་ཅད་སེམས་གཅིག་རུ་མཐུན་ཞིང་གཅིག་གོགས་
 གཅིག་གིས་བྱེད་པས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་རྒྱལ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་
 ཡིན་ཞེས་ཞུས། དེར་གོང་མས། འོན་ཁྱིད་བོད་དང་གྲུ་གཤིས་རྒྱལ་རིགས་
 གཉིས་གཉིན་ཆོན་རུ་གཏོགས་པས་མཐུན་འགྲིག་བཟང་པོ་དགོས་རྒྱལ། གྲུ་
 གཤིས་དཔོན་པོ་ཐོ་རྟོ་གེ་རང་ཡུལ་ལ་ངོ་ལོག་སྟེ་བོད་རུ་བོས་པར། བོད་ཀྱི་
 བཅན་པོས་ཁོ་ལ་གོ་གནས་སྤྱད། དེ་ནས་བོད་དམག་དྲངས་ཏེ་གྲུ་གྲུ་བཅོམ།
 རེད་ཀྱིས་དམག་དཔོན་ཟེ་ཞིན་གེ་འདུམ་བྱེད་རུ་བཏང་བ་བོད་དམག་གིས་ད་
 རུང་ལྷ་ཡོན་བཅོམ་ཞིང་། རེད་ཅག་གི་ལན་གྲོ་ཡང་བཅོམ་པ་དེ་ཅི་ཡིན་
 གསུངས་པར། བོད་ཀྱི་སློན་པོ་ཡར་ལངས་ཏེ་གོང་མ་ལ་ཕྱག་ཕྱུལ་ཏེ། ཁོ་
 པོ་ནི་རྩེ་བཅན་པོས་གོང་མ་ལ་སྤྱིས་འབུལ་རུ་བཏང་བ་ལས་གཞན་ལས་སྤྱི་
 བ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ལན་མ་ཞུས་པས་གོང་མ་ཡང་མཉེས། །

ཞང་ཡོན་གྱི་ལོ་གསུམ་པ་སྤྱི་ལོ་675པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བོད་ཀྱི་སློན་པོ་རྟོ་
 རེ་འཕན་སྤྱི་བལ་རྒྱལ་སྤྱི་བས་ཏེ། བོད་དང་འདུམ་བྱེད་པར་ཞུས་ཀྱང་གོང་
 མས་མ་གསན། ལོ་དེའི་རྩེས་མར། བོད་དམག་གིས། ཤ་ཇོ། ཀོ་ཇོ། ཉེ་ཇོ།
 མིན་ཇོ་ཆམས་བཅོམ། དཔོན་པོ་དང་འབངས་ཆམས་བསད་ཅིང་། ཁོར་

ལྷགས་རྣམས་འཕྲོག་སྟེ་འབྱོར། དེ་ནས་ལོ་ཤས་བར་དམག་འཐབ་བྱས།
 སྐར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ནང་འབྲུག་བྱང་། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་དམག་སློབས་པས་སེམས་
 བྱལ་ཤིན་དུ་ཆེ། རེད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལི་ཅི་གྲོངས་ནས་བཟུང་། དམག་
 དཔོན་བཟང་པོ་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱང་། ད་ལན་ཀྱང་དེ་དེ་སྟེགས་སུ་སྡོད་པའི་
 དམག་རྣམས་ཀྱིས་དག་ཁོགས་པར་ངས་ཀྱང་། དམག་དཔོན་རྣམས་རེད་ཀྱི་
 བཀའ་ལ་བཞེས་པས་ཕམ། ད་ཅི་བྱེད་ཀྱི་གོས་སྟོན་ཅིག་གསུངས་པར། སྟོན་
 ཁ་ཅིག་གིས། བོད་དང་འདུམ་བྱེད་པར་འཐད་ཟེར། ཁ་ཅིག་གིས། རེ་ཞིག་
 བསྐྱགས་ནས་དམག་རྗེས་སོར་བྱེད་པས་དགའ་སོགས་ཞུས། སྤྱི་ལོ་676པའི་མེ་
 བྱི་ལོར་བཅན་པོ་མང་སྤྱང་མང་བཅན་གྲོངས། །

སྤྱི་ལོ་679པ་ས་ལོས་ལོར་འདུམ་སྤྱང་མང་པོ་རྗེ་བྱིར་འཁོད། སྤིད་ཀྱི་བྱ་
 བ་རྣམས་གཙོ་བོ་མགར་བྱི་འབྲིང་གིས་བསྐྱངས། ཡུན་ལུང་གི་བྱི་ལོ་དང་པོ་
 སྤྱི་ལོ་680པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ཡུན་བེན་གོང་ཚོ་གཤེགས། བོང་མ་གོ་ཚུང་
 གིས་གོང་ཚོ་ལ་འདས་མཆོད་དུ་པོ་ཉ་མངགས། སྤྱི་ལོ་696པའི་མེ་སྟེལ་ལོར་
 བོང་མས་ལང་ཞའོ་ཅེ་བྱ་བ་ཞིག །སྤུ་པེན་ཏའོ་ཡི་སྤྱི་བྱབ་དམག་དཔོན་དུ་
 མངགས་པ་དང་། སྤྱི་བྱབ་དམག་དཔོན་གཞོན་པ་ལིག་དེ་དེ་བྱ་བ་དང་
 བསྟོངས་ནས་རི་བོ་སྤུ་ལོ་ཏན་དུ་བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་སྟོན་བྱི་འབྲིང་དང་
 བཅན་བྲོད་ལ་འཐབ་པས་རྒྱ་དམག་ཕམ། ལང་ཞའོ་ཅེ་ཡི་གོ་གནས་ཀྱང་ཕབ།
 ལོ་དེའི་མཇུག་དུ་བོད་དམག་བྱི་ཆོ་སྟོ་བྱར་དུ་ལང་གིག་མཁར་ལ་སླེབས། དེ་
 གའི་དུལ་དུལ་ཡིས་སྤང་མེད་དང་བག་གཡེང་བྱས་སྟབས། བོད་དམག་དང་
 ཐུག་སྟེ་ཡུན་རིང་པོར་འཐབ་མཐར་སྟོབས་ཟད་དེ་བོད་དམག་གིས་བསད།
 དེ་ནས་བོད་ཀྱིས་སྐར་ཡང་པོ་ཉ་མངགས་དེ་འདུམ་ཞུས། བོང་མ་ལུལ་ཅོ་ཐེན་
 ཀྱིས་འདུམ་བྱེད་གྲུབས་ཡོད་དུས། སྟོན་བྱི་འབྲིང་གིས་ཐང་དམག་ཡན་ཞི་ནས་
 ཕྱིར་ལོག་དགོས་ཚུལ་བཏོན་པ་དང་། ཇི་ཞིན་ས་ཆ་ཡང་བཤོ་སྐལ་དུ་སྟེར་
 དགོས་ཞེས་ཞུས་པས་ལུལ་ཅོ་ཐེན་འདུམ་བྱེད་པར་མ་འཐད། བྱི་འབྲིང་སྟན་
 མཆོད་ཀྱིས་དམག་གི་བྱ་བ་གཉེར་བ་བཟུང་། བྱི་འབྲིང་ནི་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་

དུ་སྤྱིད་ཀྱི་ལས་ལ་བྲེལ་ཞིང་། ཁོང་གི་མཆིང་ཟླ་ན་མས་སྟོགས་ཀྱི་དམག་
 དཔོན་ན་མས་ལ་བསྐོས། བཅན་བྱོད་ཀྱིས་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་ཤར་སྟོགས་
 ཀྱི་ས་ཆ་བདག་དུ་བབྱང་སྟེ། ལོ་རྒྱུ་ལུ་ལྷག་གི་རིང་ལ་ཐང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 ས་མཆོམས་ཀྱི་གཤམ་སྟུ་གྱུར། སྤྱི་ལོ་699པའི་ས་ཕག་ལོར་བཅན་པོ་འདུས་
 སྤྱིང་མང་པོ་རྗེས་སྟོན་ཆེན་ལོན་ཡན་དང་སྟོག་གྲོས་བྱས་ཏེ་རི་དུགས་རྩོན་དུ་
 འགོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དམག་བསྟུས། མགར་བྱི་འབྲིང་བྱི་སྟོགས་སྟུ་ཡོད་
 པའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་བྱི་འབྲིང་དང་སྟོ་བ་ཉེ་བ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་བབྱང་
 བས་བསད། སོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་བྱི་འབྲིང་དང་བཅན་བྱོད་གཉིས་ཀ་ལ་སྤང་
 བཏང་ཡང་། བྱི་འབྲིང་གིས་དམག་བྱགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀའ་མ་བཅིས།
 དེར་བཅན་པོས་རུ་སྤྱ་དངས་ཏེ་མོལ་དུ་སྟེན་པས། གཡུལ་མ་སྤྱང་པ་ལ་བྱི་
 འབྲིང་གི་དཔུང་འཁོར་བས། བྱི་འབྲིང་གིས་རང་སྟོག་བཅད། ཁོ་ཡི་སྟོ་སྟབ་
 སྟོང་ཉེ་བ་བརྒྱ་ལྷག་ཀྱང་ཉིན་དེར་རང་སྟོག་བཅད་དེ་ཤི། སྟུན་བཅན་བྱོད་
 དམ་སྟག་ར་ཁོད་ལོད་ཟེར་བ་རང་གི་འཁོར་སྟོང་སྟག་གཅིག་ལྷག་དང་གཅིན་
 པོའི་སྟག་མང་པོ་རྗེ་སྟག་ཆབ་སོགས་བྱིད་དེ་ཐང་ལ་མགོ་འདོགས་སྟུ་ཕྱིན།
 ལྟུ་ཅེ་ཐེན་གྱིས་སྟུ་སྤྱང་ཆིབས་དམག་མཁར་གྱི་སྟེ་རོལ་དུ་མངགས་ཏེ་བསྟུ་
 བ་བྱས། བཅན་བྱོད་ལ་ལྟུ་གོ་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་དང་། ཞིན་ཡུག་མེ་
 དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་འཕ། ཀོས་ཏེ་ཅུན་མང་སོགས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་སྤྱར་ཅིང་། རྩེ་
 ལེན་བབྱང་པོ་དང་བཅས་སྦྱེས་མང་པོ་བསྟུལ། དེ་ནས་བཅན་བྱོད་ལ་རང་གི་
 འཁོར་དང་བཅས་དུང་ཡོན་ཀུའུ་བྱ་བར་སོང་ནས་པོད་དང་འཐབ་དགོས་
 པའི་བཀའ་ཕབ། མ་འགྱངས་པར་བཅན་བྱོད་གྲོངས། །

སྤྱི་ལོ་700པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་པོད་དམག་དཔོན་མང་པོ་རྗེ་ལྷ་བྱང་བྱ་བ་
 མངགས་ཏེ་ལོང་གིག་དུ་དམག་དངས། ཁྲང་སྤྱང་ཞན་པོད་དམག་གིས་བསྐོར།
 ཐང་ཞིན་ཅིན་བྱ་བའི་དམག་གིས་ཉོང་ཡོན་ཀུ་ཞེས་པའི་འགག་དུ་མང་པོ་རྗེ་
 ལྷ་བྱང་དང་འཐབ་སྟེ། པོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཕལ་བ་གཉིས་བཀུམས། པོད་
 དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་བསད། སྤྱི་ལོ་702པའི་ལྷ་སྟག་ལོར་བཅན་པོས་དམག་

ཆིག་ཁྱི་ལྷག་ཁྱི་དེ་ཞི་གིས་རྒྱ་དངས་པ་ལ། དེ་གའི་རྒྱ་ལི་གོ་གནས་ཡོད་
 པའི་ཁྱི་ཏ་ཆི་བྱ་བས་ལན་བཞིར་འཐབ་པས་ཆང་མས་རྒྱལ་ཁ་ལོན། བོད་
 དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་བསད། དེ་ནས་བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་སྟོན་མི་བཟའ་བྱ་བ་འདུམ་
 བྱེད་རུ་མངགས། ལྷུ་ཙེ་ཐེན་ནས་ལེན་ཏེ་ཕོ་བྲང་རུ་སྐྱེམས་གསོལ་བར་
 གདན་དྲངས་ཤིང་། རོལ་མོ་སོགས་ཆེད་མོ་མང་པོ་འབྲལ་སྟོན་བྱས། དེ་རུས་
 བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཁག་འགའ་རོ་ལོག་བྱས་
 པ་ལ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དྲངས་ཏེ་ཐེབས། གྱི་ལོ་703པའི་ཆུ་ཡོས་
 ལོར་འཇང་ཡུལ་རུ་སླེབས་ཏེ་འཇང་པལ། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་འཇང་
 ཡུལ་རུ་བཅན་པོ་རང་ཡང་དམག་ཐོག་རྒྱ་གྲོངས། སྐས་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ས་
 བཅད། དེའི་ཕྱི་ལོར་ཤིང་ལྷུལ་ལོར་སྐས་བྱི་ལྷུ་གཅུག་བཅན་རྒྱལ་སར་འཁོད།
 དེ་རུས་ཁོང་དབྱང་ལོ་བདུན་ཡིན། ལོ་དེར་བོད་ནས་ཕོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་
 བཅན་པོ་གྲོངས་པའི་གཏམ་ཞུས། བོང་མ་ཀྱང་ཚུང་གིས་ཀྱང་དེར་ཐུང་ན་
 ཞུས་ཏེ། ཉིན་གཅིག་སྲིད་ཁྱིར་མ་བཞུགས། ཅང་མ་འགོར་བར། བཅན་
 པོའི་ཁྱིས་མོས་སྟོན་ཆེན་སྟོང་གཞིར་བྱ་བ་མངགས་ཏེ་སྐྱེས་སུ་ལ་ཅིང་། མོའི་
 ཆ་བོ་ལ་གཉེན་བསྐྱངས། བོང་མ་ཀྱང་ཚུང་ནས་རང་གིས་གཉོར་བའི་དབྱང་
 མང་རྒྱག་ལི་བྱ་བའི་སྐས་མོའི་མིང་རུ་ཅིན་ཁྱི་གོང་རྩོར་གསོལ་ནས་བོད་རུ་
 བཅདས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་པ་ནམས་ལོ་ལྟར་སྐྱེས་འབྲུལ་རུ་འོངས། གྱི་
 ལོ་709པའི་ས་བྱ་ལོ་ཅིན་ལུང་གི་བྱི་ལོ་གསུམ་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པར་བོད་
 ནས་སྟོན་ཆེན་ཞང་བཅན་ཏེ་སོགས་གོང་རྩོར་བསུ་བར་མངགས། བོང་མ་ཀྱང་
 ཚུང་གིས་སྐྱེས་མོས་ཆལ་གྱི་སྟོ་ལོ་ཆེད་རར་གསོལ་སྟོན་བཤམས་ཏེ། ལྷུ་མ་
 རྒྱུ་མེ་ཡི་གོ་གནས་ཡོད་པ་དབྱང་རྒྱ་ཅའོ་བྱ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་བས་
 སྟོ་ལོ་ཆེ་བ་ལ། བོང་མ་ཀྱང་ཚུང་ཡང་དེར་གཟིགས་པར་ཐེབས། གྱི་ལོ་710པ་
 ལྷགས་བྱི་ལོར་བོང་མས་བཀའི་གདམས་ངག་དང་། རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་ཆོགས་ཀྱི་
 སྐྱེས། སྐུ་འཁོར་གཡོག་དང་བཅས་པ་བྱས་ཏེ་བོད་རུ་བཅདས། གྱི་ལོ་728པའི་
 ས་འབྲུག་ལོར་མང་ཚུན་སྟོ་བྱ་བས་དམག་དྲངས། མཆོ་སྟོན་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་

ལུ་བོད་དམག་པམ། བོད་ཀྱི་གོ་ཆ་དང་རྟ་ལྷག་མང་པོ་ཐོབ་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། །དེ་
 ཡང་ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་སྟག་སྒྲ་བྱ་བས་ཏ་ཏིག་ཀུའུ་བྱ་
 བར་དམག་དྲངས་ཤིང་། དེ་རྩུས་སུ་ཀན་གྱིག་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ་མཁར་
 རྣམས་བསྐྱུགས། མང་རུན་སྟོ་བྱ་བ་བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་ལ་ཞིང་ནས་འཐབ་
 མ་ཐུབ། རུས་དེ་ཅ་ན་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བབས་པས་བོད་དམག་མང་པོ་འབྲུགས་
 ཤི་ཐེབས། དེ་ནས་བོད་དམག་ཅི་ཕྱི་རུན་གྱི་གཡས་སྟོགས་ནས་ཕྱིར་ལོག
 མང་རུན་སྟོ་ཡིས་སྤོ་མོ་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཆར་དམག་མི་མངགས་ཏེ། བོད་
 དམག་ཕྱིར་ལོག་པའི་ལམ་གྱི་རྩ་ས་མེ་ལ་བཏང་། སྟག་སྒྲའི་འཁོར་རྣམས་ཏ་
 རྩེ་ཁོན་ལ་སླེབས་རུས། བོད་དམག་གི་རྟ་འཆོ་ཞིང་ངལ་གསོ་བ་ལ། རྩ་ས་
 མེར་ཤོར་བས་རྟ་མང་ཤོས་སྟོགས་གིར་ཤི། མང་རུན་སྟོ་དང་། ཆེན་གྱིག་
 གི་རུའུ་རུའུ་ཀྱང་ཅིན་རུན་བྱ་བ་སོགས་ར་མདར་རྒྱགས་པ་ལ། མཆོ་སྟོན་
 པོའི་རུབ་སྟོགས་སུ་སླེབས་ཆོ། མཆོ་མོ་དར་ཁ་འགྲིག་པའི་རུས་དང་འབྲུད་དེ་
 དམག་དཔུང་དར་ཐོག་ནས་བཤར། དེ་རུས་སྟག་སྒྲའི་འཁོར་རྣམས་རྒྱ་བོ་ཏ་
 རྩེ་ཁོན་བརྒྱད་དེ་ལོག་ཟེན། གཡུལ་གྱི་ཞབས་སྡེ་པ་དང་ངལ་བས་རུབ་པའི་
 དམག་མི་སྟོར་ཆོ་གཅིག་མཆོ་སྟོན་པོའི་འགམ་རུ་སྟོད་པ་མཐོང་སྟེ། མང་རུན་
 སྟོ་ཡིས་དམག་མི་བཏང་ནས་དེ་རྣམས་བཟུང་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། །ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགྲ་
 པར། བོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་སྟག་སྒྲ་ཁོང་ལོད་དང་། འབྲོ་ལུང་མང་
 པོ་རྗེ་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་གྱིག་རུ་དམག་དྲངས་ཏེ། དེ་གའི་ཆོ་ཕྱི་ཐེན་
 ཡོན་ཞན་དང་། མང་རུན་སྟོའི་ཡབ་མང་ཕྱིག་གཉིས་བཟུང་། མཁར་རུ་
 ཡོད་པའི་རྒྱ་ལོར་རྣམས་བྱིར། མཁར་ཀྱང་བཤིག་སྟེ་ཕྱིར་ལོག། །དེ་ནས་བོད་
 དམག་ལུས་མིན་རུན་དང་ཁང་ལའོ་ཞན་ལ་དྲངས། ཞན་ལེན་གྱི་གོ་གནས་
 ཡོད་པ་ཅ་ཕྱི་རུན་བྱ་བས་མཁར་སྤང་ནས་ཉིན་བརྒྱད་རུར་འཐབ་པ་ན། བོད་
 དམག་ཕྱིར་ལོག་སོང་། སྤྱི་ལོ་739པའི་ས་ཡོས་ལོར་ཅིན་ཁྲིན་ཀོང་རྫོག་གཤེགས།
 བོད་ནས་ལོ་ཉ་བཏང་སྟེ་གོང་མ་ལ་ཞུས། སྤྱི་ལོ་755 པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་བྲི་
 རྟེན་གཙུག་བཙན་གཤེགས། ལོ་དེར་བྲི་སྟོང་རྟེན་བཙན་སྲིད་བྲིར་བཞུགས།

གོང་མས་ཀླུ་སྲིད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ལས་གྲགས་སློན་པོ་ཚེས་ཀང་ཡུལ་ཡི་
གོ་དང་བཅས་པ་བོད་ཏུ་གཏུང་མཆོད་འབུལ་ཏུ་བཏང་། །

སྤྱི་ལོ་762པའི་ཚུ་སྟག་ལོར་བོད་དམག་གིས་ལིན་ཐའོ་དང་། ཅིན་ཇོ།
ཅན་ཇོ། ཏང་བེ་ཅོ་རྒྱལ་ས་བཟུང་། གོང་མའི་ཕོ་བྲང་ནས་དམག་དཔོན་
ཡི་ཀྱི་བྲང་དང་། ཚེས་ལྷན་གཉིས་བཏང་བར་བོད་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་ཁོང་གཉིས་
ལས་ཏུ་བཟུང་ཞིང་གོང་ཁྱིམ་ཉེ་ཁྱེ་ཅན་ཡང་བཅོམ། སྤྱི་ལོ་763པའི་ཚུ་ཡས་
ལོར་བོད་དམག་ཏུ་གོན་གོན་ཏུ་སླེབས་ཤིང་ལིན་ཇོ་དང་། ཉེ་ཅོ། ཤན་ཇོ།
ཐུའུ་ཇོ་རྒྱལ་ས་བཟུང་། དེ་ལྟར་བོད་ཀྱིས་རྒྱའི་ས་ཆ་ཉེ་ཞིས་སོགས་མ་རྒྱའི་རུབ་
སྟོགས་རྒྱལ་ས་བཟུང་། དེ་རུས་རྒྱའི་དམག་དཔོན་ཞིག་དམག་སྟོང་ཅམ་བྲིད་
དེ་གོང་ཁྱིམ་ལན་ཐེན་ཏུ་སླེབས། དེའི་རྗེས་སུ་ཡོན་ཏའོ་ཅན་བྱ་བའི་གོང་
ཁྱིམ་དང་རྒྱ་བོ་བེ་ཞིའི་བར་ཏུ་བོད་ཀྱིས་དམག་སྐར་བཏབ། ལྷོ་སྟོགས་སུ་ཡང་
ལོ་དེ་རང་ལ་ཐོང་ཇོ་ཏུ་དང་། བེ་ཇོ་ལྷ། བེ་ཇོ་ལྷ། ཟུན་ལུང་ཅན་བྱ་བའི་
རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་ཡངས་རྫོངས་བོད་ཀྱི་ལག་ཏུ་ཤོར། སྤྱི་ལོ་764པའི་ཤིང་འབྲུག་
ལོར། བོད་དམག་ཁྱིམ་ལོག་སྟེ་རྒྱའི་ཕོ་ཉ་ཀྱི་སྤྱིང་འཁོར་བཅས་རང་ཡུལ་ཏུ་
བཏང་། སྤྱི་ལོ་765པའི་ཤིང་རླུལ་ལོར་བོད་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་རྒྱ་ལ་ཆིངས་སྒྲིག་བྱེད་
པའི་ཕོ་ཉ་བཏང་བར། གོང་མས་སློན་ཆེན་ཡོན་ཅོ་དང་ཏུའུ་ཏུང་ཅན་གཉིས་
བོད་ལ་མནའ་སླེལ་ཏུ་བཏང་། དེ་ལྟར་བོད་དང་རྒྱ་གཉིས་སྐབས་རེར་མཐུན་
པ་དང་། ཡང་སྐབས་རེར་དམག་འབྲུག་གི་ལས་བཅུམས་ཉེ་རུས་འདའ་བར་
བྱས། སྤྱི་ལོ་797པའི་མེ་སྤང་ལོར་མུ་ནེ་བཅན་པོ་གསེགས། སྐས་མུ་ཉིག་
བཅན་པོ་ཀླུ་སྲིད་ལ་བཞུགས། བོད་ཀྱིས་རྒྱ་དང་འདུམ་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་པ་
བཏང་ཡང་གོང་མས་མ་གསན། བོད་དམག་གིས་མ་ལིན་བྱ་བའི་མཁར་དང་།
ཅན་ཏུན་གྱི་རི་ལ་མདའ་ར་བཅིགས་ཉེ་ཐེ་ཏན་བྱ་བའི་མཁར་བཅོམ། སོ་གོ་ལྷ་
ཞིང་ཆེན་གྱི་དཔོན་པོ་ཚོའོ་གོ་རྒྱུས་བོད་དང་འཐབ་སྟེ་བོད་མི་སྐུ་བརྒྱ་ཅམ་
བསད་ཅིང་། ཉ་དང་འབྲུ་དང་དམག་ཆས་མང་ཏུ་འཕྲོག། སྤྱི་ལོ་804པའི་ཤིང་
སླེལ་ལོར་མུ་ཉིག་བཅན་པོ་གསེགས་སྐབས་དེའི་གཙུང་ཁྱི་ཕྱེ་ལྷོ་བཅན་

གྱིས་སྲིད་བསྐྱེད་པ། རྒྱ་ནག་ནས་དཔོན་ཀྱང་ཅན་བྱ་བ་བོད་ཏུ་མཆོད་འབུལ་
 ཏུ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་805འི་བྱ་ལོར་གོང་མ་རྩལ་ཅུང་གི་ལ་ཕེབས་སྐབས་དམག་
 དཔོན་ཇན་ཇིན་བོད་ཏུ་ཕོ་ཉར་བཏང་། བོད་ཀྱི་སློན་ཆེན་འཕོ་བཟང་བྱ་བས་
 གསེར་དང་འགོ་སྐྱམ། རྟ་དང་བ་ཕྱགས་མང་པོ་བྱིར་ཅིང་དེད་དེ་གོང་མ་
 གོངས་པའི་གཏུང་ལ་མཆོད་པ་འབུལ་ཏུ་སླེབས། གོང་མས་བོད་ཀྱི་འབུལ་
 སྤྱིས་རྒྱམས་བཞུགས་ཀྱི་ཁང་གི་མདུན་ཏུ་བཀམ་ཞིང་བསྟན། སྤྱི་ལོ་806པའི་
 མོ་བྱི་ལོར་གོང་མ་ཞན་ཅུང་གི་ལ་འཁོད། བོད་ཏུ་ཆིངས་སྤྱིག་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་
 ཞིག་དང་རྩལ་ཅུང་གནམ་ཏུ་གཤེགས་པའི་གཏམ་སྤྱེལ་བ་ཞིག་བཏང་། བོད་
 སློན་འཕོ་བཟང་རྒྱ་ནག་ཏུ་སླེབས། སྤྱི་ལོ་809པའི་ས་གྲང་ལོར་བོད་ནས་རྒྱ་
 ལ་ཆིངས་སྤྱིག་བྱེད་པའི་ཕོ་ཉ་ཞིག་བཏང་བར་རྒྱས་མ་མཉན། འོན་ཀྱང་ཏུས་
 དེ་རང་ལ་བོད་དམག་གི་ལྷ་གྱིན་ཕུལ་ལ་སླེབས། རྟ་དམག་གི་གཅིག་སྟུན་ཙེ་
 ལ་སླེབས་ཏེ་ལྷ་ཀྱང་རྒྱམས་བཟུང་སྟེ་རང་གི་ཡུལ་ཏུ་བཏང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་
 རྒྱའི་ཕོ་ཉ་བ་ཡི་རྒྱུང་བོད་ཏུ་སོང་སྟེ་བཅན་པོ་ལ་གོང་མའི་ཡི་གེ་ཕུལ། བོད་
 བས་སློན་ཆེན་སི་བཞེར་བཏང་སྟེ་གོང་མ་ལ་བཀའ་ལན་བསྐྱུལ། ཁོ་དང་རྟན་
 ཏུ་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་རྩལ་ཅུང་དང་། ལུ་མི་གཉིས་རྒྱ་ཡུལ་ཏུ་ལོག་ཏུ་བཅུག། བོད་
 ཀྱི་ཡི་གེ་ཕུལ་ཏེ་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་ཆེན་ཀུན་དང་། ཡོན་ཀུན། ཡན་ལོ་ཀུན་
 རྒྱམས་རྒྱ་ནག་ལ་བྱིར་སློང་རྒྱའི་འདོད་པ་ཡོད་ཚུལ་སྐྱས་པར་བརྟེན་གོང་མས་
 སློན་ཆེན་ཏུན་ལུག་བྱ་བ་བོད་དང་བཀའ་མོལ་བྱེད་ཏུ་བཏང་། བོད་ཀྱི་སློན་
 ཆེན་སི་བཞེར་གོང་མའི་བྱིར་མདུན་ཏུ་ཕྱག་འཆལ་བས་རྒྱའི་སློན་ཆེན་ཏུ་ཡི་
 བན་གྱིས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་བཅན་པོའི་བྱི་བྱང་ཏུ་ཕྱག་འཆལ། དེ་རྗེས་བོད་ནས་
 ཡི་གེ་ཕུལ་ཏེ་ལྷང་རྫོ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་མཆོམས་སྤྱི་ཆོགས་འདུས་ཤིག་འཆོགས་
 རྒྱ་ཞུས་པར་རྒྱ་ཡིས་ཀྱང་ཉན། སྤྱི་ལོ་813པའི་རྒྱ་སྤྱུལ་ལོར་བོ་ལན་རྫོ་བའི་
 སར་བོད་རྒྱམས་ཀྱི་མ་རྒྱལ་ཟམ་པ་འཇུགས་པའི་གཤམ་གསོམ་བྱས་ཏེ་ཤིང་
 མང་པོ་རྒྱ་འགྲམ་ཏུ་བསྐྱུལ་ཏེ་བཞག། རྒྱ་རྒྱམས་གསང་སྟེ་སོང་ནས་སྤོང་པོ་
 ཐམས་ཅད་རྒྱ་ལ་བསྐྱར་བས་ལས་དེ་མ་འབྲལ། འོན་ཀྱང་ཞོ་སྟོན་ན་སྤོང་པའི་

ཀྱང་དཔོན་ལྷན་མི་ཟེར་བ་དེ་ནི་དང་ཆེ་བས་བོད་ཀྱིས་ཁོང་ལ་སྒྲིག་རྒྱ་སྤང་
 དེ་ཟམ་པ་ལེགས་པར་གྱུ་བ། ཟམ་པའི་མདུན་དུ་བོད་ཀྱི་དམག་མཁར་བཅིགས།
 དེ་ནས་བཟུང་བོད་དམག་ནམས་ཞོ་སྒྲིན་གྱི་ཟམ་པ་བརྒྱད་དེ་རྒྱ་ཡུལ་བཅོམ་
 ཏུ་འོངས། སྤྱི་ལོ་815པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་བཅན་པོ་བྲི་གཙུག་རྟེན་བཅན་གྱི་སྐས་
 མངའ་བདག་བྲི་རལ་པ་ཅན་བྲི་ལ་བཞུགས། ལོ་དེར་རྒྱ་ནག་གི་དམག་དཔོན་
 རྒྱུ་ཁྲུང་ཆེ་བོད་དུ་སླེབས་ཏེ་བཅན་པོའི་གདུང་ལ་མཆོད་པ་བྱས། སྤྱི་ལོ་818
 པའི་ས་བྲི་ལོར་བོད་དམག་གིས་ཤ་ཚོའི་ཡུལ་བཅོམ། དེའི་ཕྱི་ལོར་བོད་ཀྱི་
 དམག་དཔོན་ཨན་མོ། སྒོན་ཆེན་ཞང་ཞ་བཅན། མདུན་སའི་གཙོ་བོ་ཞང་ཅི་
 རྣམས་ཀྱིས་འབུམ་དམག་གཅིག་དང་བྲི་ལྷ་བྲིད་དེ་ཡན་གྲུ་གོང་བྱིར་བསྐོར།
 རྫོ་སྒྲིགས་མང་པོ་འཕངས། གོང་དཔོན་ལེ་ལུན་ཡའི་སོགས་ཀྱིས་ཁྲ་བ་གཅིག་
 གི་ཡུན་ལ་གོང་བྱིར་བསྐྱངས་ཤིང་ལྷགས་རི་བཞིགས་པ་སྤྱར་བཅིགས། མཆོན་
 ལ་གོང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྒོན་ཏེ་དག་ལ་འཛིང་། ཉིན་གང་འཐབ་མོ་བྱས་པས་
 བོད་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲ་བ་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཡང་གོང་དེ་འཛིན་མ་ཐུབ། བོད་
 དམག་བྲི་གཅིག་ཅམ་ཕམ་པར་བྱས། སྤྱི་ལོ་821པའི་ལྷགས་གྲང་ལོར་རྒྱ་དང་
 རྟོར་གཉིས་མཐུན་ལམ་གྱི་ཆིངས་ཡིག་གསར་དུ་བྱས་པ་ཐོས་ཏེ་བོད་ཁྲིས་ནས་
 ཆེན་སའི་དཔའ་བོ་བྱ་བའི་མཁར་བཅོམ། དེ་རྗེས་བོད་ཀྱིས་སྒོན་ཞང་བྲི་ཐོག་
 ཕོ་ཉར་བཏང་ཞེ་རྒྱལ་མནའ་སྒྲེལ་བའི་གོས་བཏང་བར་གོང་མས་ཀྱང་གསན།
 ལོ་དེར་རྒྱ་ནག་དུ་མནའ་ཡིག་བཞག་ཞེ་རྫོ་རིང་བཙུགས། སྤྱི་ལོ་822པའི་རྒྱ་
 ལྷག་ལོར་བོད་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་ལ་ས་མཆོམས་རྫོ་རིང་གཟུགས་དགོས་པའི་ཚུལ་གྱི་
 ཡི་གེ་བཏང་། དཔོན་ལི་ཡུའན་དུན་བོད་ཀྱི་སྒོན་པོ་ནོ་ལོ་དང་མཉམ་དུ་བོད་
 མནའ་སྒྲེལ་བར་བཏང་། བོད་རྣམས་གོང་མའི་མཆོན་ཆིངས་ཡིག་གི་ཉིང་དུ་
 འགོད་དགོས་ཚུལ་ནན་ཏན་དུ་སྤྲོས། ལོ་དེར་ལྷ་སར་མནའ་ཡིག་བཞག་ཞེ་རྫོ་
 རིང་བཙུགས། དེའི་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་ཡོས་ལ་རྫོ་རིང་གི་རོས་སུ་བྲིས་པའི་ཆིངས་ཡིག་
 གི་ནང་དོན་མདོར་བསྟུས་ན། བོད་རྒྱ་གཉིས་ད་ལྟར་དུ་མངའ་བའི་ཡུལ་དང་
 མཆོམས་སྤང་ཞིང་། དེའི་ཤར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡུལ། ལུབ་

སྤྱི་གས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡང་དག་པར་བོད་ཆེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ། དེ་ལས་ཕན་ཚུན་
 དག་མི་འཐབ། དམག་མི་དྲངས། ཡུལ་དུ་མི་ཡིད་མ་ཆེས་པ་ཞིག་བྱུང་ན།
 མི་བབྱང་ཞིང་གཏམ་དྲིས་རྗེས་བརྒྱུད་ཏེ་ཕྱིར་གཏང་ངོ་། ཞེས་སོགས་དང་།
 མནའ་གན་བཞག་སྟེ་རྫོ་རིང་བསྐྱངས་པའི་དུས་ཀྱང་། རྫོ་རིང་ལས། “བོད་
 ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་ཆུགས་ལོ་བརྒྱན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཅང་
 ཀེང་ལོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་སྤྱང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྷ་ར་བ་ཆོས་བརྒྱུ་ལ། དཀྱིལ་
 འཁོར་ལ་འཛེགས་ནས། རྒྱ་ཡིས་གཅིགས་བབྱང་ངོ་། བོད་ཡུལ་དུ་ནི། སོ་
 བྱང་ལྷ་སའི་ཤར་སྤྱི་གས་སྤྱོད་ཆོལ་དུ། བོད་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ཆུགས་
 ལོ་བརྒྱན། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཅང་ཀེང་ལོ་གཉིས། རྒྱ་སོ་སྤྱི་གས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 ལྷ་འབྲིང་པོ་ཆོས་དུག་ལ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ། བོད་ཀྱིས་གཅིགས་
 བབྱང་ངོ་། གཅིགས་ཀྱི་རྫོ་རིང་གིས་པ་འདི་ཡང་བོད་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་
 སྤྱི་ཆུགས་ལོ་དག། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཅང་ཀེང་ལོ་གསུམ་པ་རྒྱ་མོ་ཡིས་
 དུ་ལོ་རྒྱུས་ལྷ་འབྲིང་པོ་ཆོས་བརྒྱུ་བཞི་ཉིན། རྫོ་རིང་ལ་ཡི་གེ་གིས་སོ།”
 ཞེས་སོགས་གིས། དེ་རྗེས་མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་དང་། དར་མ་གཉིས་སྤྱོད་
 ཕྱིར་གཤེགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་རྒྱ་ནག་ནས་སོ་ཉ་པ་བཏང་སྟེ་བཅན་པོའི་
 གདུང་ལ་མཆོད་པ་བྱས་ཚུལ་སོགས་རྒྱ་ནག་གི་ཐང་ཡིག་གསར་རྩིང་སོགས་
 ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

【3】 བོད་འཕགས་འབྲེལ་བ། སྤྱིར་བོད་དང་རྒྱ་གར་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་
 གཙོ་བོ་ནི་ཆོས་སྤྱི་གས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་སྟབས། དུས་རྒྱུ་ཏུ་ཕན་ཚུན་དང་
 ཞེན་དང་བཙེ་བཀྱར་གྱི་སྒྲོ་ནས་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་
 རྒྱལ་སྤྱི་གས་ལ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཡོངས་ལ་སངས་རྒྱས་
 ཆོས་ལྷགས་དར་བྱུང་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྒྱལ་སྤྱི་ཆོས་
 དང་ཆོས་ཁྱུངས་ལ་དད་ཞེན་དང་བཙེ་བཀྱར་ཆེ་བའི་དབང་གིས། བོད་ཀྱི་
 རིག་གནས་མཐའ་དག་གི་ཁྱུངས་དེ་རྒྱ་གར་ལ་གདུགས་ཅི་བྱུང་གྱི་སྒྲོ་ནས་
 འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་སྒོལ་བྱུང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཐ་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དུས་

རྒྱུད་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་འབྲུང་ཁུངས་བཅས་རྒྱ་གར་ལ་གཏུགས་
ཅི་ཐུབ་བྱས་ནས་བཤད་ཡོད་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཐོག་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་
བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་རིགས་བསྐྱར་བསྒྲིམ་བཞིན་བའི་དགོས་པ་མ་མཐོང་བས་
འདིར་མ་བཀོད་དོ། །

འདིར་འཕགས་བོད་བར་དུ་དྲག་པོའི་གཡུལ་འབྱེད་ཀྱི་དོན་ཆེན་བྱང་ཚུལ་
སྟོར་ལ། ཐོག་མར་བོད་དམག་གིས་རྒྱ་གར་ལ་དབྱང་འཇུག་བྱས་པའི་དུས་ནི།
ཨྱི་ལོ་648པའི་ས་སྤེལ་ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་གསེར་ཡིག་པ་མང་ཏེན་ཅེ་རྟ་པ་
ལུམ་ཅུ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲེལ་འབུལ་དུ་བཏང་སྐབས་རྒྱལ་པོ་
གོངས་པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ་ནས་སྟོན་པོ་ཨུ་ན་བྱ་བས་སྤིང་དབང་བཟུང་
ཞིང་རྒྱ་ཡི་གསེར་ཡིག་པ་བཅོམ། དུས་དེར་མང་ཏེན་ཅེ་མཆོན་ལ་སྟོན་ཏེ་བོད་
ལ་སྐབས་བཅོལ་ཞུས། བོད་ཀྱི་བཅོན་པོས་བོད་དམག་གོ་དྲག་ཆེག་སྟོང་ཉིས་
བརྒྱ་དང་། བལ་དམག་རྟ་པ་བརྟན་སྟོང་དང་བཅས་པ་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་ནས་
རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ན་བཅོམ་ཞིང་ཡུལ་ཉི་ར་ཉི་ཏེ་བོད་ཀྱིས་བཟུང་བའི་
ཚུལ་ནམས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། ཡུལ་འདི་བོད་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་
ཡོད་ཚུལ་ནི་《དེའི་ཐོག་དཀར་པོ་》ལས། “ཉི་ར་ཉི་ཏེ་ནི་གང་གྲའི་བྱང་ནས་
རི་ནག་པོའི་བརྒྱུད་ལ་ཐུག་གི་བར་ཡུལ་ཨྱི་ལ་ཟེར་ཞིང་ད་ལྟར་ཡང་མིང་དེ་
གར་གནས། ཡུལ་དེའི་སོངས་སུ་བྱུང་དང་། བྱུང་དང་། ལི་ཅ་བ། སྤི་རྒྱི་
ཀ་ཀུལ་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཆེན་དུ་མ་ཡང་འདུས། འོན་ཀྱང་སྤྱགས་དེ་ཆོ་བའི་
ཡུལ་དུ་སོང་གཤིས་བོད་དམག་ཡུན་རིང་རྒྱན་སྟོང་བྱེད་མ་ཐུབ་བར་མངོན་ལ།
སྤྲེལ་ཡང་བྱི་སྟོང་གི་དུས་སུ་བསམ་ཡས་མཆོད་ཏེན་དཀར་པོའི་ནང་རྫོངས་སུ་
རིང་བསྐལ་སྐྱོན་འདྲན་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མ་གཟུར་ལ་བོད་དམག་དངས་
ཚུལ་སྤྲ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་པོས་བོད་ཀྱི་རྟ་རྒྱུ་ཆགས་སྐས་མནན་
པ་གཅིག་གྱང་མ་ལུས་པར་ཆད་ལ་བསྟོས་ཏེ། འགོས་ཀྱིས་ཕག་རིར་དུས་
བཏབ། རྟ་པའི་དམག་ནམས་དཔའ་མོ་དཔལ་ཐང་དུ་གངས་ལ་བཏབ། རྒྱ་
གར་ཐང་དུ་བཞོལ་བ་དང་། དེའི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་ནས། མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་

དེའི་རྒྱ་པ་འདི་འདྲ་ན། དཔུང་བྱ་ཆུང་དང་། ཤིང་རྒྱ། གླང་པོ་ཆེའི་ཆོགས་ཅི་
 འདྲ་ན་ཞེས། སོ་བྲང་གི་ཡ་ལད་ལ་བཅན་པོའི་ལྷན་བཀྲགས་ཏེ། དེའི་འོག་
 རྒྱ་པར་འཁོར་དང་བཅས་པ་འཛུལ་ནས། རའི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་བཅན་པོ་
 ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་འོག་ཏུ་འཛུལ་བས། ཁྱོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བྱེད་དེ་བཅའ་དང་སྒྲིལ་
 ལོ་ཐང་ཏུ་འཇལ་ལོ་ཞེས་ཁས་སྲུངས་ནས་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས། དེ་ནས་གང་
 གྲུ་བཀལ་ནས་མ་ག་རྒྱ་ར་ལ་དམག་དྲངས་པ་དང་། མ་ག་རྒྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 རྒྱ་པ་ཐམས་ཅད་ཨོ་ཏན་ཏ་ཏུ་རིར་བསྐྱལ་ནས། མི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་ཤར་
 སྒྲིགས་སུ་བྲོས་པས་གཡུལ་སྒྲོན་མ་དགོས་པར་བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལ་མཆོད་པ་སྤྲུལ།
 ཅིས་སོགས་ནས། གང་གྲུའི་འགམ་ཏུ་བོད་ཀྱི་མི་བཞི་བསྐོས་ནས་། འདི་
 རྒྱ་པ་ཆོད་བོད་ཀྱི་ས་བཅད་ཡིན་པས་རྫོང་རིང་གིས་ཤིག་ཅིས་བཀའ་བསྐྱལ་པ་
 བཞིན་བྱེ་ཁྱུང་ཏུ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་བཅུགས་ཏེ། ལྷིས་སུ་ཤིང་དམག་གིས་དེ་
 བཞིག་པས། མ་ཞིག་པར་མེ་ལ་བཞུས་པའི་འཕྲོ་ཡོད་དོ། །དེའི་ལུང་སྤྱགས་
 རྒྱ་ཀ་བ་སྤང་བའི་མི་རིགས་ལས་མཆོད་པ་འཕོ་ཏ་ཐ་གྱ་རའི་རིགས་ཞེས་བྱ་
 བའི་གྲོང་བྱིར་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །སོགས་གསུངས་སོ། །འདིར་རྒྱ་གར་གྱི་
 རྒྱལ་པོ་སུ་ཡིན་གསལ་བར་མ་སྒྲོམ་ཀྱང་། ཏུས་བསྐྱིགས་ན་ཟ་ཉར་གྱི་རྒྱལ་པོ་
 གོ་པ་ལ་ཡིན་ནམ་སྒྲུལ། ཐ་གྱ་ར་བྱ་བའི་སྤྱིར་སྤྱ་དང་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་འདྲའི་གྲོང་བྱིར་ཡོད་པ་ནི་མ་སྒྲོམ་མོད། ཐ་གྱ་ར་བྱ་བའི་རིགས་
 ནི་རྒྱ་གར་བའི་ཁྱོད་ན་མང་ཏུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་སྒོག་མའི་ཏུས་ཁྱུངས་ཀྱང་
 ལྷ་སྒོ་དང་བམ་ཟེ་གཉིས་འདུས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གྲགས་པས་ངེས་པར་
 དཔུང་དགོས་པ་ཞིག་འདུག །ཏུས་འདི་ཅམ་ན་བཅུགས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་
 ཞིག་ཀྱང་ད་ལྟ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱིང་གི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་རྒྱལ་པོ་
 ཅན་ལྷ་བྱ་བ་ཞིག་གིས་བཀོད་པ་ཡིན་འདུག་ལ། རྒྱ་གར་ན་ལྷ་དན་མེད་ཀྱི་
 རྫོང་རིང་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱིང་ན། ལྷིས་ཀྱི་སྤྱ་སྒོའི་རྒྱལ་པོས་ཡི་གེ་བཀོད་པ་

① ལྷ་བཞིན་ཕྱོགས་བསྐྱིགས། ཤོག་ངོས་39 པའི་སྤྱིང་2པར། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། ལྷི་ལོ་2009ལོར།

སོགས་ཀྱང་འདུག་པས། འདི་འདྲར་བསམས་ཆོ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་དེ་ཡང་ངོ་མོ་
སྒར་བོད་ཀྱིས་བཅུགས་པ་དེ་ཡིན་སྲིད་དམ་སྟུམ་སྟེ། འོན་ཀྱང་གཏམ་དེ་འདྲ་
བྱུང་བཤལ་དུ་སྒྲིག་པའི་འོས་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་དུ་སྒྲར་ཡང་ཐུ་ཏིག་བཅོན་
པོས་སྲིད་འཕྲོ་འཛིན་པའི་སྐབས། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱམ་པ་ལ་བོད་དུ་
འབྱིད་དེ། བཟང་བཅོན་གྱི་རྒྱལ་དུ་བཞག་ལ། དེས་མོ་ཡོངས་བཟའ་བྱ་བའི་
རྩོ་མོ་ཞིག་བཞེས་པ་ལས་འཕྲོངས་རྒྱས་ཟ་ཉོར་མའི་རིགས་དེ་མཆེད་དོ་ཞེས་
ལཱ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས། དེ་ལྟར་རྒྱ་གར་ཏི་ར་ཏི་ཏ་དེ་བོད་ཀྱི་འབངས་སུ་
རེས་ཡོད་རེས་མེད་གྱི་རྒྱལ་དུ་གནས་ཏེ་རྒྱལ་ཐོག་འགའ་ཞིག་སོང་བར་མངོན་
ལ། རྒྱལ་པོ་དེ་བོད་ཀྱིས་རྒྱལ་སུ་བཅི་བ་ཤོམས་པའི་དབང་གིས། དུས་
ཕྱིས་ཅ་ན་ཡང་། ཆག་ལོ་ཆོས་རྗེ་དཔལ་གྱི་ལམ་ཡིག་དུ། དེ་ནས་གང་གྲ་
བཟལ་ཏེ་ཕྱི་ཉིན་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས། ཞེས་གང་གྲའི་རྒྱུར་རྒྱལ་སྐྱེས་རྒྱ་གར་
མིན་པ་འདྲ་བ་ཞིག་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དམག་གོ་ཤམ་
རྩི་བར་དུ་སླེབས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ལི་ཡུལ་ཡུང་བསྟན་དུ་ཡང་གསལ་བ་
ཡོད་དོ། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

【4】 བོད་ལི་འབྲེལ་བ། བོད་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་སྟེ།
རྒྱ་སྐད་དུ། 西域 暹羅 ཟེར་བ་དེའི་ནང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་ཡིན་འདུག །ལི་ཡུལ་
བོད་འབངས་སུ་གྱུར་པའི་སྐར་ལ་《དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་》ལས། “ལི་ཡུལ་བོད་
ཀྱི་འབངས་སུ་ཆུད་དོ། བྱ་བའི་ལི་ཡུལ་དེ་རྒྱལ་གར་ཡོད་སོགས་ཀྱང་བར་
སྐབས་སུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྗེད་པ་ལྟར་གྱུར་ཏེ། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་སོང་
ཞིང་། དེའི་བར་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་འོལ་ཆོད་བྱས་ཏེ། བལ་ཡུལ་དང་ལི་
ཡུལ་དོན་གཅིག་པར་བྱས་ནས། སྤང་དུ་ཡུང་བསྟན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་དེ་རྒྱལ་སུ་ངོས་འཛིན་པ་སོགས་བྱས་སོ། །དེས་ན་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤམ་རྩལ་
པའི་ཞལ་ནས། དེང་སང་བོད་ན་ལི་ཡུལ་ངོས་ཟིན་མཁན་རེད་མདའ་བ་
དང་རེད་གཉིས་ལས་མེད་ཅེས་གསུངས་པར་གྲགས་པ་ཡང་པལ་ཆེར་དོན་ལ་
གནས་པ་ཡིན་ལ། བལ་ཡུལ་དང་ལི་ཡུལ་མི་གཅིག་པ་ནི་གྲོ་ཡུང་པས། རྒྱ་

གར་ཤར་རྒྱལ་ལི་དང་བལ་པོའི་ཡུལ། ཞེས་དེ་གཉིས་ཡུལ་སོ་སོར་གསུངས་
 པས་ཀྱང་ཤེས་ལ། བཙམ་ལྟ་རིག་རལ་གྱིས་ཀྱང་། ས་རྒྱས་བཟང་བའི་ལི་
 ཡུལ་དེ། རྒྱ་བོད་མཆམས་གྱི་བལ་པོ་མིན། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་
 གསུངས་སོ། དེས་ན་ལི་ཡུལ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་དང་། ལྷ་ཅུ་སུའི་ལྷོ་
 མཐར་ཆགས་པའི་ཡུལ། རྒྱ་གར་སྐད་ཏུ་ཀ་ས་དེ་ཤ། ཡུལ་གཞན་ཏུ་ཏུར་
 ཀིས་ཐན་དང་། རྒྱ་ནག་པས་མིན་ཐང་ཏུ་འབོད་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཤར་
 མཐའ་ནི་མཆོ་སྟོན་པོའི་བྱང་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་ཞིང་། རྒྱལ་གྱི་ཚྭ་གས་ནི་མངའ་
 རིས་དང་། ལ་རྒྱ་གས་ཚྭ་གས་དང་ཆོང་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཡར་ཀན་བྱ་བ་དེ་ཡིན།
 ལྷར་ཚྭ་གས་འདིར་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེ་དར་བ་ལས། སྤྱིང་བཙན་གྱི་སྤྱུ་རྒྱས་ཙམ་
 བ་ཆོས་བསྐྱབས་ཏེ། དགེ་སྤྱིང་རྣམས་བོད་དང་རྒྱ་གར་ཏུ་བྱོས། དེ་ནས་
 བཟུང་སྤྱི་སྤྱིའི་རྒྱལ་ཁམས་གྱི་ལྷོ་བ་ལྷ་བུར་གྱུར་ཏེ་ཡོད་ཅིང་། ད་ཏུང་ཡང་གོ་
 ཤུག་སྤང་ཏུའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤུལ་དང་། གཞན་ཡང་མཆོད་རྟེན་ཞིག་པོ་
 དང་། སྟོན་གྱི་དགོན་རོ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ཡོད་འདུག །ཡུལ་འདི་ཡི་མི་རིགས་
 རྣམས་སོག་རྒྱུད་ཡིན་པས། ཀུན་མཁྱེན་སྤྱིང་ཆེན་པས། ལྷང་ར་སྤྱུག་པོ་ལ་
 སོགས་པའི་སོག་ཡུལ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན། ཡུལ་འདི་ལ་མདོ་སྤྱད་པ་རྣམས་
 ཡུལ་ལི་ཞེས་འབོད་པ་ཡང་། དོན་ལ་ལི་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཆོག་མགོ་མཁུག་ལྷོག་
 པའམ། ཡང་ན་རྒྱ་གར་ཡུལ་བྱ་བ་ལ་སྐབས་འགར་ཡུལ་རྒྱ་གར་ཞེས་བརྗོད་
 པ་དང་འདྲ། ཡུལ་འདི་ནི་བོད་ལས་ཤིན་ཏུ་ཁད་རིང་བའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས།
 ལྷར་བོད་འབངས་སུ་འདུས་སོ་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་ཆེས་བཀའ་བ་ཙམ་ཡིན་མོད།
 དག་བཙམ་དགེ་འདུན་འབྲེལ་གྱི་ལི་ཡུལ་ལྷང་བསྟན་ཏུ་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་
 ལ་མང་པོ་ཞིག་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། སྤང་
 ཅུ་ལྷང་བསྟན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། མ་འོངས་པ་ན་ལས་གྱི་དབང་གིས་ཡུལ་
 འདིར་བོད་དང་སུམ་རྩའི་དམག་རྣམས་ཀྱང་འོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སོགས་
 གསུངས་སོ། །སུམ་རྩ་དེ་ལྷར་བོད་ཁོངས་གྱི་རྒྱལ་པོས་ཞིག་གིས་ཡིན་པ་ལ།
 ཁོ་ཆོའི་རིགས་དེ་དང་སང་ཨ་མདོའི་ཁྱོད་ཏུ་འདྲེས་ནས་ཡོད་དོ། །

གཞན་ཡང་སྤྲུགས་འབྲུལ་མེད་ལྟ་བུར། ཉེ་དུས་འདིར་ཡུལ་དེའི་བྱེ་མའི་གསེབ་ནས་བོད་ཀྱི་རྫོང་གོག་མང་པོའི་ཤུལ་གསར་དུ་རྟེན་པ་ལས། སྤྲུལ་མའི་བོད་ཀྱི་ཡོ་བྱང་སྤྲུལ་ཆོགས་དང་། ཡུལ་མི་ལས་ཁྲལ་བསྐྱས་པའི་བྱང་བྱ་ཆེ་ཆུང་དུ་མ། དམག་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བཏང་བའི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ནས། རྒྱལ་ཁབ་དུ་མས་འབྱེད་ཏེ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་པའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་ནོ། འོག་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུམ་བུ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་ཚུགས་དེ་ནས་རྟེན་པའི་ཡིག་རིགས་ཀྱི་གས་ཡིན་ལ། སྤྲུལ་མའི་རྒྱ་ཁང་ཞིག་གི་འདག་ཞལ་གྱི་ལྗེ་བས་རིས་ཡོངས་རྫོགས་བཀོག་སྟེ། རྒྱ་གར་དུ་འབྱེད་ནས་ད་ལྟ་རྒྱལ་ས་རྟེན་ཡིན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་རྟེན་པའི་དངོས་ཆས་གཞན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་དེར་ཡོད་དུས་དུམ་དང་བྱང་བྱ་སོགས་ལ་ཁྲལ་བསྐྱས་པའི་སྟོན་བཀོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཆེས་གནའ་དུས་ཀྱི་བད་རྟིང་འབའ་ཞིག་དུ་བྱིས་པ་དཔེར་ན། ཅང་ནན་ཡམ་གསུམ་དང་རན་ཁུར་གཅིག་ཆང་བྱེ་གསུམ་དང་ཚུ་ཁུར་གཅིག་བྱ་བ་སོགས་སྤང་། ཡིག་ཆ་དེ་རྣམས་ལས་སྟོན་ཆེན་དང་དམག་དཔོན་ལ་སྟོན་འབྲུལ་གྱི་བཀའ་ལན་གཉིས་ཅམ་ཞིག་ཀྱང་འདིར་དཔེར་མཆོད་དུ་བཀོད་ན། །

【མང་དང་པོ་】 སྤྲུལ་ལྟ་དཀར་ནས། འབྲུག་གི་ལོའི་དགུན་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ངོ་ལ། བཀྱའི་ཕྱག་རྒྱ་ཕོག་སྟེ། ཤ་རུའི་ཅེ་རྩེ་ལ་མཆིད་སྤུལ་པའ། རྒྱ་ཤ་རུ་བའི་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་པའ། སྤྲུལ་དང་ཁྲིམ་ཆེན་པོར། ལོ་ཐང་དུ་ཤ་རུ་ནས། རྒྱན་གཟིགས་ཏོང་ལ། དགུང་ལོ་རེ་རེ་ཞིང་། ལན་རེ་ཅམ་ཞིག་རྫོང་བའ། ལྷའི་ལུས་ར་ཁ་དུ་མ་ཞིག་མངའ་བའི་སྟོན་གིས་ལྷག་པར་ཡང་འཆལ་ཏེ། རྩེ་སྟོན་འབྲུལ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལ། བདག་ཅག་སྟོན་པལ་མགོ་མཐོ་མཐོས་ཀྱང་། སྟོན་ལུས་ར་རེ་རེ་ཅམ་བསྐྱུན་པའི་སྟོན་ལོ་ཐང་སྤྲུལ་ཡེ་མ་བྱང་བར་ཅེ་རྩེ་དག་གིས། རྒྱ་དུ་མར་གནོན་ཅིང་འཕྲོག་པ་སྟམ་ལས་འཆད་ཅིང་མཆིས་ན། ལྷ་དང་ཆད་འབངས་ཀྱི་ལུས་ར་འཕྲོག་ཅིང་འཆོར་ཆུ་གནང་བར། གོན་ཐུར་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཅི་གནང་ཞེས་གསོལ་བ་ལས། འདི་བཞིན་

དུ་ཐུག་ཀྱང་སྤྱོད་ཅིག་ཅེས། ཞང་སློན་ཆེན་པོ་འཛིན་པ་སློན་ཁྲིམ་བཞེས་དང་།
 སློན་ལྷ་བཟང་གསལ་མཐོང་གི་ཐུག་ཀྱང་འོག་ནས་གཏད་ཀྱིས། ཐུག་ཀྱང་ལས་
 བྱང་བ་བཞིན་འཆོལ་ཅིག་ཅེས་པའོ། །

【མཆན་དང་པོ།】 དེ་ལ་ཕོ་བྲང་ལྷན་དཀར་ནི། རྟོང་ཐང་ལྷན་དཀར་བྱ་
 བའི་ཕོ་བྲང་བཀའ་འགུར་གྱི་དཀར་ཆག་ཐོག་མར་གྲིས་པ་དེ་ཡིན་པར་སེམས།
 ཤ་རུ་ནི་ལི་ཡུལ་མཐོང་བྱབ་གྱི་ནང་ཆོན་སྡེ་གཅིག་གི་མིང་དུ་སྤྱང་། ཅེ་རྩེ་ནི་
 ཡུལ་དེའི་སློན་ནམ་རྩོང་དཔོན་དུ་འདུག །སློན་ཆེན་པོ་ནི་དམག་དཔོན་
 དང་། ལོ་ཐང་སྤྱེས་ནི་ལོ་དུས་གྱི་བྲལ་དང་ཤོང་དུ་འབྱལ་རྒྱུའི་སྤྱེས་ཏེ་
 འདུལ་བ་ན་ཐ་སྟངས་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། ཏྲོང་ལི་ནི་ཤིང་འབྲས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་
 ནམ་སྟམ། རྩེ་སློན་འཕྲུལ་ནི་འཕྲུལ་གྱི་རྩེ་སློན་ཏེ་སྤྱལ་པའི་རྒྱལ་སློན་བྱ་བ་
 དང་དོན་གཅིག་བདག་ཅག་སྟོ་བལ་བྱ་བ་འདི། ལི་ཡུལ་མཐོང་བྱབ་དུ་བལ་
 པོའི་རིགས་གྱི་སྡེ་ཞིག་ཡོད་དམ་སྟམ་སྟེ། སྤར་བོད་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ཡུལ་
 འགའ་ཞིག་གི་མི་རྒྱུས་ས་གཞན་དུ་སྤོར་བཅུག་པར་འདུག་ཅིང་། བྱང་གི་ཀྱ་
 ཀྱ་རྒྱལ་པམ་ཆོ། ཀྱ་ཀྱའི་མི་རྒྱལ་སྟོ་མོན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤོར་བཅུག་པ་ཐང་
 ཡིག་དུ་ཡང་གསལ་བ་བཞིན། བལ་པོ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ལི་ཡུལ་དུ་སྤོར་
 བཅུག་པ་ཡིན་ནམ་སྟམ། དེས་ན་ཤོང་གི་བཀའ་གཅིགས་དེའི་དོན་རྒྱུ་བྱང་བྱང་
 གསལ་བར་བསྒྱུར་ན་འདི་ལྟ།

ཕོ་བྲང་ལྷན་དཀར་ནས་འབྱུག་ལོའི་དགུན་ཟླ་འཁོར་པོར་གནང་བའི་བཀའ་
 རྒྱལ་བ་སྟེ། ཤ་རུའི་ཅེ་རྩེ་ལ་བཀའ་རྒྱལ་པ་ནི། ཤ་རུའི་འབངས་རྒྱལ་གྱིས་
 ཁུས་པར། ཕོ་བྲང་དང་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ལ། ལོ་རེ་རེ་བཞིན། སྤྱན་
 གཟིགས་ཏྲོང་ལི་ལན་རེ་འབྱལ་སྟོལ་ཡོད་པར། རྒྱལ་པོའི་ལྷན་ར་ཁ་མང་པོ་
 ཡོད་པའི་འབབ་གྱི་སྟེང་ནས་འབྱལ་རྒྱུ་འདྲང་བར་མ་བྱེད་ལྟག་པ་ཡང་ཡོད་
 ལ། རྒྱལ་པའི་རྒྱལ་སློན་གྱི་སྤྱི་དོན་ལས། བདག་ཅག་སྟོ་བལ་ཉམ་ཐག་པ་
 ཆོས་ཀྱང་བྱིས་རེ་བཞིན་ལྷན་ར་རེ་རེ་བསྐྱེད་པར། ལོ་དུས་གྱི་བྲལ་མ་བྱང་
 བར་བཞེན། ཤ་རུའི་ཅེ་རྩེ་དག་ནས་ཉག་དུ་དབང་གཞན་བྱེད་ཅིང་འཕྲོག་

སྒྲུལ་ནས་བརྗོད་ཀྱིན་འདུག་པས། སྒྲིན་ཆད་འབངས་ཀྱི་ལྷུ་མ་ར་འཕྲོག་ཅིང་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པར། ཉན་ཏན་ཅན་གྱི་བཀའ་རྒྱ་ཞིག་གནང་བར་ཁྱེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་རྒྱ་སྒྲུལ་ཅིག་ཅིས། ཞང་སྒྲོན་ཆེན་པོའི་བཀའ། སྒྲོན་སྒྲིམ་བཞེར་དང་། ལྷ་བཟང་གསལ་མཐོང་གི་སྤྱག་རྒྱས་མནན་ཏེ་བཏང་བས། བཀའ་རྒྱ་ལས་ཅི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་གྱིས་ཤིག་བྱ་བའོ། །

【ཨང་གཉིས་པ】 སྒྲོན་ཆེན་པོས། འདུན་ས་ལོང་ཅུ་ནས། བག་གི་ལོའི་དབྱིད་བཀྱའི་ཕྱག་རྒྱ་ཕྱོག་སྟེ། རྒྱ་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་སྒྲུལ་གསོལ་དཔ། རྒྱ་ཤ་ཅུ་པའི་བྱ་སྤྱིང་ལས། སྒྲོན་ཆད། བོད་སྤྱུལ་དང་། ཞང་སྒྲོན་ཡ་ཡ་ནས། མཆིས་དྲང་དུ་འཆོལ་བ་སྐད་དུ། བསྐྱད་བཏགས་ནས་འཆོལ་དེ། བཅར་དུ་བགྱིས་པ་ཡང་མང་། རྒྱལ་འབངས་ལས་སླ་ཐབས་གྱིས་གསོལ་དེ། འདི་འདྲ་བར་འཕྲོག་པ་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བྱལ་གྱི་བྱ་སྤྱིང་ལྟ་བུ། གཞན་དུ་གཉེན་འཆོལ་དུ་སྒྲི་གནང་བ་དང་སྒྱུར་ཞིང་། བྱི་སྟེའི་ནང་དུ་དགའ་གཉེན་འཆོལ་བར། གཏད་དུ་ཅི་གནང་ཞེས་གསོལ་ལོ། རྒྱ་བཟངས་ལྟ་བུ་ཕྱག་རྒྱ་དང་གཏད་སྟོགས་ཏེ། སྤྱུས་འཛིན་དུ་ནི་སྒྲི་གནང་། དགའ་གཉེན་འཆོལ་བར་གནང་སྟེ། ཕྱག་རྒྱ་འཆོང་དུ་སྒྲུལ་བའ། ཞེས་པའོ། །

【མཆན་གཉིས་པ】 དེ་ལ་བྱ་སྤྱིང་ནི་བྱ་མོ་སྤྱིང་མོ་བྱ་བ་སྟེ། མཆོ་སྒྲོན་པོའི་ཕལ་སྐད་དུ་བྱད་མེད་སྤྱིའི་མིང་ལ་བྱ་སྤྱིང་མར་འབོད། རྒྱ་བཟངས་བྱ་བ་ནི། ཡ་མེད་དམ་ཁྱེལ་མེད་ལ་ཟེར། གཏད་ནི་བཀའ་གཏད་བྱ་བ་སྟེ་བཀའ་ཤོག་གནང་བའི་དོན་ནོ། དེས་ན་དོན་འདི་ལྟར། མདུན་ས་ལོང་ཅུ་ནས། སྒྲོན་ཆེན་པོས་ཕག་ལོའི་དབྱིད་ལ་གནང་བའི་བཀའ་རྒྱ་ཕལ་པ། རྒྱ་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་སྒྲུལ་དག་གིས་ཁྱེའལ་དུ། སྤྱུར་བོད་སྤྱུལ་དང་། ཞང་སྒྲོན་ཡ་ཡ་གཉིས་ནས། རྒྱ་ཤ་ཅུ་པའི་བྱ་མོ་རྒྱུམས། རྒྱུང་མར་ལེན་སྐད་དུ་བྱས་ནས་སྐད་བཏགས་ཏེ་འཁྱེར་ཅིང་། དོན་ལ་གཡོག་མོར་བྱས་པ་ཡང་མང་དུ་བྱུང་། རྒྱལ་པོའི་འབངས་ལས་བཅན་ཐབས་གྱིས་འཁྱེར་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕྲོག་པ་ནི་སྒྲོལ་མེད་པ་ཙམ་ལགས་ན། ད་ཕན་ཆད་མཐོང་བྱལ་གྱི་བྱ་སྤྱིང་མ་འདྲ་ཡིན་

ཕྱིན། གཞན་ལ་བག་མར་མི་གཏོང་བའི་ཁྲིམས་སྒྱུར་ཞིང་། མཐོང་བྱ་བ་ཁྲི་
 མེད་ནང་དུ་རང་མོས་བཞིན་དགའ་གཉེན་བྱས་ཆོག་པའི་བཀའ་གཏད་གནང་
 བར་ཁུས་པ་བཞིན། མོང་གི་བཀའ་རྒྱ་དང་བཀའ་ཤོག་བཟུང་སྟེ། ཁྲིལ་མེད་
 ལྟར་བྱས་ནས། བྱད་མེད་བདམས་ཏེ་འཛིན་མི་ཆོག་པ་དང་། དགའ་གཉེན་
 བྱས་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་འཛིན་དུ་གནང་ངོ་། །ཞེས་པའོ།

རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཤོགས་ནས་ཁྲིལ་མེད་དུ་བྱས་བྱ་བ། ཞང་སློན་ཡ་ཡ་སོགས་
 གྱིས་བྱེད་ཚུལ་ལྟར་མི་ཆོག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ལི་ཡུལ་དེ་ཁྲི་སྤྱང་གི་དུས་
 ལུ་འབངས་རྣལ་མར་བཀུག་ཅིང་། མཐོང་བྱ་བ་ཁྲི་མེད་ལྟ་བུ་བ་བཅུགས་ཏེ།
 སློན་ཁམས་གཅིག་གིས་གསར་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་འོག་གི་རྒྱལ་རབས་ལ་ཡང་
 གསལ་ལོ། །ཞེས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྟག་གཟིག་དང་ཨོ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་དང་དཔལ་
 འབྱོར་བཞེ་ལེན་དང་། རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་
 བྱང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ་བ་ལྟར་དང་།
 ལྟག་པར་དུ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་མཁན་པོ་པད་མ་འབྱུང་གནས་བོད་དུ་གདན་འདྲེན་
 ཁུས་ཏེ། གསར་ཁྲགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེམ་མང་པོའི་དབང་བྲིད་མན་ངག་དང་བཅས་
 པའི་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བ་རྣམས་ནི་དེང་སང་གི་བར་དུ་སློལ་རྒྱན་མ་ཅུབ་པར་
 བཞུགས་པ་འདི་དག་གི་ཕྱི་སྒྲོགས་དང་འབྲེལ་བ་བཅུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་རགས་
 རིམ་ཅུམ་མོ། །

གཉིས། རིག་གནས་སློབ་གསོའི་སྒོར།

【1】 གནའ་པོའི་ཞང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོ་དར་རྒྱས་བྱུང་བའི་སྒོར། བོད་ཀྱི་མི་
 རིགས་ནི། གདོད་མ་ཉིད་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཆོ་བའི་གོམས་གཤིས་
 དང་། རིག་གནས་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལོ་ངོ་སྤྱང་སྟག་མང་
 པོའི་གོང་ནས་ལྟ་མཆོད་པ་དང་། འབྲེ་བཀའ་བ། ཉེན་འབྲེལ་ལ་ཉེར་བཞུགས་
 པ་བཅས་ཀྱི་བསམ་སློབ་ཆུང་གཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་རང་
 བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་

པའི་བསམ་སྒྲིབ་གོ་རྟོགས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། མིག་སྤར་མཐོང་ཐོས་
བྱུང་བའི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་སྤྱི་ལོའི་ཕྱི་ལོ་གྲངས་སྟོང་ལྷག་
གཉིས་ཙམ་གྱི་གོང་ནས་གནམ་གྱི་སྤར་མ་ལ་བརྟགས་པ་དང་། བར་སྤར་གི་
སྤྱོད་དང་བྱ་ལ་བརྟག་པ། ས་གཞིའི་ཚུ་པོ་དང་ཆི་ཤིང་ལ་བརྟག་པ་བཅས་གྱི་
སྟོན་སྲུང་བཞི་ངོས་འཛིན་པ་དང་། སོ་ནམ་གྱི་ལས་བྱེད་པ། ཕྱི་རོལ་གྱི་
དངོས་རྒྱུ་རྣམས་གྱི་རྒྱས་པ་འབྱུང་བཞི་དང་སྤྱར་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཅིང་
སྤྱོད་རྒྱ་བཀོལ་ཏེ་ལུས་གྱི་ནད་སྤྱོད་ཆོགས་བཅས་ཐུབ་པར་བྱུང་བ་དང་། དེ་
རྣམས་གྱི་ཉམས་སྦྱོང་རྣམས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱང་བྱུང་
ཡོད། རྒྱས་དེར་བའི་རོ་རྩ་ནས་པོན་གྱི་ཆིས་གཞུང་རྣམས་ལེགས་བཅས་དང་
ཞུ་དག་གནང་། ཞག་པོ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་རེའུ་མིག་བཀོད་ཅིང་གཟའ་སྤར་
འཕྲོད་སྒྱུར་ལ་སོགས་རི་མོ་འབྲི་བའི་ལུགས་སྟོལ་དེ་དག་ཡི་གེར་བཀོད་ཅིང་
རྒྱས་རྟགས་གནམ་དབྱུང་རྣམས་ཞང་ཞུང་ཆན་པོའི་ངག་ཆིས་དང་། ཆན་མོ་
བལ་མའི་ཁྲ་ཆིས་སོགས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རེའུ་མིག་ནང་རྒྱ་བཀོད་པའི་ལོ་
ཐོ་དར་སྟོལ་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟར་ལོ་གཅིག་ལ་དབྱར་དཔུན་སྟོན་དབྱིད་གྱི་རྒྱས་
ཆོགས་བཞི་དང་། ལོ་གཅིག་ལ་ཞག་པོ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བཅིས་པའི་ལོ་ཐོ་
ལྟར་ན་དབྱར་དཔུན་གོ་སྟོན་གི་རྩོ་གྲང་འཆར་བས་རྒྱས་རྟགས་གཏན་འཁེལ་
མེད་པར་གྱུར་སྟབས། ལོ་གསུམ་རེའི་མཆོམས་སུ་ཁྲ་བཤོལ་བཏོན་པའི་སྟོལ་
གཏོད། དེ་ཡང་། གཏུག་པ་ཅན་གྱི་ལོ་དག་ལ། གཏུག་པ་ཅན་གྱི་ཁྲ་བ་
བཤོལ། ཞེས་པ་སྟག་སྟེལ་ཕག་སྟེལ་བཞི་པོའི་ལོར་ཁྲ་བཤོལ་ཡོད་པ་གཏན་
འབབས་བྱས་ཤིང་། སྟག་ལོར་སྟག་ཁྲ་བཤོལ་བ་དང་། སྟེལ་ལོར་སྟེལ་ཁྲ་
བཤོལ་བ་སོགས་གྱི་ལོ་ཐོ་ལག་ལེན་བྱས་ཡོད་འདུག །

དེ་ནས་ཉི་མའི་འགྲོས་ལས་བརྟག་ནས་རྒྱས་བཞིའི་ཁམས་འགྱུར་གྱི་ཉམས་
སྦྱོང་སྟུགས་བསྟོམས་བྱས་པའི་《ཞང་ཞུང་ཆན་པོའི་ངག་ཆིས་》ཞེས་པ། དཔུན་
ཉི་སྟོན་ནས་དབྱར་ཉི་སྟོན་བར་གྱི་རྒྱས་རྟགས་བཀོད་པར། དཔེར་ན། དཔུན་
ཉི་སྟོན་ནས་ཉི་གཟའ་༡༥། བྱ་གཟའ་༡༥། སྤུལ་ཞག་༡༥། ལུར་ཞག་༡༥། དབྱུག་

ཞག་༡༥༥ སོན་ཞག་༥་བཅས་ཞག་པོ་༡༩༩་འདས་མཆམས་སུ་བྱ་བྱ་བྱག་སྒྲིབས་
པ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་འདི་དང་དུས་སྐར་ཅིས་ལོ་ཐོ་དང་གཅིག་གྱུར་

རེད། །《ཞང་ཞང་རྒྱ་པོའི་དག་ཅིས་》དུམ་བུ་ཞིག་དབྱུང་གཞིར་བཞོད་པ།
“དགུན་ཉི་ལྷོ་གནས་ཉི་གཟའ་སོ་ལྷ་བགང་། །བྱ་གཟའ་སོ་བརྒྱད་སྒྲལ་ཞག་སོ་
བདུན་དང་། །རྒྱར་ཞག་གཉིས་དང་དབྱུག་ཞག་བཙོ་ལྷ་དང་། །སོན་མཇུག་
ཞག་ལྷ་བྱ་བྱག་སྒྲིབས་ཞག་བཞི། །དེ་ནས་བརྒྱ་དྲུག་སྟེ་རེ་ལྷ་སྟེ་ཤོས་སྟེ། །དེ་
ནས་བཙོ་ལྷ་རྒྱ་ཉི་ལྷོ་ལྷ་ཅིས་དུན། །དེ་ནས་བརྒྱ་དྲུག་དབྱར་ཉི་ལྷོ་ལྷ་ལྷོ་
ཅིས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་གནའ་པོའི་ཚུང་ཅིས་《རྒྱ་མོ་བལ་མའི་རྒྱ་ཅིས་》ཞེས་པ། རྒྱ་
བའི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་བརྟག་ནས་དུས་ཚོགས་བཞི་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་
མན་དག་དུམ་བུར། “ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ་སྟོན་བྱས་པས། །རྒྱ་མོ་བལ་མ་རྒྱར་
ཁྱོན་དང་། །རྒྱ་བའི་སྐར་ཉགས་བྱིད་གསུངས་དང་། །ཞེས་གསུངས་རྒྱ་མོས་
འདི་ལྟར་བརྗོད། །གཅིག་ནས་བདུན་གྱི་ཞག་སྟེ་མར། །སྟོད་རྒྱ་སྟོད་པས་ནམ་
སྟོད་རུབ། །བདུན་ནས་བདུན་བགངས་ཞག་སྟེ་མར། །རྒྱ་བ་དར་བས་མཆོན་
གཅིག་ཐུབ། །བདུན་གསུམ་བགངས་པའི་ཉི་མ་ལ། །སྟོད་རྒྱ་སྟོད་པ་ནམ་སྟོད་
ཤར། །བདུན་བཞི་བགངས་པའི་ཞག་སྟེ་མར། །ཁྱུང་པ་རྒྱ་མེད་མཆོན་མོ་
ཟེར། །དེ་འདྲ་གསུམ་གསུམ་ཚོགས་པ་ལ། །དང་པོ་དྲོད་རྒྱུང་འཕེལ་ཚོགས་
ཟེར། །གཉིས་པ་འདབ་རྒྱས་ཆར་དུས་ཟེར། །གསུམ་པ་འབྲས་ལྷན་སྟོན་དུས་
ཟེར། །བཞི་པ་གང་རྒྱུང་འཕེལ་དུས་ཟེར། །ཞེས་སོགས་སོ། །ཉམས་ཚུང་གི་ཅིས་
འདི་དག་ནི་ཆེས་གནའ་པོའི་ཞང་ཞང་གི་དུས་ནས་དར་སྟོལ་བྱུང་བའི་
དམངས་ཁྱོད་གྱི་ཆོན་རིག་ཅིག་ཡིན་ལ། བོ་རོས་པོན་གྱི་ཅིས་སྟོན་བརྒྱུར་
བཙོས་གནང་ཞེས་པའང་འདི་དག་ལ་ལེགས་བཙོས་དང་ལྷུ་དག་གནང་ཡོད་
པར་ངེས། །

【2】 ཡུལ་གཞན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་བརྒྱད་བྱངས་པ། མི་རིགས་
གཞན་གྱི་རིག་གནས་དེ་རང་སྐད་དུ་བརྒྱུར་ཉི་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་གསོས་

སྤྱ་བཏབ་པའི་སྤྱལ་ནི་སྤྱི་ལོའི་སྤོན་གྱི་རྒྱུ་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ནས་
བྱང་བ་ཞིག་སྟེ། རྒྱུ་དེར་རྒྱལ་པོ་གི་བྱམ་བཅན་པོས་སྤྱག་གཟིག་གི་གྱ་ར་ལ་
ཏ་བྱ་བའི་ལྷལ་ནས། སྤྱག་གཟིག་གི་ཆོས་ལུགས་པོད་རྒྱུ་བསྐྱར་ནས་འཆད་
མཉན་བྱས་ཡོད་པ་གསལ། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སྤྱི་
ཚུགས་གྱི་ཆོས་ལུགས་དང་རིག་གནས་མང་པོ་བོད་སྐད་རྒྱ་བསྐྱར་ཏེ་བོད་གྱི་
རིག་གནས་ཡར་རྒྱས་དང་། དར་སྤེལ་རྒྱ་བཏབ་པའི་ཚུལ། དེའང་ཆོས་རྒྱལ་
སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡོངས་གཅིག་གྱུར་བྱས་ཏེ་ཐབས་རྒྱ་མའི་སྤོན་ནས་སྤྱི་
ཚུགས་སྤྱི་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་བའི་སྐབས་དེར། རྒྱ་གར་ལྷལ་གྱི་ཆོས་
དང་། རིག་གནས་རྣམས་བོད་རྒྱ་དར་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་633པའི་རྒྱ་
རྒྱལ་ལོར། ལྷ་མི་སམ་ཚྭ་ཏ་ལ་སོགས་པའི་བོད་གྱི་སྤོན་པོའི་བྱ་རིག་པ་ཚོ་བ་
བཅུ་རྒྱལ་ལ་གསེར་གྱི་རྩྭ་ལ་བ་དང་བཅས། རྒྱ་གར་རྒྱ་ཡི་གེ་སྤོན་རྒྱ་བཏབ་
ཡང་། ལ་ལ་ལམ་བཟོད་པ་དཀའ་བ་ལ་འཛིགས་ནས་འགོ་མ་རུས། ལ་ལ་
རྒྱ་གར་རྒྱ་སྤོན་གྱི་ཆོས་ལྷན་པུ་ལ་ལ་སྤོན་པུ་ལ་ལ་སྤོན་པུ་ལ་སྤོན་པུ་ལ་
པ་བཅས་བྱང་། ལྷ་མི་སམ་ཚྭ་ཏ་ནི་སྤོན་གྱི་བྱར་དང་། རྒྱ་གར་། ཅན་
དན་སོགས་བསྟེན་པས་ཆད་པས་མ་གཞི་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ཆེན་
ལྷོ་བོ་ན་ལྷ་ཆེན་ཞེས་པ་ལ་སྤོན་དང་བཅས་པས་མཇལ་ཁ་ཞུས། རྒྱ་གར་
སྤོན་ཚུགས་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་བླ་མ་ཟེར་ཡི་བྱིན་ཀ་ར་ལས་སྤོན་ཏའི་སྐད་ཡིག་
སོགས་བསྐྱབས་ནས་མཁས་པར་གྱུར། བཟླ་ཏ་ལྷ་རིག་པའི་སེང་གེ་ལས་སྤོན་ཀ་
ཅན་དབྱངས་གསུམ་སོགས་ལེགས་སྤྱར་གྱི་བདེ་སྤོན་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་
ལ་ལོ་རྒྱལ་གི་བར་རྒྱ་འབད་བཅོན་ཆེན་པོས་གསན་སྤོན་གནང་བས་མཁས་
པའི་ཆེར་སོན། །

དེ་ནས་བོད་རྒྱ་སྤོན་ལོག་ཁར་སྤོན་རིག་པ་ཁག་གི་རྒྱ་དཔེ་དང་། འདུས་པ་
རིན་པོ་ཆེའི་རྟོག་མདོ་བཅས་རྟོག་བཞེད་པ། ལྷན་རས་གཟིགས་གྱི་མདོ་རྒྱུད་
ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་དགེ་བ་བཅུའི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་དཔེ་རྣམས་ཀྱང་ཆབས་
ཅིག་བསྐྱམས་ནས་ཐེབས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོས་བྱམས་དགེས་

ཚོར་ཆེན་པོས་བསུ་བ་གནང་། ལྷ་སའི་སྐུ་མཁར་མ་རུ་ཞེས་པ་དེར་སངས་པ་
བོད་ཁ་བྱ་བའི་ཡུལ་འདིར་བྱ་མི་བཞུགས་གནས་བཅས། ཡུལ་དེར་རྒྱལ་པོ་
རང་ཉིད་བྱ་མི་སློབ་དཔོན་རུ་བསྐྱེད་ནས་ལོ་བཞིའི་བར་རུ་སྐུ་མཆོམས་བཅད་
ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་བསྐྱབས། སྐབས་དེར་བྱ་མིས་བོད་ཡིག་
གསར་བཅོ་བྱས་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་དེ་ནི་དེར་རུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྐྱགས་ཡིག་
ཅེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ངེས་ཏེ། སྐྱར་འཇིག་རྟེན་འདིར་མི་རིགས་གང་འདྲ་
ཞིག་གི་སྐད་དང་རིག་གཞུང་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་ན། མི་རིགས་དེའི་སྐད་
དང་ཡི་གེ་བརྒྱུད་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས། ཡིན་ནའང་བོད་རུ་བྱུང་བའི་
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་རིག་པའི་གཞུང་ཀ་ཅན་དབྱངས་གསུམ་སོགས་ནི་བོད་སྐད་
རུ་བསྐྱར་ཅིང་བོད་རུ་འགྲེལ་བཤད་བྱིས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ལེགས་སྐྱར་གྱི་
ཡི་གེའི་སྐད་གདངས་རེ་རེ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི་སྐད་ཆ་བྱིས་ཏེ། དེ་ལ་ལེགས་
སྐྱར་གྱི་སྐད་གྱི་འགོས་དང་། བྱ་ཆོག་དང་། མིང་ཆོག་སྐད་དང་ནམ་དབྱེ་
སོགས་གང་ཡིན་པ་རེ་རེ་བཞིན་རོ་སྦྱོང་དང་འགྲེལ་བཤད་བྱིས་ཡོད་སྐབས།
ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་མ་ཤེས་ཀྱང་། བོད་རང་གི་སྐད་ཡིག་གི་སོག་
ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་རིག་གཞུང་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆོག་པ་ནི་
བོད་རུ་བྱུང་བའི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་གཞུང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་
ཤིག་ཡིན། དེ་ལྟར་ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་གེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་སྐད་ཆ་བྱེད་བྱིས་པའི་
བོད་ཡིག་དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྐྱགས་ཡིག་ཟེར་ཅིང་། སྐྱགས་ཡིག་འདི་རུས་
ནམ་ཅམ་ཞིག་ན་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་འབྲི་སློབ་བཏོད་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ད་
ཕན་མ་མཐོང་ཡང་། ཞིབ་མོའི་སློབ་ཡིས་དབྱེད་ན། རྒྱལ་པོ་སློང་བཅོན་སྐམ་
པོའི་སྐབས་སུ་བྱ་མི་སམ་རྩོད་པས་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། བྱ་མི་རྒྱ་གར་རུ་ཕྱོན་
ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ཆོ། ལེགས་སྐྱར་གྱི་ཡི་
གེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་སྐད་གདངས་ཀྱིས་སྐད་ཆ་བྱེད་བྱིས་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་ཡིན་
ན་ཤེས་པ་སྐྱབས་པའི་དགོས་པ་དང་ལྷན་པའི་སྤྱིར་དང་། དེར་རུས་ཀྱང་མི་
རིགས་གཞན་གྱི་སྐད་ཡིག་སོག་མར་སྦྱོང་བ་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་གི་སྐད་

ཡིག་གིས་སྒྲ་ཆབ་བྱིས་ཏེ་སྒྲིང་སྒྲིལ་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་ཤེས་ཐུབ། དེས་ན་
 ཐུ་མི་རང་གིས་ལེགས་སྒྱུར་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིང་གནང་བའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་ཆབ་བྱིས་པ་
 དེ་དག་སྒྱུར་བོད་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་རྒྱལ་སྒྲིང་བཅན་ལ་སྒྲིབ་བྲིད་མཛད་པའི་
 སྐབས་སུ་སྒྲིན་གྱི་སྒྲ་ཆབ་བྱིས་པ་དེ་དག་ལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ། ལེགས་སྒྱུར་གྱི་
 དབྱངས་གསལ་ལྟ་བུ་པོ། རེ་རེ་ལ་བོད་ཡིག་གི་སྒྲ་ཆབ་རེ་རེ་བྲིད་པའི་ཆོ།
 བོད་ཡིག་ཏུ་མེད་པའི་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྒྲ་ཆབ་ཏུ། ལྷ་ལྷི་ལྷ་རི་རི་ལི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་
 ལྷི་ལྷི་བཅས་དབྱངས་བུ་གཅིག་དང་། ལྷ་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་ལྷི་
 གསལ་བྲིད་བུ་གཅིག་བཅོམས་པས་དབྱངས་གསལ་ཉིར་གཉིས་གསར་ཏུ་
 བཅོས། ལེགས་སྒྱུར་ལ་མི་མཁོ་བའི་ཅ་ཆ་ཇ་
 འཕྲིས། ལེགས་སྒྱུར་གྱི་ཡི་གེ་ལ་བརྟེན་མཚན་ཡོད་པ་རྒྱུ་བཞིན་ཏུ་བོད་ཡིག་
 ལ་འང་བརྟེན་མཚན་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྒྲ་ཆབ་ཏུ་ཆ་ཡོངས་སུ་ཆང་བར་བསྐྱག་ཏུ་
 ཏུང་བའི་སྐབས་ཡིག་འདི་ཉིད། བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་གསལ་ལ་འཕྲི་སྒྲིན་
 ཅི་རིགས་གྱི་སྒྲིན་གསར་ཏུ་བཅོས་པ་ལ་ཐུ་མིས་གསར་ཏུ་བཅོས་པའི་བོད་
 ཡིག་ཅེས་པའི་བཤད་སྒྲིལ་འདི་བྱང་བར་སྤང་། །

དེ་ལྟར་ཐུ་མི་སམ་རྩོ་ཅས་སྒྲིགས་གཅིག་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བོད་
 འབངས་རྣམས་ལ་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྐད་སྒྲིབ་བྲིད་མཛད་པ་དང་། སྒྲིགས་གཅིག་
 ནས་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་བཅུ་སྒྲིང་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་གཞིར་བཟུང་ནས་བོད་
 རང་གི་སྐད་ཡིག་ཁྱད་ཆོས་དང་ལུན་པའི་སྐུམ་རྟགས་དག་གསུམ་ལ་སོགས་
 པ་སྐབས་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བོད་ཀྱི་བཅུ་སྒྲིང་རིག་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཤིག་བརྩམས་གནང་མཛད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་གསར་
 བཅོས་མཛད་དེ་སྐལ་ནག་ན་ལ་རྒྱངས་པ་ལྟ་བུའི་འཕྲི་སྒྲིལ་བཏོད། ཏུས་དེར་
 རྒྱལ་པོས་ཐུ་མི་ལ་བཀུར་བཏོད་དང་། གཞུང་པོ་སྒྲིང་ཆེས་དྲགས་པས་སྒྲིན་པོ་
 ཁག་གཅིག་གི་སྒྲིལ་མ་བབ་ནས་རྒྱལ་པོས་འབངས་ལ་འདི་ལྟར་བཀུར་བ་མི་
 རིགས་ཞེས་སྟོག་ལབ་བྱས་པར་ཐུ་མིས་གསན་ནས་ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་སྒྲིན་གདན་
 འཛོམས་པའི་དབུས་སུ་ཐུ་མི་ཡར་བཞེངས་ཏེ་རང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་ཅིང་བོད་

ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་མགྱུར་བཞེངས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་
 རང་ཞི་རུ་སོང་། སྐབས་དེར་བཅན་པོས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཀུ་ས་ར་དང་།
 ཐམ་བེ་ཤང་ཀ་ར། ཁ་ཆེ་ཏ་ཅུ། བལ་པོ་ཤི་ལ་མཆུ། རྒྱ་ནག་གི་ཏ་ཤང་མ་
 ཏཱ་དེ་བ་རྣམས་གདན་དྲངས་ནས་བོད་རུ་བྱོན་པ་དང་། ལོ་ཙྰ་བ་ཐུ་མི་སམ་
 རྩོེ་ཏ་དང་། རྣམ་ཀོ་དང་། ལྷ་ལུང་རྩོེ་རྩོེ་དཔལ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་《དམ་
 ཆོས་འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཏོག་གི་གཟུངས་》དང་། 《ཟླ་བ་སྟོན་མའི་མདོ་》
 དང་། 《མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་རྒྱན་པ་》སོགས་བོད་སྐད་རུ་བསྒྱུར་པ་དང་ཆབས་
 ཅིག་རུ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་། ཏ་ཟིག་། བལ་པོ་། ལི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་བཅོ་དང་སྒྲན་ཅིས་སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱང་
 འགའ་ཞིག་བོད་སྐད་རུ་བསྒྱུར། །དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྤོང་ལྟེ་བཅན་གྱིས་
 སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ལ་འཆད་ཉན་སྟོན་སྟུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་སྤེལ་བར་སྐྱགས་
 སྟོགས་པའི་ཆོ། ལྷགས་སྤང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆང་བཏིང་།
 རྒྱ་ཡོས་ལོ་ཡོངས་སུ་སྟུབ་ནས་ལོ་བརྒྱད་སོང་རྗེས་བསམ་ཡས་ཀྱི་ཕྱི་ཆང་
 ཐམས་ཅད་བྱི་ཁུང་བྱས། ལྷ་ཁང་ལ་མཆོད་ཅིང་ཞབས་ཏོག་མེད་པས་བཅན་
 པོ་སྐྱགས་མ་བདེ་ནས་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧པའི་ས་བྱ་ལོ་ཙམ་ན་བསམ་ཡས་སྤྱི་
 བསྒྱུར་སྤྱིང་བཅུགས། འབངས་རྣམས་ཆོས་བྱ་བར་རིགས་སོ་ཞེས་གསོལ་ནས།
 མཁན་པོ་བོ་རྩི་ས་ཏུ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་བསྐྱབས་པས། སྤྱ་གསལ་སྤྱང་དང་།
 སྤྱ་བྱི་བཞེར་སང་ཤི་དང་། བེ་རོ་ཙན་དང་། མཆིམས་ཨ་ཅུའི་བུ་ཤུ་དང་།
 ཤུང་ཤུ་ཁོང་སྤེལ་ལ་སོགས་པས་སྐད་ལོབས་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་ནས་པར་ཏ་
 མང་པོ་གདན་དྲངས། བོད་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ཁོད་ན་སྤུ་བྱ་རིག་པ་རྣེ་བ། ཁ་
 རྩོེ་བསང་ཞིང་སྤྱི་མཆོད་དྲངས་པ། ཤེས་རབ་ཆེ་ལ་ཁ་ལྟེ་བདེ་བ་རྣམས་
 ལེགས་སྒྱུར་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་རུ་བཅུག་ཀྱང་། གཙང་གི་སྟེ་མོ་བྱེ་མཁར་གྱི་བེ་
 རོ་ཙན་དང་། དཔུ་རུ་འཕན་ཡུལ་གྱི་སྐ་བ་དཔལ་བཞེགས། རུ་ལག་ཤངས་ཀྱི་

① སྤྱི་བཞེད་སྟོགས་བསྐྱགས། ཤོག་ངོས་44 པའི་ཕྱིང་5པར། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གིས།
 2009ལོར།

དང་མ་སྒྲིང་གི་ཅན་རྩ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་གསུམ་ཅམ་ལས་གཞན་ནམས་ཀྱིས་
ལེགས་པོ་ཞིག་ཤེས་མ་བྱུང་། དེ་གསུམ་གྱིས་ལོ་བདུན་ཅམ་ལ་ལོ་ཙྰ་བ་
བསྐྱབས་པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཁས་པ་རྒྱུར། དེ་ནས་པར་ཏུ་ནམས་དང་
ལོ་ཙྰ་བ་གསུམ་གྱིས་མདོ་སྤྲེགས་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་བོད་སྐད་ཏུ་
བསྒྱུར། བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་མཁན་སློ་ནམ་གཉིས་དང་། ཟླ་
ཀྱི་ལོ་པར་ནམས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བའི་མདོ་སྤྲེགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ནམས་《པར་
བཀའ་ཐང་》ལས།

དེ་ནས་སློབ་དཔོན་པ་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས། །ཁང་གི་ལོ་མཁུག་སྤྲེག་གི་ལོ་འཕྱེད་བར། །གསང་
སྤྲེགས་ཁྱི་པ་ཀྱི་ཡོག་ཤེ་གསུམ་རྒྱུད། །ཅོག་རྩ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་བསྒྱུར་ནས་གསུངས། །གསང་
སྤྲེགས་ནང་པ་ལོ་ག་ནམ་གསུམ་རྒྱུད། །བེ་རྩ་ཙྰ་ནས་ལོ་ཅ་བསྒྱུར་ནས་གསུངས། །སྐུ་རིམ་ཁྱི་
སྒྲོངས་རྒྱལ་པོའི་མདོ་བཅུ་བསྒྱུར། །ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོ་ཐབ་མོ་ལྟ་བའི་མདོ། །འདུལ་ཀ་ཡོ་
ཤེས་རིམ་དོན་སྒྲོམ་པའི་མདོ། །བཟང་པོ་སྒྲོད་པ་རྒྱ་ཆེན་སྒྲོན་ལམ་མདོ། །དོ་རྩེ་ནམ་པར་
འཛོམས་པ་ཁྱུས་ཀྱི་མདོ། །བྱང་ཁྱབ་ལྷུང་བཤགས་ལམ་སྒྲིབ་བཤགས་པའི་མདོ། །གཙུག་ཏོར་
ནས་བྱུང་གདུགས་དཀར་བཞྌ་པའི་མདོ། །གསང་བདག་ཤོས་ཐོན་ཅན་ནི་བསྐྱེད་བའི་མདོ། །
མཐོན་པོ་ཆོ་དཔག་མེད་པ་ཆོ་བསྐྱེད་མདོ། །ཁོར་གྱི་རྒྱན་མ་ལོངས་སྒྲོད་སྒྲེལ་བའི་མདོ། །ཡི་གེ་
གཅིག་མ་སྒྲིང་པོའི་མདོ་ནམས་བསྒྱུར། །ནང་གི་སྒྲོངས་སུ་ན་རག་ཆ་ལག་དང་། །གསང་བའི་
སྒྲོངས་སུ་བསྒྲིན་བསྐྱབ་ཆ་ལག་བསྒྱུར། །

ཅམ་དང་།

ཞེ་བ་དོ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱིས་གཅོ་བྱས་ནས། །བདེར་གཤེགས་འདུལ་པ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་ལྟ། །
གསང་སྤྲེགས་ཁྱི་མདོ་བརྒྱ་དང་ཅ་གཅིག་བསྒྱུར། །སྐུ་འབྱུལ་ཤེ་བརྒྱད་སྒྲ་མེད་དོན་རྩོགས་
འདུལ། །གསང་སྤྲེགས་བསྒྱུར་རྒྱལ་མཁའ་ལ་ཉི་ཤར་འདྲ། །དེ་ནས་མཁན་པོ་པོ་རྩེ་མ་ཏུ་
དང་། །སྐུ་གཅིག་མཆོན་མང་བཞུ་དེ་ལོ་ཤེས་ཤེས། །འདུལ་བ་ཡུང་དང་ཡུང་ཅ་ཤེ་བཞེ་
དང་། །སྒྲོང་སྤྲེག་བརྒྱ་བ་བྱམས་ཁྱུས་ཏུ་ཏུ། །མདོ་ཆོས་རྒྱས་འབྲིང་ནམ་གསུམ་མ་ལུས་
བསྒྱུར། །འདུལ་ཀར་གཤེགས་པ་བམ་པོ་བཅོ་ལྟ་དང་། །དཀོན་མཆོག་བཅེགས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་ལྟ་
དང་། །མལ་པོ་ཆོ་ལ་བམ་པོ་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད། །ཁྱུ་རན་འདས་པ་བམ་པོ་བརྒྱ་བརྒྱ

གཉིས། །ལས་འབྲས་དང་དོན་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་བསྟར། །སྐུ་བ་དཔལ་བཅེགས་གསང་
སྒྲུགས་ཀྱི་པ་བསྟར། །བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡ་ཐེ་དུག་ཐེ་ལྟ་དང་། །གཉིས་སྟོང་ལྷ་པ་ཡ་ཡི་རྒྱུད་བཞི་
དང་། །རྣལ་འབྱོར་ཡོ་གཞི་རྒྱུད་སྟོར་མ་ལུས་བསྟར། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལྷག་པར་དུ་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོར་རྣམས་པོད་
སྐད་དུ་བསྟར་པའི་ཚུལ་ལ་ «ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་» ལས། «སྟོང་བཅའ་སྐམ་པའི་
སྐུ་རིང་ལ་འུན་ཤིང་ཀོང་རྩོས་སྟན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་བསྟན་པ་ཏ་ཤང་མ་རྒྱ་དེ་
བ་དང་། རྣམ་ཀོ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟར། རྒྱ་གར་ནས་བ་ར་རྣ་ཇ། རྒྱ་ནག་
ནས་ཏན་མང་ཏང་། ཏ་ཟིག་ནས་ག་ལེ་རུས་ཞེས་བྱ་བའི་སྟན་པ་གསུམ་སྟན་
དངས་ «འབྲུ་ཤག་མ་བྱ་ཆེ་རྒྱུང་» དང་། «རྒྱ་དཔུང་ཐོར་བྱ་» «མགོ་སྟོན་
བསྟུས་པ་» སོགས་བསྟར། སྟན་པ་གསུམ་བཤོས་ནས་ «མི་འཇིགས་པའི་
མཆོན་ཆ་» ཞེས་བྱ་བ་ལུགས་ཆེན་གསུམ་ཀྱི་གཞུང་དུ་གྲགས་པ་བྱས། ག་ལེ་
རུས་ལ་འཇོ་རོ་ཞེས་སྟན་པའི་རིགས་རྒྱུད་བྱང་། མེས་ཨག་ཆོམ་ཀྱི་དུས་རྒྱ་མོ་
བཟའ་བྱིམ་ཤིང་ཀོང་རྩོས་ཁྲིའི་བའི་སྟན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཏ་ཤང་
མ་རྒྱ་གྱིན་འདལ། ཁྲུང་པོ་ཅི་ཅི་དང་། ཁྲུང་པོ་དོ་ཚུགས། རྒྱ་ལྷག་གར་
མཁན་ཅག་ལ་སྟོན་འབར་སོགས་ཀྱིས་བསྟར། ཁྲོམ་ཀྱི་ལུལ་ནས་བི་ཆེ་ཅན་
པ་ཤེ་ལ་ཏ་བྱ་བའི་སྟན་པ་མཁས་པ་བཀུག་ནས་ལྷ་རྩེར་བཀྲར་ཏེ་ «མ་གསུམ་
བྱ་བཅུ་བཞི། » «ཐུན་མོང་མིན་པའི་གསང་བའི་བྱ་བཞི། » རྟེ་རྒྱས་པའི་སྟོར་
དང་། «བེ་བུམ་སྟུག་པོ་ཏི་ཀ་ཡང་ཏིག་» རྟེ་འབྲིང་པོ། «བསྟུས་པ་ཡི་གེ་
དམར་རྒྱུང་» སོགས་བཅུ་མས། གཞན་ཡང་ཚུམ་རྒྱུད་སོགས་མང་དུ་བྱང་བར་
གྲགས་ཤིང་དེའི་བྱ་རྒྱུད་ལ་བི་རི་ཞེས་པའི་སྟན་པ་རྣམས་བྱང་། ཏ་ཤང་དང་
ཁྲུང་པོ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོ་བཤོས་ནས་གསོ་དཔུད་གསར་འགྱུར་རྣམས་
ཀྱི་དོན་སྟོང་པོ་བྲངས་པ་ «སོ་མ་རྒྱ་ཇ་» ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཆེན་བཅུ་མས།
སྐུ་ཐྱི་དེ་དག་སྟོགས་གཅིག་དུ་བཟའོག་གི་སྟོམ་བྱར་བཞུགས་པ་ལ་ «སློ་དཔུད་
ཀྱི་གཞུང་འཆོ་བའི་མདོ་» ཞེས་གྲགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་
སྟོང་ལྟུ་བཅའ་བྱིས་རྒྱལ་སྟིད་ཐོག་མར་སྟོང་བའི་དུས་སྟུ། རྒྱ་གར་ནས་རྣམ་

རྩ་ཇོ། རྒྱ་ནག་ནས་མ་རྒྱ་ཀྱི་འདུལ་ ༡་ཟིག་གམ་ཁྲིམ་ནས་ཅན་པ་ཤི་པ་
 ༡་ཤི་སྒྲུབ་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་འཛོམས་པ་ལ་སྒྱལ་པའི་སྤྲུལ་གསུམ་གྲགས། དེ་
 གསུམ་བསྐོས་ནས་རྒྱལ་ཁམས་སོ་སོའི་ལྷགས་དང་བསྐྱུན་པའི་སྒྲུབ་དབྱེད་ཀྱི་
 བསྐྱུན་བཅོས་《རིན་ཆེན་སྤངས་པ་》ཞེས་བྱ་བ། 《ཙ་བ་ཉི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་》
 འགྲེལ་པ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་བྱས། ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏ་
 རང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཁར་སྤྲུལ་ལ་གདམས་པའི་སྐོར་ལ་《པེ་ཇིའི་བྱ་ཤི་ཁ་སེར་》
 དང་། དེ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤུལ་བས་རྒྱལ་པོའི་《སྤྲ་ཡིག་འོད་འབར་》དུ་གྲགས།
 ཏུ་ཤང་མ་ཏ་ཙེ་ཏས་རྒྱལ་སྒྲོན་དམངས་གསུམ་བསྐོས་པས་ཙ་བ་《རིན་པོ་
 ཆེའི་མཛོད་ལྷ། 》 《ཡན་ལག་མཛོད་ཆེ་འབྱིང་། 》 《སྤྱི་དོན་འགྲེལ་པ་》
 སྤྱི་ལྟར་དམངས། ཏན་ལྟར་སྒྲོན་པོ། གསང་བ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་
 སྐོར་གཅིག་སེལ་དང་བཅས་པ་བསྐྱུར། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ནས་མངའ་བདག་གི་རལ་པ་ཅན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་པཱི་ཏ་ཇི་ན་
 མི་ཏ་དང་། བྱི་ན་ལེན་དུ་བོ་རྒྱ། ད་ན་ཤི་ལ་གསུམ་སྒྲུབ་དངས། བོད་ཀྱི་ལོ་ལྷ་
 བ་སྒྲ་ནམ་ཡེ་ཤེས་སྤེལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་ལྟན་དུ། ལྟར་ཡབ་མེས་རྣམས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐྱུར་གནང་མཛོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་བསམ་ཡས་
 གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་། བོད་ཀྱི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་གསུང་
 རབ་ཀྱི་དཔེ་མ་ལུས་པ་སྒྲུབ་དངས་ནས། སྤྲ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་གྱི་འགྲུར་དུ་
 བཅོས། སྐད་གསར་བཅད་ཀྱི་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཆོས་ལྷགས་བཟང་པོར་
 མཛོད། ཐ་ན་བྱེ་དང་། སྤང་དང་། ཞོ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་གར་
 དང་བསྐྱུར། །

【3】ཆེད་སྤྱོད་གི་སྤྲོལ་གྱ་བཙུགས་པ། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ཆོས་དང་
 རིག་གནས་ཀྱི་སྤྲོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི། བོན་གྱི་འདུ་གནས་དང་། ཆོས་
 ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དེ་ཡིན། དེས་ན་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་སོ་སོའི་མོས་
 འདུན་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྲོལ་གཉེར་བྱས་ཏེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་སྤྱངས་པ་

མཐར་ཕྱིན་པའི་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཐད་
ཀར་བདག་སྟོང་གནང་བའི་ཡིག་རྒྱུར་ཆེད་ལས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་བཅུགས་པའི་ཐོག་
མ་དེ། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྟོང་ལྟུང་བཅུན་གྱི་སྐབས་སུ་བྱང་བ་ཡིན།

(1) གསེ་རིག་སློབ་གྲྭ། བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་སློབ་གྲྭ་ནི། བི་ཇི་ཅན་པ་ཤི་ལས་རྒྱལ་
པོ་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་དམངས་ཁྲིད་ཏུ་བྱིས་ཆང་སལ་པའི་སྤུ་
གྲྭ་རིགས་ངན་པ་རྒྱག་། 1266 ལོ། རྟེན་སྤྱོད་ཆོངས་བཞི་ལ་སོགས་འགའ་ཞིག་
བསྐྱུས་ནས་གསེ་བ་རིག་པ་བསྐྱབས། དེ་དག་ལ་རིགས་རྩས་མཐོ་དམན་མེད་
པ་ཀུན་ལ་བྱམས་པ་དང་སྤྱི་རྒྱུ་ཀུན་ནས་སྟོང་སྟེ་སྟུན་བཅས་བྱེད་དགོས་
པའི་ཞལ་གདམས་དང་བཅས་པ་བསྐྱུལ། འཆོ་བྱེད་སྟུན་པའི་མིང་བཏགས།
བྱ་དགའ་ལ་གཅིགས་ཆེན་པོ་དགྲ་དང་གཅིགས་སྟན་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་
གནང་ཞེས་ཟེར། །

བི་ཇི་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏའི་སློབ་རྒྱུད་ལས་ཞང་ལྷ་མོ་གཟི་དང་། སྟོང་གཞིར་
མེས་པོ། བྱང་ཏི་གསུམ་གྱིས་གཅོས་པ་མང་ཏུ་བྱང་། ཞང་དང་སྟོང་དང་བྱང་
ཏི་གསུམ་ནི་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ཀྱི་སོ་ཁ་སྤྱང་བའི་དམག་གི་སྟུན་པ་བྱས།
དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་སྟུན་པའི་གོ་གནས་གནང་ཡོད།

རྒྱལ་པོ་གྱི་སྟོང་ལྟུང་བཅུན་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་བེ་རོ་ལྷ་ནས་བོན་གྱི་སྟུན་
ཅིས་གྱི་གཞུང་ལྷན་ནང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱུར་ནས་གསེ་བ་རིག་
པའི་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་བསྐྱབས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོད་
སྟུན་རྣམས་ལ་གདམས་ཚུལ་གྱི་སྟོར་《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱབ་》ལས།

བེ་རོས་ཅིས་སྟུན་བསྐྱུར་སོགས་གཏེར་མའི་སྟོན། །

འཛོ་རོ་བི་ཇི་མཐའ་བཞི་སྤྱོད་སྟུན་བརྒྱུད། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐབས་འདིར་སློབ་དཔོན་བེ་རོ་ལྷ་ནས་གསེ་བ་རིག་
པའི་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་སྟེལ་ཞིང་ལྷག་པར་ཏུ་དྲང་སྟོང་དབྱེད་བྱ་བྱི་ཤེས་ནས་
རྩས་རབས་མང་པོའི་བོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསེ་རིག་གི་ཉམས་ཚུང་
སྤྱག་ལེན་བསྐྱུར་པ་རྣམས་ཟིན་བྱིས་སུ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་བོད་ཀྱི་གསེ་

རིག་སྒྲིབ་གཉེར་བ་རྣམས་དང་། བྱད་པར་དུ་ག་ལེ་ཅུའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲན་
པ་འཛོལ་དང་། ཅན་པ་ཤི་ལ་ཉའི་རིགས་རྒྱུད་བི་ཇི་དང་། མཐའ་བཞི་སྟོང་
གསུམ་གང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་པོའི་སྒྲན་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་
གདམས་ངག་དང་། ཉམས་བྲིད་ཐུག་ལེན་དང་བཅས་པ་གནང་བས་ཞང་
བོད་གསོ་རིག་གི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེན་སྲིལ་ཡོད། །

(2) སྐྱུ་རྒྱུར་སྤྱིང་ངམ་ལོ་ཙཱ་བའི་སྒྲིབ་གྲུ། སྤྱིར་བོད་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིང་བཅན་
སྐམ་པོའི་དུས་ནས་བྱ་མི་སམ་རྩོལ་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱོན་ནས་ལགས་སྤྱིར་ཀྱི་སྤྱང་
དང་ཡི་གེ་ལ་མཁས་པར་གྱུར། སྤྱིས་སུ་བོད་དུ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་
བོད་སྤྱང་དུ་བསྐྱར། ལོ་ཙཱ་བ་གསར་པ་གསོ་སྤྱིང་གནང་བ་ནས་བཟུང་།
རྒྱལ་རབས་རིམ་བུར་གི་དུས་སུ་ལོ་ཙཱ་བ་འགའ་ཞིག་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་
པོ་ཁྱི་སྤྱིང་ལྟེ་བཅན་སྐབས་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཕྱོན་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་ནས་ལོ་ཙཱ་བ་གསོ་
སྤྱིང་བྱེད་པའི་དར་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱང་ཚུལ་བྱང་མི་འདུག །རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱིང་ལྟེ་
བཅན་དགྲང་ལོ་བཅུ་བདུན་སོན་པ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བྱོན་མིན་གྱི་དད་
པ་སྤྱིས་ནས་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་
བྱེད་པའི་བྱགས་འདུན་དུག་པོ་འབྱུངས་ནས་སྤྱི་ལོ་761པའི་ལྷགས་སྤྱང་ལོར་
ཟ་ཏོར་གྱི་མཁན་པོ་བོ་རྩི་ས་ཏུ་གདན་དྲངས་ནས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
ཁང་གི་མང་བཅོད་། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཀོད་པ་སྤྱི་གསུང་
བྱགས་ཀྱི་ཉེན་རྣམས་བཞེངས་པའི་སྟ་གོན་མཛད། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
ཁང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། ལོ་བཟུད་ཅམ་གྱི་རྩིས་སུ་ལྟ་ཁང་ལ་བདག་སྤྱིང་
བྱེད་མཁན་མེད་སྟབས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་གི་ཅིག་མང་རྣམས་བྱི་ཁྱང་
ལུས་ཏེ་སྤྱོན་ཤོར་བའི་སྟབས་སུ། རྒྱལ་པོས་ཆོས་པ་གསོ་སྤྱིང་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
སྐྱུ་རྒྱུར་བསྐྱབ་པའི་དགོངས་བཞེད་འཆར། ཕལ་ཆེར་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་769ལོ་ཅམ་
ན་བསམ་ཡས་སྐྱུ་རྒྱུར་སྤྱིང་ཞེས་པའི་ལོ་ཙཱ་བའི་སྒྲིབ་གྲུ་ཞིག་བཙུགས་ནས་སྤྱི་

① སྤྱི་བཞེད་དུ། ཡོས་ལོ་སྤྱི་ལོ་775ལོར་ཡིན་ཟེར།

སྐྱར་གྱི་ལོ་རྩ་བ་མང་པོ་གསོ་སྦྱང་གནང་། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྦྱང་ལྟུ་བཅན་སྐྱ་
 དངོས་ཀྱིས་སྦྱོབ་སྒྲི་དབྱ་འཛིན་གནང་ཞིང་སྦྱོབ་སྐྱ་བ་ནམས་ལ་འཆོ་བའི་
 མཐུན་ཆེན་གོང་གི་སྤྱིད་གཞུང་ནས་སྐྱར། རྒྱ་གར་ནས་གདན་དྲངས་བའི་
 པརྟེ་ཏ་ནམས་ཀྱིས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་སྦྱོབ་བྲིད་གནང་བ་དང་། བེ་རོ་ཅ་
 བ་དང་། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཅོག་རོ་སྐྱ་ཡི་རྒྱལ་མཆན་གསུམ་གྱིས་སྐད་
 རྒྱར་སྦྱོབ་བྲིད་གྱི་ཕྱག་རོགས་གནང་། པོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྦྱང་བར་གསུམ་ནས་
 རྟེང་རུས་ཆེ་ཞིང་སྒོ་རིག་བཀྲ་བའི་གཞོན་ཅུ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་སྦོབ་མ་དངོས་
 ལུ་བརྒྱ་ལེན་བྱས་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐྱབས། སྦྱོབ་མ་སྐྱད་ལེན་
 གྱི་རྒྱིག་ཁྱིམས་སྐྱར་ལ། སྦྱོབ་མ་བརྒྱ་བའི་ཡུལ་ནི་པོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་འི་མངའ་
 ཁོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གང་རུང་ལས་སྐྱད་ལེན་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། སྦྱོབ་མའི་ཆ་རྒྱུན་
 ལ་རང་ལོ་བརྒྱད་ཡན་ཆོད་དང་། བཅོ་བརྒྱད་མན་ཆོད་ཡིན་པའི་གཞོན་ཅུ་
 ལུས་ལ་ནད་དང་དབང་པོ་སྐྱུ་ལ་སྦྱོན་མེད་པ། བསམ་པ་བཟང་ཞིང་
 ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་ཞེན་ཡོད་པ། སྒོ་རིག་གསལ་ཞིང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་བཅས་
 གྱི་སྦྱོབ་མ་སྐྱད་ལེན་བྱེད་རྒྱ་གཏན་འཕེབས་གནང་། སྐབས་དེར་སྦྱོབ་མ་
 དངོས་ལུ་བརྒྱས་པའི་མིང་ཐོ་ཁག་གཅིག་《པད་མ་བཀའ་ཐང་》ལས།

ཡར་ཁྱུང་སྐྱ་མི་ཁྱི་གཞིར་ས་ཤི་ཏ། །
 འཁོན་རྩེ་ཁྱུ་དབང་ཁྱུང་བ་ཞང་སེ་བཅན། །
 རྒྱད་བྱ་ཁོང་སྦོབ་སྐྱ་ལོ་རྩ་དང་། །
 མ་བན་རིན་ཆེན་མཆོག་དང་ཡར་ལྟ་བུ། །
 འཕྱོས་གྱི་གཉགས་ཆེན་རྒྱ་ཁ་ཀྱ་མ་ར། །
 ཡོན་ཏན་རྟེང་པོ་ལེགས་སྦྱོན་ཉི་མ་དང་། །
 ལྷན་མ་རྩེ་མང་ཨ་ཅཱ་ས་ལ། །
 བན་ཀ་ལུ་ལ་ཀོ་ར་སྐྱས་ཐིར་ལེན། །
 ཉང་བན་ཤ་མི་གོ་ཆ་ཨ་ནན་ཏ། །
 གཙུབས་སྦྱོན་ནམ་མཁའི་རྟེང་པོ་འདྲི་རྒྱལ་སྒོ། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ལོ་རྒྱུ་བ་རྒྱལ་སྒོ་བ་མཐར་ཁྱིན་བ་དང་
 ལྟར་ཡང་སྐྱ་གར་དུ་ཕེབས་ཏེ། མྱེད་ཡིག་ལ་ལྟོང་བརྒྱར་དང་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་
 ཆོས་རྒྱལ་སྒོ་ལ་ལ་གསེར་གྱི་པ་ཏུ་བརྟན་མེད་དང་། གསེར་སྒྲེ་གྱི་དཔྱུ་རི་

བསྐྱར་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་། རྒྱ་གར་ཤར་ཅུབ་ཀྱན་དུ་ཁུལ་ཅིང་དམ་ཆོས་
 གྱི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བསྐྱམས་ཏེ་སྤྱིར་བོད་དུ་ཕྱོག་ བེ་མ་མི་ཏུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་
 གར་གྱི་པའ་ཁྲི་ཏུ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་གདན་དྲངས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་དང་
 ལྷན་ཅིག་དུ་སློན་རྗེས་སུ་བོད་དུ་བསྐྱར་པ་ལ། 《གསང་སྤྱགས་ཀྱི་པ་སྤྱི་ཡོག་སྡེ་
 གསུམ་རྒྱུད་》 《གསང་སྤྱགས་ནང་པ་ཡོ་ག་རྣམ་གསུམ་རྒྱུད་》 《ཤེས་རབ་
 སློང་པོ་བཟུང་ལོ་ལྟ་བའི་མདོ་》 《འདེམ་ཀ་ཡི་ཤེས་ངེས་དོན་སློམ་པའི་མདོ་》
 《བཟང་པོ་སྦྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་སློན་ལམ་མདོ་》 《རྩོམ་རྒྱུ་པར་འདྲིམས་པའི་
 མདོ་》 《བྱང་རྒྱལ་ལྷུང་བཤགས་གྱི་མདོ་》 《གཙུག་ཏྲོར་ནས་བྱང་བའི་གདུགས་
 དཀར་རྒྱག་པའི་མདོ་》 《གསང་བདག་གོས་སློན་ཅན་གྱི་མདོ་》 《ཆོ་མདོ་》 《ལོ་རྒྱུ་
 རྒྱན་མའི་མདོ་》 《བདེར་གཤེགས་འདུས་པ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་》 《འདུལ་བ་ལྷུང་
 སྡེ་བཞི་》 《ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་》 《དཀོན་མཆོག་བཆེགས་པའི་མདོ་》
 《ཕལ་པོ་ཆེའི་མདོ་》 《འཇམ་དཔལ་ཙུ་བའི་རྒྱུད་》 《མཆོན་ཡང་དག་པར་
 བརྒྱན་པ་》《དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་རྒྱུད་》《ཁྲི་པོ་སྡེ་བཆེགས་གྱི་རྒྱུད་》《འཇམ་
 དཔལ་གསང་བདག་གི་རྒྱུད་》《སྦྱོད་འཇུག་》《དབུ་མའི་ཆོགས་གསུམ་
 དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་》《བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་》ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །

【4】 རྒྱལ་དང་ཆེད་མོའི་སྒོར། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཁག་དུ་གསལ་
 བ་ལྟར་ན་གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ནི་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་འགན་པ་དང་། རིག་
 པའི་རྒྱལ་འགན་པ་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་དག་
 ན་གསལ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱལ་སློར་བ། རྩོམ་སྤྱོད་པ། རྒྱག་རྒྱལ་འགན་པ།
 རྩ་རྒྱག་མདའ་ཆེད། གྱི་ཆེད། ལུང་རྩོ། ཐག་མཆོངས། སྤྱིར་འཐེན།
 དཔྱེ་འཐེན། རྒྱལ་ཆེད་ལ་སོགས་པ་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་སྦྱོང་བ་དང་། མིག་མངས་
 འདྲིལ་པ། དབུ་འགྲིག་འདྲིལ་པ། སྤྱི་ཤགས་འབྱེད་པ། ཁིད་བཤད་པ།
 ཤོ་དང་སྤྱག་ཆེད་པ་ལ་སོགས་པ་རིག་པའི་རོལ་ཆེད་མང་པོ་ཞིག་དར་འདུག །

དོན་དེ་རྒྱལ་པོ་སྦྱོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་གྱིས་
 བཞེངས་པའི་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྷེབ་རིས་རྣམས་ལའང་འཁོད་ཡོད་

དེ། སྐར་བཅན་པོའི་དགེས་སྟོན་གྱི་མཛད་སྟོའི་སྐབས་རྟ་རྒྱལ་དང་། ཀླང་
ཆལ་འགན་པ། རྒྱལ་སྟོར་པ། རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འགན་ཅེད་
ནམ་པ་མང་པོ་སྤེལ་བའི་རིམ་མང་པོར་བྱིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས་གནའ་པོའི་
དུས་ནས་བོད་འདིར་ཅེད་རིགས་སྣ་ཚོགས་དར་ཆེ་བ་མཆོན་གྱིན་ཡོད། །

(1) ལུས་གྱི་ཆལ་ལ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོར་བཅན་སྐམ་པོའི་གོང་དུ་བྱུང་བའི་ཆལ་
ཆེན་གྱི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྐབས་ཐོབ་གྱི་བརྒྱུད་བྱ་མིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་སྤྲོས། ཆོས་རྒྱལ་སྟོར་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་རྟ་རྒྱལ་དང་
གྱི་ཅེད་སོགས་ལ་མཁས་པའི་དཔའ་སྡེ་གསུམ་གྱི་དམག་དཔོན་ལ་སོགས་པ་
མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་འདུས་སྟོར་མང་པོ་རྒྱུ་སྐབས་སུ་
ཆལ་པོ་ཆེའི་སྟོན་འབངས་མི་བདུན་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། རྩོག་རིང་ལ་ནག་པོས་
སྤྲང་པོ་ཆེ་ཐོག །རྩོག་སྤྲང་ཁམས་གྱིས་གཡག་གྱུས་པོ་ཆེ་ཐོག །འོན་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་མདའ་སྟེ་ཁ་མས་བྱ་བྱ་རྒྱུད་པ་བཅད། དབས་མྱོད་གདོང་ཅན་
གྱིས་མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་རེས་སྤྲོབས། མགོས་གཡག་རྒྱང་གིས་
ཤ་བའི་རྒྱད་དུ་བྱེ་མས་བཀར་སྟེ་སྤྲང་ལ་སྟོར། ཅོག་རོ་འཕྲོང་གཤེར་གྱིས་
འཕྲོང་བྱུང་དུ་རྒྱལ་པ་བྱེན་དུ་འཐེན་ཅུས། གཞོན་བྱི་བདུན་གཡུ་བྱིན་གྱིས་རྟ་
བཟང་པོ་གཡང་ལ་མཆོངས་པ་བྱེན་ལ་འདྲེན་ཅུས་ཞེས་སུ་འཁོད། བྱི་སྟེ་འུ་
གཅུག་བརྟན་ནམ་མེས་ཨག་ཆོམ་གྱི་དུས་སུ་སྟོན་པོ་ནམས་མཆོན་མོ་ཟླ་བའི་
འོད་ལ་རྟ་རྒྱལ་གི་ཆལ་འགན་པའི་སྟོར་དང་། གཞན་ཡང་དུས་རབས་དེའི་
སྟོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ནམས་གྱི་དུས་སུ། རྒྱལ་སྟོན་འབངས་འཁོར་དང་བཅས་
པ་ནམས་དགའ་སྟོན་གྱི་མཛད་སྟོའི་ནང་དུ་རྟ་རྒྱལ་པ་དང་། མིས་རྒྱལ་ཆལ་
འགན་པ། མདའ་ཆལ་འགན་པ། གྱི་ཅེད་བྱེད་པ། རྒྱལ་སྟོར་པ། རྩོམ་
པ་ལ་སོགས་པ། རྒྱ་ཤགས་འབྱེད་པ། མིག་མངས་འཛོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཅེད་
འཛོ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པའི་ཆུལ་ལོ་རྒྱས་གྱི་དེབ་ཐེར་ཁག་ན་གསལ། །

ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དུ་སྟོན་གསལ་ཅན་གྱི་རྟ་ཐོག་ནས་པོ་ལོ་རྒྱལ་རྒྱུ་ལུས་ཆལ་དེ་
ནི་ཐོག་མར་བོད་ནས་དར་ཡོད་པ་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁག་གཅིག་གིས་བཞེད་སྟོལ་

འདུག རྒྱལ་པོ་མེས་ཨག་ཚེ་མ་གྱི་སྐབས་སུ་འབྲོ་བཟང་ཁྲི་མ་ལོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོ་རྣམས་རྒྱ་ནག་ཐང་གི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བཏང་སྟེ། རྒྱ་ཐོག་ནས་པོ་ལོ་
 ཅེ་རྒྱུ་ལྟ་མོ་འབྲུབ་སྟོན་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ནག་
 གི་《ཐང་ཡིག་རྟེན་པ་》ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་པར། “ཅིན་ལུང་གི་ཁྲི་ལོ་
 གསུམ་པའི་ (སྤྱི་ལོ་709ལོར་) ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་པར། བོད་ནས་རྒྱུ་ཆེན་ཞང་
 བཅན་ཏྲོ་སོགས་ཀོང་རྫོང་བསུ་བར་མངགས། གོང་མ་ཀྱང་ཅུང་གིས་སྐྱེད་མོས་
 ཚལ་གྱི་པོ་ལོ་ཅེད་རར་གསོལ་སྟོན་བཤམས་ཏེ། རྒྱ་མ་རྒྱ་མེ་ཡི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་
 པ་དབྱང་རྒྱན་ཅའོ་བྱ་བ་དང་བོད་ཀྱི་སོ་ཉ་བས་པོ་ལོ་ཅེ་བ་ལ། གོང་མ་ཀྱང་
 ཅུང་ཡང་དེར་གཟིགས་སུ་ཕེབས། “ཞེས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་
 བོད་ཀྱིས་རྒྱ་ཐོག་པོ་ལོ་རྒྱུག་པའི་ལུས་རྩལ་སྐོར་གྱི་རི་མོ་བྱིས་པ་དེ་དག་དེར་
 རུས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་དངོས་མང་བདག་གཉེར་ཁང་རུ་ཡོད། དེ་བཞིན་རུ་བྱི་སྲོང་
 ལྟུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུག་དང་། མདའ་ཅེད། རྒྱགས་འགུན་དང་།
 རྒྱུག་འགུན་སོགས་ཀྱི་ཅེད་རིགས་རྣམས་དར་རྒྱས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་
 ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ཁག་ན་གསལ་བ་ལྟར་དང་། རུས་དེར་ལྷག་པར་རུ་ཐུན་
 མིན་གྱི་ལུས་རྩལ་ལ། དེར་རུས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་མི་རིགས་པལ་མོ་ཆེས་
 དགའ་ཞེན་གྱིས་སྦྱང་བཅོན་བྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་རྩ་རྒྱུང་འཕུལ་འཁོར་ཞེས་པ་
 སྟོན་གཤམ་ཏེ་ལྷ་དང་མཉམ་པའི་གདམས་ངག་འདི་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་པད་མ་
 འབྱུང་གནས་ལས་བརྒྱུད་དེ་རྗེ་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་དང་། སྦྱང་
 བཅར་བྱས་པས་དྲོད་རྟགས་ཀྱི་རྩལ་ཐོན་པའི་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྟར་གཤམ་པ་
 བྱང་ཡོད་པ་ནི།

མངས་རྒྱས་ཡི་ཤེས་བླག་ལ་ལུང་བ་འདེབས། རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་གཙུག་ནས་རྒྱ་སྐད་
 ཐོན། ཁམ་མཁའི་སྒྲིང་པོ་ཉི་མའི་ཟེར་ལ་ཆིབས། རྩྭ་ན་ཀུ་མ་བླག་ལས་ཆེ་ཆུ་བཏོན། ཁམ་མཆོག་མཆོ་རྒྱལ་བས་ད་པའི་མི་རོ་སྦྱང་། དཔལ་གྱི་ཡི་ཤེས་མཆོ་བླན་རུ་འཁོལ། དཔལ་གྱི་མེར་གེ་ལྷ་མིན་བླན་རུ་འཁོལ། ལའི་རོ་ཅ་ན་ཡི་ཤེས་སྒྱུན་དང་ལྷན། གཤམ་སྒྲིང་པོ་
 རྟོགས་པའི་མཆོག་དང་ལྷན། རྗེ་རྗེ་བཏུང་འཛོམས་རྒྱུང་ལྟར་ཐོགས་པ་མེད། ཡི་ཤེས་དབྱངས་

ནི་མཁའ་སྐྱོད་གནས་སུ་གཤེགས། མོག་པོ་ལྟ་དཔལ་གཙན་གཟན་གཉེན་ལ་ཉམས་འདིན། ལྟ་ནམ་ཡེ་ཤེས་མཁའ་ལ་བྱ་ལྟར་ལྟོང་། དཔལ་གྱི་དབང་ཕྱག་ཕུར་བ་གདེངས་ཆོད་འགྲུམ། ལྟ་ན་མ་ཅེ་མང་མི་བརྟེན་གཟུང་རྣམས་ཐོབ། ལྟ་བ་དཔལ་བཅེགས་གཞན་གྱི་མེམས་རྣམས་ཤེས། ལུང་བྱ་དཔལ་མེད་ཅུ་བོ་ལྟོན་དུ་སྒྲིག། རྒྱལ་བའི་སྒྲོ་བློས་རོ་ལངས་གཞེར་དུ་བསྐྱར། ཁྱེུ་ལོ་ཡིས་རྣམ་མཁའི་བྱ་རྣམས་ཟིན། དྲན་པ་ནམ་མཁས་བྱང་ནས་གཡག་མོད་བཀུག། འོ་བྲན་དབང་ཕྱག་ཅུ་ལ་ཉ་ལྟར་འདྲེལ། མ་ཐང་རིན་ཆེན་པ་ཐང་ཟས་སུ་བ། དཔལ་གྱི་དོ་རྩེ་རི་བྲག་ཐོགས་པ་མེད། ལང་སྒོ་དཀོན་མཆོག་ཐོག་ཆེན་མདའ་ལྟར་འཕེན། རྒྱལ་བའི་བྱང་ཅུ་བ་མཁའ་ལ་སྐྱེལ་གྱུང་བཞུགས། ཞེས་སོ།

(2) **རིག་པའི་རྩལ་ལ།** སྤྱིར་པོན་གྱི་རིག་གཞུང་དག་ལས་རྒྱལ་སྤྱིད་སྤྱིར་བྱེད་གྱི་ཐབས་ལ་སྦྱང་སྤེུ་པོན་གསུམ་ཞེས་པའི་སྤེུ་ནི་སྒྲོ་རིག་གི་རྩལ་སྤྱིར་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པ་གོང་གསལ་ལྟར་དང་། དེའི་ནང་ཆོན་དུ་གྱུར་པའི་ཁོད་ཅེས་པ་ནི་གབ་ཆོག་དང་འདྲ་བར་དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱིས་ཤགས་འགྱུར་པའི་སྒྲོ་རིག་གི་རྩལ་སྤྱིར་བའི་ཐབས་ཤིག་སྟེ། རིག་པ་དེའི་སྒྲོར་རྣམས་དུས་རབས་དེ་དག་དུ་དར་སྒྲོལ་ཉ་ཅང་ཆེ་བར་མངོན། དམངས་ཁྲོད་དུ་མིག་མངས་དང་། དགྲ་འགྲིག་དང་། རྒྱལ་པོ་གཡག་ར་ལ་སོགས་པའི་ཅེད་རིགས་སྤྱ་ཆོགས་ཤིག་དར་སྒྲོལ་ཡོད་པ་དེ་དག་སྒྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཅེ་ཆས་སུ་ཆགས་ཡོད་དེ། སྤྱང་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེ་སྒྲོན་མཛེངས་པའི་ཆོད་འཛོག་པའི་སྐབས་སུ་《དུང་ཉོང་གཉེར་ཡིག་》ལས། “སྤྱང་པོ་སྤྱང་སད་བྱ་ཅེ་མཛེངས་པའི་ཆོད་ནི། ཅིས་གྲ་གསུམ། ཞལ་སྡེ་གྲ་བཞི་ཡང་ན་བས་མཉམ་ཅིང་གཙོད། མིག་མང་གྲ་གཅིག་གྱུང་དེའི་ཞར་ལ་ཅེ་ན་རྒྱལ།” ཞེས་མིག་མང་ནི་རིག་པའི་རྩལ་འགན་བྱེད་གྱི་ཅེད་ཆས་ཤིག་དུ་ཆགས་ཡོད་པ་གསལ། དེའང་མིག་མང་ཞེས་པ་ནི། རྩོམ་པ་བཅས་ཤིང་ལོ་བ་གྱི་གཞི་གདན་གྱི་སྤྱིང་དུ་མིག་མང་གི་རིས་སུ་མིག་གྲ་བཞིར་བདེ། སྒྲིགས་བཞིའི་མིག་གངས་དང་མཉམ་པའི་རྩེུ་དཀར་ནག་རིགས་གཉིས་སྒྲིགས་གཉིས་སུ་བཀོད། ནག་པོ་སྒྲོན་དང་དཀར་པོ་རྩེས་སུ་འགྲུལ། དཀར་བ་སྤྲ། ནག་འགྲུལ་སྤྲ་ཞེས་པའི་སྒྲིག་སྒྲོལ་ཡོད།

རིགས་མཐུན་གྱི་དེའུ་གཉིས་གྱི་བར་ན་དེའུ་གཞན་ཞིག་ཚུད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཆོ།
 དེ་དེ་ཕྱིར་ཏོན་ནས་རང་སྟོགས་གྱི་དེ་གཅིག་དེའི་ཤུལ་ཏུ་བཞག། དེ་ལྟར་པར་
 སྟོགས་གྱི་དེའུ་ནམས་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་འཛད་ཐུབ་པར་བྱུང་ན་རང་ལ་
 རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པར་བཅིངོ། །

གསུམ། བཟོ་རིག་ལག་ཅུལ་གྱི་སྒྲོར།

【1】 བཟོ་རིག་དང་ལྷ་བཟོའི་ལག་ཅུལ། ཏུས་རབས་དེའི་སྐབས་སུ་བོད་
 ཏུ་ལག་ཅུལ་གྱི་སྒྲོར་ལ་དར་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་དེ། རྒྱ་བཟོ་དང་། ཤིང་བཟོ། འཛིན་
 བཟོ། བརྒྱུ་རིས། རྟེན་པ་རིས། སོ་བྱང་དང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་
 པའི་མཁར་ལས་བྱེད་རྒྱུའི་ལག་ཅུལ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་
 བཙན་སྐམ་པོའི་སོ་བྱང་པོ་ཏེ་ལ་ནི། སྤྱི་ལོ་629པའི་ས་གྲང་ལོར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་
 བཙན་སྐམ་པོ་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་བཞུགས་ཤིང་དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པའི་ལྷགས་ཡོས་
 རྟེ་སྤྱི་ལོ་631ལོར་སོ་བྱང་བྱམས་པ་མི་འགྱུར་སྤྱིད་ནས་དབུ་ཅ་སྤྱིད་ཤོད་ཏུ་
 སེབས་ཏེ་དམར་པོ་རིའི་སྤྱིང་ཏུ་སོ་བྱང་གཟིམ་ཁང་དཀར་པོ་བཞེངས། དེའི་
 རྗེས་སུ་རྒྱ་བཟའ་ཤོང་རྒྱ་བོད་ཏུ་སྐབས་པ་དང་སྐར་ཡང་སོ་བྱང་དང་གྲོང་ལ་
 སོགས་པ་བཅེགས་ཞེས་《དེབ་དཀར་》ན་གསལ། “སྐབས་དེར་དམར་པོ་རིའི་
 སོ་བྱང་ཆགས་ཡུལ་དང་། སོ་བྱང་བཞེངས་པའི་སྒྲོར་ལ། དང་པོ་སོ་བྱང་
 ཆགས་ཡུལ་ནི། སྐང་ཆེན་བྱེས་སུ་ཉལ་བ་ལྷ་བྱ་དམར་པོ་རི། སང་གི་གནམ་
 ལ་མཆོངས་པ་ལྷ་བྱ་ལྷགས་པོ་རི། ལྷག་མོ་ཆོང་ཏུ་འཇུལ་བ་ལྷ་བྱ་བ་མ་རི་
 བཙས་རི་པོ་རྣམ་གསུམ་ནང་གི་བྱང་ཏུ་འཕགས་པ་སྐང་ཆེན་བྱེས་སུ་ཉལ་བ་
 ལྷ་བྱའི་དབྱིབས་ཅན་དམར་པོ་རི་ཡི་སྤྱིང་ཏུ་བརྒྱུད་ཉམས་ལྷན་པའི་སོ་བྱང་
 བཞེངས། གཉིས་པ་སོ་བྱང་བཞེངས་པའི་ཚུལ་ལ། 《མ་ཁི་བཀའ་འབུམ་》
 ལས། དམར་པོ་རི་ལ་ལྷགས་རི་རྒྱ་ཁྱོན་དཔག་ཆོད་གཅིག་ཡོད་པ། ལྷག་རི་
 དང་སང་རི་གཉིས་ནང་ཏུ་ཚུད་པ། དམར་པོ་རི་ཡི་སོ་བྱང་གི་ས་སྟོགས་སུ་
 ལྷགས་རི་ཕྱི་ནང་གསུམ་གྱིས་བསྒྲོར་བའི་དཀྱིལ་ཏུ་མཁར་དགུ་ཐོག་ལ་ཁང་
 མིག་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་ཤོ་དགུ་དང་ཆེ་ལ་མཁར་གཅིག་བཙས་བཞེས་

པས་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་ཡོད་པ། བཀའ་དེ་ཆོའི་ཆེ་ལ་མདུང་དར་སྟོང་ཕྱག་ཅམ་
བཅུགས་པ། ལྟོ་སྟོགས་སུ་བཅུན་མོའི་ཕོ་བྲང་དགུ་ཐོག་བྱས་པ་མཁར་གྱི་
ལྷགས་རེའི་སྟོགས་བཞིར་སྟོ་བཞི། སྟོ་བཞི་ལ་མཁར་བཞི། མཁར་རེ་རེའི་
གཤམ་ལ་སྟོ་སྟུང་རེ་རེ། རྒྱལ་ཕོའི་ཕོ་བྲང་དང་བཅུན་མོའི་ཕོ་བྲང་བར་དདུལ་
དང་བྲངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་བྲམ་པ་བཅུགས་པ། ཕོ་བྲང་གི་ཤར་སྟོའི་ཐང་
དུ་རྒྱལ་ཕོ་རྟ་རྒྱགས་སའི་ལམ་དཔངས་སུ་འདོམ་པ་དོ་དང་། ཞིང་ལ་འདོམ་
པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རིང་ཆད་ལ་འདོམ་པ་སུམ་བརྒྱ། བང་ལེབ་བཏིང་
པའི་སྟངས་ལ་སོ་ཕག་བསྐྱིགས་པ། ལམ་དེའི་གཡས་གཡོན་གཉིས་ལ་རིན་པོ་
ཆའི་དྲ་བས་བསྟོར་བ། བཤོ་མཆུག་གཉིས་ལ་ཤིང་གི་དྲ་བ་ཆོན་ཆེ་བྱགས་པ།
རྟ་རྒྱགས་སྐབས་རྟ་གཅིག་གི་མིག་སྒྲས་རྟ་བརྒྱ་ཕྱག་རྒྱགས་པའི་སྐད་གྲགས་རྒྱ་
ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཞེངས་ཚུལ་གསལ་བ་དང་། དེབ་དཀར་ལས། དམར་
པོ་རི་ཡི་ཕོ་བྲང་གི་དབྱིབས་བཀོད་ཞིབ་ཅམ་ཞིག་རྒྱལ་ཕོའི་བཀའ་འབུམ་དུ་
ཡང་གསལ་ལ། ད་ལྟ་སྟོན་གྱི་ཕོ་བྲང་དེའི་དཔེ་རིས་ཁྲུངས་དག་ཅིག་རྟེན་པ་
ནི། ཆེ་ཕོ་བྲང་ཤར་བྱམས་ཀྱི་ལྷེབ་རིས་འདི་ཡིན་ཏེ། ཤོང་ས་ལྷ་པའི་ལྟ་ལྟ་
དཀར་ཆག་དུ་གཅུག་ལག་ཁང་ན་དཔེ་རིས་རྟེན་པ་དེ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་
དེང་སང་དུད་དེག་ཆགས་པས་མི་གསལ་མོད། དེ་དུས་མཐོང་ནས་དེ་ལ་སྟི་
མོ་བྱས་པར་ངས་སོ། །ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཕོ་བྲང་ལེགས་པར་གྲུབ་ནས་ཐོག་མར་བཅན་པོས་བོད་དུ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་བལྟན་པ་དར་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་སྟུ་ཞིག་བཞེངས་
དགོས་པར་དགོངས་ནས་ནང་རྟེན་དང་། སྐྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འདུ་འགོད་རྒྱ་ཆེར་
གནང་ཐོག་བལ་པོའི་ལྟ་བཅོ་པ་བཀྲག་སྟེ། སྐྱ་འཛིན་ལས་གྲུབ་པའི་འཕགས་
པ་སྐྱ་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཕྱག་སྟོང་སྐྱ་སྟོང་གི་སྐྱ་བརྟན་ཞིག་
འཕགས་པ་རང་བྱུང་ལྟ་ལྟ་དུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་འཁོར་བརྒྱད་དང་བཅས་
པ་བཞེངས་པ་མཛད་པ། འདི་ནི་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྟུ་
བཞེངས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་། རེ་ཞིག་རྒྱལ་ཕོའི་ཕོ་བྲང་དུ་

བཞུགས་པར་བཤད་དོ། །

(1) ར་ས་འཕུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྲིང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐབས་བལ་བཟའ་བྲི་བཙན་གྱིས་གཙོ་གཉེར་བྱས་ཏེ་བཞེངས། ས་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ས་དབུད་གཟིགས་པས། བོད་ཡུལ་གྱི་སའི་དབུད་ནི་སྤྱི་མོ་གན་རྒྱལ་དུ་འབྱེལ་བའི་དབྱིབས་སུ་འདུག །འོ་ཐང་གི་མཆོ་ནི་སྤྱི་མོའི་སྤྱིང་ཁག་ངན་སོང་གི་སྒོ་ཡིན་པས། དེ་བསུབས་ནས་ལྷ་ཁང་བཙུག་དགོས་པར་བསྟན། གཞན་ཡང་སྤྱི་མོའི་དབུད་འགོ་གཉིས་དང་། དམྱི་འགོ་གཉིས་ཏེ་ཆོགས་ཆེན་བཞི་དང་། བྱ་མོ་གཉིས་དང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཏེ་ཆོགས་སྐར་བཞི། ལག་མཐིལ་གཉིས་དང་རྒྱང་མཐིལ་གཉིས་ཏེ་མཐིལ་ཆེན་བཞི་བཅས་གནོན་པའི་ཆེད་སོ་སོར་ལྷ་ཁང་རེ་བཞེངས་དགོས་པ། ར་མོ་ཆེན་ལྷ་བདུད་གྱི་པོ་བྱང་ཡོད་པ་ཇོ་བོ་ཤྲུག་ནོན་པར་བཤད། དེ་མིན་ཏེ་བའི་ས་དག་བརྒྱད་མཆིས་པའི་བཙོན་ཐབས་ཀྱང་སོ་སོར་བསྟན་ཅིང་། ས་དག་དེ་རྣམས་བཙོན་ན་ཡུལ་འདིའི་ཚྭ་གས་བཞིར་ཡོན་ཏན་གྱི་རི་བོ་བཞི་ཡོད་པའི་དགེ་མཆོན་དུས་གཅིག་དུ་འཆར་ཅུས་པ་དང་། གནམ་འཁོར་ལོ་ཆིབས་བརྒྱད། ས་པར་འདབ་བརྒྱད། ལོགས་བྱ་ཤིས་ཉགས་བརྒྱད་ཆོང་བ། ཁོར་ཡུག་གི་རི་བོ་ལ་གསེར་དབུལ་བྱངས་ལྷགས་རྣམས་ཀྱི་གཉེར་ཁ་མང་པོ་ཡོད་པ་སོགས་བྱ་ཤིས་པའི་ས་དབུད་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བརྟན་ནས་ད་གཟོད་གཙུག་ལག་ཁང་ལོགས་པར་བཙུག་ཐུབ་ཅིས་དང་། འོ་ཐང་གི་མཆོ་ནི་ལྷ་ར་བསུབ་པའི་ཐབས་ཤིས་བཅས་ལོགས་པར་བསྟན་ཅིས་གྲགས། རྒྱལ་དེ་དག་རྒྱལ་པོས་གསན་ནས་རབ་དུ་དགེས་ཏེ། བོད་འབངས་རྣམས་ངའི་ལྷ་ཁང་བཙུག་པའི་གྲོགས་བྱ་དགོས་ཞེས་བཀའ་གནང་། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། བོད་འབངས་རྣམས་ལས་ལ་བསྐུལ་ཅིང་། བལ་བཟའ་བྲི་བཙན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་གཙོ་གཉེར་མཛད་དེ་བལ་པོའི་ཡུལ་ནས་རིག་བྱེད་ལ་མཁས་པའི་བཟོ་བོ་མང་པོ་བཀུག མཆོའི་ཆུ་རྣམས་ལྷོ་ཚྭ་གས་ཀྱི་རྒྱིད་ཆུའི་རྒྱགས་ལམ་དུ་ཁ་གཙུ་བའི་ས་རྒྱ་སྒོག་གི་ལས་གྲུ་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་བ་ཞིག་བཙུགས་ནས་མཆོ་བསུབས་པ་

དང་། དེ་རྗེས་པོད་ཀྱི་ལས་ཀ་པ་སྟོང་ཕྱག་ལག་འདྲ་དང་རྒྱ་བལ་གྱི་བཟོ་པ་
 རྣམས་མཉམ་ལས་ཀྱི་སྟོན་སྲོལ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆར་བཏིང་། དེ་ཡང་ཆིག་
 ཆར་གི་དབྱིབས་ནི། འབྲུང་འབྲུར་རབ་བྱུང་གི་དོན་དུ་འདུལ་བའི་ལྷགས་དྲི་
 གཙང་ཁང་དང་བཅས་པ། བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་མཚོན་པའི་རེའུ་མིག་སོ་
 བདུན་མཛད། སྐྱེ་བོ་སྦྱིའི་དོན་དུ་ཆོས་གང་བྱེད་ལམ་གྱི་སྟོན་ཆར་བར་བྱེད་
 དགོས་པའི་བརྟན་སྤྱི་བྱ་བཞིན་མཛད། བོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དང་ཆོས་ཉིད་
 མི་འབྲུར་བ་མཚོན་ཕྱིར་བྱུང་བཞི་གཡུང་དུང་རིས་སུ་མཛད། སྟགས་པའི་
 དོན་དང་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་མཚོན་ཕྱིར་དབྱུས་སུ་ངག་གི་དབང་ཕྱག་
 དྲག་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆད་དུ་མཛད་པ་བཅས་ཀྱི་ཤུལ་པལ་ཆེར་ད་ལྟ་འདྲ་
 མཐོང་རྒྱ་ཡོད་དོ། །

དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་འབངས་རྣམས་བས་ཆང་གིས་ཆོམ་པར་བྱས་ཏེ་ལས་ལ་
 བསྐལ་ནས། ལ་ལས་སོ་ཕག་བཏང་། ལ་ལས་ཆིག་པ་བྱས། ལ་ལས་འཛིམ་པ་
 བརྗེས་ཏེ་འོག་ཁང་གི་ཆིག་པ་བྱེད་པར་བྱས་སོ། །ཡང་ལ་ལས་ཀ་པ་བཅོས།
 ལ་ལས་གདུང་མ་གཞིག་ ལ་ལས་ལྷམ་གྱ་བཞིན་བཅོས། ཡང་ལ་ལས་ཀ་པ་
 བཙུགས། ལ་ལས་གདུང་མ་བཀལ། ལ་ལས་ལྷམ་བསྐྱིགས། ལ་ལས་པང་
 ལེབ་བཏང་། ཐོག་ཕུབ་ནས་མངོས་པར་བྱས་སོ། །ཞེས་སོགས་སོ་རྒྱས་དེབ་
 ཐེར་རྣམས་སུ་གསལ་བར་ལྟར། ར་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གྱ་བཞི་ཤོ་འདྲ་བ་ཐོག་
 སོ་ཉིས་ལྷན་ཞིག་བཞེངས་པའི་སྐབས་དེའི་ལྟ་ཁང་གི་ཕྱི་སྟོན་ནི་ད་ལྟ་སངས་ལྷེ་
 སྟོ་མོར་གྲགས་པའི་གཟིམ་སྟོན་པ་མ་འདྲི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །སྐབས་དེར་གཙུག་
 ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་ཤར་ངོས་སུ་གཙང་ཁང་གསུམ་ཡོད་པའི་དབྱུས་མ་ད་ལྟ་ཇོ་
 ཁང་དུ་གྲགས་པ་འདྲིའི་ནང་། རྟེན་གཙོ་རྒྱལ་བ་མི་འབྲུག་པ་རྒྱབས་བྱིན་གྱི་
 ཕྱག་རྒྱ་ཅན་དུས་ཕྱིས་ཇོ་བོ་མི་འགོ་གསུང་འབྱོན་དུ་གྲགས་པ་འདྲི་ལ་འཁོར་
 ཉེ་བའི་སྐུ་བརྒྱད་དང་། སྟོན་སྲོལ་ཁོ་བོ་གཉིས་བཅས་བཞེངས་སྐབས་ཀྱིས་
 བསྟོར་བ། དེའི་གཡས་སྟོགས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་ནང་གཙོ་སྤྱོད་དཔག་མེད་ལ་
 འཁོར་བྱང་སེམས་བརྒྱད་སྦྱིལ་གྱང་ཅན་གྱིས་སྟོར་བ། གཙང་ཁང་གཡོན་ན་

བལ་བཟའི་རྟེན་སྐལ་བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་མ་ལ་སྒྲོལ་མ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་
 བཅས་བཞེངས། བྱང་སྟོགས་ཀྱི་གཙང་ཁང་དཀྱིལ་མ་རུས་ཕྱིས་བྱགས་རྩེ་ལྟ་
 ཁང་རུ་བྱགས་པ་འདྲིའི་ནང་བཅན་པོའི་བྱགས་དམ་ཀྱི་རྟེན་འཕགས་པ་བཅུ་
 གཅིག་ཞལ་རང་བྱང་ལྟ་ལྟན་ལ་འཁོར་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྱར་བ་རྣམས་བཞེངས་སུ་
 གསོལ། ལྟོ་སྟོགས་ཀྱི་གཙང་ཁང་དཀྱིལ་མར་བལ་བཟའི་རྟེན་སྐལ་ལོ་བོ་མི་
 བསྐྱེད་དོ་རྩེ་ལྟོ་དུ་ར་མོ་ཆེའི་ལོ་བོར་བྱགས་པ་འདྲི་ལ་འཁོར་སྟོང་ཆེན་རབ་
 འབྱམས་སོགས་ཁོ་བོ་རྒྱག་དང་། གནོད་སྦྱིན་ཇོ་མ་གྱུ་ལ་དང་རྣམ་སོས་སྐྱས་
 བཅས་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་རྣམས་བཞེངས། ཅུབ་སྟོགས་གཙང་ཁང་གི་དོད་
 རུ་སེང་ལྟུང་སྐོ་མོའི་མོད་ཀྱི་ལྟ་ཁང་དུ་ལྟ་བར་ཆོས་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་རུ་བྱགས་པ་
 དེའི་ནང་སངས་རྒྱས་རབ་བརྒྱན་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་བཞེངས། སེང་ལྟུང་སྐོ་མོའི་
 རང་གཡས་གཡོན་སྐོ་སྐྱང་ཁང་གཉིས་སོ་སོར་གནོད་སྦྱིན་དང་སྐུ་ཡི་རྒྱལ་པོའི་
 གཟུགས་བརྙན་ཁག་གཅིག་བཞེངས་པ་དང་མདོར་ན་སྟོང་བཅན་ཀྱི་སྐུ་རུས་
 སུ་གཙུག་ལག་ཁང་འདྲིར་ཁྱོན་བསྐྱམས་ལྟ་ཁང་བརྒྱད་དང་། ཤར་སྟོའི་ཟུར་
 ལྟོག་རུ་དཔལ་ལྟ་མོའི་རྟེན་མཁར་ཞིག་བཅས་བཞེངས་ཡོད།

(2) ར་མོ་ཆེའི་ལྟ་ཁང་ནི། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་ཆོས་གཙོ་གཉེར་གནང་སྟེ་རྒྱ་བོད་
 བལ་པོ་སོགས་ཀྱི་ལས་བཟོ་པས་བསྐྱུན་པའི་བོད་ཀྱི་ལྟ་ཁང་གཙོ་བོ་དག་ལས་
 གཉིས་པ་ཡིན་ལ། འདྲི་ནི་འཕྲུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་གྲུབ་པའི་
 རྩེས་ཐོག་རུ་གྲུབ་ཅིང་། ཐོག་མར་གཙང་ཁང་ལྟེ་བར་ལོ་བོ་སྤྲུལ་ལྟ་ལ་
 འཁོར་ཉེ་བའི་སྐྱས་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྱར་བ་སོགས་བཞེངས་པ་དང་ལྟ་ཁང་གི་
 དབྱིབས་ཀྱང་རྒྱུའི་ལྷགས་ལྟར་བཞེངས་པའི་ཡང་ཐོག་རུ་གཡུ་ཅིའི་རྒྱ་ཐིབས་
 རྣམ་པར་བཀྲ་བ་རྒྱ་སྟག་གནམ་ལ་འཕྱོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱོན་པས། མཆོན་ཡང་
 རྒྱ་སྟག་ར་མོ་ཆེ་ཞེས་བྱགས་པ་ཡིན་ཟེར། ལོ་བོ་སྤྲུལ་ལྟ་ལོ་བོ་ཐོག་མར་འདྲིར་
 བཞེངས་ཤིང་རྩེས་སུ་འཕྲུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རུ་གདན་དྲངས་པ་ནས་
 བཟུང་། ལྟ་ཁང་འདྲིའི་རྟེན་གཙོ་བོ་ལོ་བོ་མི་བསྐྱེད་དོ་རྩེ་བཞེངས་པ་ཡིན།
 ཁྱི་སྟོང་གི་སྐབས་སུ་རྒྱའི་རྒྱ་ཤར་ཡུན་རིང་འདྲིར་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་

ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བཅན་གྱི་བཅུན་མོ་ཞང་ཁྱུང་བཟའ་ལི་མིག་སྒྲན་གྱིས་
 མེས་བུ་སྒྲོག་གི་ལྟ་ཁང་དང་། མི་ཉག་གི་དུ་ཡོངས་བཟས་བྲག་ལྟ་མགོན་པོའི་
 ལྟ་ཁང་། མོང་བཟའ་བྲི་ལྟ་མ་གྱིས་བྲག་ཡེར་པའི་ལྟ་ཁང་སོགས་ཀྱང་བཅན་
 པོ་ལ་ཁྱུས་ནས་བོད་འབངས་ལས་ལ་བསྐྱལ་ཏེ་སོ་སོར་བཞེངས་པར་གྲགས།
 ཞང་ཁྱུང་བཟས་བཞེངས་པའི་མེས་བུ་སྒྲོག་གི་ལྟ་ཁང་ནི་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་
 ཤས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་ལྟ་ཁང་ཡིན་པར་བཤད་འདུག་
 ཅིང་། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྱུང་དག་ན་ལྟ་ཁང་དེའི་མིང་ཙམ་ལས་རྟེན་གྱི་
 དཀར་ཆག་དང་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཅི་ཡང་མི་གསལ་བའི་ཁར། སྤུ་མོ་ཉིད་ནས་
 རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་སོགས་ལ་དཔགས་ན་བོན་གྱི་ལྟ་ཁང་ཡིན་སྐད་དེ་དོན་
 ལ་གནས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བས། སལ་ཆེར་བྲི་སྤྱོད་ཡབ་སྐུས་གྱི་སྐུ་དུས་ཙམ་ལ་
 བོན་བསྐྱབས་སྐབས་ལྟ་ཁང་དེ་ཡང་མོར་ཞིག་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ་སྟུམ། །
 གཞན་ཡང་བོད་གྱི་ས་དབྱུང་དུ་བཞུན་པའི་ཉེ་བའི་ས་དབྱུང་བརྒྱུད་འཁོག་
 བཅོས་བྱས་པ་ནི། ཤར་ན་བ་ལམ་གྲུམ་པ་རི་ཆུ་སྒྲིན་དེ་ཁར་ཐོན་པ་འདྲ་བ་
 ལ་དྲུང་དཀར་བཞུན། ཤར་སྟོ་བྱ་སྟོད་སེ་ཕུག་སྒྲིན་མོ་འདུམས་བཟེད་པ་འདྲ་
 བ་ལ་དབང་ཕུག་ཆེན་པོའི་རྟེན་བཞུན། སྟོ་རུབ་ལུག་མའི་ཤར་རི་ལ་ཕྱིག་པ་
 བྲག་པོ་གཟན་ལ་རུབ་པ་འདྲ་བ་ལ་བྱ་ཁྱུང་ག་རུ་ཏ་བཞུན། རུབ་ན་ཤུན་གྱི་
 བྲག་བུད་ནག་པོ་བྱ་ར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་རི་སྒྲིན་མོ་རལ་པ་གཟིང་བ་འདྲ་
 བ་ལ་རྡོའི་མཆོད་རྟེན་བཞུན། བྱང་ན་ཉང་བྲན་དང་དོག་སྟེའི་དབུས་རི་སྐང་
 ཆེན་གཡུལ་དུ་ཁྱུགས་པ་འདྲ་བ་ལ་རྡོའི་སང་གེ་བཞུན་ཅེས་སོགས་ཆོས་འབྱུང་
 ཁག་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར། ས་དབྱུང་བརྒྱུག་ཐབས་གྱི་རྡོ་བརྒྱུས་གཟུགས་བརྟན་དེ་
 དག་གཙུག་ལག་ཁང་ཉེ་བའི་ཐོག་སོ་གཉིས་པའི་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆོམས་
 སོ་སོའི་ཕྱི་ཕྱིག་གི་ལྟེན་སྲུང་ལྟ་ཁང་གསལ་པོ་བལྟ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནི་སྐབས་དེའི་

① ལྟ་ཁང་ཆེ་ཆོང་ཁོངས།

② ལྟ་ཁང་ཆེ་ཆོང་ཁོངས།

བོད་ཀྱི་རྫོང་པོ་སྐོས་ལག་ཅུལ་ལ་དབྱུང་གཞི་བྱེད་པའི་རིག་དངོས་ཅ་ཆེན་ཞིག་
 ཡིན། རུས་མཚུངས་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་གི་སྒོ་དང་ཀ་གཏུང་སོགས་ཀྱི་ཤིང་
 བཞོས་རི་མོ་དང་། སྒོ་སྤྱང་ལྷ་ཁང་གཉིས་ཀྱི་ལྗེ་བ་རིས་སོགས་སྐབས་དེའི་
 མཛེས་ཅུལ་གྱི་ལག་རིས་ཁག་གཅིག་གི་ཐོག་ནས། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བལ་པོ་
 སོགས་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ལག་ཅུལ་ཐད་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། །
 གཞན་ཡང་མཐའ་འདུལ་དང་ཡང་འདུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཅུ་གཉིས་ནི། སྤྱི་མོའི་
 དབྱུང་འགོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་ཡར་སྤྱང་ཁྲ་འབྲུག་བྱམས་པ་མི་འཇུག་བའི་ལྷ་
 ཁང་བཞེངས་¹⁾ སྤྱི་མོའི་དབྱུང་འགོ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་དབྱུ་རུ་ཀ་ཆལ་གྱི་
 ལྷ་ཁང་བཞེངས་²⁾ སྤྱི་མོའི་དབྱུ་འགོ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་གཡས་རུར་གཙང་
 འགམ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་³⁾ དབྱུ་འགོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་རུ་ལག་རུ་གྲོམ་པ་
 རྒྱུང་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་⁴⁾ དེ་དག་ནི་མཐའ་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྤྱི་མོའི་གྲུ་མོ་གཡས་པ་གཞོན་པ་ལ་ཀོང་པོ་བྱ་རྒྱུང་ལྷ་ཁང་
 བཞེངས་⁵⁾ གྲུ་མོ་གཡོན་པ་གཞོན་པ་ལ་ལྷ་བྲག་ཁོ་ཐིང་ལྷ་ཁང་བཞེངས་⁶⁾ །
 སྤྱི་མོའི་སུས་མོ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་མང་ཡུལ་བྱམས་སྤྱི་དགེ་རྒྱས་ལྷ་ཁང་
 བཞེངས་⁷⁾ སུས་མོ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་བྱང་ཤྲ་རུན་ཅེའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་⁸⁾ །
 དེ་ནས་མཐའ་འདུལ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞི་ཡིན་ནོ། །

སྤྱི་མོའི་ལག་མཐེལ་གཡས་གཞོན་པ་ལ་ཁམས་སྤྱོད་ཐང་སྤྱོལ་མ་ལྷ་ཁང་

- ¹⁾ རྒྱ་གདོང་རྫོང་ཁོངས།
- ²⁾ མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས།
- ³⁾ རྒྱལ་གྱིང་རྫོང་ཁོངས།
- ⁴⁾ ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས།
- ⁵⁾ ཉིང་ཁྱི་རྫོང་ཁོངས།
- ⁶⁾ ལྷ་བྲག་རྫོང་ཁོངས།
- ⁷⁾ རྒྱུང་གོང་རྫོང་ཁོངས།
- ⁸⁾ འཁོང་པ་རྫོང་ཁོངས།

བཞེངས་^①། ལག་མཐེལ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་མོན་སྐྱེར་ཚུ་ལྟ་ཁང་བཞེངས་^②།
 སྤྱིན་མོའི་རྒྱང་མཐེལ་གཡས་པ་གཞོན་བྱེད་ལ་མཆོལ་རིགས་སྒོལ་མ་ལྟ་ཁང་
 བཞེངས་^③། རྒྱང་མཐེལ་གཡོན་གཞོན་པ་ལ་ཆངས་པ་རྒྱང་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་
 བཞེངས་^④། དེ་དག་ལ་རུ་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞི་ཞེས་གྲགས། ད་དུང་ཆོས་
 འབྱུང་འགའ་ཞིག་ནང་མཐའ་འདུལ་གཙུག་ལག་ཁང་སོ་སོར་ཡན་ལག་གི་ལྟ་
 ཁང་དང་། འཕྲོང་གི་ལྟ་ཁང་བཞེངས་ཚུལ་དང་། རྒྱགས་བཞི་མཆོམས་
 བརྒྱད་དུ་ས་ཚུ་མེ་རྒྱང་སོགས་འབྱུང་བའི་ཁ་གཞོན་ལྟ་ཁང་དགུ་བཞེངས་པར་
 བཤད་ཅིང་། ཡོངས་གྲགས་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གཙེ་ཆེ་བ་ནི་གོང་གསལ་དེ་
 རྣམས་ལགས་སོ། །

ལྟ་ཁང་དེ་དག་ཆགས་ཡུལ་ཐད་སྤྱིན་མོ་ཉལ་གཞུགས་གྱི་ལུས་གནད་ལྟར་
 བཤད་པ་ནི་རྒྱགས་གཅིག་ན་སྐབས་དེའི་ཆོས་རྒྱགས་གྱི་ངོས་འཛིན་དེ་ལྟར་
 ཡིན་པའང་སྤྲིད་ཅིང་། རོན་དངོས་ཐོག་བཅན་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་
 ཁམས་གཅིག་གུར་དུ་མཇོད་རྗེས། བོད་ཁམས་གྱི་རྒྱགས་མཐའ་དག་ལ་དབང་
 སྐྱེར་བྱེད་པའི་དམག་གི་སྐར་གྱི་ལྟེ་གནས་ཡིན་ངེས་ཏེ། སྐབས་དེར་ལྟ་ཆོས་མ་
 དར་པའི་གོང་དེར་ལྟ་ཁང་བཞེངས་པའི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐའ་
 འདུལ་དང་། ཡང་འདུལ། རུ་གཞོན་ཞེས་པ་དེ་དག་ནི་དམག་དོན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་
 གྱི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་སྐབས་སུ་དམག་སྐར་
 རྣམས་ཆོས་དགོན་གྱི་མིང་བསྐྱར་ནས་མཐའ་འདུལ་དང་། ཡང་འདུལ་གྱི་
 གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་མིང་བསྐྱར་ཡོད་པར་མཐོང་། །

(3) བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ནི། སྤྱི་ལོ་761པའི་རྒྱགས་སྤང་ལོར་ས་
 བཅོལ་ཏེ་ཆང་བཏིང་། ཚུ་རྒྱག་ནས་མེ་རྟ་ལོའི་བར་དུ་དོ་བཟོ་དང་། ཤིང་

① ཁམས་སྤེ་དགའི་ཁོངས།
 ② ལྟ་འབྱུག་གི་ཁོངས།
 ③ མངའ་རིས་ས་ཁུལ།
 ④ བལ་ཡུལ་ཁོངས།

བཟོ། འཇིམ་བཟོ། ལྷ་བཟོ་པ་སོགས་ལས་གནས་མི་འདྲ་བའི་ལས་གྲ་ཁག་གིས་འབད་བཅོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོངས་སུ་གྲུབ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཨོ་ཏན་ཏ་ཏ་ཏུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་བཞེངས་པར་གྲགས་ཤིང་། དབུ་ཅེ་ཡང་ཐོག་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷགས་སུ་ཤིང་ལས་གྲུབ་པ་དང་། བར་ཁང་རྒྱ་ནག་གི་ལྷགས་སུ་སོ་ཕག་ལས་གྲུབ་པ་དང་། ཞོལ་ཁང་པོད་ཀྱི་ལྷགས་སུ་རྩོ་ལས་གྲུབ་པ་བཅས་བཞེངས་པས་མཆོན་ཡང་བསམ་ལས་ལྷགས་གསུམ་མི་འཕྱར་རྒྱན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་སུ་གྲགས། ལྷ་ཁང་བཞེངས་པའི་རྒྱལ་ལ་《ཉང་རལ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། “དབུ་ཅེ་རིགས་གསུམ་རི་རབ་གྱི་རྒྱལ་ཏུ་བྱས། སྤྱིང་བཞི་སྤྱིང་སྤན་བརྒྱད་ཏུ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་ཤར་ཏུ་རྩམ་དག་གིས་ཁང་སྤྱིང་། མཁྱེན་རབ་འཇམ་དཔལ་སྤྱིང་། ཆང་མང་གེ་ཏུ་སྤྱིང་། ལྷ་ཏུ་བརྒྱད་འདུལ་སྤགས་པ་སྤྱིང་། ཨ་པ་ལོའི་སྤྱིང་། སྤྲ་སྤྲར་རྒྱ་གར་སྤྱིང་། ལུབ་ཏུ་མི་གཡོ་བསམ་གཏན་སྤྱིང་། རྩོ་སྤྲ་བྱང་རྒྱབ་སྤྱིང་། དགའ་ལྷན་བྱམས་པ་སྤྱིང་། བྱང་ཏུ་སྤྲ་ཆོགས་རིན་ཆེན་སྤྱིང་། མ་ཆག་པད་ཅན་གྱི་སྤྱིང་། པེ་ཏར་དཀོར་མཛོད་སྤྱིང་། ཉི་མ་ལྷ་ཁང་། ཟླ་བ་ལྷ་ཁང་། གཞན་ཡང་ཤར་ལྷོའི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གིས་བརྒྱན་པ། ལྷོ་ལུབ་ཏུ་མཆོད་རྟེན་དམར་པོ་པ་སྟོང་གིས་བརྒྱན་པ། ལུབ་བྱང་ཏུ་མཆོད་རྟེན་ནག་པོ་མཆོད་རྟེན་སྟོང་གིས་བརྒྱན་པ། བྱང་ཤར་ཏུ་མཆོད་རྟེན་ཐོན་པོ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་དྲུག་གིས་བརྒྱན་པ་བཞེངས། ལུབ་སྤྱོགས་སུ་ཡ་མཆོན་རྩུ་འཕྲུལ་སྟོན་པ་སྤྱིའི་སྤྱིང་བཞེངས། སྟོབ་དཔོན་པརྒྱའི་གཟིམ་ཁང་པརྒྱ་ལྷག་འོག་བཞེངས། ལྷར་ཀ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ། སྤྱོགས་བཞིར་ཁྲོན་ཁ་ཆེན་པོ་བཞི། མེ་བཅའ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ། རི་སྤྲ་བཞི་ལ་མཆོད་རྟེན་བཞི། སོ་བྱང་རིམ་དགུ་དང་། སོ་བྱང་སེམ་ཁང་དང་། རྒྱའི་རྩ་ཤར་ལྷ་ཁང་། སྤྱི་ལྷགས་རི་སྤྲ་བྱུང་ནག་པོ་དང་དེའི་སྤྱོགས་བཞིར་སྟོ་བཞི་ལ་མཁོན་ཁང་བཞི་དང་བཅས་པ་བཞེངས་སོ།” ཞེས་གསལ་བ་ལྷར་རོ། །དེ་ལྷར་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ནས་ནང་གི་སྤྲ་རྟེན་རྩམས་བཞེངས་པའི་གྲུབས་བྱེད་པའི་ཆོ། ལྷ་བཟོ་བས་ལྷ་རྒྱ་གར་དང་

ཀྱ་ནག་གང་གི་ལྷགས་བཅི་ཟེར་བ་དང་། མཁན་པོའི་ཞལ་ནས་སངས་རྒྱས་
 ཀྱ་གར་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་པས་ཀྱ་གར་ལྷགས་སུ་གྱིས་གསུངས། བཅོན་པོའི་ཞལ་
 ནས་བོད་ཀྱི་ལྷགས་སུ་བཅིས་ན་བོད་ནག་པོ་ལ་ཞེན་པ་རྣམས་དད་པ་སྦྱིད་རེ་
 བ་ཡིན་པས་ལྷ་བོད་ལྷགས་སུ་བྱས་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས། དེ་ནས་ལྷ་བོད་
 མིའི་གཟུགས་སུ་བཅི་བ་ལ་བོད་འབངས་རྣམས་ཆོགས་ནས་དཔེ་བྱས་པ།
 གཟུགས་བཟང་ཁྱ་སྟག་ཆབ་ལ་དཔེ་བཅིས་ཏེ་ཨ་པ་ལོའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཁ་
 སྐྱ་ཆེ་བཞེངས། ཐང་བཟང་སྟག་ལོད་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་ཡི་གེ་དྲུག་པ་གཡས་
 སུ་བྱས། མ་གསང་གོང་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་རྩ་མགིན་སྒྲིང་དུ་བྱས། ལྷ་མོའི་
 དཔེ་བྱད་མེད་མཛེས་མ་ཅོག་རྩ་བཟའ་ལྷ་བྱ་སྤྱན་ལ་དཔེ་བཅིས་ཏེ་སྒྲོལ་མ་
 གཡས་སུ་བྱས། ཅོག་རྩ་བཟའ་རུ་རྒྱུང་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་འོད་ཟེར་ཅན་མ་གཡོན་
 དུ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་《སྤྱ་བཞེད་》སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་།
 གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་བློ་ལྷུ་སྤྱོད་བཅོན་ནམ་སང་ན་ལེགས་མཛེད་ཡོན་གྱི་
 སྐབས་སུ་སྦྱིད་ཤོད་དུ་སྐར་རྒྱུང་རྩ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་།
 མངའ་བདག་གི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་འུ་ཤང་རྩ་དཔེ་མེད་བཀྲ་ཤིས་དགེ་
 འཕེལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་བཅས་ནི་སྐབས་དེའི་མཁན་ལས་དང་ལྷ་
 བོན་པོའི་ལག་རྩལ་སྒྲོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་ཅུ་མོ། །

【2】 དཀར་ཡོལ་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ། སྤྱིར་བོད་དུ་དཀར་ཡོལ་བཟོ་བའི་
 ལག་རྩལ་དེ་སྤྱར་རྒྱལ་བཅོན་པོའི་དུས་ནས་བྱུང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་གོང་དུ་བསྟན་
 ཟེན་ཞིང་། སྐབས་དེར་དཀར་ཡོལ་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་ལ་སྤྱར་ལས་ཡར་རྒྱས་
 བྱིན་པའི་རྒྱལ་ལ་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ཆེན་མོ་》ལས།
 དེའི་རྒྱུང་ལ་རྒྱུང་ནམ་འབྲུལ་རྒྱལ་དུས། །མཁན་པོའི་བཟོ་བོས་སོག་ནག་ཐང་པོ་ཆེར། །
 འཆིང་བྱའི་རྒྱ་ལ་རྩ་མོས་དཔེ་བྱས་ནས། །སྤྱི་ཕུ་ཕ་གཉིས་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུང་གསུམ་སྟོན། རབ་
 དང་འབྱིང་དཀར་ཐ་མ་སྟེ་ཤས་ཆེ། །བོད་ཡུལ་དུ་བྱས་གཙང་མཐིལ་ན་ཞོར་བྱ་ལས། །བྱུ་
 པའི་འབྲུག་རྒྱལ་གསལ་པ་དེ་རྩལ་ལོ། །འདི་ལ་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ལྟ། །སྤྱི་ལྷན་རྣམས་
 གྱིས་འདི་རྒྱུངས་ཤིག །དེ་ལ་རྒྱ་བོ་གསུམ་ཡོད་དར་ཅེ་དང་། །འདོལ་ལ་བྱང་སྤྱ་གསུམ་དུ་

གྲགས་པ་ཡིན། །དེ་རྣམས་ཐོད་དུ་བྱུང་བའི་དཀར་ཡོལ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

【3】 ལྷགས་ཟམ་བཟོ་སྒྲུབ་གྱི་ལག་ཆ་ལ། བོད་གྱི་ཡུལ་འདིར་གཏིར་དོ་
བཞུས་ནས་གསེར་དབུལ་ཟངས་ལྷགས་རྣམས་བཏོན་པའི་ལག་ཆ་ལ་དེ། ད་
པན་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྷན་པ་བྱངས་ལྷན་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་
སྤྲུགས་ལ་བ་ལྟར་དང་། ལྷགས་ཟམ་བཟོ་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་ལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
ཆེས་སྤུ་བ་ནི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅའ་རྒྱུ་པོས་པོ་
བང་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་པོའི་སྤྱ་མཁར་དང་བཅུན་མོའི་སྤྱ་མཁར་
བར་ལྷགས་ཟམ་གྱིས་སྒྲེལ་རྟེ། དེའི་འོག་ན་དར་དང་། ར་ཡབ་དང་། དྲིལ་བུ་
གཡེར་ཁའི་སྤྱ་འཁོལ་བ། རྒྱལ་པོ་ཡབ་ཡུམ་པན་ཚུན་གཤེགས་པ་སོགས་གྱི་
སྟོར་《རྒྱལ་རབས་གསལ་མེ》སོགས་སྤྲུགས་ལ་ལ། གཞན་ཡང་དུས་རབས་
འདིའི་ནང་དུ་བོད་གྱིས་འབྲི་རྒྱལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པ་དང་། ཡངས་པའི་
གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པ་བཅས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། རྒྱལ་ཐང་ཤེས་རབ་
རྒྱ་མཚོས་བྲིས་པའི་《གནའ་རབས་བོད་གྱི་ཡུན་ནན་ས་བྱལ་དུ་ལྷགས་ཟམ་
བཅུགས་པའི་སྟོར་སྟངས་བ་》 ཞེས་པའི་མཐའ་དཔྱད་དེའི་ནང་དོན་རྣམས་
མདོར་བསྡུས་སྤྲུག་བཤོད་པར། །

(1) འབྲི་ཚུའི་ལྷགས་ཟམ། འབྲི་ཚུའི་ལྷགས་ཟམ་ནི་སྤྱི་ལོ་664པའི་ཤིང་བྱེ་ལོ་
ནས་སྤྱི་ལོ་680པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོའི་བར་གྱི་རུས་སྐབས་དེར་བོད་དམག་
དབུང་ཆེན་ཡུན་ནན་དང་ཟེ་ཁོན་གྱི་ཚུགས་སུ་སླེབས་དེ་དམག་འབྲུག་བྱེད་
པའི་སྐབས་སུ་བརྒྱན་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་དེའི་མི་སེར་གྱི་རག་རྒྱན་རུ་གནའ་སྒ་
མོར་ཡུལ་འདིར་བོད་དམག་གིས་ལྷགས་ཟམ་འཕངས་པ། ལྷགས་ཟམ་སྲུང་
མཁན་གྱི་དམག་མི་དེ་ཆོས་དོ་རྣམ་མ་བྱས་ནས་རི་ལ་རྒྱོན་པ་སོང་ཡུལ་མཆོན་
མོར་དག་པོ་ཡོང་ནས་བོད་དམག་ལ་ཕམ་ཁ་བྱིན་ཅིས་བཤད་སྟོལ་འདུག མི་
རབས་ནས་མི་རབས་བར་བརྒྱད་པའི་བཤད་སྟོལ་དེ་ནི། 《ཐང་ཡིག་རྟོང་མ་》
ཡི་ནང་རུ་བོད་དམག་གིས་གཤེགས་མེད་པའི་སྐབས་དང་བརྒྱན་ནས་འབྲི་ཚུ་
ཁ་རུ་བོད་དམག་བཅོམ་ཞེས་པ་དེ་གཞིས་དོན་གཅིག་རུ་རྣམ་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་

670པའི་ལྷགས་རྩ་ལོ་ཡས་མས་ཀྱི་རུས་སུ་དེར་གི་འབའ་ལྷང་ (维西) དང་།
ས་ཐམ། (丽江) ཅན་ཁྲོན་ (剑川) བཅས་ཀྱི་ལྷགས་ཐམས་ཅད་བོད་དམག་
གིས་བཟུང་བར་མ་ཟད། ལྷ་འཕེལ་གྱི་འབྲི་རྒྱུ་ཁ་ནི་དམག་འབྲུག་གི་ཐབས་
རྒྱས་འགོད་ལུལ་གཙུག་པོ་ཡིན་པ་དང་། ལུན་ནན་དང་སི་ཁྲོན་ལྷགས་སུ་ཕར་
ཚློལ་བྱེད་པའི་དམག་མི་གཏོང་ལེན་བྱེད་སའི་ཉེ་གནས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། བོད་
དམག་གིས་འབྲི་རྒྱུ་འོག་རུ་ལྷགས་ཟམ་གཟུགས་རྒྱ་དེ་ནི་ད་ཅང་དཔོན་གལ་
ཆེ་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་680པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ལྷ་འཕེལ་ས་ཁུལ་
རུ་བོད་ཀྱིས་འབྲི་རྒྱུ་དམག་སྐར་ཞེས་པ་བཅུགས་ཤིང་འབྲི་རྒྱུ་ལ་ལྷགས་ཟམ་
བཅུགས། ལུལ་འདི་ནི་ས་མདོ་ཁ་དང་། འགག་བཅའ་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་
ཟད། ཁྲོན་ཞེས་ (川) དང་། ཉིན་ཞེས་ (滇西) ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་ས་ཁུལ་རུ་
ཕར་ཚློལ་བྱེད་པའི་དམག་མི་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱེད་བདེ་བ་དང་། གལལ་
སར་ཡོ་བྱད་སྤྱེལ་བདེ་བའི་ཆེད་རུ་ཡིན་སྟབས། འབྲི་རྒྱུ་འོག་གི་ལྷགས་
ཟམ་དེ་འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་སྟོག་ཙ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པས། འབྲི་རྒྱུ་ལྷགས་
ཟམ་བཅུགས་པའི་ལོ་ཆོགས་དེ་མ་མཐའ་ཡང་སྤྱི་ལོ་680པ་ལས་སྤྱི་ཐབས་མེད་
པ་ཞིག་རེད། ཟམ་པ་དེ་ནི་དེར་རུས་ས་ཐམ་རྫོང་གི་ཐུ་ཁྲིན་རྒྱས་ (丽江市
塔城区) ཡོད་སའི་བྱང་ལྷགས་འབྲི་རྒྱུ་ཁའི་ས་ཆ་དེ་ཡིན། 《ཡོན་རྒྱལ་རབས་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ལྷགས་ཟམ་ནི་ཀུན་ལྷན་གྱི་བྱང་ལྷགས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ལུལ་
དེར་ཁྲོང་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ལྷགས་ཟམ་ཁྲོང་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་བོད་དམག་གིས་
ལྷགས་ཟམ་ཅེ་དོག་ཅེས་པའི་དམག་སྐར་ཞིག་བཅུགས་ཡོད་ཅིང་། ལྷགས་
ཟམ་དེ་ནི་འཇར་རྩེ་ཡི་ཐུང་ཁུན་གྱིས་བོད་ལ་ངོ་ལོག་བྱེད་སྐབས་གཏོར་བས།
དེ་ནས་བཟུང་ལྷགས་ཟམ་མེད་པར་གྱུར་ཀྱང་། ཟམ་ཤུལ་ད་རུང་ལུས་
འབྲུག་ཅེས་དང་། ཡང་《ཉིན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཀུན་ལྷན་གྱི་བྱང་ལྷགས་སུ་
ལེ་དབར་སུམ་རུ་ཅམ་གྱི་ས་ལྷགས་ན་འབྲི་རྒྱུ་ལྷགས་ཟམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་
ཟམ་ཤུལ་རུ་ཟམ་སྒྲེ་རྫོང་ཁུང་ཐུག་ཉེ་ལྷགས་ཐག་བཅུགས་པའི་རྩེས་ཤུལ་ད་
ལྷའང་ཡོད་པར་མ་ཟད། དགུན་རུས་རྒྱ་རྒྱུང་ས་པའི་རུས་སུ་རྒྱུ་ནང་རུ་

ལྷགས་ཐག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཅེས་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་ཐང་ཤེས་རབ་རྒྱ་
 མཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུལ་དེར་ལྷགས་ཟམ་གྱི་ཤུལ་ཡོད་པ་མཐོང་འདུག །

(2) ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ། ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་
 བོད་རྒྱ་དམག་འབྲུག་སྐབས་སུ་བོད་དམག་འཛུགས་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ་འཛུགས་
 ཏེ་ལིའི་མཚོ་ཁར་ས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་བརྒྱལ་བའི་ཆེད་
 ཏུ་བཅུགས་ཤིང་། འཛུགས་ཡུལ་དུ་བོད་རྒྱ་དམག་འབྲུག་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་
 བོད་《ཀུན་སྐྱོང་གསལ་མའི་བོད་སྐྱོར་》ལས། ཡུང་ཁྲང་བྱི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
 689ལོར་སྐར་བོད་ཀྱི་མངའ་འོག་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་པ་ཉེར་ལྔ་རོ་ལོག་བྱས་
 སྐབས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་ཏུ་འདྲིན་གནང་སྟེ་
 གཡུལ་འགྱུར་བྱས་སོ། །ཞེས་དང་། 《ཐང་ཡིག་གསར་མའི་བོད་སྐྱོར་》ལས།
 ཁྲང་ཡན་བྱི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ། སྟེ་ལོ་703པའི་ལོར་བོད་དམག་གིས་ས་ཆ་དེ་
 སྐབས། དེའི་རྗེས་འཛུགས་ཡུལ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། རྒྱ་དཀར་ལ་ཁུལ་
 བཀོད། རྒྱ་ནག་གྱང་མགོ་འབྲུལ་ཁུལ་པ་རེད། ཅེས་གསལ་བ་དང་།
 《དུན་ཉོང་གཏེར་ཡིག་》ལས། འདུས་སྐྱོང་མང་རྗེའི་བྱི་ལོ་བཅུངས་པའི་
 སྐབས་སུ། ཡོས་བྱའི་ལོ་ལ། བཅན་པོ་དབྱར་སྤིང་གི་ལོ་ལ་གཤམ་ན་བཞུགས།
 དཔུན་བཅན་པོ་འཛུགས་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ། འཛུགས་པའི་ཅེས་འཁོད་པ་ནི་སྟེ་
 ལོ་703པའི་རྒྱ་ལོ་ལོ་ལོ། 《ཐང་ཡིག་གསར་མའི་གྱང་ཚུང་གི་རྣམ་ཐར་》
 ལས། ཅན་ལོང་བྱི་ལོ་དང་པོའི་རྒྱ་བ་དུག་པ་སྟེ་སྟེ་ལོ་707ལོར་ཐང་ཅི་ཀྱེན་
 ཀྱིས་ཡའོ་ཤེས་ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་བྱས་ནས། བོད་དམག་དང་ཡའོ་ཤེན་
 མཐའ་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་རྣམས་པམ་པར་བྱས། ཐང་ཅི་ཀྱེན་གྱིས་ཡའོ་ཤེས་
 ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་བྱས་ནས་དམག་དྲངས་ཏེ། བོད་དང་གཡུལ་འགྱུར་
 པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱིས་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་བརྒྱུད་དེ་ཏེ་ལིའི་མཚོ་ཁར་
 བཅོད་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཟམ་དང་། ཆགས་ར་རྣམས་གཏོར་ནས། ཟམ་པའི་
 ལྷགས་ཐག་རྣམས་བཞུས་ཤིང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྟགས་སུ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་
 ཞིག་བརྒྱངས་ཏེ་ཏེན་བྱིའི་ཡུལ་དུ་བཅུགས་སོ། །ཞེས་སོགས་གོང་གསལ་གྱི་

ཡིག་རྒྱུ་ཁག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། བོད་ཀྱིས་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ཐོག་ཏུ་
ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པའི་རུས་ནི་སྤྱི་ལོ་703པའི་ཆུ་ཡོས་ལོ་ནས་707པའི་མེ་
ལྷག་ལོའི་བར་གྱི་ལོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལྷགས་ཟམ་གཏོར་བའི་
རུས་ནི་《ཐང་ཡིག་གསར་མའི་གྲང་ཚུང་གི་རྣམ་ཐར་》ལས། ལྷགས་ཟམ་
གཏོར་བའི་ལོ་ནི་ཐའེ་ཅིའི་བྲི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་712པའི་ལོ་ཡིན་པ་འཁོད་
འདུག་ཅིང་། 《ཏིན་གྱི་གདུང་རབས་》ནང་དུ་ལྷགས་ཟམ་གཏོར་བའི་ལོ་ཆོགས་
སྤྱི་ལོ་707པའི་ལོ་དང་། 712པའི་ལོ་ཡིན་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཁོད་འདུག །

བོད་ཀྱིས་བཅུགས་པའི་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་གྱི་རྗེས་ཤུལ་དེ་
དེང་སང་གང་དུ་ཡོད་ཅི་ན། 《ཡུན་ནན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་》ལས། ཐང་ཅིའུ་ཀྱིན་
ཀྱིས་ཨེ་ཏ་(洱海)མཚོ་མཐུག་ནས་བལྟས་ཆོ། བོད་དམག་གིས་རུབ་ཚྭ་གསུགས་སུ་
ཆགས་ར་བཅིགས་ཤིང་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་ཏེ་རི་བོ་
ཏིན་ཆང་(点苍)བརྒྱལ་གྲབས་ཡོད་པ་མཐོང་ཞིས་དང་། 《ཡུན་ནན་སན་
ཡིའི་མི་རིགས་བརྒྱན་རིས་》ལས། (云南三迤百蛮图)ཨེ་ཏེའི་མཚོ་ལ་ཡེ་
ཡུས་(叶榆)ཆུ་བོ་དང་། ཀལ་ཁན་ཡང་རུབ་གྱི་ཨེ་ཏ་(洱海)མཚོ་ཡང་
ཟེར། ཞིང་གི་ཆད་ལ་ལེ་དབར་ཉི་ཤུ་དང་། འིང་གི་ཆད་ལ་ལེ་དབར་བརྒྱ་
ལྷག་ཅན། ལམ་ཆང་(浪穹)ཡུལ་གྱི་པ་ཀྱས་རི་བོ་ནས། ཏིང་ཁོན་(邛
川)བརྒྱད་དེ་རྫོང་སྒྲིའི་ནང་དུ་འབབ། ཆུ་ཐན་བཅོ་བརྒྱད་འདུས་པའི་
གཙང་པོ་དེ། རི་བོ་ཆང་ཏུན་(苍山)མཐུག་ནས་རུབ་ཚྭ་གསུགས་སུ་ཡོངས་སུ་
སྒྲེར་ཞིང་ཡངས་པའི་གཙང་པོ་དང་། ལྷན་ཅིག་རྩ་རྒྱུ་རིང་མའི་ནང་དུ་
འདྲེས། ཁྲོང་གི་ལྷོ་དུ་འགག་སྒོ་འག་མ་དང་། བྱང་གི་ཚྭ་གསུགས་སུ་འགག་སྒོ་
གོང་མ་སྟེ། འབྲུག་མཐུག་འགག་དང་འབྲུག་མགོ་འགག་གྲང་ཟེར། ལྷོ་བྱང་
འགག་གཉིས་རང་བྱུང་རྫོང་དུ་གྲུབ། །

ཅེས་པའི་གོང་གསལ་གྱི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལ་བརྟགས་ན། ཨེ་ཏ་མཚོ་
མཐུག་ནི་ཐང་ཅི་ཀྱིན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ལྷགས་ཟམ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཡང་དེ་ཡིན།
རི་བོ་ཏིན་ཆང་ཞེས་པ་དེང་སང་རི་བོ་ཆང་ཏུན་སྟེ། ཨེ་ཏེ་མཚོའི་རུབ་ཚྭ་གསུགས་

དང་འགག་སྒྲོ་གོང་འོག་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡོད་པ་འདི་ཡིན། ཡངས་པའི་
 གཙང་པོ་ནི་རི་བོ་ཚང་བྱན་ལྷན་སྒྲུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཏ་ལིའི་གྲོང་པ་ནི་
 ཞེ་ཉེའི་མཆོ་དང་རི་བོ་ཚང་བྱན་བར་ན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཏ་ལིའི་གྲོང་གི་
 ཤར་སྒྲུགས་སུ་ཞེ་ཉེའི་མཆོ་དང་། ལྷོ་བྱང་གཉིས་སུ་རང་བྱུང་གི་འགག་དོག་
 པས། བོད་དམག་གིས་འགག་སྒྲོ་གཉིས་གཡོལ་བྱིར། ཡངས་པའི་གཙང་པོ་
 ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་ནས་རི་བོ་ཚང་བྱན་བརྒྱུད་དེ། ཏ་ལིའི་གྲོང་ལ་དཔུང་
 འཇུག་བྱས། དེས་ན་ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་གྱིས་རྗེས་ཤུལ་དེ་ཞེ་
 ཉེའི་མཆུག་སྒྲེ་འགག་སྒྲོ་འོག་མའི་(下关) ཉེ་འཁོར་ཞིག་སྟེ། དེང་སང་
 ལྷགས་བཟུ་(炼铁) དང་། སན་པོ་(平坡) བར་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན་དགོས།
 དེང་སང་ཡངས་པའི་རྫོང་(漾濞县) གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་གཙང་པོའི་སྟེང་དུ།
 རུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པའི་ནང་དུ་བཅུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ།
 སལ་ཆེར་བོད་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པའི་ཤུལ་དེར་བཅུགས་ཡོད་པ་འདྲ།
 མ་གཞི་བོད་དམག་གིས་བཅུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་དང་། དམག་མཁར་རྣམས་
 བློ། ཐང་ཅི་ཀྱོན་གྱིས་རྩ་བ་ཤུལ་མེད་དུ་གཏོར་ནས་མི་རབས་མང་པོས་བར་
 རྒྱ་ཆོད་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་གསལ་པོར་མ་འཁོད་པའི་སྤྲེའ་
 ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་གྱི་རྗེས་ཤུལ་དེ་སྒྲུགས་ཅམ་ཞིག་ལས། འདི་རེད་ཅེས་ཁ་ཆོན་
 གཙོད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད། །

བཞི། གསོ་བ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིང་།

བསྟན་པ་སྤྲོད་རྒྱལ་གྱི་གསོ་རིག་བསྟོ་སྒྲིང་སྒྲིང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ས་གྲང་
ལོར། སྤྱི་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྒྲིང་བཅན་སྐམ་པོས་བོད་ཡུལ་དབང་
བསྐྱར་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་གས་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་འབྲེལ་བྱས་ཤིང་། རུས་
མཚུངས་སུ་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། ༡༥ ཟླ་གི་ཡུལ་ནས་སྐྱོན་པ་མང་པོ་བོས་ཏེ།
ཡུལ་དེ་དག་གི་སྐྱོན་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཁ་ཤས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ་དང་། དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཅོས་ཡང་འགའ་ཞིག་བཅུམས་འགོ་འཁྱགས་ཡོད་པའི་
ཚུལ་ཤིས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་ལས། སྒྲིང་བཅན་རུས་སུ་ཡུགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་གཞུང་།

ཞག་ཆོས་རིང་ལ་རྒྱ་བཟའི་ཡུགས་རྣམས་དང་། །སྤྱི་ཤར་བེ་རི་སོགས་ཀྱི་
བསྐྱར་བཅུམས་མང་། །མཁས་མང་བསྟོས་པའི་སོ་མ་ར་ཇ་བྱང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲིང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྤྱི་རིང་ལ་ཡུགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་
པ་ནི། རྒྱ་གར་ནས་རྩ་ར་རྩ་ཇ། རྒྱ་ནག་ནས་རྩ་ལང་རྩ་དང་། ༡༥ ཟླ་གི་ནས་ག་ལེ་
རུས་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱོན་པ་གསུམ་སྐྱོན་དངས། རྒྱ་གར་གྱི་སྐྱོན་གཞུང་འབྲུ་ཤག་
མ་བྱ་ཆེ་ཆུང་། རྒྱ་ནག་གི་སྐྱོན་གཞུང་རྒྱ་དབྱེད་ཐོར་བྱ། ༡༥ ཟླ་གི་སྐྱོན་གཞུང་
མགོ་སྐྱོན་བསྐྱས་པ་རྣམས་དང་། དེ་པོ། མ་བྱ། བེ་ཙོ་གསུམ་གསུམ་གྱི་དབྱེད་
རྣམས་དོན་འགྱུར་བྱས་ཤིང་དབྱེད་གཞི་གཟུང་ནས། 《ཡུགས་ཆེན་གསུམ་གྱི་
གཞུང་མི་འཛིགས་པའི་མཚོན་ཆ་》 ཞེས་པའི་བོད་སྐྱོན་གྱི་གཞུང་ཞིག་བཅུམས་
པ་གསུངས་ཀྱང་དེར་རུས་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་མ་གྱུར། །

༡༥ ཟླ་གི་སྐྱོན་པ་ག་ལེ་རུས་ཁབ་བཞེས་ནས་བོད་རུ་བཞུགས་པའི་སྐྱོན་
བརྒྱད་ལ་འཛོ་རོ་ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་སྐྱོན་པའི་རིགས་བརྒྱད་བྱང་ཞེས་གསུངས།
འདྲིའི་བརྒྱད་པ་ལས་སྐྱོན་པ་བེ་རི་བྱང་བར་བཤད་པ་ནི་ནོར་འབྲུལ་ཡིན་
ཞེས་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀྱན་བྱབ་ཀྱི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསུངས། ག་ལེ་
ནོར་གྱིས་བོད་ཀྱི་བྱིམ་ཆང་པལ་པའི་བྱ་སྤྱག་རྣམས། གསོ་བ་རིག་པ་སྒྲིང་
མཁན་གྱི་སྒྲོབ་མ་གསོ་བསྐྱུངས་བྱས་ཡོད་པའི་སྒྲིང་། འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ལོ་
ཆོས་འབྱུང་ལས། “རིགས་ངན་པ་རྒྱལ། །འཇང་། རྟེན་སྤྱོད་ཆོངས། ཞེས་པ་

བཞི་ལྷན་སྤྱད་བསྐྱབས་ནས། རིགས་བཟང་ངན་མེད་པར་འཛོམས་ཤིག་ཅིས་
 བསྐྱོས་ནས་འཛོམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་པའི་མིང་བཏགས། བྱ་དགའ་ལ་གཅིགས་ཆེན་པོ་
 དག་དང་གཅིགས་སྤྱད་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་གནང་ཞེས་ཟེར།” མེས་ཨག་
 ཚོམ་སྐབས་ཀྱི་གསོ་རིགས་བཀོ་སྤྱོད་སྐོར་ནི། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། ཨག་
 ཚོམ་རིང་ལ་རྒྱ་བཟའི་ལུགས་རྣམས་དང་། །སྤྱ་ཤང་བི་རི་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་
 བཅུམས་མང་། །མཁས་མང་བཀོས་པའི་སོ་མ་རྒྱ་རྒྱ་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 རོན་ནི། མེས་ཨག་ཚོམ་ཀྱི་དུས་རྒྱུ་མོ་བཟའ་ཀྱི་མ་ཤིང་ཀོང་རྩོས་ཁྱེར་བའི་
 ལྷན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས། སྤྱ་ཤང་མ་རྒྱ་ཀྱི་འདའ་དང་། བོད་ཀྱི་ལྷ་
 རྩེ་བྱུང་པོ་ཅི་ཅི་དང་། བྱུང་པོ་དོ་ཚུགས། རྒྱ་སྤྱག་གར་མཁན། ཅོག་ལ་སྟོན་
 འབར་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར། ཁྱོམ་ཀྱི་ཡུལ་ནས་བི་ཆེ་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏ་བྱ་བའི་ལྷན་
 པ་མཁས་པ་བཀུག་ནས་ལྷ་རྩེར་བཀུར། བི་རིས་ལྷན་དབྱུང་ཀྱི་གཞུང་རྒྱས་
 འབྱིང་བསྐྱུས་ཞེས་པ་བཅུམས། དེའང་གཞུང་རྒྱས་པ། མ་གསུམ་བྱ་བཅུ་བཞི།
 ལྷན་མང་མིན་པའི་གསང་བའི་བྱ་བཞི་སྟེ་རྒྱས་པའི་སྐོར་དང་། བེ་བུམ་སྤྱག་པོ།
 ཏི་ཀ་ཡང་ཏིག་སྟེ་འབྱིང་པོ། བསྐྱུས་པ་ཡི་གེ་དམར་རྒྱུང་སོགས་བཅུམས།
 གཞན་ཡང་ཚོམ་རྒྱུད་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བར་གྲགས་ཤིང་དེའི་བྱ་བརྒྱུད་ལ་བི་
 རི་ཞེས་པའི་ལྷན་པ་རྣམས་བྱུང་། སྤྱ་ཤང་དང་། བྱུང་པོ། བི་རི་སོགས་མཁས་
 པ་མང་པོ་བཀོས་ནས། གསོ་དབྱུང་གསར་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་རོན་སྟེང་པོར་
 སྤངས་པ་ 《སོ་མ་རྒྱ་རྒྱ་》 རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཆེན་བཅུམས་
 འདི་ལྷ་སྤྱད་ཀྱི་མཛེད་པ་རྒྱ་གར་ནས་བསྐྱར་བར་འདོད་པ་དང་། འཇམ་
 དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་རྒྱ་ནག་ནས་བསྐྱར་བར་འདོད་པ་དག་སྤངས་ཡང་།
 རོན་དུ་ཤོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་གཅིས་སྤྱགས་ཀྱི་ལྷན་
 པ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅུམས་པ་འབེ་སོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱུང་ཀྱིས་གསུངས།
 ཁྱོམ་ཀྱི་ཡུལ་ནས་ལྷན་པ་བི་རི་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏ་ཟེར་བ་གདན་དུངས།
 དེས་གསོ་རིག་གི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་མཛེད་པ་རྣམས་སྤྱགས་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་པ་
 ཟ་འོག་གི་སྟོམ་བྱུར་བཞུགས་པ་ལ་ 《སྤྱ་དབྱུང་ཀྱི་གཞུང་འཛོམས་པའི་མདོ་》 ཞེས་

བཅུམས། དཔེ་ཆ་འདིའི་མིང་གཞན་ལ་བྱང་ཁོག་དམར་བྱང་གསང་བའི་སྒྲིན་
མེ་ཟེར། སྐབས་དེར་བྱང་བའི་གསོ་རིག་གི་དཔེ་ཆ་བཅུ་ལྔ་མང་པོ་ཞིག་བྱང་
ཡོད་པའི་ནང་ནས་ད་ལྟ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནི་འདི་ཁོ་ན་ལོ། བི་ཇི་ཞེས་པ་སྐྱམ་
གྱི་སྐད་རྩ་བྱང་ཡིག་ལ་བི་ཤེས་ཆེ་ཟེར་བ་པོད་སྐད་རྩ་བྱར་ཆགས་ནས་བི་ཇི་
ཟེར་ཞེས་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་གྱི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསུངས། །

བི་ཇིའི་སྒྲོབ་བརྒྱད། བི་ཇི་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཉ་འེ་སྒྲོབ་རྒྱུད་ལས་ཞང་དང་སྟོང་
དང་བྱང་ཏི་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པ་མང་རྩ་བྱང་། དེ་གསུམ་གྱིས་མདོ་ཁམས་གྱི་
སོ་ཁ་ལོ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་བྱ་དགའ་ལ་རྒྱལ་པོས་རྒྱུད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་། རྩ་
བཙོས་མ་བྱ་བཅུ་བརྒྱན། སོགས་རྒྱུ་འབྱིང་བསྐྱེད་གསུམ་ཡི་གི་དམར་རྒྱང་
དང་བཙས་པ་གནང་ནས། རྒྱུད་ནས་རྒྱུད་གྱི་སྒྲ་སྒྲན་རྩ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་
དམག་ནས་ཀྱང་བཏོན་ཅིས་གྲགས། ཁ་ཅིག་གིས། སྟོང་གཞེར་མེས་པོ་ལ་མགོ་
དབྱེད། བྱང་ཏི་རྒྱལ་ཉེ་ཁར་བྱ་ལ་བྱང་ཁོག་ ཞང་ལྟ་མོ་གཟི་ལ་ཡན་ལག་གི་
བཙོས་གནང་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

བྱི་སྟོང་ལྡེའུ་བཙན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་པའི་སྐུ་གསུམ་དང་སྒྲ་སྒྲན་ནམ་ལྟ་ཞེས་
པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། བྱི་སྟོང་རྩ་བ་ན་རྒྱལ་པའི་སྐུ་གསུམ་གཞུང་། །
ལུ་སྟེ་ཁ་མེར་རྒྱལ་སྒྲོན་དམངས་གསུམ་དང་། རྒྱ་ཞང་ཉོར་པོད་འ་ཞའི་མཁས་
གཞུང་བཙུགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་བྱི་སྟོང་ལྡེའུ་བཙན་
གྱིས་རྒྱལ་སྲིད་ཐོག་མར་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་སྒྲན་པ་རྩམ་རྩ་ཇོ་
དང་། རྒྱ་ནག་ནས་མ་རུ་ཀྱིན་ད་བྱང་སྟེ། ཁོ་མ་གྱི་ཡུལ་ནས་བི་ཇི་ཅན་པ་ཤི་ལ་
ཉ་དང་གསུམ་གདན་དྲངས་པ་ལ་རྒྱལ་པའི་སྐུ་གསུམ་རྩ་གྲགས། དེ་གསུམ་
བཤོས་ནས་རྒྱལ་ཁམས་གསུམ་པོའི་ཡུགས་དང་བསྐྱར་པའི་ «སྒྲན་དབྱེད་གྱི་
བསྐྱར་བཙོས་རིན་ཆེན་སྐྱེད་པའི་སྟོར་» ཞེས་བྱ་བ་བཅུམས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་
སྤུལ། དེ་ནས་བི་ཇི་ཅན་པ་ཤི་ལ་ཉ་རང་ཡུལ་རྩ་འབྱོན་ཁར་རང་གི་སྐུ་ལ་
གདམས་པ་བེ་བུམ་ནག་པོའི་སྟོར་འཇལ་ཆོད་དང་བཙས་པ་དང་། ཅ་ར་གས་
མཇོད་ཟེར་བའི་དྲང་སྟོང་སྟོང་རྒྱུད་མགོ་བྱང་ཁོག་ཡན་ལག་གི་སྒྲ་བྱིད་སྟོར་

གསུམ་དང་། མགོ་བྱང་ཁོག་ཡན་ལག་འཁོར་བྱ་དང་བཅས་པའི་བཅོས་ཐབས་
བེ་ཇིའི་པོ་ཏི་ཁ་སེར་དུ་གྲགས་པ་རྣམས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐུལ་བས། སྤེལ་ལ་《རྒྱལ་
པོའི་སྤྱི་ཡིག་འོད་འབར་》 རུ་གྲགས། ཅན་པ་ཤི་ལ་ཏ་འདི་བྲི་སྲོང་གི་སྐབས་
སྤྱི་ཡིན་པ་ཐང་ཡིག་དུ་འང་ཡོད་དོ། །

རྒྱལ་ཁམས་ལྷའི་མཁས་པ། བྲི་སྲོང་ལྷེ་བཅན་གྱི་སྐབས་སྤྱི་བྱང་ངེས་པའི་
ཏ་དབྱུང་མེ་ལོང་སྒོར་གསུམ་གྱི་ལྷན་དོན་ལས། རྒྱལ་པོའི་ཆེབས་པ་ཤིན་ཏུ་
ཐུགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ནད་ཀྱིས་ཟིན་ཏེ་སྤེལ་ཆེབས་ཀྱི་དབྱུང་ལ་མཁས་རྒྱ་
ཆོལ་ལ་སྤེལ་སྤྱན་སྤར་བྲིད་ཤོག་གསུངས་ནས། རྒྱ་ཡི་གུ་གུ་ཟེ་ཤོ། ཞང་ཞུང་གི་
ཁུ་ལོད་ལུ་ཁན། ཏོར་གྱི་གུ་ཡན་བྲི་གཟིགས། བོད་ཀྱི་ཅོག་རོ་མང་པོ་ཇོ། འ་
ཞའི་ཐ་ན་རྒྱ་སྤེལ་དེ་ལྷ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། ཏའི་ནད་རྒྱུན་སོགས་ངོས་བརྒྱུད་རེ་
མཛད། ཡང་། རྒྱ་གུ་གུ་སེ་ཏེས་གི་མེ་བཅས་བཅོས། ཏོར་གྱི་ཐུ་གན་བྲི་གཟིགས་
ཀྱིས་ནི་གཏར་ཁས་བཅོས། ཞང་ཞུང་ཁུ་ལོད་ཐུ་ཡན་དང་། བོད་ཀྱི་ཅོག་རོ་
མང་ཇོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། སྤེལ་དང་གཏར་བསྐྱེགས་ཀྱིས་བཅོས། འ་ཞའི་ཐ་ན་རྒྱ་
སྤེལ་ནི་གནས་ཐམས་ཅད་དང་བྱུང་པར་མེ་བཅས་བཅོས་སོ། ཞེས་འབྱུང་བ་
དག་ལས། རྒྱལ་ཁམས་ལྷ་ནས་མཁས་རྒྱ་ཆོགས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་པའི་མང་
ཆོག་གི་དགུ་ལ་སྤྱི་ཏོལ་ཅན་འགས་གྲངས་ཀྱི་དགུར་འབྱུ་གཉེར་ནས་སྤྱི་དང་གྱི་
སྐབས་སྤྱི་དབྱུང་གཅོང་ན་མཁས་པ་མི་དགུ་བྱུང་བ་རྣ་ལམ་དུ་ཐོས་ཏེ་སྐབས་
དེར་མཁས་པ་མི་དགུའི་ཐ་སྤྱད་རྒྱུན་ཆོག་པལ་ཀ་བསྐྱེགས་བྱས་པར་ཁོ་ནར་
སྤྱང་ཞིང་། པལ་ཆེར་ནི་མཁས་པ་མི་དགུས་མཛད་པར་བཏགས་པའི་བརྒྱས་
མ་ཁོ་ནར་སྤྱང་ཞེས་འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ཆོས་འབྱུང་ན་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་པོ་
བྲི་སྲོང་ལྟུ་བཅན་སྐབས་སྤྱི་སྤྱོད་དཔོན་བེ་རོ་ལྷ་ནས། བོན་གྱི་སྤེལ་ཅིས་གྱི་
གཞུང་རྣམས་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱར་ནས་
རྒྱལ་པོའི་སྤེལ་རྣམས་ལ་གདམས་རྩལ་གྱི་སྒོར་《ཤེས་བྱ་གུན་བྱུང་》 ལས།
བེ་རོས་ཅིས་སྤེལ་བསྐྱར་སོགས་གཏེར་མའི་སྤྱོད། འཛོ་རོ་བེ་ཇི་མཐའ་བཞི་སྤེལ་
སྤེལ་བརྒྱུད། ། “ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཆོས་བོན་ཅིས་སྤེལ་འདྲེས་མར་བསྐྱར་རོ་

ཞེས་སོགས་གཏེར་མ་ཁ་ཅིག་གི་ཆོགས་སྒྲོས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ནས། བརྟག་
པར་སྤྲ་བའི་བོད་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་བེ་རོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱ་གཞུང་ཏུ་བབྱུང་བ་
སོགས་ནི་དཔྱད་ལྡན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ཟིན་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་
བོད་སྤྲ་མཁས་པ་མི་དགུ་ཞེས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བར་འཆད་པའང་
ཤིན་ཏུ་ཞོར་ཏེ་དེ་དག་པལ་ཆེར་བསྟན་པ་མྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ།
གོང་སྤྲོས་འཛོལ་བའི་མཐའ་བཞི་གསུམ་པོ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་སྤྲ་སྤྲོན་ཡིན་ལ་
དེ་དག་བརྒྱད་པ་མ་འབྲལ་བ་ཡིན་ནོ།” ཞེས་གསུངས། གོང་གསལ་གོང་སྤྲོས་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་གསལ་བཤད་འདི་ཡིས་གནད་དོན་གལ་ཆེན་གསུམ་
གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་དེ།

༡ བེ་རོས་བོན་གྱི་ཆོས་སྤྲོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཆོས་བོན་འདྲེས་མའི་རྣམ་པར་
བསྐྱར་བ་དེ། ཁ་ཅིག་གིས་བེ་རོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱ་གཞུང་ཡིན་པ་སྒྲོགས་ཡོད་
ཀྱང་། དེ་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ཟིན། ཞེས་གསུངས་པ་
རེད། འོན་ཀྱང་འདི་སུས་བོན་གཞུང་རྒྱ་གཞུང་ཏུ་བརྒྱས་པ་དང་། དེ་ལ་སུས་
དགག་པ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེས་པར་འདུག་པས་ང་ཆོས་རིམ་བཞིན་
བཅད་གཅད་འོས། ཅ་བ་བོན་ལ་ཐུག་པའི་འབྱུང་ཆོས་དང་། གསོ་བ་རིག་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཁག་གཅིག་ ཁང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་དཀར་ནག་རང་གི་
ཡུལ་ལ་མེད་པའི་རིག་གནས་ཡིན་ཡང་། མཐུག་བྱང་ཏུ་རྒྱ་དཀར་ནས་བསྐྱར་
བ་ཡིན་ཚུལ་གྲིས་ཡོད་པ་འདི་དག་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་རྟ་ཡི་མགོ་ལ་གཡག་རྩ་
བཅུགས་པ་དང་མཚུངས་སོ། །

༢ རྟེན་མིན་སྤྲོན་གྱི་ཁོག་འབྲུབས་སུ་གཡུ་ཐོག་རྟིང་མའི་《རྣམ་ཐར་བཀའ་རྒྱ་
མའི་》ལུང་དྲངས་ནས། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ཕྱེུ་བཅོན་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་སྤྲ་
མཁས་པ་མི་དགུ་བྱུང་བེར་བ་ནི་ཞོར་འབྲལ་རེད། ཅེས་གསུངས། དེའི་རྒྱ་
མཆོན་འོག་ཏུ་འབེ་ལོའི་གསོ་རིག་ཁོག་འབྲུབས་ལས། སྐབས་འདིར་མི་དབང་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་སྤྲ་རབས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། བོད་འབངས་ཀྱི་བྱིས་
པ་སློ་རྩོ་བ་དགུ་ལ་གསོ་བ་རིག་པ་སློབ་ཏུ་བཅུག་པས་སྟོད་ན་ཆེར་རྗེ་ཞིག་པོ།

ལྷག་པ་ཆོས་བཟང་། བི་ཇི་ལེགས་མགོན་གསུམ། བར་ན་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ།
 མི་ཉག་རོང་། བྱང་ཏི་རྒྱལ་བཟང་གསུམ། སྤང་ན་གཉའ་པ་ཆོས་བཟང་།
 མཐའ་བཞི་དར་པོ། རྟོང་པ་གྲགས་རྒྱལ་ཏེ་བོད་སྤྱན་མཁས་པ་མི་དགུར་
 གྲགས་པ་བྱུང་། ཞེས་བཤད་པ་ནི་སྤྱགས་ཞེན་གྱི་མཁས་པ་འི་གཏམ་བྱང་རྒྱ་
 གསོད་པ་ལས་མ་འདས་ཏེ། མིང་དེ་སྤང་རྒྱ་གྲགས་པ་པལ་ཆེ་བ་ཕྱི་དར་གྱི་
 སྤྱབས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། བྱང་པར་ཆེར་རྒྱུ་ལོ་ནི་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་
 གི་སློབ་རྒྱུད་དང་། བྱང་ཏི་རྒྱལ་བཟང་སྤྱགས་ནི་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་
 མགོན་པའི་སློབ་རྒྱུད་སློར་འོག་ནས་འཆད་འགྱུར་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
 བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ། གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ནི་རྒྱལ་ཕྱིས་གསར་རྟེན་གཉིས་
 ཡོད་ཟེར་རྟེན་མའི་རྣམ་ཐར་ཐོལ་མ་ཞིག་སྤང་བས་འབྱུང་པ་ལ་ནི་བྱགས་
 མེད་མོད། འོན་ཀྱང་རྟེན་མའི་རྣམ་ཐར་དེ་བྱང་གཞི་མེད་པའི་བྱང་ཆོས་རྒྱན་
 བསྐྱེགས་ལ་རིག་པས་དབྱུང་བཟོད་པའི་ཆོག་དོན་ག་ལ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་ཉིད་
 ཀྱིས་ཀྱང་དབྱུང་པའི་ཆོ་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་དེ་གསུང་རབས་སྤྱི་དང་མི་མཐུན།
 ཚ་རྒྱུད་དང་འགལ། ཐོན་པོའི་ཟེར་སྒྲིམ། རིག་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལས་
 ཡིད་བརྟེན་རྒྱ་རྒྱུང་བ་དཀའ་ནའང་ཞེས། སྤྱགས་ཀྱི་ཡིད་མ་ཆོས་བཞིན་རྒྱ་
 བཤད་བྱུངས་ཀྱི་རྒྱལ་བརྟེན་རྒྱ་འཆའ་བ་ནི་རྣམ་ཡང་མི་རིགས་སྤྱམ་སྟེ། དེ་
 རྩོམ་པའི་གང་ཟག་ནི། བལ་པོ་སེའུ་མ་ཐོས་ཀྱང་། ཁ་དོག་ཉིད་ལས་ཐོ་བ་ཤེས།
 ཞེས་པ་ལྟར་དབྱུང་པས་ཤེས་སྟེ། ཞེས་སྤྱགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༡ བེ་རོས་ཐོན་གྱི་ཅིས་སྤྱན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཆོས་ཐོན་འདྲེས་མའི་རྣམ་པར་
 བསྐྱར་བ་དེ་དག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱན་འདྲོ་རོ་དང་། བི་ཇི། མཐའ་བཞི་རྣམས་ལ་
 བརྒྱུད་དེ་སྟེལ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། གོང་གི་གསལ་བཤད་གསུམ་པོ་འདིས་
 ཀྱང་གནའ་པོའི་བོད་ཀྱི་ཅིས་སྤྱན་གྱི་གཞུང་རྣམས། ཚ་བ་ཐོན་གྱི་མཁས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་ཡིན་པར་གསལ་བྱས་ཡོད། དེའང་《པརྒྱ་བཀའ་ཐང་》
 ལས། བེ་རོ་ལྷ་ནས་ཅིས་སྤྱན་འདྲེས་མར་བསྐྱར། །བེ་རོ་ལྷ་ནས་ཐོན་ཆོས་
 འདྲེས་མར་བསྐྱར། ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་དོན། གནའ་པོའི་ཐོན་གྱི་རིག་

གཞུང་ནམས་ནང་པའི་ནམ་པར་བསྐྱར་བའི་དོན་ཡིན་པ་ལས། བོན་ཆོས་
ཞང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཀྱི་གིས་པ་དེ་ཡང་བསྐྱར་བོད་སྐད་ཀྱི་བསྐྱར་མི་དགོས་པ་ནི་
སུས་ཀྱང་ཤེས་སྟེ། དེས་ན་བའི་རྩོད་ནས་བོན་གཞུང་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་
ནམས་སྐབས་དེའི་ཁོར་ལུག་དང་བསྐྱར་ནས་བོན་ལུགས་ཀྱི་ནམ་པ་གང་ཡོད་
ཀྱི་གར་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དང་མཐུན་པར་བསྐྱར་བཅས་གནང་ཞིང་། འཛོལ་
དང་། བི་ཇི། མཐའ་བཞི་སོགས་རྒྱལ་བོའི་སྒྲ་སྒྲུབ་ནམས་ལ་གདམས་ངག་གི་
བརྒྱད་པ་སྟེལ་བ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

རྒྱ་མཐའ་བཞི་སྟོང་གསུམ་གང་བ་ཅེས་པ་ནི་ཞང་ཞུང་ཡུལ་གྱི་རུས་རྒྱལ་ས་
བྱང་བའི་སྒྲུབ་པ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གོང་ཀྱི་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། བྱི་སྟོང་
ལྗེ་བཅན་གྱི་སྐྱ་ཆེའི་མཆུག་ཀྱི་སྒྲུབ་གྱིས་བཏབ་པ་ལ་སྒྲར་ཡང་མཐའ་བཞི་
ཀའི་སྒྲུབ་པ་ནམས་སྒྲུབ་འདྲེན་པའི་སོ་ཉ་བཏང་ཡང་གཞན་ནམས་མ་བྱོན་ལ།
རྒྱ་གོང་ཅེའི་ཡུལ་ནས་སྟོང་གསུམ་གང་བ་བྱོན་ཏེ་ལམ་ཀྱི་《གསོ་བ་དཀར་པོ་
ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་》ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱར་བཅས་མཛད་ནས་རྒྱལ་བོ་ལ་སྒྲེས་སུ་བུལ།
གསོ་བའི་དབྱེད་བྱས་པས་ན་སྒྲུབ་དངས་པ་ན་མཐའ་བཞི་ཀའི་སྒྲུབ་པ་ནམས་
ཀྱི་གོ་ཆོད་པར་འདུག་གསུངས་ནས་མཐའ་བཞི་སྟོང་གསུམ་གང་བ་ཅེས་པར་
གྲགས། དེའི་བྱ་དགའ་ལ་གཡོར་སྟོང་ཀྱི་ས་ཆ་གནང་ནས་ཁབ་བཞེས་པ་ལས་
མཐའ་བཞིའི་རྒྱད་པ་ནམས་བྱང་ངོ་། །

ས་བཅད་བྱས་ལ། བྱི་སྟོང་སྐབས་སུ་བན་བོན་འབྱུག་ཆོད་སྟོང་།

གཅིག །མ་ཞང་ཁྲོམ་པ་སྒྲེས་ཀྱི་ནང་ཆོས་བསྐྱབས་ཚུལ།

རྒྱལ་བོ་བྱི་སྟོང་ལྗེ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ལ་ནང་ཆོས་དར་ཚུལ་སྟོར་
《སྐུ་བཞེད་》དང་། 《པརྒྱ་བཀའ་མང་》 སོགས་ལས་གསལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་
དངོས་དང་། ལྷ་སྐྱུང་ཅི་རིགས་ཡོད་པ་ནམས་བཞེད་དོན་མ་འགྱུར་བར་རྫོང་
བྱེད་གོ་བདེ་བའི་ངག་ཐོག་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་བྱ་བར། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་ཤིང་ལུག་
ལོར་རྒྱལ་བོ་བྱི་ལྗེ་གཙུག་བཏུན་མེས་ཨག་ཆོམ་ཡར་འབྱོག་སྐྱ་ཆོལ་ཀྱི་སྟོན་པོ་

འབའ་ཐུང་ཅབ་དང་། ལང་ཁྱེས་གཟིགས་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིག་ཏུ་བཤོངས། རྒྱལ་
 གས་ཁྱི་སྒྲིང་ཐུང་བཅོན་སྒྲིག་ན་མ་སོན་པའི་སྐབས་དེར། རྒྱོན་ཆེན་པོ་ཞང་མ་
 ཞང་ཁྱིམ་པ་སྐྱེས་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་སྒྲིཆོ་ཐུང་བ་དང་བཀའ་མི་ཤིས་པ་སྒྲིཆོགས་
 ཐུང་བ་འདི་རྣམས་ནང་ཆོས་བྱས་པས་ལན། རྒྱེ་བ་ཁྱིམ་ལེན་རྒྱ་ཡོད་པ་ཟེར་
 བ་དེ་རྒྱན་ཡིན། ཆོ་འདིའི་རྒྱུན་དང་བར་ཆད་བརྒྱུག་པ་ལ་བོན་ཆོས་བྱས་ན་
 ལེགས། ད་ལྟོ་ཆད་བོན་ཆོས་མ་གཏོགས་བྱ་མི་ཆོག །མི་སྲུ་ཞིག་གིས་ནང་
 ཆོས་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཁེར་རྒྱང་དུ་ས་མཐར་རྒྱང་ཐུད་གཏོང་རྒྱ་ཡིན། ར་མོ་
 ཆེའི་རྒྱ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་སྐར་ཡང་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བསྐྱལ་དགོས་ཟེར་ནས། ཐག་པས་
 ཏུ་བ་བཅོས་པའི་ནང་དུ་རྩོ་བོའི་སྒྲིབ་རུག་ནས་ཁྱིར་ཐུད་དེ་མཁར་བྱག་གཏོང་
 ཏུ་བྱེ་མའི་ནང་དུ་སྐྱེས། ལྟ་སའི་དགོར་གཉིར་དུ་ཤང་ཆན་པོ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད།
 དེའི་ལྟ་མ་ལ་གཅིག་བོད་དུ་ལུས་པས་ད་རུང་ཆོས་མེ་སྐྱག་ཅམ་ཞིག་ཐུར་དུ་
 དར་བའི་ལྟས་ཡིན་ཟེར། མཁར་བྱག་དང་། བྱག་དམར་མགྲིན་བཟང་གི་
 ལྟ་ཁང་རྣམས་བཤིག་ནས་དེའི་གཙང་མཆིམས་ལུའི་རྩ་ལ་སྒྲེལ། ར་སའི་ལྟ་
 ཁང་ནང་བཅོ་གྲ་བཅུགས། བཤས་བྱས་ཏེ་ཐེར་བཅོ་ལ་སྐྱགས་དམར་བཀའ།
 ཆོས་ལ་དགའ་བའི་རྒྱོན་པོ་མང་དང་། འབའ་གཉིས་ལ་བཀའ་ཆད་བཅད།
 སྐབས་དེར་སྒྲིག་ན་མ་སོན་ཐོག་རྩེ་ཐང་ལ་འབར་སྒོ་བུར་དུ་རྩོ་ལྟོད་གཟེར་ནས་ཤི།
 ཅོག་རོ་སྐྱེས་བཟང་རྒྱལ་མ་རྒྱང་ལག་རྣམས་བསྐྱམས་ཏེ་ཤི་བ་སོགས་ལྟས་ངན་
 འགའ་བུང་བར། རྒྱལ་པོའི་སྒྲིབ་ལོག་གི་མི་དམངས་དང་མཆོན་ལྟས་མཁན་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱ་ལྟ་ཁྱིམ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་པར་ཁ་གཅིག་མཐུན་དུ་བུང་།
 དེ་ནས་ཁོ་ཆོས་རྒྱ་ཡི་ལྟ་འདི་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ཅང་ལྟ་དེ་རྒྱ་
 གར་དང་ཉེ་བའི་མང་ཡུལ་དུ་བསྐྱལ་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱོས་འཆམས། ལྟ་སྐྱེས་
 ཏོང་ནས་བཏོན་ཏེ་དེ་ལ་གཉིས་ལ་ཐུད་བཅུག་ཏེ་ཡར་བསྐྱལ། སྐྱ་གསལ་སྒྲིང་
 བ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་དང་དད་པ་བརྟན་པོར་ཐོབ་སྐྱབས། ང་ནང་ཆོས་
 འཆོལ་བར་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་ཆོག་ཞུས་པར། རྒྱལ་པོས་འོ་ན་ངས་
 ཁྱོད་མང་ཡུལ་གྱི་ཁ་རྒྱོན་བསྐོ་ཆོག་གསུངས་ཏེ་མང་ཡུལ་དུ་བཏང་། སྐྱ་གསལ་

སྤང་མང་ཡུལ་དུ་སྤྱོན་རྒྱུ། སྤང་མང་གི་ཡིས་རྒྱལ་པོའི་པོ་ཉ་བའི་ལས་འགན་
བསྐྱབས། རྒྱ་ནག་དུ་སྤྱོན་ཏེ་རྒྱ་ཆོས་འགའ་ཞིག་བོད་དུ་བྱིར་ཡང་ཞང་གིས་
བཀའ་ཆད་པོག་དོགས་ཀྱིས་རེ་ཞིག་མཆིམས་ཤུའི་རྩ་ལ་སྤྱོད་ནས་བཞག་གོ།

གཉིས། མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྤྱོད་གཤེས་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་བསང་པ།

དེ་ནས་རྒྱལ་བུ་བྱི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་སྤྱོད་ནས་པོ་དང་། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཡིག་
ཆང་རྣམས་གཞིགས་པར་དེ་དག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཆུལ་གཞིགས་པས་
ཆོས་ལ་དད་མོས་སྤྱོད། སྤྱོད་གསལ་སྤང་ལ་དདུལ་གཤུང་དུང་ཅན་གྱི་གོ་གནས་
དང་། སྤང་མང་གི་གཉིས་ལ་སྤྱོད་གཤུང་དུང་ཅན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། རྒྱ་
ནག་ནས་བྱིར་བའི་ཆོས་དཔེ་འགའ་ཞིག་མཆིམས་ཤུའི་རྩ་གསེབ་དུ་སྤྱོད་པ་དེ་
དག་རྒྱ་མེས་མགོ་དང་། རྒྱ་ཡ་ནན་ཏ། སྤང་མང་གི་གསུམ་གྱིས་ཉས་པོ་རིའི་བྱེ་
ཁུང་ནས་བོད་སྤྱོད་དུ་བསྐྱར་སྤྱོད། པོན་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ཏེ་སྤྱོད་སྤྱོད་
ར་དང་། ཞང་མ་ཞང་གཉིས་དེར་འོང་ནས་སྤྱོད་ནས་ཆོས་བྱས་ན་པོ་རེངས་སྤྱོད་
ས་མཐར་བསྐྱར་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་བོད་ཀྱི་བྱིས་པ་ཡིག་ནང་དུ་གཏན་འབེབས་
བྱས་པ་མ་ཐོས་སམ། བྱིས་པ་དང་འགལ་བ་བྱས་ན་བྱིས་པ་ཐག་ནན་པོར་
བཅད་རྒྱ་ཡིན་པའི་བཀའ་བསྐྱབས། ཁོ་ཆོས་དེའི་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་ལ་ཞུས་པས།
རྒྱལ་པོས་འོ་ན་སྤྱོད་གསལ་སྤང་མ་སྤྱོད་བར་མ་བསྐྱར་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བསྐྱར་
མཆིམས་བཞག །སྤྱོད་གསལ་སྤང་མང་ཡུལ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་སྤྱོད། ཞང་མ་
ཞང་གི་བཀའ་ལས་ལྟོག་སྤྱོད། མ་རྒྱ་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་ལེན་དུར་མཆོད་པ་བྱས།
དེ་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་བལ་རྩེ་ལ་འོ་ཆེན་ཞུས་ཏེ། ཤན་ཏ་རྒྱ་ཏ་མང་
ཡུལ་དུ་གདན་དུངས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གཉིས་བཞེགས། དེ་ནས་སྤྱོད་གསལ་
སྤང་དབུས་སྤྱོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་པོ་བྱང་རྒྱུང་འཆོབ་དུ་བཞགས་ཡོད་
པར་པོ་ཉ་བ་ཞིག་བཏང་སྤྱོད་མཇལ་ཁ་ཞུས་པར་ཆོས་གཅིག་ཉིན་མཇལ་བར་
བཀའ་ལན་གནང་། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་མཇལ་བའི་ཆེ་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས།
གསལ་སྤང་ཁྱོད་ནང་ཆོས་ཤིག་བྱེད་ཅིང་འདུག་ཟེར་བས། ཆད་པ་ཡོང་
བར་མ་དོགས་སམ་གསུངས། གསལ་སྤང་གིས་ཁོ་པོ་མང་ཡུལ་དུ་བཏང་བར་

འདི་ཆད་པས་ས་མཐར་བསྐྱེད་པ་དང་དོན་མི་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་རེའི་ཚུལ་
 ཏུ་ཞུས། དེ་ནས་གསལ་སྤྲོད་གིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷ་ཆོས་མཛད་རིག་པའི་སྐོར་
 དང་། བལ་ཡུལ་ན་མཁས་པ་ཤུ་ཏ་རྒྱུ་ཏ་བཞུགས་པའི་སྐོར་གྱི་སྒྲུབ་གསལ་
 མང་པོར་ལུལ། རྒྱལ་པོས་ཞང་སློབ་ཆོས་ལ་ཞེན་ག་པ་དེ་སློབ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
 བསད་གཏམས་ཡོད་པ་རེད། བྱིད་རང་གནས་སྐབས་རང་ཡུལ་ཏུ་སོང་ལ་སྤོང་།
 ལྷ་ཆོས་སྤེལ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་ངས་ཞང་ཉ་བཟང་དང་གྲོས་མོལ་བྱ་དགོས་ཞེས་
 གསུངས། དེ་ནས་སྤྲོད་གསལ་སྤྲོད་རེ་ཞེས་མང་ཡུལ་ཏུ་ཕྱིན། ཞང་ཉ་བཟང་
 དང་། མགོས་ཁྲི་བཟང་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་དགའ་བའི་སློབ་པོ་ཀུན་འདུས་
 རྣམ་དམ་ཆོས་རི་ལྷར་སྤེལ་ཚུལ་གྲོས་མོལ་གནང་། ཞང་ཉ་བཟང་གིས་ཞལ་
 རས། ཞང་མ་ཞང་ཆོས་ལ་མི་དགའ་སྐབས་ང་ཆོས་རྒྱལ་པོའི་བྱུགས་བཞེད་
 ལྷར་དམ་ཆོས་སྤེལ་བའི་བྱ་བ་འདི་འགྲུབ་ཐབས་དཀའ་ཟེར། སློབ་པོ་མགོས་ཁྲི་
 བཟང་གིས། རྒྱལ་པོའི་བྱུགས་བཞེད་འགྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ང་ལ་ཡོད།
 ཅེས་གསུངས། དེ་ནས་མགོས་ཁྲི་བཟང་གིས་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་མོ་མ་
 དང་། ཆེས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ནས། སྐོག་ཏུ་བརྒྱན་པ་བྱིན་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་
 ཆོ་དང་། པོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་ཤིགས་དང་བར་ཆད་ཆེན་པོར་ཡོང་རྒྱུ་ཡོད་
 པར་གཅིག་མཐུན་ཏུ་སྤྱོད་བཅུག། དེ་ལ་ཐབས་ཅི་ཡོད་དེས་པས། རྒྱལ་པོའི་
 སྤྱི་རིམ་ཏུ་ཞང་སློབ་གཙོ་ཆེ་ཤོས་གཉིས་ལོ་གསུམ་ལ་ཏུར་བྱིད་ཏུ་བཅུག་ན་
 རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཆོ་དང་པོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་འཕེལ་ཞེས་ལུང་བསྐྱུན་བཅུག་པ་རེད།
 དེ་ནས་སློབ་པོ་མགོས་ཁྲི་བཟང་གིས་པོད་འབངས་རྣམས་པོས་ཏེ་ཆོགས་འདུ་
 འཆོགས་པའི་སྐབས། ཞང་ཉ་བཟང་གིས་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཆགས་སེལ་བའི་རིམ་
 གོ་དེ་དག་བསྐྱུབ་རྒྱུའི་རེ་ཞུས་ཀྱི་བསམ་འཆར་བཏོན་པ་དང་། མགོས་ཁྲི་
 བཟང་གིས་རྗེའི་སྤྱི་སྤྱད་གཏོང་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་ཡིན་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་
 ཞིང་། རྗེ་སྤྱི་ཞབས་ཏོག་སྤྱོད་མཁན་སུ་ཡོད་ཁས་ལོངས་ཞེས་འཛོད་སྤྱོད་
 གནང་། སྐབས་དེར་སློབ་པོ་མགོས་ཁྲི་བཟང་ན་རེ། ང་རང་ནི་རྒྱལ་པོ་ལ་སློ་
 སེམས་དཀའ་ཤོས་དང་། སློབ་པོ་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཏུ་ཆའི་

རིགས་རྒྱུད་ཡང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་རྒྱལ་པོའི་སྤྱུ་སྤྱད་ཀྱི་རིམ་གྱི་པ་
གཅིག་དང་བྱེད་གསུངས། དེ་ནས་ཞང་མ་ཞང་དང་རྒྱལ་སྤྱིས་ཏེ། འདིར་བཞུགས་
སློབ་ཆོགས་ནམས་ལས་སློབ་པོ་དང་ལས་ཆེ་བ་མེད་པས་སྤྱུ་སྤྱད་གཅིག་དང་ས་
བྱེད་ཅིས་ཁས་སྤངས། དེ་ནས་རྩར་ནང་དུ་མཆད་པའམ་རྩར་ཁང་གང་དུ་
བཅིགས་རྒྱུའི་སྒྲོར་ལ་བཀའ་བཀོས་གནང་སྐབས། མགོས་ཀྱིས་མག་རི་ལ་
བཅིགས་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས། ཞང་མ་ཞང་གིས་སྤྱ་ནམ་བྲག་ཕྱག་དུ་
བཅིགས་དགོས་པར་བཤད་མཐར་ཞང་མ་ཞང་གི་བསམ་འཆར་ལྟར་བཅིགས།
རྩར་གྱི་མཆད་པའི་ནང་དུ་འཐུང་ཆུ་མི་ཆད་པའི་ཆེད་དུ་གཡག་རྩ་མཐུད་
ནས་རྒྱ་རྩ་བཟོས་ཏེ་རྒྱ་དྲངས། ལོ་དེར་གྱུ་སྤྱ་མོང་དང་སློབ་པོ་མགོས་ཁྲི་བཟང་
གཉིས་བཀའ་གྲོས་གནང་སྟེ། རྩར་ནང་དུ་ཞུགས་སྐབས་མགོས་ཀྱི་བྱ་མོང་གྱི་
པགས་པའི་ལྷ་མ་གོ་ཅིང་། ལྷས་ལ་ཕ་བ་དགོ་དགོའི་ཐལ་བ་བཏགས་ནས་
སློབ་པོ་མགོས་ཁྲི་བཟང་དང་། ཞང་མ་ཞང་གཉིས་རྩར་དུ་བཅུག་པའི་སྐབས་
དེར། སློབ་མགོས་ཁྲི་བཟང་གིས་སློབ་པོ་ནམས་ལ་རེ་ཞིག་རྩར་ཁང་སློ་མ་
བཅད་ཅིས་གསུངས་ཤིང་། རྩར་ཁང་ནང་དུ་ཕར་འགོ་རྒྱུར་འགོ་བྱེད་ཅིང་
འདི་ཞང་གི་གཟུང་མལ་བྱ། འདི་དཔེ་བྱ། འདིར་རྒྱ་བཞག་ས་བྱ་དགོས་ཀྱི་
འདུག་ཅིས། འཆར་གཞི་གཏིང་ཚུལ་གྱིས་སློ་བྱར་སྤྱིར་བྲོས་པ་དང་། ཞང་
གིས་རྩར་པ་ནས་བཟུང་ཀྱང་བྱ་མོང་གྱི་སྤྱ་སྤྱར་གང་ལག་དུ་བེན་ཅིང་། ཕ་
བ་དགོ་དགོའི་ཐལ་བ་གཏོར་བས་མིག་གིས་མ་མཐོང་པར་མགོས་སྤྱིར་བྲོས་
ཤོར། དེ་ནས་ཞང་གིས་ད་མགོས་ཀྱི་གཡོ་འོག་དུ་རྒྱུད་པོར་ཞེས་ནང་ནས་སྤྱད་
བཏོན་པ་ཅེས་ལས་ཅི་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱིས་རྩར་ནང་དུ་ལྷས། ཁོ་ཆོས་རྩོམ་པོར་
ཆེན་པོ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྩར་སློ་བཅད། རྩ་ཅོ་མཐུད་པའི་རྒྱ་རྩ་དེ་ཡང་གཏོར་དེ་
ཞང་མ་ཞང་རྩར་དུ་བསང་དོ།

གསུམ། མཁན་པོ་བོ་རྩི་སྤྱོད་གདན་དྲངས་པའི་སྒྲོར།

དེ་ནས་ཞང་ཉ་བཟང་གིས་རྩོ་ནམས་འཆོགས་ཏེ། མེས་སློང་བཅན་
ཀྱིས་ལྷ་ཆོས་བྱས་པས་ལེགས། ལྷ་སྤྱས་ཡབ་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷ་ཆོས་བཟང་པོར་

བྱས་པ་རྣམས་ཁང་མ་ཁང་གིས་བཤིག། །རྩོམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྐྱེ་དེ་ཐོག་མར་
 རྩ་པའི་པར་རྩ་ཐོག་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟ་ཁང་ནས་ཕྱིར་བཏོན་སྐབས་མི་སྣ་
 གིས་ཀྱང་དུད་མ་ཐུབ་པའི་མྱིང་ཚད་ཀྱང་། རྩོམ་སྐབས་མང་ཡུལ་རྩ་སྐྱོན་དང་ས་
 སྐབས་དེལ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་དུད་ཐུབ་པ་དང་། ཁང་སྐྱོན་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བ་
 གསུམ་ཡང་ཤི་ཉེས་བྱུང་བ་སོགས་ལྟས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།
 ལྟས་ངན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལྟ་སྟོན་པའི་བཀའ་ཆད་ཡིན་པར་ངེས། དེས་
 བ་སྐྱོན་གྱི་ཡབ་མེས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་ཆོས་མཛད་ན་ལེགས་པར་འདྲ་ཞེས་
 སྐྱེས་པར། རྩལ་པོའི་ཞལ་ནས། ངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཁང་སྐྱོན་ཀྱང་བཀའ་
 གོས་ཤིག་བྱ་བས་མ་བཞིན་ཡོད། གསུངས་ནས་རྩལ་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་
 བྱ་རྒྱུར་གོས་འཆམ། དེ་ནས་རྩལ་པོས་སྐྱ་གསལ་སྤང་མང་ཡུལ་ནས་མར་
 སེབས་སྐབས་མཐུན་རྩ་པོས་ནས། ཁང་ཉ་བཟང་གི་བསམ་འཆར་རྣམས་
 ཞིབ་པར་བཤད་དེ། རྩ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ན་ཆོས་མཁས་པ་སྐྱེ་ཡོད་གདན་
 དང་ས་དགོས་ཚུལ་རྣམས་གསུངས། སྐྱ་གསལ་སྤང་གིས། ཟ་ཉོར་རྩལ་པོའི་སྐས་
 དགོ་སྤྱོད་ཤན་ཉ་རྟེན་ཉ་ཞེས་པ་གཙུག་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་གཅིག་
 ཡོད་པ་དེ་ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་ན་བཞུགས་ཡོད་ཞུས་པར། རྩལ་པོས་བལ་རྩེའི་
 མཐུན་རྩ་དགོ་སྤྱོད་ཤན་ཉ་རྟེན་ཉ་པོད་རྩ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་སྤྱོད་དང་
 བཅས་ཉེ་སྐྱ་གསལ་སྤང་བལ་ཡུལ་རྩ་བཏང་། སྐྱ་གསལ་སྤང་གིས་བལ་རྩེ་ལ་
 ཞུས་པས་དེ་བཞིན་གནང་བར་ཐོབ། དགོ་སྤྱོད་ཨ་ཙར་ཡ་མང་ཡུལ་རྩ་
 བཞུགས་པར། པོད་རྩེའི་སྐྱོན་པོ་འཁོར་ལང་འགྲོ་སྤང་ར་དང་། སྤྱིར་བཏག་པ་
 སྤོང་བཅན། འབྲང་རྩ་ར་ལེགས་གཟིགས་གསུམ་མང་ཡུལ་རྩ་མཁན་པོ་བསྐྱ་
 བར་བཏང་། ཁོ་ཆོ་ལྟ་སར་སྤེབས་པ་དང་དགོ་སྤྱོད་ཤན་ཉ་རྟེན་ཉ་དང་། ལང་
 འགྲོ་སྤང་ར་གཉིས་དེར་བཞག་སྟེ་གསལ་སྤང་པོ་བྲང་རྩ་རྩལ་པོའི་མཐུན་རྩ་
 སྐྱོན་གསོལ་ཞུ་བར་བྱིན། སྐབས་དེར་ཁང་སྐྱོན་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་བལ་གྱི་མི་ལ་
 ངན་སྐྱེས་བྱེད་མཁན་དང་། སྐྱ་མ་སྤྱི་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པས་དེ་
 ལ་བརྟག་དཔྱད་དགོས་པ་བཞོས་ནས། སྐྱ་སང་ཤི་དང་། སང་མགོ་ལྟ་ཡུང་

གཟིགས་དང་། མཆིམས་མེ་ལྷ་གསུམ་དེར་བཏང་ཡང་ཨ་ཙར་ཡའི་སྐད་མ་
གོ། དེ་ནས་ཁོ་ཆོས་དར་ཆོག་སྒྲོང་གསེག་གི་ཆོང་འདུས་^༡ བ། ཁ་ཆེ་སྤྱེས་
བཟང་གི་བྱ་ཨ་ནན་ཏ་ལོ་ལྷོ་བསྐབས་སྒྲོང་མཁན་གྱི་ཆོང་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
པོས་ནས་སྐད་བརྒྱུར་བྱས་ཏེ། ཨ་ཙར་ཡ་ལ་ཁྱོད་རང་གི་ལྷ་སྒྲོང་གཙོ་པོ་གང་
དྲིས་པར། དགོ་སྒྲོང་གི་ཞལ་ནས། སྒྲོང་པ་ལེགས་སོ་ཙག་ལ་ལག་ལེན་བྱ།
ཉེས་སོ་ཙག་ལ་བཀག་སྡོམ་བྱ། ལྷ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད། གཙོ་པོར་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། དེ་ནས་ཁོང་
རྒྱལ་གྱིས་དགོ་སྒྲོང་འདི་ལྷ་སྒྲོང་རྒྱལ་དག་ཡིན་པ་ཐེ་ཆོམ་མི་དགོས་པ་ཞིག་
ཡིན་པའི་སྒྲོང་རྒྱལ་སྐུ་པོ་ལ་ཞུས་པས། སྐུ་པོས་འོ་ན་པོ་བྱང་རྩ་གདན་
བྱངས་ཤོག་གསུངས། ཨ་ཙར་ཡས་སྐུ་པོ་དང་ཞལ་མཇལ་སྐབས་སྐུ་དཔལ་
ཕྱག་གིས་དང་ངས་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཉེས་ཤིག་བརྟག་དགོས་ཟེར། སྐུ་པོས་
གསེར་ཁྱོར་བ་གང་གིས་ཕྱག་རྟེན་ཕུལ་ནས་ཕྱག་བྱས་པས་ཨ་ཙར་ཡ་པོ་བྱང་
ནང་རྩ་གདན་བྱངས། ཨ་ཙར་ཡས། སྐུ་པོ་ལ་ཁྱོད་དབྱེ་ལ་ལ་ཐོད་གསོལ་
བ་དང་སྒྱུར་ན། སྒྲོང་རྩ་མངའ་རིས་ལྷ་ཙམ་ཞིག་ཆགས་པའི་ལྷ་སྐུ་དང་། ཀླང་
ལ་ལྷ་མ་གསོལ་བས། སྒྲོང་རྩ་མངའ་རིས་ལྷ་མ་ཙམ་གཅིག་ལ་བྲིམས་ཆགས།
སྐུ་ལ་སྤྲེ་རགས་མ་བཅིངས་པ་དང་སྒྱུར་ན་བར་ཁམས་འདིར་སྐུ་པོའི་བྲིམས་
སྐུར་རྩ་འཇིག་ཉེན་ཡོད། འོ་ན་ཀྱང་གསེར་གྱི་ཕྱག་རྟེན་ཕུལ་བས། དམ་པའི་
ཆོས་བྱར་བརྒྱབས་པར་འོང་གསུངས།

བཞི། བོད་འབངས་རྒྱལ་གྱི་ཨ་ཙར་ཡ་ལ་དོ་རྟོལ་བྱས་པ།

དེ་ནས་པོ་བྱང་རྩ་དང་འཇུགས་སྤྱ། ཁ་ཆེ་ཨ་ནན་ཏ་ལོ་ལྷོ་བགྱིས་ཏེ་ལྷ་བ་
བཞིར་དགོ་བ་བརྩུ་དང་། ཁམས་བཙོ་བརྩུ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བརྩུ་གཉིས་
གྱི་ཆོས་བཤད་པས། འདྲེ་སྲིན་ནག་པོ་ཀྱན་མ་དགའ་སྟེ། པོ་བྱང་འཕང་ཐང་
རྒྱས་ཁྱེར། ལྷ་ས་དམར་པོ་རི་ལ་ཐོག་བརྒྱབ། མི་ནད་དང་ལོ་ཉེས་བྱང་བར་

^༡ ཅ་ལག་ཉོ་འཛོང་བྱེད་སའི་སྒྲོམ་ར་ལ་ཟེར།

པོད་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བཅན་པོས་ཆོས་བྱས་པས་ལན། ཨ་ཙར་ཡ་མྱིར་མུད་
 དགོས་ཟེར་ནས་ཆོས་བཀྱི་བར་དོ་ཆོས་བྱགས་ཆེན་བྱས་སྟབས། རྒྱལ་པོས་
 གསེར་ཁྱེ་བྱེ་གང་ཁྱིར་ཁིང་སྤྲ་གསལ་སྤང་དང་། སེང་མགོ་ལྷ་ལུང་གཟིགས་
 དང་། ཁང་ཉ་བཟང་དང་། སྤང་ཁང་གི་དང་། སྤྲེན་ལྷ་ཙན་ལྷོང་གཟིགས་དང་
 སྤྲོན་པོ་ལྷ་བྱིད་ནས་ཨ་ཙར་ཡ་ཁང་སྤྲེན་སྤྲེན་ཁང་རུ་བཞུགས་པའི་མདུན་རུ་
 ཁྱེན་ནས། བདག་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རྒྱུང་བས་པོད་འབངས་རྣམས་ནག་
 པོ་ལ་དགའ་བའི་རུས་སུ་སྤྲེན་སྟབས་ད་ལན་དམ་པའི་ཆོས་འགྲུབ་པའི་ཐབས་
 དཀལ། ཨ་ཙར་ཡ་མྱིད་གནས་སྐབས་སྤར་རྒྱ་གར་རུ་གཤེགས་པར་བྱ། སྤང་
 རྣམ་བདག་གིས་ཁང་སྤྲོན་ཐམས་ཅད་ཐབས་ཀྱིས་བྱིད། བརྒན་པ་བྱིན་སྟེ། ཆོས་
 མ་བྱས་ན་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་རྣམས་བཤད་དེ་བསྐབ་བྱ་གཏོང་སྟེ། རྣམ་
 ཁྱིལ་ཆོས་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་ན། དས་སྤར་ཡང་གདན་འདྲེན་བཏང་གི་ཡིན་
 པས་དེའི་སྐབས་ཐེབས་རོགས་བྱ། ཞེས་གསུངས། ཨ་ཙར་ཡའི་ཞལ་ནས།
 སྤྲོན་ཡབ་མེས་ཀྱི་སྤྱི་རིང་ལ། ལྷ་སྤྱུ་གདུག་པ་ཙན་རྣམས་དམ་འོག་རུ་མ་ཚུད་
 པས། པོད་ཁམས་སུ་གནོད་སྤྱིན་གདུག་པ་ཙན་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བ་རྣམས་
 ཀྱིས་ལྷས་ངན་བཏང་བས་རྒྱལ་པོ་རྣམས་སྤྱི་ཆོས་ལྷོ་ཐུང་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་ཡང་དེ་ཡིན།
 སྤང་ནས་ངེས་པར་རུ་ལྷ་ཆོས་བྱ་དགོས། ལྷ་སྤྱུ་འདི་དག་དམ་འོག་རུ་འདུལ་
 བ་ལ་ཨོ་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་སྤྲོ་བ་དཔོན་པར་སྤྲོ་བ་ཅེས་པ་དྲག་སྤྲགས་ཀྱི་རུས་མཐུ་
 འགན་ཁྲ་དང་བལ་བ་ཁྱིལ་ཡོད་པ་དེ་གདན་དྲངས་ན་ཐུབ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་
 གསེར་ཁྱེ་བྱེ་གང་བལ་རྩེ་ལ་འདུལ་རྟེན་རུ་བྱིར། གཞན་རྣམས་རྒྱལ་པོ་ལ་མྱིར་
 ཐུལ་ཏེ། པོད་འབངས་སྤྱིའི་དོར་ཨ་ཙར་ཡ་མཐར་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བལ་
 ཡུལ་རུ་མྱིར་བཞུད། སེང་འགོ་ལྷ་ལུང་གཟིགས་ཀྱིས་སྤྲོན་ལ་ཤ་མི་བའི་སྤང་
 སྤྲེན་ཁྱུས་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཨ་ཙར་ཡའི་མདུན་ནས་ཆང་མི་འཐུང་
 པའི་སྤང་སྤྲེན་ཁྱུས་ཏེ་སྤང་སྤྲེན་གྱི་ཚུགས་བར་རུ་སྤྲེལ་མར་བྱས། ལང་འགོ་སྤང་
 ར་དང་། སྤྲེན་གསལ་སྤང་གཉིས་ཀྱིས་ཨ་ཙར་ཡ་བལ་ཡུལ་རུ་སྤྲེལ་ནས་མྱིར་
 པོད་རུ་ཐེབས། །

ལ། ཚོས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་བཅིགས་སྐྱེ་བཀའ་གྲོས་བྱས་པ།

དེ་ནས་ཀླུ་པོས་སྤྱོད་གསལ་སྤང་ཚོས་ཀྱི་སྤྱན་སྤྲུང་པར་^①བསྐྱོས། བོད་ཀྱི་ཀླུ་པོས། དེས་པར་དུ་དམ་ཚོས་སྤེལ་དགོས་པའི་བཀའ་མོལ་གནང་བ་ལྟར་སྤྱོད་ལོར་རྗེ་འབངས་རྣམས་ཡིད་མཐུན་པར་བྱང་། སྤྱོད་གསལ་སྤང་ཚོས་འཆོལ་བའི་ཆེད་དུ་ཕོ་ཉ་བ་སྤྱོད་ལོར་སྤེལ་ཅུ་ཀླུ་པོའི་བཀའ་སྤྱོད་དང་བཅས་ཀྱི་ལུལ་དུ་བརྒྱུད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་ཁང་དུ་འབྱོར་བས་བོད་ཀྱི་ཀླུ་པོའི་བཀའ་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་སྤྱོད་ཀྱི་ལུལ་ཀྱི་ཆེས་ཤིང་ཉ་ལ་བསྐྱོན་ཞིང་སྤྱོད་དང་རོལ་མོས་མཆོད་ཉེ་དར་གྱི་ཤིང་ཁང་དུ་སྤྱན་དྲངས། ཀྱི་རྗེ་ན་རེ། སྤྱོད་གསལ་སྤང་སྤྱོད་ལས་ངའི་སྤྱོད་སྤྱོད་བའི་མི་ནི་མ་བྱང་། ཀྱི་རྗེ་ཚོས་པའི་ལྷ་ཁང་ལྟར་ན། སྤྱོད་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པ་འདྲ། སྤྱོད་རང་ཅི་འདོད་པའི་བྱ་དགའ་སྤྱོད་ཚོགས་ཅེས་བཀའ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་གསལ་སྤང་གིས། ཀླུ་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་མཇལ་དང་བཀའ་ལྷན་ཐོབ་པ་ལས་ལྷག་པའི་བྱ་དགའ་གང་ཡང་མི་དགོས། ང་ལྟ་ཤང་ཞིག་གི་མཐུན་ནས་སྤྱོད་ལྷན་ཐོབ་དགོས་ཤིང་ཡོད་པས་དེ་ལྟགས་བཀོད་སྤྱོད་གནང་རོགས་ཞུས། ཀླུ་པོས་ཞིག་བཅུའི་ཉི་མ་ལྟ་ཤང་གཅིག་པོས་ནས་གསལ་སྤང་ལ་སྤྱོད་ལྷན་གནང་བཅུག །དེ་ནས་སྤྱོད་དུ་སྤྱོད་ཐེབས་ཁར་སྤྱོད་གསལ་སྤང་ལ་བརྒྱུད་པར་ཀྱི་བྱ་དགའ་ཤོག་སྤྱོད་བཅུ་པ་གཅིག །ལྟ་ཉིག་སྤྱོད་པ་ཅེས་པ་སྤྱོད་བཅུ། དར་ལྷག་སྤྱོད་བཅུ། ཟ་ལོག་པའི་ཅི་ཉན་ལྷག་གཅིག་བཅས་གཞན་བས་བྱང་པར་དུ་གནང་། བཅོན་པོ་ལ་སྤྱོད་དར་ལྷག་གི། སྤྱོད་མེན་གྱི་ལྷ་གཅིག །སྤྱོད་མོ་ཞོ་ཤིང་སྤྱོད་འདོན་གང་པ་གཅིག་བཅས་བསྤྱོད། ཕོ་ཉ་བ་གཞན་རྣམས་ལའང་བས་ཐོབ་དང་བསྤྱོད་པའི་བྱ་དགའ་ཐོབ་སྤྱོད་ཐོད་དུ་ཐེབས།

དེ་ནས་ཀླུ་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅོན་དང་ཞང་སྤྱོད་རྣམས་ལྷ་ཁང་བཅིགས་པའི་བཀའ་བསྐྱོས་པས། སྤྱོད་མཐོས་ཁྱི་བཟང་གིས། ལྷ་ཁང་བཞེངས་པ་ལ་

^① ཚོས་དོན་འགན་ཁུར་པའི་སྤྱོད་ཆེན།

བོད་འབངས་རྣམས་ཀྱིས། རོ་མོ་ལ་གྱིས་བཀག་འགོགས་ཐེབས་སྲིད་པས་དེ་
 བས་ཐབས་རྒྱས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདམས་ཀ་ཞིག་བསྐྱར་ན་ལེགས་པའི་ཤོས་བཏོན།
 རྒྱལ་པོས་བོད་འབངས་ཀྱི་འཆོགས་ཏེ་བཀའ་སྤྱུལ་པར། འཇམ་གླིང་འདིར་
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ང་ལས་ཆེ་བ་སྟར་མ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ང་
 ལ་ཕྱག་རིས་གང་ཡང་མེད་པས་ཕྱག་རིས་གསར་པ་ཞིག་འཛོག་དགོས་ཟེར།
 བྱིད་བོད་འབངས་མཛའས་པ་རྣམས་དེའི་སྒོར་ལ་བཀའ་བཤོས་ཀྱི་གླིང་མོ་ལ་
 ཞིག་གནང་དགོས་གསུངས། དེར་སློན་པོ་ཁྱི་བཟང་ལངས་ནས། རྗེའི་བཀའ་
 བློ་རི་གཟར་རྒྱལ་བས་གཏན། བྱིས་ཀྱི་ལ་ཆེ་ལ་སྒོན་དགུང་བས་མཐོ། ཕྱག་
 རྗེས་མཛའ་པ་གང་དགོས་བཀའ་ལྟར་ལྟོ། ཞིས་གསོལ་བར། རྒྱལ་པོས་
 འོ་ན། མཁར་མཐོན་པོ་རྒྱ་ཡི་ཡུལ་མཐོང་བ་ཞིག་བཅིགས་པ་དང་གཅིག །
 ཞེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་གངས་རི་ཙམ་བཞེངས་པ་དང་གཉིས། སྤ་ལྟར་ཤོག་པོ་
 གསེར་ཕྱིས་དགང་བ་དང་གསུམ། ཏམ་པོ་རི་ཟངས་ཀྱིས་གཏུམ་པ་དང་བཞི།
 གཙང་པོ་ཟངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བརྟག་པ་དང་ལྔ། བཀའ་རྒྱའི་ཐང་ལ་ཁྲོན་པ་
 འདྲོམ་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་བྱ་བ་དང་དྲུག །སྤ་ཁང་གི་ཙམ་གཅིག་
 བཅིགས་པ་དང་བདུན། དེ་དག་ལས་གང་འདྲོད་གཅིག་འདེམས་ནས་བསྐྱབ་
 དགོས་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ། རྗེའི་བཀའ་ལྟར་ཏ་ཙང་མྱིད་དྲགས་པའི་སྐབས་
 ཀྱིས་བོད་འབངས་ཀྱི་བྱིད་དེ་འདམ་ཁ་གང་ཡང་ཁས་ལེན་མི་མོད་པར་ཡོད་
 པའི་སྐབས་དེར། ཞང་ཏ་བཟང་གིས། རྗེ་རྒྱལ་པོ་ལགས། མཁར་མཐོན་པོ་
 དེ་ཙམ་བཅིགས་ཐབས་མེད། ཞེལ་རིན་པོ་ཆེ་དཀོན་པས་སུས་ཀྱང་དེའི་མཆོད་
 རྟེན་མི་འགྲུབ། སྤ་ལྟར་ཤོག་པོ་གསེར་ཕྱི་སྤ་ཅི་བྱེ་མས་ཀྱང་ཁེངས་དགའ།
 ཏམ་པོ་རི་གཏུམ་ཡས་ཀྱི་ཟངས་ཀྱང་མི་འགྲུབ། གཙང་པོ་ནི་དགུན་སྐབས་སུ་
 རྒྱུད་ཀྱང་དབྱར་རྒྱས་ཁྱིར། ས་འདྲོམ་གང་ཙམ་བྱས་པས་རྒྱ་བརྒྱལ་བས་བྱར་
 མི་གཏུབ། དེ་བས་སྤ་ཁང་གི་ཙམ་ཞིག་བཞེངས་པ་དེ་འདམ་པ་ལས་འོས་མེད་
 ཅེས་གསུངས་པར་བོད་འབངས་ཀྱི་དེ་ལ་སྒོ་འཆམ་པར་བྱུང་། དེ་ལ་སྒོན་ཏ་
 ར་སྤྱ་གོང་ཆོས་ལ་གནག་པས། སྤ་ཕྱག་ས་ལ་བརྟུགས་ཏེ་སྤ་ཁང་བཅིགས་པ་

དེ་ཆོས་ཡིན་པས་ང་མི་དགལ། རེད་རང་པོན་བྱ་བེར་བཀའ་ལན་སློག་པར།
 རྩེ་ལེ་ཞལ་ནས། ངའི་བཀའ་ཅིག་པ་ཁྱོད་ལ་བཀའ་ཆད་ཆོད་ཅིག་གསུངས། སློན་
 ཏ་ར་བཟུང་སྟེ། འབངས་སྐབ་མི་གཉིས་ཀྱིས་རྩ་ཐག་གིས་བསྐྱམས་ནས་ཆོར་
 ལྷག་གཞུས་པས། འབངས་མི་ཀུན་བེད་དེ་སུས་ཀྱང་ཅི་ཡང་སྒྲུ་མ་བྱས་སོ། །

དུག །མཁན་པོ་པོ་རྩི་ས་ཏུ་སྒྲར་ཡང་པོད་དུ་གདན་དྲངས་པ།

དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་སྐྱ་གསལ་སྤང་ལ་བ་ཉོར་གྱི་མཁན་པོ་ཤར་རྩི་ཏུ་སྒྲར་
 ཡང་གདན་འདྲེན་དགོས་པའི་བཀའ་ཤེབས། དེ་ནས་སྐྱ་ཡེ་ཤེས་དབང་ཐུག་
 དང་། གཉགས་རྩེ་ན་ཀུ་མ་ར་གཉིས་བལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་
 འཕྲིན་ཐུག་རྟེན་དང་བཅས་པ་མཁན་པོའི་ཐུག་དུ་ཐུལ། མཁན་པོ་ཐུགས་རབ་
 དུ་དབྱེས་ཏེ། ལྷུང་དུ་པོ་ཉ་བ་གཉིས་དང་བསྐྱོངས་ནས་པོད་དུ་ཤེབས།
 གསང་སྤྱ་ཏུ་སླེབས་པ་དང་རྒྱལ་པོ་དང་མཇལ་བས་བ་ཉོར་མཁན་པོས་ཐོག་
 མར་རྒྱལ་པོ་ལ་མཇལ་ཐུག་འཆལ་ནས་བསྐྱོད་བསྐྱུགས་ཐུལ། ཡོན་མཆོད་རྩམ་
 གཉིས་ཐུགས་དགོངས་གཅིག་དུ་འདྲེས་པར་བྱུང་། དེ་ནས་སྐྱ་ལོ་༡༩༡པའི་
 ལྷགས་སྤང་ལོར་ཡོན་མཆོད་རྩམ་གཉིས་བསམ་ཡས་སུ་ཤེབས་ཏེ། སྤྱིང་བཞི་
 སྤྱིང་ཐུན་བརྩུ་གཉིས། ཡལ་ལྷག་འག་ཉི་ལྔ་གཉིས་དང་བཅས་པའི་རྩམ་པ་
 ཅན་གྱི་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཀོད་པ་གཏིང་། བ་ཉོར་གྱི་མཁན་པོ་
 པོ་རྩི་ས་ཏུས་ས་འདུལ་མཛད། རྩེ་ཡི་བསམ་པ་འགྲུབ་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བསྐྱན་པ་དར་བར་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་བཞིན་པའི་
 སྐབས་སུ། གནས་དེར་སྐྱ་གནས་པའི་སེ་ཐུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཅད་པས་པོད་
 ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་རྩམས་མ་དགའ་བར་བྱུར་ཏེ། ལྷ་ཁང་བཙེགས་པ་ལ་འཕྲོ་འཆམས་
 པར་བྱུང་། ཉིན་མོར་མི་ཡིས་བཙེགས་པ་རྩམས་མཆོན་མོར་ལྷ་འདྲེས་བཤེགས་
 ཏེ་ས་རྩོད་རྩམས་རང་མལ་དུ་བསྐྱལ་ལས་དེ་འགྲུབ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཆགས།
 ཏུས་དེར་རྒྱལ་པོ་བྱི་སྤོང་ལྷུང་བཅན་གྱིས་མཁན་པོ་ལ། ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་
 པའི་སེམས་ཅན་རྩམས་ཀྱི་ཆོགས་བསོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་
 དེས་པར་དུ་འགྲུབ་དགོས་པ་འདུག་པས་ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་རྩེ་དང་ཕྱིན་ལྷབས་

ཁྱེ་གསུངས་པར། མཁན་པོའི་ཞལ་ནས། བོད་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་རྣམས་ཞི་བས་མི་
 རུལ་བར་དུག་པོས་འདུལ་དགོས་པ་འདུག །དེས་ན་ད་ལྟ་རྒྱ་གར་རྩོུ་རྩི་
 གདན་ན། ཨོ་རྒྱལ་གྱི་མཁན་པོ་པརྩ་འབྱུང་གནས་ཞེས་པ། རིག་པའི་གནས་
 ལྷ་ལ་མཁས་པ། མཆོག་དང་ཐུན་མོང་གི་དངོས་ཀྱིས་བརྟེས་པ། བདུད་ཐེ་
 བཀ་རུ་འཁོལ་བ། ལྷ་འདྲེ་འདར་ཞིང་འབྱུང་པོའི་ཆོགས་རྣམས་འདུ་བ་ཞིག་
 བཞུགས་ཡོད་པ་དེ་གདན་དྲངས་ན་དོན་འདི་འགྲུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས། །

བདུན། རྒྱལ་དཔེ་ཆ་ལྟར་འབྱུང་གསལ་བོད་དུ་གཤམ་བྱངས་པའི་རྒྱུ་ཡི།

[illegible]

ཞལ་ནས། བོད་ཏུ་གདུལ་བྱ་དུས་ལ་བབས་པ་ཡིན་པས་ཅིས་ཀྱང་འགྲོ་དགོས་གསུངས་ཏེ། མང་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཁར། བལ་མོ་ཤུག་དེ་བལ་འདི་ནས་མི་རབས་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱིད་རོང་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བརྒྱད་པ་སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན། བལ་ཡུལ་ཉི་མ་ཁུད་ཀྱི་མཆོ་ཁར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་ཡང་བསྐྱར་དུ་བཏང་པའི་གདན་ཁྱས་པ་ནས་མཁའི་སྤྱིང་པོ་གཙོས་པའི་མི་བདུན་དང་མངལ། གདན་ཁྱས་པ་ནས་སྟོན་དུ་བསམ་ཡས་སུ་བཏང་། ཤུ་ཅ་ཉིད་མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་དུ་ཕེབས་ནས་ཁྲ་བ་གསུམ་ཅམ་བཞུགས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་སྤར་ཡང་སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང་། རྡོ་རྗེ་བདུད་འཛོམས། ཅོག་རོ་སྐྱ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན་གསུམ་ལ་གསེར་གྱི་འབྲུལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་གདན་འདྲེན་མང་ཡུལ་དུ་བཏང་། དེ་ནས་ཁོང་ནས་སྟོན་དུ་མང་ཡུལ་ནས་ཐོན་ཏེ་དབུས་སྟོགས་སུ་ཕེབས་པའི་ལམ་བར་དུ། བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤོན་གདུག་པ་ཅན་ནས་རིམ་བཞིན་བཀའ་འོག་དུ་བསྐྱས་ཏེ། དམ་ལ་བཏགས་ཤིང་ཕེབས། ཐོག་མར་མང་ཡུལ་སྟོན་ལ་མཁའ་དུ་ཕེབས་པ་དང་ཁང་ཁྱུང་དག་སྒྲ་རྩ་ལྟན་དམ་ལ་བཏགས་ཏེ་གསང་མཆོན་རྡོ་རྗེ་གཡུ་བྱན་མ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་གནམ་ཐང་མཁའ་ནག་ལ་ཁར་སྤེལས་པ་དང་། གངས་དཀར་གནམ་སྟོན་དཀར་མོས་ཐོག་པའ་སྤེ་སྟོབ་དཔོན་ལ་ཐོ་འཆོམས་པར་བཀའ་འོག་དུ་བསྐྱས་ཤིང་དམ་ལ་བཏགས། གསང་མཆོན་ཤ་མེད་རྡོ་རྗེ་གཡུ་སྟོན་མ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་འོ་ཡུག་བྲེ་མོ་ལ་ཁ་ལ་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཐོག་པའ་ནས་སྟོབ་དཔོན་ལ་ཐོ་འཆོམས་པར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་དམ་ལ་བཏགས་ཏེ་གཉེར་རེའི་གཉེར་ཀ་གཏད། དེ་ནས་འོ་ཡུག་བྲེུ་ཚང་རྫོང་ཀར་སྤེལས་པ་དང་། དགེ་བསྟོན་རྡོ་རྗེ་ལེགས་པ་མཆེད་འཁོར་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་དང་བཅས་པ་བསྐྱ་བར་འབྱོར། བཀའ་འོག་དུ་བསྐྱས་ཤིང་དམ་ལ་བཏགས་ཏེ་གཉེར་གྱི་གཉེར་ཀ་གཏད། དེ་ནས་ཤམ་པོ་ལུང་དུ་སྤེལས་པ་དང་། ཤམ་པོས་གཡག་དཀར་པོ་རི་པོ་ཅམ་ཞིག་དུ་སྤུལ་ནས་ཁ་རྒྱངས་སྤྲ་རྒྱངས་ཁ་བ་བྱ་ཡུག་འཆུབས་པའི་ཆོ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ལྷགས་གྱུའི་ཕྱག་རྒྱས་སྤྲ་ནས་བཟུང་ཞིང་། ཞགས་པས་

བཅིངས། ལྷགས་སྒྲིག་གིས་བསྐྱམས། རྒྱལ་བྱས་ལྷས་སེམས་སྒྲིག་པར་བྱས་ཏེ་
 དམ་ལ་བཏགས། དེ་ནས་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷས་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་བསྟན་ཡང་
 སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་དམ་འོག་ཏུ་བསྟུས་ཏེ་སྒྲིག་སྦྱིང་སྤངས། གསང་མཆོན་རྩི་རྩེ་
 མཆོག་རབ་ཚལ་ཏུ་བཏགས་སོ། །དེ་ནས་བྱང་ཐང་འཕན་ལྷལ་ལྷང་ཏུ་བྱོན་
 པ་དང་། བྱང་གི་ཏིང་ལོ་སྒྲན་གདོང་གིས་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་པར་བཀའ་འོག་
 ཏུ་བསྟུས་ཤིང་དམ་ལ་བཏགས། དེ་ནས་གནམ་གྱི་ཤུག་སྒྲོང་སྤང་སྒྲོམ་ཏུ་
 བརྒྱད་དམག་འཁོར་དང་བཅས་པ་དམ་ལ་བཏགས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བྱོན་
 པའི་ཁོར་ཏུ་བོད་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་རྣམས་དམ་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱལ་ཞིབ་པར་

《པར་བཀའ་ཐང་》ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

བརྒྱད། མཆོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་མངལ་ཕྱག་མ་འཆམ་པའི་སྒྲོང་།

དེ་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་སར་འབྱོར་ཉེ་བ་དང་། ལྷ་བཟང་ཁྱུ་དཔལ་སྒྲུ་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་རྒྱལ་པོའི་སྒྲུ་ཆབ་ཏུ་བསྟུ་བར་བཏང་། སྒྲོད་ལྷང་གཞོང་
 པ་མདའ་ཏུ་ཕན་ཚུན་མངལ་འབྲུད་བྱང་ཞིང་། དེར་ཁོ་ཆོས་ངལ་གསོ་གནང་
 ཞིང་གསོལ་རྩ་བསྒྲོལ་གྲུབས་མཛད་ཆོ་རྩ་རྒྱུ་མ་རྟེན་པར། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་
 སྒྲོད་ལྷང་དོང་པའི་གདོང་ལ་ཕྱག་མཁར་བཅུགས་པས་རྒྱ་འབབ་པ་དང་།
 ལྷ་བཟང་ཁྱུ་དཔལ་ལ་རྒྱ་ཐོན་བྱང་གཞོང་པ་བཟེད་ཅིག་གསུངས་པར་ལྷལ་
 དེའི་མིང་ལ་གཞོང་པ་ལྷ་རྒྱ་ཞེས་ ཐོགས་པའི་བཤད་སྒྲོལ་བྱང་། དེ་ནས་བྱང་
 མཁར་ལོ་ཏི་ཏ་འགམ་ཆལ་ཏུ། རྒྱལ་པོ་བྲི་སྒྲོང་ལྟུ་བཅན་ལ་གསོ་དཀར་ཁྱོན་
 པའི་པོ་སྒྲེས་རྣམས་གྱིས་བསྐྱོར་ནས་ཕྱག་རོན་ཁྱུ་བཞིན་དཀར་བྲིགས་བྲིགས་
 ཁྱུ་ཐེབས་པ་དང་། བཅུན་མོ་གཉིས་ལ་མོ་སྒྲེས་ཡོངས་གྱིས་བསྐྱོར་ནས་བླ་འོག་
 གྱུར་བཞིན་ཏུ་བྲ་ཤིགས་སེར་བསྟུ་བར་ཐེབས། སྐབས་དེར་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་
 པོའི་དགོངས་པ་ལ། ང་ནི་རྒྱལ་སྒྲེས་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་ཡིན་
 པ་དང་། ང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ཡིན་པ་དང་། རིག་པའི་
 གནས་ལྷ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་པ་བཅས་གྱིས་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོས་ང་ལ་ཕྱག་བྱ་
 འོས་སྟུམ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕྱག་མ་འཆམ་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་དགོངས་པ་ལ།

ང་ནི་བོད་མགོ་ནས་ཡོངས་ཀྱི་རྩི་པོ་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཁན་པོ་བོ་རྟེན་ས་ཏུས་
 གྲང་སྟོན་ནས་ང་ལ་ཕྱག་འཆོལ་བ་ཡིན་སྟབས། ཐོག་མར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ང་
 ལ་ཕྱག་འཆོལ་རྒྱས་རེད་སྟེ་མ་ནས་ཕྱག་མ་འཆོལ་པར་ཕན་ཚུན་རེ་ཞིག་ལྟས།
 དེ་ནས་སྟོབ་དཔོན་པ་ལྷ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ང་ཆེ་དང་། ང་བཅོན་གྱི་མགྱུར་
 གསུངས་ནས་ཕྱག་སོར་ནས་རྩུ་འབྱུང་གི་མེ་སྐར་བས་རྒྱལ་སྟོན་ཀྱན་གྱིས་སྟོབ་
 དཔོན་ལ་ཕྱག་འཆོལ། དེ་ནས་པ་ལྷ་བཀའ་ཐང་དུ། བསམ་ཡས་བཞེངས་ཚུལ་
 སྟོར་གྱི་ལྷ་སྐུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། བྱ་ཅུ་པ་ལྷ་འབྱུང་
 གནས་ཀྱིས་བསམ་ཡས་ས་འདུལ་མཛད་ཅིང་། ལྷ་འདྲེ་རྣམས་ལ་ལྷ་ཁང་
 བཞེངས་རྒྱུ་འཕྲིན་བཅོལ་བྱས། དེ་ནས་དགེ་བསྟོན་ཉེར་གཅིག་དང་།
 བརྟན་མ་བརྟུག་ཉིས། གངས་རི་མོ་དང་། གཡའ་རི་མོ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་འདྲེ་
 རྣམས་ཀྱིས་རོགས་བྱས་ནས་ཉེན་མོར་མིས་བཅིགས་པ་ལས་མཆོན་མོར་ལྷ་
 འདྲེས་བཅིགས་པས་མཐོ་བ་བྱུང་ཚུལ་དང་། བྱ་ཅུ་རིན་པོ་ཆེ་བསམ་ཡས་
 མཆིམས་སྤར་སྟུ་འདུལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་པའི་ཆོ། ལྷ་དེས་ཤིང་
 བཟོ་རྣམས་རྒྱད་བསྟུལ་ཏེ་ཤིང་ཆས་མི་འདར་བ་ཞུ་བརྟུག་པ་དང་། རྒྱལ་པོས་
 ཤིང་དེ་ཅུམ་གང་ནས་འཆོལ་སྟེ་མ་ནས་ཕྱགས་ཁྲལ་མཛད་བཞིན་པའི་སྐབས་
 དེར། ལྷ་དེ་རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་འོངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་དགོངས་པ་སྟོད་པ་ཞུ་
 དང་། ངས་བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་ཤིང་ཆའི་དངོས་གྲུབ་སྟེར་རྒྱ་ཡིན་ཞུས།
 རྒྱལ་པོ་ཕྱགས་དཔེས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་པས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྟུ་
 དེར་ཁྱུང་ཆེན་སྟུལ་ཟ་ཞིག་མཐོང་། དེར་རྒྱལ་པོས་སྟོབ་དཔོན་དགོངས་པ་
 སྟོད་དང་། དངོས་གྲུབ་འདུག་ཅེས་ཞུས་པས། སྟོབ་དཔོན་ཕྱགས་སྟོད་པ་
 དང་ཁྱུང་གི་ཁ་ནས་སྟུལ་ཤོར་ཏེ་སྟོབ་དཔོན་ཡང་སྟུ་མདོན་སྟུམ་སྟུར། སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་དངོས་གྲུབ་གང་འདུག་གསུངས་པས། རྒྱལ་པོས་ཤིང་གི་དངོས་
 གྲུབ་འདུག་ཞུས་པས། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཤིང་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱིས་ཅི་བྱ། ངས་
 ལྷའི་ལུས་ངག་གཉིས་དམ་ལ་བཏགས་ཟིན་ཡང་ད་དྲུང་ལྷའི་ཡིད་དམ་ལ་མ་
 ཐོགས་པར་ཡོད། མ་འོངས་པ་ན་བོད་དུ་མཛོ་ནད་དང་ལྷའི་གནོད་པའི་རྒྱན་

བཅད་ཐུབ་མ་སོང་ཅས་གསུངས། དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་འགྱུར་པ་སྐྱེས་སོ། །

དེ་ནས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕྱི་ཙམ་བཞེངས་ཟིན་པ་དང་།
རྒྱལ་པོ་འོ་ལོ་ཟུང་དེ་རི་ལྷ་ར་བྱའི་ཐབས་བཅའ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་ང་
ལ་ཐབས་ཡོད། པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཤོགས་པོ་བྱེད་དགོས་
གསུངས། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱལ་སློན་རྣམས་ཁྲིད་དེ་མཆོ་ཆེན་མལ་གྱི་འགྲམ་
ཏུ་བྱོན། རྒྱལ་སློན་རྣམས་ལྟར་པ་ཞིག་གི་ནང་ཏུ་སྡོད་བཅུག །སློབ་དཔོན་
རང་ཉིད་མཆོ་ཁ་དེར་དར་གྱི་གུར་དཀར་པོ་ཞིག་ཐུབ་སྟེ་དེའི་ནང་ཏུ་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལ་བཞུགས་པའི་ཞག་གསུམ་པའི་ནང་པར་བྱད་མེད་ཤིན་ཏུ་མཛོལ་མ་
ཞིག་མཆོ་ཁ་དེར་འོང་ནས་སློབ་དཔོན་ཅི་མཛད་ཟེར། སློབ་དཔོན་གྱིས། པོད་
ཀྱི་རྒྱལ་པོས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་ལ་འོར་གྱིས་མི་འདང་བར་གྱུར་པས་
པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཤོགས་པོར་བསྐྱིགས་ནས་སྤྱི་ལོ་འོར་
སློང་དགོས་ཞེས་འཕྲིན་བསྐྱར་བས། དེའི་གནངས་ཉིན་པར་སྤྱལ་ཆེན་པོ་ཞིག་
བྱང་བ་དང་རྒྱའི་འགྲམ་དེ་གསེར་སྟེ་ཉིལ་གྱིས་བྱང་། དེ་ནས་ཡུལ་མི་ཐམས་
ཅད་འདུས་ཏེ་གསེར་སྟེ་བསྐྱས་ཤིང་བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་གཏམ་སྤྱང་ཞིག་
མཆིས་སོ། །

དེ་ལྷ་ར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དེ་ལེགས་པར་བཞེངས་ཀྱུབ་
པ་དང་། ནང་གི་ལྷ་སྤྱི་རྣམས་བཞེངས་གྲབས་མཛད་སྐབས། ཆོན་དང་པིར་
བྱིར་བའི་ལྷ་བཟོ་ཞིག་དེར་ཡོང་ནས་འཛིན་གཞུགས་དང་རི་མོ་གང་བྱ་དགོས་
ན་འཛོམས་བྱ་སྤྱིར་ན་ང་ལས་མཁས་པ་མེད། པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འོ་ལོ་ཟུང་བཟོ་ངས་བྱ་
ཟེར་བ་ཞིག་ཡོང་བར་ལྷ་བཟོ་དེ་པོ་བྱང་ཏུ་བོས་ནས། རྒྱལ་པོ་དང་། སློབ་
དཔོན་དང་། བལ་པོའི་ལྷ་མཁན་དང་བཞི་སྟེ་ཉིན་བཞེངས་རྒྱའི་སྐོར་ལ་གྲོས་
མོལ་བྱ་སྐབས། ལྷ་བཟོ་བས་ལྷ་རྒྱ་གར་ལུགས་བྱའམ་པོད་ཀྱི་ལུགས་བྱ་ཟེར།
སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས། སངས་རྒྱལ་རྒྱ་གར་ལ་བྱོན་པ་ཡིན་པས་ལྷ་གཞུགས་
རྒྱ་གར་ལུགས་སྤྱི་བྱས་ན་ལེགས་གསུངས། བཅོན་པོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་
ལགས། ངས་པོད་ནག་པོ་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ལྷ་ལ་དད་པ་སྐྱེས་པའི་ཆེད་ཏུ་

ཡིན་པས་ལྷ་པོ་ད་ལུགས་སུ་བྱ་ཆོག་པར་བྱ། གསུངས་པར། སློབ་དཔོན་གྱིས་
 དེ་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། དེ་ནས་ཕོ་གང་མཛོས་ལ་ལྷ་པོ་རིགས་ཀྱི་དཔེ་
 དང་། ཕོ་གང་མཛོས་ལ་ལྷ་པོ་རིགས་ཀྱི་དཔེ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བོད་འབངས་
 རྣམས་འཆོགས་ནས་གདམས་པར། ཕོ་རྣམས་ལས་ཁྱ་སྟག་ཆབ་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་
 སྟུན་རས་གཟིགས་ཁ་ས་པ་ཅིའི་སྐྱ་བཞེངས། ཐག་བཟང་སྟག་ལོད་ལ་དཔེར་
 བྱས་ཏེ་སྟུན་རས་གཟིགས་ཡི་གེ་དུག་མ་ཞིག་དེའི་གཡས་སུ་བཞེངས། མ་
 གསང་ཀོང་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་རྟ་མགིན་སྐྱ་སྐྱར་དུ་བྱས། ཕོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་
 ཅོག་རོ་བཟའ་ལྷ་བྱ་སྟུན་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ། སྐྱལ་མའི་སྐྱ་གཡས་སུ་བཞེངས།
 ཅོག་རོ་བཟའ་རུ་རྒྱུང་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ། འོད་ཟེར་ཅན་མ་གཡོན་དུ་བཞེངས།
 དེ་ལྟར་ལྷ་སྐྱ་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ཟིན་ཅིང་མཆོད་པ་བཤམས་པའི་ཆོ། ལྷ་ཁང་
 གི་སྤྱིང་སྟུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐྱའི་སྤྱིང་ནས་འོད་ཉི་ཟེར་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཤར། དེའི་
 རྒྱ་མཆོན་ཁུས་པས། མཁན་པོའི་ཞལ་ནས་ཨ་མི་རྩ་རྣམས་བོད་ལ་དཔོངས་པའི་
 འོད་ཡིན་པས་སང་ཉིན་ལྷ་ཁང་དབུས་མའི་ཐོག་དུ་ཨ་མི་རྩ་རྣའི་ལྷ་ཁང་ཡང་
 ཐོག་ཞིག་བཙེག་དགོས་གསུངས་ནས། དེ་མ་ཐག་དུ་ཨ་མི་རྩ་རྣ་གཙོ་འཁོར་
 ལཱའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཙེགས་ཏེ་མཆོད་པ་བྱས་སོ། དཔལ་བསམ་ཡས་ལྷན་གྱིས་
 གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཀོད་པ་རྣམས་ཞིབ་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ན་
 «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ། དེ་ནས་སློབ་
 དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་དང་། མཁན་པོ་བོ་རྟོ་ས་དུ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་ཡས་
 གཙུག་ལག་ཁང་ལ་རབ་གནས་མཛད་སྐབས། བཅ་མཁའ་ལ་འཇའ་འོད་
 འཁྲིགས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་རྟོག་འཁོར་ཁིང་སྐལ་པ་སྐྱ་ཆོགས་སྤང་ཚུལ་«པདྨ་
 བཀའ་ཐང་»ལེའུ་རེ་བཞི་པར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་བསམ་ཡས་གཙུག་
 ལག་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་། བསམ་
 ཡས་ཀྱི་དགོར་སྐྱར་བཀའ་གང་ལ་གཏད་པའི་སྐོར། རྒྱལ་པོ་དང་མཁན་སློབ་

ནམ་གཉིས་བཅས་བཀའ་བཤོས་ཏེ། ཟླ་ཏ་ཏྲ་ཏྲ་ཀྱི་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་པོ་བོད་ཀྱི་ར་
བཀའ་པའི་ཆེད་དུ་ཏྲ་ཏྲ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་དམག་བརྒྱབ་^① ཟླ་ཏྲ་ཏྲ་ཀྱི་སྒོ་མ་གྲ་བཅོམ་པའི་
ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་འབྲངས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་བོད་ཀྱི་པོད་དུ་ཡོང་བ་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་
པར་སྐྱེས་བཀའ་བསྐྱོད་མ་བཞག་མཛད་དེ། བསམ་ཡས་ཀྱི་སྤྱང་མ་བསྐྱོས་ཚུལ་
འདི་བཤད་སྒོལ་ཡོད་པ་རེད།

དགྲ། པད་འབྱུང་བོད་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཐེབས་པའི་སྐོར།

སྒོ་བ་དཔོན་པར་འབྱུང་གནས་བོད་དུ་དུས་ཡུན་ཅི་ཅམ་བཞུགས་པའི་སྐོར་
ལ་ཡིག་ཆར་ཕལ་ཆེར་དགོངས་པ་གཅིག་མཐུན་གྱིས་ལོ་ཕྱིད་ཅམ་བཞུགས་པ་
གསལ་སྟེ། དཔེར་ན། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་
ཁྲབ་ལས། གྲུབ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན། མགོན་པོ་འོད་དཔག་
མེད་རྒྱུ་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་སྤྱར་བཞེངས་པ། སངས་རྒྱུས་གཉིས་པ་པར་ཀྱང་
སོགས་སྤྱི་གཅིག་ལ་མཚན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་དེ། བོད་ལ་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་
གདུལ་བྱ་བྱུ་མོང་བ་ནམས་ཀྱི་སྤྱང་རོར། བསམ་ཡས་སུ་མན་ངག་ལྟ་བུའི་
ཕྱིར་བ་ཅམ་ཞིག་གསུངས། །བྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་རྩེ་
འབངས་གྲོགས་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་སྤྱི་གསུང་བྱགས་ཡོན་ཏན་སྤྱན་ལས་
ཀྱི་སྒྱུབ་གནས་ཆེན་པོ་ལྟ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྱུབ་གནས་ནམས་སུ། སྒྱུབ་པ་སྟེ་
བརྒྱད་ཁྱིལ་དང་ཁྱོ་བོའི་སྒྱུབ་ཐབས་ལས། ཁ་ཆར་དང་བཅས་པ་བསམ་གྱིས་
མི་ཁྲབ་པ་ནམས་དང་། འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་དམ་ཚོས་ཀུན་གྱི་ཡང་
སྤྱིར་བཙུད་དུ་བྱིལ་བ་སྤྱི་མ་ཁི་དྲག་གི་གདམས་སྐོར་ལ་སོགས་པ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་
གདམས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་སྤྱུལ། གདམས་ངག་ཕལ་མོ་ཆེ་དུས་སྐབས་
དེར་སྟེལ་བའི་གནས་དང་དགོས་པ་མེད་པར་གཟིགས་ནས། མ་འོངས་པའི་
འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་ཚུགས་བཞི་དབུས་ལྟའི་གཏེར་ཁ་ཆེན་པོ་

① ཟླ་ཏ་ཏྲ་ཀྱི་སྒོ་མ་གྲ་ཞེས་པ་ནི་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བྱང་ཚུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་དུ་དམག་
བརྒྱབ་ནས་ཁ་ཆེ་བདུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཡིན།

ལྷ་ཡིས་མཆོན་མིང་ཅན་གྱི་བ། མིང་མེད་གངས་ལས་འདས་པ་སྤྲུལ་ཤིང་རྒྱ་
 རིམ་པ་བརྟན་གྱིས་བཏབ། མཆིམས་སྤྱུ་ཡེར་པ། རྒྱ་བོ་རི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་པོ་
 གསུམ་བཅུགས། གཞན་ཡང་རྩ་འཁྲལ་གྱི་རོལ་པས་དབྱུག་གཅིང་ཁམས་
 གསུམ་གྱིས་མཆོན། བོད་ཀྱི་ས་གནས་རྟ་མིགས་ཅིམ་ཡང་མ་ལུས་པར་ཞབས་
 ཀྱིས་གཅགས་ཤིང་རི་བྱག་ཐམས་ཅད་སྦྱབ་གནས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། སྐལ་
 ལུན་རྒྱལ་ས་ལ་གདམས་པ་སྦྱལ་བས་མཆིམས་སྤྱི་གྲུབ་ཆེན་ཉེར་ལྷ། ཡང་
 རྩོད་གི་རྟོགས་ལུན་ང་ལྷ། ཡེར་པ་དང་རྒྱ་བོ་རི་འོད་ལུས་གྲུབ་པ་བརྒྱ་བརྒྱད་
 རེ། ཤེལ་བྲག་གི་སྤགས་པ་སྤུམ་བཅུ། འོད་སྦྱར་གསེགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་ཉེར་
 ལྷ་སོགས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་བགྲང་བ་ལས་འདས་པ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།
 འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ལྟ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་སྐལ་
 ལུན་ལྟ་སྦྱར་གཞིས་དབྱེ་བ་གསལ་པོ་ཞིག་བྱེས་ནས། གསུངས་པ་ཞིག་རེད།
 དང་པོར། རྒྱ་མོང་རྩྱང་ངོར་བསམ་ཡས་སུ་མན་ངག་ལྟ་བའི་སྤྱིང་བ་ཅིམ་
 གསུངས། ཞེས་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྟ་བའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་
 སད་འབྱུང་བོད་རྩ་ཐེབས་ནས། མན་ངག་ལྟ་བུའི་གསུངས་ཅིམ་ལས་རྩས་ཡུན་
 རིང་པོ་མ་བཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་
 མཐུན་པ་ཞིག་རེད། །

རྒྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་ལུན་རྒྱལ་སྤྱི་ངོར། ཞེས་པ་ནི་ལྟ་སྦྱར་བཤད་
 མཁན་རྒྱལ་ས་ལའང་དགག་པ་མ་གནང་པ་ཁོ་ཆོའི་བཤད་སྐལ་དེ་རང་སོར་
 འཛོགས་པ་ཞིག་རེད། རྒྱ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཟེར་བའི་མི་ཟེར་བ་དེ་དོན་དངོས་
 ལ་ལྟ་སྦྱར་དང་། རྩོད་བསམ་སོགས་རྩྱུ་བཤད་མཁན་རྒྱལ་ས་ལ་ངོས་འཛོན་
 དགོས། དཔེར་ན། ད་ལྟ་ལའང་དད་པ་ཅན་ལ་སད་འབྱུང་སྟོ་ཉལ་ཡོད། ཟེར་
 བ་དང་། བྱང་རེ་དགོང་རེ་བོད་ཀྱི་དོན་རྩ་བྱོན། །ཉི་ཟེར་འཆར་ཀའི་མདངས་
 ལ་ཆིབས་ཏེ་བྱོན། ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དད་པ་ཡོད་ན་གྲུ་རྩ་རིན་པོ་ཆེ་ད་ལྟ་
 ལའང་། ས་ཆ་ག་གེ་མོ་ཞིག་ལ་བཞུགས་ཡོད་རེད། འདི་ནི་སྐབས་དེའི་ཡུལ་
 རྩས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ནས་གཏེར་སྟོན་དང་། གྲུབ་ཐོབ་ཡིན་ཟེར་

པའི་སྤྱི་ཚུན་དེ་དག་ལ་ངོ་སྤྲོད་གི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཞིག་རེད། །ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 དོན་དངོས་ཐོག་དུ། གྲུ་ཅ་པ་རྒྱ་འབྱུང་གནས་པོད་དུ་ཡུན་རིང་ཞིག་བཞུགས་
 མེད་པ་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 རྟོན་ལས་^① གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་པ་རྒྱའི་ཞལ་ནས་པོད་བྱིངས་སྤྱིད་པར་
 བཞུ་བས་བེ་བྲ་མ་ཆ་ལས་ནོར་བསྐྱངས་སྟེ་ནོར་མེད་པ་ལ་ནོར་སྤྱིན། རྩ་
 སྤྱིད་གི་དཀོར་བྱུང་སྤྱིད་དོ་ཅིག་ཀྱང་པོད་ཁམས་སུ་འབྱུང་བར་བྱ། རམ་ཤོད་
 གྲ་དོམ་སྟག་སྤྱི་ཐོགས་ཆུ་དཀོན་པ་དང་། ཆུང་བ་ནམས་སུ་ཆུ་བྱུང་ལ་གུམ་པ་
 ཐམས་ཅད་ཞིང་དུ་བྱས་ལ་ཞིང་གིས་པོད་ཀྱན་འཆོ་བར་བྱ། གཙང་པོ་དང་
 མཆོ་ཀྱན་སྟོམས་སུ་བཅུག་ལ་མིས་འཕྱོང་དུ་བྱང་བར་བྱ། རས་ཨོ་རྒྱན་དུ་
 གཙང་པོ་འདི་བས་ཆེ་བ་ཞིག་སྤྱབས་སུ་བཅུག་གསུངས། རམ་ཤོད་ཀྱི་བྲེ་མ་
 ཐམས་ཅད་ཆོལ་དང་ནི་གསེང་དུ་བསྐྱར། པོད་ཡུལ་ངན་པ་ཀྱན་བཟང་པོར་
 བྱས་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཉམས་དགའ་བར་བྱའོ། །ཞིས་དེ་ལྟར་མཁན་པོས་རྒྱ་ཆེན་
 པོར་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟར་འགྲུབ་བམ་མི་འགྲུབ་འདུན་ས་ཆུང་དུ་ནས་རྗེ་
 རྟོན་མོལ་སྟེ། བཀའ་གྲོས་མཛད་ནས་དེ་ལྟར་འོང་མི་འོང་ཉམས་སད་པ་ལས།
 ཨོ་རྒྱན་ཀྱི་མཁན་པོས་སྤྱི་གཅིག་བསྟོམས་པས། མཆོ་མོ་མགུར་ཀྱི་བྲེ་མའི་
 ཞབས་ནི་གསེང་དུ་སྟོ་བྱུང་ལ་བཏང་། དེའི་སྤྱི་འབྲེང་བྲག་དམར་སྤྱི་བ་ཆོལ་ཀྱི་
 སྤྱད་ནགས་སུ་བཏང་། སྤྱི་རྒྱུངས་སུ་ཆུ་བྱུང་། ད་དུང་ཉམས་སོད་དང་བྱས་ནས་
 སྤྱི་གཅིག་བསྟོམས་པས། ཟུར་མཁར་ནས་ཆུ་རྗེན་ནར་གྱིས་བྱུང་སྟེ་ཆུ་མིག་
 བྱུང་བ་དང་འོང་ངེས་པར་འདུག་པས་རྟོན་པོ་དག་ན་རེ། པོད་ཡུལ་བཟང་
 པོར་བྱས་པའི་སྟགས་མཁན་ཀྱི་མཐུ་དང་སྤྱི་ན་ཆབ་སྤྱིད་རྒྱ་གར་གྱིས་སྟོགས་
 སྟེ་འགོ་ཞེས། འདུན་ས་ཆུང་དུ་གྲོས་བྱས་ནས་འགོ་འགྲུམ་པར་ཆད་^②། དེ་སྟོབ་
 དཔོན་གྱིས་ད་ཞིང་བྱའོ་གསུངས་པས། ཞིང་ཡར་ལུངས་ཀྱིས་ཆོག་ཟེར་སྟེ་
 སྟགས་མཁན་ལ་ཕྱག་བྱས་སྟེ། བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་ཡུལ་ནས་སྤྱི་གར་དུ་

① ཤོག་ངོས་173པའི་ཐོང་10པར། མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་། 2006ལོར།
 ② འགོ་འགྲུམ་པར་ཆད། ཅས་པ་ནི་འདིའི་རྗེས་སུ་གསལ་དུ་སྤྱི་གསལ་བྱས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

བཞུད་པར་བྱ་བ་ལུལ་བས། རྒྱལ་པོ་མ་དགེས་ནས་སློབ་དཔོན་ལ་གསེར་ཕྱི་བྱི་
གང་ལུལ་ཕྱག་དང་། བསྐྱོར་བ་བྱས་སྟེ་སྤར་ལྟར་བྱས་པས། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་
ནས་ང་གསེར་འདྲིང་པ་མ་ཡིན་སྟེ། བོད་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་འདྲི་སྟོན་གདུག་པ་
ཅན་བདུལ་ལ་བཅན་པོ་ཆོས་བྱར་བདུབ་པར་བྱ། བོད་ལུལ་བཟང་པོར་བྱས་
ལ་འབངས་བདེ་བ་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་འོངས་གྱི། གསེར་འདྲིང་ན་འདྲི་ཅུག་
བྱས་པས་ཆོག་གསུངས་ནས་མཁན་པོས་རྫོང་དང་ཤིང་དང་རྩ་དང་བྱི་མ་སོགས་
ཕྱག་གིས་བཟུང་ཆོད། རེག་ཆོད་གསེར་ཕྱིར་རེད་དེ་བཅན་པོའི་ཐུགས་སྤང་
བའི་ཆོད་ཏུ་གསེར་ཕྱི་ཁྱོར་གང་བསྐྱམས། ལྷག་མ་བཅན་པོ་རང་ལ་ལུལ་སྟེ་
བྲག་དམར་འོམ་བུ་ཆོལ་བྱ། རྗེ་འབངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་མན་ངག་ལྟ་བུའི་
ཐོང་བ་བཤད་ནས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ངའི་གསང་སྟགས་འདྲི་ལྟ་བ་ཆོས་གྱི་སྤྱི་
དང་བསྐྱེན། སྤྱོད་པ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སྟོགས་དང་བསྐྱེན། ལྟ་བུའི་སྟོགས་སུ་སྤྱོད་པ་
མ་ཤོར་བར་མཛོད། ཤོར་ན་དགེ་མེད་སྟོན་མེད་ཏུ་སོང་ནས་ཆད་པར་ལྟ་བ་
སྟེས་ནས་ཕྱིས་གསེར་མི་བྱང་། སྤྱོད་པའི་སྟོགས་སུ་ལྟ་བ་འབྲངས་ནས་དངོས་
པོའི་མཆོན་མས་བཅིངས་ནས་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར། ངའི་སྟགས་སེམས་སྟོགས་
འདྲི་ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་སྟེ་མ་འོངས་པ་ན་ཆོག་གི་དོན་མི་ཤེས། རྒྱད་ལ་འཁེལ་བའི་
ལྟ་བུའི་གདེང་ནི་མེད་ཅིང་མ་རྟོག་ནས། མང་པོ་ཅིག་ངན་སོང་ཏུ་འགྲོ་བར་
འགྱུར་རོ། །ལྟ་སྤྱོད་ཡ་མ་བྲལ་བ་འགའས་སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་ཡང་བྱེད་
པར་འགྱུར། སྤྱིར་གང་ཟག་གིས་བཅོས་སྟེ་འདྲ་མིན་མང་བས་བྱིན་རྒྱབས་
ཉམས་པས་རྟོགས་པ་ཅན་ཏུང་། མ་བསྐྱད་པ་འདྲི་ཀྱན་སྤྲས་ན་ནམ་ཞིག་ལས་
ཅན་འགའ་ཞིག་གི་དོན་ཏུ་འགྱུར་གསུངས་ནས། དཔེ་མང་པོ་ཅིག་རྩལ་སྤྲས་
སོ། །བཅན་པོ་ལ་དབང་རིམ་མཛོད་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསང་སྟགས་གྱི་ལྷང་
གནང་། སུར་བུ་འབུམ་སྟེ་བཤད་ནས་སློན་ལམ་འོག་མིན་གྱི་གནས་སུ་གདབ་
གསུང་སྟེ། བདག་དང་གཏན་པ་མེད་པའི་སྤྱིན་བདག་རྣམས། ཆོ་རབས་འདྲི་
དང་ཆོ་རྒྱད་གར་སྤྱིས་ཀྱང་། །འོག་མིན་ཁིང་མཆོག་དག་པར་ལྷན་ཅིག་བྱ། །
རྣལ་འབྱོར་ཐེག་ཆེན་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པར་ཤོག །ཅིས་གསུངས་ནས་སྤྱིན་སྟོག་གི་

འཕྲོ་མ་གྲུབ་པར་སྤྲོད་གཤེགས། རྒྱལ་མིས་ཆིབས་ཁྲིད་ནས་ཡར་ལ་སྤྱན་
 ཏུངས། མཁན་པོ་རྒྱ་གར་ཡུལ་ཏུ་རྒྱལ་མི་བཏང་བ་དང་། སློན་པོ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 རྒྱགས་མཁན་དེ་མ་བསད་ན་དེ་རུས་པ་ཆེ། བོད་ལ་བྱད་བྱས་པར་འོང་བས་
 འདུན་ས་ནས་བཀའ་བཅད་དེ། གསོད་མི་བཅོ་བརྒྱད་བཏང་བེར་ནས་དོང་
 གསལ་གྱི་འཕྲང་ལ་བསྐྱགས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དཔོན་གཡོག་མང་ཡུལ་ཏུ་
 སློབས་སྟེ་བྱོན་པའི་དགོངས་མོར། སློབ་དཔོན་གྱིས་སང་ནི་འོ་ཅག་ལ་གནོད་
 འཆོ་བྱེད་པ་འོང་ངོ་ཞེས་རྒྱལ་མི་རྣམས་ལ་གསུངས། འཕྲང་ཏུ་བྱོན་པ་དང་
 རྒྱག་སྤྲོད་གསོད་མི་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་གྱིས་ལ་ལས་མདའ་བཀའ་། ལ་ལས་
 མདུང་མནན། ལ་ལས་གྱི་སྤྱང་སྟེ་སློབ་དཔོན་ལ་རྟེན་པར་བྱས་པའི་ཆོ་སློབ་
 དཔོན་གྱིས་སྤྱག་རྒྱ་བཅིངས་པས་མི་བཅོ་བརྒྱད་པོས་སྤྲོས་ཡང་མ་ཤེས་བརྟེན་
 པ་བས་འགྲལ་ཡང་མ་རུས་སྟེ་འཛིན་གཟུགས་དང་གྲུང་རིས་བཞིན་ཏུ་རེངས་
 པའི་ནང་ནས་གཤེགས་སྟེ་མང་ཡུལ་གྱི་ལ་ཁར་བྱོན་ནས་རྒྱལ་མི་ཀུན་བརྒྱུད་ས་
 པ་ལས། མཁན་པོའི་ཞལ་ནས་བོད་ཁམས་སུ་ལྷ་སྤྱུ་འདྲེ་སློན་དམ་འོག་ཏུ་ལན་
 གསུམ་བརྒྱུག་ན་བཅོན་པོ་ཡང་སྤྲོ་ཆོ་རིང་། དཔོན་གྲས་ཆབ་སྲིད་ཆེ། སངས་
 རྒྱུས་གྱི་ཆོས་ཀྱང་ཡུན་རིང་ཏུ་གནས་པ་ཅིག་ན་འཕྲོ་ལུས་པ་ཡིད་ལ་གཅགས།
 ཆོས་འཁོར་གཅིག་ནི་འབྲོངས་ནས་འོང་སྟེ་སྤྱིར་སངས་རྒྱུས་གྱི་ཆོས་གང་བྱང་
 སར་ལུ་སྟེགས་གྱི་འགྲན་ཟླ་རེ་བྱང་ནས་ཚོད་པ་བྱེད་དགོས་པ་ལ་བོད་ཁམས་
 སུ་ཆོས་བྱང་བ་ལྷ་བརྒྱའི་ཐ་མ་ལ་བབ་པའི་ཆོ་ལས་མ་བྱང་བས་ལུ་སྟེགས་གྱི་
 རྟོལ་བ་ནི་མི་འབྱུང་ན་སངས་རྒྱུས་པ་ཉིད་ནང་ཚོད་པ་ཅིག་ཏུ་འགྱུར། ཆོས་ལ་
 ཡང་རྟེན་ཉག་པག་རེ་འོང་། བོད་ཁམས་སུ་འབྲུག་པ་ཆེན་པོ་ཅིག་གྲུང་འབྱུང་
 ཞེས་བཀའ་བསྐྱེད་སྟེ་རྒྱལ་མི་རྣམས་ལ་ཡུངས་དཀར་པར་གང་གཏད་ནས་ང་
 ལ་མདའ་འཕེན་པ་རྣམས་ལ་ཐོབ་ཅིག་དང་དོད་འགོ་རུས་པར་འགྱུར་ངོ་ཞེས་
 གསུངས་ནས་རྒྱལ་མི་མར་ལ་ལྷོག།

ད་རེ་ཞིག་མི་ཡུལ་ན་ང་ལ་གདུལ་བྱ་མེད་གསུངས་ནས་ལྷོ་རྒྱབ་མཚམས་
 སུ་སློན་པོ་འདུལ་ཏུ་འགོ་གསུངས་སྟེ་ཆིབས་ཁ་ནས་འཕྱར་ནས་རྒྱིན་གྱི་གསེབ་

ན་པར་ཆོས་གོས་སྤར་རེ་གསེག་ཤང་ཁྲོལ་ལེ་བཞུད། སྤྱིལ་མིས་གསུང་བཞིན་
 ཏུ། རྟོང་པ་བས་ཀྱི་གསོད་མི་འབག་བྱིས་པ་བཞིན་སོང་བ་རྣམས་ལ་ཡུངས་
 དཀར་བཏབ་པ་དང་འགོ་རྩས་ཅིང་སྤྱ་ཤེས་པར་གྱུར་ཏོ། །སྤྱིལ་མི་རྣམས་པོ་
 བྱང་ཏུ་ཕྱིན་ནས་རི་སྐད་གསུང་བ་བཞིན་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་ཏུ་གསོལ་བས་བཅན་
 པོ་ཡང་ཐུགས་ལ་རབ་ཏུ་བཅགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཅིས་གསུངས།

ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་འདྲིའི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་སྤྱི་བཞེད་ཡིན་ཞིང་
 ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་ཆོད་ལུན་པལ་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་འདྲིའི་རྗེས་སུ་འབྱུངས་ནས་
 བཤད་སྟོལ་བྱུང་ཡོད། གཞན་ཡང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། སྤྱི་བཞེད་
 ལས་བསམ་ཡས་ཀྱི་མང་མ་བཏིང་བར་སློབ་དཔོན་སྟོན་ཡུལ་ཏུ་གཤེགས་པ་
 འདྲ་བ་ཞིག་སྤང་ཡང་འདྲི་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སྟོགས་
 གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ནས་བྱིས་པ་ཅིག་ཡིན་པ་སྟུམ་སྟེ་བསམ་ཡས་རབ་གནས་
 ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ངེས་པར་བཞུགས་པ་འཁོར་སའི་རི་མོ་ལས་གསལ་བ་
 དང་། བཀའ་གཅིག་ཆེན་མོར། སློབ་དཔོན་པལ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས། །ལྟ་འདྲེ་
 ཟེལ་གཞོན་ཞེས་པ་བྱངས། ཞེས་བྱུང་ངོ་། །སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་
 བཅན་པོ་ལ་ནང་གི་སྦྱིད་རྫོགས་ཏེ་གསུམ་བཟུན་ནས་སྟོན་གྲོལ་ཏུ་མཛད།
 བཅན་པོས་གྱུང་བཅུན་མོ་མཁར་ཆེན་བཟའ་འཆོ་རྒྱལ་དབང་ཡོན་ཏུ་ཐུལ་
 བས་སྟོན་པོ་རྣམས་མ་རངས་ཏེ། སྟོན་ཏུ་བཅུན་མོ་སྟོགས། ད་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་
 འཕྲོག་པར་ངེས་སོ་ཟེར་ནས་སྤྱར་གཤེགས་པར་བཀོ་བ་ཞིག་བྱུང་བར་སྤང་
 བས་སྟོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེས་པར་སྤྱར་གཤེགས་པ་ལྟར་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོ་
 དང་བཀའ་བཀོས་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཕྱ་རི་ཏ་དང་མཁར་རྒྱལ་སོགས་པའི་གནས་
 རྣམས་དང་གཡའ་ཁྲིད་དང་གངས་ཁྲིད་སོགས་མི་མ་ཡིན་གྱི་གནས་རྣམས་
 སུ་སྟུན་བྱངས་སྟེ་གཙོ་བོར་མི་མ་ཡིན་གྱི་དོན་མཛད་ནས་སྤྱར་བསམ་ཡས་
 སུ་གཤེགས་པར་སྤང་ལ་ས་སྤྱི་སྤྱི་མ་དམ་པའི་ཆོས་བྱུང་ལས་གྱུང་དེ་འདྲ་
 བར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། །

གོང་གསལ་གྱི་བརྗོད་དོན་ཐམས་ཅད་དོན་ཡོངས་སུ་བསྟུས་ན། གྲ་ཏུ་པད་

འབྲུང་བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་གྱིས་གདན་དྲངས། བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་རིམ་
 གོ་པ་གནང་། འོན་ཀྱང་པད་འབྲུང་གི་འཛོན་ཐང་ལ་ཐུག་དོག་བྱེད་མཁན་གྱི་
 སློན་པོ་རྣམས་གྱིས་ཡུན་རིང་བཞུགས་མ་བཅུག་པ་སྤྱིན་སྲིག་ཐེངས་གསུམ་བྱ་
 རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བྱས་པ། དེ་ཡང་ཐེངས་གཉིས་ལས་བྱེད་ཡོང་མེད་པ་ཕྱིར་
 ཐེབས་དགོས་བྱུང་ཡོད་པའི་སློན་བཤད་པ་ལ་བརྟག་ན་ཁོང་བོད་རྒྱ་རྒྱས་ཡུན་
 རིང་པོ་ཞིག་བཞུགས་སྐབས་མེད་པར་གསལ་པོ་རེད། འདུན་སའི་སློན་པོ་རྣམས་
 གྲོས་ནས་གསལ་རྒྱུའི་གྲོས་གཞིའི་ཡང་བཏོན་པ་དང་། ཕྱིར་ཐེབས་པའི་ལམ་
 བར་གསོད་མཁན་ཡང་བཏང་ཡོད་པ་ནི། ཚད་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་རབས་ཡིག་ཚང་
 རྣམས་སུ་གསལ། མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་ལ་ཁ་ནས་ལྟོ་རྒྱབ་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་རྒྱ་
 འཕུར་ཟེར་བ་དང་། འདུན་སའི་སློན་པོ་རྣམས་གྲོས་ནས་ལམ་རྒྱ་གསོད་མཁན་
 བཏང་ཟེར་བ་སོགས་གྱི་ཡིག་ཆ་འདི་དག་ལ་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱོད་པའི་ལྟ་
 བའི་ངོས་ནས་དཔྱད་ན། སློབ་དཔོན་པར་འབྲུང་གནས་ནི་མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་ལ་
 ལ་ཁ་ཐེབས་པ་དང་གཤེད་མ་རྣམས་གྱིས་བསད་ནས་དེར་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡོད་
 པའི་སྤྱང་བ་ལྟོག་མེད་རྒྱ་འཆར་སྤྱོད་པ་ཞིག་རེད། །འཛིག་རྟེན་འདིར་བསྐལ་
 པ་ཆགས་ནས་ད་བར་མི་འཕུར་མཁན་ཞིག་བྱུང་མེད་པ་སུས་ཀྱང་ཤེས་སྟེ།

ས་བཅད་བརྟན་ལ། གསང་ཐུགས་རྩིང་མའི་བྱུང་མཁན་གཞན་བསྟུན།

སངས་རྒྱལ་ཚོས་ལུགས་བོད་རྒྱ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་རྒྱས་ནི་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱོད་
 བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ། དེའང་ཐོག་མར་བྱུ་མི་སམ་ལྟོ་འདྲ་དང་། རྒྱ་
 གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀྱས་ར་དང་། བམ་ཟེ་ཤམ་ཀར། བལ་པོའི་སློབ་དཔོན་
 ཤི་ལ་མཆུ་སོགས་གྱི་《རྒྱན་རས་གཟིགས་གྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཙ་གཅིག་》
 སོགས་རྒྱུད་གྱི་ཆ་ལག་མང་པོ་བོད་སྐད་རྒྱ་བསྐྱར་ནས། བོད་ཁམས་ཐམས་
 ཅད་འཕགས་པ་རྒྱན་རས་གཟིགས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་ཡིག་རྒྱག་བཟུ་
 བའི་སྤྱོད་དར། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཡུལ་འདིར་ཐོན་ཚོས་གཉིས་ཀ་མཆོད་
 གནས་སུ་བཀྱར་ཏེ་གསོལ་འདེབས་དང་འཕྲིན་བཅོལ་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཡང་དར།
 དེའི་རྒྱུ་རྒྱལ་པོ་མང་སྤྱོད་མང་བཅན་དང་། འདུས་སྤྱོད་མང་རྩེ། མེས་ཞག་

ཆོས་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་སྟུ། བོན་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ལ་སྟོགས་རིས་མེད་པར་སོ་སོའི་
 མོས་པ་དང་བསྐྱེད་ནས་དད་པ་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་སྤར་བཅན་པོ་
 མོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་རི་བཞིན། བོན་གྱི་སྤྱུ་གཤེན་རེ་བསྟེན་གྱིན་ཡོད་པར་
 གསལ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྟུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་ཟ་ཏོར་གྱི་མཁན་པོ་བོ་རྟི་ས་
 ཏུ་དང་། ཡོ་རྒྱན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་གཉིས་བོད་ཏུ་གདན་
 དྲངས་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་ལྟ་བུ་མང་པོ་གསོ་སྦྱང་གནང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་
 ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྐད་ཏུ་བསྒྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་སྤེལ་
 གཏོང་བའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་སྟོན་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ཁྲིད་ཏུ་བོན་དང་ཆོས་
 ལ་དད་པ་རྣམས་ཀྱང་སྟོགས་ཁག་གཉིས་སུ་གྱེས་ཏེ་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་ན།
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བོད་ཏུ་སྤེལ་རྒྱ་དང་། བོན་གྱི་ལོ་
 རྒྱས་དང་རིག་གནས་མཐའ་དག་སྟོ་ཀྱན་ནས་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་
 འགན་གཙོ་པོ་ཞིག་ཏུ་བབྱུང་། དེ་ལྟར་དར་འཕེལ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་
 ལུགས་དེ་ལ། མདོ་སྟོགས་ནས་གསར་རྟིང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་སྟོལ་མེད་ལ།
 རྒྱགས་སྟོགས་ནས་གསར་རྟིང་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་གསར་རྒྱགས་རྟིང་མ་ཞེས་
 པ་དེ་ནི་པརྟེ་ཏུ་སྟེ་ཏི་ཡན་ཏུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པའི་གསར་རྒྱགས་ཀྱི་ཆོས་
 རྣམས་ལ་སྤར་རྟིང་མ་ཟེར་ཞིང་། ལོ་ལྟ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། འཕྲོག་མི་
 ལོ་ལྟ་བ། འགོས་ལོ་ལྟ་བ། མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་སྟུ་
 བསྒྱུར་ཁུས་མཛད་དེ་གཏན་ལ་པབ་པ་མན་ཆོད་ཀྱི་རྒྱགས་གཞུང་རྣམས་ལ་
 གསར་རྒྱགས་གསར་མ་ཟེར་ཞེས་བྱ་བཀུན་གྱུ་བམཐའ་ཅུ་གསལ། བོད་འདིར་
 བྱང་ཆོས་དར་ཚུལ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་ལོ་རྒྱུས་སུ་ཏི་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཡོད་སྟབས།
 འདིར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཆད་པ་ལ་བྱང་ཆོས་དར་ཚུལ་ས་བཅད་མ་རྟོང་བ་
 ཅུ་མ་མདོར་བསྟུས་ལས་ཅུ་ལས་དགོས་གལ་མ་མཐོང་། དེས་ན་གསར་
 རྒྱགས་རྟིང་མའི་གྲུབ་མཐའི་བྱུང་ཚུལ་སྟོར་ལ་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 བཅུ་མས་པའི་ཆོས་འབྱུང་དེ་བཟེར་མང་ཡང་། སྐབས་འདིར་རྒྱས་བསྟུས་
 འཆམས་ཤོས་སུ་《ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁུབ་》 ཏུ་བཀོད་པའི་གསར་རྒྱགས་རྟིང་མའི་

བཀའ་བཅུ་མོ་མོར་བྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ལ་དོགས་དབྱེད་དང་བཅད་
བཅོས་གང་ཡང་མེད་པ་རྒྱུ་བཞིན་དགོད་པར་བྱའོ། །

གཅིག་སྒྲོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།

《ཤེས་བྱ་ཀུན་ལྟུང་》 གྱི་རྩ་བ་ལས།

གངས་ཅན་བསྟན་པའི་སྒྲོག་ཤིང་བྱི་སྒྲོང་རྩེ། །

ཐུགས་བསྐྱེད་གཞུང་དུ་མེད་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། །

སངས་རྒྱུས་གཉིས་པ་པད་མ་ཀ་ར་ཡིས། །

ཐུན་མོང་སྒྲུང་དོར་ལྟ་བུར་ཅམ་ཞིག་གསུངས། །

སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་པ་སྡེ་བརྒྱད་སོགས།

སྒྲིན་གྲོལ་གདམས་པ་བསམ་མི་བྱུང་པར་བསྐྱུལ།

མ་འོངས་འགོ་ལ་དགོངས་ཏེ་གཏེར་མང་སྤྲས། །

སྒྲིམ་གྱ་གསུམ་སོགས་བྱུང་བྱེད་བཟང་ཡས་བྱུང་། །

ཞེས་པ་ལྟར། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོང་ས་འདིར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་
པ་གསར་དུ་འདྲན་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ། འཇམ་པའི་དབྱུངས་དངོས་བྱི་སྒྲོང་
ལྷུ་བཅན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་མད་དུ་བྱུང་ཞིང་གཞུང་དུ་མེད་པའི་བཀའ་དྲིན་
ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱུ། མགོན་པོ་འོད་
དཔག་མེད་རྩི་རྩི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་སྐུར་བཞེངས་པས་སངས་རྒྱུས་གཉིས་པ་པད་
མ་ཀ་ར་སོགས་སྐྱ་གཅིག་ལ་མཆོན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་དེ། བོད་ལ་དངོས་སུ་
ཁྱོད་ནས་གསུལ་བྱ་བུན་མོང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་བསམ་ཡས་སུ་《མན་ངག་
ལྟ་བུའི་བྱེད་བཅུ་མ་》 ཞིག་གསུངས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐལ་པ་དང་
ལྷན་པ་རྩེ་འབངས་སོགས་སྐལ་པ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་
སྒྲིན་ལས་ཀྱི་སྐུབ་གནས་ཆེན་པོ་ལྟ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གནས་རྣམས་སུ་བསྐྱབ་
པ་སྡེ་བརྒྱད། ཞི་བ་དང་སྤོ་བོའི་སྐུབ་ཐབས་ལས་ཁ་ཆོར་དང་བཅས་པ་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་པ་རྣམས་དང་། འོད་གསལ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་དམ་ཆོས་ཀུན་གྱི་
ཡང་སྒྲིང་བརྒྱད་དུ་དྲིལ་བ་སྤྲོ་མ་ཞི་དྲག་གི་གདམས་ངག་སྒྲོར་ལ་སོགས་པ་

སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་བསྐྱེལ། གདམས་ངག་པལ་མོ་
 ཆེ་རུས་སྐབས་དེར་སྒེལ་བའི་གནས་དང་དགོས་པ་མེད་པར་གཟིགས་ནས།
 མ་འོངས་འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་སྒྲིགས་བཞི་དབུས་དང་ལྔ་ཡི་
 གཏེར་ཁ་ཆེན་པོ་ལྔ་ཡིས་མཚོན་མིང་ཅན་བྱེ་བ། མིང་མེད་གངས་ལས་འདས་
 པ་སྤྲས་ཤིང་རྒྱ་རིམ་པ་བརྟན་གྱིས་བཏབ། མཆིམས་སྟུ། ཡེར་པ། རྒྱ་བོ་རི་སྟེ་
 སྒོམ་གྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་བཅུགས། གཞན་ཡང་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རོལ་པས་དབུས་
 གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་རི་བྲག་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་གནས་སུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས།
 སྐལ་ལྷན་རྣམས་ལ་གདམས་པ་བསྐྱེལ་པས་མཆིམས་སྟེའི་གྲུབ་ཆེན་ཉེར་ལྔ།
 ཡང་རྫོང་གི་རྟོགས་ལྷན་ང་ལྔ། ཡེར་པ་དང་རྒྱ་བོ་རིའི་འོད་ལུས་གྲུབ་པ་བརྒྱ་
 བརྒྱད་རེ། རྟེན་བྲག་གི་སྤྲལ་པ་སུམ་ཅུ། འོད་སྐྱར་གཤེགས་པའི་མཁའ་
 འགྲོ་ཉེར་ལྔ་སོགས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་བཤང་བ་ལས་འདས་པ་བྱུང་ངོ་། ཞེས་
 གསུངས་སོ། །

གཉིས། གྲུབ་ཆེན་རོ་ཅ་ན་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།

《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཐུབ་》 གྱི་རྩ་བ་ལས།

དཔལ་མེད་ཐུགས་བརྒྱད་བེ་རོས་དཀར་བས་བཞེས། །

རིམ་པ་ལྔ་དང་སྤང་སྟོན་ལས་མཆེད་དེ། །

སེམས་སྒྲིང་གདམས་པས་ཀུན་བཟང་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱེད། །

ཅེས་པ་ལྟར། བོད་ཀྱི་སྐད་གཉིས་སྤྱི་བའི་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ན་དེ། ཆོས་རྒྱལ་
 བྱིསོང་ཕྱེུ་བཅེན་གྱིས་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བཟངས། རྒྱ་ན་གོ་ཤིའི་ཅན་དན་
 བསེལ་བྱེད་གྱི་ནགས་གེ་ཆང་དགྲ་བཅེགས་གྱི་གནས་སུ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་སྟེ་
 སེང་ཏ་སྟེ་དཔལ་གྱི་སེང་གེ་དང་མཇལ། ཚུལ་མེད་གྱི་ཐེག་པ་ཁུས་པས་
 ཐུགས་གྱི་བརྒྱད་སྤྱངས་ཏེ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་སྟེ་བཙེ་བརྒྱད། རྒྱུད་སྟེ་
 ཐུག་ཅུའི་དབང་མན་ངག་ཐམས་ཅད། སྒྲིང་སྟེ་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ་སོགས་
 གནང་། དེའང་ཤིན་ཏུ་མ་གསང་ན་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་འོང་གིས་དོགས་པས་
 ཉིན་མོ་མཚན་ཉིད་གྱི་ཆོས་ལ་སྤྱངས། མཚན་མོ་ཐབས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཞུས། ལམ་པར་དུའང་སྲོག་ལ་ཐུག་པའི་དཀའ་བ་ལྟ་བུ་སྤྱད་པ་
 སོགས་དཀའ་བ་ཆེན་པོ་དང་དུ་བཞིས། གཞན་ཡང་མཁས་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་
 དང་། འདུ་བའི་གནས་ཀྱི་དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་རུ། །དགའ་རབ་རྩོམ་རྩེ་དང་ཡང་
 མཇལ་ཏེ་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་འབྲམ་ཐུག་དུ་ཙུ་ཙུ་བཞིའི་དོན་བརྒྱད་ཐོབ་པས་
 དེ་ཉིད་དུ་རྩོགས་གྲོལ་དུས་མཉམ་གྱི་དངོས་གྲུབ་བརྟེན། ཀླང་མཁྱེགས་ཀྱི་
 གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དུ་བྱོན། བཅན་པོ་ལ་སྒྲིག་ཆོས་སུ་གསུངས་ཤིང་།
 སེམས་སྡེ་ལྟ་བུ་སྤྱུར། སྤམ་བཅུག་པ་རྒྱུན་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བ་རྩེ་དུ་ཐེབས་
 བས་རྒྱལ་རྩེ་དུ་གསུང་སྟོན་ཡེ་ཤེས་སྤྲུལ། སྟོང་ཁུང་རྩེ་དུ་གསུང་དམར་དཔོན་རྩོང་
 དུ་སྤང་ཆན་སངས་རྒྱས་མཁོན་པོ། དབུས་སུ་གཉགས་རྩོམ་དང་། ལི་བཟང་
 ཤེས་རབ་སྟོན་མ་བཅས་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་པ་ལྟར་གྲགས་
 ཤིང་། དེ་དག་དང་ཁྱད་པར་སྤང་ཆན་མི་ཕམ་མཁོན་པོ་ལས་བརྒྱད་ཅིང་
 རིམ་པར་མཆེད་དེ། སེམས་སྟོང་གི་གདམས་པས་ཀྱན་དུ་བཟང་པོའི་རྒྱལ་
 སྤྱིད་མཐའ་ཡས་པ་བརྒྱན་པར་མཇུག་དོ། །དེ་ལས་ད་ལྟ་སེམས་སྡེ་ཉང་ལྷགས་
 དང་། ཨ་རོལ་ལྷགས་སུ་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱན་བཞུགས་པའི་སྤམ་མ་ནི་བོ་
 རོས་གཉགས། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་ཉང་ཡེ་འབྱུང་དང་། ཟུར་པ་མེས་
 དཔོན་སོགས་ལ་བཀའ་བབ་པའི་ཆོས་ཡིན་ལ། སྤམ་མ་ནི་མདོ་ཁམས་སུ་སྤྲུལ་
 པའི་སྤྱ་ཨ་རོལ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཞིས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་གི་སྤོབ་
 དཔོན་བདུན་བརྒྱད་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མངའ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤེལ་བའི་གདམས་པ་
 ཡིན་ནོ། །སྤང་སྟོན་ལས་བརྒྱད་པ་མང་པོའི་བར་དུ་འོད་ལྷན་གྲུབ་པ་ཤ་སྟག་
 བྱུང་བའི་གདམས་པ་ནི་སྟོང་སྡེ་རྩོམ་ཐོབ་པའོ། །

གསུམ། པའ་ཆེན་བི་མ་མི་དུ་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།

《ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་》 ཀྱི་ཙུ་བ་ལས།

བི་མ་ཉང་གི་མན་ངག་འོད་སྤྱི་བཅས། །

དེ་བརྟེན་སྟོང་ཆེན་དགའ་རབ་གཉིས་པས་བཅུ། །

ཞེས་པ་ལྟར། བཅ་ཆེན་ལྷ་བརྒྱའི་གཙུག་རྒྱུ་འཇའ་ལུས་རྩོམ་ཆེའི་སྤྱི་
བརྒྱུས་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་མ་ལ་མི་ཏུ་བོད་ཏུ་བྱོན་ཏེ། ཉང་བན་ཤའི་སྤྱི་བན་ཅན་
ཏིང་འཛིན་བཟང་པོ་ལ་ཚོགས་པ་ཆེན་པོ་མན་ངག་གི་གདམས་པ་བསྟུལ་
པས་ཉང་བན་ཀྱང་འོད་དུ་དེངས། གཡུ་སྤྱོད་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་སེམས་སྡེ་བརྒྱ་
གསུམ་བསྟུར། ཉང་གིས་བཀའ་བརྒྱུད་སྤྱོད་སྤྱོད་དབང་སྤྱུག་ལ་བཞག་
དཔེ་བརྒྱུད་གཏེར་དུ་གདམས་པ་ལྷན་མ་ལྷན་རྒྱལ་གྱིས་བཏོན་ཅིང་། བཀའ་
བརྒྱུད་ཀྱང་གསན་ནས་། རྩེ་བརྒྱུད་ལ་དེ་དག་གིས་མན་ངག་གནང་བས་རྩེ་
བརྒྱུད་ཀྱང་འོད་སྤྱོད་སྤྱོད། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་ཞང་སྟོན་སོགས་རིམ་པར་བརྒྱུད་
པ་ལ་གི་མ་སྟོང་ཏིག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་། ལས་འབྲེལ་གྱིས་པད་མའི་གདམས་
ངག་མཁའ་འགྲོ་སྟོང་ཏིག་གཏེར་ནས་བཞེས་ཏེ་སྤྱི་ལ་སྤྱི་རང་བྱུང་རྩོམ་དང་།
ཤོད་རྒྱལ་སྤྱོད་ལེགས་པ་ལ་གནང་། སྤྱི་མ་ནི། 《ཐལ་འཁྱུར་》ལས། ས་ལ་
གནས་པའི་བྱང་སེམས་གྱིས། རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་སྤེལ་བར་བྱེད། ཅེས་ལྟར་
བསྟན་པ་ལྟར། འཇམ་སྟོང་བྱུང་པར་སྤེལ་བའི་ཕྱིན་ལས་མཛད་ཅིང་ཀམ་
སྟོང་ཏིག་ཅེས་གྲགས་པའི་ཟབ་ཆོས་དཔོངས་པའི་སྟོང་ནས་སྤྱུངས། ཕྱི་མས་
ཀུན་མཁྱེན་བྱི་མེད་འོད་ཟེར་ལ་གདམས། དེ་ཉིད་གྱིས་ཀུན་བཟང་དཔོངས་
པའི་སྟོང་ནས་བརྩོན་པའི་བསྟན་བཅོས་《སྤྱི་མ་ཡང་ཏིག་》 《ཟབ་མ་ཡང་
ཏིག་》 《མཁའ་འགྲོ་ཡང་ཏིག་》 《མཛོད་ཆེན་བརྒྱུན་》 《ངལ་གསོ་སྟོར་
གསུམ་》ཙམ་འབྲེལ་སོགས་མཛད་ཅིང་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སློབ་མ་བྱུང་པར་ཅན་དུ་
མ་བསྟན་ཏེ་མདོར་ན་གདོས་བཅས་གྱི་བྱུང་པོ་འོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བཅས་
གསང་བ་སྟོང་ཏིག་གི་བསྟན་པ་ནི་སྟོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་བཟང་པོ་ཞེས་
དགའ་རབ་རྩོམ་གཉིས་པར་བྱོན་པ་དེས་བྱུང་ཅིང་བཅལ་བར་མཛད་དོ། །

བཞི། གཙུབས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ལས་བརྒྱུད་ཚུལ།

《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》 གྱི་རྩ་བ་ལས།

འདུས་པ་གཤེད་སྟོར་ལ་སོགས་གཙུབས་ཆེན་པོས།

བཅས་པའི་ཕྱིན་ཆད་པས་དབང་གི་ཆུ་པོ་བསྐྱར་ཐབས་རྩིས་དང་བཅས་པ། ལྷག་
 བཞེས་འཕྲིན་སྐྱབ་ཀྱི་ཆུ་པོ་བསྐྱར་སྤྱད་དུ་གྲགས་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ལ་
 སློབ་མའི་གཙུག་པོ་དཔལ་མཆོན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ལས་སོག་པོ་དཔལ་གྱི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱིས་གཙུག་པོ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ལ་གདམས་པ་མཐའ་དག་བསྟུལ་།
 ཡང་གཙུག་པོ་ནམ་མཁའི་སྒྲིང་པོ་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན། ལྷག་པའི་སློབ་དཔོན་ཉ་ག་
 ར་ལས་ཡང་དག་གི་ཆོས་སྒྲོར་རྒྱ་གར་ལས་ལྷག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 རྒྱ་ཁྱབ། དེ་ལས་བརྒྱད་དེ་ཡང་དག་སོ་ལྷགས་ཀྱི་གདམས་པ་རྣམས་ཀྱང་ད་
 ལྱའི་བར་དུ་བྱུང་བ་དང་། སོ་ཡེ་འབྱུང་གི་སློབ་མ་ཉང་ཤེས་རབ་མཆོག་དེའི་
 སློབ་མ་ཉང་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། དེ་ལས་ལྷ་རྩེ་བྱར་པོ་ཆེ་བྱོན་པ་དང་།
 གཞན་ཡང་འཁོན་སྒྲུ་ཡི་དབང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་བསྟུལ་པའི་
 གདམས་པ་རྣམས་ལས། ཡང་སྤྱར་གཉིས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པ་ལས་ད་ལྱའི་
 བར་དུ་བརྒྱད་པ་སྤྱད་བ་དང་། གཞན་ལྷ་གཟིགས་རྒྱུད་ཀྱི་གདུང་རིགས་
 ལས་བྱོན་པ་ཁམས་པ་གོ་ཆ་དང་། དཔལ་གྱི་སེང་གེ་ཕྱི་མ། འོ་བྱན་དཔལ་གྱི་
 དབང་ལྷག་ མཁར་ཆེན་དཔལ་གྱི་དབང་ལྷག་འབྲོག་མི་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས།
 གཉན་དཔལ་དབྱངས། ལྷ་རྣམ་རྩི་རྩེ་བདུད་འཛིན་སོགས་དུ་མ་སློབ་དཔོན་
 ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་རྩེས་སུ་བཟུང་ཞིང་། རྒྱུང་མའི་ཀྱུ་པོ་ཐོག་འཛིན་
 བརྒྱད་པར་བྱོན་པའི་གདུང་རབས་ལས་གསར་མའི་ལོ་ཙྰ་རྩེས་མཆོག་པལ་མོ་
 ཆེ་བྱོན་པ་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དག་གི་ཕྱིས་སུ་རྒྱལ་དཔལ་གྱི་གཞོན་ཟུ། རྩང་
 རྩེ་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོ། ལྷ་རྩེ་བྱར་པོ་ཆེ་ཤྱུ་འབྱུང་གནས། བྱར་རྒྱུད་ཤེས་
 རབ་གྲགས་པ། གསང་བདག་སློ་ལྷག་པ་ལྷེ་བྱར་པ་མེས་དཔོན་གསུམ་ཞེས་
 འཛིན་ཉེན་ན་སྒྲན་པར་གྲགས་པའི་གདུང་རྒྱུད་དང་། སློབ་བརྒྱད་མཐའ་ལས་
 པ་ རྩེས་རིགས་ཀྱི་གདུང་ལས་ཕྱིས་སུ་འང་གཏོར་ཆེན་པད་མ་སྤྱིང་པ་ནས་ཆོས་
 རྒྱལ་གཏོར་བདག་སྤྱིང་པའི་གདུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པ་ད་ལྱའི་བར་དུ་བྱོན་
 པ་དང་། དཔལ་འཕགས་པ་དཔལ་དང་། ཀྱན་མཁུན་ཆེན་པོ་སྤྱན་ལུང་གི་
 སྒྲ་མ་དཔལ་བ་རིམ་བྱོན། རོག་ཤྱུ་འོད་སོགས་རོག་གི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་

དང་། མཆོམས་ཤུག་པ་པ་ཕྱོན་པའི་གདུང་རིགས་ཀྱི་སྒྲིས་བྱ་ནམས་དང་། སྒྲི་
 འོད་འབྱུང་། གཡུང་སྟོན་རྩི་རྩི་དཔལ་ཕྱོན་པའི་གདུང་རིགས་སོགས་ཡོན་ཏན་
 བཟང་པོ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བས་སྤྲས་ཤིང་བར་མ་ཆད་པའི་གྲུབ་པ་ཚོལ་པ་དུ་མ་
 ཕྱོན་ནས་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་སོ། །

རྒྱལ། །སྤྲིས་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་ནམས་ལས་བརྒྱད་ཚུལ།

《ཤེས་བྱ་གྲུབ་ཐབ་》 ཀྱི་ཆ་བ་ལས།

མཆོག་གཉིས་སྤྱིང་བརྒྱད་ཅུས་ལྟན་ནམས་ལ་སོགས། །

དུས་མཐུན་རིམ་ཕྱོན་སྟོབ་མར་བཅས་པ་ཡིས། །

དུས་མཐར་སྤགས་བསྟན་མི་ཅུབ་རྒྱས་པར་མཛད།

ཅེས་པ་ལྟར། དེའང་ 《འཕགས་པ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་ལྷུང་པའི་
 ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་མདོ་》 ལས། “དྲི་མ་མེད་པའི་གཟི་བརྒྱུད་ཆོས་འདོད་པའི་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་གཏེར་རི་དང་། རི་
 སྤུལ་དང་། ཤིང་དག་གི་ནང་དུ་བརྟུག་པ་དག་ཡོད་པ། གཟུངས་དང་། ཆོས་
 ཀྱི་སྟོ་མཐའ་ལས་པ་སྤྲེགས་བམ་དུ་བྱས་པ་དག་ཀྱང་ལག་དྲུ་འོང་བར་འགྱུར་
 རོ། །ཁེས་དང་། 《རྒྱ་སྤྱང་རོལ་པའི་མདོ་》 ལས་ཀྱང་། ང་ཡི་བསྟན་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་གཞུང་། །ཐུགས་ནས་ཐུགས་ཀྱི་གཏེར་དུ་སྟོས། །ཡང་ན་ས་ཡི་སྤྱིང་
 སྟར་བྱ། །ཅི་ཕྱིར་ཕྱ་སྤྲེགས་ཅན་མགོ་ཚོད། །དེས་དོན་དཀྱགས་པར་འགྱུར་
 ཏ་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་རྒྱ་སྤྱང་རྒྱ་མི་གཅོད། ” ཅེས་པ་ལ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
 པ་ལྟར། ཡོ་རྒྱུ་ཆེན་པོས་སྤྲ་ཆོབ་ལས་ཅན་གྱི་སྒྲིས་བྱ་འབྱུང་བ་ལྱང་བསྟན།
 གསུང་ཆོབ་སྤྲ་གཏེར་ཐུགས་གཏེར་གྱིས་མཆོན་པའི་གཏེར་ཁའི་རིགས་བརྟ་
 བརྒྱད་སྤྲས། ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྩི་འབངས་ཤོགས་གསུམ་སོགས་ལས་ཅན་
 ཀྱི་བྱ་ལ་གཏད་དེ་སྟོན་ལམ་གཏད་རྒྱ་མཛད་པས་སྤྱི་རབས་དུས་སྤུ་བབ་པ་ན་
 དེ་དག་གི་ནམ་པར་འཕྲུལ་བ་རིག་འཛིན་སྤུལ་པའི་སྤྲིས་མཆོག་ཉང་རལ་ཉི་
 མ་འོད་ཟེར། གུ་རུ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཐུག་སྟེ་གཏེར་སྟོན་མཆོག་གཉིས་སམ་
 གཏེར་ཁ་གོང་འོག་དུ་གྲགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པ། རྩི་རྩི་སྤྱིང་པ།

རིན་ཆེན་གྱིང་པ། བད་མ་གྱིང་པ། རྩ་གྱིང་པ། གྲུན་སྤྱང་གྱིང་པ། མདོ་
སྤྲུག་གྱིང་པ། བསྟན་གཉིས་གྱིང་པ་བཅས་གྱིང་པ་བརྒྱད་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་
པའི་གྱིང་པའི་མཆོན་ཆུང་སྤྱང་པ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། རིག་འཛིན་ཆོད་ཀྱི་ལྷུ་ཅན་སྤྲུག་
བྱང་གཏེར་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། བདུད་འདུལ་ལུས་ལུན་རྩོད་རྩོད་གཙོ་
བོར་གྱུར་པའི་ལུས་ལུན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་གྲགས་པ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། སྤྲུག་མའི་
མཐར་ཐུག་པའི་སྐབས་འདིར་། ལྷ་རུམ་མ་ར་ལྷ་ར་འོ་མཆོར་མདུ་བྱང་བ་
དཔལ་ལྷ་ཡི་སྤྲུག་པོ་དམ་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འཕྲུལ་བ་སྤྲུལ་
པའི་གཏེར་འབྲིན་རྒྱ་མཆོད་འཁོར་ལོས་སྤྲུག་པ་ཨོ་རྒྱན་མཆོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་
གྱིང་པ་སྤྲུག་རིམ་པར་བྱོན་ཏེ་ཟབ་མོའི་ཆོས་མཛོད་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱང་གྱི་
དམ་རྒྱས་ལ་སྤྲུག་པའི་སྤྱོད་འཕར་འབྱེད་ཅིང་གྱི་ཡ་བ་བཞི་ལུན་གྱི་སྤྱན་ལས་
མདུ་བྱང་བ་སྤྲུག་པ་དེ་དག་གི་ཆོས་བདག་སྤྱོད་མ་བརྒྱད་འཛིན་དང་བཅས་
པས་རུས་ངན་གྱི་ཐ་མར་དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་དང་། འདུལ་མདོའི་བསྟན་པ་
མི་བཞུགས་པའི་གནས་སུ་འང་གསང་སྤྲུག་རྩོད་རྩོད་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་ཁོལ་བུ་
ཁོལ་བུར་མི་རུབ་དར་ཁིང་རྒྱས་ཏེ་འགྲོ་བ་འདུལ་དཀའ་བ་མཐའ་དག་སྤྱོད་
པའི་སྤྱན་ལས་རྒྱ་ཆེ་ཁིང་རྒྱན་ཆགས་པ་ཉིད་དོ། དེ་ལྷ་བུའི་གསང་སྤྲུག་རྩིང་
མའི་ཆོས་རྒྱན་དེ་དག་དེར་གི་རུས་འདིར་འཛིན་སྤྱོད་སྤྱོད་གསུམ་གནང་བའི་
དགོན་སྤྱོད་གཙོ་བོ་ལ། ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱོད་ན་རྩོད་སྤྱོད་གཉིས། བར་ན་ཞི་
ཚྭ་གསུམ་གཉིས། སྤྱང་ན་ཀུང་པལ་གཉིས་ཏེ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རུག་ཏུ་གྲགས་པ་
དེ་དག་ཡིན་ནོ། །

1. ཀུང་པལ་དགོན་པ། རབ་བྱང་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1159ལོར་ཀུང་པ་
པ་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས་ཁམས་སྤེལ་དགའི་ཀུང་པལ་ཏུ་བཏབ། །
2. རྩོད་རྩོད་དགོན་པ། རབ་བྱང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1662ལོར་
བྱང་བདག་རིག་འཛིན་ངག་གི་དབང་པོས་བོད་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་སྤྱོད་ཁོང་
དཀར་རྩོད་ཁོངས་སུ་བཏབ། །
3. དཔལ་ལྷུ་དགོན། བ་བྱང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱོད་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1665ལོར་

དཔལ་ལྷལ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཁམས་སྡེ་དགེ་དཔལ་ལྷལ་
རུ་བཏབ། བཀའ་བརྒྱད་དང་རྟིང་མ་འབྲེས་པའི་དགོན་པ་ཡིན། །

4. སྤོན་གྲོལ་སྤྱིང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་འབྲུག་སྡེ་སྤྱི་ལོ་
1676ལོར་ཆོས་རྒྱལ་གཏེར་བདག་སྤྱིང་པས་བོད་ལྷལ་དབུས་ཀྱི་ལྷོ་ཁའི་གྲ་ནང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་བཏབ། །

5. རྫོགས་ཆེན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱང་སྡེ་སྤྱི་ལོ་1689
ལོར་རྫོགས་ཆེན་པད་མ་རིག་འཛིན་གྱིས་ཁམས་སྡེ་དགེ་རུ་དམ་ལྷུང་པ་རུ་
བཏབ། །

6. གེ་ཆེན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱང་སྡེ་སྤྱི་ལོ་1734ལོར་
གེ་ཆེན་སྐུ་ཕྱིར་གཉིས་པ་འགྱུར་མེད་ཀྱན་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཁམས་སྡེ་དགེ་
གེ་ཆེན་རུ་བཏབ། །

ས་བཅད་བརྒྱད་པ། བན་བོན་འབྲུག་པས་བོད་སྤྱིང་འཛོར་བ།

གཅིག །བོན་ཆོས་བར་གྱི་འགལ་བའི་རྣམ་པ་

དེ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ།

བོད་ལྷལ་འདིར་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་ནས་བཟུང་སངས་
རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྤྱིང་རུ་བརྒྱུར་ནས་དེ་ལ་འཆད་
ཉན་བྱེད་པའི་སྲོལ་དར་ཡང་། བོད་རང་གི་སྤྱིང་ཆོས་ཏེ་བོན་དང་རིག་གནས་
དེ་དག་སྤྱིར་བཞིན་དད་པ་དང་བཀྱར་བསྟོ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལས། རྫོང་ར་
ཅན་གྱི་འགལ་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད། བཅན་པོ་བྱི་ལྟུ་གཙུག་བརྟན་ནམ་
མེས་ལག་ཆོམ་གྱི་རུས་སུ་སྟོན་པོ་འབལ་ལྟོང་ཅབ་དང་། ལང་ལྷུས་གཟིགས་
གཉིས་ཀྱིས་བཅན་པོ་སྟོན་རུ་བཀོངས་ནས་མདུན་སྟོན་ཁག་གཅིག་གི་དབང་
ཆ་དང་། རུས་ལྷགས་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་རུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མེད་
པར་བྱེད་པའི་བྱིམས་བཅས་ཚུལ། 《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ཐོག་མཐའ་ལས།
“བཅན་པོའི་ཡབ་བྱི་ལྟུ་གཙུག་བརྟན་སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྗེས། རྒྱལ་བུས་ཆབ་

སྤྱི་དུ་བཞེས་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེ་ནས་མ་སོན་པས་ཁང་སྒོན་མ་ཁང་གོམ་པ་སྐྱེས་ན་དེ།
 རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་ཆོང་ཐུང་བ་ཆོས་བྱས་པས་ལན་ཏེ་བཀྲ་མ་ཤིས། ཆོ་སྤྱི་མ་སྐྱེ་བ་ལེན་
 ཟེར་བ་རྒྱན་ཡིན། ཆོ་འདིའི་རྒྱན་རྒྱུག་པོན་གྱིས་བྱེད། ལུ་ཞིག་ཆོས་བྱེད་པ་པོ་
 དེར་ཏུ་མཐར་སྐྱུག་གོ་ཞེས་བྲིམས་ཏུ་རྒྱུང་བཅས་ཞེས་གསལ་ཞིང་། རྣམས་
 དེར་གསེར་གྱི་རྩ་སྐྱེ་སྐྱུ་ལུ་མེ་བྱེ་དོང་ཏུ་སྐྱས་པ་དང་། མཁར་ཐག་དང་།
 མ་གྱིན་བཟང་གི་རྩ་ཁང་རྣམས་བཤིགས། རྩ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཤས་ར་
 བྱས་པར་བྱགས། དེའི་ཏུས་སུ་སྐྱེ་གསལ་སྤང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་
 འཆོལ་བའི་སྤྱད་ཏུ་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ་ཏུ་འགྲོ་ཆོག་པར་བྱ་ཞེས་བཅན་
 པོ་ལ་ཞུས་པ་ལྟར། འོ་ན་ངས་མང་ཡུལ་གྱི་ཁ་སྒོན་ཏུ་བསྐྱོའི་གསུངས་ནས་
 མང་ཡུལ་ཏེ་ད་རྩའི་སྤྱི་དུ་གོང་རྩོང་གི་ཡུང་པ་དེར་མངགས། མ་ཁང་གིས་
 བྲིམས་བཅས་པའི་ཡུང་དང་འགལ་ཏེ་རྒྱ་གར་ཏུ་གནས་མཇལ་བར་བྱིན། ཕྱིར་
 བལ་ཡུལ་ཏུ་མཁན་པོ་པོ་རྒྱུ་ས་ཏུ་མཇལ་ཏེ་བལ་རྩེ་ལ་ཞུས་ནས་མང་ཡུལ་ཏུ་
 གདན་དྲངས། རྩ་ཁང་གཉིས་ཀྱང་བཞེངས། མཁན་པོ་སྤྱིར་བོད་ཏུ་འགྲོན་
 པར་གསོལ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་རེ་ཞིག་བལ་ཡུལ་ཏུ་ཕྱིར་ལེབས། དེ་ནས་
 བཅན་པོ་བྲི་སྤྱོད་ལྟུ་བཅན་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་སོན་པའི་རྣམས་དེར་ཡབ་
 མེས་གྱིས་ཐང་ཡིག་རྣམས་གཟིགས་པས་ཆོས་ལ་དད་པ་སྐྱེས། མེས་པོ་གོང་
 མ་རྣམས་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མཛད་རྩེས་བཞག་པ། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱལ་པོ་རང་
 གིས་ཀྱང་ཐུག་རྩེས་སྤྱོད་པ་ཞིག་དཔོས་པའི་ཐུགས་འདུན་སྐྱེས་པ་དང་།
 སྤྱིར་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་སོན་པའི་རྣམས་སུ་ཐུག་ལ་སྤྱི་དུ་ནད་ལུང་བར་ཐབས་
 གང་གིས་ཀྱང་པན་བསྐྱེད་མ་ལུང་བའི་ཆོ་ན། རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ལ་ཡབ་མེས་ཀྱི་
 ཏུས་ནས་མཛད་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་བསྐྱབས་ཤིང་། སྤྱི་དུ་འདོགས་པ་
 བྱི་མ་ལེགས་སྐྱེ་པའི་ཐུགས་དོགས་སྐྱེས་ནས། སངས་རྒྱས་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་
 པའི་བཀའ་བྲིམས་དེ་ཅིས་མེད་ཏུ་བཏང་བའི་རྩལ་«ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
 དགའ་རྩོན་» ནང་གནའ་བསམ་ཡས་བཞེངས་པའི་རྣམས་སུ་བྲིས་པའི་
 གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྒྱུང་པ་ཞིག་དྲངས་ཡོད་དེ། བཅན་པོ་མེས་བྲི་སྤྱོད་བཅན་

གྱི་རིང་ལ། ར་སའི་པེ་ཏར་བཅིགས་ཏེ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཐོག་མར་མཛད་
 ཚུན་ཆད། བཅན་པོ་ཡབ་བྲི་ལྟུ་གཙུག་བཅན་གྱི་རིང་ལ། བྲག་དམར་གྱི་ཀྱ་
 རྒྱུ་གཙུག་ལག་ཁང་བཅིགས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མཛད་ཕྱིན་ད་ཆད་
 གཏུང་རབས་ལྷ་ལོན་ནོ། །བཅན་པོ་ཡབ་དགུང་རྒྱ་གཤེགས་པའི་ལོག་རྒྱ་ཁང་
 རྒྱུ་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུང་འདུམས་གྱི་སྒོ་ཞིག་སྤྱད་སྟེ། ཡབ་མེས་གྱི་རིང་ཚུན་ཆད།
 སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མཛད་པ་ཡང་བཤེགས་སོ། །དེ་ནས་ཡང་སྤྱད་ནི་སྟེ་བལ་གྱི་
 ཆོས་བོད་ཡུལ་རྒྱ་བགྱི་བ་ཕྱི་རིགས་ཤེས། གཞན་ཡང་ཕྱིན་ད་ཆད་བགྱིད་རྒྱ་
 གནང་བར་བཀའ་བྲིམས་བྲིས་སོ། །དེ་ནས་བཅན་པོ་ཞལ་སྤྱད་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་
 བཞེས་པ་ན། ཐོག་མ་ནི་སྤྱག་སྤྱིད་དང་ལྷས་ཤིག་ངན་ཏེ། ཆོ་ག་ཅི་མཛད་
 པས་བཤད་ཀྱང་། དགུང་ཟླ་རྒྱ་མར་སྤྱག་སྤྱིད་དང་ལྷས་ངན་ནས། སངས་རྒྱལ་
 གྱི་ཆོས་བགྱིད་རྒྱ་གནང་བའི་བཀའ་བྲིམས་ཀྱང་བྲིམས་སྤྱི་མི་བགྱི་བར་དོར།
 དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཆོད་ཡང་བགྱི་ཞེས་བགྱིས་ནས་བཟོད་བཟང་པོར་
 གྱུར་དོ། །དེ་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བསྟུངས་ཏེ་ཆོས་ཀྱང་གསན།
 ཡི་གེ་ཡང་སྤྱན་སྤྱར་བྲིམས་ནས། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་སྤེལ་ཞིང་མཛད་པ་
 སྟོགས་སོ། །དེ་ན་བོད་གྱི་ཆོས་རྒྱུང་པ་མ་ལེགས་ལ། སྤྱ་ལྷ་གསོལ་བ་དང་ཆོ་
 ག་ཕྱི་མཐུན་པས། ཀྱན་ཀྱང་མ་ལེགས་སྤྱ་དོགས་ཏེ། ལ་ལ་ནི་སྤྱ་ལ་དམར་
 ཡང་དོགས། ལ་ལ་ནི་ཆབ་སྤྱིད་གོད་གྱིས་དོགས། ལ་ལ་ནི་མི་ནད་སྤྱགས་
 ནད་བྱང་གིས་དོགས། ལ་ལ་ནི་ཕུ་གེ་ལངས་བབ་གྱིས་དོགས་སོ། །ཞེས་
 སོགས་གསལ་བ་ལྟར། བཅན་པོས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལྷགས་སྤེལ་བར་དགོངས་
 པའི་རུས་དེར། སྤྱ་གསལ་སྤྱང་མང་ཡུལ་ནས་སྤྱར་ལོག་སྟེ་ཡུལ་རྒྱ་སྤེལས།
 བཅན་པོའི་ཞལ་མཛལ་རྒྱ་མཆི་བའི་སོ་ཉ་མངགས་ནས་སྤྱན་རྒྱ་གསོལ་བས།
 མཛལ་ཁ་གནང་སྟེ་སོ་བྱང་རྒྱུང་ཚུབས་སྤྱ་མཆིས་ནས་རྩེ་ལ་ཞེས་སྤེལ། རྩེའི་
 ཞལ་ནས་གསལ་སྤྱང་བྱིད་ལྷ་ཆོས་ཤ་སྤྱག་བྱེད་ཅིང་འདུག་ཟེར་ན་ཞང་གིས་
 བྱིད་སྤྱག་པར་མ་དོགས་སམ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ལན་རྒྱ་བདག་མང་ཡུལ་
 གྱི་སྟོད་ན་མཆིས་པས་སྤྱགས་པ་དང་ཡང་འདྲ་ཞེས་གསོལ་ལོ། །བཞེས་པ་

འདྲན་པའི་ཆོས་དབུན་པ་ཞིག་ཏུ་བཅན་པོ་ལ། ལྷ་ཆོས་བཟང་པོ་མཛད་པར་
 རིགས་པ་དང་། མཁན་པོ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཁས་ཤིང་བཅུན་པའི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་ཞུས་ཤིང་། སྤང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཏུ་འབྱོན་པར་གསོལ་བ་ལ་
 མཁན་པོས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ཞིབ་ཏུ་ཞུས་པར། བཅན་པོས་གཞན་གྱིས་
 གོས་ན་ཞང་སློན་ཆོས་བྱོང་གསལ་དུ་འོང་གི་ངས་ཞང་ཉ་བཟང་ལ་སྒྲིག་ཏུ་
 གོས་བྱས་ཏེ་ཞང་སློན་གྱི་འདུན་སར་སློབ་པར་ཏུ་ཞུ་འཇུག་གོ། བྱོང་རང་རེ་ཞིག་
 དུལ་ཏུ་སོང་སྟེ་ཡིབ་ལ་སྤྱོད་ཅིག་ཅིས་བཀའ་གནང་བར་བྱགས། དེ་ནས་
 བཅན་པོ་དང་། ཞང་ཉ་བཟང་། སློན་ཆེན་པོ་འགོས་ལ་སོགས་པ་སངས་
 རྒྱས་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་པ་རྣམས་འཆོགས་ནས་དམ་ཆོས་ཇི་ལྟར་སྟོལ་བའི་བཀའ་
 གོས་མཛད། ཞང་མ་ཞང་རོ་རན་ཞིང་ཆོས་ལ་མི་དགའ་བས་བཅན་པོའི་
 ཐུགས་དགོངས་འབྲུག་མི་ཐུབ་ཅིས་ཟེར་བར། སློན་པོ་འགོས་གྱིས་ཐབས་
 བཏོན་ནས། སློབ་པ་མི་མོ་མ་དང་ལྷན་མཁན་ཀུན་ལ་སྒྲིག་ཏུ་བྱ་དགའ་
 གནང་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར། རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ལ་བར་ཆད་དང་ཆབ་སྲིད་
 ལ་གནོད་པ་འོང་བའི་ལུང་བསྟན་ཅིང་། ཇི་ལྟར་སྤྱི་ལ་ཏུ་ཇི་སློན་གྱི་ཆེ་བ་
 གཉིས་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་མཆད་པའི་ནང་གཞུག་ན་ཇི་ལྟར་སྤྱི་ཆེ་དང་ཆབ་སྲིད་
 ལ་གོགས་མི་འོང་ཞེས་ལུང་གང་སར་བཀའ་སྤྱོད་ནས་སྤྱི་པོ་འདུས་པའི་བྱོང་ན་
 མང་ཏུ་སྦྱིང་བར་བྱས། དེ་ནས་ཇི་འབངས་ཀུན་འཆོགས་པའི་དབུས་སུ་ཞང་
 ཉ་བཟང་གིས། རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་ཆེན་སེལ་བའི་ཆེད་རིམ་གྱི་བསྐྱབ་དགོས། དེ་ལ་
 ཇི་ལྟར་ཞབས་ཏྲིག་སྤྱི་ཆེ་བ་ཁས་ལེངས་ཤིག་ཅིས་བསྐྱགས་པ་ན། ཐོག་མར་སློན་
 ཆེན་པོ་འགོས་ཡར་ལངས་ནས་ཇི་ལྟར་ཞབས་ཏྲིག་ང་ཆེ། ཏུ་ཆའི་དགེ་དང་ཡིག་
 ཆོད་སོགས་ང་ལས་ཆེ་བ་སྤྱོད། གཅིག་ངས་བྱེད་ཅིས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་སྤྱོད་པ་
 ན། མ་ཞང་གོ་མ་པ་སྤྱོད་ངར་ལངས་ནས་ཞང་སློན་ང་ལས་ཆེ་བ་གཞན་མེད་
 པས་ཇི་ལྟར་ཞབས་ཏྲིག་པ་གཅིག་ངས་བྱེད་ཟེར་ཁས་སྤྱོད། ད་མཆད་པ་གར་
 བཅིག་ཅིས་སྦྱིང་བ་ན། མ་ཞང་ན་རེ། ལྷ་ནམ་བྱང་བུ་ལ་བཅིག་གོ་ཟེར།
 མཆད་པ་ལོགས་པར་བཅིགས། རྒྱས་མི་བྱེལ་བའི་ཐབས་སུ་རྩ་ཙམ་ཐུང་ནས་

ནང་དུ་ཆུ་འོང་བ་དང་ཕྱིར་འབུད་པ་སོགས་བྱས། མི་སྟོགས་པའི་ཟས། མི་
འབྲུགས་པའི་གོས། མི་སྐབས་པའི་གསེང་ལ་སོགས་པ་བྱས། འགོས་ཀྱིས་ལོ་
ཏྲི་གྲུ་སྤྲང་གོང་སོགས་དང་གོས་བྱས་ནས། མཆོད་པ་འབྱོརས་བ་དང་སློན་
ཆེན་པོ་འགོས་དང་། ཞང་མ་ཞང་གཉིས་མཆོད་པའི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དང་།
འགོས་ཀྱིས་འདྲིར་ཞང་གི་གཟིམ་མལ་བྱ། འདྲིར་ངའི་ཉལ་ས་བྱེད། འདྲིར་ཆུ་
ཞོག་ཟེར་པར་འགོ་ཆུར་འཆམས་བྱེད་བཞིན་སྟོ་བྱུར་ཕྱིར་བྱོས་མ་ཐག །ལོ་ཏྲི་
གྲུ་སྤྲང་གོང་སོགས་ཀྱིས་ཕ་བོང་གིས་སྟོ་བཀག །རྩ་མཐུད་པའི་ཆུ་ལམ་གཏོར་
ནས་མ་ཞང་གསོན་པོར་བྱུར་ནང་བརྒྱུག་ཅིས་གྲགས་སོ། །དེ་ནས་བཅན་པོས་
རྒྱལ་སློན་འཆོགས་པའི་མདུན་སར། སྤྲད་པོད་དུ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་
འཇུགས་ཤིང་སྟེལ་བར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཀའ་པལ་སྟེ་སྟེ་གསལ་སྤྲང་མང་
ཡུལ་ནས་བཀྲག་ཅིང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་པོའི་མཁན་པོ་ལས་ཆོས་མཁས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་ཅན་སྟེ་ཡོད་ཅིས་བཀའ་བསྟུལ་པར། གསལ་སྤྲང་གིས་བཟོར་གྱི་རྒྱལ་
པོའི་སྐས་དག་སྟོང་ཞི་བ་འཆོ་བྱ་བ་གཙུག་ལག་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ད་ལྟ་བལ་
ཡུལ་ན་མཆིས་ལགས་ཞེས་གསོལ། བཅན་པོས་དེ་གདན་དྲངས་པར་འོས་པས་
ཁྱོད་བལ་ཡུལ་དུ་སོང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བལ་ཆེ་ལ་བཅན་པོའི་བཀའ་བྲིམས་ཀྱི་
སྟོམ་བྱ་དང་བཅས་བསྐྱར་ཏེ་མངགས། གསལ་སྤྲང་བལ་ཡུལ་དུ་སོང་ནས་བལ་
ཆེ་དང་གཉིས་ཀས་མཁན་པོ་བོད་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པར་བྱ་བྱས་པས་ཞལ་གྱི་
བཞེས་ནས། བལ་པོའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞིག་ཞབས་འབྲིང་དུ་བྲིད་ནས་མང་ཡུལ་དུ་
ཕྱོན། ཆུ་ལ་དེ་གསན་ནས་བཅན་པོས་ནང་འཁོར་པ་ལང་གོ་སྤྲང་ར་དང་།
གཉེར་སྟག་བཅན་གདོང་གཟིགས། སྤྲང་རྒྱལ་ལགས་གཟིགས་གསུམ་མང་
ཡུལ་དུ་བསུ་བར་མངགས་ནས་མཁན་པོ་ར་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གདན་
དྲངས། གསལ་སྤྲང་པོ་བྱང་དུ་ཕྱིན་ནས་ཆེ་སྟོན་རྒྱུ་ཀྱི་སྟན་དུ་གསོལ། ཞང་
སྟོན་ཆེན་པོ་དག་གིས་སྟོ་བལ་གྱི་བན་དེ་ཆོས་ལོག་དང་ངན་སྟགས་བྱེད་དམ་
མི་བྱེད་བརྟག་དཔུང་མཛད་དགོས་པར་བྱས་པས་མཆིམས་མེ་ལྟ་དང་། སང་
མགོ་ལྟ་ཡུང་གཟིགས། སངས་ཤི་བཅས་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་དུ་བཏང་བ་ལྟར་

བརྟགས་པ་བཟང་པོར་ཤེས་ཏེ་སྤྱགས་དོགས་གནང་དགོས་པ་མ་མཆིས་ཞེས་
གསོལ་ཞིང་། བཅན་པོ་དང་མཇུག་ དེ་ནས་པོ་བྱང་རྒྱུད་རྩིས་སུ་ཁ་ཆེ་ཨ་
ནན་ཏུ་ལོ་ལྷོ་བཞུགས་ཏེ་དགེ་བ་བརྒྱ་དང་། བྱིམས་བཙོ་བརྒྱད་དང་། རྟེན་
འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བཤད་དེ་ལྷ་བཀའ་ཤས་སོང་བ་ན། པོ་
བྱང་འཕང་ཐང་རྒྱས་ཁྱིམ་བ་དང་། དམར་པོ་རི་ལ་ཐོག་བརྒྱབ། མི་ནད་
དང་སྤྱགས་ནད། ལོ་ཉིས་སོགས་བྱུང་བས་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་ཁ་ལོག་
ནས་བཅན་པོས་ཆོས་བྱས་པས་ལན། ཨ་ཙ་ཡར་སྤྱགས་ཤིག་ཟེར་ཏེ་ཆོས་བྱེད་
རྒྱ་མ་བརྒྱུག་དེ་ནས་བཅན་པོས་མཁན་པོ་ལ་གསེར་མང་པོར་སྤུལ་ནས་བདག་
སྤུལ་པ་རྒྱུད་ལ་བོད་ནག་པོ་ལ་ཞིན་པས་དེ་ལས་ལྷོག་པར་དཀའ། ཐབས་མི་
མཁས་ན་ལྟ་ཆོས་མི་འགྲུབ་པར་ཤེས། དེ་ཞིག་མཁན་པོ་ཕྱིར་ཐེབས་ལ་བལ་
ཡུལ་རྒྱ་བཞུགས་ཤིག །སྤྲད་ཐབས་བཞུགས་ཏེ་ཆ་རྒྱུན་འཛོམས་མ་ཐག་རྒྱ་རྒྱན་
འབྲེན་གཏོང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱས། མཁན་པོས་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤྱ་གཏུག་པ་ཅན་
རྣམས་མ་བརྟུལ་ན་ལྟ་ཆོས་སྤེལ་མི་ཐུབ་པས་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་པད་མ་
འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པ་དེ་བདག་གིས་རྒྱན་བྱངས་ལ་ཡོང་། སྤྲད་
ཕྱིན་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་འགྲུབ་ཅིང་བོད་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱང་
སྤྲད་ནས་རྗེས་སུ་བརྟན་པར་འགྱུར་བས་དེ་བཞིན་པར་དམ་བཅའ་མཛད།
ཨ་ཙ་བསྐྱེད་པ་ལྟར་བྱས་ནས་ཡར་བཞུད་པར་གྲགས་སོ། དེ་ནས་བཅན་པོས་
སྤྱ་གྱི་གཞིར་སོགས་ལོ་ལྷོ་བ་བཞུགས་ཏེ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་
པོ་ཉི་མ་སང་གའི་མདུན་རྒྱ་བཏང་ནས་སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་བོད་
རྒྱ་གཏང་བར་བྱས་པར་དེ་བཞིན་གནང་ཏེ་སློབ་དཔོན་བོད་རྒྱ་བྱོན། དེ་ནས་
སློབ་དཔོན་པད་མས། བོད་འབངས་རྣམས་སྤྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་རྒྱ་གཞོད་
སྤྱིན་ལས་ཁོར་བསྐྱངས་ཏེ། འཛོམ་བྱ་གྲིང་གི་ཁོར་ཁུང་ཡོད་ཆོད་བོད་རྒྱ་ཡོད་
པར་བྱ། དམ་ཤོད་སོགས་རྒྱ་དཀོན་པ་རྣམས་སུ་རྒྱ་བཏོན་ནས་གམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཞིང་རྒྱ་བསྐྱར་ནས་ཞིང་གིས་བོད་ཀྱི་འཆོ་བར་བྱ། གཙང་རྒྱ་སྤྱབས་སུ་
འཇུག་པ་དང་། བྱེ་མ་ཐམས་ཅད་ནགས་ཆོལ་དང་ནེུ་གསིང་ཐང་རྒྱ་བསྐྱར།

བོད་ཡུལ་དན་པ་ཀྱན་བཟང་པོར་བྱོལ། །ཞེས་གསུངས་པར་འདུན་ས་ཆུང་
 རུར་རྗེ་སློན་བཀའ་གྲོས་མཛད་ནས་འབྲུག་དང་མི་འབྲུག་ཉམས་སད་པ་ན།
 སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱ་འབྲུག་དོ་མཚར་ཅན་མང་པོ་བསྟན་པས། སློན་པོ་དག་
 ན་རེ། བོད་ཡུལ་བཟང་པོར་བྱེད་པའི་སྐྱེལ་ས་མཁན་གྱི་མཐུ་དང་སྦྱར་ན་མཐར་
 བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་རྒྱ་གར་གྱིས་འཕྲོག་སྟེ་འགྲོ་ཞེས་མཐུན་ས་ཆུང་རུར་གྲོས་བྱས་
 ནས་འཕྲོ་འབྲུག་པར་ཆད། དེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ད་ནི་ཞིང་བྱོལ་གསུངས་པས་
 ཞིང་ཡར་ལུང་གིས་ཆོག་ཟེར་ཏེ་སྐྱེལ་ས་མཁན་ལ་ཐུག་བྱས་ཏེ་བྱ་དགའ་ཆེན་
 པོ་སྤྲུལ་ནས་སླར་རྒྱ་གར་དུ་བཞུད་པར་ཁྱབ་སྤྲུལ་བས། རྒྱལ་པོ་མ་དགེས་ནས་
 གསེར་གྱི་འབྲུལ་ཆེན་སྤྲུལ་ཚུལ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་བྲག་དམར་འོམ་བུ་
 ཆོལ་དུ་རྗེ་འབངས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་ «མན་ངག་ལྟ་བུའི་ཕྱིང་བ་» གསུངས་
 ཤིང་། གསང་སྐྱེལ་ཟབ་མོའི་དམ་ཆོས་ཀྱི་དཔེ་མང་པོ་གཏེར་དུ་སྤྲས། བཅོན་
 པོ་ལ་ཞལ་གདམས་དུ་མ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསང་སྐྱེལ་གྱི་ལུང་གནང་།
 «ཕུར་བུ་འབུམ་སྟེ་» གསུངས་ནས་སློན་ལམ་འོག་མིན་གྱི་གནས་སུ་གདབ་
 གསུངས། སློན་ཐེག་གི་འཕྲོ་མ་གྲུབ་པར་སླར་གསེགས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་འགལ་
 བ་བྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་» དུ་གསལ་བ་ལྟར་
 རོ། །གཞན་ཡང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ནག་དུ་སློན་ཏེ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
 གཞུང་མང་པོ་བོད་དུ་བྱེད་ནས་ཐོན་ཀྱང་ཆོས་ལ་བཀག་སྟོམ་བྱེད་པའི་དུས་
 དང་འཁལ་ཏེ། རྒྱ་ནག་ནས་གདན་དྲངས་པའི་ཆོས་དཔེ་རྣམས་རེ་ཞིག་རྩ་
 གསེབ་དུ་སྤྲས་པ་དང་། བེ་རོ་ཅན་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་བསྐྱབ་པར་བཏང་ཞིང་།
 མཁས་པར་གྱུར་ནས། ཕྱིར་ཐེབས་པའི་ཆོ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་
 མ་བཅུག་པའི་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས། ཁམས་ཚུགས་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བའི་རོང་དུ་
 སྤྲུགས། སྐབས་དེར་བེ་རོ་བཞུགས་སའི་སྤྱི་ཐུག་དེ་དང་སང་རྒྱལ་རོང་ཡུལ་
 ཀྱི་འབར་ཁམས་སུ་ཡོད། གནད་དོན་འདི་དག་ལ་བལྟས་ན་སྐབས་དེར་བོད་
 ཀྱི་མཐུན་སློན་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཆ་དེ་བཅོན་པའི་སྤྱི་དབང་ལས་བཞུལ་ཡོད་
 པ་དང་། བོད་དང་ཆོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་པོ་དེ་མཐུན་སློན་རྣམས་ཀྱིས་

དབང་ཆ་འཕྲོག་ཚུད་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ། སློབ་
 དཔོན་བེ་རོ་ཙན་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བ་རོང་དུ་ཡུལ་ཕུད་པའི་སྐོར་ཅུང་ཟད་གསལ་བ་
 ཞིག་《པད་མ་བཀའ་ཐང་》དུ་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་ཐོར་བྱ་འགའ་ཞིག་
 འདྲིན་པར་བྱ་སྟེ། །དེ་ནས་གསེར་དབུལ་ཕྱག་མང་ཕུལ་ནས་ཁྲུས། །ནམ་གྱི་
 གུང་ལ་གསང་སྟགས་ཆོས་རྣམས་གསུངས། །ཉིན་བར་དུས་སུ་མདོ་ཆོས་མང་
 ཏུ་བསྐྱར། །བར་སྐབས་མན་ངག་ཟབ་དགུའི་ཆོས་རྣམས་གསུངས། །དེ་ཡང་
 མན་ངག་ཆོས་རྣམས་གོས་དཔེར་བྲངས། །ནམ་མཁའ་ཆེ་ནི་ལགས་པའི་སྟོང་
 གུར་ལ། །ཡུལ་རྣམས་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཤམ་བྱ་བཏགས། །ཁྱ་བྱག་དང་ནི་
 ཆལ་ཆེན་ཕུང་དུང་ལ། །བྱང་སེམས་དོན་གྲུབ་གོང་བས་བརྒྱན་ནས་བཤད། །
 རྒྱུད་ལུང་ཆོས་ལ་གཤིན་རྗེའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་། །རིན་ཅེན་འོད་རྒྱུད་དབང་
 བསྐྱར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱུད། །ནམ་མཁའ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ལྔ་དང་། །མད་དུ་
 ཕྱང་བ་ཀུན་བྱེད་རྒྱལ་པོ་དང་། །མདོ་བཅུ་དང་ནི་རྒྱ་མཆོའི་སྟོང་རྣམས་
 བསྐྱར། །ནང་སྟགས་ཏན་ཏེ་ཕྱི་བཙོ་བརྒྱད་སོགས། །མ་ཏེ་ཡོ་གའི་རྒྱུད་ཕྱེ་
 བཅུ་དྲུག་བསྐྱར། །བེ་རོ་ཙན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོས། །སྟན་བརྒྱུད་
 སྟགས་ཀྱི་ཉིང་ཁྲ་ལ་སོགས་གསུངས། །དེ་ལྟར་ཆོས་གསུང་འདུག་པ་རྒྱ་གར་
 ཐོས། །རྒྱ་གར་པ་རྗེ་ཏེ་ཡིས་སྟག་དོག་བྱས། །པོད་ལ་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པའི་རན་
 སྟོག་བཏང་། །པོད་ཀྱི་བན་དེས་དམ་ཆོས་མ་རྟེན་པ། །ཁྱོ་ཆུ་སྤྲ་མན་ངན་
 སྟགས་མང་པོ་བྱིར། །པོད་ཕུང་འགྲོ་བས་བཀའ་བྲིམས་སྦྱར་ཅིག་ཟེར། །པོད་
 རྣམས་སྤྲ་མ་སྤྲ་བཙན་དགའ་བ་དང་། །རྒྱལ་པོའི་སྟོན་བྱེད་པོན་སྟོན་ཡིན་པ་
 དང་། །པོན་ཆོས་གཉིས་པོ་ཆགས་སྤང་ཆེ་བ་ཡིས། །རྒྱལ་པོས་པོན་སྟགས་
 ཆོས་ཀྱི་ཁ་བཟུང་བས། །པོན་གྱི་སྟོན་པོ་ལི་སྟག་ཆེན་པོ་དང་། །པོན་སྟོན་ཆེ་
 བ་ལི་ཐི་ཁྲ་མི་ཡིས། །སྟོན་པོ་བསྐྱུས་ནས་རྗེ་ལ་གྲོས་བཏབ་བྱས། །པ་གོར་
 གན་ངག་ཐང་ཏེ་བྱ་བ་འདིས། །འཆོལ་དུ་བཏང་བའི་ཆོས་ནི་མ་རྟེན་པར། །
 མི་གཉིས་བཏང་བས་ལགས་གྲུབ་ལམ་དུ་བསད། །པོད་ཡུལ་ཕུང་པའི་རན་
 སྟགས་འཁྱོངས་འདུག་པས། །རྒྱལ་པོ་པོ་བྲང་བཞུགས་ལ་དགྲ་མི་འོང་། །

བསྐྱུ་བ་མཁན་གྱི་ནག་ཉེས་ཅན་འདི་སོད། །མི་ཚུ་རྒྱུད་གི་ཁྲིམས་གྱིས་ཆར་
གཅོད་ལྟ། །རྒྱལ་པོས་མི་བདེན་ཕྱག་དོག་ཡིན་བརྗོད་པས། །བོད་སློན་
རྣམས་གྱིས་ཡང་ནས་ཡང་གདུགས་ཏེ། །རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་བསྐྱུར་བར་ཞལ་གྱིས་
བཞེས། །གཡོར་ཕྱོགས་གྲ་བའི་ཕྱོམ་བྱ་པ་ཞིག་བཟུང་། །བེ་རོ་ཙཱ་ནའི་ལྷ་གོས་
ལྷམ་བསྐྱོན་ནས། །འབྲལ་ལ་དགོས་པའི་བཅས་སློམ་འཆོ་བ་བསྐྱུར། །བསམ་
ཡས་རྒྱ་རྒྱུ་འོག་ནས་རྩེ་ཡིས་བོས། །ཀུའི་ར་ཡི་བོད་འབངས་ཐམས་ཅད་
འདིར་འདུས་ཤིག །དེ་སྐད་བརྗོད་པས་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་དང་། །སྤྲུལ་
རན་སྤྲུལ་མཁན་པོ་གསོད་བྱས་ཏེ། །རྒྱལ་བསྐྱུར་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ་
གསུངས། །དམངས་རྣམས་རྒྱུད་རྒྱུ་ཉི་བར་མ་གྱུར་གོང་། །བཅས་གཉིས་ཁ་
སྐྱུར་ནང་རྒྱུ་རྒྱུ་པོ་བཅུག །ཁ་ལ་ལྷགས་གཟེར་བཏབ་ནས་རྒྱལ་བསྐྱུར། །
དེ་ནས་རྩེ་འབངས་ཡིད་གཉིས་སེ་ཆོམ་ནས། །བེ་རོ་མིན་རེ་དབུ་སྐྱུར་བཞེས་
དགོས་ཟེར། །དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་གྱིས། །མི་དེ་བེ་རོ་མིན་
རེ་བྱག་བཅན་དཔང་། །དེ་ནས་སློན་པོ་ཐམས་ཅད་ཁོ་ཐག་ཆད། །མཁན་པོ་བེ་
རོ་ཙཱ་ནའི་ཐུགས་དགོངས་ལ། །ར་ཡི་སྤྱད་རྒྱ་ལྷ་ཏེ་ཐུག་གེ་སོང་། །སྤྱིར་རྩེས་
མ་བཟོད་སློན་ལམ་རྒྱ་ཆེར་བཏབ། །ཅིས་སོགས་བེ་རོ་ཙཱ་ནའི་ཆོས་གསུངས་
པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་ཕྱ་མ་བཅུག་ཏེ་རྒྱལ་སློན་བར་རྒྱ་ཆོད་པ་བྱུང་རྒྱལ་
དང་། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་གྱིས། །བེ་རོ་
ཙཱ་ནའི་གཞན་གྱིས་མཐོང་དོགས་ནས། །རྒྱལ་པོ་ཉི་མ་བསྐྱོ་བའི་གདུགས་ཁང་
གི་ །བྱ་ཁང་ཀ་བའི་ལོགས་ལ་ཆོལ་བྱས་ཏེ། །དེ་ལ་ཕྱོགས་བཞིར་ཀ་བ་བཞི་
བཅུགས་ནས། །དེ་ཡི་ནང་རྒྱ་བེ་རོ་ཙཱ་ནའི་བཞུགས། །དེ་ནས་འབངས་ལ་མར་
ནག་ཁལ་བཀལ་ནས། །མཆོན་མོ་གསང་སྤྲུལ་རྩི་རྩེ་ཐེག་པ་བསྐྱུར། །ཉིན་
པར་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུར་རྒྱུ་བཅུག །དེ་ཡི་རྒྱས་ན་མངའ་བདག་རྒྱལ་
པོ་ཉིད། །ཁུབ་གྱིས་རེས་ལ་གར་སོང་ཆ་མེད་ནས། །རྩི་མོ་ཆོ་སྤྱོད་བཟུང་མ་
དམར་རྒྱན་གྱིས། །མིག་སེར་ཆེ་བས་བྱུང་མེད་གཞན་ཡོད་བསམ། །རྒྱལ་པོའི་
ཕྱིར་འབྲངས་གང་རྒྱ་གཤེགས་བལྟས་པས། །སློ་འདུར་ནང་རྒྱ་སློབ་དཔོན་ཆོ་

དྲོ་བྱངས། །ལུ་ཐོད་ལུང་ནས་བཀྱར་བསྟེ་བྱེད་པ་མཐོང་། །པའི་རོ་ཙ་ནས་མདོ་
 རྟགས་གསུང་པ་ཐོས། །བཅུན་མོས་བལྟས་དང་རྒྱལ་པོས་སྒྲུན་བྱེད་འདྲིས། །
 བཅུན་མོས་སྟོན་འབངས་ཀྱན་ལ་བཤད་གྱིས་དོགས། །རྒྱལ་པོས་བལྟས་བྱས་
 བདས་པས་མོ་མ་ཟེན། །དེ་དུས་དམག་ལ་འགྲོ་ན་བཅས་དྲུང་འབྱུང་། །ཆོ་
 རྟོའི་དུས་སུ་དྲུང་དཀར་འབྱུང་པ་དང་། །གཏ་ཏི་བརྟུངས་ན་ཆོས་ལ་སྒྲུན་
 ཟེར་ཡིན། །རྩ་པོ་ཆེ་བརྟུངས་འདུན་མར་འདུས་ཤིག་ཟེར། །དམར་རྒྱན་རྩ་པོ་
 ཆེ་ལ་བརྟུངས་པ་ཡིས། །ཕྱི་སྟོན་ནང་སྟོན་གྲོས་དབང་ཐམས་ཅད་འདུས། །
 འདུས་པ་རྣམས་ལ་རྩོ་མོས་འདི་སྐད་བརྗོད། །རྒྱལ་བསྐྱར་དེ་སྤྱང་པོ་ཡིན་
 འདུག་པས། །ངན་ཐབས་མཁན་དེ་ཕྱགས་ན་སྤྱུང་ཏེ་འདུག །པོད་ལུང་མི་
 དག་འཇེ་ལ་གྲོས་ཐོབ་སོང་། །དེ་སྐད་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་དམར་རྒྱན་གྱིས། །པའི་
 རོ་ཙ་ན་ནན་ཏར་མཆར་དུགས་པས། །རྩོ་མོས་དུས་བཏབ་སྟོབ་དཔོན་མ་
 རྟོན་ནས། །དེ་ཡི་སྟེང་ནད་བྱས་པ་ཡིན་ལོ་སྐད། །དེ་ནས་ཕྱི་སྟོན་ནང་སྟོན་
 བཅུ་བཞི་ཡིས། །གྲོས་ལ་དབང་བའི་མདུན་གྲོས་མཁན་ཆོ་བསགས། །
 འབངས་འཁོར་ཡོངས་ནི་རྩོ་མོ་བདེན་ཞེས་ཟེར། །མངའ་བདག་དྲུང་དུ་ལྟ་
 བཟང་སྟུ་དཔལ་བཏང་། །འབངས་རྣམས་ལོ་འཕྱོག་ལྷམ་མའི་ཐང་ལ་
 འཆོགས། །རྩི་ལ་ཁུ་བ་བདོག་པས་སྐུ་བསྐྱོད་ཁྱེས། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་
 འབངས་ཀྱི་གསེབ་དུ་བྱོན། །འབངས་རྣམས་རྩི་ལ་ཁུ་བ་འདི་བཞིན་བྱེད། །
 མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ལས་ཙཱ་རྒྱུང་བ། །ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཟེར་མི་ཆོ་
 རྟག་དུ་བཅུག །ཆོས་བསྐྱར་ཟེར་ནས་ངན་རྟགས་དུག་སྒྱུར་སྟོབ། །སྤྲུམ་ཡིན་
 ཟེར་འབངས་ལ་ལྷ་ཕྱག་འཆོལ། །འཕན་གཏུགས་མཛད་ཟེར་དར་བུ་རུམ་
 སུར་གཏུབས། །ཆོས་མཛད་ཟེར་ནས་སྤྱང་པོ་རྒྱལ་བསྐྱར། །གཏུགས་ཁང་
 ཡིན་ཟེར་པོད་ལུང་སྟེད་ས་བྱེད། །ཆོས་དང་ཅིའི་ཆོས་ད་དྲུང་བན་དེ་སོང་། །
 དེ་སྐད་གསོལ་པས་རྒྱལ་པོ་མ་དགེས་ཏེ། །རྒྱ་པོད་ལོ་ལྷ་མཁས་པ་གཅིག་ཕུ་
 འདི། །སྟོན་འབངས་ཀྱན་གྱིས་གསོད་དགོས་ཁར་ཐོན་པ། །ཞེས་གསུངས་ས་
 རབ་རྩོ་རབ་ཐལ་མོ་བརྟུངས། །ཕྱགས་བརྟུངས་ཞལ་དུ་ས་འགམས་སྟེ་རྟགས་

པོས། ལྷ་དཔལ་ལ་སོགས་གྲོས་དབང་གྲོས་བྱས་ནས། ལོད་ཕུང་འཇུག་པའི་
 བན་དེ་མི་གསད་ན། རྒྱལ་པོར་ཡོ་ལོག་བཏང་ནས་འདོན་པར་བྱས། ལྷོ་
 འབྱར་ནང་ནས་བེ་རོ་སྐྱར་ཕུང་སྟེ། རྒྱལ་པོས་སློབ་དཔོན་ཕྱག་ལ་འཇུག་ནས་
 བཤུམ་སྟེ། ཞེས་སོགས་རྒྱལ་པོས་བེ་རོ་ཙཱ་ན་སྐྱུ་སྐྱུང་བྱས་པ་དེ་སློན་འབངས་
 རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རྟེན་ལུ་མཐུང་དེ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལ་གྱུན་སྟེག་བྱས་ནས་བེ་
 རོ་ཙཱ་ན་འཇུ་བཟུང་བྱས་པ་དང་། སྐབས་དེར་བེ་རོ་ཙཱ་ན་དཀའ་བ་བཅུ་
 རྒྱལ་བཅད་པའི་མགུར་གསུངས་པ་ལ། སྐར་ཡང་རྒྱལ་པོས་སློན་འབངས་
 རྣམས་ལ་བསྐོ་བ། བསད་པས་མི་འོང་མཐའ་ལ་སྐྱགས་ཀྱི་ཟེར། ལྷོ་བ་
 དཔོན་ཆེབས་པ་བཟང་པོ་ཞིག་ལ་བསྐོ་ན། གསེར་དཔུལ་ཟས་བཀའ་ཆེབས་
 གོང་གཤེགས་སྐྱེམས་བྱངས། ལྷོ་བ་དཔོན་གང་ལ་འབྱོན་པར་དགྲེས་ཞུས་
 པས། ལྷོ་བ་དཔོན་ཞལ་ནས་རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་། ཆོ་རབས་སྡུ་མའི་ལས་
 འཕྲོ་ཞིག་ཡོད་པས། རྒྱལ་མོ་ཆ་བའི་རོང་དུ་འགྲོ་བར་ཞུ། རང་ཡིས་ག་ཕྱིར་ལ་
 སོགས་བསེལ་སྐྱོན་བསྐྱར། རྒྱལ་སློན་འཁོར་བཅས་ཀུན་གྱིས་སྐྱེས་སུ་ཕྱིན། །
 ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་བཅན་པོ་བྱི་སྟོང་ལྟུ་བཅན་ནི་བྱམས་
 དྲང་སྟོང་རྩེ་ཆེ་ཞིང་། ཞི་བདེ་ལ་དགའ་བ། སློན་འབངས་རྣམས་ཀྱི་འདོད་
 སྟོང་དང་བསྐྱུན་ནས་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་གཞག་རྣམས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ་ལས།
 རང་སློ་སྟེར་གཅོད་བྱེད་པའི་དྲག་ཤུལ་དང་གཏུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
 མིན་པ་རྟོགས་ཐུབ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། བེ་རོའི་འདྲ་འབག་ཆེན་
 མོ་ལས་ནི་བེ་རོ་ཙཱ་ན་ཆ་བ་རོང་དུ་སྐྱགས་པའི་བཀའ་ཆད་ཀྱིས་དེ་ནས་ཟླ་བ་
 གསུམ་ལོན་པ། བེ་མ་ལ་མི་ཉ་མ་ཐེབས་ཙམ་དེར་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྟོང་སྐྱེ་
 གཤེགས། ཕྱི་ལོར་ལུ་ནི་བཅན་པོ་ཡང་གཤེགས་ནས་དེའི་གཤེད་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་
 ཀྱི་དུས་གཤུ་སྐྱེས་ལ་ཡོགས་པོ་དོར་དུ་འོངས་ནས་རྒྱལ་སློན་རྣམས་ཀྱིས་བེ་རོ་ལ་
 ཡང་དག་བཅུ་གཅིག་གི་བསྟོད་པ་ཕུལ་སྟེ་སངས་ལེགས་ཀྱི་དུས་བེ་རོ་བོད་དུ་

① གཞན་ལ་ཚུལ་མིན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པའི་ངན་འབྲས་རང་ཐོག་དུ་སྐྱིན་པའི་དོན།

བྱོན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་མེ་བྱི་སྒྲི་སྒྲི་ལ་༧༩༥ལོའི་ལ་འགོ་
ཙམ་ན་བེ་རོ་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་རྒྱང་ཕྱད་བཤད་། སྒྲི་ལ་༧༩༥ལོའི་རྗེས་སུ་བེ་
རོ་རྒྱར་བོད་དུ་ཐེབས་པར་གསལ།

གཉིས། བོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་འཛིག་པའི་སྒྲོམ།

བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་མདོར་བསྟུས་ནས་
བཤད་ན། ཆོས་ལ་དོ་སྤང་ཆེ་དྲགས་པས་བོན་བན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཚོད་པ་
བྱང་བ་དང་། དམག་དང་སྲིད་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་ཤོར་བྱང་དྲགས་པའི་རྒྱུ་
གྱིས་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྲོང་ལྡུ་བཅན་གྱིས་སྐྱེ་ཆོ་བྱིས་པོའི་རྒྱས་ཤུགས་དེ་
སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཏོན་ཏེ་ཐུག་ལས་གནང་
བས། སྤྱི་གྱི་རྒྱལ་རབས་ནམས་གྱིས་ཀྱང་དེའི་ཤན་གྱིས་བྱམས་པ་དང་སྤྱིར་
རྗེ་ལ་སློ་ཁ་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བྱེད་པའི་ལས་
ཀ་དེ་དག་རྒྱལ་སྲིད་དངོས་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་གནང་ཡོད་པས།
སློན་པོ་ནམས་གྱི་དབང་ཆ་རྗེ་ཆེར་སོང་སྟེ། སོ་སོའི་འདོད་སློ་དང་མི་མཐུན་
པའི་དོན་རྒྱུ་བྱང་ཆོ་བཅན་པོའི་སྐྱེ་སློག་ལའང་གོ་ལ་རུས་པའི་སྤྱིར་སྤྱོད་
དང་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ནས། མཐར་ཐོད་གྱི་བཅན་པོ་ནམས་གྱི་སྐྱེ་སློག་དང་
བཅས་པ་སློན་པོ་ནམས་གྱི་ལག་དུ་ཤོར་ཏེ་བོད་གྱི་སྲིད་དབང་ཐོར་ཞིག་དུ་
སྤྱོན་པའི་དོན་རྒྱུ་བྱང་། བཅན་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་སྤྱོད་པ་ཤུགས་ཡོངས་
རྫོགས་གཅིག་སྤྱི་ལྟེན་དམག་དོན་གྱི་ལས་ཀ་གཙོ་གཉེར་བྱས་སྟབས།
བོད་ནང་ཁྲལ་དུ་ཆོ་ཁྲལ་བར་གྱི་ཟིང་འཁྲལ་ནམས་སྤྱིར་འཛགས་སུ་བཤད་
ནས། སྤྱོད་མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་ས་ཁྲལ་ཐམས་ཅད་གཅིག་
གྱུར་བྱས་པར་མ་ཟད། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནམས་ལ་དམག་གིས་དཔུང་
འཇུག་བྱས་ཏེ་དབང་དུ་བསྟུས་ཡོད་པ་དང་། བཅན་པོ་མང་སྲོང་མང་བཅན་
གྱི་སྐྱབས་སུ་འཇང་ཡུལ་ཆོ་ཁག་ཉེར་ལྷ་སོགས་མཐའ་སྒོར་གྱི་ས་ཁྲལ་མང་པོ་
དབང་དུ་བསྟུས་པར་མ་ཟད། ཐང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ལའང་དཔུང་འཇུག་ཐེངས་ཁ་
ཤས་བྱས། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་སྲོང་མང་རྗེའི་སྐྱབས་སུ་སྤྱར་གྱི་བཅན་པོ་གོང་

མ་ཆམས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་མངའ་ཁོངས་སྤྱི་བཟོན་གྱི་མང་གཞིའི་
 མོག་དུ་འཇང་ཡུལ་གྱི་ཉི་འདབས་ཐུ་རིགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་དབྱང་འཇུག་བྱས་པ་
 དང་། མངའ་ཁོག་ནང་ཁུལ་གྱི་བཟུང་དང་། བཅོན་པོའི་བཀའ་ལ་མི་བཅི་
 བའི་ཁྲོན་འབངས་ཆམས་ལ་བཀའ་བྲིམས་བཅོན་པོའི་དམ་ཁོག་ལས་འདའ་བ་
 མེད་པའི་བྲིམས་ཆད་ནན་པོར་བཅད་པའི་ཚུལ་གོང་དུ་མགར་གྱི་གདུང་རྒྱད་
 ཆམས་ལ་བཀའ་ཡི་ཆད་པ་བྱས་ཚུལ་ལ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་འདྲ་བྱས་
 ལྟབས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་དེ་ཉིན་ལྟར་སྤྱི་བཟོན་གྱི་ཚུགས་སུ་ཕྱིན། ཆོས་རྒྱལ་
 བྱི་སྲོང་ལྗེ་འོ་བཅོན་ནི་དམ་ཆོས་ལ་དྲངས་སེམས་ཆེ་ཞིང་། བྱམས་དང་སྤྱིང་
 རྩིས་ཐུགས་རྒྱད་གང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 འཕགས་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་ངེས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་
 སྲིད་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱལ་སྲིད་རྒྱུང་བའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་དེ་
 དག་འདུལ་གཉེན་རྒྱུང་གི་བྱ་གཞག་བཟང་པོར་འཛིན་ཐུབ་པ་དེ་ཡིན་སྟབས།
 རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་སྲིད་ལས་ཆོས་དོན་གཙོ་བོར་གཉེར་བ་ཡིན་ན་སྲིད་ཚུགས་ཀྱི་
 ལྟབས་ཚལ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཉམས་རྒྱུད་འབྱུང་བ་དང་། བྱང་ཁྲོན་ཆམས་
 ཀྱིས་སྲིད་དོན་གྱི་འགན་ཁུར་གཙོ་བོ་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་རྗེ་མང་དུ་སོང་ཞིང་།
 མཐར་ཁྲོན་པོ་ཆམས་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཚུང་བྱེད་པའི་འགལ་བ་རྣེ་རར་
 ཅན་འབྱུང་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་པས་ཆོས་རྒྱལ་བྱི་སྲོང་ལྗེ་འོ་
 བཅོན་གྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ཚུགས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་གྱི་ཐུག་རྩིས་དེ་གཙོ་ཆེ་བར་
 གནང་སྟབས་ནང་ཁྲོན་ཆམས་ཀྱིས་བོན་དང་ཆོས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁ་འཛིན་
 བྱེད་པ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སྲིད་ཚུགས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཚོད་པ་བྱུང་ཏེ། རྒྱལ་པོས་
 དམ་ཆོས་སྤེལ་ཞིང་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས་པ་ལ་ཁྲོན་འབངས་
 འགའ་ཞིག་གིས་གྱུན་ལྡན་བྱེད་པའི་ཉིན་ཁ་མཐོང་ནས། ཐབས་མཁས་ཀྱི་
 མཛད་པས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་གསང་གྲོས་མཛད་རྩིས།
 བོད་འབངས་ཀྱན་བསྐྱས་ནས་འཛམ་གླིང་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
 པོའི་ནང་ནས་ང་ལས་ཆེ་བ་ནི་སྤར་མ་བྱུང་ན། ང་ལ་ཐུག་ངེས་མེད་པས་ད་

ཕྱག་རིས་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ཞིག་འདྲིན་དགོས། བྱོད་ཅག་པོ་ད་འབངས་མཛེས་པ་
 རྒྱལ་སྐྱེད་ཀྱི་འདྲིན་པ་ལྟར། སྤྱོད་ཆེན་པོ་འགོས་ན་རེ། རྒྱུ་
 བཀའ་བསྐྱེད་ཀྱི་འདྲིན་པ་ལྟར། བྱིས་ཀྱི་ལ་ཆེ་ནི་དགུང་བས་མཐོ། ཕྱག་
 རྒྱུ་ཀྱི་མཛེས་པ་བཀའ་ལྟར་ཞུ་བའི་ཞུ་བ་དང་བཅན་པོའི་ཞུ་བ་ནས།
 ངའི་མཁའ་རྒྱུ་ཆེན་པོས་ཞུ་བ་པོ་རྒྱུ་ལ་མཐོང་བ་ཞིག་བཞེས་གས། ཞུ་བ་ཀྱི་
 མཛེས་པ་ཆེན་པོ་འདི་ཅུ་ཞིག་བཞེས་གས། མ་ལྟར་གྲོག་མོ་གསེར་ཕྱེས་
 འགོང་ངམ། ཏུ་པོ་རི་བུངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ནས་མགོ་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་
 བསྐྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་མ། ཡར་ལྟར་གཙང་པོ་བུངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཅུག་ལ་
 མཛེས་པ་དང་བཞེས་བྱུང་མ། ག་རྒྱུ་ཐང་ལ་ཁྱོན་པ་འདྲིན་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་
 བཅུ་ཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་ཞིག་འབྱུང་མ། ལྷ་ཁང་གི་ཅུ་པ་ཞིག་བཞེས་གས། དེ་
 རྒྱལ་སྐྱེད་ཀྱི་འདྲིན་པ་ལྟར་བཀའ་བསྐྱེད་པ་དང་། བཅན་པོའི་བཀའ་
 ལྟར་ཆེ་ལ་བསྐྱེད་དགུང་བས་འབངས་རྒྱལ་སྐྱེད་ཀྱི་འདྲིན་པ་ལྟར་། གདམས་ཀྱི་ལས་
 ལེན་མ་པོ་དཔེ་སྐབས་དེར། ཞུ་བ་ཉ་བཟང་ན་རེ། བཅན་པོའི་དགོངས་
 བཞེད་མཁའ་མཐོ་བ་དེ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་ཀྱི་ན་འབྱེད་འགོ། ཆེན་ནི་འབྱེད་མི་ཐུབ།
 ཞུ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འབྱོར་དགུང་བས་མཛེས་པ་ཆེན་པོ་འདྲིན་པ་ལྟར་མི་འབྱོར་། མ་
 ལྟར་གྲོག་མོ་གསེར་ལྟ་ཞིག་ བྱེད་མས་ཀྱང་འགོངས་མི་ཐུབ། ཏུ་པོ་རི་ནི་
 འབངས་ཀྱི་གཟུང་སྐྱེད་ཀྱི་ཆུང་ཆུང་ཀྱི་བུངས་སུ་འབྱུར་ནའང་མི་འབྱུང་མས།
 ཡར་ཆབ་གཙང་པོ་སྐབས་སུ་དགུན་ཆུང་ཀྱང་དབྱར་འབྱེད་འགོ། ག་རྒྱུ་ཐང་
 ལ་ཁྱོན་པ་འདྲིན་གང་ལྟར་ནའང་ཆུ་བཞེད་པས་ན་དགུ་བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་
 ཅུ་གཅིག་འདྲིན་པ་ལྟར། དེ་བས་ལྷ་ཁང་གི་ཅུ་པ་ཞིག་བཞེས་པ་ལས་འོས་
 པ་ཅད་གདུང་འཕེལ་ཞུ་བ་ཟེར། པོ་ད་འབངས་རྒྱལ་སྐྱེད་དགུང་ནས་དེ་རང་ཡིན་
 ཞེས་ལས་ལེན་བྱས་ཆུང་གསལ་བ་འདི་དག་ལ་བརྟག་ན། སྐབས་དེར་སྤྱོད་
 འབངས་རྒྱལ་སྐྱེད་ཀྱི་བསམ་སྒྲོ་དང་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་ཐད་
 ཀར་བཅན་བཀོད་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་གནས་ཆུང་བྱང་ཡོད་པ་མཛོན་ཐུབ། དེ་
 བཞེན་དུ་སྤྱོད་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་

སློན་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་དུ་འགོག་ཆོལ་བྱས་པ་དང་། བེ་རི་ཅ་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཅུག་པ་སོགས་རྒྱལ་སྤྱི་དུ་བདེ་འཇགས་ལ་གནོད་པའི་དོན་ཁྱེན་བསྐྱད་མར་བྱང་བ་ན། རྒྱལ་པོས་བོན་གྱི་ཆོས་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་པ་མེད་པར་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་བཟུང་ནས་བོན་གྱི་གཤེན་པོ་དང་། བོན་ལ་དད་པ་བྱེད་པའི་སློན་འབངས་ཁག་ཅིག་ས་མཐའ་དུ་སྤྱད་ནས། བོན་གྱི་བསྟན་པ་དང་ལོ་རྒྱུས་གྱི་རིག་གཞུང་གི་དཔེ་རྙིང་མང་པོ་ཞིག་མེ་ལ་བསྐྱོགས་པ་དང་། རྒྱལ་གཏོར་བ། གཞན་ཡང་བསམ་ཡས་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ། ཞབས་མནན་དུ་བརྒྱུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མེད་པར་བྱས་པ་དང་། རུས་རྒྱུན་བོད་འབངས་ནམས་ཀྱིས་དགའ་ཞེན་བྱེད་པའི་བོན་གྱི་མདོས་ཆོག་དང་། རི་གསོལ། ལྷ་མཆོད་སོགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་ནམས་ནམས་པ་བོན་ལུགས་སོར་བཞག་གི་སློན་ནས་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་སུ་བསྐྱར་ནས་བྱད་བསྐྱོག་དང་ཁྱེན་སེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སློལ་ཁྱེས་ཡོད་པ་ «པད་མ་བཀའ་ཐང་» ལས། རྒྱལ་པོས་མངའ་འོག་བོན་པོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། །ཁམས་གསུམ་ན་གར་བོན་པོའི་གྲལ་བྱས་ནས། །བོན་པོའི་སྤྱོད་པ་རྩོམ་མིང་དུ་བཏགས། །མགོ་ལ་མ་ལྷ་ལག་པར་བྱེད་རྩེ་གཏད། །གོས་སུ་རས་སློན་ཟས་སུ་རྩྭ་ཟས་བྱིན། །བོན་ལུགས་སྤྱི་དང་འདྲེས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། །འདྲིལ་རྟེན་འཕལ་ཁྱེན་བསྐྱོག་པ་ཅམ་གྱི་བོན། །ཤ་བ་ཤིང་མགོ་རྩ་རྒྱས་བྱེད་པ་དང་། །གཡག་ལུག་ཟན་ལ་གཟུགས་བརྟན་བྱེད་དུ་བཅུག། །ལྷ་གཡང་སློར་གསུམ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས། །གཤེན་བོན་ནམས་ལ་ཁལ་དུ་བོད་སུ་བྱིན། །བ་ལང་གསོན་མར་གཡུང་དུང་བོན་ནམས་བསྐྱལ། །རྩ་མི་ཤིང་མི་ལྷང་མོ་མིག་དགའི་ཡུལ། །སྤང་གི་གྱིམ་ཤོད་ཡུ་མོ་མགལ་གྱི་ཡུལ། །སོག་པོ་སྤྱི་སྤྱི་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྤྱད་ནས། །སེམས་ཅན་གསོད་ལ་ཤན་པའི་མིང་དུ་བཏགས། །སྤྱི་སྤྱི་མགོ་བྱིན་མི་ཡི་བྱ་ནས་སུད། །གྲལ་དུ་སློ་རྒྱལ་སྐས་ཀའི་འོག་དུ་བཞག། །ཟས་སུ་འབགས་རྩྭ་ཅམ་དུ་སྤྱོད་ནས་ཞབས་བྱིན། །ཁ་བསྐྱུངས་གོས་བསྐྱུངས་ཀུན་གྱིས་སྤྱད་པོ་བརྟམ། །སྤྱི་མཁན་

ཡིན་ཟེར་རིས་སུ་བཅད་ནས་བཞག། །དེ་དུས་སློན་པོས་སློག་དུ་སྤྱིང་བ་ལ། །
 འདི་འདྲའི་རྟེན་འབྲེལ་མི་གཤོང་གཤིས་མི་དག། །རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཐང་ཆུང་
 དུ་འགྲོ་ཟེར་སྐད། ཅེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་དམ་པའི་ཆོས་ལ་
 ཉན་ཏན་དང་དད་ཞེན་ཆེ་བས་དགྲུང་ལོ་སོ་དགྲུ་པའི་ལྷགས་སྤྲེལ། སྤྱི་ལོ་༡༥༠
 པའི་ལོར་རང་གི་སྤྲེལ་ཆེ་བ་ལུ་ནེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་ཁར་བཀོད་ནས་རང་ཉིད་
 དམ་ཆོས་སློམ་སྦྱབ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། །སང་མི་མི་བདུན་ལ་སོགས་པའི་རབ་
 བྱང་བ་དེ་དག་དམག་ལ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་དང་། །ཁྲལ་དང་། འུ་ལག་འཇལ་
 མི་དགོས་པ་དང་། འཆོ་བ་སྤྲེལ་ནས་སྦྱོར་བ་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཏན་འཁེལ་
 བྱས་སྟབས། སྤྱི་བཅུན་དང་ཆོས་སློན་རྣམས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཆེས་ཆེར་འཕར་ཏེ་
 སྤྱིད་དོན་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་འགོག་ཆེན་ཆེན་པོ་བྱང་། །སྐབས་དེར་ལུ་ནེ་
 བཅན་པོས་རང་གི་མངའ་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་རྣམས་གཅིག་སྦྱང་
 བྱས་ནས་འདྲ་མཉམ་གྱིས་བཤོ་བཤའ་ཐེངས་གསུམ་བྱས་ཀྱང་ལོ་ཤས་ལས་མ་
 འགོར་བར་སྤར་ལྟར་དབུལ་སྤྱུག་སྟོམ་མ་སྤུབ་པའི་ཁྱད་པར་ཞུགས་ཏེ་མཛད་
 འཕྲིན་གྱི་མཐའ་མ་འབྱོལ། །བཅན་པོས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལས་ཆོས་སྤྱིད་དེ་གལ་ཆེ་
 བའི་གསུམ་སུ་བཞག་སྟེ་སྤྱུག་ལས་གནང་སྟབས། །སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིད་ལ་
 དབང་ཟ་བའི་གོ་སྐབས་རྗེ་མང་དུ་བྱིན་ཏེ། །མཐར་སློན་པོ་འགའ་ཡིས་རྒྱལ་
 སྤྱིད་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་དབྱེན་སྦྱོར་དང་འཁྲུག་ཅོད་བསྐྱངས་པར་
 མ་ཟད། །བཅན་པོ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་སློག་དུ་བཀོངས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི།
 དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤྱོད་ལྷུ་བཅན་གྱིས་རང་གི་སྤྲེལ་གྱི་ལ་བཀོད་དེ་ཁོང་རང་
 ཉིད་ཟུར་མཁར་དུ་སློམ་ལ་ཐེབས་གྲབས་མཛད་པའི་སྐབས་དེར། །ནང་སློན་
 འགའི་དབྱེན་དགྲུག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལྷུ་ཉིག་བཅན་པོས་ཁང་གི་སྤྱི་དབུ་
 རིང་བསད་པས། །ཁང་སྤྱོགས་ཀྱི་སློན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་བྱིམས་གཅོད་དགོས་
 པའི་རེ་བ་བཞིན། །སློན་ཆེན་པོ་འགོས་ཀྱིས་དགའ་གསུམ་ཞེས་པའི་བྱིམས་ཆད་
 བཅད་ནས་ལོ་དགྲུའི་བར་དུ་བྱང་དུ་སྤྱུགས། །ཁང་ལ་མི་སྟོང་དུ་ཡུལ་གྱི་གཅིག་
 བྱིན། །སྤྲེལ་ལུ་ནེ་བཅན་པོས་རྒྱལ་སྤྱིད་བསྐྱངས། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་སློན་ནང་ཁུལ་

ཏུ་འགལ་བ་ལྟོ་ངར་དང་ལྟོ་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད་སྟབས། སྤྱི་ལོ་796པའི་མེ་ཁྱི་
 ལོར་སྤྱི་དོན་ལས་གཡོལ་ཏེ་དམ་ཚིས་ཉམས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚོས་རྒྱལ་
 བྱི་སྲོང་ལྷུ་བཅན་དེ། སོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བ་ལས་ལོ་གསར་
 སྐབས་སུ་མཚན་མོ་རྟ་རྒྱགས་པས་ཆིབས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནས་འདས་པར་བཤད་
 བྱང་། དོན་ཏུ་སློན་པོ་ཞིག་གི་སློག་མདའ་སྟག་ནས་གསེགས་པའང་སྤྱི་དོན་
 《པད་མ་བཀའ་ཐང་》ལས། དེ་ནས་སྤང་གི་རྩ་བའི་ཚོས་གཅིག་ལ། སོད་
 ཀྱི་ལོ་གསར་བྱེད་པའི་ཆས་བསྐྱས་ནས། །བསམ་ཡས་སྟོགས་བཞིར་འབངས་
 ཀྱི་སྤང་ལམ་བཅུགས། །རྒྱལ་མོ་འབངས་རྣམས་སློན་མེ་འདེགས་སུ་བཅུག །
 རྒྱལ་པོས་སྟོགས་བཞིར་རྟ་རྒྱགས་བྱེད་པ་ལ། །སློབ་དཔོན་ད་ལན་ལོ་གསར་མ་
 བྱེད་གསུངས། རྒྱལ་པོས་སློན་པོ་ཀུན་དང་གྲོས་བྱས་པས། །ལོ་གསར་གཅིག་
 པ་གར་འཐད་གཟབ་བྱེད་ཟེ། །སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོར་རྟ་རྒྱགས་མ་གཏང་
 གསུངས། རྒྱལ་པོའི་དབང་ཁྱེད་སློན་པོའི་ལག་ཤོར་བས། རྒྱལ་པོའི་རྒྱན་
 བཏགས་རྟ་ཞོན་རྟ་རྒྱགས་བཏང་། །རྒྱལ་སྟོགས་སྤངས་སུ་སློག་མདའ་བྱང་
 བས་བསྐྱར་། །ལ་ལ་སྤྱོད་ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ནམ་ཟེ། །ལ་ལ་བོན་སློན་
 གཅིག་གིས་བརྒྱབ་བམ་ཟེ། །ལ་ལ་སྤྱོད་ནམ་ཞང་གིས་བརྒྱབ་བམ་ཟེ། །ལ་
 ལ་རྟས་བསྐྱར་ཤིང་ཚུ་བྱག་གམ་ཟེ། །སྤྱོད་བརྒྱབ་ཅད་མེད་སྤངས་མེད་དོ་མ་
 ཤེས། །ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ནས་ཡབ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་དང་རྩ་
 བ་བདུན་ཅུ་ན་མ་དུན་སློན་ངན་སློར་ཅན་གྱི་དབང་ཏུ་སོང་བའི་ནང་འཁོར་
 ཞིག་གིས་སློར་ངན་ཞལ་ཏུ་གསོལ་བཅུག་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཟུ་ནེ་བཅན་པོ་བཤོངས།
 སྤྱོད་ཟུ་ཉིག་བཅན་པོ་བྱང་ནས་སྤྱོད་དངས་པ་དེས་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་
 བྱས། །ལོ་ཤས་སོང་བ་དང་སྤྱི་ཤ་འཁོར་གྱིས་སྤྱོད་ནམ་པས་གཡོ་ཐབས་
 ཀྱིས་ཆིབས་བཤོངས་ཏེ་ཐང་ལ་བརྟམས་པས་འདས། ལོ་དེར་མངའ་བདག་བྱི་
 ལྷུ་བཅན་ནམ་མཁུ་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་གྱིས་སྤྱི་དབང་བཟུང་། བཅན་
 པོ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛེད་སྤོན་གྱི་རྒྱན་བསྐྱངས་ཏེ་ལྷ་ཁང་དང་། གཅུག་ལག་
 ཁང་མང་པོ་བཞེངས། དམ་ཚོས་དར་སྟེལ་གནང་སྟེ་མཐར་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཏུ་

འདས་སོ། །སྐབས་དེར་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་རྒྱལ་སར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་འདིས་ཆོས་
 སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཐད་ལ་མཛད་རྗེས་སྒྲ་ན་མེད་པ་བསྐྱེད་སྤོང་པ་ནི་ཆབ་སྲིད་
 ཀྱང་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་སྤར་ཡབ་མེས་ཀྱི་སྐུ་རིང་ལ་མངའ་འོག་རྒྱ་མ་
 འདུས་པའི་ཤར་སྐར་མ་སྒྲིན་རྒྱག་འཆར་བའི་འོག་རྒྱ་ནག་སོ་ལོན་ཤན་གྱི་རི་
 རྒྱུད་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་འདྲ་ལ་གཏུགས། བྱང་ཏྲོང་གྱི་སོ་མཆོམས་བྱེ་མ་
 སྐར་རིང་ཉ་མང་མའི་རྒྱབ་འདྲ་བ་ལ་གཏུགས། རུབ་སྟག་གཟིག་གི་སོ་
 མཆོམས་སྐྱ་སྟག་ཤ་རྒྱུད་གི་སྐོ་མོ་ལ་གཏུགས། རྟོ་སྟོགས་བྲམ་ཟེའི་ཡུལ་ལས་
 བཀལ་བའི་བར་རྒྱ་གཏུགས་ཏེ། འཛམ་སྤྱིར་སྤུམ་གཉིས་ལས་ཆེས་ལྷག་པར་
 མངའ་མཛད་དོ། །ཞིས་གྲགས་པ་འདི་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་རེད། དཔེར་ན།
 ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ 750 ལོ་ཅམ་ནས་བོད་བཅན་པོའི་དམག་དཔུང་བྱང་སྟོགས་སུ་
 དཔུང་འཇུག་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་སྟབས། སྤྱི་ལོའི་རུས་དགུ་པའི་ནང་ཅམ་ན་
 བོད་བཅན་པོས་མངའ་དབང་སྐྱར་བའི་ས་ཁོངས་ལ་དེར་རུས་ཀྱི་སྤྱི་ལེ་གྲ་
 བཞི་མ་ས་ལ་ལྷ་ཅམ་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཅང་ཐང་ཡིག་གསར་རྟིང་ལས་
 གསལ་བ་མ་ཟད། བོད་རྒྱལ་སྐྱེད་དར་དར་མ་བཀོངས་ཟིན་རྗེས་སུ་ལོ་བརྒྱ་
 ལྷག་ཅམ་དེ་སྤྱི་ལོ་850ལོ་ཅམ་གྱི་བར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས་རྒྱུད་ཏྲོང་
 སོགས་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་སྐོན་དེ་དག་བཟུང་ཡོད་པ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་རྒྱ་བྱས་ན་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་བཅན་པོ་གོང་མ་རྣམས་
 ཀྱི་སྐབས་སུ་འང་མ་དར་པའི་གྲ་པ་རྣམས་ལ་ཆེས་ཐལ་བའི་བཀྱར་བཞེ་བྱས་
 ཡོད་དེ། བཅུན་པ་ལ་མིག་ཟུར་གྱིས་བལྟས་ན། མིག་འབྱུ་བ་དང་། མཚུབ་
 མོས་སྒྲིན་འཇུགས་བྱས་ན་མཚུབ་མོ་གཅོད་པ། བཅུན་པའི་གྲ་པ་ལ་ངན་
 བཤད་བྱས་ན་ཆེ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱིམས་བཟོས་པར་མ་ཟད། བཅན་པོ་ཁྱི་
 རལ་པ་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་དབུ་སྐྱའི་རལ་པའི་སྒྲེ་ལ་གོས་དར་བཏགས་ཤིང་།
 དེའི་སྟེང་རྒྱ་གྲ་བཅུན་རྣམས་བཞུགས་སུ་བཅུག་པའི་ལུགས་སྒྲོལ་བཅུགས་
 གནང་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་རྒྱ་སྒྲ་མ་ལེར་མོ་རྣམས་ཆེས་སྒྲ་ལྷག་རྒྱ་བཀྱར་དགོས་
 པའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་དར་རྒྱ་བཅུག །དེ་འདྲ་བྱས་པས་ནང་སྟོན་ཁག་གཅིག་

མཛད་སྒྲིལ་དེ་ལ་དགའ་ཞེན་དང་ཡི་རང་མ་སྟོབ་ནས་ཆོས་བྲིམས་བཞིག་
 པར་བསྐྱོས་པའི་ཆོ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་མ་བཤོངས་ན་ཆོས་བྲིམས་
 བཞིག་མི་རུས་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་པོ་བཤོངས་ཀྱང་ལྷ་སྤྱས་གཙང་མ་
 དང་བཅུན་མོ་དང་ཚུལ་མ། བན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོད་པས་བཞིག་མི་རུས་ཟེར།
 དེར་དབས་སྟག་རྩ་ཅན་གྱིས་སྟོན་དུ་དེ་དག་མེད་པར་བྱ་ལ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་
 བཤོངས་ཟེར་ནས་མོ་མ་དང་ལྷས་མཁན་རྣམས་ལ་བརྟན་པ་བྱིན་ཏེ། ལྷ་སྤྱས་
 གཙང་མ་འདིར་བཞུགས་ན་རྒྱལ་བྲིམས་འཛིག་པས་སྤྱུགས་དགོས་ཟེར་དུ་
 བཅུག། །དེ་ཀྱང་དུ་གཤམས་པའི་ཆོ་རྒྱལ་པོའི་སྟན་གསན་སུལ་ནས་ལྷ་སྤྱས་
 གཙང་མ་ནས་མོན་ཡུལ་དུ་སྤྱུགས། དེ་ནས་མངའ་བདག་གི་རལ་པ་ཅན་མལ་
 སྒོ་ཞམ་པའི་སོ་བང་ན་རྒྱན་ཆར་ཚུས་པར་བཞེས་ཏེ་གྲི་ལ་གཟིམས་ཡོད་པ་
 དང་། སྟོན་པོ་དབས་སྟག་རྩ་ཅན་དང་། ཅོག་རོ་ལྷ་ཡོད། ལེགས་སྟག་བཙན་
 གསུམ་གྱིས་དབུ་ལྷག་དུ་བསྐྱོར་ནས་བཤོངས་སོ། །

སྐབས་དེར་འུ་རུམ་བཅན་པོ་རྒྱལ་མར་འཁོད། ཁོང་གིས་ཀྱང་སྐར་གྱི་སྒྲིལ་
ལུགས་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱི་དེ་ལྟར་ཅམ་བསྐྱེད་མཐར་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུགས་ཆེ་
དུགས་པས་སྤྱི་དོན་ལ་རྒྱ་དྲུག་བྱས་སྐབས། བོད་ཀྱི་ལུ་རྩ་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་
ཁག་ལ་ཆོད་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། སྐར་གྱི་སྤྱི་དབང་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དེ་
བཅོས་བསྐྱར་བྱེད་དགོས་ལུང་སྟེ་ལྷ་བཅུན་རྣམས་འཆོ་བ་སྤྲ་ནས་སྤྱོད་བ་ལ་
སོགས་པ་དམིགས་བསལ་ཅན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་དག་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་རང་ཁ་
རང་གསོ་བྱེད་དགོས་པའི་ཆོས་དང་། ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་
བཅུགས་པས། ལྷ་བཅུན་སེར་མོའི་རིགས་རྣམས་ཡི་མ་རངས་ནས་མཐར་ལྷ་
ལུང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་སྒྲིག་མདའ་འཕངས་ཏེ་བསྐྱོངས། སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་
གྱིས་བཅུམས་པའི་ «བོད་ཀྱི་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཇི་ལྟར་ཞིག་པའི་རྒྱ་རྒྱེན་
རོབ་ཅམ་དབྱེད་པ་» ཞེས་པ་ལས། “བཅན་པོ་དར་མས་ཀྱང་ཡབ་མེས་བཞིན་
རྩ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་དད་ལུས་བྱེད་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱང་
ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚོལ་ལ་ཞུགས་ནས་ཆོས་དང་། ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་འབྲེལ་བྱས་ཡོད་

པས་ཆོས་པ་རྣམས་མི་དགའ་བའི་ངན་སྤྲུལ་བྱས་ཚུལ་དང་། ཡང་། ཆོས་དང་
 ཐོན་སྐྱེད་བྱུང་འབྲེལ་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་མི་དགའ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་རེད་
 ཅེན། དེ་ནི་སྤར་སད་མི་མི་བདུན་དང་བཅས་པའི་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་འཆོ་
 བ་སྤྲོ་ནས་སྦྱོར་བ་དང་། ཀྱན་གྱིས་གཙུག་ཏུ་བཀྱར་དགོས་པ། དམག་ལ་འགྲོ་
 མི་དགོས་པ། བྲལ་དང་ལག་བྱུར་མི་དགོས་པར་མི་ཆོ་གང་པོར་འཆོ་བ་དང་
 ཆོ་སྟོག་གཉིས་ཀར་ཁག་ཐེག་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྒྱན་དུ་ཀྱན་ལས་ཆེས་མཐོ་
 སར་འཛིན་པའི་མཐོ་གས་རིམ་ལུན་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད་པ་དེ་བསྐྱར་
 འདོད་མེད་པའི་སྤབས་ཀྱི་རེད། དེའི་རྩ་བ་ནི་བཤུག་ཞོག་གཤམ་རིམ་གྱི་དོ་པོ་
 ཡིན་པ་ལ་རག་ལས་ཡོད་པས། བཤུག་ཞོག་གཤམ་རིམ་དེ་རང་ཤུགས་སུ་ལོ་རྒྱས་
 ཀྱི་གར་སྟེགས་ལས་འབྱུང་མི་སྲིད། ཅས་པའི་རྩ་བ་ལ་ཐུག་ཡོད། ཐྱིས་སུ་བོད་
 ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱས་ནང་དུ། ཆོས་དང་ཐོན་སྐྱེད་བྱུང་འབྲེལ་ལ་མི་
 དགའ་བ་ནི། དུས་རབས་དང་མི་སྣ་མི་གཅིག་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་འདོད་སྟོབ་གཅིག་
 ཡིན་པས། བཅོན་པོ་དར་མ་ལ་ངན་སྤྲུལ་གྱི་སྤྱིང་བས་མི་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་
 གཏིང་ནས་ཤན་འབྱེད་དཀའ་བ་ཞིག་བཟོས་ཡོད། ཅས་སྟགས་གསུངས་ཡོད་
 པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ལྟ་བུར་དཔལ་གྱི་རྩོམ་རང་དོན་ཁོ་ན་ལ་བསམ་ནས་
 ཁྱི་དར་མ་བཀོངས་པས་བོད་སྤྱི་ལ་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་དེ། སོ་
 བཅོན་གྱི་ཞིང་པ་དང་། གནག་སྤུགས་ཀྱི་རྩོམ་པོ་ཡན་གྱིས་སྟོས་ཞིབ་མོར་དཔྱད་
 བ་ཤིས་གསལ་ལྟར། མངའ་རིས་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གྱི་བོད་ཡོངས་ལ་
 དབང་རྒྱར་བྱེད་ཅིང་། ཞེ་ཤེ་ཡའི་སྤྱིང་བྱེད་ཅམ་ལ་ཡང་ཐེ་རུས་བྱེད་སྤུབ་པའི་
 ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅས་པ་དེ། སྟག་མའི་ཕོན་ཐག་ཆད་པ་རི་བཞིན་སེལ་
 བྱར་འཐོར་ནས། ལོ་ངོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ་རྒྱན་ཆད་མེད་པའི་བྱིང་
 ཆ་དང་འབྲུག་ཚོད་ལངས་ཏེ། བན་བོན་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པ་མིང་གི་ལྷག་མ་
 ཅམ་དུ་བྱུར་ཅིང་། ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་གྱི་རིང་ལ། མི་རབས་ནས་མི་
 རབས་བརྒྱད་དེ་འཆོལ་སྤྱད་དང་གསོག་འཛོག་བྱས་པའི་གཤམ་འགངས་ཆེ་བའི་
 གནའ་ཉེན་དང་། གསུང་རབ་རྣམས་འབྱུང་བཞིའི་སྤྱད་དུ་རྒྱས་བཏབ་པའི་

སྤྱི་ལུག་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་བ་མ་ཟད། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཅེས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་
 དེ་ཉིད། རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཆུང་སྲུང་ཀྱང་བརྟན་བཅོས་བྱེད་ཆོག་ཆོག་ཅན་གྱི་ལུང་
 པ་ཞིག་ཆགས་པ་རེད། ཐབས་སྤྱུག་པ་ཞིག་ལ་ལྟ་ལུང་དཔལ་རྣམས་ལ་སྤྱིད་
 དོན་གྱི་དམིགས་ལུལ་གང་ཡང་མེད་པར། ལྷ་བཅུན་ཁོ་ནའི་ཁེ་ཕན་གྱི་འཁོན་
 སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིད་འཛོར་
 བའི་དོན་རྒྱུན་དེ་བྱུང་བ་རེད། གལ་སྤྱིད་ལྟ་ལུང་དཔལ་རྣམས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་
 བ་ནས་རང་གིས་བོད་སྤྱིད་བཟུང་ཡོད་ན་བོད་ཀྱི་ལས་དབང་ལ་ཁོད་ཆག་ཆེན་
 པོ་དེ་ཡོང་མི་སྤྱིད། ཆོས་ལུགས་ཀྱབ་མཐའི་ཁེ་ཕན་དེ་མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་
 ལས་ལྷག་པར་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། མི་སྐྱེར་གྱི་ཁེ་ཕན་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁེ་
 ཕན་ལས་ལྷག་པར་འཛིན་པའི་བསམ་སློབ་དེས་མཐར་མི་རིགས་དང་། རྒྱལ་
 ཁབ་ཅ་བརྒྱུག་གཏོང་སྤྱིད་ངེས་རེད། །

སྐྱུ་པ།

བཅན་པོའི་བཀའ་ཡིས་བོད་ཁམས་གཅིག་ཏུ་ངེས། །
 དྲག་པོའི་དབྱང་གིས་མཐའ་བཞི་དབང་ཏུ་བསྐྱུས། །
 སྐམ་པོའི་ཐུགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྤྱེས། །
 མེས་པོའི་དབྱུས་ན་སྤྱི་བཅན་སྐམ་པོ་བཞིད། །
 ཞི་བའི་ཐབས་ལ་མཁན་སྤྱི་བཅན་གཉིས་མཁས། །
 དང་བའི་དད་པ་ཁྱི་སྤྱི་བཅན་ལ་འབྱུངས། །
 རྒྱལ་བའི་བསྐྱེད་པ་བོད་ཏུ་རྒྱས་ཀྱུར་ཀྱང་། །
 བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་བཅན་ཏུ་ཐིམ། །
 ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལེའུ་ཐུ་བ།

བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་བྱམ་རབས།

ས་བཅད་དང་ལོ། བོད་ཁམས་སིལ་བྱར་འཁོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྒྲོར།

གཅིག །བཅན་པོ་བཀོངས་ཤིང་དབྱ་གཡོ་འབྱུག་པ།

དེ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་841པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་བཅན་པོ་དར་མས་སྤྱིང་སྤྱོད་ལམ་
 ལྷགས་བཅོས་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་གྲ་བཅན་རྣམས་ཀྱི་འཕྲོ་བ་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱེད་
 དགོས་པའི་བཀའ་ལུང་བསྒྲགས་ཆེས། དེ་དག་ཡི་མ་རང་ནས་མཐར་ལྟ་ལུང་
 དཔལ་གྱི་དོ་རྒྱུ་སྒྲིག་མདའ་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། ཁོ་རང་ཆབ་སྤྱིང་གྱི་
 དམིགས་ལུལ་མེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཆེས་མདོ་ཁམས་སྤྱགས་སུ་
 ལུལ་བྱུང་དེ་བྱོས། བོད་ཀྱི་རྒྱུས་སྤྱིང་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མཁན་མེད་པས་སིལ་བྱར་
 འཁོར་བ་རེད། དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་842པའི་རྒྱ་བྱི་ལོར་བཅན་པོ་རྒྱུང་བ་ཆེ་སྤྱོད་
 བཟའི་སྲས་གནམ་ལྗེ་འོད་སྤངས་རྒྱལ་སར་བཀོད། ལོ་དེ་རང་ལ་བཅན་པོ་
 ཆེ་བ་སྤྱ་རྣམ་བཟའ་ལ་སྲས་ལུམ་བརྟན་འབྱུངས། དེའི་སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་
 རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིང་ལུམ་བརྟན་ལ་འཕྲོ་བ་པའི་རེ་བ་བཅོལ། སྐབས་དེར་
 ཁོང་གི་རྒྱུ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིང་ལ་མི་མཐུན་པའི་འབྱུག་ཚོད་དང་། འོག་གི་འབངས་
 ལ་ལྷ་གེ་དང་། བླ་ཡམས་སོགས་མི་འདོད་པ་སྤྱ་ཚོགས་ཀྱིས་གང་བས།
 བོད་ཁམས་སྤྱི་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལྷན་པ་ལྟར་འབྲིགས་ཡོད་པའི་རྒྱལ། 《ཆོས་
 འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། དེའི་ཆེ་ལྷ་གེ་དང་། བླ་ཡམས་
 བྱུང་། ཆོས་བཤེགས་པའི་སྤྱོད་པོ་རྣམས་ཀྱང་བཀའ་ཆད་མི་འདྲ་བ་མང་པོས་
 གུམ་པར་བརྟེན་ཆོས་བཤེགས་པས་ལན་པར་ཁ་འཆམ་ནས། རྫོ་བོ་མཆེད་
 གཞིས་བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་རྣམས་ཁྱི་ཐོག་ཏུ་སྤྱན་དྲངས་ནས་མཆོད་པ་བྱས།
 རྒྱགས་རང་གིས་བྲངས་ན་ཤམ་ཐབས་གོང་བ་ཅན་གོན། སྤྱ་གཞན་བྲིགས་
 གཙུག་ལུང་བཞག་པ་དབྱར་ལྷ་གསུམ་དབྱར་གནས་བྱེད་ཟེར་ནས་གཙུག་ལག་

ཁང་དུ་བསྐྱོད་ནས་བྱིས་པ་ལྟར་སྐྱོད་། དེ་ནས་དགག་དབྱེ་བྱེད་ཟེར་ཏེ་གྲོང་དུ་
 བྱིས་ཐབ་བྱེད། མིང་དག་བཅོམ་གཙུག་སྤྱད་ཅན་ཟེར་བ་མང་པོ་བྱུང་ནས་
 སྤྱི་བོའི་མཆོད་གནས་བྱེད། མི་དར་མ་ཤིན་འབྱུམ། གཞོན་པ་ལ་ཉི་ཤི།
 བྱིས་པ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་པ་འདོན། སྟོག་མཁན་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་འགའ་བྱུང་གིས་
 རིག་བསྟགས་ནས་དམར་པོ་འདི་དོན་བསྟུས་པ་དེ་ཡིན་པ་འདུག །ནག་པོ་
 འདིས་དེ་རྒྱས་སྤྱུ་འཆད་པར་འདུག །ཡིག་རྒྱུང་འདིས་དེ་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་
 པར་འདུག་ཟེར་ནས་རྩལ་བཤད་བྱེད་པ་བག་རེ་བྱུང་། སྟགས་པ་ཕལ་ཆེར་
 སྤྱབ་ཐབས་འཆད་པ་དང་སྟོམ་པ་མེད་པར་བོན་བོའི་ཆོ་ག་ལ་མིག་སྟོས་བྱས་
 ཏེ་སྤྱབ། གཞུང་དག་འདོན་དུ་བྱིར་ནས་གྲོང་ཆོག་འགྲིམ། སྟོར་དགོལ་དང་
 བམ་སྤྱབ་དར་བས་མི་ལ་གསོན་དགོལ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ནས་བཙུན་མོ་
 གཉིས་སོ་སོའི་སྟོགས། སྟོན་འབངས་ཐ་དད་ཀྱིས་བབྱུང་སྟེ་ཡུམ་བརྟན་གྱིས་
 དབྱ་ཅ། འོད་སྤངས་ཀྱིས་གཡོ་ཅུ་བབྱུང་ནས་དབྱ་གཡོ་འབྱུག་པ་བྱས། དེའི་
 སྟོགས་བོད་ཡུལ་ཕལ་ཆེར་ལ་བྱབ་སྟེ་ཡུལ་གྱ་རེ་རེར་ཡང་ཆེ་སྤྱད་རྒྱུ་ཡིད།
 མང་ཆོན་ཉུང་ཆོན། གསེར་པ། གཡུ་པ། ཤ་ཟན་རྩམ་ཟན་ཞེས་སྟེ་གཉིས་
 གཉིས་སྤྱུ་ཆད་དེ་ཚོད། ཅས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི་བཙན་པོ་དར་མ་བཀོངས་
 པའི་རྒྱུ་སྤྱུ་ཡང་བོད་དུ་དམ་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་། རབ་བྱུང་སྤྱབ་པ་སོགས་
 བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་«དེ་བ་ཐེར་སྟོན་པོ་»ལས། སྤང་དར་མས་
 བརྟན་པ་བསྟུབས་རྒྱུ་འོད་སྤངས་དང་དཔལ་འཁོར་བཙན་གྱིས་ཀྱང་དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་ལ་གྱས་པར་བྱས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་
 སོ། །བརྟན་པ་བསྟུབས་རྒྱུ་བོད་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དཀོན་མཆོག་
 གསུམ་ལ་གྱས་པར་བྱས་ནས། ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས་ལ་སོགས་པའི་གཙུག་
 ལག་ཁང་ཆེན་པོ་རྣམས་མ་ཞིག །བྱིས་དང་རི་སྤལ་ན་གནས་པའི་སྟགས་པ་
 རྟོན་སྤྱི་བོར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱབ་པ་རྩལ་བཞིན་དུ་
 ཉམས་སྤྱུ་སྤངས་ཤིང་། བརྟན་པ་སྤྱི་ལ་ཡང་གྱས་པར་བྱས་པས། མངའ་བདག་
 རལ་པ་ཡན་ཆོད་དུ་འགྱུར་བའི་བཀའ་དང་། བརྟན་བཙན་གྱི་སྤྱི་རྟོན་རྣམས་

ལེགས་པར་བསྐྱེད་ས་པས། སྒོན་འགྱུར་བ་པལ་ཆེ་བ་ད་ལྟ་ཁོངས་སྤྱད་དུ་ཡོད་
 པ་འདི་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟགས་ན། བོད་ཀྱི་ཆོས་
 དང་རིག་གནས་ཉམ་གུད་འགོ་བའི་རུས་ནི་འབངས་ཀྱི་ལོག་གི་སྐབས་སུ་
 ཡིན་པ་ལས། གྲང་དར་མའི་སྐབས་སུ་མིན་པ་ཏུ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། གྲང་
 དར་མ་བཀོངས་རྗེས་རིམ་བཞིན་བྱིང་འབྱུག་ལངས་ནས་བོད་ཡུལ་པལ་ཆེར་
 ལ་བྱུང་སྟེ་ཡུལ་གྱ་རེར་ཡང་ཡུམ་བརྟན་སྟུགས་ལ་ཆེ་སྲིད་དང་། འོད་སྤྱངས་
 སྟུགས་ལ་ཆུང་སྲིད་ཅེས་པ་བཅུན་མོ་ཆེན་ཆུན་གྱི་སྲིད་ལ་སོགས་པའི་མིང་དུ་
 ཟུང་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཡུམ་བརྟན་སྟུགས་གཏོགས་སྟོན་པོ་མང་བས་མང་
 ཆང་དང་། འོད་སྤྱངས་སྟུགས་གཏོགས་ཉུང་བས་ཉུང་ཆུང་། ཡུམ་བརྟན་
 སྟུགས་གཏོགས་ཀྱི་སྟོན་པོའི་དེ་སྟེའི་ཐོབ་ཐང་ཞན་ཅམ་མམ། ཡང་ན་ཡུམ་
 བརྟན་རང་ཉིད་འོད་སྤྱངས་ལས་གནས་བབ་དམའ་བ་གཙུང་པོ་ཡིན་པས་
 གསེར་པ་དང་། འོད་སྤྱངས་སྟུགས་གཏོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་སྟེ་ཡུམ་བརྟན་
 ལས་མཐོ་བས་གཡུ་པ། ཡུམ་བརྟན་སྟུགས་གཏོགས་ཀྱིས་དབུ་ཅུ་འཛིན་པས་
 སྐབས་དེའི་དབུ་ཅུའི་སྲིད་འཛིན་ས་ཁོངས་ཞིབ་དུ་སྟེ་བའི་ཡིག་ཆ་མ་མའོན་
 ཅུང་། སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་རུས་བོད་ཡུལ་ཅུ་ཆེན་ལྟ་སྟེ་བའི་སྲིད་འཛིན་
 ས་ཁོངས་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དེང་རུས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ས་ཁོངས་ལ་མཆོན་
 བ་ཅ་བའི་ཆ་ནས་གོང་བྱིར་ལྟ་སའི་ཁོངས་ཅམ་ལ་ཆ་བཞག་ན་འགྲིག་གམ་
 སྟམ་པའི་ས་ཁུལ་འདི་རྣམས་བཅན་པོའི་རུས་སྐབས་སུ་འབྲོག་ལས་ཤས་ཆེ་
 བས་ས་ཁུལ་དེ་ཆོའི་མང་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ནང་ཤ་རིགས་སྟོད་ཆེ་བས་ཤ་
 ཟན་དང་། འོད་སྤྱངས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་གཡོ་ཅུ་ནི། སྟོང་བཅན་སྐུ་རུས་ཀྱི་ས་
 ཀོང་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་དེང་རུས་ལ་མཆོན་ན་ཅ་བའི་ཆ་ནས་སྟོ་ཁ་ས་
 ཁུལ་ལ་ཅིས་ཆོག་པའི་ཡུལ་གྱ་དེ་ཆོར་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་ཞིང་ལས་གཙོ་
 བོར་བྱེད་པས་མང་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བར་ཅམ་པ་སྟོད་ཤུགས་ཆེ་སྐབས་ཅམ་ཟན་
 ཞེས་སོག་མར་དབུ་གཡོ་ལ་སོགས་པ་བཅས་མིང་དེ་དག་རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་
 ཡུལ་གྱ་གཞན་དུ་ཡང་སྟུགས་ཁག་སོ་སོར་དེ་དང་དེའི་མིང་གིས་མཆོན་པར་

བྱས་ནས་མེ་གཟར་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་བྱུང་བར་མངོན། ཞེས་《གཡུ་མེད་》ཏུ་
གསལ། དེ་ལྟར་དབུ་གཡོའི་ཟིང་འབྲུག་གི་རན་ཤན་དེ་གང་སར་ཁྱབ་ཏེ་པོད་
ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱིང་འཇགས་ལ་གཏོར་བཤིག་ཐེབས་ཏེ་མཐར་འོད་སྤངས་
གིས་གཡོ་རུའི་ས་ཆ་འཛིན་པའི་སྟོབས་ཤུགས་ཟད་དེ། གཙང་ཕྱོགས་སུ་རིམ་
བཞིན་འཕོ་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་ཞིང་། དུམ་བརྟན་ཕྱོགས་ལ་རྒྱ་ཆུགས་
ཐོབ་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱལ་ཁ་ལོན་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། 《མེད་ཆོས་འབྱུང་》 ལས།
སྤྱི་གཉིས་རུས་གཅིག་ལ་བརྟམས་པས། རྒྱལ་སྤྱིད་འབྲུལ་བ་ལ་མ་འཆམས་
ཤིང་། དབུ་གཡོ་གཉིས་མ་མཐུན་འབྲུག་པ་བྱས་པས། ཆོ་སྤྱོད་བཟའ་དབུ་
རུའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཁྱོད་ས་པ་དང་འབྲུག་པ་ལས་ཀྱང་ཕམ་སྟེ། ཡབ་མེས་ཀྱི་
འོར་ལྷ་བཙོ་བརྟུད་ལ་སོགས་པ་དུམ་བརྟན་གྱིས་ཁྱེད་སྤྱོད། སྟོན་པོ་མེད་ཀྱི་
ཐོག་སྤྱི་སྤྱི་ལ་དང་དེགས་པ་གསུམ་སྤྱི་རྒྱ་སྤྱོད་དང་། རོག་རྒྱལ་ཐོ་རེ་
གེལ་པ་རྣམས་གྱིས་བྱས་ཏེ། ཡབ་ཁྱོད་ས་པའི་རྒྱུ་སྤྱོད་བས་བསོད་ནམས་
རྒྱུང་། གཡོར་གཙང་སོ་སོར་བྱེ། དབུ་རུ་དང་གཡོ་རུ་འབྲུག་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་
སྤྱོད་སྤྱོད་རུ་ཆད། རྒྱུ་དང་འོད་འབར་རུ་བྱེ། བྱིའི་སོ་ཁ་རུས་དེ་རུས་ནས་
ནང་རུ་ཤོར། ནང་གི་མཐུན་ས་ཞིག རྒྱལ་ཁྱིམས་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་འདྲ་
བ་ནི་ཆག ཆོས་ཁྱིམས་དར་གྱི་མཐུད་པ་འདྲ་བ་ནི་གྲོལ། འབངས་ཁྱིམས་སོག་
མའི་ཕོན་ཐག་འདྲ་བ་ནི་ཆད། གནས་དགོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཟུགས་ཆེ་ཆུགས་
ཉམས། རང་ལུགས་ཀྱི་གནས་བརྟན་དང་ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་པ་རྣམས་ལྟོ་བལ་
རུ་བྱོས། ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་སྟོན་འབངས་དང་། ལྷ་རིས་ཀྱི་དགེ་བཤེས་རྣམས་གྱིས་
རྒྱལ་ཁྱིམས་ཆོས་ཁྱིམས་ཤིག་པ་ལ་བྱ་རན་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར་སྤར་གྱོངས་
སོ། ཞེས་དབུ་གཡོ་འབྲུག་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་སྤྱིད་དང་། རིག་གནས་ལ་
ཉམས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་ཆོས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་པ་མང་
པོ་བྱེ་ཕྱོགས་སུ་བྱོས་བྱོལ་རུ་ཐེབས་པ་གསལ། །

གཉིས། འབངས་ཁྱེན་ལོག་གི་སྒོར།

དེ་ལྟར་དབུ་གཡོ་འབྲུག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་པོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་ཁ་གྱུས་ཏེ་

པོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱོང་གི་ཐུབ་པས། སྤྱི་ལོ་869པའི་ས་གྲངས་
ལོར། དབང་ཁོ་བཞིར་ལེགས་སྤྱོད་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་མདོ་
ཁམས་ནས་ཁྱོད་ལོག་བྱང་བ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དབུ་ཕྱི་ཕྱོགས་ནས་
ཁྱོད་ལོག་བྱང་བས། སྐབས་དེར་གཙུག་པོ་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐུ་
ཡོད་པ་བཞི་ཁྱོད་ལོག་གིས་བཀོད་སྤྱོད། སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་སྤྱང་པོར་
བརྟུན་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པར་གྲགས། དེ་རྗེས་གཡོ་ཕྱི་ཕྱོགས་ནས་
ཁྱོད་ལོག་བྱང་བའི་རྒྱལ་ནི། གཡོ་ཕྱི་ལྷང་རྗེ་གསལ་སྡེ་བཙན་གྱིས་རང་གི་
དཔོན་པོ་གཡུ་སྡེ་བསད་ཅིང་། གཡུ་སྡེའི་ཆེ་ཁྲི་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་གཅིག་རང་
གི་རྒྱུད་མར་སྤྱང་སྤྱོད། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་མིང་ལ་འབེ་བཟའ་འཇོ་སྤྱོད་དམ། འབེ་
བཟའ་མ་ཇོ་གཞུང་ཞེས་བྱ་བར་འབོད་པ་དེས། གསལ་སྡེས་བཙན་མོར་མ་
སྤྱངས་པའི་སྤྱག་དོག་ཡོད་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར། གསལ་སྡེ་བཙན་གྱིས་ཁྱལ་
དེའི་རིའི་མགུལ་བའམ་རིའི་དོས་ལ་ཞིང་རྒྱ་འདྲེན་པའི་ཡུར་བ་གསར་བཟོ་
བྱེད་བཙུག་པའི་ཁྱལ་ཁྱལ་གྱིས་མི་མེར་རྒྱམས་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་
ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་དེ་འབེ་བཟས་མཐོང་བ་དང་། མོས་ཞང་རྗེ་
གསལ་སྡེ་ལ་འཁོན་ལན་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ་མང་ཆོགས་རྒྱམས་ལ། རི་མགུལ་
གཙོད་པ་ལས་མི་མགུལ་གཙོད་པ་ལས་སྤྱོད། དེ་བས་དཀའ་སྤྱག་དེ་འདྲ་ལྟར་
མི་དགོས་པའི་སྐབས་ཤེས་བཟང་ཤོས་སམ་ལས་སྤྱོད་ཤོས་ནི། ཞང་རྗེ་གསལ་སྡེ་
བཙན་གྱི་མགུལ་བཙན་ན་རིའི་དོས་ཡུར་བ་བཟོ་མི་དགོས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཆགས་སྤྱབ་ཅེས་རྒྱས་གཞི་བཏོན། ཁོ་རྒྱམས་ཁ་འཆམས་ཏེ་ཁྱོད་ལོག་གི་མགོ་
གཙོ་མཆིམས་ཤོང་གི་མི་རྒྱལ་སྟེ། སྤྱི་ཆོ། ཆོ་བརྟན། སྤོལ་ལྷ་ལ་བརྟེན། སྟེ་བ་
བརྟན་ནམ། མོན་སྤྱག་ཐོང་རྒྱུད་། གཡུ་ཤེ་རྒྱུང་བཙན་གྱིས་བྱས་ཏེ། ལྷའི་ཤོང་
གསུམ་བྱ་བའི་ས་གནས་དེར་སྤྱར་སྤྱོད་ཞིག་གི་འོག་དུ་ཁྱོད་ལོག་བྱེད་རྒྱུའི་གྲོས་
བརྟུར་བྱས་ཐོག །དེ་ཡང་སྤྱར་ཁའི་མེ་ཏོག་སྤྱོད་ལ་འཆར་བའི་རྒྱལ་བལྟ་བར་
བསྐྱོད་ནས་དཔལ་འབར་གྱི་སྤྱོད་མེ་ཐོགས་ཏེ་ཁྱོད་ལོག་བྱས་པས་མིང་ཡང་
འོད་འབར་གྱོད་ལོག་དུ་གྲགས། སྐབས་དེར་གྲོས་བྱེད་སར་འབེ་བཟས། ར་ཆེ་

ན་དགའ་མོད། ལྷ་རྒྱུ་ན་སྤྱི་མོད་ཅེས་བཅན་པོའི་མངའ་ཐང་རྒྱས་ན་
ལེགས་མོད། དེ་ལས་ཉམ་རྒྱུ་རྒྱས་ལྷ་ལྷ་ལྷ་རྒྱུ་ཅེས་བཤད་པས།
མི་ཚང་མས་འབེ་བཟའི་གཏམ་དེ་བདེན་པར་གོ་ནས་ཚང་མས་ཞང་རྩེ་གསས་
སྡེ་ལ་གྱུན་ལོག་བྱ་རྒྱུའི་གྲོས་ཐག་བཅད་དེ་མཆིམས་ལྷ་ལ་གཏིང་ནས་གྱུན་ལོག་
བྱས་པས་ཞང་རྩེ་གསས་སྡེ་བཅན་མཆིམས་ལྷ་ལ་རྩ་སྤྱོད་མ་རྒྱས་པར་གོང་ལྷ་ལ་
བྲེ་སྤྱོད་གྲོས་པས་རེ་ཞིག་སྤྲུགས་མ་རྟེན་པའི་སྤྲུགས་དེར་སྤྱོད་ཡང་འབེ་བཟས།
ང་ཡིས་མཁར་སྤྱོད་བྱེད་བརྒྱུ་ཞིང་། སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྷ་ལ་ཞིབ་བྱ་ཡི།
ཞང་རྩེ་མཁར་ནང་རྩ་མ་ཡོང་བར་རྩ་ལག་པ་སྤྱོད་གཡོ་བ་བྱེད། རང་རྩ་གཡོ་བ་
ན་ཞང་རྩེ་འོངས་པའི་རྒྱགས་ཡིན་པས་དེ་རྩ་སྤྱོད་བྱུང་ཞང་རྩེ་སོད་ལ་ཤོག །
ཅེས་སྤྱོད་པ་བཞིན་ཞང་རྩེ་བསད་ཅེས་གྲགས་ལ། དེ་ལྷ་རྒྱུ་འབངས་གྱུན་ལོག་
བྱེད་པའི་མེ་སྡེ་དེ། བོད་ལྷ་ལ་གྱུན་ལ་མཆིད་དེ་མཁར་བོད་ཀྱི་ལྷ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་
ཁྲིམས་དང་ལྷགས་སྤྱོད་གང་ཡང་མེད་པ་མི་ངན་རྒྱག་པས་ཁྲིམས་པའི་ལྷ་
པ་ཞིག་རྩ་ཆགས། སྤྱི་ལོ་877པའི་མེ་བྱ་ལོར་ཤུད་བྱ་དང་སྤྱོད་ཆེ་གཉགས་
སོགས་རྩ་སྤྱོད་ཆེ་བཞི་མཉམ་རྩ་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་ནས། བཅན་པོའི་བང་སོ་
རྒྱས་གྱུན་ལོག་བྱེད་མཁན་གྱི་རྩ་སྤྱོད་སོ་སོ་ལ་བགོ་བཤའ་བྱས་ཏེ་ཕལ་ཆེར་
བྱས། དེ་ཡང་གཉགས་གྱི་རྩ་སྤྱོད་དོན་མཁར་མདའ་ཡི་བང་སོ་སྡེ། སྤྱོད་ལྷ་
གཏུང་རབས་ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཅན་དང་། སྤྱོད་རི་གཉན་གཟིགས། གནམ་
རི་སྤྱོད་བཅན་སོགས་གྱི་བང་སོ་བྱས་པ་དང་། ཤུད་བྱའི་རྩ་སྤྱོད་སངས་ལ་
ཅན་ཏེ་ཁྲི་ལྟུ་གཙུག་བཟན་གྱི་བང་སོ་བྱས། གྲུང་དང་། འཕྲོས་དང་། ལྷ་
བཅས་གྱི་རྩ་སྤྱོད་འདུས་སྤྱོད་མང་པོ་རྩེའི་བང་སོ་བྱས། སྤྱོད་པའི་རྩ་སྤྱོད་
བཅན་པོ་མང་སྤྱོད་མང་བཅན་གྱི་བང་སོ་སྤྱོད་བཞེར་བྲལ་པོ་ཟེར་བ་དེ་ཐོབ་སྡེ་
འབྲུ་འཕྲོར་ལུས། སྤྱོད་བཅན་གྱི་བང་སོ་འཕྲོ་དང་ཅོག་རོ་གཉིས་གྱི་རྩ་སྤྱོད་
ཐོབ་གྲུང་། མ་སྤྱོད་པར་ལུས་ཡོད་པ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཞེར་རྒྱས་སྤྱོད་
གསལ་ཏེ། «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤྱོད་» ལས། བཅན་པོ་གཉིས་ལོ་
ཉེར་གསུམ་རེ་ལོན་པའི་ས་སྤྱང་ནས་བཟུང་སྡེ་འབངས་གྱི་ཁོང་ལོག་རྒྱས་

རིམ་པར་བྱུང་ཞི། དེ་ཡང་བར་སྒྲུང་གི་བྱ་གཅིག་ལ་ཀྱན་རུབ་པ་མཛོང་བ་ལ་
 དཔེ་བྱས། དང་པོ་དབའས་ཁོ་བཞེར་ལེགས་སྟེང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་
 མདོ་ཁམས་སུ་ཁེང་ལོག་བྱས། དེ་ནས་དབྱུ་རུར་འབྲོ་སྤྲུག་པ་ལ་བརྟེན་
 བྱས། དབའས་མོ་ལོ་མོ་ཆུང་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཁེང་ལོག་དེ་ནས་གཡོ་
 རུར་ཁང་རྩེ་གསལ་སྟེ་བཅན་གྱིས་དཔོན་གཡུ་སྟེ་བསད། རི་མགུལ་ལ་ཡུར་བ་
 བཅོས། འབེ་བཟའ་འ་མོ་སྦྱིད་བཅུན་མོར་མ་བསུས་པས་དེས་རི་མགུལ་ལས་
 མི་མགུལ་བཅད་པ་སྤྲ་ཞེས་སྤྲས་ཏེ་མཆིམས་ཀོང་མི་རྒྱག་གིས་ལག་དཔོན་བྱས།
 ལྷར་ཀའི་མེ་ཏོག་སྟོད་ལ་འཆར་བ་བཟླ་བར་བསྟུང་པས་འོད་འབར་ཁེང་སྟོག་
 ཏུ་གྲགས་པར་བྱས། དེ་ནས་ཀོང་ཡུལ་གྱིས་སྤྲ་འབེ་མོའི་གཡོ་སྤྲས་ཕབ་པོ།
 དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གནོད་སྦྱིན་བྱ་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས་བྱས་སྟེ། ཡང་དེ་
 ཉིད་ལས། ཁེང་ལོག་ནས་ལོ་དགུ་པ་མེ་བྱ་ལ། རྒྱུ་སྤྲ་སྟག་ཅེ་བ་སོགས་མི་
 བཞིས་ཤོས་བྱས་ནས། བང་སོ་རྣམས་བཤོ་བཤའ་བྱས་པལ་ཆེར་བྱས་ཏེ།
 གཉགས་གྱིས་དོན་མཁར་མདའ་ཡི་བང་སོ་བྱས། རྒྱུ་སྤྲས་ཁེང་གེ་ཅན་གྱི་
 བང་སོ་བྱས། ། འབྲུལ་རྒྱལ་བང་སོ་བྱེད་འཕྲོས་ཁྲ་ཡིས་བྱས། ཁྲོ་བཞེར་སྟེ་
 བས་ཐོབ་སྟེ་འབྲུ་འཕྲོར་ལུས། ཁྲོང་བཅན་འབྲོ་ཅག་གཉིས་གྱིས་ཐོབ་སྟེ་ལུས།
 ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གསུམ། བཅན་པོའི་བང་སོ་བཟོགས་པའི་སྒྲུང་།

དེ་ལྟར་འབངས་གྱེན་ལོག་བྱེད་པའི་མེ་ལྷེ་དེ་བོད་ཡུལ་ཀྱན་ལ་མཆེད་དེ།
 མཐར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤོངས་ལ། བྱིམས་དང་ལུགས་སྟོལ་གང་ཡང་མེད་པ་མི་
 དན་ཇག་པས་ཁེངས་པའི་ལུང་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥་མེ་བྱ་ལོར་
 རྒྱུ་སྤྲ་དང་། སྟག་ཅེ་གཉགས་སོགས་རུས་ཚོ་ཆེ་བཞིས་མཉམ་རུ་ཤོས་བསྟར་
 བྱས་ནས་བཅན་པོའི་བང་སོ་རྣམས་གྱེན་ལོག་བྱེད་མཁན་གྱི་རུས་ཚོ་སོ་སོ་ལ་
 བཤོ་བཤའ་བྱས་ཏེ་ཕལ་ཆེར་བྱས། དེ་ཡང་གཉགས་གྱི་རུས་ཚོས་དོན་མཁར་
 མདའ་ཡི་བང་སོ་སྟེ། སྤྲ་རྒྱལ་གཏུང་རབས་བྱི་གཉན་གཟུང་བཅན་དང་།
 སྟག་རི་གཉན་གཟིགས། གནམ་རི་སྟོང་བཅན་སོགས་གྱི་བང་སོ་བྱས་པ་དང་།

ཤུད་སུའི་རུས་ཚོས། སེང་གེ་ཅན་ཏེ་བྲི་ལྷུ་གཙུག་བརྟན་གྱི་བང་སོ་བྱས།
 གྲེང་དང་། འཕྱོས་དང་། ལུ་བཅས་གྱི་རུས་ཚོས་འདུས་སྤྱོད་མང་པོ་རྗེའི་
 བང་སོ་བྱས། རྟེན་བའི་རུས་ཚོར་བཅན་པོ་མང་སྤྱོད་མང་བཅན་གྱི་བང་སོ་སྤྱོད་
 བཞེར་བྱལ་པོ་ཐོབ་སྟེ་འབྲུ་འཕྱོར་ལུས། སྤྱོད་བཅན་གྱི་བང་སོ་འཕྱོད་དང་ཅན་
 རོ་གཉིས་གྱི་རུས་ཚོར་ཐོབ་ཀྱང་མ་བཞུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 དེབ་ཐེར་རྣམས་སུ་གསལ་ཏེ། 《ཚོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས།
 བོད་ལོག་ནས་ལོ་དགུ་པ་མེ་བྱ་ལ་ཤུད་སུ་སྟག་ཅེ་སོགས་བཞེས་གྲོས་བྱས་ནས་
 བང་སོ་རྣམས་བཀོ་བཤའ་བྱས་པལ་ཆེར་བྱས་སྟེ། གཉགས་གྱིས་དོན་མཁར་
 མདའ་ཡི་བང་སོ་བྱས། ཤུད་སུས་སེང་གེ་ཅན་གྱི་བང་སོ་བྱས། འབྲུལ་རྒྱལ་
 བང་སོ་གྲེང་འཕྱོས་སུ་ཡིས་བྱས། རྟེན་བཞེར་སྟེ་བས་ཐོབ་སྟེ་འབྲུ་འཕྱོར་ལུས། །
 སྤྱོད་བཅན་འཕྱོ་ཅན་གཉིས་གྱིས་ཐོབ་སྟེ་ལུས། ཅེས་གསུངས། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་
 ཚང་》 ལས། “ས་མོ་སྤྱང་ལ་བོད་ལོག་བྱང་། མེ་མོ་བྱ་ལ་བང་སོ་རྣམས་བཤེག་ །
 རྗེ་འབངས་བྱེ། རྒྱལ་བྲིམས་ཞིག རྒྱུ་བྲིམས་ཉམས། ཕྱི་འོ་ཁ་ཤོར། བོད་
 བྱང་འབྲུགས། སྤྱང་དར་མས་རྒྱ་མོ་པག་ལ། བརྟན་པ་བརྟུབས་པའི་མགོ་
 རྒྱུགས་ནས། རྒྱགས་པོ་རྟ་ལ། དབུས་གཙང་གི་མི་བྱག་གམ་བརྟུས། མདོ་སྤྱང་
 ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། བསམ་ཡས་སུ། བོད་རྒྱལ་ཆོ་ལ་ན་ཡབ་སྐུ་གྱིས་སྐྱུ་
 རྒྱར་སྐྱེའམ་པ་ཡིན། ལོ་བྱག་ཅུ་ཅ་བརྒྱད་གྱི་བར་ལ། རྒྱུར་བོད་དང་། རྟོས་
 དབུས་གཙང་ཏུ་བཞེར། སངས་རྒྱས་གྱི་བརྟན་པའི་རྒྱ་མི་གཤམ་པ་བྱུང་སྟེ། ”
 ཞེས་སོགས་གསུངས། །

རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་《དེབ་ཐེར་དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》 ལས། དེ་ནས་
 མི་རིང་བར་གྱེན་ལོག་བྱང་སྟེ། དེ་ཡང་གྱེན་ལོག་ནི། རྣམ་མཁའ་ལ་བྱ་གཅིག་
 འཕྱར་བར་བྱ་གཞན་མང་པོ་འདུས་ཏེ་གཞོད་པ་བྱེད་པར་དཔེ་བྱས། རྟོག་
 མར་ཁམས་ནས་ལོག །དེ་ཡང་རྒྱེན་སྟོན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་ཡོན་ཉེས་མེད་ཏུ་
 བྲིམས་ལ་སྐྱར་བའི་རྒྱེན་གྱིས་གཞོད་སྐྱེན་ཏུ་སྐྱེས་ནས་བསྐྱལ་བ་པོ་བྱས་ཏེ་སྟོ་
 འདྲེ་གདུག་པ་ཅན་ཏུ་མས་མི་རྣམས་བརྟུམས་པར། ཏུ་སྟོན་གྱིས་མཛད་པའི་

བཟུན་བཅས་རིན་ཅན་བར་མཛོད་དུ་བཤད་ཅིང་། གྲེན་ལོག་གི་རྩིས་སུ་བར་
སོ་པལ་ཆེར་ཀྱང་སྤྱད་ཏེ་བཤེག་གོ་ཅིས་གསུངས།

ས་བཅད་གཉིས་པ། བཅན་པོའི་གཙང་རྒྱུད་ཁག་གཉིས་ཀྱི་སྒོར།

གཅིག་ འོད་སྤངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོར།

1. དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ནམས་སུ་བཅན་པོ་དར་མ་བཤོངས་
རྩིས་སུ་བཅུན་མོ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ལ་སྤྲ་རྩིས་སུ་སྤྱད་ཏེ་འབྲུངས་པའི་ཆེ་བ་འོད་
སྤངས་ནི། སྤྱི་ལོ་842པའི་རྒྱ་གྲི་ལོར་ཡབ་དར་མ་ རུམ་བཅན་པོ་དང་། དུམ་
ཆོ་སྒོར་བཟུང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྲ་འབྲུངས། སྤྱིས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་པར་རྒྱལ་
སྤྱིད་དབང་བསྐྱར་ཡང་། སྐབས་དེར་ནང་སྟོན་ནམས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་སྟུགས་
གཉིས་སུ་གྱུས་ཡོད་སྟབས། དུན་རིང་མ་འགོར་བར་བཅུན་མོ་ཆེ་བའི་སྤྱད་
དུམ་བཅན་འབྲུངས་པ་དང་། ཁོང་གཉིས་རྒྱལ་སྤྱིད་ལ་གང་དགོད་ཁ་མ་
འཆམས་པའི་ཚྭ་པ་ཤོར་ཏེ་འོད་སྤངས་སྟུགས་ཀྱིས་གཡོ་ཅ་དང་། དུམ་
བཅན་སྟུགས་ཀྱིས་དབུ་ཅ་བཟུང་ནས་དབུ་གཡོ་འབྲུག་པ་བྱས། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་
བོད་ཡུལ་པལ་ཆེ་བའི་ཡུལ་གྱ་རེ་རེ་ལའང་ཆེ་སྤྱིད་དང་། རྒྱུད་སྤྱིད། མང་
ཆོན་དང་ཁྱུང་ཆོན། གསེར་པ་དང་གཡུ་པ། ཤ་ཟན་དང་ཆམ་ཟན་ཞེས་སྟེ་
གཉིས་སུ་ཆད་དེ་འབྲུག་ཚྭ་ཀྱི་གཞི་ལངས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པའི་ས་
སྤངས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་869ལོར་འབངས་གྲེན་ལོག་བྱས་པས་རིམ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་
དབང་སིལ་བྱར་འཁོར། དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པའི་ཤིང་རྒྱལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་885ལོར་སྤྱི་
གཤེགས། །

2. འོད་སྤངས་ཀྱི་སྤྱད་དཔལ་འཁོར་བཅན་ནི་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་» ལས་ཤིང་བྱ་ལོར་འབྲུངས་པར་གསལ་དེ། སྤྱི་ལོ་865པའི་ཤིང་
བྱ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་ཡབ་སྤྱད་དཔལ་འཁོར་བཅན་ནི་མངའ་
བདག་འོད་སྤངས་དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར། དུམ་ཅོག་རོ་བཟུང་
རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྲ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པའི་ཤིང་རྒྱལ་ཏེ་

སྒྲི་ལོ་885ལོར་ཡབ་གཤེགས་པ་དང་། སྒོན་པོ་འབྲོ་ཅུག་སྒྲུ་དང་། ཅང་འཕོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་གཙང་དུ་བྱོན་ནས་གོམ་པ་ལྷ་ཅེ་འི་བྲག་ལ་ཕོ་བྲང་མཛད། སྒོན་ལྷང་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ཁང་བརྒྱད་བཞེངས། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཡས་ཏེ་སྒྲི་ལོ་895ལོར་གོམ་པ་ལྷ་ཅེ་ཅུ་ལྷག་ཅེ་གཉེགས་ཀྱིས་བཀོངས། །

3. དཔལ་འཁོར་བཅན་ལ་བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆུང་མ་མཆིམས་བཟའ་བཅུན་ནེ་ལ་བྲི་བཀྲ་ཤིས་བཅེགས་པ་དཔལ་འབྱུངས། ཆེན་མ་སྒྲན་ནམ་བཟའ་ལགས་བཅུན་ལ་སྦྱིད་ལྟུང་ཉི་མ་མགོན་འབྱུངས།

【༡】 གཅེན་བཀྲ་ཤིས་བཅེགས་པའི་གདུང་རྒྱུད་སྒྲོར། འདི་ལ་《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། བྲི་བཀྲ་ཤིས་བཅེགས་པ་དཔལ་ལ་སྒྲས་གསུམ་བྱང་སྟེ། དཔལ་ལྟུང་དང་། འོད་ལྟུང་། སྦྱིད་ལྟུང་སྟེ་སྦྱང་གི་ལྟུང་གསུམ་དུ་གྲགས། །

(1) གཅེན་དཔལ་ལྟུང་འི་རྒྱུད་སྟོན་པོ་ཆོན་པོར་བྲག་སྟེ་ཁབ་གུང་ཐང་པ་དང་སྒྲུ་རྒྱལ་པ། སྒྲི་པ་ལྷ་ཅེ་བ། སྒྲང་ལྷང་ཅད་སྒྲོར་བ་སོགས་ཡིན་ནོ། །

(2) འབྲིང་པོ་འོད་ལྟུང་ལ་སྒྲས་བཞི་ལས་ (A 1) བ་བ་དེ་མེ་འི་རྒྱུད་གཙང་རོང་སྒྲུབས་ཡུལ་དང་ཉང་སྟོད་སོགས་ན་ཡོད། ། (A 2) གཉིས་པ་བྲི་ལྟུང་མདོ་ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཙོང་ཁ་ཡུལ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་མདོ་སྦྱང་པལ་ཆེར་ལ་མངའ་མཛད་པས་སྦྱང་དུ་རྒྱལ་བྲིམས་ལྷམ་ཙམ་ཆགས་ཞེས་གྲགས་ཤིང་སྒྲུན་སྒྲ་དོན་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱང་། ། (A 3) གསུམ་པ་ཉག་ལྟུང་འི་རྒྱུད། གཡས་དུ་འི་སྦྱིད་མཁར་བཅན་པོ་ལ་བྲག ། (A 4) བཞི་པ་བྲི་ཆུང་། ཡར་སྒྲངས་སུ་བྱོན། འབངས་ཀྱིས་ཕོ་བྲང་བཅེགས་ནས་སུལ་བའི་འབངས་བཅེགས་དང་སྒྲུ་མཁར་མཆིང་ད་སྒྲག་ཅེ་བཟུང་། །བྲི་ཆུང་གི་སྒྲས་

(B 1) འོད་སྦྱིད་འབར། འོད་སྦྱིད་འབར་ལ་སྒྲས་བདུན་ཡོད་པ་ནི། གཅེན་ཞང་རྩེ་ཆོ་བྲི་ལྟུང་འབར། གཙུང་གཙང་ཆོ་སྒྲན་དུག་ཅེས་པ་ལྷ་སྒྲུན། གཡུ་སྒྲུན་གཉིས། ད་ར་ལྷན་པོ་གཉིས། འོད་བཅན་གུང་བཅུན་གཉིས་ཏེ་དུག་གོ ། (C 1) གཅེན་ཞང་རྩེ་ཆོ་གི་ལྟུང་འབར་ལ་སྒྲས་དུག་བྱང་བ་ནི།

གཡུ་ཐོག་པ། བྱེ་ཆུང་ལྷ་སྒོ་མ། བྱང་ཕྱེའུ། བྱི་ཐོག་ཐག་ལྷ་པ། བཞེངས་
 ཅན་འབར་བཅས་སོ། ། (D 1) གཡུ་ཐོག་པའི་རྒྱུད་པ་སྣ་མོ་པ། མཆིང་ང་
 པ། འོན་མཁའ་པ། ཐང་ཁོར་པ་རྣམས་སོ། །བྱེ་ཆུང་ལྷ་སྒོ་མ། བྱང་ཕྱེའུ།
 བྱི་ཐོག་ཐག་གསུམ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཆད། ལྷ་པའི་རྒྱུད་ན་ཤགས་པ་དང་པ་སྣ་
 པའོ། །བཞེངས་ཅན་འབར་གྱི་རྒྱུད་མོན་མཁའ་པ། ཞང་མདའ་པ། སྐྱན་
 བདུན་ཐང་པ། ལྷ་སྒོན་དཀར་མོའི་རྒྱུད་བྱེ་ཆུང་པའོ། ། (B 2 3. 4. 5. 6)
 གཙུང་གཙང་ཆ་དུག་གི་ཕྱི་མ་བཞི་ལས། ཁྲ་འབྲུག་བྱིང་བྱར་གྱི་བཙན་པོ་
 རྣམས་འཕེལ་ལོ། ། (B 2-2) གཡུ་སྐྱན་གར་མི་ཡོན་ཏན་ལ་སྤྲས་རྩོད་གཤའ་
 འབྲུངས། (B 2C 1) རྩོད་གཤའ་ལ་སྤྲས་གསུམ་བྱང་སྟེ་བྱ་ས་ལྷ་ཆེན་དང་། བྱི་
 དར་མ། ལྷ་ཞི་བ་བཅས་སོ། ། (B 2D 1) སྤྲས་ཆེ་བ་བྱ་ས་ལྷ་ཆེན་གྱིས་བྱ་སའི་
 ལྷ་ཁང་སོ་མ་བཞེངས། རྒྱ་མའི་དཔོན་སྟོན་གྱིས་རབ་གནས་མཛད། དཔལ་
 བག་མོ་བྱ་པ་སྤྲ་མར་བསྟེན། སྤྲས་རྒྱུང་བ་ཞི་བ་རབ་དུ་བྱུང་ནས་ལོ་མོ་སྟོམ་
 ཁང་དུ་བཞུགས། (B 2D 2) སྤྲས་འབྲིང་བ་བྱི་དར་མ་ལ་སྤྲས་བཞི་བྱང་སྟེ།
 གཙུག་ཕྱེའུ། བྱི་གཙུག་ཕྱེའུ། རྣལ་འབྱོར། སྟོན་ལམ་བཅས་བཞིའོ། །
 དེ་ལས་བྱི་གཙུག་ཕྱེའུས་བྱ་ས་དང་དོ་སྟོན་མཁས་བཟུང་སྟེ་ཡར་མདའི་
 བཙན་པོ་རྣམས་བྱང་། སྤྲས་སྟོན་ལམ། རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་བྱ་བྱ་དོའི་གཟིམ་
 ཁང་དཀར་པོ་བཙུགས་ཏེ། ཆོས་བྱིམས་དང་བསྟན་པའི་བྱ་བ་དུ་མ་མཛད།
 སྤྲས་རྣལ་འབྱོར། འདིས་འབངས་བཙུགས་སུ་རྒྱལ་ས་བསྐྱུངས་ཏེ་མཆེད་འདི་
 རྣམས་གྱིས་རྩེ་སྐྱན་སྤྲ་པ་དང་རྒྱལ་བ་ཐོག་རྒྱགས་པའི་སྐྱོན་བདག་བྱས། སྤྲས་
 ཡོ་འབག་དང་། ལྷ་ཆེན་པོ། ལྷ་ངམ་ཤོད་པ་དང་གསུམ་བྱང་། འདི་དག་
 ལས་སྤྲས་འབྲིང་བ་ལྷ་ཆེན་པོའམ། ལྷ་ལྷང་གི་དབང་ལྷག་ནི་རབ་དུ་བྱུང་
 བས་ཕྱིལ་བྱའི་གདན་ས་མཛད། སྤྲས་རྒྱུང་བ་ལྷ་ངམ་ཤོད་པ་ནི་འབྲི་ལྷང་
 གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ལྷ་བཙུན་མཛད། སྤྲས་ཆེ་བ་རྩོད་འབག་གིས་རྒྱལ་ས་
 བཟུང་། སྤྲས་སྤྱུ་མགོན་དང་། ལྷ་འགོ་མགོན། ཕྱེའུ་པོ། ཕྱེའུ་རྒྱུང་། རྩོད་
 རྒྱལ་བཅས་ལྷ་བྱང་། །དེ་ལས་སྤྲས་དང་པོ་སྤྱུ་མགོན་གྱིས་པོ་བྱང་གནས་

[illegible]

(3) གཙུང་སྤྱོད་ཐོབ་ཀྱི། འཇད་ཏུ་ནག་ཏུ་སྦྱེལ་ལ། སྤྱི་ཁྱུ་ལས་སྤྱི་ཁྱུ་
ཏུ་གཤེགས་ཏེ་གཡས་ཏུ་དང་ཏུ་ལག་གི་བཅའ་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

【ཁ】 རྒྱུད་ལྟུང་ཉི་མ་མོན་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་སྟོར། འདི་ལ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་འི་དགའ་སྟོན་» ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་བཤོད་ན། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅན་གྱི་སྐུ་བྱི་བཟ་མིས་བཞེགས་པ་དང་། རྒྱུད་ལྟུང་ཉི་མ་མོན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་པལ་ཆེར་ཡུམ་བརྟན་སྟོགས་ཀྱིས་བྱིར་བས་སྟོང་ཏུ་ཕྱོད། བྱི་བཟ་མིས་བཞེགས་པ་དཔལ་སྟོང་ཏུ་བཞུགས། ཉི་མ་མོན་མངའ་རིས་སུ་ཕྱོད་པ་ན། སྟོན་པོ་ཞང་པ་ཆབ་རིན་ཆེན་སྟེ་དང་། ཅོག་རོ་ལེགས་སྐྱ་ལྷ་ལེགས་གཉིས་

གྱིས་བྱེ་མ་གཡུང་རྒྱུ་བསྐྱལ་ནས། ས་ཚབ་གྱིས་སྤྱང་སྤལ་གྱི་ན་བཟའ་དང་
ཅོག་རོ་དེ་གཅིག་སྤལ་ནས་རྒྱུ། རྩེ་ཡིས་ངས་མངའ་རིས་སྤྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་འདྲ་
ཟིན་སྤྱི་ན་བྱེད་གཉིས་གྱི་བྱ་མོ་རེ་བརྒྱུ་བར་ཞུ་བེར་ནས་བྱོན། སྤྱ་རངས་སྤྱ་
སྤྱ་མཁར་ཉི་བཟུང་བཅིགས། སྤོན་པོ་གཉིས་གྱིས་བྱ་མོ་རེ་བཅུན་མོར་སྤལ།
ཅོག་རོ་བཟའ་ལ་སྤྱས་སྤྱོད་གྱི་མགོན་གསུམ་རྒྱ་གཤམ་པ་ཆེ་པ་རིག་པ་མགོན།
འབྲིང་བ་བཀྲ་ཤིས་མགོན། རྒྱུང་བ་ལྷེ་ཕུ་གཅུག་མགོན་བཅས་གསུམ་འབྲུངས།

སྤྱས་གསུམ་པོ་རྒྱུ་ནམ་ཙམ་ཞིག་ལ་འབྲུངས་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་
ནམས་སྤྱ་མི་གསལ་ཡང་། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅན་སྤྱ་གཤམ་གསུམ་པའི་
རྒྱུ་སྤྱུ་སྤྱོད་ལྷེ་ཕུ་ཉི་མ་མགོན་སྤྱ་གཞོན་པ་ཞིག་མངའ་རིས་སྤྱ་བྱོན་པའི་ཆོ།
སྤོན་པོ་ཞང་པ་ཚབ་རིན་ཆེན་སྤྱེ་དང་། ཅོག་རོ་ལགས་སྤྱ་ལྷ་ལགས་གཉིས་
ལ། རྩེ་སྤྱ་ངས་མངའ་རིས་སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱི་འདྲ་ཟིན་པ་བྱུང་ན་བྱེད་གཉིས་གྱི་བྱ་
མོ་རེ་བརྒྱུ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ནས་མངའ་རིས་སྤྱ་བྱོན་ཏེ་
འབངས་གྱིས་བསྐྱོན་བཀྲར་ཐོབ་སྤྱེ་མངའ་རིས་སྤྱོར་གསུམ་ལ་དབང་སྤྱར་བྱེད་
སྤལ་པ་བྱུང་བ་དང་སྤོན་པོ་གཉིས་གྱིས་བཅུན་མོ་སྤལ་ཚུལ་མོགས་གསལ་བ་
ལ་ཞིབ་རྒྱ་བཟླགས་ན། དགུང་ལོ་ཅུང་ཟད་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱ་སྤྱེབས་པ་དང་སྤྱས་
འབྲུངས་ཡོད་པ་གསལ། དེས་ན་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅན་དེ་《ཆོས་
འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤོན་》རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་895པའི་ཤིང་ཡོས་ལོར་
གཤམ་གསུམ་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན། སྤྱོད་ལྷེ་ཕུ་ཉི་མ་མགོན་ལ་སྤྱས་སྤྱོད་གྱི་མགོན་
གསུམ་རྒྱ་གཤམ་པ་དེ་དག་སྤྱི་ལོ་920ནས་940བར་གྱི་རྒྱུ་མཚམས་དེར་སྤྱས་
གསུམ་པོ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་འབྲུངས་ཡོད་པར་ངས། །

(1) ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན་གྱིས་མངའ་རིས་མར་ཡུལ་དང་། འབངས་གཞུ་
ནག་བཅན། ཤར་རྒྱ་ཐོག །གསེར་ཁ་ཤོག་ལད་གྱི་བདེ་མཚོག་དཀར་པོ།
མཚམས་གྱི་ར་བ་དམར་པོ། ལམ་ལེ་ཡི་མིག་གི་ལ་བོང་གཡག་ལྷེ་ཕུར་རྩོད་སྤྱག་
པ་ཅན་ཡན་ཆད། བྱང་གསེར་ཁ་འཤོག་པོ། ལུབ་ཁ་ཆེའི་ལ་བཅས་ལ་གཏོགས་
པ་ནམས་ཡིན་ནོ། །རིག་པ་མགོན་ལ་སྤྱས་འགོ་མགོན་དང་། ཆོས་མགོན་

ཅམ་ལ་བསྟན་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ལྟ་སྟོད་ནམ་དག་འཛིན་པ་ཉུང་ཞིང་།
 ཆོས་ལོག་སྟོད་པ་མང་པོ་བྱུང་བར་ལྟ་བུ་མ་ཡི་ཤེས་འོད་གྱིས་ཆོས་ལོག་སྟན་
 འབྱིན་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་བཙོན་འབྲུག་སེང་གེ་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ནས་རྩོ་
 བོ་རྩོ་ཐོད་དུ་གདན་དྲངས་དུ་བཏང་ཡང་རེ་ཞིག་མ་འདྲོངས། དེའི་རྩིས་སྒྲུ་
 ཡང་ལུ་མཐུད་ནས་རྩོ་ཐོད་གདན་དྲངས་ཞུ་རྒྱུ་ལ་འབད་བཙོན་གནང་བཞིན་
 པའི་སྐབས་དེར། གར་ལོག་དང་། གུ་གེ་གཉིས་གཡུལ་འབྲུག་པས་འབད་རི་
 བཞིན་མ་འབྲུབ། སྤྱི་ལོ་1031པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་མཐོ་སྤྱིང་ལྟ་ཁང་དུ་སྤྱ་
 གཤེགས། །

གཙུང་ཁོ་རེ་ལ་སྤྱས་ལྟ་ལྟུ་འབྲུངས། ཁ་ཆར་གྱི་ལྟ་ཁང་བཞིངས། ལྟ་
 ལྟུ་ལ་སྤྱས་གསུམ་སྟེ་འོད་ལྟུ་དང་། སྟོ་བྱང་ཞི་བ་འོད། བཙུན་པ་བྱང་
 རྒྱལ་འོད་བཅས་འབྲུངས། འོད་ལྟུ་ལ་སྤྱས་ཅེ་ལྟུ་འབྲུངས། ཅེ་ལྟུ་ལ་
 སྤྱས་འབར་ལྟུ་དང་། བཀ་ཤིས་ལྟུ། ལྟ་ལྟུ། བ་ག་དེ་བ་བཅས་བཞི་
 འབྲུངས། བ་ག་དེ་བ་ལ་སྤྱས་བཙན་ལྟུ་ལྟུ་ལྟུ་འབྲུངས། བཙན་ལྟུ་ལྟུ་
 ཡ་ཅེའི་མངའ་བདག་མཛད་པས་དེ་ལས་ཡ་ཅེའི་རྒྱལ་རབས་བྱང་། །བཀ་
 ཤིས་ལྟུ་ལ་སྤྱས་གསུམ་བཙན་ལྟུ་འབྲུངས། གསུམ་བཙན་ལྟུ་ལ་སྤྱས་
 གསུམ་པ་ལྟུ་འབྲུངས། གསུམ་པ་ལྟུ་ས་གསེར་གྱི་བརྟན་རུ་ལ་འཇམ་
 དབྱངས་ཀྱི་སྤྱ་དང་། དུལ་གྱི་སྟོང་ཕྱག་བརྟན་གཉིས་ཀྱིས་བྱམས་པ་སོགས་
 དང་། གསེར་དུལ་གར་རྒྱགས་དང་ལྷང་བརྟངས་ཀྱི་ལྟ་ཆེན་དང་མཆོད་
 རྟེན་རུ་མ་བཞིངས། སྤྱས་ཨ་སོག་ལྟུ་འབྲུངས། ཨ་སོག་ལྟུ་ས་རྒྱ་གར་རྩོ་
 གདན་དུ་ཆོས་རྒྱལ་བྱང་ན་མེད་ཀྱིས་སྤུལ་བའི་སྟོང་བཞི་བརྟན་ཞེ་གཉིས་བར་
 སྐབས་སོག་པོས་བཟུང་བ་ནམས་རྒྱས་ནས་རྩོ་རྩོ་གདན་རང་ལ་སྤུལ། སྤྱས་
 འཛི་ཐར་སྤུལ་དང་། ཨ་ནན་སྤུལ་གཉིས་འབྲུངས། འཛི་ཐར་སྤུལ་གྱིས་དུལ་
 ཀྱི་དབྱེས་རྩོར་བཞིངས། ཨ་ནན་སྤུལ་གྱིས་རྩོ་རྩོ་གདན་གསོས། འདི་ཡན་འབྲི་
 གུང་པའི་སྤྱིན་བདག་ཡིན། འཛི་ཐར་སྤུལ་ལ་སྤྱས་ཨ་འཛི་སྤུལ་འབྲུངས། ཨ་
 འཛི་སྤུལ་གྱིས་ས་སྤྱར་ལྟ་བཙུན་བྱས། བྱིས་རྒྱལ་སར་འཁོད་ཅིང་གདུང་རབས་

གཉིས་ནས་ཡ་ཙེ་རི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཆད། སུ་རངས་ནས་བསོད་ནམས་ལྟོ་མིག་
 དངས། དེ་ལ་སུ་ཁ་སྒྲུལ་དུ་གཤམ། དེའི་སྒྲུལ་གྱི་ཉི་སྒྲུལ་དང་། གློན་པོ་
 དཔལ་ལྷན་གཤམ་པས་ས་རྒྱུ་ལོ་ཆོས་བྲི་དང་། ལྷ་སར་བརྟུ་གཅིག་ཞལ་ལ་
 གསེར་ཐོག་ལུ། ལ་སོག་ལྟོ་མིག་སྒྲུལ་རྒྱུད་བ་ལ་ནན་སྒྲུལ་ལ་སྒྲུལ་རེ་སྒྲུལ་
 འབྲུངས། རེའུ་སྒྲུལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་མང་པོ་བདག་པོར་བྱས། དེའུ་
 ལས་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་བཞེངས། ལྷ་སར་གཙང་ཁང་དབུས་མའི་གསེར་
 ཐོག་བྱས། འདི་ཡན་འོད་སྒྲུངས་གྱི་གདུང་རྒྱུད་འཕྲོར་ཞིག་སོང་བའི་སྐོར་
 རགས་རིམ་ཅམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གཉིས། བྲི་ལྟོ་མིག་བརྟན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་སྐོར།

རྒྱལ་པོ་དར་མའི་གདུང་སྒྲུལ་བྲི་ལྟོ་མིག་བརྟན་ནི་ཡབ་འདས་པའི་རྗེས་སུ་
 རྒྱ་ལོ་842པའི་རྒྱ་བྲི་ལོར་འབྲུངས། གློན་པོ་ནམས་ལྟོ་མིག་གཉིས་སུ་བྱས། རྒྱལ་
 སྒྲུལ་ནམ་གཉིས་ལྟོ་མིག་སོ་སོས་འཛིན་ཞིང་། རྒྱལ་སྲིད་ལ་ཚོད་ཅིང་དབུ་གཡོ་
 འབྲུག་པ་སོགས། མི་འདོད་པ་མང་པོ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ནམས་པོར་དུ་སོང་མ་
 ཁད་པ་ལྷར་ཡིན་ལ། བཙན་པོ་འདི་ཡིས་སྒྲ་ཆོབ་བཟུང་བཟ་ཤིས་མཆོ་ཁབ་དུ་
 བཞེས་པ་ལ་སྒྲུལ་བྲི་ལྟོ་མིག་མགོན་གཉིན་འབྲུངས། རྒྱ་ལོ་882པའི་རྒྱ་ལོས་ལོར་
 གཤེགས་སོ། ། བྲི་ལྟོ་མིག་གཉིན་ལ་སྒྲུལ་བྲི་ལྟོ་མིག་པ་མགོན་དང་། ཉི་
 མ་མགོན་གཉིས་འབྲུངས། བྲི་ལྟོ་མིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད། མིག་པ་མགོན་ལ་
 སྒྲུལ་ལྟོ་པོ་དང་། རྗེ་རྗེ་འབར་གཉིས་འབྲུངས། ལྟོ་པོ་ལ་སྒྲུལ་ལྟོ་པོ་པ་
 ཅན་དང་། ཐང་བྲག་པ་གཉིས་འབྲུངས། རྗེ་རྗེ་འབར་གྱི་སྒྲུལ་བྲི་དབང་ལྟོ་
 བཙན། བྲི་དབང་ལྟོ་བཙན་ལ་སྒྲུལ་ཆོན་ཡེ་ཤིས་རྒྱལ་མཆོན་འབྲུངས། ཆོ་
 བ་ལ་སྒྲུལ་མངའ་བདག་བྲི་པ་འབྲུངས། འདི་ཡབ་སྒྲུལ་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་
 ཡས་གྱི་ཞབས་ཏོག་མཛད། དེའི་དུས་དབུས་གཙང་གི་མི་བརྟུ་མདོ་ཁམས་
 བས་ཕྱོན་ནོ། ། བྲི་པ་ལ་སྒྲུལ་ལ་ཙེ་ར་དང་། དགེ་སྦྱོང་། ལྷ་མ་པོ་རྟེན་རྟེན་
 གསུམ་འབྲུངས། ལ་ཙེ་རའི་རྒྱུད་པ་སྦྱང་པོ་པ་དང་། ལྷ་རྒྱུ་པ། སྒྲུག་པ་
 ལམ་པ། འཕྲོང་པ། ལྷེ་ཐང་པ། ལུམ་པ་བཙན་པོ་བཙས་སུ་གཤམ། དགེ་

སྤྲོད་གི་རྒྱུ་པ་སྤེལ་བཞི་པ། བོ་རྟེ་རྒྱ་མཚོ་རྒྱུ་ཉགས་ལམ་པ། འབྲི་གུང་
པ། འོན། རོ། ཆབ་ཐང་། བསམ་ཡས་བཅོད་པོ་སོགས་མང་རྒྱ་འཕེལ་བ་
བཅས་སོ། །ཉི་མ་མགོན་ལ་སྤྲོད་ཉི་འོད་དཔལ་མགོན་འབྲུངས། དེའི་རྒྱུ་
སྤྲོད་ཤོད་འཕམ་ཡུལ་མདོ་སྤོང་ན་མང་དོ། །ཞེས་པ་འདི་དག་ནི་《ཆོས་འབྲུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》རྒྱ་གསལ་བ་ལྟར་བཞག་ཡོད། །

གསུམ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་འཛོམས་རྗེས་ཀྱི་གདུང་རབས་རེའུ་མིག

རེའུ་མིག་དང་པོ། འོད་སྤྲོད་གི་རྒྱུ་པ།

གཡོ་རུའི་རྒྱལ་རྒྱུ། གཅོད་གི་ཡུལ། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་རྒྱུ་རབས་དགུ་པའི་

དཀྱིལ་ཅམ་ནས་རྒྱུ་རབས་10བར།

རྒྱལ་པོའི་མཆོན།	འབྲུངས་འདས་ ལོ།	གསལ་བཤད།
འོད་སྤྲོད་ས།	842—885	
དཔལ་འཁོར་བཅོན།	865—895	
གཅེན་བཀྲ་ཤིས་བཆེགས་པ།		སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་ལྟུང་གསུམ་ཞེས་པ། ཆེ་བ་ དཔལ་ལྟུང་། འབྲིང་བ་འོད་ལྟུང་།
གཙུང་སྤྲོད་ལྟུང་ཉི་མ་མགོན།		སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ། ཆེ་བ་ རིག་པ་མགོན། འབྲིང་བ་བཀྲ་ཤིས་ མགོན། རྒྱུང་བ་ལྟུང་གཙུག་མགོན།

༡ སྤྲོད་ཀྱི་ལྟུང་གསུམ།

① གཅེན་དཔལ་ལྟུང་། གུང་ཐང་རྒྱལ་རབས།

སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་རབས་བརྒྱ་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་ནས་1280བར།

རྒྱལ་པོའི་མཆོན།	གསལ་བཤད།
གཅེན་དཔལ་ལྟུང་།	འདིའི་རྒྱུ་པས་གུང་ཐང་དང་། སྤྲོད་རྒྱལ་པ། སྤྱི་པ་ལྟ་ཅེ་ པ། སྤྲོད་ལྟུང་བ་རྣམས་དབང་རྒྱ་བྱས་ཡོད། འདི་ལས་ བརྒྱུད་པའི་གུང་ཐང་བཅོད་པོའི་གདུང་རབས་ཐ་མ་གྲི་ བསོད་ནམས་དབང་ལྷག་དེ་སྤྱི་ལོ་1477—1648བར་གནས་ ཡོད།
འོད་ཟེར་ལྟུང་།	
དབང་པོ་ལྟུང་།	
རྒྱུང་དཀར་ལྟུང་།	
བཅོན་ལྟུང་།	

- ② འོད་ལྟུང་ལྟུང་པ། གཙང་རོང་དང་། མདོ་སྨད་ཙོང་ཁ་སྟག་ས།
 ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་རབས་10དྲུག་ཙམ་ནས་11ཙམ་བར།

རྒྱལ་པོའི་མཚན།	གསལ་བཤད།
འོད་ལྟུང་།	སྐུ་ཆེ་བ་པ་བ་དེ་སེ། འདི་རྒྱལ་ཁྱིམ་གཙང་རོང་དང་། སྤྱུ་མས། གཡག་སྟེ། ཉང་སྟོང་། སྤྱག་ཆལ་རྒྱལ་སྤྱུང་།
སྐུ་འབྱིར་བ་ཁྱིམ་ལྟུང་པ།	ཙོང་ཁ་ལྷུ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་སྟག་པ་མདོ་སྨད་པལ་ ཆེར་ལ་མངའ་མཛད། དེར་མཚོ་སྟོན་དང་ཀན་སུའི་ས་ཆ།
སྐུ་གསུམ་པ་ཉག་ལྟུང་།	གཙང་གཡས་ཀྱི་སྤྱི་མཁར།
སྐུ་བཞི་པ་ཁྱིམ་ལྟུང་།	ཡར་ལུང་རྒྱལ་རབས།

- ③ སྤྱི་ལྟུང་། ལྷུང་ལྷུ་རྒྱལ་རབས། གཙང་གི་ལྷུ་ལ།

ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་རབས་དགུ་པའི་དྲུག་ཙམ་ནས་རྒྱུ་རབས་7པའི་བར།

རྒྱལ་པོའི་མཚན།	གསལ་བཤད།
སྤྱི་ལྟུང་།	འདི་རྒྱུང་པ་ལ་ལྷུང་བཙོད་དང་། འབྲེ་བཙོད། ལྷེ་ བཙོད་གསུམ་བྱང་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་གིས་ལྷུང་ལྷུ་སྟོང་ སྤྱི་བར་གསུམ་བཟུང་པར་གྲགས།
རྒྱལ་བ་འོད།	

༡ སྟོང་གི་མགོན་གསུམ།

- ① ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན། ལ་དྲུག་ས་རྒྱལ་རབས།

སྤྱི་ལོ་960ནས་ད་ལྟའི་བར།

རྒྱལ་པོའི་མཚན།	གསལ་བཤད།
ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན།	གྲགས་ལྟེ་སྐུ་སྤྱི་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སྟག་པ་ པ་རྒྱལ་ཏེ། འདི་རྒྱལ་རབས་ད་ལྟ་བཞུགས་བཞིན་པའི་ ལ་དྲུག་ས་རྒྱལ་པོའི་བར་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱང་།
འགྲོ་མགོན།	
སྤྱི་ཆེན་གྲགས་ལྟེ།	

- ② བར་པ་བཀྲ་ཤིས་མགོན། སྤྱི་ལྟུང་རྒྱལ་རབས།

ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་960 ལོ་ཙམ་ནས་?

རྒྱལ་པོའི་མཚན།	གསལ་བཤད།
བར་པ་བཀྲ་ཤིས་མགོན།	དེ་བཤག་འཁྱིམ་ན་རྒྱུང་བ་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་འདུག་ཀྱང་ རེུ་མིག་འདི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་རོ།

③ རྒྱུ་ལོ་ལྷེ་ཕུག་མགོན། གྲུ་གེ་རྒྱལ་རབས།
 གྲུ་ལོ་ 960ནས་རྒྱུ་རབས་15པའི་འགོ་ཅན་པར།

རྒྱལ་པོའི་མཚན།	གསལ་བཤད།
རྒྱུ་ལོ་ལྷེ་ཕུག་མགོན།	གྲུ་གེ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་བདུན་པ་བཟླ་ཤིས་མགོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་བསོད་ནམས་ལྷེ་སྤྱི་ཤིང་ནས་གདན་དྲངས་ནས་གྲུ་གེ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན། གྲུ་ལོའི་རྒྱུ་རབས་17པའི་ལོ་རབས་སུ་མ་བཅུ་པའི་ནང་ཅན་ན་ལ་དུགས་གྱིས་དམག་བཏར་ནས། གྲུ་གེ་རྒྱལ་པོ་མཐའ་མ་ཁྱི་གསལ་པ་བཟླ་ཤིས་བཀོངས་ནས་མཁར་རྫོང་མམས་ཅད་གཏོར་བས་གྲུ་གེ་རྒྱལ་རབས་མཐུག་རྫོགས།
ལྷ་སྐལ་ཡེ་ཤེས་འོད། 947-1031	
ཁོལ་རེ།	
ལྷ་ལྷེ། འོད་ལྷེ།	

རེ་ལྷེ་གཉིས་པ། ཡུམ་བརྟན་གྱི་རྒྱུད་པ།
 དབུ་ཅུའི་རྒྱལ་རྒྱུད།

ཏ་ལམ་གྱི་ལོའི་རྒྱུ་རབས་དགུ་པའི་དཀྱིལ་ནས་རྒྱུ་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་བར།

རྒྱལ་པོའི་མིང་།	འཁྲུངས་འདས།	གསལ་བཤད།
ཁྱི་ལྷེ་ཡུམ་བརྟན།	842-882	
ཁྱི་ལྷེ་མགོན་གཉིས།		འདྲིའི་སྐལ་ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན། རྒྱུ་ལོ་ལྷེ་མགོན།
ཆེ་བ་རིག་པ་མགོན།		འདྲི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་སྦྱིད་ཤོད་ལྷ་སའི་རྒྱལ་རབས་ཡིན།
རྫོ་རྫོ་འབར།		
ཁྱི་དབང་སྐྱུ་བཅན།		
ཆ་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན།		
མངའ་བདག་ཁྱི་པ།		འདྲི་ཡབ་སྐལ་གྱིས་བསམ་ཡས་ལ་ཞིག་གསོས་བྱས།

ཉི་མ་མགོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད།

རྒྱལ་པོའི་མཆོན།	གསལ་བཤད།
ཉི་མ་མགོན།	མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལྟར་ན། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་
ཉི་འོད་དཔལ་མགོན།	བརྩ་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་རུ་ཉི་འོད་མགོན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ཁམས་
	ཚུགས་སུ་མཆེད།

ས་བཅད་གསུམ་ལ། བསྟན་པ་སྤྱི་དང་གྱི་རུས་ཆིགས།

གཅིག ། ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་འབྲུངས་ལོ་སྟོར།

བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤྲད་ནས་གསོས་པའི་ལོ་ཆིགས་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་རུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་མདོར་རྩིས་གྱིས་བྲིས་ན། ལྷ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་གྱིས་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ལས་རབ་རུ་བྱུང་ནས་བསྟན་པའི་མེ་རོ་
མདོ་སྤྲད་ནས་སོས་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་པལ་ཆེར་ཚོད་མེད་རུ་བཞེད། ལྷ་ཆེན་
གྱི་འབྲུངས་ལོ་ཆུ་བྱི་ཡིན་པ་ཚོད་མེད་གཅིག་མཐུན་རུ་སྟེ། འོན་ཀྱང་ཆུ་བྱི་ལ་
སྤྱི་ལོ་འཛིན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང་སྟེ། སྤུ་མས་སྤྱི་ལོ་892་པའི་
ཆུ་བྱི་དང་། སྤྱི་མས་སྤྱི་ལོ་952་ལོར་བཞེད་པས་སྤྱི་མ་འདི་ནོར་བ་ཤེས་སྟེ།
དེར་རུས་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་ཆེན་གྱི་འབྲུངས་ལོ་སྤྱི་ལོ་832་པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་དེར་
རོས་འཛིན་གནང་འདུག་པ་ཡང་འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ལོ་རྒྱུས་
དེབ་ཐེར་པལ་མོ་ཆེ་ལས། དར་མའི་སྤྱི་དབང་ཤོར་བའི་རྗེས་སུ་འདུལ་བའི་
བསྟན་པ་ཉམས་ནས་ལོ་གྲངས་བརྩ་ཤག་རུ་མ་སྤྱིན་པའི་རྗེས་སུ། མདོ་སྤྲད་
ནས་སོས་ཞེས་པའི་རུས་ཆིགས་དང་འགལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་བསྟན་པ་སྤྱི་
དར་གྱི་རུས་སུ། མདོ་སྤྲད་ནས་ལྷ་ཆེན་ལས་བརྒྱུད་པའི་སྤུ་མ་རྒྱུན་ལ་སྤྲད་
འདུལ་དང་། རུས་མཆོངས་སུ་སྤུ་མ་ཡི་ཤེས་འོད་གྱིས་འཕགས་ཡུལ་ནས་
པརྟེ་ཏ་རྟམ་སྤུ་ལ་སྤྱན་དྲངས་ནས། སྤུ་ལ་རྟམ་གསུམ་སོགས་མང་པོ་སྤྱན་
དྲངས་ཤིང་རབ་རུ་བྱུང་བ་ལ་སྟོད་འདུལ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་སུ་བྱུང་བའི་རུས་
ཆིགས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟན་པ་བསྟུབས་པའི་ལྷགས་བྱ་དེ་སྤྱི་ལོ་

དང་སྐར་ན་841ལོ་ཡིན་པའི་བདེན་དཔང་དེ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མངའ་བདག་གི་
རལ་པ་ཅན་དང་། མང་གི་གོང་མ་མུ་ཚུང་གཉིས་ཀྱིས་བཅུགས་པའི་ལྷ་སའི་
རྫོང་རིང་གི་ཡི་གེ་རྩ་གསལ། དེས་ན་སྐར་པ་དང་། 《དེབ་སྟོན་》 དཔལ་སྐུལ་
སྟགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བསྟན་པ་བསྐྱབས་ནས་ལོ་རྒྱུ་དགུ་གཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་ཉེ་
སྟེ་ལོ་892པའི་ལོ་དེ་སྤྱི་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་འབྲུངས་ལོ་འབྲུལ་མེད་
རྩ་དེས་ཉི། སྤྱི་ཆེན་དགུང་ལོ་བཙུ་ལྷ་པར་རབ་རྩ་བྱུང་། ཉི་ཤུ་པ་ལ་བསྟེན་
པར་རྫོགས་ཞེས། ཆོ་དྲན་ཞབས་རྩུང་གིས་《སྤྱང་ཆར་》 རྩ་བྱིས་གནང་བའི་སྤྱི་
ཆེན་རྣམ་ཐར་རྩ་བྱུངས་པའི་འདུལ་འཛིན་ཤེས་རབ་རྩུལ་གྱིས་མཛད་
པའི་སྤྱད་འདུལ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་ཆོག་དེ་དོན་གྱི་གནད་གསང་རྩ་མཛད་། དེ་
ལྟར་ན་སྤྱི་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་བཙུ་ལྷ་པའི་མེ་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་906པའི་ལོར་རབ་རྩ་
བྱུང་སྟེ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤྱད་ནས་གསོས་པས་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དབྱ་
བརྟེས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་བསྟེན་པར་རྫོགས། དགུང་ལོ་
ཉེར་ལྷ་པའི་མེ་བྱི་སྟེ། སྟེ་ལོ་916ལོར་དབྱས་གཙང་གི་མི་བརུ་པོ་མདོ་སྤྱད་རྩ་
མེབས་ནས་རབ་བྱུང་ཞུ་སྐབས་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་སྟེ་ན་བགྱིས་ཆེ་བའི་
སྐབས་ཀྱིས་མཁན་བྱ་སྤྱོད་མི་ཐུབ་གསུངས། སྤྱི་ཆེན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་
ལོ་ལྷ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་རྩུ་གྱི་དབང་གིས་དམིགས་བསལ་གྱི་མཁན་པོར་
མཛད་ནས་མི་བརུ་པོ་སྟན་ཐོག་གཅིག་རྩ་སྟེ་གསུམ་རིམ་ནོད་ཀྱིས་བསྟེན་
པར་རྫོགས། དེ་ནས་དབྱས་སྟེ་ཕྱིན་པའི་ཕྱི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་918ལོར་
དབྱས་སྟེ་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་འདུལ་སྟེ་གསར་རྩ་བྱུང་། དེ་ལྟར་ན་བྱ་སྟོན་
ཆོས་འབྱུང་དང་། སྟག་ཆང་པའི་རྩ་བོད་ཡིག་ཆང་སྟགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་དང་
རྩུ་ཆོད་མཚུངས་སོ། །སྤྱི་ཆེན་དགུང་ལོ་རེ་བརུན་པའི་སྟེ་སྟེ་ལོ་958ལོར་
ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརུ་གསུམ་པར་རབ་རྩ་བྱུང་།
སྟེ་ན་གཞོན་རྩུ་ནས་ཁ་ཆར་བྱོན། སྟགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་མང་
པོ་གསན་སྤྱོད་གནང་། སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བོད་སྤྱད་རྩ་བསྐྱར་པས་གསང་
སྟགས་གསར་མ་ཞེས་པའི་དབྱ་བརྟེས། སྤྱི་ཆེན་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་པའི་ཤིང་

སྤྱི་ལོ་965ལོར་ལྷ་སྤེལ་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་975པའི་ཤིང་ཕག་
 ལོར་སྤེལ་ཆེན་དགུང་ལོ་གྲ་བཅི་པར་སྤེལ་གཤེགས། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
 དགུང་ལོ་དེ་ལྷ་པའི་ཚུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1012ལོར་སྤེལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱུ་གྲོས་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་1027པའི་མེ་ལོས་ལོར་རབ་བྱུང་དང་པོའི་འགོ་
 ཚུགས། །

གཉིས། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་བྲོས་བྱོལ་ཐེབས་པའི་དུས་ཚིགས།

ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་པལ་ཆེར་ལས་བཅན་པོ་དར་མས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་
 པ་བསྟུངས་པའི་སྐབས་སུ། དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་མངའ་རིས་བརྒྱུད་ནས་
 བྱང་ལམ་ཁྱགས་ཏེ་རྟོར་ཡུལ་དུ་ཐེབས། དེའི་རྗེས་མདོ་ཁམས་སྤྱི་ཆ་མ་
 ལུང་རྩོམ་རྒྱུ་དང་། ཡན་ཚུང་གནམ་རྩོང་། དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་
 སྟགས་སུ་ཐེབས་ནས། རྩོམ་ཁིང་བཞུགས་པའི་ཆོ། སྤེལ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་
 གསལ་དང་འཕྲད་པ་དང་། དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་
 པའི་མེ་རོ་མདོ་སྤྱི་དུས་གསོས་ཤིང་། དབུས་གཙང་གི་མི་བརྒྱ་མདོ་སྤྱི་དུ་
 ཡོང་སྟེ་རབ་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་འང་ཞལ་བཞུགས་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ལྟར་
 དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་པོ་དར་མའི་སྐབས་སུ་གནས་བྱོལ་མཛད་པ་ཡིན་ན་
 སྐབས་དེར་མ་ཐའང་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ལ་ཟིན་དགོས་ཏེ། ཁོང་ནམ་པ་
 གསུམ་རྟེན་དགོས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན་དེ་ནས་སྤེལ་ཆེན་འབྱུངས་པའི་
 བར་ལོ་ངོ་ང་གཉིས། སྤེལ་ཆེན་རབ་བྱུང་བ་ལ་ལོ་བཅོ་ལྔ། བསྟན་པར་རྩོགས་
 པ་ལ་ལོ་ལྔ། དེའི་རྗེས་དབུས་གཙང་གི་བརྒྱ་རབ་བྱུང་སྐབས་སྤེལ་ཆེན་བསྟན་
 རྩོགས་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བཅས་བསྟོམས་པས་ལོ་བརྒྱ་རྩོར་ཞིག་ལ་ཟིན་སྟབས།
 དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་པོ་ལོ་བརྒྱ་རྩོར་ཞིག་དུ་བཞུགས་ཡོད་དགོས་པས་དེ་
 བྱི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱུབ་བདེ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་
 ན་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་དབུས་ནས་གནས་བྱོལ་མཛད་པའི་དུས་ཚིགས་
 དེ་འབངས་ཁྱེན་ལོག་བྱུང་བའི་ས་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལས་མས་ཀྱི་དུས་ཤིག་ཡིན་པར་
 དེས་ཏེ། སྐབས་དེར་པོད་ཡུལ་དུ་དུས་ཟིང་གི་ཡོ་ལང་ཆེ་ཤོས་ཡིན་སྟབས།

ཡུལ་སྡེ་དང་། དགོན་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་བྱོལ་དུ་འགྲོ་དགོས་བྱུང་བ་དེ་བ་
 ཐེར་ཁག་ན་གསལ་ཏེ། དཔེར་ན། 《ལྗེ་ཆོས་འབྱུང་》ལས། དབུ་གཡོ་
 འབྲུག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཆོས་ཁྲིམས་ཞིག །ལྟ་རིས་
 དང་དགོན་སྡེ་ནམས་གཏོར། སེར་མོ་བ་ནམས་སྒྲིགས་མཐའ་དག་དུ་བྱོས་བྱོལ་
 ཕྱིན་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》སྟགས་ལས་
 ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འབངས་གྱེན་ལོག་གི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་ཆོས་ཁྲིམས་
 ཐམས་ཅད་ཉམས་ནས། སྡོམ་པ་འབོག་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་རྒྱུ་ནས་ཆད་ཚུལ་
 གསལ་བར་བསྟན་ཡོད། དེས་ན་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཡང་སྐབས་དེ་གི་དེ་
 ན་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ཡས་མས་ཙམ་ཞིག་དབུས་ནས་གནས་བྱོལ་མཛད་ཅིང་
 མངའ་རིས་བརྒྱད་དེ་རིམ་བཞིན་ཏོར་ཡུལ་སྟགས་སུ་ཐེབས། སྐྱ་ཆོ་སྒྲུང་ལ་
 མདོ་སྒྲུང་དུ་བྱོན་ནས་སྒྲ་ཆེན་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། སྒྲ་ཆེན་ཉིད་རབ་དུ་བྱུང་བ་
 ཡིན་ན་དབུས་གཙང་མི་བརྒྱ་མདོ་སྒྲུང་དུ་འབྱོར་སྐབས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་
 ལྷག་ཙམ་ཟིན་ཡོད་པས། དོན་འདི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལྷགས་དང་ཡང་
 མཐུན། འོ་ན་དེ་གསུམ་དར་མ་བཀོངས་རྗེས་སུ་རབ་དུ་བྱུང་བར་འདོད་དམ་
 ཞེན། བོད་དུ་དར་མ་བཀོངས་རྗེས་སུ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་གསར་དུ་བྱུང་ཡོད་
 པ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བ་ཐེར་ནམས་སུ་གསལ་ཏེ། དར་མ་བཀོངས་རྗེས་ཡུམ་བརྟན་
 དང་འོད་སྒྲུངས་གཉིས་ཀྱིས་དགོན་མཆོག་མཆོད་ཅིང་དགོན་སྡེ་བསྐྱུན་ཚུལ་
 གསལ་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ལས། བོད་དུ་དྲངས་
 པའི་ལུང་ལྟར། རྒྱལ་པོ་དར་མ་འདས་རྗེས་ཆོས་མཆོད་ཅིང་། རྟགས་རང་
 གིས་སྒྲངས་པ། དབྱར་གནས་པ། གཏན་ཁྲིམས་སྒྲུང་ཚུལ་སྟགས་གསལ་བས་
 འདི་ནམ་པ་གསུམ་པོ་ཡང་དེའི་སྐབས་སུ་རབ་དུ་བྱུང་ཡོད་པ་ཡིན་ན་མི་
 འགྲིག་པ་ཅི་ཡོད་དམ། །

གསུམ། སྒྲུང་འདུལ་གྱི་བརྒྱུད་པ།

དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་སྤངས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་《མཁས་པའི་དགའ་
 སྟོན་》ལས། དེས་ན་རྗེ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་དང་ཀུན་མཁྱེན་བྱ་སྟོན་སྟགས་བཞི་དང་།

པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བསྟན་པ་བསྟུབས་པའི་ཆེ་འཇང་གི་གྲུལ་མི་གཙང་རབ་
གསལ། བོ་དོང་པ་གཡོ་དགོ་འབྱུང་། རྟོན་ལུང་པ་སྤྲོད་ཤུག་ཅི་དང་གསུམ་
ཆུ་བོ་རི་ལ་སྒྲིམ་ཞིང་ཡོད་པས་བཅུན་པ་བྱི་ར་བྱེད་པ་མཐོང་ནས་དྲིས་པས་
ཆོས་བསྟུབས་པར་ཤེས་ནས། འདུལ་བ་དྲེལ་ཁལ་གཅིག་བཀལ་ནས་སྐད་
རིགས་མི་གཅིག་པའི་སར་བསྟན་པ་སྟེལ་སྟེལ་ནས་གར་ལོག་དང་ཉོར་ཡུལ་རུ་
སྤྱོན་ཡང་དར་བར་མ་རུས་ཏེ་མདོ་སྤྱད་སྟོང་སྟོང་གི་བོ་རོ་ཆ་ཆོན་ཆུར་ཐོན་ཆ་
ཆུའི་ཆུད། ཆ་ལུང་དོ་རྩེ་བྲག་ར་ཡན་ཆུང་གནམ་རྫོང་ཡང་བེར་བ་དན་ཉིག་
ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་ན། སྒྲིམ་ཞིང་ཡོད་པ་ཆ་ཆུ་པའི་སྤྱགས་རྩིས་མཐོང་སྟེ་མི་
ནམས་ལ་སྤྲོས་པས། མོས་སྟོན་གྱི་ས་བ་ལུ་བྱ་གསལ་འབར་བྱ་བས་བསྟར་སྤྱོན་
པས་དད་དེ་རབ་རུ་འབྱུང་བར་བྱས་པས། འདུལ་བའི་བོ་ཉི་གཏད་ནས་འདི་
སྟོན་དང་། དད་ན་རབ་རུ་དབྱུང་དོ་གསུངས་བསྟུས་པས་ཆེར་དད་དེ་མཆི་མ་
བྱང་། དེར་སྤྲོད་གྱིས་མཁན་པོ་གཡོས་སྟོབ་དཔོན་བྱས་ཏེ་རབ་རུ་བྱུང་། མཁན་
སྟོབ་ལས་མིང་སྦྱར་ཏེ་ཤུག་དགོ་བ་རབ་གསལ་རུ་བཏགས། སྤྱིས་སྤྱགས་རབ་
ཆེ་བས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་རུ་གྲགས་སོ། །

བསྟེན་རྫོགས་ཁྲུས་པ་དགོ་སྟོང་ལྷ་མ་ཆང་བས་མི་འོང་གསུངས་ནས་སྤར་
སྟོན་ལུང་དཔལ་དོར་བ་གསུམ་སྟོང་ཐང་ན་འདུག་པར་ཐོས་ནས་བཙལ་བས་
ཁོང་ན་རེ་ངས་རྒྱལ་པོ་བསད་པས་ཁ་སྟོང་མི་འོང་གཞན་བཙལ་གྱི་གསུངས་
ཏེ་རྒྱའི་རུ་ཤང་གེ་ལ་ང་དང་གྱི་པན་གཉིས་བཏང་ཏེ་ལུས་བསྟེན་པར་རྫོགས་
ནས་འདུལ་བ་ལོ་བཙོ་ལྷ་གསན་ཞེས་རྩེ་རང་བྱང་པ་བཞེད།

རྫོགས་ནས་ལོ་ལྷ་ལོན་པ་དང་དབུས་ནས་སྤག་པ་ལམ་པ་སྤྱ་མེས་ཚུལ་
བྱིམས་ཤེས་རབ། སྤུལ་པ་འབྲིང་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན། གཡོ་རུ་པ་ན་ཚུལ་བྱིམས་
ལྷོ་གྲོས། རག་ཤི་ཚུལ་བྱིམས་འབྱུང་གནས། སུམ་པ་ཡེ་ཤེས་ལྷོ་གྲོས་ཏེ་ལྷ།
གཙང་ནས་མཁར་མོ་རབ་ཁ་བ་ལོ་སྟོན་དོ་རྩེ་དབང་སྤྱག། །ཤབ་སྟོ་ལའི་ཆོང་
བཅུན་ཤེས་རབ་མིང་གི། མངའ་རིས་པ་འོད་བརྒྱན་དབུན་གཉིས། བོ་དོང་པ་
ལུ་དཀར་དེ་ལ་དང་ལྷ་ཏེ་དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུས་ཁམས་སུ་བྱོན། བསམ་

ཡས་ཀྱི་མངའ་བདག་ཚོ་ན་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཁམས་སུ་བརྒྱུད་ཤིང་གྲང་གྲགས། བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཡི་གེ་འགའ་ལས་རྟེན་འཛིན་ལ་ཕྱིན་པ་འདོད་པ་བཞིན་མ་འགྲུབ་ནས་རྒྱ་སྤང་ལ་རྩུང་བའི་ཆོའུ་ཅག་རྣམས་ཟང་ཟིང་གི་ཆེད་དུ་འདི་ལྟར་དཀའ་བ་སྦྱོང་པ་བས་འདི་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དུ་བདེ་བའི་ཆོས་བྱའམ་ཞེས་མོལ་ནས་རབ་དུ་འབྱུང་བར་འཆམས། ཕྱག་རྟེན་མེད་ཅེས་སྤངས་པས་ཁོང་རང་ཆོས་རྒྱས་ཆེ་བ་འགས་གྲོས་བརྟོན་མེ་རྟོག་མང་དུ་འཐུས་ནས་སླ་མ་འབྱོན་པའི་མདུན་དུ་མེ་རྟོག་གཏོར། ཕྱག་གུས་པར་བྱས་པས་བྱིད་རྣམས་ནི་ག་ནས་ཡིན་ནམ་མི་མཐོང་བ་ཅན་འགའ་འདུག་གསུངས་ནས་མཉེས་ཞེས་སྤང་། སླ་ཆེན་ལ་མཁན་པོ་ཞུས་པས། ངས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་ལྷ་ལས་མ་ལོན་པས་མི་བདུབ་གསུངས། སྤྱིར་གཡོ་གཙང་གསུམ་གྱིས་དེད་རྒྱས་པས་མཁན་བྱ་མི་འབྱོངས་དམིགས་བསལ་ལ། གང་ཟག་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་བདུབ་པས་བྱིད་གྱིས་གྱིས་གསུངས་སྟེ། སླ་ཆེན་གྱིས་མཁན་པོ་མཛོད་དེ་སྟན་ཐོག་གཅིག་དུ་ཆོགས་གསུམ་རིམ་ཅོད་དུ་སྐབ་པ་ཆོག་རྫོགས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། ཕྱིན་པོ་ཆོ་ཡར་འོངས། སླ་མེས་གྱིས་བྱམ་ལ་འདུལ་བ་ཉན་ཞིང་བསྐད་ཀྱི།

དེའི་རྒྱུ་རབས་ཤིའི་གཙུང་དང་ཐའི་གཙུང་ཕུ་བོ་བསུར་འོངས་པ་དང་སྤྱོད་ཐང་དུ་མངལ་བས་གཙུང་གཉིས་དད་དེ་ལོས་མཁན་པོ་བྱས་ཕུ་བོ་གཉིས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་བྱས་སྟེ་རབ་དུ་བྱུང་བས་དེ་ཕྱིན་ཅ་རག་གཉིས་གཅིག་དུ་སྟེབ་པོ། དེ་ནས་ལོ་སྟོན་ན་རེ་བྱིད་རྣམས་འདིར་བཞུགས། ངས་ཆོང་པ་དང་འགྲོགས་སྟེ་དབུས་གཙང་དུ་ཕྱིན་ལ་བསྟན་པ་དར་བར་བྱས་ན་བསྐད་ཀྱི་བྱིད་རྣམས་ཡང་བྱོན། མི་རྒྱས་ན་ལོག་ལ་འོང་གསུངས་ནས་འདན་མའི་ཆོང་པ་དང་འགྲོགས་སྟེ་བྱོན་པས་ཆོང་པ་སྤར་སུམ་འཕྲང་ནས་ལྟོག་པ་ལ། ལོ་སྟོན་གྱིས་འདི་ནས་མ་ལྟོག་པར་གཙང་དུ་སོང་ཆོང་ལེགས་པར་འོང་། མགུར་མོ་རབ་ཁ་ན་ལོ་ནད་གཙུག་ན་བྱ་བ་ཡོད། དེ་ལ་བྱིད་ཀྱི་བྱ་རབ་དུ་བྱུང་ནས་དབུས་ན་ཡོད་གྱིས་ཅིག་བྱས་སྟེ་བཏང་བས་ཆོང་ལེགས་པར་བྱང་། དེ་ཕྱིན་མགུར་མོར་ཆོང་འདུས་ཆགས།

ཕྱི་ལོ་སྐུ་མེས་ཀྱིས་མཁན་པོ་ལ་ཁོ་བོ་དབུས་གཙང་དུ་འགྲོ་བས་མཆོད་གནས་
 ཅིག་ཁྱུ་བྱས་པས་བོན་པོའི་ལྷ་འོ་བས་ཁྱུ་ཕོག་ནས་ས་སེར་བདེ་བ་པ་གསོལ་འཕྲོ་
 ཞིག་གནང་ནས་འདི་གོན་ལ་ང་རྒྱུས་སུ་དུན་པར་གྱིས་གསུངས་སྟེ་གསོལ་ནས་
 ཕྱིས་དབུས་སུ་ཆོད་པ་ཆོབས་རྒྱབ་བརྟུབ་སྟེ་གསོལ་བས་ལྷ་རྣམས་རིངས་སུ་གྲགས་
 པ་བྱུང་ལ་དབུས་གཙང་མི་བརྒྱ་ལས་མཆོད་པ་ཕལ་ཆེར་གྱི་ལྷ་ཡིན། ཕྱིས་
 བཀའ་གདམས་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་པ་གཉིས་ལའང་། འདི་ལས་ཀྱིས་པའི་ལྷ་
 རུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད་ཅིང་། དུགས་པོ་སྟོམ་ཚུལ་གྱིས་འདིའི་རྒྱབ་བརྟུབ་
 སྟེ་གསོལ་བས་སྟོབ་དཔོན་སྟོམ་ཚུལ་གྱི་ལྷ་ཞེས་སྟོམ་ལྷར་ཡང་གྲགས་སོ། །

དེ་ལྟར་དབུས་གཙང་གི་མི་རྒྱལ་འཕྲེ་དང་བཅས་པ་ལས་ཀྱིས་པ་ནི་སྤྲང་
 འདུལ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། སྟོམ་རྒྱན་ནི། སྟོན་པ། སྤྲ་རིའི་བྲ། དག་གཙན་ཟིན།
 ལྷ་རྒྱུབ། ལེགས་ལྷན་བྱེད། དཔལ་སྤྲུལ། ཡེ་ཤེས་སྤྲིང་སོ། བོ་རྟོ་ས་རྩ་རྣམས་ཡིན།
 དེ་ཕྱིན་ལ་འདོད་ལུགས་རུ་མ་རྣམས་སྟེ་མཁན་པོ་ཞི་བ་འཛོ། ས་རྒྱ། ལི་སངས་
 རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ཀ་བ་འོད་མཆོག་གྲགས། དེས་གཡོ་སྤྲར་གཙང་གསུམ་ཞེས་
 འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཞི་བ་འཛོའི་མཁན་བྱ་ཀ་མ་ལ་སྤྱི་ལ། དེས་གཡོ་དགེ་
 འབྱུང་ཞེས་འཆད་པ་དང་། ས་རྒྱ་མཁན་བྱ་སྤྲར་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཡིན་
 པར་འཆད་པ་ཡང་སྤྲང་ལ། ཁ་ཅིག་ངེ་ན་མི་ཉའི་མཁན་བརྒྱད་དུ་འདོད་ཀྱང་
 བོ་རྟོ་ས་རྩ་བོད་ཀྱི་གཏུལ་སྤྲུལ་ཡིན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། དེའི་སྟོམ་རྒྱན་དུ་
 གོར་མ་ཆག་གོ། ལྷ་ལུང་རབ་འབྱོར་དབྱངས་ལ་སྤྲ་ཆེན་གྱིས་ཐུག་ཟེར་བའང་
 དག་པར་མ་མཐོང་ངོ། །བརྟན་པ་སྤྲ་ཕྱིའི་བར་དུ་དབུས་གཙང་དུ་བརྟན་པ་
 མེད་པ་ཐང་སྟེའི་ལུགས་ལ་སྤྲ་བརྒྱ་ཆ་གསུམ། རུ་ལུགས་ལ་བརྟན་བརྒྱ། འབྲོམ་
 ལུགས་པ་ལོ་དོན་བརྒྱད་སོང་བར་འདོད་ཏོ། །

བཞི། སྟོད་འདུལ་གྱི་བརྒྱད་པ།

དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཕྱིང་བས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་《མཁན་པའི་དགའ་
 སྟོན་》ལས། སྟོད་འདུལ་ནི་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་མངའ་བདག་སྟོང་དེ་བརྟན་པ་
 ལ་ཆེར་དད་ཀྱང་མཁན་སྟོབ་མ་རྟེན་པས་ཡབ་སྐུས་གསུམ་དཀོན་མཆོག་གི་

རྒྱུ་རྒྱུ་རང་གིས་ཉགས་སྒྲངས་སྟེ་ཁོང་རང་གི་མཆན་ཡི་ཤེས་འོད་རྒྱ་བསྐྱར།
 བརྟེ་ཏ་རྩམ་སྤྱ་ལ་སྤྱན་དངས་སྟེ་སྤྱ་རྩམ་ལ། གུ་ཁ་སྤྱ་ལ། བརྟེ་སྤྱ་ལ་སྟེ་སྤྱ་ལ་
 གསུམ་སོགས་མང་རྒྱ་བསྐྱན་པར་རྫོགས། བརྟེ་སྤྱ་ལའི་མཁན་བྱ་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་
 བའི་ཤེས་རབ། འདིས་བརྟེ་ཏ་མང་རྒྱ་བསྐྱན་ཞིང་མཁན་པོ་དང་བལ་པོའི་
 འདུལ་འཛིན་སྟེ་ཏ་ཀ་ལས་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་ཐམས་ཅད་སྒྲངས། ཁ་ཆེ་རྩ་
 ར་ཤི་ལས་སོ་ཐར་མདོའི་འགྲེལ་པ་འདུལ་བ་བསྐྱས་པ་མཉམ་སྟེ་འགྱུར་བཅས།
 ཁ་ཆེ་སྤྱི་སྤྱ་རྩམ་ཏི་ཤུ་ལ་སྤྱམ་བརྒྱ་པ་ཅ་འགྲེལ་མཉམ་སྟེ་དགོ་སྒོ་དང་གཉིས་
 གྱིས་དག་པར་བཅོས་ནས་ལྷ་བྱང་རྒྱལ་འོད་ལ་བཤད། འགྲེལ་པ་སྒོ་བ་ཐན་
 ཡང་བསྐྱར། ས་མརྟེ་སྤྱི་རྩ་ལ་ཀླ་རི་ཀ་ལྷ་བརྒྱ་པ་ཞུས་ནས་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་
 བལ་པོ་སྟེ་དཔེ་གསུམ་དང་གཉུགས་ནས་བཅོས་ཤིང་བཤད། དགོ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་
 ཏི་རྩམ་སྤྱ་ལའི་རྒྱ་དཔེ་ལས། ཁ་ཆེ་ན་ར་ཡ་དེ་ལྷ་ལ་ཞུས་ནས་བསྐྱར་ཞིང་
 བཤད། དགོ་སྒོ་དང་གི་ལོ་ཏི་རྩ་པོ་རྩེ་དང་ནག་ཆོའི་འགྱུར་ལས་གསན། ཞང་ཞུང་
 བའི་སྒོ་བ་མ་ལོ་རྩ་བ་དཔལ་འབྱོར། འདིས་བལ་པོ་རྩ་ཡ་ཀ་ར་ལས་དགོ་སྒོ་དང་
 གི་ཀླ་རི་ཀ་དང་ཁ་ཆེ་པ་ར་ཉེ་ཏ་དང་མ་རྩ་རྩི་ན་ལས་དགོ་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱབ་
 བའི་གཞི་མདོ་གསན། དེ་ལྷར་ན་རྩམ་སྤྱ་ལ་དང་སྟེ་ཏ་ཀ་ལག་ལེན་གྱི་རྒྱུད་པ་
 དང་གཞན་རྩམས་བཤད་པའི་རྒྱུད་པ་སྟེ་འདུལ་བའི་བཤད་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱུད་པ་
 གཉིས་ལྷན་ཡིན་ཞེས་ཞིང་མོ་ཆེ་པ་བྱང་རྒྱལ་སང་གས་གྱིས་པའི་ཆོགས་བཅད་
 ལྷག་པར་བཀོལ་བ་ཡིན་ལ་སྟོམ་རྒྱན་ནི། དག་གཅན་ཟིན། ཟག་ཟད་སྟེ། ཆོས་
 གྱི་སྟེ། རྩམ་སྤྱ་ལ། ཞེས་འདོད་པར་སྤང་ལ་སྟོད་འདུལ་འདི་ཤིན་རྒྱ་དག་པར་
 གྲགས་ཀྱང་། མཁན་རྒྱུད་འདི་ལ་བར་ནས་ཁ་ཡར་ཆད་པ་ཅིག་ཡིན་པར་
 དོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ས་བཅད་བཞི་བ། ཐོད་ཁམས་སིལ་བྱར་གནས་སྒྲངས།

གཅིག །ཡུལ་གྱུ་སོ་སའི་ཆོ་དཔོན་གྱི་སྒོར།

སྟེ་ལོ་841པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་དར་མ་འུ་རུམ་བཅན་པོ་བཀོངས་པ་ནས་

བཟུང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་དེ་རྒྱུ་མ་ཟད་མར་མེ་བཞིན། ཞིན་ལྟར་རི་རྒྱུད་ཏུ་
 སོང་སྟེ། བོད་ཀྱི་འབངས་སྡེ་རྣམས་བཀའ་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སྤྱི་དབང་
 ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཆེད་སྒྱུ་ལས་གྲོལ་ཏེ། སོ་སོའི་རུས་ཤུགས་དང་བསྟན་པའི་
 དམིགས་ལྟུང་གང་ཡང་འབད་བཅོན་བྱེད་ཆོག་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་བྱུང་བར་
 བརྟེན། ལྷི་ལོ་869པའི་ས་སྤང་ལོར་འབངས་མི་གྲུན་ལོག་བྱས། དེ་ནས་
 བཟུང་ལྟུང་གྲུ་སོ་སོ་ནས་སྡེ་ཤོག་དང་། རུས་ཆོན་ཤོག་སྤྱི་གིས་པན་ཚུན་
 དམག་རག་གི་ལས་ལ་འཇུག་ཅིང་། ལྷ་ས་སོགས་སྤྱི་ཆོ་དང་། དཔོན་སྡེ་ཆེ་
 ཤོས་རྣམས་ཀྱང་དག་རག་གིས་འཆོ་བ་ཆོད་སྟབས། གཏན་སྤོད་བྱེད་རྒྱུའི་རུས་
 པ་དང་བྲལ་ནས། ལྟུང་དེས་མེད་ཏུ་འཕོ་རྒྱས་བྱེད་དཔོས་བྱུང་ཡོད་པ་སྟག་
 ཆང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས། “ས་མོ་སྤང་ལ་ཁིང་
 ལོག་བྱུང་། མེ་མོ་བྱུ་ལ་བང་སོ་རྣམས་བཤེགས། རྗེ་འབངས་བྱེ། རྒྱལ་
 བྱིས་ཁྱིམ་ ཆོས་བྱིས་ཁྱིམ་སྟེ། བྱིའི་སོ་ཁ་ཤོར། བོད་ནང་འབྲུགས། སྤང་
 དར་མས་རྒྱ་མོ་པག་ལ། བསྟན་པ་བསྟན་པའི་མགོ་རྒྱུགས་ནས། ལྷགས་སོ་
 རྩ་ལ། དབུས་གཙང་གི་མི་རྒྱུག་གམ་བཅུས། མདོ་སྤྱད་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས།
 བསམ་ལས་སྟེ། བོད་རྒྱལ་ཆ་ལ་ན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྒྱུན་སྲུང་སྟེབས་པ་ཡིན།
 ལོ་རྒྱུག་ཏུ་ཆ་བརྒྱུད་ཀྱི་བར་ལ། ལྷི་ར་བོད་དང་། སྡོས་དབུས་གཙང་ཏུ་
 བཞིན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྒྲ་མི་གྲགས་པ་བྱུང་སྟེ། རྡོ་མ་པ་འཕོག་
 ལེན་གྱི་དཀའ་ཆད། གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་སྟེ། ལ་བྱིའི་ཆང་བཅོས། ཆོར་
 སྤང་སྟེ། བཤས་ར་ལུད་ཁང་བྱས། ལྷུང་སོ་ལ། སྤང་པོའི་སྒྲ་ཐོམ་སྟེ།
 མི་དགོ་བའི་ལས་ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་བྱུང་། ” ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གིས་
 འབངས་གྲུན་ལོག་གི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་བྱིས་ཁྱིམ་ཤིག་པ་དང་། ཆོས་བྱིས་ཁྱིམ་
 པས་ལྟུང་འདི་དག་སྤྱི་དབང་གྱུར་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཅིང་། གཙུག་ལག་
 ཁང་རྣམས་སྟེ་ལ་བྱིའི་ཆང་བཅོས་པ་དང་། ཆོར་སྤང་སྟེས་པ་སོགས་ནི་
 བསྟན་དཔོན་ཉམས་རྒྱུད་སོང་ནས་སྤྱི་དབང་ཏུ་གྱུར་ཏེ། མ་ཐ་ཡང་ལོ་རྩ་བཅུ་
 སྟག་ཅུ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་མཁན་མེད་པའི་རྒྱུགས་ལས། རྒྱ་ཤས་དང་ལོ་

རོ་ཙམ་ལ་ས་སྟོང་དུ་གྱུར་གྱང་ཆོར་ལུང་སྒྲིབ་དང་། བཟླ་སྟོན་གྱིས་ཆང་
མི་བཅའ་བ་ནི་སྒྲིམ་གྱང་ཤེས་སྟེ། དེ་ལྟར་ལོ་ངོ་བཅུ་ལྷག་མང་པོའི་རིང་ལ་
ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་དཔུང་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ཚུན་
འཕྲོག་བཅོམ་དང་། དབང་སྐྱར་གྱིས་ཉི་མ་བསྐྱལ་བའི་མཐར། སྤར་ཡང་ཕྱེ་
ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་མགོ་རེ་ཆགས་ཏེ་བཅོན་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་རྣམས་གྱིས་གྱང་
ཆེ་ཆུང་ལ་མ་བཟོས་པའི་ཡུལ་གྱི་རེ་འཛིན་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ལོ་རྒྱུས་
དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས། མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅོན་གྱི་སྤྲུལ་སྐྱེད་ཕྱེ་ཉི་
མ་མགོན་ལ་སྤྲུལ་སྐྱེད་གྱི་མགོན་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་བྱུང་སྟེ། སྤྲུལ་ཆེ་བ་རིག་
པ་མགོན་གྱིས་མར་ཡུལ་བཟུང་། བར་པ་བཀྲ་ཤིས་མགོན་གྱིས་ཕྱ་རངས་གྱི་
ཚྭ་གས་བཟུང་། ཆུང་བ་ཕྱེ་ཕྱེ་གཙུག་མགོན་གྱིས་ཞང་ཞུང་སྟེ་སྤར་དང་གྲུ་གཤི་
ཚྭ་གས་རྣམས་བཟུང་བ་ལ་སྟོན་དུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྷ་ཙམ་ཆགས་ཞེས་གྲགས་པ་
བྱུང་། །

ཁྱི་བཀྲ་ཤིས་བཅེགས་པ་དཔལ་ལ་སྤྲུལ་སྐྱེད་གྱི་ཕྱེ་ཕྱེ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་
བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་དབང་སྐྱར་བྱས་པའི་སྟོར་ལ་ «ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་» ལས། “དཔལ་འཁོར་བཅོན་གྱི་སྤྲུལ་ཁྱི་བཀྲ་ཤིས་བཅེགས་པ་
དཔལ་ལ་སྤྲུལ་དཔལ་ཕྱེ་ཕྱེ་དང་། འོད་ཕྱེ་ཕྱེ་སྐྱེད་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་གསུམ་
དུ་གྲགས། དཔལ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་རྒྱུད་སྟོན་པོ་ཆོན་པོར་ཐུག་སྟེ་ཁབ་གྱང་ཐང་པ། ལྷ་
རྒྱལ་པ། སྤྱི་པ་ལྷ་ཅེ་བ། སྤང་ལུང་ཅད་སྟོར་ལ་སྟོན་པོ་ལོ། །གཙུང་སྐྱེད་
ཕྱེ་ཕྱེ་འཇད་ཉ་ནག་དུ་སྟོན། སྤྲུལ་དུག་ལས་ལྷ་བྱང་དུ་གཤེགས་ཏེ་གཡས་ཅ་
དང་ཅ་ལག་གི་བཅོན་པོ་རྣམས་ཡིན། འབྲིང་པོ་འོད་ཕྱེ་ཕྱེ་ལ་སྤྲུལ་བཞི་ལས་མ་
བ་དེ་སའི་རྒྱུད་གཙང་རོང་རྒྱབས་ཡུལ་དང་། ཉང་སྟོན་སྟོན་པོ་ལོད།
གཉིས་པ་ཁྱི་ཕྱེ་ཕྱེ་མདོ་ཁམས་སྤྱོད་ཏེ། ཙོང་ཁ་ཡུལ་ཆེན་བཅུ་བརྒྱད་ལ་
སྟོན་པོ་སྤྲུལ་པལ་ཆེར་ལ་མངའ་མཇོད་པས་སྤྲུལ་དུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལྷ་ཙམ་
ཆགས་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། སྤྲུལ་སྤྲུལ་དོན་རྒྱུད་ལ་སྟོན་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་བྱུང་།
གསུམ་པ་ཉག་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་གཡས་ཅའི་སྤྱི་མཁར་བཅོན་པོ་ལ་ཐུག །བཞི་པ་

ཁྱི་རྒྱུད་གིས་ཡར་ལུངས་སུ་བྱོན།” ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་པོད་བཅན་པོའི་རྒྱལ་
རྒྱུད་སྟོང་གི་མགོན་གསུམ་རྒྱ་གཞས་པས་གྲུ་གི་དང་། ལ་རྒྱགས། གྲུང་ཐང་
སོགས་སྟོང་སྟོགས་གི་ཡུལ་གྲུ་རྣམས་བཟུང་བས། ཡུལ་དེ་དག་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་
རྣམས་བྱུང་། སྤྱང་གི་ལྟུང་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ལས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་པལ་ཆེར་
དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་ལོང་ལྟུང་སྤྱི་སྤྱོད་གཉིས་པ་བྱི་རྣམ་ལྟུང་བཅན་ནི་སྤྱི་ལོ་
995པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་འཕན་ཡུལ་རྒྱ་སྤྱོད་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
སྟོང་རྒྱ་མདོ་སྤྱང་རྒྱ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ཐོག་མར་རྒྱ་རྒྱུད་ལོ་ཐང་དང་།
དེའི་རྒྱུས་སུ་ཅོང་ཁ་ལ་གྱིས་ཐང་གི་ཅོང་ཁའི་མཁར་ལ་སྤྱོད་དུངས། མཁར་དེ་
ད་ལྟའི་བྱི་ལོར་གི་ཉེ་འདབས་འདི་ཡིན་པར་གྲགས། ས་འདིའི་མིང་ལ་གནའ་
རབས་པོད་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་རིང་ལ། ཅོང་ཁ་བདེ་ཁམས་སུ་
གྲགས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤྱུལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1065ལོར་སྤྱོད་གཤེགས་ཞེས་
གསལ། །གང་ལྟར་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཀོངས། འབངས་ཁྱེན་ལོག་བྱས། མཐར་
པོད་ཁམས་དག་རྒྱ་རྒྱུ་གིས་ཁེངས་པའི་མི་ལོ་བཅུ་ལྷག་ཁ་ཤས་ཁྱེན་སྤྱོད་པའི་
རྣམས་ཡིད་ཐང་ཆད་དེ་ཞི་བདེའི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཡིད་སྟོན་བྱེད་པའི་རྒྱུ་སྤྱོད་
ཤིག་བྱུང་སྟེ། ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་བརྩེ་བཀྱར་བྱ་ཆེས་ཆེར་ཁྱེན་པའི་སྟོར་
དེབ་སྟོན་ལས། བརྟན་པ་བསྐྱབས་རྒྱུས་པོད་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་གུས་པར་བྱས་ནས། ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས་ལ་སོགས་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་རྣམས་མ་ཞིག་བྱིས་དང་རི་སུལ་ན་གནས་པའི་སྤྲགས་
པ་རྟེན་སྤྱོད་པོར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ཚུལ་བཞིན་རྒྱ་
ཉམས་སུ་སྤངས་ཤིང་། བརྟན་པ་སྤྱི་ལོ་ཡང་གུས་པར་བྱས་པས། མངའ་བདག་
རལ་པ་ཡན་ཆོད་རྒྱ་འགྱུར་བའི་བཀའ་དང་། བརྟན་བཅོས་ཀྱི་ཕུ་སྟེ་རྣམས་
ལེགས་པར་བསྐྱུངས་པས། སྟོན་འགྱུར་བ་པལ་ཆེ་བ་ད་ལྟ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱ་ལོང་
པ་འདི་ཡིན་ལ། ཕྱིས་ཁམས་ནས་སྟོགས་འདིར་རབ་རྒྱུང་བ་བྱོན་པ་མཐོང་
མ་ཐག་རྒྱ་དགའ་ཆེས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟོགས་སུ་ལོ་བྱད་མང་རྒྱ་བཏང་
ནས་བརྩིགས། དགེ་འདུན་གྱི་འཆོ་བ་ལེགས་པར་སྤྱོད་བས་དགེ་འདུན་བགྲང་

བ་ལས་འདས་པ་འཕེལ་བ་ཡིན་ལ། ཁམས་ནས་བོད་ཡུལ་དབྱུག་སྤྱད་གི་
འདུན་ཕྱོད་པའི་རྒྱལ་མཆོམས་ནི། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱན་མོ་ཞིག་གི་དག་གི་
རྒྱེས་སུ་འབྱངས་ནས། ལྷགས་མོ་བྱ་ལ་བསྟན་པ་བསྟུབས་ནས་བདུན་ཅུ་ཙུ་
གསུམ་པ་རྒྱ་མོ་བྱ་ལ་བསྟན་པ་བྱང་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ལ། བསྟན་པའི་རབས་
ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་འབྱོམ་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། བདུན་ཅུ་ཙུ་བརྒྱད་པ་ས་མོ་
སྟག་ལ་བྱང་བ་ཡིན་གསུང་ངོ་། ལ་མོ་སྟག་དེ་ནས་ལོ་དྲུག་ཅུ་ཙུ་ལ་རྒྱ་མོ་རྟ་
ལ་ཨ་ཏི་ཤ་བོད་དུ་ཕྱོད། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལས་སྐབས་དེའི་མི་རྣམས་
རིག་གནས་དང་རིག་གནས་ཅན་ལ་དད་གུས་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་གསལ།

《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 ལས། བྱི་ཕྱེ་ཡུམ་བརྟན་གྱི་གདུང་
རྒྱུད་ཆ་ལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། དེའི་སྤྱི་བྱི་པ་ཡབ་སྤྱི་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་
བསམ་ཡས་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་མཛད། དེའི་རྒྱལ་དབྱུག་གཙང་གི་མི་བཅུ་ཁམས་
ནས་ཕྱོད་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་ཐོག་མར་བསམ་
ཡས་ཤིག་གསོས་དང་ཞབས་ཏྲིག་བྱེད་ཅིང་། དབྱུག་གཙང་གཉིས་ནས་མི་ལྟ་
རེ་བདམས་ནས་མདོ་རྒྱུད་དུ་བཏང་ཞིང་འདུལ་བའི་སྟོམ་རྒྱུན་སྟེལ་བའི་ཕྱག་
ལས་གནང་མཁན་ནི་བོད་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རིགས་ཆ་ལ་ཡེ་རྒྱལ་མཆོན་ཡབ་
སྤྱི་གཉིས་ཡིན་པར་གསལ། སྐབས་དེར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་ལ་དད་མོས་པའི་རྒྱལ་སྤྱ། བོད་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་
ཆོས་དང་། རིག་གནས་ལ་ཞབས་ཞུས་དང་བདག་པོར་གནང་བ་ནི་ཡུལ་གྱི་
བདག་པོའི་དབང་ཆ་སྤྱིར་གསོའི་བྱུང་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། བོད་
སིལ་བྱར་འཛོམ་བའི་སྐབས་ཀྱིས། ཡུལ་སྟེ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དཔུང་དང་
དབང་གིས་གཅིག་མངའ་འོག་དུ་བསྟུ་བྱུང་པའི་རྒྱལ་མེད་ནའང་། ཆོས་དང་
རིག་གནས་ཀྱིས་མི་རྣམས་མངའ་འོག་དུ་བསྟུ་བྱུང་པར་མཐོང་ནས། ཆ་ལ་ཡེ་
ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ཡབ་སྤྱི་རྣམས་ཀྱིས། རབ་དུ་བྱུང་བ་ལ་མཐུན་རྒྱུན་སྤྱིར་
ཞིང་གོགས་སུ་སྤྱོད་པས་མི་རྣམས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱུང་བ་ལ་དད་གུས་དང་།
རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་བདག་རྒྱལ་པོ་ལ་གུས་པའི་ཐབས་ལམ་གྱིས་སྤྱིར་

ཡང་ཡུལ་སྡེ་དབང་དུ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ཡིན་པར་སེམས། །

དེ་བཞིན་དུ་འོད་སྤྲུང་གི་གདུང་རྒྱུད་མངའ་རིས་སྟོང་དུ་ཐེབས་ནས་མངའ་
རིས་སྟོར་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལས། བྱ་གཞི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྤྲེལ་ཡེ་ཤེས་འོད་
གྱིས་ཀྱང་ཐོག་མར་རང་གི་མངའ་འོག་གི་གཞོན་ནུ་རྣམས། རྒྱ་གར་ལ་སློབ་
སྦྱོང་བཏང་བ་དང་། དེ་དག་ཚུར་ལོག་རྗེས་ཆོས་དགོན་སྡེ་བཙུགས་ཤིང་ཆོས་
དང་རིག་གནས་དར་བཏང་བ་དང་། དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་རབ་དུ་བྱུང་བ་
དང་། མཐར་རང་ཉིད་ཀྱང་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་དགོན་སྡེ་བདག་གཉེར་གནང་
བ་ཡང་། ཡུལ་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་དུས་རབས་དང་བསྐྱུན་པའི་
མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ།

གཞན་ཡང་ས་གནས་སོ་སོའི་འབངས་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མི་དཔུང་དང་།
དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་གང་ཆེ་བ་དེ་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་མགོ་དཔོན་དུ་
གྱུར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། མདོ་སྟོང་གྱི་ཡུལ་པལ་ཆེར་སྤྱིང་ཆང་གི་དཔོན་
རྒྱུད་གྱིས་བཟུང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། སྐབས་དེར་མི་རྣམས་གྱིས་བཙུ་བཀྱར་
དང་དད་ཞེན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མི་སྣ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། མི་
ལ་ན་ཆ་གོད་རྒྱུན་སོགས་བྱུང་ན་ལྟ་གསོལ་བ་དང་། གཏོ་འཕེན་པ། ཡས་
རྫོང་པ། རྒྱུད་འཕོར་བ་སོགས་ཀྱི་རིམ་གྱོ་བྱེད་རྒྱུ་ལ་དགའ་བས། མཐུན་རྒྱུན་
འདྲིམས་པའི་མི་ཆང་རྣམས་གྱིས་རང་གི་བུ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ཆོས་དང་། རིག་
གནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ལ་སྦྱལ་ཞིང་། གསེར་སོགས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུན་མང་པོ་
སྤྲུང་ནས་རྒྱ་གར་དུ་གཏོང་བ་དང་། པོད་དུ་ཕྱིར་སླེབས་རྗེས་དགོན་སྡེ་གསར་
དུ་བཏབ་ནས་སློབ་ཆོགས་སྦྱོང་བའི་ལས་ཀ་དེ་པོད་ཡུལ་ཀྱན་དུ་ཕན་ཚུན་དོ་
འགུན་པ་ལྟ་བུའི་དར་བྱུང་ཆེན་པོར་བྱུང་། སྐབས་འགར་རྒྱ་གར་གྱི་པཱི་ཏ་
རྣམས་པོད་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ། དུད་ཆང་ཆེ་ལག་རྣམས་གྱིས་སྤྱིན་བདག་
བྱས་ནས་དམ་ཆོས་ལ་སོགས་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་དཔེར་ན། ལྷ་སྤྲེལ་ཡེ་ཤེས་
འོད་གྱིས་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་སེང་གེ་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་ཇོ་པོ་
རྗེ་གདན་འདྲེན་ལ་བཏང་ཡང་སྤྱན་མ་འདྲོངས། ལྷ་སྤྲེལ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་

འདྲའ་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར། ལྷ་བཅུན་བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ནག་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སློབ་དུ་མངགས་པ་སྤྱར་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་
 འཁོར་བ་དང་། རྩོམ་རྩིས་བོད་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་དགོས་པའི་སྒྲིལ་རྣམས་
 གསུངས་ཏེ་སྤྱར་ཡང་གསེར་མང་པོ་དང་བཅས་རྒྱ་གར་དུ་མངགས། སྤབས་
 དེར་བེ་ག་མ་སྒྲིལ་འདི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྒྱ་བཙན་འགྲུས་སེང་གེ་ཆོས་ལ་སློབ་
 གཞིར་མཛད་བཞིན་པ་དང་མཛལ་ཏེ་ཁོང་གཞིས་སྒོས་མོལ་བྱས་ཏེ་མཐར་སྒྲི་
 ལོ་1042པའི་རྒྱ་རྩ་ལོར་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་དེ་མངའ་རིས་གྲུ་གེ་རུ་སྤྱན་འདྲེན་
 ཞུས། རྩོམ་སྤྱི་བྱང་གཞིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གཙོ་བོ་མཛད་དེ་འཆད་ཉན་སྒྲིམ་
 སྤྱབ་ཀྱི་རྒྱན་སྤེལ། སྤབས་དེར་ལོ་རྩ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་
 ཆོས་མང་པོ་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་ནས་དར་སྤེལ་བྱས། མངའ་བདག་མར་པ་ལོ་
 རྩ་བ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ནས་པའ་ཆེན་ན་རོ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་པ་མང་པོ་
 ལ་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་བར་དུ་བཞུགས་ནས་སྒྲིལ་བསམ་མཐར་སྒྲིལ་པ་གནང་ཞིང་
 ཕྱིར་བོད་དུ་ཕེབས་པ་དང་བདེ་དབྱེས་གསང་གསུམ་སོགས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་
 ཆོས་མང་པོ་བོད་ཡིག་དུ་བསྐྱར་པ་ལ་གསང་སྤྲུགས་གསར་མ་ཞེས་ཡོངས་སུ་
 གྲགས་པ་འདི་བྱུང་། ཁའོ་ཁམས་སྤྲུགས་ཀྱིས་གཞོན་སྤྱོད་རྣམས་དབྱུས་གཙང་
 གི་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ནས་ཆོས་དང་རིག་གནས་བསྐྱབས། ཕྱིར་རང་ཡུལ་དུ་སྤེལས་
 རྩིས་དགོན་པ་མང་པོ་བཏབ་སྤྱི་ཡུལ་མིའི་རེ་ལྟོས་བྱས། དེ་ནས་བཟུང་དགོན་
 པ་ནི་བོད་འབངས་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་རེ་ལྟོས་བྱ་ཡུལ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་
 བྱུང་ཡོད་པ་རེད། །

འོ་ན་མདོ་ཁམས་སྤོད་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་ཕལ་ཆེར་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་པའི་སྤྱིང་གི་
 དཔོན་རྒྱུད་དེ་དེང་རུས་ཀྱི་ཡུལ་གང་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེང་རུས་མདོ་ཁམས་སྤོ་
 དགའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་འདི་དག་སྤྱི། ཡུལ་འདིར་སྤྱིར་ཆོས་རྒྱལ་མེས་
 དཔོན་རྣམ་གསུམ་ཀྱི་སྤབས་སུ་འབྲི་རྒྱུ་སྤོད་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཆ་རྣམས་ལ་ཁམས་
 སྤྱིང་ཐང་ཟེར་ཞིང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་རྣམས་ལས། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིང་
 བཙན་སྤམ་པོས་བོད་ཀྱི་ས་དབྱུང་འདུལ་བའི་གཞིན་པོར་མཐའ་འདུལ་དང་།

ཡང་འདྲུལ། རུ་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་བཅུ་གཉིས་བཞེངས་པའི་རུ་གཞོན་གྱི་ལྟ་
 ཁང་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཁམས་སྒོར་ཐང་སྒོལ་མ་ལྟ་ཁང་། ཞེས་པ་དེ་དང་རུས་
 ཀྱང་མ་ཉམས་པར་ཐེ་དགེ་འདུན་ཁོག་རུ་བཞུགས་ཡོད། འབྲི་ཆུའི་སྒྲིབ་སྒྲིབས་
 གྱི་ས་ཆ་འདི་དག་ལ་ཨ་རབ་རོང་། ཞེས་ཟེར་བ་སི་རུའི་ནམ་ཐར་ན་གསལ།
 བོད་ཁམས་སིལ་བུར་འཁོར་བའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་འདིར་སྤྱིང་ཆང་དཔོན་རྒྱུད་
 གྱིས་དབང་རུ་བཞུར། དཔོན་ཆང་དེའི་དབང་ཆ་དེ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྤྱིང་ཡུལ་ཞེས་
 འབོད་སྒོལ་བྱུང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྒོན་པོ་མགར་རིག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་པ་མདོ་
 ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་བཞུགས་པའི་མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ་སྟེ། སྒོན་པོ་
 མགར་རིག་པ་ཅན་ནས་བཞུངས་པའི་མི་རབས་ཉི་ཤུ་ཙམ་བརྒྱད་པ་དེ་ལ་སྤྱིས་
 བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ཞེས་བྱུང་བ་དེ་འགོ་མགོན་འཕགས་པའི་ཞབས་མིར་
 ཉོར་ཡུལ་རུ་ཕེབས། སེ་ཆེན་གན་གྱིས་ཐམ་ཀ་དང་འཇའ་ས་སོགས་བྱིན་ཏེ་
 མདོ་ཁམས་སྒོར་ཐེ་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་དཔོན་རུ་བསྐོས་པ་དང་། འགོ་མགོན་
 འཕགས་པས་ཐེ་བཙོ་དགེ་བཅུའི་དཔལ་གྱིས་ལྷག་པའི་སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་
 བསྟོད་བསྐྱེད་མཛད་པས་ཐེ་དགེ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་རུ་གྲགས། དེ་ནས་
 མི་རབས་རྒྱག་པ་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་སྐབས་སུ། དཔོན་དེས་
 དབང་རྒྱུར་བྱས་པའི་ཡུལ་ལ་ཐེ་དགེ་ཞེས་ཡུལ་གྱི་མིང་རུ་ཆགས། དེར་རུས་
 སྤྱིང་ཆང་དཔོན་རྒྱུད་གྱི་གཞིས་ཀ་ཡོད་སའི་ཐེ་དགེའི་མངའ་ཁོངས་གྱི་གྲོང་ཐེ་
 ཞིག་གི་མིང་རུ་ཆགས་ཡོད། །

གཉིས། སྤྱིང་རྗེ་གེ་སར་གྱི་སྒོར།

དེ་ཡང་སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྒོར་ལ་རུས་ལྷིས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
 དང་། ཤེས་རིག་ནམས་ལ་རྒྱས་མངའ་གཏིང་ཟབ་མེད་པའི་ཞིབ་འཇུག་པ་ཁ་
 ཅིག་གིས་གེ་སར་གྱི་རྒྱུད་ཡིག་ཁོ་ན་ལ་དབྱུད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱིང་གེ་སར་
 དེ་ལོ་རྒྱུས་གྱི་མི་རྣམས་ཡིན་མིན་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྒྲེ་བ་དང་། བོད་པ་ཡིན་མིན་
 ལ་ཐེ་ཆོམ་བྱ་བ་སོགས་འབྲུལ་རྟོག་འགའ་ཞིག་སྒྲེས་པ་དག་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་
 དབང་དཔུ་དགེ་བསམ་གཏན་དང་། སྒོ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་ནམ་གཉིས་གྱིས་གནད་

ལ་གཅིགས་པ་བ་ལྟ་བུའི་ལན་གྱི་ངོ་སྤྲོད་གནང་འདུག་པས་དེ་ལས་སྟག་པའི་
གསལ་བཤད་གྱི་དགོས་གཤམ་མ་མཐོང་། དེར་རྟུག་གི་སར་ལ་ཞིབ་འཇུག་
གནང་བའི་སྒོ་གསལ་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ནི། གི་
སར་གྱི་སྤྱང་དང་། གི་སར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཞིས་དབྱེ་བ་གསལ་པོར་སྤྱོད་ནས་ཞིབ་
འཇུག་བྱེད་དགོས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེ་བ་མེར་ནི་མི་སྣ་ཞིག་གི་ལས་དོན་དངོས་དང་
འབྲེལ་བའི་མཛུགས་བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན་ལ། སྤྱང་ནི་ལོ་རྒྱུས་
ཀྱི་མི་སྣ་ལ་ཚོམ་གཞིར་བརྒྱུད་ཞིང་། ཚོམ་རིག་སྟུ་ཚལ་གྱི་རབ་བཏགས་ཀྱིས་
བརྒྱན་ནས་བཅམས་པའི་ཚོམ་རིག་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་གི་སར་སྤྱང་ནི་རྒྱ་ནག་
གི་ཚོམ་རིག་ཐང་སིན་སྤྱི་མའི་རྣམ་ཐར་《རྒྱ་བོ་ཤུགས་སུ་བསྐྱོད་པའི་བེན་གྱིས་》
ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མི་སྣ་ལ་
རབ་བཏགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་གི་སར་གྱི་ལོ་
རྒྱུས་དངོས་ནི། 《རྒྱངས་གྱི་ཕུ་སྟེ་བསེ་རུ་》ལས། རྒྱངས་བྱང་ཆུབ་འདྲེ་བཀོལ་
དང་སྤྱིར་གི་སར་བར་མཆོད་ཡོན་རུ་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ཡོད་དེ། རྒྱངས་བྱང་
ཆུབ་འདྲེ་བཀོལ་ཤར་བོ་ཤུགས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་ཁར་སྤྱིར་གི་སར་གྱིས་སྤྱིན་གྱི་
ཤར་ནག་པོ་ཐོག་གཏུགས། སྤྱིན་རལ་ཁ་པོ། སྤྱིན་རྟ་ནག་པོ་གསུམ་ཕུལ་ནས་
ཆོ་དབང་ལྷས་པའི་སྐོར་དང་། ཁོང་རྒྱ་ནག་རུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིར་གི་
སར་ཡོང་ནས་གདན་འདྲེན་ལྷས་སྐབས། སྤྱིར་ཡུལ་གོར་མདོར་བྱོན་པ་དང་།
སྤྱིར་གི་སར། སེང་ལྷོན། ཁ་ཆན། ཁོ་ཕྱང་སོགས་སྤྱིར་གི་གཙུག་པོ་སྟུམ་ཅུ།
ཕུལ་པ་སྟུམ་ཅུ། ལྷག་ཤར་སྟུམ་ཅུ། སྤྱི་མཆོད་སྟུམ་ཅུ། མོ་བཅུན་སྟུམ་ཅུ།
རྣམས་ཀྱིས་མི་རིས་འབུལ་བ་རེ་དང་། ལུ་བ་རེ་བྱས་པའི་སྐོར་སོགས་ལྟེ་བ་ངོས་
བཅུ་ཅམ་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། ལུ་དམར་མཁའ་སྐྱོད་དབང་པོས་མཛུགས་པའི་
དུགས་པོ་རྒྱ་འོད་གཞོན་རུའི་རྣམ་ཐར་ལས། དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་སོ་
གཅིག་པའི་རུས་དེར་རྗེ་མི་ལའི་ཞབས་ལ་བསྟེན་ཅིང་སྐབས་དེ་སྤྱིར་གི་རུས་
ཡིན་པ་གསལ་བ་སོགས་པོད་གྱི་སྤྱི་ཆེན་དང་། མི་ཆེན་དག་གི་རྣམ་ཐར་དང་།
ལོ་རྒྱུས་ཁག་ན་སྤྱིར་གི་སར་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་འཁོད་

ཡོད། དེ་ལས་གཞན་པའི་གོ་སར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབ་ཐེར་ཞིག་ཡོད་པའང་མི་སྲིད་
 དེ། བོད་སིལ་བྱུང་འཁོར་བའི་སྐབས་དེར་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་སྟོགས་
 གང་ནས་སྤྱིང་གོ་སར་དང་མཚུངས་པའི་ལུང་གྲིག་གི་ཤོག་དཔེ་ན་བརྒྱ་ཕྱག་
 བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གང་ལའང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབ་ཐེར་ཞིག་བྱུང་མེད་པར་
 མ་ཟད། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཙུན་
 སྐམ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཆ་ཡོངས་སུ་ཆང་བ་ཞིག་དུས་འགྱུར་གྱི་ཡོ་ལང་ནང་དུ་
 བདག་པོ་བྱེད་བྱུང་མི་འདུག །དེས་ན་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་།
 གོ་སར་སྐྱེད་དོས་ཀྱིས་བེད་སྟོད་ཚུང་བར་གྲགས་པའི་དངོས་ཨས་སྡེ་ཆོགས།
 བོད་མི་རྒན་པོའི་རག་རྒྱན་སོགས་པ་དཔུང་གཞིར་བཟུང་ནས། དཔུང་གསུམ་
 རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོན་རིག་གི་རིགས་པས་གཏིང་དཔོག་པར་བྱས་པའི་གོ་
 སར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ནི། བོད་ཀྱི་མཁས་དབང་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གི་
 མཐའ་དཔུང་དུས་དེབ་ «གངས་དཀར་རི་བོའི་» མོག་དུ་བཀོད་པ་ལས།

【1】 སྤྱིང་གོ་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་སྟོར། སྤྱིང་གི་ཡུལ་ཞེས་པ་ས་ཆ་གང་
 ཡིན་པའི་སྟོར་ལ། ཡུལ་སོ་སོའི་མི་དམངས་ཀྱི་རག་རྒྱན་ལས་བཤད་ཚུལ་མི་
 འདྲ་བ་སྡེ་ཆོགས་ཏེ། ལ་ལས་གོ་སར་འབྲུངས་ཡུལ་ནི་ཁམས་སྡེ་དགའི་སྤྱིང་
 ཆང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་སྡེ་དགའི་འདན་མ་རྩོང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་།
 ལ་ལས་ཨ་མ་དོའི་མཚོད་དགའི་སྤྱིང་ཆང་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ལ་ལས་ཨ་
 ཟུལ་མ་རྒྱལ་གངས་རིའི་ཉེ་འདབས་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་སྤྱང་གི་འགམ་གྱི་ས་ཆ་
 ག་གོ་མོ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྡེ་ཆོགས་ཤིག་བྱུང་
 ཡོད། །སྤྱིང་གི་བརྟན་བཙུན་ཆོས་མཁས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱིང་གི་
 ཡུལ་དང་། སྤྱིང་གོ་སར་འབྲུངས་ཡུལ་ལ་དོས་འཛིན་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་རེ་
 བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་དཔུང་བ་རྒྱུ་དུ་ཞིག་བྱས་ན། ད་ལྟར་ཁམས་དང་ཨ་
 མ་དོའི་ས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ན། གོ་སར་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་དངོས་ཨས་དང་།
 མཁས་ཤུལ་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་དངོས་ཤུལ་མང་པོ་ཞིག་སྟག་ཡོད་པའི་
 རང་ན་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྡེ་ཆོགས་ཡོད། དང་པོ་ནི་སྤྱིང་གི་དུས་སྐབས་ཀྱི་

མཁའ་གྲོང་མང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱུ་ལྷ་མདོན་སྐྱེ་བའི་དེ། ད་ལྟ་ལྟེ་
དགའི་འདུན་ཁོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་རྒྱུད་སོས་ཡག་གི་ཁ་མདོ་ཞེས་
པའི་ས་ཆ་དེ་ནི་གླིང་གི་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་དོ་མ་ཡིན་ཞེས་སྐྱེ་བའི་མང་
པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་གསུངས། དེ་ཡང་《འབྲུངས་གླིང་མེ་ཏོག་ར་བ་》རྩ་མ་
འགོག་མོས་སྒྲུངས་པའི་སྐུ་ལས།

ས་འདི་རྒྱུད་སོ་ཡག་གི་མདོ། །

ཆུ་གཉིས་ཆབ་མ་བརྒྱུ་འདྲ་ཡོད། །

བྲག་གཉིས་མདའ་སྒྲོ་གཤིབ་འདྲ་ཡོད། །

སྐང་གཉིས་བལ་སྟན་བཏིང་འདྲ་ཡོད། །

བྲག་སྐལ་བ་འདྲ་བའི་ཆ་བ་རེད། །

ལྟ་པ་དེ་མའི་ཡུང་བསྟན་ཐོབ་ས་རེད།

ཅེས་གསུངས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནི་གི་སར་གྱི་འབྲུངས་ཡུལ་ཡིན་པར་མཁས་པ་
སྐུ་མ་མང་པོའི་གྲོས་མཐུན། ས་དེ་ན་གི་སར་གྱི་ལྟ་ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། དེའི་
ནང་ན་གི་སར་གྱི་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་ཁྲབ་ཆོག་སྐྱབ་གསུམ་དང་། མདའ་
གཞུ་གི་གདུང་སོགས་གོ་མཆོན་གྱི་རིགས་དང་། སྐ་སྐབ་མཐུར་གསུམ་དང་།
ལྟ་གོས་ལྟ་གསུམ་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། དཔའ་རྒྱ་ཆ་ཞལ་
དཀར་གྱིས་གཙོ་བྱས་པའི་གླིང་གི་དཔའ་ཐུལ་སྐྱེ་བའི་འབག་སྐྱ་ཆེན་པོ་
རེ་བཞེངས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུ་ཆེན་བཅུ་བརྒྱད་པའི་སོགས་གྱི་རི་མོ་མང་པོ་
བྱིས་ཡོད། ལྟ་ཁང་འདི་ནི་སྟོན་ཆ་དང་བཞེངས་པའི་མཁའ་རྒྱུད་གི་ཡུལ་དུ་
བཞེངས་པ་ཡིན་ཞེས་ལྟ་ཁང་དེའི་དཀར་ཆག་ན་གསལ་པོར་བྱིས་ཡོད། བར་
ཁམས་ཚུགས་གྱི་རྒྱུད་དགོན་ཆེན་པོ་དག་ན། གི་སར་གྱི་ཡིན་ཟེར་བའི་ཁྲབ་
ཆོག་གོ་མཆོན་གྱི་རིགས་ཏེ་ཅང་མང་པོར་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྒྱུ་ས་
ཆེན་དགོན་ན་གི་སར་དང་། དཔའ་རྒྱུལ་སྐྱེ་བའི་དཀར་འཆམ་དང་སྐྱབ་
མཆོད་ཆེ་རྒྱུ་སྐྱ་ཆོགས་བཅུགས་ཡོད། ཨ་མདོའི་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྒྱུ་ས་
ཆེན་གྱི་དགོན་ལག་མང་པོ་ཞིག་ན་གི་སར་གྱི་བསང་མཆོད་གཏོར་སྐྱབ་སོགས་

ཀྱི་རྒྱལ་པ་རྒྱ་ཆེ། དཔལ་མཉམ་མེད་རི་པོ་དག་ལྷགས་པའི་ཚས་ལྷེ་ཆེན་པོ་ལྷ་
 བྱང་བྱ་ཤིས་འབྱིལ་གྱི་ཨ་ལགས་སྤྱིར་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷ་བྱང་ན། གེ་སར་གྱི་རྒྱ་
 གཟུགས་སྤྱི་ཚོགས་དང་། འབ་ཚོགས་ལྷ་པ་གསུམ། གོ་མཚོན་གོས་གསུམ།
 སྤྱི་ལྷ་མཉམ་གསུམ་ལོགས། གེ་སར་གྱི་ཡིན་པར་གྲགས་པའི་དངོས་རྒྱས་སྤྱི་
 ཚོགས་ལྷ་བྱང་གི་ནང་རྟེན་གྱི་གས་སུ་བཞག་ཡོད་པ་ད་ལྟ་དངོས་སུ་མངལ་རྒྱ་
 ཡོད། སྤྱིར་རྒྱལ་སྤྱི་བྱང་དང་པོ་ནི་སྤྱིར་རྒྱུད་རྒྱུད་ཚང་གི་དཔོན་རྒྱུད་ལས་
 འབྱུངས་པར་གྲགས། ཨ་མདོ་མགོ་ལོག་གི་སྤྱིར་ལྷ་མཚོས་ཀྱི་དོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་
 ཡང་སྤྱིར་རྒྱུད་རྒྱུད་ཚང་གི་རྒྱུད་པ་ལས་འབྱུངས་པ་དང་། ད་ལྟའི་མགོ་ལོག་
 གི་སྤྱིར་རྟོར་རྒྱ་གསུམ་པའི་རྩ་ལྷེ་འདི་ནམས་ཀྱང་སྤྱིར་གེ་སར་གྱི་ལྷ་ལྷེ་ཡིན་
 ཞེས་ཁམས་ཚང་སྤྱན་པ་འབྲུག་རྒྱལ་གྱིས་བཅམས་པའི་སྤྱིར་ལྷ་མཚོས་ཀྱི་དོ་
 རྩེའི་ནམ་ཐར་ལས་གསུངས། མདོ་སྤྱད་རི་པོ་དན་ཏིག་གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ལེན་
 མཉུང་ཞེས་པའི་རི་པོ་ཆེན་པོའི་ཆེ་མོ་ན་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་ཡིན་ཟེར་བའི་རང་
 འཐག་གི་དོ་བཟོས་མ་ཤིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆ་གཅིག་དང་། དེའི་ཉེ་འཁོར་ན་གེ་
 སར་རྒྱལ་པོའི་ཡིན་ཟེར་བའི་དོའི་བྱི་རྒྱལ་ཡོལ་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད།
 ས་དེ་ན་སྟོན་ཆད་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་འབ་དང་། གནའ་རབས་ཀྱི་རྩིས་ལྷལ་
 མང་པོ་ཡོད། དེ་དག་ཀྱང་གཏམ་རྒྱུད་ཅམ་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་དེའི་ཁྱད་པར་
 ཡང་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོ་བཟང་བསྟན་འདོན་གྱིས་མཛད་པའི་ «གནས་བསྟོད་ཀ་ལ་
 སིང་ཀའི་སྤྱི་དབྱངས་» ལས།

འདི་ནས་ཤར་ལྟོའི་ཕྱོགས་མཚམས་སུ། །

བ་ཡན་ལྷང་པ་ཞེས་བྱ་བ། །

གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་གོ་འབྲུག་དང་། །

ཀྱུ་ལྷགས་མཚོན་མ་ལོགས་པར་གསལ། །

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡང་དོན་ལ་གནས་པའི་གཏམ་ཡིན་པ་གནའ་རྩིས་ཀྱི་
 ལྷལ་དག་ལས་ཤིས་ལྷལ། དེ་བཞིན་རྒྱ་མགོ་ལོག་ན་ད་སྐབས་མ་དཔལ་མོ་ཨ་
 སྤྱི་ལྷ་མོའི་སྤྱི་མཁར་ཡིན་ཟེར་བའི། རྩི་དོ་ཆེན་པོ་ལས་བསྟན་པའི་མཁར་

ཡིན་པར་གྲགས་པའི་རྫོང་མཁར་གྱི་ཤུལ་དང་། འབྲུག་མོའི་ཚུ་བྱི་དང་གེ་སར་གྱི་བཞུགས་ཁྱི་སྒྱུ་ལོའི་གཡག་རྩེའི་ལ་བཅས། འབྲུག་མོའི་གསེར་མཁར། མོ་བང་སྟག་རྩེའི་མཁར་ཤུལ་ཡིན་ཟེར་བ། སོགས་ཀྱི་གནའི་དངོས་ཤུལ་ཏུ་ཅང་མང་། དེ་བཞིན་རུ་སྤྱིང་གི་རྒྱུ་གྱི་ལྷ་མེ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱིང་རུ་པ་རྣམས་དང་། མ་ཡུལ་སྟོང་སྟོང་གྱི་སྤྱིང་རུ་པ། མཛོད་དགའི་སྤྱིང་པ་སོགས། མདོ་ཁམས་སྟོང་སྟོང་ལ་ཐོར་ཡོར་པའི་སྤྱིང་པ་འདི་རྣམས་སྤྱིང་གི་ལྷ་མེ་རྫོང་མ་ཡིན་པར་གྲགས། ད་ལྟའི་ཁམས་སྟོང་དགའི་སྤྱིང་ཚང་རྒྱལ་པོ་ནི་སྤྱིང་གི་གསུང་རྒྱུད་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ། མེ་དགའི་སྤྱིང་ཚང་གི་རྒྱུ་མཛོད་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོར་གསུངས་པ་ཅུ་མ་བཅད། ཁམས་ཀྱི་མཁར་པའི་དབང་ཕྱུག་འཇམ་དབྱངས་མཁའ་བཙུན་དབང་པོ། སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ན་གསུངས་ཡོད། དེ་དག་ནི་དོན་ལ་གནས་པའི་གཏམ་ཡིན་པས་ཡིད་ཆེས་པར་རིགས་སོ། སྤྱིང་སྤྱིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྤྱིང་དཔེ་ཆེ་ཆུང་། ཡིག་ཚང་གསར་རྟེན་། གནའ་རབས་ཀྱི་དངོས་རྩལ་མཁར་ཤུལ། འབངས་ཁྲོད་ཀྱི་བཤའ་སྟོལ་སོགས་སྟོགས་གང་ཐད་ལ་དབྱེད་ན། ཁམས་རྩ་འབྲིའི་བར་གྱི་སྤྱིང་སོས་ཡག་གི་ཁ་མདོ་མེ་དགའི་ཁོངས་ཟེར་བའི་ས་ཆ་དེ་ནི་སྤྱིང་གེ་སར་འབྲུངས་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། མ་ཡུལ་གྱི་སྟོང་སྟོང་རུ་སྤྱིང་གི་རུ་པ་བསྐྱེད་སྟོང་བ་དང་། གེ་སར་སྒྱུ་ན་གཞོན་པའི་རྒྱུ་སྒྱུ་མ་ཡུལ་རུ་ཕེབས་ནས། ས་བབྱང་ཞིང་མཐར་མ་རྒྱལ་གངས་ཀྱི་རི་བོའི་ཉེ་འདབས་སུ་སྒྱུ་གཤེགས་པ་ཡིན་པར་གསལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཀྱང་ཡིན་ལ། ཁམས་སྟོགས་ཀྱི་དམངས་ཁྲོད་རུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གཏམ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིང་པོ་རྒྱ་ཆ་ལྷ་དཀར་གྱི་བཞུགས་གནས་《དཔྱལ་སྤྱིང་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་》ལས།

ཕུ་གསུམ་དཀར་ཡག་གངས་ཀྱི་རི། །

གངས་ལ་སང་གི་འཁོར་བའི་རི།

སྤྱིང་གསུམ་ཅན་དན་ནགས་ཀྱི་རི། །

ནགས་ལ་རྒྱ་སྒྲག་འཁོར་བའི་རི།
 མདའ་གསུམ་རྒྱ་མ་ཁིང་གི་རི། །
 ཁིང་ལ་འབྲུ་དྲུག་སྒྲིན་པའི་རི། །
 རི་པོ་གསུམ་གྱི་འདུས་མདོ་ན། །
 བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་མཆོད་རྟེན་ར་བ་ན། །
 སྟོང་ཙ་གཉིས་མོ་མྱེ་འབྲུམ་ཁང་ན།
 བཟར་མི་འགྲུར་དདུལ་རྒྱུ་ཁྲོ་ཚོང་ན། །

ཞེས་པའི་དདུལ་རྒྱུ་ཁྲོ་ཚོང་དང་། བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པའི་མཆོད་རྟེན་
 དང་། སྟོང་ཙ་གཉིས་སུ་གྲགས་པའི་མོ་མྱེ་འབྲུམ་ཁང་བཅས་ཀྱི་རྗེས་ལྷུ་
 ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་དེར་སངས་སྤེལ་གཏེ་ལྷུང་ར་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའང་
 རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སུ། ཁིང་ལས་ཏ་ཀྱི་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ས་
 ཆོད་སློག་པའི་ཆོ། ལྷུ་འདིར་ས་འོག་ནས་དདུལ་རྒྱུ་ཁྲོ་ཚོང་གི་མཁར་ལྷུ་
 མདོན་སུམ་དུ་ཐོན་ཡོད་ཅིང་། བཟར་གྱི་རྩིས་མང་ན་སྒྲགས་པའི་འདག་རྩས་
 དུ་ས་མིན་རྩོམ་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲ་མཁྲེགས་ཅན་ཞིག་དུ་ཆགས་ཡོད་པ་སྟེ་འགོ་
 རྒྱུ་མས་ཀྱི་མིག་དབང་ལ་མདོན་སུམ་གྱི་ལྷུ་འགྲུར། དེས་ན་མདོན་སུམ་ཁས་
 མི་ལེན་པ་ནི་དབང་པོ་སྦྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་སྲིད་པས་དེའི་རིགས་ལ་སུ་
 ཞིག་གིས་ཚོད་པར་བྱེད། །

【2】 སྤྱིང་གེ་སར་འབྲུངས་དུས་ཀྱི་སྟོར། པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་དག་
 ན་སྤྱིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་འབྲུངས་པའི་ལོ་ཆོགས་ལ་རྒྱ་སྒྲུལ་དང་། ལྷགས་བྱི་
 ས་སྒྲག་སྟེ་གསུམ་དུ་བྱུང་ལ། དང་པོ་གཉིས་ནི་བྲག་དགོན་པའི་《མདོ་སྨྲད་
 ཆོས་འབྲུང་》ལས། གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་འབྲུངས་ལོ་ནི་ལྷགས་བྱི་དང་། རྒྱ་སྒྲུལ་
 ལ་འདོད་མཁན་གཉིས་སྤྱང་བ་གང་ཡིན་ཡང་རབ་བྱུང་དང་པོ་ཆུགས་ཁ་མའི་
 དྲུག་ཅུའི་སྟོར་དེར་གཏོགས་ལ། གེ་སར་མཐའ་དབྱེད་ལས། ད་དེ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་འབྲུང་ཁུངས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རྩ་བ་
 རབ་དུ་བརྟན་པ་མཁས་པས་མཐོང་ན་དགྲེས་པའི་འཇུག་དཔུལ་ཁོང་ནས་

འཛུགས་པ་ནི། 《གངས་ལྷོངས་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱི་མོ་ལྷ་འགྱུར་རྩི་རྒྱུ་གི་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རི་ལྷ་རྒྱུ་བའི་རྒྱལ་དག་ཅིང་གསལ་བར་བཞུགས་པ་ལྷ་དབང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྩི་པོ་ཆེ་རི་སྒྲ་དབྱངས་》ཞེས་པ། བརྟན་འཛུགས་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསལ་བའི་ལོ་ཆོགས་དེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། ལྷ་ཕྱི་ལོ་རྒྱལ་ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་ཞིབ་དུ་བཟགས་ན་འདྲི་ཆུལ་གསལ་པ་དེ་དོན་ལ་ཉེ་ཤོས་སུ་མཐོང་རྟེ། སྤྱིང་གེ་སར་གྱིས་རྒྱངས་བྱང་རྒྱལ་འདྲེ་བཀོལ་དང་། སྤྱི་ཏི་རྩོ་ན་གཉིས་ལས་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་ལ་བཟགས་ན། 《རྒྱངས་ཀྱི་དུས་ལོ་བའི་དུས་ལོ་》 ལྷ་སའི་ལྷགས་པར་ ཆོས་པ་པོའི་ལོ་རྒྱལ་རགས་བསྟན་ལས། རྒྱངས་བྱང་རྒྱལ་འདྲེ་བཀོལ་དབྱང་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་བཞུགས་ནས་རྒྱངས་བྱང་རྒྱལ་འདྲེ་བཀོལ་དང་། སྤྱི་ཏི་རྩོ་ན་གི་ཏི་སྒྲ་དབྱངས་ཏི་ཆོས་ལྷན་པ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པས་ཀྱང་ཤེས་རུས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདྲི་ཆུལ་གསལ་པ་ནི། 《བརྟན་འཛུགས་ཆོས་འབྱུང་》ལས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་སྟག་ལོར་སྤྱིང་གེ་སར་འབྱུངས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་ཡུལ་མདོ་སྟག་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྟོ་ལྷོས་རྒྱ་མཆོས་ཀྱང་གདེང་འཛིན་ཆེན་པོར་གནང་ཡོད་དེ། 1076པའི་མེ་འབྱུག་ལོར་སྟག་ཤེགས་ཞེས་གསལ་བ་དང་། 《དེ་བའི་ཐེངས་སྟོན་པོ་》 སོགས་ལས། འཕྲོམ་སྟོན་པས་སྤྱི་ཏི་རྩོ་ན་ལས་ལོ་ལྔ་བསྟན་པ་གསལ་ཞིང་། འཕྲོམ་སྟོན་པ་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོ་རྒྱུགས་ཁ་མའི་ཤིང་སྟུལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1005ལོར་སྟག་འབྱུངས། རྒྱང་དུས་ནས་ཡུམ་གཤེགས། མ་ཡར་དང་མ་མཐུན་པས་གཞུར་བྱོན་ནས་ཡིག་སྟོན་པ་ཅིང་བཞུགས་པའི་ཆོ། རྩི་བོ་སེ་བཅུན་པ་ཁམས་ནས་རྩི་བལ་དུ་བྱོན་པ་དང་མཇལ་བས་དད་པ་སྟེས། སེ་བཅུན་བྱིར་ཁམས་ལ་ཐེབས་སྐབས་སྟག་བྱིར་ཤིང་པར་ལྷན་པ་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས། ཆོང་པ་ཆོ་དང་ལྷན་དུ་ཤོག་གསུངས་ཏི་ཕྱིན། དེ་ནས་ཁམས་ལ་བྱོན་ཏི་རྩི་བོ་སེ་བཅུན་པ་ལ་བཞུན་པའི་དུས་ནི། སྟེ་ལོ་1020པའི་ལྷགས་སྟེལ་ལོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་རྩི་བོ་རྩི་མངའ་རིས་སུ་ཐེབས་པའི་བར་དུ་ཁམས་སྟགས་སུ་བཞུགས་ནས་གསན་སྦྱང་གནང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཏི་རྩོ་ན་

འདན་དུན་ཐང་རྩ་ར་རྩེ་བྱས་ནས་བཞུགས་ཡོད་པ་ལས་ལོ་རྒྱུ་བ་བསྐྱབས་པ་
 སོགས་བསལ། འཕྲོམ་སྟོན་པ་ཁམས་ནས་སུ་རངས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྩོ་བོ་རྩེ་དང་
 མངལ་བའི་ལོ་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྟེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1044ཡིན། དེས་ན་
 སྤྱིང་གི་སར་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ལྷག་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1038ལོར། ཡབ་སྤྱིང་ཚུང་
 རྒྱུད་སྐས་པོ་སང་སྟོན་དང་། དུམ་འཁོག་བཟའ་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་མདོ་
 ཁམས་འབྲི་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐང་རྩ་ས་སྤྱིད་སོས་ཡག་གི་ཁ་མདོ་ཏེ། དེང་སྡེ་
 དགའི་འདན་སོག་གི་སོངས་ཚྭ་ཚྭ་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་དེར་སྐྱེ་འབྱུངས། ལོ་
 དེར་རྩོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ་དགུང་ལོ་ད་བརྟན་དང་། མདོ་སྐྱད་ཤར་
 ཙོང་ཁའི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ནམས་ལྟུ་བཅན་དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི། འཕྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་
 བའི་འབྱུང་གནས་དགུང་ལོ་སོ་བཞི། སྐྱ་སྐྱར་གྱི་རྒྱལ་པོ་མར་པ་ལོ་རྒྱུ་བ་དགུང་
 ལོ་ཉེར་བརྟན་བཅས་ལ་བྱོན་ཡོད། སྤྱིང་གི་སར་དགུང་ལོ་ལྷ་ལ་སོན་པའི་རྒྱ་
 རྩ་ལོར་རྩོ་བོ་རྩེ་མངའ་རིས་སུ་ཐེབས། གི་སར་དགུང་ལོ་བརྟན་ལོན་པ་དང་
 འཕྲོམ་སྟོན་པ་སུ་རངས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྩོ་བོ་རྩེ་དང་མངལ། གི་སར་དགུང་ལོ་བཅུ་
 བརྟན་ལོན་པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་རྩོ་བོ་རྩེ་སྐྱ་གཤེགས། གི་སར་དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་
 པའི་ས་ལྷག་ལོར་དུགས་པོ་ལྷ་འོད་གཞོན་རུ་འབྱུངས། གི་སར་དགུང་ལོ་དོན་
 གཉིས་པའི་ས་སྐང་ལོར། དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་ཞབས་ལ་
 བསྟེན། སྐབས་འདིར་སྤྱིང་གི་རུས་ཡིན་པ་དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་རྩ་
 གསལ། དགུང་ལོ་གྲ་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་ཐག་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1119ལོར་
 མདོ་སྐྱད་མ་རྒྱལ་གངས་ཀྱི་རི་བོའི་འདབས། མ་རྒྱུང་རྒྱ་བོ་འབབ་པའི་ཡུལ་
 དེར་སྐྱེ་གཤེགས་སོ། །

གསུམ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན།

མི་ཉག་ཅེས་པ་པོད་སྐད་ཡིན་ལ། རྒྱ་སྐད་རྩ་འདི་ལ་ཞིའི་ཤུ་(西夏)
 ཟེར། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་པོད་སྐད་ལྱའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་
 ཡིག་ཆ་ཁག་ལས་མི་ཉག་སྟོན་ཐ་ཐོར་ཡོད་འདུག་ཀྱང་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་ཅན་
 ཤིན་ཏུ་དགོན། དེང་རུས་པོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་རྩ་མི་ཉག་གི་སྟོན་

ལ་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི། བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་ནང་དུ་བོད་བཅན་
 བོའི་སྐབས་ནས་ད་བར་མི་ཉག་ཟེར་བའི་འབོད་སྲིལ་འདི་འགྱུར་བ་གཏན་
 རྒྱུ་ལྟར་འགོ་མ་སྤྱད་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་
 བའི་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ཡུལ་གྱུ་ལ་ཁྱིའི་ཤུ་ (西夏) ཞེས་འབོད་སྲིལ་བྱང་ཡོད་
 འདུག །བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་སྐབས་ཀྱི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་གནད་བཅུས་ཤིག་མི་
 ཉག་བ་ཅེན་ཅེ་ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་ངག་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཚལ་པས་ཡིག་
 ཐོག་དུ་ཕབ་པ་དེ་རེད། དེའི་ནང་དོན། བོད་སིལ་བྱར་འཁོར་རྗེས་སྤྱི་ལོའི་
 དུས་རབས་བརྒྱ་པ་ཅུ་མ་གྱི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གིས་མི་ཉག་ཡུལ་འདིར་དབང་དུ་
 བཟུང་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་སོང་རྗེས། མི་ཉག་ག་རྒྱ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་
 གཞི་བདག་གི་བུ་ཞིག་སྤྱེས། དེས་ཡུལ་མི་རྣམས་བཅུས་ནས་རྒྱ་ལོ་ངོ་ལྷག་བྱས་
 ཏེ་རྒྱ་དམག་མཐར་བསྐྱེད། མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་བཅུགས་པའི་སྐོར་བཤད་
 ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ཐོག་མར་སྤང་བྱང་མའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་
 མི་ཉག་དབང་མུར་བྱས། དེ་རྗེས་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ལི་ཇི་ཚོན་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་
 སྤང་དང་ཁྱེ་ལ་དམག་བརྒྱབ་ཏེ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཡོད། དེ་ནས་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་
 བཅུགས་སྐོར་བཤད་པ་གཞིས་ནང་དོན་གཅིག་མཐུན་བྱང་འདུག །

1. བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྐོར། ཚལ་པའི་《དེབ་དམར་》ནང་
 གི་མི་ཉག་རྒྱལ་རབས་སྐོར་ཆ་ཚང་བཞོད་པ། “དཔལ་པོ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་
 རབས་བཞུགས་སོ། །སྤྱི་དཔལ་པོ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་རབས་ནི། སྤྱི་དཔལ་པོ་སྤྱི་
 ཐག་ལ་སོགས། མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད། རྒྱ་རྒྱལ་པོའི་འོག་ན་ཡོད་པ་ལ།
 བྱང་ངོས་དང་འགའི་བར་ན། སྤྱི་དཔལ་པོ་མི་ཉག་གི་པོ་ལྟ་ཞེས་
 པ་ཡོད་པ། ཉིན་གཅིག་གི་ཚེ། བྱང་ངོས་ཀྱི་མཁར་ནང་ན། བྱང་མེད་གཅིག་གི་
 སར། རྒྱ་པ་དཀར་པོ་བདུན་བྱང་པའི། དཔོན་དེ་དང་འགྲོགས་པ་ལས། བུ་ཞིག་
 སྤྱེ། དེའི་དུས་སུ། སྤྱི་དཔལ་པོ་མི་ཉག་གི་པོ་ལྟ་པོར་བས། རྒྱའི་རྩིས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས། མཁར་ནང་འདིར། རྒྱལ་སྤྱི་འཕྲོག་པའི་མི་གཅིག་སྤྱེས་འདུག་བྱས་པས།
 རྒྱལ་པོས་ད་དུང་རྩིས་ཀྱིས་ལ་བུ་ཚོ་དེ་ཚོ་ལ་ཟེར་བས། རྒྱ་པོས་བུ་རྒྱུང་ས་

ཀོང་རུ་སྤྲུལ། སྤང་ལེབ་གྱིས་ཁ་བཅད། དེའི་སྤྱིང་རུ་ཆུ་ཕོར་གང་བཞག་པས།
 ཚིས་པ་ན་རེ། མཚོ་ཆེན་པོ་དང་ཤིང་གི་ས་གཞིའི་འོག་ན་འདུག་ཟེར་ནས།
 འཚོལ་མ་ཐུབ་པ་དང་། མཁར་ནང་ན། ལོ་གཉིས་འགོ་བའི་བྱ་ཚ་ཐམས་ཅད་
 གསོད་ཅེས་ལུང་བསྐྱགས་པས། བསང་པའི་རུས། ཆན་མོས་ཀྱང་བྱ་ཤི་བར་ལྟར་
 བྱས། སྐམ་ནང་རུ་བཅུག རུ་ཞིང་ཁྱེར་ནས། རྒྱའི་དགྱིལ་གྱི་རྩ་འཐུག་པོའི་
 ནང་རུ་སྤྲུལ་བཞག་པས། ཉིན་རེ་བཞིན། བྱ་ཚོད་གཅིག་ཡོང་ནས། བྱ་ཚ་དེ་མི་
 འཐུག་པར་བྱས། ཆན་མོ་གཞན་གཅིག་ལ། བ་གཞོན་མ་གཅིག་ཡོད་པ་དེས།
 ཉིན་རེ་བཞིན། དེའི་རྩར་སྤྱོད་གིན། འོ་མ་སྤྱོར་བ་ལ། ཉིན་གཅིག་བ་བདག་
 ཆན་མོ་དེས། བའི་ཕྱར་རྩེས་ལ་ལྟར་སྤྱོད་པས། དེ་བཞིན་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ། བྱ་
 ཚ་འདི་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་བསམ་སྤངས་ནས། བྱ་དོད་བྱས།
 རུས་པ་དོ་རྩ་སི་ཞེས་པ། བོད་སྐད་རུ། བ་ལ་འོ་མ་རྩ་ཟེར། བྱས་པ་དེས་ལོ་
 བདུན་ལོན་ནས། བ་མཉམ་གྱི་བྱས་པ་རྒྱག་བཅའ་ཏེ། བྱང་དོས་གྱི་གངས་རིའི་
 ཁྱོད་རུ་སྤྱོད་གོས་ནས། དོ་ལོག་བརྩམས། རི་དེ་ལ་ཤིང་འཐུ་བའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་
 ཅད་བཟུང་ནས། དམག་མི་བཅོལ། བྱ་ཚ་དེས་བྱང་དོས་གྱི་མཁར་ནང་རུ། ཤེས་
 རབ་གྱི་མི་ལ། དོ་ལོག་བརྩམ་པའི། ཐབས་འདི་རུ་སྤྱོད་པས། རྒྱའི་ཆན་མོ་གཅིག་
 ན་རེ། རྒྱ་བ་འདིའི་ཆོས་བཅོ་ལྟེ་ཉིན། ཁྱོད་རང་དམག་ལ་ཤོག ཉ་ཆག་དང་།
 ཉའི་སྤང་མང་པོ་ཆུ་ལ་སྤྲུལ། དེ་ནས་རྒྱའི་རྒྱལ་ས། ཐམ་ཁ་ཁྱོད་ལ་ཡོང་པའི་
 ཐབས་ངས་བྱེད་ཟེར། ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་ཆན་མོ་དེས། ལྷགས་རིའི་སྤྱིང་རུ་
 བྱང་བརྒྱངས་རུ་ཞིང་སྤྱོད་པས། རྒྱལ་པོས། ཅི་ཡིན་འདྲིར་བཏང་པས། ལྟེ་
 དབང་པོའི་ལུང་གིས། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་གཅིག་བསྐྱོས་ཡོད། དེ་ལ་དོ་མ་ལྟས་ན།
 རྒྱའི་མིང་ཡང་མ་ལུས་པ་བྱེད། སང་ཉིན་དམག་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོང་པ་
 ཡིན་ཟེར། དེ་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། ཁྱོད་རང་རྣམས་སངས་ལྟ་མོར་མ་ཆུ་ལ་ལྟས་
 དང་། ཉ་སྤང་དང་། ཉ་ཆག་ལྟར་པས། རྒྱ་མདོག་འཁྱར་བ་འོང་བྱས་པས། སང་
 ལྟས་རུས། དེ་བཞིན་བྱང་། ད་ཅི་འཐད་དྲིས་པས། ཆན་མོ་ན་རེ། དོ་ལྟས་ན་
 འཐད་བྱས་པས། རྒྱལ་པོ་དཔོན་གཡོག་གསུམ་གྱིས། ཐམ་ཁ་སྤྱོད་རུ་སྤྱོད་པས།

མི་ཉག་ཀྱལ་པོ་རྟ་པ་བདུན་དང་འཕྲད། ཐམ་ཁ་སྤངས། ཀྱལ་པོ་བསད། དེ་
 རྒྱུ་རྟ་རིམ་གྱིས། རྒྱུ་རྟ་པོ་རྟ་མཁས་ཀྱང་བསད། ཀྱལ་ས་སྤངས་པས། རྒྱུ་རྟ་པོ་
 རྒྱུ་གསལ་པ་ལ། རྟ་མོ་གཅིག་གིས་ཁའི་ཉེས་པ་ལ། རྒྱུ་གསལ་སྤྲོ་རྒྱུ་ཡོད་
 པའི་རྒྱུ་མཁས་ཤིག་ཞེས་པ་བྱུང་། མི་ཉག་ཀྱལ་པོ་དེ་ལ། པའི་མིང་ནས་གསལ་ཏེ།
 ག་རྒྱུ་ཀྱལ་པོ་ཞེས་པར་བཏགས། མི་ཉག་ཀྱལ་པོ་འོག་མ་ཡིན། དེ་ནས་ཀྱལ་
 རབས་རྒྱུ་ན་མི་ཉག་ཀྱལ་ཞོད་བྱུང་། དེའི་རྒྱུ་སྤྲོ་བ་ཤིའི་ནོ་ཞ། བོད་སྤང་རྒྱུ།
 སེམས་ནག་པོའི་རི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྤྲོས་པའི་མིས། ཀྱལ་པོའི་སྤྲོ་བ་དཔོན་བྱས་
 བས། ཀྱལ་པོ་གསལ་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ཀྱལ་ཞོད་ཀྱིས་ཆོར་ནས། རི་དེ་ལ་
 ཡོད་པའི་མི་ཐམས་ཅད་གསལ་ན་ཞེ་འཐད་ཅིས། ཁའི་རྒྱུ་ཀྱལ་པོ་ལ་ཞུས་པས།
 ཁོང་ཆོས་ལ་དཀར་བས་མ་ཉན། དེ་ནས་ཀྱལ་པོས། བྱང་ངོས་སྤྲོ་བ་མ་ཅུས་
 པར། རྒྱ་རྒྱུ་འཕྲོས་ཀྱང་། མཆོམ་རི་དེ་ལ་སྤྲོས་པའི་མི་གཅིག་མ་ཆོར་བར་སྤོན་
 པོ་ཐོབ་ནས། དེས་མི་ཉག་ཀྱལ་ཞོད་བསད། དེའི་རྒྱུ་སྤྲོ་བ་ཆུད་ཆད་ནས། མོ་
 རམ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གཅིག་བྱུང་པ། དེའི་ལག་ནས་ཉོར་རིང་གིར་
 ཀྱལ་པོས། ཀྱལ་ས་འཕྲོག་སྤྲོ། མི་ཉག་ཀྱལ་པོ་སྤོག་མེ་ཡིན། རིང་གིར་ཀྱལ་པོ་
 སྤོག་ཀྱུ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས། རི་ཅམ་འཐབ་ཀྱང་མ་ཐུབ་པ་ཡིན། མི་ཉག་ཀྱལ་
 ཞོད་ཀྱི་སྤྲོ་བ། ཉོར་ཀྱལ་པོ་གོ་དན་ཡིན། ཁོང་བྱང་ངོས་སྤྲོ་བས་པ་དང་། སྤར་
 ཀྱལ་ཞོད་བསད་པའི་ས་ཆ་དེར། ལྷ་ཁང་གཅིག་བཞེངས་ཤིང་། གསོད་མི་ཆང་
 དེ་བརྒྱལ་པར་བྱས། གེ་གན་ཀྱལ་པོ་ལ་ངན་བྱེད་མི་ཆེ་གིན་མེ་མུར་ཡང་། གསེ་
 རོའི་ཞན་རྒྱུ་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་མི་ཉག་ཅེན་ཅེ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
 བཀོད་པ་ཡི་གེ་བྲིས་ནས་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་རྒྱུ་རྟ་ཀྱལ་པོ་ཅི་ཏུ་ཐའི་
 རྒྱུ་སྤོན་གཉིས་ཀྱིས། ཀྱལ་ས་བཟུང་པའི་རྒྱུ་ལ། སེའུ་ཀྱལ་པོ་བྱང་ཞེས་པ་
 དང་། སེའུ་ཀྱལ་པོ་ནས། མི་ཉག་ཀྱལ་པོ་བཟུ་གཉིས་བྱུང་། ལོ་ནི་བརྒྱ་རྒྱུ་ཅུར་
 སྤྲོད་བཟུང་། དེ་ནས་ཉོར་ལ། ཀྱལ་ས་ཤོར་པ་ཡིན་ཞེས་པ་འདྲ་། གཏམ་རྒྱུད་
 འགའ་རེ་ན་སྤང་ངོ་། །མི་ཉག་ཀྱལ་རབས་འདི་བྲིས་དགེ་བ་ཡིས། མི་ཡི་འགྲོ་
 རྟམས་འཁོར་བའི་གཡུལ་ངོ་ལས། མི་འཇིགས་དཔའ་པོ་ཐོབ་ཅིང་འགྲོ་གུ་ན་

གྱི། །མི་འགྱུར་རྩོམ་རྩིས་ཀྱི་འཕངས་ལྷན་པོ་ཤོག །མཛུ་ལོ། ལྷ་མཛུ།” ཞེས་དེ་བ་
དམར་ལས་སོ། །

དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བའི་《མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ཏུ། “མི་ཉག་རྒྱལ་
པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། དེ་ཡང་ཤར་ནི་རྒྱ་ནག་ ལྟོ་ན་འཇང་། རུབ་ན་བོད། བྱང་
ཙོར་གྱིས་བཅད་པའི་དབུས་ནི་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཏེ་ཕྱིས་གོ་དན་གྱིས་
བཟུང་བ་སྟེ་དང་བྱང་ངོས་སོགས་ནི་ཡུལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ལ། རབ་སྐང་
དང་ཆར་སྐང་ནམས་ཀྱང་མི་ཉག་ལ་གཏོགས་སོ། ” ཞེས་མི་ཉག་གི་ལོ་རྒྱུས་
བཤད་པའི་ཤོད་དེར་གྱིས་ཤིང་། དེ་ནས་དེ་བ་དམར་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་
རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞེད་འདུག །

ཡིག་ཆ་དེ་དག་གི་ནང་ཏུ་མི་མིང་དང་། ས་མིང་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་གདངས་ཀྱི་
ཡི་གེ་འབྲི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར། དེ་བ་དམར་དང་། མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་གཉིས་ལས། མི་ཉག་འགའ་དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་ལས། མི་
ཉག་སྟེ་དང་། ལྷ་མཛུ་ཅེས་གྱིས་འདུག །དེར་རྒྱས་དཀར་མཛོས་ཁྲལ་གྱི་འགར་
ལ། འགར་ཐར་དང་། འགར་ཐག་གཉིས་ཀ་འབོད་སྟོལ་འདུག །མི་ཉག་རྒྱལ་
པོ་ཐོག་མའི་མིང་ལ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་ནང་། ག་རྩེ་རྒྱལ་པོ། མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་ལས། སི་རུ་རྒྱལ་པོ་འཕམ་གའི་རྩེ་རྒྱལ་པོ། དེ་བ་ཐེར་དམར་པོ་ལས། གའི་རྩེ་
རྒྱལ་པོ། ཞེས་གྱིས་འདུག །

ཡང་། བོད་སྐད་ཏུ་བ་ལས་འོ་མ་འཇུང་། ཞེས་པ་དེ། མཁས་པའི་དགའ་
སྟོན་ཏུ། རུས་པ་རུ་མའི། ཞེས་དང་། དེ་བ་དམར་ལས། རུས་པ་རོ་རྒྱའི་ཞེས་
དང་། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་ལས། རུས་པ་རོ་རུ་སི་ཞེས་འབྲི་སྟངས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་
འདུག་ཀྱང་། འདི་དག་འགའ་ཞིག་ནི་དཔེ་སྟེན་སྐབས་སུ་ཤོར་བའི་ཡིག་ཅོར་
ཡིན་དོགས་ཆེ་སྟེ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་ནང་གི་མི་ཉག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་སི་ཁོན་
ལྷགས་པར་མ་དང་། མ་དཔེ་དངོས་གཉིས་གཅིག་གྱུར་བྱུང་མི་འདུག་པ་འདི་
ནི་ཡི་གེ་ལྷག་མཁན་གྱིས་དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་འབྱེད་པ་དང་།
སྟོག་མི་ཤེས་པ་ནམས་ཏེ་ལམ་འདྲ་བ་རེ་བྱས་ནས་ཡི་གེ་ལྷག་པ་ཡིན་ངེས་

པས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆེ་ཡིག་རྙིང་རྣམས་མ་དཔེ་དངོས་བསྟན་གྱི་ཏ་ཅང་གལ་
ཆེ་བར་མཐོང་ངོ་། །

2. དབྱིང་ཐེར་དྲ་རྒྱའི་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་བཞག་པར། 《མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་》
ཞིའི་ཤུ། (1038 年 - 1227 年) འདམ་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་དང་། ཤུ་རྒྱལ་དཀར་
པོའང་ཟེར། གྲུང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏང་ཞང་པས་བཅུགས་པའི་དབང་རྒྱུར་
རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། ཏང་ཞང་མི་རིགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་ཤིང་། རྒྱ་རིགས་
དང་། རྩེ་དུ་རིགས། བོད་རིགས་བཅས་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། སྤྱི་
ལོ་1038ལོར་ལི་ཡོན་ཏན་ལོ་ཡིས་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་དུས་ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་མིང་
བྱས་པས་“ཤུ་ཆེན་པོ་”ཞེས་འབོད། གཞན་ཡང་། སུང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩལ་
ཚྭས་སུ་ཡོད་པས་ན་ཞིའི་ཤུ་ཞེས་འབོད། །

《མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་》 ཏང་ཞང་མི་རིགས་ཀྱི་སྔོན་གནས་དངོས་ནི་སི་ཁྲོན་
ཤར་པའི་མཐོ་སྐང་ན་ཡིན། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་ཉན་བྱང་སུ་སྔོས། ཟིང་
འཇགས་སྐབས་སུ་བྱས་རྗེས་ཆེ་བས་ཐང་གོང་མས་ཤར་པའི་ཅེ་དུའུ་ཅི་ཞེས་
པའི་གོ་གནས་གནང་། སྔ་རྗེས་སུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་དང་། གདུངས་རབས་ལུ་
པའི་གྲུ་རྒྱལ་རབས། སུང་རྒྱལ་རབས་བཅས་ཀྱི་སྔོན་པོ་བྱས། ཤར་པའི་སྤྱིད་
དབང་སུང་བྱང་མས་དབང་རྒྱུར་བྱས་རྗེས། ལི་ཇི་ཆོན་གྱིས་མགོ་མ་བཏགས་
པར་སྐར་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་བཅུགས་པ་མ་ཟད། ཁྲེ་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱིར་ཐོབ།
ལི་ཇི་ཆོན་གྱིས་ལེའུ་འབྲེལ་སུང་རྒྱལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས། སུ་མཐུད་དེ་
ལན་གྲུ་དང་རྒྱ་བོའི་རྩལ་ཚྭས་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྣམས་བབྱང་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་
1038ལོར་ལི་ཡོན་ཏན་^①རྒྱལ་པོར་སུར་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས། ཤུ་ཅིང་ཅིང་
ཡང་ཟེར། ཞིའི་ཤུའི་རྒྱལ་ཁབ་དངོས་སུ་བཅུགས་པ་རེད། །

《མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་》 ཞིའི་ཤུ་ནི་བོད་རྒྱ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྤྱིད་དབང་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་། ཏང་ཞང་གཙོ་བོ་དང་། རྒྱ་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་དག་པལ་

^① མི་ཉག་ག་རྩུ་རྒྱལ་པོ།

པ་བྱས་ནས་ཀྱུ་པ་པ་ཞིག་རེད་ལ། བོད་རྒྱ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་
དེ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་ལུགས་ཁོ་ནའི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་པ་རེད། །

《མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་》 ཞིའི་ཤུ་ནི་ནང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། མཚོད་རྟེན་
དང་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་བཞེངས་པ་རེད། བྱིན་ཐེན་དགོན་གྱི་མཚོད་རྟེན་
སྐད་ཀྱགས་ཆེ་ཤོས་རེད། དེ་ནས་རྒྱུ་ལུགས་རྒྱ་སྒྲུབ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
ཀྱུང་རེད། རྒྱལ་ཁབ་མ་བཅུགས་པའི་སྟོན་ལ་རྒྱ་ལུགས་ལུགས་ཆེན་བསྐྱར་པ་
རེད། ཤུ་ཅིང་ཅིང་གིས་རང་གི་རིག་གནས་སྤྱང་སྒྲུབ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཏང་ཞང་
དང་། ལུ་བོད་དུ་འུ་བཅས་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲེལ་བ་མ་ཟད། མི་ཉག་གི་ཡི་གེ་
གསར་བཅོ་བྱས། བོད་དཔོན་བསྐྱོས་ཤིང་། བོད་ལུགས་སྒྲེལ་བ་བཅས་ཀྱི་
ཐབས་ཤེས་བྱས་ཀྱང་། ཤུ་དབྱིང་ཅིང་ནས་ཤུ་རེན་ཅིང་གི་རྗེས་སུ། མི་ཉག་
བོད་རྒྱ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལུགས་དེ་པལ་ཆེར་རྒྱ་ལུགས་སུ་སྒྱུར། ཅོམ་རིག་ཐད་
ལ་སྟན་ཆོག་དང་གཏམ་དཔེ་གཙོ་བོར་བྱས། སྐུ་ཅལ་ཐད་ལ་ཏུང་ཏང་མོ་གའོ་
བྲག་ལུག་དང་། ཡན་ཞིའི་ཡུའུ་ལིན་བྲག་ལུག་རྣམས་ལ་ནང་ཆོས་ཀྱི་ལོགས་
རིས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པོ་ཡོད་པ་ནི། དུངས་གཙང་ལོགས་རིས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་
ལུན་པ་ཞིག་རེད་ལ། བརྟོས་མེད་དང་། སྐུ་སྟན། འབས་བོ་བཅས་ནི་ལུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་ལུན་པ་ཞིག་རེད། །

《མ་ཡིག་གི་ནང་དོན་》 ལི་ཡོན་ཏེ། བོད་མིང་། མི་ཉག་ག་ཏུ་རྒྱ་པོ།
1003—1048) མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་བཅུགས་མཁན་གྱི་རྒྱལ་པོ། ཏང་ཞང་པ། མེས་
བྱང་མའི་ཤོན་པེ་རིགས་ཀྱི་ཐོ་པའི་རུས་བྱང་རྗེས་སུ། མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐང་
གིས་ཐང་གིས་རུས་ལི་གནང་། ལི་རི་ཆོན་གྱི་ཆ་པོ། ལི་ཏེ་མིང་གི་སྐས་ཆེ་བ།
མ་ཡུམ་ཡུ་མོ་མཚོ་བེར། ཁོང་ཚུང་དུས་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ། ལྷག་པར་དུ་
སྟོང་བཙོན་ཅན། ལག་དཔེ་ཆ་དང་མི་འབྲལ་བ། བྱིས་དང་དམག་དོན་གྱི་
དཔེ་ཆ་ལ་དགའ་བ། རྒྱ་སྐད། བོད་སྐད་ཐམས་ཅད་ཤེས་ཤིང་། རི་མོ་འབྲི་
མཁས་པ། རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། བ་ཡབ་
བཞུགས་སྐབས། དམག་འབྲུག་རྒྱན་མི་ཆད་པས། སྟོབས་ལྷགས་རྒྱ་བསྐྱེད། རྒྱ་

ལོ་1038ལོའི་ཟླ་བ་11པའི་ཆེས་10ཉིན་རང་ཉིད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཏེ། ལྷ་ས་རྒྱལ་
རབས་ཀྱི་ཁོངས་ནས་ཕྱིར་ཐོན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་ལ་ཏ་ཤུ་^①གསོལ། མིང་
གཞན་ཞིའི་ཤུ་བེར། རྒྱལ་ས་ཤིང་ཆིང་ལྷུ་^②ལ་བྱས། རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་རྗེས་
ལྷ་ས་དང་། ཁྱེལ་དམག་ཐེངས་མང་བརྒྱབ། རྒྱ་གཞུང་འགག་དང་། རྒྱ་
བཟང་ཁ། ཉིང་ཁྲོན་གེ་སྟགས་ཀྱི་དམག་འབྲུག་ནང་དུ་ལྷ་ས་བྱང་མ་བཙམ་པ་
མ་བཟད། ཁྱེལ་གཉིས་ཐེངས་དང་པོ་ཏོ་ལོན་རི་བོའི་དམག་འབྲུག་ལངས། ཁྱེ་
ལས་རྒྱལ་པ་རྒྱལ་བས། ཞིའི་ཤུ་དེ་ཁྱེ་དང་ལྷ་ས་གཉིས་ལས་རྒྱལ་བའི་མང་གཞི་
རྒྱུགས་པ་རེད། ལྷ་ཆེའི་སྤྱད་ལ་ཆང་དང་འདྲོད་པར་རྒྱལ་ས། རང་འདྲོད་ང་
རྒྱལ་ཆེ། མཐར་རང་སྤྱས་ནིང་ལིང་ཀོས་བཀོངས་ཤིང་། འདས་རྗེས་སྤྱ་
གདུང་ཆིང་ལིན་ལ་སྤྱས། ལྷུ་ལོ་1048ལོར། ཉིན་ཞིག་ལི་ཡོན་ཏའོ་ཆང་གིས་
བཟེ་ནས་ཕྱིར་པོ་བྱང་དུ་ཕེབས་པ་དང་། སྤྱས་ནིང་ལིང་ཀོས་གསང་གྲབས་
བྱེད་སྐབས། ཏ་ལས་ཏེ་རྒྱུར་སྐབས་ཀྱིས་གཟུར་ཁྱང་། ལྷ་བཙང་པས། ཏ་ལས་
ཤིང་བྱགས་ཁྲོས། མི་རིང་བར། ལྷ་ལ་མ་གཉན་བརྒྱབ་སྟེ་འདས། །

འོ་ན་མི་ཉག་དང་ཞིའི་ཤུ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བོད་སྐད་
དུ་མི་ཉག་དང་། རྒྱ་སྐད་ཞིའི་ཤུ་བེར་བ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྒྱལ་གངས་ཡིན་
སྟེ། དཔེར་ན། བོད་སྐད་དུ་བོད་ལྗོངས་དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་ ཞིའི་ཅང་དོན་
གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། རྒྱ་ཡིག་གི་དབྱེད་གཞིར་འཁོད་པ་ལྟར་ན། ཏང་
ཞང་རིགས་ཞེས་པ་དེང་རྒྱལ་སི་ཁྲོན་ཤར་ཁོག་མཐོ་སྐང་འདི་ཡིན་ཞེས་དང་།
དེ་ལྷ་ས་གི་རྒྱབ་སྟོགས་ལ་ཡོད་པས་ན་ཞིའི་ཤུ་བེར་ཞེས་མིང་གི་རྒྱ་མཚན་དང་
བཙས་ཏེ་གསལ་པོར་འཁོད་འདུག་པ་ལ་དབྱེད་ན། ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱ་བོད་
འདྲེས་མའི་སྐད་དེ། ཞིའི་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་དུ་རྒྱབ་ཡིན། ཤུ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་
ནང་དུ་བོད་སྐད་ཟུར་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་དུ་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་

① ཤར་པ་ཆེན་པོ།

② དེང་རྒྱལ་ནིང་ཞེ་ཡིང་ཁྲོན་ས་ཁུལ།

ཡིན^①། དོན་དུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་ཡོད་པའི་ཤར་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ཐེ་ཚོམ་
དང་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། །

འོན་ཀྱང་། སྐབས་དེའི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེའི་ཁོངས་སུ་མི་ཉག་རང་གི་
ས་ཁུལ་འདི་དག་འདུས་སམ་མི་འདུས་ཞེན། དེ་ལ་དབྱུང་པར་བྱ་དགོས་ཏེ།
དེང་རུས་རྒྱ་ཡིག་དུ་བཤད་པའི་ཞིའི་ཤུ་ཞེས་པ་འདིར་ཕལ་ཆེར་མི་ཉག་རྒྱལ་
པོས་དབང་ཐུར་བྱས་པའི་ཉིང་ཞ་དང་། ཀན་སུའུ་ཅུན་ཞིའི་བཅས་ཀྱི་མངའ་
ཁོངས་ཅམ་གཙོ་བོར་ཡིན་འདུག །མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་བྱང་ཡུལ་དངོས་ནི་དེང་
རུས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་འདི་ཡིན་པ་གོང་དུ་ཡིག་རྟིང་དག་ལས་འཁོད་པ་ལྟར་
དང་། རྒྱ་ཡིག་དུ། ཞིའི་ཤུ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྒྱུད་ཏང་ཞང་ཡིན་པ་དང་།
གནས་ཡུལ་དེང་རུས་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དཀར་མངོས་ཁུལ་དང་། ར་པ་ཁུལ་
ཀྱི་ཤར་ཁོག་ཡིན་པ་གསལ་བོར་བཤད་འདུག །རྒྱ་ཡིག་དུ་ཏང་ཞང་ (党项)
ཞེས་པ་མི་ཉག་ཡིན། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཏང་ཞང་ནི་བོད་ཡིག་ནང་དུ་མི་ཉག་
ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་འདུག་སྟེ། རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་བོད་སྐད་བྱའི་སྐབས་
ཀྱི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་ནམས་དང་། བོད་ཡིག་ནང་གི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་
གཉིས་ནང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་
ཐམས་ཅད་མི་རིགས་ཏང་ཞང་ཞེས་བྱས་ཡོད་པ་འདིས་ཀྱང་བོད་སྐད་ཀྱི་མི་
ཉག་དང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་ཏང་ཞང་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་ར་སྟོན་བྱས་
འདུག །རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྟུས་
ཅམ་འདིར་དབྱུང་གཞིར་བཀོད་པར།

༡ 李继迁 ལི་ཇི་ཚོན། ལྷི་ལོ་963ལོར་སྐྱེས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། སུན་ལྷ་
ཚོགས་པའི་མི་ཡིན། ཡུལ་ཀྱི་ཚོ་དཔོན། རུང་མིང་ལ་འཛིགས་ཆེན་སྐབས་
བཏག (李继迁寨) ཡིག་ཚང་དུ་འཁོད་པར་ལྟར་ན། བྱིས་པའི་རུས་སུ་
སེམས་ཆེན། རུལ་པོད་ཅན་ཞིག་ཡིན། 1004ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་26ཉིན་

^① དེས་ནས་ཞིའི་ཤུ་ནི་རྒྱ་སྐད། ཤུ་ 夏 ཞེས་པ་བོད་སྐད་ཡིན།

གཤེགས།

༢ 李德明 ལི་དེ་མིང་། གྱི་ལོ་981ལོར་སྐྱེས། 1032ལོར་འདས། རྒྱུ་མིང་ལ་
ཨ་ཡུང་ཟེར། འཛིགས་ཆེན་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་ཆེ་བ་ཡིན། ཏང་ཞང་མི་རིགས།
ལི་ཡོན་ཏེ་ལོ་མ་ཡབ་ཡིན། བྱེད་དང་སྤྱང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིང་བྱེད་སྤྱང་གཉིས་ཀྱི་
དམག་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་བཞིས། རུབ་ཕྱོགས་སུ་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད། ལོ་
མང་རིང་ལ། རུབ་ཕྱོགས་ཐུ་བོད་དང་། ཉེ་ལྷོ་ཕར་ཚོལ་བྱས་ཤིང་། ལེའང་
ཟུ། ཀན་ཀུལ། ཀག་ཀུལ། ཏ་ཀུལ་ནམས་དབང་དུ་བྱས།) 凉府、甘州、瓜州、
沙州等地。) ཡུའུ་མིང་ཀོན་) 玉门关) སྤྱོད་གཙང་པོའི་རུབ་ཕྱོགས་ས་
ཁུལ་ཕལ་ཆེར་དབང་དུ་བྱས། ཞེས་གསལ།

༣ 李元昊 ལི་ཡོན་ཏེ་ལོ། ག་རྩ་རྒྱལ་པོ། ཁོང་གྱི་ལོ་1003 གྱེས། 1048 ལོར་
འདས། མིང་གཞན་ལ་ནང་སྒྲོབ་ཟེར། རྒྱུ་མིང་ཡུ་ཡུ་ཟེར། ཏང་ཞང་(党
项族) མི་རིགས་ཡིན། ཞི་ཤར་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་མཁན་གྱི་ཏང་ཏི་དང་པོ་ཡིན།
ཞེས་གསལ།

༤ 李谅祚 གྱི་ལོ་1047 ལོར་ཡབ་ལི་ཡོན་ཏེ་དང་། ཡུམ་མུ་འཛོམས་ཏེ་
གཡང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སུ་འབྱུངས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། ལོ་གཅིག་ཟིན་པ་དང་
རྒྱལ་པོའི་མཆན་བཞིས། ཞི་ཤར་ཏང་ཏི་གཉིས་པ་ཡིན། དོན་དུ་མ་ཡུམ་གྱིས་
སྲིད་དབང་འཛིན། མ་ཡུམ་གྲོངས་རྗེས། བཙུན་མོ་རུས་མུ་འཛོམས་དང་།
རུས་ལེའང་གཉིས། ཁོས་སྒྲོན་པོ་མོན་ཡང་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱོད་འག་ཞང་པོ་
དང་མུ་འཛོམས་བྱིས་རྒྱུད་ཆེང་མ་བསད། རྒྱུ་ཡུམ་དཔོན་ལ་སྒྲོ་དྲིས། བོད་
ལྷགས་བརྒྱབས། རྒྱ་ལྷགས་སྤྱེལ། དམག་དཔུང་ལེགས་སྤྱོད་སྤྱོད་དམག་
སྤྱོད་སྤྱོད་དེ་དམག་དབང་བཟུང་། རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་ཐོབ་གསར་
དུ་བཞུགས་ཤིང་། སྲིད་དབང་བསྐྱུངས། དམག་དཔུང་བཏང་ནས་མུ་མཐུད་དེ་
སྤྱང་ལ་ཕར་ཚོལ་བྱས། གྱི་ལོ་1067ལོར་གྲོངས། ཞེས་གསལ།

༥ 李秉常 ལི་བིང་ཁང་། གྱི་ལོ་1061 ལོར་ཡབ་ལི་ལེའང་བཀྲ་དང་། ཡུམ་
རུས་ལེའང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སུ་འབྱུངས། ཏང་ཞང་མི་རིགས། མ་ཡུམ་ལེའང་། རྒྱ་

རིགས་ཡིན། 1046ལོའི་ཟླ་བ་༥་པར་གྲོངས།

༤ 李乾顺 ལི་ཚོན་ཟུན། སྤྱི་ལོ་1083ལོར་ཡབ་ལི་ཕིང་ཁང་དང་། ཡུམ་ལེའང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། སྲས་ཆེ་བ། ༡༨་ཞང་རིགས། མ་ཡུམ་དང་བྱ་མོ་ཚང་མ་རུས་རྒྱ་རིགས་ཡིན། ཞི་ཤུའི་མཚན་གི་རྒྱལ་པོ་ཆབ་སྲིད་པ། 1139 ལོར་གྲོངས། །

༥ 李仁孝 ལི་རེན་ཞལ། སྤྱི་ལོ་1124 ལོར་འབྱུངས། ལི་ཚོན་ཟུན་གྱི་སྲས་རྒྱུང་བ་ཡིན། ༡༨་ཞང་མི་རིགས། ཡབ་སྐུ་གཤེགས་པའི་ལོ་དེར་དབྱང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་སྲིད་ཁྱིམ་བཞུགས། སློབ་གྲྭ་མང་པོ་བཅུགས། སློབ་གསོ་ལ་དོ་སྣང་ཆེ། རུ་ལུགས་རིག་གནས་དང་། བང་པའི་ཆོས་ལ་དགའ་དད་ཆེ། ཆོས་དཔེ་མང་པོའི་སྲུང་ཤིང་བརྒྱས། ༡༨་ཞང་རིག་གནས་དར་སྤེལ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་1193 ལོར་གྲོངས།

༦ 李纯祐 ལི་ཁུན་ཡུའུ། སྤྱི་ལོ་1177 ལོར་ལོར་སྐྱེས། ༡༨་ཞང་མི་རིགས། རེན་ཞལ་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཆེ་བ་ཡིན། མ་ཡུམ་རུས་ལོ། རྒྱ་རིགས་ཡིན། 1193 ལོར་ཡབ་གྲོངས་པ་དང་རྒྱལ་པོ་བྱས། ཁོང་གི་ཁྱ་པོ་ཡེ་ཤང་ལི་རེན་ཡུག་སྐུ་གཤེགས་རྗེས་སྲས་ཨན་ཚོན་གྱིས་ཡབ་ཀྱི་དམག་སྤྱི་ཆེན་མོའི་གོ་ས་འཛིན་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱས། ཁུན་ཡུའུ་རྒྱལ་པོས་ཡབ་ཀྱི་གོ་གནས་མ་གནང་བ་ཅུན་ཤང་ཞིག་གི་གོ་སར་བཞག་པས། ལི་ཨན་ཚོན་རབ་དུ་ཁྱོས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་འཕྲོག་རྒྱུའི་སློ་སྐྱེས། རྒྱལ་ཡུམ་ཆེན་མོ་ལོ་ལགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིར་འོག་དུ། སྲིད་འབྱུར་གྱི་ལོ་ལངས་གཤམས་ཏེ་ཁུན་ཡུའུ་རྒྱལ་པོ་ཁྱིམ་པས་ཏེ་བཅོན་དུ་བཅུག ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ་1206 ལོར་བཅོན་དུ་གྲོངས། འདི་བོད་ཡིག་དུ་མི་ཉག་རྒྱལ་རྒྱུད་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་འདྲ། །

༧ 李安全 ལི་ཨན་ཚོན། སྤྱི་ལོ་1170 ལོར་འབྱུངས། རེན་ཞལ་རྒྱལ་པོའི་ཆོ་བོ། ཡེ་ཤང་ལི་རེན་ཡུག་གི་སྲས་ཡིན། 1206 ལོར་རྒྱལ་སྲིད་བཅོན་བཟུང་བྱས། ཅིན་རྒྱལ་རབས་ལ་དམག་ལོ་མང་བརྒྱབ། ཨན་ཚོན་རྒྱལ་པོ་སྤྱིད་རན་དང་བ་འདོད་ཆེ་བས་རྒྱལ་འབངས་ཉམས་གུང་བྱུང་། རྒྱལ་སྲིད་ལོ་དྲུག་

བསྐྱུངས་ཇེས་སྤྱི་ལོ་1211 ལོར་ཅུན་ཁུན་གྱིས་སྲིད་འཕྲོག་ ལོ་དེར་གྲོངས།
སྐབས་དེར་དགུང་ལོ་༧༩སྟེབས། །

70 李遵頊 ལི་ཅུན་ཁུན། སྤྱི་ལོ་1163 ལོར་འབྲུངས། ལི་ཡོན་ཙོང་) 李彦
宗) གི་སྲས་ཡིན། 9ར་ཁང་མི་རིགས། ཞི་ཤུ་རྒྱལ་རབས་བརྒྱད་པ་ཡིན། སྤྱི་
ལོ་1211 ལོར་སྲིད་འགུར་གྱི་ལས་འགུལ་སྟེ་ལི་ཨན་ཚོན་གྱི་སྲིད་དབང་
འཕྲོགས། ཅིན་དང་། སོག་པོ་ལ་དམག་འབྲུག་བརྒྱབ། སྤྱི་ལོ་1226ལོར་སྲིད་
ཁྲིལ་གཡོལ་ནས་སྲས་བདེ་དབང་གིར་བཀོད། 1226 ལོར་གྲོངས། །

77 李德旺 ལི་བདེ་དབང་། སྤྱི་ལོ་1181 ལོར་འབྲུངས། ལི་ཅུན་སུན་གྱི་
སྲས་ཚུང་བ། 9ར་ཁང་མི་རིགས། ཞི་ཤུ་དང་ཅིན་རྒྱལ་དམག་འབྲུག་ལུན་རིང་
བྱས་པས་ཞི་ཤུའི་དམག་ཤུགས་ཉམས་པའི་སྐབས་སུ། སོག་ཇིང་གི་ས་ཁན་གྱི་
དམག་དཔུང་ལ་འགོག་ཚུལ་བྱེད་དགོས་པ་བྱུང་སྟབས། སྤྱི་ལོ་1226 ལོར་སོག་
དམག་གིས་ཞི་ཤུ་ཕམ་པ་བྱས། བདེ་དབང་རྒྱལ་པོ་འཇིགས་སྤངས་གིས་
གྲོངས། ཞེས་གསལ། །

79 李睭 ལི་ཤོན། འབྲུངས་ལོ་མ་གསལ། བདེ་དབང་གི་ཚ་བོ་ཡིན། 9ར་
ཁང་མི་རིགས། ཚོས་སུན་ཅུན་ལང་གི་སྲས་ཡིན།) 清平郡王之子) ཞི་ཤུ་
རྒྱལ་རབས་མཐའ་མ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1226ལོར་སོག་དམག་གིས་ཞི་ཤུ་བསྐོར།
ལི་ཤན་རྒྱལ་པོས་ལོ་བྱེད་རིང་འགོག་ཚུལ་རྒྱན་འབྲོངས་བྱས་ཀྱང་མཐའ་འབྲུ་
རིགས་གིས་མ་འདང་པ་དང་། དམགས་དམངས་རྣམས་ནད་གིས་ཐེབས་པ།
དེའི་ཐོག་དུས་ཡུལ་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་པ་བཅས་མི་དཀའ་ངལ་སྤྲ་ཚོགས་མ་
བཟོད་པ་ལྷ་བ་བྱག་པའི་ནང་གསེར་དུལ་མང་པོ་དང་བཅས་སོག་ཇིང་གི་
སི་ཁན་ལ་མགོ་འདྲགས་ཞུས། ལི་ཤན་གྱིས་སོག་པོ་ལ་མགོ་བདུགས་ཞུས་ཇེས་
མི་རིང་བ་ལྷ་བ་བདུན་པའི་ནང་ཇིང་གི་སི་ཁན་གྲོངས། ཇིང་གི་སི་ཁན་
གྲོངས་ཁར་ཞི་ཤུ་སྤར་ཡང་གྱུན་ལོག་མི་ཡོང་པའི་ཐབས་ལམ་ཁ་ཆེམས་བཞག་
པ་སྟར། སོག་དམག་གིས་ལི་ཤན་རྒྱལ་པོ་བསད། ཞི་ཤུའི་རྒྱལ་རབས་མཇུག་
ཇོགས། ཞེས་སོ། །

ས་བཅད་ལྔ་ལ། ཚེས་དང་རིག་གནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་

१२ अथैवमुक्तं पवित्रम् ।

བསྐྱེད་པ་མྱེ་དང་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཡུལ་འདིར་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཐམས་
 ཅད་ལ་དད་ཞེན་དང་སྦྱོར་བཅོམ་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱལ་པོ་གསར་པ་འཕྱོ་བའི་རུས་
 རབས་ཤིག་ཏུ་སྐྱེ་བས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བའི་སྟོབས་
 འཕྱོར་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་གཞུང་ཞིག་མེད་སྟབས། ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་མི་རྒྱལ་ས་
 གྱིས་རང་རང་གི་འདོད་ཞེན་དང་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་ཆར་གཞི་བཅས་ལ་བརྟེན་
 བས། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་པཱེ་ཏ་རྒྱལ་ས་བོད་ཏུ་གདན་དྲངས་ནས་
 དམ་ཆོས་ལ་དག་ཐེར་དང་། འདུལ་བྱིམས་ལ་ཤུགས་སྟོན། ཤེས་རིག་ཡར་
 རྒྱས་ལ་གཏོང་བ་སོགས་གྱི་མཛད་རྗེས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་པ་དང་། འགའ་
 ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡང་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་གྱི་སྲོལ་ལུགས་དེ་
 ཉིད་འཆོལ་བའི་ཆེད་ཏུ་གསེར་མང་པོ་བསགས་ཏེ་སློབ་ཡོན་བྱིར། རང་གི་
 ལུས་སྲོག་ལའང་སྟོས་པ་མེད་པར་རྒྱ་གར་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་མཁས་པའི་སློབ་དཔོན་
 མང་པོ་བརྟེན། མདོ་སྐགས་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ལ་གསན་
 བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་སྟེ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་སློབ་འདོགས་ཐམས་ཅད་བཅད།
 སྦྱར་བོད་ཏུ་ཐེབས་ནས་དཔོན་གནས་གསར་འདེབས་མཛད་ཅིང་འཆད་ཚྭ་
 ཚོམ་གསུམ་གྱི་སློབ་པ་གདུལ་བྱ་བསྐྱེད་པའི་རིག་གནས་མཐའ་དག་དར་
 སྲིལ་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་དཔོན་པ་ཅི་ཆོས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཀ་
 འཆད་ཉན་དང་དར་སྲིལ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་སྟེ་གནས་སུ་གྱུར། ཆོས་དང་རིག་
 གནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་མི་རྒྱ་རྒྱལ་ས་ལ། བོད་འབངས་ཡོངས་གྱིས་དད་
 བྱས་དང་བཅི་བཀུར་ཐོབ་སྟེ། མཐར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་དེ་
 རང་ཤུགས་གྱིས་དཔོན་པའི་བདག་པོ་རྒྱལ་ས་གྱི་ལག་ཏུ་ལུང་། ཆོས་ལུགས་
 གྲུབ་མཐའ་ལའང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཆ་ཏུ་ཅང་མང་ཞིང་། གསལ་པོ་འང་ཡོད་སྟབས་འདིར་ས་བཅད་གྱིས་མ་

སྤྲོད་མ་ཅུ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་བྱང་ཚུལ་སྤྱི་དོན་རགས་ཅུ་ལས་བཞོད་
མིང་། །

གཅིག །ཞུ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།

ཆེ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ལས་བརྒྱད་པའི་གདམས་ངག་གི་ཆོས་
སྐོར་ཆམས་ཏེ། འདི་ཉིད་དབྱུག་གཅིང་མི་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ལོ་སྟོན་གྱི་མཁན་
བྱ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༠པ་ལྷགས་འབྱུག་ལོར་ཆེ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་
གནས་གྱིས་ཞུ་གསེར་ཁང་ཐུག་བཟུང་རྒྱུ་། རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན་ལ་བྱོན་
ནས་དོ་རྩེ་གདན་པ་ཆེན་པོ་སྟོབ་དཔོན་ཨ་ལྷ་ཡ་ཀ་ར་ལས་སྟོམ་པ་བྲངས་ཏེ་
ཆོས་མང་དུ་ཞུས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཁ་སར་པ་ཏི་སྤྱན་དྲངས་པས་ཆུ་བོ་
གརྒྱལ་སྤྱན་མ་འདྲོངས། ཆེ་བཅུན་གྱིས་མོན་པའི་མི་ཐ་མལ་བས་ཉིས་འགྱུར་
གྱི་ཆེ་བ་ཞིག་ལ། སྤྲ་ཆ་གྲུ་ལོམ་པ་བྱོན་ནས་སྤྱི་ལོ་ཞུ་རྒྱུ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཞ་
ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་བཞུགས་སུ་གསོ་ལ། ད་ལྟ་རང་བྱོན་
གྱི་སྤྱུ་རྒྱུ་ན་བཞུགས། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་ནང་དུ། “སྐབས་དེར་ཞུ་
པ་ལ་ཀ་བཞི་དང་། གདུང་མ་བརྒྱད། ལུ་མ་བདུན་ཅུ་བེར་བ་སོགས་གྱི་ཆོས་
སྟེ་བྱང་ཡང་སྤྱིས་དར་བྱབ་ཆེན་པོ་བྱང་མི་འདུག །ཆེ་བ་བཞི་ལྟན་གྱི་ཞུ་
པ་བེར་བའི་དོན་ནི། ལས་ཀ་བ་བཞི་ཡིན་པས་ཆེ། ཡོན་བདག་བཅོད་པོ་
ཡིན་པས་ཆེ། སྟོམ་པ་རྒྱ་གར་མ་ཡིན་པས་ཆེ། རུས་པ་ཆེ་ཡིན་པས་ཆེ། ཞེས་
བེར། ཆེ་བཅུན་གྱིས་གདམས་ངག་ཆམས་བྱབ་གདལ་དུ་སྟེལ་བའི་སྟོབ་ཆོགས་
མ་བྱང་སྟབས། དཔོན་པ་འདི་ཁོ་ན་ལས་ཡན་ལག་གཞན་མ་བྱང་ཡང་། ཞ་
ལའི་གདམས་ངག་གི་སྟོན་ལས་ཆམས་དེང་གི་བར་དུ་མ་ཡལ་བར་བཞུགས་
ཡོད། རབ་བྱང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྟེལ་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་ས་སྤྱིའི་སྤྱི་གཞུང་
གིས་སྤྱན་བདག་གནང་སྟེ་ཞུ་དཔོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས། ཁོ་སྤྱུ་དཔོན་ནས་
བྱ་སྟོན་རིན་པོ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཞུ་ལའི་ཆོས་སྤྱུ་བཅུགས། སྐབས་དེར་ཞུ་
རི་ལྷག་བདེ་ཆེན་ཆོས་གྱི་པོ་བྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་སྟེ་

དང་བཅས་པ་གསར་སྐྱོན་མཛད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ས་གཞིས་ཀ་ཅིའི་
རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་བྱུང་པོ་གཤམ་སེང་དང་།

དབུས་སྟོན་སེང་གི་བྱ་སྟོན་ཆོས་རྒྱུ་ཞེས་ཞབས་།

འཇམ་དབྱངས་གཤམ་སྐྱོན་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ་སོགས་།

ཞ་ལུ་འེ་བསྟན་པ་སྤེལ་བའི་མཁས་དབང་ཆོགས།

ཞ་ལུ་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་ཕྱེ་བཅུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་ཞ་ལུ་གསེར་ཁང་ཐུག་བཏབ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་རྒྱུ་ལོ་
༡༣༥༠་ལོར་ཉམས་གསོ་བྱས། །

གཞིས། བཀའ་གདམས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་བྱུང་རྒྱུ།

དེ་ཡང་བཀའ་གདམས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ནི། སྐྱོན་སྤྱི་རིན་ཆེན་འཕེལ་
གྱི་ཞལ་ནས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་
གདམས་ངག་ཏུ་གོ་བ་ལ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་བྱ་བ་མཐའ་འདི་
ཉིད་བོད་ཏུ་དར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་《ཐུ་བཀའ་བྱ་བ་མཐའ་》ལས། “དེ་
ནས་སྤྱི་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱིས་མདོ་ཁམས་སྤྱད་ནས་བསྟན་པའི་མེ་
རོ་བསྐངས། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་མངའ་རིས་སྟོན་ནས་གསོས་པས་དབུས་
གཙང་གི་སྐྱོང་ས་སུ་དགོ་འདུན་གྱི་སྤེལ་འཕེལ་བར་གྱུར་མོད་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་
འདུལ་བ་ལ་མོས་སྒོས་སྤྱགས་བྱུང་ཏུ་བསང་། འགའ་ཞིག་སྤྱགས་ལ་མོས་སྒོས་
འདུལ་བ་བྱུང་ཏུ་བསང་པས་བསྟན་པ་སྐྱོགས་རེ་བར་སོང་། སལ་ཆེར་བྱ་བ་
མཐའི་ཁ་འཛིན་གྱི་བཤད་པ་ཅམ་ལས་བྱ་བ་བསྟན་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ཉམས་
ལེན་ཏུ་བྱེད་ཤེས་པ་ལྟ་ཞོག །སྤྱོགས་མཐོང་གི་གོ་བ་ཆགས་པའང་དགོན་པར་
གྱུར། ལྷག་པར་སྤྱང་དར་གྱི་བསྟན་པ་བསྐྱབས་པའི་བར་དེར། སྤྱགས་པ་
འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱུད་ཆོག་སྒོ་ལ་ཡོད་པ་ནམས་ཡི་གེར་བྲིས་པར། བར་སྐབས་
གྱི་ཆོག་བརྒྱུད་ནས་མ་ཐོན་པ་ནམས་ལ་སྒོ་བཟོའི་ལྷན་བཅུག བརྒྱུད་གང་
བྱུང་སྐྱུར། ཡང་ལ་ལས་རྒྱུད་གྱི་མིང་བཏགས་པའི་རྟོག་བཟོའི་ཡི་གེ་གོང་ཆོག་

འབའ་ཞིག་གིས་གང་འདོད་དུ་བྱིས། རྣམས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་རང་གི་ཆུང་
མ་ལ་དེ་རིང་ཆང་ཞིམ་པོ་བཟོས་དང་། རས་རྒྱད་པོ་ཏི་ལོངས་པ་ཞིག་ཚུམ་པ་
ཡིན་ཟེར་བའང་བྱུང་། རྒྱ་གར་ནས་ཨ་ཅཱ་དམར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། པརྟེ་
ཏ་ཤམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཅན་བྱ་བ་སོགས་འགའ་ཞིག་བྱུང་ནས་བྱད་མེད་སྟོང་པ་
ལ་སྟོར་བ་དང་། དགྲ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་གསོད་པ་ལ་སྟོལ་བ་ཅས་
སྟོར་སྟོལ་དུ་གྲགས་པའི་ཆོས་ལོག་དང་། གཞན་ཡང་རྣམས་ལ་བསྟན་བཅུགས་
པའི་ཆིང་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་དར་བར་བྱས། དེ་དག་གིས་དབང་གིས་ལྟ་སྟོང་
ནམ་དག་འཛིན་པ་ཉུང་ཞིང་ཆོས་ལོག་སྟོང་པ་མང་དུ་གྱུར་པ་ལ། ལྷ་སྐྱ་མ་
ཡེ་ཤེས་འོད་དང་། པོ་བྱང་ཞི་བ་འོད་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ལོག་སྟོན་འབྱུག་གི་ཡེ་གོ་བྱིས་ནས་བཀའ་མས་ཀྱང་ཕན་པ་
མ་བྱུང་།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་སྐྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་རྣམ་རབས་དགྲ་པའི་སྟེང་གཉིས་པ་དང་། རྣམ་
རབས་བཅུ་པའི་ནང་དུ་བྱུང་གང་ལ་དུ་དར་བའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་སྟོང་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་ཟོས། ཁོང་གིས་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འདུལ་བའི་ལྟ་བ་དང་སྟོང་པ་འདི་བདེན་ན་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་སྟོང་
མི་བདེན། རྣམས་ཀྱི་ལྟ་སྟོང་འདི་བདེན་ན་འདུལ་བའི་ལྟ་སྟོང་མི་བདེན་ཞེས་
གསུངས་པར་བཤད། དེར་བརྟེན་རྣམ་རྒྱལ་དེར་དར་བའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་
ལུགས་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་སྟོང་པར་བྱགས་མ་ཆེས་ནས་དེ་དག་ལ་བཀའ་
འཁོག་བྱེད་ཆེད་བཀའ་ཤོག་བྱིས་ནས་བཅར་བར་མཛད། བཀའ་ཤོག་དེའི་
ཆོག་འགའ་ཤས་འདིར་བྱངས་པར།

ད་ལྟ་ལས་ཟད་རྒྱལ་པོའི་ཁྱིམ་ཉམས་པས། །

རྣམས་ཆེན་མིང་བཅུགས་ཆོས་ལོག་བོད་དུ་དར། །

ལྟ་བ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སར་ཐོགས་པ། །

ཆོས་པར་མིང་བཅུགས་རྣམས་ལོག་བོད་དུ་དར། །

དེ་ཡིས་རྒྱལ་ཁམས་ཐུང་སྟེ་འདི་ལྟར་གྱུར། །

སྒྱུར་བས་འདོད་ཆགས་དར་བས་ནམ་སྒྲིན་གྱིས། །
 མངལ་གྱི་སྒྲིན་འབྱར་སྒྲེ་བ་སྒྲིང་རེ་རྗེ། །
 ཤ་ཁྲག་གཅིན་གྱིས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མཆོད་ཅིང་།
 ལྷམ་དགོངས་མི་ཤེས་བྱང་ཐད་ཆོས་སྒྱུད་པ། །
 གཞོད་སྒྲིན་སྒྲིན་པོར་སྒྲེ་བ་ཐེག་ཆེན་པ། །
 དེ་ལྟར་སྒྱུད་པའི་སངས་རྒྱས་ཨེ་མ་མཆོར། །

ཞེས་སོ། །རྒྱལ་དེར་མངའ་རིས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས།
 བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་གནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་གྱུར་པར་ཐུགས་གྱིས་མ་བོད་པས་རྒྱ་
 གར་ནས་པརྟེ་ཏ་ཆེན་པོ། བསྟན་པ་ལ་ཆོད་མར་གྱུར་པ་ཞིག་གདན་བྱངས་
 བྱས་དག་ཐེར་མཛོད་པ་ལས་པན་ཐབས་གཞན་མེད་པར་དགོངས་ནས། རྒྱ་
 བཙོན་འགྲུས་སེང་གེ་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ནས་ཨ་ཏི་ཤ་གདན་འདྲེན་པར་
 བྱང་ཡང་སྒྱུན་མ་འདྲོངས། ཡེ་ཤེས་འོད་སྒྱུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་དེའི་ཆོ་བ་
 བྱང་རྒྱུང་འོད་གྱིས་ཁོང་གིས་ཞལ་ཏེ་བཞིན་ནག་ཆོ་ལོ་ལྷ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་
 བ་ལ་གསེར་མང་པོ་དང་བཅས་པརྟེ་ཏ་སྒྱུན་འདྲེན་པར་རྒྱ་གར་དུ་མངགས།
 བྱ་ཆོ་དང་། རྒྱ་བཙོན་སེང་གཉིས་འཛོམས་ནས་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་བོད་ཀྱི་བསྟན་
 པའི་གནས་ཚུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་དཀའ་སྒྱུད་བྱས་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་དུ་
 ལྟས་ཏི་བོད་དུ་འབྱོན་པར་གསོལ་བ་བྱལ། སྤུ་མོ་ནས་རྩོ་བོ་ལ་བོད་དུ་
 འབྱོན་དགོས་པའི་ཡུང་བསྟན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟམ་ཡང་བསྐྱར་གྱིས་རྗེ་
 བཙོན་སྒྲོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བྱལ་ནས་བརྟག་པ་མཛོད་པར་མཁའ་འགྲོ་མ་
 ཞིག་ཡོད་པ་ལ་དྲིས་གསུངས་པ་བཞིན་དྲིས་པས། བོད་དུ་བྱོན་ན་བསྟན་པ་
 ལ་པན་ཐོགས་ཤིང་བྱུང་པར་ཨུ་ཤ་སི་ཀ་བོད་སྐད་དུ་དགོ་སྒྲོང་བེར། གཅིག་
 ལ་བརྟེན་ནས་པན་ཐོགས་པའི་ཡུང་བསྟན་བྱུང་སྟེ་བོད་དུ་འབྱོན་པའི་ཞལ་
 བཞེས་མཛོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རབ་བྱུང་དང་པོའི་རྒྱ་རྩ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
 1042ལོར་རྩོ་བོ་རྗེ་བལ་ཡུལ་བརྒྱུད་དེ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན། དབུ་མའི་ལྷ་བ་
 དང་། འདུལ་བའི་སྒྱུད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་གདམས་ངག་

[illegible]

འཐག་པ་ཡན་ཆད་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་རྒྱ་རྒྱུགས་སྤྱོད་པ་སོགས་ཞབས་ཏོག་
ལེགས་པར་ཁྲུས་ཏེ་ཆོས་ཁྲུས། སྤྱི་འཐག་པའི་ཞར་ལ་ཡང་དཔེ་ཆ་གཟིགས་པ་
ལ་སོགས་པའི་སློབ་གཉེར་ལ་བཙོན་པ་ཆེན་པོ་གནང་། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཏི་རྒྱ་
ན་འདན་བྱུང་ཐང་རྒྱ་ར་རྩེ་མཛད་ནས་བཞུགས་པའི་བྱང་རྒྱ་ལོ་རྩེ་བསྐྱབས།
དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་1020ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་1044ལོའི་བར་ལོ་རྩེ་བཙོན་ལ་ཁམས་སྤྱི་
བཞུགས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1044ལོར་རྩེ་བོ་རྩེ་མངའ་རིས་
སྤྱི་ཐེབས་ཡོད་པ་ཐོས་པས་སེ་བཙུན་ལ་གནང་བ་ཁྲུས་ཏེ་མངའ་རིས་སྤྱི་བྱོན་
གྲུབས་མཛད། སེ་བཙུན་གྱིས་ཀྱང་མི་དབྱེས་པ་མེད་པར་བོད་ཁལ་གཅིག་
དཔེ་ཆ་དང་བཅས་པ་གནང་ནས་བྱོན། རྩེ་བོ་རྩེ་དང་མཛལ་ཅིང་དབང་ཆོས་
ཀྱང་མང་པོ་གནང་། དེ་ནས་དབུས་སྤྱི་གདན་འདྲེན་ཁྲུས། ལྷ་ས་དང་། བསམ་
ཡས། ཡེར་པ། རྩེ་ཐང་སོགས་སྤྱི་ཐེབས་ནས་ཆོས་མང་པོ་གསུངས། གདམས་
ངག་གི་ཡང་རྩེ་རྒྱལ་འཛོམས་སྤྱོན་པ་ལ་གནང་སྤྱི་སྤྱོན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་འཁེལ་
རྒྱུས་བྱུང་ཡོད་པ་ «ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་» ལས། འཛོམས་སྤྱོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་བཀའ་བརྒྱུད་འདི་ལ། བྱུང་པར་འཐགས་པའི་ལྷ་བཞི། ཆོས་སྤྱི་སྤྱོད་
གསུམ་སྤྱི་ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྷན་གྱི་བཞུན་པའི་བདག་པོ་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་
ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱལ་བ་འཛོམས་ཀྱི་སློབ་མ་སྤྱི་མཛེད་གསུམ་རྒྱ་གསུམ་
པ་ལ་གཞུང་། གདམས་ངག་མན་ངག་གི་བཀའ་སློབ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་བཀའ་
བབ་ནས་དེ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་འཛིན་འཐགས་ཆེན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་
མི་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་གནས་པ་རྒྱ་མ་བྱོན་ནས་འཁྲལ་བ་མེད་པའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་
ལམ་བཟང་སྤེལ་ཅིང་གསལ་བར་མཛད་དོ། །

དེ་ལ་གཞུང་ནི། རྩེ་ས་ཆོས་དང་པའི་གཞུང་། ས་རྒྱུན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
གཞུང་། བསྐྱབས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་གཞུང་སྤྱི་གཞུང་རྒྱུག་གི་བཤད་སློབ་འཛིན་པ།
པོ་ཏི་པ་རིན་ཆེན་གསལ་ལ་སློབ་མ་གསུམ་ཆེན་སྤྱང་ཤར་ཏི་རྩེ་བྱུང་འབྲེལ་
སོགས་བྱོན་ཅིང་ཤར་པའི་སློབ་མའི་ནང་ནས་གདུམ་སྤྱོན་སློབ་སྤྱོད་གསུམ་གྱིས་
དཔལ་སྤྱར་ཐང་གི་དཔོན་པ་བཏབ། འདི་དག་གིས་བཤད་སློབ་གཙོ་བོར་

བསྐྱུངས། གདམས་ངག་ནི། བདེན་པ་བཞི་གདམས་ངག་ཏུ་སྟོན་པའི་བཤད་
 སྟོལ་ཏེ། སྤྱན་ལྷ་ཚུལ་བྱིམས་འབར་གྱི་སྟོབ་མ་བྱ་ཡུལ་པ་སོགས་ལས་སྤྱན་ལྷ་
 བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས། བྱང་པར་ཏུ་འཕགས་པ་བྱོན་ཅིང་སྤྱབ་བརྒྱུད་གཙོ་བོར་
 བསྐྱུངས། དེང་སང་དེའི་བཀའ་དྲུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ལ་བབ་པར་བཞིན།
 མན་ངག་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་བྱིད་རྒྱབ་ཅེན་སྟེགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ་
 བཅས་ལུ་རྒྱུད་པ་གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་བཀའ་བབ། དེས་སྤྱབས་ཀ་བ་རིན་
 ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གནང་། སྤྱིས་སྤར་ཐང་པ་གཞོན་ཏུ་སྟོ་སྟོས་གྱི་བར་ཆིག་
 བརྒྱུད་ཏུ་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་རྒྱ་བཀོལ་ཏེ་རིམ་པར་བརྒྱུད་པ་ལ་སྤྱགས་
 པའ་ཆེན་ལས་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་ཤིང་བས་གསན་ཏེ་སྤྱབ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཀྱི་
 ཆོང་གི་སྟེགས་སུ་བྱོན་པ་དང་། ལོ་ཆེན་སྤྱགས་རྩེ་དཔལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དགེ་
 འདུན་གྱུ་བ་གྱིས་གསན་ནས་དགེ་སྟེགས་ལ་རྒྱན་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་ངོ་། །ལྷགས་འདིའི་ཆོས་བརྒྱུད་གྱི་སྤྱིན་ལས་སྟོང་བའི་དགོན་གནས་གཙོ་
 བོ་ནི། བྱང་གི་རྩ་སྤྱིང་དགོན་པ་དང་། གཙང་གི་སྤར་ཐང་དགོན་པ། གསང་
 ལུ་ནེུ་ཐོག་བཅས་ཡིན། བཀའ་གདམས་གསར་མ་ཞེས་པ་ནི། རོ་བོ་རྩེ་དང་།
 འབྲོམ་སྟོན་པ་རྣམས་གཉིས་གྱིས། སྟོལ་བཏོད་པའི་ལྷགས་དེ་འཛིན་པའི་དགེ་
 བའི་བསེས་གཉེན་གྱིས་སྤྱབས་དེར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བྱུང་ཅིང་། དགོན་
 གནས་ཀྱང་ཁམས་དབུས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ། སྟོ་སྟོག་རྣམས་བཞི་སོགས་
 ལམ་རིམ་གྱི་གདམས་པ་གྱུ་བ་མཐའ་གསར་རྟིང་ཀྱན་གྱི་བྱིད་སྟོལ་ཐམས་ཅད་
 གྱི་ཐོག་མར་བྱུང་བ་སོགས་གྱིས་མཆོན་ལྷགས་འདི་གྱུ་བ་མཐའ་ཐམས་ཅད་གྱི་
 བྱང་ཏུ་བྱུང་པར་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིས་སུ་རང་རྒྱང་འཛིན་པའི་སྟེ་རུང་ཟད་
 ཉམས་པ་ན། རྩེ་ཅོང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ་དང་། རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་
 ཆེན། མཁས་གྱུ་བ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སྟེ་རྩེ་ཡབ་སྤྱིས་གསུམ་ཞེས་
 གྲགས་པ་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་གྱིས་ལྷགས་འདི་ཉམས་གསོ་མཛད་ཅིང་། སེར་
 འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་དགོན་གནས་མང་པོ་བཏབ་སྟེ་སྤྱིན་ལས་
 འཕེལ་བ་ལ་བཀའ་གདམས་གསར་མའམ་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་ལྷགས་ཞེས་

གྲགས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། དེར་གི་རྒྱུ་ལའང་གནས་ཡོད་པའི་བཀའ་གདམས་
ཆིང་མའི་དགོན་པ་གཙོ་བོ་ནི།

1. མཐོ་སྒྲིང་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ། རབ་བྱུང་ཉོན་ཁྱི་མེ་སྒྲེལ་སྒྱི་ལོ་༡༧༥ལོར་ལྷ་སྤྲུལ་
ཡེ་ཤེས་འོད་གྱིས་བཅུ་བ། ད་ལྷ་མངའ་རིས་ཅེ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

2. ར་སྒྲིང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྒྲེལ་སྒྱི་ལོ་1056ལོར་འབྲོམ་སྟོན་
པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་གྱིས་བཅུ་བ། ད་ལྷ་ལྷ་ས་གོང་ཁྱིམ་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

3. གསང་སྤུ་ཞེ་ཐོག་དགོན་པ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤང་སྒྱི་ལོ་1073ལོར་རྫོག་
ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་བཅུ་བ། ད་ལྷ་ལྷ་ས་གོང་ཁྱིམ་སྟོན་ལུང་བདེ་ཆེན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

4. ལྷ་ར་ཐང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་སྒྱི་ལོ་1153ལོར་གཏུམ་སྟོན་
སྟོ་གོས་གྲགས་པས་བཅུ་བ། གཞིས་ཀ་ཅེ་གོང་ཁྱིམ་བསམ་འབྲུབ་ཅེ་ཁྲལ་གྱི་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསུམ། བོ་དོང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།

བོ་དོང་པ། བོ་དོང་པའི་གདམས་ངག་བརྒྱད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ནི།

༡ ཐོག་མར་བོ་དོང་མེ་དགོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྤང་སྒྱི་ལོ་༡༠༧༧
ལོར་དགེ་བཤེས་ལྷ་ཏ་པས་སྤྱད་བཅུ་བ། དེ་རྗེས་གཉན་ལོ་ལྷ་བས་པརྟེ་ཏ་
འབྲུམ་སྤྱད་གསུམ་པ་བོད་རྒྱ་གདན་དྲངས་ཏེ་གནས་དེར་ཐེབས་སྐབས་པརྟེ་
ཏས། ས་གིའི་དགོན་རྒྱུང་དེ་སྤྱད་བཅུ་བ། ཞེས་གསུངས་པར། ལྷ་ཏ་པས།
བདག་གིས་བཅུ་བ་པ་ལགས་སྤྲུལ་མ་མཉེས་ན་ལུལ་ཆོག་ཅེས་ཞུས་པས། པརྟེ་
ཏས། རུང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཆོས་གྲུབ་པས་པར་ཆེན་འབྲུམ་སྤྱད་གསུམ་
པའི་གདམས་ངག་གི་འཆད་ཉན་གྱི་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས། །

༢ བོ་དོང་རིན་ཆེན་ཅེ་མོ། རུང་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་སྒྱི་ལོ་༡༡༧༢ལོར་བོ་དོང་
རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཆེན་ཅེ་མོ་སྤྱུ་འབྲུངས། སྤྱུ་ནར་སོན་པ་དང་སྤྲུལ་སེམས་ཆེ་བ་
ལས་རྒྱས་གྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བཤད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཞུས། བོ་དོང་

དུས་ཁོར་ལྷ་ཆེན་ཞེས་པའི་ལྷ་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས། ལྷན་ཐོག་གཅིག་
 ཏུ་དུས་འཁོར་བསྟེན་པ་བྱེ་བ་གཅིག་རྫོགས་པར་མཛད་པས། སྤྱིན་བསྟེན་
 སྐབས་སུ་མེ་ཁྱེ་དཔལ་བེའུ་དང་། གཡུང་རྒྱུང་འབྲིལ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་
 མཚན་བྱང་། དགོན་འདིར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལུགས་འཆད་
 ཉན་སྒྲུབ་སྤྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེན་འཕེལ། དགུང་ལོ་དགཅིག་པ་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༩
 པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

༩ ལྷག་སྡེ་བ་མང་གི་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱང་རབ་བྱང་བཞི་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྤྱི་
 ལོ་༡༣༡༢ལོར་འབྲངས། སྤྱིན་པོ་ལ་དང་པོ་དོང་རིན་ཆེན་ཆེ་མོ་ལས་པར་
 ཚད་མཛོན་གསུམ་དང་། བྱང་པར་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཤད་མན་ངག་
 དང་བཅས་པ་གསན། པོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་གཤེགས་རྗེས་གདན་སའི་ཁྱར་
 བཞེས་ནས་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་གནང་། ཤོད་སྟོན་སྤྱི་མཆེད། དགོན་གཞོན་ཆེ་
 རྒྱུང་ནམ་གཉིས། བྱར་ཤེ་ཆེ་རྒྱུང་ལ་སོགས་པའི་སྟོབ་མ་མཁས་པ་མང་པོ་
 བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཙམ་གསུམ་པ་ཤིང་ལོ་རྟའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༩ལོར་སྤྱི་
 གཤེགས། །

༡༠ དབང་ལོ་སྟོ་གོས་བརྟན་པ། རབ་བྱང་ལྷ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༠ལོར་ལ་
 སྟོད་དུ་སྤྱི་འབྲངས། བྱིས་པའི་དུས་ནས་མ་ཡུམ་གོངས་པས་ལྷག་གི་འོ་མས་
 གསོས། ཆོས་རྗེ་བྱམས་སྤྱིང་པ་དང་། བྱུ་ཆེན་ལྷ་རྒྱན་པ་གཉིས་གྱིས་དག་
 བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཞིག་འོང་བ་ལུང་བསྟན། དགུང་ལོ་བརྟན་པའི་
 སྐབས་སུ་མཁན་ཆེན་གསེར་ཁང་པའི་བྱང་དུ་རབ་བྱ་བྱང་ནས་འདུལ་བ་མདོ་
 ཙ་བསྐྱབས། བརྟན་གསུམ་པ་ལ་འདུལ་བའི་བཤད་པ་མཛད། དེ་ནས་ལྷག་སྡེ་
 བའི་སྟན་པ་གསན་ནས་ཆ་སྤྱིར་བྱོན་ཏེ། ལྷག་སྡེ་བ་ལས་གསང་སྤྱི་
 གཞུང་མང་པོ་གསན། བྱང་པར་དུས་འཁོར་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས། དགུང་
 ལོ་བརྟན་དགུ་པ་ལ་ལྷག་སྡེ་བ་སྤྱི་གཤེགས་པས་པོ་དོང་ཞའི་གདན་སའི་ཁྱར་
 བཞེས། སྤྱི་དང་། ལྷན་ངག་བྱུངས། ཞ་ཙ་ར་འབྲད་ཚད་ལ་སྤྱི་བསྐྱབས་
 པས། ཡུང་ཙམ་གྱིས་ཁྱེ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བར་བྱུང། བལ་ཡུལ་དུ་ལན་བརྟན་

ཕྱི་ལོ་བཅའ་སྤྲོད་ཀྱི་གནས་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་ཡོས་རྒྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་
འབྱུངས། སྐྱེ་ཆེན་ལས་རྟམ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྨྲས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་
མང་པོ་གསན། བཤམ་དབང་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་དང་། བྱང་པ་རྣམ་
རྒྱལ་གྱིས་བཟང་སོགས་མཁས་པའི་སློབ་མ་མང་རུ་བསྐྱུངས། སོ་དོར་གི་
གདན་ས་མཛད། དགུང་ལོ་དོན་བརྟན་པའི་ལྷགས་ལྷག་རྒྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་སྐྱེ་
གཤེགས། འདི་ཡན་གྱི་སོ་དོར་གི་གདན་ས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་ལེན་འཆད་
ཉན་གཙོ་བོར་རྟམ་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལ་གནང་སློབ་ཡོད་འདུག།

རྫོང་སྤོ་རོང་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

3 ཡར་འབྲོག་བསམ་སྤངས་དགོན། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བསམ་སྤངས་རྫོང་
རྫོང་པག་མོ་སྤྱུ་ཐོང་རིམ་བྱོན་གྱི་གདན་ས་ཡིན་ཞིང་ཆོས་བརྒྱད་པོ་དོང་ལྷགས་
ཡིན། དེར་རྒྱུ་པོད་ལྷོངས་སྤྲ་དཀར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཞི། མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།

དེའང་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ནི་ཐུན་མོང་གི་འགྲེལ་སྟོན་ལྟར་
ན། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ལྟེ་
སྟོད་གསུམ་དང་། རྒྱུད་ལྟེ་བཞིའི་དོན་མཐའ་དག་གི་བརྒྱུད་པ་བཤད་སྟུབ་
ལས་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་འཛིན་པས་ན་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཐུན་མོན་
སྤྲུགས་ལྷགས་གྱི་འགྲེལ་སྟོན་ལྟར་ན། རྒྱལ་བ་དོན་རྩེ་འཆང་ནས་བཀའ་བབ་གྱི་
རྒྱུ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལྟན་ཅིག་རྒྱ་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་ཏེ་ལོ་པ་ལ་འདུས་པའི་
གདམས་དག་གི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དེའི་ཆོས་གྱི་རྒྱུན་འཛིན་པ་ལ་བཀའ་བརྒྱུད་
པ་ཞེས་ཟེར། མར་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པ་ནི། བཀའ་བབ་བཞིའི་གདམས་
དག་ཡོངས་རྫོགས་མར་པ་ཆོས་གྱི་སྟོན་པས་ནས་བསྐྱར་ཞུས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་
བོད་གྱི་ཡུལ་རུ། བཤད་སྟུབ་གཉིས་ཀའི་ཤིང་རྟའི་སྟོན་པ་བཟང་པོ་སྟེས་པར་
བརྟེན། སྟོན་པ་འབྲེད་པ་པོའི་སྟོན་པ་དཔོན་གྱི་མཆོན་དང་སྐྱར་ནས་མར་པ་བཀའ་
བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། དེའང་མར་པ་ཆོས་གྱི་སྟོན་པ་ནི། རབ་བྱུང་
དང་པོ་ཚུགས་ཁ་མའི་རྒྱ་ཁྱིའི་1012ལོར་ཡབ་མར་པ་དབང་ལྷག་འོད་ཟེར་
དང་། ཡུམ་སྐལ་ལྷན་སྦྱིད་གཉིས་གྱི་སྲས་སུ་སྟོན་པ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུངས།
རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་ལོས་སྟེ་ལོ་1099ལོར་འདས། རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་ཡི་
གེ་འབྲི་སྟོན་བསྐྱབས་པས་མཁས་པར་མཐུན། རྒྱུད་པ་ཆོད་ཅིང་གཤིས་གྱི་དང་
བས་ཅིང་སྟོན་པས་ཀྱང་སྤྲུགས་མི་འཁེལ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། ཡབ་ཡུམ་གྱིས་
རྒྱུད་རྒྱལ་རྒྱ་རི་ནས་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པའི་ཆོ་ཆོས་ལ་བརྒྱུད་པས་
མང་མཁར་ལྷ་གྲུ་ལུང་རུ། འབྲོག་མི་ལོ་ལྷ་བ་ལས་ལོ་ལྷ་བྱང་བར་བསྐྱབས།
དེར་གསང་སྤྲུགས་གྱི་ཆོས་ལྷ་འདོད་ཀྱང་ཡོན་ཆེ་ལ་བཀའ་དོག་པས། རྒྱ་གར་

དུ་འགོ་བའི་སྤྱོད་པ་ལྟེན་ཏེ་ཀ་ཅ་ན་མས་གསེར་དང་བརྟེན། གསེར་མང་པོ་
 ཁྱེར་ནས། གཉོས་འབྱུང་པོ་དང་སྟབས་གཅིག་བལ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་ལོ་
 གསུམ་དུ་བཞུགས། བལ་པོ་ལམ་ཐང་པ་ན་མ་རྒྱལ་དབང་པོའི་སྡེ་ལ་གདན་
 བཞིའི་བདག་གདན་གྱི་བཤད་བཀའ་ཞུས། སྒྲ་ཆོད་དང་སྒྲན་དཔུང་སོགས་
 ཞུར་ལ་བསྐྱབ་པས་མཁས་པར་གྱུར། དེ་ནས་རྗེ་ཀ་རོ་པའི་སྟན་པ་གསན་ཏེ།
 བལ་པོ་བན་དེ་པ་དང་འགོས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན། བི་ཀ་མ་ཤྱེ་ལར་འབྱོར།
 དག་ཚུལ་ཤེས་རབ་སང་གི་དང་མཇུག། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པས་
 རྫོང་ས་མེ་ཏོག་རྒྱས་པར་དཔལ་ན་རོ་པ་དང་མཇུག། ཆོགས་འཁོར་དང་
 གསེར་གྱི་མཚུལ་ལུལ་ནས་ཞུ་བ་ལུལ། ཐོག་མར་དཔལ་དགེས་པ་རྗེ་རྒྱ་
 དགའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར། དེ་ནས་སྤྱུ་ཏ་རིར་ཕེབས་ནས་རྗེ་རྒྱ་
 གུར་དང་། རྒྱུད་བརྟག་གཉིས། སམ་བུ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་བཤད་བཀའ་དང་
 དབང་ལུང་མན་ངག་བསྟེ་འཕོ་གནད་གྱི་གདམས་པ་དང་། གདན་བཞི་མ་ཏ་
 མ་ཡ་སོགས་དང་། གུར་གྱི་མགོན་པོ། དུད་སོལ་མ་བཅས་གན་ང། བརྟེན་
 ཏ་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོ་དང་། ཞི་བ་བཟང་པོ་གཉིས་ལས་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་
 དང་། མ་ཏ་ཡ་ན་ན་མས་ཞུས། རྗེ་བཙུན་མེ་ཏི་པའི་སྟན་པ་གསན་པ་དང་།
 སྒྲ་མས་ཀྱང་གནད་སྟེ་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན། རི་བོ་མེ་འབར་གྱི་དུར་ཁྱོད་
 དངོས་ཀྱབ་ཅན་གྱི་དགོན་པར་མངའ་བདག་མེ་ཏི་པ་དང་མཇུག། རྒྱགས་
 རྗེས་ལྷག་པར་བཟུང་། འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་གྱི་རྣམ་བཤད་དང་།
 རྒྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པ། དགེས་པ་རྗེ་རྒྱའི་དབང་རྒྱུད་མན་ངག་དང་
 བཅས་པ་རྣམས་ཞུས། མདོར་ན་རྒྱ་གར་དུ་ཐེངས་གསུམ་བྱོན་པའི་དང་པོ་ལ་
 ལོ་བརྒྱ་དགུ། བར་པ་ལ་ལོ་དྲུག། ཁ་མ་ལ་ལོ་གཅིག་བཅས་བཞུགས་ཞིང་།
 དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ནས་ལྷ་བརྒྱ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་བར་རྫོང་བ་མཛད་པས་ལོ་
 བཞི་བརྒྱ། དཔལ་ན་རོ་པ་ཁོ་ན་ལ་བསྟེན་པ་སྤྱི་བསྟོན་པས་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་
 དང་ཟླ་བ་བདུན་ཏེ། རྗེ་མར་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། མར་སྟོན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་
 སྟོན་ང། ཆོ་སུམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བསྐྱུལ། ལོ་བཞི་བརྒྱའི་བར་དུ་ཐོས་

[illegible]

① 1004ལྷན་འབྲེལ་1123ལྷན་

གོ་འཕང་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་དུ་མཛད་ནས་མི་དང་མི་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་
 ཚད་མེད་པ་བརྟུལ་བ་ལས། མཚན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སློབ་མ་འགྲོ་བ་
 འདུལ་བའི་མཆོག་གསུམ། མཁའ་སྤྱོད་དུ་གཤེགས་པ་པོ་གསུམ་མོ་བཞི།
 རས་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་སོགས་བྱོན་པའི་གཙུག་པོ་སྟོན་བརྒྱད་འཛིན་པ་ཉི་ལྔ་ལྟ་
 བུ་གཉིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་སྟོན་
 བརྒྱད་འཛིན་པ་ཉི་ལྔ་ལྟ་བུ་གཉིས་ལས་དཔལ་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་བཀའ་
 བརྒྱད་ཀྱི་རང་ལྷགས་ལམ་སློལ་འབྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་ནི། རྗེ་མི་ལའི་ཐུགས་
 སྤྱོད་ཉི་མ་ལྟ་བུ་དུགས་པོ་ལྔ་འོད་གཞོན་ལུ་^༡ ཡིན་ལ། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
 བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལ་བསྟན་ནས་བྱང་ཆུབ་
 ལམ་རིམ་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་དང་། རྗེ་མི་ལ་རས་པ་ལས། གོལ་ལམ་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 དང་། ཟབ་ལམ་ན་རོ་ཆོས་དུག་གི་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་ཕྱོད་
 ཆུལ་དུ་ཞུས་པས། ལམ་ཉགས་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་
 འབྱོར་བས་གངས་རིའི་སྤྱངས་འདིར་མཁས་གྲུབ་ཉིས་ལྟ་བུ་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ཆེན་པོ་དཔལ་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་གཞན་དང་མི་འདྲ་
 བའི་མཚན་སྟོན་ཐོགས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱབ། དཔུས་གཙང་མདོ་ཁམས་བཅས་
 ཀྱི་སློབ་མ་བགྲང་གིས་མི་ལང་བ་བྱུང་བའི་སློབ་མ་ཐུན་མོང་རྣམས་ལ་བཀའ་
 གདམས་ལམ་རིམ་དང་། མདོ་ལྷགས་ཉིད་དེ་འཛིན་ལ་ཐུག་ཆེན་གྱི་མིང་གིས་
 བརྒྱན་པ་རྒྱུད་སྤྱོད་མའི་དགོངས་བཞེད་རྣམས་ཆོགས་ཆོས་སུ་གསུངས་པ་དང་།
 ཐུན་མིན་གྱི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་ཞལ་ནས་བརྒྱད་པའི་
 ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱགས་ཀྱི་ཐུག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་
 གསང་ཆོས་སུ་གནང་ནས་སྤྱོད་གོལ་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད། སློམ་པོའི་བྱ་ཆེན་བརྒྱ་
 དུག་སོགས་རྒྱུན་འཛིན་གྱི་སློབ་མ་མང་པོ་གསོ་སྦྱོང་གནང་བར་བརྟེན། བཀའ་
 བརྒྱད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད། འབྲུག་པ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ། ཟུར་མང་

^༡ སྤྱི་ལོ་1079ས་ལུག་—1153ཆུ་བ།

གནས་མདོ་གཉིས་བཅས་དཔལ་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་
པས་གངས་རིའི་སྒོངས་འདིར་བྱབ་པར་བྱང་བ་ནི་རྩི་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་
ལས་མཆེད་དེ་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་སྒྲིམ་པོ་ཙུ་བའི་གདན་སར་དུགས་
པོ་ཁྱུ་དཔོན་གསུམ་དང་། དུགས་པོ་འདུལ་བ་འཛིན་པ། སྤྱིས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་
པོ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་པའི་གདན་ས་འདི་ནི་
དུགས་པོ་ཙུ་བའི་གདན་ས་སྟེ་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་ཆུང་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
འབྱུང་གནས་སམ་མ་དགོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །

དེའང་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་ཞེས་པ་ནི། རྩི་འདིའི་སྒྲོབ་མའི་གཙུག་པོ་འབའ་
རོམ་པ་དར་མ་དབང་ཕྱག་^① ལས་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད། ཕག་གྲུ་དོ་རྩི་
རྒྱལ་པོ་^② ལས་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད། ཁམས་པ་དབུ་སེའམ་རྩི་ལས་གསུམ་
མཁེན་པ་^③ ལས་ཀྱི་ཆང་བཀའ་བརྒྱད་དམ་ཀམ་བཀའ་བརྒྱད། དཔོན་སྒྲིམ་
ཚུལ་ཁྲིམས་སྟེང་པོའི་སྒྲོབ་མ་ཞང་ཆལ་པ་བཙོན་འགྲུས་གྲགས་པ་^④ ལས་ཆལ་
པ་བཀའ་བརྒྱད་དེ་ཆེ་བཞིར་གྲགས་པ་དང་། སྒྲིམ་པོ་ཙུ་བའི་གདན་སར་
དུགས་པོ་ཁྱུ་དཔོན་གསུམ། དུགས་པོ་འདུལ་བ་འཛིན། སྤྱིས་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་
བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱོན་པས་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་
བཅས་ཏེ་ལྟོ། །

ཆུང་བརྒྱད་ནི། ཕག་གྲུ་དོ་རྩི་རྒྱལ་པོའི་སྒྲོབ་མ་གསུགས་ཐོག་ལྟ་བུར་

^① སྤྱི་ལོ་1161པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་བསམ་གཏན་གངས་བཟང་མདུན་འབའ་རི་པོ་ཆེ་བཏབ།
འདིའི་འཁྱུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྟེན།

^② སྤྱི་ལོ་1110པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར། ཁམས་སྟེ་དགའི་ཆེ་ཤོད་རྟག་རོམ་སབ་ཁང་དུ་འཁྱུངས། སྤྱི་
ལོ་1158པའི་ས་སྤྱལ་ལོར་སྟོ་ཁར་གདན་ས་ཐེལ་

བཏབ། སྤྱི་ལོ་1170པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་འདས།

^③ སྤྱི་ལོ་1110པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར། ཁམས་ཀྱི་ཉར་སྟེ་དེང་དུས་དཀར་མཛོས་ར་སྤྱལ་གྲོང་དུ་
འཁྱུངས། སྤྱི་ལོ་1193པའི་ཆུ་སྤང་ལོར་འདས།

^④ སྤྱི་ལོ་1123པའི་ཆུ་ལོས་ལོར་སྤྱིད་ཤོད་དུ་འཁྱུངས། སྤྱི་ལོ་1175པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་གདན་ས་
ཆལ་ཀྱི་དགོན་པ་བཏབ། སྤྱི་ལོ་1193ལོར་འདས།

ལྷགས་པ་བྱང་བ་དེ་དག་གི་མཛད་སྤྱོད་ལས་བྱང་བ་ཏེ། རྒྱུ་པ་འཛིག་རྟེན་
མགོན་པོ་^①ལས་འབྲི་བྱང་བཀའ་བརྒྱུད། ཐང་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བ་^②ལས་
རྟག་ལྷང་བཀའ་བརྒྱུད། འགོ་མགོན་རྒྱལ་ཚུ་དཔོན་ཁྱོ་ཕུའི་འགོ་མགོན་
རྒྱལ་ཚུ་^③ལས་ཁྱོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱུད། སྤྱིང་རས་པད་མ་རྩོ་རྩོ་^④ལས་སྤྱིང་རས་
བཀའ་བརྒྱུད། ཆོས་རྩོ་སྤྱིང་པ་ལྷུ་བ་ཐོབ་^⑤ལས་སྤྱིང་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད།
ཡེལ་པ་ཡེ་ཤེས་བཅེགས་པ་^⑥ལས་ཡེལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད། ཟླ་ར་པ་ཡེ་ཤེས་
སེང་གེ་^⑦ལས་གཡའ་བཟང་བཀའ་བརྒྱུད། རྟེ་ཕུའི་བྱེར་སྟོམ་ཆེན་མོ་^⑧ལས་
ཤུག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད་དེ་རྒྱུང་བརྒྱུད་དུ་ལྷགས་པ་རྩམས་བྱང་ཞིང་། དེ་
དག་རེ་རེ་ལའང་ཆོས་བརྒྱུད་དང་གདན་ས་སྤྱོད་ལས་མཐའ་ཡས་པའི་མཁས་

① རྒྱུ་ལོ་1143པའི་རྒྱུ་པ་ལོར་འཁྲུངས། རྒྱུ་ལོ་1179པའི་ས་པག་ལོར་འབྲི་བྱང་མཐའ་གྱི་གདན་
ས་བཏབ། རྒྱུ་ལོ་1217པའི་མེ་སྤང་ལོར་འདས།

② རྒྱུ་ལོ་1142པའི་རྒྱུ་ལོར་རྟག་ལྷང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འཁྲུངས། རྒྱུ་ལོ་1180པའི་རྟགས་ཀྱི་ལོར་
རྟག་ལྷང་དཔོན་བཏབ། རྒྱུ་ལོ་1210པའི་རྟགས་རྩ་ལོར་འདས།

③ རྒྱུ་ལོ་1118པའི་ས་ཀྱི་ལོར་འཁྲུངས། རྒྱུ་ལོ་1171པའི་རྟགས་ཡོས་ལོར་ཁྱོ་ཕུ་བཏབ། 1195པའི་
ཤིང་ཡོས་ལོར་འདས། དེའི་ཆོ་བོ་ཁྱོ་ཕུ་ལོ་རྩ་བ་རྒྱུ་ལོ་1173པའི་རྒྱལ་ལོར་འཁྲུངས།

④ རྒྱུ་ལོ་1128པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་གཙང་ལྷང་སྟོད་དུ་འཁྲུངས། རྒྱུ་ལོ་1181ལྷགས་སྤང་ལོར་རྩ་ཕུ་
དཔོན་པ་བཏབ། རྒྱུ་ལོ་1188པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་འདས། དེའི་རྒྱུ་པ་མའི་གཙོ་བོར་གཙང་པ་རྒྱ་
རས་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྩོ་ནི། རྒྱུ་ལོ་1161པའི་རྟགས་རྒྱལ་ལོར་ཉའོ་གངས་བཟང་གི་མགུལ་ལྷང་སྟོད་དུ་
འཁྲུངས། རྒྱུ་ལོ་1205ཤིང་སྤང་ལོར་དེང་དུས་རྒྱུ་ལོ་རྩོད་ཁོངས་ཡོད་པའི་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་རྒྱུ་
སྤྱིང་བཏབ། དེ་ལས་སྤྱིང་རས་པའི་གདན་ས་དག་གི་རྒྱུད་པ་སྟེལ་བ་ལ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་
བྱང་། རྒྱུ་ལོ་1211པའི་རྟགས་ལྷག་ལོར་འདས།

⑤ ཤིང་མོ་ཡོས་རྒྱུ་ལོ་1144ཀྱི་ལོར་སྤྱུ་འཁྲུངས། མེ་པག་རྒྱུ་ལོ་1174ཀྱི་ལོར་དེང་ཆབ་མདོ་བྲག་
གཡའ་རྩོད་དུ་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གྱི་ཤོ་དཔོན་བཏབ། རྒྱུ་ལོ་1194ཀྱི་ལོར་སྤྱུ་གཤེགས།

⑥ རྒྱུ་ལོ་1144པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་བྱང་རྩ་རྩ་དཔོན་བཏབ། ཡེལ་པ་ཡེ་ཤེས་བཅེགས་པའི་ཡིག་
ཆ་རྒྱུས་པ་མ་རྟེན།

⑦ གཡའ་བཟང་བ་ཆོས་རྩོན་ལམ་གྱིས་རྒྱུ་ལོ་1190པའི་མེ་རྟག་ལོར་གཡའ་བཟང་དཔོན་པ་བཏབ།
ཟླ་ར་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་རྒྱུ་ལོ་1190ལོར་འདས།

⑧ རྟེ་ཕུའི་བྱེར་སྟོམ་ཆེན་མོའི་རྩམ་ཐའ་མ་རྟེན།

པ་དང་གྲུབ་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། །གཞན་ཡང་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་
 ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱུར་པ་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞལ་
 སློབ་དྲུང་མ་ཁེར་ལས་བྱུར་མང་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། ཀམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོ་
 རྩེའི་ཞལ་སློབ་གནས་མདོ་ཀམ་ཆག་མེད་ལས་གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱུད། རྒྱུ་
 བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། སྤྱིང་རས་པ་རྩེ་རྩོ་རྩེའི་ཞལ་སློབ་འགྲོ་མགོན་གཙང་བ་རྒྱ་
 རས་ཡེ་ཤེས་རྩོ་རྩེ་ལས་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། འགྲོ་མགོན་གཙང་བ་རྒྱ་
 རས་ཀྱི་བྱ་སློབ་ཀྱིས་བྱ་རྩོད་པོའི་ཉིན་ལམ་བཅོ་བརྒྱུད་ཚུན་ཆད་ཁྲུབ་པར་
 གྲགས་པ་ལས་འབྲུག་པ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་སྟེ། གཙོ་བོ་རྩོད་ཆང་པ་མགོན་
 པོ་རྩོ་རྩེ་ལས་སྟོད་འབྲུག་གནམ་གྱི་སྐར་མ། ལོ་རས་དར་མ་དབང་ཕྱག་
 ལས་སྟོད་འབྲུག་སའི་དྲེག་པ། གདན་ས་འཛིན་པའི་སང་གོ་དགུ་ཆར་ལས་
 བར་འབྲུག་ཏུ་གྲགས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་དང་དགོན་སྡེ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆོས་
 ལྷགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁོ་ན་སྟེལ་ཡུལ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་
 དག་རྒྱུན་འབྱོར་དང་། དར་སྟེལ་གཏོང་བའི་ལྷོ་གནས་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་
 བྱུར་ཡོད་དེ། སྐབས་དེའི་བཟོ་རིག་ལག་ཤེས་ལ་མཁས་པ། གསོ་རིག་ལ་
 མཁས་པ། གནམ་གཤིས་བརྟག་དབྱེད་ལ་མཁས་པ། ལྷགས་ཀྱི་བརྟན་
 བཅོས་ལ་མཁས་པ། མཆོན་ཉིད་རིག་པ་ལ་མཁས་པ་སོགས་མཆོན་སྟན་ལྟན་
 པའི་མཁས་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དགོན་སྡེ་དེ་དག་ལས་
 གསོ་སྦྱང་གནང་སྟེ་བྱོན་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་སྦྱང་། །ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
 ལྷགས་གསུང་རྩེ་ཁེར་སྟོ་གོས་རིན་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདམས་
 དག་བྱུར་མང་སྟན་རྒྱུད་སོགས་ཉམས་ལེན་གཙོ་གནད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་བྱུང་ཡོད།
 དེ་ལྟར་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱུད་སོགས་དབྱེ་བ་མང་ཏུ་བྱུང་ཡང་
 མདོར་བྲིལ་གྱིས་བྲིལ་ན། རྩེ་བཅུན་མར་མི་དྲགས་གསུམ་ལས་བརྒྱུད་པའི་

¹ ལྷི་ལོ་1189པའི་ས་བྱ་—1258པའི་ས་རྟ།

² ལྷི་ལོ་1187པའི་མེ་ལྷག་—1250པའི་ལྷགས་ཀྱི།

གདམས་ངག་གི་མིན་ལས་སྐྱོང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཡོངས་གྲགས་
སུ་མར་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་དེང་རུས་ཀྱི་
བར་རུ་དར་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལས་ཀློང་དང་། འབྲི་བྱང་། འབྲུག་པ་
རྒྱལ་ས་དར་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེང་རུས་བཀའ་བརྒྱད་པའི་མཚོན་
བྱེད་ལྟ་བུ་དེ་ཡོངས་གྲགས་ལ་ཀམ་ཀློང་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ཀློང་གི་
སྐོལ་འབྱེད་ཀམ་རུས་གསུམ་མཁུན་པ་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་རྟག་སྤྱི་
ལོ་1110ལོར་ཡབ་སྐོལ་པོ་རྩོམ་པོ་དང་། ཡུམ་ལྷ་ཐོག་བཟའ་སྐར་ལྷ་མ་
མིང་འདྲེན་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ། ཡུལ་མདོ་ཁམས་ཏེ་ཤོད་གངས་ཀྱི་ར་བ་ཅེས་
པ་དཀར་མཛེས་ར་རྟག་ཉིད་རུ་སྐྱུ་འབྱུངས། བྱིས་པའི་རུས་ཀྱི་མཚན་ལ་དགེ་
འཕེལ་གསོལ། རྒྱུང་རུ་ནས་ཡབ་ཀྱི་མཛུན་ནས་འབྲི་སྟོག་རྒྱལ་ས་བསྐྱབས་པས་
ཆོགས་མེད་རུ་མཁུན། སྐོལ་པ་བསྐྱེས་པ་དང་ཡབ་ལས་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོའི་
དབང་ཁུས་ནས་བསྐྱབ་པ་ཉགས་ཐོན་གནང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་བཞིས་པའི་
ཆོ་ཆོས་འཁོར་ཆེན་པོ་ཀ་བྲག་རུ། རྩོག་ལོའི་སྟོབ་མ་ཏེ་པོ་མཚོག་གི་སྐུ་མས་
མཁན་པོ་མཛད། ཆག་སེང་གེ་གྲགས་ཀྱིས་སྟོབ་དཔོན་མཛད་ནས་རབ་རུ་
བྱུང་། མཚན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཞེས་གསོལ། ལོ་གཉིས་སུ་དགེ་འདུན་ཀྱི་བྱ་
བ་དང་། གནས་གཞི་འདུགས་པའི་ཕྱག་ལེན་མཛད། རྩོམ་པོ་རྩོམ་པ་ལོ་
ཆོས་དབང་དང་། དེའི་སྟོབ་མ་དགེ་བཤེས་བཀྲ་རབ་མཆེད་གཉིས་ལ་རྩོམ་པོ་
ལྷགས་ཀྱི་དཔལ་མཚོག་འཁོར་ལོའི་དབང་དང་། གསང་སྟགས་ཀྱི་སྐྱབ་སྐྱོར་
མང་པོ་དང་། མི་གཡོ་བ་སོགས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོར་རྒྱལ་ས་གསན་
ནས་བསྐྱབ་པ་མཛད། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་བཞིས་ཆོ་དབྱུས་སུ་བྱོན། ཉི་ཤུ་པ་
ལ་སྟོད་ལྷང་སེ་ཐང་རུ་ཕྱག་ལེབས། སྟོད་ལྷང་རྒྱ་དམར་པ་དང་། སྐྱུ་པ་
ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་གཉིས་ལས་བྱམས་ཆོས་སྐྱོར་དང་། དབྱུ་མ་ཤེར་ཕྱིན་བཅས་
གསན་ཅིང་མཁས་པར་བསྐྱབས། དེ་རྗེས་དགེ་བཤེས་ཤར་པ་དང་། རྒྱལ་
འབྱོར་པ་ཤེས་རབ་རྩོམ་པོ་གཉིས་ལོ་དྲུག་ལ་བསྟེན་ནས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་
ངི་སྟེང་པ་གསན་ཅིང་། བ་ཆབ་ལོ་ལྷ་བ་ལས་དབྱུ་མ་རིགས་ཆོགས་གསན།

མལ་འདུལ་བ་འཛིན་པས་མཁན་པོ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱིས་ལས་སྒྲོ་བ།
 མལ་གྱི་གཙུང་པོས་གསང་སྟོན་བཅས། དད་པའི་དགོ་འདུན་གྲངས་ཆེང་བའི་
 དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། མཁན་པོ་ལས་འདུལ་བའི་གཞུང་དང་། སླ་མ་
 ཆ་ལོ་དང་། ཁམས་པ་ཨ་སེང་གཉིས་ལས་རྒྱུ་འཁོར་སྒྱུར་དང་མགོན་པོ་
 བྱ་རྒྱུ་གཏོང་ཅན་ལ་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གདམས་ངག་རྣམས་ཞུས།
 དགྲུང་ལོ་སྒྲུབ་ཅུ་པར། རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྟེན་ནས་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་
 གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་རྒྱ་གནད་། སླ་མའི་བཀའ་
 བཞིན་རྒྱལ་པོ་སྟོན་པོ་དང་། ཟངས་རི། ཉིལ་ཕུག་ཕག་ལོ་གྲ། འོལ་ཁ། ཤ་
 རྒྱལ་སྒྲུབ་སྟོ། འཕན་ཡུལ་བྱ་བཟང་གི་བྲག་ཁ་པོར་དཀར་ལེབ། གཞུ་སྟེའི་
 བར་རྫོང་། རྒྱ་པོ་རི། གྲུ་བཞི་དགོན། ཁམས་ཀྱི་ཀློག་པོ་གནས་ནང་སོགས་སུ་
 སྐབ་པ་མཛད་པས་ལམ་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མཛོན་རྒྱ་གྲུ། སྟོན་གྲགས་
 ཀྱིས་བོད་ཁམས་གང་བས་སྤོང་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཕེལ། བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་
 བར་གསུམ་རྒྱ་སྒྲུབ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་སྤོང་ལས་ལྷའི་མཆོན་བྱེད་རྒྱ་དགོན་
 པ་ལྟ་བུ། དེ་ལས་ཀྱང་གདན་ས་གོང་མ་འོག་མིན་མཚུར་སྐྱ་སྐྱ་ཡི་གནས།
 བར་པ་གཟུང་དགོན་པ་གསུང་གི་གནས། འོག་མ་ཀློག་པོ་གངས་ར་ཐུགས་ཀྱི་
 གནས་ཏེ་གདན་ས་གོང་འོག་བར་གསུམ་ཞེས་སྐབས་དེར་བོད་ཁམས་ཡོངས་
 ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་ཉེ་གནས་སུ་གྱུར། རྒྱུ་ཕྱིས་གདན་ས་འོག་མ་ཀློག་
 པོ་གངས་ར་ལ་ཆོས་དང་རིག་གནས་སོགས་འཆད་ཉན་ཀྱི་སྤོང་ལས་ཉམས་པ་
 ལ། སི་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཕྱི་དགོ་དཔལ་སྤངས་དགོན་པ་གསར་
 རྒྱ་བཏབ་སྟེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་གཉིས་ཆེས་ཆེར་སྟེལ་བར་གནད། བཤད་
 གྲུ་དང་བསྐྱབ་གྲུ་མང་པོ་བཅུགས་པས་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་
 ཡན་གྱི་སྟོན་ཅིས་དང་། སྒྲ་རིག་པ་སོགས་རིག་གནས་སྒྲོར་པལ་ཆེར་སྒྲོབ་སྒྲོང་
 བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོར་ཆགས་ཏེ་གདན་ས་འོག་མའི་མིང་ཐོབ་དེ་དཔལ་སྤངས་
 ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་སྒྲོས་ཡོད། དེ་ལྟར་གཟུང་པ་སྐྱ་བྱེད་དང་པོ་རྒྱུ་
 གསུམ་མཁུན་པ། གཉིས་པ་གཟུང་པ། གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྩོ་རྩོ་ལ་སོགས་པ་

ནས། ད་ལྟའི་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་བདུན་པ་འགོ་འདུལ་སྤོན་ལས་དོ་རྗེའི་བར་འཕགས་
 པ་རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་ལྷ་ནག་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་བདུན། རྟོགས་ལྷན་
 གཤམ་པ་སེར་གཏེ་སྐུ་སྐྱེ་འོད་དཔག་མེད་པའི་རྣམ་འབྲུལ་ལྷ་དམར་སྐུ་ཕྱིར་
 བཅུ་གཉིས། འགོ་མགོན་རས་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་སྐྱེ་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་མགོན་
 པོའི་རྣམ་འབྲུལ་རྒྱུ་མི་རྩ་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་དྲུག དེ་དག་ལས་རྒྱུ་མི་རྩའི་མཆོན་
 ཅན་ནི་ད་ལྟའི་བར་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་གཉིས་ཡིན། གོ་སྤྱི་དཔལ་འཕྱོར་དོན་གྲུབ་ཀྱི་
 སྐུ་སྐྱེ་རྒྱལ་ཚབ་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་དྲུག དཔལ་པོ་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་གཅིག །འི་ཆེན་ཆོས་
 ཀྱི་རྒྱ་མཆོའི་སྐུ་ཕྱིར་རིམ་བྱོན། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་སྐུ་
 ཡི་སྐུ་ཕྱིར་བཞི་བཅས། རྒྱུས་ཆེན་དམ་པ་དེ་དག་གིས་བརྒྱབ་བརྐྱད་ཀླུ་ཀྱི་
 ཆོང་གི་བསྟན་པ་འདྲིན་སྦྱོར་སྤེལ་གསུམ་ཀྱི་སྤོན་ལས་དེར་གི་བར་རྩ་རྒྱན་མ་
 ཆད་པར་བཞུགས་ཡོད། ཀྱི་ཆོང་གི་གདམས་རག་གི་རྒྱད་པ་ལས། རྗེ་ལྷ་པ་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་མའི་གཙོ་བོ་རྩལ་དམར་སེར་སྤོ་གྲོས་རིན་ཆེན་ལ་
 བདེ་མཆོག་མཁའ་འགོ་སྟན་བརྐྱད་ཀྱི་བཀའ་བབས། སྤྱོད་མ་རྟོགས་ལྷན་ལ་
 བརྐྱད། འཇའ་མོ་མི་གསུམ་སོགས་བྱོན། དེ་དག་གི་སྤུལ་བརྐྱད་རྣམས་ཀྱིས་
 ཆོས་བརྐྱད་གདན་ས་རིམ་པར་འདྲིན་པ་ལ་ཟུར་མང་བཀའ་བརྐྱད་དང་། རྗེ་
 བཅུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྗེ་དང་། གར་དབང་དྲུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷག་གི་
 ཞལ་སྤྱོད་ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་གྲུབ་བརྟེན་ཀླུ་ཆགས་མེད་ཞབས་
 ཀྱི་བཀའ་སྤོལ་འདྲིན་པ་གནས་མདོ་བཀའ་བརྐྱད་དེ་གསུམ་རྩ་བྱུང་ཞིང་། ལྷི་
 མ་གནས་མདོ་ཆགས་མེད་ཞབས་ལྷགས་བརྟེན་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་བྱུང་པར་ལས་
 ཀར་ལྷགས་གཙོ་བོ་བྱུང་པ་གནས་མདོ་ཙ་བའི་ཆོས་བརྐྱད་དང་། རྟེན་ལྷགས་
 གཙོ་བོ་བྱུང་པ་དཔལ་ལྷལ་རིག་འདྲིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ། བི་མའི་རྣམ་
 འབྲུལ་ཁམས་པ་རྟོགས་ཆེན་པ་པར་རིག་འདྲིན་སོགས་ཀྱི་ཆོས་བརྐྱད་འདྲིན་
 པས་མདོ་ཁམས་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱོད་ས་པལ་ཆེར་བྱབ་པར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་ཀོང་སྤུལ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་《ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་》ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་མར་
 པ་བཀའ་བརྐྱད་ཀྱི་ཆོས་བརྐྱད་དང་སྤོན་ལས་ཀྱི་གདན་ས་གཙོ་བོར།

- 1 ལྷོ་གྲོ་བོ་ལྷུང་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༩ལོར་མར་པ་ལོ་ཚུ་བས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ལྷོ་བྱག་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།
- 2 མི་ལའི་གསས་མཁར་དགུ་ཐོག། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༩ལོར་མི་ལ་རས་པས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ལྷོ་བྱག་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།
- 3 རྩགས་ལྷ་སྐམ་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༡ལོར་རྩགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་རྒྱ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། མཉམ་མེད་རྩགས་པོའི་དངོས་སྟོབ་རྣམས་ཀྱི་སྤོན་ལས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞིའི་མ་དགོན་རྣམས་ལས།

【༡】 ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདན་ས་གོང་འོག་བར་གསུམ།

1. མཚུར་སུ་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་གནས་འདིར་ཀམ་པ་རུས་གསུམ་མཁའ་ཕྱེན་པས་གཟིམ་སྤྱི་ལོ་ཆུང་རུ་ཞིག་བཏབ། དེ་ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་ཁམས་ནས་ཕྱིར་གནས་འདིར་ཕེབས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ལྷོ་ལྷུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
2. ཀམ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་ཀམ་རུས་གསུམ་མཁའ་ཕྱེན་པས་བཏབ། ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
3. དཔལ་སྤངས་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༢ལོར་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཏབ། ད་ལྟ་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྲེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
4. གཞུའི་ག་མ་གུ་བཞི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༧ལོར་རུས་གསུམ་མཁའ་ཕྱེན་པས་བཏབ། བོད་ལྗོངས་ལྷོ་ལྷུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་རུ་ཡོད།
5. ཀློ་པོ་གནས་ནང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༩ལོར་ཀམ་རུས་གསུམ་མཁའ་ཕྱེན་པས་བཏབ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
6. སྤང་སུག་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༩ལོར་ཀམ་རུས་གསུམ་མཁའ་ཕྱེན་པས་བཏབ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་འདབ་པ་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།

【༢】 བག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ། གདན་ས་ཐེལ་དགོན། སྤྱི་
ལོ་1158པའི་ས་རྟག་ལོར་མག་ཙོ་གྲུ་པས་བཏབ། ད་ལྟ་བུར་རི་རྩོད་ཁོངས་
སྤྱི་ཡོད།

【༣】 ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་གདན་ས་གཙོ་བོ། ཚལ་གྲུང་ཐང་དགོན། སྤྱི་
ལོ་1175པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་ཞང་ཚལ་པ་བཙུན་འབྲུས་གཤམ་པས་བཏབ། ད་
ལྟ་བོད་རྫོངས་རྟག་ཅེ་རྩོད་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།

【༤】 འབའ་རོམ་རི་བོ་ཆེ་དགོན། སྤྱི་ལོ་1161པའི་ལྷགས་སྤྱུལ་ལོར་བསམ་
གཏན་གངས་བཟང་མདུན་འབའ་རོམ་དར་མ་དབང་ལྷག་གིས་བཏབ། ད་ལྟ་
བོད་རྫོངས་ནག་ཆུ་རྫོངས་རྩོད་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།

ལ། ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད།

ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བླ་པ་པོ་ལྟ་བུར་གྱིས་སྤུལ་
ཐུས་པ་སྟེ། དེའང་མཁས་གྲུབ་བླ་པ་པོ་ལྟ་བུར་ནི། ཤིང་རྟག་ སྤྱི་ལོ་1014
པའི་ལོར་ཡབ་བླ་པ་པོ་རྟག་སྤྱེས་ཞེས་པའི་སྤྱུ་སྤྱུ། དུལ་སྟེ་མོར་སྤྱེ་འབྲུངས།
གཞོན་ནུའི་རུས་སྤྱེ་བོན་པོ་གཡུང་རྒྱུ་བ་ལས་བོན་བསྐབས་པས་མཁས་
པར་གྱུར། བོན་གྱི་སྤྱོད་མ་མང་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བོན་ལ་མ་མཉེས་ནས་རྟིང་
མ་ལ་ཁྱལས་ཏེ་རྩོགས་ཆེན་གསན་པས་མཁས་པར་གྱུར། སྤྱོད་མ་མཐའ་ཡས་
པར་འདུས། དེ་ཡང་སྤྱོད་པ་མ་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་སྟོར་ནི་རུ་བ་ལས་
གདམས་ངག་གསན། དེ་ནས་རྒྱ་གར་རུ་ཕྱིན་ཏེ་སྤྱེ་མ་ཏེ་ལས་ལོ་ལྔ་བསྐབས།
རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་
རིག་གཞུང་མང་པོ་སྦྱངས། ལུན་མོང་གི་བླ་མ་རྩོ་རྩོ་གདན་པ་ཆེན་པོ་དང་།
མེ་རི་པ། སྤྱུ་པའི་རྣལ་འབྱོར། ར་རུ་ལ་སྟེ་བཞི་དང་། ལུན་མོན་གྱི་བླ་མ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་ནི་གྲུ་མ་དང་། སྤྱུ་པ་སྟེ་གཉིས་བཅས་རྒྱལ་པོ་ལ་
གཙོ་བོར་བསྟེན། བྱི་གཙོས་རྒྱལ་དང་། གསེར་ཚོས་རྣམ་ལུ་ཞེས་པའི་ཚོས་
སྟོར་དེ་དག་འཆད་ཉན་སྟོམ་སྤྱེ་བྱི་རྒྱན་སྟེལ། ཕྱིར་བོད་རུ་ཕྱིན་པར་ཞང་
ཞུང་མཐོ་ལིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རུ་རྩོ་བོ་རྩོ་བཞུགས་པ་དང་མངལ་བས་

ཆོས་མང་དུ་གསན། སྤྱིར་རྒྱ་གར་ལ་ལན་བདུན་ཕེབས་པར་བཤད། སྤྱི་ལོ་
 1061པའི་ལྷགས་གྲང་ལོར། གཙང་གཡས་རྒྱ་ཤངས་ཀྱི་ཞང་ཞོང་དུ་གདན་ས་
 མཛད་ནས་སྤྲུལ་ལ་ཤངས་པ་དང་། བརྒྱད་འཛིན་རྣམས་ལ་ཤངས་པ་བཀའ་
 བརྒྱད་དུ་གྲགས། དེ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་གསེར་མང་པོར་བསྐྱམས་ཏེ་ཕེབས། སྤྲུལ་
 མ་རྗེ་རྗེ་གདན་པ་དང་། མཛལ་ནས་བསྟེན་རྫོགས་གནང་བར་ཁྱེས་པས།
 སངས་རྒྱལ་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྤྱལ་པ། སྤྲུལ་གྲང་རི་ཐང་པ་ལས་བསྟེན་
 རྫོགས་ཁྱེད་ཤོས་པའི་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར། སྤྱི་ལོ་མང་དུ་སོང་རྗེས་གྲང་རི་
 ཐང་པ་ལས་བསྟེན་རྫོགས་ཁྱེས་རྒྱལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་གསལ། དེ་
 ལྟར་ན་གྲང་རི་ཐང་པ་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་རྩ་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1054ལོར་
 འབྱུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་1123ལོར་སྤྱི་གཤེགས་པ་དེ་བ་
 སྟོན་ལ་སོགས་ལས་གསལ། གཞན་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གནང་བ་ལ་མ་
 མཐར་ཡང་རང་ལོ་སོ་གཅིག་ལས་ལུང་ཐབས་མེད་པ་ནི་ནང་ཆོས་ཡང་དག་
 ལག་ལེན་བྱ་མཁན་ཀུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། དེས་ན་ཁྱུང་པོ་རྣལ་
 འབྱོར་གྱིས་གྲང་རི་ཐང་པ་ལས་བསྟེན་རྫོགས་ཁྱེད་པའི་རྒྱལ་ནི། གྲང་ཐང་པ་
 དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་ཤིང་གི། སྤྱི་ལོ་1084ལོའི་རྗེས་སུ་ཡིན་དགོས་པས་
 སྤྱི་ལོ་དེར། མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་དགུང་ལོ་དོན་གཅིག་ཟིན་པའི་
 རྗེས་སུ་ཡིན་དགོས་པར་གསལ། ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་
 དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བརྒྱ་བཞུགས་པར་བཤད་པ་ནི། ཆོགས་པའི་མཐར་ཐུག་
 བྱི་ཐུག་བརྒྱད། ཆོ་ཡི་མཐར་ཐུག་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ། རྫོགས་པའི་མཐར་ཐུག་ལྔ་དང་
 གཅིག ཆེས་པའི་ལུང་བསྟན་ཅན་ལས་གཞན་པའི་ཤེས་བྱེད་གང་ཡང་མི་
 འདུག ལལ་ཆེར་དགུང་ལོ་བརྒྱ་སྟོར་ཅན་ཟིན་པའི་སྤྱི་ཆོ་རིང་ཅན་ཐུབ་ཡོད་
 པར་འདྲ་ཡང་དོན་དངོས་ཀྱི་སྤྱི་གཤེགས་རྒྱུ་གསལ་པོ་མ་རྟེན། ཆོས་འཁོར་
 བསྐྱར་ཞིང་འགོ་དོན་མཛད་པའི་རྒྱལ་མདོར་བསྐྱུས་ན། བཤད་པ། རྗེ་དཔ།
 ཐུབ་པའི་ལམ་རིམ་གསུམ་དུ་འདྲ་བ་སྟེ། བཤད་པའི་ལམ་རིམ་ལ། མདོ་དང་
 དེའི་བསྟན་བཅོས། རྒྱད་རྒྱད་འགྲེལ་དང་བཅས་པ། མཚན་ཉིད་ཐེག་པ་ལ་

གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་བཞི། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་རྒྱུད་སྡེ་ཆེན་པོ་བཞི་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་
 བཤད་པ་དང་། ཚུད་པའི་ལམ་རིམ་ལ་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་རྟོག་གེ་ཕྱི་
 རབས་པའི་ལྷགས་ཀྱང་གསན་མོད། གཙོ་བོ་ཆད་མ་སྡེ་རབས་པ་ལ་གྲགས་པ་
 ལྟར་གཏན་ཆོགས་ཆེན་མོ་བཞིས་མཆན་ཉིད་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། ཆད་
 མ་ཡང་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་གསུམ་སྡེ་ནས། བརྒལ་ལན་རྣམ་
 པར་ངེས་པ་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུབ་པའི་ལམ་རིམ་ལ་རྒྱ་ཕར་སྡོན་ཐེག་པ་དང་།
 འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་
 རྩལ་མོང་དང་བྱང་པར་གྱི་གནད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་མན་ངག་ཏུ་དྲིལ་
 བས་སྟོན་པས། པོད་ཀྱི་ཐོས་བསམ་བྱེད་ཚུལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ་ལ་བཀའ་
 དྲིན་ཏུ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། རྗེ་དེའི་སློབ་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་
 སྡོན་ལས་བསྐྱུངས་པ་ནི་《ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་》ལས། གྲུབ་ཆེན་བྱུང་པོའི་སྡེ་བུ་
 ལ། ཕྱི་བུ་གཅིག་དང་དྲུག་གི་གཙོས་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྤྲལ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་
 ས་ཆེན་པོའི་རུལ་དང་མཉམ་པའི་གདུལ་བུ་སྒྲིན་ཅིང་གྲོལ་བར་མཛད་པ་སྟེ།
 དེ་ལ་སྡེ་བུ་ལྔ་ནི། དྲི་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་པོ་མེད་པའི་སྟོན་པ། །ཕན་སེམས་
 ཡལ་ག་གཡོར་པོ་རྒྱ་མོ་ཆེ། རྟིང་རྟིང་ལོ་འདབ་རུལ་སྟོན་རིན་ཆེན་དབང་། །
 བྱམས་པའི་མེ་རྟག་ལ་སྟོད་དཀོན་མཆོག་མཁར། །འོད་གསལ་སྟིང་པོ་ཁང་
 སྟོམ་ཆོས་སེང་རྣམས་དང་། ཕྱི་བུ་གཅིག་ནི་རྒྱ་ལུས་མི་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྒྲིན་
 པ་ཆོག་ལྷོགས་པ་རིན་ཆེན་བཙུན་འགྲུས་ཏེ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གསང་ཆོག་
 བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་ནི་ཆོག་ལྷོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་བབ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དཔོན་
 སྟོན་སྟེར་སྤང་པ། སངས་རྒྱས་གཉེན་སྟོན། འགྲོ་མགོན་སྟོན་པའི་བར་ཏུ་བརྒྱད་
 དེ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་གིས་ལུང་བསྟན་པ་བཞིན་ཏུ་ཆོག་བརྒྱད་རྡོ་
 རྗེའི་རྒྱ་རིན་ཆེན་བདུན་པར་གྱུར་པ། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྗེ་སྟོན་པས་བསྟོལ་ཏེ་
 འཛམ་བུ་སྤིང་དང་། སྤིང་སྤན་ཚུན་ཆད་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སློབ་མས་བྱབ་པ་ལས།
 གཙོ་བོ་གཙང་མ་ཤངས་སྟོན། བསམ་སྤིང་པ་གཞིན་ཏུ་གྲུབ། འཇག་ཆེན་རྒྱལ་
 མཆན་འབུམ་སྟེ་མཁས་གྲུབ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་བཟུང་ཁིང་

གདམས་ངག་ཡི་གེར་བཀོད། ཤངས་སྟོན་སྟོབ་མ་བྱུང་པོ་ཚུལ་མགོན་སོགས་
རིན་ཆེན་ལྷན་བདུན་གྱི་མར་གྲགས་པ་ངོ་མཆར་བའི་བརྒྱད་པ་དང་། འཇག་
བསམ་གཉིས་ཀྱི་གདན་ས་སྟོབ་བརྒྱད་མཐའ་ཡས་པ་བྱོན་ཅིང་། གཞན་ཡང་
ཆོས་སྟོན་པའི་དངོས་སྟོབ་གསེར་གླིང་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལས་གྱེས་པ་དང་།
ཆེ་བ་བཅུ་དང་ལྷན་པ་ལ་སྟོན་གནས་རྒྱིང་གི་གདུང་རབས་ལ། སྟུན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་ལྷན་འཕུལ་བརྒྱད་ཅུ་ཆ་བརྒྱད་བྱོན་ནས། བསྟན་འགྲོའི་དོན་བྱེད་
པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཐོག་མའི་རབས་སུ་གྱུར་པ། ལ་སྟོན་པ་དགོན་མཆོག་
མཁར་གྱི་གདན་ས་པ་རིམ་བྱོན་དང་། སྟོབ་བརྒྱད་ལས་གྱེས་པ་སོགས་མཐའ་
ཡས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ནས་དེང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྒྱ་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱང་བ་ནི་
གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ། དཔལ་ལྷན་ཀྱན་དགའ་གོལ་མཆོག་ ཀོང་སྤུལ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཞིང་། བྱང་པར་རྒྱ་
ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་སྤྱི་ལོ་1842ལོར་དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་རྒྱ་དགོན་
པ་བཏབ་ཅིང་ཀྱན་བཟང་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་གླིང་ཞེས་མིང་བཏགས། ཅི་
གྱ་ཆོས་རྒྱལ་གི་སྤྱབ་སྡེ་བཅུགས། ཤངས་པའི་གསེར་ཆོས་རྣམ་ལྷན་ཅལ་རྒྱ་
བཏོན་ནས། འཆད་ཉན་སྡེལ་བས་ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དེ་
སྤར་ཡང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱང་ཞིང་། དེང་རྒྱལ་སུ་ཡང་དཔལ་སྤངས་ཡང་
ཁྲོད་རྒྱ་ཤངས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱབ་སྡེ་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་ཡོད། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོའི་སྟོབ་མ་ཐང་སྟོང་གོ་ར་བུ་དོན་འབྱུང་དང་། དེའི་སྟོབ་མ་སྟོབ་
ཀར་ལུ་རྣམས་ཀྱིས་ཤངས་ཆོས་སྟོབ་སྤྱབ་འཆད་མཉན་གྱི་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་སྡེལ།
རྣལ་པར་རྒྱ་སྟོབ་ཀར་ལུའི་ཕྱིན་ལས་བོད་དང་རྒྱ་གར་ཅམ་མ་བཟད། ཡོ་རོབ་
ཕྱོགས་སུ་ཤངས་ཆོས་དར་སྡེལ་གྱི་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་འཕེལ་བཞིན་པ་འདྲིའོ། །

1. ཤངས་ཀྱི་ཞང་ཁྲུང་དགོན། རབ་བྱང་དང་པོའི་རྩྭགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་1061མཁས་
གྲུབ་བྱང་པོ་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བཏབ། བོད་མེངས་རྣམ་གླིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
2. དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་རྒྱ་རྣལ་སྤྱི་ལོ་1842

ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། ད་ལྟ་མེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

དུག །ས་རྒྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།

ས་རྒྱ་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་དོན་ནི་གདན་སའི་མིང་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཐོགས་པ་ཞིག་
སྟེ། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་རྩོམ་རྩེའི་ཡུང་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དཀར་གྱི་
ལོགས་སུ་དཀོན་པ་བཏབ་ནས་གདན་ས་བསྐྱེད་ས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིན་ཆད་དུ་ས་
རྒྱ་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །གྲུབ་མཐའ་འདིའི་སྟོལ་འབྱེད་མཁན་འཁོན་དཀོན་
མཆོག་རྒྱལ་པོ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་1034ལོར་འཁོན་གྱི་གདུང་

རིགས་སུ་སྐྱུ་འབྱུང་ས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཚུ་རྟ་སྤྱི་ལོ་1102ལོར་འདས།

རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་སྟོབ་གཉེར་གནང་བས་སྤྲགས་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་
མཁས་པར་གྱུར། ལྷ་ཆེན་འཕྲོག་མི་ཤུག་ཡེ་ཤེས་ལ་བཀའ་བབ་པའི་གདམས་

ངག་ལམ་སྟོར་དག་པོ་ཐམས་ཅད་ཁྱེད། དེའང་ལམ་སྟོར་དག་ནི། (1) རྣལ་
འབྱེད་གྱི་དབང་ལྷག་འཛིགས་བྲལ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྒྱུང་ངམ་གྲུབ་ཆེན་པོར་

མ་པ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རྩོམ་རྩེའི་རྒྱུད་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་
འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་སྟོར་མཛད། (2) གྲུབ་ཆེན་མཆོ་སྤྱིས་ཞབས་

ཀྱིས་ཅ་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་རིམ་ཐབ་པའི་རྩལ་དག་དང་།
རྩོགས་རིམ་མང་པོའི་ཅེ་མོ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོར་མཛད། (3) འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་

ཀྱིས། འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་གྱི་ལམ་སྟོར་མཛད།

(4) རོ་མྱི་པས་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡན་ཅིག་སྤྱིས་གྲུབ་ཀྱི་ལམ་སྟོར་
མཛད། (5) ལྷ་རྒྱ་རྩོ་རྩིས་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་ཐིག་ལེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲག་རྒྱུའི་ལམ་

ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ལམ་སྟོར་མཛད། (6) རོ་ག་ཅེ་བས་རྒྱུད་ཁ་སྐྱུར་ལ་
བརྟེན་ནས་བསམ་མི་བྱུང་གྱི་ལམ་སྟོར་མཛད། (7) རྟག་པོ་བས་བདེ་མཆོག་

ལ་བརྟེན་ནས་ཨོལ་པ་ཉིའི་ལམ་སྟོར་མཛད། (8) ངག་གི་དབང་ལྷག་གིས་
གསང་འདུས་ལ་བརྟེན་ནས། ལྷག་ཆེན་ཡི་གེ་མིད་པའི་ལམ་སྟོར་མཛད།

¹ སྤྱི་ལོ་993ལྟ་སྤུལ་—1074ཤིང་སྟག

(9) རྒྱ་པོ་འཆི་བ་མེད་པས་མ་རྒྱུད་མཐའ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་པོ་སྤང་བའི་ལམ་སྐོར་མཛད། དེ་ལྟར་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་ངག་སྐོར་དགུ་པོ་དེ། འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་ཐོས་བསམ་དང་འཆད་ཉན་སྒྲིལ་བའི་སྤོང་ལས་སྤྲུལ་རྒྱུད་མི་མ་རྒྱལ་སྤྲུལ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས། བྱུང་པར་དུའང་ས་ལྷགས་ཞེས་པ་ནི་རྩོ་བོ་རྗེས་ས་དཀར་པོའི་ལོགས་ལ་སྒྲིམ་བུམ། རྩི་གཅིག་གསལ་བར་གཟིགས་པས་འཇམ་དབྱེངས་བུམ་དང་། བྱུག་རྩོར་སྤྲུལ་པ་གཅིག་འབྱོན་པ་ལྷང་གིས་བསྟན་པ་ལྟར་བྱོན་པའི་ཐོག་མར་དཔལ་བཙེ་བ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་སྤྲིང་པོ་ལ། འབྲོག་མི་ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱི་རྩོར་རྒྱུད་གསུམ་མར་ལོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བདེ་མཆོག་། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཡོ་ག་དང་མགོན་པོ། བ་རི་ལོ་རྩ་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཐབས་བརྒྱ་ཅུ་ལོགས་ལོ་རྩ་ཆེན་པོ་བཞི་ནས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་ངག་གི་བཀའ་བབ། བྱུང་པར་དགུང་ལོ་ཞི་བུམ་པ་ལ་རྗེ་བཙུན་བི་རུ་པ་གཙོ་འཁོར་ལྷ་ཆོས་སྒྲིལ་དུ་ཐེབས། རྒྱ་བ་གཅིག་དུ་བཞུགས་ནས་ལྷགས་རིའི་ཁོངས་ལས་མི་འདའ་བའི་བྲུ་ཆོས་བཞི། རྒྱུད་སྤེ་བུམ་རུ་ཅ་གཉིས་བྱི་དབང་བཤད་མན་ངག་ལམ་འབྲས་ཉེ་བརྒྱུད་སྤྲུལ་བཤད་བཅས་བསྐྱེད། རྒྱ་མའི་ལྷང་བསྟན་བཞིན་སྤོང་མ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་གསུམ། བཟོད་ཐོབ་བུམ། རྩོགས་པ་དང་ལྟན་པ་བརྒྱུད་དུ་བྱོན། བདེ་བ་ཅན། པོ་ཏ་ལ། ལོ་རྒྱུ། བྱུང་གསེར་མདོག་ཅན་དང་བཞིར་སྤྲིའི་བཀོད་པ་བཞིས་སྤྲུལ་ལྟན་བྱི་དོན་མཛད་ཅིང་ད་ལྟའང་དངོས་སུ་བཞུགས་པར་གྲགས། དེས་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ་དང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་མཆེད་ལ་དམས། རྒྱ་མ་སྤྲུལ་ས་སྤྲུལ་པར་མཁའ་སྤྲོད་དུ་གསེགས། བྱི་མ་ནི་བོད་ལྷལ་ཅམ་ལ་ཆེ་བའི་རྩོ་རྗེ་འཛོན་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཐར་མངའ་ཞིང་དགུང་ལོ་ད་རྒྱལ་པ་ས་ཆེན་བྱི་ཡེ་

• རྒྱ་པོ་104པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོར་བྱུངས། རྒྱ་པོ་1102པའི་རྒྱ་རྩོ་ལོར་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་འདས་པ་དང་ས་རྒྱའི་བྱི་ལོ་བརྒྱུད་ལ་བསྐྱེདས།

ཤེས་སྤྱི་ལྷ་པོ་ལས་ལམ་འབྲས་ཤིན་ཏུ་ཉི་ཤུ་བརྒྱད་བརྒྱ་དོན་གསལ་བ་གནང་།
 དེ་ནས་འཇམ་དབྱངས་ས་སྤྱི་པའ་ཆེན་དང་། འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་
 འཕགས་པ་སོགས་རིམ་པས་བརྒྱད། དཔལ་ལྷན་སྤྱི་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱི་ཞལ་སྤྱོད་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྤྱོད་མ་གསུང་ངག་འཛིན་
 པའི་ཐུགས་སྤྱོད་བརྒྱད་ལས། རོར་རྫོང་པོ་དོང་དགོ་ལུགས་སོགས་ལའང་
 འཕེལ་ཁྱིམ་བརྒྱད་པའི་ནམ་གངས་རྩ་མར་གྱུར་པ་ལས་གཙོ་པོ་ཆོགས་བཤད་
 བྱི་གྲུ་ཆེན་བྱུང་བྱི་ལས་རོར་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོས་^①གསན།
 བཟུན་འགྲོའི་དོན་རྒྱལ་པོ་ཆེ་མཛད་པའི་ཕྱིན་ལས་གྱི་རྒྱན་ད་ལྟའི་བར་རྩ་རྒྱ་
 ཆེ་ལ་རྒྱན་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དང་། སྤྲགས་འཆང་གཟུགས་གྱི་
 དཔལ་བ་ལས་བརྒྱད་པ་ལ་ལམ་འབྲས་རྫོང་ལུགས་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། དེའི་
 རྒྱན་ལས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཀྱན་དགའ་ནམ་རྒྱལ་པ་ཕྱོན་ཏེ་གངས་དགར་
 པ་ཞེས་ཆོས་རྒྱན་བྱུར་རྩ་འཕེལ་བའི་ལུགས་འདི་ལ་ཕྱིས་རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་
 རོར་བྱ་སོགས་གྱིས་གྱུང་བསྤྲགས་པ་ཆེར་མཛད། སྤྱོད་བཤད་ནི་བདག་ཆེན་
 སློ་ཤོས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱོད་མ་རྡོ་རིང་ཀྱན་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ལས་ཆར་ཆེན་སློ་
 གསལ་རྒྱ་མཆོས་^② གསུང་ངག་རིན་པོ་ཆེ་གསན་ཏེ་ཆར་ལུགས་སྤྱོད་བཤད་
 ཅས་པའི་སྤྱོད་བྱུར་རྩ་ཕྱིས། ཐུགས་སྤྱོད་ཉི་མ་ལྟ་བུ་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་
 བཅེའི་དབང་ཐུག་^③ །ཁྲི་བ་ལྟ་བུ་མང་ཐོས་སུ་རྒྱུབ་རྒྱ་མཆོ་^④སོགས་ཕྱོན་ཏེ།
 མདོར་ན་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་ས་ལུགས་གྱི་བཟུན་པ་འཛིན་སྦྱོང་
 སྤེལ་པར་མཛད་པས་དབྱེས་པ་རྡོ་རྗེའི་བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་ཕྱིན་ལས་ནི་དབྱར་གྱི་
 མཆོ་ལྷ་རྩལ་གྱི་ཐ་མ་འདི་ལྟ་བུར་ཡང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྷ་ར་རོ། །དེ་ལྷ་ར་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱི་པའི་གྲུབ་མཐའི་བྱུང་བ། ལྷ་སློམ་གྱི་ནམ་

① 1382པའི་རྒྱ་ཁྱི་—1457པའི་མེ་སྤྱང་།

② 1502པའི་རྒྱ་ཁྱི་—1567པའི་མེ་ཡོས།

③ སྤྱི་ལོ་1524 པའི་ཤིང་རྩེལ་ལོར་འབྲངས།

④ སྤྱི་ལོ་1523པའི་རྒྱ་ལྷག་ལོར་འབྲངས།

གཞག་གི་གདམས་ངག་གི་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱུ་པ་མཁས་པ་གོང་ས་
 རྒྱལ་མཐའ་འདྲིའི་རང་ལྷགས་སྦྱོང་བའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ས་རོར་ཆར་གསུམ་
 ཞེས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཉེ་དུས་ཀྱང་བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་བར་གསུམ་རྒྱ་ཡོད་པའི་
 གྲུབ་མཐའ་འདྲིའི་གྲ་བཅུན་ཐམས་ཅད་གཙང་ངོ་རྒྱ་དགོན་རྒྱ་ཆོས་ཁྱུ་མ་
 སོར་བ་ཡིན་ན། རབ་བྱུང་བརྟེན་རྫོགས་ཁྱུ་བའི་ཐོབ་ཐང་མེད་པའི་སྤྱལ་
 གནས་ཡོད་ཀྱང་། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དོར་ཡུལ་རྒྱ་ཐེབས་པའི་
 ལམ་རྒྱ་སྐར་ཨ་བྱེས་དམ་པ་ཁམས་སྤྱགས་སུ་བཏང་ནས་ས་དགོན་ཉི་ཤུ་ཙུ་
 བཏབ་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིན་ལས་ལ་བརྟེན་ནས། ས་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་
 པའི་དགོན་པ་དང་། ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་པའི་མི་སྡེ་མང་ཤོས་ཤིག་ཁམས་
 སྤྱགས་སྡེ་དཔེའི་མངའ་ཁུལ་རྒྱ་བྱུང་ངོ་། ས་སྐྱའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་པ་
 འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་གཙོ་བོར་ས་རོར་ཆར་གསུམ་ལས། ཆར་ཆེན་སྟོ་གསལ་
 རྒྱ་མཆོའི་གདན་ས་ཕྱིས་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་སྐབས་འགྲོ་དོན་ཆེར་མ་འཕེལ། ཆར་
 ལྷགས་གདམས་ངག་རྒྱལ་ས་བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་དགོན་པ་གཙོ་བོར་འཕེན་ཡུལ་
 ན་ལེན་རྒྱ་དགོན་པར་གྱུར། དེར་དུས་ས་རོར་ཆར་གསུམ་གྱི་སླ་མ་གཙོ་བོར་
 སྤྱི་ས་སྐྱ་བྱི་ཆེན་ཡིན་ཞིང་། དེའང་ས་སྐྱ་ཕུན་ཆོགས་སོ་བྱང་དང་། སྤྱོད་མ་
 སོ་བྱང་གཉིས་སྐྱ་ཐོག་རེ་ལ་བྱི་འཛིན་གནང་རེས་མཛད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ས་
 ལྷགས་རང་གི་གདན་སའི་སླ་མ་གཙོ་བོ་ཡང་ས་སྐྱ་གོང་མ་ཡིན། རོར་ལྷགས་
 ཀྱི་གདན་སའི་སླ་མ་གཙོ་བོ་རོར་མཁན་ཆེན་དེར་དུས་ལྷུ་སྤྱིང་མཁན་པོ་ཟེར་
 བ་འདི་དག་ཡིན། ཆར་ལྷགས་སླ་མ་གཙོ་བོ་བཙུན་བྱི་ཆེན་ཡིན།

1. **ས་སྐྱ་དགོན་པ།** རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྐྱུང་སྤྱི་ལོ་1073ལོར་འཕོན་དགོན་
 མཆོག་རྒྱལ་པོས་བཏབ། བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ས་སྐྱ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
2. **རོར་ཨ་ཕྱོ་ཆོས་སྡེ།** རབ་བྱུང་བརྟེན་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1429ལོར་རོར་ཆེན་
 ཀྱན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ། བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ས་སྐྱ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
3. **འཕན་ཡུལ་ན་ལེན་རྒྱ་དགོན་པ།** རབ་བྱུང་བརྟེན་པའི་མི་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་

དང་པོའི་ཆུ་སྐྱང་གྱི་ལོ་༡༠༧༥ལོར་ཁ་ཆེ་ནས་ཐོན་ཏེ་མངའ་རིས་སུ་བྱོན། ཞང་
 རྒྱུ་སྤྱི་ཁ་པ་དང་། བོན་པོ་ཁྱོ་ཆང་འབྲུག་ལྷ་རྩེས་སུ་བཟུང་། ཤེངས་
 གསུམ་པ་གཙང་དུ་ཐེབས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༠༧༥ ལོར་
 བལ་པོ་ནས་གཙང་དུ་བྱོན། ཡར་བྱུང་སྒྲ་ར་མེར་པོ་དང་། སྒྱུ་རྩོན་བསོད་
 བམས་སྒྲ་མ་ལ་གདམས་པ་གནང་། ཤེངས་བཞི་པ་དབུས་སུ་ཐེབས། རབ་
 བྱུང་དང་པོའི་ས་ལྷག་གྱི་ལོ་༡༠༧༩ ལོར་ཤ་ཁུག་ལྷག་སྒྲོ་ནས་གཉལ་དུ་བྱོན་ཏེ་
 ཡུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤྱངས། གཉལ་གྱི་སྤང་གྲོར་ལོ་གསུམ་བཞུགས། དེ་རྩེས་དབུས་
 སུ་བྱོན་ནས་མ་སོ་སོགས་ཀྱིས་དོན་མཛད་ཅིང་ལོ་ཤས་བཞུགས། དེ་ནས་རྒྱ་
 བྱུང་དུ་ཐེབས་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བཞུགས། ཤེངས་ལྔ་པ་རྒྱ་ནག་ནས་པོད་དུ་
 ཐེབས། ཐོག་མར་ཁམས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཁམས་སྤྱིང་ཐང་དུ་མཐུད་དམུད་དཀར་
 བྱུང་ཁ་གསུམ་གཏེར་དུ་སྤྱོད། དེ་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་རེ་ཞིག་འགོ་དོན་
 མཛད། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་སྐྱང་གྱི་ལོ་༡༠༧༥ལོར་། ལྷ་སྒྲ་མ་བྱང་ཆུབ་
 འོད་གྱི་ཆ་པོ་མངའ་བདག་ཆེ་རེས། བ་དམ་པའི་བཞུགས་གནས་གྱི་ཆེད་དུ་
 གཙང་ལ་སྟོད་དིང་རི་དགོན་པ་བཅུ་བཤུ་། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་
 གྱི་ལོ་༡༡༠༠ལོར་པ་དམ་པ་གཙང་ལ་སྟོད་དིང་རི་དགོན་བཞུགས། དེར་ལོ་ཉི་
 ཤུ་ཙམ་གཅིག་དུ་འགོ་དོན་མཛད། ལྷགས་སྤྱང་། གྱི་ལོ་༡༡༢༡པའི་ལོར་སྐུ་
 གཤེགས། ཁོང་དིང་རི་དགོན་དུ་བཞུགས་སྐབས་སུ་གང་ཟག་སོ་སོའི་ཁམས་
 དང་དབང་པོ་རྒྱུ་བཞེན་དུ་གཟིགས་པས་དེ་དག་དང་མཐུན་པའི་གདམས་
 རག་སྒྲ་རེས་གྲོ་ལ་བར་མཛད་པས་གཞུང་དང་ལྷགས་སྒོ་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་
 རྒྱལ་པར་བཞག་པ་མེད་ཀྱང་གཙོ་བོར་གཞུང་སྐུ་ལི་ཀླ་ལི་ཆུ་སྐྱང་ཆེན་པོའི་
 ཆུད་དང་། རྒྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་བཅའ་ཆུད་སོགས་ལ་བརྟེན། ཐབས་ཉིད་གྱི་རྒྱལ་
 པར་ཐར་པ། རྟེན་སྒྲིམ་པ་གསུམ་ལྷན་ལམ་དཀར་བྱུང་གྱི་སྤྱང་། འབྲས་བྱ་
 གཞན་དོན་སྟོད་པ་གསུམ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་ལས་ཅན་གནས་གྱི་སྤྱང་མའི་
 གྲངས་ལྷ་བུའི་འགོ་བ་མང་པོ་སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ལ་བསྐྱལ་བར་མཛད་པའི་
 ཆོས་དེ་ལ་གྱི་མིང་སྤེར་དུ་ཆགས་ཏེ་དམ་ཆོས་རྒྱག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་

ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། །ཞིས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱལ་ལས་གསུངས། དེའང་ཚོས་གཞན་
ནི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་སྟོན་དུ་སྦྱོང་། རྩལ་བསྐལ་ཤུགས་ལས་སྒྲིག་པ་ཡིན་ལ།
འདིར་ནི་འབྲས་བུ་རྩལ་བསྐལ་དངོས་སུ་སྦྱོང་། ཤུགས་ལས་ཉོན་མོངས་པ་
དུངས་འབྱེན་པའི་ཐབས་ཤིན་དུ་ཟབ་པ་སྟེ། རྩལ་བསྐལ་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་
ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྒྲགས། ཤེས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་བཞེད་། །

དེ་ལྟར་དམ་ཚོས་རྩལ་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་པའི་རང་ལུགས་དེ་ནི། རྩ་སྤྱི་
བར་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་བརྒྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་དར་བྱལ་བྱུང་
བ་སྟེ། དང་པོ་ཞི་བྱེད་སྒྲོན་མ་སྒྲོར་གསུམ་དང་། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱལ་ཐབས་ནམས་ནི། ཁ་ཆེ་ཡང་ལོ་སོགས་ལས་བརྒྱད་དེ་བྱུང་བ་དང་།
གཉིས་པ་བརྒྱད་པ་བར་མ་ནི། མ་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་^① ལ་ཚོག་བརྒྱད་སེམས་
བསྐྱེད་བཏང་ཐུན་ཁ་འཁོར་ཁ་སོག་སྤར་སོག་དོན་བརྒྱད་ལག་བྲིད་བཅུ་དྲུག་
ནམས་གནང་། སོ་རྒྱུད་དགེ་འདུན་འབར་^② ལ་གྲུབ་སྟོབ་སོ་མོ་ལྟ་བུ་ཙ་
བཞིའི་གདམས་པ་སོགས་ཚོག་བརྒྱད་དང་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ནམ་གངས་
མང་པོ་ཞིག་བརྒྱད། ཀློང་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་^③ ལ་ཤེར་སྤྱོན་གྱི་གདམས་ངག་
གནང་བ་བཅས་མ་སོ་ཀྱི་གསུམ་ལས་བརྒྱད་པ་དང་། གཞན་ཡང་བརྒྱད་ཐུན་
ལུགས་གསུམ་ནི། དགེ་བཤེས་ག་པ་ལ་ཞི་བྱེད་སྒྲོན་མ་དགུ་སྒྲོར། རྩེ་ཅན་
ཀི་རྟི་ལ་མདོ་སྤྱད་པ་དང་། མཚན་བརྗོད་སྤྱར་བའི་མདོ་རྒྱུད་ཞལ་སྤྱོར་གྱི་
གདམས་པ་དང་། ལྟང་བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཤེར་སྤྱོན་ཡི་གེ་མེད་པའི་
གདམས་པ་གནང་བ་དེ་གསུམ་ཀ་ཡང་རོག་ཤེས་རབ་འོད་ལ་བརྒྱད་དོ། །

བརྒྱད་པ་སྟོར་བུ་ནི། འཕྲོ་སྒྲོམ་ལ་མཚན་བརྗོད་གསེར་གྱི་ཐུར་མ། འབུ་
སྒྲོམ་ལ་ལས་རྒྱུ་གདམས་ངག་ལབ་སྒྲོན་ལ་གཙོད་གྱི་གདམས་པ་སོགས་སོ། །

གསུམ་པ་བརྒྱད་པ་སྤྱི་མ་ནི། བརྒྱད་པ་སྤྱི་མ་ནི་ཕ་དམ་པ་རྒྱ་ནག་ནས་

^① ཁྱི་ལོ་1055ཤིང་ལུག་ལོར་འཁྲུངས།

^② ཁྱི་ལོ་1062རྒྱ་སྤྱི་ལོར་འཁྲུངས།

^③ ཁྱི་ལོ་1078ས་རྩ་—1119ས་མག

བོད་རྒྱལ་པོ་ཉི་དྲུག་རིམ་བཞུགས་པའི་ཆོ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་མཆོན་སྒྲུབ་ཐོབ་
 པའི་སྒྲོབ་མ་མང་པོར་བྱང་བ་རྒྱུ་ལས། གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྒྲོ་བའི་རྒྱལ་
 འབྱོར་པ་བཞིར་གྲགས་པ་སྟེ། ཤར་ན་དུམ་པ་ཕྱར་ཆེན་གྱིས་བཀའ་མདོ་སྦྱར་
 གྱི་སྒྲོར། ལྷོར་བཟོ་གོ་རྒྱས་རིན་ཆེན་དོན་ལྡན་གྱི་སྒྲོར། ལྷུང་ན་ཕྱར་ཆུང་
 གིས་རྒྱུ་རྒྱས་བྲིད་གྱི་སྒྲོར། བྱང་རྒྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་དགའ་ཡིས་
 བཀའ་ཆོ་ལུའི་སྒྲོར་རྒྱུ་ལས། བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཅིང་ཡི་གེར་བཀོད་པ་དང་།
 གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ཞལ་གདམས་སྒྲ་རེ་ཙམ་ཡང་། ཡི་གེར་བཀོད་པ་
 སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་ནམ་མཁའི་སྒྲར་མ་ཙམ་རྒྱ་བྱང་བར་
 གྲགས་སོ། །བརྒྱད་པ་འདི་དག་གི་ལྷ་བ་ནི་གཙོ་བོར་བར་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་
 ལྷོ་རྒྱུ་ལས་དང་མཐུན་ལ། ཐ་མ་ནི་སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པ་ཤས་ཆེ་བ་
 ཡིན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཆེས་ཁྱད་པར་རྒྱ་འཕགས་པ་སྒྲིན་གྲོལ་ཆ་ལག་དང་
 བཅས་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལོགས་པ་ནི། ང་དང་མཉམ་པ་ཀྱན་དགའ་ཙམ།
 ཞེས་དམ་པ་རང་ཉིད་དང་། སྤངས་རྒྱུ་གས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཉམ་པ་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་དགའི་ལྷགས་སྒྲོལ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 ཆོས་སྒྲོར་འདི་ལ་བྱན་མོང་དང་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་
 ལྷགས་སྒྲོལ་ཞིབ་པ་《ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་》སོགས་ནི་བྱེད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཤད་
 པའི་གཞུང་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱ། གདམས་ངག་དེ་དག་གི་རྒྱན་རྒྱས་ཕྱིས་
 ཉག་སྤྲ་བ་གྱུར་པའི་ཆོ། རོག་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་སད་པར་
 གྲགས་པའི་སྒྲིན་སྤྱིང་ལོ་ཆེན་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོས་^② བཙོན་པ་ཆེན་པོས་
 གདམས་ངག་གི་རྒྱན་གསན། དབང་བྲིད་གྱི་ཡིག་ཆ་བསྟུགས། དེ་དག་གི་ཆོ་
 ག་མཛད་ཅིང་འཆད་སྟེལ་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ད་ལྟའང་བྲིང་མ་ཆད་
 ཙམ་རྒྱ་གནས་སོ། །ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྱབ་ལས་གསུངས། །

^① སྤྱི་ལོ་1062 ལྷ་སྒྲགས་ལོར་འཁྲུངས།

^② 1654ལོའི་ཤིང་ཏྲ་—1718ལོའི་ས་གྲི།

【2】དེའི་ཡན་ལག་གཅོད་ཡུལ་གྱི་ལྷགས་ནི། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས།
 ཡན་ལག་དམ་ཚེས་བདུད་གྱི་གཅོད་ཡུལ་ནི། །
 དམ་པས་སྒྱུ་དང་སྒྲ་ར་སེར་པོ་ལ། །
 གདམས་ངག་བྱུལ་ཚེ་རྒྱག་གནང་པོ་གཅོད་དང་། །
 ཤེར་ཕྱིན་དགོངས་དོན་མ་གཅིག་རྟོགས་པའི་ཚེས། །
 མོ་གཅོད་ཉིད་དེ་ཡ་མ་གཉིས་མེད་དང་། །
 མཁའ་འགོ་ཉམས་གྱི་བཀའ་བབ་བྱ་བཅུ་རྒྱག །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། 【1】པོ་གཅོད། དམ་ཚེས་བདུད་གྱི་གཅོད་ཡུལ་
 ཞེས་པ་ནི། ཞི་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་གི་ཡ་བྱུལ་ཞིག་སྟེ། དེའང་བྲམ་ཟེ་ཨ་དེ་
 བ་དང་། མངའ་བདག་མེ་རྒྱུ་པ་སོགས་གྱི་དགོངས་པ། རོ་པོ་མ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་
 པ། ལྷགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གདམས་པ་ཞིག་སྟེ། འཁོར་བར་འཆིང་
 བྱེད་གྱི་བདུད་བཞི་པོ་སེམས་གྱི་སྟེམས་རྟོག་ངར་འཛིན་ཁོ་ནའི་སྟེང་རྒྱ་གཅོད་
 པར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། གདམས་ངག་འདིའི་བརྒྱུད་སྟོལ་ལ་པོ་གཅོད་དང་མོ་
 གཅོད་ཅེས་བྱང་བ་ལ་དང་པོ་པོ་གཅོད་ནི། ཡ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྒྱུ་
 རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་དང་། ཡར་ཁྱུང་སྒྲ་ར་སེར་པོ་ལ་མདོ་ལྷགས་རང་རྒྱུ་གི་གཅོད་
 ཨ་དེ་པའི་གཞུང་ཆུང་ལྷ་བཅུ་པའི་དོན་གདམས་ངག་བྱུལ་ཚེ་རྒྱག་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་གནང་སྟེ་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་ཅིང་འཕེལ་བ་ཞིག་ཡིན། །

【2】མོ་གཅོད། མ་གཅིག་ལབ་གྱི་སྒྲོན་མས་ཤེར་ཕྱིན་བཏགས་པས་སྟོང་
 ཉིད་གྱི་ལྷ་བ་སྟེས། དམ་པས་སྟེང་གཏམ་ཚིག་གཅིག་གསུངས་པས་རྒྱུད་སྟོལ་
 ཉི་རང་བཞིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མར་གྱུར་པར་གྲགས་པ་དེས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
 དགོངས་དོན་ལ་གཞིར་བཟུང་། རང་ཉིད་གྱི་དགོངས་ཉམས་ལས་འབྱུངས་
 པའི་རྟོགས་ཚེས་ལ་གཅོད་ཡུལ་པ་ཞེས། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྟོལ་བྱེས།
 གཞུང་གདམས་ངག་མང་པོར་མཛད་པ་དེ་དག་ལ་མོ་གཅོད་ཅེས་ཟེར། མ་
 གཅིག་ལབ་སྒྲོན་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ལུག་སྟེ་ལོ་1079 ལོར་འབྱུངས།
 རང་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ན་སྟོག་ཐོགས་མེད་མཁུན། ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས་མ་ལུམ་

གོངས་པ་དང་། རྟོན་འཛིན་ཆེན་འབུམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་དགེ་བཤེས་ཨ་རྟོན་གྱི་བྱུང་རྒྱུ་ཕྱིན་དེར་ཨ་མཆོད་སྟོག་ནས་ལོ་གསུམ་བཅུ་དང་། རང་ལོ་བཅུ་དྲུག་སོན་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་གྱི་ཐང་རུ་གྲུ་པ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་སྟོབ་ཆོགས་རྒྱུང་བའི་གྲུ་པ་བྱུང་། ལབ་སྟོན་སྟོག་ལ་ཏ་ཅང་མཁས་པས་གྲུ་པས་ལབ་སྟོན་སྟོན་ལྟར་རྒྱ་གཅིགས་ནས་འབུམ་དང་། ཉི་ཤིག་བརྒྱུད་སྟོན་པ་སོགས་སྟོག་བཅུག །དེ་ནས་རབ་རྒྱུང་སྟེ་ལིང་ཤེར་དམར་སྟེག་པར་རིས་དབྱེར་བ་ལ་ཕྱི་བྱས། དཀར་པོ་ཞིག་ལ་ནང་བྱས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་པད་འདབ་བཅུ་པའི་ཚུལ་བྱས་པ་ཞིག་ལ་གོས་ཆེན་ཁ་མ་ཉམས་པ་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་ལྟ་བུ་རྒྱུང་བ་དང་། གཡས་གཡོན་རྒྱ་ལྟ་བུ་བྱེད་ནས་དབྱེད་པ་གསོལ། སྟེ་ལ་ན་བཟའ་དང་། ལྷ་མ་བཅས་ཆ་ཆར་གསར་པ་གསོལ། རྟོན་འཛིན་སྟེ་བཅེགས་པའི་སྟེང་རྒྱ་མ་ཅེ་གསར་པ་ཞིག་བཏིང་བའི་གདན་ལ་བཞུགས་བཅུག་ཏེ། རང་ལོ་མཆོད་གནས་ལ་ལོ་བཞི་བཞུགས་གསུངས་པ་ཁས་སླངས། དེའི་སྐབས་སུ་རྟོན་བསོད་ནམས་སླ་མ་དང་མཇལ་བས་རྟོན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་དོ་འཕྲོད་པ་དང་། རྟོགས་པ་འཕེལ། གནས་གོས་སྟོགས་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཞེན་པ་བྲལ་བའི་རྟགས་ལ་མཆོན་ཅན་བྱུང་བ་རྟམས་མ་གཅིག་རྟམ་བཤད་ལས་གསལ་བར་ལྟར་རོ། རང་ལོ་ཉི་ཤུ་སོན་པ་སྟེ་ལོ་1098 པའི་ས་རྟག་ལོར་སླ་མ་གྲུ་པའི་བཀའ་བཞིན་རྟོན་བསོད་ནམས་སླ་མའི་བྱུང་རྒྱུ་དབང་ཁུ་བར་ཕྱིན། སྟེ་འཕུལ་ལྟ་ལྟ། ཁྲིས་མ་ལྟ་ལྟ། བདེ་མཆོག་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཆོ་སོགས། གསང་སྟགས་ཀྱི་དབང་ལྱང་རྟོགས་པར་ཐོབ། སྐབས་དེར་རྣལ་འབྱོར་མས། སངས་རྒྱལ་ཐོད་པའི་རྣམ་འཕུལ་ཐོད་པ་རྩ་དྲ་དང་ཐབས་ཤེས་བསྐྱེགས་ནས། སྟེ་བརྒྱུད་སྟེ་ལ་ན་འགྲོ་དོན་འཕེལ་བ་ལྱང་བརྟན་ཀྱང་བརྟན་གྱི་བར་ཆད་རྒྱ་དོགས་ནས་ནན་ཏན་གྱིས་དབྱད། ས་དམ་པ་འཕམ་ལྟལ་ཉི་ཤུ་རྒྱ་བཞུགས་སྐབས། ལབ་སྟོན་གྲུ་ཐང་རུ་བཞུགས་པར་ཐོས་པས། དམ་པ་གྲུ་ཐང་རུ་བྱོན་ནས་ལབ་སྟོན་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་། མ་གཅིག་གིས་གཙོད་གྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་བྲུས། དཔྱད་ལོ་ཉེར་

གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་1101ལོར་ལན་གཅིག་འདམ་བུ་དབྱེ་ཆུང་དུ་སྒྲ་
མ་གྲུ་པའི་ཡོན་བདག་ལྷ་མོ་སྟོན་བུ་པའི་ནང་དུ་སྟོག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་
ཐོད་པ་རྩ་དྲ་བཞུགས་པ་དང་འཕྲད། དེ་དང་འདྲུས་པས་བཟའ་མིར་སོང་།
དེ་ཡང་《མ་གཅིག་རྣམ་བཤད་》ལས་གསལ་བར་ལྟར་ན། གྲུ་ཐང་དུ་ཐོད་པ་
རྩ་དྲ་དང་འདྲུས་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་1102ལོར་སྐུ་ཐང་ལ་ཕེབས་ཏེ་དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་
པའི་ཆུ་རྩ་སྤྱི་ལོ་1102ལོར་སྐུ་ཐང་ལ་ཕེབས་པ་དང་། ད་ལྟར་བསྟན་གྱི་དོན་
ཐམས་ཅད་གྲུ་ཐང་པས་བུ་འདི་ལ་གྲུ་ཐང་པ་བཏགས་སོ་ཞེས་སྐུ་ཐང་ལ་གྲུ་
ཐང་བཏགས། མཚན་སྐུ་ཐང་པ་དོན་འགྲུབ་ཟེར། གདན་ས་སྤང་ལྟར་དུ་
བཞུགས་པས་སྐུ་ཐང་ལྟར་པ་ཟེར། དེ་ནས་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་མི་ཐམས་
ཅད་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བསྐྱོད་མང་པོར་བྱུང་བས། མི་ཁ་གཡོ་བའི་ཆེད་དུ་
དུགས་པོར་བྱོན་ཏེ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཀོང་པོར་བྱོན་ཏེ་དགུང་ལོ་
ཉེར་བདུན་པའི་ལྷགས་བུ་སྤྱི་ལོ་1105ལོར་སྐུ་ཐང་ལ་ཕེབས། མིང་གྲུ་
ཆེན་བཏགས། ཀོང་པོ་སྐུ་ཐང་ཡང་ཟེར། འདི་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ཡིན།
དེ་ནས་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1108ལོར། ཀོང་ང་ལའི་བཀྲལ་དོན་
བུ་པའི་ས་དེར་ཚོགས་འཁོར་ཆེན་པོར་བྱས་པས་མཁའ་འགོ་མ་མང་པོ་འདྲུས་
པའི་ཆོ། སྐུ་ཐང་མོ་ཞེས་འབྲུངས་པར་གྲུ་ཐང་ཆུང་མ་ཟེར། མཁའ་འགོ་མ་འདྲུས་
སར་སྐུ་འབྲུངས་པས་ལ་འདྲུས་སྟོན་མ་ཡང་ཟེར། དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་པར་སྤྱི་ལོ་
1113པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོར། མཁའ་འགོ་འའི་ལྟར་བསྟན་མང་པོ་བྱུང་བར་བརྟེན་སྐུ་
ཐང་བཞག་ནས་ལ་སྟོད་དུ་བྱོན་ནས་སྒྲ་མ་རྣམ་གཉིས་དང་མངལ། སྟོ་སྟོན་ལས་
ཕག་མོ་ལྷ་ལྷའི་དབང་དང་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དེ་ནས་དེང་རིང་བྱོན་
ནས་དམ་པ་དང་མངལ། ཆུང་ལེམས་སྐོར་གྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས་ནས་
ཟླ་བ་གཅིག་དང་ཞག་གསུམ་བར་དམ་པའི་བྱུང་དུ་བསྐྱོད། དེ་ནས་སྟོ་སྟོན་
དང་། དམ་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ལྟར་བསྟན་ལྟར་དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་སྤྱི་ལོ་1115
པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་ཟངས་རི་མཁའ་དམར་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དགུང་ལོ་
བཞི་བརྒྱ་པའི་སྐབས་སུ། མ་གཅིག་ལ་སྟོན་ཞེས་མཚན་སྟན་པོད་ཁམས་

ཡོངས་ལ་བྱལ། དགུང་ལོ་ཞི་གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་1120པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་ཡབ་གྱིས་
སྲས་རྒྱུད་བ་དང་སྲས་མོ་གཉིས་ཟངས་རིར་བསྐྱལ། ཐོད་པ་རྩ་དྲ་རང་ཉིད་རྒྱ་
གར་དུ་བྱོན། ལོ་དེར་དམ་པ་ཟངས་རི་མཁར་དམར་དུ་གདན་འདྲེན་བྱས། དེ་
ལྟར་མ་གཅིག་གིས་སྤྱོད་གང་པོར། དམ་ཚོས་བདུད་གྱི་གཙོད་ཡུལ་ཟབ་མོ་
ཉམས་སུ་སྤངས་ནས་དགུང་ལོ་གོ་དགུ་པ་སྤྱི་ལོ་1177 པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་
མེ་བྱི་ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། དེབ་སྟོན་དང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་རྣམས་ལས་
དགུང་ལོ་གོ་ལྔ་པར་སྤྱོད་གཤེགས་པར་གསུངས། དེབ་སྟོན་ལས་སྲས་མོ་གཉིས་
དང་སྲས་གསུམ་བཅས་བསྟོམས་པས་མིང་སྲིད་ལྟ་འབྱུངས་པར་བཤད། མ་
གཅིག་རྣམ་བཤད་ལས། ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་མ་གཅིག་གི་སྲས་ཡིན་པ་
གསལ་བ་དང་། དེབ་སྟོན་ལས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་མ་གཅིག་གི་ཡང་ཆ་
ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་མི་འགལ་ཏེ། འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱལ་གྱི་མ་གཅིག་
རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་ལས། སྲས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་དང་། ཡང་ཆ་ཐོད་སྟོན་
བསམ་འགྲུབ་ཞེས་སྤྱི་གཉིས་བྱང་ཡོད་གསུངས། །

སྲས་ཆེ་བ་བྱལ་པ་ནི་ཐོག་མར་ཆོས་སྒྲོར་མ་རྒྱུད། ཡུལ་པའི་ར་ཁོ་ན་བརྒྱས་
པས་དགུ་བྱལ་པ་གྲགས་པ་ཞིག་བྱུང་། རྣམ་ཞིག་གོང་སྤེའི་སྤགས་པ་ཞིག་གི་
ར་བརྒྱས་པས་སྤགས་པའི་མཐུ་ལ་འཛིགས་ནས་ཡུམ་གྱི་རྩར་བཅར། ཡུམ་གྱིས་
རྩེས་སུ་བབྱུང་ནས། སྲས་དགུང་ལོ་ཞི་གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་1143པའི་རྒྱ་མག་ལོར་
ཆོས་སྒྲོར་འཇུག་ནས་ཉམས་ལེན་བྱས་པས། ཡུམ་གྱིས་སྲས་རྒྱལ་བ་དོན་བྱལ་
ཅེས་མཆོད་གསོལ། གཡེ་རྒྱུད་སྤང་ལུང་དགོན་པར་བཞུགས་ཏེ་བཙས་མ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་པར་གྱུར་པས་ཡུལ་མི་རྣམས་གྱིས་སྲས་
སྤང་ལུང་པ་ཞེས་ཟེར། དགུང་ལོ་གུ་བརྒྱད་པ་སྤྱི་ལོ་1189པའི་ས་བྱི་ལོར་སྤྱོད་
གཤེགས། སྲས་རྒྱུད་བ་བྱལ་ཆེན་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་སྤྱི་ལོ་1120 པའི་ལྷགས་
བྱི་ལོར་པ་དམ་པ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། ཡུམ་གྱིས་ཁོ་ལ་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་
ཅེས་བཏགས་ན། ངའི་ཆོས་རྒྱུད་གྱི་ཕྱིན་ལས་སྤེལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་
གསུངས་ནས་མཆོད་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་གསོལ། ཐམས་པོ་གངས་ལ་ཡུན་

རིང་བསྐྱོམས་པས་གངས་པ་ཡང་བེར། ཞེས་མ་གཅིག་ནམ་བཤད་ལས་
 གསུངས། དེ་བ་ཐེར་སྟོན་པོ་དང་། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། སྤྱི་ལོ་
 པ་ཆོས་སྟོར་ཞུགས་ཤིང་སྤང་ལུང་དགོན་པ་བཞུགས་པ་དེ་ལ་སྤྱི་ལོ་
 དང་། ལུ་བྱུག་ ཁྲལ་འབྱོར་གྲགས་ཏེ་སྤར་བུ་གསུམ་དང་། ཁམ་བུ་ཡ་ལེ་ནི་
 སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་པའི་བུ་གཅིག་སྟེ་བཞི་ཡིན། ཆོ་དབང་ལ་སྤྱི་ལོ་གསུམ་བྱུང་བར་
 རྒྱལ་བ་སྟོན་བཟུང་། ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ། སྤྱི་ལོ་དགའ་ཡན་དང་གསུམ་
 རྟེ། ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ནི་མ་གཅིག་གི་ཡང་ཆོ་ཡིན་པ་དང་། འདི་ཐམས་
 ཅད་ནི་མ་གཅིག་ལས་གདམས་ངག་ཐོབ་པའི་དངོས་སྟོན་ཡིན་པར་གསུངས།
 འདི་ལོ་གདམས་ངག་ནམས་སྟོན་བཟུང་དང་སྤྱི་ལོ་བཟུང་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་ལ་
 མོ་གཙོད་ཅེས་བེར། ཆོས་འདི་ལོ་ཁྲད་ཆོས་ནི། མ་གཅིག་ནམ་བཤད་ལས། དེ་
 ལྟར་སྟོན་བྱུང་གི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅས་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་མདོ་སྤྲུལ་
 གྱི་ལུང་གིས་བསྟོན་པའི་གཙོད་ལྷགས་གང་བྱུང་ཡང་། ངས་དངོས་སུ་བཤད་
 པའི་ཆོས་མིན། ངས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཆོས་ལྷགས་ལ་ཡང་། སྟོན་གྱི་
 བཀའ་བཅས་གང་གི་ཆོག་དངོས་ནི་གཅིག་གྱུང་མེད་ལ། བཀའ་དང་བསྟན་
 བཅས་གྱི་དོན་ནམ་དག་དང་མི་མཐུན་པ་ནི་སྤྱི་བཟུར་བཤགས་པའི་ཆ་ཅམ་
 ཡང་མེད་དོ། ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་ལྷུང་སྟགས་ལ་བརྟེན། ཐབས་ཉིད་གྱི་
 རྣམ་པར་ཐར་པ། རྟེན་སྟོན་པ་སུམ་ལྟན། ལམ་དཀའ་ཐུབ་གྱི་སྤང་། འབྲས་
 བུ་གཞན་དོན་སྟོན་པ་གསུམ་དང་ཚུལ་མཐུན་པ་ལས་ཅན་གནམ་གྱི་སྤར་མའི་
 གངས་ལྟ་བུའི་འགོ་བ་མང་པོ་སངས་རྒྱས་གྱི་ས་ལ་འགོད་པའི་ཆོས་དེ་ལ་སྤྱི་
 མིང་སྟེར་བུ་ཆགས་ཏེ། དམ་ཆོས་སྤྲུག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་
 གྲགས་སོ། །དེ་ལྟར་ངས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཆོས་ལྷགས་ལ་ལུང་ཆོག་གི་
 བསྟོན་པ་མེད་པས། ངའི་ཆོས་ལྷགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྲད་པར་དེ་ལྟ་
 བྱུང་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་སྟགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེས་ན་དེང་སང་ཡོངས་
 གྲགས་གྱི་གཙོད་གྱི་ཉམས་ལེན་འདི་ལོ་སྤྱི་ལོ་གསུམ་པ་ནི་མ་གཅིག་ལ་སྟོན་
 ཡིན་ལ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་ལྷགས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྲད་ཆོས་ཡོད་པ་ཞིག་

སྟེ། རྩོམ་པོ་དེ་དེ་ལྟར་བ་ནི་གངས་མེད་པ་ཞིག་ཡིད་ལ། བོད་ཚོས་རྩོམ་པོ་དེ་དེ་ལྟར་བ་ནི་མ་གཅིག་གི་གཅོད་དང་། ས་པའི་གྱི་ཚད་མ་རིགས་གཏོར་གཉིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། ། ཕྱིས་བྱུང་གི་གཏོར་གཅོད་དེ་གྲགས་པ་འགའ་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་དག་གི་ཁྱད་སྤྲོད་ནི་མ་གཅིག་གི་གཅོད་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་བཟོ་ཡིན་པར་ཤེས་སྟེ།

བཀའ་བབ་བྱ་ཆེན་བཅུ་དྲུག་ནི། དེ་ལས་པ་རྩུང་ཐབས། མ་རྩུང་ཤེས་རབ། གཉིས་མེད་དོན། མཁའ་འགྲོ་ཉམས་ཀྱི་བརྩུད་པའི་བཀའ་བབས་བཞི་བཞིར་དབྱེ་བའམ། ཡང་ན། དཔོན་སྲས་རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བརྩུད་འདྲིན་སྟོང་སྟེའི་རག་གི་དབང་ལྷག ལྷགས་སྲས་སྟེ་རྩུང་བའི་འབྱུང་གནས། ལྷ་སྟོམ་ཚོས་སེང་སྟེ་ལྷགས་སྲས་བཞི། འགྲོག་ཆ་རྒྱུ། དཔལ་ལྷན་རྒྱུ། བསོད་ནམས་རྒྱུ། རིན་ཆེན་རྒྱུ་ཏེ་སྲས་མོ་བཞི། སྟེ་མེད་དགའ་ཡན། སོ་སྟོན་སེང་ག། སྟོན་པ་རང་སྤང་། དོལ་པ་ཟང་ཐལ། ཞིག་པོ་རྩུར་ཐོན། སྤལ་ལྷན་སེང་ག། རྩོམ་པོ་རྩུར་ཐོན། རྩེ་བཅུན་ཟེལ་གཞོན་ཏེ་རང་དང་མཉམ་པ་བརྩུད། དེ་དག་བསྟོམས་པ་ལ་གཅོད་ཀྱི་བཀའ་བབ་བྱ་ཆེན་བཅུ་དྲུག་ཅེས་ཟེར། བཀའ་སྟོལ་དེའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་མཚོན་པ་དཔེ་དྲུག་ནི། (1) གཅོད་འདི་གངས་དཀར་དང་འདྲ་སྟེ་གངས་ལ་ཁ་བ་བབས་ཀྱང་དཀར་ལ་མ་བབས་ཀྱང་དཀར་བ་བཞིན་དུ། གཅོད་མཁན་ནལ་འབྱོར་པ་ལ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱང་ལེགས་ལ་མེད་ཀྱང་ཆོག་པའོ། (2) སེང་ག་དང་འདྲ་སྟེ་དེས་མང་པོ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ལ། གཅིག་སྤར་ཉམ་ང་མེད་པ་བཞིན་གཅོད་བྱེད་པ་པོ་གཞན་དང་འགྲོགས་ཀྱང་ཆོག་ལ་གཅིག་སྤར་འགྲོམས་ཀྱང་ཆོག་པའོ། (3) ར་པོ་ཆེའི་སྤྲད་དང་འདྲ་སྟེ། ར་ཆེན་ལ་རོལ་མོ་གཞན་གྱི་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་ཆོག་ལ་མེད་ཀྱང་ཆོག་པ་བཞིན་འདི་ལ་དཔེ་སྟོར་གྱི་གྲོགས་གཞན་ཡོད་ཀྱང་ཆོག་ལ་མེད་ཀྱང་ཆོག་པའོ། (4) དངོས་གྲུབ་ཀྱི་རྩེ་མིག་དང་འདྲ་སྟེ་གྲུབ་རྩེ་ལ་མི་མང་ཁྱེད་གི་ཆོད་དང་འཆོམ་པར་བྱུང་བ་བཞིན་ལྷགས་འདིར་གང་ཟག་གི་སྟོ་ཆོད་དང་འཆོམ་པར་བསྐྱབ་དུ་ཡོད་པའོ། (5) གསེར་གཡུ་ཆག་པའི་རྩམ་བྱ་དང་

འདྲ་སྟེ་ཆེན་རིན་ཐང་ཆེ་ལ་རྒྱུ་ནའང་དེ་དང་འཆམ་པའི་རིན་ཐང་ཡོད་པ་
 བཞིན་གཅོད་སྒྲོར་རྒྱ་ཆེན་ཤེས་ན་ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་ལ་རྒྱུ་ཟད་ཤེས་
 པས་ཀྱང་རང་གཞན་ལ་ཕན་ཐོགས་པའོ། (6) ཏྲ་བཟང་པའི་སྤྱད་དང་འདྲ་སྟེ་ཏྲ་
 མཆོག་གཟུགས་འགོས་ལེགས་པ་ལ་སྤྱད་མདོག་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་གཅོད་
 དུལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གང་ཟག་དེ་མཆོག་དམན་གང་ཡིན་ཀྱང་གཞན་ལས་
 ཕྱིན་རྒྱལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཟབ་མོ་གཅོད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་
 སྒྲོབ་བརྒྱུད་དང་། སྤྱུང་བརྒྱུད་གཉིས་སུ་ཕྱེས་པ་ལས་སྤྱུང་བའི་སྒྲོབ་བསམ་
 འབྱུང་། དེ་ལས་ཁམ་བྱ་ཡ་ལ། དེ་ལས་རྩྭ་ན་རྩྭ་ལ། དེ་ལས་གནམ་མཆོ་བ་
 མི་བསྐྱེད་དོ་རྟེ། དེ་ལས་ཀྱམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྟེས་ཁུས་ཤིང་གཅོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་
 མང་པོ་བཅུ་མས། དེ་དག་རིམ་བཞིན་བཀའ་བརྒྱུད་སྟོགས་ལ་བརྒྱུད་པ་ནི།
 ཀྱམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་རྒྱུང་མ་སེ་སྒོ་གོས་རིན་ཆེན་
 ལས་བརྒྱུད་པའི་གཅོད་ཆོགས་《ཡོན་ཏན་ཀྱན་འབྱུང་》 ལ་ཟུར་མང་ལུགས་
 ཀྱི་གཅོད་དང་། ཀྱམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྟེས་ཐུགས་སྤྱུང་མཁས་གྲུབ་ཀྱམ་
 ཆགས་མེད་^① ཀྱིས་《ཀར་གཅོད་རིན་ཆེན་སྤེང་བ་》 སོགས་གཅོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་
 མང་པོ་བཅུ་མས་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྒྱུ་སྟེ་ལ་བ་ལ་ཀར་གཅོད་ཅིས་ཟེར་བ་
 དང་། རྟེན་བཅུན་སྤྱུ་སེ་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་《ཆོགས་ལས་ལུ་ཏིག་སྤེང་བ་》བཅུ་མས་
 ཏི་སྟེ་ལ་བ་ལ་སྤྱུངས་ཆེད་གཅོད་རྒྱུ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་
 གཏིང་ཟབ་ཅིང་ཆེ་བའི་དཔེ་རྒྱུ་དང་ལྡན་པའི་བཀའ་སྟོལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
 འབྱུང་ཁུངས་ནི། གནས་ཟངས་རི་མཁར་དམར་དང་གཙང་ལ་སྟོད་དིང་རི་
 དགོན་པ་བཅས་ཡིན་ཞིང་། འཛིན་སྟོང་སྟེ་ལ་གསུམ་གྱི་ཕྱིན་ལས་སྟོང་བའི་
 དགོན་སྟེ་གཙོ་བོ་ནི་ཟུར་མང་དགོན་དང་། གནས་མདོ་དགོན་པ། སྤྱུངས་ཆེ་
 དགོན་པ། རྒྱ་ནེ་དགོན་པ་བཅས་ཡིན་ལ། ཏུས་ཕྱིས་དཔལ་སྤྱུངས་སྟོགས་ལ་

① སྤྱི་ལོ་1386ལོ་སྟག་?

② སྤྱི་ལོ་1609པའི་ས་བྱ་—སྤྱི་ལོ་1678ས་རྩ་ལོ།

1947.5.11

ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།

21. 13. 9. 21.

॥ अथ भक्त्या भक्त्या भक्त्या ॥

1265-1354

ས་བཅད་དང་པོ། ས་ཁྱུ་བས་པོ་དང་པོ་ས་ལ་དབང་ཆུང་བ་བྱས་པ།

གཅིག་ཁོས་གྲིང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་བའི་རྩ་རྒྱུ།

བོད་ཁམས་སེལ་བུར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ཡུལ་གྱི་
 སོ་སོའི་རང་རང་གི་ཡུལ་དཔོན་རྒྱུད་ཏུ་ཙམ་རེ་ལས་མེད་ཅིང་། རིམ་བཞིན་མི་
 རྣམས་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་ཙམ་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་ཆེན་
 བོར་བུར་བའི་སྐབས་ཀྱིས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལོས་ཀ་རྒྱུད་ཟད་ཡོད་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་རང་གི་བུ་རྒྱུད་ལ་རིག་གནས་སློབ་པ་དང་། ཆོས་སློར་འཇུག་ །རབ་ན་
 རྒྱ་གར་ཏུ་མངགས་ནས་ཆོས་དང་ལོ་ཚུ་སློབ་ཏུ་འཇུག་གི་ཡོད། དེ་དག་བསྐབ་
 པ་མཐར་ཁྲིན་ནས་སླར་བོད་ཏུ་ལོག་སྟེ། དཔོན་གནས་གསར་འདེབས་དང་།
 ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་འདྲིན། སློབ་མ་མང་པོ་གསོ་སྦྱང་གནང་གི་ཡོད་
 སྐབས། དེ་དག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་སྡེ་འབངས་ཆང་མས་སྤྲུལ་དང་། དཔོན་
 བདག་ལ་དད་ཞིན་བརྩི་བཀུར་ཞུ་བར་མ་ཟད། ཡོན་འབྲུལ་དང་ཞལ་འདེབས་
 གང་ལྟས་སྦྱབ་ཀྱིན་ཡོད་པས་རིམ་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དང་། ཡུལ་གྱི་
 དཔོན་པོ་རྒྱལ་མར་གྱུར་པ་ན་དེ་དག་ཡུལ་སོ་སོའི་སྤྲུལ་རྣམས་མ་བསྐྱོས་རང་
 བུར་ཏུ་བུལ། ཏུས་དེར་སྟོན་པ་ཤུག་ལུབ་པའི་དགོངས་བཞེད་རི་བཞིན་སྟོ་
 ལུགས་ཆོས་ལ་གཏད། ཆོས་ལུགས་སྤང་ལ་གཏད། སྤང་ལུགས་ཤི་ལ་གཏད།
 ཤི་བ་ཤོགས་སྟོང་ཏུ་འགོ་བའི་དཔེན་ས་རི་ཁྲོད་ཁོ་ན་འགྲིམས་པའི། དམ་པའི་
 ཆོས་ཡང་དག་པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་ལྟ་བུའི་བྱ་བལ་ཁག་
 ཅིག་བུར་བ་དང་། ཁག་གཅིག་ནི་སྡེ་དམངས་སྤྱི་ཡིས་གུས་བཀུར་དང་དད་པ་
 སྟོབ་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདིག་ཅིན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུད་གིས་ཡང་ཡང་བསྟོད་དེ།

དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་དང་། དཔུང་རོགས་ཀྱི་ཁྱེན་གང་ཐོབ་བྱེད་ཅིང་།
 དག་འདུལ་གཉེན་སྦྱོར་གི་ཐབས་ལ་བཙོན་པའི། དུལ་གྱི་དཔོན་པོའི་ལམ་དུ་
 བསྐྱོད་པའི་དུས་མཚམས་དེར་སྤེལ་ས་པ་དང་ཆོས་སྤྱི་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ལམ་དུ་
 བསྐྱོད་པའི་མང་གཞི་ཆགས། ཆོས་སྤྱི་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དར་བྱེན་
 པའི་རྗེས་སུ། རང་རེ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་དཔོན་ཆེན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུས་
 མཛད་འཁོར་སྦྱོར་ཚུལ་འདི་ནི་ཉོར་དང་། ཏཱ་མིང་། མན་ཏུ་གོང་མ་རྣམས་
 གིས་ཆེ་བསྟོད་དང་མངའ་གསོལ་ལ་བཞེན་ནས་བྱུང་ཞི། དཔེར་ན་བོད་སིལ་
 བུའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། འབྲོག་མི་ལོ་ལྔ་བ།
 མར་པ་ལོ་ལྔ་བ། ལྷུང་པོ་རྣམ་འབྱོར། མི་ལ་རས་པ། འབྲོམ་སྟོན་ལ་སོགས་པ་
 མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱི་མ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གནས་ལུལ་གཅིག་དུ་
 དེས་པ་མེད་པ། ཆོས་དང་རིག་གནས་གང་དུ་དར་བའི་དུལ་དེར་ཐེབས་ནས་
 ཐོས་བསམ་གནང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་སྦྱོར་བ། རྩོན་པའི་ཆོ་ནའང་སྤྱུ་ཆས་
 ཡོ་བྱད་འགེལ་བའི་རྟ་རྟེལ་རེ་གཉིས་དང་། འཁོར་དུ་སློབ་བྱ་རེ་གཉིས་དང་
 འབྲོགས་ནས་འབྱོན་གྱིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྐབས་འགར་རང་ཉིད་གཅིག་
 སུར་ཞབས་ཐང་དུ་ལྷུང་པོ་བསྐྱམས་ནས་འབྱོན་གྱིན་ཡོད་པ་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་
 ཐོས་ཀྱི་གར་དུ་ཐེབས་ཚུལ་ཁོ་ན་ཅུམ་ལ་བལྟས་ན་ཤེས། །

ཡོན་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་ས་པའ་ལྷུང་དཔོན་ཉོར་དུལ་དུ་གདན་འདྲེན་
 ཞུས་ཤིང་དབུ་སྒར་བཀུར། འབྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བོད་ཆོལ་ཁ་
 གསུམ་གྱི་མངའ་བདག་དུ་བསྐྱོས་པ་ནས་བཟུང་། དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་
 བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་ལ་ཉོར་གོང་མ་དང་། ཏཱ་མིང་གོང་མ། མན་ཏུ་གོང་མ་
 རྣམས་གིས་སྤྱི་རྒྱུད་རིམ་བཞིན་བདག་ཁྱེན་དང་ཆོ་ལོ་གནང་བའི་དབང་གིས་
 བཞུགས་གནས་ལ་ཕོ་བྲང་དང་། གསེར་གྲི། འབྱོན་ལམ་དུ་གདུགས་དང་
 ཐེབས་བྱམས་སོགས་རྟ་པ་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོས་བསྐྱོར་ནས་ལྟ་ཆེན་གཡུལ་ལ་ཆས་
 པ་ལྟར་ཐེབས་བསུ་བྱེད་སྒོལ་བྱུང་། དེ་ནི་སྤྱི་ཆེན་མ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་
 གཏོང་ཕྱོགས་མེད་དུ་འགྱུ་མས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་པའི་འཛོ་བའི་སྤྱོད་ལམ་དེ།

ཐོབ་དང་སྟན་གཤམ་ལྟ་པའི་སྤྱི་གདུགས་པར་གྱི་མི་ཆེན་གྱི་འཕྲོ་པའི་ལམ་
དུ་བསྐྱོད་པའི་དུས་མཚམས་ཤིག་དུ་སྤྱོད་པས། དེ་འདྲ་ཡིན་མྱོར་འགོ་མགོན་
འཕགས་པ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་པལ་གྱི་སྟན་གཤམ་དང་མཛད་སྤྱོད་དེ་
སྤྱིད་གྱི་དབང་ཤུགས་དང་སྟན་དུ་དར་རྒྱས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོར་མཐོང་
ཐུབ། གཞན་ཡང་གྲུབ་མཐའ་ཁག་སོ་སོའི་སྤྱི་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་
དཔུང་རོགས་དང་རྒྱུ་རྟེན་བཅས་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་འཛིན་ཐུབ་པའི་
ཐབས་ལ་བཅོན་པ་བྱས་པའི་ཚུལ། དུང་དཀར་སློབ་བཟང་སྤྱོད་ལས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་《བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་ཟུང་འབྲེལ་སྐོར་བཤད་པ་》ལས། “བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་
གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1189ལོར། མོང་གོལ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཇིང་གེར་
ཏན་གྱིས་མོང་གོལ་ཆོ་པ་ཁག་གཅིག་འགྱུར་བྱས་རྗེས། རིམ་བཞིན་ཡ་སྤིང་
དཀྱིལ་མ་དང་རུབ་མ། ཨོ་སྤིང་ཤར་བརྒྱད་བཅས་ལ་རྒྱུད་བསྐྱོད་དམག་འབྲུག་
བྱས་ཏེ། ཐོག་མར་སྤྱི་ནས་ཡོང་བའི་བཅོན་འཁུལ་སྟོབས་ཤུགས་བྲིལ་གྱིས་
མནན་མཐར། གཞི་ནས་ཀྱང་གོའི་རྒྱལ་ནང་དུ་གཅིག་འགྱུར་བྱེད་པའི་དམག་
འབྲུག་བརྒྱབ་པ་བརྒྱད་ཤིས་ཞ་དང་། ལུང་ལྟོ་མ། ཅིན་རྒྱལ་རབས་གསུམ་
ལུང་པའི་རྒྱལ་ནང་གི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་ལ་དབང་བསྐྱུར་བྱས་ཤིང་། སྐབས་
དེར་བོད་ནང་ཁུལ་དུ་ཆོས་ལུགས་ཆོགས་པ་ཁག་དང་། ཆབ་སྤྱིད་སྟོབས་
ཤུགས་ཁག་རྣམས་གཅིག་གྱུར་མེད་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱུར་ནས། བོད་ཀྱི་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་1206ལོར་བོད་དབུས་གཙང་དུ་དམག་
དཔུང་བཏང་བས་སྐབས་དེའི་བོད་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་བཅས་ཀྱི་འགོ་པ་
ཆང་མས་ཀྟོལ་ལན་སྟོག་མ་རུས་པར་མགོ་བཏགས་ཁུས་ཐོག །ས་སྐྱའི་སྤྱི་མ་
དང་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་། བོད་དབུས་གཙང་ནས་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་
ཀྱི་ལྷ་སྐྱེད་དང་། ཆོས་དཔེ་མང་པོ་སོག་ཡུལ་དུ་ཁྱེར་ཏེ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་
དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་འགོ་ཚུགས། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་མག་སྟེ་སྟེ་ལོ་
1227ལོར། ཇིང་གེར་ཏན་གྱིས་ཤིས་ཞ་རྒྱལ་རབས་མངའ་འོག་བསྐྱུས་རྗེས།
ཤིས་ཞ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མ་གཙང་པ་དུང་ཁུར་པ་དབང་ལྷན་བཀྲ་ཤིས་ལ་ཆོས་

ཞུས་ཏེ། བོད་ས་གནས་ཀྱི་གྲུ་པ་རྣམས་ཁྲལ་དང་དམག་ཁྲལ་རྒྱགས་མི་དགོས་
 པའི་བཀའ་ཤོག་ཟེར་བ། ཡོངས་བསྐྱགས་བྱས་ནས་ཆོས་བྱེད་དག་འདུན་པ་
 རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་ཆེན་པོ་སྤྲད། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་བོད་
 ཏུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཆོགས་པ་ཁག་རྣམས་ལ་སོ་སོའི་སྟོབས་ལྷགས་ཁྱབ་
 ཁོངས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཐོག ཁང་རང་སོ་སོས་སྐྱེར་བཟུང་བྱས་པའི་ས་ཁིང་
 དང་། འཕྲོག་ཐང་། སེམས་ཅན། བྱན་གཡོག་བཅས་མང་ཅམ་ཡོད་ཅུང་།
 ཆོགས་པ་ཁག་སོ་སོའི་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་སའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྟོབས་ལྷགས་ཁག་ནི་
 གཅིག་འོག་ལ་མི་འདུས་པའི་ཁ་ཐོར་དགུ་ཐོར་ཡིན་པར་བརྟེན། ཆོས་ལུགས་
 ཆོགས་པ་ཁག་གིས། སོ་སོའི་ཆོས་ལུགས་སྟོབས་ལྷགས་གོང་འཕེལ་དང་སྲ་
 བརྟན་གཏོང་དགོས་ན། དེས་པར་རུ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་སའི་ཆབ་
 སྲིད་ཀྱི་སྟོབས་ལྷགས་དེ་ཡང་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན་
 གང་ཅིའི་ཐད་ནས་སྟོབས་ལྷགས་ཆེ་ཞིང་གཅིག་གྱུར་ཆེ་ཅམ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་
 བརྟེན་དགོས་རྒྱ་དེ་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཡིན་པར་མཐོང་ནས། བོད་ཀྱི་རབ་
 ཟུང་བཞི་པའི་ས་པག་ ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གོ་དན་རྒྱལ་པོའི་ཁྱི་ལྟག་
 པ་སྤྱི་ལོ་1239ལོར། ས་སྐྱ་པ་དང་། བག་མོ་གྲུ་པ། འབྲི་གུང་པ། ཆལ་པ།
 རྟག་ལུང་པ། གཡའ་བཟང་པ་བཅས་ཀྱིས་སོག་ཡུལ་དུ་མི་རྣམས་མངགས་ཏེ་ས་
 སྐྱ་བས་ཨོ་གོ་ཏའི་རྒྱལ་པོ་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས་ཤིང་། དེ་དང་འདྲ་བར་བག་
 མོ་གྲུ་པ་དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྐུ་རུ་ལའི་རུ་ལ་མགོ་
 བཏགས་ཞུས་པ་དང་། འབྲི་གུང་པ་དང་། གཅོང་མགུར་མོ་པས་རྒྱལ་སྐུ་
 སེ་ཆེན་ཏན་ལ་མགོ་བཏགས་ཞུས། རྟག་ལུང་པས་རྒྱལ་སྐུ་ཨོ་རི་བོ་ག་ལ་
 མགོ་བཏགས་ཞུས་ཆེས་ཁོ་ཆོར་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱལ་སྐུ་སོ་སོའི་མངའ་ཁོངས་
 བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ནས། རྒྱ་བྱོན་ཏ་ལམ་འདྲ་བའི་མཆོད་གཞིས་སྤྲད་པ་
 རེད། བག་མོ་གྲུ་པ་ལ་རུ་ལའི་རུས་སྤྲད་པའི་མཆོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གངས་
 ཉིས་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་སྐུ་ཅུ་སོ་བརྒྱད། འབྲི་གུང་པ་ལ་མོང་གོལ་ཏན་གྱིས་སྤྲད་
 པའི་མཆོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གངས་སྐུ་སྟོང་དུག་བརྒྱ་སྐུ་ཅུ། ཆལ་པ་ལ་

སེ་ཆེན་ཏུན་གྱིས་སྤྲད་པའི་མཆོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་གྲངས་སྤྲུལ་སྤྲོད་བདུན་
བརྒྱ། གཡལ་བཟང་པ་ལ་རུ་ལའི་རུས་སྤྲད་པའི་མཆོད་གཞིས་མི་སེར་ཐེམ་
གྲངས་སྤྲུལ་སྤྲོད་། རྟག་ལུང་པ་ལ་ཨ་རི་པོ་གས་སྤྲད་པའི་མཆོད་གཞིས་མི་
སེར་ཐེམ་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ། ས་སྤྱུ་པ་ལ་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་
ལུད་པའི་ལ་སྤྲོད་སྤྲོད་བྱང་གཉིས་དང་། གུར་མོ་ཆུ་མིག་། ཤངས། ལྷ་ལྷ། ཡར་
འབྲོག་བཅས་ཁྱི་སྒྲོར་བདུན་གྱིས་ཆ་དང་། མི་སེར་ཐེམ་གྲངས་ཆེན་ཁྱི་སྤྲོད་
མེད་བརྒྱད་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་གུ་ལྔ་སྤྲད་ཡོད་པ་རེད།” ཅེས་འཁོད་པ་དང་།
དགོན་པ་སོ་སོའི་འགོ་པ་རྣམས་ཀྱིས། རང་རང་གི་རྒྱབ་རྟེན་བཅའ་ནས་རང་
ལ་དབང་བའི་མངའ་འབངས་དང་། ཡུལ་གྱ་རྒྱ་རྒྱེད་བྱས་ཚུལ་གསལ་བར་
བཀོད་ཡོད་པ། འདི་ནི་ཆོས་སྤྱིད་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་དར་བའི་སྔོན་
འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །

འོན་ཀྱང་གོང་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར་འདི་སྒྲོར་ལ་རྟག་ཆང་དཔལ་འབྱོར་
བཟང་པོས་མཛད་པའི་ «རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་» ལས། “རིང་གི་སི་ལ་སྤྲས། རྩོ་
ཆེ་དང་། ཆ་ག་ཏའེ། ཨོ་གོ་ཏའེ། སོ་ལོ་ལོ་ལོ་གས་དགུ་ཡོད། རྒྱལ་པོ་
རང་ཡོད་རུས་སྤྲུལ་ཆེ་བ་གཉིས་པོས་རྒྱལ་ས་ལ་མི་ཚོད་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱག་ནས།
གཡས་རུ། གཡོན་རུའི་ཆན་པ་ལ་བསྐྱོས། རྒྱ་བོ་ཆེ་བ་ཨོ་གོ་ཏ་ཡིས་རྒྱལ་ས་
ལོ་རྒྱལ་མཛད། རྩོ་ཆེ་ལ་བྱ་བརྒྱད་དང་། ཆ་ག་ཏའེ་ལ་བྱ་དགུ་ཡོད། ཨོ་གོ་
ཏའེ་སྤྲུལ་ཆེ་བ་གོ་ཡུག་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཛད། དེའི་རྒྱ་བོ་གོ་དན་
ལ་སོགས་བདུན་ཡོད། གོ་ཡུག་ལ་བྱ་གསུམ་ཡོད། སོ་ལོ་ལོ་ཡོན་གྱིས། ལྷར་
ཡི་གེ་མ་ཤོར་བས། རྒྱལ་ས་ལ་ཚོད་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དང་བཅུན་མོ། ཟ་ཡིན་
ཨོ་ཁ་ལོ་རོག་ཏའེ་བྱ་ཆེ་བ། མོང་གོ་གན་འབྲི་གུང་པ་དང་ཡོན་རུ་འབྲེལ།
རྒྱལ་ས་ལོ་དགུ་མཛད། སྤྲས་གཉིས་པ། སེ་ཆེན་གོ་དན་རྩོ་ས་པར་དང་
འབྲེལ། གསུམ་པ་གུ་པེ་ལ་ཤི་སི་ཆེན་གན་སྔོན་མ་གུང་ཐང་པ་དང་འབྲེལ།
ཤིང་མོ་པག་ལོ་ལ་འབྲུངས། རྒྱལ་ས་ལོ་སྤྲུལ་རུ་སོ་ལྔ་མཛད། བཞི་པ་ཨ་རི་རྩོ་
ག་ཀམ་པ་དང་འབྲེལ། ལྷ་པ་རུ་ལ་རུ་འབྲི་གུང་པ་དང་འབྲེལ། འདི་རྟག་པའི་

ཀྲུལ་པོ་ཡིན་ཟེར་ནས། ཀྲུལ་ཁམས་ཚལ་བ་ལ། སྟོད་རྩ་བཏང་བས། དེ་ནས་
སྟོད་རྩར་རྩ་གྲགས་པ་འདི་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། ” ཞེས་བྲིས་འདུག །འདི་དང་སོག་
ཡིག་ནང་གི་སོག་པོའི་ཀྲུལ་རབས་དང་ཡལ་ཆེར་གཅིག་མཐུན་བྱང་འདུག །

ས་སྐྱེའི་ཁྱི་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་སོག་པོའི་ཀྲུལ་རབས་ཀྱི་རེའུ་མིག

GENGHIS ཇིང་ལྷི་མི། རྟོར་ཇིང་གི་ཀྲུལ་པོ། 1162-1227			
JOCHI ཇོ་ཅི། 1179-1225	CHAGHATAI ཆ་ག་ཐེ། 1183-1242 དེང་རྩས་ལུ་གུའི་ས་ཆ་འདི་ དག་གི་དཔོན་ཡིན། ཤིང་ ཅང་རྟོར་ཁེན་<u>新疆</u> 出城 ས་ཆ་འདི་ཡིན།	OGOEI ཞོ་གོ་ཏེ། 1186-1241 ཇིང་ལྷི་ཀྲུལ་པོའི་ཁྱི་ འཛིན།	TOLUI ཇོ་ལུ། 1193-1232

BATU བ་ཐུ། 1209-1256 དེང་རྩས་རྟོར་ ཐུ་རི་དང་། པོ་ ལོན་སོགས་ཀྱི་ ལུལ་འདིའི་ བདག་པོ་བྱས།	BERKE པེར་ཁེ།
---	--------------------------

GUYUK ཀུ་ལུག 1206-1248 ཞོ་གོ་ཏེ་འདས་རྗེས་ཀྱི་ཁྱི་འཛིན། འདི་ ལ་སྐས་མེད་པས་མོ་ལུའི་སྐས་ཆེ་བ་ མོང་ཁེས་ཀྲུལ་སྤྱིད་འཛིན།
--

MONGKE མོང་ཁེ། 1208-1259 ཞོ་གོ་ཏེ་འདས་རྗེས་ཀྱི་ ཀྲུལ་སྤྱིད་འཛིན།	KUBLAI ལུ་པི་ལེ། 1215-1294 མོང་ཁེ་འདས་རྗེས་ཀྲུལ་ སྤྱིད་འཛིན། འཁོ་ མགོན་ཆོས་འཕགས་ ལས་དབང་ཞུས་ཤིང་ དབང་ཡོན་རྩ་པོད་ ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ བདག་པོ་དབང་བསྐྱར་ མཁན་འདི་ཡིན།	HULAGU ལུ་ལ་གུ། 1219-1265 དབྱི་རག་ཁེ་སོགས་ཁ་ ཆེའི་ལྷང་པ་འཛིན། Persia པོད་ཡིག་ནང་རྩ་འདི་ལ་ སྟོད་རྩར་བྲིས་འདུག	ARIGH BOKE ཨ་རིག་པོ་ཁེ། ?-1266 ལུ་པི་ལེའི་དང་ཀྲུལ་སྤྱིད་ ཚོད་ཀྱང་མཐར་ཀྲུལ་སྤྱིད་ ལུ་པི་ལེའི་ལ་ཤོར་པ་རེད། དེང་རྩས་སོག་པོ་འགས་ འདི་ལམ་ཁ་ཐོབ་པ་ལ་ འཁྱོད་པ་བྱེད་ཅིང་འདུག
---	--	---	---

འདི་ནི་སོག་རྒྱལ་རིང་གི་སི་ནས་སོག་རྒྱལ་ཁུ་པེ་ལའི་བར་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་སོག་ཡུལ་གཙོ་སྐྱོང་པའི་ཨེ་ཤེའི་ཡའི་ཡུལ་གྱི་རྣམས་
ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་མཁན་གྱི་སོག་པོའི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་པོ་
འདི་དག་ནི་ས་པར་ལ་སོགས་པོད་གྱི་སྤྱོད་པོན་ཁག་དང་འབྲེལ་ཡོད་གྱི་རྒྱལ་
རིགས་རྣམས་ཡིན་འདུག་པས། དེ་དག་གི་འབྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་རྣམས་
སྐབས་དེའི་པོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་ལ་ཉ་ཅང་ཁ་གསལ་བས་པན་
ཐོགས་ཆེ་བར་སྤྱང་། འབྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་འདི་དག་ནི་སོག་ཡིག་རྩ་བྱིས་
པའི་སོག་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན། པོད་ཡིག་རྩ་བོ་དན་
རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་ས་པར་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་མཁན་དེ་ནི་དེར་དུས་མཚོ་སྤོན་པོ་
དང་འབྲེལ་བའི་ས་ཕྱོགས་གྱི་སོག་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། རིང་རྒྱི་སི་ཁན་
གྱི་ཕྱི་རྒྱུད་ནང་འབྲེལ་བ་ཅན་ཞིག་ཟིན་སྐབས་རེའུ་འདིའི་ནང་བཀོད་མི་
འདུག །སོག་རྒྱལ་རིང་གི་སི་ལ་སོགས་སོག་རྒྱལ་རྣམས་གྱི་དཔེ་རིས་བསྐྱུས་
འབྲེལ་དུ་བཀོད་པ།

༡ ཨོ་གོ་ཏའེ་རྒྱལ་ནི། རྒྱ་སྐད་དུ། 窝阔台汗国 (1225年-1309年) སྤྱི་ལོ་
༡༢༢༥ལོར་རྒྱལ་སྤྱིར་བཟུང་། ཁོང་གིས་གཙོ་བོར་ཁྱེ་ཅུབ་མའི་ཕྱོགས་ཏེ། དེར་
དུས་ཤིང་ཅང་དང་། ཨེ་ཤེའི་ཡའི་ཡུལ་དབུས་འདི་དག་བཟུང་ཡོད། ཤིན་
ཅང་ཨེ་མེ་新疆额敏་གོང་ཁྱེར་བཟུང་། དུ་པི་ལི་ཁས་མི་ལེན་ཤིང་ཨ་རིག་པོ་
ཀ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོབ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༢༣༧ལོར་གོ་རི་ཡ་ལ་དམག་
དྲངས་ནས་དབང་དུ་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༦ལོར་ཁོང་གི་སྲས་ཆེ་བ་གུ་ཡུག་ལ་
རྒྱལ་སྤྱིད་གཏད་ཀྱང་། ལོ་གཉིས་གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་གོངས་ཏེ་འདིའི་རྒྱལ་རྒྱུད་
ཆད། ཐོ་ལའི་གདུང་རྒྱུད་ལ་རྒྱལ་སྤྱིད་ཐོབ་པ་རེད།

༢ ཆ་ག་ཏ་རྒྱལ་ནི། རྒྱ་སྐད་དུ། 察合台汗国 (1227年—1369年)
འདིས་དབང་བསྐྱུར་བྱ་ཡུལ་ནི། དེར་དུས་ཤིང་ཅང་དང་། ཨེ་ཤེའི་ཡའི་ཡུལ་
དབུས་འདི་དག་ཡིན་ཞིང་། ཤིང་ཅང་ཉོར་ཁྱེན་新疆霍城་ས་ཆ་འདི་ཡིན། །

༣ ཁི་ཤུ་ཆག་རྒྱལ། 钦察汗国 (1219年--1502年) དེར་དུས་གྱི་རྒྱང་ལྟ་རི་

དང་། སྔ་ལོན། ཡུ་ཁེ་ལོན། ཨོ་རོ་སྔག་བཅས་དང་། ཡོ་རོ་བ་ཀྱི་ས་ཆ་འགའ་
 ཞིག་བཅས་ཁི་ཕུ་ཆག་རྒྱལ་ཞེས། ཇིང་གི་སི་ཏན་གྱི་ཆོ་བོ་པ་ཕུས་དབང་བསྐྱར་
 བུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་བཅུགས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༢༩༧ལོ་ནས་རུབ་ཕྱོགས་རུབ་
 སུ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱ་རྒྱུའི་མཆོམས་འདྲིལ། །གསེར་མདོག་ཅན་གྱི་སྤྱུ་གུར་ནང་དུ་
 བཞུགས་པས་ན་ཡོ་རོ་བ་པས་གསེར་མདོག་རྒྱལ་ཁབ་ཟེར།

༤ ཨི་ལི་ཏན་ཐི་རྒྱལ། སོ་རྒྱལ་རུ་ལ་གྱ་ཟེར། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམས་སུ་སྟོད་
 ཏོར་ཟེར། 伊儿汗国 (1256年~1388年) སྐབས་དེར་ཀོ་ཅ་སུ་ཞེས་པ་དེར་
 རུས་དབྱི་རབ་ཁེ་དང་། ཨའེ་རོན་གྱི་ས་ཁོངས་འདི་དག་སྔག་རྒྱལ་མོ་ལའི་སྤྱས་
 གསུམ་པ་རུ་ལ་གྱ་ཡིས་དབང་བསྐྱར་བུས། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༧ལོར་སུ་རི་ཡར་དམག་
 བརྒྱབ་སྟེ་རྟ་མ་སི་ཁེ་སི་བར་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་༡༢༩༤ལོར། སྔག་རྒྱལ་ཁུ་པེ་ལེས་
 དངོས་སུ་ཨི་ལི་ཏན་ཐི་ཞེས་པའི་སྤྱིད་དབང་སྟོང་། དེའི་མངའ་ཁོངས་ནི་ཤར་
 ཨ་མུར་རྒྱ་བོའི་འགམ་དང་། རུབ་མེ་ཏི་མཚོ། (地中海) བྱང་ཀོ་ཅ་སུ། རྟ་
 ཏིན་རུའི་རྒྱ་མཚོ་བར་འདི་དག་ཡིན་ཞིང་དེའི་རྒྱལ་ས་ཏ་བུ་རི་ཟེ་ལ་བུས་ཡོད།
 (1256年~1388年)

སྔག་རྒྱལ་ཇིང་གི་སི། ཨི་ཤེའི་ཡ་དང་ཡོ་རོ་བ་ཤར་མའི་བར་དབང་སྐྱར་
 བུས་ཡོད། རྒྱབས་ཆེན་གྱི་སྔག་རྒྱལ་དང་སྔ་ཡིན། དེའི་སྤྱས་ཨོ་གོ་ཏ་སྔག་རྒྱལ་
 གཉིས་པ་ཡིན། ཨོ་གོ་ཏ་འི་སྤྱས་གྲུ་ཡུག་སྔག་རྒྱལ་གསུམ་པ་ཡིན། དེ་ལ་གདུང་
 རྒྱུད་མེད་པས། སྔག་རྒྱལ་བཞི་པ་ནི་མོ་ལའི་སྤྱས་དང་སྔ་མང་ཁེ་ཡིན། སྔག་
 རྒྱལ་ལྷ་པ་ཁུ་པེ་ལེ་སྤྱས་གཉིས་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་1294ལོའི་བར་སྔག་རྒྱལ་བུས། །

གཉིས། འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དེ་ལྷར་བྱུང་བའི་སྟོར།

དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ནི་འཁོན་གྱི་
 གདུང་རྒྱུད་ཐོག་མར་བྱུང་རྒྱལ་ནས་ད་ལྟའི་བར་གྱི། གདུང་རབས་སོ་སོའི་ལོ་
 རྒྱས་རྒྱས་པ་《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་དོ་མཆོར་བང་མཛོད་》དང་། 《ས་སྐྱའི་
 གདུང་རབས་དོ་མཆོར་བང་མཛོད་ཀྱི་ཁ་སྟོང་》དང་། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་
 དོ་མཆོར་རིན་ཆེན་ཀུན་འཕེལ་》ཅས་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་དང་། སི་

ཁྱིམ་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གཉིས་ཀྱིས། སྤྱི་ཕྱིར་པར་རུ་བཏབ་པའི་དེབ་
གསུམ་ཡོད་པ་དེར་བལྟ་བར་བྱ་ལ། གཙང་རབས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཙམ་ཞིག་ཤིས་
པར་བྱེད་པའི་ཆེད་རུ་འདིར་ «དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མི་ཡོང་» རུ་ལམོད་པ་
ལྟར་མདོར་བསྡུས་ཙམ་དགོད་དོ། །

དེ་ཡང་ 《དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་གདུང་རབས་འདོད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་》 ལས།
 རུས་ནི་པོད་གྱི་རུས་ཆེན་བཞི་དང་། མིའུ་རུས་རྒྱལ་སྐྱེས་ལས་ཆད་པ་ཡིན་
 བེས་གྲགས། གདུང་རུས་གཙང་མ་ལྷ་ལས་བབས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོན་གནམ་གྱི་
 རིང་། གཡུ་རིང་། གཡུ་སེ་སྟེ་མཆེད་གསུམ་རུ་གྲགས་པ་མི་ཡུལ་རུ་བབས་པ་
 ལ་མིའི་རྩེ་ཞུས་པས། རྒྱང་བས་མིའི་རྩེ་མཛད། ཅེས་འཁོད་ཡོད། རྒྱང་བ་
 གཡུ་སེས་མིའི་རྩེ་མཛད་པས། དེ་ལ་བྱི་ལི་སྐྱེས་སྐྱེས་སྐྱེན་བཞི་འབྱུངས། དེ་
 དག་གིས་རྩོད་རུས་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་བརྒྱལ་ཏེ་བྲན་རུ་བཀོལ། གཡུ་རིང་གིས་
 རྒྱུ་འུ་མོ་དམུ་ས་ལྷེམ་ཁབ་རུ་བཞེས་པར་སྐྱེས་མ་སངས་སྐྱེན་བརྒྱན་བྱང་།
 སྐྱེས་ཆེ་བ་རྒྱལ་དང་ཡབ་རྩེ་ལྷ་ཡུལ་རུ་གཤེགས། སྐྱེས་བརྒྱན་པ་ཐོག་ལྷ་འོད་
 ཅན་གྱི་བུ་མོ་ཐོག་ལྷམ་ཁུར་མོ་ཁབ་རུ་བཞེས་པ་ལ་སྐྱེས་ཐོག་ཆོད་པའང་པོ་ལྷག་
 འབྱུངས། སྐྱེས་དེས་རྒྱུ་འུ་མོ་སྐྱེས་ལྷམ་བྲ་མ་ཁབ་རུ་བཞེས་པའི་སྐྱེས་སྐྱེ་ཆོ་རྟ་
 སོ་འོད་ཆེན་འབྱུངས། དེ་ཡན་ཆད་བར་སྐྱེས་རུ་བཞེགས་ཟེར་སྒྲོད། སྐྱེ་ཆོ་རྟ་
 སོ་འོད་ཆེན་གྱིས་མོན་བཟའ་མཚོ་མོ་ཁབ་རུ་བཞེས་པ་ལ། སྐྱེས་ཤིག་གཡའ་
 དང་སྒྲང་གི་མཚམས་སུ་སྐྱེས། མཚན་ལ་གཡའ་སྒྲང་སྐྱེས་ཞེས་བརྒྱགས། ཡུལ་
 དེར་གནས་པའི་རི་གཡས་རུ་ཤངས་གྱི་རུབ་བྱང་ན་བྱང་རི་ཀྱན་ལས་མཐོ་བ་
 མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་རྒྱལ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་གཡའ་སྒྲང་ཞེས་གྲགས། རུས་དེར་
 སྐྱེན་པོ་སྐྱེ་རིངས་ཁྲག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱང་མ་གཡའ་གྱུ་བསེལ་མ་ཞེས་པ་
 མཐོང་ཅམ་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་པས། གཡའ་སྒྲང་སྐྱེས་གྱིས་
 སྐྱེན་པོ་སྐྱེ་རིངས་ཁྲག་མེད་དང་འཐབ་ནས་སྐྱེན་པོ་བསད། རྒྱང་མ་གཡའ་
 གྱུ་བསེལ་མ་ཁབ་རུ་སྒྲངས་ནས་སྐྱེས་ཤིག་འབྱུངས་པ་ལ། འདི་ནི་ལྷ་སྐྱེན་
 འཁོན་པའི་བར་རུ་འབྱུངས་སྐྱབས་མཚན་ལ་གཡའ་སྐྱེས་འཁོན་བར་སྐྱེས་སུ་

བཏགས། འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཟེར་བ་དེ་ནས་བྱང་བ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་
ནས་གཡའ་ཕྱག་འཁོན་བར་སྦྱིས་ཀྱིས། བཅན་བཟའ་ལྷམ་བུ་སྒྲོན་ཁབ་རྩ་
བཞེས་པ་ལ། སྤྲུལ་གཉིས་འབྱུངས། དེ་ནི་མཐུ་སྟོབས་དང་རྩ་འབྲུལ་ཆེ་བ།
སྒྲོ་དང་རིག་པ་ལྡན་པ། གཟུགས་དང་ལང་ཚོ་འཛོམས་པ། ཀྱན་གྱི་ཡིད་དབང་
འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡིད་པས། སྤྲུལ་འདི་འདྲ་མིའི་ཡུལ་རུ་འབྱུང་བ་དགོན་པས་
མཆན་རྩལ་དགོན་པ་རྗེ་གྲུང་སྤྲུག་རྩ་བཏགས་སོ། །སྤྲུལ་འདི་སྤྲུ་ནར་སོན་
པའི་སྐབས་སུ་ཡབ་རྗེས་ཡུལ་གང་བཟང་རུ་བཏང་བས། བསམ་ཡས་ལ་ཡུལ་
གྱི་དགེ་མཆན་བཅུ་ལྔ་ཡང་བཅན་པོ་ཁྱི་སྒྲོང་ལྟུ་བཅན་གྱིས་བཟུང་ཆར་ལ།
སྟོད་གཉན་གྱི་ཐར་མ་ཡན་ཆད་ལ་ཡུལ་གྱི་དགེ་བཅུ་ཆར་བར་གཟིགས།

དགོན་པ་རྗེས་མངའ་བདག་ཁྱི་སྒྲོང་ལྟུ་བཅན་གྱི་ནང་སྒྲོན་མཛད། རྗེ་
འདི་དཔལ་འཕྱོར་ཤིན་རྩ་ཆེ་བར་གྱུར་པས་མཆན་རྩལ་འཁོན་དཔལ་པོ་ཆེ་
ཞེས་ཐོགས། དེ་ནས་བཟུང་འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་མཆན་སྟན་ཀྱན་ལ་གྲགས།
འཁོན་དཔལ་པོ་ཆེས་སྤང་ཁམས་པ་ལོ་རྩ་པའི་སྤྲུལ་མོ་སྤང་བཟའ་ལྟུ་རྒྱུང་
མ་ཁབ་རྩ་བཞེས་པ་ལ། སྤྲུལ་གཉིས་འབྱུངས། ཆེ་བ་འཁོན་ལོ་རྩ་བ་སྤྲུ་ཡི་
དབང་པོ་བསྐྱུང་བ་དང་། རྒྱུང་བ་མཁན་པོ་རྗེ་རིན་ཆེན་ཟེར། །

སྤྲུལ་ཆེ་བ་འཁོན་ལོ་རྩ་བ་སྤྲུ་ཡི་དབང་པོ་བསྐྱུང་བ་ནི། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་
འཛོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་པོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་ཐོག་མར་བྱུང་བ་དག་ལས་སང་
མི་མི་བདུན་གྱི་དྲུག་པ་ཡིན། རྒྱུང་བ་རྗེ་རིན་ཆེན་གྱིས་གྲུང་སྒྲོབ་དཔོན་
པརྒྱའི་དྲུང་ནས་གསང་སྤྲུལ་སྟོང་མའི་ཆོས་སྟོར་མང་རུ་ཞུས་ཤིང་། ཡབ་
ཡུལ་རུ་འབྱོ་དག་འདུལ་གྱི་བུ་མོ་འབྱོ་བཟའ་གཡང་ལེན་སྦྱིད་ཁབ་རྩ་བཞེས་
པ་ལ་སྤྲུལ་བདུན་འབྱུངས། ཞང་པོ་པོད་ཀྱི་གྲུང་པའི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པས་ཞང་
པོའི་རིགས་རྒྱུད་ནམས་སྤྱི་ཆལ་ཤིན་རྩ་ཆེ་བ་བྱུང་། དེའི་ཆོ་འབྲོ་གཉན་ཆེ་ལ་
སྟོན་མོ་ཉིན་གསུམ་བསྟན། སྤྲུལ་བདུན་པོས་རྟ་དང་ཡུས་ཆས་ཉིན་རེ་བཞིན་
བརྗེས། ཉིན་དང་པོར་རྟ་དཀར་བེར་དཀར། ཉིན་གཉིས་པར་རྟ་དཀར་བེར་
དཀར། ཉིན་གསུམ་པར་རྟ་ནག་བེར་ནག་བྱས་ཏེ་རྟ་ཆལ་འགྲན་པས་ཡུལ་

དེར་སྐད་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། དེར་བརྟེན་ཞང་པོ་ཕྱག་དོག་སྐྱེས་ཏེ་
 འཐབ་དགོས་ཟེར། སྐུ་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་ཞང་པོ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཡུན་
 རིང་ཏུ་འགྲོགས་པའི་བྱིས་མཚོས་ཀྱང་ཡིན་སྐབས་འཐབ་མོ་བྱེད་པའི་དགོས་
 པ་མེད། དེ་བས་ཡུལ་ཁམས་ཡངས་པོ་ལ་འགྲོ་བ་དགའ་ཟེར་ནས། སྐུ་ཆེ་བ་
 མངའ་རིས་མང་ཡུལ་ཏུ་བྱོན། དེའི་འོག་མ་མངའ་རིས་གྱང་མང་། དེའི་འོག་
 མ་གཉལ་ལོ་རྒྱུ་ དེའི་འོག་མ་ཉལ་ཤབ་བཅས་ཡུལ་སོ་སོར་བྱོན། དེ་རྣམས་
 ལས་གྱིས་པའི་འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་མང་པོ་འཕེལ་ཡང་གྲགས་ཆེ་བ་མ་བྱུང་།
 སྐུ་རྒྱུད་བས་རང་ཡུལ་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་འབྲོ་དང་འཐབ་མོ་བྱས། སྐུ་རྒྱུད་པ་
 ཤེས་རབ་ཡོན་ཏན་གྱི་མ་པ་གཡའ་ལུང་ཏུ་བཞུགས། དེ་ལ་སྐུ་རྒྱུད་པ་
 རྒྱལ་པོ་དང་། ཁབ་སོ་གཉིས་འབྲུངས། རྒྱུད་བ་ཁབ་སོ་ཡུལ་རྣམས་ཐོག་ཏུ་
 བྱོན་པའི་རྒྱུད་པ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་གི་འཁོན་ཚོ་རྣམས་ཡིན། ཆེ་བ་རྒྱུད་པ་
 པོ་ལ་སྐུ་རྒྱུད་པ་འབྲུངས་པའི་བར་པ་ཡུལ་བརྒྱུད་ཆེད་ཏུ་བྱོན། ཆེ་བ་གཙུག་
 ཏྲོམ་ཤེས་རབ་དང་། རྒྱུད་བ་གཉིས་གཡའ་ལུང་ཏུ་བཞུགས། གཙུག་ཏྲོམ་ཤེས་
 རབ་པ་སྐུ་རྒྱུད་པ་ཏུ་བྱོན། སྐུ་རྒྱུད་པ་དང་ཏུ་པོ་དང་བརྒྱུད་ལས་གྱིས་པའི་
 རིགས་རྒྱུད་ལ་འཁོན་ཚོ་བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས། སྐུ་རྒྱུད་མཆོད་བརྟེན་གྱི་ལ་པ་
 འཁོན་དགོས་སྐབས་ཀྱིས་ཤབ་ཏུ་བྱོན། དེ་ལ་སྐུ་རྒྱུད་པ་ཀྱིས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་པ་
 རྒྱུད་པ་ཤབ་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོན་མི་རྣམས་ཡིན། ཆེ་བ་དགོས་མཐོང་ལ་སྐུ་རྒྱུད་པ་
 རྒྱུད་པ་པོ་ལ་པོ་འབྲུངས། སྐུ་རྒྱུད་པ་ཀྱིས་ཆེ་བས་བརྟེན་མ་བཅུ་གཉིས་བརྟེན་ཏུ་བཀོལ་
 ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་བར་གྲགས། དེ་ལ་སྐུ་རྒྱུད་པ་ཤུ་གྲུ་གྲུ་གྲུ་འབྲུངས། འདིས་བྱ་ཏུ་
 ལུང་པ་དང་ཤབ་སྤྱོད་སྤྱོད་བཟུང་ཞིང་མཛད་འཕྲིན་ལྷག་པར་ཆེ། སྐུ་ཆེའི་
 སྤྱོད་པ་ཡང་མེས་ཀྱི་ཡུལ་གཡའ་ལུང་མཁར་སྐབས་བཟུང་། དེ་ལ་སྐུ་རྒྱུད་པ་
 རིག་ཤེས་རབ་རྒྱུད་པ་དང་དགོན་མཚོག་རྒྱལ་པོ་གཉིས་འབྲུངས། ཆེ་བ་
 ཤེས་རབ་རྒྱུད་པ་ཀྱི་གཞིན་ལུང་ཏུ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཚོར་འབྲུག་གི་རྒྱུད་ཏུ་
 གོ་མི་དགོས་བརྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཞུས། ཆེད་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་བཅུན་པས་སྐུ་ཆེད་
 རྒྱུད་བ་དགོན་མཚོག་རྒྱལ་པོ་ཀྱི་འཁོན་ས་སྐྱ་པར་གྲགས་པའི་ཐོག་མ་རང་།

ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་1034ལོར་སྐུ་འབྱུངས།
 གསར་སྐྱུ་གསར་མའི་ལོ་ལྷོ་བ་ཆེན་པོ་འཕྲོག་མི་དང་། བ་རི་ལོ་ལྷོ་བ།
 མང་ལོ་ལྷོ་བ། སྤ་ཡང་ལོ་ལྷོ་བ། གནམ་ཁུ་པ་སྐུ་མཆེད་སོགས་མཁས་གྲུབ་
 མང་ཏུ་བསྟེན་ནས། གསར་སྐྱུ་གསར་རྟེན་ཆེད་མར་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་
 གྱུར། བླ་པོ་ལྷུང་བ་ཏུ་དགོན་པ་རྒྱུད་ཞིག་བཏབ་ནས་ལོ་ཤས་བཞུགས་པས་
 དགོན་དེར་ས་སྐྱ་གོག་པོར་གྲགས་ཤིང་། ཏུས་དེར་སློབ་དཔོན་རྣམས་སྤྱི་
 སངས་ལ་ཐེབས་པའི་སྐྱབས་སུ། རི་ཁ་ནས་གཟིགས་པས་དཔོན་པོ་རི་གྲང་པོ་
 ཆེ་ཉལ་བ་འདྲ་བའི་མཁའ་ཁྱུང་གཡས་པའི་ཐད་ན་ས་དཀར་ཞིང་སྐྱམ་པ། རྒྱ་
 གཡས་སུ་འབབ་པ་ལ་སོགས། བཀྲ་ཤིས་པའི་དགེ་མཚན་ཏུ་མ་ཡོད་པར་
 གཟིགས་ཏེ། དེར་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་ན་ལེགས་སྟུམ། ལུལ་སྤྱིའི་དཔོན་པོ་
 རྫོ་པོ་གདོང་ནག་པ་ཟེར་བ་དེ་ལ། ས་དེ་གནང་བར་ཞུས་པས་དེ་བཞིན་ཏུ་
 གནང་། སྟོས་སུ་ས་བདག་ཞང་གཞུང་གྱུར་བ་དང་། བན་དེ་གོང་བཞི། ལྷ་
 མི་གོང་བཏུན་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ། ངས་ས་འདིར་དགོན་རྒྱུད་ཞིག་གདབ་
 སྟུམ་པས་ས་འདི་བདག་ལ་གནང་བར་ཞུ་དང་། ས་རིན་རི་བཞིན་དབུལ་ཆོག་
 གསུངས་པ་ལ། ཁོང་རྣམས་ན་རེ། ས་རིན་མི་དགོས། གནས་འདིར་དགོན་
 པ་གདབ་པར་འཆོལ་ཟེར་བ་ལ། འོན་ཀྱང་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་གོང་
 མ་དཀར་པོ་གཅིག་དང་། མོ་མོས་གཅིག་ རྫོར་བུའི་ཕྱིང་བ་གཅིག་ བྲབ་
 གཅིག་བཅས་ས་རིན་ཏུ་སྤུལ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1073ལོར་
 དཔལ་ས་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཏབ། བཙུན་མོ་རྫོ་རྩེ་ཕུག་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་
 ཀྱང་སྐས་མ་བྱུང་། བྱེས་ཐེབས་ཀྱི་ལམ་བར་གནས་ཆེད་བཞུགས་པའི་གནས་
 མོ་མ་གཅིག་ཞང་མོ་དང་འདུས་པར་སྐས་ཀྱན་དགའ་སྟེང་པོ་འབྱུངས། རབ་
 བྱུང་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཏུ་སྤྱི་ལོ་1102ལོར་སྐུ་གཤེགས། འདིའི་ཞལ་ཆེམས་ལྟར་
 སྐུ་གདུང་ཤིལ་པོ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ནང་ཏུ་བཞུགས་སུ་བཅུག་པ་དེ་ད་ལྟ་མཁན་
 པོ་སྐུ་འབྱུང་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན། །

ས་སྐུ་ཀུན་དགའ་སྟེང་པོ་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1092ལོར་

ཁུ་མཁར་སྒྲིལ་དུ་སྐྱུ་འབྱུངས། རེ་ཞིག་བཅུན་མོ་དྲོ་རྩུག་མོ་ལ་གསང་
ནས་བཞག། བཅུན་མོས་དོན་དེ་ཤེས་པ་དང་ཞང་མོ་ལ་སྲས་ཡོད་པ་དང་ལ་
གསང་བ་མ་ལེགས། བྱིད་ལ་གདུང་རྒྱུད་ཡོད་པས་ཆོག། ཁང་ལ་ཞོར་མི་དགོས།
བྱུ་ལ་མངའ་ཐང་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ནས་ས་སྐྱུའི་མདུན་གྱི་མཆོད་
གཞིས་མ་གཏོགས་ཆང་མ་ཞང་མོ་ཡུམ་སྲས་ལ་གཏད། དེ་ནས་སྲས་དངོས་སུ་
བདག་པོར་བྱས་ནས་སློབ་གཉེར་ལ་བཅུག། ཁོག་མར་ཡབ་གྱི་དུང་ནས་རིག་
གནས་སྤྱི་དང་ལྟག་པར་དུ་དམ་ཆོས་གསན། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞེས་
སྐབས་ཡབ་དགོངས་པ་རྒྱུགས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
1111ལོར་ས་སྐྱུ་དགོན་པའི་བདག་པོ་མཛད། ས་སྐྱུའི་རང་ལུགས་འཛིན་སྐྱོང་
སྤེལ་གསུམ་གྱི་སྤྱན་ལས་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་སྐབས་ས་ཆེན་ཞེས་པའི་མཆོན་གསོལ།
བཅུན་མོ་གཉིས་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་ལ་སྲས་བཞི་བྱུང་། སྲས་ཆེ་བ་རྩུ་མ་མུར་
མོའི་སྲས་ཀྱན་དགའ་འབར་བ་རྒྱ་གར་ལ་སློབ་གཉེར་དུ་བྱོན་ཏེ། ཡིག་རྩིས་
དང་། བཟོ། གསོ་དབྱད། ལུགས་གྱི་བསྟན་བཅོས་སོགས་ལ་ཤིན་དུ་མཁས་
པ་བྱུང་ཡང་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་ཆོད་པའི་སྤྱི་དུས་གཞི་ཕོག་ནས་མ་གཏོགས་
ཅུ་སྐྱུ་གཤེགས། བཅུན་མོ་ཆེ་བ་ཆོ་མོ་རོང་པ་མ་གཅིག་འོད་སྟོན་ལ་སྲས་
བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་དང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་བཅས་
འབྱུངས། །

དེ་ཡང་སྲས་ཆེ་བ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་ནི་ཡབ་དགུང་ལོ་དྲ་གཅིག་བཞེས་
པའི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1142ལོར་ས་སྐྱུ་ཅུ་སྐྱུ་འབྱུངས། སྐྱ་ཆེ་བ་
དང་པ་ཆོས་གྱི་སེང་གེའི་དུང་ནས་ཆོས་གསན་ཏེ་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཅུ་བཞུགས།
མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས། མཁས་གྲུབ་གྱི་སློབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་མདོ་
སྐགས་གཉིས་ཀའི་གཞུང་ལུགས་མང་པོ་ལ་འཆད་རྩོད་གནང་བཞིན་ས་སྐྱུའི་
གདན་ས་ལོ་ཉེར་གསུམ་ཅུ་མཛད་དེ་མཐར་དགུང་གངས་ཞེ་གཅིག་པ་རབ་
བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1182ལོར་སྐྱུ་གཤེགས། །

སྲས་འབྲིང་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་

ལོ་1147ལོར་སྐུ་འཁུངས། སྐོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཉན་གཟུག་ཏྲར་
 རྒྱལ་པོ། གཉན་དབང་ལྷག །ཁང་བཅུན་ཆོས་གྲགས། བལ་པོའི་པརྟེ་ཏ་ཇ་
 ཡ་སེན། ལོ་ལྔ་བ་དར་མ་ཡོན་ཏན། ལྷམ་པ་ལོ་ལྔ་བ་དཔལ་མཆོག་དང་
 པོའི་རྩོ་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་གྲུབ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་
 བཅོས་མང་པོ་སྦྱངས། མཁས་པའི་མཆོན་སྟན་རྒྱས་ཏེ་མཐར་དབྱེད་གྲངས་
 བདུན་ཅུ་བཞིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1216ལོར་ཞི་དབྱིངས་སུ་
 མནལ། །

སྐུ་རྒྱུད་བ་དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ན་སྤྱི་
 ལོ་1150ལོར་སྐུ་འཁུངས། སྐུ་རྒྱུད་རྣམ་ནས་བཅོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པས་མཁས་
 པར་གྱུར། ལྷག་པར་རྩ་ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མཁས་ཤིང་མན་ངག་མང་པོ་
 གསན། གསོ་རིག་ལ་མཁས་པས་སྤྲན་པའི་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད། མ་གཅིག་
 གར་སུ་མ་ཉི་བྱི་ལྷམ་ཁབ་རྩ་བཞིས་པ་ལ་སྤྲས་ས་པར་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
 དང་། ཟངས་ཆ་བསོད་རྒྱན་གཉིས་འཁུངས། དབྱེད་ལོ་ང་བཞི་པ་རབ་བྱུང་
 བཞི་པའི་རྒྱ་པག་སྤྱི་ལོ་1203ལོར་སྐུ་གཤེགས། །

ས་པར་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1182
 ལོར་སྐུ་འཁུངས། སྐུ་ནར་སོན་པ་དང་པར་ཆེན་སྤྱུ་སྤྱི་སོགས་མཁས་པ་མང་
 པོ་བསྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པའི་སྤུལ་རྩ་ཕྱིན། སྤྱི་
 ལྷགས་ཀྱི་མཁས་པ་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་པོ་དང་ཚུད་པས་རིགས་ལམ་གྱིས་ཆར་
 བཅད་པས་མཆོན་ལ་ས་སྐུ་པརྟེ་ཏ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། ཏྲར་སེ་ཆེན་གོ་དན་
 རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་བཏང་བ་ལྟར་ཆ་པོ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ལྷན་རྒྱ་
 ཏྲར་ཡུལ་རྩ་མེགས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་1251ལོར་ལེའང་
 ཀྲོའུ་རྩ་དགོངས་པ་རྩོགས། །

གཙུང་ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་
 འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1184ལོར་འཁུངས། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལུས་རྩལ་ལ་སྦྱངས་
 པ་ཤིན་རྩ་ཆེ། རྩོ་མོ་དགོན་མཆོག་སྦྱིད་དང་། རྩོ་མོ་འགྲོ། ལྷ་གཅིག་མཛོས་

[illegible]

འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལུག་སྟེ་ལོ་
1235 ལོར་གཡས་རྒྱ་རམ་རིང་གི་སྤྱ་ཁང་རྒྱ་འབྲངས། རྒྱ་རྒྱུ་ནས་བྱིས་
པའི་སྟོང་ལམ་ལས་འདས་པའི་བསམ་ཤེས་ཅན། བསྐྱབ་པའི་གནས་ཐམས་
ཅད་དཀའ་ཆོགས་མེད་པར་ཤེས་སྟབ་པ་ཞིག་བྱུང་བར། ཀྱན་གྱིས་འདི་ནི་
འཕགས་པ་ཞིག་གོ་ཞེས་ཟེར་བས་མཆོན་ལ་འཕགས་པ་དང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་
གཉིས་པར་རྟོར་ཡུལ་རྒྱ་འབྲུག་སྐབས་ལྷ་སར་རབ་བྱུང་གི་ཕྱེམ་པ་བླངས་ཏེ་
མཆོན་རྒྱ་ལྷོ་ཤོས་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། རྟོར་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་གོ་བྱི་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་། ཏི་བྱི་ཏེ་གོང་མའི་སྟོབ་དཔོན་ཞེས་པའི་མཆོན་དང་
འཇའ་ས་སུལ། རྟོར་ཡིག་གསར་པ་ཞིག་གསར་གཏོད་གནང་། ཡོན་གོང་མས་
པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་བསྐྱོས། སྐབས་དེར་ས་སྐྱའི་དབང་རྒྱུར་གལ་
རིམ་ནང་ཁུལ་རྒྱ་དབང་ཆ་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚིང་རྟོག་འཛིང་ཆེ་
བས་དགུང་ལོ་ཞི་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་1280ལོར་རྩེ་
ཉིད་ཀྱི་ཉེ་གནས་གྱིས་གསོལ་བས་ལ་རྒྱ་བཏབ་ནས་སུལ་ཏེ་བཀོངས་སོ། །

གཙུང་པོ་འཁོ་མཁོན་སྤྱད་ན་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལག་སྤྱི་ལོ་1239
ལོར་སྤྱུ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་རྒྱལ་ལ་སོན་པ་དང་ཆོས་རྗེ་ས་པའ་ཤི་སྤྱད་སྤྱིར་
རྟོར་ཡུལ་རུ་བྱོན། གྲས་འདི་ཐུགས་ཅལ་ཤིན་རུ་ཆེ་བས་སྤྱད་ན་རྟོ་རྗེའི་སྤྱུལ་
པ་ཡིན་ཞེས་མཆོན་རུ་འང་སྤྱད་ན་རྟོ་རྗེ་ཞེས་གསོལ། སེ་ཆེན་གོང་མས་ཡུང་
དང་འཇའ་ས་གནང་། རྟོར་ཡུལ་རུ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཅམ་བཞུགས། རྟོར་རྒྱལ་

པོ་འི་སྤྲུལ་རྒྱུད་མེ་གན་རུག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་ཏོར་གྱི་ཆ་ལུགས་འཛིན། དགུང་
ལོ་ཉེར་ལྔ་པའི་རྒྱུ་མག །སྤྱི་ལོ་1263ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་ས་སྐྱར་མེའམ།
དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་མེ་ལོས། །སྤྱི་ལོ་1267ས་སྐྱའི་སྤྱི་རུམ་དཔེ་ཁང་ཏུ་སྤྱི་
གཤེགས། །

རྩམ་སྤྲུལ་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1268ལོར་འགྲོ་མགོན་
ལུག་ནའི་རྩོ་མོ་རྒྱུང་བ་མཁའ་འགྲོ་འབྲུམ་ལ། །ཡབ་གཤེགས་ནས་ཟླ་བ་རུག་
ཟིན་པའི་རྩེས་སུ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་དགུ་པར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ས་སྐྱར་
མེའམ་པ་དང་མཇུག། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
འདས་ནས་གདན་སའི་བྱུང་བཞེས། དེའི་སྤྱི་ལོར་ཏོར་ཡུལ་ཏུ་མེའམ་ཏེ་གོང་
མ་སེ་ཆེན་དང་མཇུག་པས་སྤྲུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། ལོ་ལྔ་ཙམ་རིང་མེ་ཏོག་ར་
བར་བཞུགས་ཤིང་། ཟླ་མ་འཕགས་པའི་གདུང་རྟེན་ཤེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་
བཞེངས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱི་གོ་གནས་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པ་
མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1287ལོར་བོད་ལ་ཕྱིར་མེའམ་པའི་ལམ་བར། མདོ་ཁམས་ཏེ་
མརྟལ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་བས་རུག་གིས་སྤྱི་གཤེགས། །ཁོང་ལ་ཏོར་རྒྱལ་པོ་རི་
བྱུག་མེ་ལུང་གི་སྤྲུལ་མོ་དཔལ་ལྷན་ཞེས་པ་གནང་ཡང་སྤྲུལ་མ་བྱུང་། རྩོ་མོ་
རྩལ་འབྲུམ་ལ་སྤྲུལ་གཅིག་འབྲུངས་ཀྱང་། རྒྱུང་བྱའི་རུས་སུ་གྲོངས་པ་བཅས་
སྐབས་དེར་ཡོངས་གྲགས་གྱི་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་མེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར། དེར་
བརྟེན་སྐབས་ཤིག་རིང་ཤར་པ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་པས་ས་
སྐྱའི་གདན་ས་ལོ་བརྒྱ་དགུ་ཙམ་བསྐྱུངས། །

བཟང་ཆ་བསོད་རྒྱན་གྱི་སྤྲུལ་གསུམ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་ས་གྱི་སྤྱི་ལོ་1238ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། ཡོན་གྱི་རྒྱལ་སར་མེའམ་ཏེ་གོང་
མའི་སྤྱོད་དཔོན་མཇུག། ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་གནས་རྒྱན་མཆོད་ཆ། ཐིག་
ཁ་ལ་ཡོ་གཞི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱངས་མེད་བཞེངས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་
གཉེར་གྱི་དབུ་འདོན་མཇུག། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་རྒྱུ་
རྩམ་སྤྱི་ལོ་1283ལོར་ཤིང་ཀུན་ཏུ་དགོངས་པ་རྩོགས། །

ཟངས་ཚའི་སྐུ་བཞི་པ་ཡི་ཤེས་འབྱུང་གནས་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་
 གྲི་སྤྱི་ལོ་1238ལོར་སྐྱ་འབྱུངས། དེ་ཡང་ཡོན་ཤོང་མའི་དུང་དུ་བྱོན། རྩོ་མོ་
 རིན་ཆེན་སྤྱི་ལོ་ཁ་ཏུ་བཞེས། སྐུ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་
 སོ་དུག་བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1273ལོར་མདོ་ཁམས་སེ་རྩེར་
 སྐྱ་གཤེགས། །

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་གྲི་སྤྱི་ལོ་
 1262 ལོར་ཡབ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་དང་། དུམ་རྩོ་མོ་རིན་ཆེན་སྤྱི་ལོ་གཉིས་
 གྱི་སྐུ་སྤྱི་ལོ་ བོ་དོང་ཨེར་གཤམ་པ་ད་ལྟའི་ལྷ་ཅེ་རྩོང་ཁོངས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས།
 དགུང་ལོ་བཅུ་དུག་པའི་སྐབས་སུ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ས་སྐྱར་ཕེབས། དེའི་
 མདུན་ནས་དབང་ལུང་མན་ངག་དང་། སྤྱི་ནང་གི་རིག་གནས་མང་པོ་གསན།
 དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་སོན་སྐབས་འཕགས་པ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་། ཕྱག་ན་རྩོ་
 རྩོ་རྩོ་མོ་དང་སྐྱ་མཆེད་རྣམས་དབང་ཤུགས་ཆེ་བས་སྐུ་རྒྱ་ལྔ་ལ་གདན་
 སར་བསྐོས། ཡོན་ཤོང་མ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དཔལ་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་
 མིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་སྟན་པ་ལྟལ་བར་བརྟེན། ཤོང་མས་རེ་ཞིག་བརྟག་དགོས་
 པས་སྟན་ཅེའི་ལུལ་དུ་སྐྱ་གཤེགས་པ་ལྟར། སྟན་ཅེ་སྤྱི་ད་ལྟ་ཅང་སྤྱི་དང་
 གྲའི་ཅང་གི་བརྒྱུད་དུ་རྒྱ་མཚོའི་འགམ་ཞིག་ན་སྤྱི་ཤོ་ཤོ་ཟེར་བའི་མཁར་མིག་
 ཆེན་པོར་རེ་ཞིག་བཞུགས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས་འཇའ་ལམ་བདུན་
 བཤོད་པ་ན་ཏང་ཤོ་ཤོ་ཞེས་པའི་ཤོང་བྱིར་ཆེན་པོ་དེར་བཞུགས། འཕྱོར་གྱི་ཚུལ་
 དུ་བཞུགས་ཤིང་རྒྱ་མོ་ཞིག་དང་བཤོས་པར་སྐུ་ཤིག་འབྱུངས། རྒྱལ་པོའི་
 བཀའ་ཆད་ཡོང་བར་དོགས་ནས་ཉིན་ལྟར་སྒྲོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་
 བཞུགས། དགུང་ལོ་ཉི་དུག་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཕྱག་ནའི་སྐུ་རྒྱ་ལྔ་ལ་སྐྱ་
 གཤེགས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ལྟ་བུ་བཞུགས་ཤིང་ས་སྐྱའི་གདུང་ས་ཤར་
 པ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་པས་བསྐྱེད་ནས་འཁོན་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ཉག་
 ལྟ་བུ་ཅམ་བུང་བའི་དུས་སུ་ཡར་འཕྱོག་གི་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་དང་། ཁམས་
 པ་དཔོན་ནག་སོགས་ཀྱིས་འབད་བཅོན་དང་དོ་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱའི་

བཀའ་བཀོས་པ་རྣམས་གོས་བཟུས་ཐོག་།གོང་མ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གདན་
 དྲངས་ཆོག་པའི་སྒྲན་ཞུ་ཡུལ་ཀྱང་དོན་སྤྲོད་མ་གསོལ། དེ་ནས་བང་མི་རིམ་
 པར་མངགས་ཏེ་གོང་མར་ཞུ་བ་ཡང་ཡང་བྱས་མཐར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱ་
 སྤྱི་ལོ་1297ལོར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་
 དེར་སྒྲན་ཅེ་ནས་གོང་མའི་དྲུང་དུ་གདན་དྲངས། ཡོན་གོང་མས་གནང་སྤྲོད་
 གང་ལེགས་གནང་། འཕགས་པ་ཏེ་ཤིའི་དཔོན་པོ་ཡིན་པའི་པས་གདུང་རྒྱུད་
 སྤེལ་ཆོག་པའི་ལུང་གནང་། ལམ་སངས་སྐུར་བསྐྱོད་དེ་གདན་ས་བསྐྱུང་
 དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱི་
 ལོར་ས་སྐུར་ཕེབས། རེ་ཞིག་ལྷ་ཁང་སྤྱང་དུ་བཞུགས་ནས་གསན་བསམ་
 མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པ་ལ་གདན་སའི་ཁྱུང་ཆེན་པོ་བཞེས། ཡོན་གོང་མས་
 གོ་ཤིའི་འཇའ་ས་གནང་ནས་གཞི་ཐོག་གི་ཁྲི་ལ་བསྐྱོས། གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་
 ཆེད་དུ་སྐར་སྒྲན་ཅེའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་མོ་དེ་མ་བཅིས་པའི་བཅུན་མོ་དྲུག་ཁབ་དུ་
 བཞེས་པ་ནི། གོང་མས་གནང་བའི་རྩོམ་ཉྱེད་མོ་དང་། ཡར་འབྲོག་དཔོན་
 ཆེན་ལག་ལེན་གྱིས་ཡུལ་པའི་རྩོམ་མང་མཁར་ཀྱན་དགའ་འབྱུང་། གཞན་ཡང་
 ཀྱན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱན། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ། རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན།
 ཉེ་ལྷ་མ་གཞོན་ཅུ་འབྱུང་རྣམས་སོ། །དགུང་ལོ་ང་གཉིས་པར་རབ་བྱུང་གི་
 སྤྱི་ལོ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆོན་དུ་ཨ་མོ་གླ་ཇར་ཞེས་གསོལ། ས་སྐུར་ལྷ་ཁང་ཆེ་མོའི་
 ལྷགས་རི་ཆེན་མོར་བཞེངས། ཆོས་དང་བླ་མ་གཉིས་ཀྱི་འདིའི་དུས་སྟ་
 ཅང་རྒྱས་པར་བྱུང་། དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱི་སྤྱི་
 ལོ་1324ལོར་གཞི་ཐོག་གཟིམ་ཁང་དུ་སྐུ་གཤེགས། །

‡ བཅུན་མོ་དང་པོ། རྩོམ་ཉྱེད་མོ་ལ་སྐྱས་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་
 སྐྱས་མོ་གཅིག་བཅས་འབྱུངས། གི་གན་རྒྱལ་པོའི་སྐྱས་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་དུས་
 སྟ་བྱང་དོས་སྟ་བུའི་བྱང་མཛད། གི་གན་རྒྱལ་པོས་མང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་
 མཆོན་གསོལ། སྐྱས་མོ་ལྷ་ད་ན་ག་གནང་། དེར་སྐྱས་རྒྱ་བྱི་བ་འབྱུངས།
 ཡབ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཁམས་སྟ་གཤེགས། སྐྱས་རྒྱ་ནག་དུ་འདས། དེ་

¶ བཅུན་མོ་བཞི་པ། ཉམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ་ལ་སྤྲེལ་གསུམ་ལས། ཆེ་བ་
མཁས་བཅུན་ཉམ་མཁའ་ལེགས་པ་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་རྒྱལ་སྟེ་ལོ་1305
ལོར་འབྱུངས། གོང་མ་ཆེན་པོས་བྱ་བྱིའི་མཚན་དང་། ཤེལ་བྱི་དམ་ཕྱུག་གནང་།
གདན་ས་ལོ་བཅུ་དྲུག་མཛད། དཔྱད་ལོ་སོ་དྲུག་བཞིས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
ཆུ་ཕྱུག་སྟེ་ལོ་1343ལོར་རྩ་བ་དཔྱད་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གཞི་སྐོམ་དུ་སྦྱ་གཤེགས་

སྟོ། སྤྲུལ་འབྱིང་བ་ནམ་མཁའ་བཞེས་གཉེན་ཆུང་དུ་ནས་གཞེགས། སྤྲུལ་ཆུང་
བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྲི། སྤྱི་ལོ་1310ལོར་
འབྲུངས། འདི་ལའང་གོང་མས་གུ་ཤེའི་མཆོན་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་
བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་1329ལོར་འདས་སོ།།

༥ བཅུན་མོ་ལྷ་པ། རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན་ལ་སྐྱུ་མ་སྤྱིང་གསུམ་
འབྲུངས་པ་ལས། སྐྱུ་མ་ཆེ་བ་དགྲུང་ལོ་རྒྱུད་རྒྱས་ནས་འདས། དེའི་འོག་མ་
སྤྱོད་དཔོན་མ་ཀྱན་དགའ་འབྲུམ་འབྲུངས་ལོ་མི་གསལ། སྐྱུ་མ་རྒྱུད་བ་དབང་
ཀྱན་དགའ་ལེགས་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ནི། ཡབ་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་སྤྱི་ལ། སྤྱི་ལོ་
1308ལོར་སྐྱུ་འབྲུངས། རྒྱལ་པོ་ཐོག་མི་མུར་གྱིས་མང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་
མཆོན་གསོལ། གསེར་དམ་གནང་། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཡོངས་སུ་གསལ་
པའི་ཡུང་རྒྱལ། དཔོན་མོ་བྱུང་གན་རྩོམ་པ་བཞེས། མཛེད་འཕྲིན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས།
དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་རྒྱལ་པོའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1336ལོར་སྤྱི་
ལྷ་སྐྱུ་མ་ཆོགས་ཆོགས་བྱ་བའི་ས་ཆ་དེར་སྐྱུ་གསེགས། །

༥ བཅུན་མོ་རྒྱལ་པ། ཞ་ལུ་མ་གཞིན་རྒྱ་འབྲུམ་ལ་སྐས་བཞི་འབྲུངས་པ་
ལས། སྐས་དང་པོ་ཀུན་དགའ་ཉི་མ་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1309ལོར་
འབྲུངས། རྒྱུང་རྒྱལ་ནས་སློབ་གཉེར་ལ་བཅོན་པས་མཁས་པའི་མཆན་སྟན་
ཐོབ། ཉི་ཤེ་ཀུན་དགའ་ལྷོ་ཕྱོས་དང་ལྟན་རྒྱ་གོང་མའི་རྒྱང་རྒྱ་ཕྱོན། དགུང་
ལོ་བཅུ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་རྒྱ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1322ལོར་མོ་བྲང་རྒྱ་སྐུ་གཤེགས། །

སྐྱུ་གཉིས་པ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་
 པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་1310ལོར་འབྱུངས། ལུག་མོང་དང་ལུག་མིན་གྱི་རིག་གནས་
 མཐའ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་འཇམ་དབྱངས་དངོས་སུ་གྲགས། ཚས་ཁྱི་
 འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྐྱོར། དབྱུང་ལོ་སྟོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྱི་
 ལོ་1344ལོར་རིན་ཆེན་སྒྲུང་ཏུ་སྤྲུག་ཤིགས། །

ཏྲཱ་ཤ་ཏྲཱ་པ་སྒྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ཅི་རབ་བྱུང་ལྔ་

པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1312ལོར་འབྲུངས། སྐྱ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་སློབ་གཉེར་ལ་
བཅོན། གཅེན་མོ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དཔང་ལོ་
ཆེན་པོ། རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ། བསོད་ནམས་གྲགས་པ། ལྷ་མ་དཔལ་ལྷན་སང་
གོ་སྐྱེས་མཁས་གྲུབ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས། རིག་གནས་མཐའ་
དག་ལ་སྦྱང་བཅོན་གནང་། སྤྱིས་སྤྱི་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་ནས་མདོ་
སྤྲུགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་དུ་གསན་ཅིང་མཁས་པའི་མཆོད་སྟོན་རྒྱས། ལུང་
རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་ཕན་མཛད་འཕྲིན་གང་གི་ཐད་ལའང་འགྲོ་
མགོན་འཕགས་པའི་རྗེས་སྤྱི་གདུང་རྒྱུད་གྱི་སྒྲ་དཔོན་གང་གིས་ཀྱང་འགྲན་མི་
རུས་པ་ཞིག་བྱུང་ངོ་། །དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞིས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་
ཡོས་སྤྱི་ལོ་1375ལོར་བསམ་ཡས་སྤྱི་གཤེགས། སྤྱིས་བཞི་པ་ཆུང་དུས་ནས་
གཤེགས། དེ་ནས་སྤྱི་བྱང་ཁག་བཞིར་གྱེས་ཏེ་གདུང་རྒྱུད་རིམ་པར་བྱུང་ནས་
ད་ལྟར་སྤྱི་རྒྱལ་དུ་བཞུགས་པའི་སྟོན་ཆོགས་པོ་བྱང་དང་། སྟོན་མ་པོ་བྱང་
ཁག་གཉིས་ལ་བྱག་པའི་བར་གྱི་གདུང་རབས་ཞིབ་པ་རྣམས་ས་སྤྱི་གདུང་
རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ན་གསལ་བས་འདྲིར་མ་བྱིས། །

སྤྱི་བྱང་ཁག་བཞིར་གྱེས་ཚུལ་མདོར་བསྐྱུས་ཅིམ་ཞིག་ནི། བདག་ཉིད་
ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཆེ་བ་ཏེ་བྱི་ཀྱན་དགའ་སྟོ་གྲོས་གྱིས་རང་གི་གཙུང་པོ་རྣམས་ལ་
ཐམ་ཁ་རྣམས་དང་སྤྱི་བྱང་ཁག་བཞིར་བཀོས་ཏེ་གནང་བ་སྟེ། བཅོན་མོ་ནམ་
མཁའ་རྒྱལ་མོའི་སྤྱི་གསུམ་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་། གཞི་ཐོག་སྤྱི་བྱང་གནང་།
བཅོན་མོ་ཞལ་ལུ་མ་གཞོན་རུ་འབྱུང་གྱི་སྤྱི་རྣམས་ལ། ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་
རིན་ཆེན་སྤྱི་བྱང་གནང་། བཅོན་མོ་གསུམ་པ་ར་ལུང་མ་ཀྱན་དགའ་
གནམ་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་ལྷ་ཁང་སྤྱི་བྱང་གནང་།
བཅོན་མོ་ལྷ་པ་རྩོ་མོ་རེ་མདའ་མ་ལྷ་གཅིག་ཉི་མ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱི་མིང་སྤྱི་
གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་དུས་མཆོད་སྤྱི་བྱང་གནང་བ་དེ་ནས་བཟུང་
ས་སྤྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་སྤྱི་བྱང་ཁག་བཞིར་གྱེས་པ་རེད། །

དུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་བཟང་པོར་སྟོན་པའི་སྒྲུ་མ་ཞིག་གལ་ཆེ་བར་འདུག་པས། ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་རྒྱུན་དྲོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་བཀའ་ལྟར་དང་། དུས་མཚུངས་ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་ལ་འཕྲིན་ཡིག་གནང་བ་གཤམ་གསལ།

“ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤིང་མོང་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་དེད་གྱི་ལུང་། ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ། དེད་པ་མ་དང་གནམ་སའི་དྲིན་ལན་འཇལ་བའི་ཕྱིར། ལམ་གྱི་སྤང་དོར་མ་ཞོར་བར་སྟོན་ཤེས་པའི་སྒྲུ་མ་དམ་པ་བརྟག་པ་བྱས་དུས་ཁྱོད་དུ་འདུག་པས། ལམ་གྱི་དཀའ་ཆོག་ལ་མ་བཟུས་པར་ཡོང་དགོས། གལ་ཏེ་ན་སོ་ཆས་ཟེར་ན་སྟོན་སྟབས་པའི་དབང་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ། ལུས་གངས་མེད་སྒྱུན་པར་གཏོང་བ་ཅི་ཙམ་ཁྱོད་གྱིས་ཆོས་གོ་བའི་དམ་བཅའ་དང་ཞེ་འགལ། ངས་མཐའི་བྲིམས་ར་སྤངས་དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་བདའ་འདེད་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་མང་པོ་ལ་གནོད་པ་བྱས་མི་སྐྱག་པ་ཞེ་ཡིན། དེས་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་མང་པོ་སེམས་ལ་ཁྱོད་མཁོགས་པར་ཤོག །ཉི་མ་རུབ་སྟོགས་གྱི་བརྟེན་ནམས་ལ་ཁྱོད་ཤེས་ལུ་འཇུག་པ་ཡིན། གནང་སྒྱུན་ལ་དདུལ་བྱེ་ཆེན་ལ། གོས་ཆེན་གྱི་ཆོས་གོས་ལུ་ཏིག་གི་ཆོམ་བྱ་ཅན་ལ་ལུ་ཏིག་སྟོང་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཉིས་བརྒྱ། གོས་ལུ་ཏང་གི་རིང་འགག་ལྷམ་འཕོབ་དང་བཅས་པ། ཁ་ཏི་ཁ་ཆང་མ་ཡུག་གཉིས། ཐོན་ཏི་ཁ་ཆང་མ་ཡུག་གཉིས། གོས་ཆེན་སྟེ་ལུ་ཡུག་ཉི་ལྷ་རྒྱམས་ཡོད། འདིའི་ལོན་མ་དོར་སྤི་མགོན་དང་། དཔོན་ཇོ་དར་མ་གཉིས་བཏང་བ་ཡིན། འབྲུག་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྟེན་པའི་གནམ་གང་ལ་བྲིས།” ཞེས་འཕོད་པ་བཅས་གནང་། སྐབས་དེར་ཆོས་རྒྱུ་ས་པའ་དགའ་ལོ་རེ་གསུམ་ལ་ཕེབས་ཟིན་ནའང་། ཏོར་དམག་བཀག་ནས་བོད་ཡུལ་འདིར་དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱ་མཉེས་ལ་མ་བཟུས་པར་ཏོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས་རྒྱ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། ས་སྐྱ་དགོན་པའི་འགོ་འཛིན་དུ་སྒྲུ་མ་འོ་ཡུག་པ་བསོད་ནམས་སེང་གི་དང་། ཤར་པ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་གཉིས་བརྟོ་བཞག་གནང་ཞིང་། གདན་ས་སྤྱིའི་འགན་འཛིན་པ་ནང་།

གཉེས་པ་གྲོམ་པ་ཤུག་བཟང་པོ་བསྐྱོད་བཞག་གནང་སྟེ། ཆ་བོ་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་དང་། ཟུག་ན་རྡོ་རྗེ་དགུང་ལོ་དྲུག་ལ་སོན་པ་དེ་
 གཉེས་ཀྱང་བྲིད་གནང་ནས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1244ལོར་
 ས་རྒྱུ་ནས་ཆིབས་སྒྱུར་གནང་། ཏུས་དེར་ས་རྒྱུ་པརྟི་ཏ་ཏྲ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་
 པའི་ཐུགས་འདུན་གཙུག་པོ་ནི་བོད་ཡུལ་འདིར་ཞིབ་དེ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
 པ་ནི། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་གྱིས་ཏྲ་ཡུལ་འདི་ལ་
 བྱིད་བྱོན་པས་ཕན་པའི་རྒྱུ་མཆན་ཞིབ་དོན། ཁེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། ཏྲ་
 འདིས་ངེད་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་མཆོད་གནས་ལ་ཤོག ཁྱི་འོང་ན་དམག་འོང་བེར་
 བས། དམག་བྱུང་ན་བོད་ལ་གནོད་གྱིས་དོགས་ནས་འགྲོ་བ་དང་སེམས་ཅན་
 ལ་ཕན་དུ་རེ་ནས་འགྲོ་བ་ཡིན་མ་གཏོགས་པ། ཕན་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཆན་མ་
 མཆིས། ལར་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ན་རང་གི་ལུས་སྟོག་གཏོང་བ་ལ་ཁྱི་བོད་རྒྱ་
 མི་བདོག་ཅམ་ཤེས་པ་གདལ། ཞེས་པ་ལ་དབྱུང་ན་ལེགས་པར་ཤེས་ཐུབ། དེ་
 ནས་དབྱུས་སུ་ཕེབས་པ་དང་འབྲི་བྱང་པ་དང་། ཆལ་པ། ལྷག་ལུང་པ་ལ་
 སོགས་ཆེ་རྒྱ་རྣམས་གྱིས་མཇལ་འཕྲད་ཁྱུས་ཤིང་ཆེ་ཁག་ཆང་མས་རྫོངས་སྒྲིམ་
 དང་འབྲུལ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཏོགས་ནས་བོད་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་
 པའི་དོན་དུ། ཏྲ་ཡུལ་ལ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་མཛེད་པ་སྦྱོང་དགོས་པའི་རེ་
 བཅོལ་ཞུས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྡོ་བོའི་མདུན་དུ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་
 རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་པ་སྤངས། མཆན་འཕགས་པ་སྟོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསལ།
 དེ་ནས་ཆ་བོ་གཉེས་ཐད་ཀར་ལེའང་གྲོལ་དུ་བཞུད་དེ་ཏྲ་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་།
 གཤིས་ལུགས་རྣམས་ལེགས་པར་སྦྱངས། འཕགས་པ་སྟོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆན་ནི་
 སྒྱུ་ན་རྒྱུང་ཡང་། སྒྱུ་བྱུང་ལེགས་པ། སྟོ་རིག་བཀྲ་བ། ཐུགས་རྒྱུད་འཇམ་པ་
 ཞིག་ཡོད་པས་ཏྲ་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་ཐུགས་ཤིན་དུ་མཉེས་པར་གནང་། །

ས་རྒྱུ་པརྟི་ཏ་ནི་ལམ་བར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་སྤྱི་བྱང་དགོན་ཁག་དང་།
 སེར་རྒྱུ་མི་དམངས་འདུས་སྡོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ། མཇལ་འཕྲད་དང་
 དབང་ཆོས་སོགས་གནང་ནས་ལོ་གཉིས་ཅམ་འགོར། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ

ན་སྐྱ་ལོ་1246ལོའི་ལྷ་བ་བརྒྱད་པར་ལེའང་གྲོའུ་རུ་འབྱོར། སྐབས་དེར་སེ་ཆེན་གོ་དན་ཉོར་ཡུལ་རུ་གོ་ཡུག་གན་རྒྱལ་སར་གྲི་འདོན་གྱི་མཛད་སྒོ་ཐེབས་ནས་མི་བཞུགས་གྱང་། རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མཆེད་དང་སྟོན་འབངས་རྣམས་ནས་སྡེ་ལེན་དང་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དེའི་ཕྱི་ལོ་ལྷ་བ་དང་པོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་ལེའང་གྲོའུ་ཕྱིར་ཐེབས་པ་དང་ཕན་ཚུན་མཛལ་འཕྲད་མཛད། གོ་དན་ཤིན་རུ་མཉེས་ནས་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ཡུགས་ཀྱི་གསུང་སྤྲིང་མང་རུ་མཛད། གོ་བརྟེན་མི་འཕྲོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡུ་གུར་གྱི་དགོ་བཤེས་མཁས་པ་ཆོས་སྐྱ་བརྒྱུར་ནས་གོ་བར་བྱས་པས་རྒྱལ་པོ་རབ་རུ་དབྱེས་ཏེ། རུས་དེ་རིང་ནས་བརྒྱུད་ཨེ་ཀ་འུན་དང་། ལྷ་པ་ཆོ་བན་དེའི་གྲལ་མགོར་བསྐྱད་མི་ཆོག །ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲལ་མགོར་སླ་མ་ས་སྐྱ་པ་བཞུགས་ལ། སྟོན་ལམ་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་རུས་སུ་འང་སྟོན་ལ། བན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་འདེབས་དགོས་པའི་གཏན་འཁེབས་གནང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་རབ་རུ་བྱུང་བའི་དབུ་འཕང་ཤིན་རུ་མཐོ་བར་གྱུར། རུས་དེར་ཉོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་ལ་ཤ་ཁའི་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་སྟོན་བཅོས་གཞན་གྱིས་མ་ཕན་པར་ཆོས་རྩེ་ས་པའ་གདན་དྲངས་ནས་བཅོས་ཐུབ་པ་བྱུང་བར་སྐར་བས་མཆོན་སྟན་རྒྱས། དེ་ནས་བརྒྱུད་སོག་ཡུལ་རུ་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་ཡུགས་དར་བྱུང་རུ་ཕྱིན། ས་པའ་སྐྱ་འཁོར་རྣམས་དུན་ཞིའི་རི་བོ་ཅེ་ལྷར་ཐེབས་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་དང་། ཡུ་གུར། མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱུ་མང་པོ་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ལེའང་གྲོའུ་རུ་འབྱོར་ནས། བཀའ་ཆོས་ལྷ་བ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་སྟན་དང་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་བྱུང་། རུས་མཆུངས་སུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཉོར་རྒྱལ་གྱི་བསམ་སྟོན་དང་། དམག་དོན་སྟོབས་ཤུགས། སྲིད་ཐབས་ཀྱི་རུས་གཞི་སོགས་ལ་ཞིབ་རུ་བརྟགས་ནས། བོད་ཁམས་བདེ་འཇགས་ཡོང་བའི་ཐབས་ལ་ཐུགས་བསམ་ཞིབ་ཐུ་བཞེས་རྩེས། ཆོས་རྩེ་རང་ཉིད་ཉོར་ཡུལ་རུ་བཞུགས་རྒྱུར་ཐུགས་ཐག་བཅད། བོད་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་སེར་སྐུ་མཐའ་དག་ལ་གནང་བའི་ས་པའ་སྤྲིངས་ཡིག་ཅེས་པ་སྐབས་དེའི་

སྤྱི་ནང་གི་རྒྱལ་གཞི་མཐའ་དག་ལ་དཔགས་ནས་བཏང་བའི་ཐུག་འཕྲིན་ནི་གཤམ་གསལ་ལྟར་རོ། །

“ཨོ་སྤྱ་སྤྱི། སྤྱི་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ། །
དཔལ་ལྡན་ས་རྒྱ་པརྟེ་ཏུ། དབྱུང་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པའི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོན་མཆོད་རྣམས་ལ་སྤྱིངས་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བཏུན་པ་
དང་། སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་སྒྲོལ་བོད་སྐད་སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་
བསམས་ནས་ཉོར་ནང་རྒྱ་འོང་། རེད་འབོད་མཁན་ལ་ཡོན་བདག་ཆེན་པོ་
ཤིན་རྒྱ་དགེས། འཕགས་པ་སྤྱི་འདི་འདྲ་བའི་རྒྱུད་བ་ནས་བྲིད་ནས་འཁོར་
དང་བཅས་པ་འོང་བ་དེ་རེད་ལ་བསམ་པ་ཡིན། བྲིད་མགོས་ངོ་བལྟས་པ་
ཡིན། གཞན་ཆོ་རྒྱུད་པས་ངོ་བལྟས་པ་ཡིན། བྲིད་ངས་བོས་པ་ཡིན། གཞན་
ཆོ་རྒྱུག་ནས་འོངས་པ་ཡིན། དེ་ངས་མི་ཤེས་པ་ཞི་ཡིན། འཕགས་པ་སྤྱི་གིས་
སྤྱི་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཤེས་པར་འདུག །ད་རྒྱུད་ཡང་འཕགས་པར་བོད་
ཆོས་སྟོབ། ཐུག་ན་རྟོ་རྟེས་ཉོར་ཡིག་དང་ཉོར་སྐད་སྟོབ། ངས་མི་ཆོས་གིས་
བརྒྱུངས། བྲིད་གིས་ལྟ་ཆོས་གིས་བརྒྱུངས་ན་ཤུག་ཕུ་ཞེ་འི་བཏུན་པ་ཡང་ཕྱི་
རྒྱ་མཆོའི་མཐའ་ཚུན་ཆད་བྱུང་པར་མི་འགོ་བ་ཞི་ཡིན་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་པོ་
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་འདི་སྤྱིར་སངས་རྒྱལ་གྱི་བཏུན་པ་དང་། སྒྲོལ་དགོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་ཤིན་རྒྱ་གསུ། བྲིམས་ལུགས་བཟང་པོས་འཁོར་ཐམས་ཅད་
ལེགས་པར་སྦྱོང་ཞིང་། བྲིད་པར་རྒྱ་ཡང་རེད་ལ་གཞན་ལས་ལྟག་པའི་ཐུགས་
ལ་འདོགས་པ་བྱུང་། ཁོང་གི་ཞལ་ནས་བྲིད་རང་སྟོ་བདེ་བར་ཆོས་ཤོད། བྲིད་
ལ་གང་དགོས་ངས་སྤྱིར་བ་ཡིན། བྲིད་བཟང་པོ་གཏོང་བ་ངས་ཤེས། ངས་
བཟང་པོར་ཞི་གཏོང་གནས་ཤེས་གསུངས། བྲིད་པར་འཕགས་པ་སྤྱི་ལ་
ཐུགས་འདོགས་ཆེ་བར་འདུག །རང་ཤེས་བྲིམས་ལུགས་འཁུར་ཤེས་ན་རྒྱལ་
ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་བྱ་སྟོན་པའི། ཐུགས་དགོངས་བཟང་པོ་ཞིག་
འདུག །སྒྲོལ་བྲིད་རང་གི་མི་སྤེ་བོད་རྣམས་ལ་བྲིམས་ལུགས་ལེགས་པར་
སྟོབས། བྲིད་རྒྱ་འདུག་པ་ངས་ཤེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་

བརྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་ཆེ་རིང་པའི་སྤྱི་དུས་རབས་ཀྱི་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབད་པར་བྱ།
སྐབས་དོན་ཉོར་འདིའི་དམག་སྡེ་གངས་ལས་འདས། འཛམ་བུ་སྤྱི་དུས་ཐམས་
ཅད་ཁོང་གི་མངའ་རིས་སུ་འདུག་སྐྱེ་པའི་བསམ་པ་ཞིག་འདུག། ཁོང་རང་
དང་མཐུན་པ་ཆོ་སྤྱི་དུས་ཁོང་རང་དང་མཉམ་པར་བྱེད། ཁོང་ལ་ཞེ་ཐག་
པ་ནས་གང་ཟེར་ལ་མ་ཉན་ན་ངོ་བལྟས་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་མིང་གིས་མི་ཆོག་
པ། ཉིང་བརྒྱུག་པར་བྱེད་པ་ཞིག་འདུག། །ཡུ་གུར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་ཡང་མ་
བརྒྱུག་པར་གོང་པན། མི་ནོར་ཀྱུ་མཐུན་ཁོང་གིས་སྤངས་ནས་ཡིག་མཐུན། ཉོར་
གཉེར་པ། བུ་དགའ་ཐམས་ཅད་ཁོང་གིས་བྱེད། རྒྱ་མི་ཉག་སོག་པོ་ལ་སོགས་
པ་མ་བརྒྱུགས་གོང་དུ་ཉོར་འདྲ་གཏོང་ཡང་ཅི་ཟེར་མ་ཉན་པས། བརྒྱུགས་
པའི་ཉིང་ལ་འགོ་ས་མ་རྟེན་པ་ངོ་བལྟས་དགོས་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་ཉིང་ཅི་
ཟེར་ཉན་པས་ད་ལྟ་ཐད་ཐད་སོ་སོ་ན་བུ་དགའ་ནོར་གཉེར། དམག་དཔོན།
མི་ཆེན་ལ་སོགས་པ་ཁོ་རང་གི་མི་ཆེན་རེ་བསྐྱོས་པ་མང་། འོ་སྐྱོལ་མི་སྡེ་རན་
ལ་ཁྱོང་པས་ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བྱོས་པས་ཐར་དུ་རེ། ཐག་རིང་བས་
མི་ཡོང་དུ་རེ། འཐབ་ཐོབ་དུ་རེ་ནས། གཡོ་སྐྱ་ཐོལ་གསུམ་བྱས་པས་བརྒྱུག་ཀྱང་
བརྒྱུག་ ཐད་ཐད་སོ་སོ་ནས་ངོ་བལྟས་པའི་ཆོ་མང་། བོད་རན་ལ་ཁྱོང་པའི་
སྐྱོབས་ཀྱིས་བྱན་དང་གཡོག་གི་བྱེ་བྱག་མ་གཏོགས་པ། དཔོན་པོར་བསྐྱོས་པ་
བརྒྱལ་རེ་འགའ་ཅམ་ལས་མ་མཐོང་། བོད་ངོ་བལྟས་པ་མང་ཡང་འདབ་ནོར་
ཉུང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་མི་ཆེན་ཆོ་ཉིང་ནས་མ་མཐུ་བའི་གནད་གཅིག་གདའ།
ན་ནིང་ནི་ལོ་འགའ་ལ་སྤྱོད་དུ་དམག་སོང་བ་མེད། ངས་བི་རི་ཁྱོད་ནས་ངོ་
བལྟས། འདིར་ཤིན་དུ་ངོ་བལྟ་ལེགས་པས། སྤྱོད་མངའ་རིས། དབུས་གཙང་
པ་ཀྱུ་མཐུན་ལ་ངོ་བལྟས། བི་རི་ཐ་དད་ཆོ་ཡང་ངོ་བལྟ་བར་ཡོད་བྱས་པས། ད་
བར་ལ་དམག་མ་སོང་བ་དེས་པན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཀྱི་མི་ཀྱུ་མཐུན་དེ་ཆོ་མི་ཤེས་
ཏེ་མཆིས། དེ་སྐབས་སུ་འདི་ན་མར་ངོ་བལྟས་པ་ཡིན་ཀྱང་འདབ་ནོར་ལེགས་
པོ་མ་བྱས་པ་དང་། སྤོ་མ་གཏད་པ་ཀུན་ལ་དམག་བརྒྱབ་ནས་མི་ནོར་ཐམས་
ཅད་གཏོར་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱུ་མཐུན་ཀྱིས་ཐོས་ཏེ་མཆིས། དམག་བརྒྱབ་པ་དེ་ཆོ་ཡུལ་

བཅན། མི་དཔལ། དམག་མང་། གོ་ཆ་སྤྱི་ཞིང་མདའ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 ཐུབ་ཏུ་རེ་བྱས་པས་བརྒྱགས་འདུག །མི་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་པ་ལ། ཉོར་ཁོ་
 རང་ཁྱེད་ལག་དང་དམག་ཁྲལ་ཆུང་། གཞན་ཆོ་ཁྱེད་ལག་དང་དམག་ཁྲལ་ཆེ་
 བསམ་སྟེ་གཞན་ཆོ་བས་ཉོར་རང་ཁྱེད་ལག་དང་དམག་ཁྲལ་ཆེ། དེ་དང་སྦྱར་
 བ་གཞན་ཆོ་ཆུང་བར་གདལ། ད་དུང་ཡང་ཅི་ཟེར་གྱི་ངག་ལ་ཉན་ཤོད་རྣམས་
 ཀྱི་ཡུལ། ས་སྦྱགས་ཀྱི་མི་སྡེ། སོ་སོའི་དཔོན་དང་ཡོད་པ་དེ་དཔོན་ཏུ་བསྐོས།
 ས་སྦྱུ་པའི་གསེར་ཡིག་པ་དང་དབུལ་ཡིག་པ་བོས་ལ་ངེད་ཀྱི་ད་ར་ཁ་ཆེ་འདི་
 བསྐོས་ན་འཐད་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་དོ་སྦྱོད་ཀྱིས་ལ་ཕར་འགོ་ཆུར་འགོའི་བང་
 ཆེན་པ་གོ་ཆོད་པ་ཆུད། དེ་ནས་དཔོན་གྱི་མིང་། མི་སྡེའི་གྲངས། འདབ་ཅོར་
 ཀྱི་ཆོད་ཡི་གེ་ལེགས་པོ་གསུམ་གྱིས་ལ། གཅིག་ངེད་ལ་སྦྱར། གཅིག་ས་སྦྱར་
 ཞོག གཅིག་རང་རང་དཔོན་གྱིས་བྱུངས། ཡང་དོ་བཟླས་པ་འདི་ཡིན། མ་
 བཟླས་པ་འདི་ཡིན་ཟེར་བའི་ས་རིས་ལེགས་པོ་གྱིས། ཤན་མ་ཐུས་ན་དོ་མ་
 བཟླས་པའི་ཞོར་ལ་བཟླས་པ་ཆོ་ཡང་བརྒྱག་དོགས་ཡོད། ས་སྦྱུ་པའི་གསེར་
 ཡིག་པས་ཡུལ་གང་ཡིན་པའི་དཔོན་དང་གྲོས་གྱིས་ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཡང་
 ཕན་པར་གྱིས་ལ་རང་ཆོད་དབང་ཆེ་མ་བྱེད། ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ས་སྦྱུ་པའི་
 གསེར་ཡིག་པ་དང་གྲོས་མ་བྱས་པ་རང་ཆོད་མ་བྱེད། གྲོས་མ་བྱས་པ་རང་
 ཆོད་བྱེད་པ་བྲིམས་ལ་མེད། ཉེས་པ་ལ་ཐུག་ན་འདི་ལ་ཁྱེད་དཀལ། དེར་
 ཐམས་ཅད་སྟོ་མཐུན་པར་གྱིས། ཉོར་གྱི་བྲིམས་ལུགས་བྱས་ན་ལེགས་པོ་འོང་།
 གསེར་ཡིག་པ་བསུ་སྦྱེལ་དང་ཞབས་ཉོག་ལེགས་པོར་གྱིས། འདི་ཡང་གསེར་
 ཡིག་པ་ཡོང་བ་ཀྱན་ལ་གཞན་འདི་བའི་སྟོན་ལ་མ་བྲོས་སམ་འཐབ་བམ། དོ་
 བཟླས་པ་རྣམས་བརྟན་ནམ་བྱས་པ་དེ་ཆོ་སྟོན་ལ་འདི་བར་འདུགགསེར་ཡིག་
 པ་དེ་མ་མགུ་ན་གནོད་ཐུབ་པའི་གཏམ་གཏོང་བར་ངེས། མགུ་ན་ཕན་ཐོགས་
 ཅུས་པ་གཅིག་གདལ། གསེར་ཡིག་པའི་ངག་ལ་མ་ཉན་ན་བྱས་ཀྱང་དཀལ་
 བར་མཐོང་། འདིར་མི་དྲག་པ་དང་འདབ་ཅོར་བྱིར་ནས་འོང་བ་ཆོ་བཟང་
 པོར་གཏོང་བར་གདལ། རང་རེ་ཆོ་ཡང་བཟང་པོ་བྱ་སྟུམ་པའི་བསམ་པ་ཡོད་

ན། རེད་རང་གི་དཔོན་པོ་ཀྱན་འདབ་ལྗོངས་པའི་མི་
 དང་འགྲོགས་ལ་བྱོན། འདབ་ལྗོངས་འདི་ཙམ་གཅིག་འདབ་ཟེར་བའི་གྲོས་གྲིས།
 འདིར་ངས་ཀྱང་གྲོས་བྱེད། དེ་ནས་རང་འོངས་ན་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་
 སུམ་པར་འོང་། སྤྱིར་ངས་ཀྱང་ན་ཞིང་ནས་མི་བཏང་ནས་འདི་ལྟར་བྱས་ན་
 ལེགས་བྱས་ནས་གྲོས་བསྟན་པ། བྱིད་རང་རྣམས་གྲིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བྱེད་པའི་
 རིགས་སུ་མེད་པ་འདུག ། བརྒྱལ་པའི་རྒྱུ་ལ་བྱིད་ཐ་དད་ཆོ་ཅི་ཟེར་ཉན་པ་
 ཞིག་འདོད་པ་ཡིན་ནམ། ཅི་ཟེར་བ་ཡིན་ཡང་མ་གོ། སྤྱིས་ས་སྐྱ་པ་ཉོར་
 གསེབ་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ་རེད་ལ་མ་སུ་ཟེར་བ་དེ་མི་གསུང་བ་ལྟ། ངས་
 བདག་བས་གཞན་གཅིས་པའི་བསམ་པ་བྱས་ནས། བོད་སྐད་སྐྱ་བ་ཐམས་ཅད་
 ལ་སུ་པའི་སྤྱིར་དུ་ཉོར་གསེབ་དུ་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། ངས་ཅི་ཟེར་ལ་ཉན་ན་
 སུམ་པར་འདུག ། བྱིད་རྣམས་གྲིས་འདི་ལྟར་ཚུལ་མ་མཐོང་། མོས་པ་རྣམས་
 ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཤིན་དུ་དཀའ། དེའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ད་དུང་བདུབ་པར་འོང་སྟམ་
 རྟེ། བདེ་བའི་འཕྲོ་ལ་སྤྱོད་དུ་འདྲེས་མནན་པ་ལྟ་བུའི་འཐིབ་གཞོན་ཅིག་
 བྱུང་ནས་དབུས་གཙང་གི་བྱ་ཆ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་ཉོར་གསེབ་དུ་སོང་གིས་
 དོགས། རེད་ནི་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ང་ལ་འགྲོད་པ་མེད། སྤྱི་མ་དགོན་མཆོག་
 གི་བཀའ་དྲིན་དང་བྱིན་རླབས་གྲིས་ད་དུང་ལེགས་པོར་འོང་བའང་སྤྱིད། བྱིད་
 རང་རྣམས་ཀྱང་དགོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ། རྒྱལ་པོས་རེད་ལ་སུ་དང་
 ཡང་མི་འདྲ་བའི་ཐུགས་ལ་བཏགས། དེའི་སྤྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་བོད། དུ་གུར། མི་ཉག་
 ལ་སོགས་དགེ་བཤེས་མི་ཆེན། དུ་ལ་མི་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་གྲིས་ངོ་མཚར་ཆེ་
 སྟམ་ནས་ཆོས་ཉན་པ་དང་། གུས་པ་ཆེ་བ་འདུག ། རེད་འདིར་འོངས་པ་
 རྣམས་ལ་ཉོར་གྲིས་ཅི་འདྲ་བྱེད་སྟམ་པའི་དོགས་པ་མི་དགོས། ཐམས་ཅད་གྲིས་
 ཐུགས་ལ་བཏགས་ནས་བཟང་པོ་ཡོད་པས། རེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་སྤྱོ་
 བདེ་བར་བཞུགས་པས་ཆོག ། འདབ་ལྗོངས་ལ་གསེར། དུལ་ལ། སྤང་པོ་ཆེའི་
 མཆེ་བ། ལྷ་ཏིག་རྟོག་པོ་ཆེ་བ། མཆོལ། བཙོད། ཅུ་རྟ། གི་ལང་། ལྷག་
 གཟིག་གྱུང་གསུམ། སྤམ། བོད་སྐད་དུ་འདྲེས་པའི་ལྗོངས་པའི་མི་

ལ་དགའ་བར་འདུག ལྷིར་ཁོར་ལ་འདྲིར་གཅིགས་ཆུང་ཡང་རང་རང་གི་ཡུལ་
ན་གང་བཟང་གི་ཁོར་རྩས་ཡོང་བས་ཆོག་པ་ཡིན། གསེར་ཡོད་ན་གང་འདོད་
ཡོང་བར་འདུག་པས་དགོངས་མཛོད། སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ་སློགས་མཐའ་
དག་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག། བརྟན་ལོ། ཞེས་སོ། །”

དེ་ནས་བོད་ཀྱི་དཔོན་འབངས་ནམས་ཀྱིས་བང་མི་མངགས་ཏེ་ས་རྒྱ་པར་
 ཏ་བོད་ཏུ་གདན་འདྲོན་ཞུས་ཀྱང་། རེད་ཡར་ལོག་པ་ལས་འདྲིར་བཞུད་ཆོ་
 བན་པ་ཆེ་བེར་ནས་མ་བྱོན། རྒྱལ་པོ་གོ་དན་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་ལེའང་
 གོའུ་ས་ཁོངས་སུ་ཡུལ་སྡོངས་ཡིད་ཏུ་འོང་བ་ཞིག་ཏུ་དཔོན་པ་ཡིད་ཏུ་འོང་བ་
 ཞིག་བཏབ་ནས་ས་པར་བཞུགས་གནས་སུ་ཐུལ་བ་ལ་ལེའང་གོའུ་ཕྱེ་བཞིའི་སྡེ་
 ཁང་བེར། ཕྱེ་བཞི་ནི་ཤར་རྒྱལ་པའི་ཕྱེ། རྩོད་བང་འདུས་ཕྱེ། རུབ་པ་ད་མོའི་
 ཕྱེ། བྱང་རྒྱ་མཆོའི་ཕྱེ་བཅས་བེར་བ་ད་ལྟའང་མངལ་རྒྱ་ཡོད་སྟེ། མཐར་
 དབྱང་གངས་བདུན་ཅུར་སོན་པའི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག ཁྱི་ལོ་
 1251ལོར་གནས་དེར་སྐྱེ་གཤེགས། དེ་ནས་རྒྱ་ཤས་སོང་རྗེས་གོ་དན་རྒྱལ་
 པོའང་ཆོ་ཡི་འཕེན་པ་རྫོགས་པར་གྲགས་སོ། །

པའི། འཕྲོ་མཐོན་འཕགས་པས་ཆོས་མིན་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་མིན་དབང་བཅུགས་པ།

འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་ཆུང་བྱས་ཤིང་ཆོས་སྲིད་
བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས་པའི་སྐོར། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་
བྱི་ཟླ་ལོ་1252ལོར་ཉོར་རྒལ་སྐུ་མེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་འབུམ་དཔག་གཉིས་ཙམ་
ཁྲིད་ནས། འཇང་ཏེ་ཡིའི་རྒལ་ཁམས་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས། རྒལ་ཁ་ཐོབ་སྟེ་
ཕྱིར་ཐེབས་པའི་ལམ་དུ་ཡཱི་མན་རི་བོ་བརྒལ་སྐྱབས་ལེའང་གོའུ་ལ་ཕོ་ཉ་
མངགས་ནས། ས་རྒྱ་སྒྲ་མ་མཇལ་འཕྲད་དུ་ཐེབས་དགོས་པའི་འཕྲིན་བསྐྱར་
བྱང་། ཆོས་རྗེ་ས་པའ་རྒྱ་གཤེགས་ཟིན་སྟབས། ཕོ་ཉ་པ་དེས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་
འཕགས་སྐུ་མཆེད་གཉིས་མཇལ་འཕྲད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ཆུ་བྱུང་ཟླ་ལོ་1253 ལོར་སེ་ཆེན་རྒྱ་ཡི་ཡི་དང་སྒྲ་མ་འཕགས་པ་དངོས་སུ་
མཇལ་འཕྲད་བྱང་། དེ་ནས་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་སྒྲ་མ་སྐུ་མཆེད་གཉིས། བང་

སོག་གི་ཁོངས་ཏུ་དུལ་ཁེས་པའི་ཕོ་བྲང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། དེ་དུས་འགྲོ་
མགོན་འཕགས་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལ་མེདས་པ་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་། སེ་ཆེན་
ཏན་གྱིས་མི་གཞན་པས་ལན་ཕོག་དཀའ་བའི་ཐེ་ཆོམ་སྟེར་བའི་དྲི་བ་མང་པོ་
བཏོན་པར། དྲིས་ལན་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པར་གསུངས་པས་ཏ་ཅང་མཉེས་
པར་གྱུར། ད་དུང་ཁོང་གིས་ཁྱོད་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་ཆེ་བ་སྤྱད་དང་སྤྱད་བྱུང་། ཕོ་
ཚོད་པོ་སྤྱད་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཅན་སྤྱད་བྱུང་ཁེས་དྲིས་པ་ལ། འཕགས་པས་ལན་
དུ། དེད་བོད་ལ་མི་ཆེ་བ་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམས་གསུམ་བྱུང་། ཕོ་ཚོད་པོ་
མི་ལ་རས་པ་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཅན་ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏ་བྱུང་། ཁེས་ལན་རྒྱ་མཚན་
དང་བཅས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་ཤིང་། ད་དུང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བོད་
ཐང་བར་གྱི་འགལ་འབྲེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་གསུངས་པས། སེ་ཆེན་གྱིས་དེ་
བཞིན་བདེན་ན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དུ་ཡོད་དགོས་པ་དེར་སྟོན་གསུངས་
པ་དང་། རྒྱ་ཡི་ཡིག་ཆ་དུ་བཟུངས་པས་འཕགས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱུང་
བར་སེ་ཆེན་ལྷག་པར་དགྲེས། དེ་ནས་སེ་ཆེན་གྱིས་བོད་ཡུལ་ལ་དམག་ཁྲལ་
འགེལ་བ་དང་། ཁོར་སྤུད་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུས་གསུངས་པ་ལ། འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པས། བོད་མཐའ་འཁོབ་ཡུལ་ཁུང་བ། ས་ཁིང་རྒྱ་ཁྱོན་དང་འཁྱོར་
པ་མེད་པས་དམག་ཁྲལ་མི་ཐེག་པའི་ཚུལ་གྱི་ཞུ་བ་ནན་ཆེར་ཞུས་ཀྱང་ཁས་མ་
སྲུངས། དེ་ནས་འཕགས་པས་འོ་ན་ང་བོད་ཀྱི་བན་དེ་འདྲིར་འོངས་ནས་
བསྐད་པ་ལ་དགོས་པ་མི་འདུག་པས་རང་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བར་ཞུ་ཞུས་པས། སེ་
ཆེན་གྱིས་འོ་ན་བྱོན་པས་ཆོག་གསུངས་པར། སྐབས་དེར་སེ་ཆེན་ཏན་གྱི་
བཅུན་མོ་ཆ་སྤུ་ཁེས་པ་དེས་རྒྱལ་པོ་ལ། འདི་འདྲ་བའི་བན་དེ་མཐོང་བ་
དཀའ། སྤར་བོད་ནས་བྱུང་བའི་བན་དེ་ཆན་པོ་རྣམས་ལ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
ཅམ་ཡང་བཤད་རྒྱ་མེད་པ། འདིའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་ཤས་ཅམ་ཡང་མི་འདུག་
པས། འདི་བོད་ལ་མ་བཏང་བར་ད་དུང་ཡོན་མཚོད་གསུང་སྤྱིང་དང་ཆོས་ཀྱི་
དྲི་བ་འདྲ་མཛད་ན་ལེགས་ཞུས་པར། སེ་ཆེན་གྱིས་གསན་ནས་ལྷ་མཐུད་དེ་
འཕགས་པ་དང་གསུང་སྤྱིང་མང་དུ་མཛད་པ་དང་། དེ་ནས་བཅུན་མོས་སེ་

ཆེན་ལ་འཕགས་པ་པོད་དུ་མ་བཅད་བ་དེ་འགྲིག། །ས་སྐྱ་པ་ལ། གཞན་ལ་
 མེད་པའི་གསང་སྐྱགས་ཀྱི་དབང་སྐྱར་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡོད་པར་འདུག། །དེ་ལྟར་
 བ་ལེགས་ལྟས་པར། སེ་ཆེན་གྱིས་སྒྲོན་ལ་ཁྱོད་རང་གིས་ལྟས་དང་། ཨ་ཅམ་
 བཟང་པོར་འདུག་ན་ངས་ཀྱང་ལྟ་བ་ཡིན་གསུངས། བཅུན་མོས་འཕགས་པ་
 ལས་ཀྱི་དྲོར་གྱི་དབང་ལྟས་པས་ཤིན་དུ་མོས་པར་གྱུར། བཅུན་མོས་སེ་ཆེན་ལ།
 འདི་ཆོས་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་འདུག་པས་ལྟས་ན་ལེགས་ཟེར་
 བ་སྟུང། སེ་ཆེན་གྱིས་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་གནང་དགོས་ཚུལ་ལྟས་པར། ལྷ་
 མས་སྒྱུར་བྱིད་ཀྱིས་ཆོས་ལྟ་བའི་དམ་ཆོག་མི་ཐུབ། སྒོས་སྤྱད་རེས་ལོ་སྤྱོད་བ་
 མཁས་པ་མེད་པས་རྗེས་སྤྱིད་པ་ལྟ་གསུངས། སེ་ཆེན་གྱིས་དམ་ཆོག་གང་
 གང་སྤྱད་དགོས་ཞེས་དྲིས་པར། དབང་ལྟ་ན་ལྷ་མ་གྲལ་མགོར་འཛོག་དགོས།
 ལྟས་ཀྱིས་ཐུག་འཆལ་བ། ངག་གིས་ཅི་གསུང་ཉན་པ། ཡིད་ཀྱིས་ཐུགས་དང་
 མི་འགལ་བ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་གསུངས། སེ་ཆེན་གྱིས་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་ཟེར།
 སྐབས་དེར་བཅུན་མོས། ཆོས་ལྟ་བ་དང་། མི་ཉུང་དུས་ལྷ་མ་གོང་ལ་
 བཞུགས། རྒྱལ་རྒྱུད་དང་། མག་པ། མི་དཔོན། མི་མང་འཆོགས་དུས་མི་
 གནོན་དགོས་པས་རྒྱལ་པོ་གོང་ལ་བཞུགས། བོད་སྤྱོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ལྷ་མས་ཅི་
 གསུངས་དང་དུ་ཡོངས། ལྷ་མ་ལ་མ་ལྟས་པ་རྒྱལ་པོས་ལུང་མི་གནང་། བྱ་བ་
 ཆེ་ཆུང་གཞན་ལ་ལྷ་མ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེ་བས་ལྟ་དོ་འཆོལ་དུ་ཡོང་ན། རྒྱལ་ཁམས་མི་
 གོན་པས་ལྷ་མའི་གསུང་དང་ཞལ་འདུག་མ་གནང་ཞེས་སོགས་ལྟས། །

དེ་ནས་སྒྲུ་མ་འཕགས་པས་སྐུ་ལ་པོས་དབུ་མཛད་པའི་དབང་ལྷ་བ་ཉི་ཤུ་
 མ་ལུ་ལ་ས་སྐྱ་པའི་ཁྱི་ཚོས་དབལ་ཤུ་རྩ་རྩེའི་དབང་ཡོངས་སུ་རྒྱ་གསལ་པ་ལན་
 གསུམ་གྱི་བར་དུ་བསྐྱར་པ་ལས། ཉུང་གི་སྐུ་ལ་ཁམས་སུ་རྩ་རྩེ་ཐེག་པའི་དབུ་
 བརྟེས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དབང་ཡོན་དང་པོ་ལ་ཁྱི་རྩེ་ཉུང་བཅུ་གསུམ་སྐུ་ལ་པ་
 ཡིན་པར་བཤད་པས། དེ་ཡང་ཁྱི་རྩེ་ཉུང་ལ་ལྷ་སྟེ་བཞི་རྩེ་དང་། མི་སྟེ་དུག་
 རྩེ་དང་ཡོད་པ་སྟེ། ཁྱི་རྩེ་ཉུང་བཅུ་གསུམ་ནི། ལ་རྩེ་དང་སྟེ་ལྷན་གཉིས། ཡུར་མོ་
 ལྷ་མིག་ཤངས། ལ་སྟེ་གཙང་ལ་ཁྱི་རྩེ་དུག་སྐུ་མ་དང་། འཕྱི་ལྷན་

ཚལ་པ། བང་པོ་ཆེ། བཀ་ཀྱ། གཡའ་བཟང་སྤྱི་དབུས་ལ་བྲི་སྒྲིབ་དུག །དབུས་
གཙང་གི་མཚམས་སུ་ཡར་འཕྱོག་སྟག་ལུང་བྲི་སྒྲིབ་གཅིག་སྤྱི་བཅུ་
གསུམ་ཡིན་ནོ། །

དབང་ཡོན་བར་པ་ལ། ཆོས་དུང་དཀར་མོ་རྒྱུ་གྲགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་
བོད་ཚལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བན་དེ་དང་། མི་སྡེ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལུལ་པར་གྲགས་
པའི་ཚལ་ཁ་གསུམ་ནི། བང་འ་རིས་སྒྲིབ་གསུམ་མན་དང་སོག་ལ་སྐྱུ་བོའི་ཡན་
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚལ་ཁ། སོག་ལ་སྐྱུ་བོ་མན་ནས་མ་རྒྱུའི་ཁྱག་པ་ཡན་ལ་མདོ་
སྟོད་མགོ་ནག་མི་ཡི་ཚལ་ཁ། མ་རྒྱུའི་ཁྱག་པ་མན་ཆད་ནས་རྒྱུའི་མཚོད་རྟེན་
དཀར་པོ་ཡན་ཆད་མདོ་སྟོད་གྱི་ཡིང་རྟ་ཡི་ཚལ་ཁ་ཞེས་གྲགས། །

དབང་ཡོན་གསུམ་པ་ལ། རྒྱུའི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་པོ་མ་རྒྱེས་
དགའི་གདུང་སྐལ་གྱི་བདེ་བར་གསལས་པའི་འཕེལ་གདུང་རྣམས་ལུལ། ས་
རྒྱུའི་གདུང་རབས་ལས། ཞིང་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོད་ཀྱང་ཁང་པ་ཀ་བ་དུག་གི་ས་
ཡོད་པ། མི་བཟང་མི་གཉིས། བུ་པོ་མོ་གཉིས། གཡོག་པོ་མོ་གཉིས་ཏེ་དུག །ལྷག་
རྟ་བོང་གཉིས། བ་སྒྲང་ར་ལུག་རྣམས་དང་། ཞིང་རྟོར་སོན་ཁལ་བཅུ་གཉིས་
ཀྱི་ས་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་རྟོར་དུད་རྒྱུང་གཅིག་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲ་ཉི་ཤུ་ཙ་
ལཱ་ལ་དུད་ཆེན་གཅིག །དེ་གཉིས་ལ་རྟ་མགོ་གཅིག །དེ་གཉིས་ལ་བརྒྱ་སྒྲིབ་
གཅིག །དེ་བཅུ་ལ་སྟོང་སྒྲིབ་གཅིག །དེ་བཅུ་ལ་བྲི་སྒྲིབ་གཅིག །དེ་བཅུ་ལ་ལྷ་
གཅིག །དེ་བཅུ་ལ་ཞིང་ཆེན་གཅིག །ཅིས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་
པོའི་མངའ་འོག་དུ་ཞིང་བཅུ་གཅིག་ཡོད་ཅིང་། ཚལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཞིང་གཅིག་
རུང་མ་ལོངས་ཀྱང་། ལྷ་མ་བཞུགས་ས་ཡིན་པ་དང་། བརྟན་པ་དར་ས་ཡིན་
པས་ན་ཞིང་གཅིག་དུ་ཅིས་ནས་ལུལ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་འགོ་མགོན་ལས་དབང་ཞུས་ཤིང་སློབ་དཔོན་
དུ་བཀུར་ཏེ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་1254ལོར་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་ས་
སྐྱ་པ་ལ་གནང་བའི་འཇའ་ས་བན་དེ་ཤིང་སྟོད་མ་ཞེས་པའི་བཟུས་དོན་
དུ་འདང་། “གནམ་གྱིས་བསྐྱོས་པའི་རྒྱལ་པོ་རིང་གིན་སི་དང་། ཡེ་ག་རྒྱལ་པོ་

མོང་གོར་རྒྱལ་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། སངས་རྒྱལ་བསྟན་ལ་ཕན་ཕྱིར་གོ་པེ་
 ཏ་ཡིས་གཏམ། དེ་སྤྱིན་ནའང་བསྟན་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་བདག་པོ་བྱས།
 ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སྐྱུ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལ་དད་པ་
 ཐོབ། ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་ཆུ་མོ་སྤང་གི་ལོ་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས། ཆོས་
 ཀྱང་མང་དུ་ཐོབ་པ་དང་། ལྷག་པར་ཡང་བསྟན་པ་དང་དགེ་འདུན་གྱི་བདག་
 པོར་བྱ་སྟམ་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་རོ་ལ་
 གཙང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྤེལ་
 གནོད་པ་སྤང་བའི་འཇའ་ས་བཟང་པོ་འདི་ཆོས་ཀྱི་འབྲལ་པར་བྱན་པ་ཡིན།
 གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ལ་ན་བཟའ་གསེར་དང་ཕྱ་ཏིག་གིས་སྤྲུམ་པའི་སྤྲུམ་
 སྤྲུམ། གསེར་གྱི་སྤྲ་སྟན་སྤྲུམ་གསུམ་དང་བཅས་པ་སྤུལ་བ་ཡིན། ལྷག་གི་ལོ་
 འདིར་ཡང་རྟེན་གྱི་རྒྱ་དངོས་ཤི་ཆེན་ལྷ་བཅུ་ཅ་རྩ་ག །གསོལ་ང་ཆེ་ལྷ་སོགས་
 ཉིས་བརྒྱ། ལོས་ཆེན་ལྷག་བརྒྱ་དང་བཅུ་ཐམ་པ། མདོར་ན་འཇའ་ས་ལོངས་
 སྤྱོད་འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་རྒྱ་སྤུལ་པ་ཡིན། ཁྱོད་གཙང་གི་བན་
 དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་དང་། ཁྱོད་བན་དེ་རྣམས་སྤྱོད་
 པ་ངན་པ་མ་བྱེད། ང་མི་ལ་ངོ་ཚར་མ་གཞུག ཆོས་དང་མཐུན་པར་གྱིས།
 གནམ་མཆོད་ཅིང་སློན་ལམ་ཐོབ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་བདག་ངས་བྱེད་པ་ཡིན།
 རྒྱལ་པོའི་འཇའ་ས་དངོས་ཡིན། ཤིང་པོ་སྤྲུག་གི་དབྱར་འབྲིང་ཆོས་དགུ་ལ་རྒྱ་
 བོད་མཆོམས་ཀྱི་ཡུང་པ་ཤར་དུ་བྱིས། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལས་སྐབས་དེར་
 འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་དབྱ་སྒྲ་ཅ་བཀྱར་ཅིང་། སེ་ཆེན་
 ཏན་གྱིས་བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་
 བསྐོ་རྒྱུའི་མང་བཤིང་། འོན་ཀྱང་འཕགས་པ་སྐུ་ན་སྤྱ་བས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་
 གང་ཐད་ནས་ཉམས་སྤྱོད་དང་། མཐོང་རྒྱ་ཆེ་བ། བོད་ཡུལ་དུ་མཆོན་སྟན་
 ཆེ་ཞིང་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བའི་སྤྲ་མ་ཞིག་གདན་དྲངས་ནས་བོད་སྲིད་སྤྱོད་དུ་
 གཞུག་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་ཀྱིས་ཀྱབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་ཤི་གདན་དྲངས་པའི་
 བཀའ་ཡུང་དང་བཅས་པོ་ཉ་པ་བཏང་སྟེ་སྤྱོད་དྲངས། །

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1255ལོར་རོང་ཡུལ་གསེར་གཏོང་ཅེས་བྱ་
བར་རྒྱལ་བུ་རུ་ཕི་ལི་དང་མཇལ། སྐར་ཡང་ཁོང་གི་ཕོ་བྲང་རུ་བྱོན། རྒྱལ་བུ་
དང་ཡོན་མཚོད་འཕྲད་པས། རྟག་རུ་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་མ་
འོངས་པར་ཕྱག་དོག་འབྱུང་བར་མཁྱེན་པས། ཞལ་གྱིས་མ་བཞེས་པར་རྒྱལ་
སྐུ་ཅུང་ཡིད་ཆད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཕེབས་མཐར་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་
འབྱུག་སྤྱི་ལོ་1256ལོར་འོང་གའི་ཡུལ་ཁམས་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་ཟེར་འཁུ་དོར་བྱོན།
རྒྱལ་པོ་མོང་གོར་གན་དང་མཇལ། རྒྱལ་པོ་དེ་སོག་པོ་ཞིཙུ་བོའི་ལྟ་བུ་འཛིན་
བཞིན་ཡོད་པ་དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་པར་བསྐྱར། དབང་
བསྐྱར། བཀའ་ཆོས་གནང་། བཅོན་ཐམས་ཅད་ཐོངས་ཞེས་གསུངས་ཏེ་བཅོན་
ཁང་སྐྱགས་ཐེངས་བཅུ་གསུམ་ཞུས་པ་གནང་། ཏོར་གྱི་མི་ཡུར་ཆེན་མོ་བཅད།
ཆབ་འོག་གི་མི་ཐམས་ཅད་ལ་རུས་ཆེན་བཞི་ལ་སྟོག་མི་གཅོད་པ། ཉ་སྟོང་ལ་
བསྟེན་གནས་སྤང་བ། དགེ་བ་བཅུ་ལ་སྟོན་དགོས་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས། ལྷ་
རུམ་རུ་རྒྱལ་པོ་ཉིད་གྱིས་ཕྱག་ལེན་མཛད་ནས་ལྷ་ཁང་དཔག་མེད་བཞེངས།
རྒྱ་ཏོར་ཡུ་གུར་མི་ཉག་ཐམས་ཅད་རུ། ལྷ་ཁང་མཚོད་རྟེན་རྟིང་གསོ་གསར་
བཞེངས་གྱི་ལུང་དང་ཡོ་བྲད་བཞེས། དེ་རྗེས་རྒྱ་ཏོར་གྱི་ས་ཆ་མང་པོར་ཕེབས་
ཏེ་འགོ་དོན་བསྐྱུངས་པ་དང་། རྩ་འཁུལ་ཡང་རུ་མ་བསྟན་པར་གྲགས། རྒྱལ་
པོ་མོང་གོར་ཉན་རབ་རུ་དད་ནས། ཇི་སྤྱི་འཆོ་བའི་བར་རུ་འབྲལ་མེད་རུ་
བཞུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་ཀྱང་རུས་གྱི་འཕོ་འགྱུར་རྣམས་མཁྱེན་ཏེ་ཞལ་
གྱིས་མ་བཞེས་པར་པོད་རུ་ཕེབས་དགོས་ཚུལ་རྣམས་གསུངས། རྒྱལ་པོའི་ཞལ་
ནས། བྱེད་ལ་ངའི་ལུང་གིས་ཆེ་བར་བསྟོས་ཏེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་སུ་བཅུག
བན་དེ་རྣམས་ལ་ཆོས་བྱེད་རུ་རྒྱག །ཁྱིམས་ལེགས་པར་གྱིས་གསུངས་པར།
ཀམ་པས། ང་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུང་གི་ཆེ་བ་གང་ཡང་མི་དགོས་གསུངས། །

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལུགས་སྤྱི་ལོ་1259ལོར་ཏོར་རྒྱལ་པོ་མོང་
གོར་ཉན་སྐྱོན་ཅེའི་ཡུལ་རུ་བྱོངས། རྒྱལ་པོའི་སྐུ་དང་སྟོན་པོ་རྣམས་གྱིས་
ཇིང་གི་སྐུ་བཞི་པ་ཨ་རི་བོ་ག་རྒྱལ་སར་བཏོན། རྒྱལ་བུ་གོ་དན་སོགས་མི་

ཉག་ལ་ཡོད་པ་ནམས་གྱིས་ངིང་གི་འཕྲི་སྤྲུལ་གཉིས་པ་རུ་བེ་ལི་སེ་ཆེན་གན་རྒྱལ་
 སར་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་པོ་གཉིས་སུ་ཆད། སེ་ཆེན་རུ་བེ་ལི་ཡང་མོང་གོར་གན་ཁུ་
 དཔོན་ལ་མ་རང་པ་ཡོད་པས། ཀམ་པའི་ཁོང་རང་གི་སར་མ་བཞུགས་པར་
 མོང་གོར་གན་གྱི་པོ་བྱང་རུ་བཞུགས་པ་ལ་རུང་མ་མཉེས། དེའི་སྤྱིང་རུ་སྤྱི་པོ་
 རུ་མའི་སྤྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟོར་སེ་ཆེན་གྱིས་གཤེད་མ་བཏང་སྟེ་སྤྲིམས་གྱི་
 ཆད་པ་སྤྲོ་ཆོགས་བཅད་པ་དང་། རྩེ་འཕྲུལ་སྤྲོ་ཆོགས་གྱིས་བསྐྱོག་པས་མཐར་
 སེ་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་སྤྲུལ་མར་བཀྱར་ཚུལ་ནམས་རྒྱས་པ་ནི་《མཁས་པའི་དགའ་
 རྟོན་》ནང་རུ་གསལ་བས་དེར་གཟིགས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
 1255ལོར་འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་བཞེས་སྐབས་རྒྱ་དང་
 རྟོར་ཡུལ་གྱི་ས་མཚམས་ཐེ་ལེ་ཞེས་བྱ་བར་ཐེབས་ནས། སྟེ་ཐང་ཆོས་རྩེ་གྲགས་
 པ་སེང་གས་མཁན་པོ་དང་། རྩོ་གདན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སློབ་
 དཔོན། ཡར་ལུང་པ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གསང་རྟོན་གནང་སྟེ། དང་
 འདུས་གྱི་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུའི་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྩོགས་ནས་མཁན་པོ་ལས་
 སུར་ཕྱིན་དང་། སློབ་དཔོན་ལས་སོ་མདོ། གསང་རྟོན་ལས་ཆད་མ་སྟེ་བརྟུན་
 ལ་སོགས་པ་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གསན་སྦྱོང་གནང་། རབ་བྱུང་
 བཞི་པའི་མེ་སྤྱུ་སྤྱི་ལོ་1257ལོར་དགྲུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞེས་པ་དང་རི་བོ་ཆེ་
 ལུང་ཕྱོན་ནས་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་
 1260 ལོར་སེ་ཆེན་ཉན་རུ་བེ་ལི་གོང་མའི་བྱིར་འཁོད་ནས་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་
 པོར་གྱུར། འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་གྱུ་ཤིའི་ལུང་དང་གཡང་འེའི་ཐམ་ག་
 བཅས་གནང་། ས་སྤྱིའི་གདུང་རབས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར། འཕྲོ་མགོན་འཕགས་
 པས་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཉན་ལ་སྤྲུལ་ཡང་བོད་ཀྱི་དཔོན་སྟེ་ཁག་ལ་གསེར་ཡིག་པ་
 དང་རྟོར་དམག་གིས་འཆོ་བ་མི་བྱེད་པ་དང་། འུ་ལག་མི་བསྐྱལ་བ། ཁྲལ་མི་
 འདེད་པ་སོགས་གྱི་བཀའ་ཤོག་ཁྱབ་ཅི་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས། རབ་བྱུང་

① ཤོག་ཐེབ་895ཐེང་དང་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྟར་ཁང་།

བཞི་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་1264 ལོར་འཇའ་ས་མུ་ཏིག་མ་ཞེས་པ་གནང་བ་ཡང་གཤམ་གསལ་ལྟར།

“ཆོ་རིང་གནམ་གྱི་ཤིང་མོང་ལས། བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་དེད་གྱི་ཡུང་། དགེ་འདུན་རྣམས་དང་། མི་སྡེ་མང་པོ་ལ་བསྐྱོ་བ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ། ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་ལྷགས་བཞིན་སྐྱར་ན་འབྱུང་ཡང་། སྤྱི་མ་པན་ཆད་ཆོས་གྱི་ལྷགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་སྐར་བའི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཤུག་མུ་ཅེའི་ལམ་འདིར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་གིས་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་སྤྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པར་འདུག་པའི་དོན་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་ཞུས་ཤིང་། ཤུ་བྱིའི་ལས་ཀ་ལུལ་ནས། དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་མགོན་གཉེར་ལ་བསྐོས་པ་ཡིན་པས། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་ཞབས་ཏྲིག་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་མགོན་གཉེར་དང་ཆོས་འཆད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། བསྐྱབ་པའི་མགོ་ཡུང་ལེགས་པར་གྱིས། དགེ་འདུན་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཡུང་ལས་ལོག་པར་མི་བྱེད་པ། སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པའི་ཅ་བ་ཡིན་པས། ཆོས་གྱི་ལྷགས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་གྱིས་ཤོད། གཞོན་པ་སྟོ་བརྟན་པ་རྣམས་གྱིས་སྟོབ། ཆོས་གྱི་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། འཆད་ཉན་མི་རྣམས་པ་རྣམས་གྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྟོམས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་ཡང་དེ་ཡིན་མོད། དེད་ཡོན་བདག་གི་ཆོགས་རྟོགས་པ་དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཞབས་ཏྲིག་བྱས་པ་ཡང་དོན་ཡོད་པ་ཡིན། བྱོད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ཆོས་འཆད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་བྱ་བ་དེ་གང་ཡིན། སངས་རྒྱས་གྱིས་ཀྱང་། ང་ཡི་བསྟན་པ་འདི་རི་དྲགས་གྱི་རྒྱལ་པོ་སང་གི་དང་འདྲ། རང་གི་ལུས་གྱི་ནང་ནས་གནོད་པ་མ་བྱུང་ན་སྤྱི་རོལ་གང་གིས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་རྣམས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་མོད། དེད་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་བསྐྱད་ནས། དེད་གྱི་ཡུང་གི་ལྷགས་བཞིན་བསྐྱབས་ནས་

ཆོས་ཀྱི་ལུང་ལེགས་པར་ཤེས་པ་བྱུང་ན་སྤྱོད་པ་རིས་མེད་པར་བཀྲར་བསྐྱོད་དང་
 ཞབས་ཏོག་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལུགས་བཞིན་བྱེད་པའི་དགེ་
 འདུན་རྣམས་ལ་གཞན་དམག་དཔོན་དང་། དམག་མི། མཁར་དཔོན། ད་
 ར་ཁ་ཆེ། གསེར་ཡིག་པ་ལ་གཏོགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་རེ་རྒྱ་མ་བྱེད། དམག་
 ཁལ་ལས་གསུམ་གང་ཡང་མ་བཀོད་པར། སྤྱུ་ལུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་
 མི་བྱེད་ཅིང་གནམ་མཆོད་པ་དང་། རེད་ཀྱི་སྒོན་ལམ་འདེབས་ཀྱིན་སྒྲོད་
 རྒྱུ་འདས་ནས་འཛིན་རྒྱའི་འཇའ་ས་བྱིན་པ་ཡིན། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་
 ཁང་དང་ཁང་པར་གསེར་ཡིག་པ་མ་བབས་སུ་རྒྱལ། ཟེ་མ་ཁུ་ལག་མ་ལེན་དུ་
 རྒྱལ། །ལྟ་ཁང་ལ་གཏོགས་པའི་ས་ཆ་དང་། རྒྱ་དང་། རྒྱ་འཐག་ལ་སོགས་
 པ་ཅི་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་མ་འཕྲོག་མ་འཐེན་རྒྱལ། ལུགས་མེད་ཀྱི་ཤེད་མ་
 ཆོང་རྒྱལ། །དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇའ་ས་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་སྤྱུ་
 ལུ་ནེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་བྱེད་པར་གར་འཐད། རེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བྱི་བ་ལོའི་
 དབྱར་རྒྱ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གཤོང་ཐོར་གྱིས།” ཞེས་པའི་ལུང་དང་
 བཅས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྤང་། སྤྱི་ལོ་1265ལོར་སེ་ཆེན་གོང་མའི་
 བཀའ་བཞིན་དུ། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བོད་དུ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར།
 དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདན་སར་ཞབས་སོར་འཁོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་
 གཉིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་གཅིག་ལྷོགས་སུ་བཞེས་ཏེ་ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་ལམ་
 ལུགས་ཀྱི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་འགོ་རྩུགས། །

ལ་བཅད་གཉིས་ལ། ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་འཛིན་

སྤྱི་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱས་ལ།

གཅིག །སྤེ་ཁག་མོ་མེའི་རྩ་འཇུགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི།

1 བོད་ལུ་ལྟ་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་བདག་པོ་ནི་ས་སྐྱའི་ཁྱི་ཐོག་རིམ་བྱོན་
 རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་འཁོན་ས་སྐྱའི་གདུང་ཅུས་མ་ནོར་བ། ཆོས་སྲིད་
 གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲོར་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། ས་སྐྱའི་

ཁྱིའོག་དང་པོ་ནི་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཡིན་ཞིང་། འོར་གོང་མ་
སེ་ཆེན་གྱིས་སྤྱ་མར་བཀུར་ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་དབང་ཞུས། བོད་ཆོལ་ཁ་
གསུམ་གྱི་ས་གནས་ལ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་བྱེད་ཆོག་པའི་ཡུང་དང་
ཐམ་ག་གནང་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1265ལོར་བོད་རྒྱལ་ལོ་ལོ་བས། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་
ཆེ་རིགས་ཆང་མ་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་
པས། སྤྱ་མས་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་བཞེས་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱང་འདི་
ནས་དར་བ་ཡིན། རྗེ་འདི་ཡིས་སྤྱི་ལོ་1265ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་1280ལོའི་བར་ས་སྐྱའི་
ཁྱིའོར་གནང་། སྤྱི་ལོ་1267ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་1275ལོའི་བར་པེ་ཅིན་རྒྱལ་ལུགས་
པའི་ཆོ། རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱའི་ཁྱིའོར་ཆོ་མ་གནང་། །

2. ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པའི་ཁྱིའོག་གི་བདག་ཆེན་འོག་བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་ལས་ཀ་
རྣམས་ལག་བསྟར་གནང་མཁན་གཙོ་བོ་ནི། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་རིམ་བྱུང་
རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དཔོན་ཆེན་ཐོག་མ་ནི་གོ་མ་པ་ཤུག་བཟང་པོ་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ནི་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་མིང་འདོན་གནང་ནས། གོང་
མ་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས། དབུས་གཙང་གི་ཟམ་སྤྱ་གུན་མིན་དབང་རུ། ཞེས་པའི་
མིང་དང་དབུལ་གྱི་ཐམ་ག་གནང་སྟེ་ཡུང་གིས་བསྐྱོས་པ་ཡིན། །

3. དེའི་འོག་རྒྱ་ཆེན་པོར་འོས་པའི་ལས་ཆོན་བརྒྱ་གསུམ་ཞེས་པ་གསར་རྒྱ་
བརྒྱགས་པ་ནི། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ། ཐབ་
འདྲེན་གདན་གསུམ་བཅས་གསུམ་ཆོན་གསུམ་དང་། སྐྱ་ཉ་གཉིས། མཛོ་བྱི་
གཉིས་ཉེ་གཉིས་ཆོན་གཉིས་བསྐྱེམས་པས་ལས་ཆོན་བརྒྱ་གསུམ་བརྒྱགས། དེ་
ཡང་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་ཞེས་པའི་གསོལ་དཔོན་ནི། སྤྱ་མའི་གསོལ་ཆ་
རིགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་དང་། འབུལ་བསྟར་ཞུ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་དང་།
གཟིམ་དཔོན་ཞེས་པ་ནི་སྤྱ་མའི་གཟིམ་གཡོག་དང་ན་བཟའ་སྟོན་ཆས། དེ་
མིན་སྐྱའི་ཉེར་སྤྱད་ཅག་ཅིག་སོགས་བདག་གཉེར་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་
མཁན་ཡིན། མཆོད་དཔོན་ནི་མཆོད་པ་གཤོམ་སྤྲིག་དང་། མཆོད་ཆས་དོ་དམ་
སྤྲིག་གཤོམ་སོགས་ཆོས་སྤྲུགས་ཀྱི་མཛོད་སྟོའི་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་

ཡིན། མངལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ་ཞེས་པའི་མངལ་ནི། མགོན་གཉེར་ཏེ་སྤྲ་མ་
མངལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་། མངལ་མགོན་ལ་སྟེ་ལེན། ཡར་ཁྱེམ་གནང་གི་
བརྒྱུད་ཚབ་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཡིག་མཁན་ནི་དུང་ཡིག་སྟེ་
སྤྲ་མའི་བཀའ་ཤོག་དང་བཀའ་ལན་ལྷགས་ཚུམ་སོགས་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱའི་ཞབས་
ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོད་པ་ནི་སྤྲ་བྲང་གཞུང་གི་སྤྱ་རྒྱུ་ཐུག་རྩེས་
བརྒྱ་གཏོང་གི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་སོ། །ཐབ་འདྲེན་གདན་གསུམ་གྱི་
ཐབ་ནི། གསོལ་ཐབ་པ་སྟེ་སྤྲ་མའི་གསོལ་ཀ་དང་གསོལ་ཆས་སོགས་བཟོ་བའི་
འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། འདྲེན་པ་ནི་མཛོད་སྟོ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དཀར་སྟོ་
བཀྱི་འདྲེན་དང་། གནང་སྤྱོད་སྟོལ་བསྟར་སོགས་ལག་ལེན་གྱི་འགན་འཁུར་
མཁན་ཡིན། གདན་གཉེར་ནི་སྤྲ་མའི་བཞུགས་བྲི་དང་། མངལ་མགོན།
དཔོན་རིགས་སོགས་ལ་གོ་བབ་ཀྱི་གདན་སྟོག་སྤྱི་གཤོམ་དང་བདག་གཉེར་
བཅས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། སྤྱ་རྒྱ་གཉིས་དང་། མཛོད་བྲི་གཉིས་ཞེས་
པའི་སྤྱ་དཔོན་ནི་སྤྲ་མའི་ཆེབས་སྐྱར་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཆེབས་རགས་ཀྱི་ཆེབས་
དར་རྩེ་ཐུག་སོགས་གཡུ་སྟར་སྤྱི་གཤོམ་དཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། རྒྱ་
དཔོན་ནི་སྤྲ་མའི་ཆེབས་དཔོན་ཆེན་པོ་དང་། གཟིམ་དྲེལ་སོགས་གཞུང་སྟོགས་
ཀྱི་རྒྱ་དྲེལ་གསོ་ཆགས་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོད་
དཔོན་ནི་གཞུང་སྟོགས་ཀྱི་མཛོད་གཡུག་འབྲི་སོགས་འབྲོག་ལས་ཀྱི་འགན་འཁུར་
མཁན་ཡིན། བྲི་དཔོན་ནི་གཟིམ་བྲི་གསོ་ཆགས་དང་འབྲེལ་གཙོ་བོ་མེལ་ཆོ་
བའི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་ཡིན། དེའི་འོག་ཏུ་བྲི་སྟོར་སོ་སོའི་དཔོན་ཏུ་
བྲི་དཔོན་ཞེས་པ་བསྟོར་བཞག་གནང་ཞིང་། དེ་དག་གི་འོག་ཏུ་ཡང་འོས་འཆམ་
ཀྱི་ལས་ཆེན་རེ་ཡོད་པ་གསལ། །

གཉིས། ཡོན་གོང་མས་བོད་ཏུ་ས་མི་དུད་ཅིས་བྱས་པ།

འདི་སྟག་ཆོང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་མཛོད་པའི་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆོང་》
དང་། ལོ་རྒྱུས་གསར་པ་《གཡུ་ཡི་བྲང་བ་》སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཉིར་
རིང་གི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོབས་སྤུགས་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཁམས་གཅིག་འགྱུར་

བྱང་པའི་རྗེས་སུ་བོད་དུ་ས་མི། རུད་བགྱང་བྱས། རབ་བྱང་པའི་པའི་ལྷགས་
 གྲེལ་སྤྱི་ལོ་1260 ལོར་མི་ཆེན་དར་སྒྲོན་གྱིས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་འཇའ་མོ་
 འཇུགས་སྐབས་ས་འཇལ་རུད་བགྱང་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པ་དང་། རབ་བྱང་ལ་
 པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1268ལོར་མི་ཆེན་གོང་མའི་ལུང་གིས་མངགས་པའི་དཔོན་
 ཆེན་ཨ་དགོན་དང་། མི་ལྷན་སོགས་གྱིས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཤྲུ་བཟང་པོ་
 དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ཐོག་ བོད་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པ་ས་
 འཇལ་རུད་ཅིས་ཞིབ་ཆ་བྱས་ཏེ། ཁྱི་སྒྲོར་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ས་རིས་ཕྱེས་པ་ནི་
 ཐེངས་གཉིས་པ་དང་། རབ་བྱང་ལ་པའི་མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1287ལོར་ཡོན་གོང་
 མས་མངགས་པའི་ཐོ་བྱ་ཨ་བུ་གན་དང་། གེབ་ཆག་ཏའི་ཕེང་ཆང་སོགས་གྱིས་
 ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གཞོན་ཅུ་དབང་ཕྱག་དང་མཉམ་རུ་ཐེམ་རུད་བསྐྱར་ཅིས་
 ཞིབ་བཤེར་དང་། འཇའ་མོ་བསྐྱར་སྤྱི་གསལ་བྱས་ཏེ་ «ཕྱེ་གསལ་ཆེན་མོ་»
 ཞེས་པའི་དེབ་ཐེར་གསར་འགོད་བྱས་པ་ནི་ཐེངས་གསུམ་པ་ཡིན། འདིར་ཐེམ་
 རུད་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཅིས་གཞི་རྒྱར་རུད་ཅིས་པ་ནི་ «རྒྱ་བོད་
 ཡིག་ཆང་མཁས་པ་དགའ་བྱེད་ཆེན་མོ་» ལས། རྒྱ་རྒྱལ་པོ་ཐོ་གན་ཐེ་མུར་
 རྒྱལ་སར་ཕེབས་ནས། ཐོ་ཁྱུ་ཨ་ན་ཁན་བྱ་བ་དང་། གེབ་ཆག་ཏའི་ཕེང་ཆང་
 མངགས་ནས། དབུས་དཔོན་ཆེན་གཞོན་ཅུ་བསྐྱར་མའི་སྐབས། མི་ཅིས།
 རུད་བགྱངས། རྒྱ་རྒྱལ་རུད་བཅས་པ་ན་འདི་ལྟར་སྤྱང་ངོ་། །ཁང་པ་ཀ་བ་རྒྱག་
 གི་ཁྱོན་གཅིག་ རྒྱ་སོན་ཁལ་བརྒྱ་གཉིས་གྱི་ས། མི་བཟང་མི་བུ་ཆུ་ བན་
 འཁོར་ཕོ་མོ་དང་བཅས་རྒྱག་ །ཕྱགས་འགའ་ཕྱོད་བཞོན་གསུམ་འགའ་ནི་རྟ་
 བོང་དང་། ཕྱོན་ནི་མཛོ་གཡག་གྲང་། བཞོན་ནི་བ་ཕྱགས་མཛོ་མོ་སོགས་ལ་
 ཟེར། ར་ལུག་མགོ་ཆེན་གཉིས་ལ། མགོ་སེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་ཡོད་པ། དེ་འདྲ་
 གཅིག་ལ་རྒྱ་རྒྱལ་ཆང་གཅིག་ །རྒྱ་རྒྱལ་ལ་རྒྱ་ལ་རྟ་མགོ་གཅིག་ །དེ་
 གཉིས་ལ་བརྒྱ་སྒྲོར་གཅིག་ །དེ་བརྒྱ་ལ་སྒྲོང་སྒྲོར་གཅིག་ །དེ་བརྒྱ་ལ་ཁྱི་སྒྲོར་
 གཅིག་ །ཁྱི་སྒྲོར་ལུགས་ཅན་ཆང་མ་ལ་ལྟ་སྟེ་སྒྲོང་སྒྲོར་བཞི་དང་། མི་སྟེ་སྒྲོང་
 སྒྲོར་རྒྱག་དགོས་པ་ཡིན་འདུག །ཁྱི་སྒྲོར་གཅིག་ལ་སྤྱ་གཅིག་ །དེ་བརྒྱ་ལ་ཞིང་

གཅིག་ཟེར་རོ། །དེ་བཞིན་ཅིས་པའི་ཁིང་བརྒྱ་གཅིག་ཏྲ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་
རྒྱལ་སྤྱི་མངའ་འོག་ཏུ་བརྒྱ་གཅིག་པ་ཡིན་འདུག་ཅིང་། ཁིང་གི་མིང་ནི། ༡འི་རྒྱ་
མཁར་ནང་ན། ②འི་ཁིང་། ③འི་སྤོ་ན་ཏྲ་ནམ་ཁིང་། ④འི་པ་ཁིང་།
⑤འི་ལུ་ཁིང་། ⑥འི་སྤོ་ཁིང་། ⑦འི་ཡུ་ནན་ཁིང་། ⑧འི་མི་ཁིང་། ⑨འི་
ཅའི་ཁིང་། ⑩འི་ལུ་ཁིང་། ⑪འི་ལོ་ཡང་ཁིང་། བོད་ཆོས་ཁ་གསུམ་གྱིས་ཁིང་
གཅིག་མ་ལོངས་ནའང་། ལྷ་མ་བཞུགས་གནས་དང་། སངས་རྒྱལ་བཞུགས་པ་
དར་པའི་ས་ཁྱོགས་ཡིན་པས་ཁིང་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པས་བརྒྱ་གཅིག་ཡིན།
ཞེས་གསུངས། །

ཁྱི་སྒྲོར་བརྒྱ་གསུམ་གསལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲོར་ལ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་》ལས།
ཡིག་རིགས་ཐ་དད་པའི་ནང་། ཁྱི་སྒྲོར་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་མིང་འདྲེན་ཚུལ་མི་འདྲ་
བ་རེ་བྱུང་ཡང་ཡོད་པར་སྤྲང་། འདིར་གནད་དོན་དེ་དག་གསལ་རྟོགས་ཡོང་
བའི་ཆེད་རྒྱ་སྐབས་དེའི་ཐུང་ཅིས་སྐབས་ཁྱི་སྒྲོར་བརྒྱ་གསུམ་དེ་གང་དང་
གང་ཡིན་པ་དང་། ཁྱི་སྒྲོར་གང་ལ་ཡང་མི་གཏོགས་པའི་ཏྲ་རྒྱ་ཅི་ཅམ་
ཡོད་པ་བཅས་ཡིག་ཆང་ནང་ས་སྒྲུབ་དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོའི་དེབ་ཐེར་
ལས་སྒྲིག་པ་ལྟར་དོ་སྙོལ་ཞུས་ན་སྟུམ། འོན་ཀྱང་དེབ་ཐེར་ནང་ཏྲ་རྒྱ་ཐོབ་
གངས་ཆེ་ཆུང་ཞིབ་ཅམ་འཁོད་པ་ལས་ཡི་གེ་མང་བ་དང་། ཆོགས་སྤྱི་བཅད་
པའི་ལམ་རྒྱ་དྲངས་སྐབས་ལ་ལ་གཅོད་མཆོམས་སོགས་གོ་མི་བདེ་བ་བཅས་

① གྲུ་རྒྱུ་ཁིང་།

② ཏྲ་ནམ་ཁིང་། 河南省

③ ལིང་སྤོ་ཁིང་།

④ གན་སྤོ་ཁིང་། 甘肃省

⑤ སྤོ་ཁྱི་ཁིང་། 四川省

⑥ ཡུ་ནན་ཁིང་། 云南省

⑦ ཅའི་ཁིང་། 江西省

⑧ ཅའི་ཁྱི་ཁིང་། 江浙省

ལ་བརྟེན་འདིར་དཔེ་མཚོན་གལ་ཆེ་བ་རགས་བསྟུས་ཅན་གཟིགས་ཞིབ་བདེ་
བར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

[illegible]

- (1) མངའ་ལྷོ་མངའ་ལྷོ་མི་སྐྱོར་^①ལ་ཉོར་བྱད་2635ཡོད།
- (2) ལ་སྐྱོར་སྐྱོར་པའི་མི་སྐྱོར་^②ལ་ཉོར་བྱད་1089ཡོད།
- (3) ལ་སྐྱོར་བྱང་པའི་མི་སྐྱོར་^③ལ་ཉོར་བྱད་2250ཡོད།
- (4) རྒྱ་མིག་མི་སྐྱོར་^④ལ་ཉོར་བྱད་3003ཡོད།
- (5) ལ་ལྷོ་མི་སྐྱོར་^⑤ལ་ཉོར་བྱད་3892ཡོད།
- (6) བྱང་ལྷོ་མི་སྐྱོར་^⑥ལ་ཉོར་བྱད་3630བཅས་ཡོད།

【དབུ་མ་ཐུག་གི་ཁྲི་ལྷན་རྒྱུ་ལེ་མིང་དང་ཉིང་རྒྱུ་ལྷན་ལེ་མིང་】

- (1) འབྲི་གུང་བོད་འབྲོག་ཁྱི་སྒྲོར་⁷ལ་ཉོར་རུད་3630 ཡོད།
- (2) ཆེལ་པ་ཁྱི་སྒྲོར་⁸ལ་ཉོར་རུད་3702དང་།
- (3) བཀ་གུའི་ཁྱི་སྒྲོར་⁹ལ་ཉོར་རུད་2438 ཡོད།
- (4) གཡའ་བཟང་ཁྱི་སྒྲོར་¹⁰ལ་ཉོར་རུད་3000 ཡོད།
- (5) རྒྱ་མ་ཁྱི་སྒྲོར་¹¹ལ་ཉོར་རུད་2950 ཡོད།

1. གཙུག་པོ་དེ་ལྟའི་སྒྲིང་གྲང་རྒྱང་ཁོངས།

ད་ལྟའི་དིང་རི་རྩོད་ཁོངས་སྐྱུ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་

གཙ་པོ་ད་ལྟའི་ལྟ་ཅི་དང་ངམ་རིང་སྤྱང་ཁོངས།

ད་ལྟ་གཞིས་ཆེ་གོང་ཁྱིམ་ཁོངས་ཀྱི་མཆོ་ཤར་དང་བྱེ་ལྷགས་སོགས་

གཞིས་ཆེན་ལྷོ་ངོས་དང་པ་འདྲམ་རྒྱལ་ཆེ་ལོགས།

གཙོ་བོ་ད་ལྟོ་རིན་པོ་འཕྲུལ་སྤྱོད་སྒོ་བཀོད་མཁོང་ཡིས་དང་འཇོག་སྐྱེས་སྒྲིལ་སྒྲིལ་

དེང་རྒྱལ་འབྲི་གྲང་ས་ཚུགས་ཀྱི་ལྷོ་བྱང་གང་སར་ཡོད།

ཚལ་གྲང་ཐང་གཙོས་ལྷ་ས་ས་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་སོགས།

ད་ལྟའི་མེ་གདོང་རྫོང་དང་ཁོངས་སྟོན་གསལ།

(四) ད་ལྟོ་ལྷན་ཅི་སྒྲོང་གི་དམ་སྐབས།

11 ད་ལྟའི་མཁའ་གིང་དང་འོན་སྟགས།

(6) བྱ་ཡུལ་བྱི་སྒོར་^①ལ་རྟོར་རུད་2950 བཅས་ཡོད།

[[དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་བྱི་སྒོར་གཅིག་གི་རྟོར་རུད་གངས་]]

(1) ཡར་འབྲོག་བྱི་སྒོར་^② ལ་ལེབ་བརྩུག་སྟེ་རྟོར་རུད་750 ཡོད་ཅེས་གསལ། བྱི་སྒོར་བརྩུག་སྟེ་སོ་སོ་ལ་འང་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཆུང་ལ་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་ཐུབ། དེ་མིན་བྱི་སྒོར་གང་ལ་འང་མི་གཏོགས་པ་མང་རུ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། རྟོང་མངའ་རིས་ཚུགས་སུ་བཅན་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཐེམ་རུད་767དང་། གཙང་ཁུལ་རུ་ས་སྐྱའི་གཞུང་ལ་གཏོགས་པའི་ལྷ་མེ་606དང་། ས་སྐྱ་ནང་པའི་དགེ་རུ་འབྲོག་པ་ཐེམ་རུད་930ལྷག་ཅེས་བཅས་ཡོད། དབུས་ཁུལ་རུ་བྱི་སྒོར་ལ་མི་གཏོགས་པ་བྱང་ལྷག་ལྷང་ཁོངས་ཐེམ་རུད་500དང་། རྟོ་ཁ་ཐང་པོ་ཆེ་པ་ཐེམ་རུད་150དང་། འབྲུག་པ་ཐེམ་རུད་225 དེ་མིན་བསམ་ཡས་སོགས་དབུས་ཚུགས་ལྷ་མེ་མི་མེ་ཁྱོན་བསྐྱམས་ཐེམ་རུད་1220ཅེས་བཅས་ཡོད་ཅེས་གསལ་བ་དེ་དག་ཞིབ་པར་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་ངན་གསལ། །

ཡང་། བྱི་སྒོར་སོ་སོས་འཇའ་མོ་གང་དང་གང་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་ཀྱང་གསལ་པོར་བྱས་འདུག་པ་འདི་ལྷ་སྟེ།

[[གཙང་ཚུགས་སུ་འཇམ་ཆེན་བཞི་ཡོད་པ་ནི།]]

(1) ལ་སྟོང་སྟོང་བྱང་བྱི་སྒོར་གཉིས་དང་། མངའ་རིས་སྒོར་གསུམ་བཅས་ཀྱིས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་འཇམ་ཆེན་མཉམ་འཛིན་ཐོག་ལ་སྟོང་སྟོང་པས་མར་ལ་ཐང་རུ་འཇམ་ཆུང་གཅིག །མངའ་རིས་ཀྱི་མི་སྡེས་ཞབས་ཁར་འཇམ་ཆུང་དང་། གུམ་རིང་གི་འཇམ་ཆུང་། རྟོང་ལེན་གྱི་དམག་འཇམ་བཅས་འཛིན་རྒྱ། མ་ཐང་གི་འཇམ་ཆུང་སྤྱ་རང་པས་འཛིན་རྒྱ། མེ་རྟོག་སེ་རུར་འཇམ་ཆུང་གཅིག་གྱ་གེ་ལྷོ་བྱང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་གཏན་འབེབས་བྱས་འདུག །མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱི་འཇམ་ཆུང་དེ་དག་ནི། གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་ས་སྐྱ་རྟོར་

① རྟོ་ཁ་བྱ་ཡུལ་ཁུལ་སོགས།

② ད་ལྟའི་ལྷ་དཀར་ཆེ་རྫོང་སོགས།

དམག་གི་སྐྱེལ་འདྲེན་དང་མཁོ་ཆས་འདོན་སྤྱོད་བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་གསར་དུ་
བཙུགས་པར་མངོན།

(2) དར་ལུང་གི་འཇམ་རྒྱུད་ནི་རྒྱ་མིག་ཁྲི་སྟོར་གྱི་འདྲིན་རྒྱ་དང་།

(3) ཆོང་འདུས་གྱི་འཇམ་ཆེན་ནི། འ་ལུ་ཁྲི་སྟོར་ཐེམ་དུད་3892ཁོངས་སུ།
བྱ་རྒྱ་ཆོང་པ་ཐེམ་དུད་832ཟུར་དུ་ལུད་འཕྲོས། ཐེམ་དུད་3060ཐེམ་པས་
འདྲིན་རྒྱ།

(4) ལྷག་གྲུའི་འཇམ་ཆེན་ནི་གོང་གསལ་བྱ་རྒྱ་ཆོང་པ་དང་། ཡར་འཕྲོག་
ཁྲི་སྟོར། ཤངས་གྱི་རྒྱ་སྟོགས་རྟ་མགོ་བཙུ་གཅིག་བཅས་གྱིས་མཉམ་འདྲིན་བྱ་
རྒྱ་དང་། ཡར་སྤོང་གྱི་འཇམ་རྒྱུད་དེ་ཡར་འཕྲོག་པས་འདྲིན་རྒྱ་བཅས་གཏན་
ལ་ཕབ་འདུག །

[[དཔུས་སྟོགས་འཇམ་ཆེན་བཙུན་ནི]]

(1) གོ་སྤེ་འཇམ་ཆེན་ནི་འབྲི་གུང་ཁྲི་སྟོར་གྱིས་འདྲིན་རྒྱ་དང་།

(2) ག་ར་འཇམ་ཆེན་ནི་བྱ་ལུལ་ཁྲི་སྟོར་ཐོག་ཆལ་པའི་ཁོངས་ནས་རེ་ཙེ་
བའི་ཐེམ་དུད་350བསྟན་པས་འདྲིན་རྒྱ།

(3) སོག་འཇམ་ཆེན་ནི། རྒྱ་མ་པའི་ཁྲི་སྟོར་ཐོག་ཆལ་པའི་ཁོངས་ནས་ཟུར་
མཁར་ཐེམ་དུད་350བསྟན་པས་འདྲིན་རྒྱ།

(4) ཅི་དབར་འཇམ་ཆེན་ནི་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་སྟོར་ཐོག ། ལྷག་ལུང་པའི་ཐེམ་དུད་
500དང་ལྷ་པའི་ཐེམ་དུད་600བཅས་གྱིས་མཉམ་འདྲིན་བྱ་རྒྱ།

(5) ཤ་ཐོ་འཇམ་ཆེན་ནི། བྱ་གྲུ་སྒྲིང་པ་དང་། ཁ་རག་འབྲུག་པ། བྱ་མ་ཐང་
པ། འོལ་ཁ་པ་སོགས་ཁྲི་སྟོར་ལ་མ་གཏོགས་པའི་མི་སྡེ་དེ་དག་གིས་མཉམ་
འདྲིན་བྱ་རྒྱ།

(6) ཀོང་འཇམ་ཆེན་ནི། གཡའ་བཟང་པའི་ཁྲི་སྟོར་གྱིས་འདྲིན་རྒྱ།

(7) དཔོན་གསར་འཇམ་ཆེན་ནི། ཆལ་པའི་ཁྲི་སྟོར་གྱིས་འདྲིན་རྒྱ་བཅས་
གཏན་འཁེབས་བྱས་འདུག །

གསུམ། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་རིས་དབྱེ་བ་དང་

འཇའ་མོ་བཅུགས་པ།

ཡོན་ཤོང་མས་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་དབང་ཡོན་བར་པ་ལ་
བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་སྤུལ་པ་དང་བོད་ཏུ་འཇའ་མོ་བཅུགས་པའི་སྐོར་ལ།

《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་》ལས། དབང་ཡོན་བར་པ་ལ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་སྤུལ་
པའི་ས་མཆོམས་ནི། དུལ་མངའ་རིས་གུང་མང་མན། སོག་ལ་སྐྱུ་བོ་ཡན།
དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། སོག་ལ་སྐྱུ་བོ་མན། མ་རྒྱུའི་ཁྱག་པ་ཡན། མགོ་ནག་
མིའི་ཆོལ་ཁ། མ་རྒྱུའི་ཁྱག་པ་མན། རྒྱ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན། ཏུང་འགོ་
རྟེན་ཆོལ་ཁ་དང་གསུམ་པོ་དེ། མི་རྟ་ཆོས་གསུམ་གྱི་འབྲུལ་བའི་ལྷགས་སྤྱི་
བྱས་ནས་སྤུལ་པར་འདུག་ཅིང་། ཆོལ་ཁ་རེ་རེ་ལ། དཔོན་ཆེན་རེ་རེ་རྒྱལ་པོ་
ཡོན་མཆོད་བཀའ་བསྟོན་སྤྱི་མཆོད་ནས་བསྐོས་འདུག། ཅིས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
གྱི་ས་རིས་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཆོལ་ཁ་རེ་རེ་ལ་དཔོན་ཆེན་རེ་རེ་
བསྐོས་བཞག་གནང་ཡོད་པའི་རྒྱལ་བཤད་ཡོད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། དཔོན་
ཆེན་རེ་རེ་འོག་གི་ལས་ཆོན་དང་། རྩེ་ཤོག་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས། ས་ཆ་ཡུལ་
གྲུ་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་ཀྱི་གནས་སྤངས་སྐོར་ལ་ལྷ་མཆོད་ནས་ཞིབ་
འདུག་བྱ་འོས། །

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྟོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་རང་ལྷང་གིས། མི་ཆེན་དས་
སྤྲུལ་ལ་བཀའ་བསྟོན་པ། དས་སྤྲུལ་བྱོད་ཉོན་ཅིག་། བོད་འདིར། མི་སྤུ་མོ་
ཡོད་པར་འདུག་སྤྲུལ་བོད་རྒྱལ་པོ་ཡོད་པའི་ཏུས། ཐང་ཐེའི་རྩྱུང་རྒྱལ་པོའི་
རིང་ལ། རི་བོ་ཆེ་ལྷ་བར། བོད་དམག་མང་པོར་ཡོང་། བ་རྟ་དིང་རུའི་སར།
བཀའ་མ་ལོག་ཟེར་བའི་དམག་ཆོན་ཆེན་སྤོད་པར་བྱས་འདུག། །ད་ལྟ་བོད་ལ་
རྒྱལ་པོ་མེད། ཇིང་གི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་བསོད་ལས། རྒྱལ་ཁམས་ཆེན་པོ་དབང་ཏུ་
བསྐྱུས། ས་སྐྱུ་སྤྱི་མཐའ་རང་རེའི་སྤྱི་མཆོད་ཏུ་ཁྱག་པ་འདི་ཡིན། སྤྱི་མ་
འཕགས་པ་ཁྱུ་དཔོན་འདི་པ། དུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ན། ཁོང་གིས་རབ་ཆེ་བས་

རང་རེས་མི་ཐུབ། ད་ལྟ་རང་སྤྱི་དུས་པ་བཟང་པོ་ཡོད་པས། ས་སྐྱ་བར་ཐེངས་གཅིག་སོང་ཞིག། བོད་བྱིངས་པོ་སེ་ཆེན་གོ་བོ་ལའི་འོག་ཏུ་ཆུག་ནས་མི་ཆེན་དས་སྒྲན་ཡང་། ས་སྐྱ་ན་སྤྱི་བས་ཡོད་པར་འདུག་ཟེར། གཏམ་སྒྲན་པོ་ཐོས་པ་ཡིན་གསུངས། དས་སྒྲན་གྱིས་ཁྱས་པ། རྒྱལ་པོ་བྱོད་ཀྱི་ལུང་བཞིན་འགྲོ་བར་བྱ། དེ་ལྟ་ནའང་། བོད་བྱ་བ། མི་ཐུ་མོར་འདུག་པ་དང་། ཁོང་རང་གི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཞིག་རྒྱ་ཉོར་གྱི་ཁྲིམས་ཇི་བཞིན་མ་འཇགས། སོ་ཁ་རྣམས་ཀྱང་མ་ཆུགས་པར་ཡོད་འདུག་པས། ཡར་ཕྱིན་གྱི་མཐུན་ཆེན་སྤྱིར་བ་དང་། བྱ་བ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོང་ཡིན་ཟེར། ཡང་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས། རང་རེ་ལ། བོད་བྱིངས་པོར་འོག་ཏུ་ཆུག་ཡོད་པར་འདུག་ཟེར་བའི་གཏམ་སྒྲན་ཐོབ་པ་དེས་ཆོག། །ཆས་ཁ་ཆ་ཆེན་གང་དགོས་མ་ཐུངས་པ་གནང་པས་བསྐྱར། ས་སྐྱ་མན་ལ། འཇའ་མོ་ཆེ་ཆུང་ཏུ་འོས། ས་འཇམ་རྩུབ། མི་སྡེ་དར་རྒྱུ། རྒྱ་འཇམ་ལ་དབུས་ཡོངས་ནས་ཆུགས་ཤོག། །སྤྱི་མ་འཕགས་པ་ཡར་ཐེབས་དུས། འབྱོན་ལམ་བདེ་དགོས་པ་ཡིན། ཡང་དོན་གཅིག་ལ། བྱོད་སོན་ཇིང་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས་པ་ལ། བོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་པར་གོ་ན། གན་པའི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་བྱོད་པ་དང་། མི་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་ཡིན་པས་སོང་ཞིག་གསུངས་ནས། སྤྱི་མའི་བཀའ་ཤོག་དང་། རྒྱལ་པོའི་འཇའ་ས་དགོས་པ་རྣམས་གནང་། དས་སྒྲན་འཁོར་མང་པོ་དང་བཅས་པའི་ཡར་ཕྱིན་གྱིས་ཆས། བོད་ཀྱི་བན་རྒྱ་རྒྱན་མགོ་དྲག་རིམ། སྤྱིར་དགོས་ལ་གནང་སྤྱིན་གྱི་ཆ་ཆེན་བཟང་པོ་དང་བཅས་པ། གན་མཛོད་ཆེ་ཆུང་ནས་བསྐྱར་ཏེ་ཡར་འོང་། ཐོག་མར་བོད་ཏུ་བསྐྱན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་ཆོས་བྱང་ས་ཡིན་པས། མདོ་སྤྱད་ཀྱི་ས་དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ལྟ་ཁང་དང་། མདོ་སྤྱད་གཙོ་མདོ་བསམ་འགྲུབ། གཙང་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་རྣམས་ལ་རིམ་པར། མི་མང་པོར་བསགས། གང་ལ་གང་འོས་ཀྱི་གནང་སྤྱིན་སྤྱད། བཀའ་ལུང་རྣམས་བསྒྲགས་ཤིང་། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་ནས། ས་སྐྱ་མན་ལ་འཇམ་ཆེན་ཀུན་དྲིལ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་བཅུགས། སོ་སོར་སྤྱོད། མདོ་སྤྱད་པ་འཇམ་པས། འཇའ་མོ་བདུན། མདོ་སྤྱད་ལ་འཇའ་མོ་དག།

དབུས་གཙང་ལ་འཇའ་མོ་བཅུ་གཅིག །དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དབུས་པ་འཇའ་
 མོ་འཛིན་དགོས་པ་ལ་ཤག །ཆི་བ། ཤ་ཤ། ཀོང་། དགོན་གསར། གྲ་བ་
 དང་བདུན། གཙང་པས་འཛིན་དགོས་ལ། རྟག །ཆོང་འདུས། དར་ལྷང་།
 གོམ་མདའ་རོང་དང་བཞི་བཅུགས། སོ་སོའི་ཁྱི་སྒྲོར་ནམས་ཀྱིས། འཇམ་སྒྲོར་
 འདབ་པའི་བཀོད་པ་བྱས། བོད་བྱིངས་པོ་ལ། རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཆོད་ཀྱི་བཀའ་
 ལྷང་འཕྲོད། ས་སྐྱུ་འཁོར། བོད་སྐྱུ་སྒྲོས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་
 རྒྱག་ནས། རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་སླེབས། རྒྱ་མཆོན་ནམས་ཁྱུས་པས། གོ་ཆོད་
 འདུག་གསུངས། གསལ་རས་དང་། གནང་སྒྱིན་བཟང་པོ་བྱི། སོན་བྱིང་
 དཔེན་ཀྱི་ཁྱིམས་དར། ཅ་བའི་དཔོན་ཆེན་ལ་བསྐོས། བོད་ཀྱི་འཇའ་མོ་
 རྒྱམས་གསར་བཅུགས་ཡིན་པས། འཇགས་པར་བྱེད་པའི་མི་གཅིག་དགོས་
 པར་ཡོད་ཁྱུས་པས། མི་ཆེན་ཨི་ཇི་ལགས་ཟེར་བ་ལ། བོད་འཇམ་ཤེས་པའི་
 འཇའ་པ་ཡིན། མོང་ཇིའི་ལས་ཁ་བྱིན་ནས་ཡར་ལ་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ།
 རྟོར་ས་སྐྱུ་པ་ཡོན་དུ་ཇི་ཅམ་འབྲེལ་ཀྱི་བར་ལ། བོད་འཇམ་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་
 པོ་བདེ་མོར་འཇགས་པས། ལྷ་མ་དཔོན་ཆེན། བོད་རྟོར་ཀྱི་གསེར་ཡིག་པ་
 རྒྱམས། འབྲོན་ལམ་བདེ་ཁིང་། བོད་འབངས་བྱིངས་པོ་སྦྱིད་པོར་བྱང་སྐད།
 འདི་ནི་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས། ས་སྐྱུར་གསེར་ཡིག་པ་མངགས་པའི་སྒོན་མ་ཡིན་
 ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཟློན་པ་དང་། ས་སྐྱུ་པ་ལ་ཤིན་དུ་དད་པའི་མི་དཔོན་
 བཟང་པོ་གཅིག་བྱང་འདུག་པས། རྒྱམ་ཐར་རྒྱར་ཅམ་བྱིས་པ་ཡིན། མོང་ཇི་
 ཡི་ཇི་ལག་གིས། བོད་འཇམ་ཐོག་དུ་མ་སླེབས་གོང་དུ། རྟོར་རྒྱལ་པོས།
 ལྷང་ལྷལ་ལ་དམག་ཐོག་བྱོན་དུས། བཛོ་སྦྱང་ཀྱི་འཇའ་མོ་གཉིས། རྒྱ་འཇམ་
 ཀྱི་ཞོར་ལ། མར་བརྟུས་པའི་རིམ་ཤུགས་རྒྱབ་པས། བཛོ་སྦྱང་ག་རེ་གོ་པའི་
 འཇའ་མོ་གཉིས། དབུས་གཙང་ལ་དྲིན་ཆེ་བར་བྱང་གདའ་ལོ། རྟོར་སེ་ཆེན་
 རྒྱལ་པོའི་དུས། བོད་ཁམས་ཆེན་པོ་ལ། མི་ཆེས་དྲུང་བཟང་བྱང་བའི་དུས།
 བཛོ་སྦྱང་ནས་པར་ཆེས་པར་འདུག་པས། ག་རྒྱ་རབ་ཁ་ན། རང་སོ་ལ་
 གཏོག་པའི་གཞིས་དང་། བྱང་གའི་ཅ་ན། ལྷ་བ་མཁར་དང་། དེའི་འོག་ན།

དེམ་ཁང་གཞིས་བྱ་བ་ཡོད་པ། དེ་ནམས་སྒྲ་མ་འཕགས་པ་ལ། ས་སྐྱ་དང་།
ལུང་གིས་ལུལ་ནས། གན་འཇམ་ལ་སོགས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ཁྲལ་དུ་གང་ཡང་མི་
འབྲི་བ་གཙང་མར་ཡོད་པ་ལ། འོར་སོན་ལྷ་བརྒྱའི་ས་ཡིན་པར་འདུག ཅིས་
གསལ་བ་འདི་ནི། འོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་གཞིགས་སྤྱོད་འག་འགོ་མགོན་ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་བ་དང་། ས་
ཁྲལ་སོ་སོར་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ལས་ཆོན་གསར་འཛུགས་བྱེད་ཐུབ་པར་བྱུང་
བའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་ཚམ་ཤེས་ཐུབ། །

བཞི། མདོ་ཁམས་ས་དམར་སྤོང་དཔོན་གྱི་གདུང་རབས།

དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་གཉིས་པ་ལྷ་བྱ་མདོ་ཁམས་སྤེ་
དགེ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་འདིར། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐམ་
པོའི་སྐབས་སུ་ཁམས་སྤོང་ཐང་དང་། སྤིང་གི་ཡུལ་བེར་ཞིང་། ཆོས་རྒྱལ་བྲི་
སྤོང་ལྗེ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་རྗེ་འབངས་ཉེར་ལྗེའི་ནང་ཆོན་ལྷན་མ་ཅེ་མང་
གི་འབྲུངས་ཡུལ་ཡང་འདི་ཅུ་ཡིན་ལ། ཡུལ་འདི་སྤིང་ཆེན་པོས་བདག་ཏུ་
བཟུང་ཡོད་ཐུབས། དུས་དེར་སྤིང་ཡུལ་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་དེར་སངས་སྤེ་དགེའི་
སྤིང་ཆོང་ཞེས་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་ཐོགས། བོད་སིལ་བྱར་འཕོར་བའི་སྐབས་སུ་
སྤོན་པོ་དམ་པ་མགར་རིག་པ་ཅན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ལས་ཁམས་སྤོགས་སུ་མཆེད་
པ་ནམས་ཀྱིས་འབྲི་རྒྱུའི་ཤར་རྒྱབ་ནམས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱས། རབ་བྱུང་ལྷ་
པའི་མེ་ཡོས། གྱི་ལོ་1267ལོར་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྤར་ཡང་རྒྱ་
ནག་ཏུ་མེབས་པའི་ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པའི་སྐུ་འཕོར་གསར་འཛུགས་
གནང་། མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོའི་སྤྱོད་གཉིས་པ་མགར་བསོད་ནམས་
རིན་ཆེན་འགོ་མགོན་འཕགས་པའི་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལས་འགན་བཞེས་ཏེ་རྒྱ་
ནག་ཏུ་མེབས། ཞོང་མ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་ཆེན་པོར་འོས་པའི་ཐོབ་དང་ཐམ་ཀ་
གནང་། དེའི་གཅེན་རྒྱ་སྐུ་ཅུ་ལ་འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ས་དམར་
སྤོང་དཔོན་གྱི་མཆོན་དང་གོ་གནས་གནང་བས་དེུལ་སྤོང་དཔོན་ཞེས་པར་
གྲགས། དེ་ནས་མི་རབས་དུག་པ་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་སྐབས་

ལྷགས་རའི་སྤྱི་དོན་གྱི་སློན་ཆེན་གནང་ཡུལ་ཁམས་དགེ་བས་དུང་ཚང་གི་
 མིང་ལ་སྡེ་དགེ་ཞེས་པའི་མཆན་ཆགས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་1630པའི་ནང་སྡེ་དགེའི་
 སྤྱི་ཆེན་བྱམས་པ་ཐུན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚང་གི་དོན་འོག་ལས་བྱུང་དུ་ཐོན་
 ཏེ་འབྲི་ཆུའི་ཤར་རྒྱལ་གཉིས་ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་སྐབས་སུ་རིམ་བཞིན་དོན་
 ཀྱི་མིང་ཡུལ་ལ་ཐོགས་ཏེ་སྡེ་དགེའི་ཡུལ་ཁམས་ཞེས་པ་བྱུང་། སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་
 རབས་རིམ་བྱུང་གིས་དབང་སྐྱུར་བྱེད་ཡུལ་གཙོ་བོ། འབྲི་ཆུ་ཤར་རྒྱལ་གཉིས་
 ཀྱིས་མཆོན་པའི་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ཡིན་ལ། རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་
 དབང་ཡུལ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ངེས་པའི་འཕྲུལ་སྐྱོ་ཆོགས་བྱུང་འདུག །དེ་
 ལྟར་འགྲོ་མཁོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ། མདོ་ཁམས་སྤྱད་སྤྱོད་
 སུའང་དོན་རིགས་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱོ་བཞག་གནང་ཡོད་པར་ངེས་ལ། དེ་
 ལས་ད་ལྟའི་བར་མ་ཉམས་དར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། མགར་རིག་པ་ཅན་གྱི་
 གདུང་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་སྡེ་དགེའི་རྒྱལ་རབས་ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་།
 འདིའི་གདུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་མདོར་བསྡུས་ཤིག་《གུ་བཀྱའི་ཆོས་འབྱུང་》
 ལྟར་དགོད་པ་ལ། ཤར་མི་ཉག་བཞག་ར་དཀར་པོའི་རི་ཆེ་ལ་སྤྱོད་འོད་
 གསལ་གྱི་ལྷ་ཞིག་གནས་ནས་བབས་པ་ལས་མི་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ནས་བབས་
 པས་མཆན་མགར་གནས་ཆ་འབྱུག་ཅེས་བཏགས་པས། དེའི་བརྒྱུད་པ་མགར་
 སྤྱི་མཁུན་ཆེན་པོ། དེའི་སྤྱི་མགར་སྤྱོད་མེས་ཁྱི་ཆགས། དེའི་སྤྱི་མགར་
 སྤྱོད་བཅན་ཡུལ་བཟུང་ངམ་ཆོས་སློན་རིག་པ་ཅན་དུ་གྲགས་པ་སྟེ། འཕགས་
 པ་རྒྱན་རས་གཟིགས་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་དུ་སྤྱུལ་པ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པོའི་དུས་མེད་
 ཐབས་མེད་པའི་སློན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲལ། ཐུག་ན་རྡོ་རྗེའི་སྤྱུལ་པ་འབྱུལ་སློན་
 རིག་པ་ཅན་འདི་དང་ཞེས་པའི། 1 མགར་སྤྱོད་བཅན་ཡུལ་བཟུང་དང་།
 འདིའི་སྤྱི་མ། 2 བཅན་པོ་ཡོན་ཏན་རྒྱལ། 3 ལྷ་གཅིག་སྟོན་ལྷ་མ་བུ། 4 ཁྱི་
 བྱངས་དུམ་པ། 5 འདི་ལ་སྤྱི་མགཉིས་ཀྱི་མགར་ཨ་ཁྱེས་དགེ་བ་དཔལ་ནི་འོག་
 ནས་འཆད་འབྱུར་གྱི། སྡེ་དགེའི་གདུང་རབས་ཀྱི་ཐོག་མའི་གྲུས་མཆོམས་ཡིན་
 ཞིང་། དེའི་མཆེད་ཡ་ཁྱི་གཉེར་ཁྱི་ལྷགས་ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་པ་ནི་ཆོལ་པ་

བྱི་དཔོན་ནམས་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མགར་ཨ་
 ཟུམ་དགེ་བ་དཔལ་གྱི་སྤྲུལ། 6 ལྷ་རྩེ་བྱམས་པ་དཔལ་ཏེ་འདི་ཉིད་ཕྱིས་སྤྲུ་
 ཁམས་ལ་ཐེབས་ཏེ་འདན་གྱི་བྲག་ར་སྤྱིང་ཆེན་དུ་གདན་ས་ཆགས་པ་དང་།
 དེ་ནས་བཟུང་གདུང་རྒྱུད་ཁམས་ཚྭགས་སྤྲུ་ཆགས་པ་ཡིན། 7 དེའི་སྤྲུ་མགར་
 དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན། 8 དེའི་སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྱི་སྤུར་བྱ། 9 དེའི་སྤྲུ་མགར་
 དཔལ་གྱི་འབྱུང་གནས། 10 དེའི་སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྱི་ཤེས་རབ། 11 དེའི་
 སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྱི་བྲག་ཤིས། 12 དེའི་སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྱི་སྤྲ་མ། 13 དེའི་
 སྤྲུ་མགར་དཔལ་བྲག་ཤིས་སྤྲ་མ། 14 དེའི་སྤྲུ་མགར་ཡོན་ཏན་སྤྲ་མ་དང་།
 15 དེའི་སྤྲུ་མགར་ཤེས་རབ་སྤྲ་མ། 16 དེའི་སྤྲུ་མགར་བྱང་ཆུབ་སྤྲ་མ་དང་།
 17 དེའི་སྤྲུ་མགར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། 18 དེའི་སྤྲུ་མགར་དགོན་
 མཚན་རྒྱལ་མཚན། 19 དེའི་སྤྲུ་མགར་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཚན། 20 དེའི་
 སྤྲུ་བྱམས་པ་རྒྱལ་མཚན། 21 དེའི་སྤྲུ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། 22 དེའི་སྤྲུ་
 མགར་དཔལ་གྱི་བྱམས་པ་ཕྱི་མ། 23 དེའི་སྤྲུ་མགར་དཔལ་འབྱུལ། 24 དེའི་
 སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྲགས། 25 དེའི་སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྱི་རྩོ་རྩེ། 26 དེའི་སྤྲུ་
 མགར་དཔལ་གྱི་བསོད་ནམས། 27 དེའི་སྤྲུ་མགར་དཔལ་གྱི་ཆེ་མོ། འདི་
 ནས་བཟུང་དེམ་ཤོད་དེམ་མདོ་ཟེར་བ་འདིར་བཞུགས་ཏེ། གཞིས་ཆགས་པ་
 ཡིན། 28 དེའི་སྤྲུ་བསོད་ནམས་འབྱུལ་མམ་མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ།
 29 དེའི་སྤྲུ་དབྱལ་སྤྱུ་རྩ་སྤེ་འདི་ནས་དབྱལ་སྤོང་དཔོན་དུ་གྲགས། 30 དེ་
 ནས་རིམ་བཞིན་སྤོང་དཔོན་རྩ་བ་བཟང་པོ། 31 རྒྱལ་བ་བཟང་པོ། 32 པརྒྱ་
 བཟླ་སྤྱང་། 33 དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུལ། 34 བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་
 བཟང་པོ་འདིའི་དུས་ནས་མྱེ་དགེའི་མཚན་ཐོབ། 35 མྱེ་དགེ་བོ་ཐར་རམ་བྲག་
 ཤིས་སེང་ག། 36 རྒྱལ་མཚན་འབྱུལ། 37 ནམ་མཁའ། 38 ལྷན་གྲུབ། 39 ལྷ་
 འཕེལ། 40 ཨོ་རྒྱལ་བྲག་ཤིས། 41 དབང་ཆེན་མགོན་པོ། 42 ཆོས་རྒྱལ་
 བཟླ་བ་ཆེ་རིང་། 43 བྱི་ཆེན་སྤོ་གོས་རྒྱལ་མཚན་ལྷམ་དུལ། 44 ས་ཡི་ཚངས་
 པ་ས་དབང་བཟང་པོ། 45 དེང་སང་གི་ལྷ་སྤྲུ་མིའི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་རྩོ་རྩེ་ཆོ་

དབང་རིག་འཛིན་མཆེད་ལྷན་བྲལ་ཡན་ཆད། ཆོས་སློན་མགར་རིག་པ་ཅན་
ནས་བཟུང་ཉེ་གདུང་རབས་བཞི་བརྒྱ་ཞེས། ཞེས་པ་ཚཱ་པ་པོའི་ཚཱ་རུས་
ཡན་ཆད་ཡིན་ལ། དེར་རུས་མེ་དགེ་རྒྱལ་རབས་ལྷ་བརྒྱ་ཞེས་གྲགས་པ་ནི།
དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ 46 ཆོས་རྒྱལ་དམ་ཚིག་རྡོ་རྗེ། 47 འཆི་མེད་རྟག་པའི་
རྡོ་རྗེ། 48 རྡོ་རྗེ་སེང་ག། 49 ཆོ་དབང་བརྟན་འདུལ། 50 མེ་དགའི་སྤྲུལ་ལོ་
རྒྱལ་སྤྲུལ་བཅས་སོ། །དེ་དག་སོ་སོའི་སྤྲུལ་མཆེད་སེར་སྤྲུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་
དང་སྤྲུ་ཆེ་བའི་མཛད་འཕྲིན་སོགས་སོ་སོར་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་མི་ལང་ངོ་། །

མགར་ཆེན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོས་མདོ་རྟག་གི་ས་ཡི་ཆ་བདག་གིར་མཛད་དེ།
དེའི་སྤྲུལ་གཉིས་ལས། བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་
འཕགས་པའི་ཞབས་པད་བསྟེན་ནས་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་བཟུང་། ཞོང་
མ་སེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་ཐམ་ཀ་དང་། འཇའ་ས་སོགས་བྱིན་ཏེ་ཆེན་པོའི་གོ་སར་
བསྐྱུར། སྤྲུ་ཆེའི་སྤྲུ་ལ་ས་དམར་ཡང་དགོན་རུ་ཆོགས་པ་སྟོང་སྤྲག་ཅམ་
བསྐྱུངས། དེའི་དཔོན་པོ་རྩ་རྒྱ་ལ་སྤྲུལ་དགུ་བྱུང་བའི་ནང་ནས་སྟོང་དཔོན་
ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལ་གོང་མ་ཡོན་མཆོད་གྱིས། ས་དམར་སྟོང་དཔོན་གྱི་
ལས་ཀ་གནང་བས་མདོན་པར་མཐོ། དེའི་སྤྲུལ་གཉིས་ལས་རྩ་རྒྱལ་བ་བཟང་
པོའི་སྤྲུལ་པ་བསྟན་སྤྲུང་། དེའི་སྤྲུལ་དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབུམ། དེའི་སྤྲུལ་
རྩ་ཆོས་རྡོར་པ་ནི་གསང་ཆེན་རྟིང་མའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོར་གྱུར། དེའི་མཆེད་
ཡ་དགེ་འདུན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྲུལ་མགོན་པོ་གཟུངས་སོགས་ལས་བརྒྱད་དེ་
དེར་སང་གི་བར་རུ་ས་དམར་སྟོགས་སུ་ཡོད་ལ། དཀར་ཆེན་བྱང་ཆུབ་འབུམ་
གྱི་སྤྲུལ་བདེ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ཞེས་པ། དུམ་འདས་པའི་དགོངས་
རྡོགས་བསྐྱུབ་པར་ཀུན་གྱི་རྡོ་རྗེ་གདན་རུ་བྱོན་ནས་བྱིར་མ་བྱོན་པས། མཆེད་
གཞན་གྱིས་སྤྲུལ་འགྲུགས་པར་གཏོང་ཅིས་ལ། རྩ་ཆོས་རྡོར་གྱིས་ཁོ་བྱིར་འོང་
བ་མི་ཡོང་མོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་རང་ས་བཅན་གྱི་གོང་བ་བཟུང་། མེ་ཆེན་གྱི་
དཔོན་པོ་བྱས་ཏེ་བརྒྱད་པ་རེ་བཟང་རུ་འགྲོ་བའི་ལུང་བསྟན་མཛད། བདེ་
ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དེ་ཉིད། རིམ་གྱིས་ལྷགས་ར་ན་གླིང་ཆེན་པོའི་

བདག་དྲུང་གི་སྐྱུ་མུ་ལའོར་ཏེ་ནང་སྒོན་ཏུ་གྱུར། རྗེ་དགེ་ལེན་པའི་མཚན་
 ཡང་འདི་སྐབས་ཙམ་ནས་བྱུང་བར་གྲགས་ཏེ། ཆེན་པོ་བདག་དྲུང་གིས་སྒོན་
 ཆེན་འདི་བྱུང་ནས་ཕྱི་དང་། བསྟན་སྤྱི་ལ་དགེ་བར་གྱུར་པས་མིང་ཡང་ཕྱི་
 དགེ་བར་གྲགས་ཟེར་ཏེ་མཚན་འདི་ནི་གནམ་གྱིས་བྱིན་པར་གྲགས། དེ་ལ་སྐས་
 བཞི་བྱུང་བའི་གཉིས་པ་བཟླ་ཤིས་སེང་གེའམ་པོ་ཐར་དུ་གྲགས་པ་དེས། སྤྱིང་
 དཔོན་ལས་བྱ་མའི་རིན་དུ། ཟིལ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གཡོ་ཐབས་གྱིས་སྤངས་ཏེ་
 ཁྱབ་འཕྲུག་གི་སྐྱུ་ཐབས་ལ་འགན་པར་མཛད། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱག་ཐང་
 སྤྱོད་རྒྱལ་པོས་དདུལ་མདའི་སྤྱི་འཛིན་གཤམ་དུ་སྐྱུ་གནས་པའི་མཚོ་རྒྱུད་ཏེ་
 ཞིག་ཡོད་པ་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་བསྐབས་ནས། དེར་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་
 བརྟེན་པར་བཅས་པ་བཞེངས་ཏེ། ཆོས་ཕྱི་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་གྲུབ་སྟེང་དུ་
 གྲགས་པ་འདིའི་བསྟན་པའི་རྒྱང་ཐོག་མར་ཆགས། གཙུག་ལག་གཉིས་ཀའི་
 རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་འགྲིགས་པར་གྱུར། དེའི་སྐས་གཉིས་ལས་སྤྲུལ་
 དཔལ་ལྷན་སེང་གེས་མུར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོད་པའི་ཉིན་རིའི་ཚུགས་སུ་
 འདུས་ཕྱི་བཙུགས་པ་ལ་དེར་སང་ཉིན་དགོན་དུ་གྲགས། ཅིག་ཤོས་རྒྱལ་མཚན་
 འབུམ་ལ་སྐས་བཞི་བྱུང་བའི་ནང་གི། ཡ་ཕྱི་ཟེར་བ་ལ་སྐས་བདུན་ཙམ་བྱུང་
 བའི་རྩོ་ལྷན་ནམ་མཁའ་ལྷན་བཟང་གིས་རྩོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་བྱགས་དམ་
 བཞི་ཏེ་དུ་མཛད་པས། འཁོར་ལྷན་གྱིས་རྩོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་དུ་མཛོང་བ་
 དང་། བཟུངས་པ་དྲུང་སྐྱུར་གྲུབ་པའི་ཆོ་ལྷགས་ཐོག་དུ་ལྷགས་གྱི་རིལ་བྱ་རང་
 བརྩོལ་དུ་བྱུང་བ་སོགས་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་བརྟེས། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ནི་
 འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་ཁམས་ཚུགས་སུ་སྤྱོད་དཔོན་བསྐོ་
 བཞག་གནང་བའི་དཔོན་རྒྱུད་བྱུང་བ་རགས་རིམ་ཙམ་ཡིན་ལ་རྒྱས་པ་ཕྱི་
 དགའི་རྒྱལ་རབས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཏི་ཤི་མོ་མའི་མཆོན་པོ་མའི་དབུ་མའི་རིམ་ཕྱོག་གི་མེད་མིག

ཏི་ཤི་མོ་མའི་མཆོན་པོ་	མཆོན་པོ་པོ་པོ་	མཆོན་པོ་པོ་པོ་
༡ འགོ་མཆོན་ཆོས་འཕགས་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1253པོ་	ཏི་ཤི་མོ་
༢ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1274པོ་	ཏི་ཤི་མོ་
༣ རྒྱལ་པོ་པོ་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1279པོ་	ཏི་ཤི་མོ་
༤ ཡེ་ཤེས་རིན་ཆེན་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1286པོ་	ཏི་ཤི་མོ་
༥ གཤམ་པོ་པོ་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1291པོ་	མོན་ཅེ་པོ་
༦ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1304པོ་	མོན་ཅེ་པོ་
༧ སངས་རྒྱལ་དཔལ་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1305པོ་	མོན་ཅེ་པོ་ རྒྱལ་པོ་ ཅིན་ཡོན་པོ་
༨ གུན་དགའ་ལྷོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1315པོ་	ཅིན་ཡོན་པོ་ གེ་ཅོན་པོ་
༩ དབང་ལྷན་རྒྱལ་མཆོན་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1323པོ་	མེ་ཏིང་ཏི་
༡༠ གུན་དགའ་ལེགས་པོ་ལྷོ་གྲོས་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1325པོ་	མེ་ཏིང་ཏི་
༡༡ རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1329པོ་	མང་ཟན་ཏི་
༡༢ གུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1333པོ་	མོ་གན་མེ་ལུར་པོ་
༡༣ རྒྱལ་མཆོན་པོ་པོ་པོ་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1358པོ་	མོ་གན་མེ་ལུར་པོ་
༡༤ རྒྱལ་མཆོན་པོ་པོ་པོ་པོ་	ཏི་ཤི་མོ་1362པོ་	མོ་གན་མེ་ལུར་པོ་

ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་རིམ་ཕྱོག་གི་མེད་མིག

དཔོན་རབས་པོ་	དཔོན་ཆེན་པོ་པོ་པོ་	དཔོན་རབས་པོ་	དཔོན་ཆེན་པོ་པོ་པོ་
༡	ཐུག་བཟང་པོ་	༡༩	འོད་ཟེར་མེད་པོ་
༢	གུན་དགའ་བཟང་པོ་	༢༠	གུན་དགའ་རིན་ཆེན་པོ་
༣	ཞང་བཟུན་པོ་	༢༡	དོན་ཡོད་དཔལ་པོ་
༤	ལྷན་པོ་སྐྱེད་དཀར་པོ་	༢༢	ཡོན་བཟུན་པོ་
༥	བྱང་རིན་པོ་	༢༣	འོད་ཟེར་མེད་པོ་
༦	གུན་གཞོན་པོ་	༢༤	རྒྱལ་པོ་བཟང་པོ་
༧	གཞོན་དབང་པོ་	༢༥	དབང་ལྷན་དཔལ་པོ་
༨	བྱང་རྒྱལ་པོ་	༢༦	བསོད་ནམས་དཔལ་པོ་
༩	ལྷན་པོ་	༢༧	ལ་པོ་བཟང་པོ་ བསྐྱར་པོ་
༡༠	ལེགས་པོ་དཔལ་པོ་	༢༨	དབང་བཟུན་པོ་
༡༡	མེད་པོ་དཔལ་པོ་	༢༩	ནམ་མཁའ་བསྐྱར་པོ་

ཡ་བཅད་གསུམ་ལ། ཚེས་དང་རིག་གནས་གསར་ཏུ་

དར་ཆུས་བྱུང་ཆུང་།

གཅིག་ | ཚེས་ལྷགས་དར་ཆུས་བྱུང་བའི་སྐོར།

【1】 རྩོམ་པ་ལས་སྤྱི་དུས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་བ།

ཐོད་རུ་སངས་ཆུས་ཚེས་ལྷགས་དར་བ་ལ་གཙོ་བོར་སྐབ་བརྒྱད་འབྲེན་པའི་
 ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བྱུང་ཡོད་པ། དེ་དག་རི་ལྟར་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་དང་།
 ཤིང་རྩ་ལོ་སྤྱོད་འབྲེན་པ། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར། ལུས་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་
 ཚེས་གང་གང་ཡོད་པ་སོགས་ཚེས་འབྱུང་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་
 མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱུ་མཁས་པའི་དཔེ་ཆ་བྲག་རི་ལྟར་བཅིགས་པ་འདི་དག་
 ལས་ལྟག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་དགོས་གལ་མ་མཐོང་། འདིར་ཐོད་རུ་རུས་
 རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་རུ་ཆབ་སྤྱིད། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་
 གནས། ཚེས་ལྷགས་ཀྱི་བྱུང་བ་དང་། གནས་བབ་བརྗོད་པའི་སྐབས་དང་
 འབྲེལ་ནས། ཐོད་རུ་ཚེས་ལྷགས་གྲུབ་མཐའ་གང་ཞིག་བྱུང་ཆུང་བརྗོད་པའི་
 སྐབས་སུ། སྤྱོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཚེས་
 འབྱུང་རྣམས་སུ་འཁོད་པའི་སྤྱི་དོན་རྣམས་མདོར་བསྟུས་ནས། རྩོགས་རིས་
 དང་གྲུབ་མཐའི་ཞེན་པས་མ་བཅིངས་པ་དང་། དད་པ་དང་བའི་དག་གིས་མ་
 བརྒྱན་པར། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་གཞི་བྱས་ནས་རགས་ཅམ་སྤྱིང་བར་བྱོ། །
 རྩོམ་པ་ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ལུས་མིན་ཀྱི་ཁྱད་ཚེས་དེ་མདོར་བསྟུས་
 བས་བཤད་ན། མདོ་ལྷགས་ལ་དབུ་མ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་རྩལ་རུ་བཏོན་ནས་
 འཆད་ཅིང་། རྩོགས་ལྷགས་ལ་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱི་དུས་བ་ཡན་ལག་རྩྭ་
 པའི་གདམས་དག་ཆང་ལ་མ་ཁོར་བ། དམིགས་ཀྱིས་བཟུང་ནས་ཉམས་ལེན་
 བྱེད་པའི་རིང་ལྷགས་ཤིག་ཡིན་སྐབས། གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་སྤྱི་དུས་པའང་
 ཟེར། དེ་ཡང་དཔལ་རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱི་དུས་བ་ཡན་ལག་རྩྭ་པོ་གང་ཡིན་ཞེ་
 བ། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་》ལས། 《རུས་འཁོར་རྩ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་བྲག་གཉིས་པ་》

《དཔེས་རྒྱུ་ཆ་རྒྱུད་འབྲུམ་སྤྱུ་ལ》 《བདེ་མཆོག་མངོན་བརྒྱུད་འབྲུམ་
ལ》 《གསར་འབྲུམ་ཆ་རྒྱུད་སྟོང་སྤྱུ་ཉེར་ལ》 《འཇིགས་བྱེད་རྗེས་སྤྱི་རིག་
ལ་སྟོང་སྤྱུ་སྤྱུ་ཆ་རྒྱུད་ལ》 《སྤྱི་འབྲུམ་དྲ་བ་བྱི་དྲུག་སྟོང་ལ》 ལ་སྤྱི་རིག་
ལ་ཆ་རྒྱུད་རྒྱས་ལ་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱིན་གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་རྗེས་
རིམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅུད། རྗེ་རྗེ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་
རྒྱུད། བསམ་གཏན། སྤྱི་ཆོས། །འཇིན་པ། རྗེས་དྲན། ཉིང་འཇིན་ཏེ་
སྟོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་མཐུན་གསལ་བའི་རིམ་གཉིས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱི་། རྣལ་འབྱོར་ཀྱང་གྱི་ཆེ་མོ། འཕགས་པོད་གཉིས་སྤྱི་
ལྷ་སྟོར་གསལ་བ་འདི་ཉིད་དོ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་བྱུང་ཚུལ་གྱི་སྒྲིབ་ལ་《ཐུའུ་བཀུན་གྲུབ་མཐའ་》ལས།
 “ཀུན་སྤངས་སྤྱགས་རྩེ་བཅོན་འགྲུས་” གྱིས་རྩོམ་ནང་རྩ་དགོན་པ་བཏབ།
 དེ་ལ་བྱ་བ་དེ་རྩ་བཞུགས་ནས་གྲུབ་མཐའ་འདི་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བ་དེ་ནས་བཟུང་
 དེའི་ཆོས་རྒྱུན་རྣམས་ལ་རྩོམ་དང་པ་ཞེས་གྲགས། རྩོམ་དང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྩ་བའི་
 ཁྲུངས་ནི། ལྷ་མོ་མི་བསྐྱུད་དོ་རྩེ་སྟེ། དང་པོ་རྣལ་འབྱོར་པ། སྤྱིས་རབ་རྩ་བྱུང་
 རྣམ་མཆོན་དང་པ་རྒྱལ་པོར་གསལ། སོག་འདུལ་འདྲིན་སོགས་སྒྲུ་མ་མང་
 རྩ་བསྟེན། ཁ་ཆེ་པ་ཆ་ཆེན་ཟླ་བ་མགོན་པོ་ལས་ཆོས་འགའ་ཞིག་གསན། ཟླ་
 མགོན་གྱི་སྒྲོབ་མ་སྒྲོ་སྟོན་གནམ་ལ་བཅེགས་ལས་རྩས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་མན་
 རག་དང་བཅས་པ་དང་། སྒྲོན་གསལ་མན་རག་དང་བཅས་པ་ཞིབ་རྩ་གསན།
 དེ་ནས་འུ་ཡུག་རྩ་བྱོན་ནས་བསྐྱེམས་པས་རྩོགས་པ་བརྟེན། གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་
 བ་སྤྱགས་ལ་ཤར། ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྒྲོབ་མ་མང་ཡང་
 གཙོ་པོ་ནི། སྤྱས་རྩམ་ཤར་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་ལ་མངའ་བའི་གཞུང་གདམས་རག་
 ཐམས་ཅད་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཚུན་ལ་སྤྱགས་སུ་རྒྱུད། མཁས་པ་མང་རྩ་བསྟེན་
 རྣམ་དབྱེ་ཆོད་དང་། གསང་འདུལ་ རྩས་འཁོར་ལ་རྒྱུངས་པ་རྣལ་རྩ་བོན།

མཁུན་རབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲུལ་པར་ཡང་གྲགས། བཅམས་
 ཆོས་ཀྱང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་འདྲག། དེའི་བྱ་ཆེན་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར། དེའི་
 སློབ་མ་རྒྱ་ཆེ་ཤུ་རའི་སྤྲུལ་སེམས་ཆེ་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལ་འཇམ་
 གསར་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར། འདི་ཡན་ཆད་དུས་འཁོར་བཀའ་དོག་ཀྱང་། འཇམ་
 གསར་ནས་བཟུང་ཡངས་སུ་སོང་བེད། དེའི་སློབ་མ་ཀུན་མཁུན་ཆོས་སྐྱོ་འོད་
 ཟེར། དེའི་སློབ་མ་ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྗེ་བཅོན་འགྲུས། འདིས་སྦྱར་དུག་གི་
 ཡིག་ཆ་མཛད། དེའི་སློབ་མ་བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། དེ་གཉིས་ཀའི་སློབ་
 མ་མཁའ་བཅུན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། དེའི་སློབ་མ་ཀུན་མཁུན་དོལ་བྱ་པ་ཤེས་
 རབ་རྒྱལ་མཚན་ཏེ། ལྷ་མ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཅམ་ལས་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་
 གསན་ཅིང་། བྱང་པར་དུ་སྦྱོན་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལས་
 སར་ཆད་མདོན་པ་ཞིབ་དུ་སྦྱངས་ནས། དབྱས་གཙང་ནམས་སུ་ཤུ་སྟོར་མཛད་
 པས་མཁའ་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་། སྦྱོན་ལས། དབང་བསྐྱར་ཐེངས་
 བདུན་ཅུ་ཅམ་གྱིས་མཚོན་སྤྲུལ་གྱི་གདམས་པ་མཐའ་ཡས་པ་གསན། ཆོས་
 ལུང་ཆོགས་པའི་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས།
 འདི་ཡན་ཆད་དུ་ས་སྐྱའི་ཆོས་རྒྱན་འཛིན་པ་ཡིན་ཀྱང་། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་
 དུས་རྒྱུ་ནང་དུ་སེབས་ནས། མཁའ་བཅུན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལས་དབང་དང་
 གདམས་པ་དུ་མ་དང་། བྱང་པར་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བྲིད་གསན། དེ་
 ནས་བཟུང་རྒྱུ་ནང་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཞུགས། སྦྱར་དུག་བསྟོམས་པས་སྤྲི་
 རྩེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟགས་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱུ་ནང་གི་གདན་སར་བཞུགས་
 ནས་སྐྱེ་འབྱུང་ཆེན་པོ་བཞེངས། དེ་ནས་གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་ལ་ཐུགས་ངེས་
 ཤིན་ཏུ་འདྲོངས་ཏེ། དེ་རྩལ་དུ་འདོན་པའི་གཞུང་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་བྱ་
 བ་སོགས་བཅམས་པས། རི་བོ་བཅེགས་པས་རྒྱ་མཚོ་བཞོལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
 མཁའ་པ་མང་པོ་ལ་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤད་པ་དང་། གཞན་སྟོང་གི་
 ལྷ་བ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས། ལྷ་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས་པ་དང་། སྦྱའི་
 བཀོད་པ་གསུམ་དུས་གཅིག་ལ་བསྟན་པ་སོགས་བྱབ་རྟགས་བསྟན་པ་དང་།

སློབ་མ་མང་པོ་ལ་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་གཞུང་བཤད་དང་། མན་ངག་གནང་བ།
བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པ་སོགས་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། སྤྱིར་ཚོགས་
པ་ཉིས་སྟོང་ཅུ་མ་རེ་ཡན་ཆད་དང་། སྤྱི་བ་པ་སྟོང་པོར་བྱེད་པ་རང་ཡང་སྟོང་
ཅུ་མ་རེ་འདུ་བ་བྱུང་། །

མཆིམས་སློབ་བཟང་གྲགས་པས་སྤྱན་རས་གཟིགས་སུ་གཟིགས་པ། ཉེར་
གནས་ན་མ་མཁའ་བྱང་རྒྱུ་གྱིས། འཇམ་པའི་དབྱངས་སུ་མཐོང་བ་སོགས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུས་མང་། སློབ་མ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་བྱོན་པ་ལས། ལོ་རྒྱུ་བ་སློབ་སྤྲོས་
དཔལ་དང་། ས་བཟང་མ་ཉི་ཤུ་ཆེན་གཉིས་སྤྲེལ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་བྱེད། སྤྲེལ་ས་
ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་སྟོང་བའི་མཁས་པ་མང་དུ་བྱོན། སྤྲེལ་ས་རྒྱལ་
བ་ནི། ས་སྤྱིར་སློབ་གཉེར་མཛད་པས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། ཐོག་མར་
གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་སྤྲེལ་ལ་མ་འཐད་ནས། རྩོད་དང་རྩོད་པོར་ཕེབས་པ་
དོལ་བུ་བ་ཆེན་པོས་ལྷང་རིགས་ཀྱི་འབེལ་གཏམ་མཛད་པས། སྤྲེལ་ས་ལ་མི་
བདེ་བ་མེད་པར་སོང་ནས། སློབ་མར་གྱུར་ཏེ་མདོ་སྤྲེལ་གྱི་བཤད་པ་དུ་མ་
དང་བྱང་པར་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བྱིད་རྫོགས་པར་གསན། ཀྱན་མཁྱེན་བྱ་
སྟོན་ལ་ཡང་ཆོས་མང་དུ་བྱུས། ངམ་རང་གིས་ཆོས་དཔོན་མཛད་ཅིང་། བར་
ཆད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་བཅུམས། དེའི་སློབ་མ་ཉ་དཔོན་ཀྱན་དགའ་དཔལ་
ཞེས་གྲགས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་བྱོན། རྩེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཅོང་ཁ་
པས་ཀྱང་སྤྲེལ་ས་རྒྱལ་བ་ལས་དུས་འཁོར་དང་། ཉ་དཔོན་ལས་ཕར་ཕྱིན་སོགས་
གསན། དེ་ཕྱིན་ཆད་ནས་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་བཤད་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་འཕེལ་
ཀྱང་། གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་དུ་མས་བཀག་པས་བག་ལ་ཞབས་
གྱུར་ནའང་། ཕྱིས་སུ་རྩོད་དང་ཀྱན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་དང་། བྱང་པར་དུ་གྲོལ་
མཆོག་གི་ཡང་སྤྱིད་རྒྱ་རྒྱ་ཐམས་བསྐྱར་གསོས་མཛད་ནས་འཆད་སྟེལ་དང་
ཡིག་ཆ་ཡང་མང་དུ་མཛད། རྒྱ་བརྟན་སྤྱན་རྒྱུ་ཆོགས་སྤྱིར་བཏབ་ནས་རྟེན་
བཞེངས་དཔེ་བྲལ་དང་། རྩོད་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དུ་མའི་པར་ཤིང་
བསྐྱུན། ཆོགས་པའང་མང་དུ་འདུས། རིན་སྤྱངས་སྟེ་པ་ཀམ་བསྟན་སྟོང་

དབང་པོ་དང་ཡོན་མཚན་དུ་གྱུར་པས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ནས་གཟི་བརྟེན་ཆེ་
 ཅམ་བྱང་། མི་རིང་བར་རིན་སྲུངས་པའི་མངའ་ཐང་ཉམས་ཤིང་། རྒྱ་ར་རྒྱ་ཐ་
 གཤེགས་རྩེས། གོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་དགོན་པ་དགེ་ལྷགས་པར་བསྐྱར་ནས་
 དགའ་ལྷན་སྤྱན་ཚོགས་སྤྱིར་ཞེས་བཏགས། ཆོས་ལུང་བྱ་ཆེ་སོགས་དགོན་པ་
 གཞན་རྣམས་ཀྱང་དགེ་ལྷགས་པར་བསྐྱར། གསུང་རབ་ཀྱི་པར་མལ་ཆེ་བ་ཡང་
 མི་མངོན་པའི་དབྱིངས་སུ་རྒྱས་བཏབ་པས། དེང་སང་གི་དུས་སུ་མདོ་ཁམས་
 རོམ་ཐང་དུ་རྩོམ་པ་བྱང་བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་བཏབ་པའི་
 དགོན་པ་དང་། དེ་ལས་འཕེལ་པའི་དགོན་ལག་འགའ་ཞིག་ཡོད་སྐད་ལས།
 དབུས་གཙང་དུ་རྩོམ་པ་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་གཅིག་ཀྱང་མེད་
 ལ། རྒྱབ་ཐངས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཅམ་མ་གཏོགས་རྩོམ་པ་གི་ཆོས་རྒྱན་
 རྣམས་ཀྱང་འཇའ་ལུས་གྲུབ་ཟིན་ཏོ། །” ཞེས་སོགས་སོགས་སོ། །

འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཁ་སྤོན་མདོར་ཅམ་ཞིག་ཁྱབ་ནི། སོག་
 པོ་གྲུ་བྱི་ཏན་གྱིས་དམག་ཤྱགས་ལ་བརྟེན་ནས། གཙང་པ་སྡེ་སྤྱི་དུས་སྤྱི་
 དབང་འཕྲོག་སྡེ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་བཅུགས་རྩེས་སུ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་
 པོས་ཀམ་པ་དང་། རྩོམ་པ་གཉིས་ལ་བཀའ་བཀྲོན་གནང་བ་ནི་དེ་གཉིས་
 གཙང་པ་སྡེ་སྤྱི་དུས་མཚན་གནས་གཙོ་པོ་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས། ལྷག་པར་དུ་
 རྩོམ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གནང་བ་ནི། ཁོང་
 གི་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཀྱར་བའི་ཆེ་དབང་དོན་གྲུབ་ཅེས་པ་སྤྱོན་འགྲོ་བ་ཡབ་
 སྐུས་ཀྱིས་བསྐྱལ་གནང་མཛད་པར་ངེས་ཏེ། དེ་ནི་སྐུ་རྒྱུང་དུའི་དུས་སྤྱོ་གྲོས་
 ཤིན་དུ་གསལ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་རྩོམ་པ་རྩོམ་པ་རྩོམ་པ་རྩོམ་པ་རྩོམ་པ་
 རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཀྱང་། སྤྱི་མ་དང་ལྷ་སྤྱོད་མི་མཐུན་
 པའི་དབང་གིས་དམ་ཚིག་ཐེངས་དགུ་འགལ་བའི་རྩེས་མར། སྤྱི་མའི་ཞལ་ནས།
 བཀའ་བརྒྱད་པ་ལ་ཆོས་སྤྱོད་བེར་དགུ་བཅེགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས་པ་
 ལས་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་དམ་ཚིག་ཐེངས་དགུ་འགལ་བ་ཅེས་པ་ཡིན་མ་ཐོས། ད་ནི་
 བཤགས་པའི་དགོས་པ་མེད་ཅེས་གསུངས་ནས་བཤགས་པ་མ་བཞེས་པས་སྤྱི་

སློབ་སོ་སོར་གྱེས། རྗེས་སུ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་སློབ་གཉེར་མཛད་པའི་
 རུས་སུ། ཆོ་དབང་དོན་གྲུབ་ནི་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་
 པས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་སྦྱ་ཡོན་འབུལ་བའི་གོ་སྐབས་དང་འབྲུད་ནས་རྒྱལ་
 བའི་ཡོངས་འཛིན་རུ་གྱུར། ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལ་དབང་བསྐྱར་
 མཛད་པ་དང་། ཁོང་ལ་སྐར་ཡང་རྩོམ་པ་ལ་འཁོན་ལན་སློག་པའི་གོ་

སྐབས་ཤིག་བྱུང་འདུག །སྐབས་དེར་རྩོགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་མེད་པར་བྱེད་པའི་
 ཆེད་དུ། རྟག་བརྟན་ཐུན་ཆོགས་སྲིད་གི་པར་ཤིང་ནམས་མེར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཀྱང་།
 དཔེ་ཆ་པལ་ཆེར་མདོ་སྦྱང་རུ་བཞུགས་ཡོད་པར་སྤངས་སྟེ། དེར་རུས་ཇམ་ཐང་
 རྩོགས་སུ་རྩོམ་པའི་མཁས་གྲུབ་གོང་མ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་
 རྩམ་གཞག་སྐོར་དང་། གསུང་འབུམ་པལ་ཆེར་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་ཡོད།

གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་ལས་འཕེལ་པའི་གདན་ས་གཙུག་པོ་ནི་
 དབུས་རྩོགས་ཀྱི་རྟག་བརྟན་ཐུན་ཆོགས་སྲིད་དང་། མདོ་སྦྱང་རྩོགས་ཀྱི་ཇམ་
 ཐང་དགོན་པ་དང་གཙང་པ་དགོན་བཅས་ཡིན། །

1 རྩོམ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་ཀུན་སྲངས་
 ཐུགས་རྗེ་བཙུན་འགྲུས་ཀྱིས་གཙང་ལྷ་ཆེ་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་བཏབ། །

2 ཆེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱེ། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་པའི་མཇུག་ཙམ་ན་ཉ་
 དཔོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་གྱིས་གཙང་རྒྱལ་ཆེ་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་བཏབ།

3 རྟག་བརྟན་ཐུན་ཆོགས་སྲིད་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཤིང་ཡོས་ཉེ་སྤྱི་ལོ་
 1615ལོར་རྗེ་བཙུན་རྒྱ་ར་རྒྱ་ཐས་རྩོམ་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་བཏབ། །

4 འཇམ་ཐང་ཆོས་རྗེ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་
 1665ལོར་རྩེ་བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་མདོ་ཁམས་ཇམ་ཐང་རུ་
 བཏབ། །

4 བསེ་དགོན། སྤྱི་ལོའི་རུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་སྦྱང་ཙམ་ན་བསེ་དཔོན་
 ཀུན་དགའ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་རྩ་པ་རྩོང་ཁོངས་སུ་བཏབ།

【2】 བསྐྱོན་སྐྱབ་པའི་ཀྱའ་མཐའ་བྱང་ཚུལ།

དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་བསྐྱོན་སྐྱབ་ཅེས་པ་འདི་ཉིད་ཐོག་མར་ལམ་སྟོན་འབྱེད་པ་
 བོ་ནི་ཀྱའ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། བཀའ་
 སྟོན་འདི་ཉིད་གང་ལ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཞེ་ན། སྐྱབ་གཞི་གཞི་ལམ་འབྲས་
 རུའི་གནས་སྐབས་གསུམ་རུ་རྒྱན་ཆགས་པས་དབྱེར་མི་ཐེད་པའི་མཆོན་ཉིད་
 ཅན་སྐྱ་གསུང་བྱགས་དོ་རྩེ་གསུམ་པོ། སྐྱབ་བྱ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྟོ་བྱར་
 འབྲུལ་འཛིན་གནས་སྐབས་བཞིའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པས་བསྐྱེབས་པ་དེ་
 ཉིད། སྐྱབ་བྱེད་སོར་བསམ་བསྐྱོན་པའི་ཡན་ལག་སྟོག་ཚུལ་སྐྱབ་པའི་ཡན་
 ལག་དུན་ཉིད་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གསུམ་གྱིས་སྐྱབས་འབྲས་དབང་
 ཚོན་བཙོན་འགྲུས་ཅན། ཆོ་གཅིག་ལ་སྐྱ་གསུམ་མངོན་རུ་བྱེད་པའི་མན་ངག་
 རྒྱལ་ཡུམ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་འཕྱོར་མ་དངོས་ཀྱིས། ཀྱའ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་
 དཔལ་ལ་བྱགས་ཀྱི་བྱངས་བཅུད་བསྐྱེལ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བཀའ་སྟོན་འདི་
 ཉིད་བརྒྱད་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་ཀྱའ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལས་རིམ་
 བཞིན་བརྒྱད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཀྱའ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་ནི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་
 ལྷག་སྟེ་ལོ་1230ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། མཆོན་སང་གི་དཔལ་ཞེས་གསོལ། རྒྱང་
 རུའི་རུས་ནས་བཅུན་པ་ལ་མོས་འདུན་ལྷག་པར་ཆེ། སྐྱ་ན་སོན་པ་དང་ཡབ་
 ཀྱིས་རྒྱང་མ་ལེན་པའི་གྲབས་བཤམས་ཀྱང་། དང་ལེན་མ་ཞུས་པར་ཡབ་ཀྱི་
 རྒྱང་ནས་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་མང་པོ་གསན། དགྲང་ལོ་བཅུ་དྲག་པར་
 བོ་དོང་ཨའི་དགོན་པར་བྱོན་ནས། ཆོས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་ཅེ་མའི་རྒྱང་རུ་མངོན་
 པ་གོང་འོག་དང་། ཆོད་མ། དབུ་མ་བཅས་གསན། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་
 རབ་བྱུང་དང་བསྐྱོན་རྫོགས་ཅིག་ཅར་རུ་བསྐྱེབས་པས་མཆོན་རིན་ཆེན་དཔལ་
 ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྐྱ་གཅིག་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཟུང་
 ཞིང་ཤ་ཡང་མི་གསོལ། ཆོས་རྩེ་རིན་ཅེ་དང་གོ་ལུང་པ་སོགས་ལས་རུས་འཁོར་
 དང་སྐར་ཅིས་བསྐྱེབས་པས་ཤིན་རུ་མཁས་པར་གྱུར། བདེ་ཆེན་སྤྱིངས་སུ་
 ཆོས་རྩེ་ཆོད་ཆང་པའི་རྒྱང་རུ་བྱོན་པས། དགོན་པར་སྐྱེབས་པ་ཅམ་གྱིས་རོ་

གཅིག་གི་རྟོགས་པ་འབྱུངས། ཆོས་རྒྱུ་རྒྱུ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་སྐྱོར་དང་
གདམས་ངག་མཐའ་དག་གསན་པས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཐུགས་སྤྲུང་། སྐབས་
དེ་ཤིང་རྒྱུ་བ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པའི་ཐུགས་ལ་བདག་ཤམ་རྩ་ལར་སོང་ནས་རྒྱས་
ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀའ་གནད་དེ་དག་ལ་སྒྲོ་འདྲིགས་གཅད་སྟུང་པའི་འདུན་པ་
ཞིག་ཤར་བ་ཆོས་རྒྱུ་ལ་ཞུས་པས། ཁྱིམ་ཤམ་རྩ་ལར་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད།
ལས་འབྲེལ་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ་རྒྱ་ཡོད་པས་དེར་སོང་། དཀའ་ཐེངས་བདེ་བ་གང་
འདྲ་འདུག་གསུངས་པར། འདི་འདྲ་ཡོད་བྱས་ནས་འགའ་ཞིག་ཞུས་པས། དེ་
དག་གི་ལན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་གསུངས་བྱུང་། དེར་ཨོ་རྒྱན་པ་ཉེ་ལས་ཉེ། ཆོས་
རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱས་འཁོར་ནི་མ་གསན། འདི་འདྲ་བར་རྒྱས་འཁོར་གྱི་གཞུང་
ལ་མཁས་པའི་དོན་ཅི་ལགས་ཞུས་པས། ཆོས་རྒྱུ་ཞེས་ཞུས་པས། བདག་གི་རིར་
བསྐྱེད་རྒྱས་བྱུང་མེད་དམར་མོ་གཅིག་གིས་པོ་ཉི་གཅིག་བྱིན། དེ་མིང་པའི་
སྤང་བ་བྱུང་བས། པོད་རྒྱ་འགྱུར་བའི་ཆོས་ལ་མི་ཤེས་པ་མེད་པར་བྱུང་ཞུས་
གསུངས་སྐད། དེ་རྒྱུ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་རྒྱ་འགྲོ་བར་ཞུས་པས་དང་པོར་བྱུང་མི་
མེད་གྱི་རི་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱོན། ཐུགས་དམ་ཤིན་རྒྱུ་འབྲེལ་པས་སྤར་གྱི་ཆོས་
བརྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་སོས། དེ་ནས་གངས་ཉི་མེར་བརྒྱུད་དེ་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ་རྒྱ་
འགྲོན་པའི་ལམ་བར་མི་དང་མི་མིན་གྱི་འཆོ་བ་མང་པོ་ལས་བཀལ་ཉེ་ཨོ་རྒྱན་
རྩ་མ་ཐའི་གྲོང་རྒྱུ་སྤོངས། དེར་རྩོ་རྒྱུ་ལ་འགྲོར་མ་སྤྲད་འཆོང་མའི་བྱ་
མོའི་གཟུགས་སྤྲུངས་པ་གཅིག་གིས། ཆོད་མ་པོར་གང་བྱིན་ཅིང་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པས་ལས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པའི་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཤིང་ཟད། རྩོ་
རྒྱུ་གསུམ་གྱི་དོན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་རྒྱུགས་ལ་འབྱུངས། རྩོ་རྒྱུ་ལ་འགྲོར་མ་
ཉིད་གྱི་སྤར་བརྒྱན་ནས་ཞུས་གང་མས་པ་ཡང་གནད་བ་ཨོ་རྒྱན་པའི་རྩ་
ཐར་རྒྱུ་གསུམ། དེ་ནས་ཁ་ཆེ་བརྒྱུད་དེ་ཕྱིར་པོད་རྒྱུ་ཐེབས་པའི་ལམ་རྒྱ་ཁ་ཆེ་
རྒྱལ་པོའི་གསོད་མི་སུམ་རྩ་ཅན་མངགས་པ་དང་འཕྲད་ཀྱང་གྲོགས་མཆེད་
གཉིས་ཀར་ཅི་ཡང་མ་ཉེས་པར་ཐར། པོད་རྒྱུ་སྤོངས་པ་དང་ཆོས་རྒྱུ་ཆོད་ཆང་
པ་སྤྲུ་གཤེགས་བྱིན་ཅིང་། རྩོ་ལ་སོགས་པ་མི་བཞེངས་པའི་བཀའ་གནད་

འདུག་པ་ལ། ང་ནི་དེའི་བཀའ་ཁོངས་སུ་མེད་གསུངས་ཏེ་རྟེན་བཞེངས་འགའ་
 ཞིག་མཛད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1261ལོར་དཔོན་སློབ་མང་པོ་
 དང་བཅས་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཆེའི་གདན་དུ་བྱོན། དེར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་མཐོང་བ་
 དང་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཐུགས་ལ་འབྲུངས་པར།
 ལྷ་རྩེ་ཆོས་རྒྱུ་ཆོད་ཆོང་པས་ད་སྟེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་ཁྱོད་ལ་དགེ་སྦྱོར་གཤམ་མ་
 ཞིག་སྟེ་གསུངས་པ་དེ་འདི་ཡིན་པ་འདུག་བསམ་པ་ཞིག་བྱུང་གསུངས།

བསེལ་བའི་ཆོལ་དུ་བཞུགས་པར་སྟོག་པའི་ནད་ཀྱིས་ཐིན་པ་དང་། ལྷངས་
 པ་གིས་བཅད་དེ་པོར། དེ་ནས་ཉིན་མཆན་བསྐྱེད་མར་ཅ་རྒྱུ་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་
 མཛད་ནས་བཞུགས་པས་ཡུན་རིང་མ་འཁོར་བར་ཟ་ཁ་སོས། ལྷ་རྩེ་པོད་དུ་
 ཐེབས་པ་དང་དབུ་གཡོར་གཉིས། གཉལ་ལོ་རོ། མཆོ་སྒྲ་སོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་
 ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟེལ་ཅིང་འགོ་དོན་མང་དུ་བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་
 ལྷ་པའི་རྒྱ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1292ལོར་ཡོན་ཤོང་མ་དུ་བེ་ལི་སེ་ཆེན་ཉན་གིས་ཉོར་
 ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས། རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱས་པའི་དུས་
 ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱེད། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་ཆོན་དུ་
 ལྷ་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་དོར། མཁོགས་པོར་པོད་དུ་འཕྱོན་ཅིས་
 མཛད་པ་ལ། རྒྱལ་པོས་ཡི་ཆད་ཀྱི་ཁྱུ་བ་སྟུང་བས། ང་སྐྱེ་པོ་དོང་རིན་ཆེ་
 ལས་བཅད། གསོལ་བ་ཆོད་ཆོང་པ་ལ་འདེབས། ལྷ་རི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་
 མདུན་དུ་བྱུང་ཡང་། མོད་པ་བཀས་ནས་ཁྲུང་པ་ལྷག་སྟམ་པ་ལས་མེད་ཅེས་
 པའི་གསུང་གིས་ཐིམ་གྱིས་མནན་པས་རྒྱལ་པོ་ལ་སྟུན་ཆབ་མང་པོར་བྱུང་། རྒྱ་
 ཡུལ་ནས་དངོས་པོའི་གཞུང་བ་ཁབ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་ལྷིང་བྱོན། དགུང་ལོ་
 བརྒྱད་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1309ལོར་སྐྱ་གཤེགས། ལྷ་པོ་ཆེན་ཨོ་
 རྒྱུན་པ་ལས་རྩོམ་ཆེ་གསུམ་གྱི་བསྟེན་སྐྱབ་ཁུས་པའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་རྣམས་
 བརྒྱད་པའི་ཚུལ་ནི། 《ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་》ལས།

མཁར་རྒྱུ་པ་དང་ལྷ་སེང་སྐྱ་ཏ་པ། །

ལྷ་སྐྱ་སྟེ་མདོ་སྐྱ་མཆེད་སྟོལ་མང་ལས། །

རྒྱལ་པ་གཉིས་པ་རང་བྱུང་ཚོས་རྗེ་ཡིས། །

དོ་རྗེའི་ཚོག་བཀོལ་གདམས་པའི་ལམ་བཟང་གསལ། །

རིན་པོ་ཆེ་མཁས་རྒྱལ་པས་དམིགས་རྒྱུ་རེ་ལ་གསེར་ཞོ་རེའི་མཚུལ་ཕྱལ་ནས་
 རྒྱས་ཤིང་བརྗེད་ཐོ་བསྐྱུས་པའང་མཛད། བྲིད་གཉེར་པ་རྟོགས་ལྡན་སླ་བ་སེང་
 གོས་མན་ངག་རྣམས་སྤྲེགས་བཅ་རུ་བསྐྱེམས། སྤྱིས་ཀྱང་བྲིད་ལྷགས་འདི་ལ་
 གཙོར་བྱེད། རྗེ་ཉིད་ལ་གོ་ལུང་པ་གཞོན་རུ་དཔལ་གྱིས་རྩི་བ་རྒྱས་པས་ལན་
 འདེབས་གནང་བ་ཁོང་གིས་ཡི་གེར་བཏབ་པ་དང་། སྤྱི་ཏུ་པ་མཁས་བཅུན་
 བསོད་ནམས་འོད་ཟེར་བ་ལ་ཡིག་ཆ་གསལ་བ་མ་ཐོས་ཤིང་། ཟུར་ཕྱག་པ་
 རིན་ཆེན་དཔལ་པས་མཛད་པའི་རིག་ཆེན་དང་། མཁས་པ་ཤངས་སྟོན་དང་།
 སྟེ་མདོ་ཀུན་དགའ་དོན་གྲུབ་པས་དོ་རྗེའི་ཚོག་རྒྱུ་གི་རྣམ་བཤད་མཛད་པ་
 བཞི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་བཞི་ཟེར་ཞིང་། བསོད་འོད་ལས་ཚོས་རྗེ་གངས་པ་བརྒྱད་
 དཔལ་ལྡན་སླ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བར་རུ་བྱུང་བ་དང་། སྟེ་མདོ་
 སྤྱི་མཆེད་ལས་ཀྱང་བརྒྱད་པ་འཕེལ་པ་སོགས་སྟོལ་མང་རུ་བྱུང་བ་ལས། རྒྱལ་
 པ་གཉིས་པ་ཀུན་མཁྱེན་རང་བྱུང་ཚོས་རྗེས། ཀྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་དཔལ་ལས་
 གདམས་ངག་རྫོགས་པར་གསན་ཏེ། དོ་རྗེའི་ཚོག་གི་མཐུད་དགོལ་དང་
 གདམས་ངག་གི་གནད་གཞན་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པའི། ལམ་བཟང་པོ་
 གསལ་བར་མཛད་ཅིང་། རྗེ་རོལ་པའི་དོ་རྗེ་སོགས་སྤྱི་སྤྱི་བ་ན་རིམ་སྟོབ་
 བརྒྱད་དང་བཅས་པས་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །
 དེར་གི་རུས་སུ་བཀའ་སྟོལ་འདིའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་ནི་ཀམ་ཀི་ཆང་གི་
 ཀྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་བྲིད་རུ་བཞུགས་ཤིང་། ལྷགས་སྟོལ་འདི་ཉིད་
 གཙོ་སྟོང་གནང་བའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་དགོན་སྡེ་ནི་སྤར་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་
 མེད་པར་སྤང་། །

【3】 སྤྱལ་སྤྱི་ཐོག་མ།

སྤྱལ་སྤྱིའི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་ཚུལ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ། དེ་ཡང་སྤྱལ་སྤྱི་
 ཞེས་པ་ནི་དོ་པོ་སངས་རྒྱས་སྤྱི་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ། རྣམ་པ་སྤྱི་ཚོགས་

པའི་གཟུགས་སྤྱུལ་ནས་གདུལ་བྱའི་ངོར་སྐལ་དང་བསྐྱན་པའི་ཆོས་བསྐྱན་
 ཅིང་ཕན་བདེའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཛད་པོ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་
 ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སྤྱུལ་ཐུན་མོང་དང་། ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་སྲོལ་མི་
 འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་ལྟར་ན། རང་
 བཞིན་སྤྱུལ་སྤྱད་དང་། འགྲོ་འདུལ་སྤྱུལ་སྤྱ། རྩ་ཆོགས་སྤྱུལ་སྤྱ་ཞེས་རིགས་མི་
 འདྲ་བ་གསུམ་ཏུ་ངོས་འཛིན་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་བཞིན་སྤྱུལ་སྤྱ་ཞེས་པ་དེ་ནི།
 དབྱིངས་སྤང་ལོངས་སྤྱུ་ཆེན་པོའི་སྟོན་པ་དེ་ཉིད། རི་ལྟར་དྲངས་ཤེལ་ལས་
 གཟུགས་བསྐྱན་འཆར་བ་བཞིན་ཏུ། རིགས་ལྡེའི་ཞིང་ན་ས་ཐོབ་ཀྱི་སེམས་
 དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་རིགས་ལྡེའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཞི་བ་དང་ཞི་མ།
 ཁྱོ་བོ་དང་། ཁྱོ་མའི་ཆོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་སྤང་བས་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་རང་
 བཞིན་གྱི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱ་ཡིན་ཚུལ་《རྒྱད་ཉི་ལྔ་ཁ་སྟོར་》ལས། འགྲོ་འདུལ་སྤྱུལ་
 སྤྱ་ཞེས་པ་ནི། ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྗེ་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱས་དེས་
 གཞན་དོན་ཏུ་རྣམ་པར་རོལ་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་དུས་གཅིག་
 ཏུ་སྟོགས་བརྩའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་ཐམས་ཅད་ཏུ་མཛད་པ་
 བརྩ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པ་མཆོག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱ་སྟེ། དེ་རེ་རེ་ལའང་གདུལ་
 བྱ་རིགས་དུག་སོ་སོའི་དབང་ཤེས་ལ་རང་རང་གི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱུས་
 བྱ་ཐུབ་པ་དུག་ཏུ་སྤྱུལ་ནས་འགྲོ་བ་རིགས་དུག་སོ་སོའི་དོན་མཛད་པ་སྟེ།
 《སྤྱུ་འདུལ་སྤྱ་མ་》ལས།

ལྷ་ཡི་གནས་ན་བརྒྱ་བྱིན་མགོན།
 ལྷ་མ་ཡིན་ན་ཐགས་བཟང་རིས། །
 མི་ལ་བདུད་འདུལ་ཤུག་མགོན།
 ཡི་དྲགས་གནས་ལ་ཁ་འབར་ཏེ། །
 སྤྱུལ་སོང་སོང་གེ་ཉིད་ཏུ་སྤྱ།
 དཔུལ་བར་ལས་ཀྱི་གཤེན་རྗེ་མགོན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩ་ཆོགས་སྤྱུལ་སྤྱ་ཞེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གང་

ཞིག་ལ་མི་བདེ་བར་བྱུང་ན་དེ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པའི་བྱ་དངོས་གང་ཞིག་བྱུང་
བ་དེ་ནི་སྤྱགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་དང་། ས་སྐོབ་ཀྱི་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱིས་མཐུ་ཚུལ་དང་། ཕྱིན་རྒྱལ་ས་ལས་ཤར་པའི་སྤྱ་ཚོགས་པའི་སྤྱལ་པ་
ཡིན་ཆུལ་སྟོན་པ་ཤུག་སྤྱབ་པས་《དཀོན་མཆོག་ཏུ་ལ་ལ་》 ཡི་མདོ་ལས་རྒྱ་
ཆེར་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། རྒྱལ་སྤྱས་ནི་བ་ལྟའི་《སྤྱོད་འབྱུག་》 ལས།

བདག་ནི་མགོན་མེད་རྣམས་ཀྱི་མགོན། །

ལམ་ཁྱགས་རྣམས་ཀྱི་དེད་དཔོན་དང་། །

བརྒྱལ་འདོད་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་དང་ནི། །

གཟིངས་དང་ཟམ་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར། །

སྤྱིང་དོན་གཉེར་ལ་སྤྱིང་དང་ནི། །

མར་མེ་འདོད་ལ་མར་མེ་དང་། །

གནས་མལ་འདོད་ལ་གནས་མལ་དང་། །

བདག་ནི་ལུས་ཅན་བློན་འདོད་པ། །

ཀུན་གྱི་བློན་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤོག །

ཡིད་བཞིན་ནོར་དང་བུམ་པ་བཟང་། །

རིག་སྤྱགས་གྲུབ་དང་སྤྱོད་ཆེན་དང་། །

དཔག་བསམ་གྱི་ནི་ཤིང་དག་དང་། །

ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་འཛོར་གྱུར། །

ས་སྐོགས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དང་།

ནམ་མཁའ་བཞིན་ཏུ་རྟག་པར་ཡང་། །

སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡི། །

རྣམ་མང་ཉེར་འཛོའི་གཞིར་ཡང་ཤོག །

ཅེས་པ་ལ་སྤྱགས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་བྱ་
དངོས་རྣམས་ནི་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱགས་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་འབྱུག་
ཡིན་ཆུལ་གསལ་བ་དང་། གཞན་ཡང་《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་》 ལས་གྱུར་། རྒྱ་

ཚོགས་སྐྱུལ་པ་ལོར་བུ་ཕྱོག་ཤིང་གཏིར། །ཤུ་བཅ་བཅ་སྐྱོན་པ་ཐོ་སྤྱི་ངེས་པ་
 མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་སྐྱུལ་པའི་སྤྱི་ཚུལ་གཞག་མི་འདྲ་
 བ་རྣམས་ལས། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ས་བྱུང་དོན་བྱུང་དུ་དར་བའི་སྐྱུལ་སྐྱ་
 ཞེས་པའི་ངོས་འཛིན་གཞི་ནི་སྤྱི་ཚོགས་སྐྱུལ་སྐྱ་ཡིན་དགོས་ཏེ། བོད་འདྲིའི་སྤྱི་
 རིག་དང་། ལྷོ་བས་ཆལ། སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་སོགས་གཞན་ལས་བྱུང་དུ་
 འཕགས་པའི་མི་ཞིག་བྱུང་བ་ན། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གང་ཅུང་གི་
 སྐྱུལ་པ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། དཔེར་ན་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱི་བཅོམ་སྐྱེས་
 སོར་སྐྱོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་དང་། ཁྱི་སྤྱི་ལྷོ་བཅོམ་འཇམ་པའི་
 དབྱངས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ། མངའ་བདག་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་ཕྱག་ན་དོན་ཆེན་སྐྱུལ་པ་ཡིན་
 པའི་བེར་སྤྱོད་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་སྐྱ་པ་རྒྱུ་ཏེ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་
 དང་། འགོ་མགོན་ཕྱག་དོན་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་
 བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱུལ་པ་བཅ་མི་ཆད་པར་བྱོན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་
 བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྷགས་སྤྱོད་འདི་སྤྱི་མོ་ནས་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་
 པར་དུ་སངས་རྒྱས་ཚོས་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ། རང་ལ་དབང་ལུང་བྲིད་
 གསུམ་མན་ངག་དང་བཅས་པས་རྒྱུ་ཏེ་འཛིན་པའི་སྤྱི་མ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
 དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་དགོས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ནི་སེམས་ཅན་གྲངས་
 མེད་ཀྱི་རྒྱུག་བསྐྱུལ་ལ་གཟིགས་ནས། བསམ་བཞིན་དུ་སྤྱི་བ་བཞིས་པའི་སྐྱུལ་
 པའི་གང་བཅ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་སྤྱི་མ་དེ་
 ཉིད་རྒྱུན་མི་ཆད་པར། ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྤྱི་བ་བཞིས་པའི་ཡང་སྤྱི་དངོས་
 འཛིན་བྱེད་པའི་ལྷགས་དེ། ཐོག་མར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱུན་པས་སྤྱོད་བྱེས་པ་ཞིག་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མཚུར་སྤྱི་གདན་རབས་འཛིན་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པ་ཀམ་
 པལྱིར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་གཤེགས་ཁར། མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་མ་
 མང་སོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས། གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱུན་པ་ལ་གདན་ས་གཏད་དེ།
 རྟོགས་ལྟན་རྣལ་འབྱོར་རང་བྱུང་དོན་རྒྱུ་ཏེ། །ཉི་མ་དོ་རྩལ་རྣམས་ཀྱང་སང་
 འཆར་བཞིན། །གདུལ་བྱའི་ལས་དང་མཐུན་པར་སྐྱུལ་སྐྱ་འབྱུང་། །ཞེས་དང་།

ཉི་མ་ལ་སྟོང་སྟོགས་ནས་ཞུ་ནག་པོའི་རྒྱུད་པ་འཛིན་པ་ཞིག་འོང་། དེའི་བར་
 ཏུ་རྒྱལ་ཚབ་མཛོད་ཅིག །སོགས་ཡང་སྤྱི་དཔྱོན་པའི་ཡུང་བསྟན་ཡང་ཡང་
 གསུངས་ཤིང་། ཞུ་ནག་གསེར་མདོངས་ཅན་དེ་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པའི་དབུ་ལ་
 གསོལ་ནས་གདན་ས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་ཡུང་གནང་། གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་
 པོས། གླེ་མའི་བཀའ་བཞིན་གདན་ས་སྐྱོང་བཞིན་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར།
 མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་གངས་ཁྱུར་མོའི་འགམ། འོ་མ་ཡུང་མཁན་ཐང་ཙུ་རྒྱུད་
 མོད་ཅེས་པའི་ཡུལ་དེར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྟེལ། སྤྱི་ལོ་1284པོར་ཡབ་
 རྒྱགས་འཆང་ཆོས་དཔལ་དང་། ཡུམ་རྩོམ་གཡང་འདྲེན་ཞེས་པའི་བྱི་ཤུག་
 གཉིས་རྩ་ཆས་བཅོ་བའི་ལག་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས། འཆོ་བ་རང་མགོ་ཐོན་ཅམ་
 ཞིག་གི་བྱིམ་ཏུ་འབྱུངས་པ་དང་། རོ་མཚར་བའི་ལྷས་དང་རྩི་ལམ་བཟང་པོ་
 མང་པོ་བྱུང་བར་ཡུལ་མི་ཀུན་གྱིས་སྤོང་ཡུལ་ཏུ་གྱུར། དགྲང་ལོ་གཉིས་གསུམ་
 གྱི་སྐབས་ནས་སྟེ་བ་སྟེ་བྱི་དང་། མ་འོངས་ཡུང་བསྟན་ལྔ་བུ་ཐོལ་བྱུང་ཏུ་
 གསུངས་པས། ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱིས་པ་ཞིག་ཡིན་
 པར་ངོས་འཛིན་བྱས། དགྲང་ལོ་ལྔ་པར་ཡབ་ཡུམ་དང་ལྷན་ཏུ་རྩ་ཆས་བཅོང་
 ཞོར་ཏུ་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་ཞལ་མཇལ་ཏུ་བྱིན། སྐྱུ་མཐུན་ཏུ་འབྱོར་ཁའི་
 དགོང་མོ་དེར། གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་ཤུགས་དམ་གྱི་གཟིམ་ལམ་ཏུ་གྲུབ་ཐོབ་
 ཆེན་པོ་ཀམ་པ་བྱོན་ནས་གནས་གཡོར་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་མིས། བྱི་ཉིན་
 ཉེ་གནས་ཆོ་ལ། དེ་རིང་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་ཆེན་པོ་བྱོན་ཡོང་བ་ཡིན་པས་སྟེ་
 བྱུང་ཡང་རོལ་མོ་དང་བཅས་པས་བསྟེ་བ་གྱིས། ཞེས་གསུངས། ཉེ་གནས་
 ཆོས་བལྟས་པས་རྩེ་ཡབ་ཡུམ་གསུམ་པོ་འབྱོར། གླེ་མ་ལ་གཞན་སྟེ་ཡང་མི་
 གདལ། རྩ་གཏུགས་མཁན་པོ་བཟུང་ཆོ་བྱ་རྒྱུད་བྲིད་པ་གཅིག་བྱུང་ཞུས་པས།
 དེ་ཀ་ཡིན་བསྟེ་བ་གྱིས་ལ་ནང་ཏུ་བོས་གསུངས། གྲུབ་ཆེན་ཉིད་དང་གཡས་
 གཡོན་ཏུ་བཞུགས་གདན་མཉམ་པོར་བཞེབས་ནས་གསྐྱིག་བྱས། གྲུབ་ཆེན་
 ཨོ་རྒྱན་པ་ལ་སྤྱིར་བསོད་ནམས་དང་སྤྱི་ཟེལ་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་། ལྷག་
 པར་ཏུ་ཞལ་མཇལ་འཕྲད་གནང་བའི་ཉིན་དེར་གསང་བའི་བདག་པོའི་ཉིང་

དེ་འདྲིན་ལ་བཞུགས་ནས། ལྷ་སྐངས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་མནན་ཀྱང་བྱིས་པའི་
 ཐུགས་ལ་ཞིན་སྒྲུང་ཅེས་ཡང་མེད་པར་སྒྲ་མའི་མདུན་དུ་ཐལ་གྱིས་བྱོན། བ་མ་
 ཚོས་ཐུག་འཆལ་བའི་སྐབས་སུ་བྱ་རྒྱུ་ཐུག་ཀྱང་མི་འཆལ། འདྲིགས་སྐྱག་ཀྱང་
 མེད་པར་མཚོན་ཁང་གི་མདུན་ན་དྲིལ་གདང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་དགོལ། བྱ་བ་
 ཆེན་ཐུགས་དགེས་ཚོར་ཆེན་པོས། ཞལ་འཇུག་མདངས་དང་བཅས་པར་བྱ་
 རྒྱུ་ལྷ་མོ་གཅིག་འདུག། ལྷན་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་
 གསུངས། དེ་ནས་གདན་ལ་བཞུགས་བཅུག་ནས་ཁྱོད་སུ་ཡིན་གསུངས་པར།
 ང་ཀྱང་པ་ཡིན་གསུངས། ཨོ་རྒྱན་པས་དེ་བཞིན་ཡིན་པར་འདུག། ང་ལ་དག་
 པའི་སྐྱ་བ་མང་པོ་བྱང་གསུངས་ནས་མོས་གྲས་དང་མཉེས་ཚོར་ཆེན་པོས་རྒྱན་
 ཀྱིས་འབྲས་ལྷར་བསྐྱུངས། དགོ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་དང་། རྩོན་འཇུག་གི་
 ཐུགས་བསྐྱེད་གནང་། དགུང་ལོ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ལྷགས་སྐྱག་སྤྱི་ལོ་
 1290ལོར་མཁན་པོ་ཀུན་ལྷན་ཤེས་རབ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་། སྐྱ་གོང་མ་ཀྱང་
 པའི་གསང་མཚན་དུ་རང་བྱུང་རྩོམ་ཟེར་བས་མཚན་དེ་ཀ་གསོལ། ཀྱང་
 པའི་ཡང་སྤྱི་དུ་མངའ་གསོལ། གཟེངས་བསྟོད་ནས་མཚུར་ཕྱི་གདན་སར་
 བཀོད། འདི་ནི་སྒྲ་མའི་ཡང་སྤྱི་དུ་སྐྱལ་སྐྱ་རོས་འདྲིན་བྱས་ནས་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་
 ཆས་དང་བདག་དབང་ཡོངས་རྫོགས་ཕྱལ་པའི་ལུགས་སྟོལ་ཐོག་མ་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ནས་བཟུང་། སྒྲ་མ་ཀྱང་པའི་ཡང་སྤྱི་དུ་རིམ་པར་རོས་འདྲིན་བྱས་པ་ནི་ད་
 ལྱིང་སྐྱ་ཕྱིང་བཅུ་བདུན་པ་འགོ་འདུལ་ཕྱིན་ལས་རྩོམ་ཟེར་བར་དུ་ལུགས་སྟོལ་
 མ་ཉམས་པར་བྱུང་ཡོད། དེ་རྗེས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བྱ་བ་མཐའ་ཁག་གི་ནང་
 དུ་སྒྲ་མའི་ཡང་སྤྱི་དུ་བཅའ་རྒྱུའི་ལུགས་སྟོལ་གྱི་ཆ་རྒྱུས་གསར་པ་ཞིག་འཕྱར་
 ཏེ་ཞུ་དམར་སྐྱལ་སྐྱ་དང་། སི་དུ་སྐྱལ་སྐྱ། དཔའ་པོ་སྐྱལ་སྐྱ། རྒྱལ་ཆབ་
 སྐྱལ་སྐྱ། ཅེ་པོ། ཀོང་སྐྱལ་ཡང་སྤྱི་དུ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད།
 དེ་ནས་བྱ་བ་མཐའ་གཞན་དག་གི་ནང་དུ་འདྲེན། ལུགས་སྟོལ་འདི་རིམ་བཞིན་
 དར་ཏེ། ལྷག་པར་དུ་དུས་ཕྱིས་རི་པོ་དགོ་ལྷན་པའི་བྱ་བ་མཐའི་ནང་དུ་ལུགས་
 སྟོལ་འདི་ཉ་ཅང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོར་བྱུང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་དགོ་འདུན་བྱ་བ་

པ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ཡང་སྤྱི་དོན་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་1475ལོར་
 འབྲུངས་པའི་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོར་དོན་འཛིན་བྱས་པ་ནས་རྒྱ་ལའི་བླ་མ་སྐྱ་
 སྤང་བརྒྱ་བཞི་པར་བྱོན་ཡོད་པ་དང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་
 1439ལོར་འབྲུངས་པའི་དབེན་ས་བསོད་ནམས་སྤྱི་གས་སྤང་ཉིད་མཁས་གྲུབ་
 དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་ཡང་སྤྱི་དོན་རྒྱ་ལོ་དོན་འཛིན་བྱས་པ་ནས་པཎ་ཆེན་སྐྱ་
 སྤང་རིམ་པར་བྱོན་པ་སོགས་སྤང་ཆེན་མང་པོའི་སྤྱལ་སྤྱི་དང་། གཞན་ཡང་རྟེན་
 མ་དང་། ས་སྐྱ། རྩོམ་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་སོ་སོའི་ནང་དུ་འང་
 རིམ་བཞིན་བླ་མའི་ཡང་སྤྱི་དོན་སྤྱལ་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་སྤྱོད་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་རྒྱས་
 པ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ཆོས་འབྱུང་དང་ནམ་ཐར་ཁག་ན་གསལ་བར་ལྟར་རོ། །
 སྤྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་མ་ཀམ་པའི་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱས་ཚུལ་ནི། རྩེ་རང་
 ཉིད་འདའ་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་དང་། བྱིས་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་འཛིན་
 གནང་བ་པོ་བླ་མའི་ཉམས་སྤང་མི་ལམ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བརྟགས་ནས་
 སྤྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་མ་དོན་འཛིན་གནང་། དེ་བཞིན་གྱི་ལུགས་སྤྱོད་མ་ཉམས་པར་
 ད་ལྟའི་བར་ལག་ལེན་བྱེད་ཅིང་། སྤྱལ་སྤྱི་གཞན་དང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་
 ལུགས་ལ་མི་འདྲ་བ་སྤྱོད་ཆོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་གནང་བ་
 པོའི་བླ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་སྤང་དང་མི་ལམ་ལ་བརྟགས་ནས་ཡང་སྤྱི་དོན་
 འཛིན་གནང་བ་དང་། མེ་ལོང་རྒྱ་པུ་མཐོན་པས་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་པ་
 དང་། ལྷ་པ་དང་ལྷ་མ་ལས་ལྷ་མཐོན་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་པ་དང་།
 ཆོས་སྤྱོད་གི་མདུན་དུ་བརྟག་དྲིལ་གཡུགས་ནས་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་པ་
 དང་། ལྷ་མོའི་བླ་མཚོ་སོགས་སྤྱོད་ཆོག་གཟིགས་གནང་ནས་ཡང་སྤྱི་དོན་
 འཛིན་བྱེད་སྤྱོད་བྱུང་ཡོད་པ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ད་ལྟའི་བར་དུ་སོ་སོའི་
 གོམས་སྤྱོད་ལྟར་ལག་ལེན་བྱེད་པར་མ་ཟད། ད་རུང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡང་སྤྱི་
 དོན་འཛིན་ཚུལ་གཞན་ཞིག་བྱུང་སྤྱོད་ཡོད་པ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་
 རྒྱ་སྤང་སྤྱི་ལོ་1793ལོར་གོང་མ་ཆན་ལུང་གི་བཀས་པོད་སོག་གི་བླ་ཆེན་རྣམས་
 ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་པ་ལ་གསེར་བུ་མ་དགུགས་པའི་སྤྱོད་བཏོད། དགེ་ལྡན་

པའི་སྤྱི་ཆེན་ཆེན་མས་གསེར་བུམ་དགུགས་ནས། ཡང་སྤྱི་དུས་འཛིན་སྲོལ་བྱང་
བར་མ་ཟད། རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ། བཅུ་
གཉིས་པ་བཅས་ལྷགས་སྲོལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོས་འཛིན་བྱས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་
ཤེས་ཡོན་ཅན་ཆེན་མས་དང་ལྷ་ཤེ་དཔོན་ཁག་དག་ལྷགས་སྲོལ་དེ་ལ་ལྟ་ཚུལ་མི་
འདྲ་བ་བྱང་ཆེན་གྱིས་སྤྱི་ཕྱིར་དེ་གསུམ་དགུང་ལོ་བཅུ་ལམ་ཉི་ཤུའི་ཡན་ལ་སྤྱི་
འཆོ་བཞེས་པ་མ་བྱང་། སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་གསུམ་པ་དོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས་ལྷགས་
དེ་ལག་ལེན་ཏུ་བསྟར་མེད། །

གཉིས། སྤྱི་ཕྱིར་དུས་གནས་དར་རྒྱས་སྤྱི་ཕྱིར་བའི་སྐོར།

【1】 སྤྱི་ཆེད་སྤྱི་དག་སོགས་དུས་གནས་སྤྱི་ལ་དར་རྒྱས་བྱང་ཚུལ།

ས་སྐྱ་པའི་སྤྱི་ཀྱང་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཡུལ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་
དུས་གནས་ཆེ་ཆུང་མཐའ་དག་ལ། སྤྱི་བ་གཉེར་མཐའ་ཕྱིན་པར་གནང་བས་
མཁས་གྲགས་གྱིས་ས་ཆེན་པོའི་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་བྱབ་པ་བྱང་། སྤྱི་ཕྱིར་དང་
སྤྱི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པའི་གཞུང་ལྷགས་སྤྱི་ཕྱིར་ཆེན་མས་ལ་གཟབ་ནན་གྱིས་དག་
ཐེར་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་སྤྱི་ཆེད་མིང་ཅན་ལས་དེའི་སྤྱི་མ་བསྐྱར་པའམ་
བསྐྱར་ཀྱང་ཆ་མ་ཆེད་བའི་ཐ་སྤྱད་ཀྱི་དུས་ལམ་ཏུ་མ་ཞིག་གསར་ཏུ་དར་བར་
མཛད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱི་དག་པའི་སྐོར་ལ། རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ལས་སྤྱི་གནས་བརྒྱད་དང་སྤྱི་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་གསན་ཅིང་། དེ་རྩེས་
ཁ་ཆེ་པའི་སྤྱི་ཤུ་ཕྱི་ལས་ཀྱི་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མའོ་ཆེན་མས་གསན། ལྷག་
པར་བམ་ཟེའི་སྤྱི་བ་དཔོན་སྤྱི་ག་ཏུ་ཕྱི་ས་སྤྱི་གདན་དྲངས་ནས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་
བར་ཀྱི་ལ་ཤུའི་རྩ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་སྤྱིར་བྲག་དྲག་པ། མིང་སྐྱབ་དང་།
བྱིངས་སྐྱབ། རབ་ཏུ་སྐྱབ་པ་སོགས་མཐའ་དག་གསན། པའི་སྤྱི་ཤུ་ཕྱི་ལས་
ཅན་པ་དང་། དེའི་མིང་དང་བྱིངས་སྐྱབ་ཆེན་མས་མཐའ་དབྱེད་དང་བཅས་པ་
ལེགས་པར་གསན་ཏེ་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་མཛད་ནས་དེ་དག་གི་དོན་གསལ་
བར་སྤྱི་པ་《སྤྱི་ལ་འཇུག་པའི་ཆེན་བཤད་》དང་། 《མཁས་པ་ལ་འཇུག་
པའི་སྤྱི་》《སྤྱི་སྤྱི་དོན་བསྐྱར་》ལ་སོགས་པ་ཆེན་མས་བཅུ་མས་པར་མཛད་ནས་

བཤད་ཁྱིད་ཀྱི་སྒྲིལ་ཕྱེས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལོའི་རྒྱུ་རབས་བཅུ་གསུམ་
 པའི་རྒྱུ་དཀྱིལ་ཙམ་རུ་ཤོང་སྟོན་རྟོ་རྟེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱོད་གཞུང་ཀླ་ལ་པ་
 དང་། ཅན་བྱ་པ་གཉིས་པོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཏེ། འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུ་སྤེལ་པ་
 རྣམ་བཟུང་པོད་རུ་བརྟེན་སྤྱོད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་འབྲས་སྟོ་རྟེ་ཆོང་རུ་སྤྱོན་
 ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་ཞིག་གསར་འགྱུར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་། ཐོག་
 མར་ས་སྤྱོད་གོན་རུ་རྒྱུ་འཁོར་རྒྱུ་འགྲེལ་ཤོང་འགྱུར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་
 པ་འདི་ཉིད་བསྐྱར། དེའི་རྟེན་རྒྱ་གར་རྟོ་རྟེ་གདན་རུ་བྱོན་ནས་མ་ཉ་པོ་རྟེ་ལ་
 མཆོད་པ་དང་བསྐྱར་བ་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་པརྟེ་ཏུ་ལཱི་མི་ཀླ་ར་པོད་རུ་
 གདན་བྱངས་ནས། དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོས་གྲོགས་དན་དང་བཅས།
 དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རུ་《རྟོགས་བརྟེན་ཆེན་པོ་དཔག་བསམ་
 འཁྲི་ཤིང་》དང་། 《སྤྱུ་ཀྱན་ཏུ་དགའ་བའི་སྒྲོམ་གར་》 《སྟོན་ངག་མེ་ལོང་
 མ་》 《འཛིག་རྟེན་དབང་ཐུག་གི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་པ་》 《འཕགས་པ་འཇམ་
 དཔལ་གྱི་བསྟོད་པ་》 《ཅན་བྱ་པའི་མདོ་སྦྱར་བའི་ཚུ་འགྲེལ་》 《བསྒྲོག་པ་
 བསྐྱས་པ་ཚུ་འགྲེལ་》 སྟོབ་དཔོན་སུ་རྟེ་ཏུ་མཛད་པའི་ 《སྤྱུ་བ་ཀྱན་ལ་
 འཇུག་པའི་ཚུ་འགྲེལ་》 སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མཛད་པའི་ 《རྣམ་
 དབྱེ་ལེ་ར་བྱས་པ་》 ལ་སོགས་པ་སྟོན་ཆད་པོད་རུ་མ་འགྱུར་བའི་རིག་གནས་
 གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། བསྟན་བཅོས་མང་རུ་བསྐྱར་གནང་བར་མ་ཟད།
 མདོན་བརྟེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་《འཆི་མེད་མཛོད་》 ལ་འགྱུར་མཆན་
 ཡང་མཛད་པ་དེས་པོད་གྱི་སྟོན་ངག་ལ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་རྩོམ་ཉམས་
 ཤིག་བྱུང་ཡོད། ལྷག་པར་རུ་རྒྱུ་རབས་འདིའི་ནང་རུ་སྟོན་རྩོམ་སྟོར་ལ་
 འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་གཙོ་པོ་ཆོག་རྒྱུ་རིག་པའི་སྟོར་འདི་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ཡང་རྟེན་བཅུན་ས་པམ་གྱིས། སྟོབ་དཔོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་
 《སྤྱེས་རབས་སོ་བཞི་པ་》 དང་། 《གཞོན་ཅུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟེན་
 པ་》 ལ་སོགས་སྟོན་ངག་གི་གཏམ་རྒྱུད་རིགས་རུ་མ་གསན་ཅིང་། པརྟེ་ཏུ་སྤྱོད་
 ཤི་ལས་སྟོན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། རྒྱུ་དཀྱིལ་གསུམ། རྒྱུ་

གྱི་བསྟན་བཅོས་ 《དབྱངས་ཅན་མགུལ་རྒྱན་》 《སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་པ་》
 《རྟོགས་བརྟུན་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་》 ལ་སོགས་པ་ཙམ་རིག་གི་མཆོན་
 ཉིད་དང་མཆོན་གཞི་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་གསན་པ་དང་། ལྷག་
 པར་དུ་ཅན་དུ་པའི་གཞུང་ལ་སྟོབ་གཉེར་གནང་སྟེ། དེའི་དོན་བརྩམས་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་ 《མཁས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོན་》 ཞེས་པའི་ནང་གཏན་ལ་མཐ་པས་
 བོད་དུ་ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་སྟོལ་ལེགས་པར་བྱས། དེ་རྗེས་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པའི་བཀའ་ལྟར་ཤོད་སྟོན་རྟོ་རྗེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ 《རྟོགས་བརྟུན་རིན་
 སྟོ་ཆེ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་》 དང་། 《སྟན་གཞུང་མེ་ལོང་མ་》 ཆ་ཆོང་
 སོགས་འབད་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དུ་བརྒྱུར་ཅིང་། བོད་དུ་སྟན་ཆད་
 མེད་པའི་སྟན་གཞུང་བྲིད་རྒྱན་གྱི་སྟོལ་བཏོད། དེ་རྗེས་དཔང་ལོ་ཙམ་བསྟོ་
 གོས་བརྟན་པས། སྟན་གཞུང་གི་བོད་འགྲེལ་དང་པོ་གསར་དུ་བཅམས་ནས།
 བཤད་བྲིད་ཀྱི་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་པ་སོགས་མཛོད་པ་ལགས་ཤིང་། མདོར་ན་
 སྐྱ་དང་། མདོན་བརྟུན། ཐེབ་སྟོར། སྟོས་གར་ལ་སོགས་པ་ཙམ་རིག་སྟོ་
 ཚུལ་གྱི་མ་ལག་ཆ་ཆོང་བ་ཞིག་བྱང་བར་བརྟེན་དུས་དེ་ནས་བཟུང་། སྟན་
 ཆད་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུང་ཕྱག་ཁ་ཤས་བརྒྱད་པའི་དམངས་ཁྲིད་ཙམ་
 རིག་ཕུན་ལུས་ཆོགས་པ་དེ་ཉིད། དཔྱིད་ཀྱི་ལྷ་འབྱུང་དབྱེད་ཀྱི་ཆར་རྒྱན་དང་
 འཕྲད་པ་བཞིན་དུ་བར་བརྒྱལ་གྱི་འཆར་ལོངས་གསར་པ་ཞིག་བྱང་བ་དང་།
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟན་ངག་གི་
 ལམ་དུ་དྲངས་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ཞིག་བྱང་། གཞན་ཡང་ཆོད་མ་རིག་
 པ་ལ་ས་སྐྱ་པ་རྗེ་ཏས་ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལས་ཆོད་མའི་རིགས་
 ལམ་སྟོར་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་ཞིང་། བྱད་པར་དུ་པའ་ཆེན་ཤུག་གི་ལས་
 རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོ་འགྲེལ་པ་སྟོང་ཕྱག་བཞི་དང་བྱེད་པ་ཡན་གསན་ནས་
 བརྒྱུར་ཅིང་ཁྱེས་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་རྟོག་གཏི་
 སྐད་ཅིས་པའི་བསྟན་བཅོས་གསན་ཅིང་བརྒྱུད། ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ཆོད་
 མ་དྲང་སྟོང་གཟེགས་གཟན་གྱིས་བྱས་པའི་རྟོག་གཏི་བསྟན་བཅོས་རིག་པ་

ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཀྱང་གསན། མདོར་ན་སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་ཡན་
ལག་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སྤྱུ་ཚུད་པར་མཛད་ནས། དེ་དག་གི་དོན་ལེགས་པར་
འགྲེལ་བ། ཚད་མ་རིགས་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་བཅམས་པར་མ་བྱེད།
སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་ཤར་རྒྱལ་གཉིས་སྤྱུ་གྲགས་པ་ཆེ་བའི་ཕྱ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་
འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ། ཚྱོད་པའི་རིགས་པས་ཚར་
བཅད་དེ་ཆོས་སྒྲོར་བཅུག་ཅིང་། པོད་རྒྱ་འབྲིད་གནང་མཛད་པ་དང་། པོད་
འདྲིར་སློབ་དཔོན་པད་མས། ཕྱ་སྟེགས་ཀྱི་རིགས་མི་ཡོང་བར་བརྟན་མ་བཅུ་
གཉིས་ལ་བཀའ་བསྒྲོས་པའི་དབང་གིས་ལམ་རྒྱ་ཆོས་སྦྱོང་གིས་ཐོག་པའས་ཏེ་
བསྐྱངས་པར་གྲགས་པའི་རལ་པ་ས་སྐྱའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ནང་རྒྱ་དེར་རྒྱས་
ཀྱི་བར་རྒྱ་ཡོད་པར་གྲགས། དེ་ནས་བཟུང་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་རྒྱ་
ཚད་མ་རིག་པ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་ལུགས་སྟོལ་རྒྱ་ཆེར་པོར་དར། དེ་
བཞིན་རྒྱ་སྟེབ་སྦྱོར་རིག་པ་དང་། རྒྱུ་གར་རིག་པ། མདོན་བརྗོད་རིག་པ་
བཅས་ཀྱི་སྒྲོར་ལའང་སྦྱོང་བཅོན་དང་། ལག་ལེན་ཀྱི་སྟོལ་ཆེན་པོ་དར་རྒྱས་
བྱུང་། ལྷག་པར་རྒྱ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་བསྟན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཚན་གསར་རྒྱ་
སྟེ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་གསར་རྒྱ་བཞེངས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་འཕྲིན་
རྒྱ་ཆེན་པོ་དར་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་རྒྱས་རབས་དེ་ཉིད་ནང་རྒྱ་བཅོམ་ལྷན་རིག་
པའི་རལ་གྱི་དང་། དབུས་པ་རྒྱོ་གསལ་བྱང་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། ལོ་རྒྱུ་བ་བསོད་
ནམས་འོད་ཟེར། རྒྱང་རོ་བྱང་རྒྱལ་འབུམ་སོགས་ཀྱིས་དབུས་གཙང་གི་དགོན་
སྡེ་རྣམས་ནས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཅོག་གི་མ་དཔེ་འཆོལ་སྤྱད་
བྱས་ཤིང་། བཀའ་ཚང་མ་སྟོགས་གཅིག་རྒྱ་བསྟུས་པ་ལ་བཀའ་འགྱུར་དང་།
བསྟན་བཅོས་ཚང་མ་སྟོགས་གཅིག་རྒྱ་བསྟུས་པ་ལ་བསྟན་འགྱུར་ཞེས་མཚན་
གསོལ་ནས་དཔལ་སྒྲར་ཐང་གི་འཛམ་ལྷ་ཁང་རྒྱ་བཞུགས་སྤྱུ་གསོལ་པ་དེ་ནི་
བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར། ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཡིན་ལ་
དེར་རྒྱས་བཀའ་བསྟན་འདི་དག་གི་མ་སྟེ་ཡང་ཡིན། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་
འཕགས་པའི་སྦྱ་རྒྱས་སྤྱུ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་སོགས་ལག་གིས་བྱས་

པའི་ཚེས་དཔེ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་གྲངས་ཚད་དང་། སྤྱི་ཚད་སྟགས་ནི་མི་
 རྒྱུ་ལས་དཔེ་སྟགས་པ་ཞིག་ཡིན་དེ། 《གདུང་རབས་》ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན།
 སྤྱི་མོག་མཐིང་ཞུན་མའི་སྟག་རྩ། གསེར་གྱིས་ཉིང་ཁྱུས་བྱིས་པའི་བཀའ་
 འབྱུང་ཆ་ཚད་དུག་གིས་གཙོ་བྱས་གསེར་གྱི་སྟགས་བཅ་ཁོ་ན་པོ་ད་གྲངས་ཉིས་
 རྟོང་ཆིག་བརྒྱ་དང་བརྟན་ཡོད་པ་གསལ་ཞིང་། ས་སྐྱུ་ལྟ་ཁང་ཆེན་མོའི་སྟགས་
 རྟོན་གྱི་རྒྱབ་སྟོགས་ཁོར་མོ་ཡུག་རྩ་ལག་བྱིས་མའི་ཚེས་དཔེ་ཆིག་པའི་ཁ་དང་
 མཉམ་པ་ཡོད་ཅིང་། བཤད་སྟོལ་ལ་ཕྱི་ཆིག་པ་ཞིག་གྲང་ནང་གི་ཚེས་ཆིག་
 མི་ཞིག་ཅེས་གྲགས་པ་དོན་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད། དེ་དག་གི་དབྱུག་སྟུ་ཉི་
 ལྷགས་ལྱང་མ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་གསེར་དང་། དུལ་ རྩང་། གཡུ་
 བྱུར། བ་སོ་ལ་སྟགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཚེས་བརྒྱུ་བཅུ་བའི་ཉིང་ཁྱུས་བྱིས་པའི་
 བརྒྱ་ཆིང་གི་བརྒྱད་རྟོང་པ་དང་། སྟགས་བཅ་གྱི་བོངས་ཚད་ཆེན་པོ་གཞན་
 རྒྱ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་མིན་གསེར་ཚེས་དང་། དུལ་ཚོས། རྩང་
 ཚོས། སྤྱི་པོ་ད་སྟགས་ལག་བྱིས་མའི་སྟགས་བཅ་གྱི་གྲངས་ཀ་དངོས་བགྲང་
 བར་དཀའ་ཡང་། སྤྱི་དག་རྒྱན་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ན་སྟུ་ཉི་བརྒྱད་ཀྱི་བཞི་
 རྟོང་ཅུ་བཞུགས་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་ད་ལྟ་འདྲ་དངོས་སུ་མཇུག་རྒྱུ་ཡོད།
 དེ་བཞིན་ལྟ་ཁང་ཆེན་མོའི་གཞུང་སྟོའི་རྟོང་རྩ་ཡོད་པའི་སྟག་དཔེ་ལྟ་ཁང་གི་
 རང་ས་སྤྱི་བཀའ་འབྲུམ་དང་། བྲམ་ན་རིམ་གྱི་རྒྱུ་མཐུ་ ལོ་ཚུ་བ་གྲགས་
 ཅན་མང་པོས་མཇུག་པའི་སྤྱི་མདོའི་འགྲེལ་པ་སྟགས་བསྟོམས་ན་དཔེ་རྟོང་སྟུ་
 ཉི་དུག་རྟོང་ལྷག་ཅུ་བཞུགས་པ་མང་ཆེ་བ་ཡང་བྱིས་མ་ཡིན་པ་བཅས་དེ་
 དག་ད་ལྟ་འདྲ་བཞུགས་ཡོད། །

【2】 དུལ་རྩང་བཙོ་བཀྱའི་ལག་ལེན།

དུལ་རྩང་བཙོ་བཀྱའི་ལག་ལེན་གསར་རྩ་སྟོལ་བྱས་པ། དུལ་རྩང་བཙོ་བཀྱ་
 ཆེན་མོའི་ལག་ལེན་འདི་ནི། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 རྩང་ཚེས་ཤིག་ཡིན་ལ། སྤྱི་དུལ་རྩང་སྟན་རྩ་བཀོལ་སྟོང་བྱེད་ཚོག་ཚུལ་གསོ་
 རིག་རྒྱུད་བཞི་དང་། བརྟན་འབྱུར་གྱི་ཁྱོད་རྩ་ཐར་ཐོར་བཞུགས་གྲང་ལག་

མཁའ་པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གནང་ཞིང་། བྱང་པར་དུ་
 དུས་ཤིས་སུ་ཕྱག་ལེན་འདི་ཉིད་མི་ཉམས་རྒྱན་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྤྱི་ལས་
 ཀྱི་གཙུག་པོ་ནི་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཐུབ་པར་བྱང་སྟེ། ཐོག་
 མར་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱལ་པས་དདུལ་ཆུ་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་བསྟན་བཅས་པོད་སྐད་དུ་
 བསྐྱར་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དདུལ་ཆུ་གྲུབ་པའི་བསྟན་བཅས་སོགས་
 བཅམས་ཏེ་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་བྱེད་པའི་ཕྱག་ལེན་གནང་། གདམས་ངག་དེའི་
 བརྒྱན་པ་ཆ་ཚང་བ་ཀྱང་པ་རང་བྱུང་རྩི་རྩེ་ལ་གནང་། དེས་རྒྱུར་མཁར་པའི་
 མེས་པོ་སྟོབ་དཔོན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་ལ་གནང་། དེ་ལས་བརྒྱན་དེ་རྒྱུར་
 མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྩེ་ལ་གནང་ཞིང་དེས་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱའི་ཕྱག་ལེན་རྒྱ་
 ཆེར་གནང་ནས་སྟོབ་མའི་ཚོགས་མང་པོར་སྤེལ། གཞུང་དང་ལག་ལེན་གཉིས་
 ཀ་ལ་མཁའ་པའི་སྤུལ་དུ་སྤྱིན་པའི་སྟོབ་མ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། སྐྱེམས་པ་ཆོ་
 འབྱམ་རྩི་རྩེས་ཕྱག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཞིང་། དེ་ནས་རིམ་པར་བརྒྱན་དེ་འབྲི་
 གུང་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། དཀོན་མཆོག་འགྲོ་པན་དབང་པོ། འབྲོམ་རིགས་གསང་
 རྟགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡེ་ཤེས། དཔོན་ཆང་ཡེ་ཤེས། འཆོ་བྱེད་ཀྱང་བསྟན་
 འཕེལ། སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་སོགས་ལས་བརྒྱན་དེ་ཁམས་སྟོགས་སུ་
 འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིན་པ་དང་། རྒྱུར་མཁར་པ་ལས་བརྒྱན་པའི་དར་མོ་སྟན་རམས་
 པ་ཞེས་པས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ། དདུས་ཀྱི་ཁྱ་སྐྱག་སྐྱེད་ཆལ་དུ་
 དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་ལེན་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཞིང་། ཟིན་བྲིས་བཏབ་
 པའི་ཕྱག་དཔེ་ཡང་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྩིས་སུ་ལག་ལེན་དང་དར་སྤེལ་གནང་
 བའི་སྟོབ་བརྒྱན་མ་འཕེལ། ཞེས་དང་དུས་མདོ་སྐྱགས་རིག་གནས་མཐའ་དག་
 ལ་མཁའ་པའི་ཡང་ཅེར་སོན་པ། བློ་དུ་མཁན་པོ་ཆོ་རམ་མཆོག་གིས་ཞལ་
 གསུང་ལས་ཐོས། །

དེ་ནས་དདུལ་ཆུ་བཙོ་བཀྱ་བྱེད་པའི་ཕྱག་ལེན་དམར་བྲིད་ཀྱི་གདམས་
 ངག་དེ་དུས་རབས་རིམ་བུར་གྱི་ནང་དུ་ཁམས་སྟོགས་སུ་རྒྱན་འཛིན་བྱས་ཆུལ་
 ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མེ་པག་སྟེ་ལོ་1767ལོར་སྡེ་དགའི་ཆོས་རྒྱལ་གྲོ་

གོས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱི་བདག་གནང་། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་གྱིས་
 ཀམ་ཐོག་ཏུ་ཇོ་མ་ཐོག་ནོར་བུ་ཅེ་འོ་པོ་བྱང་ཏུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་
 གསུམ་པའི་ཤིང་ཡོས། སྤྱི་ལོ་1795ལོར་ཕྱི་དགོ་ཆོས་རྒྱལ་ཆོ་དབང་རྩོམ་རྩིས་
 འཛིན་གྱིས་སྤྱི་བདག་གནང་། ཀམ་པེས་དོན་བཟུན་འཛིན་གྱིས་ལྷང་ར་
 ལྷ་ལྷ་འཆི་མེད་དགའ་ཆོས་ཏུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
 ལྷགས་རྒྱལ། སྤྱི་ལོ་1820ལོར་ཀམ་པ་སྤྱི་མེད་བཅུ་བཞི་པ་ཐོག་མཆོག་རྩོམ་
 ཡོན་སྤྱི་བདག་གནང་། མཁས་དབང་ཀམ་ཆོ་དཔལ་གྱིས་ཆབ་མདོ་ཀམ་འི་སྐར་
 ཏུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1856ལོར་འཇམ་
 དབྱངས་མཁུན་བཅེ་དབང་པོས་ཡོན་སྤྱི་བདག་གནང་། ཏུང་འཆོ་པ་ཀམ་ཆོ་
 དབང་རབ་བཟུན་གྱིས་རྩོམ་གསར་བཟླ་ཤིས་ལྷ་ཅེ་འོ་ཕྱག་ལེན་གནང་། རབ་
 བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1872ལོར་པོད་གཞུང་ས་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློན་
 འཇིགས་མེད་ཆོ་རིང་དཔལ་ལྷན་གྱིས་ཡོན་སྤྱི་བདག་གནང་། འཇམ་དབྱངས་
 མཁུན་བཅེ་འི་དབང་པོ་དང་། ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་
 རྒྱུད་ཉག་ཤོད་རི་རྒྱལ་དགའ་ལྷན་ཀྱན་བྱུང་རྩོམ་ཏུ་ཕྱག་ལེན་མཛད། རབ་
 བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་སྐར་ཞིག་ཏུ། ཀམ་ཐོག་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་ཡོན་སྤྱི་
 གནང་། འཇམ་པམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་ཀམ་ཐོག་རྩོམ་གདན་ཏུ་ཕྱག་ལེན་
 མཛད། ཡང་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་སྐར་ཞིག་ཏུ་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་རིན་
 པོ་ཆེས་ཡོན་སྤྱི་བདག་གནང་། མི་པམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་དཔལ་སྤངས་ཏུ་ཕྱག་
 ལེན་མཛད། དེ་རྩིས་ཏུ་རྩོམ་གང་ཀམ་དགའ་བའི་དབང་པོས་དཔལ་སྤངས་ཏུ་
 ཐེངས་གཅིག་ཕྱག་ལེན་གནང་ཡང་ལེགས་ལམ་ཏུ་མ་ཕྱིན་པར་ཏུག་ཏུ་ལྷུང་།
 དངོས་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་རྒྱུས་ཐོས་ཏུ་མོང་། དེའི་མདུན་ནས་གེ་སྤྱི་བཙུ་ཆོང་
 གིས་བསྐྱབས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1933ལོར་འཇམ་དབྱངས་
 མཁུན་བཅེ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོ་གོས་དང་གེ་སྤྱི་བཙུ་ཆོང་རྒྱལ་གཉིས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་
 ཏུ་རྒྱུ་ཆོ་རིང་ཆོས་འཕེལ་དང་། བསམ་འགྲུབ་དགོན་པའི་ཕྱན་ཆོགས་བཟླ་
 ཤིས། བལ་ཆོ་ལྷ་རྩེ། རྒྱ་སི་ཞབས་ཐང་རྒྱལ་སྤྱི་འཇམ་དབྱངས་མེད་གེ་སོགས་

སྒྲིག་གཞི་ཆེ་བའི་ལྷ་རྩེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གསུམ་ཙམ་འདུས་ནས་རྫོང་གསར་བཟུང་
ཤིང་ལྷ་རྩེར་ཕྱག་ལེན་ཡང་དག་པར་གནང་། རྟ་རྒྱུ་ཆོ་རིང་ཆོས་འཕེལ་ལས་
ད་ལྟར་འཆོ་ཞིང་བཞུགས་པའི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ཁོ་རྩ་ཆོ་རྣམ་ལ་བརྒྱུད་དེ་
དར་རྒྱས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

ས་བཅད་བཞི་བ། འབྲི་གུང་གྲིང་ལོག་བྱུང་རྒྱུ་ལ།

འབྲི་གུང་གྲིང་ལོག་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནང་འབྲུག་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ཡང་ས་འབྲིའི་འགལ་བ་བྱུང་བྱེད་ནི། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས།
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་རྟ་ལོར། འབྲི་གུང་གི་སྤྲ་མ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་
ནམས་གཞི་ལ་སྐྱེ་གཤེགས་པ་དང་། དེའི་དུས་གངས་ཉི་ཤེ་ལ་འགོ་མཁན་
འབྲི་གུང་གི་རི་པ་ཟེར་བའི་སྐུ་བ་ལྷ་ཆོ་གཅིག་ཡར་ལམ་ས་སྐྱར་སྤྱོད་ནས་ཆོས་
རྩེ་ས་པའ་དང་མཐའ་དུས་ཆོས་རྩེ་ས་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་འོག་མིན་དུ་གཤེགས་
སམ། གཤེགས་ལྷས་རི་ལྟར་བྱུང་གསུངས་པར་རི་པ་གཅིག་ན་རེ། འོག་མིན་ཅི་
ལ་ཡིན། རྟེན་མིན་དུ་གཤེགས་མོད། རིང་བསྐེལ་གྱི་ཆར་བབས། ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་གསེར་སྐྱ་བྱུང་བར་བྱོན་ཟེར་བ་ལ། ཆོས་རྩེ་ས་ཙམ་མ་གསུངས།
སང་ཉིན་དེར་ས་སྐྱའི་ཆོས་གྲར། དས་ཁྱོད་ཆོ་ལ་མཁས་དྲག་གི་དྲིན་མེད་དེ།
ཁ་སང་གི་ཁ་འཆར་དེ་འདྲ་ཁ་ནས་མ་འོངས་ཙམ་འདི་ངའི་དྲིན་ཡིན་གསུངས།
དེ་རིམ་བཞིན་འབྲི་གུང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པས་ཐུགས་ལ་མ་འཐད་པ་བྱུང་།
དེ་རྩེ་ས་འབྲི་གུང་པ་དར་བའི་དུས། ས་སྐྱའི་ཆོས་གྲར་དུ་རྟ་རྒྱུགས་བྱས།
ཟངས་མོ་ཆེ་ཡིས་རྟ་རྒྱུ་བྱུང་། སྤྱི་ལ་བཤེགས་ནས་རྒྱ་སྤང་བཅོས། དེ་ལྟ་བུ་
བྱས་པས་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ལ་མ་བབ་པ་བྱུང་བར་གཞི་ལ་དེ་དག་ནི་
བདུད་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་དུ་ངོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གོང་གསལ་གྱི་དོན་དེ་འདྲ་ཡིན་སྤྱི་དྲུང་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱི་དྲུང་ཆ་ཆོད་
སྐབས་གཅིག་འོག་གཅིག་མགོ་མི་སྐྱར་བའི་ས་ཆ་ཡུལ་རིས་དང་། ཁང་གཞིས་
མི་ཕྱེ་བཅས་ལ་ཐོབ་ཆོད་བྱེད་པའི་འབྲུག་ལོང་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆར་
དང་། འབྲི་གུང་གསེར་ཤིང་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཐོགས་བརྒྱས་བྱས་ནས་བཞོད་

གང་འདྲི་ལྟར་གྲུབ། ཅེས་འཁོད་པ་གྱོད་གཏུགས་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་མ་གསལ་
 ཡང་། མོ་བྱང་ཤར་ཐོར་བསྐྱོད་ཚུལ་གསལ་བ་དེ་ནི་བོད་སྐད་ལ་ཉང་ཏུ་བེར་
 བའི་སྐྱ་བྱར་ཆག་པ་ཡིན། དེས་ན་སེ་ཆེན་ཏན་གྱི་རྒྱལ་ས་ཉང་ཏུ་ཏུ་ནས་སྤྱི་ལོ་
 1264ལོར་ཏའི་ཏུ་ལ་མ་སྤོས་ཤོད་ཏུ་ཡིན་པས། སལ་ཆེར་རྒྱུ་རབས་བརྒྱ་
 གསུམ་པའི་ལོ་རབས་དྲུག་རྒྱུ་ཅེན་མ་ཅེན་ཅམ་ཡིན་པ་ཤེས་སྟབས། མེངས་
 འདིའི་གཏུག་གཤེར་ས་སྐྱུ་བ་རྒྱལ་ན་ཡང་། འབྲི་གུང་པའི་ཞེ་ནད་མ་སངས་
 བར་ཚོད་གཞིར་ཡང་ཡང་ཐུག་གི་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་སྤྱ་མ་འཕགས་པ་
 སྐྱ་གཤེགས་པའི་རྒྱུ་ལོ་1285བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་འབྲི་གུང་
 བའི་སྐྱ་ཞང་ཚུལ་རྒྱལ་བེར་བས་དམག་དྲངས་ཏེ། ས་སྐྱུའི་ཁོངས་གཏོགས་བྱ་
 ཡུལ་དགོན་པ་མེར་བསྐྱེགས་པ་དང་། མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་གཙང་སྟོན་
 བཀྲོངས་ཤིང་། དེ་མེན་གྲུ་པ་དགུ་ཅམ་བསད་པ་དང་། འཕམ་འབྲུག་དའི་
 རང་། སྐྱ་ཞང་ཚུལ་རྒྱལ་པ་པ་བྱ་སྟགས་འབྲི་གུང་པའི་མི་འགའ་ཞིག་གུང་
 བསད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། ས་འབྲི་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་བས་རྣོ་ངར་རྩེ་ཆེར་
 གྱུར། ཤོད་གསལ་ས་འབྲིའི་བར་གཅིག་ཐོག་གཉིས་བཅེགས་གྱི་འགས་གཞི་
 རིམ་པར་བྱང་ནས་ས་སྐྱུའི་དཔོན་ཆེན་གཞོན་དབང་དང་། བྱང་རྩོར་སྟགས་
 གྱི་སྐབས་འབྲུག་ཚོད་ན་མར་བྱང་ཞིང་། ལྷག་པར་འབྲི་གུང་སྤྱིང་ལོག་གི་
 འཕལ་གྱི་སྤྱོད་ཁྱེན་ནི། ཡིག་ཆ་སལ་ཆེ་བར་ཕག་མོ་གྲུ་པ་དང་འབྲེལ་བར་
 བཤད་ཡོད། དེ་ཡང་ཕག་གུའི་སྤྱན་སྤྲ་གཤམ་པ་ཡེ་ཤེས་པས་དེ་སྤྲ་ནས་ས་སྐྱུ་
 སྤྱ་མ་འཕགས་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ། རྒྱུད་གསུམ་གྱི་དབང་བསྐྱར་མན་
 ངག་དང་བཅས་པ་ཁྱུས། དེ་རྒྱུས་སྤྱན་སྤྲ་གཤམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་རང་གི་སྤྱག་
 ཆོ་བག་སྤྱི་བ་ཅེས་པ་ཞིག་ས་སྐྱུའི་སྤྱ་མ་ཤར་པ་ཡེ་ཤེས་རིན་ཆེན་ལ་སྟལ་པ་
 དང་། སྤྱི་ལོ་1281བོད་ལྷགས་སྐྱུལ་ལོར་སྤྱན་སྤྲ་གཤམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཕག་གུའི་
 གདན་སར་ཐེབས་ཤིང་། ས་སྐྱུ་པས་ཁོང་གི་རྒྱུས་སྤྱན་ཆོ་བག་སྤྱི་བ་ཕག་
 གུའི་གདན་སར་བསྐྱོ་ཅིས་བྱེད་པ་དེ། ཕག་གུའི་སྤྱན་སྤྲ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་གཙུང་
 པོ་གཤམ་པ་རིན་ཆེན་པས་ཤེས་ནས་བྲག་སྤྱི་བ་སྐྱོག་གསོད་བྱས་པར་གཤམ།

དེ་རྗེས་སྤྱན་སྦྲུག་གསལ་པ་ཡི་ཤེས་སྤྱི་གཤེགས་སྤྱོད་པས་ཕག་གུའི་གདན་ས་གཙུང་
 རྒྱ་པོ་གསལ་རིན་རང་གིས་བསྐྱུངས་པར་བརྟེན་ས་སྤྱི་པས་བྲག་སྤེ་དཔོན་པོའི་
 ཁ་མཆུ་ཚོད་པ་བསྐྱུངས། འབྲི་ཕག་གཉིས་ཆོས་བརྒྱད་གཅིག་གྱུར་ཐོག་དེ་
 རུས་འབྲེལ་བ་བྲལ་པས། གཙུང་རྒྱ་པོའི་རྒྱབ་ཅར་འབྲི་གྲང་པ་ལངས་སྤྱོད་པས་
 མཐར་ཐུང་གཞི་དེ་ཡང་ས་འབྲིའི་འཐབ་འབྲུག་ཏུ་གྱུར། ཡིག་རིགས་ལ་ལར་
 འཁོད་པ་ལྟར་ན་ཤིང་བྱ། སྤྱི་ལོ་1285ལོར་འབྲི་གྲང་གི་སྒོ་མ་པ་ཀུན་རྫོང་རིན་
 ཆེན་ཟེར་བས་སྟོད་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རུ་ལ་རུ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་བར་ཁྱེས་ཏེ་ཨ་
 རབ་ས་ཁྲལ་ནས་སྟོད་རྟོར་གྱི་དམག་དཔུང་བྲི་དགུ་ཅམ་པོད་རུ་བྲིད་དེ་ས་སྤྱི་
 པའི་དབང་རྒྱར་ཅ་སྒྲིག་གཏོང་ཅིས་བྱས་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ཡོན་ཤོང་མའི་ས་
 སྤྱང་དམག་དཔུང་དང་། དཔུས་གཙང་གི་བཟང་དམག་སྒོར་སྤྱད་བྱས་པའི་
 དམག་སྤྱ་ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་དྲངས་ཏེ། ལ་སྟོད་གྱི་དཔལ་མོ་
 དཔལ་མང་རུ་དམག་སྐར་བཏབ་ནས། སྟོད་རྟོར་གྱི་དམག་དཔུང་འགོག་སྤྱང་
 བྱས་པར་གྲགས། འོན་ཀྱང་ལོ་དེར་མངའ་རིས་རུབ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཁ་བ་ཆེན་
 པོ་སྤར་མ་གསལ་པ་ཞིག་བབས་པར་བརྟེན། སྟོད་རྟོར་གྱི་དམག་བྲི་གསུམ་
 ཅམ་གངས་ལུར་འོག་ཚུད་སྐད། གང་ལྟར་དམག་ལམ་འགག་ནས་པོད་རུ་
 འོང་མ་ཐུབ་པར་སྤྱང་། །

དེ་ལྟར་ས་འབྲི་འཐབ་འབྲུག་གི་ཡོ་ལང་དེས་པོད་དཔུས་གཙང་ཡོངས་ལ་
 ཟིང་ལོང་ཆེན་པོར་བྱང་བར་བརྟེན། ཡོན་ཤོང་མ་ལེ་ཆེན་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་ཐེ་
 བྱར་སྟོ་ཁས་སྤེ་བྲིད་པའི་རྟོར་དམག་དང་། མདོ་སྟོད་སྤྱང་གྱི་དམག་དཔུང་
 གཏོས་ཆེན་ཞིག་པོད་རུ་མངགས་པ་དང་། དེ་དང་རུས་མཚུངས་སུ་ས་སྤྱིའི་
 དཔོན་ཆེན་ཨག་ལེན་གྱིས་ཀྱང་དཔུས་གཙང་གི་ཁྲལ་དམག་པོན་ཆེན་བྲིད་དེ་
 མཉམ་རུབ་གྱིས་རབ་བྱང་ལྷ་པའི་ཕྱོགས་སྤྱག །སྤྱི་ལོ་1290ལོར་འབྲི་གྲང་པར་
 དམག་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲི་གྲང་མཐིལ་གྱི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་མེར་བསྐྱོགས་པ་དང་། རྒྱ་
 ལེར་བསྐྱོམས་པས་མི་གངས་བྲི་གཅིག་ལྟག་ཅམ་གྱི་སྒྲིག་ཤོར་སྐད་འདུག་ཅིང་།
 སྤྱོད་པ་ཡོན་ཤོང་འབྲི་གྲང་གི་གདན་ས་འཛིན་པ། སྤྱོད་པ་རྫོ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་འབྲི་

དེ་ཡང་ཡོན་ཤོད་མ་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ཡོས། ལྷོ་ལོ་
 1267 ལོར་སྤྲུང་ཡང་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་རྟོན་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བའི་
 གསེར་ཡིག་པ་ནན་ཆེར་བཏང་། རུས་དེར་ལས་ཆོན་བརྒྱ་ཤུ་མ་གྱི་བྲ་གྱི་གྲ་
 མཛད་ནས་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས། སེ་ཆེན་ཤོད་མས་སོ་བྲང་ཆེན་མོར་མངལ་

འཕྲད་གནང་། ཉེར་ཡིག་གི་ཡིག་ཕུད་ཕུལ་པས་གོང་མ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགེས་
 བཞིན། གནམ་གྱི་འོག་སའི་སྤྲོད་། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་འི་སྤྲུལ་པོ། ཡི་གེ་ཚུ་མ་མི།
 སྤྱུལ་པའི་སངས་རྒྱུ། རྒྱལ་ཁམས་འཇགས་སུ་འཇུག་མི། སྟོན་ངག་གི་རྒྱ།
 པརྟེ་ཏ་འཕགས་པ་ཏི་ཤི། ཞེས་པའི་ཆེད་བརྗོད་བསྟོད་བསྐྱེད་སྤྲུལ་ཕུལ། འབུལ་
 བ་ལན་རེ་ལ་ཆེན་ཆེ་བ། དེའུལ་བྱེ་ཆེན་སྟོང་ར་ཅན་ཆེན་པ་གཉིས། གོས་
 དར་ལྷ་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཕུལ། གོང་མའི་རྒྱུད་རྒྱ་ལོ་མང་བཞུགས་ཏེ་
 ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ཤིང་བྱི། སྤྱི་ལོ་1274ལོར་འགྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་པེ་ཅིང་ནས་ཡར་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་གོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་ཐུགས་
 འབུལ་མི་མོད་པ་ལྷ་བྱའི་རྒྱུད་བ་འབྱུངས་ཏེ་སྐྱེལ་བྱུང་ལ་ཐེབས་པ་ཞག་ནས་
 རླབ་སྤྲུང་ཏེ། མཆོ་སྟོན་གྱི་རྩ་ཆེན་སྤྲུལ་རའི་འདབས་ཞོལ། རྩ་རྒྱ་ཐུག་པའི་
 ས་ཆ་བར་རྒྱེལ་མ་གནང་བར་གྲགས་ཤིང་། ད་དུང་རྒྱལ་སྤྲུལ་རིམ་གྱིས་
 འཁོར་དང་བཅས་པ། ས་སྐྱའི་གདན་ས་བར་རྒྱེལ་རྒྱུ་མངགས་པར་
 མཛད། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1276ལོར་ས་སྐྱར་ཐེབས། དེའི་ཕྱི་ལོའི་
 དཔྱིད་རླུང་ར་བ་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་དགེ་འདུན་བྲི་ཕྱག་བདུན་ལྷག་པ་
 ལ་ཞལ་བས་གུ་ལོ་མ་པས་བསྟེན་བཀུར་ནས། དགེ་འདུན་རེ་རེ་ལ་གསེར་ཞོ་རེ་
 དང་སུམ་སྟུམ་རེའི་འགྲེད་གནང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྐྱོར།
 དེར་འཁོར་འདུས་པ་དགེ་འདུན་བྲི་ཕྱག་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱི་
 བའི་བཤེས་གཉེན་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མའི་པ་རོལ་རྒྱ་སོན་པ་སྟོང་ཕྱག་རྒྱ་ལ། རྒྱེ་
 བོ་ཕལ་པ་དང་བཅས་འབུམ་ཕྱག་ལ་ཉེ་བར་རླབ་བྱེད་ཅུ་གི་རིང་ལ་ཆོས་
 དང་། ཟང་ཟིང་གི་སྤྱོན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་གནང་བ་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་
 མིག་ཆོས་འཁོར་^①ཞེས་གྲགས། །

རུས་དེར་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་མཛད་
 བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ནང་ཁྲུལ་རྒྱ་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་རེས་

^① ད་ལྟ་གཞིས་ཆེའི་གོང་ཁྱེར་ཁོངས།

བྱེད་པའི་འཐབ་ཚྭ་དུ་རྒྱ་ལྷན་པར་གྱུར་ཏེ། འཕགས་པའི་ཉེ་གནས་སོགས་
ས་སྐྱའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་མིང་ཐོག་ནས་
སེ་ཆེན་གོང་མ་ལ་སྟན་ཞུས་ཏེ། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་སེ་ཆེན་
གོང་མ་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་སྟག་བསམ་རྣམ་དག་མེད་ལྷགས་
སྐྱོར་དཔེན་སྐྱོར་དཀྱིལ་ཤིང་མང་དུ་བྱས། སེ་ཆེན་གོང་མས་དམག་དཔོན་
ཆེན་པོ་གཉིས་དང་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་བོད་དུ་བཏང་། གོང་མའི་དམག་
དཔུང་གིས་ཕོ་རོག་རྫོང་ཕབ། དྲག་ཕྱགས་ཆེན་པོས་དཔོན་འབངས་ཕལ་ཆེར་
མནན། སྐབས་དེར་འཕགས་པའི་ཉེ་གནས་ཀྱིས་ཉོར་དམག་དྲངས་པ་སྤྲོ་མ་
འཕགས་པས་མཁུན་པར་དོགས་ནས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལ་སྟག་དྲག་
དྲངས་ནས་བཀོངས། གོང་མའི་དམག་གིས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བཀོངས་
མཁན་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་བསྟོན་བཏང་ནས་འཛིན་
བཟུང་བྱས། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ཡིན་མིན་གྱི་གནས་ལྷགས་
རྣམས་ཞིབ་གསལ་ཞུས་ཀྱང་གོང་མའི་དམག་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་དཀར་ནག་
དཔེ་བ་མ་བྱེས་པར་རབ་བྱུང་ལ་པའི་ལྷགས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་1281ལོར་བྱ་རོག་རྫོང་
དུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དམར་གསོད་བྱས། བོད་འབངས་ཡོངས་
ལ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་འཛིགས་སྐྱག་གིས་མནར་བའི་
དུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་《པ་བཀའ་ཐང་》ལས། ལྷ་ཐག་སས་བྱས་ཉོར་
དམག་བོད་དུ་ཡོང་། །ངན་སོང་ཟེར་ཡང་དེ་འདྲི་སྐྱག་བསྐལ་མེད། ཅིས་
པའི་ལུང་གི་དུས་ཡིན་ཞེས་རྒྱལ་བ་ལ་པ་ཆེན་པོའི་《དེབ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་
མོ་》ན་གསལ། །

གཉིས། གཡའ་ཕག་འགལ་བས་ས་ཕག་འགལ་སྐྱེན་བྱས་པ།

གཡའ་བཟང་པ་ནི་སྤར་རྒྱལ་བུ་ལ་རུའི་དུས་སུ་ཕག་མོ་བྱ་པའི་སྤོང་སྐྱོར་
ལ་གཏོགས་ཀྱང་། རྗེས་སུ་གཡའ་བཟང་པ་ཕག་གྱའི་བཀོད་འོག་དུ་མི་སྤོང་
པར། མོན་ལྷག་མགོ་སྤོང་ཚུན་ཆད་གཡའ་བཟང་པས་བདག་དུ་བཟུང་བར་
བྱི་དཔོན་དོ་རྗེ་དཔལ་གྱི་སྐབས། དཔོན་ཆུན་ཨ་པོ་དང་། དཔོན་གཞོན་ཚུལ་

གྱིས་འགོ་བྱིད་པའི་ཕག་གྱའི་དམག་དཔུང་གིས། མོན་ལུག་མགོ་སྟོང་ཚུན་ནི་
འཇགས་གཏོང་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཡའ་ཕག་གཉིས་འགལ་བར་
གྱུར། བར་སྐབས་སུ་ཕག་མོ་གྱུ་པའི་བྱི་དཔོན་མང་པོ་ཞིག་ནག་ཆང་དོན་རྒྱ་
གཉེར་བ་ཁོ་ནའི་དབང་རྒྱ་སོང་སྟེ། ཕག་གྱའི་སྟེ་འགོ་འཛིན་ཚུལ་ཡག་པོ་མ་
བྱུང་བའི་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས། གཡའ་བཟང་པས་བྲིམས་མཐུན་དང་
དཔུང་མེད་ཉིས་སྟགས་གྱིས་ཕག་གྱའི་ཁོངས་ནས་བྱུང་འབྱུང་བྱས་ཏེ་རང་རྒྱ་
འཕེར་བའི་བྱི་དཔོན་ཞིག་རྒྱ་ཆགས་སྟབ་པར་བྱས་པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཕག་
གྱའི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡུལ་གཞིས་འཕྲོག་གང་སྟབ་བྱས། ལྷག་པར་བྱི་དཔོན་
རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཕག་གྱའི་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནད་ཆེ་བ་གོ་མལ་
བསྐྱེལ་བ་དང་། འབྲས་མོ་ལ་སོགས་པ་གཡའ་བཟང་པས་འཕྲོག་པ་བཅས་
གཡའ་ཕག་གཉིས་པོ་འགལ་བ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེར། ཏ་སི་
བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཡན་ལ། གཡའ་བཟང་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་ཞིག་དང་།
ཕག་མོ་གྱུ་པ་ཕམ་ཉེས་སོང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཕག་གྱའི་བྱི་དཔོན་བྱས་པ་ནས་ཕག་མོ་གྱུ་པ་ལ་རྒྱལ་
ཁ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལ། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་ཨ་ཁུ་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱིས་བྲིམས་
དཔོན་གྱི་ལས་གནས་འཛིན་ནའང་། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་གི་ཐད་ནས་
ཀྱང་འཛིན་ཐང་ཞན་པ་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཆ་སྟོང་ཆོད་
མི་ཟིན་པར་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མ་བཅིས་པར། རང་སྤང་
གང་ཤར་བྱས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་1322ལོའི་རྒྱ་བ་
བརྒྱད་པར་བྱི་དཔོན་གནས་དཔུང་བཏང་། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
དཔོན་གྱི་གོ་སར་བསྐོ་བཞག་དང་འབྲེལ། ཅན་དན་དམར་པོའི་ལས་ཐམ་
ཡང་ཐོབ། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགྲུ་པའི་ཆོས་བརྩུ་ཉིན་སྟེ་ལོ་གདོང་ཅིས་སྤངས།
འཕྲོངས་རྒྱས་པ་ཉོར་གཞོན་རྒྱ་བཟང་པོ་གཉེར་བ་བསྐོ་བཞག་བྱས། རང་
ཉིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀ་རྣམས་ཉམས་གསོ་དང་། ཡུལ་སོ་སོར་སྤོང་བྱ་
བརྩུགས་ནས་སྐྱེད་ཆོལ་བཟོ་བ་དང་། གྲམ་རྒྱའི་སྟོང་ལ་ཟམ་ཆེན་འཇུགས་

པ་དང་། མཁར་རྫོང་རྫོང་པའི་ཉམས་གསོ་བ་དང་སྤྱི་གདོང་ཅེའི་ཕོ་བྲང་རྒྱ་
བསྐྱེད་བཅས་བྱས། རུས་མཚུངས་སུ་བྲལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མི་སེར་གྱི་བྱར་པོ་ཡང་
དུ་གཏོང་བ་སོག་གསར་བཅོས་གྱི་བྱ་བ་མང་ཅམ་བྱས། ལྷགས་གཉིས་གྱི་
མཁུན་དཔྱད་རབ་དུ་ཡངས་ཤིང་། ཞི་དྲག་གི་ཐབས་ཤེས་གང་ལའང་ཐོགས་
པ་མེད་པའི་བྲི་དཔོན་དེ་ཉིད་ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་གྱི་ལས་དོན་ལ་འཛོན་ཐང་ཏ་
ཅང་ལྷན་པས། བྲིམས་དཔོན་གོང་མ་རྒལ་མཚན་སྐྱབས་གྱི་རུས་སུ་གཡའ་
བཟང་པས་དྲག་ཤྱགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕག་གྲུའི་མངའ་འབངས་བྲིམ་དུད་ཉིས་
བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། དེ་རྣམས་གྱི་ས་ཁིང་བཅས་ཏམ་བཟུང་བྱས་པ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་བྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒལ་མཚན་བྲི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་དུ་རང་ཉིད་
གྱི་མངའ་འབངས་ས་ཁིང་དང་བཅས་པ་རྒྱུར་སྤངས་པས། སྤྱི་ཡང་གཡའ་
ཕག་བར་ཁ་མཆུ་ལངས། རུས་དེར་ཆལ་པ་བྲི་དཔོན་གྱིས་གཡའ་བཟང་པའི་
རྒྱལ་སྤྱིར་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་བདེན་མ་བྱས་པར་མངའ་
འབངས་དང་ས་ཁིང་རྒྱ་ཁོར་རྣམས་གཡའ་བཟང་པ་ལ་ཕྱིར་སྤྱད་དགོས་པའི་
བཀའ་ཐག་བཅད། གཡའ་ཕག་བར་གྱི་བྱོད་གཞི་ཐག་མ་ཆོད་པར། བར་
ཐང་དུ་གཡལ་བཀྲེས་པས་ཕག་གྲུ་པ་ཕམ། ལྷན་པ་གཞིན་ཅུ་འོད་སོགས་འགོ་
པ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་དམག་འོག་དུ་ཤོར། བྱང་རྒྱལ་རྒལ་མཚན་དང་ཉོར་
གཞིན་ཅུ་བཟང་པོས་གཙོས་མི་གྲངས་བཅོ་ལྔ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེར་བྱོས།
དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་དཔལ་པའི་དུང་དུ་གཡའ་བཟང་པ་དང་ཕག་
གྲུ་གཏུག་གཤེར་བྱས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡའ་བཟང་གི་ཕྱོགས་བྱས་
ནས་བྲིམས་ཐག་འཁྲོག་གཙོད་བྱས་པས་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ། ས་སྐྱའི་དཔོན་
ཆེན་གྱིས་བྱང་རྒྱལ་རྒལ་མཚན་བྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་ལས་ཕབ་སྟེ་ས་སྐྱའི་
སྤྱི་མོ་ལས་འཛོན་པ་ཞིག །ཕག་གྲུའི་བྲི་དཔོན་ལ་བསྐྱོ་བཞག་བྱས་ཀྱང་བྱང་
རྒྱལ་རྒལ་མཚན་གྱིས་དབང་ཆ་རྩ་བ་ནས་མ་སྤྱད་པར་ངོ་རྒྱལ་མཐར་འཁྲོལ་
བར་བྱས། དེ་ནས་ལྷན་རིང་མ་སོང་བར་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་
འགྲུས་གྱིས་གཡོ་ཐབས་བྱས་ཏེ་དབུས་གྱི་དོག་ལུམ་པ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་

བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གསལ་སྟོན་ལ་གདན་དྲངས་ནས་ཞི་དྲག་འཇམ་རྒྱལ་གྱི་
 ཐབས་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་སྤྱད་དེ་བྲི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་སྤྱད་དགོས་པའི་བཀའ་
 ཕབ་པར་མ་ཟད། ཞག་བཅུ་དགུ་ཅམ་ལ་གྲང་ཐང་དུ་བཅོན་འཇུག་བྱས། བྲི་
 དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་དཔལ་མཛད་ས་བརྒྱལ་ཕོད་དང་མཁུན་རྒྱ་ཆེ་
 བས་ཆ་འཇམ་གྱི་ཐབས་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་། ངའི་སྟོན་བཅད་ཀྱང་ཆོག །
 བྲི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་མི་སྟོན། ཅེས་གསུངས་པས། དཔོན་ཆེན་དབང་ཐུག་
 བཅོན་འགྲུས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་ལོག། དེ་རྗེས་གཡའ་ཕག་
 ཁ་མཆུའི་དབྱུང་མཆོམས་དྲང་བདེན་བྱས་ནའང་། གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ་
 འབུམ་འོད་གྱི་ཞེ་དང་། གཉལ་གྱི་དམག་རྣམས་བསྐྱལ་ཏེ་དོག་པོ་རྒྱུད་དུ་
 གཡུལ་འབྲུག་བྱས་པས་ཕག་གྱུ་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། གཡའ་བཟང་པའི་འགོ་པ་
 ཉི་ཤུ་ཅམ་བསད། དམག་མི་གཞན་རྣམས་སོས། ཕག་གྱུའི་འགོ་དམག་གིས་
 གཡའ་བཟང་དགོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་རྣམས་ཅིས་སྤངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཕག་གྱུའི་དབང་ཐུགས་རྗེ་ཆེར་སོང་ན། མཐར་ས་སྐྱའི་དབང་
 ཐང་རྒྱུད་དེ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ཕག་གྱུའི་ལག་དྲུ་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པ་ས་
 སྐྱའི་སྤྱ་མ་དང་དཔོན་ཆེན་ཆོ་ལ་དོགས་པ་སྐྱེས་ནས། དཔོན་ཆེན་དབང་ཐུག་
 བཅོན་འགྲུས་གྱིས་སྟོན་དུ་གཡའ་བཟང་པ་དང་། ཆལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་བཅས་
 དང་མནའ་འབྲེལ་བཅུགས་པ་དང་། ས་སྐྱའི་སྤྱ་མ་ཀྱན་སྤངས་པ་དང་།
 དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས། བྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་བཀོངས་ཏེ་
 རྟེན་གདོང་ཅིས་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་རྒྱས་གཞི་བཀོད། འོན་ཀྱང་ས་སྐྱ་པ་དང་ཕག་གྱུ་
 འབྲེལ་བ་ཟབ་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་འདི་ཉིད་
 སྐྱ་ན་རྒྱང་བའི་དུས་སྤྱི་ས་སྐྱར་ཆོས་སྤྱི་དུ་བྱང་བ་གནང་ཚུང་བར་མ་ཟད།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་གྱི་ལས་ཞབས་ཡིན་སྟབས་དེ་བཞིན་བྱེད་
 དཀའ་བར་གྱུར། །

དེ་ནས་ཁོ་ཆོས་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱ་མ་མཉམ་མེད་པ་དང་
 རང་པ་བསོད་སང་སོགས་ཆེད་དུ་མངགས་ནས་གཡའ་ཕག་གཉིས་བསྐྱམས།

སྐབས་དེར་ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རང་ཉིད་སྤྱི་མ་མཉམ་མེད་པ་
 བར་འདུམ་བྱེད་སར། དབུས་སྤྱོགས་སུ་ཐེབས་པར་བསུ་བ་ཞབས་ཏོག་གང་
 ལེགས་ཞུས། སྤྱི་མ་མཉམ་མེད་པ་ལ་མཛད་དཀའ་བ་ཡོང་སྟུང་ནས་གཡའ་
 བཟང་པར་བདེན་པ་དེ་ཙམ་མེད་ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ་ཙམ་དང་། ང་
 གཞུགས་པམ་ཙམ་ཞིག་གནང་ན་འགྲིག་ཅེས་ཞུས། སྤྱི་མ་མཉམ་མེད་སོགས་
 ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། དེ་ནས་གཡའ་བཟང་དུ་བྱོན་པས། གཡའ་བཟང་གི་
 དཔོན་ཆུལ་འདུམ་འོད་གྱིས་སྤྱི་མས་སྤྱོགས་རིས་མཛད་ཡོང་སྟུང་ནས་གདོང་
 མ་བསྟན་པར་གཡའ་སྐབས་བར་འདུམ་གནང་མ་ཐུབ་པར་སྤྱིར་ཐེབས། གོང་
 ཏུ་སྟོན་པའི་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས། འདུམ་མ་འགྲིག་པས་དཔོན་ཆེན་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་དབུས་སྤྱོགས་སུ་འོངས། ཁྱི་དཔོན་
 བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱ་པའི་དཔོན་ཆེན་འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་སྟེ་
 ལེན་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་དང་འབྲེལ། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ་གཡའ་
 གཞུགས་ཁ་མཆུ་དེ། བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་དང་མ་འགལ་བར་བདེན་པ་
 བདེན་ཐུབ་གྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་ཞུས། དེ་ནས་ཡར་
 ལངས་ཏེ་བྱོན། གོམ་པ་དོ་གསུམ་སྤྱི་མཆོས་སུ་སྤྱིར་འཁོར་ནས་དཔོན་
 ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ལ། གཡའ་ཏེ་ཁྱོད་གྱིས་བདེན་པ་རྒྱན་འཁྱོངས་མ་མཛད་
 པར་ང་བསད་ན། ངའི་རོ་རྩོག་པོ་ཆེ་བས་མདོ་སྟོད་སྟོད་དང་། ཤར་མི་ཉག་
 རིང་མོ་ཡན་ཆད་ནས། སྟོད་མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ། སྟོ་བྱང་ཤར་ལུབ་ཀྱན་
 ཏུ་རོ་བདག་མང་པོ་ཡོང་སྤྱིད་པས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ཁམས་རྣམས་ཀྱང་
 ཡུན་རིང་མི་བདེ་བར་ཡོང་སྤྱིད། རྟེན་གདོང་འདི་ཡང་དམག་གིས་མ་བསྟོར་
 ན་དགལ། གཡའ་སྤྱིད་བསྟོར་བ་ཡིན་ན། ངས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱུངས་པའི་གཡོག་
 པོ་ཉུང་ཤས་ལའང་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད། བརྒྱ་པོ་དེ་ལ་ལག་རྩོགས་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནའང་སྟོང་ཐུག་གཅིག་ཙམ་ཡོད་པས། ངམས་ཤོད་མཐིལ་
 འདིར་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོང་བས་དམག་མ་མཛད་ན་ལེགས། ཞིས་ཞུས་ཀྱང་
 མ་གསན་པར་སྤྱོགས་རེ་བའི་ཁ་ལ་གསན། །

དེ་ནས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཁ་བྱིར་འཁོར་ནས་ཞབས་འབྲིང་
 ཀན་གས་གཞིན་ཅུ་བཟང་པོ་དང་། མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་། རྒྱ་འབྲུམ་
 བསམ་འགྲུབ་། གུན་དགའ་གཤམ་པ་སོགས་ལ་སང་ཉིན་ང་དང་གཡའ་
 བཟང་པ་གཉིས་དཔོན་ཆེན་གྱི་མདུན་དུ་གདུག་བཤེར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན། དཔོན་
 ཆེན་འདི་ཆོག་མི་བརྟན་པ་དང་ཚྭ་གས་མཐའ་ཁ་བཞི་ནས་དམག་གཤམ་བྱེད་
 པ། ཆེལ་པའི་གོ་ཆ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་ལ་བཏང་འདུག་ཟེར་བས། གཡ་སྲིད་
 དེད་བཟུང་ནས་པགས་པ་དམར་བཤུ་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཟེར་ཡང་། རྩེ་
 གདོང་ཅ་བ་ནས་མ་ཤོར་པ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་དམག་
 འཐབ་བྱས་ནས་ཐུབ་ན་འང་། ཁྱིམ་ལྷགས་ལ་མི་ཆོག་པས་ཕམ་ཁ་ལེན།
 སྤར་དབུས་ཀྱི་ས་ཆ་དོག་ལུམ་པར་ང་བཙོན་འཇུག་བྱེད་སྐབས་མགོན་པོ་རྒྱལ་
 མཆོན་དང་། རྒྱ་འབྲུམ་ལ་ལན་རིམ་བསྐྱར་པ་བཞིན་སེམས་འཇགས་
 དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་། དེའི་ཕྱི་ཉིན་བྱ་རོག་ཐང་ལ་ཕེབས།
 རྣམ་རྒྱལ་ཆོམས་ཞེས་པ་འདི་ལ་གཡའ་བཟང་པ་དང་གདོང་གཞི་ར་སྤྲོད་ཀྱིས་
 རྒྱ་གདུག་ཐུན་བྱ་བྱས། དཔོན་ཆེན་གྲེལ་འཆུབ་ཆེ་ཞིང་རྣམ་འགྱུར་ཤིན་ཏུ་
 ངན། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ད་དུང་དཔང་རྟགས་ཡིག་རིགས་འགའ་
 ཞིག་དགོས་ལྷགས་ཞུས་ནས། བར་ཐང་པ་དཔལ་རིན་ལེན་པར་བཏང་བས་
 ཁོ་ཆོས་ལམ་ཁ་ནས་བཟུང་སྟེ་མ་བཏང་། དེའི་རྒྱབ་མོ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་
 དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་གཡའ་བཟང་པ་ཀ་
 ལ་མ་ཚྭ་གས་པ་བཞག །དཔོན་ཆེན་ཉིད་ཀ་དུག་མ་ཚྭ་གས་ལ་བསྐྱད། ཡོལ་
 བ་ཆེན་པོ་ཞིག་འཐེན། ཀོ་འཕོལ་ཆེན་པོ་ཉིས་བཅེགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁྱི་དཔོན་
 བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་སྟོད་དུ་བཅུག །དུས་དེར་མཐའ་བཞི་རྣམས་དམག་གིས་
 བསྐྱོར་ཟིན་པ་དང་ཁྱིམ་ར་ཆེན་པོ་བརྒྱུང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ད་
 སྐབས་མ་ལེགས། ངའི་མིང་བྱིར་ནས་བཀའ་ཤོག་རྩུན་མ་བཏང་ཡོང་སྟམ་
 བས་ན་རྒྱལ་བྱས་ཏེ། ངའི་གཟུགས་པོ་ཐམས་ཅད་འདར་བཞིན་འདུག་པས།
 གུ་གུལ་གཅིག་དང་རྩ་ཏི་གཅིག་བསྐྱེགས་དགོས་པས་མེ་བྱིར་ཤོག་ཅེས་བརྗོད།

གསོལ་ང་བཟོ་ཁང་ནས་སྐྱོགས་སུ་སོ་བའི་མེ་བྱིར་ནས་ལུལ། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་མགོ་བདུམས་ནས། སྐྱོན་འདུག་པའི་ཚུལ་བྱེད་བཞིན་སྒེལ་ཅེ་
བསྐྱེད་སྤྱོད། ཅན་དན་གྱི་དྲི་ཞིམ་པོ་བྱང་བས་བཅོན་རྩི་བ་ན་རེ། འདི་འདྲའི་
དྲི་ཞིམ་པོ་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། ང་ཡི་སྒེལ་ཅེ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པའི་དྲི་ཡིན་གསུངས། དེ་
ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔའ་ཤི་ནམ་མཁའ་དཔལ་དང་། དཔོན་ཆེན་
འོད་ཟེར་སེང་གའི་ཡིག་མཁན་སྟོན་པ་རྩི་རྩི་དཔལ། དཔལ་ཤི་རྩི་རྩི་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་བྱ་བྱ་བཞི་རྩི་རྩི་དཔལ་བཅས་སྒེལ་ཅེ་ལེན་དུ་འོང་། ཁྱི་དཔོན་བྱང་
ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྒེལ་ཅེ་མེ་ལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཆར་ཞེས་གསུངས། སྐབས་དེར་
སྤྱི་གཞོན་པའི། འཇའ་ས་ཡིག་རིགས་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་
འབྲི་བྱང་པའི་སྐྱོ་མ་ཀུན་རྒྱལ་བརྒྱད་གོང་དཀར་མདའ་རྒྱ་ཁ་ཆེ་ཞིག་གི་ལག་
དུ་མངགས་བཅོལ་བྱས། །

དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་གཡའ་བཟང་པ་དང་། ཐང་པོ་ཆེ་པ། བྱ་ཡུལ་
སྤྱིང་དཔོན་ཚུལ་ཁྱིམས་གྲགས་པ་བཅས་གྱི་རྒྱབ་ཚད་དཔོན་ཆེན་དང་། ཆལ་
པས་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཁ་ཚོད་ཐེངས་མང་བྱས། ཁོ་ཆོས་བྱི་
སྤྱང་ལག་སྤྱོད་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་ཉེས་རྒྱུ་དང་། མནར་གཅོད་
དུག་པོ་བཏང་བས། བརྒྱལ་ནས་དབུགས་ཆད་པ་ཡང་ལན་གསུམ་ཅུ་མ་བྱུང་།
ལུས་གྱི་པགས་པའང་ལན་གསུམ་ཅུ་མ་བཞེས། ཟླ་བ་གཅིག་ལྷག་ཅུ་མ་ཁ་ས་
ལ་བྱབ་ནས་གཟིམ་དགོས་པ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་མནར་གཅོད་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་
འཛིགས་སྤྱང་མེད་པར་ད་དུང་ཐབས་སྤྱོད་གསུམ་ལ་བཞེན་ནས་སྟོན་གཞོན་ལྷ་
བཟང་པོ་སོགས་ལ་ལུ་མཐུད་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དགོས་པའི་བསྐྱེད་བྱ་ཡང་ཡང་
གནང་། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་སོགས་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་བྱ་བྱ་གཉིས་རྒྱབ་དུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཏེ། རྣམ་རྒྱལ་རྒྱབ་སྟོན་མདུན་དུ་བྱིད་
ནས་དབུ་ལ་རྩ་ལྷ་ནག་པོ་ཞིག་གཡོགས་པས་དབུ་སྐྱེད་སྤྱོད་སྐྱེད་སྤྱོད་གནང་བས་
རྩ་ལྷ་ཡུར་བུའི་ནང་དུ་ལྷུང་། ཡང་གོང་སྟོད་གཞོན་དེར་སྤྱོད་སྐྱེད་སྤྱོད་དབུ་
སྐྱེད་སྤྱོད་ནས་བརྒྱུད། ཡང་ས་བྱ་གཞོན་དུ་འབྱོར་སྐབས་རྩ་ལྷ་གཡོགས་ནས་

ཡོག་སྒྲིག་དམ་པོར་བསྒྲིགས་པ་དང་། བཅོམ་ཆས་གཡོགས་ནས་ཡར་བྱིད།
 སྤྱི་ནག་གི་བར་དུ། ཚལ་པའི་དམག་མིས་བསྐྱལ་པས་ཁ་རན་གཏོང་བ་དང་
 འདིད་དུག་ཚབས་ཆེན་བཏང་། ཚལ་པས་གསེར་ཕྱེ་བྱེ་ལྷ་ཙམ་དཔོན་ཆེན་
 སོགས་ལ་སྤྲད་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དགོང་ཅིས་བྱས་དུང་བགོང་མ་ཐུབ།
 དེ་ནས་ཚལ་པའི་དམག་མི་ཕྱིར་ལོག། །ཉུག་ཆོས་རྫོང་དུ་ཁྱེ་བ་ཕྱིད་གཉིས་
 དང་། ཀོ་སྤེལ་དུ་ཁྱེ་བ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས། ཕྱིར་ཐེབས་པས་མགོན་པོ་
 རྒྱལ་མཆོན་དང་། དཔལ་རིན་གྱིས་གོས་ཟས་དང་དྲེལ་ཁལ་འབྲིད་ནས་བསུ་
 བར་འོངས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྤེལ་གདོང་དུ་ལོག་སྐབས་མཁར་རྒྱ་དང་
 བྱག་ལ་ཞག་རེ་བཞུགས། བསམ་ཡས་ལ་འབྱོར་སྐབས་སྤྱི་པོ་ཕོ་མོ་ཀྱན་གྱིས་
 བསུ་བ་ཇ་འདྲེན་གང་ཟེན་གནང་། ཆེ་ལུང་གདོང་དུ་འབྱོར་སྐབས་སྤྱི་མེར་
 ཡོངས་གྱིས་བསུ་བ་བྱས། ཕྱག་འཆལ་སྒྲོར་བ་བྱས་པས་བྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་
 རྒྱལ་མཆོན་དགའ་དུ་ཤོར། ཏོར་དམག་ལ་མཆོན་སྤྱིས་ནས། ཏོར་སྐད་དུ།
 དཔོན་ཆེན་དབང་བཙུན་འདི་མི་རན་པ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་བ་དེ། བདེན་པར་
 འདུག །མི་འདི་ཙམ་གྱིས་མིག་ནས་མཆི་མ་ཤོར་བ་ནི་དཀའ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་
 རེད་ཟེར། དེ་ནས་སྤེལ་གདོང་གི་ཆོམས་སུ་ཐེབས་ནས་ཇ་ཆང་དང་གསོལ་
 ཆོགས་ཕུལ། ལྷག་ཆང་རྫོང་རྒྱལ་དཔོན་གཡོག་དང་། གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ།
 དེ་བཞིན་ཕག་གུའི་དཔོན་གཡོག་ཀན་གས་རྣམས་དང་། ཞལ་འཛོམས་གནང་
 བ་དུ་ཡི་སྒྲིག་ཐར་ཐུབ་པ་འདིའི་རྒྱ་མཆོན་གཙོ་པོ་ནི། གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ་
 སོགས་ཞབས་འབྲིང་དཔོན་དམག་རྣམས་གྱིས། དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་སྤེལ་
 གདོང་དགའ་ཡི་ལག་དུ་མ་ཤོར་པ་དེ་ཡིན་གསུངས། དཔོན་དམག་རྣམས་གྱིས་
 ད་ལྟ་ས་སྤྱི་པ་ནང་ཁུལ་དུ་འགལ་བ་ཆེ་ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་དབང་ཕྱག་བཙུན་
 འབྲས་དང་རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་བར་འགལ་བ་ཆོབས་ཆེ་བས། ང་ཆོས་གོ་
 སྐབས་དེ་དམ་འཛིན་བྱས་ཏེ་ས་སྤྱི་པ་ལ་པར་ཆོལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བྱས། དེ་
 ལྟར་ས་ཕག་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཇ་དུག་ཆེ་བ་དང་། རྫོང་ར་ཙན་དུ་གྱུར་ནས་
 མཐར་དུག་པོའི་དམག་གི་ཡོ་ལང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་ཞིག་དུ་

ཡུལ། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འགྲུས་འཇའ་ས་དང་བཅས་
 མཐོང་སྒྲོན་ཏུ་འབྱོར། ཁྱི་དམག་ནམས་དོག་ལུང་བར་སླེབས། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་
 མཆོན་གྱིས་ཀྱང་དམག་གཤམ་ལེགས་པར་མཛད་དེ། གཞོན་ཅུ་བཟང་པོས་
 དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཕག་གྲུ་བྱི་སྒྲོར་གྱི་དམག་ནམས་དྲངས། ལྷུ་མ་སྤྱིང་ཏུ་
 སླེབས་ཇེས་རྟ་དམག་ས་གནས་དེར་བཞག །ཀླང་ཐང་ཏུ་བསྐྱོད་ནས་མོན་
 མཁར་ཏུ། དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ཁྱི་དམག་ནམས་ཏུ་
 བསྒྲིགས་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ནས། སར་ཆོལ་བྱས་པས་ས་སྐྱའི་དབུས་
 གཙང་གི་ཁྱི་དམག་ནམས་ལ་སམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ། ཕག་གྲུ་པ་ལ་
 རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་དམག་ཐོག་ཏུ་ཕྱིབས།
 གྲུ་སྤྱི་དང་འཕྲོངས་རྒྱས་སོགས་ལྟོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་སལ་ཆེར་བླངས། རབ་
 བྱང་རྒྱལ་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་1348ལོར་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་ཆལ་པ་བྱི་དཔོན་
 གཏོར་ཏེ་དེའི་ས་ཆ་དང་འབངས་ནམས་ཕག་གྲུས་དབང་ཏུ་བསྐྱུས། སྐབས་
 འདིར་ཕག་གྲུ་དང་། འབྲི་གུང་པ་འགལ་ཏེ་དམག་འཁྲུག་ལན་མང་བྱང་ཞིང་
 ལྷག་པར་ཏུ་འབྲི་གུང་པ་དང་། རམ་གཤམ་པ། གཡའ་བཟང་པ་གསུམ་གྱིས་
 གོས་བཤམས་ནས་ཕག་གྲུ་ལ་དམག་དྲངས་པར། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཏོར་
 གཞོན་ཅུ་བཟང་པོས་འགོ་བྱས། ཡར་སྤྱོད་ཀྱི་དམག་རོགས་བྱས་ཏེ་འབྲས་མོ་
 སྤྱང་བ་ལ་བཞག །ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དཔུང་ཆེན་བྱང་ཁར་
 བཏོན་ནས་འབྲི་གུང་པ་ལ་སར་ཆོལ་བྱས། གཡའ་བཟང་པ་སྤྱིར་བློས། ཆལ་
 པ་དང་ནམ་གཤམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱོན་པ་རི་དང་། གཡུ་ཆེ་བྲག་ལ་མཁར་
 རྫོང་བཙུག་པ་སོགས་བྱས། ཕག་གྲུའི་དམག་ནམས་གསང་མདའ་ཏུ་ཡོང་།
 གཡའ་བཟང་བྱི་དཔོན་འབུམ་སྤྱག་འོད་ཀྱིས། གཉལ་དམག་ནམས་བྱིད་ནས་
 ལྷུན་པོ་ཆེར་འབྱོར་པ། ཕག་གྲུའི་དམག་གིས་ཤེས་པ་དང་ལྷུན་པོ་ཆེར་བྱིན་
 རས་འཐབ་པས། འབུམ་སྤྱག་འོད་སོགས་འགོ་དམག་དགྲ་བརྒྱ་ཅུ་ཙམ་ལྷུན་པོ་
 ཆེའི་ནང་ལ་བཅུར། གཉལ་དམག་མང་ཏུ་བསད། གོ་མཆོན་ནམས་བླངས།
 རབ་བྱང་རྒྱལ་པའི་ལྷགས་རྟག་སྤྱི་ལོ་1350ལོར། ཕག་གྲུས་འབྲི་གུང་པ་དབང་

དུ་སྤྱུལ། དུས་དེར་དམག་འབྲུག་ཐེངས་མང་བྱང་ཡང་ཕག་གཉི་དམག་དཔུང་
 རྒྱལ་དམག་ཤུགས་རབ་དུ་ཆེ་བས་དག་ཡ་མཐའ་དག་ལས་རྒྱལ་པར་རྒྱལ།
 དཔུས་སྤྱུགས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ས་སྐྱུའི་ས་ཆ་སྐོར་གཅིག་གྱང་
 དབང་དུ་བཟུས། བྱི་དཔོན་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་
 རྟོར་གཞིན་རུ་བཟང་པོའི་མཆོན་སྟོན་སྤྱུགས་བཞིར་བྱས། དེ་ནས་ཕག་གཉིས་
 དམག་དཔུང་བྱང་སྤེ་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་ས་སྐྱུར་བསྐྱལ་ཏེ་འགོ་རྒྱ་
 ཐག་བཅད་གྱང་། དཔོན་ཆེན་གཞན་གྱི་མགོ་སྐོར་འོག་དུ་ཚུད་པས་ཕག་གཉི་
 དམག་དཔུང་གིས་བསྐྱལ་རྒྱ་བཀག་སྤེ་སྤྱིར་མངགས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་
 བ་བཟང་པོ་ས་སྐྱུར་འགྲོར་རྒྱས། དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་
 བཟུང་སྤེ་བཙོན་དུ་བཅུག། །གནས་ཚུལ་དེ་ཕག་མོ་གྱ་པས་ཤེས་པ་དང་།
 རབ་བྱང་དུག་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1354ལོར། ཕག་གཉིས་དམག་དཔུང་ས་སྐྱུར་
 བྱང་སྤེ་ཞི་དག་གི་ཐབས་དུ་མའི་སྐོར་ནས། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་
 བཙོན་ནས་བཏོན། ཕག་གཉིས་དམག་དཔུང་གིས་ས་སྐྱུའི་དགོན་པའི་མཐའ་
 བསྐོར་ཏེ་ས་སྐྱུའི་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བཙོན་འགྲུས་བཟུང་། ས་སྐྱུའི་དམག་
 མི་བཞི་བརྒྱ་ཅུ་མ་བསད། ཡོན་གོང་མས་གནང་བའི་གནའ་རྩལ་དང་། དངོས་
 རིགས་གལ་ཆེ་བ་འཕོར་ཆེན་འཕྲོག། །དེ་ནས་བཟུང་ས་སྐྱུའི་རྒྱལ་རབས་ཐོར་
 ཞིག་དུ་སོང་སྤེ་པོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་བདག་དབང་དེ་ཕག་གྱ་
 བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ལག་དུ་ཤོར། །

གསུམ། ལྷ་བྱང་ཁག་བཞིར་གྲེས་པ་དེ་ས་སྐྱུའི་མིང་དབང་

ཤོར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ།

སྤྱིར་ས་སྐྱུ་པའི་གདུང་རབས་རྒྱལ་དབང་ཆ་ལ་མ་མཐུན་པའི་འཐབ་ཚྭ་
 དེ་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་ནས་བྱང་བེན་ཅིང་། འགོ་
 མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་གོངས་པ་དང་། འགོ་མགོན་ཕྱག་ནའི་སྤྱུས་རྒྱུ་སྤྱ་ལ་
 དང་། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྱུས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་

ནམ་གཉིས་ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་པར་མ་འཆམས་ནས་ཚོད་པ་བྱས་མཐར། ཡོན་
 གོང་མས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་མིན་བརྟག་དགོས་ཟེར་
 བས་རེ་ཞིག་རྒྱ་ནག་སྐྱོན་ཅིང་ཡུལ་དུ་མངགས་ནས་དེར་བཞུགས་སུ་བཅུག།
 རྒྱ་མ་ལམ་ལོ་རྒྱུག་ཙམ་ལ་ཁྲི་ཐོག་མཛད་རྗེས་ཟས་དུག་གིས་སྐྱ་གཤེགས་
 པ་དང་། ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་ཆགས་ནས་ཤར་པ་འཇམ་
 དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་ལོ་བཅུ་དགུ་ཙམ་མཛད།
 རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་གྲི་རྒྱུ་ལོ་1298ལོར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱར་ཐེབས་ནས་
 ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་མཛད་དེ་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་ཡང་། རྒྱུ་ལོ་1324 རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
 ཤིང་བྱི་ལོར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་གདུང་རྒྱུད་ནམས་ལས་
 བགོས་པ་ཏི་ཤི་ཀུན་དགའ་སློ་གྲོས་གྱིས། གཙུང་པོ་ནམས་ལ་སྤྲ་བྱང་སོ་སོར་
 བགོས་ནས་གནང་། དེ་ཡང་རྩོ་མོ་བཞི་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ་དང་སྤྲ་མཁའ་
 བཅུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་ཡུམ་སྤྲ་མཁའ་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཀ་དང་གཞི་ཐོག་
 སྤྲ་བྱང་གནང་། རྩོ་མོ་གསུམ་པ་ར་ལུང་མ་ཀུན་དགའ་གནམ་རྒྱུད་དང་སྤྲ་
 ཏི་ཤི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཀ་དང་ལྟ་ཁང་སྤྲ་བྱང་གནང་།
 རྩོ་མོ་ལྔ་པ་རེ་མདའ་མ་ལྟ་གཅིག་ཉི་མ་རིན་ཆེན་དང་། སྤྲ་ཉི་མ་དཔལ་
 སོགས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཀ་དང་དུས་མཆོད་སྤྲ་བྱང་གནང་། རྩོ་མོ་དུག་པ་ཞ་
 ལུ་མ་མ་གཅིག་གཞིན་རྒྱ་འབུམ་དང་། སྤྲ་ཏ་དབེན་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་
 སོགས་ལ་རིན་ཆེན་སྤྲ་བྱང་གནང་སྟེ་དེ་ནས་བཟུང་ས་སྐྱའི་སྤྲ་བྱང་ཁག་
 བཞིར་གྱིས། དེའི་རྗེས་སུ་མཁའ་བཅུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ་དང་། འཇམ་
 དབྱངས་དོན་ཡོན་རྒྱལ་མཆོན། སྤྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་
 བཅས་གྱིས་རིམ་བཞིན་དུ་ས་སྐྱའི་ཁྲི་ཐོག་མཛད་ཀྱང་། ས་སྐྱའི་སྤྲ་བྱང་ཁག་
 བཞིར་གྱིས་པས། སུན་རྒྱུན་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ནས་རང་
 རང་གི་སྟོབས་འབྱོར་རྒྱས་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་སོགས། སུན་རྒྱུན་སྟོགས་རིས་
 དང་སྤང་ཞེན་རྗེ་ཆེར་གྱུར་ཏེ། དབང་ཆ་པལ་ཆེར་དཔོན་ཆེན་ནམས་ཀྱི་ལག་
 དུ་ཤོར། དཔོན་ཆེན་དང་ནང་ཆེན་གསར་རྟེན་སོགས་དཔོན་རིགས་ནམས་

ཀྱང་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་ཉེ་ཆོད་སྤྱོད་པ་རིས་ཀྱི་ཤོག་ཁག་ལྟ་བུར་ཆགས་ཤིང་། དེ་
 དག་པམ་ཚུན་བར་ཉེ་དགའ་སྤྱོད་པ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དབྱེན་སྤྱོད་པ་སོགས་ཆབ་སྤྱོད་ཀྱི་
 དཀྱིག་ཤིང་ཆད་མེད་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ནས་ནང་ཁྱུ་ལྟ་བུར་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་བྱུང་། དེ་
 ལ་བརྟེན་ནས་པོད་སྤྱི་ལོ་བདེ་དོན་ཆོག་པ་སྤྱོད་པ་ལྟར་པའི་ཁར། སྤྱོད་པ་དང་
 དཔོན་ཆེན་ཁག་རྗེ་མང་ཏུ་འཕེལ་སྤྱོད་པ། མི་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལུ་ལྟ་བུ་གཟན་རྒྱས་
 ཀྱང་ལོ་རེ་བཞིན་ཆེ་ཏུ་སོང་བས། མི་མང་གིས་དཔོན་པ་པོར་བ་སོགས་བྱུང་
 བས་ས་སྤྱོད་པའི་གཟེ་བཞིན་དང་སྤྱོད་པ་གསལ་རིས་བཞིན་ཉམས་དམས་སྤྱོད་པ།
 དབྱས་གཙང་གི་བྱི་དཔོན་ལ་ལས་ཀྱང་ས་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ལྟར་དང་། དཔོན་ཆེན་
 སོ་སོའི་བར་ཀྱི་འགལ་ལྷོད་ནང་བཅངས་ནས། རང་རང་གིས་དག་འདུལ་
 གཉེན་སྦྱོར་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་ཆེས་བྱས་པ་སོགས་མདོར་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
 བཟང་པོ་དཔལ་སྤྱོད་པ་སོགས་པ་ནས། ས་སྤྱོད་པའི་དབང་རྒྱས་མ་ཤོར་ཀྱི་བར་མི་
 ལོ་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅམ་རིང་གི་དབྱས་གཙང་ཟིང་ལོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ས་སྤྱོད་
 དབང་འཛིན་ཤོར་སྤྱོད་པ་ཀྱི་བྱུང་བ་རགས་ཅམ་ཞིག་ཕག་གྱ་ཏ་སི་བྱུང་རྒྱུ་
 རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་ནང་ནས་མཐོང་ཐུབ། ལྟ་བུར་ཏུ་ཕག་གྱ་པ་
 དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ས་ཆ་དང་མི་སྤྱོད་པ་དག་དབང་སྤྱོད་པ་ལྟར་
 གཞི་ཡང་ཡང་བྱུང་ཏུས། ས་སྤྱོད་པའི་དཔོན་ཆེན་ལ་གཏུག་བཤེར་བྱས་ཀྱང་དེས་
 གཡའ་བཟང་པའི་རྒྱུ་ཆ་བྱས་པ་དང་། ཏི་ཤི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
 གོང་ཏུ་ཞུས་ནས་ཕག་གྱའི་བྱི་དཔོན་འཕྲོག་ཆེས་བྱས་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་
 དབང་རྒྱུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས། གཡའ་བཟང་པའི་རྒྱུ་ཆ་བྱས་ནས་ཕག་གྱ་
 བྱུང་རྒྱུ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་དོ་དམ་དང་། མནར་གཅོད་བྱས་པར་མ་བཟད། དེ་
 རྗེས་དཔོན་ཆེན་དབང་རྒྱུག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་གཡའ་བཟང་པ་དང་། ཆོལ་
 པ། ཐང་པོ་ཆེ་པ་སོགས་དབྱུང་སྤྱོད་ཀྱིས་ཕག་མོ་གྱ་པ་དྲག་འདུལ་བྱེད་ཆེས་
 བྱས་པ། སྤྱོད་པ་ཀུན་སྤྱོད་པས་འབྱི་བྱུང་པ་དང་། བྱུང་གསལ། གཡའ་བཟང་
 པ་བཅས་གསུམ་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཕག་གྱ་ལ་དམག་འབྲུག་བརྒྱག་ཏུ་བརྒྱག་པ་
 དང་། དེ་རྗེས་སྤྱོད་པ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་ཕག་འདུམ་

འགྲིག་ཡོང་ཐབས་ལ་དགོངས་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་དང་ཕག་གྲུ་
བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་འདུམ་འགྲིག་གནང་ནའང་། ལྷ་ཁང་སྤྱང་གི་
ཏི་ཕྱི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་པའི་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལས་ལྷག་ཏུ་
དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པར་བརྟེན་ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གཙང་དུ་དམག་དྲངས། སྤྱང་མ་ཀུན་སྤངས་པ་ཆུ་མིག་དུ་
ཕེབས་ནས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ནང་མོལ་གྱིས་ས་སྐྱར་དམག་འདེགས་
མི་དགོས་པར་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ་སློང་བཀོལ་བཏང་བྱང་། དེ་རྗེས་
ཀུན་སྤངས་པ་རང་ཉིད་ས་སྐྱ་ནང་ཁུལ་ནས་བསང་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་
བ་བཟང་པོ་ཡང་ལྷ་ཅི་ཅུ་སློང་དུ་འདས་ཆེན་བྱང་བར་མ་ཟད། ལྷ་ཁང་སྤྱང་
བྱང་སྤྱོགས་གཏོགས་ཀྱིས་ཐིང་སློང་གྲབས་གཤོམ་བྱས་པར་བརྟེན་ཕག་གྲུས་ལྷ་
ཁང་ཆེན་མོ་རྒྱུར་སྤངས་པ་དང་། དེའི་ཞེ་འཁོན་མ་བཟོད་པར་བྱང་པ་ཁྲི་
དཔོན་གྱིས་ཁྱེ་བསྐྱལ་ལྟར། དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྱས་ཀྱིས་གཙང་
དམག་བསྐྱས་ཏེ་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་བསྐྱོར་སྤངས། ཕག་གྲུའི་དམག་དཔུང་ས་སྐྱ་
ལ་བཏེགས་ནས། མི་གངས་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་བསང་ཆས་བཏང་ཏེ་ས་སྐྱ་པ་
ཕམ་པར་བྱས། མཐར་དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྱས་ཁོ་རང་ཡང་
བཟུང་ཏེ་ས་སྐྱ་པས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བའི་རིང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དུས་དབང་འཛིན་པའི་
དུས་རབས་ཀྱི་མཇུག་འགྲིལ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པ་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

སྐུ་པ།

འཁོར་པོའི་བོད་ཡུལ་འཆལ་པོའི་རྟོར་དམག་འབྱོར། །

ས་སྐྱ་པ་ལ་སེ་ཆེན་རྒྱབ་ཅ་ཐོབ། །

ཆོས་སྤྱི་དུང་འབྲེལ་བོད་དུ་བཅུགས་ལྟར་གྱང་། །

ཆོས་མིན་འབྲུག་པས་བོད་འབངས་རྒྱག་ལ་སྒྱོར། །

ཅེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལེའུ་བརྟན་པ།
 བག་གྲུའི་མིང་རྒྱུང་རྟེན་རབས།
 1349-1617

ས་བཅད་དང་པོ། བག་མོ་གྲུ་བས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱས་པ།

གཅིག ། རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ལ་བག་གྲུའི་མིང་ཐོགས་ཚུལ།

དེ་ཡང་རྒྱངས་ཀྱི་སྤྱི་བམེ་རུ་ལས། དང་པོ་འཛིག་རྟེན་ཆགས་པའི་རྟེན་
 རས་ས་རྒྱ་མི་རྒྱུད་སྟེ་འབྱུང་བ་ལྟའི་རྒྱུད་པོ་ཆོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་སྟོང་
 ཞིག་བྱུང་བར་རིམ་བཞིན་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་ལྟ་དོད་ནས་བྱིའུ་མཆར་
 རྒྱལ་ལྷན་པ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ལ་ཡེ་ལྷོན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བཏགས་པ་ལས་རིམ་
 པར་བརྒྱད་དེ་ལྟོང་གི་རྟེན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དང་། འབྲས་དཀར་ནག་ཁྲ་
 གསུམ། བོད་མིའུ་གདུང་རྒྱལ་གི་ནང་གསེས་སེ་བྱུང་དབའི་རྒྱུད་པ་ནས་མི་
 རབས་ལྟ་པར་གནམ་ལྟ་མཆེད་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་བྱུང་བར་གྲགས། གནམ་ལྟ་
 མཆེད་བརྒྱད་ནང་གི་མང་ལྟོམ་སྟག་བཅོན་དང་། གནམ་སྟན་མའམ། ཆངས་
 སྟག་ལྟ་མོ་འདུས་པར་བྱིའུ་དོ་མཆར་ཅན། སྤྱི་བོའི་གཙུག་ན་དུང་ལྟར་དཀར་
 བའི་རྒྱངས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་འབྱུངས་པ། དེ་ཡང་མང་ལྟོམ་སྟག་བཅོན་གྱིས་
 གཟིགས་ནས་རབ་རུ་དགའ་སྟེ་རྒྱངས་སོ། རྒྱངས་སོ། རྒྱངས་སོ་བྱས་པས་
 བྱིའུ་དེའི་མིང་ལ་ལྟ་རིགས་འཕན་པོ་ཆེ་རྒྱངས་ཞེས་བཏགས་པར་གྲགས་པ་དེ་
 རས་མི་རབས་རིམ་པར་གྲུས་པ་ལ་རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །ལྟ་རིགས་
 འཕན་པོ་ཆེ་རྒྱངས་ནས་མི་རབས་ཉི་ཤུ་སྟངས་ཆེས་མདོ་ཁམས་སུ་རྒྱངས་གཉན་
 ཐོག་ཨ་ཁོམ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རྒྱབས་ཀྱི་སྟག་སུ་སྟན་སྟག་སྟགས་
 པ་འབྱུང་གནས་འབྱུངས་པ་དེས། བག་མོ་གྲུ་པ་དོ་རྟེན་རྒྱལ་པོའི་དངོས་སྟོབ་

ཕག་མོ་གྲུ་པ་ཞེས་པ་ནི་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་དངོས་སྤྱོད་བྱ་
 ཆེན་ཆམས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་ལས་བྱུང་བའི། བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞི་རྒྱུད་བརྒྱད་དུ་
 གྲགས་པའི་ཆེ་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད། ཅེས་པ་དེའི་ཤིང་རྟའི་
 སྤྱོད་འབྱེད་པ་པོའི་མཆན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མཆན་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཕག་མོ་གྲུ་
 པ་རྟོ་རྟེ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་ཟེར། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤྲུག་གྱི་ལོ་
 1110ལོར་མདོ་ཁམས་སྡེ་དགའི་མངའ་ཁོངས་ཆེ་ཤོད་སྤྲུག་ངོས་སུ་ཁང་ཞེས་
 པའི་ཡུལ་དུ་དབས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། རྒྱུད་དུས་ནས་སྤྱོད་གཉེར་གནང་
 རྒྱུ་དང་། རྒྱ་མ་བཞེན་རྒྱུ། དཀའ་སྤྱུད་གནང་རྒྱུ། གྲུབ་པ་བརྟེས་རྒྱུ་
 ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་གསལ་བས་འདིར་མ་བཤོད།
 དཔྱད་ལོ་ཉི་ཤུའི་ལོར་དབུས་སུ་ཐེབས། ཞེ་གཅིག་པར་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་
 རིན་པོ་ཆེ་དང་མཇུག། ཞེ་དཔྱད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྤྲུག་གྱི་ལོ་1158
 ལོར་ཕག་གྲུའི་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ་སྟེ་མཉམ་མེད་དུགས་པོའི་གདམས་ངག་
 གཙོ་བོར་གྱུར་པའི། མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་དུ་མ་ལ་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་
 མཇུང་ཅིང་སྟེལ་བའི་རང་ལྷགས་བུན་མོང་མིན་པ་དེ་ལ་ཕག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད་
 ཅེས་བྱ་བའི་གྲུབ་མཐའི་མཆན་རྫོགས་ཤིང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤྲུག་
 གྱི་ལོ་1170དཔྱད་ལོ་རེ་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱུ་གཤེགས།

ཡུལ་གྱི་གདན་ས་དང་ཚུལ་བརྒྱད་འདི་ནི་ཅིང་རྒྱང་ས་ཀྱི་གཏུང་དང་ཡུལ་
 གྱི་ཚུལ་བརྒྱད་གཅིག་ཏུ་འདིན་པ་པོ། རྒྱན་སྒྲ་ཤུགས་པ་འབྱུང་གནས་ནི།
 ཡུལ་རྒྱང་ས་ཀྱི་གཏུང་རྒྱད། ཡོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་འཁོར་ལྷོག་བཟའ་ཁྲ་
 ཤུག་རྒྱན་དང་། དེ་ཤུ་མ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ཡས། འཁོར་ལྷོག་བཟའ་ཁྲ་

སྤྱན་སྒྲ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས། དཔོན་སངས་རྒྱལ་སྤྱུངས། ཤེས་རབ་རྒྱལ་
མཆོན། དེ་གྲུ་མ་ལ་སྤྱས་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་དང་བཞི་འབྱུངས་པའི་དང་པོ་
སྤྱན་སྒྲ་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་མཆོག་སྤྱི་ལོ་1175པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་
ལུག་ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། འབྲི་བྱང་རྒྱུ་བ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོར་ལོ་བརྒྱ་
བརྒྱན་ཅམ་བཞེན་རིང་། ལྷ་མའི་སྤྱད་དང་འབྲལ་བ་མེད་པའི་ཉེ་གནས་ལྷ་པུ་
གནང་བས་སྤྱན་སྒྲ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆོན་ཐོགས་པ་སྤྱིས་ཆངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་
ཀྱིས་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་འཇིན་པ་ནམས་དང་། འབྲི་བྱང་པའི་ལྷ་མའི་མཆོན་
གནས་ལྷ་པུར་བྱུར་ནས་སྤྱན་སྒྲ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་བྱུང་། སྤྱན་སྒྲ་གྲགས་པ་
འབྱུང་གནས་དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པར། འབྲི་བྱང་རྒྱུ་བ་པས་བསྐྲགས་བཞོད་དང་
བཅས་པག་མོ་གྲུ་པའི་གདན་ས་འཇིན་པར་བཏང་། དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་
པར་འབྲི་བྱང་གི་གདན་ས་ཡང་རྒྱུད་གནང་མཛད། སྤྱན་སྒྲ་གྲགས་པ་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་འབྲི་བྱང་གི་གདན་ས་འཇིན་རྒྱུད་གནང་བའི་སྐབས་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་
པོ་གོ་དན་གྱིས་དམག་དཔོན་དོར་རྟ་ནག་པོ་བོད་ཏུ་འབྱོར་སྐབས། རྩེ་ལེན་
གང་ལེགས་མཛད་དེ། བོད་ཡོངས་ལ་སོག་དམག་གི་རྩལ་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིགས་པ་
མི་འབྱུང་བ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོར་བྱང་། མཐར་དགྲུང་ལོ་གྲུ་གཅིག་པ་རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་1255ལོར་སྤྱ་གཤེགས་སོ། །

གཉིས། བག་གྲུ་མི་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བརྒྱས།

དེ་ཡང་དེབ་ཐེར་《གཡུ་ཡི་ཕྱིང་བ་》ལས། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་བཙོན་
འགྲུས་སམ་རྒྱལ་བ་ཐོག་རྒྱགས་པ་ནི། བག་གྲུ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་སྤྱུངས་ལ་
སྤྱས་གྲགས་པ་བཙོན་འགྲུས་དང་། བརྒྱ་གཉིས་པ་རྟིང་མ་རིན་ཆེན་དོ་རྟེ།
གཏོར་རྒྱལ་པ། རིན་པོ་ཆེ་དོར་རིན་པ་བཅས་བཞི་འབྱུངས་པ་ལས། གྲགས་
པ་བཙོན་འགྲུས་ནི། སྤྱི་ལོ་1203རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་པག་ལོར་འབྱུངས།
དགྲུང་ལོ་སོ་གསུམ་པར་ཐེབས་སྐབས། ཐེལ་གྱི་གདན་ས་མཛད་དེ་ཆོགས་པ་
ལོ་སུམ་རྒྱ་སོ་གསུམ་ཅམ་ལ་བསྐྱུངས། འདིའི་གོང་པག་མོ་གྲུ་པ་ལ་དད་འབྲལ་
པའི་ཞིང་འབྲོག་གི་འབབ་ཡོང་ཅམ་ལས་གཞུང་འཇིན་དབང་བདག་གི་ཆོས་

གཞིས་མོགས་དམིགས་པས་ལ་མེད་ཅུང་། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐབས་ཕག་གུ་
རང་ལ་ཕུལ་པའི་ཞིང་འཕྲོག་གི་ཐོག་ནོར་གྱི་རྒྱལ་བ་ཏུ་ལ་རུར་གཏོགས་པའི་
ཐོད་ཁུལ་ས་ཁང་མི་གསུམ་གྱི་དབང་རིས་རྣམས་གོང་མའི་ལུང་གིས་ཕག་མོ་
གྱུ་པས་བདག་ཐོབ་བྱེད་ཆོག་པ་བྱུང་བ་བཞིན། ཐོག་མར་ལྷན་མ་སྒྲོམ་བཙོན་
གྱིས་འབྲི་བྱུང་དང་། ཕག་གུའི་སྤྱི་དཔྱད་བྱས་ཤིང་། དེ་རྗེས་དཔོན་རྒྱུ་རྒྱུ་
དཔལ་ཏོར་གོང་མའི་ལུང་གིས་ཕག་གུའི་བྱི་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས་པ་ཁོང་སྤྱི་རྒྱུ་
སྤྱི་གོང་མའི་མཁུན་སར་ལན་གསུམ་བྱོན་ཞིང་། ཐོ་བྱང་སྐང་དང་། ཆོང་འདུས་
བྲག་ཁ་མོགས་གཞིས་ཀ་བརྩ་གཉིས་བཙེགས་པ་བཅས་ཕག་མོ་གྱུ་པའི་མངའ་
མང་འཕེལ་རྒྱས་གྱི་འགོ་དོད་པར་མ་བཟད། གཞིས་ཀ་བཙེགས་པ་འདི་ནི་ཐོད་
ཏུ་གཞིས་ཀའི་ལམ་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་མཆོན་རྟགས་ཤིག་ཡིན། འོན་
ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་དང་པོར། རྒྱལ་བ་ཏུ་ལ་རུའི་རྒྱུ་སྤྱི་ཕག་གུའི་སྤྱི་སྤྱི་
གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱང་། ལྷན་མ་སྒྲོམ་བཙོན་གྱི་རྒྱུ་གཡའ་བཟང་པ་བྱུར་
ཏུ་ཐོན་ནས་མོན་ལུག་མགོ་སྤྱོད་ཚུན་ཆད། གཡའ་བཟང་པ་ལ་ཤོར་པ་ཕག་
གུས་དཔུང་ཤིང་གྱིས་སྤངས་པ་དེ་ནས། གཡའ་ཕག་བར་གྱི་འགལ་བ་རིམ་
བཞིན་རྒྱ་རར་ཅན་ཏུ་གྱུར། མདོར་ན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་བཙོན་
འབྱས་གྱི་རྒྱུ་སྤྱི་ཕག་གུའི་མངའ་མང་འཕེལ་རྒྱས་མོང་བར་མ་བཟད། གོང་
མའི་ལུང་དང་། ལག་རྟགས་ཡོད་པའི་བྱི་སྤྱི་གྱུ་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པ་བཅས་
མཐར་དབྱེད་ལོ་རེ་ལྷ་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་ཡོས་ལྷ་བ་བརྩ་གཅིག་པའི་ཆོས་
བཙོ་བརྒྱད། སྤྱི་ལོ་1267ལོར་སྤྱི་གཤེགས། །

བརྩ་གཉིས་རྒྱུ་མ་རིན་ཆེན་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་1218རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་
སྟག་ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། དབྱེད་ལོ་ལྷ་བརྩ་བ་མེ་ཡོས་ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་
སར་ཕེབས་ཏེ་ཆོགས་པ་ལོ་བརྩ་བཞི་འི་རིང་བསྐྱུངས་མཐར་དབྱེད་ལོ་དུག་རྩ་
རེ་གསུམ་པ་སྤྱི་ལོ་1280རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ལུགས་འབྱུག་ལྷ་བ་བརྩ་གཉིས་པའི་
ཆོས་བརྩ་གཉིས་ལ་སྤྱི་གཤེགས། བརྩ་གཉིས་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱུ་བྱི་དཔོན་རྒྱུ་
དཔལ་གྱོངས་ནས་ཁོང་གི་

གཙུང་པོ་གཞོན་ལྷ་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱི་དཔོན་གྱི་གོ་སར་བསྐྱོས། ཁོང་འདས་
 རྒྱུ་ལྟ་བུ་གཤོང་སྤེའི་མཁན་པོ་རིན་ལྷ་བས་སེ་ཆེན་གོང་མའི་ཡུང་བཞིན་
 ཁྱི་དཔོན་ལོ་གཉིས་བྱས་པ་དང་། དེ་རྒྱུ་ཡར་འཕྱོག་ཆུ་རྒྱུད་མཁར་པའི་བྱང་
 གཞོན་སེ་ཆེན་གོང་མའི་ཡུང་གིས་ཁྱི་དཔོན་རུ་བསྐྱོས་པ་བཅས་ཁྱི་དཔོན་འདི་
 གསུམ་ག་བག་མེད་སྤྱོད་པའི་དབང་རུ་སོང་སྟེ། བག་མོ་གྲུ་པའི་སྤེ་ཆུགས་ལ་
 བན་པ་ཞིག་བྱང་མེད། དེ་རྒྱུ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་གཅིན་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་ནི། བག་
 གྲུ་དཔོན་མཁོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱོད་ཁོ་པོ་འཕན། དེའི་སྤྱོད་རིན་ཆེན་ཤེས་
 རབ། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས། གཙུང་རྒྱ་པོ་འཕྱོག་གཉིས་མཆོད་པ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན།
 རིན་ཆེན་སྤྱོད་པ་དང་བཞི་འབྱུངས་པ་ལས། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་ནི་རབ་བྱུང་
 བཞི་པའི་ལྷགས་ཀྱི། སྤྱི་ལོ་1240ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་
 ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་མེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་ནས། ཆོགས་པ་ལོ་བརྒྱད་བསྐྱུངས་
 མཐར་དགུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པ། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་
 བརྒྱད། སྤྱི་ལོ་1288ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་འདིའི་རུས་མག་གྲུའི་
 ཁྱི་དཔོན་གཞོན་ལྷ་ཡོན་ཏན་གྱིས་བྱས་པ་ལ་དེ་ནི་ནག་ཆང་ཁོ་ནའི་དབང་རུ་
 ཤོར་པས་མག་གྲུའི་མངའ་ཐང་ཉམས་རྒྱུད་རུ་གྱུར་པར་གྲགས། །

མག་གྲུ་གཙུང་རྒྱ་པོ་འཕྱོག་གཉིས་མཆོད་པ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་ནི། སྤྱི་ལོ་
 1250རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་འབྱུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་པ་
 ས་སྤྱང་ལ་མེལ་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་པའི་སྐབས། སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཉི་ཤི་
 གྲགས་པ་འོད་ཟེར་དང་། རྒྱལ་པོ་མེ་མུར་པོ་ག་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་ལ་མག་གྲུའི་
 ཁྱི་དཔོན་གྱི་འཇའ་ས་དང་། སྤྱོད་མཁོ་ཅན་གྱི་དམ་ཁ་གནང་བས་ཁྱི་དཔོན་
 རྒྱུར་རུ་མ་བསྐྱོས་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་མཁར་མཆོད་དེ། མག་གྲུའི་དབང་ཆ་བར་
 སྐབས་གཞན་ཤོར་ནམས་ཕྱག་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྱོད་པས། མག་གྲུ་ཁྱི་སྤྱོད་ལ་ཕན་
 པ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་བཅས། ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་མཆོད་པ་ལོ་ཉེར་གཉིས་
 བསྐྱུངས་མཐར་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལྷ་
 བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་སྤྱི་ལོ་1310སྤྱོད་གཤེགས། །

ཆོས་བཞི་རིན་པོ་ཆེ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། དཔོན་རིན་ཆེན་སྐབས་
 གྱིས་རྩོམ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པའི་ཞང་ལྷམ་མར་སྤྲས་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོ་
 དང་། ཆོས་བཞི་རིན་པོ་ཆེ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན། གཤམ་པ་བཟང་པོ་བཅས་
 དང་། འབྲམ་སྤྱི་མར་སྤྲས་ཏུ་སི་བྱང་རྒྱལ་མཆོན། བཅུ་གཉིས་རིན་པོ་
 ཆེ་གཤམ་པ་ཤེས་རབ། བསོད་ནམས་བཟང་པོ་བཅས་སྤྲུག་འབྲུངས་པ་
 ལས་ཆོས་བཞི་རིན་པོ་ཆེ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་སྤྱི་ལོ་1293ལོ་རབ་བྱུང་ལྷ་
 པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལྷགས་བྱི་ལོར་ཐེལ་
 གྱི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ཆོགས་པ་ལོ་སྤྲུལ་ཅུ་མོ་བཞི་བསྐྱུངས་མཐར་དགུང་
 ལོ་རེ་བརྒྱད་པ་སྤྱི་ལོ་1360རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་ལྷགས་བྱི་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་
 ཆོས་གསུམ་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས་ཀྱང་། ཆོས་བཞི་པར་གཤམ་ཞེས་ལྟོ་རོང་ཆོས་
 འབྲུང་ཏུ་གསལ། གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་འདིའི་དུས་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་
 བཟང་པོས་ཉོར་གོང་མའི་དྲུང་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་ལུང་དང་ལག་རྟགས་ཁྲིམ་ཐོབ་བྱི་
 བྱི་དཔོན་ལོ་བརྒྱད་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཟེར་བས་བྱི་དཔོན་ལོ་ལྷ་
 བཅས་རིམ་པར་བྱས་ཀྱང་། ཁོང་ཆོས་ཕག་གུའི་སྤྱི་འཛིན་རྒྱལ་ལ་ཕན་པ་
 ཞིག་བྱུང་མེད། །

བཅུ་གཉིས་གསར་མ་གཤམ་པ་ཤེས་རབ་ནི། སྤྱི་ལོ་1310རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་
 ལྷགས་བྱི་ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་ར་གཅིག་པ་ལྷགས་བྱི་ལ་གདན་སར་
 ཐེབས་པ་ནས་ཆོགས་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བསྐྱུངས་ཏེ་དགུང་ལོ་རྒྱལ་ཅུ་རེ་གཅིག་
 པ་རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་ལྷགས་བྱི་ལྷ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན། སྤྱི་ལོ་
 1370 ལོར་སྐྱ་གཤེགས། །

གསུམ། ཕག་གུའི་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་

ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་པ།

ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་
 1302ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ལོ་གེ་འབྲི་སྟོག་སློབ་འགོ་

ཚུགས། དགུང་ལོ་བདུན་པར་སྤུན་སྡེ་ཆོས་པའི་པའི་མདུན་དུ་དགེ་བསྐྱེད་གྱི་
སྒྲིམ་པ་ཁྲུས་ཏེ་མཆོད་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོད་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་
པར་ས་སྤྱི་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་དུ་ཐེབས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་པ་
དང་། སྤྲུམ་མཉམ་མེད་པ་སོགས་བསྐྱེད་ནས་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་སོགས་
པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་ཐོས་བསམ་གནང་བས་མཁས་པར་གྱུར། ལོ་ལྔ་ཙམ་
བཞུགས་པའི་རྗེས་སུ་ས་སྤྱི་དགེ་བཤེས་གྱི་མཆོད་སྟོན་ཐོབ་པ་དང་། བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་པའི་། དམ་གཉེར་གྱི་ལས་ཆོད་ཡང་རེ་ཞིག་
གནང་། དེའི་དུས་སུ་པོད་ཀྱི་བྲི་དཔོན་ཁག་དང་། མི་དཔོན་སོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱུག་
མང་པོ་ས་སྤྱིར་སྒྲོབ་གཉེར་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས། བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་
མཆོད་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་ལ་སོགས་སྤྲུམ་མཉམ་གྱིས་
ཐུགས་ཚིས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དུ་གྱུར། དེས་ན་ས་སྤྱིར་བཞུགས་རིང་ཆོས་གྱི་གཞུང་
ལ་མཁས་པ་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཟད། སྤྱིད་དོན་སྦྱོང་བ་ལ་མཁོ་བའི་ཡོན་ཏན་མང་
པོ་ཡང་སྦྱོང་བཅོམ་གནང་བའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ། །

དུའི་སི་དུ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོད་བྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་ལ་འཁོད་སྐབས།
དེའི་གོང་གི་བྲི་དཔོན་རྒྱལ་མཆོད་སྐབས་ཀྱིས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་
སྤྱུ་གདོང་མངོད་ཁང་གི་དངོས་རྣམ་རྣམས། རྒྱལ་མཆོད་སྐབས་ཀྱི་བྱ་ཆས་
ཁྱེར་འོས་པ་རྣམས་ཁྱེར། ཁྱེར་མི་འོས་པ་རྣམས་བཅག་སྟེ། བྲི་དཔོན་གསར་
པ་ལ་དངོས་རིགས་ཚིས་སྦྱོང་བྱས་པ་རྣམས། བན་ཐོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་
ཆག་གུམ་ཅན་གྱི་དངོས་རིགས་འགའ་ཞིག་ལས་མེད་ཁར། བག་གུའི་བྲི་དཔོན་
གྱི་སྟེ་ཤོག་ནས་གྱི་ཆེ་སྦྱོང་འབྲས་མོ་དང་བཅས་པ་གཡའ་བཟང་པས་བཟུང་།
བཅོན་ཐང་སྤྱང་དང་། ཁྱ་འབྲུག་བཟང་མོ། ལྷ་རུ་དང་བཅས་པ་རྣམས་
ཤར་པས་བཟུང་། སྒྲོན་མཁར་དང་། ཁྱེ་མ་ལྷ་ཁང་གི་སྒྲོར་བཅས་དགེ་བཤེས་
དུ་དབེན་པས་བཟུང་། ཟ་ར་སྦྱོང་སྦྱང། ལུས་ཞིང་། དཔོན་ཐང་། ཀྱུན་
དགའ་ར། སེ་གསེབ་ལྷ་ཁང་གི་སྒྲོར་བཅས་ཁང་གསར་པ་དང་། དཔོན་ཆེན་
ཡོན་བཅུན་པའི་སྒྲོར་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་། ལྷ། སྒྲོམ་ཐན་རྣམས་དུ་དབེན་ཤ་

དོ་རྩེ་མགོན་པོའི་ཚུགས་གྱིས་བཟུང་། འཕྲོས་མོན་མགར་རྒྱལ་མཆོན་སྤྲུལ་སྤྱིས་བཟུང་སྟེ་རྒྱའི་སི་རུ་ལ་ཅིས་མ་སྤྲད་པ་བཅས། མདོར་ན་ཕག་གུའི་བྲི་དཔོན་གྱི་མངའ་ཁོངས་དེ། སྤྱི་ནང་གང་གི་ཐད་ནས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། རྒྱའི་སི་རུ་བྲི་དཔོན་གྱི་འགན་བཞེས་གནང་རྩིས་སུ་གཞོན་ཅུ་འོད་ཟེར་སྟེ་ལྷ་གདོང་གི་གཉེར་པར་བསྐྱོས་ཀྱང་། སྤྱི་ནང་གི་ལས་དོན་ཁག་རྒྱའི་སི་རུ་འོད་ཟེར་དཔོན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བས་ལོ་བདུན་ཅམ་གྱི་རིང་སྟེ་ལྷ་གདོང་གི་མངའ་ཐང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་མེད་པའི་ཁར། གསེར་སྤང་སྤྱོད་ཕྱག་སྟག་ཅམ་གྱི་བྱ་ལོན་འཇལ་དགོས་པ་བྱུང་བ་བཅས་རྒྱའི་སི་རུ་ལ་འོ་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།

དེའི་རྩིས་སུ་རྒྱའི་སི་རུ་སྟོར་གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ་སྟེ་ལྷ་གདོང་གི་ནང་གཉེར་ལ་བསྐྱོས། དེས་སི་རུ་འོད་ཟེར་དཔོན་པོ་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་གཅིག་སེམས་གཅིག་གིས་སྟེ་ལྷ་གདོང་གི་ནང་གཉེར་གྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབས་པ་དང་། སི་རུ་ཉིད་གྱིས་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོད་བཏོན་གནང་སྟེ་ཕག་གུའི་མངའ་ཁོངས་གཞན་ལ་ཤོར་པ་ནམས་ཚུར་བྱངས། ཕག་གུའི་ཁོངས་གྱི་གཞིས་ཀ་ནམས་ཉམས་གསོ་དང་། དུལ་གྱ་སོ་སོར་སྤྱོད་ཕྱག་འཇུགས་པ། བུ་མ་རྒྱལ་ཟམ་ཆེན་འཇུགས་པ། སྟེ་ལྷ་གདོང་སོ་བྱང་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་བ་བཅས་གྱི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱབས་པས་མཐར། བྲི་དཔོན་ནམས་གྱི་ནང་ནས་ཕག་གུའི་མངའ་ཐང་ལ་སུས་ཀྱང་འགན་ཁུ་མེད་པ་ཞིག་རུ་བྱུང་། ཡོན་ཤོང་མས་བྲི་དཔོན་གྱི་འཇལ་ས་དང་། སྟག་མགོ་ནོར་བུ་གསུམ་པའི་ཐམ་ཀ་སོགས་གནང་བའི་སྒོར། སི་རུ་འོ་བཀའ་འཁུམ་ལས།

རྟེན་དཔེན་པ་གྱང་ཐང་རུ་ཐེབས་རུས། དེར་རུས་བཅེན་ཤ་དང་སྒོམ་པ་གཉིས་མཇལ། རྒྱ་མཆོན་ནམས་ཁྲིས་ནས་སྒོམ་པ་བྱང་ལ་རྒྱལ་བུ་སྤྲུམ་མཆེད་གྱི་བསུ་བ་ལ་ཐེགས། རུ་དཔེན་ཤས་དཔེན་པའི་མགོ་ལྷང་སྟེ་བྲིད་བྱས་ནས་ཚུར་བྱང་། རང་རིས་ཀྱང་བསམ་ཡས་ལྷང་དཀར་རུ་བསུ་བ་ལ་སྒྲིན། དཔེན་པ་ཚུར་གདན་དྲངས་ཀྱང་། རྒྱལ་བུས། དོ་རྩེ་དཔལ་བེ་མ་དང་། ཞང་པོ་ནམ་

མཁའ་དཔལ་མངགས་ནས། དཔེན་པ་ལ་ངོ་མ་བཟུ་བེར་བའི་སྒྲེལ་ཁ་ཆ་
འཕྲིན་ཞིག་ཟུར་དུ་བསྐྱར་བྱང་ནའང་། འཇའ་ས། ཏུན་དཔེན་གྱི་དམ་ཁ་
ཁྲིམས་ར་དང་བཅས་པ་འདུག་པས། འཇའ་ས་ཉན། དཔེན་པ་ལ་ངོ་ལྟ་བུས་
ནས། ཞོང་དུ། ཞོང་མ་ལ་མཇལ་བ་ལ། བྱིད་རང་འགྲོ་བ་བྱང་ན་རབ། བྱིད་
རང་འགྲོ་བ་མ་བྱང་ན། མི་ངོ་འམ། གཞན་དྲག་པ་གཅིག་ཐོངས། གང་ཞུས་
འགྲུབ་བེར་ནས། གཞོན་རྒྱལ་དུ་དཔེན་ཤས་སྒྲུལ་བརྒྱད་མཚམས་སྦྱར་བུས་
བྱང་། དེ་ནས་གསོལ་རྒྱུ་ཁང་བར་མའི་སྤྱིང་དུ་ངའི་རྒྱང་པ་ལ། དབང་ཕྱུག་
ཕྱག་པ་བྱེད་གྱིན་ཡོད་པར་ཁོ་ན་རེ། དཔོན་རྒྱལ་པ་མི་འབྱོན་ན། ཐོ་ཆེ་ཞིབ་
མོ་མཇེད་ནས་སྐྱར། ངའི་གྲལ་འགོར་སྤྱོད་པ་ཞིག་དགོས། ངས་ཕྱིན་པས་
ཆོག་ལགས་ཟེར། དའི་སང་དཔོན་སྐྱུ་རྒྱལ་ས་འཛོམས་པ་ལ། བྱིད་རྒྱལ་ས་མི་
འགྲོ་ན། ཁམས་རྒྱང་དབང་ཕྱུག་འགྲོ་བར་འདུག ཡང་ཁོ་ཡར་སླེབས་དུས།
བྱིད་ཆོས་གྲལ་འགོར་ཞེ་འཛོག་བེར་བ་ལ་བ། ཐམས་ཅད་གྲལ་འགོར་འཛོག་
པར་ཞུ། ཡིན་ནོ་ཨ་བུས། དེ་ནས་ཤེས་རབ་རྩོུ་རྩོུ་ལ། དབང་ཕྱུག་གི་རྒྱལ་
འགྲོ་དགོས་ཟེར་བ་བུས། ཤེས་རབ་རྩོུ་རྩོུ་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཁས་སྐྱེད་ནས། ཤེས་
རབ་རྩོུ་རྩོུ་དང་དབང་ཕྱུག་གིས་འགོ་བུས། ཞོང་དུ་བཟངས། ལྷ་རྒྱལ། ཏཱ་འི་
སི་ཏཱ་འི་མིང་དང་དམ་ཁ་ཁྲི་སྒྲོར་ལ་དགོས་པའི་དདུལ་གྱི་དམ་ཁ་སྒྲོར་མོ། ཁྲི་
སྒྲོར་གྱི་དུད་བྱེད་ཆག་མི་སྤེམ་གསོས་བར་གྱི་དར་ཐན་རྒྱལ་ས་ལྷས་བུས། མདོ་
སྐྱད་མདོ་འཇམས་སྒྲུ་སླེབས་པ་དང་། དཔའ་ཤི་དགོན་མཚོག་དང་། སྐུ་མའི་
གསེར་ཡིག་ལ། གསེར་གྱི་སྒྲོར་མོ། ཐུ་ཐུ་སྒྲེལ་ཁ་ལ་སླེབས་ནས། ཡ་ཆེ་ལ་
བཏང་འདུག་པ་དང་འཕྲད་འདུག་པ་དང་། དགོན་མཚོག་གིས་ཀྱང་སྐར་གྱི་
འབྲེལ་ཚུལ་དང་། ཐུ་པོ་དཔའ་ཤི་ཚུལ་བཟང་། རང་རེའི་ས་ན་ཡོད་པའི་ཞེན་
པ་བུས་ནས། ཁོང་ཆོའི་གྲོགས་ལ་ཕྱིར་ཞོང་དུ་ལོག་ནས། སོན་ཅིང་དཔེན་
གྱི་ཁས་དཔོན་གྱི་སྒྲོན་མོའི་ཐོག་དུ་སླེབས་འདུག་པ། མི་དཔོན་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་
ཆིང་སང་ལ་ཞུས། ཆིང་སང་གི་ཞོང་མའི་དྲུང་དུ་ཞུས་ནས། སླེབས་པའི་སང་།
ཞོང་མའི་དྲུང་དུ་མཇལ། མཇལ་འཕྲད་ལེགས། ཆིང་ཆེའི་ལུགས་བཞིན། བྱ་

བ་ནམས་སྐྱབས་གསུངས་པའི་ལུང་བུད་ནས། བྲི་སྐྱོར་ལ་དགོས་པའི་དབུལ་གྱི་
དམ་ཁ་སྐྱོར་མོ་གཉིས། བྲི་སྐྱོར་གྱི་མི་ཐེ་འཇམ་རུད་གྱི་འཇམས་མ་གཏོགས་
པའི། བྲལ་ཚུ་ཅི་ཡིན་གྱི་སྲིད་ཆག་རུ་ཆུག་གསུངས་པའི། ལོན་ཅིན་དཔེན་
པའི་ཅ་རུ། གནང་བྱིན་ཆེ་བ་གསེར་ཡིག་གི་སྐར་གས་དང་། དབང་རྒྱལ་བུ་
རང་རྟ་ལ་ཤོག་གསུངས་པ་དང་། དཔེན་པ་འཇམས་མོ་འཆོས་གྱིན་ཤོག་
གསུངས་པའི་ལུང་བུད་པས། མདོ་ཁམས་ཡར་བཅད་ཐམས་ཅད་ལ། རྒྱལ་
དཔེན་གྱི་གཞོན་པ་མེད་པས། དབུས་གཙང་ནས་དཔའ་ཤི་བྱིན་པ་ལ། ཁོང་
ནམས་ལས་དྲིན་དང་རོ་སོ་ཆེ་བ་མ་བུང་བ་དེ་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་རྗེ་རྒྱུ་
དང་། དབང་ཕྱུག་དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་གསུམ་པོ་རྒྱུད་པ་དང་བཅས་པ་ལ།
ཐམས་ཅད་གྱིས་མཐོང་གཞོས་དང་། རང་རེའི་རྒྱུད་པ་དཔོན་སར་བསྐྱོས་པ་
ནམས་གྱིས་སྐྱོད་བྱན་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཕག་གུའི་བྲི་དཔོན་གནང་བའི་སྐྱབས་སུ་སྤར་རང་གི་མངའ་ཁོངས་
ནམས་ལ་བདག་རུ་བཟུང་བའི་རྒྱུད་གྱིས་གཡའ་བཟང་པ་དང་འབྲུག་ཚོད་གྱི་
ཁྱོད་གཞི་ལངས་ནས་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ལ་གཏུག་བཤེར་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱ་
པས་ཀྱང་། གཡའ་བཟང་བའི་རྒྱལ་རུ་ལངས་ནས་བྲིམས་ཐག་དྲང་གཙང་མ་
བྱས་པའི་རྒྱུད་གྱིས། ས་ཕག་འགལ་བ་བུང་ཚུལ་ཞིབ་པ་གོང་རུ་ས་སྐྱའི་རུས་
རབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ནས་ཕག་གུའི་བྲི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་པོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་
དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་ཕག་གུའི་ཐེ་སྲིད་གྱི་ཐོག་མ། རྒྱའི་སི་རུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་
མཆོན་ཞེས་པའི་མཆོན་སྟན་དེ། འཛིན་མའི་ཁྱོན་འདིར་ཡོངས་སུ་བྱལ་པའི་
ཚུལ་ནི། གོང་གསལ་ལྟར་རྒྱ་སི་རུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ལྷགས་གཉིས་
ལེགས་པར་བསྐྱུངས་པའི་བླ་ན་མེད་པའི་ཐབས་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ། གཡའ་
བཟང་པ་སོགས་བྲི་དཔོན་ཁག་དང་། དཔོན་ཆེན་ཁག་གིས་སྤག་དོག་གི་ཆེར་
མདའ་ཡང་ཡང་བཏབ་པ་ལ། ཞི་བའི་ཐབས་དང་དྲག་པོའི་དབུང་སོགས་གང་
ལ་གང་འཆོས་གྱིས་ཚོལ་ལན་སྟོག་པས་མཐར་རང་གི་མངའ་ཁོངས་བསྐྱུངས་

པ་ཅམ་དུ་མ་བཟང་གི་དཔོན་ཁག་དང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་བཅས་པ་དབང་དུ་
 བསྐྱུས་ནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱུས། །
 དེ་ཡང་ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙུག་འབྱུངས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དམག་
 དཔུང་ལ། གཞིན་ཅུ་བཟང་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཕག་གྲུའི་ཁྲི་སྐོར་གྱི་
 དམག་གིས་འཐབ་པས། ས་སྐྱ་པ་ལ་གཡུལ་ཉེས་བྱུང་ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་
 མཆོན་སྐྱ་དངོས་ཀྱིས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ། གྲུ་མྱེ་སོགས་ལྟེ་བརྒྱད་ཀྱི་རྫོང་
 གཞིས་པལ་ཆེར་བླངས། དེ་ནས་དཔུང་འབྱུག་བྱས་ཏེ་ཆལ་པ་ཁྲི་དཔོན་
 གཏོར་པམ་བཏང་ནས་ས་ཆ་དང་སྡེ་འབངས་ཕག་གྲུའི་དབང་དུ་བྱས། རབ་
 བྱང་དུག་པའི་ས་སྐང་སྡེ་ལོ་1349ལོར་འབྲི་གུང་པ་དང་། རྣམ་གཤགས་པ་དང་།
 གཡའ་བཟང་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་རྣམས་པམ་པར་བྱས་ཏེ་གོ་མཆོན་
 རྣམས་བླངས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་དབང་
 ཡུགས་དེ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་ལྷག་ལ་ཐོབ། འོན་ཀྱང་ཏི་ཁྱི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
 དང་། སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་སློ་གྲོས། གཡའ་བཟང་གི་དཔོན། ཆལ་པ་
 ཁྲི་དཔོན་སོགས་ཀྱིས། ཡོན་གོང་མ་ལ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་
 སྐྱ་དམག་གིས་བཙོན། ཁྲི་དཔོན་གཞན་རྣམས་མཐའ་འདེད་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་
 ཁྱབ་རིམ་པར་སྤུལ་པར་བརྟེན། རབ་བྱང་དུག་པའི་ཤིང་ན་སྡེ་ལོ་1354ལོར་
 བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དྲང་ཆེན་ཤེས་རབ་བཀྲ་ཤིས་ལ་སངས་ཤེས་པའི་ཕགས་པ་
 ཤེར་བཞི་མ་ཉམས་པ་སོགས། རྣོར་བྱ་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་གོང་མའི་དྲང་དུ་
 བཏང་། ཡོན་གོང་མ་ཐོ་གན་ཐེར་ལུ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ཞིབ་གསལ་
 ཞུས་པས། གོང་མ་ཆེན་པོས་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་དངོས་དང་བསྐྱུན་
 རས། ལྷུང་དུ་དུས་བདེ་ཞོད་འབྲགས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་
 མཆོན་ལ་དྲུའི་སི་དུ་སྡེ་གོང་མའི་ལས་རོགས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་། བོད་ཡོངས་
 ཀྱི་སྲིད་དབང་ཅིས་ལེན་བྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་དང་ཐམ་ཁ་བཅས་གནང་།
 དེ་ནས་བཟུང་ཕག་གྲུ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་རྒྱུགས། །

བཞི། ཕག་གུའི་སྡེ་སྲིད་རིམ་བུར་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུམ།

1. ཕག་གུའི་སྡེ་སྲིད་དང་པོ། ལྷའི་སི་ཏུ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཚུ་རྟག་སྡེ་ལོ་1302ལོར་སྤུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སྟོབ་འགོ་ཚུགས། དགུང་ལོ་བརྒྱན་པར་སྟུན་སྡེ་ཆོས་བཞི་པའི་མདུན་ནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་ཁྲུ། དགུང་ལོ་དགུ་པར་མཁན་ཆེན་ཚུལ་དར་པའི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པར་ས་སྤྱུ་ལ་བྱོན་ནས་སྟོབ་གཉེར་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཚུ་རྟག་སྡེ་ལོ་1322ལོར་ཁྲ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞིའི་ཉིན་སྡེ་ལྷ་གདོང་ཆིས་བྲངས་ཏེ་ཕག་གུའི་ཁྲི་དཔོན་མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་རྟག་པའི་ས་སྤྱུར་སྡེ་ལོ་1349ལོར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་སྟབ་པའི་སྟོབས་འཕྱོར་དང་དམག་དབང་ཐོག་དོན་དངོས་ཐོག་བོད་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར། དགུང་ལོ་ར་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་རྟག་པའི་ཤིང་རྩ། སྡེ་ལོ་1354ལོར་ས་སྤྱུ་ལ་དམག་དབང་ནས་ས་སྤྱུའི་ལོ་བྲང་གི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་འཕྱོག། བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་དངོས་སུ་བྱེད་སྟབ་པར་བྱུང་། དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་རྟག་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྡེ་ལོ་1365ལོར་བརྟན་བབ་མི་སྟབས་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་ཕག་གུ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཀོད། རབ་བྱུང་རྟག་པའི་ལྷགས་ཕག་སྡེ་ལོ་1371ལོར་དགུང་ལོ་བརྒྱན་ཅུའི་ཐོག་སྤྱུ་གཤེགས། །

2. ཕག་གུའི་སྡེ་སྲིད་གཉིས་པ། ལུ་ཤི་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡབ་ཕག་གུ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་། ལུ་མ་མང་ཉི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་རྟག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྡེ་ལོ་1340ལོར་འབྱུངས། གཞོན་ཅུའི་རུས་སུ་བླ་མ་སྤུ་ལུང་གཤགས་པ་ལས་སྟོག་བསྐྱབས། ཆོས་བཞི་གཤགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱང་ཏུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་ཁྲུ་པའི་མཆོན་གཤགས་པ་བཟང་པོ་དང་། དེ་རྗེས་དགུང་ལོ་དགུ་པའི་སྟབས་མཁན་ཆེན་གཞོན་དབང་དང་། སྟོབ་དཔོན་གཞོན་བཙོན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆོན་ལ་ཤུག་རྒྱལ་མཆོན་ཏུ་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ་རྒྱུ་འབྲུག་ལོར་ཆེད་ཐང་གི་གདན་ས་མཛད་ནས་ཐེལ་གྱི་གདན་

ས་ལ་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། བཀའ་པོད་བཞི་སོགས་ལ་བཤད་པ་
མཛད་པས་མཁས་པའི་སྒྲན་གྲགས་ཐོབ། རྗེས་སུ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱང་རུ་
རྒྱད་ཟེ་བཞིའི་རྒྱད་བཤད་དང་དབང་ལྷང་མན་ངག་བཅས་གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་
མཛད། དགྲང་ལོ་བརྩ་དགྲ་པར་ཆོས་རྗེ་སྤྲ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་པའི་
བྱང་རུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་ལྷ་ས་ལ་ཆོས་བསྐྱར་གནང་། རྒྱ་སི་བྱང་རྒྱལ་
རྒྱལ་མཚན་གྱི་དགོངས་པ་ལ། རྒྱ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཆོས་སྐྱར་ལེགས་པར་
འདུག་འདོད་ཡོད་པའི་ཚུལ། རྒྱའི་སི་རྒྱའི་ཞལ་ཆེམས་མུ་ངན་འདས་རྒྱུང་ལས།
སྤྱི་ལོ་གདོང་གི་དཔོན་ས་འདིར། རྒྱ་རིན་ཆེན་འོས་པར་འདུག་བསམས་
ནས་གོང་རུ་འཇའ་ས་ཁྱབ་ལ་དཔའ་ཤི་ཤེས་བཀྲས་བཏང་། འཇའ་ས་བཟང་
པོ་གྲུབ། ལྷང་དང་འབྲེལ། ལི་ཤང་བྱས། འཇའ་ས་བསྐྱགས་ནས་བྱི་དཔོན་
ལ་བསྐོས་པ་ཡིན་ནའང་། བསོད་ནམས་ཀྱིས་མ་རྒྱན་པ་ཡིན་ནམ། འཇའ་ས་
བསྐྱགས་ཉིང་། ཟང་ཟིང་བདེ་དོགས་ཁ་མཆུ་ཅི་རིགས་སུ་བྱུང་བ་ཀྱན་ལ་
གསལ། དེའི་དོན་ལ་རང་རེ་ཁམས་བཟང་རིང་ལ་བྱི་དཔོན་གྱི་མིང་གདགས་
དགོས་རྒྱ་ནི་འདུག་པས། ཐེལ་རུ་མཚམས་ཆོད་དགེ་སྦྱོར་ལ་འབྱུངས། དཔོན་
པོ་མཚམས་བཅད་པའི་ལུགས་ཀྱི། ད་གཟོད་རིན་པོ་ཆེའི་དམིགས་ལྷལ་བྱེད་
བྱས་པ་ཡིན་པས། བྱིད་རྒྱན་ལྷ་པས་ཁོའི་འགོ་འདོན་སྦྱོང་བཅན་གང་དགོས་
ཀྱིས། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འོན་ཀྱང་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་1365ལོར་རྒྱའི་སི་རུ་བསྟེན་
གཞིའི་བབ་ལྷི་བས་ཐོག་མའི་དགོངས་གཞི་དེར། འབྱུར་ལྷོ་ག་བྱང་ནས་རྒྱ་
རྒྱལ་མཚན་དགྲང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པར། བཀ་གུའི་ཟེ་སྤྱི་ཀྱི་བྱི་ལ་དབང་བསྐྱར་
པའི་སྐྱོར། རྒྱའི་སི་རྒྱའི་《ཞལ་ཆེམས་མུ་ངན་འདས་རྒྱུང་》ལས། འདིའི་བྱི་
དཔོན་དེ། བྱང་རྫོང་བུ་རྒྱུང་འདི་རང་རེའི་བྱི་ལ་བྱིད་གོ་མཐོང་བསྐྱབས།
གོང་རུ་ཁྱབ་བཏང་ནས། བྱི་དཔོན་ལ་བསྐོ་བའི་འདུན་མ་ཡོད་པ་ཡིན་
ནའང་། རང་རེའི་ཁམས་ངན་པར་གྱུར་ནས། འདི་རིགས་ན་སོ་སྤྱི་བའི་དོན་
ཀྱིས་དཔོན་ས་འཕེར་བ་དཀའ་བར་འདུག་པས། བྱིད་རྒྱ་རྒྱལ་མཚན་གཞིན་

ཅུ་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། ལོ་དགུ་ལྔ་ལྔ་ལྔ་བརྟག་གཉིས་ལ་བཤད་པ་བྱས་པ་
ནས་བཟུང་ཉི། བཅོ་ལྔ་ལ་འདུལ་བ་ནན་ཏན་བྱས། བརྟ་དུག་ལ་བཤད་པ་
བྱེད་པ་ལ་ཕྱིན་ལ། བརྟག་གཉིས། རྣམ་འགྲེལ། སར་ཕྱིན། མངོན་པ།
འདུལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་དུ་བརྟག། །རྒྱུད་སྡེ་བཞི་དང་སྡེ་
སྡོད་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས། ར་སོར་ཕྱིན་དུས་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་ས་འཛིན་པ།
མཁས་བརྟན་བཟང་གསུམ་འཛིན་པ། མཁན་ཆེན་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་
གཅིག་རེ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་ལབ་པ་ཡིན་ནའང་། ཁམས་ཀྱི་གནས་ལྷགས་འདིར་
སོང་། བསམས་པ་ཐོག་དུ་མ་བྱུང་ཅོན། ཆ་ཡུག་འདི་ཆོ་མ་ཆར་བར་དུ།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྡེ་ལྔ་གདོང་གི་སྐོ་ས་འདི་མི་འཛིན་ཁ་མེད་དུ་འདུག་པས། ཆེ་མང་
གི་གྲུ་ས། སྟོས་གཞིས། འགྲོག་དགོ་བྱ། དབང་རིགས་རྣམས། གྲགས་པ་
རིན་ཆེན་ལ་བྱིན་ལ། ཆེ་མང་གི་ཆོས་སྡེ་འདི་མ་ཞིག་པ་དང་། གྲུ་ས་མ་
ཉམས་པ། བརྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱལ་དང་མཐུན་པ། ཁྱོད་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་
ཀྱིས་ཁྱར་ཁྱར་ལ་འབད་པ་ཐོན། ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་
སྐྱལ་སྡེ་ལོ་1365ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་ལོ་1373ལོའི་བར་ཕག་གཉི་
མིང་གི་འགན་བཞེས། རབ་བྱུང་དུག་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་སུམ་
ཅུ་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས།

3. ཕག་གཉི་མིང་གསུམ་པ། རྒྱན་སྒྲ་གྲགས་པ་བྱང་རྒྱལ་ནི། རབ་
བྱུང་དུག་པའི་མེ་ཁྲེལ་སྡེ་ལོ་1356ལོར་སྐྱ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་སྐབས་
ཡི་གེ་སྟོར་སྟོག་ནས་བཅམས་སྟོབ་གཉེར་གནང་། དགུང་ལོ་བརྟ་གཉིས་པར་
རྒྱན་སྒྲ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་ལས། དགོ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་པའི་མཆན་
གྲགས་པ་བྱང་རྒྱལ་དུ་གསོལ་ཅིང་། དེའི་མདུན་ནས་ཆོས་དུག་གི་བྲིད་མཐར་
བྱིན་པ་གསན། དེའི་རྗེས་སུ་གཅེན་རྒྱལ་སྐས་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་མདུན་ནས་
རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་གསན་སྒྲིང་གནང་བས། མཁས་པའི་མཆན་རྒྱན་རྒྱས།
ཆེད་མང་དུ་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། འཇམ་དབྱངས་གྲུ་ཤི་
ཤུ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་གྲགས་པ་བྱང་རྒྱལ་ལ་རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྟེལ་དགོས་

པའི་ཞལ་ཏུ་ཡང་ཡང་གནང་ནའང་ཞལ་གྱིས་མ་བཞིས་པར་དགུང་ལོ་བཙ་ལྷ་
 པར་ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། མཁན་ཆེན་གཞིན་
 དབང་པས་སློབ་དཔོན། ཆོས་སློ་པ་བཙུན་འབྲས་བཟང་པོས་རུས་བསྐོ་བ་
 གནང་སྟེ་རབ་རྒྱ་བྱང་ཞིང་། དེ་རྗེས་མཁན་སློབ་དེ་དག་ལས་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་
 སློམ་པའང་བཞིས། རྒྱུ་དག་བསྟེན་སྐབས་མཆོན་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་གསོལ་
 པའི་ཐོག་རྒྱ་དཔལ་བཟང་པོ་བྱ་བ་སྟོན་པར་མཛད། དགུང་ལོ་བཙ་རྒྱག་པ་ལ་
 ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས། དགུང་ལོ་བཙ་དགུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ལྷན་རྒྱལ་
 མཆོན་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤྱི་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
 མཆོན་སོགས་པག་གྱའི་གྲོས་ལ་དབང་བ་ནམས་གྱིས་པག་གྱའི་ཕྱི་རྗེ་སྟོན་དང་།
 ཐེལ་གྱི་གདན་ས་གཅིག་ཚུགས་གྱིས་སྤྱི་དཔོན་རྒྱགས་མར་གནང་དགོས་པའི་
 རེ་བ་ནན་ཆེར་ཞུས་སྟབས། རྒྱན་སྤྱི་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སྐྱ་ནར་མ་སོན་
 བར་རེ་ཞིག་དེ་བཞིན་གནང་བ་ཞལ་གྱིས་བཞིས་ཏེ། དགུང་ལོ་བཙ་དགུ་པ་
 རབ་བྱང་རྒྱག་པའི་ཤིང་རྒྱག་སྤྱི་ལོ་1374ལོར་པག་གྱའི་ཕྱི་རྗེ་སྟོན་མཛད། རྗེ་
 འདི་ལོས་ཕྱི་རྗེ་སྟོན་གྱི་རྒྱགས་འགན་བཞིས་སྐབས་རྫོང་གོང་ལོག་ཐམས་ཅད་རྒྱ་
 ཆོ་འབྲུལ་གྱི་ཁྲ་བ་ལ་སྟོག་གཙོང་སྟོང་རྒྱ་འབྲུག་པ་སོགས་ཆོས་ལྷན་རྒྱལ་པོའི་
 མཛད་པ་རྒྱུར་བཞེད་དང་། བཤད་རྒྱལ་གྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས། དགུང་
 ལོ་ཉིད་རྒྱག་པ་རབ་བྱང་རྒྱག་པའི་ལྷགས་བྱ། སྤྱི་ལོ་1381ལོར་རྒྱན་སྤྱི་བསོད་
 ནམས་གྲགས་པ་པག་གྱའི་ཕྱི་རྗེ་སྟོན་གྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོ་བཞག་གནང་སྟེ། རྗེ་ཉིད་རྒྱ་
 མཐུད་དེ་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་བསྐྱངས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྤྱི་མར་བསྟེན་
 བས་དད་གུས་ཆོད་མེད་རྒྱེས། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་རབ་བྱང་རྒྱག་པའི་མ་
 རྒྱག་སྤྱི་ལོ་1386ལོར་སྐྱ་གཤེགས། འདི་ལ་ཆོས་བཞི་གསར་མ་པའང་ཟེར། །

4. པག་གྱའི་ཕྱི་རྗེ་སྟོན་བཞི་པ། ཕྱི་རྗེ་སྟོན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའམ་བསམ་
 གདོང་པ་ནི། རབ་བྱང་རྒྱག་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་1359ལོར་འབྲུངས། དགུང་
 ལོ་དགུ་པར། རྒྱན་སྤྱི་བཙུ་གཉིས་པའི་རྒྱང་རྒྱ་དག་བསྟེན་གྱི་སློམ་པ་བཞིས་
 པའི་མཆོན་བསོད་ནམས་གྲགས་པར་གསོལ། དེ་རྗེས་ཕྱེ་ཅུ་གདོང་རྒྱ་ཆོས་རྗེ་

སྒྲ་མ་དམ་པས་མཁན་པོ་དང་། མཁན་ཆེན་གཞིན་དབང་པས་སྒྲོབ་དཔོན་
མཛད་དེ་རབ་རྒྱ་བྱུང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པར་ཅིང་ཐང་གི་གདན་སར་
ཕེབས་ནས་འཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ། དེ་རྗེས་ལོ་ལྔ་པ་བྱང་ཆུབ་ཅེ་མོ་དང་།
མཁན་ཆེན་གཞིན་དབང་པ་སོགས་ནས་བསྐྱོན་རྫོགས་བཞེས། ཅིང་ཐང་གི་
ཆོགས་པ་ལོ་བརྒྱ་བཞིར་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་རྒྱག་
པའི་ལྷགས་བྱ་1381ལོར་ཕག་གཉི་མིང་གི་ཁྲི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ཤིང་། རྗེ་འདི་ཉིད་
གིས་མིང་དབང་སྐྱོད་པའི་རྒྱུ་རྒྱ་ལྷག་ལྷུང་ཟད་བྱུང་ཚུལ་《ལྟོ་རོང་
ཆོས་འབྱུང་》ལས། སྐོང་དཀར་གཞིས་སྐོར་གྱི་ས་ནས་ཤིང་མོ་སྤང་ལོར་ཐེལ་
གྱི་གཟིམ་ཁང་ཤུགས་རར་བྱོན། དེའི་ལོག་རྒྱབ་བྱས་པ་ན་མས་ལ་མི་དགེ་བའི་
རྣམ་དངོས་རྒྱ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་ཕྱི་མ་དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་མེ་ལོ་རྣམ་གྱི་ལོར་
ཡང་དགོན་རྒྱ་ཆོས་གྱི་ཁྲི་ཁྲི་ལ་ཕེབས་ནས་རྒྱབ་བརྒྱད་གྱི་བརྒྱན་པའི་བདག་པོ་
མཛད་ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་རྒྱག་པའི་
ཤིང་སྤང་། སྤྱི་ལོ་1385ལོར་ཐེ་མིང་གི་ཁྲི་ཁྲི་ལས་བཞོལ་དེ་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་
ཕེབས་ནས་ཆོགས་པ་ལོ་ཉི་ཤུར་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་ཉེ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་
བརྒྱན་པའི་ཤིང་བྱ། སྤྱི་ལོ་1405ལོར་ཐེལ་གྱི་གདན་ས་རྒྱན་སྒྲ་དཔལ་ལ་
གཏད་དེ་ཀུན་སྤངས་གྱི་མཛད་པས་རྗེ་པོའི་བརྒྱན་པ་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་
ལྔ་བརྒྱ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ས་བྱི་1408ལོའི་བོད་ཟླ་གཉིས་པའི་ཆོས་བརྒྱ་
དགུ་ཉིན་སྐྱ་གཤེགས། །

5. ཕག་གཉི་མིང་སྐྱོད་ལྔ་པ། གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི། ཡབ་ཤུག་རིན་
ཆེན་དང་། ཡུམ་བེན་བཟང་རིན་ཆེན་འཛོམས་པ་གཉིས་ལ་སྲས་གཤམ་པ་
རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱང་ཆུབ་རྟོ་རྗེ། སྒོ་སེལ་བའམ་རྒྱན་སྒྲ་བསོད་ནམས་བཟང་
པོ། རྒྱན་སྒྲ་པ་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ། རྒྱན་སྒྲ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱང་
སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་རྒྱག་འབྱུངས་པ་ལས། གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི།
རབ་བྱུང་རྒྱག་པའི་ཤིང་རྣམ་སྤྱི་ལོ་1374ལོར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་
མཁན་ཆེན་གཞིན་དབང་པའི་རྒྱང་རྒྱ་རབ་རྒྱ་བྱུང་། མཆོན་ལ་གཤམ་པ་རྒྱལ་

མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་
 ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་1381ལོར་ཆེད་མང་གི་གདན་སར་ཐེགས་ཤིང་། ཚད་མ་རྣམ་
 འགྲེལ་གསུངས་པས་མཁས་པའི་སྒྲིན་གྲགས་འབར་བར་གྱུར། དགུང་ལོ་བརྒྱ་
 གཉིས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤང་། སྤྱི་ལོ་1385ལོར་ཕག་གྱ་ཕྱེ་སྤྱིང་གི་ཁྱི་
 ལ་བཞུགས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ས་འབྲུག་། སྤྱི་ལོ་
 1388ལོར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལ། ཏཱ་མིང་གོང་མས་ཡི་གེ་དང་གནང་སྒྲིན་
 འཕྱོར་བའི་ནང་། མང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གྲུས་བཀྱར་ཆེན་པོ་གནང་།
 སྤྱི་ལོ་1409ལོར་ཏཱ་མིང་གོང་མ་ཡུང་
 ལོས། ཏཱ་མིང་མང་ཞེས་པའི་མཚན་རྣམས་དང་གདན་ཁྱའི་འཇའ་ས་བཅས་
 འཕྱོར་ཡང་མ་ཐེགས། ཕྱེ་སྤྱིང་འདི་ཡིས་ལོ་ངོ་ཞེ་བརྒྱན་རིང་སྤྱིང་དབང་
 བཟུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་ཕག་མོ་གྱ་པའི་མངའ་མང་ཆེ་མོར་སོན་པའི་རུས་
 རབས་ཤིག་ཡིན་སྟབས། ཕག་གྱའི་སྤྱིང་འཛིན་སྤྱིང་གཞི་མད་ལ་འགྱུར་ཕྱོག་
 རུང་ཟད་རེ་བྱང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཏཱ་མི་སི་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་
 ལུ་དབུས་གཙང་རྫོང་ཆེན་ཁག་གི་རྫོང་དཔོན་རྣམས་རེས་བསྐྱོར་ཏེ་བཞེ་ལེན་
 བྱེད་རྒྱའི་ལམ་ལྷགས་དེ་མེད་པར་བཟོས་ནས། རྫོང་གཞིས་སོ་སོའི་རྫོང་དཔོན་
 སྤོར་བདག་ཏུ་བསྐྱོས་ཏེ། སྤོན་པོ་རིན་སྤངས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་ལ་རིན་
 སྤངས་རྫོང་དང་། འཕྱོངས་རྒྱས་པ་ཉོར་དཔལ་འཕྱོར་བཟང་པོ་ལ་གཞིས་ཀ་
 བསམ་འགྲུབ་ཆེ་རྫོང་། སྤེ་པ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་ལ་སྤེ་རྫོང་། བྲག་དཀར་
 པ་རིན་ཆེན་དཔལ་པ་ལ་བྲག་དཀར་རྫོང་སོགས་བདག་པོ་བྱེད་ཆོག་པའི་ཤེལ་
 ཐམ་གནང་། ཏཱ་མི་སི་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྐབས་སུ་གཏན་འཁེབས་
 བྱས་པའི་གཙོ་བོའི་དཔོན་རིགས་དང་། བྱང་གཉེར་སོགས་རབ་བྱུང་པ་ནག་
 ཆང་གི་སྒྲོན་མེད་པ་ཤ་སྟག་དགོས་པའི་ལམ་ལྷགས་དེའང་ནན་ཏན་ཆེར་མ་
 མཛད་པར། བྱིམ་རྒྱུད་གྱིས་དཔོན་བྱེད་ཆོག་པ་སོགས་སྤྱིང་འཛིན་གྱི་ལམ་
 ལྷགས་ལ་འགྱུར་ཕྱོག་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད་པ་དེས། སྐབས་དེའི་མིག་སྤར་གྱི་ལས་
 དོན་ལ་སྐབས་བདེའི་ཕན་འབྲས་ཐོན་ཡོད་པ་སྤྱིང་གྱུང་། བྱིས་རྫོང་གཞིས་

6 བཀ་ཤུའི་སྒྲིལ་རྒྱལ་པ། གཤམ་པ་འབྱུང་གནས་ནི། ཡབ་ཆེ་ས་
སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ཡུམ་རིན་ཐུངས་པའི་ལྷ་མ་མོ་ཀུན་དགའ་
དཔལ་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྐུས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་གིང་ན་གྱི་ལོ་1414ལོར་

འབྲུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཆུ་བྱི་ལྷི་ལོ་1432ལོར་ལྷེ་
སྲིད་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་། བཀ་གྲ་ལྷེ་སྲིད་ཀྱི་བྲི་ལ་འདི་
ཡབ་སྐུ་གཉིས་པོ་སྐྱ་བཞུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཚོད་པ་བྱུང་བའི་ཆུ་ལ། 《དེབ་ཐེར་
དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱུངས་》 ལས། དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་གཤེགས་
རྒྱུ་ལ། འདི་ཉིད་སྐྱ་ན་སྐྱ་བས་མོ་བྱང་ཆེན་པོའི་བྲིར་ཡབ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་
བསྐོ་ལ་བཀའ་སློན་རྣམས་སྐོས་མ་མཐུན་པར། ཡབ་ཀྱིས་བྲི་སྐོག་ཡོང་བའི་
ཆེད་དུ་གནང་སྐོ་མ་ལེགས་པར་བརྟེན། ཡར་སྐྱུངས་སྐྱ་ལྷེ་གཟར་ལངས་ཏེ་
ཡབ་ཆེ་ས་དཔོན་སློན་ཡར་རྒྱུ་དུ་འབྱོན་དགོས་བྱུང་། རྒྱུ་ལ་ལྷེ་དཔོན་
རྣམས་བྲི་སྐོག་དུ་ཁུ་དཔོན་སྐྱ་བསྐོ་ལ་མི་མཐུན་པར་བྱུང་མཆོམས། རིན་
སྐྱུངས་ནོར་བཟང་པས། ཐེལ་དུ་སྐྱ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་ཁྱུས་ནས་ཅི་
གསུངས་བྱས་ན། ལེགས་པའི་བཀའ་སྐོས་བརྟོན་པ་ལྟར། དགོངས་པ་ཁྱུས་པ་
ན་སྐྱ་སྐྱའི་ཞལ་ནས་བྲི་སྐོག་དུ་བྱ་རྒྱུ་ལས་འོས་མེད། བྲི་པ་ཆུད་པོ་ཞིག་
གིས་མི་འོང་གསུངས་པ། སྐུ་གྲང་འདའ་བ་མ་མོད་པར་ཆུ་བྱིའི་ ལྷི་ལོ་
1432མཇུག་དེ་ཀ་ལ། གདན་ས་གཤམ་འབྲུང་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པ་ཞིག་
ཆེར་ཐེབས་ཏེ། ཆབ་སྲིད་དེ་བས་བསྐྱུངས། དེ་ནས་ཤིང་སྐྱ་ལྷི་ལོ་1434ལོའི་
གསར་མའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ལ། ཐེལ་དུ་སྐྱ་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་
གཤེགས་པས་ཡབ་ཆེ་ས་རིན་པོ་ཆེ་དཔོན་སློན་བཀ་ལངས་ཏེ་བྲི་སྐོག་ཞེ་ཡོང་
གི་དགོངས་པས་སྐྱ་ཟེད་མང་དུ་མཛད་པ་ལ་དཔགས། ཡར་སྐྱུངས་མཐིལ་
དུ་དུས་ཟིང་ལངས་ཏེ། ཆེ་ས་དཔོན་སློན་མང་རབ་ཡར་རྒྱུ་དུ་ཐེག་དགོས་
པ་བྱུང་ཞིང་། དུས་མ་བདེ་བ་ཡང་རྗེ་ཆེར་སོང་། འདི་ལ་སྐྱ་ལོའི་ལྷེ་གཟར་
ཆེན་མོ་ཞེས་དང་། བཀ་མོ་གྲ་པ་ནང་ཞིག་པའི་ལོ་ཡང་ཟེར། ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དགུང་ལོ་སྐུ་ཆུ་ལོན་པའི་ཆུ་ལག་ ལྷི་ལོ་1443ལ་ཡར་
རྒྱུ་ནས་ཡབ་ཆེན་བཀའ་བསྐྱེ་ཆེན་པོས་སྐྱ་དྲངས་ཏེ། ཆེད་ཐང་ནང་སོར་
བཞུགས་སྐྱ་གསོ་ལ། ཅེས་སོགས་གསལ་བ་འདི་ཡིས་སྐབས་དེར་ཡབ་སྐུ་གཉིས་
བྲི་ལ་བསྐོ་བ་ལ་སློན་པོ་རྣམས་ཁ་མ་འཆམས་ཤིང་ལྷེ་འབྲུག་བྱུང་བ་དང་། དེ་

9. བག་གྲུ་ཁྱི་ཤིང་དགྲ་པ། རྩུག་རྩེ་དག་གི་དབང་པོ་ནི། ཡབ་ཆོས་ལྷ་
 རིན་པོ་གཤམས་པ་འབྱུང་གནས་དང་། ཡུལ་མཁར་པའི་སྤང་མོ་གཞིས་ཀྱི་སྤྲུལ་
 གྲུ་རབ་བྱུང་བརྟུན་པའི་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1439ལོར་འབྱུང་ས། དགྲང་ལོ་བརྒྱ་དྲུག་
 པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་ཆེ་ས་དཔོན་གསར་བ་དང་། ལོང་མ་གྲུན་ལེགས་བཀའ་
 བཀོས་ནས་ཐེལ་གྱི་རྩུག་རྩེར་གྱི་ལོ་སར་བཞོན། དགྲང་ལོ་ཞི་གསུམ་པ། སྤྱི་ལོ་

1481ལོར་པག་གུའི་མེ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། སྐབས་དེར་ལྷ་རིགས་རྒྱུངས་ཀྱི་གཏུང་
 རྒྱུད་འཛིན་པ་སྤྱན་ཆུ་ཉིད་མ་གཏོགས་མེད་པས། རྫོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་གཏུང་
 རྒྱུད་སྤེལ་དགོས་པ་ནན་གྱིས་ཁུས་ཏེ་རྫོང་ཁ་བ་ཏུ་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་ཕུལ། སྤྱི་ལོ་
 1485ལོར་དབུས་གཙང་ཀུན་ཏུ་དམག་འབྲུག་རྒྱ་ཆེན་བྱང་ཡང་། བོང་མ་འདི་
 ཉིད་སྤྱི་དཔོན་ཁོ་ནར་བཞུགས་ནས་བར་འདུམ་གནང་བས། སྤེལ་བྲུག་གི་རྫོན་
 ཆེར་མ་བྱང་། རབ་བྱང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་1488ལོར་སྐུ་དག་དབང་
 བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་འབྲུངས། རབ་བྱང་བརྒྱུད་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་1490ལོར་
 དགུང་ལོ་ས་ཐོག་སྤྱི་གཤམས། སྐབས་དེར་ཐེལ་ཆེད་ཐང་གི་ཆེན་པོའི་གོས་ལ་
 དབང་བ་ནམས་བཀའ་བཀོས་ནས་གཏུང་སྐུ་ནར་མ་མོན་གྱི་བར་ཐེལ་ནས་
 དཔོན་ཆའི་བཏང་ནས་སྤྱི་དཔོན་རྒྱ་གོས་ཐག་བཅད། སྤྱི་ལོ་1490ལོ་ནས་
 1499ལོའི་བར་ལོ་ངོ་བརྒྱའི་རིང་རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྤྱི་རྩོམ་དཔོན་ཆའི་
 བྱས། འདི་ལ་དཔོན་ཆའི་ཐེལ་གཏོང་གི་རུས་སྐབས་ཟེར། །

10. པག་གུ་མེ་སྤྱི་དཔོན་པུ་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ། རྒྱལ་བ་
 ལ་པའི་དེབ་ཐེར་ཏུ་འདི་ལ་བོང་མ་ཆེན་པོ་ཞེས་ལན་མང་ཏུ་བྲིས་འདུག་པས་
 རྫོག་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་དང་མ་ནོར་བར་གྱིས་ཤིག །དག་དབང་
 བཀྲ་ཤིས་གཤམ་པ་ནི་ཡབ་སྤྱན་ཆུ་དག་གི་དབང་པོ་དང་། ལུས་རྫོང་ཁ་བའི་
 སྐུ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྤྱི་རབ་བྱང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྤེལ། སྤྱི་ལོ་1488ལོར་
 འབྲུངས། སྤྱི་ལོ་1499ལོར་པག་གུ་མེ་སྤྱི་དཔོན་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བསྐོས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་
 བརྒྱན་པ། སྤྱི་ལོ་1504ལོར་རིན་སྤངས་པའི་སྐུ་མོ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས། ས་
 འབྲུག་ སྤྱི་ལོ་1508ལོར་སྐུ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་འབྲུངས། དེབ་དམར་གསར་
 མ་ཏུ་དེའི་རྩིས་སྤྱི་ སྐུ་སྤྱན་ཆུའི་རྒྱུང་པ་འབྲུངས་ཞེས་པ་དེ་སྤྱན་ཆུ་གཤམ་
 འབྲུང་བ་ཅེས་པ་དེ་ཡིན་པར་ངས། འདིའི་མ་ལུས་ཐ་དད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་
 གསལ། སྤྱི་ལོ་1512པའི་རྒྱ་སྤེལ་ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཀུན་པོ་ཉ་བཏང་སྤེལ་
 གི་འཇའ་ས་གནང་། སྤྱི་ལོ་1515ལོ་ནས་རིན་སྤངས་པས་བསྐྱུངས་པའི་མེ་
 གཟར་རྒྱན་མི་ཆད་པ་བྱང་ཡང་མེ་སྤྱི་དཔོན་ཐབས་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱིས་ཞི་བར་

11. བཀ་གྲ་མེ་མིང་བཅུ་གཅིག་པ། ལྷན་སྡེ་གཤམ་འབྱུང་བ་ནི། ཡབ་
མོང་མ་ངག་དབང་བཀ་ཤིས་གཤམ་པའི་སྐུ་རྒྱུང་བ་ཡིན། འདིའི་ཡུམ་མིང་
དངོས་མ་གསལ། འདི་ཐེལ་གྱི་གདན་སར་ཐེབས། ཞབས་མི་བདེ་བའི་དབང་
ཤིས་གཤམ་དམ་ཟབ་བཞེས་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་མཛད། ལྷན་པར་གཤེད་སྐྱོར་
དང་མ་མཁོན་གྱ་རོག་གདོང་ཅན་ལ་ཅལ་དུ་ཐོན། ལྷི་ལོ་1563ལོའི་སྐྱོར་ཤིག་
ནས་མེ་གདོང་གི་མིང་ལ་རྒྱས་གཏོགས་གནང་གི་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། «དེ་བུ་ཐེར་
དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་» ལས། བདུད་མི་ལྷན་དགུས་དགུས་གཙང་
ལན་མང་དུ་དགུགས་པའི་བྱི་སྐྱང་མེ་གཟར་གྱི་སྐབས་སུ་མེ་ཏུ་གདོང་དུ་གཤམ་
འབྱུང་མིང་ཅན་ཡོད་པའི་ལྷན་ལྟར་ན། སྐབས་དེར་གཤམ་འབྱུང་མིང་ཅན་ནི་
འདི་ཉིད་ཡིན་པ་སྟོན་མེད་རེད། ཞིང་ཤལ་པ་པ་ལྷན་ནམས་དང་འབྲེལ་བ་
ལེགས་སྐབས་རིན་སྐྱངས་པ་མ་རངས་ནས་ལྷི་ལོ་1564 ལོར་མེ་ཏུ་གདོང་ཆེར་
དམག་དྲངས་ནས་ལྷན་སྡེ་གཤམ་འབྱུང་བ་ཀྱི་ལས་པལ། མོང་མ་དང་རིན་
སྐྱངས་པ་གཉིས་ཀའི་ཆོ་བོར་གྱུར་པ་ཞབས་རྒྱུད་ངག་དབང་གཤམ་པ་མེ་མིང་
ཀྱི་ཁྱིལ་བསྐོས་གྱུར། ལྷན་མི་རིང་བར་རིན་སྐྱངས་པ་པམ་ཞིང་ཞིང་ཤལ་པ་
གཙང་ཉོད་རྒྱལ་པོར་གྱུར་སྐབས་སྐར་ཡང་མེ་མིང་ཀྱི་ཁྱིལ་བཞུགས། ལྷི་ལོ་

1577ལོར་རྒྱལ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ཏྲ་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཙམ་ལ་སྐྱ་གཤེགས་པར་མངོན། །

12. བཀ་གུ་ཕྱེ་སྤྱི་དབུ་གཉིས་པ། ཞབས་བྱང་དག་དབང་གཤམ་པ་ནི། ཡབ་གོང་མ་དཔོན་ས་འགོ་བའི་མགོན་པོ་དང་། ཡུམ་དགའ་ལྷན་པའི་སྲས་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། འདི་འབྱུངས་དུས་ཀྱི་ལོ་ཚོགས་མ་རྟེན་ཀྱང་འདིའི་སྲས་ལ་བཀ་མ་བསུ་སྐབས་དོ་བཀ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྲས་པ་ཚོས་རྒྱལ་བཀ་ཚོག་ལ་ཐེབས་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་ན་པལ་ཆེར་སྤྱི་ལོ་1540 ལོ་ཡས་མས་ཤིག་ན་འབྱུངས་ཡོད་དགོས། ཡབ་འགོ་བའི་མགོན་པོ་གོང་དཀར་གྱི་རྫོང་དུ་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་གོང་དཀར་གྱི་གདན་ས་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་1560 ལོ་ཙམ་དུ་སྤེལ་གདོང་ཆེར་ཐེབས་ནས། ཕྱེ་སྤྱི་ཀྱི་ཁྱི་ལ་ཁྱེ་ཤས་ཙམ་བཞུགས་ཏེ་སྐར་གོང་དཀར་དུ་སྤྱིར་ཐེབས། སྤྱི་ལོ་1570 པའི་ནང་ཞིག་ནས་སྤྱན་སྐྱ་གཤམ་འབྱུང་བ་སྐྱ་གཤེགས་རྗེས་སྤེལ་གདོང་དུ་པཀ་གུའི་གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པ་དང་། པཀ་གུའི་ཕྱེ་སྤྱི་ཀྱི་མཚན་བཞེས་ནས་སྤེལ་གདོང་ཆེར་བཞུགས། འདི་ལ་སྲས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་། རྣམ་རྒྱལ་གཤམ་པ་གཉིས་འབྱུངས། གཙུང་རྣམ་རྒྱལ་གཤམ་པ་ལ། ཡར་རྒྱལ་པའི་སྲས་མོ་ཁབ་དུ་བསུས་རྗེས་མི་རིང་བར་སྐྱ་གཤེགས། དེ་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་འདུས་ཏེ་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་སྲས། མི་པམ་བསོད་ནམས་དབང་སྐྱ་གཤམ་པ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་1643པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་

《དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱུངས་》ཚོམ་སྐབས་དེ་ཉིད་སྤེལ་གདོང་ཆེར་བཞུགས་ཡོད་པར་གསུངས། སྤྱི་ལོ་1565ལོར་ཞིང་ཤག་པས་རིན་སྐྱུངས་པ་བཙུག་ནས་གཙང་སྤྱོགས་དབང་རྒྱུར་བྱས་པ་ནས། སྤྱི་ལོ་1618ལོའི་བར་ཞིང་ཤག་པ་པ་སྤྱན་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཀྱིས། དབུས་སྤྱོགས་སུ་འང་པཀ་གུའི་ཕྱེ་སྤྱི་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་དབང་ཤུགས་ཐམས་ཅད་ཉམས། འོན་ཀྱང་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་ན་སྤྱི་ལོ་1618ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་བསྐྱར་མ་བྱས་ཀྱི་བར་སྤེལ་གདོང་ཆེ་དེ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་མཚན་

བྱེད་ཅམ་དང་། ཞབས་རྩུང་རག་དབང་གཤམ་པ་ཡབ་སྐུ་ནི་བོད་ཀྱི་སྡེ་སྲིད་
མཆོན་བྱེད་ཅམ་དུ་གནས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་དངོས་སུ་
དབང་སྐུར་བྱེད་པའི་ལོ་དེར་ཞབས་རྩུང་རག་དབང་གཤམ་པ་ཞལ་བཞུགས་
མིན་མ་ངེས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་གདུང་སྐུ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་
བཞུགས་བཞིན་པ་ཡིན་ནོ། །

ལ། འབྲུལ་སེལ་གྱི་སྐོར།

《བོད་སྐྱོང་སྐྱི་བཤད་》 ལ་སོགས་ཡིག་ཆ་ཁག་གཅིག་དུ་འཁོད་པའི་
གོང་གསལ་ཕག་གུ་སྡེ་སྲིད་རིམ་བྱུང་གི་རེ་མིག་འདི་ནི་《དེབ་སྡོན་》ལ་སོགས་
བོད་ཀྱི་ཡིག་རྩིང་དག་གི་བཛོད་དོན་རྩི་བཞིན་གོ་བ་མ་ལོན་སྐབས་འོས་ཆོད་
ཀྱིས་བསྒྲིགས་པར་སྤངས་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་བོད་ཀྱི་ཁྱད་སྤྱོད་ཡིག་ཆ་གང་དུའང་
མ་བཤད་པའི་སྐྱིར། ལྷག་པར་རེ་མིག་འདིའི་ནང་དུ་སྡེ་སྲིད་རྒྱག་པ་སངས་
རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སྡེ་སྲིད་དགུ་པ་རིན་ཆེན་རྩི་རྩི་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་
དང་འགལ་ཏེ། །

དང་པོ། སྡེ་སྲིད་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་གཤམ་པ་འབྱུང་གནས་གཉིས་
ཀྱི་བར་ལ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྲིད་བཟུང་མེད་པ་ 《དེབ་སྡོན་》
དང་། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》 གཉིས་ཀར་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པར།
གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་རབ་བྱུང་རྒྱག་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་1374ལོར་འབྱུངས་
པ་དང་། རབ་བྱུང་རྒྱག་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་1385ལོར་ཕག་གུ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ཁྱིམ་
འཁོད། རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1432ལོར་སྐྱ་གཤེགས། གཤམ་པ་
འབྱུང་གནས་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཤིང་རྟ། སྤྱི་ལོ་1414ལོར་འབྱུངས།
སྤྱི་ལོ་1432ལོར་སྲིད་ཀྱི་ཁྱིམ་འཁོད། རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཤིང་སྤྱི་ལོ་
1445སྐྱ་གཤེགས། ཞེས་གསལ་བ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཁྱིམ་རབས་བར་སྐྱོང་
མེད་པར་གཅིག་རྩིས་གཉིས་མཐུད་དུ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་ཁྱིམ་འཛིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་
སྐབས་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་དབང་འཛིན་པའི་ཐུགས་
འདུན་ཡོད་ཀྱང་། དགོངས་བཞེད་རྩི་བཞིན་མ་འབྲུབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཁ་

གསལ་《དེབ་ཚོན་》དང་། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》གཉིས་ཀ་ན་འཁོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ཆོད་མ་ཡིན་ཏེ། 《དེབ་ཚོན་》ཚཱ་པ་པོ་འགོས་ལོ་གཞིན་ཅུ་དཔལ་སྐབས་དེར་ཞལ་བཞུགས་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཉིས་པ། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་དང་། སྐུན་སྲ་རག་གི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རིན་ཆེན་རྩོམ་ཡིང་མི་སྤྱོད་དེ། སྤྱི་ལོ་1433ལོར་འབྲུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྐར་། སྤྱི་ལོ་1448ལོར་བྱིར་འཁོད་པ་《དེབ་ཚོན་》དང་། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》གཉིས་ཀར་གསལ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ལོས། སྤྱི་ལོ་1481ལོར་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་། སྐུན་སྲ་རག་གི་དབང་པོ་སྤྱི་ལོ་བཞུགས་པ་《དེབ་དམར་གསར་མ་》ན་གསལ། ལོ་དེར་འགོས་ལོ་གཞིན་ཅུ་དཔལ་སྐུ་གཤེགས། 《དེབ་ཚོན་》བཅུ་མས་ནས་ལོ་རྩ་བྱ་ཕྱིན། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》ཚཱ་པ་པོ་པའ་ཆེན་བསོད་གྲགས་སྐུ་འབྲུངས་ནས་ལོ་རྩ་བཞི་ལ་ཟིན་ཡོད། དེས་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རིན་ཆེན་རྩོམ་སྤྱི་ལོ་བྱས་མེད་པ་མངོན་སུམ་ཆོད་མས་གྲུབ་པོ། །

གསུམ་པ། སྐུན་སྲ་རག་གི་དབང་པོའི་རྩོམ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། སྐུན་སྲ་རག་གི་དབང་པོ་དབྱང་ལོ་རྒྱུས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་གསལ་པག་ལོ། སྤྱི་ལོ་1490ལོར་སྐུ་གཤེགས། རྩལ་དེར་སྐུ་མཆོད་སྐབས་རིན་སྐྱབས་པས་དཔོན་ཆོབ་བྱས་པ་དང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལྷག་། སྤྱི་ལོ་1499ལོར་རིན་སྐྱབས་པས་གཙོས། སྤྱི་ལོ་དཔོན་ཆོབ་སྤྱི་ལོ་གཞིན་ཅུ་འཁོགས་ནས་དབྱང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོན་པའི་སྐུ་རག་དབང་བྱ་ཤིས་གྲགས་པ། ཐག་གྲུ་སྤྱི་ལོ་བཞུགས་པ་《དེབ་དམར་གསར་མ་》དང་། 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》གཉིས་ཀར་གསལ། རིན་སྐྱབས་པས་སྤྱི་ལོ་རྩུང་བའི་རྩལ་དེར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཔོན་ཆོབ་ཐེལ་གཏོང་གི་རྩལ་ཟེར། ལྷག་པར་རྩུ་སྐབས་དེའི་སྐོར་《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》ལས། སྐུ་རག་དབང་བྱ་ཤིས་གྲགས་པ་སྐུ་བཞུགས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་སྐུན་སྲ་ཞི་བར་གཤེགས་ཁར་སྐུ་སྐུ་

ན་ཏ་ཅང་ཕྱ་བས། དེ་ལ་ཐུགས་ཆགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་ལ་ཆེན་པོར་གྱུར་
 སྐབས། སྤྱན་མཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་ནར་སོན་པའི་རིང་
 ཁོ་རང་གི་ཐེལ་གྱི་སྤྱན་མཆོས་ཁུར་བཞེས་དང་། ཐེལ་ཅེད་ཐང་གི་ཆེན་པོའི་གྲོས་
 ལ་དབང་བ་སློན་པོ་རྣམས་དང་བཅས་པར་གནང་བཀོད་བཀའ་ནན་སོགས་
 གྱིས་བྱབ་པའི་ཐེ་སྲིད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་མི་འཆུགས་པའི་ཞལ་ལེན་མཛད། དེ་ཡང་
 དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་བྱེད་པ་རིན་སྤངས་མཆོ་སྦྱོས་དོ་རྗེས། སློན་པོ་གཞན་
 རྣམས་ལ་གྲོས་མེད་པར་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་པ་ལྟར་མཛད་པས། ཐེ་
 དཔོན་གཞན་རྣམས་མ་འདོད་པའི་དབང་གིས་ཐེ་གཟར་ལངས། འོན་ཀྱང་
 འཕྲོངས་རྒྱས་ནས། ཐེ་སྲིད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ལ་དགོངས་ཏེ་ཐུགས་ཁྱོག་ཆེ་བར་མཛད་
 པས་ཡོ་འབྲོམས་ཆེར་མ་བྱུང་། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྗེས་རིན་
 སྤངས་པ་དང་། འཕྲོངས་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་གཙུག་པའི་སློན་པོ་རྣམས་བཀའ་
 བསྐོས་ཐོག་ནས་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་རག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་པ་པོ་བྱང་
 ཆེན་པོའི་ཁྱི་ཐོག་ཏུ་སྤྱན་དྲངས། སྤྱི་ལོ་1499གཞིན་ཕྱི་དུས་ཉིད་ནས་རོལ་
 ཅེད་སོགས་སྤྱི་པོ་པལ་པ་དག་གི་སྤྱོད་ལུལ་ལས་རྣམ་པར་འདས་པས་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་མེས་པོ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་སློབ་འབྱུང་པར་དཀའ་ཞིང་། ཆོས་དང་སྲིད་
 ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཤོང་བའི་ཟ་མ་རྟོག་སྟོ་བ་རབ་དུ་ཡངས་པ་
 ཞེས་སོགས་བསྟོད་བསྐྱེད་མང་པོ་གནང་བ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོན་
 ཀྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་དུས་སུ། གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་སྟེ་ཡི་གདོང་པོ་འཛིན། །
 བདུད་རྒྱལ་མི་དགུས་ཕག་ཚང་ཡོས་ལྟར་རྒྱོད། །ཞེས་པའི་ལུང་བསྟན་ལྟར།
 རིན་སྤངས་རག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཨེ་གཉལ་གྱི་སྤྱོགས་སུ་དམག་གི་དཔུང་
 བྱིར་བྱེད་པ་སོགས་གོང་མའི་རག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་པ་དགོངས་པར་
 པོག་པ་མཛད་པར་བརྟེན། ལྷ་དམར་བཞི་པ་ཆོས་གྲགས་ཡེ་ཤེས་གྱིས། ཕག་མོ་
 གྱུ་པའི་ཐེ་སྲིད་འདི། སྤྱི་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས། སློབ་ཐེ་དཔོན་རྣམས། ཡང་
 སློབ་བྱིད་རིན་སྤངས་པ་ལ། གཙུག་པས་དགོངས་བསམ་མཛད་དགོས་ཚུལ་
 གསུངས་ཀྱང་བཞེས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་། དེ་ཡང་ལུང་བསྟན་དུ་གྲགས་འབྱུང་

ཞེས་པ་གོང་མ་གྲགས་འབྱུང་བའི་སྐབས་དུས་མི་བདེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་
འགོ་ཟེན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། དངོས་གཞི་གོང་མ་འདིའི་དུས་སོ། །དེ་སྐབས་
འཇམ་དབྱངས་གོང་མས་དབང་གི་མཚན་དང་འཇམ་ས་གནང་། ཞབས་དྲུང་
གོང་མ་ཆེན་པོ། དཔལ་ངག་གི་དབང་ཕྱག་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་
ཚྭ་གས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། ཀུན་ཏིན་གྱི་བྱི་ཉི་ལང་གི་མཚན་
གྱིས་རྫོས་གར་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་མེ་ལོང་གི་དོས་སུ་གསལ་བར་ཤར་རོ། །ཞེས་
གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་ལ་རྒྱ་ནག་གོང་མས་འཇམ་ས་གནང་
བའི་དུས་ནི་པའི་ཤིང་སྤང་ལོ། རྒྱ་ལོ་1565ལོར་ཡིན་པ་དྲུང་དཀར་རིན་པོ་
ཆེས་མཛད་པའི་《ཆོས་སྲིད་བྱུང་འབྲེལ་》ལས་གསལ། རྒྱ་ལོ་1538ལོར་《དེབ་
དམར་གསར་མ་》ཙམ་སྐབས་སྡེ་སྲིད་སྡུན་སྡེ་ངག་གི་དབང་པོ་ཞལ་བཞུགས་
དུས་ཡིན་ཞིང་། ལོ་དེར་སྡེ་གདོང་དང་རིན་སྤངས་པའི་ཚྭ་གས་གཉིས་སྡེ་
འབྲུག་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་རྒྱལ་པམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཆེར་མ་བྱུང་ཞེས་《དེབ་དམར་》
ན་གསལ། །

བཞི་པ། རྒྱ་ལོ་1538ནས་རྒྱ་ལོ་1618བར་གྱི་ཕག་གུའི་སྡེ་སྲིད་སྐོར།
ཐོག་མར་《དེབ་དམར་གསར་མ་》དང་། 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྡེ་དབྱངས་》
བཅས་ལས་གསལ་བ་ལྟར། རྒྱ་ལོ་1499ལོར་གོང་མ་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་
གྲགས་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་བྱི་ལོ་འཁོད་པ་དང་། རྒྱ་ལོ་1565ལོའི་ཉེ་སྐོར་བར་
བཞུགས་ཡོད་པ་གོང་གསལ་ལྟར་རོ། འོ་ན་སྡེ་སྲིད་འདིའི་རྗེས་སུ་ཕག་གུའི་
སྡེ་སྲིད་སུ་ཡིན་ཞེ་ན། 《དེབ་དམར་གསར་མ་》ལས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱན་
པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གྱི་ རྒྱ་ལོ་1504ལོར་རིན་སྤངས་པའི་སྲས་མོ་ཞིག་
ཁབ་ཏུ་བཞེས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་འབྲུག་ རྒྱ་ལོ་1508ལོར་སྲས་འགོ་བའི་
མགོན་པོ་འབྲུངས། དེའི་རྗེས་སུ་སྡུན་སྡེ་གྲགས་འབྱུང་བ་འབྲུངས། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། 《དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྡེ་དབྱངས་》ལས། གོང་མ་འདི་ཉིད་
ལ་རིན་སྤངས་པའི་སྲས་མོ་ཞིག་ །ཁབ་ཏུ་བཞེས་པར་སྲས་གོང་མ་འགོ་བའི་
མགོན་པོ་དང་། སྡུན་སྡེ་གྲགས་འབྱུང་བ་གཉིས་ལས། གོང་མ་འགོ་བའི་མགོན་

བདུད་མི་ཐུབ་དག་ཤིང་པ་ཞི་ཕྱིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱ་པ་ཚོས་ཁོང་གས་པ་ཚོ་
བརྟན་རྩི་རྩི་ལ་ལྷན་གསུམ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་དག་ལྱུང་པ་དེ་ལ་ཟེར་
ཁོང་། གྱི་སྐྱུང་མེ་གཟུང་ཤིང་པ་སྤྱི་ལོ་1563ལོའི་རྒྱ་མག་ལོར་ཁོང་གས་པས་

ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རིན་ཐུངས་པའི་སྤྱི་པ་དཀར་པོ་བཀོད་ཀྱི། དེའི་སྤྱི་པ་ཤིང་
བྱི་དང་ཤིང་སྤྱང་སྤྱི་པ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་རིན་ཐུངས་དང་། རྒྱལ་ཅེ། འཁོར་
པ། རྒྱར་ཐང་སོགས་དབུས་གཙང་ཀུན་ཏུ་འབྱུག་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་བྱང་
བའི་མཐར་ཤིང་སྤྱང་ལོ། སྤྱི་པ་1565ལོར་ཁིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྟོ་རྟེ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་དམག་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིན་ཐུངས་པ་བཏུལ། གཙང་པའི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་
ཅད་དབང་ཏུ་བྱས་པས་གཙང་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་བྱང་། སྐབས་
དེར་སྤྱུ་གདོང་གི་ཅེའི་སྤྱི་པ་ཁྱི་ལ་སྤྱི་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་གྲགས་འབྱུང་བ་
བཞུགས་ཡོད་པར་གསལ་རྟེ། «དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱུ་དབྱངས་»སྤྱུ་དབྱངས་པའི་
ཡུང་བརྟན་ལས། གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་སྤྱི་པ་གདོང་པོ་འཛིན། །བཏུད་སྤྱུལ་
མི་དགུས་པག་ཆང་ཡོས་ལྷར་རྟོད། །ཅེས་ཁིང་ཤག་པ་པ་སྤྱོད་རྒྱུས་ཀྱིས་
གཙང་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སྤྱུ་གདོང་གི་སྤྱི་པ་ཁྱི་ལ་གྲགས་
འབྱུང་ཞེས་པ་ཞིག་བཞུགས་ཡོད་པ་ནི། སྤྱི་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་གྲགས་འབྱུང་བ་
ལས་གཞན་མ་མཆིས། འདྲིར་ལྷ་པའི་དེབ་ཐེར་ཏུ། བོང་མ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་
ཟུར་པ་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱི་པ་བཞུགས། ཞེས་པ་དང་། ཡང་། ཞབས་རྒྱུང་
རག་དབང་གྲགས་པ་བོང་དཀར་ན་བཞུགས་སྐབས། ཅེར་ཡུལ་མི་གཅིག་པའི་
སྤྱུ་མཆོད་ཡོད་པར་བརྟེན། དཔོན་ས་འཕྲོངས་ཅེ་མས་གནང་བཀོད་མ་ལེགས་
པའི་ཟེར་བུན་བསྐྱངས་རྟེ། རིན་ཐུངས་པ་དང་དགའ་ལྷན་པ་སོགས་ཞབས་
རྒྱུང་རག་དབང་གྲགས་པའི་ཞབས་རྟོག་ཏུ། ཅེར་དབྱང་གི་སྤྱོད་པ་བཤམས།
རྟོར་བཤོད་རྒྱུས་དར་རྒྱས་སོགས་སྤྱོད་པོ་གཞན་རྒྱུས་དབྱང་བྱི་སྤྱོད་
རྒྱུང་མཛོན་ཆོན་ཅན་མེད་ནའང་། བོང་མ་ཆེན་པོས་བཀྱ་ཤིས་ཅེ་པར་ནང་
སྤྱོད་བཅོལ་བར་མ་རངས་པའི་བབ་ཞུགས་ཁོག་ནས། ཅེར་དབྱང་གིས་བསྐྱོར་
མ་དགོས་པའི་ངོས། བོང་མ་འོན་རྒྱལ་བཟང་ཏུ་ཐེབས་བཅུག་ནས། ཞབས་
རྒྱུང་རག་དབང་གྲགས་པ་ཅེའི་སྤྱི་པ་ཁྱི་ལ་གདོང་དབྱངས། འོན་ཀྱང་འབྱུག་པ་
སྤྱུལ་སྤྱུ་པར་དཀར་པོས་སྤྱོད་པོན་རྒྱུས་ལ་རྒྱ་མཚན་གནང་ཡང་ཟེར། གང་
ལྷར་འབྱུངས་མེད་ཏུ་བོང་མ་ཕྱིར་ཅེར་ཐེབས། ཞབས་རྒྱུང་རག་དབང་གྲགས་

པ་ཤོད་དཀར་དུ་བཞུགས་པ་ལ་ཡང་། བསྐྱོར་རྒྱུ་ཆ་གྲུལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྐབས་
 ཤོད་དཀར་འདི། དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བདུད་འཛིན་པའི་སྤྱི་བ་ལྟ་བུར་
 འདུག་པས་རང་རེའི་མི་དོ་ཞིག་གིས་མ་བཟུང་ན་པོད་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་ལ་གཞོན་
 པས་ཚོང་གཏོད་མི་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཤོད་མའི་བཀའ་ཤོག་ཤོད་དཀར་དུ་གནང་
 བར་མི་རྣམས་ཀྱི་ལག་དུ་བརྒྱབ་པས། དམག་རྣམས་ཀྱིས་ཏེ་བདེ་འཇགས་ཆེ་
 བར་བྱུང་། ཞེས་གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན། སྤྱི་ཆེ་བ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོའི་མ་
 དུམ་རིན་ཐུངས་པའི་སྤྱི་མོ་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་ཆུང་བ་སྦྱུན་སྦྲུལ་གྲགས་འབྱུང་
 བའི་མ་དུམ་རིན་ཐུངས་པའི་སྤྱི་མོ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངས་ཏེ། བྱི་
 སྤང་སྤྱི་གཟར་གྱི་སྐབས་སུ་གྲགས་འབྱུང་མིང་ཅན་གྱིས་སྤྱི་གདོང་གི་གདན་
 ས་འཛིན་ཡོད་པར་གསལ་བ་དང་། ཡང་ཆེར་དུམ་མི་གཅིག་པའི་སྦྱོ་མཆེད་
 ཡོད་པར་བརྟེན་རིན་ཐུངས་པས་རང་གི་ཆ་པོ་ཞབས་དྲུང་དག་དབང་གྲགས་
 པའི་རྒྱུ་ཆ་བྱས་ནས་ཆེར་དམག་དྲངས་ཚུལ་གསལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྦྱི་ལོ་
 1560ལོ་ཡས་མས་ཙམ་ཞིག་ན་ཤོད་མ་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་རང་
 གི་སྤྱི་ཐུར་པ་སྦྱུན་སྦྲུལ་གྲགས་འབྱུང་བ་བྲི་ལ་བཀོད་ཡོད་པར་སྤྲང་། གྲགས་
 འབྱུང་མིང་ཅན་སྤྱི་ཡི་གདོང་པོ་འཛིན། །བདུད་སྦྱུལ་མི་དབུས་ཕག་ཚང་
 ཡོས་ལྟར་འོད། ཚེས་པའི་གཏམ་ལ་དབྱུང་ན་སྦྱུན་སྦྲུལ་གྲགས་འབྱུང་བ་དེ་ཞིང་
 ཤག་པ་པ་སྦྱུན་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་བཟང་པོ་ཡོད་སྟབས། རིན་ཐུངས་པས་
 དེ་སྤྱི་སྤྱི་གྱི་བྲི་ལས་ཕབ་སྤྱི་རང་གི་གཉེན་ཆོད་དུ་གྱུར་པའི་ཤོད་མ་འགྲོ་བའི་
 མགོན་པོའི་སྤྱི་ཞབས་དྲུང་དག་དབང་གྲགས་པ་སྤྱི་གདོང་གི་བྲི་ལ་བཞག་
 གྱུང་ཡུན་མི་རིང་བ་ཞིག་ནས་ཤོད་མ་ཉིད་སྤྱི་སྤྱི་གྱི་བྲི་ལ་བཞུགས་ནས་
 ཆ་པོ་དག་དབང་གྲགས་པ་ཤོད་དཀར་དུ་སྤྱིར་བཏང་། སྦྱི་ལོ་1565ལོར་ཞིང་
 ཤག་པས་རིན་ཐུངས་པའི་དབྱུང་སྟབས་བཅོམ་ནས། གཙང་སྤྱི་རྒྱུ་པོར་
 གྱུར་པ་དང་། ཡབ་ཤོད་མ་ཆེན་པོ་སྦྱོ་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་
 བས་སྦྱུན་སྦྲུལ་གྲགས་འབྱུང་བ། སྤྱི་གདོང་གི་བྲི་ལ་སྦྱི་ལོ་1577ལོ་རྒྱུ་བ་
 བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་ལོ་དེ་ཙམ་བར་དུ། བཞུགས་

ཡོད་པར་གསལ། སྐུན་སྒྲ་གྲགས་འབྱུང་བ་སྐུ་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་ཕག་ཤུའི་
གཏུང་རྒྱུད་མོང་དཀར་ཏུ་བཞུགས་པའི། ཞབས་བྱུང་རག་དབང་གྲགས་པ་
ལས་མེད་སྟབས། སྤྱི་ལོ་1578ལས་མས་ཤིག་ནས་སྤྱི་གདོང་ཏུ་སྡེ་སྡིད་ཀྱི་ཁྱི་
ལ་བཞུགས་ནས་ས་རྒ། སྤྱི་ལོ་1618ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ཡོངས་ལ་
དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་སྡིད་དབང་དངོས་སུ་མ་བཅུགས་ཀྱི་བར་ཏུ་མིང་ཅམ་གྱི་
ཕག་ཤུའི་སྡིད་དབང་དེ། ཞབས་བྱུང་རག་དབང་གྲགས་པ་ཡབ་སྐུ་གྲིས་
བསྐྱུངས་ཡོད་པར་ངེས། འདི་ལ་སྐུ་བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་པ་རྒྱལ་བ་དང་རྣམ་
རྒྱལ་གྲགས་པ་གཉིས་འབྱུངས་ཤིང་། རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པ་སྐུ་མོ་ནས་སྐུ་
གཤེགས་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་པ་རྒྱལ་བའི་སྐུ་མི་ཕམ་བསོད་ནམས་
དབང་རྒྱག་གྲགས་པ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་རྒྱུག་ལོ། སྤྱི་ལོ་1643ལོར་རྒྱལ་
བ་སྐུ་པ་ཆེན་པོས་《དེབ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྐུ་དབྱངས་》བརྩམས་པའི་
ལོ་དེར་སྤྱི་གདོང་གི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་ཡོད་པར། གསུངས་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་
བརྒྱུར་བྱས་ན་འདིར་ཕག་ཤུ་སྡེ་སྡིད་རིམ་བྱོན་དང་ལོ་ཚོགས་འབྲུལ་བུལ་ཞིག་
རྟོགས་ཐུབ་།

ས་བཅད་གཞིས་པ། བག་ཕྱ་མིང་གཞུང་གི་ཁྱེད་ཀྱི་མ་གཞི་མི་མེད།

གཅིག་ཁྱ་ཁྱིམ་མ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ།

དུས་རབས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཅ་ཁྱིམ་ས་ནི་དབང་རྒྱུར་གྲལ་རིམ་
 གྱིས་གཞན་ལ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་ལག་ཆ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཅ་
 ཁྱིམ་ས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའམ་དབང་རྒྱུར་གྲལ་རིམ་དེའི་
 སྲིད་དབང་གི་ངོ་བོ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་མཚོན་ཐུབ། ས་རྒྱ་པས་བོད་ཡོངས་ལ་དབང་
 རྒྱུར་བྱེད་པའི་སྲིད་དབང་ཐོར་ཞིག་དུ་སྤྱིན་ནས་སྤེ་སྲིད་ཕག་གྱ་པས་བོད་ལ་
 དབང་རྒྱུར་བྱེད་པའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། ལྷ་སི་བྱང་
 རྒྱལ་རྒྱལ་མཚོན་གྱིས་གཏུན་འབེབས་གནང་བའི། བོད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་

《ཁྲིམས་ཡིན་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ལྷེ》ཞེས་པ་ནི། 《དེ་བ་ཐེར་དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱོད་བྱུངས་》ལས། དེ་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱོད་པས་བོད་ཅམ་རྩ་མ་བཟང་བོད་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་ན་འདྲ་། གདུང་རྒྱུད་ཞལ་དོ་རྣམས་ཐུགས་འདོད་ཀྱི་འཐེན་སྤྱོད་སོ་སོར་སོང་ཞིང་། དཔོན་ཆེན་རྣམས་ཀྱང་ཏིག་མི་ཆགས་པར་སྤོ་ལེན་མང་བ། གོང་མའི་ཁྲིམས་ཀྱང་ཏོར་གྱི་ཤན་ཤོར་པའི་ཏང་ཚོམ་སོགས་ལ་བརྟེན། ཐང་སྤོད་དང་མཐོ་དམའ་ཅི་རིགས་པ་དང་། བྱུང་པར་ཏོར་ཁྲིམས་ལ་མི་བསད་ན་སྤྱོད་ཆབ་རྩ་སྤྱོད་གཏོང་བས་མཆོན་པའི་ཁྲིམས་རྣམས་སྤྱི་པའི་ལས་ཤས་ཆེ་བར་བརྟེན། བོད་ཆོས་རྒྱལ་གོང་མའི་ལུགས་སྤྱོད་བཟང་པོ་དགེ་བ་བརྒྱུས་གཞི་བཟུང་བ་འདི་ཉིད། རྒྱུ་མི་རྒྱས་གཙོ་བོར་མཇུག་པར་བཞེད་དེ། ཚུལ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཁས་ཞན་རྣམས་ཡལ་བར་དོར་ཅིང་། དྲིགས་པོ་རེངས་སྤྱོད་བརྒྱུས་པ་མ་ཡིན་པའི་བདེན་རྒྱུ་ཐང་མར་བཅུ་ལ་ནས། དཀར་ནག་ཤན་འབྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱན་མོ་གསེར་ཁུར་ལྟ་བུར་བདེ་བའི་ཆེད་དུ། དཔལ་པོ་སྤྱོད་གི་ཞལ་ལྷེ། ཐུར་མ་ལའི་ཞལ་ལྷེ། རྩེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ལྷ་བཞེས་བདེན་རྒྱུ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཟུང་བཀྱིགས་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་ལྷེ། བཀ་ཅན་ཁྲག་བཙོར་སྤྱོར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། དུན་འཛིན་ཆད་ལས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཏོར་འདྲ་བཟང་གི་ཞལ་ལྷེ། བསད་པ་སྤོང་གི་ཞལ་ལྷེ། མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། བསྟོན་ཏམ་མནའ་བསྐྱག་གི་ཞལ་ལྷེ། བརྒྱས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཉེ་འབྲེལ་འབྲེལ་བརྒྱུམས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ཁྱི་བྱས་ཁྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བམ་ཕར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ་སྤེ་བཙུ་ལྷེ་སྤོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ། དེ་ཡང་མི་སྤྱོད་ལོག་པར་འཁུ་བའི་དག་སྤེ་ཆར་བཅད་ནས། རྒྱས་དོན་བཞེད་ཐོག་རྩ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་སྤྱོད་པོ་དབྱེད་གི་སྤྱོར་བ་བཤམས་ཚུལ། ཚུར་འགོབས་ལ་བཙན་པོའི་རྩོད་ལ་འཁྲུ་འཕུར་བྱེད་ཚུལ། རྩེ་མོར་མངགས་སྤེབས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་དཀར་གྱི་ལས་ལ་སྤྱོད་ཅིང་ཉེ་འགྲུངས་སྤངས་པའི་གཞུང་དོན་གཙོ་བོར་བྱེད་ཚུལ་མི་བསད་ལ་ལན་འཇལ་གྱི་གཉིས་སྤང་སྤྱི་ལས་བྱེད་དུ་མི་འཁུག་པར་སྤོང་སྤོང་ལེན་སོགས། སྤ་ཞིབ་མཇུག་སྤངས་

པའི་སྒྲོས་བྲིམས་ཀྱི་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་པའི་འཇམ་གྱིས་རྫོགས་
ལྡན་གསར་པའི་མགོན་པོ་ནས་འགྲུགས་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་བྲིམས་ཀྱི་
ཆམ་གྱངས་ཅམ་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཡུ་འབྲུག་རྫོག་པའི་ཞལ་
ལྷེ་བཙུ་ཞེས་པ་འདི་ཡང་དོ་པོ་སལ་ཆེར་ «བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ཞེས་»
དང་འདྲ་བ། སྐད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱང་འདྲ་བའི་གི་རྒྱས་སུ་རྒྱ་སྒྲིབ་ཀྱང་ཆུབ་ཀྱིས་
མཛན་གྱི་བྲིམས་ཡིག་ལ་གཞི་བཟུང་ནས། བཟོ་བཅོས་བྱས་པར་ངེས་པས་
འདིར་དཔྱད་གཞིར་བཀོད་པའོ། །

གཤུ་འབྲུག་རྒྱུག་པའི་ཞལ་ལྷེ་མོ་མོར་བཤད་པ་ལ། བསང་པ་རྩྱུང་གི་ཞལ་
ལྷེ། རྣམ་པ་བྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། རྣམ་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བརྩོན་ཆེན་མནའ་
བསྐྱགས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བྱེ་བྲལ་མཐུན་སྟེབས་གྱི་ཞལ་
ལྷེ། འགྲོས་འདེད་བྱ་ལོན་གྱི་ཞལ་ལྷེ། དམའ་པག་ཤུག་གྱི་ཞལ་ལྷེ། སྤྱུང་
འདོད་ཆོང་གི་ཞལ་ལྷེ། ལྟག་ཆད་ཅིས་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ལ་ལྟག་རྒྱལ་གྱི་ཞལ་ལྷེ།
ནམ་པར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། དཔའ་བོ་རྣམ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། སྤར་མ་ལྷའི་ཞལ་
ལྷེ། ཁྱིམས་འདེགས་བབས་གི་ཞལ་ལྷེ་དང་བཙོ་ལྷེ། རྒྱལ་ལྷོན་གྱི་ཡི་གེ་
ལ་ཆད་མ་བྱས་ན་དེ་ཁོ་ན་རྩྱུར་རོ། །

དང་པོ། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་སྟེ་ནི། འོར་ལུགས་དང་པོད་ལུགས་
གཉིས་ལས། འོར་སྟོག་ཚབ་རུ་སྟོག་གཏོང་བས་མི་ཤ་ལེན། བོད་རུ་ཚོས་དར་
ཞིང་ཚོས་ལ་དཀར་བས་སྟོག་ཚབ་རུ་སྟོག་བཏང་ན་གཉིས་སྤང་སྟོག་པའི་རྩ་
བར་འགོ་བས་སྟོང་འཇལ་ལེན་བྱེད་པ་ལེགས་ཟེར་ནས། དེས་ན་སྟོག་པ་སྟོང་
བས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་། དེས་ན་སྟོན་གྱི་རུས་ནི་དུག་པ་ལ། འཇལ་སྤང་
སྟོང་དང་ཞོ་སྟོང་རུ་སྟོང་པས་ན་སྟོང་ཞེས་བྱའོ། །ལག་ཁྱར་གྱི་རྩ་ཆེན་དང་
ཁྱར་པའི་རྩ་ཆེན་ལ་ཞི་ཆག་གཏོང་དགོས་པ་ཡིང་བས་ན་སྟོང་ཞེས་ཟེར། དེས་
ན་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ན། སྟོང་ལེན་སྟུག་པོར་ཡོང་བའང་མིད།
སྟོང་འཇལ་སྤང་པོར་བྱེད་པའང་མིད། བྱ་བ་འདུག་པས། རྩ་དོན་མཉམ་གྱི་
འཇལ་ཡིན་པས་ན་རྩ་དོན་ཅིས་ཀྱང་བྱ་ཏེ། སྟོང་དང་རྩ་དོན་དོན་གཅིག་པས།

མི་དྲག་ཞན་དཔགས་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལྷགས། ས་སྒྲུ་པ་རྒྱུ་ཏེ།
 ཏྲ་བརྒྱ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མི་བྱུང་འདུམ། །
 ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བཞུགས་ཏེ། །
 བྱ་བའང་གསུངས་འདུག་ཅིང་། །
 འཇིག་རྟེན་ཆུན་པོའི་ངག་ལས་བྱུང་།
 སྒྲིབ་ཡ་ཙེ་རྒྱལ་པོ་ཉོར་གྱིས་བསད། །
 སྒྲིབ་དང་གསེར་ལ་མཉམ་འདེགས་བྱས། །
 སྒྲིབ་གི་སར་རྒྱལ་པོ་ལྷན་མས་བསད། །
 ད་དུང་སྒྲིབ་གཞུག་འཕྲོད་པ་མེད། །

ཅེས་དང་། ཡ་པོ་མགར་བ་ཤན་པ་གསུམ། །བསད་བྱུང་སྒྲིབ་ལ་དེས་
 ཐག་གཅིག །ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་གདའ་བས། དུས་དེ་ཙམ་ན། མི་ཕལ་པ་རང་
 ག་བའང་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་ལས། རབ་ལའང་རབ་གྱི་རབ། རབ་གྱི་འབྱིང་།
 རབ་གྱི་ཐ་མ་དང་གསུམ། འབྱིང་ལའང་འབྱིང་གི་རབ། འབྱིང་གི་འབྱིང་།
 འབྱིང་གི་ཐ་མ་དང་གསུམ། ཐ་མ་ལའང་ཐ་མའི་རབ། ཐ་མའི་འབྱིང་། ཐ་
 མའི་ཐ་མ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། རབ་གྱི་རབ་ལ་བརྒྱ་དང་བརྒྱའམ་བཙུ་
 ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་རབ་གྱི་འབྱིང་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དུག་བརྒྱ། དུག་བརྒྱ་ལྷ་སྒྲིབ།
 དེ་ལྟར་རབ་གྱི་ཐ་མ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བརྒྱ་དུག་བརྒྱ། བརྒྱ་དུག་ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་
 འབྱིང་གི་རབ་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བརྒྱ་དུག་བརྒྱ། བརྒྱ་དུག་དོན་ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་འབྱིང་
 གི་འབྱིང་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དུག་བརྒྱ། དུག་བརྒྱ་ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་འབྱིང་གི་ཐ་
 ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལྷ་བརྒྱ། ལྷ་བརྒྱ་དང་ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་ཐ་མའི་རབ་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
 བཞི་བརྒྱ། བཞི་བརྒྱ་ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་ཐ་མའི་འབྱིང་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལྷ་བརྒྱ།
 ལྷ་བརྒྱ་ལྷ་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་ཐ་མའི་ཐ་མ་ལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཉི་ཤུ། ཉི་ཤུ་ལྷ་སྒྲིབ།
 ལྷ་སྒྲིབ་བསད་པ་ཆེར་མི་ཡོང་། གལ་སྲིད་བསད་པ་ལྷུང་ན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བཙུ་
 ལྷ་ནས་བརྒྱའི་བར་གྱི་ཆ་གོང་དང་རིགས་འགྲོ། བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་མན་གྱིས་གྱི་
 བརྒྱབ་ནས་ཤི་བ་ལ་དག་དོད་མ་གཏོགས་སྒྲིབ་གི་སྒྲིབ་མེད། ལྷན་མ་རྒྱུ་

ཡོང་བ་ཅོང་བ་དག་གིས་བསད་པ་ལ་སྟོང་གི་ཐོབ་ཐང་མེད་ཟེར་ན་ཡང་། རྒྱ་
མ་ལུས་བརྒྱས་ཀྱང་། གཤགས་རོས་གདབ་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་གཤགས་འདུག་
པས། དགོ་ཆས་ཀྱི་ཆ་ཐོབ་པ་སྐབས་དང་སྒྱུར། ཡང་། བཟུང་བསད་བྱས་
པ་དང་། མི་དཔུང་བྱས་ནས་བསད་པ་ལ་སྟོང་རང་སྟོས་བཅད་པ་དེ་ལྟ་བ་
གཅོད་པ་དེ། རྟེན་གྱི་དེ་མོ་ཐོ་ཆེད་ཀྱི་ཁྱིམ་ལུགས་ཡིན་པའམ་སྐབས་དང་སྒྱུར།
ཡང་། གསོད་པ་བྱས་ཟེར་བ་དང་། རྟེན་གཏོང་བ་བྱས་ཟེར་བ་ལ། དག་པ་
བྱས་ནས་མ་ཐོན་ན་བྱེད་སྟོང་གིས་བཤགས་སྟོན་ཡོད། ཡང་སྟོང་གི་ཆ་བ་ལ་
ཁོང་དུག་པ་རེ་ཐོ་འཇུགས་པའི་སྟོན་ལུགས་ཀྱང་ཡོད། ད་ཅ་ན་ཁྱིམ་ལུགས་
ལ་བཅི་མཁན་ལྟར། དེ་ལྟར་སྟོང་གི་རིམ་པ་རྣམས་སྐབས་དང་སྒྱུར་བ་བཅད་
པའི་སྟོང་ན། གོང་མ་ཆེ་བཅུན་གྱི་རོ་ལ་སྟོང་སྒྲང་རྩིས་ཆག་བཅུག་ཟེར་བའི་
གོང་ཕུད་ཀྱི་ཆ་ཡང་སྟོན་ལུགས་ལྟར་བྱེད་དགོས། རྟེན་སྒྲ་ག་ཕུད་བཅུ་བྱུར་
ཆག་ཡང་དེའི་བྱེད་སྟོང་གཞོན། དགོ་ཆས་ཀྱི་སྟོར། དགོ་ལ་སྟོར་བའི་ཆས་
ཡིན་པས་དགོ་ཆས་ཁོས་ཀྱང་བྱ། རོ་དུར་གྱི་ཆས་ཡིན་པས་ན་རོ་ཆས་ཁོས་
ཀྱང་བྱ། དགོ་ཆས་དང་རོ་ཆས་དོན་གཅིག་པས་སྟོང་སྟོང་སྒྲང་དུ་སྒྲད་ཀྱི་
སྒྲང་རེའི་སྟོང་དུ་ནས་ཁ་ལ་རེ་མ་འབྲངས་པ་དང་། མར་གྱི་སྟོར་ནས་ཀྱི་ལྟ་བ་
གཅོད་བྱེད་པ་དང་། བཞི་བྱར་བྱེད་པའི་སྟོན་ལུགས་གསུམ་ཡོད་པས་གང་
དགོས་སྐབས་དང་སྒྱུར། རུས་དེང་སང་ནས་ཁ་ལ་རེ་ལ་མར་ཉལ་དོ་མ་སྟོན་
འཇུགས་ཀྱི་འདུག་རོ་ཁེབས་དང་། རོ་འཆོ། ཁྲག་གདན། ཅི་འོས་རིག་པས་
བཅད། རོ་སྟོར་ཟེར་བ་རོ་བསྟེགས་པ་སྟེགས་ཀྱི་དགོས་ཆའི་སྟོར་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན་པས་གང་འོས་ཅི་ཆ་བྱེད། མི་གསོད་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་ཁོས་པ་གྱི་སྟོ་
གཞོན་པའི་ལུགས་གཅོད་ཀྱི་ཆས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་སྐབས་དང་སྒྱུར་བའི་ཆ་
བྱེད་དགོས་སོ། །ལུགས་སའི་མཆི་འཕྱིས། སྒྲ་འབྲུད། བྲང་གདན་ཟེར་བ་
དོན་གཅིག་སྟེ་མིང་འདོགས་མི་འདྲ་བའོ། དུ་ཕྱུག་གི་རྒྱགས་རྟེན། ཨ་མའི་
སེམས་གསོ། མི་བདག་གི་རྒྱལ་རྣམས་རི་ལྟར་འོས་རི་མོ་བྱར་དུ་འབྱ། གཞན་
ཡང་། མི་རབས་འདུན་མའི་སྟེ་འཇིན། པ་ཆོན་སྒྱིའི་རྒྱལ་ལམ། སྒྲན་ཟླའི་

སྤྱི་གཞོན། ལང་ཚན་སྤྱི་རྒྱལ་ལམ། ཤ་ཉེའི་རྒྱལ་ལམ། མག་པའི་གཞུ་
 འབེབས་ཟེར་བ་སོགས། ཁ་མཆུའི་ཡན་ལག་གི་མིང་འདྲིམས་མང་པོ་ཡོད་པ་
 རྣམས་ཇི་ལྟར་འོས་རིམ་བྱུང་རྒྱུ་འདྲི། དེ་མ་ཤར་ན། རོ་བདག་གསོད་
 མཁན་ལ་ཚོད་རྒྱུ་ཡོང་བས། དེའི་རིགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་དགོས་སོ། །མི་བསད་
 པའི་རོ་ཆས་སྤོང་ལ་སྤྱོད་པ་དང་ལེན་པ་དེ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀར་བྱད་ལེན་ཆེ་
 བ་ཡིན། སྤྱོད་མཁན་ལ་ལྷ་བ་བྱད་རྒྱུ་འགོ་བའི་ལྷགས་ཡོད། ལེན་མཁན་གཤིན་
 པོ་ལ་སྤྱི་བཅེ་བ་དང་། རྒྱུ་པ་ཡོད་ན་གཤིན་པོ་ཞག་མ་འགྱུར་པར་
 བརྟན་ལ་རྣམ་ཤེས་བར་དོར་འབྱལ་བའི་རྒྱུ་ས་ལམ་གྱི་བར་ཆད་ར་མདའ་
 ལ་དགེ་བ་བྱས་ན་འགྱུར་ཆེ་བས། ལེན་མཁན་ལ་བྱད་ཡོད། ད་ལྟ་གཤིན་པོ་
 ལ་མི་བྱམས་པའི་འདྲིང་པ་ཅན་འགའ་རེ་ལྷ་བ་བྱད་རྒྱུ་འགོ་བ་དེ་མི་འདྲིང་
 པར་མི་ལེན་ཟེར་བ་འདུག་སྟེ། ཉིང་རྒྱུ་མར་ནས་རང་སྤྱོད་མཁན་མི་ཡོང་བས་
 སྤང་གངས་གང་འདུག་དངོས་པོ་གོང་ཐང་གཅོད་ལྷགས། སྤྱི་དང་སྤྱི་
 གཅོད་ལྷ་བ། སྤྱི་གཅོད་དང་ཐོང་ལྷ་བ་བྱད་རྒྱུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་ལེན་བྱེད་པ་
 ཡིན། མི་དྲག་པ་ལ་སྤྱོད་བྱུང་གསུམ་རྒྱུ་བཅད་པའི་སྤྱི་ཆ་སྤྱི་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་
 ལྷགས་ཡོད་པས། སྤྱི་སྤྱོད་རོ་ཆས་ཀྱི་མར་ནས་དེ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལྷ་བ་རྒྱུ་གཅོད་པ་
 ཡིན། གྱི་ཤས་འགྲུགས་པ་ལ་གསོད་གྱི་རང་དངོས་པོ་སྤྱོད་ནས། གྱི་བཟང་
 དན་གང་ཡིན་གྱང་། སྤྱོད་གྱི་བྱུང་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ནས་སྤང་གང་གཅོད་པའི་
 བྱིམས་ལྷགས་ཡིན། མི་ཤ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཡོད་ཟེར། སལ་ཆེར་མི་
 སྤྱོད་པ་མང་། སྤྱོད་ལེན་སྤྱོད་ནས་གྱི་སྤྱི་རི་ལྷགས། སྤྱི་ལྷགས། རྒྱུ་ལྷགས། རྒྱ་
 བོང་ན་གཞོན་ཞོར་ཉན། གོ་བྲལ། དར་རས། རྣམ་སྤྱི་གློ་བོག་བྱང་བོག་
 ལྷ་བ་བོག་སོགས་ལ་བྱུང་གསུམ་གྱི་རིན་རྒྱལ་པའི་སྤྱོད་ལེན་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་
 རིན་ལ་མི་འཆམས་པས། ལག་སྤྱོད་གྱི་སྤྱི་ཞོ་དང་སྤྱི་གློ་དང་སྤྱི་ལྷགས་འཐུབ།
 ལག་སྤྱོད་གྱི་སྤྱི་ཞོ་དང་སྤྱི་གློ་དང་སྤྱི་ལྷགས་འཐུབ། དེར་མ་བཟད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱི་
 རོང་བརྒྱད་ལྷ་བ་བྱེད་པའི་བྱིམས་ལྷགས་ཡིན། དེས་ན་གཤགས་རས་མ་ཡིན་
 པའི་རས་པོ་ཉི་ལྟ་བུ་བཅུ་དྲུག་མ་ལ་སྤྱི་ཞོ། བཅུ་གཉིས་མ་ལ་སྤྱི་ཞོ།

བརྒྱད་མ་ལ་ཐོང་ཞོ། ར་ཕད་བརྒྱད་མ་ལ་སྤར་ཞོ། བཞི་མ་ལ་སྤང་ཞོ།
གཉིས་མ་ལ་ཐོང་ཞོ་བྱས་པ་ལ་ཆ་བཞག་ནས་སྤྲོད་ལེན་བྱེད་ཅིང་། གཞན་
ཡང་སྤྱག་མ་སྤྲོང་ཁྲིས་ལ་སྤྲོང་སྤང་གང་། ཐོང་བྱག་ལ་ཞོ་སྤྲོད་རྒྱུ་མས་སྤྱ་
གཙུག་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་ཆས་ཀྱི་ནམ་ནས་ས། མར་མར་སར་གང་བྱིར་བྱས་
པའི་ལྷག་མ། གསེར་དབྱལ། གོས་དར། ཁྱོ་བཅས་རྒྱུ་མས་ལ་མར་ནས་ཀྱི་
རིན་ཀྱག་བྱས་པའི་སྤྲོད་ལྷགས་བྱེད་པ་མཁས་པའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ། ཆས་པ་བྲག་གི་ཞལ་ལྗེ་ནི། སྤོན་གྱི་རུས་ན་མི་རབ་བྲག་ལ་
ཐིགས་ཞོ་དང་། མི་འབྲིང་བྲག་ལ་ཐིགས་སེ་དང་། མི་ཐ་བྲག་ལ་ཐིགས་བྲེ་
ཟེར་བ་གཅིག་གྲགས་གང་འདྲ་འདྲ་། ད་ཙམ་ན་འཐབ་ཙོད་བྱུང་བའི་རྩ་བ་ལ་
བདེན་པ་ཆེ་ཆུང་། ཆས་ཆབས་ཆེ་ཆུང་མཐའ་ཆོད་བྱས་ཏེ། ཤ་རྒྱུ་བ་རུ་ནས་
ཁལ་གཉིས་མའི་ཤུལ་རུ་དཀར་ཤ་རེ། མར་ཉག་ལྷ། ཆ་བྲེ་རེ། མར་ཁྱ་ཤུལ་
དོ་ཙམ་ལ་ལྷ་སྤངས་ནས། ཆས་གོས། བྲག་གང་ན། རྒྱལ་དང་བཅས་པ་རི་
ལྷར་འོས་རིགས་པས་གཙུག་། ཆས་ཆབས་ཆེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་སྤར་
ཐོང་སྤྲོད་མར་གཙུག་པའི་ལྷགས་ཡིན་ཡང་། ཆས་ཆབས་ཆེ་བ་ལ་མི་གངས་
སོགས་དགོས་པ་བྱུང་ན། ཆས་གོས་བྲག་གི་གང་ན་རི་ལྷར་འོས་པའི་སྤྲོད་རུ་
སྤོན་གསུམ་གྱི་ཐེ་ཤུལ་རུ་ཞོ་དང་། དྲག་ཤུལ་རུ་སྤང་། རུས་པ་ཐོན་པ་གསེར་
དབྱལ་གྱི་རྒྱུ་སྤྲོད་པ་དང་། རུས་པ་རེ་ལ་སྤོན་གསུམ་རེ་བྱེད་པ་ལྷགས་
གཉིས་ཡོད་པ་ཁྲིམས་ལྷགས་ལྷར་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་ཤ་ཆང་གི་གངས་ཀ་དང་།
ཐོང་གི་རྒྱུ་གངས་མང་ཉུང་གང་དགོས་རིགས་པས་གཙུག་། དེ་ལའང་རིན་
ལ་མི་འཆམས་པས། ཤ་ནི་གསུམ་ནལ་མ། ཆང་ཁལ་སྤྲོད་མ། གོ་ལེ་ཞོ་རེ་
མ། པང་ཁེབ་གསུམ་ནལ་མ། སྤོན་སྤང་སྤྲོད་མ། གཟིག་ཞོ་མ། བྱུང་ཞོ་རེ་
མ་ཙམ་གཙུག་དགོས། །

གསུམ་པ། བརྒྱས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྤྲོད་བཙན་སྤུམ་
པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། བརྒྱས་ན་བརྒྱད་འཇལ་དངོས་དང་དགྲ་འདེད་དོ། །ཞིས་བྱ་
བ་གསུངས་ནའང་། ད་ཙམ་ན་སྤོན་མི་གཅིག་པའི་ས། གཞན་གྱི་ས་ནས་ཇག་

བཞི་པ། བསྟོན་འདོར་མཛའ་བསྒྲག་གི་ཞལ་ལྗེ་ནི། སྤྱིར་མཛའ་ཆུང་ཡང་
 བ་མོ་ཅམ། བ་མོ་ཆུང་ཡང་རྣམ་སྤངས་ཞེས་པ། མཛའ་མི་རབས་ཀྱི་གཙང་
 རྩོམ་བཤད་ཀྱང་། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཙན་སྐམ་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩལ་བྱས་པ་ལ་
 མཛའ་སྟོག་གོ། ཞེས་ཡིན་མིན་གྱི་མ་ཆར་བ་བྱུང་ན། དུལ་ལྟ་བུ་སྟོན་སྤྱང་
 དཔང་རྩ་བཅུགས་ནས། མཛའ་བྱེད་པར་གསུངས་འདུག་པས། བྱིས་པོ་པ།
 ཁི་ཉེན་རྟོགས་པ། འདྲ་བའི་དཔང་རྩ་བཅུགས་ནས་ཡིན་ཐོག་རྩ་ཡིན་འཛིག་
 པའི་གཤགས་སྟབ་དོན་སྟབ་ཀྱི་བའི་བཤགས་གཏོང་བ་ན། བྱིས་པོ་ལྟས་ལ་
 སེམས་སྟེ་བཟུང་ནས། སོ་ཆོག་དང་ཏམ་པའི་འགལ་གཤགས་བསྟོན་ཆོག་ཁ་
 མཁུང་བྱེད་པ་ལ་མཛའ་ཁ་མ་བྱེད་པར། གཉིས་སྟོགས་སྟོལ་བཤོས་འདྲ་མཉམ་
 བྱས་ན་བཟང་པོ་དེ་ཡིད་ཆད། རན་པ་དེ་བྱུར་ལ་ངོ་སོ་བྱིར་ནས་སེམས་ཆར་
 རྩེ་བས། དཀར་མི་བཟུང་སྟབ། བསྟུས་པའི་མཛའ་ཁ་བྱེད་ཅིས་ཀྱང་དཤོས།
 རྩལ་འཁོར་སྤངས་ཏེ་མཛའ་འབྲང་དོག་པས། བའི་རྩལ་ཤུན་ཤེས་ཡོང་། མཛའ་

སློག་པའི་དཀར་མི་ལ་སྤང་བྱ་བཞི་དོར་ནས་དཀར་མི་བསྐྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ།
 སྤང་བྱ་བཞི། ༡ གསེར་བྱ་ངང་བ་འདམ་ལ་མི་འཛིན་ཟེར་བ་དེ་བཅུན་པ་ལ་
 མནའ་མ་སློག་ཟེར་བ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་བཅུན་པ་ཡུལ་གཞན་པ་ཡིན།
 མནའ་བཅུན་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་ལག་འཁུལ་བསྐྱ་མི་ཉན། ༢ གཡུ་ཚུང་
 དུག་དམར་བསྐྱར་ལ་མི་རྒྱ་ཟེར་བ་དེ། སུ་ཚ་ལ་མནའ་མ་སློག་ཟེར་བ་ཡིན།
 དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སུ་ཚས་ཁེ་ཉེན་མ་རྟོགས་པས་མནའ་བྱ་ལ་ཉེ་བས་ལག་འཁུལ་
 ལ་བསྐྱ་མི་ཉན། ༣ བྱ་རོག་ནག་པོ་རྩི་ལ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་དེ་བྱ་དམེད་ལ་
 མནའ་མ་སློག་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། བྱ་དམེད་མཛའ་བོའི་ཕྱིར་དུ་མནའ་བྱ་བ་ལ་
 ཉེ་བས་ལག་འཁུལ་ལ་བསྐྱ་མི་ཉན། ༤ དུག་སྐུལ་ནག་པོ་རྩི་ལ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་
 དེ་ནི་སྤགས་པ་ལ་མནའ་མ་སློག་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྤགས་པས་
 རྩས་སྤགས་དང་། མནའ་ཁེལ་ཤེས་པས་མནའ་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བས་དེ་རྩམས་ལག་
 འཁུལ་སྤང་དགོས་སོ། ཞེས་སྤགས་མནའ་བསྐྱག་ཚུལ་མི་འདྲ་སྤྲོ་ཚོགས་ཤིག་
 བསྐྱན་འདུག་ཀྱང་ཚོག་ཚོགས་མང་བས་འདིར་མ་བཀོད། །

ལྔ་པ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། རྩོན་རྒྱ་གར་དུ། མཐུན་འཛག་
 སུ་ཡིས་བདག་གིར་བྱེད། །བཟོད་མིན་བཟོད་འདོད་བྱེད་པ་ཡིན། །ལྷག་པ་
 དཔེན་པ་རྩམ་པ་བཞི། །ཞེས་པ། གཞན་གྱི་ཚུང་མ་དང་། མའམ་སྤྱིང་མོ་
 དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་ལ་བྱི་བྱས་པ་ལ། ཡན་ལག་གི་སྤན་བཅད་ནས། ཡུལ་
 གཞན་དུ་སྤྱགས་པར་བཤད་ཀྱང་། ད་ཅ་ན་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིང་བཅན་སྤམ་པོ་དེ་
 ཉིད་ཀྱིས། འདོད་ལྷག་སྤྱད་པ་ལ་རིན་འདེད་དོ། །གསུངས་གདའ་བས།
 གཞན་གྱི་ཚུང་མ་ལ་བྱི་བྱས་པ་ལ། རྩིག་ཞོ། གྲ་སྤྱད། ཅེ་དར་རྩམས་གཅོད་
 པ་འདི་གཅོད་པ་གྲགས་ཆེ་བས་འདི་ག་གཞི་འཛོག་བྱེད་དགོས། ཡང་བཟའ་
 མི་ངན་གྲོས་བྱས་ནས་གཞན་མ་དུན་རྒྱས་བཀུག་ན་ཉེས་པ་དང་བྱི་འཇལ་ཕྱིར་
 སློག་པའི་ལུགས་ཡིན། །

དུག་པ། བྱི་བྱལ་མཐུན་སྤེབས་གྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། སན་ཚུན་བག་མ་གཏོང་
 ལེན་བྱས་པ། མཐར་འབྲལ་བ་ལ་ཀྱར་དུས་པོར་ཆ་ཟེར་བ་གཅིག་བྱུང་འདུག་

བདུན་པ། འགྲོས་འདེད་ལེ་ལན་གྱི་ཞལ་སྟེ་ནི། མཚམས་བྱེད་མཁན་གྱི་
མིས། ཉེན་གསུམ་མཁས་པའི་མི་ལ་འདྲི། མཚན་གསུམ་བསམ་མཐོ་ལེགས་
པར་བཏང་ནས། སན་ཚུན་ཚོད་པའི་ཤྱོད་བྱང་ཚུལ་ལན་ཅ་ག་ན་འདུག་བཟླ་
བ་གལ་ཆེ། ལན་གྱི་ཅ་བ་འཇལ་གྱི་གསུམ་གཉིས་ཟེར་བའང་ཡོད། ཤྱོད་ལེ་
ལན་གྱི་ཅ་བ་ལ་ཁ་མཚུའི་བཞི་བྱར་བྱ་བའང་ཡོད། བྱ་དང་རྫོའི་དཔེ་དང་
འདྲ། དེའི་རིགས་ལ་སན་ཚུན་སེམས་གཙང་མའི་ཚོད་མདོ་འདྲ་བུ་སྟེ། ཤྱོད་
ཅན་ལ་འབའ་སྟུང་རེ་ཞི་བྱེད། མི་བྱེད་ན་བྲིམས་བདག་ལ་ཁྱས་ནས་བརྟ་
འདེད་གཏོང་བེར་བ་འདུག །

བརྒྱད་པ། དམའ་ཕབ་ལྷས་ཀྱི་ཞལ་ལྗེ་ནི། དཔེར་ན་མི་མངོན་སུམ་
སུ་ཁ་ཕབ་པའམ། ཤེད་རྩོམས་ཀྱིས་ཁ་ལ་བརྒྱབ་པའམ། བཀས་བཏགས་
བཅས་སོ་འཕྲོགས་པ་ལྟ་བུ་ལ། མི་མངོན་སུམ་རྒྱ་དམའ་ཕབ་པ་ཡིན་པས་ཆང་
འདྲིན་སུས་འཕྲོགས་གང་རེགས་གཅོད་དོ། །

དལ་པ། ལྷ་མ་འདོད་ཚོར་གི་ཁལ་ལྷོ་ནི། སུ་ཚུ་མ་ཉེ་འདོད་འཚོར་

འདོད་ཀྱི་མཆོམས་སུ་རིན་ཆུག་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཞོ་ཐག་གཅད་པར་བྱ་སྟེ།
 བྱས་ལ་བྱས་ཁལ་བརྒྱད་མ་ལ་སྤྱར་ཞོ། མོ་ལྷགས་ཁལ་གཉིས་མ་ལ་བྲག་ཞོ།
 ཟོང་ཁལ་བརྒྱད་མ་ལ་ཟོང་ཞོ། མར་ཁལ་གསུམ་ཉག་ལུ་ལ་མར་ཞོ། ར་ཉག་
 བཞི་མ་ལ་ར་ཞོ། དབུལ་སེ་བཞི་མ་ལ་དབུལ་ཞོ་སྟེ། དབུལ་ཞོ་བྱག་མ་ལ་
 གསེར་ཞོ། གསེར་དང་དབུལ་ལ་བྱག་ལུ་བྱི་ཁྱད་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཉ་ཆོང་
 གང་བྱེད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་འོས་ཆོད་སྤངས་ནས། རིན་ཆུག་གང་འོས་དང་། ཞོ་
 བྱངས་ཁལ་བྱངས་གང་འོས་རིགས་པས་དབྱེད་ནས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

བརྟུ་པ། ལྷག་ཆད་ཕྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི། སྤོན་བྱི་གནའ་མི་རྣམས་ཀྱིས་
 ཕྱིས་ནོར་ལོ་གསུམ་སོང་ཡང་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་གསུངས་གདའ་བས། བྱ་ལོན་
 གཏོང་ལེན་བྱེད་པའམ། དབྱེད་པ་ཉ་ཆོང་བྱས་པའི་ལྷག་ཆད་ལ་མ་འཆམས་
 བས། དེ་ཡང་བྱེད་ཏུ་བཤས་ཏེ། ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་པའི་ཕྱིས་ངེས་པར་བྱེད་
 དགོས། །

བརྟུ་གཅིག་པ། ལ་ལྷག་རྒྱུ་བྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི། དཔེར་ན་ལ་ཕར་རྒྱུ་བྱས་
 རག་བརྒྱུ་བ་ཤེས་སྟེགས་འཕྲོད་དེ། ཕན་ཚུན་གཤེར་མལ་བྱེད་པའི་ཆོ་བར་
 ཏུ་བོར་ཟོག་བྱང་བ་རྣམས་ལ་མ་འཆམས་ན། སྟོང་འགོང་གཤམ་སྟོང་བྱི་
 མནའ་སྐབས་འདིར་བབ་པས། མོར་བདག་གིས་འདི་ཚུན་ལ་འཐོར་འདི་ལས་
 བྱང་རེ་བེར་བ་བྱས་དག་སྟེ། རག་པས་ཀྱང་ངེད་བྱི་ལག་ཏུ་རི་ཚུན་ལ་འདི་
 ལས་བྱང་རེ་བེར་བ་བྱས་ནས། ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་བྱི་དག་པ་ཤེས་ལེན་བྱས་
 བས། མ་འཆམས་པ་སྟོལ་བཤོས་ཞེས་བྱ་བ་སྐབས་འདིར་འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་པོས་
 གསུངས་པས། ཚོད་པའི་གཞི་ལ་སྟོལ་བཤོས་བྱས་ཏེ་སྟེད་ནོར་བདག་གིས་བྱུང་
 འབྱར། སྟེད་བྱི་འདེགས་རྒྱལ་རག་པས་སྟོང་དགོས་པ་འཇིག་རྟེན་མཁས་པའི་
 ལྷགས་ལ་ཡོད་དོ། །

བརྟུ་གཉིས་པ། བྱམ་ཕར་ཚུར་བྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི། དཔེར་ན་བྱི་མ་མཆོས་ཕན་
 ཚུན་ན་བོང་དང་སྤང་བྱ་གཡར་རེས་བྱས་པར། ཉི་མ་རྒྱས་མཆོམས་ནས་
 བདག་པོའི་ལག་ཏུ་འཕྲོད་ཀྱང་། བྱམ་སྟེད་ཡན་ལ་ཤི་ན་གཡར་མཁན་ལ་ཕར་

ཐོགས་པ་དང་། ལེ་ལན་ཡོད་པས་ཕྱི་རིན་གྱི་འཆར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

བརྩ་གསུམ་པ། དཔལ་པོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷེ་ནི། སུ་ཚུན་མི་ནོར་གྱི་ཁ་
 ཟེན། བར་དུ་འཛིན་ཆེན་པོ་དང་ལམ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་བྱས། གཤེད་འཐེན་
 གྱིས་སྦྱོད་དཀའ་བ་རྣམས་ལ། གཤགས་ཐོ་གོ་རྗེས་གྱི་རང་མཚམས་རག་པས་
 བསྐྱས་པ་རེ་བྲངས་ནས། མཚམས་པ་གཏོང་བ་མཁས་པའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་པ་
 བཞིན་ལགས་སོ། །

བརྩ་བཞི་པ། སྤར་མ་ཕའི་ཞལ་ལྷེ་ནི། དཔེར་ན་མི་གཅིག་གིས་སྤར་
 རྒྱ་མ་བརྒྱས་པ་ལ། རྗེས་ནས་ཁོ་རང་འགྲོད་དེ་གནོད་ངོས་བྲངས་པའི་
 འབབ་ཤེས་བྱ་བའམ། རོར་བདག་གིས་བརྩ་གསུམ་མ་ཐོག་ལ་བབ་བྱུང་ན། རྒྱ་
 མ་འབབ་ཤེས་འདབས་གྱི་བྱ་ལས་ལྷག་བྱ་བ་ཡིན་པས། རིན་སྒྲིན་ཚབ་གསུམ་
 མ་གཏོགས་ལྷག་པོ་མི་འགེལ། །

བཙེ་ལྔ་པ། བྲིམས་འདེགས་བབ་སྟུག་གི་ཞལ་ལྷེ་ནི། འཇིག་རྟེན་རྒྱ་
 པོའི་རག་ལས་ཀྱང་། བྲིམས་འདེགས་བབ་སྟུག་ཚོགས་ཆས་ཞེས་པ་རྣམས་སྟོན་
 པོ་མགོས་པ་གཞིན་རུས་ཟ་འདོད་བྱས་པ། ཕྱིས་སྟོལ་ལ་ཤོར་བ་ཡིན་ཞེས་ཐོས་
 ནའང་། མི་བསད་པ་དང་། ཚྱོད་གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོག་སྤྲུལ་པ་གཉིས་
 ཀ་ལག་དམར་པོས་བྱས་ན་བྲིམས་འདེགས་སམ་སྟུ་རྒྱལ་གྱི་སུམ་གཉིས་དང་།
 བབ་སྟུག་གི་སུམ་གཉིས་ལག་དམར་པོ་ལ་འགེལ། མི་བདག་ལ་སུམ་ཆ་འགེལ།
 ཁ་ལག་གཉིས་ཀ་ལས་ལྷོག་ན་ཕྱི་མ་བྱེད། བབ་ཁ་མཚུའི་བཞི་བྱར་དང་། སྟུ་
 གུ་མཚུ་རིན་བབ་གྱི་བཞི་བྱར་ཡིན་པ་སྤར་དུ་འབེབས། ཡང་བར་མིའི་ཐོབ་
 ཐང་ལ་གྲ་ཕུད་དང་། སྤར་ཕུད། བརྩ་ཁ་ལོན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་ལ་མིང་
 འདོགས་མི་འདྲ་བའི་བཞི་ཟླ་ཡང་ཡོད་དེ། མཚམས་ཡིག་གཏོང་དུས་འགྲམས་
 ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་ཁ་ཤ་ཆང་འོས་བབ་བསྐྱས་པའི་ཕྱིད་མཚམས་དཔོན་
 བར་པས་བསྐྱས། དེ་ལྷག་དུག་བྱར་ཁག་ཁྱར་བས་ཟ། དུག་གཉིས་དོར་
 བདག་ལ་སྦྱོད། དུག་གཅིག་ཡིག་མཁན་གྱིས་ཟ། འདི་རིགས་ལ་མི་སྤྲོ་བཏང་
 ན་ཚོགས་ཆས་ཟེར། མི་སྤྲོ་མེད་པའི་དཔྱུས་མ་ལ་ཁ་ཤ་ཆང་ཟེར་བ་དོན་གཅིག་

གོ། ཚོགས་ཆས་དང་གྲ་ཆས་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་ནས་ཚོགས་རིས་ཀྱི་རྒྱད་
 འབྱེར་བྱེད་པ་སྒོལ་ལུགས་ཡིན། ཞེས་སོགས་བབ་རྒྱུག་ཐོབ་ལུགས་སྐོར་གྱི་
 འགེལ་བཤད་རྣམས་མང་བས་དེ་ཅིམ་གྱིས་བསུས་སོ། །འདིར་བབ་རྒྱུག་ཅིས་
 ཚད་ས་བཅད་ཚོད་ལ་ཟེར། ཞེས་པའི་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཙུ་ལྟེ་འགེལ་པ་
 དང་བཅས་པ་འདི་ནི་ཕག་གུ་སྟེ་སྤྱི་དབང་རྒྱུར་གྲལ་རིམ་གྱི་རོ་བོ་
 དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ། བསམ་སྒྲོའི་གོ་རྟོགས་སོགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་
 གནས་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་དབུད་གཞི་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་
 བས་འདིར་ངེ་བཞིན་པར་བཀོད་ཡོད་ཅིང་། འདིར་ཞལ་ལྟེ་བཙུ་གསུམ་པ་
 དཔལ་ལོ་རྒྱལ་གི་ཞལ་ལྟེ་དང་། བཙུ་བཞི་པ་སྤར་མ་ལའི་ཞལ་ལྟེ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་
 བྱང་དང་འགེལ་བཤད་གཅིག་མཚུངས་བྱུང་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྤྱང་བས་དབུད་
 པར་བྱའོ། །སྤྱིར་དཔལ་ལོ་རྒྱལ་གི་ཞལ་ལྟེ་ཞེས་པ་ནི། དག་འདུལ་གཉེན་སྦྱོར་
 གི་ལས་ལ་ཁུམ་པ་མེད་པའི་སྤྱི་དབང་དང་སྤར་པའི་དཔལ་ལོ་ལ་གཟེངས་
 སུ་བསྟོད་པའི་རྟགས་སུ། རྒྱག་ལྷགས་ཀྱིས་བརྒྱན་དགོས་པའི་བྲིམས་ལུགས་
 ཤིག་དང་། སྤང་བའི་དག་ལ་ཡ་ལན་ལྟོན་མི་རུས་པ། མགོ་སྐྱར་ཞིང་པ་མེས་
 ཀྱི་སྤྱ་རུས་འཛོད་བའི་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་པའི་རྟགས་སུ་མ་མོའི་གཞུ་གུ་
 འདོགས་དགོས་པའི་བྲིམས་ཤིག་ཏུ་གོ་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། ཚོས་རྒྱལ་སྤྱི་
 བཙན་སྐྱམ་པོའི་སྐབས་སུ་གཏན་ལ་པབ་པའི་བྲིམས་ལུགས་ལས། བྱག་རྒྱ་
 རྒྱག་དང་། རྒྱེན་རྒྱག་། དཔལ་མཚན་རྒྱག་སོགས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འདི་
 རྒྱར་ཏུ་འཁོད་ཡོད། «ཚོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་»ལས། རྒྱེན་རྒྱག་ནི།
 དཔལ་བའི་རྒྱེན་རྒྱ་བྱང་དང་རྒྱག་། སྤར་མའི་རྒྱེན་རྒྱ་མ་གཞུག་། ཡ་རབས་ཀྱི་
 རྒྱེན་རྒྱ་རྩ་ཚོས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་། དཔལ་མཚན་རྒྱག་ནི།
 རྒྱག་སྟོད་རྒྱག་སྟོད་གཉིས། ཟེར་ཆེན་ཟེར་རྒྱུང་གཉིས། གམ་རས་རྒྱག་སྟོག་
 དང་རྒྱག་གོ། ཞེས་རྒྱག་སྟོག་དང་མ་མོའི་གཞུ་གུ་ནི་དཔལ་ལོ་དང་སྤར་མ་
 དབྱེ་བ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད། །

དེ་ཡང་«རྒྱའི་སི་རྒྱའི་བཀའ་ཆེན་མ་» ཅེས་པ་ བཀ་མོ་གྲུ་པའི་སྡེ་སྤྱང་དང་།
 བཀ་མོ་གྲུ་པའི་ནང་འཁོར་མི་སྡེའི་ཆ་རྒྱུན་སྒྲིལ་། རང་རེའི་རྒྱུད་པ་འདི། རྒྱུད་
 སྡེ་བཞི་དང་སྡེ་སྒྲོན་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས་ཤིང་། བཅུན་པའི་ཁྱིམ་མ་སྤྱང་།
 བ་སོར་ཕྱིན་རུས། རྒྱུ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཇུག་མ་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང་།
 བྱིད་ཅིང་ཐང་པས་ རྒྱུན་སྡེ་ན་རིམ་ གྲང་། རྒྱ་ཁབ་སྒྲིལ་བདག །དབང་ཤེ་
 མོང་འཛོང་མི་ཉན་ཞིང་། སྡེ་གདོང་གི་དཔོན་གཉེར་གྱི་སེམས་དང་འགལ་བ།
 དཔོན་སྒྲོབ་ཀྱང་གྱིས་བྱེད་མི་ཉན། རང་རེའི་རྒྱུད་པ་འབྲང་གཙང་བྱང་བ་
 རྣམས། ཅིང་ཐང་རུ་བཞག་ནས་སྒྲོབ་གཉེར་བྱེད་རུ་འཇུག །དེས་གྲང་། རྒྱུ་
 རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྒྲོབ་དགོས། ཡོན་ཏན་ཅན་བྱང་
 བ་མང་སྒྲོན་མེད། ཡོན་ཏན་མི་སྒྲོབ་པ་མི་རེངས་བྱང་ན་དཔོན་པོའི་བྱ་ནས་
 བྱུང་དགོས། དཔོན་ས་འདིར་བཞད་ནས། སྡེ་གདོང་གིས་འགོ་བྱས་ལྷ་སྡེ་མི་
 སྡེ། གཞིས་ཁ་གསར་རྒྱུང་རྣམས་གྱི་བདག་པོ་བྱེད་པ་དེའང་། གཞོན་ནུ་ནས་
 རབ་རུ་བྱུང་ཞིང་། བྱུང་མེད་དང་མ་འབྲེལ་བ། བསྐྱབ་པ་གཙང་ཞིང་། ཆང་
 ཅ་བ་ནས་མི་འབྲུང་བ། བྱི་རྒྱའི་ཁ་ཟས་མི་ཟ་བ། སྒྲོན་གྱི་ལྷགས་བཤད་དང་།
 ཡིག་ཆ་རྒྱུང་པ་ཆོར་ལྷ་ཞིང་། ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བ། བསམ་པ་ཡོད་པའི་མི་རྣམས་
 པ་ཆོའི་རག་ལ་ཉན་པ། མིག་ཐུར་ལྷ་བ། བག་མེད་པའི་རྒྱུད་པ་མི་བྱེད་པ།
 དལ་བའི་རུས་སུ་མཆོམས་བཅད་ནས། ཡི་དམ་ལྷའི་བསྐྱེད་པ་གྲངས་ཆད་རུ་
 རྒྱལ་དགོས། ཆོས་རྒྱུང་ལ་མཆོད་གཏོར་མ་ཆགས་པར་གཏོང་དགོས་ཤིང་།
 དེས་གྲང་ཅར་མི་གཞོན་རྒྱུང་རྣམས་བརྟེན་ནས། ཉིན་པར་བྱས་དང་རྒྱན་ཅེ་
 བ་མི་ཉན། ལུ་མོར་རྒྱུང་སྤྱོད་པ་དང་། བག་ཡེངས་པའི་རྒྱུད་པ་མི་ཉན།
 སྡེ་འདིའི་ཁོག་རུ་རྒྱ་ཁབ་དང་། སྒྲིལ་བདག་དང་། ཉེ་རིང་སྤྱགས་ཆ། བྱ་རྒྱ་
 མི་དམངས་ཡིད་ཆད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ཉན། ཁོར་བ་འདུག་ན། བསམ་ཡོད་

① རྒྱུ་མཆོད་ཀྱི་ཕྱོད་ལོ་རྒྱུ་མཆོད་པ་ལྟགས་པར་མའི་ལྷུ་འཁོར་གྱི་མཆོད་པ་370 རྒྱུ་མཆོད་པ།

ཤེས་པ་ཆེ་བ་ཆོས་དྲན་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉན་ནས། ལམ་ནོར་པ་ལས་ལྷོག་ཟེར་
 བའི་ཚུལ་དུ། སྔ་སྦྱོང་འདོན་དགོས། རང་རེས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ཞིང་། རྒྱས་
 སྐྱོན་ནས་ཡི་གེ་བཀོད་པ་འདི་ལས་འགལ་ན། རང་རེས་རྒྱད་པ་མི་རོ་སྤྱི་ཡིན་
 ཀྱང་། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། དཔོན་ས་དེ་ནས་སྤང་ལ། ཐེལ་དུ་སྦྱིལ་པོ་
 སལ་པ་ཞིག་དུ། དཔོན་གཡོག་གཉིས་བྱས་སྔོང་དུ་བརྒྱག་ནས། དེ་ལ་སྤྱི་
 ཀྱང་སྤྱག་མི་འཆོལ། བཀྱར་ཆ་མི་བྱེད་པར་པལ་པའི་ལམ་ལ་འཛོག་དགོས།
 རྒྱངས་ཀྱི་སྤྱི་བའི་དུ་རྒྱས་པ་ལྷགས་པར་མའི་ལྟོ་བ་དོས་363ཞེས་དང་། རང་
 རེས་རྒྱད་པ་སྤེལ་བ་དེའང་། བྱིས་པ་མང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པས་བྱིས་པ་རེ་
 རེ་རན། ཉག་ཆགས་ཀྱང་གཅིག་གི་ཆོག་པས་བྱང་འབྲེལ་ལེན་མི་ཉན། བྱ་ཆ་
 མ་བྱུང་ན། མི་ལེན་ཁ་མེད་ཡིན་ཞིང་། ཡང་ནག་མོ་དེ་ཆོས་མ་ཟིན་ན། བྱ་
 ཆ་རེ་རེ་ལས་མ་བྱུང་ནའང་། མི་ལེན་ཁ་མེད་ཡིན་པས། ཉག་ཆགས་ལེན་
 པ་དེའང་། བྱིས་པ་ལྟོ་བ་དང་། དེའང་ཆེ་གཉན་བཅུན་གསུམ། མི་ཆེན་གྱི་
 བྱ་སྤྱིང་མི་ལེན་པར། རང་རེས་སྤེལ་འདི་ཁའི་ཁུལ་གྱི། མི་ཁ་འོག་འདུ་བ། པ་
 མེས་བཟང་པོའི་རྒྱད་པ། ཡ་རབས་ཀྱི་བྱ་སྤྱིང་ཡིན་པ། འདྲེ་གདོན་མི་གནོད་
 པ་ལེན་དགོས་ཤིང་། གཉེར་ལས་དང་། དཔོན་སྤྱད་བང་ཆེན་གྱི་བྱ་སྤྱིང་
 ལེན་མི་ཉན། དེའི་རྒྱ་མཆོན། རང་རེས་རྒྱད་པ་ལ་སྤྱངས་པའི་ནག་མོ་དེའི་
 སྤྱོད་པོ་ལྟ་བུ་རིགས་གཡོག་འཁོར་ནམས། རང་རེས་གཉེན་ཡ་ཡིན་པའི་
 གཏིང་སྤྱོད་བྱས་ནས་སྤེལ་ནང་དུ་འཁོན་འགས་དང་། སྤང་ཆ་བརྒྱག་སྤྱོད་
 བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་པོ་དུ་མའི་བྱ་སྤྱིང་དགའ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཉག་
 མོར་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས། གཞི་དྲང་བ་དང་སྤྱོད་གཟུགས་བཟང་བ་
 དགོས། རྒྱད་པ་འཛིན་པ་དེའང་། གཞིས་འགོལ་སར། ཁོང་རང་སོ་སོ་སྤྱོད་
 དུ་བཞག་ནས། རིགས་མ་འཆོལ་བར་བྱེད་པས། སོ་སོ་གཉིས་ཀས་མི་ཁ་བྱ་
 བའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་དགོས། རྒྱད་པ་འཛིན་པ་དེ་ལ། གཞིས་གཅིག་དང་། རྒྱ་ཁ་
 གཅིག་ཅུམ་གྱིས་ཆོག །འཕྱོར་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་དྲགས་པ་མི་དགོས། ཞེས་པ་
 གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་འདུག །

ཡང་། 《རྒྱུ་ཁི་རྒྱུ་འགྲུ་ཆེམས་》^① ལས། གཉེར་པ་དེས་ནང་གི་ལས་སྒྲ་
འཛིན་པ་དང་། སྤྱི་མཐོང་དཔོན་སྤྱད་དང་། སྒྲ་མཐུན་དང་སྒྲ་མཛའ་མི་ཉན།
སྤྱི་སྤྱོད་བྱེད་དགོས། འདིའི་གཉེར་པ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་། གཞོན་ཅུ་རབ་བྱུང་།
ཆང་ནག་གི་སྒྲིན་མེད་ཅིང་། དངོས་པོ་ལ་བྱུར་གསོག་མི་བྱེད། ཉེ་བ་དང་།
སྒྲ་མཐུན་གཞི་སྒྲ་མི་མི་སྤྱོད་། བྱུར་ཐབས་མི་འཛིན། རྩུ་མིག་དེ་བཟུང་
ཉིང་། མ་ཤིའི་བར་དུ། རང་སོར་ཆེ་འཕྱོལ་ཅིང་། དཔོན་རིགས་དང་སྤྱི་
སྤྱོད་དེས་ཀྱང་། གཉེར་པ་འདིའི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལས་མ་འགལ་བའི་
ལུགས་དང་། ར་བའི་རིམ་གྱི་གསོ་སྤྱོད་། ཤི་བའི་དགོ་བ་ནང་སོའི་ཁོར་ལ་མི་
ཐངས་པར། ཁོ་རང་གི་སྒྲ་ལ་བ་ཏུ་སྤྱོད་དགོས། དེའི་ཉེ་རིགས་དང་རྒྱུད་པ་
འདུག་ནའང་། དཔོན་དང་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཁོག་ཏུ་བྱ་བ་བཟང་པོ་འཆོལ་ཞིང་།
སྤྱོད་བྱེད་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་རྩུ་མིག་འཛིན་པ་དེ་ལ། ཆང་ནག་མོའི་
སྒྲིན་བྱུང་ན། རྒྱ་མོ་དེ་དང་སྤྱི་པ་གཉིས་ལུགས་སྤྱི་བྱས་ཤིང་། ཟམ་
གདོང་དུ་ཞག་བདུན་བཞག་ཉིང་རྩུ་ལ་བསྒྲུལ་དགོས། གསོལ་ཇ་གཟིམ་གཞི་
ཡིག་མཐུན་གྱི་དངོས་གཞི་དེ་རྒྱམས་གལ་ཆེ་བས། ཆང་དང་ནག་མོའི་སྒྲིན་
མེད་པ། བསྒྲུབ་པ་གཅིང་དགོས་ཤིང་། འདི་རྒྱམས་ལའང་། ཆང་དང་ནག་
མོའི་སྒྲིན་བྱུང་ན། ཅ་ར་གོང་དང་འདྲ་ཞིང་། འདི་ཆོའི་ཁུལ་ནས། གཞིས་
ཁ་གོང་འོག་གི་གཉེར་པ་དང་། རྩུ་མིག་འཛིན་པ། སྤྱི་འཛིན་སྤྱོད་མི་རེ་བ་
ཡིན་པས། མིག་ཡར་ལ་བལྟ་ཞིང་། སྤྱོད་པ་བཟང་པོ་བྱེད་དགོས། ཞེས་
གསུངས་པ་འདི་ཆོའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ་པ་ནི། རྒྱུ་ཁི་རྒྱུ་
འགྲུ་ཆེམས་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་སྤྱི་དྲུག་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྤྱི་
དབང་གྲུ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བསྒྲུབས་གཏིང་ཟབ་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ་འབྱུང་
འབྱུར་སྤྱོད་དབང་འཛིན་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཅ་འཛིན་རང་བཞིན་
ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་འགྲུ་ཆེམས་ནང་སྤྱི་འདས་པའི་

① ཆངས་ཀྱི་བུ་སྤྱི་བཞེ་ཏུ་རྒྱུ་པ་ལུགས་པར་མའི་ལྷོ་འོས་367 ར་གསལ།

དུས་ཀྱི། དབང་རྒྱུར་མཁུན་མང་པོའི་སྲིད་དབང་སྦྱོང་ལུགས་ལ་སྦྱོགས་
བསྐྱེམས་ནན་ཏན་མཛད་དེ། ཕྱིས་འབྱུང་རང་ཉིད་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་
པའི་སྲིད་དབང་སྦྱོང་ལུགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་འགའ་ཞིག་
མཆོན་པར་མཛད་ཡོད། །

༡ 《རྒྱའི་སི་རྒྱའི་བཀའ་ཆེམས་》^① ལས། རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་ལ་
དབྱེ་བ་གསུམ་མཛད་པའི་དཔོན་སར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་རབ་རྒྱ་བྱུང་ཞིང་།
མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་ཀུན་ལ་མཁས་པ། བྱ་ཆང་གི་སྦྱོན་མེད་པ། ཡོན་
ཏན་རྒྱ་ཆེ་བ། བག་མེད་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྦྱོགས་པ་ཞིག་དགོས་པ། ཐེལ་
དང་ཅིད་ཐང་གི་བྱི་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་། བསྐྱབ་པ་སྦྱོབ་གཉེར་གྱི་མཐར་
ཕྱིན་པ། རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆོན་འཕྱགས་པ་སོགས། བསྟན་པ་འཛིན་སྦྱོང་གི་བྱ་
བཀོན་ལས་སྒྱུ་ཁབ་སྒོས་བདག་སྟེ་དབང་རིས་སྒྲེར་བབྱུང་། དབང་ཤེས་མི་
བྱེད་པ། རྟེན་གདོང་གི་རྟེན་སྲིད་སྦྱོས་ཅི། བྱང་གཉེར་གྱི་སེམས་དང་མ་འགལ་
བ་དགོས་པ་སྟེ་སྲིད་སྦྱོགས་ལ་ཐེ་ཞུགས་མི་བྱེད་པ། རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་སྟེལ་
བ་པོའི་འདུན་ཐབ་ཀྱང་བྱི་སའི་རྟེན་བ་ཆེ་གཉན་བཅུན་གསུམ་དང་། མི་ཆེན་གྱི་
དུ་སྲིད་ལེན་མི་ཉན་པར་མ་བྱེད། དམིགས་བསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་སྟུང་འདུན་
ཐབ་གཅིག་ལས་ལེན་མི་ཆོག་པ་སོགས་རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་རོ་མར་བླང་བྱ་
ནན་པོ་བཏོན་ཡོད། གལ་སྲིད་བླང་བྱ་དེ་དག་ལ་འགལ་ན། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་དཔོན་ས་དེ་ནས་སྟུང་དེ། གཡོག་གི་ཐོབ་ཐང་ལས་སྦྱོང་མི་ཆོག་པར།
སྟེ་པོ་ཕལ་པའི་ཁྱོད་དུ་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དཔོན་པོའི་བྱ་ནས་འབྱུང་
དགོས་པ་སོགས་མདོར་ན། རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་མི་རོ་སྟའི་ཐང་ནས་ཀྱང་།
རང་རང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་གཞིགས་པའི་དབང་ཆ་སྦྱོང་པ་ལས། གང་བྱུང་བྱས་
མི་ཆོག་པ། ལྷག་པར་དཔོན་སར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་གཙང་ཞིང་།
ནག་ཆང་དང་ཆ་བ་ནས་མ་འདྲེས་པ་དགོས་པ་སོགས། ཆོས་ལུགས་ཁོ་ནར་

① རྒྱངས་ཀྱི་དུ་སྟེ་བཞེ་རྒྱུས་པ་ལུགས་པར་མའི་ལྟུ་རོས་365 ན་གསལ།

ཐུགས་སྒྲུབ་མཛད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ཡང་། སྤྱི་དྲོའི་ཁམ་ཟས་སྲིད་བ་དང་།
 བཅད་རྒྱར་བཞུགས་ཏེ། ཡི་དམ་གྱི་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་བཞུགས་དགོས་པ་སོགས་
 ཆོས་སྒྲུགས་སྒྲོས་ཅི་དགོས། སྲིད་དབང་འཛིན་སྐྱོད་གི་ཐད་ལའང་དེ་ལྟ་བུའི་
 སྐྱོད་གཙང་ཞིག་བྱུང་ན། རྒྱུ་པ་དེ་བས་ཆེ་བ་ཁོང་རང་ཉིད་གྱི་སྐྱོད་ཆོར་གྱི་
 ཐོག་ནས་གསུངས་ཡོད། ལོ་ཉི་ཤུའི་སྤྱིང་རུ་དཔོན་ས་འདིར་ཡོང་ནས། ད་
 རྒྱུ་ཅུ་ལ་སླེབས་འདུག་སྟེ། དེའི་བར་རུ་ཆང་སྒྲན་ན་ལ་དགོས་ཀྱང་འཐུང་
 མ་སྐྱོད་། བྱ་མའི་སྐྱོན་མེད་པ་འདི། ལྷ་མ་རིན་པོ་ཆེ་བས་དབུ་མཛད།
 ཐེལ་ཤོད་ཀྱན་གྱིས་བཀག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་དཔལ་གྱི་ཆང་ནག་སྤངས་པས།
 བཅུན་ཚུགས་བཟུང་བའི་དོན་ལ་བཟང་པོ་བྱུང་འདུག་ཤེ་ཟེན་ནས། འདིའི་
 ཁྱི་དཔོན་ཆོས། ཆང་དང་ནག་མོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པས། མིའི་ཁས་ཉེན་ལུས་
 དགོས་པ་དང་། བཟང་པོ་མ་བྱུང་བར་འདུག་ཤེ་ཟེན་ལ་། ས་སྐྱུ་ཟེན་ནས།
 ཆེ་གཉེན་བཅུན་གསུམ། སྤེ་དཔོན། ཆང་ནག་མའི་དབང་རུ་སོང་བ་ཆོའི་
 སྤེ་སྲིད་ཉམས་པ་དང་། མགོ་ཐོན་མ་བྱུང་བར་འདུག་པའི་དོན་ལ་ཆང་ནག་
 སྤངས་ནས་བཅུན་ཚུགས་བཟུང་བ་འདི་ཡིན། ཞེས་དང་། ཡང་། «རྒྱའི་སི་
 རྒྱའི་བཀའ་ཆེམས་» ལས། སྤེ་སྲིད་གྱི་དོན་གལ་པོ་ཆེར་ཐུག་རྒྱུ་སྲིད་དབང་
 གནས་ཐབས་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་བཟུང་བའི་ཐད་སྤེ་སྲིད་ས་སྐྱུ་པས་སི་རུ་བཅོན་ལ་
 བཅུག་པ་ལས་གྲོལ་ཏེ། སྤེ་གདོང་རུ་ནང་འཁོར་མཛལ་འཛོམས་སྐབས་ཀྱི་
 གསུང་སྤྱིང་ལ། ཁ་རྒྱུང་། དཔལ་རིན། སྐྱི་གསེབ་རུ་ངའི་གཡོག་ལ་བཏང་
 བྱུང་བའི་རྒྱུ་སྟ། ཁོ་ན་རེ། དཔོན་གཡོག་འདི་ནས་གྲོལ་རྒྱ་གཅིག་བྱུང་ན།
 ཆོས་ཤིག་མཛད་པ་དྲག་ཟེར། དེ་ནས་ངའི་བསམ་པར། ད་འདིའི་ཆོག་འདི།
 སྤེ་གདོང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལབ་ཀྱི་ཡོད་ངེས་བསམ་པ་བྱུང་ཞིང་།
 ད་ཆོས་བྱེད་པའི་ལུགས་ལ། བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་ཉེ་བ་གྲོགས་སྒྲོས་མཛད།
 ས་ཞིང་ཟས་འོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྒྲོས་གཏོང་ཞེ་རུས། དེ་རུས་ན། ངས་

① རྒྱངས་ཀྱི་བུ་སྤྱི་བཞེ་རུ་རྒྱུ་པ་ལྟགས་པར་མའི་ལྷུང་དོན་186 རྟ་གསལ།

ཀྱང་དེ་ནམས་སྒྲོས་གཏོང་ཅུས་པས། རང་རེ་དཔོན་གཡོག་གིས་ཆོས་ཡོང་བ་
 ཡིན་ཞིང་། ཆོས་བྱེད་བྱས་དུས། གཞོན་ཅུ་བཟང་པོ་ན་རེ། ལོ་གསུམ་དག་
 ལ་ལན་ལེན། དེ་ནས་ཆོས་བྱེད་ཟེར། ལོ་གསུམ་སོང་ནས་ཆོད་མི་ཟེན་བྱས་
 ཤིང་། ཁ་མཆུ་འདི་མཐའ་མ་ཐོན་བར་དུ། བྱིད་དཔོན་སྐྱ་བཟའ་བ་གང་གིས་
 ཀྱང་། ཆོས་བྱེད་པ་སྐད་དང་། ཉེན་སྐད་མ་འདོན་ཅིག་བྱས་ནས་ཐག་བཅད།

ཅེས་གསུངས་པ་སྤྱི་ཕྱི་ལོ་ཆོག་རིས་འདི་དག་ནས་གསལ་པོར་མཆོན་ཅུས་པ་
 བྱི་ཏུ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། བསྟན་པ་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་རང་
 བཞེད་རྒྱབས་པོ་ཆེ་འདི་འདྲ་བ་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མཐོང་དགོན་ནོ། །

༡ རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་དུ་མི་གཏོགས་པ་ནང་འཁོར་མི་སྟེའི་ཆ་རྒྱུན་ཡང་
 མཐོ་ཅམ་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད། དཔེར་ན་པག་གུ་ལྷེ་སྲིད་ཀྱི་ནང་གི་
 ལས་སྟེ་འཛིན་པ་གཉེར་པའི་ཁྱར་འཛིན་ཡང་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་། ཆང་ནག་
 གི་སྒྲོན་མེད་པ། སྟོ་གསུམ་བྱ་བ་ཅི་བཞིས་ལྷེ་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་དུ་འགྱུར་བ་
 ལས་སྟེར་དོན་སྐྱབ་མི་ཆོག་པ། ལྟུ་མིག་དེ་བཟུང་རྟིང་མ་ཤིའི་བར་དུ་ནང་
 སོར་ཆེ་འབྱིད་འབྱོལ་ཅིག་དགོས་པ་དང་། དེའི་ཉེ་རིགས་དང་རྒྱུད་པར་

གཏོགས་པ་ནམས་ལ་པག་གུ་གཞུང་ནས་སྦྱོར་ཐབས་བྱ་རྒྱུར་མ་ཟད། ན་བའི་
 གསོ་སྒྲན་དང་། ཐ་ན་ཤི་བའི་དགེ་ཆ་རྒྱུན་ཆད་ནོར་ལ་མི་པངས་པ་ཁོང་རང་
 གི་སྐལ་བ་ལྟ་བུར་སྟེ་གདོང་གཞུང་རྒྱ་ནས་སྐྱུད་ཆོག་པ་སོགས་ནང་གཉེར་དེ་
 རྒྱངས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་མིན་ཅུང་ལྷེ་སྲིད་གང་འདྲ་བ་གཞུང་དང་
 འདོད་པ་གཅིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུས། གཞུང་དོན་ལྟག་བསམ་མ་མེད་ཀྱིས་སྐྱབ་
 དགོས་པ་དང་། གལ་སྲིད་ཆང་ནག་གི་སྒྲོན་བྱང་ན་ཆད་པ་ནན་པོ་གཙོད་
 དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསོལ་རྩ་གཟིམ་གཡོག་སོགས་ནང་འཁོར་གཞན་
 ལའང་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་མི་དོན་ཐད་སྒྲུང་བྱ་ནན་པོ་འདོན་གནང་མཛད་པ་
 བཅས་ཏུ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐུ་དུས་དེ་ལྟར་ཐུག་བཞེས་སུ་བསྟར་
 བར་མ་ཟད། ལྷོས་ལང་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བར་དུ་ཏུ་ལི་སི་ཏུ་ལི་བཀའ་
 ཆེམས་དེ་ལུ་མཐུད་རྒྱན་འཛིན་ལས་འགྱུར་ལྷོག་ཆེ་བ་མ་བྱུང་འདྲ་བས་སྟེ་

སྲིད་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སྲིད་དབང་བརྟན་ཅིང་། སྐྱོབས་འགྱུར་རེ་རྒྱུ་རེ་འཕེལ་
 ཏུ་སོང་བའི་དོན་དངོས་ནས། ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྲིད་དབང་
 སྲོང་སྐྱེད་སྲིད་ཀྱི་དགོངས་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ཡང་དག་པ་དང་།
 རྒྱལ་ས་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་ནི་དམག་
 དོན་ལ་མཁས་ཤིང་། སྤུལ་ཏུ་བྱང་བའི་ཆབ་སྲིད་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའང་
 ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད། ཁོང་ནི་པོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱང་བའི་མི་སྣ་རྒྱལ་ས་པོ་
 ཆེའི་གས་སུ་ངེས་པར་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུ་ལྟོད་ལན་བརྒྱུ་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ། འགྲེད་དང་ཁལ་ཆག་སྐྱོར།

ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་པོད་གྱི་སྲིད་དབང་སྲོང་བའི་རྒྱལ་ས་སུ་
 དམག་ས་ནས་ཐོབ་པའི་དངོས་རྣམས་རྣམས། གཞུང་གི་མཛོད་ཏུ་སྦྱང་ཉར་མི་
 བྱེད་པར་དམག་དང་། དམག་ཁུངས་ཀྱི་འབངས་མི་རྣམས་ལ་འགྲེད་པ་དང་།
 རྒྱེ་འབངས་ཀྱི་དབྱ་ཁལ་ཡང་ཏུ་གཏོང་བའི་སྐྱོར། ཡིག་ཆ་རྙིང་པའི་དགོངས་
 དོན་སྟོགས་བསྐྱེད་བྱས་ནས་བཀོད་པ་《གཡུ་ཡི་ཕྱེང་བ་》ལས། ཕག་མོ་གྲུ་
 པར་བར་རྒྱལ་ས་སྐྱོར་བཅོམ་རྒྱུར་རྒྱལ་མང་པོའི་ཡ་ལན་སྲོད་ཆེད་རང་ཁོངས་
 བས་དམག་མི་མང་པོ་བསྐྱེད་བྱས་ཏུ་དགོས་བྱུང་བར་བརྟེན་ནས། མི་སེར་ལ་
 སྐར་མེད་པའི་ཁག་སྲོད་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ཐུན་གསལ་ལྟ་བུར། དམག་འགྲེད་
 རིམ་པའི་ནང་ཐོབ་པའི་རྒྱ་དངོས་རྣམས། ཕག་གྲུ་གཞུང་ནས་བསྐྱེད་ཉར་མི་
 མཛོད་པར་དཔོན་དམག་རྣམས་དང་། དམག་མིའི་འགྲི་ཁོངས་མི་སེར་
 རྣམས་ལ་རང་བདག་ཆོག་པ་མཛོད་ཡོད་པའི་སྐྱོར་《ཏཱ་ལི་སི་ཏུ་ལོ་གསོལ་
 འདེབས་རིང་མོའི་》^①ནང་།

གྲོང་གསེབ་བཟའ་བ་དམ་ཉམས་ཆོ། །

དར་གཅིག་ན་བའི་དབང་པོ་གཏོད། །

① རྒྱུང་གི་ཕྱི་རྒྱུ་བཞེ་ཏུ་རྒྱུ་པ་ལྷགས་པར་མའི་ལྷེ་པོ་ལོ་402 ར་གསལ།

དཔོན་རྒྱལ་བཟང་བ་ཆེ་གཉན་དང་། །
 བྱ་རྒྱ་མི་མྱེ་མི་དམངས་ལ། །
 དམག་རྩས་ལེགས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིས། །
 གསེར་དུལ་བཟངས་ལྷགས་རྒྱད་པ་དང་། །
 སྒོ་ས་དར་གསེར་གཡུ་རིན་ཆེན་དང་། །
 བེར་བྱལ་ཐོང་རིང་གཡོན་བསྐྱལ་དང་། །
 བགས་རིགས་སྒྲིག་པ་བྱད་འཕགས་དང་། །
 མཛོ་རྒྱ་རྩས་བྱེད་པ་དང་། །
 གནག་ལྷག་རྒྱ་རྩས་བྱེད་པ་དང་།
 རྩོམ་རྩས་ལམ་ལ་ཤོང་ཆོད་དྲངས། །
 བདག་ལ་གནང་ཐུད་ཞོགང་ངམ། །
 དར་ཁ་གང་ཡང་འབྱལ་མི་རིད།
 སོ་བྱལ་རྒྱད་པ་བྱད་འཕགས་ཀྱན། །
 དགྲ་སྒྲིགས་པ་ལ་འཆོང་བ་འདུག །
 བྱང་དུ་གཏོང་བ་ཞི་ཡོད་སྐམས། །

[illegible]

རིགས་ནས་ཀྱང་རྒྱན་གཏན་རང་བཞིན་དུ་བསྐྱོད་ཏེ་ཡངས་ཅི་ཆེ་ཡོང་ཐབས་
བཅས་འབངས་མི་སེར་གྱི་ཐོན་སྐྱོད་གོང་འཕེལ་དང་འཚོ་ཆོས་ལ་ཕན་པའི་བྱ་
ཐབས་མང་པོ་ཐུག་བསྟར་གནང་བའི་སྐོར་ཡང་། «རྒྱུ་སི་རྒྱུ་གསོལ་འདེབས་
རིང་མོའི་» བླ་པ་།

དེད་ནང་སོ་ནས་ནི་མི་སྡེ་ལ། །

ཁྲལ་ལ་སྤྱོད་ཆག་རིམ་པར་བྱས། །

གན་དང་མི་རྟོག་ལོ་སྤྱོད་བཞག།

མི་སྡེ་ལས་ནི་བསྐྱུས་པ་མེད། །

འཕྲལ་ཁྲལ་མང་ཟེར་སྐད་ངན་འདོན། །

ཐོགས་པ་རྣམས་ནི་ཆ་བདེན་ཅམ། །

གཞུང་ཁྲལ་འང་ལ་ཆོ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ། ། ཞིས་དང་། །

ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་ཚུར་ཉོན་དང་། །

སྤར་གྱི་ཁྱུ་ལག་གངས་མེད་ལ། །

ད་ལྟ་དུད་རེ་ཁྱུ་ལག་རེ། །

དམག་གྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ། །

མ་རྒྱས་སྐད་ངན་འདོན་དོན་མེད། །

ཅེས་གསལ་བ་སོགས་མི་སེར་རྣམས་ལ་འོས་འཚམ་གྱི་ཁྲལ་ཆག་གནང་བ་
དེས་ཞིང་འབྲོག་ཐོན་སྐྱོད་སྤར་གསོ་ཐུབ་པ་དང་། མང་ཆོགས་གྱི་འཚོ་བ་ཡང་
རིམ་བཞིན་ཡག་དུ་སོང་བའི་སྐོར་ «གསོལ་འདེབས་རིང་མོའི་» བླ་པ་།

ཐལ་བ་ལག་མཐིལ་ཅམ་ཞིག་མེད། །

ཞིང་གི་ཕྱུ་ལ་བྱེ་མི་ཐར། །

རི་རྒྱང་མེད་པ་ཞིང་དུ་སོང་། །

དེ་ཕྱིར་སྐད་ངན་འདོན་དོན་མེད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བར་སྐབས་ཟེར་བྱན་གྱིས་ཁྱེན་པས་ས་ཞིང་ཐལ་བ་
སྐྱེ་ཆགས་སུ་ལུས་ཏེ་ཞིང་ལས་ལ་འཕྱུས་ཤོར་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱང་སྤར་ཆང་

བར་གསེས་ཏེ་ས་ཁོང་ཐལ་བ་སྐྱུ་ཆགས་སུ་ལྷུ་རིགས་མེད་པར་མ་ཟད། ས་
 རྒྱ་གཤིན་པོ་གསར་སྒྲོལ་འོས་པའི་ས་མོད་རྣམས་སུ་ཡང་། གསར་སྒྲོལ་རྒྱ་ཆེ་
 བྱས་པ་དང་། བཅས་པས་རི་རྒྱུད་གང་སར་ས་ཁོང་གིས་གང་བ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེ་
 འབྲས་ལགས་པས། ཁོང་ནང་དུ་བྱེད་མི་ཐར་པ་ལྟ་བུའི་འགོ་ཚུགས་པ་གསལ་
 བཤད་བྱས་ཡོད། ཅེས་གསལ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་རྒྱའི་སི་བྱང་ཆུབ་
 རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ། རྗེ་འབངས་མི་སེར་ལ་ཁྲལ་ཁྱུ་ཆག་ཡངས་སུ་བཏང་
 བས་ཁོང་འཕྲོག་ཐོན་སྦྱིད་ལ་ཡར་རྒྱས་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཟུར་ཅམ་གསལ་
 བའི་དབྱེད་གཞི་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་། །

ས་བཅད་གསུམ་ལ། བོད་ཁམས་འཇུགས་སྐྱབ་གྱི་སྐོར།

གཅིག །ལྷ་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་བྱང་ཚུལ།

བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཐོས་འདི་ཡུལ་གྱ་རྒྱ་ཆེ་ཁོང་། སྤྱིད་འཛིན་ས་ཁོངས་གྲ་ཡངས་
 པའི་སྐབས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་སྦྱིད་དང་། ལྷང་བ་གང་བདེ་ལ། སོ་སོའི་འདོད་
 མོས་ལྷར་སྐྱས་འཕོ་བྱེད་ཅིང་། རང་དང་མཐུན་པའི་དུད་ཚང་བཅུ་སྟོར་ཡས་
 མས་ཏུ་སྟོར་བྱས་ནས་སྤོང་སྒྲོལ་ཡོད་ཅིང་། གྲོང་སྡེ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་འཚོགས་
 བས་སྡེ་སྤངས་བྱེད་པའི་ལྷགས་སྒྲོལ་དེ་སྤོང་དུས་སུ་ཆེར་མ་དར། དེས་ན་སྡེ་
 འབངས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་ནས་ལོ་སྟོན་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་གསེང་
 གཏོང་ཡུལ་གཙོ་པོ་ཡུལ་སོ་སོའི་དགོན་པ་རྣམས་ཡིན་སྐབས། དགོན་པ་གསར་
 འདེབས་དང་། རྟེན་གསུམ་གསར་བཞེངས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དེ་ནི་ཡུལ་མི་
 རྣམས་ཀྱིས་རང་འཁྲིལ་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བཙུགས་ནས་མ་བསྐྱལ་དང་ལེན་དུ་
 སྐབ་གྱིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཆོས་ལ་དད་པ་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལ་དགའ་
 ཞེན་ཆེ་བའི་སྐྱེད་གྱིས་ཡིན། ཡག་གྲ་སྡེ་སྤྱི་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་གནས་
 ཁག་གི་སྤྱི་མ་དང་མི་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དབུ་མཛེད་ནས་སྡེ་འབངས་མི་སེར་གྱི་
 རུས་བྱགས་དང་། ལག་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་མང་པོ་
 བཞེངས་ནས། བོད་ཡུལ་གྱི་འཇུགས་སྐྱབ་ལ་སྤྱར་མེད་པའི་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་

སྐྱེའི་ཕྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ཆེ་ཆུང་མ་དེས་པའི་གསེར་སྐྱ་དང་ཟངས་སྐྱ། འདག་
སྐྱ། ཤིང་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་སྐྱ་ཆལ་བྱང་རུ་འཕགས་ཤིང་རིན་ཐང་གཞལ་བར་
དཀའ་བའི་སྐྱ་རྟེན་གྱངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་གསལ་རུ་བཞེངས་པ་ལས། སྐྱ་
གསལ་དང་སྐྱ་ཆོད་ཆེ་མོས་དཔེར་ན། དམ་རིང་བྱམས་ཆེན་དང་། རྩང་
བྱམས་ཆེན། འབྲས་སྐྱངས་དཔོན་གྱི་བྱམས་པ་མཆོང་གྲོལ་མ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ནི་ཡག་ཤུ་སྟེ་སྟེ་རུ་རབས་སུ་བཞེངས་པ་ཤིང་ཤུག་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་རྟེན་གྱི་སྐོར་ལ། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་དང་དེའི་དམ་ཁྲིའི་གྱི་
བརྟན་བཅས་ནམས། རྟེན་ཆེན་ཏུ་བསྐྱེད་པས་ནས་གཞུང་རབ་ཀྱི་སྤྱི་གས་བཟ་མང་
པོ་བཤུ་འཁྱི་བྱེད་ཅིང་འཕེལ་རྒྱས་བཟང་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་ཏུ་གཟུགས་པོའི་
ཆོས་ཆོགས་སྤར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན། ཞེས་པའི་ཆོས་ཆོགས་དེ་བྱུང་བ་ནས་

བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་སྟོག་འདོན་བྱེད་པའི་སྟོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དར་
 བས། ཀུན་གྱིས་བཀའ་འགྱུར་འདོན་སྟོག་བྱེད་པ་དང་། རང་རང་གི་འཕྱོར་
 བའི་འཁོས་དང་བསྐྱེད་པའི་གསེར་དངུལ་མཆོལ་སྤྲུག་སོགས་གྱིས་བྲིས་པའི་
 རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་གསར་བཞེངས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་དེ། དར་བྱབ་ཆེན་
 པོར་ཕྱིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཁྱའི་སི་རུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བོད་ཁམས་
 ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱེད་རུ་ཉེ་བའི་དུས་སུ། ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྩོ་རྩེས་
 གསེར་དངུལ་གྱི་ཞུན་ཁུ་བསྟེན་མའི། བཀའ་འགྱུར་ཆ་ཆོང་ཞིག་བཞེངས་པའི་
 ཞུས་ཆེན་པ་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལགས་ཤིང་། དེའི་དཀར་ཆག་《དེབ་ཐེར་
 དམར་པོ་》ཞེས་པ་ཆོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྩོ་རྩེ་རང་ཉིད་གྱིས་བཅུ་མས་པ་དང་།
 བཀའ་འགྱུར་དེ་ལ། བོད་གངས་ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་།
 ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆོལ་པའི་བཀའ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཕག་གུའི་རྒྱལ་རབས་
 གྱི་དུས་སྟོན་ལ་བཞེངས་པའི་བཀའ་འགྱུར་སྐད་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁྱ་སི་
 བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་ཅེད་ཐང་བཞེངས་པ་དང་། བཤད་
 གྲྭ་བཅུ་གས་པ། ཅེད་ཐང་དང་ཐེལ་གྱི་སྟོམ་གྲར་སུན་སུམ་ཆོགས་པའི་མཐུན་
 རྒྱུར་པ་དང་། དུས་མཆོངས་སུ་གསེར་གྱི་བཀའ་འགྱུར་ཞིག་ཀྱང་གསར་
 རུ་བཞེངས། ཐང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྲིད་སྟོང་བའི་སྐབས་སུ་བཀའ་
 འགྱུར་གསེར་བྲིས་མ་ཆ་ཆོང་གཉིས་དང་། གསེར་དངུལ་འདྲེས་མ་གཅིག་རྒྱ་
 བྲིས་ཆོར་གཅིག་བཅས་གསར་བཞེངས་གནང་ཡོད། ཐེ་སྲིད་གྲགས་པ་འབྱུང་
 གནས་གྱི་སྐབས་སུ་བཞེངས་པའི། འཕྱོངས་རྒྱས་འཕྱིང་བ་སྟུག་ཅེའི་བཀའ་
 འགྱུར་ཞེས་པ་དེ་ནི། འཁོས་ལོ་གཞོན་རུ་དཔལ་དང་། དཔལ་པོ་གཅུག་ལག་
 ཐེང་བ། ཞུ་དམར་ཆོས་གྲགས་ཡི་ཤེས་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ཞུ་དག་བྱས་
 སྟུགས། བོད་རུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ལས་དག་ཆ་ཆེ་ཤོས་
 ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་། འཇང་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་སྤྱིན་
 བདག་མཛད་དེ། བོད་ལུལ་རུ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཤིང་པར་ལ་སྟོག་མར་
 བཏོར་བའི་ཕྱི་མོ་ཡང་འདི་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་ལྷགས་ཕག་སྟེ་ལོ་1431

ལོར་རྒྱལ་ཚེ་རབ་བརྟན་ཀྱན་བཟང་འཕགས་ཀྱིས། ལྷ་ར་ཐང་གི་བཀའ་འགྱུར་
མ་དཔེར་གནང་སྟེ་བཀའ་འགྱུར་གསེར་གྱིས་ཆ་ཆོང་བཞེངས་པ་དེ་ལ། རྒྱལ་
ཚེ་ཐེམ་སྤང་མར་གྲགས་པ་དང་། དེ་ནས་བཟུང་ལོ་ལྟར་བཀའ་བསྟན་གསར་
བཞེངས་ཀྱི་རྒྱན་བཅུགས་པའི་སྟོར། 《རབ་བརྟན་ཀྱན་བཟང་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་》ལས། དགུང་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་མོ་མག་གི་ལོ་ལྷུ་
བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་སྟེ་མ་རྒྱལ་ལ་བབ་པའི་ཉིན། ནས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་གསུང་གི་རྟེན་བཀའ་བོད་ཡུལ་འདིར་འགྱུར་རོ་ཅོག་དང་། དེའི་
འགྲེལ་བྱེད་བསྟན་པ་དེ་འདྲིན་པའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་པ་རྣམས་
ཐུགས་དམ་དུ་བཞེངས་པའི་བྲིགས་སུ་མཛོད། སྟེ་མོ་ནས་ཡི་གེའི་མཁན་པོ་
དཔོན་པོ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་དམ་
པའི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་བཆེགས་པ་དང་། ཡུམ་བར་མ་ཉི་ཁྲི་བཞེངས་པ་
རྣམས་ནས་བཟུང་། ཆོས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོག་ལ། བཀའ་འགྱུར་གསེར་གྱིས་
མ་ཆོར་གཅིག་དང་། དཀར་པོ་ཆོར་གཅིག་བསྟན་འགྱུར་ཡོངས་རྫོགས་
ཆོར་གཅིག་བཅས་བཞེངས་གྲུབ། དེའི་རྒྱན་གྱི་ངི་སྲིད་བསྐལ་པ་མ་སྟོངས་ཀྱི་
བར་དུ་མི་ཆད་པར་མཐུན་རྟེན་དང་ལྷན་ཏེ་མཁས་གྲུབ་འཆི་མེད་གྲུབ་པས་
《སྐྱེ་དགུ་མཛོད་པར་བྱེད་པའི་མགུལ་རྒྱན་》 ཏུ།

བཀའ་བསྟན་བཞེངས་པའི་མཐུན་རྟེན་ལོ་རེ་བཞིན། །

གསེར་ཞོ་སུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ་དང་། །

ཤོག་རིན་ཁམ་ཁ་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་རེ། །

ནས་ཁལ་བརྒྱད་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གསུམ་ཉིད། །

སྟོན་ཆས་ཤ་ཁོག་བཞི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་གཉིས། །

མར་ཁལ་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་དང་བདུན་དང་། །

བུར་ཁལ་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ་ཁོར་ཡུག་ཉིད། །

ཞོ་གངས་བརྒྱད་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་ལོན། །

ཅེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཀའ་བསྟན་

གསར་བཞེངས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ལ་མི་དངོས་འབྱོར་གསུམ་གྱི་རུས་ཤུགས་རྒྱ་
ཆེན་པོར་བརྟོན་ཡོད་པ་ཤེས་སྟབས།

གཉིས། ཁོར་ཡུག་ལེགས་བཅོས་སྒྲོར།

སྡེ་སྤྱོད་ཕག་གྱའི་རུས་རབས་སུ་སྔོང་ཕན་འཇུགས་རྒྱ་དང་། ཟམ་པ་
འཕན་པ། གྱུ་ཤན་བཅོ་བ་སོགས་ཁོར་ཡུག་ལེགས་བཅོས་སྒྲོར་ལ་སྤར་མ་བྱུང་
བའི་ཡར་ཐོན་བྱུང་ཡོད་དེ། 《གཡུ་ཡི་སྤོང་བ་》ལས། ཕག་གྱ་སྡེ་སྤྱོད་ཀྱིས་
ཡུལ་ལུང་དར་རྒྱས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ། སྔོང་འཇུགས་ནགས་བཅོའི་བྱ་བ་དེ་
གཅིགས་ཆེར་བབྱུང་བས། སྐབས་དེར་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཆང་མར་སྡོན་
ལྷག་འཇུགས་པའི་བྱ་བ་གོང་འཕེལ་བྱུང་སྟབས། ཡུལ་ལུང་ཉམས་དགའ་བའི་
ནམ་པ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་འགྱུར་སྡོག་བྱུང་བར་མ་ཟད། སྔོང་འཇུགས་བྱ་
གཞག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་རབས་རྗེས་མར་ཤིང་ཆའི་དགེ་བཅད་ཐད་མི་
འཇོན་པའི་གཏེར་ལྷ་བྱུར་འགྱུར་བ། དེ་བཞིན་དེའི་རུས་མི་རིགས་སོ་སོའི་
ཆས་གོས་དང་། རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་སྒྲིས་པ་ལ་ཡང་དང་ཞེན་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་
ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་བཅས་དེ་དག་ལས་ཕག་མོ་གྱུ་པའི་རུས་སྐབས་སྤྱི་དང་། ལྷག་
པར་ཕག་གྱའི་རུས་སྔོང་ནི་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་འཕེལ་
རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རུས་ལྡན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱེད་སྟབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསལ་བ་ལྟར་ནོ། །

འགྲིམ་འགྲལ་གྱི་སྒྲོར་ལ། 《དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་》ལས། སྐབས་
དེར་ཐང་སྔོང་རྒྱལ་པོས། བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལ་ལྷགས་ཟམ་ལྷ་བཅུ་ང་
བརྒྱད་དང་། གྱུ་ཤན་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད། ཤིང་ཟམ་དུག་ཅུ་ཅམ་བཅུགས་
ཤིང་བཅོས། དཀར་མངོས་ཁུལ་དུ་ཡང་ཡུན་རིང་བཞུགས། ད་ལྟ་སྡེ་དགེར་
ཐང་སྔོང་རྒྱལ་པོའི་མཆོམས་ཁང་དངོས་སུ་མངལ་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་། ལྷགས་ཟམ་
སྔོང་གི་ལྷགས་ཟམ་ཡང་ཐང་སྔོང་རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་གནང་མཛད་པ་ཡིན་སྟེ།
གོང་དུ་སྟོན་པའི་ལྷགས་ཟམ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་འདིག་ཆར་ནའང་། ལ་ལ་ད་
ལྟ་དངོས་སུ་མཛོང་རྒྱ་ཡོད་ལ། བོད་ལ་བྱུང་ཆོས་ལྡན་པའི་གྱུ་ཤན་རྒྱ་མགོ་

ཅན་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་ལྷ་སའི་སྤྱིད་ཆུའི་ཐོག་དུ་མཐོང་
 རྒྱལ་ཡོད། ཐང་སྤྱོད་རྒྱལ་པོ་ནི་བཟོ་རིག་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད།
 གསོ་བ་རིག་པ་དང་རིག་རྩལ་ལའང་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ཁྱབ་ཆེན་འདི་ཡིས་ལྷགས་ཟམ་འཇུགས་པའི་ཐུགས་
 འདུན་འཁྱུངས་ཆེན་དང་། ཐབས་ཤེས་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་ལྷགས་རྒྱ་བཅའ་ཚུལ་
 ཀོང་པོའི་ཡུལ་དུ་ལྷགས་ཟམ་རུང་བའི་བཟོ་སྒྲུབ་པར་གནང་ནས་རྗེ་ཉིད་
 ལྷགས་ཟམ་གྱི་ལས་གྲུབ་ཀྱི་དང་། དངོས་ལྷགས་ཀྱིས་ཐུག་ལས་གནང་ཚུལ་
 སོགས་《ཐང་སྤྱོད་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུ་མེ་ལོང་》ན་གསལ་བ་རྣམས་
 སྤྱགས་བརྩམས་བྱས་ནས་བཀོད་པར།

ལྷ་སར་འཁོར་ཏེ་སྤྱིད་ཆུའི་གྲུ་ཁར་ཐེབས། གྲུ་ནང་དུ་བཞུགས་པས།
 མཉན་པ་མི་གཞན་ལ་ཆོག་པ་ཐོས་ཏེ། ང་ལ་མ་དྲིས་པར་ཤན་དུ་ཞུགས་པ་ཅི་
 ཡིན། མི་དྲག་པ་ཆོ་རྒྱལ་ལྷང་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁག་ཐེག་གམ་ཟེར། ཁོང་གི་དབུ་
 ལ་ཤན་སྒྱུ་ལན་གསུམ་བརྒྱབ། ཤན་ནང་ནས་རྒྱལ་སྒྱུར་བྱང་བས། གྲུ་བོ་
 ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ལ། ཁ་དྲག་ཅིང་ནོར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་།
 གཉོམ་ཆུང་རྣམས་གྲུ་ལ་མི་འཇུག་རྒྱལ་བརྒྱལ་ཡང་མི་ལུས་པ་སྤྱིང་རྗེ། ད་
 བྱི། ཨོ་རྒྱལ་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྤྲེལ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་
 རྣམས་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་ཟམ་པ་གཞུགས་པར་ཡང་ཡང་བསྐུལ་པ་ལྟར་
 ཐོག་མར་སྤྱིད་ཆུལ་ལྷགས་ཟམ་གཞུགས་པར་ལྷགས་འཆོལ་བ་དང་། ལྷ་སྤོ་
 འདུལ་བ་ལ་འགྲོ་དགོངས་པ་ཤར། ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་སའི་ཁྲོམ་དཀྱིལ་དུ་སྤྱི་སའི་ཁུང་དུ་བྱུས་པའི་ནང་
 དུ་བཅུག། དབུ་བཏོན་ནས་བཞུགས་པས། ལྷ་སའི་གཞིས་བྱེས་ཀྱན་གྱིས་
 མོས་གུས་དང་ཞབས་ཏྲིག་ཆེན་པོ་བྱས། ལྷ་ས་ནི་སྤྱི་གྲུ་ཆོས་ལུ་བ་ལས་མ་
 བྱང་། ད་དངོས་སུ་ཐོག་མར་ཆོས་གང་ཞུ་དང་། འདུལ་བ་གང་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་
 འབྲེལ་ལས། ཁ་བ་ཅན་འདིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་གང་ལ་
 བརྟེན་ནས་འགྲོ་དོན་བྱེད་བརྟག་དགོས་དགོངས་པའི་ཆོ། རྒྱ་རུང་དུ་བཅུན་མ་

གསུམ་བྱང་ནས། སྤྱང་གནས་ཀྱི་ཕྱོམ་པ་དང་། མ་ཁིའི་ལྷང་ཁྱ་ཟེར་བ་ལ།
ཁོང་ནམས་ལ་འབྲལ་བ་ཆེ་ཡོད་ཆུང་ཡོད། དད་པ་དང་འཁྱོར་བའི་བྱང་པར་
ཡིན། རང་རང་གི་སེམས་ལ་ཅི་དུན་གྱི་འབྲལ་བ་རེ་བྱེར་ཤོག་གསུངས་པས།
གཅིག་གིས་ཤིང་རུམ་གཅིག་རྟེན་བྱང་བ་སྤྲུལ། གཅིག་གིས་རྩོམ་པོ་ཞིག་
རྟེན་བྱང་བ་སྤྲུལ། གཅིག་གིས་འབྲལ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱེར་བར་ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་འབྲལ་ཟེར་བ་ལ། ངས་རྒྱ་གར་དང་པོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་རིག་འཛིན་
ནམས་ལས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཐོབ་པས། གངས་
རིའི་ལྗོངས་ཀྱི་དབེན་པའི་རི་སྒྲུལ་ཐམས་ཅད་དགོན་པས་བཀའ་། སྦྱབ་བརྒྱུད་
ཀྱི་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ས་གསུམ་ན་འགྲན་ཟླ་མེད་པ་ཞིག་གཟུགས་བསམ་
པ་ཡིན་ཏེ། ད་ལམ་ཆོས་འབྲེལ་དང་འབྲལ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། ངས་གསུང་
མཚོག་ཡི་གེ་དུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས། མཐོང་ཐོས་དུན་རིག་གི་སེམས་ཅན་
གནས་སྐབས་མདོན་མཐོའི་དཔལ་ལ་སྦྱོར་ཞིང་། མཐར་ཐུག་ངེས་པར་ལེགས་
པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། ས་རྩོམ་གསུམ་ལ་
ལས་ཀ་བྱས་ནས་ཁ་བ་ཅན་པ་ལ་ཕན་བདེ་འབྱུང་བའི་སའི་མེ་བཅའ། ལམ་
འཕྲང་དང་ཆུ་འཕྲང་ལྟ་འདྲེ་མི་གསུམ་རྒྱ་བའི་སར་ཆོས་རྒྱན་དང་། རིག་པ།
ལྟ་འདྲེའི་འཛིགས་པ་ལས་སྦྱོབ་པའི་དགོན་གནས་ནམས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་
དང་སྦྱ་གསུང་བྲགས་རྟེན་རི་སྒྲིལ་བ་ཞེས་ཤིང་། ཆུ་རྒྱང་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་གྱ་
ཤན་དང་། རིན་ཆེན་ལྷགས་ཀྱི་ཟམ་པ་བརྟན་པོ་ལས་སྦྱེ་རྒྱ་ཅི་བདེར་རྒྱ་བའི་
རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་འབྲལ་ཟེར་བ་ནི། ངའི་རྗེས་འཇུག་
བུ་སྦྱོབ་ནམས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་བརྟེན། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་གོ། ཞེས་ལྷགས་ཟམ་གཟུགས་པའི་
བྲགས་འདུན་འཕྲངས་རྟེན་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བརྟན་པའི་ཚུལ་བཅས་གསལ་
བ་དང་། དེ་ནས་ལྷགས་རིགས་བརྒྱས་ཏེ་ལྷགས་ཟམ་དངོས་སུ་མགར་བའི་
སྒོར་《ནམ་ཐར་ཁོར་བུའི་མེ་ལོང་》ལས། ཅ་རི་ལ་སོགས་གནས་མང་པོར་
ཐེབས་ཏེ། ཀོང་ཡུལ་སྟང་ཆ་ལ་མི་མང་པོས་ལྷགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་སར་ཐེབས་

ནས་རྟེན་འབྲེལ་བརྟག་པ་སོགས་མཛད། སྐབས་དེར་མི་ཞིག་གིས་ལྷགས་ཐག་
ཡ་གཅིག་སྟུང་ནས། རའི་བྱི་ཡག་མ་རང་ཞིག་ཡོད་པ་ཤི་སོང་བས་བསྟོ་བ་
གནང་རོགས་ཞེས་ཞུས་པ་བཞིན་བསྟོ་བ་མཛད། ལྷགས་ཐག་བཞིས། ཀོང་པོ་
ལྷ་ཁར་ཕེབས། ལྷགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མང་པོ་བྱུང་། ཞེས་དང་། ཡང་། དེ་ནས་
ཁོང་གཉིས་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་དང་། ཟངས་རི་ལྷ་བ་ཅན་གྱི་སྟོན་ས་དེར་
གཟིམ་ཁང་དང་། ཚོགས་ཁང་ཀ་བ་བརྟུ་གཉིས་མ་མི་ཉིས་སྟོང་ཤོང་བ་ལྷ་བ་
གཅིག་ལ་བྱབ་ནས་ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་སྟོབས་ཆེ་བ་བརྟོན། ཀོང་པོ་རྒྱམས་ཀྱིས་
སྟུང་བ་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱས། ཚོགས་ཁང་འདིར་མགར་བ་མང་པོ་བསགས་
ནས་ལྷགས་ཟམ་བརྟུང་དགོས་དགོངས་པའི་ཆོ། ཀོང་པོ་འཕྱོར་བ་ཅན་དོན་
བྱུང་སྟུང་པོས་ལྷགས་ཀྱི་ཁུར་བརྟུ་གསུམ་སྟུང་མ་དེས་རའི་པ་ཤི་བ་དེ་རན་
སོང་དུ་མི་སྟེ་བ་ཞིག་དགོས་ཟེར། དེ་ནས་མི་ཞིག་བྱུང་བ་ལ། མགར་བ་ཀྱན་
དགའ་བྱོན་པ་ལེགས་གསུངས། ཡང་མི་ཞིག་བྱོན་པ་ལ་མགར་བ་སངས་རྒྱས་
བྱོན་པ་ཡིན་ནམ་གསུངས། བུ་མོ་ཞིག་བྱུང་བ་ལ་བུ་མོ་བཀྲ་ཤིས་བྱོན་པ་རྟེན་
འབྲེལ་བཟང་གསུངས། ཁོང་གསུམ་གྱི་མིང་སྟུང་ཡིས་བཤད་དམ་ཟེར། སྟུང་
ཀྱང་མ་བཤད་བྱས་པས། མདོན་མཁྱེན་ཐོགས་མེད་ཡོད་པ་ཤེས་ནས་དད་པ་
སྟེས། བུ་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ལྷགས་སྟོར་ལྷ་སྟུང་། གཞན་ཡང་ལྷགས་འབྲེལ་
མཁན་སྟོབས་ཆེ་བ་བྱུང་། མགར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷགས་བརྟུང་བའི་སྟུང་
གཡོག་ཅེ་གཅིག་དུ་བྱས། བྱུང་ཐོབ་ཆེན་པོ་རང་གིས་གཏེར་ནས་བརྟོན་པ་
དང་། མི་རྒྱམས་ཀྱིས་སྟུང་བའི་ལྷགས་མཁར་པ་མང་པོས་བརྟུངས་པས། ཞག་
བཙོ་བརྟུང་ལ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱང་བུ་འདོམ་བཙོ་བརྟུང་ཡོད་པ་བཞི་བྱུང་། ཅས་
སོགས་ཀོང་ལྷ་བ་དུ་ལྷགས་ཟམ་བཙོ་སྟེན་གྱི་ལས་སྟུང་འཇུགས་པ་དང་། བྱུང་
ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱིས། ཀྱང་ལྷགས་ཟམ་མགར་བའི་ལས་སྟུང་ནང་སྟུང་ལས་
གནང་བ་གསལ་བ་དང་། དེ་རྗེས་འབྲུག་པ་སྟོ་ལ་ཕེབས་ནས་མཚན་མོ་ཆོས་
ཁྱིའི་སྟེང་བཞུགས་ནས་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། ཉིན་མོ་དགེ་སྟུང་མཛད་དེ་
ལྷགས་སོལ་གྱི་འབྲེལ་བ་བརྟུང་ནས་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱང་བུ་རྟུང་བའི་མགར་བ་དང་།

མཉམ་ཏུ་བཟོ་ལས་མཛད་པས་དོར་པོ་ལུ། གཏུང་ཁ། བྱུ་སྒྲལ་ལུ། རྩོ་སྤྱིང་
ཁར་བཅས། ས་གནས་མང་པོར་ལྷགས་ཟམ་མགར་བའི་ལས་གྲ་འཛུགས་པ་
དང་། རྩོ་སྤྱིང་གི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱུ་བཅོ་ལྷ་རེ་ལ་དོས་ཆད་
བྱས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཁུར་པོ་སྤྱོད་ལྷག་གཅིག་དང་བཞི་བརྒྱ། ཤོག་བྱ་སྒྲག་ཆ་
སོགས་ལྟ་བུར་གི་ཁུར་པོ་བདུན་བརྒྱ་རྩ་མ་ལ། པ་ཤྱའི་དགོན་པ་གསར་འདེབས་
ཀྱི་གྲ་པ་དང་། ཡོན་བདག་རྩ་མས་ཀྱིས་དད་སྤངས་ཀྱིས་ཕག་རི་ཁ་ལ་བསྐྱལ་
པ་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷགས་ཟམ་འཛུགས་ལུལ་སོ་སོར་དཔོར་འདྲེན་གནང་
སྟེ་ཐོག་མར་སྤྱིང་རྩུ་ལ་ལྷགས་ཟམ་འཕངས་པའི་སྒོར་《རྩམ་ཐར་ལོར་བུའི་མེ་
ལོང་》ལས། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུར་བཞིས་པ། སྤྱི་ལོ་1430རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ལྷགས་ཁྱི་ལོར་སྤྱིང་རྩུ་ལ་ལྷགས་ཟམ་གཟུགས་དགོངས། རྩུ་འགམ་ཏུ་བཞུགས་
པས། མདའ་གསུམ་དང་གཞུ་གཅིག་ཁྱེར་བའི་མི་ཞིག་སྟེབས་བྱུང་། ང་ལ་
མདའ་གཞུ་འདི་གཡར་ན་ཞེ་ཡོང་གསུངས་པས། ལྷག་ཏུ་ལུ་བྱུང་། མདའ་
གཅིག་གནང་བ་རྩུ་ལ་ཤོར། ཡང་གཅིག་གནང་བ་རི་འགོར་བྱུང་། ཡང་གཅིག་
གནང་བ་བྲག་ལ་བྲུག་པས་རྟགས་ལགས་བྱུང་གསུངས། ལྷགས་ཟམ་རྩུ་གས་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག །སྟེ་པ་དཔོན་གཡོག་དང་། སྤྱིང་ཤོད་ཀྱི་སྐྱ་སེར་
ཀྱན་ལ་ངེད་ཀྱིས་རྩུ་སྟོན་མོ་འདི་ལ། ལྷགས་འདི་ལ་ཡིས། ལྷགས་ཀྱི་ཟམ་པ་
གཟུགས་པས། ཁྱིང་རྩ་མས་ཀྱིས་རྩོ་གསོག་བྱེད་དགོས་གསུངས་པས། མི་ཀྱན་
ལས་ཀ་བྱེད་མི་འདོད་པའི་ཟེར་ལྷགས་སྟེ་ཆོགས་བྱུང་ཡང་། བསམ་པ་ཆེ་བ་
ཆོས་གསུང་ལྷགས་ལྷགས་ཟམ་མ་རྩུ་གས་ཀྱང་། བྱུང་ཏུ་བསགས་པ་རྩོ་བོའི་རྩུ་
རགས་ལ་ཕན། རྩོར་བསགས་ན་ནེང་སེར་གྱི་རྩ་རྩོ་ལ་ཕན་ཟེར། རྩོ་པ་
དཔོན་གཡོག་གིས་ཞལ་ཏ་མཛད། རྩོ་བསགས་ནས་རྩུ་བྱུང་ཏུ་ཟམ་རྩར་
བཅིགས། རྩོ་སྤྱོགས་སུ་ལྷག་མདའ་བྲག་པའི་བྲག་ལ་ལྷགས་སུར་མདའ་གང་པ་
གཉིས་བརྒྱབ་ནས་ལྷགས་ཟམ་གྱི་སྟེ་གཉིས་བྲག་ལ་བཀལ་ཞག་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་
སོང་བ་དང་། ཡོན་བདག་མ་སྐལ་བཟང་སོགས་ཀྱིས་ཞལ་ཏ་མཛད་ནས། སྐྱ་
བཅུན་སུམ་བརྒྱ་ཅམ་གྱིས་ལྷགས་ལ་ཐག་པ་བཏགས་ནས་འཐེན་པས། རེས་

ཕག་པ་ཆད། རེས་འཐེན་མི་རྣམས་འགྲེལ། མི་མང་ཡང་སྟོབས་མ་སྟོན་པར་
 གྱེས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་། དེ་ནས་གྲུབ་ཆེན་ཉིད་གྱིས་ཐབས་རྒྱས་འདོན་
 གནང་གིས། ལྷ་སའི་ལྷགས་ཟམ་ཚུགས་པར་མཛད་པ་དེ་ནས་བཟུང་འཛམ་
 སྐྱིད་གི་ཡང་ཆེ་དབྱུས་གཙང་མདོ་ཁམས་སྟོ་མོན་དང་བཅས་པའི་སྒྲིང་པའི་རྒྱ་
 གྲུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ལྷགས་ཟམ་གྱི་དྲ་བ་གསར་འཛུགས་མཛད་པ་བསྟོན་
 བ་ལྷགས་ཟམ་ལྷ་བཅུ་དང་བརྒྱད། ཤན་ཆེན་དང་གྲུ་ཤན་ལྷན་དུ་བརྒྱ་དང་བཙོ་
 བརྒྱད། ཤིང་ཟམ་རྒྱག་ཅུ་ཐམ་པ། ཞེས་སྟོགས་གསལ་བ་འདི་དག་ནི་ཐང་
 སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་ན་འཁོད་པའི་ལྷགས་ཟམ་འཛུགས་སྟུན་བྱས་ཚུལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་གཙུང་རི་པོ་ཆེའི་ལྷགས་ཟམ་དང་། ལྷ་ཆེའི་
 ལྷགས་ཁ་ལྷགས་ཟམ་ལྷ་བུ་ནི། ད་ལྟ་ཡང་བོད་མི་རྣམས་འགྲིམ་བཞུད་བྱེད་
 གྱིན་ཡོད། ཁམས་དར་ཆེ་མདོའི་མངའ་ཁོངས་གྱི་ལྷགས་ཟམ་ཁའི་ལྷགས་ཟམ་
 ནི་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ། ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བཙུགས་པར་བཤད་ཅིང་།
 སྟུགས་དེའི་བོད་རིགས་རྣམས་དེ་ལ་དད་པས་གནས་མཇལ་ལ་འགོ་སྟོལ་དེང་
 རྒྱས་བར་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་སྦྱི་ལོའི་རྒྱས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་རྒྱས་
 དཀྱིལ་དུ། མན་རྒྱའི་ཤོང་མ་ཁང་ཤིའི་རྒྱས་སུ་བཙུགས་པར་བཤད་ནའང་དེ་
 གཞིས་མི་འགལ་སྟམ་སྟེ། སྟོན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་
 འཛིག་པའི་ཤུལ་དུ་སྤྲོད་ཡང་ལྷགས་ཟམ་འདི་བཙུགས་པ་འདྲ། །

གསུམ། སྤྲོད་འདེབས་ལག་ཅུལ་དར་སྟེལ་བྱས་པའི་སྟོན།

ཕག་གཉིས་སྒྲིང་གི་རྒྱུ་རབས་འདིར་བོད་དུ་གསུང་རབ་པར་ཤིང་དུ་བཞོ་
 རྒྱའི་ལས་ཀ་དེ་སྟུགས་མཐའ་དག་ལ་དར་སྟོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དཀོན་པ་
 ཁག་གི་རང་རང་གི་ཆོག་ཆོས་སྦྱོང་དང་། སྤྲོ་མའི་གསུང་ཆོས་ཤིང་པར་ལ་
 བཞོ་རྒྱུར་བཙོན་པ་མ་ཟད། ད་དུང་འཕྱོར་ལྷན་གྱི་སྦྱིན་བདག་བཙུལ་ནས།
 རྒྱལ་བསྟན་གྱི་སྟོང་པོ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འཁྱུར་ཆེན་མོ་དང་། དེའི་དགོངས་
 འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཙོན་རྣམས་པར་ཤིང་ལ་དགོད་པའི་རེ་བ་དང་། སྟུགས་
 བཙོན་ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། མིག་སྤྲོད་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་བོད་གྱི་པར་ཤིང་

སྒྲ་ཤོས་ནི་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་ཟུར་པའི་《དུས་འཁོར་འགྲེལ་པ་》ཁོང་རང་གི་དུས་སྤྱི་
པར་དུ་བཞིངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡི་པར་མའི་དཔེ་ཆ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀའི་མཁས་པ་
ལྷིང་མི་མི་ཡི་དཔེ་མཛོད་དུ་ད་ལྟ་བཞུགས་འདུག །དེ་ཡང་རྒྱལ་པའི་བཀའ་
འགྱུར་ཆེན་མོ་ནི། བླ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རང་ལུགས་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱི་ལྟ་
སྒྲུབ་སྤྱད་གསུམ་གྱི་ཁྲུངས་གདུགས་ས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆེན་པོ་ཐུ་
མི་སམ་རྩོད་ཀྱི་ཁྲུངས། ཀ་ཙམ་ཞང་གསུམ་གྱི་བར་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱ་ལྷག་བྱུང་བ་དེ་
དག་གིས་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག །འི་ཡུལ། བལ་པོ། ཁ་ཆེ། ཨོ་ཟུར་བཅས་
ཀྱི་ཡུལ་ནས་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་དང་། ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། ཆིས་དང་
སྒྲུབ་དབྱེད་སོགས་མང་པོ་བསྐྱར་གནང་མཛོད་པ་དེ་དག །དུས་རབས་དགུ་
པའི་ལྷོད་ཅུ་རུ། རྒྱལ་པའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཙམ་སྤྱོད་ས་
གཅིག་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དཀར་ཆག་གི་ཐོག་མ་《དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་མ་》
གསར་དུ་བྲིས་པ་དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དཀར་ཆག་《འཕང་ཐང་མ་》
དང་། 《མཆིམས་ཐུ་མ་》གསུམ་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་དེ་ནི་བཀའ་བསྟན་སྤྱོད་ས་
བསྐྱར་བྱས་པའི་དཔེ་ཆོགས་ཐོག་མ་རེད། བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་
ཞེས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། ཐ་སྙད་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་
བཅོམ་ལྷན་རིག་པའི་རལ་གྱི་དང་། དབུས་པ་སྒོ་གསལ་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས།
ལོ་རྒྱུ་བ་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར། རྒྱང་རོ་བྱང་ཆུབ་འབུམ་སོགས་ཀྱིས་དབུས་
གཙང་གི་དཔོན་ཤེ་རྣམས་ནས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཙམ་གི་མ་
དཔེ་འཆོལ་སྤྱད་བྱས་ཤིང་། བཀའ་ཆང་མ་སྤྱོད་ས་གཅིག་དུ་བསྐྱར་པ་ལ་
བཀའ་འགྱུར་དང་། བསྟན་བཅོས་ཆང་མ་སྤྱོད་ས་གཅིག་དུ་བསྐྱར་པ་ལ་བསྟན་
འགྱུར་ཞེས་མཆོན་གསོལ་ནས་དཔལ་སྤར་ཐང་གི་འཛམ་ལྷ་ཁང་དུ་བཞུགས་
སྤྱོད་གསོལ་བ་དེ་ནི་ད་ལྟའི་བཀའ་བསྟན་ཀྱན་གྱི་སྤྱི་མོ་ཡིན་པར་གྲགས། །

དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཡུལ་འདིར་བཀའ་ཁྱུར་གསར་བཞིངས་བྱེད་པ་དང་།
སྡེ་ཁྲོལ་བྱེད་པའི་ཚ་རྒྱལ་གསར་པ་ཞིག་འཕྱར་ཡོད་སྟབས། ཀླུ་པའི་ཚས་
ཚོགས་སྐར་ཆེན་འོང་མ་གྱིང་རྒྱན། ཞེས་པ་དེའི་ནང་དུའང་བཀའ་འཁྱུར་བསྐྱ

འབྲི་བྱེད་པ་དང་། གྲོག་འདོན་བྱེད་རྒྱུ་དར་སྤེལ་ཆེན་པོར་བྱུང་། གྲུ་ལོ་
1407ལོར། ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་ནས་གོང་མ་ཡུང་
ལོར་དགེ་སྤྲུལ་གནང་བ་ལྟར་གོང་མ་ཆེན་པོ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་སྟག་
གྲུ་ལོ་1410ལོར་རྒྱ་ནག་ནན་ཅིན་དུ་བཀའ་འགྱུར་པར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཐོག་མ་
ཡིན། གྲུ་ལོ་1594ལོར་ཏ་མིང་མན་ལི་རྒྱལ་པོས་པེ་ཅིན་དུ་བཀའ་འགྱུར་གྱི་
པར་བཞེངས་པ་དེ་ཡང་། ཀམ་པ་ལྷ་དམར་ནག་གཉིས་གྱིས་རེ་འདུན་ལྟར་
ཐུགས་བཞེད་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་དེར་པར་ཤིང་བཞེངས་རྒྱུ་ཁྱེད་ག་
གི་འགན་ལྷ་དམར་སྐྱ་ཕྱིང་རྒྱལ་པ་ཆོས་གྱི་དབང་ཐུག་གིས་གཙོ་བོར་བཞེས་
པར་གྲགས། །

བོད་གྱི་ཡུལ་དུ་བཀའ་འགྱུར་གྱི་པར་ཤིང་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ནི། ཀམ་པ་
སྐྱ་ཕྱིང་དགུ་པ་དབང་ཐུག་དོ་རྗེའི་སྐབས་སུ་གཙང་པ་སྡེ་སྤྱིད་གྱིས་ལྷ་དམར་
ནག་གཉིས་ཀ་དང་སྐར་ཆེན་ཁོངས་གྱི་དགེ་འདུན་པ་བྲི་ལྷ་ལྟག་དང་བཅས་
པ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་གཙང་དུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། འཇང་རྒྱལ་པོ་
བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་འབུལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་གདན་ཞུ་བ་མངགས།
རྒྱུ་དེར། ཀམ་པས་རང་ཉིད་གྱི་སྐྱ་ཆབ་དུ་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཀམ་པ་ཤིའི་
གདུང་རིགས་ལས་བྱུང་བའི། མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་བླ་མ་ཀམ་ལྷན་གྲུབ་
དང་། ལྷ་དམར་ཆོས་གྱི་དབང་ཐུག་རྣམ་གཉིས་མངགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
པའི་ས་བྱ་ཉེ། གྲུ་ལོ་1609ལོར་ལྷ་དམར་ཆོས་གྱི་དབང་ཐུག་གི་གསུང་བསྐུལ་
འོག །འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོ་མི་པམ་ཆོ་དབང་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་
འཕྱིང་བ་སྟག་ཅེའི་བཀའ་འགྱུར་མ་ཕྱིར་བྱས་ནས་བཀའ་འགྱུར་གྱི་པར་གསར་
སྐྱོན་གནང་། ལྷ་དམར་ཆོས་གྱི་དབང་ཐུག་གིས་ཁྱེད་ག་གནང་། གྲུ་ལོ་
1614པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་དཀར་ཆག་《བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་གངས་
ཅན་གྱི་བདུས་འདྲེན་པ་ཅི་སྟེད་པའི་བྱི་མོ་པར་གྱི་ཆོགས་སུ་འཁོད་པའི་བྱུང་
བ་གསལ་བར་བརྗོད་པ་ལགས་བྱས་གྱི་རང་གཟུགས་ཀྱན་ནས་སྤང་བ་ནོར་བུ་
རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ལོང་》ཞེས་པ་དེ་བཅུ་མས། པར་ཤིང་ཆ་ཆང་རྒྱ་སྤྱིང་ས་ཁུལ་

དུ་བཞུགས་ཀྱང་སྤྱིས་སྤྱ་དུས་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཁམས་ལི་ཐང་དགོན་པར་
གདན་དྲངས་པ་དེར་རྗེས་སྤྱ་ལི་ཐང་བཀའ་འགྱུར་ཟེར། འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་
པོས་བཀའ་འགྱུར་པར་དུ་བཞེངས་པ་དེ། བདག་རྒྱུན་བྱས་ཚུལ་སྟོན་དང་
འགྲོ་སྤང་གང་བྱས། མ་སྤྱི་གང་ལ་བྱས་པ། ལྷ་དག་དང་རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་
རི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་རྒྱས་པ་གོང་གསལ་དཀར་ཆག་གི་ནང་དུ་བཞུགས་སྟབས་
འདིར་བྱུང་ཅམ་ལས་མ་སྟུག།

ས་བཅད་བཞི་པ། རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཚུལ།

གཅིག ། ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྤར་ཆེན་འཛམ་

སྤྱིང་རྒྱན་བྱུང་ཚུལ།

1. ཆོས་ཆོགས་ཀྱི་སྤར་ཆེན་ཐོག་མར་དབུ་བརྟེན་ཚུལ། དུས་རབས་དེར་
དད་ལྡན་གྱི་སྤྱོད་ཐོ་ནམས་སྤྱ་མའི་ཉེ་སྤྱོད་དུ་འདུས་ནས་སྤར་བྱུང་བ་ཅིང་། སྤྱོད་
ལེར་ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་དུ་འཆོགས་ནས། རང་རང་གི་ཤེས་ཚད་དང་བརྟུན་
པའི་ཁ་ཉོན་དག་སྤྱོད་གང་ལྟས་བྱེད་པའི་ལྷགས་སྟོལ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཀམ་
པའི་ཆོས་ཆོགས་སྤར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་སྤར་ཆེན་འཛམ་
སྤྱིང་རྒྱན་ཞེས་པ་དེ་ཐོག་མར་ཀམ་པ་སྤྱོད་བཞི་པ་རོལ་པའི་རྩྭ་རྒྱུ་སྤྱོད་སྤྱོད་
སྤྱོད་ཡོད་ཅིང་། དེའང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཉིས་པ་ཀམ་པ་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་གསུམ་པ་
རང་བྱུང་རྩྭ་རྒྱུ་སྤྱོད་ཅིང་། ཡོན་ཤོང་མས་རྒྱ་ནག་དུ་གདན་ཞུས་བྱས་ཏེ་དབུ་སྤྱོད་
བཀྱར། རང་བྱུང་རྩྭ་རྒྱུ་སྤྱོད་དུ་འདས། དེའི་ཡང་སྤྱོད་སྤྱོད་བཞི་པ་
རོལ་པའི་རྩྭ་རྒྱུ་སྤྱོད་འབྱུག་ལོ། སྤྱོད་ལོ་1340ལོར་ཡབ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་
དང་། ལུམ་བཙོན་འགྱུས་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ལུམ་རྩྭ་སྤྱོད་ཆེན་
བཙོན་བཙུན་དང་མི་རིང་བ་རྩྭ་ལ་རོང་གོང་པའི་ལུང་དུ་སྤྱོད་འབྱུངས། རྒྱུང་
དུས་ནས་སྤྱོད་རིག་དང་སྤྱོད་པ་གཞན་ལས་འཕགས་པའི་བྱིས་པ་ལ་མཚན་ཅན་
ཞིག་བྱུང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀམ་པ་སྤྱོད་དང་། རང་བྱུང་རྩྭ་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་མང་
པོ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་འབྱུང་རིགས་རིམ་གསུངས་པས་ལུམ་

མི་རྒྱལ་གྱིས་ཀླུ་པའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པའི་སྐོང་མོལ་གྱི་གྲགས་པ་གས་གང་
 དུ་བྱུང་སྟེ། དགུང་ལོ་བརྒྱུན་པའི་སྐབས་སུ་རྟོགས་ལྡན་མགོན་ཆུལ་དང་།
 ཚལ་པ་སི་དུ་སོགས་ཀྱིས་བདག་ཆེན་གནང་། རྟོགས་ལྡན་མགོན་ཆུལ་གྱི་
 མདུན་ནས་དབང་ཚོས་མང་པོར་ཁྱུས་ཤིང་། སློབ་གཉེར་གནང་བས་མི་རིང་
 བར་འབྲི་སྟོག་སོགས་ལ་མཁས་པར་གྱུར། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པ། སྤྱི་ལོ་1352
 ལོར་ཕྱི་སྲིད་ཕག་མོ་གྲུ་པ་རྒྱུ་སི་དུ་བྱང་ཆུབ་ཆུལ་མཆོན་གྱིས། བཀྱར་བརྟེ་
 དང་། གཟིགས་སྐྱོང་འོག་གནས་ནང་བརྒྱུད་དེ་མཚུར་སྤུ་ལ་ཕེབས། མཁན་
 རིན་པོ་ཆེ་དོན་དཔལ་དང་། སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་འབྲུམ་སོགས་ལས་
 དགེ་ཆུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞིས། མཆོན་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ཞིས་གསོལ།
 ཆུལ་བ་གཡུང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལས་ཟབ་ཚོས་གྱི་གདམས་ངག་ཡོངས་རྫོགས་ཁྱུས།
 དེ་ནས་བཟུང་ཐུན་མོང་སྤྱི་རིག་གནས་དང་། ཐུན་མིན་ནང་གི་རིག་གནས་
 གཞུང་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་སྐྱོང་བཙོན་གནང་ཞིང་བྱང་པར་དུ་འདུལ་བ་ལ་ཅལ་
 བཏོན། མཆོན་མོ་གཟིམས་པའི་ཆེ་ནའང་གཟིགས་བཞེད་གྱི་དཔེ་ཆ་རྒྱལ་ས་
 ཞལ་ཕྱིས་ཏེ་སྤྱི་འབྲིས་སུ་བཞག་སྟེ་གཟིམས་པས་མི་ལམ་དུ་འང་གཞུང་དོན་ཁོ་
 ར་ཐུགས་ལ་འཆར་བའི་འབད་བཙོན་གནང་བས། མི་རིང་བར་མཁས་པའི་
 སྟོན་གྲགས་ཀྱིས་བྱུང། ཚལ་པ་སི་དུ་སོགས་ཀྱིས་ཚོས་རྗེ་གོང་མ་རང་བྱུང་དོ་
 རྗེའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་བྲལ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་རྟེན་ཡོད་ཆུལ། རྒྱ་ནག་གོང་མས་
 གསན། སྤྱི་ལོ་1356པའི་མེ་ཁྲེལ་ལོར་གོང་མ་རིན་གི་ཉན་གྱི་བརྒྱུད་པ་བརྒྱ་
 བཞི་པ་ཐོག་ཐེ་ཕུར་དང་། ཆུལ་བུ་ཨ་ཡུ་ཏ་ར་རྒྱང་ཐེམ་ཆེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་
 གསེར་ཡིག་པ་བཏང་ནས་གདན་འདྲེན་ཁྱུས་ཏེ་འཇའ་ས་གནང་། གོང་མས་
 གནང་བའི་འཇའ་ས་《རྒྱུ་ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ལས།

ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཆུལ་པོ་དེད་གྱི་ཡུང་། རོལ་པའི་དོ་རྗེ་ལ་གསོལ་བ། དེད་གྱི་མགོ་བྱས་གདུལ་
 བྱ་མང་པོ་ལ་དགོངས་ཏེ། བྱིད་པོད་སྟོགས་སུ་སྤྱོད་བཞེས་ནས་མཚུར་སྤུའི་
 དགོན་པར་བཞུགས་ཞིས་ཐོས། དེའི་དོན་ལ་སྤར་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་སྤོན་ལས་

ལ་བསམས་ནས་སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་ལ་དིང་རྒྱ་དང་། དགོན་མཆོག་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མགོ་བྱས་གསེར་ཡིག་པ་རྣམས་གདན་འདྲེན་རྒྱ་བཏང་ཡོད་
པས། ད་ལྟ་སྤྱིགས་མའི་རྒྱས་འདིར་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱིས་གཟིར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་
དགོངས་ཏེ། འདི་ཚུགས་ཀྱི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་
བདུད་ཅིས་ཆོམ་པར་མཛད་པ་དང་། ལམ་གོལ་ལམ་སྟོར་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་འདྲེན་པ་མཛད་པའི་དོན་རྒྱ། རང་ཡུལ་སྤངས་ནས་སྤྱུ་ལུས་ཀྱི་
ཆོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་སྤྱར་རྒྱ་འཕྲོན་པར་བྱ་ཞིང་། ཡང་སྤུབ་པས་གཞན་དོན་
རྒྱ་དགོངས་ནས་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་རྒྱ་སྤངས་ཏེ། ཡུལ་ཁམས་ཐ་དད་རྒྱ་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྤྱགས་ལ་གསལ་མོད། སྤྱུ་ཁམས་ཀྱི་འཆོ་སྦྱང་། ཆོས་
ཀྱི་འཆད་ཉན། པོད་ཚུགས་རྒྱུད་པ་ལ་ཞེན་པར་མ་མཛད་པ། འདི་ནས་
མངགས་པའི་གསེར་ཡིག་པ། དེར་སྤེབས་པའི་ཐད་རྒྱ་དེད་ལ་བསམས་ནས།
འདི་ཚུགས་སུ་མཇལ་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེ་ཅི་རྒྱས་སུ་དར་བར་
བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཅན་མང་པོ་ཐར་བའི་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་སྤྱད་མི་མཛད་
པར་སྤྱར་རྒྱ་འཕྲོན་པ་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་རོལ་པའི་རྩོམ་མཁུན། མཆོད་པའི་
ཆས་དང་མཇལ་བའི་རྟེན་ལ་གསེར་གྱི་གཅིག་དབུལ་གྱི་གསུམ། གོས་སྤྱི་ནང་
དགུ་ཆོན་གཉིས་ཡོད། སྤྱིལ་ལོ་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་བཅུ་མེ་སྤྱིལ་ཏེ། སྤྱི་ལོ་
1356ལ་ཏའི་རྒྱ་ནས་བྱིས་ཞེས་པའི་འཇའ་ས་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་
བཀའ་ཡིག་བསྐྱར་པའི་འཇའ་ས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ནག་རྒྱ་ཆེབས་བསྐྱར་
གནང་རྒྱུའི་གཤམ་བཀོད། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་བྱ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་1357ལོར་སྤྱར་གྱི་
མཁན་སྤོབ་རྣམས་དང་། གཞོན་རྒྱ་དཔལ་གྱིས་གསང་སྟོན་མཛད། དགོ་འདུན་
ཉི་ཤུ་གངས་ཆང་བའི་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། ཉེ་འཁོར་དང་གཟིགས་
སར་ཤ་ཆང་གི་རྩི་ཁོ་བ་ཅམ་ཡང་འགྲིམ་མི་ཆོག་པ་གནང་བར་མ་ཟད། སྤྱུ་
འཁོར་རྣམས་ལའང་ཤ་ཆང་གི་སྟོན་མོ་བྱེད་མི་རུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་ཐེག་ཆེན་
སོ་ཐར་དང་། ཐུན་མོང་གི་འདུལ་བའི་བཅས་པ་ཤིན་རྒྱ་ཐ་བ་ཡན་ཆད་ལ་
ནན་ཏན་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པ་སྤྱི་ལོ་1358པའི་ས་བྱི་ལོར་ལྷ་ས་ནས་

གུང་ཐང་རྩ་གདན་འདྲན་ཞུས་ཏེ་ཞབས་ཏོག་རྒྱ་ཆེར་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་ལྔ་
 པར་མཚུར་སྤྲོན་སྤྱད་བཏོགས་ཏེ། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་སུ་ཆིབས་སྒྱུར་གནང་།
 ལམ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད་ཅིང་སྤྱི་མཐུན་དང་། མ་
 ཁི་འབྲུམ་ཐེར། བྱེ་བ། རྩུང་ཕྱུར་སོགས་གསུལ་བྱའི་ཆོད་དང་བསྐྱུན་པའི་དགེ་
 རྒྱན་མང་པོ་བཙུགས། མི་སེར་གྱི་འུ་ལག་ཆག་ཡངས་བྱེད་པའི་ཆོད་རྩ་གསེར་
 ཡིག་པ་རྣམས་གྱི་ཞོན་ཁལ་ཟ་མ་སྐྱེ་འཁོར་སོགས་གཞུང་ནས་བཏང་། ཟླ་བ་
 བཙུག་གཉིས་པར་མ་ཚུའི་སྒྲིང་ཁྱགས་སུ་བྱོན་ནས། བཀའ་ཆོས་ཡུན་རིང་
 གསུངས། སྤྱི་ལོ་1359པའི་ས་ཕག་ལོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲུལ་པ་
 གནང་། དམ་པའི་སྤྱིས་བྱུར་ཡུང་བསྟན། ཟླ་བ་གཉིས་པར་རྒྱལ་བུ་སང་ག་
 ཤིས་བསུ་མ་དང་བཅས་ཏེ། རྒྱ་ཡུལ་རྩ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཡུལ་གྱི་འགར་
 འབྲུག་ཆོད་ཡུན་རིང་བྱང་བ་རྣམས་ལ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་གནང་
 བས་ཞི་མཐུན་གྱི་འདུན་མས་བསུམས་ཤིང་། བཙོན་པ་རྣམས་ཁྲི་ཐུན་ནས་
 བཏང་། ཡུལ་དེར་གསེར་སྒྲིང་ཉིས་སྟོང་དང་། ཏྲ་བདུན་བརྒྱ། ར་བག་ལྔ་
 བརྒྱ་བཅས་ཀྱི་གནང་འབྱེད་བྱས། སྤྱི་ལོ་1360པ་ལྷགས་བྱི་ལོའི་ཟླ་བ་བཙུ་
 གཉིས་པའི་ཆོས་བཙོན་བརྒྱད་ལ་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཏའི་རྩུར་ཐེབས། བོང་མ་ཡབ་
 སྤྱིས་ལ་དབང་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། ལྷག་པར་རྩ་རྒྱལ་བུ་ལ་རྒྱུད་རྒྱ་
 གཞུང་གི་བཤད་པ་མང་པོ་གནང་ནས་དད་གུས་ཆོད་མེད་པ་ཐོབ། ལྷ་མའི་
 བཀའ་བཞིན་བཙོན་མ་རྣམས་སྟོད་སྟོལ་བཏང་བའི་འཇའ་ས་དང་། བོང་མ་
 དང་མི་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས། བན་དེའི་ཕྱག་ལེན་མི་རྩུང་བའི་འཇའ་ས་བཅས་
 གནང་། བོད་རྩུང་དེ་བཞིན་བསྐྱུག་པར་བཏང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་ནག་རྩ་ལོ་
 གསུམ་ཙམ་སོང་བ་ན། བོད་རྩ་འབྱོན་པར་ཆས་པའི་སྐབས་སུ་བོང་མ་ཡབ་
 སྤྱིས་ཀྱིས་བཤོལ་འདེབས་དྲག་པོ་ཞུས་པའི་ཚུལ་《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འགྲི་
 ཤིང་》རྩ་གསལ་ཏེ།

བོང་མ་ཡབ་སྤྱིས་སྤྱན་ཆབ་བཏོན་ནས་ཞུ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 འབྲུ་འཐེལ་ཞིང་བཀྲ་ཤིས་པའི་སྤྱ་མ་ཞེས་མཆོན་གསོལ་བའི་སྐབས་འདིར། དེ་

ཅམ་ཁུ་བ་ནན་ཅན་མཛད་ནས་བོད་ཏུ་ཅི་མཛད་ཏུ་འབྱོན། ལྷར་སྤྲུམ་
འཕགས་པ་དང་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཡོན་མཛོད་བཞིན། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་
རིན་པོ་ཆེ་དར་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་ཁམས་བདེ་ཐབས་མཛད་ན་མི་འཐད་དམ་
ཐུགས་བསམ་ལེགས་པོ་ཐོངས་མཛོད། ཅེས་ཁྱས་པའི་ལན་དུ། ཅིད་མོ་དེ་
འཕྱོར་བཞག་ན་ལེགས། དེད་ལ་གོང་མ་ཡབ་སྐུ་རིམ་དུ་དཀོན་མཆོག་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མ་གཏོགས། རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ཁ་གཏོགས་པའི་
དགོས་ཆེད་ཤེས་སྟོན་གང་ཡང་མེད། བན་དེ་བྱ་བ་དེ་ཡུལ་གང་ལའང་ཞིན་
ཆགས་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་བཟང་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལ་དབྱུད་ན་
ཡོན་གོང་མ་ཆེན་པོས། ཀམ་པ་ལའང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷར་ཆོས་སྤྱི་
གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཁམས་སྤྱོད་བའི་བདག་པོར་དབང་བསྐྱར་ཡོད་ཀྱང་། དེ་
ལྷར་མ་བཞེས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། བོད་ཏུ་གཡའ་འབྲི་ས་ཕག་སོགས་སྡེ་ཤོག་
མང་པོའི་བར་གྱི་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་ཚོད་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་།
སྐབས་དེར་བོད་ཏུ་སྡེ་གཟར་སྟན་ཆོགས་ལངས་པའི་རྒྱུ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་
བྱ་བ་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་ངེས་འབྱུང་ཞིག་སྒྲིམ་ཡོད་པ་དང་། རྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་
པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་ཞིག་ཡིན་ཐོན། རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱི་བྱ་བ་ཆེ་སྔ་
ཐམས་ཅད་སངས་པའི་མཐུན་ཏུ་རྩ་སྤངས་པ་བཞིན་ཏུ་དོར་ནས། དགེ་སྦྱོང་གི་
ཆོས་བཞི་དང་མི་འབྲལ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ངེས་ཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་སྟོབ་ཡོད་
པར་ངེས། སྤྱིར་སྤྲུམ་འདི་ཡི་རྣམ་ཐར་རྒྱུ་པ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་མཛལ་ན་འདུལ་
བའི་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཅ་གནད་ཏུ་བཟུང་ནས་སྟོན་གསུམ་གྱི་སྦྱོང་པ་
སྤྲ་ཞིང་སྤྲ་མོ་དག་ལའང་། ནན་ཏུ་འགོག་སྟོམ་གནང་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
ཤེས་ཐུབ། དེ་ལྷར་གོང་མ་ཡབ་སྐུ་རིམ་ཀྱིས་ནན་ཁུ་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡུལ་འབངས་རྣམས་ལ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་བྱིད། རྒྱལ་
རྟེན་གྱི་ཡུང་སོགས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཛོད་སྟོན་ཆོགས་པ་ཞིག་སྟེལ་ནས་
བཞགས་ཤིང་བོད་ཏུ་འབྱོན་རྒྱ་རེ་ཞིག་བྱེད་ཏུ་འགྱུངས། སྤྱི་ལོ་1366པ་མི་རྟ་
ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་ཐུག་བཏོགས་ཏེ་བོད་ཏུ་བྱོན། ལམ་ཏུ་ཞལ་མཛལ་ཁུ་མཁན་

ཁྱིམ་མང་པོ་བྱང་ཁིང་། འགའ་ཞིག་པ་མ་ཆན་ཆོན་ནམས་རྩ་མོང་ལ་བཀལ་
ནས་ཁྱེལ་མ་བརྒྱད་དེ་བྱང་བ་དང་། འགའ་ཞིག་དང་མོས་ཀྱི་གོམ་པ་བརྒྱན་
རེའི་མཆོམས་ན། ཕག་གསུམ་རེ་འཆོལ་ནས་འོངས་པར་གྲགས་པ་དེ་དག་
ནམས་ལ་བརྩུ་བ་ནམ་པ་བཞིས་ཆོས་ཀྱིས་ཆོམ་པར་མཛད། ཇུས་དེར་སྟོང་
ཉོར་རྒྱལ་པོས་འབྲལ་བ་མང་པོ་དང་བཅས་གདན་ཁྱེས་པ་འཁྱོར་ཡང་མ་བྱོན།
མདོ་སྟོང་བརྒྱད་དེ་དབྱུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་ཏུ་འདན་དང་། རོང་པོ་དང་།
ཁྱུང་པོ་དགར་ནག་ཤོད། བརྒྱད་ཤོག་སོག་སྟོང་སྟེང་། ཀོང་པོ་སོགས་ཀྱི་སེར་
སྐྱ་ཁྱིམ་མང་པོར་མཇལ་ཁ་ཁྱེབ་པར་འོངས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་དང་བྱང་བྱིང་
གི་སྒྲིན་པས་ཆོམ་པར་བྱས། དབྱུས་སུ་བྱོན་པའི་ཆེ་འཁོར་བའི་བྱ་བ་མཐའ་
དག་གྲོས་བཏང་ནས། དགེ་སྦྱོར་སྟོམ་སྦྱབ་ལ་བཙོན་པའི་དམ་བཅའ་བརྟན་
པོར་ཐོབ་པའི་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྐྱ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲོ་མ་དང་འབྲལ་མི་ཤོད་པའི་
དད་འདུན་གྱིས་ཕག་སྦྱིར་འབྱངས། མཚུར་སུར་འཁྱོར་པ་དང་སྤྲོ་མའི་བཞུགས་
གནས་ཀྱི་ཉེ་སྟོར་ཏུ་སྦྱར་བཏབ་ཏེ་དགེ་སྦྱོར་ལ་བཙོན། སྤྲོ་མ་དེར་རྒྱ་ནག་ཏུ་
མིང་གོང་མ་རུན་ཞུ་རྒྱལ་པོས་འབྲལ་བ་དང་བཅས་ཏེ། གདན་ཁྱེབ་བཏང་
ཡང་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྐྱ་ཁྱིམ་ཆོམ་པའི་དགེ་སྦྱོར་ལ་བར་ཆད་ཏུ་དོགས་ནས་
མ་བྱོན། སྤྲོགས་མཐའ་དག་ནས་ཡོང་བའི་དད་ལྡན་གྱི་སེར་སྐྱ་ནམས་དགེ་
བའི་ལམ་ཏུ་བརྩུག་ཅིང་གདམས་ངག་དང་བསྟུན་བྱ་མང་པོ་གནང་། དེ་ལྟར་
དད་ལྡན་སེར་སྐྱ་མང་པོ་ཆོགས་པ་དེ་དག་ ཁྱེལ་གར་བྱོན་གར་བཞུགས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་དྲངས་ཏེ་ཉེ་སྟོར་ཏུ་སྦྱར་བཏབ། དེར་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཁ་སྤྲོ་བས་
དང་བརྩུན་པའི་དགེ་སྦྱོར་སྟོམ་བཞུས་ལ་བཙོན་ནས་རྒྱན་འཁྱོངས་པར་བྱེད་
པ་དེ་ལ་ཀམ་པའི་ཆོས་སྦྱར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཐོག་མར་བྱང་བའོ། །

2. སྤྲོག་རིམ་ལྡན་པའི་ཆོས་ཆོགས་ཤིག་ཏུ་གྲུབ་པ། དེའང་སྤྱི་ལོ་1383པའི་ཆུ་
ཕག་ལོར་ཆོས་རྗེ་རོལ་བའི་རྩོ་རྗེ་སྤྱི་གཤེགས་པའི་ཞལ་ཆེམས་ལ་བརྟེན་ནས།
རྗེ་དཔེ་ཡང་སྤྱི་དུས་སྤྱིར་ལྡན་པ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉང་འདམ་གྱི་
སྤྲོགས་སུ་སྤྱི་འབྱུངས་པ་རོས་འཛིན་གནང་། སྤྱི་ལོ་1384པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་

འབྲུངས་ ལྷ་དམར་མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོ་སོགས་ཀྱིས་དབང་ཆས་བསྐྱད་མར་
 སུལ། དགུང་ལོ་བདུན་པར་མཁན་ཆེན་སུ་པ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་དང་།
 སློབ་དཔོན་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་སོགས་ལས་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་བཞེས་ཤིང་།
 མཆན་རྒྱུ་ཤི་རྩ་དུ་ཞེས་གསོལ། མཁན་སློབ་དེ་དག་དང་། རྟོགས་ལྡན་ཡི་
 ཤེས་དཔལ། བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་འབར་སོགས་ལས་འབྲི་སློག་ནས་
 བཅུ་མས་ཏེ་གསན་སྤྱོད་མཛད་པས་མཁས་ཚུལ་བཞེས། དགུང་ལོ་དགུ་པར་
 མདོ་ཁམས་ཀྱི་མཁའ་གདན་སར་བྱོན་འདན་མ་དང་། གོ་འདྲོ་ འབོལ་ཉག་
 སོགས་སུ་འགྲོ་དོན་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་མཚུར་སུའི་གདན་
 སར་ཕེབས། སྤར་ཆེན་དང་བཅས་དབུས་གཙང་ཀུན་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས།
 དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ཚུ་རྩ་ལོར་མཁན་ཆེན་སྤྱི་སུ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་
 ཡོན་ཏན་སློ་གོས་ཀྱིས་གཙོས་སྒྲུབ་བཙོན་སྤེ་སྤྱོད་འདྲིན་པ་བརྒྱད་ཅུའི་དབུས་
 བསྐྱོན་པར་རྫོགས། རྒྱ་ནག་གོང་མ་རྒྱ་མིང་ཡུང་ལོ་ (永乐) རྒྱལ་པོས་ཆོས་
 རྒྱུ་སྤྱོད་པ་གསན་པས་ཐུགས་འཕྲོག་ཏེ་འཇའ་ས་ཁྱུ་ཡིག་དང་། རིན་ཆེན་
 གོས་དར་གྱི་འབྲུལ་བ་དང་བཅས་པའི་གདན་འདྲེན་པ་ཡང་ཡང་བཏང་བ་ལ་
 བརྟེན། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་བཞེས་པའི་ཤིང་བྱ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1405ལོར་དབུས་
 གཙང་གི་དཔོན་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་སྤྱོད་དང་། སྤྱི་ལོ་མ་བཅས་མཚུར་སུ་ནས་
 བཏེགས་ཏེ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་པའི་ལམ་དུ། སོག་ཁགས་ཤོད། སྤོམ་སྤེ། ལྷ་
 རྩེང་། ཀྱུ་ཉེ་སྤྱོད། སྤར་ཁམས། འབྲི་ཡུང་། འདན་སྤྱིང་ཆང་བཅས་
 ལ་ཕེབས། དེ་ནས་ཚུགས་སུ་མ་ཅུས་ཤིང་ཀུན་དུ་བྱོན། སྤྱི་ལོ་1407 ལོའི་མེ་
 བག་ཁྲ་བ་དང་པོའི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ཉིན་པེ་ཅིན་དུ་ཕེབས། དམག་མི་འབུམ་
 ཆོ་མང་པོ་དང་བཅས་པས་བསྐྱོན་བཀྱར་ཆེན་པོས་བསྐྱུ་བ་བྱས། གོང་མ་ཉིད་
 ཀྱང་པོ་བྱང་སྤྱིའི་ལྷགས་རི་ནང་མའི་བར་བསྐྱུ་བར་ཕེབས། བཀའ་ཡུང་དབང་
 ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཁྱུས་ཤིང་གསེར་བྱེ་དགུ་དང་དབུལ་བྱེ་བཙོ་བརྒྱད་སོགས་
 ཀྱིས་འབྲུལ་ཆེན་མཛད་པ་དང་། སློབ་དང་ཐམ་ག་གནང་བའི་སྒོར། 《རྣམ་
 ཐར་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》 ལས། གཞུ་ལོའི་ཏ་པའོ་རྩ་མང་གསི་བྱན་ཏ་

ཤན་ཅི་ཅིའི་ལྷ་ (如来大宝法王西天大善自在佛) ལྷ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་པོ་གསུམ་གྱི་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་དབང་ཕྱུག་
 གི་སངས་རྒྱལ། ཞེས་པའི་མཆན་གསོལ། གསེར་སྤང་བརྒྱ་ཡིས་བརྟུངས་པའི་
 འཇའ་ས་གསེར་ཐམ་དང་། ཤེལ་ཐམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལུ། སྤྲུལ་གསུམ་
 ལའང་གོ་བྱའི་ལས་ཀ་དང་གསེར་ཐམ་གནང་། ཞེས་གསལ། སྤྱིར་རྒྱ་ནག་
 རྒྱལ་པོས་མ་གཏོགས་ལས་ཆན་བསྐྱོ་བཞག་བྱེད་མི་ཆོག་ཀྱང་། བོད་རྒྱ་ས་ཁད་
 རིང་བས་ཆོས་རྗེ་ཉིད་ནས་ལྷ་མའི་དཔོན་པོ་རི་ལོས་བསྐྱོས་བཞག་བྱེད་ཆོག་
 པའི་ལུང་གནང་། སྤྱི་ལོ་1409པའི་མེ་སྤང་ལོར་བོད་རྒྱ་ཐེབས། ས་སྤྱོད་དང་།
 དགའ་ལྷན། འབྲི་གུང་། ལྷག་ལུང་སོགས་བོད་རྒྱ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལ་
 བདག་དབང་འཛིན་པའི་སྤྱོད་དང་། དཔོན་ཆེན་ཁག་གིས་བསྐྱོ་བ་དང་
 འབུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤུལ། ཕག་གུའི་སྲིད་རབས་ལྷ་པ་ལང་གཤེགས་པ་རྒྱལ་མཆན་
 གྱིས་དད་གུས་ཆེན་པོས་བཀྱར་ཞིང་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དཔོན་རྒྱུན་དངས། མོ་བྱང་པོ་ཏ་
 ལ་གཟིམ་ཁང་རྒྱ་སྤུལ་པས་དེར་རྒྱན་བཞགས་གནང་། མཆོར་སྤུལ་ཞིག་
 གསོས་མཛད། དེ་ལྟར་བོད་རྒྱ་གཉིས་གྱིས་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་གུས་བཀྱར་
 ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཆེན་གྱིས་མཆན་སྤྲོད་དང་། གུལ་བྱའི་བྱང་ཁོངས་ཆོས་
 ཆེར་འཕེལ་ཏེ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་དང་། ལྷ་དཔོན་ཁག་གི་
 ཞབས་ལ་གུགས་ཤིང་གཙུག་རྒྱུ་བཀྱར། རྒྱུ་མཆོངས་སྤྲོད་ཆེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་
 ཡང་མཐོ་རྒྱ་སྤྲོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པ་ཁག་གཅིག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་ངན་ཤན་ཅུང་ཟད་
 ཐེབས་པ་ན། རྒྱུང་མ་སེ་རྟོགས་ལྷན་གྱིས་ཞུས་པ་བཞིན་སྤྲོད་ཆེན་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་
 བསྐྱམས། སྤྱོད་ཆེན་པོ་མཐོང་བ་དོན་ལྷན་གྱི་སྤྲོད་སྤྲོད་སྤྲོད་སྤྱི་ལོ་1416ལོ་ནས་
 1453ལོའི་བར་སྤྲོད་ཆེན་པོ་ལོངས་ལ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་གསོ་སོགས་སྤྲོད་མོང་གི་རིག་
 གནས་དང་། བོད་བརྟག་རྒྱུད་གསུམ་གཅིས་པའི་གཞུང་བཤད་དང་། རྒྱལ་
 བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་ལྷ་སྤྲོད་དང་། འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་སོགས་སྤྲོད་
 མིན་ནང་གི་རིག་གནས་འཆད་ཉན་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེར་
 སྤུལ། བྱང་པར་རྒྱ་སྤུལ་ལྷན་གྱི་གུལ་བྱ་རྒྱུ་ལ་གསང་བ་སྤྲོད་ཆེན་གྱི་གཞུང་

བཤད་དང་། དབང་ལུང་མང་པོ་གནང་། 《རྫོང་དབྱིངས་》 《དཔལ་འཁོར་
ལོ་ལྷོ་མ་པ་》 《རྫོང་ཆེ་པག་མོ་》 སྐགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོ་ག་སྐགས་རྩེ་
ཉིད་ཀྱིས་ལྷགས་ཚུལ་གནང་། །

གནང་མིའི་ངག་རྒྱན་དུ། སྐབས་དེར་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་གྱིས་ཞོགས་པའི་
གསོལ་ཆས་མ་བཞེས་པའི་གོང་ལ། ཉིན་ལྟར་མ་ཆགས་པར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
འགྱུར་ཆེན་མོ་ཆར་རེ་སྟོག་འདོན་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་སྐར་གྱི་མི་གྲངས་
མང་སྟབས། མིའི་མགོ་གྲངས་དང་བསྟུན་ནས་དཔེ་ཆ་ལྷེ་ལྷེ་བ་གྲངས་བརྒྱ་
ལྷག་ཁ་ཤས་འབྱེད་དེ་སྟོག་གིན་ཡོད་པར་བཤད། གང་ལྟར་ཡང་དུས་རབས་
དེའི་སྐབས་སུ་སྐར་ཆེན་གྱི་ཁོངས་དང་། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་སྐར་ཆེན་དང་
མི་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་ཆེན་མོ་ལ་དད་པ་བཀུར་བསྟེ་ཆོད་
མེད་པར་བྱ་ཞིང་ལྷ་སྟོག་དང་ཞིབ་འཇུག་གནང་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད། གསེར་
དངུལ་མཆོལ། རྒྱག་བཅས་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཁོས་དང་བསྟུན་པའི་
བཀའ་འགྱུར་གྱི་སྤྱ་ཉི་མང་པོ། གསར་བཞེངས་བྱས་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་དང་ནམ་
ཐར་ཁག་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སྐུ་མེད་བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོའི་སྐབས་སུ་ (སྤྱི་ལོ་1454ལོ་ནས་1506ལོའི་བར་)
ཏཱ་མིང་གོང་མ་ཁྲིང་རུ་ (成化) བཀུར་བསྟེ་དང་བདག་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་
མ་ཟད། ལྷེ་ལྷེ་གདོང་དང་ལྷེ་བ་རིན་སྲུངས་པ་བཅས་ཀྱིས་དད་གུས་ཆེན་པོས་
གོང་དུ་བཀུར་སྐབས། སྐར་ཆེན་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། འཆོ་བའི་མཐུན་སྐྱོན་
བཅས་ཐུན་མོང་མིན་པ་བྱུང་སྟེ། སྐར་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་བསྐྱུང་བྱའི་སྤྱི་གཤིས་
གཏན་འབེབས་གནང་བ་དང་། ལས་སྡེ་སོ་སོའི་གོ་གནས་དང་བསྟུན་པའི་
ལས་ཁྲ། ལས་གོས་སྐགས་གོ་རིམ་དང་ལྟན་པ་གསར་བཞོ་གནང་། སྐར་ཆེན་
གྱི་ཁོངས་མི་ཡོངས་ལ་སྐར་ལྟ་དང་། སྐར་སྟོད་ཅེས་པའི་ལྷ་གོས་ཆ་འགྲིག་
བྱེད་པའི་བཀོད་པ་མཛད། ལྷ་གོས་དེ་དག་ནི་དེང་དུས་ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་
པའི་དགོན་པ་ཁག་གི་སྤྱ་གྲ་ནམས་བྱེས་ལེབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མེད་སྟོད་གནང་
བཞིན་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱི་གསོལ་མདོར་བསྟུས་ཅུ་དགོད་པ་

ལྷོ་མེ་མེ་གར་བཞུགས་སར་འཇའ་དང་མེ་ཏྲི་ག་གི་ཆར་ནི་རྟག་ཏུ་འཆར་
 བེང་འབབ། བད་ཡམས་འབྲུག་ཅོང་ཞི། ལྷོ་རྒྱལ། རྟག་ཏུ་མཇལ་མཐུན་གྱི་
 རྟག་ལས་མི་ཉུང་། ལྷོ་དཔོན་རྣམས་ཀྱང་ཆོང་མི་བྱེད། ཡོ་བྱད་མི་གསོག་
 བད་བརྟག་རྒྱད་གསུམ་དང་རྒྱད་ཕྱེ་རབ་འབྲམས་ཀྱི་གར་ཐིག་དབྱངས་རྣམས་
 ཆིག་རྒྱ་མེར་ཁོང་བྱ་སྒྲོབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཉམས་རྫོགས་དང་ལྟོ་
 བུ་ཆ་འབྲིང་ཡན་ཆད། ཡིག་བརྒྱ། བེ་རོ་ཅ་ན། ཡིག་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་སྟགས་
 རྒྱང་རབ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱང་ལྷུར་བཞི། འབྲིང་གསུམ། ཐམས་ཀྱང་གང་རྒྱང་
 རྒྱང་ལྷུར་གཅིག་མ་ཐོན་ན་མི་གངས་སུ་མི་ཅི། གདན་ས་ཁག་སོགས་སྤྲུམ།
 སོ་བྱི། དཔོན་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལྷར་པ་གཤལ་པ་དང་། བུ་ཆ་ཐམས་ཅད་སྟག་
 བཟོས་ནས་ཁྲ་བ་གསུམ་རེ་ཅམ་སོ་བྱི་རེས་བྲིམས་དཔོན་བྱས་ནས་བྲིམས་པ་
 སུམ་ཅུ་ཅམ་རེས་མོད་སུ་སྟོ། བྲིམས་རར་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོད་ལྷགས་
 རྒྱངས་ཏེ་མི་ཆེན་གྱི་སྟོད་ལྷགས་ཁོ་ན་དང་། སྟོགས་ཀྱི་ཁྱེའོས་རྣམས་མགོན་
 གཉེར། དཔོན། གཟིམ་དཔོན། ལྱའི་ལྱང་པ་ནས་རིམ་པར་ཁྱ། མགོན་པོ་
 རྣམས་ཐོག་མར་བྲིམས་རེས་པས་གཞི་ལེན་བྱེད། ལྷར་རྒྱ་ཤ་མི་འགྲིམ། ལྷར་
 བད་རྒྱ་ཤ་ཆང་མི་བྱེད། ལྱད་མེད་མི་འཛོག་ བྲིམས་རེས་པ་བརྗེ་རྒྱས་པའི་
 རིང་ལས་བྲིམས་ལས་འདའ་རེ་ཤིའི་ ཞེས་ མནའ་འབྲུལ། དེའི་དབང་གིས་
 ལྷར་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་། འཐབ་ཅོང་དང་གཡོ་ཁམ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་
 རྒྱལ། ཆོ་དཔག་རྟ་མགོན། དཔོངས་འདུས། རྣམ་འཛོམས། མགོན་པོ་སྟེ་སྟེ་
 རིམ་ཁང་ལྷ། ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་སྟོ། ལྷན་གྱི་སྟོབ་ཆེབས་རགས་ཀྱི་རྒྱས།
 ལྷ་དར་རོལ་མོ་སོགས་སྟོན་འགོ་རྣམས་དང་། རྟ་དཀར་པོ་རེ་ལ་རྟེན་གན་རྟོ་
 ལ་བཀལ་བ་གསེར་ཐོག་སྤུབ་པ་རྣམས་མདུན་དང་། ཆེབས་ཀྱི་རྒྱབ་ནས།
 ལྱའི་ལྱང་པ་སོགས། སོ་བྱི་སྤྲུམ་དཔོན་ཆེན་སོགས་སོ་རིམ་རེས་ཅན་རྒྱ་བྱོན།
 ལྱའི་གཡས་གཡོན་རྒྱ་བཞིལ་གཡལ་ཏེ་ཁྲ་ཁ་སྒྲུར་འབྱེད། ལས་འཛོན་པ་རྣམས་
 གཡོན་གཞོན་གཙུག་ལྷ། ལྱའི་ལྱང་སོགས་ལས་ཀ་ཅན་རྣམས་ལས་ལྷ། ལྷ་

མ་སྐྱུ་ཤུབ་སྒྲོན་དམར་ཐོབ་པ་རྣམས་དང་དཔོན་ཆེན་རྣམས་གོས་རྒྱུ་གཙུག་
 ལྷ་སོགས་མི་ཆེན་ཁོ་ན་ཆེབས་རགས་སུ་ལོ། །སྤྱི་སྤྱི་ག་བྱིས་ཤིན་ཏུ་དམ་པས་
 ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་སྤྲུམ། དགེ་སྦྱོར་མཐོ་བ་རྣམས་ཙུག་ཏུ་མཆོམས་ལྟར་
 བཞུགས་པ་རེ་བ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་དཔེན་པ་ལ་ཡང་རེ་བ་གྲགས། སངས་
 རྒྱུ་མཉན་པ། ཟུར་མང་བྱ་བལ། རྒྱ་སྒྲོན་བྱ་བལ་སོགས་མང་པོ་རི་ཁྲོད་ལ་
 ཐེག་པ་འདྲ་ཡོད། གཞན་རྣམས་ལ་དབྱ་མཛད་རེ་བ་སྒྲོམ། ཉིན་བཞིན་གཟིམ་
 གུར་གྱི་སྤྱི་ནས་ཡན་ལག་བདུན་པ་འབྱུལ། སྤྱི་མཆོམས་དངོས་མེད་དུས་ཞག་
 གསུམ་རེ་ནས་དམིགས་པ་རེ་ལྟ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྐར་དེ་ལས་ཉམས་རྒྱུ་གི་
 ཡོན་ཏན་དབྱར་མཆོ་ལྟར་རྒྱུ་པ་ཆེས་མང་བས། རང་སྤྱོད་ཤུབ་པ་ཐོབ་པས་
 ས་ཆེན་ཁྱབ་ཅེས་བྱུང་སྟེ། སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་མཛད་སྦྱོར་ཟུར་
 ཅམ་སྟེ་ཞིབ་རྒྱས་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་མཛལ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་སྟོབས་མངའ་ཐང་གིས་སྤྱུག་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་
 རྒྱན་དུ་གྲགས་པ་དེ་ནི། བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གནས་ངེས་མེད་དུ་
 ཐེབས་ནས་འགྲོ་དོན་སྦྱོར་གིན་ཡོད་དེ། ཀོང་པོ། ལི་ཐང་། གནས་ནང་།
 ཁ་བ་དགར། དར་མདོ། ལ་མདོ། འབོམ་ཉག་སོགས་མདོ་ཁམས་སྐང་
 དུག་རྣམས་སུ་བྱོན། དགོན་པ་དང་སྦྱབ་སྟེ་མང་པོ་གསར་དུ་བཏབ་ཅིང་
 བཙུགས། འབྲུག་ཅོད་ཐམས་ཅད་མེད་པར་བྱས། འབྲུག་ཆེན་རྣམས་ལོ་ཉེར་
 ལྷ་ཅམ་དང་། རྒྱ་ཆེན་ལོ་གསུམ་སོགས་མི་བྱེད་པ། མ་ཁི་དུང་ལྷུར། བྱེ་བ།
 ས་ཡ་སོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བྱེད་པའི་ཡུལ་སྟེ་དང་ཡོན་བདག་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་
 བྱུང་། དེ་ནས་དབྱས་སུ་ཐེབས་པ་དང་ཡར་རྒྱབ་དཔོན་དང་། སྟེའི་གདོང་པ།
 བྱར་པ་དཔོན་སོགས། དཔོན་རིགས་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་ས་གཞི་དང་ཡུལ་སྟེ་
 རིས་མེད་ཀྱི་དགེ་འདུན་བྱི་སྤྱུག་མང་པོས་བསུས། པཱ་ཆེན་ཤུག་མཆོག་ལྟར་
 ཤིན་ཏུ་དད་ནས་ཞབས་སྤྱི་བོར་བླངས། ཆོད་མ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཆོ་ལས་
 འཕྲོས་པའི་ཟབ་བཤད་རྒྱ་བ་གཅིག་ཅམ་གནང་། དུས་དེ་ཙུའི་འཇངས་ཐམ་
 རྒྱལ་པོས་ཁྱ་རྟེན་འབྱུལ་ཆེན་དང་བཅས་སྤྱན་འདྲན་པ་སྟེབས། གཞན་ཡང་

མོན་རྒྱལ་པོ་དང་། སྤྱི་པོ་རྒྱལ་པོ། ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་གི་རྒྱལ་པོ། གཙང་སྤྱོད་རྒྱལ་
 པོ་སོགས་གྱིས་འབྲུལ་བ་དང་གསེར་ཡིག་མཐའ་ལོར་བྱེད་པར་ཅན་ཆེས་མང་
 པོ་འབྱོར། རྩེ་རྒྱལ་གསུམ་མཐེན་པའི་ཡོན་བདག་མོན་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་མོན་རྒྱལ་
 པོ་མངལ་ཁར་སྤྱེད་པས། འབྲུལ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱལ་གཅིག་སྤུལ་ནས་མོན་
 ཡུལ་རུ་དགོན་པ་གདབ་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པ་བཞིན་གནང་། གནས་ངོ་མཆར་
 རོང་གི་སྤྱོན་བདག་བཞུད་པ་དང་། ཡུལ་དེར་དགོན་གནས་གྱི་གཙུག་འཛིན་
 པའི་བླ་མ་རྩོམ་རྩོམ་འཛིན་པ་ཞིག་བསྐྱོད་བཞག་གནང་བ་སོགས་སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱོན་
 ལས་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་བྱུང་། སྤྱི་ཕྱིར་བརྒྱུད་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྩེའི་སྐབས་སུ་
 (སྤྱི་ལོ་1507ལོ་ནས་1554བར་) རྩེ་པ་རིན་ཐུངས་པས་བཀྱར་བསྤྱི་དང་རྒྱལ་རྒྱུར་
 འོག་སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱོན་ལས་སྐར་ལས་ཡར་རྒྱས་སུ་སྤྱོན་པར་མ་ཟད། འཇང་ས་
 ཐམ་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་དང་བདག་སྤྱོན་གནང་བའི་སྐབས་གྱིས་སྐར་ཆེན་
 གྱི་སྤྱོན་ལས་དེ་འཇང་གི་ཡུལ་ཁམས་གྱི་བར་རུ་བྱལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་《ནམ་ཐར་
 དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་》ལས། འཇང་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲེན་ཞུས་པས་རིམ་
 པར་བྱོན། བྱི་བ་ལོར་ (མེ་གྱི་སྤྱི་ལོ་1516ལོ་) ར་ཀྱ་^①བཞིས་གཙོས་དཔག་མི་བྲི་ཆོ་
 གསུམ་གྱིས་བསུ་བ་དང་བཅས་པོ་བྱང་གི་ཉེ་སྤྱོད་རུ་སྐར་བབས། སྤྱང་ཆེན་
 གྱིས་ཐག་པ་བཅད་ནས་སྐར་རུ་སྤྱོན་ཏེ་བྱག་འཆོལ། ཉིན་སྤྱོད་མོར་རྒྱལ་པོ་ཉིད་
 བྱམ་བྲིར་ཐེབས། སྤྱི་པོ་དང་རུ་བོ་གཉིས་སྤྱང་ཆེན་རེ་རེར་བཞོན། སྤྱང་ཆེན་
 གཅིག་ཡན་པར་བྲིད། རྩེ་པ་མང་པོས་གདུགས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་སོགས་
 པས་བསྐྱོར་ནས་བྱུང་། བྱར་སྐྱོར་ཐམས་ཅད་བབས། བྱག་འཆོལ། ལ་ཁ་ཆོ་
 སྤྱོན་གྱིས་ལོ་རྩེ་བྱས། སྤྱི་ཁམས་ཞུས། འབྲུལ་བ་སྤུལ། སྤྱང་པོ་ཆེས་བྱག་
 འཆོལ་ཞིང་སྐད་ཆེན་པོ་བཏང་། སྤྱང་ཆེན་སྐད་འདོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་དྲིས་
 པས། སྤྱང་རྩིས་སངས་རྒྱས་བྱོན་པས་ཁོ་དགའ་བ་རེད་ཟེར། འཇང་འོད་
 དང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས། རུབ་རེར་བཞུགས་སྐར་མཐའ་ནས་རོལ་མོ་སྤུལ།

① སི་རུ་ཆོས་འབྱུང་གི་ནམ་ཐར་ལས། ར་སྤོ་ཞེས་བྲིས་འདུག །འཇང་སྐད་རུ་དཔོན་རིགས་ཤིག་
 གི་མིང་ཡིན་པར་སེམས།

སྤྱི་གཞུགས། མདོ་སྤེ། རྒྱལ་བའི་རིང་བསྐྱེལ། རྒྱལ་ལག་བསེ་རུ། གསེར་ཆས།
 ཆེན་པ་པོ་གསེར་བཅས་མར་སྤེལ། བསྐྱེ་བ་དང་བཅས་ཆོས་རྩེ་འཕྲིགས་ཁྲིར་
 བཞུགས་པ་དང་དཔོན་སྒྲོལ་རྒྱལ་ས་པོ་བྱང་རུ་སྤྱོད་དངས། རྒྱལ་པོ་འང་རྒྱལ་
 སྒོ་བར་མར་བྱོན་ནས་མཇལ་དར་སྤེལ་པོ་བྱང་རུ་གསེར་ཁྲིར་བཞུགས། སྤྱི་
 འཁོར་རྒྱལ་ས་ཀྱང་ཁྲི་དང་རྒྱ་ཁྲིར་བཞུགས། མདུན་ཕྱོག་རྒྱལ་ས་གསེར་དཔལ་
 ཀྱི་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་ནས། གསོལ་རྩ་ལྷ་བ་དང་རྒྱགས་རིན་ཆེན་གོས་དར་
 སོགས་བརྒྱ་འབུལ་སྤེལ། གསོལ་ཟས་སྤྱི་ཆོགས་ཞུས། གསེར་གྱི་རྟོར་བྱ་ཀ་བ་
 གཉིས་ཁྲོན་ཅམ་སོགས་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་བདུན་དང་། མཛོད་ཁང་རྒྱལ་ས་ལ་སྤྱུག་
 རྒྱས་ཞུས། བཅུན་མོ་གསུམ་གྱིས་རྒྱན་རྒྱལ་ས་སྤེལ་བས་སེམས་སྤྱོད་ཞུས། རྒྱལ་
 པོས་སྤྱོལ་མ་བཅས་སྤྱོད་རུ་ཐེབས། ཕྱི་ཉིན་ཡང་དེ་བཞིན་རུ་པོ་བྱང་གཅིག་རུ་
 གདན་དངས། ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་བོད་ལ་དམག་མི་བྱེད་པ་དང་། ལོ་ལྔར་
 རུ་ཁྲལ་ལྷ་བརྒྱ་རེ་སྤེལ། དཔོན་པ་བརྒྱ་འདེབས་པར་ཁས་སྤྱོདས། ཞག་བདུན་
 བཞུགས། དེ་ཡན་ཆད་འཇང་རྒྱལ་པོ་འདི་རྒྱལ་བསྐྱེན་ལ་མི་གསེར་པ་ཞིག་ཡིན་
 ཀྱང་། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་བསྐྱེན་སྤྱི་དང་ཀར་བསྐྱེན་ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་
 ཐོབ་པར་གྲགས། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ནས་མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྷས་གདན་ཞུས་ལྟར་མི་ཉག་རབ་སྤྱོད་
 པའི་ལམ་བར་ཉག་རྒྱ་ཁ་དང་། བག་མོ་རི་རྒྱལ་ས་སྤྱོད་ནས་བཤད་རྒྱུ་བྱི་
 བསྐྱེན་པ་བཅུགས། འཇམ་ཐང་སོགས་འཕྲོག་སྤེལ་ཞུ་ཐེབས་པས་དད་གུས་
 ཆེན་པོས་རྟོག་སྤྱོད་སྤྱུག་མང་པོ་སྤེལ། རུས་དེར་སོག་ཡུལ་ནས་གདན་འདྲེན་
 བྱང་ཡང་མ་བྱོན། སངས་རྒྱས་མཉན་པས་གདན་ཞུས་ལྟར་འདན་བྱང་རྒྱུ་
 སྤྱི་དང་བྱོན་ནས། ལོ་གསུམ་གྱི་བར་རུ་བཞུགས་ཏེ་དབང་ལྱང་བྲིད་གསུམ་
 གནང་། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་སྤྱུག་གི་ཕོགས་ཐོབ་སངས་རྒྱས་མཉན་པའི་སྤྱོད་བྱང་
 གཞུང་ནས་སྤེལ་པ་སོགས། བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ས་སྤེལ་ཁག་ལ་ཐེབས་སྤྱོད་
 མཛོད་དེ་བཤད་གྲ་དང་རྒྱུ་གྲ་མང་པོ་བཅུགས། གཞུང་དང་རིག་གནས་ལ་
 ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་མཛོད་སྤྱོད་མང་པོ་སྤེལ། དཔུ་མར་འབུལ་

མཛོད་དེ་གཞུང་ཀ་པོད་བཞི་ལ་རྒྱས་འགྲེལ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་ཕྱིད་བརྟན་པའི་གསུང་ཚན་མ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ལ་ཀམ་པའི་གཞུང་ཆེན་ཀ་པོད་ལྷ་ཞེས། ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེར་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད། སྤྱི་ཕྱིད་དགུ་པ་དབང་ཕྱག་རྩོམ་རྩེའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཙང་པའི་སྡེ་དཔོན་ཞིང་ཤག་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་བཀུར་དང་། ཆེད་བསྟོད་འོག་སྐར་བཞིན་སྐར་ཆེན་གྱི་སྤྱན་ལས་དར་རྒྱས་བྱུང་། །

སྤྱི་ཕྱིད་བརྟན་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་རྩེའི་རྒྱས་སྤྱོད། (སྤྱི་ལོ་1604ལོ་ནས་1674ལོའི་བར་) དབུས་གཙང་ཚྭ་གས་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས། རང་གི་ལག་དུ་སྲིད་དབང་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ། སྡེ་འབངས་མི་མེར་དང་སྤྱ་བྱང་དཔོན་ཁག་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱལ་ཅུར་འཕྲོལ་པའི་ཆེད་དུ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་བར་སྤྲུལ་མ་དང་དགྲ་གཤིང་སྤྲུལ་ཆོགས་བཙོས་ཏེ་དཔེ་འབྲུགས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས། མཐར་དབུས་ཚྭ་གས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སོག་དམག་ལ་རྒྱལ་བཙོན་ཏེ། སོག་དམག་སྤྱི་ཆོ་མང་པོ་བོད་དུ་དྲངས་ནས། གཙང་ཚྭ་གས་ལ་དམག་བརྒྱལ་སྡེ་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཕྲོག། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟངས་བར་གསུམ་དུ་སོག་དམག་གིས་འཛིགས་པ་ཡང་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། མི་ཤི་རྟ་འགྲེལ་གྱི་གྲོང་གྲུང་བཟང་ཡས་པ་ཞིག་བྱུང་། རྒྱས་དེར་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་མཚོན་གནས་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་ཡང་དམག་གིས་གཏོར། ཀམ་པ་སྤྱི་འཁོར་ཁྱུང་ཤས་འཇང་ཡུལ་དུ་བྱོན། འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོས་བྲི་དམག་གཉིས་བོད་དུ་བཏང་ནས་དགུ་ལན་སྟོག་རྒྱུའི་ཁས་འཆེས་ཀྱང་། ཀམ་པས་བདག་ནི་ཤུ་ཐུབ་པའི་རྩིས་འཇུག་ཡིན་སྟབས། ངའི་ཆེད་དུ་སྐྱོང་འཇུག་ཞིག་ལའང་གནོད་པ་བྱེད་མིའོས། སྤྱིར་དེར་སངས་ལྷན་མའི་རྒྱས་འདིར་བསྟན་པ་རྣམས་མ་ནི་མི་འོང་། བསྟན་པའི་གཞུགས་བརྟན་ཙམ་ནི། ད་དུང་ཡང་ཐུ་མཐུད་ནས་གནས་པས་དམག་དང་གཡུལ་གྱི་བྱ་བས་དཔོན་པ་མེད་ཅེས་ཞུས་མ་བཞིས་པར་བཤད། དེ་ནས་བཟུང་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྐར་ཆེན་འཇོམ་སྤྱིང་རྒྱན། ཞེས་པ་དེའི་སྤྱན་ལས་གྱི་མཇུག་འགྲེལ་ལོ། །

གཉིས། རི་བོ་དག་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བྱུང་ཚུལ།

དེ་ཡང་《ཐུ་བཀུན་ཐུབ་མཐའ་》ལས། དགེ་ལྷགས་པ་འཇ་དགའ་ལྷན་པ་
 ཞེས་པ་ནི་གདན་སའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་འཕྲོག་རི་བོ་
 ཆེ་དགའ་ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་བཏབ་ནས། སྤྱི་ཆེའི་སྤྱད་དུ་དེར་སྟོན་
 ཆགས་པར་བཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྗེའི་རང་ལྷགས་ལ་ཆོས་རྗེ་དགའ་
 ལྷན་པའི་ལྷགས་ཞེས་འབོད་པ་བྱུང་། དེའི་ཆོག་སྤྲུལ་བལྟས་ནས་བརྗོད་པའི་ཆོ་
 དགའ་ལྷགས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མ་བདེ་བས། དགེ་ལྷགས་པ་ཞེས་འབོད་པ་རྒྱན་
 ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བོད་རྒྱ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་སྟོན་ལྟར་བའི་རྒྱལ་བ་རྒྱུད་ཤིང་
 ཉ་ཆེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དག་ལས། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ལུགས་ནི་བཀའ་གདམས་
 པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན། བརྟན་པ་སྤྱི་དང་གྱི་སྐབས་སུ་རྩོ་བོ་རྩེ་
 དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་བོད་རྒྱ་བོན་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲིབ་གཙོ་གནང་རྒྱ་
 འཛིན་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་སྟེལ་བ་དེ་
 དག་བར་སྐབས་ཤིག་ན་ཉམས་རྒྱུད་ཐེབས་ཆོ། རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་གཤགས་
 པ་བོན་ནས་སྒྲིབ་ཡང་བཀའ་གདམས་པའི་རང་ལུགས་ཉམས་གསོ་གནང་སྟེ་
 སྒྲིབ་ལས་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱང་བ་དེ་ལ་བཀའ་གདམས་གསར་མའམ། དགེ་
 ལྡན་པ་ཞེས་ཟེར་དེ་ཡང་《ཐུབ་བཀའ་གྲུབ་མཐའ་》ལས། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོ་དོན་དངོས་གནས་ལ་རྩོ་བོ་རྩེ་དང་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་པར་ཆད་མའི་
 ལྱུང་གིས་གྲུབ་ཅིང་། ཐུན་མོང་གི་སྤྱང་དོར་ཡང་མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་
 མཆོན་དང་། ཆོས་རྒྱལ་བཟང་པོ་གཞིས་ལས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ལམ་རིམ་
 གསལ་ནས། རྒྱལ་གྱི་རིམ་པས་རྩོ་བོའི་གདམས་པ་ལ་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་
 ཆོམ་གྱི་དྲི་མ་ཞུགས་པ་རྣམས་བསལ་ཏེ། སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བརྟན་
 བཙོས་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུད་ལོགས་མཛད་པ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ལུགས་
 སྟོན་ཉིད་ཀྱང་རྩོ་བོ་བཀའ་གདམས་པའི་རྣམ་ཐར་གཞིར་བཞག་ལ་དབྱ་མའི་
 ལྟ་བ་དང་གསང་སྟགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཟུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བཀའ་གདམས་

སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་མཐའ་དག་གི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་
བ་ཉིད་ཏུ་དགོངས་ནས་མཁན་ཆེན་རྒྱུར་ལུང་པ་ལས་འདུལ་བའི་སྒོར་ལ་ནན་
ཏན་ཏུ་མཛད། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱ་བ་ཞུགས་པ་ན་ལུང་དང་རིགས་
པའི་བསྐྱབ་པ་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པ་དང་ལྷན་ཡང་། གཞན་ལྟར་ཏུ་བསང་པའི་

ཅ་ཅ་མང་པོའི་དབྱངས་དང་མཆོང་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་གར་མི་མཛད་པར་ཐུགས་
 ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱུ་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རུལ་བར་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་
 བདག་གི་སྒྲ་མ་དག་ལས་ཐོས་སོ། དེ་ནས་བཤད་པས་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་
 པ་ལ་གཙོ་བོར་ཞུགས་ཤིང་། སྒོ་དང་ལྷན་པ་མང་པོ་པར་ལྷའི་མཆོ་ལ་ངང་པ་
 བཞིན་ཏུ་འདུ་བར་གྱུར་པའི་སྐབས་ཤིག་ཏུ། སྒྲ་མ་དབྱ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བས་བྱས་
 པའི་རུས་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲ་བ་དང་ཅུང་ཟད་ལྷན་པ་སྤྱིས་
 གྲུབ་པས་གྲང་མདོན་སྒྲ་མ་རྒྱ་གཞིགས་ཏེ། འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་སྤྲོ་མོ་དག་ལའང་རི་
 ལྷར་བཞུགས་པ་རྗེ་བཙུན་གྱི་བཀའ་བསྟུན་བྱུང་བ་དེ་ལ་རྗེ་དེས་སྒྲ་མ་སྤྲན་གཅིག་
 པ་གཞོན་ཏུ་ཚུལ་བྲིམས་ལ་གནང་། འདི་ལ་རྗོ་པོ་སྤྲན་ཐང་པ་ཞེས་གྲང་བྱ།
 དང་པོར་ཐང་སག་ཏུ་བྱོན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། 《དབྱ་མ་ཆོག་གསལ་》བསྐྱབས།
 《དབྱ་མ་འཇུག་པ་》དང་། གསང་སྐུགས་འཕགས་སྒྲོར་རྒྱམས་གྱི་འཕྲུལ་པར་
 བསྐྱབས། སྒྲ་མ་ཐར་པ་བ། དབྱལ་ལོ་ཚུ་བ་ལ་《མདོན་པ་ཐོང་འོག་》དང་།
 ཕར་ཆད་བཟུས་གསུམ་དང་། རུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐབ་འགྲེལ་གདམས་པ་དང་
 བཅས་པ། ཕག་མོ་དབྱལ་གྱི་ཆོས་དྲུག་གཤེད་མ་ལ་སོགས་པ་སྐུགས་ཀྱི་རྒྱད་
 ལྟེ་དང་སྐབ་ཐབས་མང་ཏུ་གསན། དེ་ནས་རྗོ་སྤྲན་ཆོགས་པའི་གསེབ་ན་
 བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལ་གཙོང་གིས་ཐེབས་ནས་སྒྲ་མ་ལྷུང་སྤན་པ་ལ་གཙོང་གྱི་
 གདམས་ངག་རྒྱམས་ཞུས། རུར་ཁྲིད་གཅིག་ཏུ་བསྒྲོམས་པས་སྤར་གྲང་ཡང་ན།
 རྩ་ཡང་ན་བ་ལ། དེར་ཕོ་བ་ལ་རྗོ་གང་བསྐྱབ། རྒྱ་འབྲུགས་བདུངས།
 གཅེར་ཉལ་བྱས། བ་དགའ་ཤི་རྒྱིད་ལ་བཏང་། ཉམས་ལེན་བྱས་པས་ཞག་
 བཅུ་གཅིག་ལ་ཁ་ནས་དྲི་མི་ཞིམ་པ་ཞིག་བྱུང་། ཞག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནམ་ཐུང་
 ནས་ནད་ཐམས་ཅད་སྐྱགས། ཞོགས་ཐུང་ཙ་ན་སངས་ཐོན། ཟླ་བ་ཐུང་ན་
 ཁྲིད་ཆར་བ། ནད་སོལ་བ། ཐུགས་དམ་འབྱུངས་པ་རུས་གཅིག་ལ་བྱུང་
 གཞན་ཡང་ཆད་ནད་དང་། གཉན་སྟོག་དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
 བདུད་ཅི་བྱུང་ཡང་ན་དགའ་ཤི་རྒྱིད་ལ་བཏང་ནས། ཐོད་འགྲེལ་དྲུག་པོ་བྱེད་
 ཅིང་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ནད་གདོན་ཐམས་ཅད་རང་ཞི་ལ་སོང་། སེམས་

ཅན་ལ་ཕན་པ་ཀྱི་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་སྐྱུམ་གྱི་གསེར་ལུང་དུ་བཞུགས་སོ། །དེས་
བྲམ་མ་བསམ་གཏན་དར་ལ་གནང་། ཁོང་ཡུལ་གཡའི་རྩམ་ཤི་ཤུ། ཡབ་སྐོར་
དཔོན་སེང་དང་། ཡུམ་རྩོམ་མོ་བསམ་མེ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱེ་ན་
གཞོན་ཅུ་ནས་དད་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་ཤེས་རབ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མང་ལ། བྲམ་
མ་རྩོམ་སྐྱེ་པའི་སར་རབ་དུ་བྱུང་ནས་གསང་འདུས་འཕགས་སྒྲོར། བ་རོ་འགྲེལ་
ཆེན། དབུ་མ་ཆོག་འདུག་སྒྲོང་གསུམ། དོ་ཏ་སྒྲོར་གསུམ། སྤྱིང་འདུག་ནམས་
མཁས་པར་བསྐྱབས། སྒྲོར་དུག་ཐར་ལོ་ཡུགས། རིམ་ལུང་མར་བྱིང་སྒྲོར།
ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་དམར་བྱིང་། ཐུག་ཆེན་གང་མ། སྒྲོ་སྒྲོང་། གཙང་ཡུལ་
ལེའུ་ལག །གནང་ཐེམ་བཀའ་རྒྱ་མ་ལ་སོགས་པ་གཙང་སྒྲོར་ནམས་ཆང་བར་
ཞུས། ཉམས་སྤྱིང་ཡང་ཐད་ཀར་བསྐྱུངས། གསེར་ལུང་དུ་ཆོས་གསན་འཕྲོ་ལ་
བསྐྱུང་ནད་དུག་པོས་སྒྲོ་བྱར་དུ་རི་བྱིང་གཅིག་དུ་སྒྲུལ། གཙང་བྱིང་གསུངས་
པས། སྐོགས་མཆེད་ཀུན་གྱིས་གཉན་བྱིང་དུ་བྱུར་ནས་བསྐྱུལ། དེར་གཙང་
བསྐྱུངས་པས། ཉམས་སྤྱིང་སྒྲེས། ཡང་གཡའ་བཟང་བྱིང་པོན་བྱུང་ནས་ཐེབས་
ཤིང་མར་གདན་དྲངས་པའི་སར། མཛལ་འགྲོ་དགོངས་ནས་བྱོན་པས་ཐུགས་
གྱིས་ལམ་ཁ་གཅིག་དུ་གནམ་གདན་ཅར་སོག་རྒྱལ། འབྱོན་མ་ཤེས་པས་ཞབས་
རྟོག་པས་བྱུར་ནས་ལམ་ཞོགས་ཀྱི་རི་རི་བྱིང་གཅིག་དུ་བསྐྱུལ། ལྷ་རྩེ་ལ་ཙ་
བཞུན་པས་སྐྱེན་བཙོས་ལ་འབྱུངས་ན་འཆོ་ཞེ་སྤྱིང་བེར་པས། སྐྱེན་མི་བྱིང་
དཔེ་སྒྲོར་ཞིག་བྱིང་གསུངས་ནས། དེ་ནས་གྱི་མདོའི་ཞོགས་ཀྱི་བག་ཐུག་གཅིག་
དུ་བྱུར་ནས་གདན་དྲངས། དེ་ཡང་ལྷ་རྩེ་པོས་པས་ངས་གསོ་བ་མི་ཐེབས་པར་
འདུག་ཟེར། བྱིང་ཆོ་ངའི་སྤྱིར་མ་འདུག་གསུངས་ནས་བསྐྱུང་དེ་ན་དགའ་ཤི་
སྤྱིང་ལ་བཏང་བས་སང་དེ་ནས་རྩུང་དྲངས། དེ་ནས་ཞག་བཞིན་གཡའ་
བཟང་པའི་བྱི་རྩུང་འོད་གྱིས་ལྷ་རྩེ་བྱིང་། ཤ་ཁོག་གསུམ་བཞི་བྱིར་ནས་བྱོན་
པས། ལྷ་རྩེས་ཙ་བཞུས་པས་ནད་སོལ་འདུག་ལོ་མཆོར་ཆེ་ཟེར། སྐུ་ཁམས་
སྤར་བས་བཟང་བ་ཞིག་བྱུང་། ཐར་པ་སྤྱིང་པ་ལ་སྒྲོལ་མ་དཀར་མོའི་ཆོ་རྒྱལ་
སྒྲོར་གསུམ་དང་། བྱིང་ཆེན་བསྐྱུང་སོགས་མང་དུ་ཞུས། བྲམ་མ་སྒྲོ་སྐོས་དཔལ་

བ་ལ་གསང་འདུས། གཤེད་དམར། རྩོམ་མེད་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་། སྤྱང་
 རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱན་གསན། སྤྱང་མ་རིན་ཆེན་སེང་གེ་པ་ལ་རུས་འཁོར་
 ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་དབང་། གྱེ་རྩོམ་མེད་ཡབ་བཀའ་ཡུམ་བཀའ་ལམ་འབྲས་ཆ་
 ལག་དང་བཅས་པ་གསན། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པར་སྤྱང་མ་རྩོམ་པའི་གདན་
 སར་བྱོན་ནས། འཕྲལ་གྱི་བྱ་བ་སྤྲོ་མོ་དག་ལ་ཡང་རི་ལྷོ་ར་བཞི་བ་རྩོམ་པའི་བཅུན་གྱི་
 བཀའ་སྤྱལ་འབྱུང་བ་དེ་ལ་རྩོམ་པའི་བཅུན་གྱི་ལུང་སྤངས་ནས་བཞུགས་བསྐྱོན་མཛད་
 པ་ལས། རིང་པོ་མ་ཐོགས་པར་ཞལ་མཛོན་སྤྲུམ་རུ་གཟིགས་ཏེ། སློབ་དཔོན་
 དང་སློབ་མ་བཞིན་རུ་འདྲི་ཞིང་ལན་གདབ་ཆོག་པ་དང་། སལ་ཆེར་མཛོན་རུ་
 སྤྱོགས་པས་གནང་བ་མཛད་པ་ཞིག་གོ། རྩོམ་པའི་བཅུན་དེས་བྱ་བལ་ལ་ཁྱུགས་ན་ད་
 ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལས། བསྟན་པ་ལ་ཆོས་པན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ལུང་
 བསྟན་པས་གསུང་བཞིན་རུ་བསྐྱབས་ཏེ། དེ་ནས་མོན་བུམ་ཐང་གི་མཐར་ཐུག་
 པའི་དབེན་པ་རྣམས་སུ་སྤྱོགས་དམ་ལ་བཞུགས། དེའི་ཆོ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་
 གདམས་པ་སྐྱེ་ཉམས་སུ་བཞེས་པས། སྤྱོགས་རྒྱུད་ཤིན་རུ་མཐོ་བར་གྱུར་པའི་
 མཁན་ཆེན་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོ་དང་། གསང་བའི་བདག་པོའི་སྐྱེ་དང་།
 གསུང་དང་། སྤྱོགས་ཀྱི་རྒྱང་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོང་པ་ལས་སྤང་
 ཅིག་ཀྱང་མི་གཡོ་བར་གྱུར་པའི་མཁན་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྩོམ་པའི་གཞིས་ལས། དཔལ་
 མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ལས་འོངས་པའི། ལམ་གྱི་རིམ་པ་དག་གསན་ནས་སྐྱེ་
 ཉམས་སུ་བསྐྱར། དེ་ཞིག་གཉལ་གྱི་མོ་ལའི་རྩེར་ཞག་མཛད་པས། བྱོད་སངས་
 རྒྱས་འཇིག་རྟེན་རུ་བྱོན་པ་དང་འདྲ་བ་ཅིག་འོང་བར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
 པའི་ལུང་བསྟན་པ་བརྟེས། ཡི་དམ་གྱིས་ཀྱང་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་པ་ལ་བརྟེན་
 བས་གཞན་ལ་པན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བར་ལུང་བསྟན་པས་ཐོག་མར་དཔོན་
 སློབ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་གོས་དུས་ཤིང་བྱབས་པ་དང་རྒྱང་བཟེད་དང་གདིང་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་བསྐྱམས་ནས་གཞན་དག་གིས་མཐོང་བ་ན། རབ་
 རུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཁོ་ན་འོ་ཞེས། ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་བ་
 མཛད་ནས། ཕྱིས་ནི་ལོ་རེ་འཕྲུལ་ཆེ་ཅམ་ཆོས་ཉན་པར་རྩོམ་པའི་སློབ་མ་དག་

① 文部省・第1409号

② 2014. 5. 14 15 日

ནས་དཀའ་བའི་གནད་ནམས་ཀྱང་གཏན་ལ་པག། ཟླ་བ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་
 ཞིག་བཞུགས། སྐར་དགེ་ལྷན་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་སྤྱི་མཆོད་ཁང་དང་ནང་ཏུ་རིན་
 བོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་ལ་ཁོར་ལེགས་པར་བཞེངས། ས་མོ་པག་
 ཀྱི་ལོ་ལ་སྟོང་ལྷང་གི་ཆབ་ཚན་ལ་ཐེགས། དེ་ནས་དཔལ་འབྱས་སྤྲུངས་ཀྱི་
 གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་
 པའི་རྒྱུད་གསུངས་པའི་འཕྲོ་ལ་ཆོས་གསུང་བའི་གདན་དགེ་ལྷན་སྟོགས་ལ་ལྟ་
 བ་ཞིག་མཛད། ལེའུ་དགུ་པའི་བཤད་པ་རྫོགས་པ་དང་དགེ་ལྷན་ལ་ཐེགས་
 པའི་ལམ་ཏུ་གསང་སྤྲུགས་མཁར་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་གནང་། དེ་ནས་ལྟ་སྐར་
 གྱུ་བཞི་པས་གདན་དྲངས་ཏེ་དེར་བཞུགས་པ་ན་ནམ་མཁའ་ལས་ལྷའི་གཞིའི་
 རྒྱ་དྲག་པོ་བྱང་བས་དགེ་ལྷན་གཟིམ་ཁང་ཉིད་ཏུ་ཕེབས་ནས། དེར་ཆོས་ཀྱི་
 རྩི་རྒྱལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དབུ་ཞུ་དང་། བ་བཟའ་བེར་བྱལ་ཞིག་གནང་།
 གདན་སར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་ནས། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
 བཞུགས་པ་ན། བཙུ་དྲག་ལོན་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ཅན་འོད་དང་ལྷན་པའི་ཞལ་
 ཀྱི་དཀྱིལ་ལ་ཁོར་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་མོད་ལ་དག་པའི་དབྱིངས་
 སུ་གཤེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྩི་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཛད་པ་
 སྟོགས་ཙམ་ཞིག་ཉེ་བར་སྤྱིང་བའོ། །

རྩི་བཙུན་དེའི་བཀའ་དྲིན་ལས་ཞལ་མ་མཐོང་ཞིང་། ས་སྟོགས་རིང་ན་
 གནས་པའི་རབ་ཏུ་བྱང་བ་དག་ཀྱང་དུས་དྲུབས་མ་དང་། གདིང་ལྷང་ལ་
 སོགས་པའི་ཡོ་བྱད་བསྐལ་བ་དང་། སྤྱི་རོལ་ཡང་ལྷུང་མ་སྤངས་ཏེ་ཟླ་གམ་
 གྱོན་པ་དང་། ལྷའི་ཁ་དོག་ཀྱང་གསེར་མདོག་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །འདི་
 དག་ནི་ཐུན་མོང་ཏུ་སྤང་བའི་ཆེ་བ་ཙམ་ཞིག་བཛྲོད་པ་སྟེ། གསང་བའི་བདག་
 པོ་བྱག་ན་རྩི་རྩིས་མཁན་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྩི་རྩི་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་བའི་ཡི་གེ་ལས། ད་
 ལག་ན་རྩི་རྩིས་ཀྱང་། མ་ཏི་རྩ་དྲ་གྱི་རྩི་རྩི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཐའ་རྫོགས་པར་མི་

^① སྤྱི་ལོ་1419ལོ།

ཅུས་སོ་གསུངས་ཚད་མ་ལས་ནི་འདིའི་ཕྱི་མ་ལ་དགའ་ལྡན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་འཇམ་དཔལ་སྤྱིང་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་སང་གའི་ང་རོར་འགྱུར་རོ་ཞེས། བྱ་བ་དག་ལ་ཡིད་འཁྱོག་
པ་མེད་ཅིང་། ཤིན་དུ་མཐོ་བའི་ས་ལ་བཞུགས་པ་ཞིག་འདིར་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་དུ་བྱོན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ། །

དེའི་རྒྱལ་ཚབ་^① ཀྱང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ལས་ཡིད་ལོག་ཅིང་སྤྲེལ་ས་
དང་མཚན་ཉིད་གྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་སློབ་སྤྱིང་
བ་ཅན། ལྷང་བ་སྤྱོད་ཡང་དྲི་མ་མེད་པའི་ཚུལ་བྱིས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་
བསྐྱམས་པའི་སྤྱི་ཅན། སྤྱད་ཅིག་ཅེས་ཡང་གཡེལ་བ་མེད་པར་དགེ་བའི་སྤྲེལ་ས་
ལ་བརྩོན་པ་ལྷུར་མཛད་པ་ཞིག་གོ། འདི་ཡིས་ལུགས་མོ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1431ལོའི་
བར་གདན་སར་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་བཞུགས། ལོ་དེ་ཉིད་ལ་མཁས་གྲུབ་དགེ་
ལེགས་དཔལ་བ་ལ་གདན་ས་གཏད་དེ་དབེན་པ་བསྟེན་ཏེ་དུག་ཅུ་ཅ་དགུ་པ་
རྒྱ་ལོ་བྱི་བའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་1432ལོ་ལ་ལོ་ཏ་ལར་གཤེགས་ལ། མཁས་གྲུབ་དགེ་
ལེགས་དཔལ་བས་ས་མོ་རྟའི་ལོ། སྤྱི་ལོ་438ལོའི་བར་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལ་གདན་
སར་མཛད་དེ་གཤེགས་སོ། ཆོས་རྗེ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཚན་^② པ་ཤིང་ཡོས་ལ་
འབྲུངས་ནས། དུག་ཅུ་ཅ་ལྔ་པ་ས་མོ་ལུག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1439ལོར་གདན་སར་
བཞུགས། བདུན་ཅུ་ཅ་དུག་པ་ལུགས་མོ་རྟའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་1450ལོར་གཤེགས།
དུང་སློ་གྲོས་པ་^③ ས་མོ་སྤུལ་ལ་འབྲུངས་ནས། དུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་པ་ལུགས་མོ་
རྟའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་1450ལོ་ལ་གདན་སར་ཕེབས། རྒྱ་མོ་ལུག་གི་ལོ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1463
ལོའི་བར་བར་གདན་ས་མཛད་དེ། ལོ་དེར་བ་སོ་པ་^④ དུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་པ་ཞིག་
གདན་སར་བསྐོས་ཏེ་ཀུན་སྤངས་མཛད། དེ་རྗེས་ཆོས་རྗེ་སློ་གྲོས་བརྟན་པ་

① རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

② དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་བཞི་པ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1375ལོར་འབྲུངས།

③ དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་ལྔ་པ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1389ལོར་འབྲུངས།

④ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ནི་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་དུག་པ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་1402པའི་རྒྱ་ལོར་འབྲུངས།

གདན་སར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་ཕྱིན་ལས་རྣམ་པར་དཀར་བཤོ། །

གོང་གསལ་ནི་དེ་བ་ཚུན་རུ་འཁོད་པའི་དགེ་ལྡན་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ། དེའི་ལོ་ཚིགས་དག་ནི་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་པ་ཞིག་རུ་ངེས་ཏེ། དེ་བ་ཚུན་ཚུམ་པ་པོ་འགོས་ལོ་གཞིན་རུ་དཔལ་ནི་སྐབས་དེའི་མི་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་བ་འདི་ཚུམ་པའི་རུས་ཀྱང་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སླེལ་སྤྱི་ལོ་1476ལོ་ཡིན་ཞིང་། རུས་དེར་དགའ་ལྡན་བྱི་ཐོག་བརྟན་པ། སྒོ་གོས་བརྟན་པ་བྱི་ལ་བཞུགས་བཞིན་པའི་སྐབས་ཡིན། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དགའ་ལྡན་བྱི་པ་དང་བྱི་ཆོབ་བསྐྱེམས་པས་གོ་བརྒྱད་ཅམ་བྱོན་པ་རྣམས་འོག་གི་རེ་མིག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་གཙོ་བོ་ལ། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན་ཞིང་། རུས་ཕྱིས་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉིད་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་བྱབ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྒྱག་རུ་བགྱང་སྟོལ་བྱུང་བ་ནི། ལེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་སྤྱིང་རུ་བཀྲ་ཤིས་ལྡན་པོ་དང་། མདོ་སྨད་གྱི་སྤྱི་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ། སྤྱི་འབུམ་བྱམས་པ་སྤྱིང་གསུམ་བརྟན་པ་ལ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྒྱག་ཞེས་གྲགས། །

1. དགའ་ལྡན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་ས་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་1409ལོར་རྩེ་ཙང་ཁ་པས་བཏབ།
2. འབྲས་སྤངས་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་མེ་སླེལ་སྤྱི་ལོ་1416ལོར་འཇམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྡན་གྱིས་བཏབ།
3. ལེར་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྟན་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་1419ལོར་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་བཏབ།
4. བཀྲ་ཤིས་ལྡན་པོ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1447ལོར་རྩེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པས་བཏབ།
5. སྤྱི་འབུམ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་1578ལོར་འདུལ་

¹⁾ སྤྱི་ལོ་1473ལོར་བྱིར་ཐེབས།

བ་ཚས་རྗེ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏབ།

6. སྤྱི་དྲུང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་1709
ལོར་འཇམ་བཞད་ངག་དབང་བཙུན་འགྲུས་གྱིས་བཏབ།

གསུམ། གསོ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་སྒོར།

ཕག་གུ་སྤྱི་དྲུང་གྱིས་སྤྱི་དྲུང་དབང་འཛིན་པའི་རྩམ་རབས་འདིའི་ནང་བོད་
གྱི་སྤྱན་རྩིས་གཉིས་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྒོར་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་
ཟད། དེར་རྩམ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བྱུང་ལུགས་དང་། ཟུར་ལུགས་ཞེས་པའི་གསོ་
རིག་གི་ལུགས་སྟོལ་གཉིས་པོ་ཡང་དེའི་རྩམ་སྤྱུང་། དེ་ཡང་བྱུང་པ་རྣམས་
རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གིས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ལ་རང་གི་ཉམས་སྦྱང་གིས་
ཟུར་བརྒྱན་པའི་ལུགས་ལ་བྱུང་ལུགས་དང་། ཟུར་མཁར་པ་མཉམ་ཉིད་རྩི་
རྗེའི་ཉམས་སྦྱང་མན་ངག་གིས་ཟུར་བརྒྱན་པ་ལ་ཟུར་ལུགས་ཞེས་ཟེར། བོད་ཀྱི་
གསོ་རིག་གི་བྱུང་བ་རྒྱས་པ་ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྗེས་མཛད་པའི་གསོ་
རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་《ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་ཁོག་འབྲུབ་གཏན་པ་མེད་པའི་མཚོད་སྤྱིན་》
ཞེས་པ་དང་། སྤྱི་དྲུང་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་《སྤྱན་གྱི་ཁོག་འབྲུབ་》
དེལ་དམར་བསྟན་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཚོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་བ་རིགས་
པའི་ཚོས་འབྲུང་《དྲང་སྤྱོད་དགུས་པའི་འཇུག་སྤྱོད་》འབེལ་ཚོ་དབང་ཀུན་
ཁྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་《གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་འབྲུབ་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་སྤྱེུ་
མིག་》ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་《ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲུབ་》སོགས་སྤྱི་
གསལ་བ་ལྟར་ཉེ་རྒྱས་བཤད་ཀྱང་དགོས་གལ་མ་མཐོང་། རྩམ་རབས་དེའི་
ནང་རྩམ་ཟུར་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བ་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཅམ་རྩམ་འགོད་པ་ལ།

1. ཟུར་ལུགས་ནི། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྗེའི་སྟོབ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ཟེར་
ཞིང་། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྗེ། མཚན་གཞན་རྣམས་ལ་མི་དང་ཨ་བོ་ཚས་
རྗེ་ཡང་ཞུ། འདིའི་འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཚོགས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར།
ཡིག་ཚང་དང་པོ་ལྟར་ན། རབ་བྱུང་བརྒྱུ་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཤར་
རྒྱས་པའི་ས་ཆའི་ཐོག་ཟུར་མཁར་རྩམ་སྤྱུངས། 《དཔལ་ལྷན་ཟུར་མཁར་

བའི་རྣམ་ཐར་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་》^① ལས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་མཁར་བ་ཆེན་པོ་
 དེ་ཉིད་ཤིང་མོ་སྒྲུང་གི་ལོ་ལ་ཐོག་རྒྱུ་མཁར་རུ་སྐྱེ་འབྱུངས། མཆོན་ནི་དཔལ་
 བཟང་། སྐྱེ་རྒྱུ་དུས་ནས་ཙམ་ཤུར་དང་སྦྱིལ་ཀྱང་ལྷན་གནད་ཁོ་ན་ལ་
 བཞུགས་ཤིང་བྱིས་པ་ཀྱན་ལ་ཆོས་གསུང་། ཐུགས་དམ་མཉམ་གཞག་བཙོན་
 པས་ཨ་པོ་འདི་ངས་པར་ཆོས་རྗེ་ཞིག་ཡིན་ཞེས། ལྷལ་ཀྱན་རུ་སྦྱིང་སྟེ་མཆོན་
 ལ་ཨ་པོ་ཆོས་རྗེར་གྲགས། རབ་བྱུང་གི་ཆ་ལྷགས་དགེ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱབས་ཁྱིམ་ས་
 དང་ལྷན་པས་དང་ནས་ཁུ་བོ་སྟོབ་དཔོན་སྟུན་ཆོགས་པ་ལ་སྦྱན་དཔུང་དང་།
 སྦྱིང་མ། བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆོས་མང་རུ་གསན། དཔུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཐོག་
 རུ་གཟིགས་སྒྲུང་མང་རུ་བྱུང་། ཐུགས་དམ་འོད་གསལ་ཉིན་ཞག་འབྲེལ་མར་
 འབྱམས་ནས། ཕྱི་རོལ་གྱི་སྦྱེ་བོ་རྣམས་གྱི་རོར་རྒྱ་མེད་རུ་སོང་ནས་བཞད་
 གད་ཆལ་ཆོལ་རུ་གསུང་པ་བྱུང་བས། བར་ཆད་འདྲ་ཞིག་འདུག་ཟེར་ནས་
 འཇམ་དཔལ་རྣམ་ག་རྒྱུ་ལྷོ་བ་པ་མཛད་པས། སྦྱིན་ལས་དང་གཞན་པམ་གྱི་
 སྟོགས་བ་རིག་པ་ལ་ཡོད། སྦྱེ་བ་མང་པོ་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་པའི་སྤྲ་མ་གཤམ་ཐོག་
 མགོན་པོ་ཡིན། དེ་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ་དང་རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་འབྲུག་
 ཟེར་བའི་ལུང་བསྟན་བྱུང་བས་འབྲུག་པ་སྤྲ་མ་མི་བསྐྱེད་དོན་རྗེ་ལ་སྤྲ་སྐྱབ་ཁུས་
 ལས་སྐྱབ་པ་མཛད། ཐོ་རངས་གཤམ་ཐོག་མགོན་པོ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མདོག་དཀར་ལ་
 དམར་བའི་མདངས་ཅན་དར་དཀར་པོའི་ན་བཟའ་ལ་དར་མཆིན་ཁའི་སྐྱེ་རག་
 དབུ་སྐྱེ་རྩུང་ལོ་སེལ་བ། ཐུག་གཡས་ཨ་རུ་ར་གསེར་མདོག་སྟོན་ལོ་འབྲས་མེ་
 ཏོག་དང་བཅས་པ། གཡོན་རིན་པོ་ཆེའི་བུམ་པ་གུར་གུམ་གྱི་ཁ་རྒྱན་དང་
 བཅས་པ་བསྐྱམས་པ། སྦྱན་གྱི་ལྷ་མོ་བཞིས་འདོད་ཡོན་མཆོད་པའི་འོད་ཟེར་
 གྱི་རྩ་བ་ཀྱན་ནས་འཁྱིགས་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་གྱིས། དབང་བསྐྱར་བ་
 དང་། ཨ་རུ་གསེར་མདོག་སྦྱིམ་པ་ཁ་སྦྱོར་ཅམ་ཞིག་གནད་བ་གསོལ་ཟིན་ལ་

① ཕྱི་བ་རིང་བསྐྱེལ་ཐོག་རོས་671པའི་ཕྱིང་14པར། ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།
 1993ལོར། རྩོམ་པ་པོ་ལྷ་རྗེ་དགེ་བ་འབྱམས་ཡིན། ཁོང་ནི་རྒྱུ་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོན་རྗེའི་དངོས་སྟོབ་
 འབྲུག་དཔོན་དཀོན་མཆོག་བཟུ་ཤིས་གྱི་སྟོབ་མ་ཡིན་གསུངས་འདུག །

ཁད་མནམ་སད་པ་དང་། སྒར་གྱི་གཡུ་ཐོག་མགོན་པོ་ལྷ་མོ་བཞི་དང་བཅས་
པ་དངོས་སུ་ཞལ་གཟིགས། རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་ལུང་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དེ་
ཉིད་ཏུ་གནང་བས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཆོག་དོན་རྩིས་པ་ཐུགས་ལ་
གསལ་བ་དང་། སྐུ་ལུས་བདེ་རྩོད་བྱུང་པར་ཅན་འབྱུངས། ཐུགས་ཆོས་ཉིད་
སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ངང་ནས་དག་པ་རབ་འབྱམས་ཁིང་ཁམས་
མང་པོ་གཟིགས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་ཁིང་། རྗེས་སུ་གསོལ་བ་ནམ་བཏབ་
པའི་ཆེ་དངོས་དང་། ཉམས་སྤང་། སྦྱལ་པ། མནལ་ལམ་ཅི་རིགས་སུ་སྒྲོ་
འདོགས་ཆོད་ཅིང་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་གསུངས་ཏེ། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མགུར་
ལས། ཏུས་དབྱིད་འཁྱིད་དཀར་བའི་ཐོ་རངས་ཏུས། ཁེམས་འབྱུལ་སྤང་གཡུ་
ཐོག་རྗེ་དང་མཇལ། དཔལ་ལྷན་བཞིའི་དབང་བསྐྱར་བྱིན་བརྒྱབས་པས། །
ཆོག་དོན་བཅས་སྒྲོ་འདོགས་ཅིག་ཅར་ཆོད། །ལུས་བདེ་རྩོད་འབར་ཁིང་
ཁེམས་ཉིད་ནི། ཀའི་ཆོས་སྐྱེ་བའི་མེད་པར་གོ། ཀནས་གསུམ་སྐྱེ་དགའི་
འབྱུལ་ཐུགས་དང་། ཁིང་དག་པའི་གསལ་སྤང་མང་ཏུ་མཐོང་། ཞེས་སོ།
ཡང་། ཟུལ་སུ་སྤྲོན་མོ་ཆེའི་དངོས་སྒྲོབ་བྱ་དབང་ཐུག་བཟང་པོ་ལ་རྒྱུད་བཞིའི་
བཤད་ལུང་ཡང་གསན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པ་ལ་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་གྱི་མ་
ཡིག་དཀར་ཆག་ཏུ་ཐེབས་པ་རྣམས་མཛད། བཤད་ཉན་བརྒྱགས་ཏེ་གདུལ་
བྱ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་གསོ་བ་རིག་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྲོན་གྲོལ་ལ་བཀོད་ནས་ནད་པ་
མཐའ་དག་ལ་བྱ་གཅིག་པའི་མ་ལྟར་བསྐྱུངས་ཏེ། གནས་མལ་ཟས་གོས་སྤྲོན་
ལ་སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་སྤྲོན་པས་བདེ་བ་བཀོད་པར་མཛད། ཀོང་པོ་
བླ་མ་བྱ་བྱུང་བ་ལ་ཏུས་འཁོར་དང་། དཀོངས་འདུས་གསན་པའི་ཆེ། ཏུབ་
གཅིག་དཔོན་སྒྲོབ་གཉིས་ཀ་མནལ་ལམ་གཅིག་པར་ཤམས་ལའི་རིགས་ལྷན་གྱི་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་གིས། ཆོས་རྗེ་ལ་ཏུས་འཁོར་གྱི་དབང་བསྐྱར་ནས་
ཏུས་འཁོར་ཤེས་ཟིན་པས། བསྐྱབ་མི་དགོས་ལུང་ཅོད་པས་ཆོག་གིས་གསུངས་
པ་བྱུང་། སང་ནས་མདོན་དཀྱིལ་ས་རིས་སྒྲུར་ཏུག་རྒྱུད་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་
ལུང་བྱངས་པས་མཁྱེན་པ་དང་། མཉམ་མེད་ཤར་བ་ལྷག་པར་ལོ་གསུམ་

ཟུར་མཁའ་རུ་གདན་དྲངས་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་མཐའ་དག་ཉམས་
 བྲིད་རུ་གསན། བྱད་པར་གཏུམ་མོ། ལས་ཀྱ། འོད་གསལ། ཟུར་ལུས་རྣམས་
 ལ་རྟགས་ཐོན་པ་མཛད། མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱ་ལྷ་དམར་ཅོད་པན་འཛིན་པ་
 བཞི་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོའི་དྲུང་རུ། གསུང་ཆོས་མང་
 རུ་གསན་པའི་ཆོ། དཔོན་སློབ་རུ་འབྲེལ་བའི་ཐུགས་དྲན་གསལ་པོ་བྱུང་བས་
 དེའི་སྤྱེས་རབས་སྤྱལ་པའི་སྤྱ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མཁས་
 གྲུ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱ་ཆེའི་སྟོང་རུ་དྲགས་པོ་དང་། སྤྱད་ལ་ཀོང་པོ་སྟོང་
 སྤྱད་རུ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ལ། སློས་གསོ་བ་རིག་པ་དང་གསང་
 རྟགས་རྟོ་རྟེ་ཐོག་པའི་སློ་ནས། གཏུལ་བྱ་དཔག་རུ་མེད་པའི་དོན་མཛད་པ་
 ལས་ཆོས་ཀྱིས་སྤྱིན་པའི་སློབ་བྱ་བྱད་པར་ཅན། གང་ཟག་གསལ་གྱིས་མི་བྱབ་
 པ་བྱུང་། བདག་གི་སྤྱ་སོར་གཏུགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྟེ་ཀམ་ཐིན་ལས་པ་དང་།
 འབྲུག་པ་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྟེ། བྱབ་ཆེན་གཙང་སྟོན་པ། བྱབ་ཆེན་ལྷན་རྒྱུང་
 བ། ཡབ་པ་ཆོས་རྟེ། དྲགས་པོ་བྱུང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ། ཀོང་པོ་བྱབ་ཆེན་
 སངས་རྒྱས་དཔལ་བ། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་སྟོལ་འཛིན་པ་ལ།
 སྤྱིགས་རུས་ཀྱི་སྤྱན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཀོང་སྟོང་མཁས་པའི་དབང་པོ་འབྲུག་དཔོན་
 དཀོན་མཆོག་དཔལ་བཟང་དང་། སྤྱན་པ་ཆེ་འབུམ། དྲགས་པོ་པད་སྤྱབས་
 ལ་སོགས་པ་ལག་ལེན་གྱིས་འགོ་བའི་བྱག་རྩ་སེལ་ཞིང་། རུས་མ་ཡིན་པའི་
 འཆི་བ་རུབ་པར་བྱེད་པ་དཔག་གིས་མི་ལང་པ་མདོར་ན་མཁས་པའི་ཆ་ནས།
 ལ་ཐོག་ཟུར་མཁའ་རུ་བཤད་ཉན་མཛད་རུས། ཉི་མ་རེ་ལ་ཡོན་ཏན་རིགས་
 མི་འདྲ་བ་བཙོ་བརྒྱུད་རེ་སློབ་པ་ཡོད་ལ། དེ་དག་རྣམས་ལ་དབང་། བཤད་
 པ། བྲིད། འབྲུལ་འཁོར། གར་དབྱངས། སྤྱིས་ཐིག་བཙོ་རིགས་མི་འདྲ་བ་
 གང་ལ་འབྲུག་པ་དེའི་ཆོ། དེ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སྤྱུངས་པ་ལྟ་བུའི་ཐུག་ལེན་ཐེབས་
 པས། ཡོན་ཏན་གང་སློབ་ཀྱང་མཁས་པ་ཤ་སྟག་འབྱུང་བ་དང་། མདོར་ན་
 ཐུག་སྤྱིས་ཡིག་སྟོ་གཅིག་པོ་རང་གི་ལེགས་མཁོགས་ལའང་བསམ་ལས་འདས་
 པ་དང་། བྱབ་པའི་ཆ་ནས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་མང་རུ་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་ཙ་རྒྱུང་

ཞེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་ཁྱུང་མཁུང་གའི་འདས་ལོ་ནི། དཔྱུང་ལོ་སོ་དཔྱུ་

པའི་ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ལོར་ཡིན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༦༩ལོར་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་བཅའ་ས་ཡོད་འདུག །གསུང་ཚྭ་སྒྲོར་ལ། མན་
 ངག་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་གཙོ་བྱས་པའི་གཞན་ཡང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་
 འགྲེལ་ཆེན་པོད་ཤལ་ཁྲ་མོ། རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་གནད་ནམས་ལ་དྲི་ཆོག་དངུལ་
 དཀར་མེ་ལོང་སོགས་མང་དུ་མཛད། ཤར་སྤྱོད་མངོན་དགའ་ཞེས་བྱས་
 གཏུལ་ལོར་བྱས་གསུམ། ཞེ་ཉང་གོང་གསུམ་བཅས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱས་ཏེ་རིན་ཆེན་འབྲུངས་དཔེའམ་སྤྲུལ་དོ་གསལ་བྱེད། རོ་སྒྲོར་ལྷགས་ཀྱི་
 ཐེང་བ། བདུད་ཚིའི་གཏེར་མཛོད་སོགས་སྤྲུལ་ཀྱི་རོ་དང་། ལུས་པ། ལྷ་རྩེས། རོ་
 བོ། དེས་ཆོག་བྱེད་ལས་བཅས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྐྱན་བཅོས་བཅའ་ས། །
 ཡིག་ཚང་གཉིས་པར་ལྟར་ན། 《དྲང་སྤྱོད་ཆེན་པོ་མཉམ་ཉིད་རྩོམ་རྩེའི་རྣམ་
 པར་ཐར་པ་འགོག་པ་མེད་པའི་ཡི་གེའི་གཏམ་ཆེན་པོ་》ལས་། དེ་ལྟར་ཡང་
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་སྤྲུལ་པ་ཤིང་མོ་སྤྱང་ལ་འབྲུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་
 བ། དེ་ནས་ལོ་དྲུག་ཅུ་སྒྲོར་སོ་དགུ་དང་ལོ་རྒྱུད་ལྷ་འདས་པ་དོན་གྲུབ་ཅེས་པ་
 ས་མོ་ལྷག་གི་ལོ། དབྱིད་ལྷ་ཐ་རྒྱུད་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱ་
 བལྟམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོ་སྤྱི་ལོ་
 1475ལོར་འདས་ཞེས་གསལ། རྣམ་ཐར་འདི་ཚྭ་པ་པོ་ནི། རྩོམ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་
 ཀྱི་དཔོན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རིང་ལྷགས་པ་དཔལ་དོན་གྲུབ་རྣམ་རྒྱལ་དབང་པོའི་སྤེ་
 འཇིགས་པ་མེད་པ་སྤྱོད་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་བྱ་བས་རང་གི་མོས་པའི་རྟེན་དུ་སྤྱག་
 སྤེས་སུ་བཀྱིས་པ་འདིས་དད་པ་དྲངས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྤྱེ་བའི་རྒྱར་
 རྒྱར་ཅིག །དེ་ལྟར་བཀོད་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་ཞབས་དྲུང་ཀླུ་ཕྱིན་ལས་པའི་
 གསུང་ལན་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་རྩོམ་རང་གི་བཀའ་འབུམ་འགའ་ཞིག་ལས་རྒྱར་
 ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱན་པས་པ་འགའི་ངག་སྒྲོས་ཁྱུངས་བཅུན་པ་རྣམས་
 སྤྱོད་ཀྱི་གཅིག་དུ། ཆོས་རྩོམ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ནས་ལོ་རེ་བཞི་འདས་

① ལྷ་ཐ་ཐར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོའི་གསུང་ཚྭ་གཅེས་བདུས། ཤོག་ངོས་96པའི་ཐེང་4པར། དུན་
 ནན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྲུལ་ཁང་། 2003ལོར།

པ་ས་མོ་ཕག་¹⁰ གི་ལོའི་སྤྱི་དུས་ཅན་གྱི་དཀར་པོའི་ཚྭ་གས་ལ་དཔལ་ལྷན་ས་
སྤྱི་ཚོས་སྡེ་གཉུག་ཅེས་བྱ་བར་བསྐྱེད་ས་པ་དག་ལྷགས་སུ་གྱུར་ཅིག །ཅིས་
གསལ་བའི་ཚོམ་པ་པོ་ནི་བྱར་མཁར་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ་ཡིན་པར་འདྲ།

ཁོང་གི་མཐར་ཕྱིན་གྱི་སློབ་མ་བཞིའི་རྒྱན་ལས། ཀོང་སྤང་རྒྱུན་པ་སྤྲ་རྟ་
ཚོ་དབང་། མཚོ་སྤང་མཁན་ཆེན། བྱར་པོ་པཎ་ཆེན་སོགས་མཁས་པ་མང་
པོས་ཡིག་ཆ་སྤྲུལ། ལྷག་པར་བྱར་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོ་རྗེའི་ཆོ་བོ་བྱར་མཁར་
སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་ (རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་1509ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བརྒྱ་
ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་) རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷུང་དང་། རྒྱུད་བཞི་
བཀའ་བསྟན་འགའ་སྤོང་། སྤྲ་གྱི་རུས་པ་དང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་འབྲས་རེ་མིག་
གྲངས་ཡིག་བཅས་གསར་རྒྱ་བྲིས། གཤུ་ཐོག་སྤྲུག་བྲིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་གསེར་
མཆན་སོགས། གནའ་རབས་གྱི་ཚད་ལྷན་ཡིག་ཆ་ནམས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ཏེ་
རྒྱུད་བཞི་ལྷུང་ག་མཛད་ཅིང་། རྒྱུད་བཞི་ཤིང་པར་བསྐྱོས་པ་ལ་གྲ་ཐང་པར་མ་
ཟེར་བ་དེ་རྒྱུད་བཞིའི་ཤིང་པར་ཐོག་མ་ཡིན། དེའི་རིང་ལྷགས་འདྲིན་པ་མང་
པོ་བྱུང་བ་ནམས་ལས་སྤྲ་གྲགས་དང་མཛད་འཕྲིན་ཆེ་བ་སྡེ་སྤྱི་དུས་སངས་རྒྱས་
རྒྱ་མཚོས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་1653ལོར་འབྲུངས་ཤིང་།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པ་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་1705ལོར་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཏན་གྱིས་
བསྐྱོངས། ལྷ་ས་ལྷགས་པོ་རི་ལ་ལྷགས་རི་འགོ་ཕན་རིག་བྱེད་སྤྱིང་པའི་གསོ་
རིག་སློབ་གྲ་བཅུགས་ཏེ་སློབ་མ་གསར་པ་མང་པོ་སྤྱོད་གནང་། བྱར་མཁར་སློ་
གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷུང་གི་མཐའ་
དབྱེད་ནམས་དོར་ཞིང་། རང་ལྷགས་བྱར་རྒྱ་བཏོན་ནས་ཚྭ་གས་གཅིག་རྒྱ་སྤྱི་
པ་ཙུ་བཤད་སྤྱི་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་དང་། མན་ངག་རྒྱུད་ལ་ཚོག་འགྲེལ་མཛད་
པ་ཚྭ་གས་གཅིག་རྒྱ་སྤྱི་པའི་རྒྱུད་བཞི་འགྲེལ་པ་བཞུ་སྤྱི་པོ་ཚོམ་སྤྱི་མཛད་
དེ་འཆད་ཏན་གྱི་རྒྱན་སྤྲུལ་བར་བྱུང་ལྷགས་གྱི་སྤྱི་ལས་རྒྱས། །

¹⁰ སྤྱི་ལོ་1539ལོར་བྲིས།

ལུགས་འདིའི་མིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་སྐྱེལ་བ་པོ་གཙོ་བོ་གཞན་ཞིག་ནི་དེའུ་དམར་
 བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཚོགས་དང་། སི་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ཡིན་
 ལ། དེ་དམར་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་ཚོགས་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱེ་
 སྤྱི་ལོ་1672ལོར་ཁམས་པོ་འཛིན་འབྲུངས། ཆུང་བྱའི་རུས་ནས་སློབ་གཉེར་ལ་
 གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྤྱན་རོས་པ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་བྱ་བལ་གྱི་སྤྱོད་པས་
 རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས། བོད་ཁམས་ཡོངས་དང་རྒྱ་དཀར་ནག་འཛང་ཡུལ་
 སོགས་སུ་སྤྱོད་པའི་རྩ་ཤིང་སྤྱོད་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཚོད་ལྷ་
 མཛད་དེ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་1727 ལོར་སྤྱན་རྒྱས་སྤྱ་
 གངས་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལོ་བཞི་ཙམ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་དང་། དེ་དག་རེ་
 རེ་བཞིན་རོ་དང་། ལུས་པ། ལྷ་རྩེས། ཡོན་ཏན། སྤྱོད་པའི་ཡུལ། འབྲུ་བའི་
 དཔེ་སོགས། རྒྱས་པར་བཤད་པའི་གསལ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤེལ་གོང་དང་།
 ཤེལ་བྱེད་གཉིས་བརྒྱམས་པར། གངས་ཅན་གསལ་རིག་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་ཚད་མར་འཛིན། གཞན་ཡང་གཏར་ཀ་དང་མེ་བཙའི་གསང་དམིགས། རོ་
 ལུས་ལྷ་རྩེས་ཀྱི་རེའུ་མིག་སྤྱན་རྒྱས་ལུས་ལ་མཚུངས་པའི་རིགས་རྣམས་གཏོང་
 རྒྱལ་གྱི་ཚབ་ཡིག་སོགས་གསལ་རིག་སྟོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བརྒྱམས་ཡོད་
 པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྤྱར་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསར་རུ་བརྒྱམས་པ་ཤ་
 ལྷག་ཡིན། སི་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱེ་
 སྤྱི་ལོ་1754 ལོར་སྤྱོད་དགོ་དཔལ་སྤངས་དགོན་རུ་གནས་ལྷ་རིག་པའི་སློབ་སྤྱིང་
 བརྒྱགས་ཏེ་དེའི་ནང་རུ་གསལ་རིག་སྤྱོད་ཚན་བརྒྱགས་པར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་
 ཤར་དཔལ་སྤངས་པའི་སྤྱན་གྱ་ཞེས་སྤྱན་གྲགས་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱུང་། སློབ་གྲ་
 དེར་སྤྱོད་སྤྱོད་གཉེར་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་སྤྱན་པ་སྤྱོད་གྲགས་ཅན་དཔོན་པོ་
 ཀམ་ངེས་ལེགས། ཀམ་ངེས་དོན། སྤྱིང་སྤྱན་བཀྲ་འབྲུམ། ཀོང་སྤྱུལ་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཚོ། འཇུ་མི་པམ། གནས་གསར་བཀྲ་འཕེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།
 དེ་ཡང་དཔོན་པོ་ཀམ་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་བརྒྱམས་པའི་སྤྱན་བསྟན་ཞེས་པ་དང་།
 ཀམ་ངེས་དོན་གྱིས་ཀྱིས་སྤྱན་རྒྱས་བསྟན་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་གཙོ་བོ་དཔེ་ཆ་

འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་སྲོད་སྲོལ་བྱུང་འདུག །ཁྱད་པར་རྒྱུ་ལྟེན་སྲུ་བསྐྱེད་དཔེ་འགའ་ཞིག་གསར་སྒྲིག་བྱས་འདུག་ཀྱང་། འདི་གཉིས་ནས་ཉེར་མཁོ་རྣམས་བདུས་པ་ཤ་སྟག་སྟངས་། ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བེན་ཏིག་ནི། རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིང་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་ཤིང་གོ་བདེ་བའི་དག་ནས་བཟོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སྟེན་པ་མཚོག་དམན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་གཤམ་ཆེ་བའི་གདམས་དག་གི་མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། །

2. བྱང་ལུགས་ནི། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གི་སྲོལ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་བེར་ཞིང་། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་ནི་ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་འབྲུམ་སྲོད་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ཡག་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1395 ལོར་གཙང་སྟོད་རམ་རིང་གི་རྒྱལ་སྡེ་ཆེན་པོར་སྤྱེའུངས། རིགས་རྒྱུ་ཆོ་འབྲངས་མ་སྟངས་། ཁམས་མི་ཉག་སེུ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ་དང་། བོ་དོང་སྤྱགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ། པཎ་ཆེན་ནགས་ཀྱི་རིན་ཆེན་སོགས་ཡོངས་འཛིན་རུ་མའི་བྱུང་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱིས་མཚོན། ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱངས། སེང་གོ་རྒྱལ་མཚན་ཀྱི་བྱུང་ནས་དཔེ་བསྟེན་ཀྱི་སྟེན་པ་ཁྱེས། མཚན་ལ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་རུ་གསོལ། སྤྱིས་སུ་ཀུན་དགའ་བཟླ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་དང་། པཎ་ཆེན་བྱམས་པ་སྤྱིང་པ། རྒྱལ་བ་དཔེ་འདུན་གྱུབ་པ་བཅས་ལ་དྲི་བ་དྲིས་ལན་མཛད་པ་ལས་ཁོང་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོ་ལོ་ཐོབ་པ་མ་ཟད་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱ་བ་བཟང་པོའི་ཡང་སྲིད་རུ་དོས་འཛིན་མཛད། རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཏུ་མིང་གིས་ཏའི་སི་ཏའི་གོ་ས་གནང་། དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་གི་ཁར་སེང་གོ་ཅེ་པའི་སྲས་མོ་རྣམ་མཁའ་དཔལ་འབྲུམ་ཁབ་རུ་བཞེས་ནས་སྲས་ལྷམ་སྲིད་རྣམས་འབྲུངས། གསོ་རིག་པ་ལ་ལྷག་པར་རུ་མཁས་ཤིང་། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། ཞེས་བྱ་བ་ལེུ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་དང་། ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་རྒྱུད་དོན་གསལ་བྱེད་

སྒྲོན་མ། བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བདུད་ཅི་ཚུ་རྒྱན་དང་། ཇི་སྐྱ་རྒྱུད་དོན་གསལ།
 སྤྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་དགོས་འདོད་འབྱུང་བ། ཡོངས་གཏད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་
 ཆོག་དོན་རྣམ་པར་གསལ་བ། སྒྲན་གཞུང་རིན་ཆེན་སྒྲོམ་བུ། ཚུམ་པ་རྒྱུད་པ་
 རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲང་ལུན་སེལ། གསོ་ཐབས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་དོས་
 འཛིན། ཚ་བཤད་གསལ་བའི་སྒྲོན་མ། སྒོག་གཙོད་ནད་དཔུའི་དབྱེ་བ། འཚོ་
 བྱེད་རྣམས་ལ་སྒྲིང་ནས་བཅེ་བའི་མན་ངག་འཕུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་། སང་གི་ཆེའི་
 འཚོ་བྱེད་ཀྱི་དྲིས་ལན་སོགས་མཛད། ཁོང་གི་སློབ་མ་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་ཅེ་ཐང་
 པ་སངས་རྒྱས་ལྟན་གྱུ་བ། རིན་པོ་ཆེ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཚན། རོ་ནང་པ་འཇམ་
 དབྱངས་ནམ་མཁའ་ཚོས་སྒྲོད་། མི་ཉག་ཆོས་གྲགས་བཟང་པོ་སོགས་དུ་མ་
 དང་། གསོ་བ་རིག་པར་ཆོས་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ནི་མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་
 ལྡན་དང་། བྱང་པ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཟང་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བའོ།།

དེའི་སློབ་རྒྱུད་གཙོ་བོ་མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ནི་མཁས་མཆོག་བསོད་
 རྣམས་རྩོམ་རྩེའི་སྐུ་སྤྱུ་འབྱུངས། འབྱུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་མ་རྟེན་ཀྱང་པལ་
 ཆེར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་འགོ་ཙམ་ཡིན་ངེས་ཏེ། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་
 གྲགས་བཟང་གི་སློབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞན་ལ་བྱམས་པ་དགོན་
 མཆོག་རིན་ཆེན་ཟེར། བྱང་པའི་གསོ་རིག་གི་སློབ་མ་དང་། སྤྱ་སྒྲན་རྒྱུད་འདུ་
 འགྲེལ་ཡིན། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་དང་། པརྟེ་ཏ་ནགས་ཀྱི་རིན་ཆེན།
 བྱང་ཏི་དཔལ་ལྡན་འཚོ་བྱེད། ལོ་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་མཁས་པ་
 དུ་མ་སློབ་དཔོན་དུ་བརྟེན་ནས། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་
 ལ་སློབ་གཉེར་གནང་བས་མཁས་པའི་སྒྲན་གྲགས་རྒྱས། མཁར་མཉམ་ཉིད་རྩོ་
 རྩེས་རིགས་རྩས་ཆོ་འབྲང་དང་མིང་སོགས་ལ་བསྟན་ནས་དོན་དབྱས་སྤྱོདས་
 སྤྱ་ཐེབས་བྱུང་མིན་དང་། སྤྱ་སློབ་འདྲ་ལེགས་བཤད་ཁྱབ་པ་གཏོང་བཞེད་ཀྱི་
 དྲི་བ་ལྟས་པའི་ལན་ལ།

འགོ་ཀྱན་སྒྲོད་བའི་ཡིད་སྒྲོན་ཅི་ཡང་སྤྱིས། །
 དགོན་མཆོག་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་སྐབས་མི་འཚོལ། །

མིང་ལ་དྲང་སྟོང་ལྷ་གཉི་འོད་ཟེར་ཟེར།

1. མཚུར་ལུགས་ཅིས་ནི། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་རྩལ་གྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར།
མཚུར་སུ་འཇམ་དབྱངས་དོན་གྲུབ་འོད་ཟེར་གྱིས་རྩེ་རབ་བྱུང་དོ་རྩེའི་རྩེས་སུ་
འབྲངས་ཏེ་《ཅིས་གི་གཞུང་ལུགས་ཅེན་མོ་》མཛད། མཚུར་སུའི་ལོ་ཐོ་ཞེས་
པ་ཐོག་མར་བཏོན། སྐར་བས་གྱི་བྱ་ཞག་ཅིས་ལ་སོགས་པའི་དུས་བཟླས་
གནམ་དབྱང་རྣམས་ཅོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ། ཟླ་འདི་གནམ་གཤིས་འཕྱར་

ལྷོག་དང་། ཉི་ལྔ་གཟའ་འཛིན། ཆོས་གངས་ཆད་ལྷག་བཅའ་ཐན་སངས་ལོ་
སྟགས་རང་བྱུང་གི་གནོད་འཚོ་གང་ཡོད་བཅས། རྩོན་བརྗོད་བསྟན་ཡོད་པས་
དུས་མིལ་བར་དཔུས་གཅིང་ཁྲལ་དུ་འདི་དར་བྱས་ཆེ། ཅིས་ཀྱན་བསྟུན་པ་ལ་
ཐོན་ལས་པ་སྟོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་གྱི་ «ཅིས་བཅམས་པའི་གཅིས་བདུས་འཆི་
མེད་ནོར་བུ་འགྲིམ་ནི། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟོད་བར་གསུམ་གྱི་སྟན་པ་ནམས་
འགྲེལ་» དང་། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྱིར་བས་ «ཅིས་འགྲེལ་རིན་ཆེན་གཏོར་
མཛོད་» མཛོད་པ་སྟགས་ཀྱིས་དར་སྟེལ་བཏང་བ་ལ་མཆུར་ལྷགས་ཞེས་སུ་
གྲགས། དེའི་རྒྱན་ལས་མདོ་ཁམས་སྟོད་དུ་ཀྱན་མཁུན་སི་དུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་
གནས་ཞབས་ཀྱིས་སྤར་སྟོལ་བོད་ཀྱི་སྟན་ཅིས་རིག་པའི་གཞུང་ལག་ལེན་དང་
བཅས་པ་འཆད་ཉན་དར་སྟེལ་ཤུགས་ཆེན་གནད་བའི་ཁར། རྒྱ་ནག་ནས་གསོ་
རིག་སྒྲོར་དང་མདོ་སྡེ་ལྷག་ན། འབྱུང་ཅིས། རྒྱ་ནག་གླང་ཅིས་སྟགས་ཅིས་
སྒྲོར་དང་། ཅ་མདོ་སྟགས་སྟན་དཔུང་སྒྲོར་འགའ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་གནད་
བ་དང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནས་འབྲས་ཅིས་སྤུར་བར་རྟོགས་བྱེད་སྟགས་
རིག་པའི་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་ཁག་ཅིག་གླངས་ཐོག ཉི་ལྔ་གཟའ་འཛིན་
དང་། ཉི་ལྷོག་སྟགས་དུས་བརྟག་གནས་དཔུང་སྒྲོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མང་དུ་
གནད་སྟེ་ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་དུས་གཟེར་ནམས་གཏུན་ལ་ཕབ། སྟེ་
དགེ་དཔལ་སྤངས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཤིང་གི་སྟེ། སྟེ་ལོ་1754ལོར་
གནས་ལཱ་རིག་པའི་སྟོབ་སྤྱིང་། ཞེས་པ་ཞིག་བཙུགས་ནས་སྟན་ཅིས་རྒྱན་
འཛིན་པ་མང་པོ་གསོ་སྟོང་གནད་། མཆུར་ལྷགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གཞུང་
ལྷགས་ལག་ལེན་བཅས་དར་སྟེལ་ཤུགས་ཆེན་གནད་སྟབས་མདོ་ཁམས་ཡོངས་
སུ་དེའི་སྟོལ་རྒྱན་དར་བྱུང་བྱུང་བར་མ་ཟད། བོད་ཡོངས་ལ་ཤུགས་ཁྱེན་ཆེ།
ལྷག་པར་དུ། རྒྱ་ནག་གླང་ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་གསར་འགྱུར་མཛོད་ནས་རྒྱ་ནག་
ལྷགས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱད་གླང་བརྟག་པའི་ཅི་སྟོལ་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་གནད་བ་
བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེའི་མང་
ཆོགས་ཡོངས་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་ཐན་ཞོད་ཆེ་རྒྱུ་། ལོ་ཤུགས་ལེགས་ཉེས།

བཅའ་སངས་མེད་པ་སྟགས་རི་ལྟར་འབྱུང་བའི་སྐོར་ལ་ཆིས་འབྲས་གཞན་དག་
ལས་ཀྱང་ས་སྤང་གི་འབྲས་བུ་གཙོ་བོར་དབྱེད་དེ་སྤྱིར་མོལ་དང་དོ་སྤང་བྱེད་
པའི་གོམས་སྟོལ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་སྟན་གཤམ་ཆེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱུང་མོད་ཡོད།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་1732ལོར་རྗེ་དཔལ་ལྷན་གྲུ་
བསྟན་འཛིན་གྱིས་《ཆིས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་》བཅུ་མས་པ་དང་།
《མཚུར་ལུགས་གྲུ་བ་ཆིས་དཔལ་སྤངས་ལོ་ཐོ་》ཞེས་པ་སྤྲོད་ལས་རྒྱལ་པ་ཞིག་
བཏོན། དུས་ཀྱི་གཟེར་རྒྱུ་མཚུར་སྤྱི་ལོ་ཐོ་ཐོ་དབྱེད་ཆེན་པོ་དང་རྗེ་མི་
བསྟོད་དོ་རྗེའི་ལུགས་བཞིན་བཏོན། འབྱུང་ཆིས་ཀྱི་ལོ་ཐོ་ཐོ་ཐོ་ས་མི་འདྲ་
བའི་བྱུང་པར་ལས་ས་བདག་གི་རྒྱ་ཁྲི་མི་འདྲ་བ་དང་། རྒྱ་ཁང་རེ་མིག་ཆེས་
ཁོངས་སུ་བཏོན་པ་སྟགས་སྤྱག་ལུགས་གྲུ་བ་ཆིས་དང་བཞེད་སྟོལ་ཅུང་ཟད་ཐ་
དད་དུ་བྱས་པ་འདི་ལ་དུས་ཕྱིས་《མཚུར་ལུགས་ལོ་ཐོ་》ཞེས་གཤམ་སྟབས་
བཀའ་སྟོལ་འདི་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་དུ་ཡོད། སྤྲོད་དེར་
དཔལ་སྤངས་ཀྱི་སྟན་གྲུ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནས་ཐོན་
པའི་སྟོབ་མ་སྟན་ཆིས་ལ་མཁས་པ་མང་དུ་ཐོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཆུ་
བྱི་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་1852ལོར་ཀོང་སྤྱུ་ལོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཆིས་གཞུང་ཉེར་མཁོ་བྱམ་
བཟང་གི་ཆིས་འགོ་སྟོན་ནས། 《སྐར་ཆིས་ལེགས་བཤད་ཀྱན་བདུས་》བཅུ་མས་
པ་དེ་ཉིད་དུས་ཕྱིས་མཚུར་ལུགས་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཀྱི་ལག་ལེན་
བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད། །

2. སྤྱག་ལུགས་ནི། དེར་དུས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་དབང་རྒྱ་
མཚོ་རྒྱལ་གསུམ་ཞེས་པ། སྤྱག་པ་ལྟན་གྲུ་བ་རྒྱ་མཚོ། གཙང་རྒྱུ་ཆོས་གཤམ་
རྒྱ་མཚོ། མཁས་གྲུ་བ་ལོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བཅས་བྱུང་བ་ལ། དེ་རྒྱལ་ཀྱིས་
རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1447ལོར་《ཆིས་གཞུང་པད་དཀར་ཞལ་
ལུང་》དང་། 《དྲི་མེད་འོད་རྒྱན་》སྟགས་བཅུ་མས། བོད་ཀྱི་ལྷལ་དུས་དང་
འཆོམ་པའི་དུས་བརྟག་གནས་དབྱེད་གཏན་ལ་པལ་སྤྱི་ལོ་ཐོ་སྤྱི་ལོ་སྟོན་སྟོལ་གྱི་བྱ་
གཞག་རིམ་བཞིན་གོང་འཕེལ་བཏང་། ཆིས་སྟན་བསམ་རྒྱལ་པ་སྟགས་ཀྱིས་

རིམ་བཞིན་སྒྲིལ་བ་ལ་གྱ་མདའ་ཕྱག་པའི་རང་ལྷགས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་
 བཀའ་སྒྲིལ་དེ་བྱུང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་ལས་སྤྱི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་
 ཡོས་ཏེ། ལྷ་ལོ་1687ལོར་ཕྱེ་སྤྱི་དང་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་ཅིས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་
 ཆེན་མོ་《བེ་དཀར་》བཅུ་མས། དཀར་ནག་དབྱེངས་གསུམ་གྱི་དོན་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱས་པར་བཤད། ཉི་མར་དང་བསྐྱེད་པ་ནས་རྒྱས་ཀྱི་གཞེར་མང་པོ་གཏན་ལ་
 སལ། རྣམ་གཉིས་དབྱུགས་སྒྲུང་སྒྲིལ་གྱི་ཆོད་གཞི་རི་མོ་འཛིན་ནས་དེས་གཏན་
 འཁེལ་བ་གནང་། ལོ་ལྔ་ཞག་རྒྱས་ཀྱི་ས་བདག་རྒྱ་བ་དང་། སྤར་སྒྲེ། རྟེན་
 འབྲེལ་སྒྲིལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་ཆོས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་སྒྲིལ་ལོ་མོ་ཙམ་
 རྒྱུ་གི་ཚུལ་ལྷགས་སྤར་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་སལ། བོད་ཁམས་
 ཡོངས་ཀྱི་ཅིས་པ་ཆོང་མས་འདྲི་ཞིང་ཆོད་པའི་སྒྲིལ་ནས། དོགས་གཅོད་དགོས་
 པའི་གསུང་བསྐྱེད་མཛད་པར་བརྟེན། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལུ་འགོ་སྤྱོད་མཁུན་དག་
 དབང་གིས་དཀའ་གནད་ཀྱི་དྲི་བ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཕུལ་བ་ལ། ལྷ་
 རིགས་མན་དག་གིས་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པའི་དྲིས་ལན་གཡའ་སེལ་མཛད། ལྷགས་
 རི་གྲུ་ཆོང་སྒྲིལ་འཆད་ཉན་གྱི་སྒྲོབ་གྲུ་བཅུ་གས་ནས། རྒྱུད་འཛིན་པ་མང་པོ་
 གསོ་སྒྲུང་གནང་། རྒྱན་ཅིས་གཉིས་མཉམ་སྒྲོབ་མཉམ་སྒྲུང་གི་སྒྲིལ་རྒྱུ་དར་
 སྒྲིལ་བཏང་བས་བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་བྱུང་པར་གྱུར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
 པའི་ཤིང་ན་ཏེ། ལྷ་ལོ་1714ལོར་སྤྱི་དང་ལོ་ཆེན་རྣམ་གྲིས་《ཅིས་ཀྱི་བརྟན་
 བཅོས་ཉིན་བྱེད་སྤར་བ་མ་བྱ་ཆ་ལག་》བཅས་དང་། དེའི་《རྣམ་འབྲེལ་གསེར་
 ཀྱི་ཤིང་ན་》བཅུ་མས་ནས་སྤྱི་གྲོལ་སྤྱིང་གི་ལོ་མོ། ཞེས་པ་བརྟོན་ནས་བར་
 སྐབས་སུ་དབྱུགས་གཅོད་བྱུང་། ལོ་མོ་འདི་ཉིད་གཅི་བོར་གནང་སྒྲིལ་ཡོད།
 རྒྱན་སྤྱིང་རང་ཏུ། རྒྱན་ཅིས་སྒྲིལ་རིག་གནས་སྒྲོབ་གྲུ་བཅུ་གས་དག་
 དབང་དཔལ་བཟང་སྒྲིལ་གྱིས། རྒྱན་ཅིས་གཉིས་ཀ་འཆད་ཉན་དང་ལག་
 ལེན་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ནས་གསོ་རིག་དང་། གནམ་རིག་སྤར་ཅིས་ཀྱི་བྱ་བ་མཉམ་
 འབྲེལ་ཐོག་ཆ་ཆོང་བ་དང་ཡང་དག་པའི་སྒྲིལ་ནས་འཁེལ་རྒྱས་བཏང་། ཅིས་
 གཞུང་ནི། ད་ལྟ་རང་རིས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

ལ། ལྟ་བུའི་ལག་ཏུ་འཕེལ་རྒྱས་སྒྲིབ།

སྤྱིར་པོད་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་འབག་བཟོའི་སྒོར་གྱི་ལག་རྩལ་དེ་
 ལ་ངོ་སྤྱོད་སྤྱུག་མང་པོའི་གོང་ནས་འཕེལ་རྒྱས་གང་འཚམ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་
 ལྟ་སའི་ཆུ་གོང་གནད་ཤུལ་དུ། སྤྱིལ་གཞུགས་ལྟ་བུའི་འབག་མགོ་ཐོན་ཡོད་པ་
 འདི་ཡིས་ཤེས་ཐུབ། དེ་ནས་རྒྱས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་དངོས་རྩིས་སྤྱི་
 ཚོགས་པའི་འདུ་གཞུགས་དང་། སྤྱིལ་ཆགས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་སོགས་ཀྱི་རིམ་
 དང་། བརྒྱུ་རིས། འབག་བཟོ་བཅས་ཀྱི་ལག་རྩལ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་
 བཞིན་པོན་ལུགས་ཀྱི་མ་ཆིས་དང་། གཏོ་མདོས་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཟོ་སྦྱོང་བྱེད་
 སྤྱིལ་བྱུང་བའི་དཔེ་རིས་དང་། འབག་བཟོ་སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་ཤེས་
 ཐུབ། གཞན་ཡང་རྒྱལ་པོ་གཞུང་གི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བོན་གྱི་འདུ་གནས་
 སོ་བཟུལ་བཅུགས་ཡོད་པ་གསལ་བ། འདི་དག་གི་ནང་དུ་འང་སོགས་རིས།
 ཐང་ཁ། འབག་བཟོ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་སྤྱི་རྒྱུ་ཆི་སྤྱོད་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་རྒྱར་བལྟས་
 ལེབ་མཐོང་ཡིན་པ་ཤེས་སྤྱི། དེ་རྩིས་ཚོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ཆམས་ཀྱི་སྤྱི་རིང་
 ལ་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། བལ་པོ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ནས་ཚོས་དང་རིག་གནས་མང་
 པོའི་སྤྱོད་བཅུད་བྱངས་ནས། པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་ཁ་གསོས་དང་དར་སྤྱིལ་
 བྱས་པའི་རྒྱས་དེར་ལྟ་བཟོའི་ལག་རྩལ་ལའང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དར་རྒྱས་བྱུང་།
 རྒྱས་དེར་ལྟ་ས་དང་། བསམ་ཡས། ཁ་འབྲུག་ལ་སོགས་པ་མཐའ་འདུལ།
 ཡང་འདུལ། རུ་གཞོན་གྱི་ལྟ་ཁང་སོགས་བཞེངས། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བལ་
 ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་ནས་ལྟ་བཟོ་བ་གདན་དྲངས་ཏེ་པོད་ཀྱི་ལྟ་བཟོ་བ་
 ཆམས་དང་ལྟན་དུ་རྒྱུ་བཞེངས་བྱས་ཚུལ་སྤྱི་བཞེད་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་
 ནས་པོད་སིལ་བྱར་འཐོར་བའི་སྐབས་སུ། པོད་ཡུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་བར་གསུམ་དུ་
 སངས་རྒྱས་ཚོས་གཞུང་འཆད་ཉན་བསྐྱར་སྤྱིལ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་རྒྱ་ཆེན་པོར་
 དར་སྤྱོད་དཔེ་དགོན་པ་གསར་བཞེངས་དང་། རྒྱུ་གསུམ་གསར་བཞེངས་

སོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་ཆ་རྒྱལ་མཁས་གསར་པ་ཞིག་འཕྱར་པ་དང་། རུས་མཚུངས་སུ་
བོད་ཀྱི་ལྷ་བཟོའི་ལག་རྩལ་ཉིན་ལྟར་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། དཔུང་གཞི་
གཞན་དང་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱལ། །

སྡེ་སྲིད་ཕག་གུའི་སྲིད་འཛིན་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱི་རུས་སུ་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་
མཐའ་དག་ལ། གོམ་གང་མཐུན་སྟེས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་དང་གསར་གཏོད་བྱུང་།
གསོ་རིག་ལ་བྱང་ལུགས་དང་བྱར་ལུགས། ཆེས་རིག་ལ་མཚུར་ལུགས་དང་
ལུག་ལུགས་སོགས་ཀྱི་སྟོལ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བའི་རུས་དེར། བཟོ་རིག་ལའང་
སྒྲན་ལུགས་དང་སྐར་ལུགས་ཞེས་སྟོལ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་བྱུང་ཡོད། །

1. སྒྲན་ལུགས་བྱུང་ཚུལ། སྒྲན་ལུགས་ལ་སྒྲན་རྟིང་དང་སྒྲན་གསར་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་དེ་ཡང་སྒྲན་རྟིང་ནི། རུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་འགོ་ཙམ་ལ་ལྷོ་བྲག་
སྒྲན་ཐང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྒྲན་སྲ་དོན་གྲུབ་སྐྱེ་འབྱུངས། ལོ་དེར་ཡུལ་དེའི་
མཆོལ་ཁ་ཡང་བྱེ་བར་བཤད། སྐྱ་ན་སྒྲིན་པ་དང་བྱིམ་ཐབ་ཀྱང་བཞེས། བམ་
ཞིག་ཅ་ན་རང་གི་རྒྱང་མ་དང་མ་མཐུན་པར། ཡུལ་འབྱར་ནས་བཞུད་པས།
ཡར་འབྲོག་སྟག་ཡུང་དུ་སླེབས་པ་དང་པོར་སྟོད་དང་བྱིས་དཔེ་ཞིག་རྟིང་པས་
རི་མོ་འབྲི་རྒྱལ་སྟོ་སྟོགས། གཙང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་གཙང་གི་ལྷ་བཟོ་པ་མཁས་
པ་ཆེན་པོ་རྟོ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ་དང་འཕྲད་པས་དེའི་མཐུན་ནས་རི་མོ་འབྲི་
ཚུལ་དང་། འབག་བཟོའི་ལག་རྩལ་སྤྱངས་པས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མཁས་
པར་གྱུར། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་བརྒྱན་ནས་སྐྱ་གསུང་ལུགས་ཀྱི་རྟིན་རྣམས་
ཀྱི་ཆ་ཆོད་དང་ཐིག་རྩལ་ཚུགས་ཆེན་བརྒྱད་གཏན་ལ་པལ། དེ་རེ་རེ་ལའང་
ཤ་རྒྱུགས་རེ་དང་། བ་བཟའ་རྒྱུན་སྟོད་རེ་བཅས་ཐིག་ཆོད་བརྒྱ་དུག་བཤད་
པའི་ «ཐིག་ཡིག་ཆ་ཆོད་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ» ཞེས་པ་དེ་བཙམས། སྐར་ཀྱི་
བྱིས་རྒྱུན་རྟིང་པ་གཞིར་བཞག་གི་ཐོག་དུ་རང་གི་རིག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་སྐྱ་
རྩལ་ཀྱི་ཉམས་སྒྲ་ཆོགས་གསར་སྟོན་བྱས་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲན་ལུགས་རི་མོ་ཞེས་
ཟེར། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་ཀྱི་བྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། དུག་པོའི་རིགས་རྣམས་
ཁྱོ་འཇུག་ལྟར་པ། ཞི་བའི་རིགས་རྣམས་སྐྱ་འཕང་འཚམ་ཞིང་མངོས་པ། ཤ་

རིས་བྱ་ལ་དྲངས་པ། གོས་རིས་བཀྱག་མནན་ལྟན་པ། ཆོན་མདངས་དྲངས་
ལ་ཆ་ཆད་འཆོམ་པ་སོགས་འཇུག་པའི་མདངས་དང་ལྟན། ལྷགས་དེ་སྤྲས་
བརྒྱད་དང་སྟོབ་བརྒྱད་གཉིས་སུ་བརྒྱད་དེ་ད་བར་མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་འགོ་
བཞིན་པའོ། །

ཁོང་གི་བླ་མ་གྱིས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། 《བཀའ་ཤིས་རྒྱལ་པོའི་ལོ་
རྒྱུས་》ལས། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ལ་མནལ་ལམ་རུ་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མས་སང་
ཉིན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་ཡོང་བ་ཡོད་ཅེས་ཡུང་བརྟན་པར་སྤྱི་ཉིན་སྟོན་
སྤྱོད་ཀྱི་གྲུབ་པ་དང་འབྲུང་བས། དེ་ཉིད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་པར་ངོས་
འཛིན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1447ཡོར་ཁོང་གིས་གཙང་བཀའ་
ཤིས་རྒྱལ་པོའི་གདན་ས་གསར་བཞེངས་སྐབས་སུ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་
གི་ལྗེ་བ་ཆེན་གཉིས་ལ་རྒྱལ་པ་དོན་རྗེ་འཆང་བླགས་ཀྱི་ཆོས་འཆད་རུ་མཛོད་
པ་ལ་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་རུས་སྟོར་བ། ལྷུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་བཞུགས་བཙུན་བཙུག་
གིས་སྟོར་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཡབ་སྐུ་སྤྱོད་ལྷུབ་ངོས་སུ་ལྷུབ་པའི་མཛོད་བཙུ་
བྱང་ངོས་སུ་གཡུ་ལོ་བཀོད་པའི་ཁྱིམ་ཁམས་དང་འདོད་ལྷ་སྟོ་ཆོགས། གཞུང་
སྟོའི་ཐད་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱོ་བོ་མི་གཡོ་བ་དང་། རྩ་མཁྱིལ་གྱི་རི་མོ་རྩ་མས་
སྟོན་ཐང་པས་བྱིས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བཀའ་ཤིས་རྒྱལ་པོའི་
ལྗེ་བ་གྱིས་ཐེངས་རྗེས་མའི་སྐབས་སུ་སྟོན་ཐང་པ་གདན་དྲངས་ཀྱང་ཐང་སྟོང་
རྒྱལ་པོས། མདོ་ཁམས་སུ་གདན་དྲངས་སྟབས་བཀོད་པ་རྗེ་བཞིན་མ་འགྲུབ།
ཅེས་གསལ། རུས་དེར་ཕལ་ཆེར་ཕྱི་དགོར་ཐེབས་ནས་ལོགས་རིས་གནང་གི་
ཡོད་པར་ངས་ཉེ། ད་ལྟ་ཕྱི་དགོར་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཐང་རྒྱལ་ལྟ་ཁང་ཞེས་
པའི་ལྟ་ཁང་རྒྱུ་དེའི་ནང་གི་ལོགས་བྱིས་རྩ་མས་སྟོན་སྤྱོད་འགྲུབ་མཆོག་
གི་བླ་མ་གྱིས་དངོས་ཡིན་ཞེས་མཁས་དབང་ཐང་སྤྱོད་དབང་གི་ཞལ་དངོས་
ལས་ཐོས། །

ཡང་མཁུན་བཅེ་ཆེན་མོ་ཞེས་པོར་དཀར་སྒར་སྡོད་ཏུ་བཞུགས་པ་དེས་གྲང་
སྒྲ་མ་དང་ལུགས་རྩུང་བཅུ་མི་མཁུན་པར། བཟོ་རྒྱུ་མཛོད་དེ་སྒྲུབ་མཁུན་

གཉིས་ཞེས་གངས་ཅན་དུ། ཉི་ཟླ་ལྟར་གྲགས་པའི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་སྲོལ་སོ་
སོར་བྱས། ཇུས་དེ་སྐོར་ཞིག་ལ་ཡར་སྟོད་དུ་སྐྱུལ་སྐྱུ་བྱིའུ་ཞེས་པ་འབྲུངས།
ཆུང་དུས་ནས་རི་མོ་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་སྐྱུང་བ་གནང་།
རི་མོ་འབྲི་ཡུལ་གྱི་སྐྱུང་ཤིང་དང་ཤོག་དཔེ་རྣམས་ལྷན་དང་འབྲལ་མེད་དུ་
བཅངས་ནས། གྲིས་རྒྱན་གང་ལེགས་ཀྱི་སྒྲིང་བཅུད་སྟུད་ལེན་བྱེད་གང་སྟབས་
དང་། རྒྱགས་གང་དུ་རི་མོའི་གྲིས་དཔེ་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་སོས་ཆོ་དེར་
ཐེབས་ནས་བརྩན་ཞིབ་བྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་ལེགས་ཆ་གང་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་
དང་སྟུད་ལེན་བྱེད་པའི་ལྟ་བུ་བཟོ་བ་ཞིག་དུ་གྱུར། གནས་ངེས་མེད་དུ་འགྲིམ་
ནས་འཆོ་བ་སྦྱོད་ཀྱིན་ཡོད་སྟབས་སྐྱུལ་སྐྱུ་འདི་ནི་གནས་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་
བྱིའུ་ཞིག་དང་མཆོངས་པ་འདུག ཅིས་གྲགས་པས་མཆོན་ལ་ཡང་སྐྱུལ་སྐྱུ་བྱིའུ་
ཞེས་སོགས། དེའི་ཕྱག་རྩལ་ལས་སོན་པའི་བཟོ་རྒྱུན་སྒྲན་མཁུན་གཉིས་དང་
ཅུང་མི་མཐུན་ལ། ཆོན་མདངས་ནི་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བྱང་
བ་བཅས་དུས་དེར་རི་མོ་འབྲི་སྲོལ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་
ཅམ་བྱང་། །

སྒྲན་གསར་ལུགས་ནི། དེ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་གཙང་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་
མཆོ་ཞེས་པས་སྲོལ་བཏོད། འབྲི་སྲོལ་འདི་ནི་རྩ་བ་སྒྲན་ལུགས་རང་རྒྱུ་ཡིན་
ཀྱང་སྟན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི། ཞི་སྐྱེ་རྣམས་ལ་སྐྱུ་འཕང་མཐོ་ལ་སྤྲ་བ། ཁྱོ་སྐྱེ་
རྣམས་ལ་གཏུམ་ཁིང་རྩམ་པ། ཤ་ཆོ་ལ་བྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་པ། ལོ་མ་
དང་རྒྱན་རིས་རྣམས་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བ་ཞིག་ཡིན། ལུགས་འདིའི་རི་མོའི་མཆོན་
གཞི་ནི། སྟོན་མདོ་ཁམས་སྟེ་དགེ་ལེན་ཀུན་གྱི་ཁྱེད་མཆོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཤིང་པར་
ཡོད་པ་དེ་དག་སྒྲན་གསར་རི་མོ་ཡིན་པ་དང་། ཇུས་རབས་འདིའི་འགོ་ཅམ་
དུ་བྱུང་བའི་ལྟ་བུ་བཟོ་མཁས་པའི་མཆོན་སྒྲན་ཐོབ་པའི་ཀུན་ཐོག་རྒྱགས་ཀྱི་གྲུ་པ་
ལུར་ལུར། འདྲིང་ལྟ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་གྲིས་པའི་རི་མོ་རྣམས་དང་།
དེར་དུས་གཙང་རྒྱགས་ཀྱི་གྲིས་པའི་ཐང་ག་མང་ཆེ་བ། སྒྲན་གསར་གྱི་རི་མོ་
ཡིན་འདུག །

ཆོས་བཀྲ་ཤིས། ཉག་རེ་ལྟ་ཆེན་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ནི། རུས་རབས་བཅུ་བརྒྱ་
 པའི་སྤྲུང་ཅམ་ན་ཆབ་མདོ་རྩ་བུ་ཉག་རེ་ལྟ་ཆེན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་འབྱུངས།
 འབེ་ལོ་རི་རང་རྣམ་ལས། ཁོང་གི་ཡ་མ་བསོད་ནམས་སྒྲོན་མ་ཉག་རེ་ལྟ་ཆེན་
 ཆོས་བཀྲ་ཤིས་གྱི་ལྷམ་སྤྱིང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟགས་ན། ཁོང་གི་
 འབྱུངས་ལོ་ནི་ལལ་ཆེ་སྟེ་ ༡༩༧༠ ལོ་ལས་མས་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ།
 འབེ་ལོ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༧༤ པའི་ས་གྲི་ལོར་འབྱུངས་སྐབས་མ་ཡུམ་དགུང་ལོ་ནི་བྱ་
 རས་སུམ་ཅུའི་བར་ཡིན་ཟེས། གཞན་ཡང་ཁམས་སྤུལ་ཀུན་དགའ་བསྟན་
 འཛིན་གྱིས་རང་རྣམ་གནད་བསྟུས་ལས། ཁོ་པོའི་དམན་པའི་ལས་བཀོད་ཐལ་
 བའི་ཕུང་པོ་བསྒྲིགས་པ་མཆོང་དུ་ཆེ་བ་ལས་མི་མངོས་མོད་ཀྱང་། རི་མོའི་

རིག་བྱེད་མཐར་ཕྱིན་རྗེ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་བྱིས་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ཅན་ནས་དང་པ་དང་
 ལྷག་བསམ་ནམ་པར་དག་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། བྱིས་སྤྱི་
 ཆོགས་ཆེན་པོ་དཀའ་ངལ་དང་ལེན་གྱི་སློན་ནས་ཡུན་རིང་སློབ་ཞིན་ཏུ་བསྐྱབ་
 པར་བྱས་པའི་དྲིན་ཆེ་བ་ལས། མོས་པའི་དབང་གིས་འདི་ལྟར་དགོས་ཞེས་
 གཡུ་རོ་མ་བཞོག་པས། ལས་འབྲུལ་གྱི་སྤྲང་བ་མདོ་ཆང་ཏུ་བཀོད་པ་ནི།
 ཞེས་ཁོང་གི་རང་རྣམ་མདོར་བསྟུས་དེ་འབྲི་བའི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི་ལྷ་
 ཆེན་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རེ་སྤྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་པ་ཡིན་གསུངས། རྣམ་
 ཐར་འདི་འབྲི་བའི་དུས་ནི། རྣམ་ཐར་དེའི་མཇུག་བྱང་ཏུ། ད་ལྟ་རང་ལོ་སོ་
 རྟལ་པན་གྱི་ལས་དང་མཐོང་བཀོད་དག་པའི་མདོ་ཆང་དེ་ཅམ་ཡིན། ཞེས་
 གསུངས་པར་དགྲང་ལོ་སོ་རྟལ་པ་ནི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་ཡིན། དེ་ལྟར་
 བ་ཀ་ཐོག་སི་ཏུའི་དབྱུང་གཙང་གནས་ཡིག་གི་ནང་ཏུ་ཁམས་པ་སྐར་མཇལ་
 པའི་ཟིན་ཐོ་སྟོར་ལས། ཆོས་བཀྲས་བྱིས་པའི་ཀུན་དགའ་བཟུན་འཛིན་སྐྱེས་
 རབས་ཞལ་ཐང་ཉི་ཤུའི་སྟོར་མཇལ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱེས་རབས་ཞལ་ཐང་
 དེ་དག་སྐབས་འདིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པ་གསལ་བ་དང་། ཁམས་སྤྱུལ་རིན་
 པོ་ཆོས་ཀྱང་རི་མོའི་རིག་བྱེད་མཐར་ཕྱིན་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ཞེས་གསུང་ཚུལ་ལ་
 བརྟེན་ན་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ལྷ་བྱིས་པ་སྤྲད་གཤམ་ཅན་ཞིག་གྱུར་ཟིན་པ་མ་ཟད་
 དགྲང་གངས་ཀྱང་རྗེ་ཉིད་ལས་མཐོ་བ་ཅམ་སྐྱེས་ཡོད་པར་སེམས། ཡང་།
 ཁམས་སྤྱུལ་རྣམ་ཐར་འདོད་འཛོ་ཞོར་བྱེད་ལས། དགྲང་ལོ་སོ་ལྷའི་སྤྲད་ཆར།
 གྱ་ཏུ་བདུད་དཔུང་བེལ་གནོན་ཞལ་ཐང་། སྤྱུལ་པའི་བཟོ་བོ་ལྷ་ཆེན་ཆོས་བཀྲ་
 ཤིས་ནས་སྤྱི་རིས་ཞིག་གི་དབུ་བཙུམས་པར་མཛད། ཅས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ ལོར་ཆོས་
 བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁམས་སྤྱུལ་ལ་གྱ་ཏུ་ཞལ་ཐང་གི་སྤྱི་རིས་བྱིས་ཡོད་པ་དང་།
 ཡང་། ཁམས་སྤྱུལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས། དགྲང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པའི་སྟོར་ན། སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༢༡ལོ་སྟོར་ཞིག་ན་སྤྱུལ་པའི་ལྷ་བཟོ་མཁས་མཆོག་རྗེ་སྟོད་པ་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་
 སོགས་ལས་རིགས་འཛིན་པ་བརྒྱ་ཅམ་གྱིས་ངལ་བ་བྱུང་བས་ད་ཀྱིས་བསྐྱབ་
 པའི་མཐར། གྱ་ཏུ་ཞལ་ཐང་བདུད་དཔུང་བེལ་གནོན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་སྟོར་

བཤད་དོ། །འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༥ པའི་ས་སྤེལ་ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་
ཉེར་གསུམ་ཉིན་ཁམས་སྤེལ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་སྐྱ་གཤེགས་
པའི་དུས་སུ་ཁོང་གི་ཉེ་གནས་སུ་གུར་པ་ལྟ་ཆེན་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་སྐྱ་གམ་དུ་ཞལ་
མངལ་ཡོང་པའི་སྐོར་གང་ཡང་མི་སྒྲུང་བས་ཕལ་ཆེར་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་དེའི་
གོང་ཅམ་ན་སྐྱ་གཤེགས་ཟིན་པ་མིན་ནམ་སྟམ་པས་དབྱད། །འདི་ལ་རྗེ་སྟོན་
ཆོས་བཀྲ་ཤིས་དང་། རྗེ་སྟོན་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱང་གིས་ཡོད་འདུག། དུས་ཆེད་
ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་ 1670-1725 བར་ཅམ།

༥ མ་འོངས་པར་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་གསལ་བཤད། སྤྱི་
ལོ་ 1020 ལོ་ཡས་མས་ཅམ་ན་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་བརྟན་འཕྱིན་མོལ་ཐིག་ཞིག་ལ་
སི་དུ་ཆོས་བཀྲ་ཤིས་ཟེར། ཁོང་གིས་གིས་པའི་ཐུབ་པའི་སྐྱེས་རབས་ཐུན་མིན་
གི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྟན་ཞིག་ད་ལྟ་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་བདག་ཉར་བྱས་ཡོད་
ཅས་བཤད་འདུག། འདི་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་རྩུབ་ཡིན་དང་། གཏི་
ཐུག་གི་སྟོན་པ་བཤད་པའི་རྩུབ་གང་ཡིན་མ་ངེས། ཁོང་དང་དཔལ་སྤངས་
དགོན་པའི་བར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་གང་ཡང་མ་མཐོང་ལ། ཕལ་ཆེར་
དཔལ་སྤངས་དགོན་པ་བཞེངས་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་སྐྱ་གཤེགས་ཟིན་པ་མིན་
ནམ་སྟམ་པས་དབྱད་པ་ཞུ།

དེའི་རྗེས་སུ་ཀར་ཤོད་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་པ་བྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐར་
ལུགས་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་སྟོལ་དར་སྤེལ་ཆེན་པོར་བཏང་བས་སྐར་ལུགས་སྤེལ་བའི་
བཀྲ་ཤིས་རྣམ་གསུམ་ཞེས་དེར་དུས་བར་དུ་སྟོན་གྲགས་ལུབ་པ་མེད།

ཀར་ཤོད་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༥
ལོར་འབྱུངས། འབྱུངས་ལུལ་ཆབ་མདོ་ཀར་ཤོད་གྲོང་། ཀར་ཤོད་ཀྱིས་བཀྲ་
ཤིས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་ཐུག་གིས་སྐྱེས་རབས་དཔག་
བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་ཞལ་ཐང་གི་རྣམ་བཤད་དཔག་བསམ་ལྷག་སྟན་ཞེས་པའི་
མཇུག་བྱང་དུ། “དེ་ཡང་རྟོགས་བརྗོད་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་བརྩམས་
འགྲེལ། དཔག་བསམ་ལྷག་སྟན་ཞེས་པ་འདི་ཡང་། རྗེ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་

ཀྱི་ཞལ་ཐང་དུ་བཀོད་པ་བཞིན་ཁོག་ལུབ། འབེ་ལོ་སྤྱོད་བའི་བཀོད་ཡིག་གིས་
བྱུང་བརྒྱུན། རྟོགས་བརྟུན་དཔག་བསམ་འགྲི་ཤིང་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་རང་
སྒྲིལ་ཅི་སྒྲིབ་ཀྱི་དབྱུང་ནས་གཞི་བྱས། དེ་ཡང་སྟན་ངག་གི་རྒྱན་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་
བར་འདྲིར་ཆོག་གི་སྒྲུབ་བ་ཆེར་མ་ལྟོས་པར་ཆོག་སྟེ་བསྐྱུང་བ་དང་། གོ་ཤིན་
ཏུ་སྒྲ་བར་བྱས་པ་འདྲི་ནི། རྩ་སོར་ཆབ་ཆ་སྒྲུལ་སྒྲུའི་གསུང་གིས་བསྐྱུལ་
ཞིང་། རྩིས་ལུགས་གཞིས་ཀྱི་དཔལ་གྱི་མདོན་པར་མཐོ་བའི། ས་ཡི་ཆངས་པ་
ཆེན་པོ་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་མདུན་ན་འདོན་མགོན་པོ་ཆེ་རིང་གི་གསུང་ནན་
ཆེས་ཆེར་བསྐྱུལ་ནས། སྟན་ཀམ་འི་བཅུན་པ་ཐ་ཤལ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཐ་ཤལ་
བ། བཅོ་རིག་དང་ཐ་སྟོད་ལ་ཅུང་ཟད་མོས་པ་ཀམ་སྟེ་སྟེ་རང་ལོ་མཁའ་
མེར་སྟེབ་པ། ཀྱན་འདྲིན་ལོའི་ཨོར་ཁྱེ་དང་པོའི་རྒྱལ་བ་དང་པོ་ལ་ས་སྒྲུང་
དཔལ་གྱི་ཀམ་འི་བཅུག་ལག་བྱུང་གི་ཁང་བྱ་བཅེགས་པར་སྒྲིམ་སྒྲུར་བ། ཞེས་
གསུངས་པ་འདྲི་ཡིས་ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་ཁོག་ཅམ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་
ཞིག་རེད། ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྩི་རྩེའི་དབྱུང་དོན་ཐོ་རྒྱུང་ལས། ཀྱན་
མཁུན་མཆོག་གི་ཕྱག་བྲིས་རྒྱན་བཟང་པོ། མཛད་སྟོན་ཕྱོགས་ནས་རྩིས་དུས་
ཀར་བཀྲས་སོགས། སྟན་སྟམ་ཆོགས་པའི་རི་མོའི་དཔལ་འདྲིན་ཅིང་། མི་རེའི་
ལག་རྒྱན་བཟང་ངན་དུ་མ་སྟེ། ཞེས་སོགས་རི་མོའི་ལོ་རྒྱུས་གསུང་པའི་སྐབས་
སྟེ་སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རི་མོ་དང་མཛད་སྟོན་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་
རགས་ཅམ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། གོང་གསལ་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆང་དུམ་བྱ་
གཞིས་ཀྱི་བརྟུན་དོན་ལ་བརྟག་ན་ཀར་ཤོད་ཀམ་བཀྲ་ཤིས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་གལ་ཆེན་ཁག་གཅིག་གསལ་རྟོགས་བྱེད་ཐུབ་པར། ༡ ཀར་ཤོད་ཀམ་
བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་འབྱུངས་ལོ་ས་ལུག་ལོ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་ཤེས་ཐུབ། ༢ ཀར་ཤོད་
ཀམ་བཀྲ་ཤིས་དགྲང་ལོ་སྟམ་ཅུའི་སྐབས་སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་སྟེ་མདུན་ནས་སྟེ་
བཅོའི་སྟེ་ཅལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྱག་སྟེས་རབས་དཔག་བསམ་འགྲི་ཤིང་གི་ཞལ་ཐང་
སྟོར་ལ་བཀའ་འདྲི་དང་། ལྷན་ལན་གྱི་གོ་སྐབས་ཐོབ་མེད་པ་གསལ་པོར་
བཤད་ཡོད་འདུག ༣ ཁོང་རང་ཉིད་སྟེ་བཅོ་ཡིན་པ་མ་ཟད་ཐ་སྟོད་རིག་

༥ མ་འོངས་པར་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་གསལ་བཤད།
 གྱི་ལོ་2017 -2021 ལོའི་བར་ལོ་ངོ་ལྔ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་སི་རུ་ཆོས་འབྲུང་གི་ཐུག་
 རིས་ཐུབ་པའི་སྐྱེས་རབས་དཔག་བསམ་འབྲི་ཤིང་གི་ཞལ་ཐང་བདག་དབང་
 གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ། ལྷ་བཟོ་རྒྱན་པོ་ཉམ་སེམས་ཙན་ཁག་གཅིག་
 གིས་དཔལ་སྤངས་སྐྱེས་རབས་ཐང་ཁ་འབྲི་མཁན་ཀར་ཤོད་ཀྱིས་བཟླ་བཟླ་ཤིས་
 ཡིན་སྐྱོར་ལ་ཡིག་རྒྱན་མང་པོ་ཞིག་བྲིས་ཡོད་དེ་དག་ཁྲུངས་མེད་ཡིན་པའི་
 ཐུབ་བྱེད་གཙོ་བོར། སི་རུ་ཆོས་འབྲུང་གི་སྐྱེས་རབས་ཐང་ཁ་དེ་ལྷགས་ཕག་གྱི་
 ལོ་༡༩༩༡ ལོར་དབུ་བཅུགས་ཏེ་བྲིས་པ་རང་རྣམ་ལས་གསལ། སྐབས་དེར་ཀར་
 ཤོད་ཀྱིས་བཟླ་བཟླ་ཤིས་འབྲུངས་མེད་པ་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྲིས་པའི་སྐྱེས་རབས་
 བརྒྱུས་འགྲེལ་ལས་གསལ། ཡང་། ཡིག་རྒྱན་དེ་དག་ལས། གྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་
 ཀར་ཤོད་ཀྱིས་བཟླ་བཟླ་ཤིས་ཀྱི་སྒྲོལ་དཀར་ཉིན་ཐང་དང་། ལུ་རུ་ཉིན་ཐང་བྲིས་
 ཏེ་སི་རུ་ཆོས་འབྲུང་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ་ཞེས་གཞི་མེད་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རྒྱན་
 ཡིག་བྲིས་འདུག་པ་དེ་ནི། བརྗོད་དོན་དང་དཔང་ཡིག་གཉིས་ཀ་རྒྱན་བཟོ་

བྱང་པ་བྱེད་སྐྱེས་པའི། །
 རྣམ་དཔྱད་དེ་ཀྱན་འདིར་ལྷན་མོད། །
 ཉམས་འགྱུར་འབྱུང་གིས་བྱང་པར་བྱས། །
 ལྷ་ཡི་ལྷུལ་པའི་བཟོ་རྒྱུ་ཅན། །
 འཕགས་ལྷུལ་རྒྱུ་སྤྱོད་ཁ་ཆེ་ཡི། །
 བཟོ་སྤྱོད་འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷག་གི། །
 རི་མོའི་སྤྱོད་ཆུང་སྤྱོད་ལྷན་གྱི། །

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཆོས་འབྱུང་ལྷགས་ཀྱི་སྐྱེས་ལྷགས་གསར་མའི་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་གང་ཡོད་གསལ་པོར་བྱིས་གནང་ཡོད་པ་རེད། །
 སྐྱེས་ལྷགས་འབྱུང་མེད་ཀྱི་མཆོན་གཞིའི་དཔེར་མཆོན་ནི་དབྱུང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་
 ལྷན་མཆོར་ལྷ་དཔོན་དུ་བཞུགས་པའི་ཀླུ་པའི་སྤྱོད་རབས་ཀྱི་ཞལ་ཐང་རྣམས་
 དང་། མདོ་ཁམས་སྤེལ་དཔེ་དཔལ་སྤྱངས་སུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
 གསེར་ཐང་གི་ཞལ་ཐང་རྣམས་ཡིན། དེ་རྗེས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་བཅུ་དགུ་པའི་སྤྱོད་
 ཅན་ལ་བྱང་པའི་ཆབ་མདོ་ཀླུ་དཔོན་གྱི་ལྷ་བཟོ་པ་བཟུན་འཛིན་དགེ་ལེགས་
 ཉི་མ་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་པའི་སྤྱོད་ལྷན་པའི་སྤྱོད་ལྷན་པའི་སྤྱོད་ལྷན་
 1989ལོའི་བར་བཞུགས་པའི་ཁམས་སྤེལ་དཔེ་དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་གྱི་ཐང་སྤྱོད་
 དབང་སྤྱོད་ནི། སྐྱེས་ལྷགས་ཀྱི་རི་མོ་དང་འབག་བཟོའི་ལག་ཆུང་སྤྱོད་རྒྱུ་
 འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་སྤྱོད་ལས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར། སྤྱོད་ལྷན་བཟོའི་
 ལག་ཆུང་ཐང་། ཐོད་ཀྱི་ལྷུང་འདིར་ཐུན་མེན་གྱི་བྱང་ཆོས་དང་ལྷན་པ་ཞིག་
 ཡོད་ལ། བྱེད་ལྷན་ལྷན་པོར་ཡང་ཐུན་མེན་གྱི་བྱང་ཆོས་རེ་ཡོད་དེ། གསེར་
 དབྱུང་ཐངས་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷ་མགར་ལག་ཆུང་ལྷུང་དུ་བྱང་པ་ལ་ཆབ་མདོའི་ལྷ་
 མགར་ཞེས་ཀར་ཤོད་ཀྱི་ལྷ་མགར་རྣམས་ཡིན། རི་མོ་ལ་གཙང་དང་། ཞེ་པ།
 སྤེལ་དཔེ་རེབ་གོང་སྤྱོད་སྤྱོད་རྒྱུ་ཆེ་བ་དང་། ལག་ཆུང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ས་
 ལྷུང་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་ཨ་མདོ་རེབ་གོང་ནི། འབག་བཟོ་དང་། ཆོན་རིས།
 སི་ཐང་ཆོས་རྒྱུས། འབག་རྒྱུས། གོས་ཆེན་རྒྱུས་རྒྱུས་བཅས་ཀྱི་ཐང་ག་

བཞེངས་པའི་ལག་རྩལ་ཆེས་མཐོ་ཤོས་ཤིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྟོན་གྲགས་ཆེ། ལྷ་བཟོའི་ཐིག་ཆ་ད་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་རྒྱ་གཞུང་སྟེ། 《དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་》གཞུང་དང་། 《བདེ་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་》དེའི་འགྲེལ་བ་ལེའུ་གསུམ་པ་སོགས་ཡིན་ཞིང་དེ་དག་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱམས་གཞུང་ལ། 1. ལྷ་བྲག་སྟོན་ཐང་པས་མཛད་པའི་《ཆ་ཆ་ད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་》2. ཀམ་པ་མི་བསྐྱེད་དོ་རྗེས་མཛད་པའི་《ཉི་མ་ཆེན་པོའི་མེ་ལོང་》3. ཀམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྗེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་མཛད་པའི་《རྣམ་འགྲེལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་》4. རྟེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《བེ་དཀར་གཡའ་སེལ་》5. སྐུལ་སྐུ་རིན་ཆེན་གྲུབ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་《དགེ་ལེགས་སྟིང་པོ་》6. ཆེ་ཆང་གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《དུ་ཀྱ་ལ་》7. བསྟན་འཛིན་དགེ་ལེགས་ཉི་མས་མཛད་པའི་《སྟོ་གསར་དབྱེས་པའི་དོན་གཉིས་འབྲས་སྟེ་》8. འཕྲིང་ཁ་ཁྱོ་གོས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《ཆ་ཆ་ད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་》9. འབྲུ་མི་པམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་《ཐིག་རྩའི་ཡིག་ཆ་》ལ་སོགས་པ་མང་དོ། །

དུག །ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱ་གཞག་
འཕེལ་རྒྱས་སུ་སྤྱིན་པ།

བོད་ཀྱི་མི་རིགས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་རྒྱ་གར་ནག་ལ་སོགས་པ་གནའ་བོའི་མི་རིགས་རྣམས་དང་ལོ་རྒྱུས་དུས་མཉམ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ལོ་རྩི་སྤྱི་མང་པོའི་གོང་དུ། གདོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བ་རོལ་བཞིན་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་རྒྱུད་འདྲིས་མ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། གནའ་བོའི་བོན་གྱི་ཡིག་རྟིང་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་བོད་མའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ། དབང་རྒྱར་དཔོན་པོ་དར་ཚུལ། བོན་དང་རིག་གནས་དར་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ཡོད་རིགས་རྣམས། འབངས་ཁྱེན་ལོག་བྱས་ནས་བོད་ཁམས་སེལ་བྱུང་འཁོར་བའི་སྐབས་སུ་བརྒྱགས་སོང་བས། བསྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་

[illegible]

⁽¹⁾ ལྷ་མོ་1309-1364ལོའི་བར།

ལྷ་མོ་ 1478 ལོ་ནས་ 1554 ལོའི་བར།

པའི་སྒོ་འཕར་ཞིག་སྟེན་ཡོད། 《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》ནི་འགོས་ལོ་གཞིན་རྒྱ་
 དཔལ་གྱིས་སྒྱུ་ལོ་1476ལོར་བཅུམས། དེབ་ཐེར་འདིའི་གཞན་དང་མི་འདྲ་
 བའི་བྱང་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་ལྟར་དུས་མཚུངས་ཀྱི་ལོ་
 ཆོག་པ་བསྒྲིགས་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དུས་མཚུངས་རྒྱུ་པའི་
 ཕྱིས་གཞི་རྒྱལ་བོ་སྟོང་བཅུ་སྟེ་པའི་འབྲུངས་ལོ་ལ་བྱས་སྟབས་སྟོང་བཅུ་
 རྒྱུ་ལོ་ཆེན་འདི་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུན་ཆེ་ཤོས་རྒྱུས་པལ་ཆེར་
 ལོ་ཆོག་པ་གསལ་བོར་འཁོད་ཡོད་པ་འདི་ཡིས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲུབ་པའི་ཁྱོད་དུ་
 སྒྲུག་ལ་སྟོན་མེ་བཏེགས་པ་ལྟ་བུའི་སྟངས་བ་གསར་བ་ཞིག་སྟེར་རུས་པའི་ཞིབ་
 འཇུག་གི་མཛད་རྗེས་སྟེ་ན་མེད་པ་ཞིག་གནང་ཡོད། གཞན་ཡང་དེབ་ཐེར་
 འདིའི་བྱང་ཆོས་ཐད་དུ་དཀར་སྟོང་བཟང་ཕྱིན་ལས་ཀྱིས། དེབ་ཐེར་འདིའི་
 པར་སྟེན་གསལ་བཤད་ཀྱི་ནང་དུ། 《དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་》འདི་ལ་སྟེ་རབས་ཀྱི་
 ལོ་རྒྱུས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱང་ཆོས་བཞི་ཡོད། 1 སྟབས་དེར་ཁོང་གིས་
 གཞིགས་སྟེང་བའི་དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་རིགས་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 ཡོད་པ་རྒྱུས་སྟབས་སྟེ་གང་བབ་ཀྱི་ཐད་ཀར་བཀོད་པ་ལས། དེ་དག་ལ་
 དགག་སྟབས་ཀྱི་སྟོན་པ་མཛད་མེད་པ།

2 དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁྲུངས་བཅུ་པའི་ཐོག་རིགས་པས་ཀྱང་བསྟབས་པར་
 དཀར་བ་རྒྱུས། གཞན་ཀྱི་ཐེར་སྟོན་བཤད་རྒྱུན་ཅུ་ལས་མེད་ཀྱང་བཏང་
 སྟོམས་སྟེ་འཛིག་པར་མ་མཛད་པར་སྟེ་རབས་མཁས་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་སྟེར་ཡང་
 བཏག་དབྱུད་བྱ་རྒྱུའི་དབྱུད་གཞིར་བཀོད་པ་གནང་ཡོད་པ། 3 ཆོས་ལུགས་
 ཀྱུ་མཐའ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཐད། རང་རང་སོ་སོའི་ཆོས་འབྱུང་དང་རྒྱུ་ཐེར་
 རང་འཁོད་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་འབྲི་གནང་མཛད་ཐོག །ཆང་མར་གདོང་
 འཛིག་མཐོན་པའི་བསྟོད་བསྟེན་གནང་བ་མ་གཏོགས། རང་ཉིད་ཀྱི་ཀྱུ་
 མཐའི་སྟེན་བཟུང་ནས་གཞན་ལ་བྱུར་བ་དང་དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག་གཏན་

¹⁾ ལོ་1392ལོ་ནས་1481ལོའི་བར།

ནས་བཀོད་མེད་པའི་དབང་གིས་ལྷོག་པ་པོ་ཚོས་བཞུས་ན་འགོས་ལོ་རང་ཉིད་
 གྱི་ཚ་བའི་གྲུབ་མཐའ་གང་ཡིན་གསལ་པོར་ཤེས་མི་ཐུབ་པ། 4 རང་ཉིད་གྱིས་
 བཅུམས་པའི་དེབ་ཐེར་འདི་ལ་རང་ཉིད་གྱིས་གདེང་འཛོག་མཛད་པ་ཏུ་ཅང་
 ཏུང་པོ་ཡིན་པ་སྟེ། དེབ་ཐེར་འདིའི་ལེ་ཚན་བ་གྲངས་10བ5—བ2བར་དུ་
 གསལ་བར། རང་ཉིད་གྱིས་འབྲི་གནང་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཆེ་བ་ནི་སྤྱི་
 རབས་གྱི་ཡི་གེ་རྟིང་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བྲིས་པ་ཡིན་པས། ཡིད་ཆེས་བྱེད་
 ཚོག་པའི་ཁྲུངས་བཅན་ཡིན་པ་དང་། དཔུང་གཞི་ཁྲུངས་བཅན་མེད་པའི་
 རིགས་རྣམས་གཞན་གྱིས་བེར་ཚོད་ཅམ་བྲིས་པ་མ་གཏོགས། རིགས་པས་
 བསྐྱབ་ཐུབ་པ་མི་སྤྱང་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད་པ་བཅས་རེད། ཅས་
 གསུངས་པ་ནི་དེབ་སྟོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྲུང་ཚོས་རྣམས་ཡིན། 《ཚོས་
 འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》ནི་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བས་ སྤྱི་ལོ་
 1545ལོར་ཚོམ་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་1564ལོར་བཅུམས་པའི་བར་ལོ་རྒྱུ་
 ཉི་ཤུ་ཅམ་འགོར་ཡོད། ཚོས་འབྲུང་འདི་ནི་བོད་གྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་བཤད་
 པའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་མཐའ་རིས་སུ་མ་ཆད་པ་བོན་དང་བཅས་པའི་གནའ་བོའི་
 ཡིག་རྟིང་ནང་དུ་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་སྟོར་རྣམས་དཔུང་གཞིར་བཟུང་ཡོད་
 པ་དང་། དེང་དུས་དུན་ཉིད་ཡིག་ཆ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་བཅན་པོའི་
 དཀོར་མཛོད་ནང་གི་གཅིགས་གྱི་ཡི་གེ་དང་། རྩི་རིང་གི་ཡི་གེ། དྲིལ་བུའི་ཁ་
 བྱང་སྐགས་གནའ་བོའི་ཡིག་རྟིང་དག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་གྱི་
 ཁྲུངས་བཅོལ་ས་ལེགས་པར་བརྟག་ཡོད་པ་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙོ་སྤྱི་བའི་
 ལྟ་བུ་དང་ལྟན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྩི་རིང་གི་ཡི་གེ་སྐགས་བོད་གྱི་ཡིག་རྟིང་ཁག་
 ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བའི་སྟོལ་ཐོག་མར་གཏོད་པ་པོ་ཡང་འདི་
 ཡིན། དེས་ན་དུས་རབས་འདི་ནི་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུའི་
 ལས་ཀ་དེ་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ལ་སྤྱིན་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་《ཚོས་འབྲུང་

¹⁾ སྤྱི་ལོ་1504ལོ་ནས་1566ལོའི་བར།

མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ཀྱི་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ། ཞིབ་འཇུག་གི་ཐབས་ཤེས་
སོགས་སློབ་པ་ཁག་གིས་མཁས་པའི་སྟོན་ཆ་སྟུང་སྟུང་ཆོག་པ་ལོ་ཡོད་ལ་ཚན་རིག་
དང་མཁུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ལ་ཐོག་ཞིག་ཡིན། །

ཨ་མཚན་ལྟེ་པ། བཟ་ལྷོ་ལྷོ་དཔར་འཁྲུ་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་པ།

གཅིག །ཐག་གྲུའི་བཟའ་འཁྲུག་གིས་རྣམ་ལོའི་ཆེ་བཟའ་འངས་པ།

1. ཡང་སྐུ་སྲིད་ཁྱིམ་ལ་མ་འཆམས་པས་སྲིད་དབང་ཉམས་འགྱུར་གསུང་།
 སྲིད་ཡུལ་སྡེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། མཐུན་སྲིད་ནི་རྒྱལ་ཁ་སྐོང་པའི་རྒྱང་
 བཞི་ཡིན་ལ། རང་འགལ་གྱི་འབྲུག་ཅོད་ནི་སྲིད་དབང་ཤུགས་ཉམས་
 རྒྱུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ། འདི་ག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་གཤམས།
 བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་། འུས་རབས་རིམ་བུར་གིས་སྲིད་དབང་ཉམས་རྒྱུ་བུར་
 བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཡང་རང་འགལ་དང་རང་འབྲུག་ཁོ་ནས་བྱས་ཡོད། དེ་
 ཡང་གཞུང་གི་སློན་ཆེན་ཁག་དང་། ཡུལ་གྲུ་ས་སོའི་སྡེ་དཔོན་ཁག་གིས་བོད་
 ཡོངས་ཀྱི་ཁེ་སྲན་ལ་མ་བརྟམས་པར། རང་ཉིད་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་སྤྲོད་ཆོགས་ལ་
 དམིགས་ཏེ་ས་སྤྱོད་དང་ས་སྤྱོད་པར་འགལ་བ་སློང་བ་དང་། ཆོས་ལུགས་
 རྒྱལ་མཐའི་བར་དུ་འགལ་བ་བསྐྱངས་ནས་དེ་དག་གི་སྟོབས་ཤུགས་བེད་སྤྱོད་
 བྱེད་ཅིང་རང་གི་ས་ཁོངས་དང་དབང་ཆ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ཆག་སློ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་ཀུན་གྱིས་ཉིགས་ཤིང་། གནད་
 འོན་འདིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། སློབ་གསེ་
 བཅས་ཀྱི། བྱ་གཞན་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བའི་བཀག་དྲོ་གཙོ་བོ་ཞིག་བྱས་ཡོད།
 དེས་ན་ཕག་ཤུ་སྡེ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཉམས་རྒྱུ་ལྟོན་པ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་དེ་ལས་
 མ་འདས། ཕག་ཤུ་དང་རིན་སྲུངས་པ་གཉེན་བསྐྱེས་པའི་ཐོག་མ་ནི་ཆེ་ས་
 སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། རིན་སྲུངས་པའི་ལྷམ་མོ་ཀུན་དགའ་དཔལ་
 འཛོམས་ཁབ་དུ་བཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྲིད་ཤུགས་པ་འབྱུང་
 གནས་དབྱུང་ལོ་བརྒྱ་དཔུ་པར་སྲིད་ཁྱིམ་ཐེབས་སྐབས། བྱུང་འཁོར་ནང་སློན་

འདིའི་སྐོར་ལ་《དེབ་ཐེར་གཏུན་གསལ་མེ་ལོང་》ལས། བང་འབྲུག་དེ་ལ་
པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མཁས་ཆེན་ལྷ་མས་ཀྱིས་སྟག་ལོའི་ (1434) ཟླ་གཟར་ཆེན་པོ་
ཟེར། ཟླ་གཟར་འདི་སྟེ་ལོ་1434པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་ལངས་པ་རེད། མཐར་
ལའ་སངས་རྒྱུ་རྒལ་མཆོན་དང་ཁོ་པའི་སྟོགས་ཁག་བཀའ་སློན་ཆོ་ཡར་རྒྱལ་
རྒྱ་བཏང་སྟེ་འཆོ་རྟེན་གཞིས་ཀ་འགའ་ཞིག་སྤྱད། བང་བཟུ་མ་ཤིས་ན་སྤྱི་དོན་
མི་འབྲུག་ཅེས་པའི་དཔེ་སྟར། རྒྱུ་དེར་པག་སྤྱི་གཏུང་རྒྱུད་སྟེ་ལྷ་གདོང་གི་
སྤྱིད་དབང་འཛིན་མཁན་དང་། ཞལ་ངོ་སོགས་གདན་ས་མཐིལ་དང་ཆེད་ཐང་

གི་གདན་ས་འཛིན་མཁན་བཅུན་པ། གདུང་རྒྱུད་ཁྱིམ་པ་བཅས་བར་འགལ་
བ་ཆེས་ཆེར་སྒྲིན། མང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབང་ཆ་
བཟུང་བ་དེར་ཁ་གཡར་ནས་ཡབ་དང་གདུང་རྒྱུད་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་ཚྏ་
ཡང་ཡང་བྱས་པར་མ་བཟད། རྒྱལ་ས་མཆུངས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཕག་གུའི་མངའ་
འབངས་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་རང་ཚུགས་སྒྲེར་བཅན་ཡོང་ཆེད་ཕག་གུར་ངོ་
ཚྏ་བྱེད་འགོ་ཚུགས། དེ་ལྟ་ཏུ་སི་བྱང་རྒྱལ་ཁའོན་ལ་དཔོན་འབངས་དེ་
རིགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྒྲེར་རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་ས་སྒྲུའི་ལག་ནས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་
པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི། སྲིད་དབང་ཐོབ་རྗེས་ཁོ་ཆོར་ས་ཁོངས་ས་ཁིང་
དང་། འབངས་འཁོར་གཡོག་དང་སྲིད་འཛིན་གོ་གནས་སོགས་སྒྲེར་ལས་མང་
བ་འཕྲོབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཏུ་སི་བྱང་རྒྱལ་ཁའོན་ལ་སྲིད་
དབང་ཐོབ་རྗེས་དབང་ཆ་གཅིག་རྒྱུད་ཆེ་བས་ཁོ་ཆོར་དམིགས་ཡུལ་མངོན་དུ་
འགྱུར་མ་ཐུབ་པས་ཕག་གུའི་གདུང་རྒྱུད་བར་འགལ་བ་བྱུང་བའི་གོ་སྐབས་དེ་
དང་བསྟུན་ནས་མང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་སོགས་ལ་ངོ་ཚྏ་བྱས། རབ་བྱུང་
བརྒྱུན་པའི་ཤིང་ཡོས་ 1435ལོར། ས་སྒྲུའི་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་སྒྲུལ་མ་བྱས་
པའི་འོག་རིན་སྲུངས་པ་ལོར་བྱ་བཟང་པོས་གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་སྤངས།
སྒྲུལ་དོན་གྱལ་དོ་རྗེ་རྒྱུད་དཔོན་བསྐོས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེ་གནས་རིན་སྲུངས་
ནས་གཞིས་ཅེར་སྒྲོས། གཙང་ཁུལ་གྱི་མི་དྲག་འགོ་པ་མང་པོས་རིན་སྲུངས་
པའི་རྒྱལ་ས་སྒྲུལ་ལངས་ནས་ཐོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་གི་ཉེ་གནས་དེ་སྒྲེར་ཡང་གཙང་
ཁུལ་དུ་བྱེད་པའི་རེ་བ་བཅངས། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་གུའི་དབང་རྒྱུར་གྱི་གོ་
གནས་ཉམས་རྒྱུད་དུ་འགོ་བའི་འགོ་ཚུགས། ཞེས་འབྱུང་། །

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་འབྲུག་ལོ་རྒྱུ་ལོ་1448ལོར་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་
མག་ཤུ་ཉེ་མྱིང་གི་ཁྲིར་ལེགས། རིན་སྒྲུངས་པའི་སྤྱིང་མོ་ཆོས་དཔལ་བཟང་མོ་
ཁབ་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། སྤྱིང་རྒྱུང་པའི་སྐབས་སུ་ཀ་བཞི་པ་སྐུ་མཆེད་གི་གང་ཞུས་
གསན་པ་མོགས་སྟོགས་རེ་བའི་གཏམ་ཁོ་ན་ལ་ཉན་དགས་པས། བདག་མོའི་
ཐུགས་དང་མ་མཐུན་པ། མོང་མ་ཡབ་ཡུམ་ནང་འགལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཏེ་སྟོགས་

གཉིས་སུ་འབྲུག་རྒྱལ་དེར། ཡར་ཤོང་བྱ་བ་བསམ་སྡེ་བ་ལོགས་བདག་མོའི་
 ཚུགས་དང་། སྡེ་པ། འོལ་ཁ་རྣམས་ཤོང་མའི་ཚུགས་སུ་ཡངས་ནས་སྡེ་འབྲུག་
 ཆེ་ཆུང་མ་ངེས་པ་འགའ་ཞིག་ཡངས། འོན་ཀྱང་འཕྲོངས་རྒྱས་པ་རྩོ་རྩེ་ཆོ་
 བརྟན་པར་ཚུན་གཉིས་ཀའི་ཚུགས་སུ་མ་ལྟར་པས། སྡེ་གཟར་བལྟམས་ཤིང་།
 འོལ་རོ་ནང་ཆོན་གྱིས་ལེགས་སྡེལ་མཛད་པས། སྡེ་སྤིང་གི་འབས་ཏོག་ཏུ་གྱུར་
 པ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྱི་སྟེ་ལོ་1454ལོར་ཡབ་ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་
 རྒྱལ་མཆོན་དང་། ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་གཉིས་བཀའ་བསྟོན་ནས་དགྲུང་ལོ་
 བརྒྱ་དྲུག་ལ་ལོན་པའི་རྒྱན་སྒྲིང་གི་དབང་པོ། ཐེལ་གྱི་རྒྱན་སྒྲིང་གི་སར་
 བཏོན་ཀྱང་། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ས་སྟག་སྟེ་ལོ་1458 ལོར་ཤོང་མ་ཀུན་ལེགས་
 གྱིས་དག་གི་དབང་པོའི་གོ་ཐོབ་ཏུ་བ་ལོན་བྱས་པ་གསལ་བ་དེ་རྒྱ་མཆོན་གང་
 ཡིན་མ་གསལ་ཡང་། ཐེལ་ཆེར་བདག་མོའི་ཚུགས་གཏོགས་རྣམས་དང་འབྲེལ་
 བ་གཏིང་ཟབ་ཅིག་ཆགས་པས་མིན་ནམ་སྟམ། དེ་རྩིས་དག་གི་དབང་པོ་ལོ་
 རྩོ་བརྒྱ་དྲུག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་བྲག་ཁ་དང་། རྒྱལ་བཟང་གཉིས་སུ་རེས་མོས་
 གྱིས་བཞུགས། སྤར་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་སྟེ་ལོ་1473ལོར་སྤར་ཡང་
 མཆོན་རྒྱས་རྒྱལ་ཏེ། དག་གི་དབང་པོ་ཡང་དགོན་པོ་བྲང་ཏུ་ཐེབས་སྟབ་པ་
 བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་པག་སྟེ་ལོ་1467ལོར་མང་ཀུན་དགའ་ལེགས་
 པའི་གདུང་སྟས་རིན་ཆེན་རྩོ་རྩེ་ཆེད་ཐང་གི་གདན་སར་བསྟོན་པས། དུམ་
 སྟས་ཚུགས་གཅིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེད་ཐང་གི་སྡེ་གཟར་ཞེས་པ་དེ་ཡངས།
 དེ་ནས་དུམ་གཤེགས་རྩིས་སྡེ་གཟར་ཞེས་པ་དེ་ཡངས།
 གཉིས་རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྟེ་རྩོ་རྩེ་བཟུང་། མདོར་ན་ཀུན་དགའ་ལེགས་
 པས་སྤིང་དབང་རྒྱུང་སྤངས་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་པག་གྱའི་
 བྱིམ་ཆང་ནང་ཁྲལ་མི་མཐུན་པའི་གོ་སྐབས་དང་བལྟན་ནས་རིན་སྤངས་རྩོང་
 དཔོན་ལོར་སུ་བཟང་པོས་གཙང་ཁྲལ་གྱི་དུམ་གྱུ་ཐེལ་ཆེར་བདག་བཟུང་བྱས།
 སྐབས་དེར་ཆེ་ནས་ཆེད་ཐང་ཆོགས་པ་ལ་ལྷ་དམར་གྱོན་དགོས་པའི་བྱིམས་
 བསྐྱགས་པར་ཆེད་ཐང་གི་གྲུ་པ་རྣམས་མ་འདོད་ནས་ལྷ་མོའི་ཆང་ཏུ་ལྟན་པ་

དམར་པོ་རེ་ཅམ་གྱིན་པ་ལམ། ཡར་ན་ལྷ་མོ་མ་གྱིན་པ་མགོ་ཡུ་བྱེད་པ་སོགས་
 མི་མངོས་པའི་དོན་གྱིན་མང་པོ་བྱུང་བར་གྲགས། བདོར་ན་ཀུན་དགའ་
 ལེགས་པས་སྤྱིད་སྦྱོང་གི་རུས་རབས་དེར་ནང་ཁུལ་དང་བྱིམ་ཚང་མི་མཐུན་པ་
 བྱུང་བའི་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ཏེ། རིན་སྤངས་པས་སྤྱི་ཚུལ་ཕག་གྱུ་ཐེ་སྤྱིད་ལ་
 ཞེན་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་ཅིང་། དོན་དངོས་རང་གི་སྟོབས་ཤུགས་འཕེལ་ཐབས་ལ་
 བཙོན་ནས་ཕག་གྱུའི་སྤྱིད་དབང་ཙུ་སྟོག་གི་ཐབས་ལ་འབད་པས་རིན་སྤངས་
 པའི་དཔུང་སྟོབས་ཉིན་ལྟར་ཆེ་རུ་འགོ་བའི་རུས་རབས་སྤྱི་ཐོབས། རབ་བྱུང་
 བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཀྱི། སྤྱི་ལོ་1480ལོར་རིན་སྤངས་དོན་ཡོད་དོ་རྗེ་དང་།
 གཡུང་པ་ཆོ་དབང་། ཡར་ཤོང་གཉིས་བཅས་པའི་དམག་དཔུང་ཡར་ཁྱུང་
 མཐེལ་རུ་སྤྱོབས་ཏེ་ཀ་བཞི་ཤར་རུབ་གཉིས་ཀ་གཉེར་ཐོག་ནས་བརྟོན། སྤྱིད་
 ཡོད་རུ་དཔུང་བཏེགས་ཏེ་བྲག་དཀར་དང་། རྩ་ལྷལ་ལྷན་པོ་ཆེ་སོགས་རྫོང་
 གཞིས་འགའ་ཞིག་སྤངས། དེའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་1481པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་ཐེ་
 གདོང་ལོ་གསར་སྐབས་རིན་སྤངས་པ་ཁུ་དཔོན་གྱིས་མཚོན་དཔུས་གཙང་གི་
 དཔོན་གནས་ཆེ་ཁག་རྣམས་འཕྲོགས་ཏེ་ཁུ་དཔོན་གཉིས་བར་འདུམ་ཁུས་ཏེ་
 མཐུན་པའི་གཏམ་བསྐྱགས་ནས་ཤོང་མ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ་ཐེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་
 ལས་བཤོལ་པ་དཔོན་གསར་རུ་གདན་དྲངས་ཤིང་། སྤྱན་སྤངས་གི་དབང་པོ་
 རྩ་ཁ་ནས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཕག་གྱུ་ཐེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱི་ཐོག་རུ་བརྟོན་ཅིང་། རྫོང་ཁ་
 པའི་སྤྱིང་མོ་ཞིག་བདག་མོར་བུལ། སྐབས་དེར་སྤྱན་སྤངས་གི་དབང་པོ་
 དཔུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཡིན། །

2. དབུས་གཙང་དཔོན་རིགས་རྣམས་འཐབ་འཁྲུག་བྱས་པས་དཔོན་མིའི་གྲ་
ཚང་ལ་འང་ཤུགས་སྒྲིལ་ཐེབས་པ། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་གཞིས་ཀྱི་དཔོན་
རིགས་རྣམས་ད་དབང་ལ་ཏུབ་ཐོབ་ཀྱིས་ཚོད་པ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་སྐབས། མེ་
འབངས་མི་དང་། དཔོན་མིའི་གྲ་ཚང་རྣམས་ཐངས་ཤེས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱིས་ཚུགས་
གཞིས་སུ་འཐེན་གྱིན་ཡོད། ཏུས་དེར་རིན་ཐུངས་པ་མོགས་གཙང་ཚོགས་ཀྱི་
དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་དབུ་ཡི་མཚོད་གནས། ཀླུ་པ་ལྷ་དཔར་ནག་གཞིས་

དབུས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། རྩུ་རྫོང་དཔོན་
 སོགས་དབུས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་པལ་གྱི་མཆོད་གནས་སེར་འབྲས་སོགས་
 དགེ་ལྷན་པའི་དགོན་སྡེ་རྣམས་ཆགས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1481པའི་ལྷགས་གྲང་
 ལོར་རིན་སྤངས་འོར་བུ་བཟང་པོའི་བུ་ཀུན་རྒྱ་བཟང་པོ་དང་། རོན་ཡོད་རྩི་
 རྩི་གཉིས་ཀྱིས་གཙང་དམག་གི་གཅིག་ལྷག་ཙམ་དྲངས་ནས་དབུས་སྤྱོད་ཀྱི་
 རྩུ་རྫོང་དཔོན་རབ་དབང་བསོད་ནམས་ལྷན་པོ་དང་རབ་དབང་བསོད་
 རམས་རྣམ་ཐུལ་གཉིས་ལྷལ་བུ་དགོས་པ་བྱས། ཕག་གུ་སྤྱི་སྤྱོད་ནི་མིང་
 ཙམ་ལས་རོན་རྒྱུ་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱི་བདག་དབང་པལ་ཆེར་རིན་སྤངས་
 པའི་ལག་རྒྱུ་ལྷང་བའི་རྒྱས་དེར། ཀམ་པའི་གྲུ་ཆང་དང་སེ་རའི་གྲུ་ཆང་བར་
 འགལ་བ་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ཏེ། ཀམ་པ་སྤྱི་སྤྱོད་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་
 རྒྱས་《རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་》ལས། རྒྱལ་བ་བྱམས་པས་ལྷང་
 བསྟན་ལན་གསུམ་རྒྱུ་རྩི་པོ་ཤུ་ནག་གོང་གི་དབུས་སྤྱོད་བཞུགས་པ་བསྟན་པ་
 སྤྱི་ཉམས་ཤིང་རྒྱན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བོད་བན་བཅུན་མང་བ་སྟེ། སྤྱི་ལོར་
 དགེ་འདུན་གཙང་སྡེ་བྱུང་ན། བསྟན་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསལ་གྱང་
 གཞིས་ཀ་སྡེ་ དྲུང་ན་རིམ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་བདག་ཡིན་རྒྱུ་གཞན་དབང་གིས།
 བཀའ་མ་བརྒྱབས་བཀའ་མ་བཅག་ཙམ་རྒྱུ་ཀམ་གྲུ་ཆང་ཆོས་སྡེ་བཏབ། དེར་
 བརྟུང་གིས་དཀྱུགས་པའི་སེར་དམག་གཡུལ་གཤོམ་པ་ན། དད་ལྷན་རྒྱུ་མས་
 སྒར་པ་རང་ཉིད་ལ་ཉིས་སྟོང་ཙམ་འདུག་པས་ཐུག་མཛོད་རྒྱུ་འབུལ་བའི་གྱི་
 ལྷལ་གྱི་དོས་བཤེགས་ནས་ལན་བྱ་བ་འོས་ཞུས་ཀྱང་། འོ་སྒོལ་སྤྱི་ལའང་གནོད་
 པ་མི་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་ལྷགས་པ་ཡིན་ཕྱིར་མཆོམས་མེད་པའི་ལས་
 ཀྱིས་རྒྱལ་བསྟན་ལ་ཆ་མི་འབྲིན། ངའི་ལོར་ཡིན་ན་ཙམ་གེར་སྟོང་ཅིག་
 གསུངས། ཕྱིར་ནང་སེར་དམག་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་ཆོག་མེད་པར་ལྷང་བཟེད་མགོར་
 སྟོན་ནས་བྱུང་རྒྱུ་སྒར་ཆེན་རྣམས་བཀའ་བཞིན་གཡོ་མེད་རྒྱུ་བསྟན་པས་
 གནོད་མ་རུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོན་ཀྱང་འདིའི་ནང་རྒྱུ་ཆོད་ཀྱི་ལོ་ལན་སེར་དམག་ལ་ཁག་འགེལ་

བའི་གསུང་ཚུལ་དང་། དེང་དུས་གསར་དུ་བཅུམས་པའི་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་
 ལས། གྱི་ལོ་1503ཚུ་ཕག་ལོ་ཀམ་ལྷ་ནག་པ་ཚོས་གཤམ་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་བོད་
 ལྟར་ལྟ་སའི་ཤར་ཚུགས་ས་ནག་མ་ཟེར་བར། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་ཁ་
 གཞོན་ལྟ་བུར་དགོན་གསར་བྱབ་བསྟན་ཚོས་འཁོར་བཏབ་པ་བྱིས་སེར་འབྲས་
 གྱིས་གཏོར་པ་བཅས། ཞེས་དང་། རིན་སྤངས་པས་དབུས་སུ་དམག་དྲངས་
 པ་ཡང་། ལྷ་དམར་ཚོས་གཤམ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སྤུལ་མ་བྱས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་
 དག་ནི་རང་ཚུགས་གྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁ་འཛིན་ཅམ་དུ་ཟད་པས། བྱི་རབས་གཞོན་
 ལུ་རྒྱམས་གྱིས་རང་གི་རིག་པས་ལན་བརྒྱར་དབྱད་ནས་གོ་བ་ལེན་དགོས་སོ། །
 རིན་སྤངས་པས་དབང་ཆ་འཛིན་པ་ལ་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱིས་མ་རངས་
 ཏེ་བྱ་ཐབས་འགའ་ཞིག་སྤེལ་བའི་སྟེན་གྱིས། གྱི་ལོ་1498ལོར་དཔོན་ཆབ་ཐེལ་
 གཏོར་གི་སྐབས་དེར་རིན་སྤངས་པ་མཚོ་སྤྱོད་རྩོམ་ལྟ་སའི་སྟོན་ལམ་ཆེན་
 མོའི་ནང་དུ་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་པ་ཐེབས་མི་ཆོག་པ་བཅོས་
 ཏེ། དེའི་ཆབ་དུ་ཉེ་སྐོར་གྱི་བཀའ་བརྒྱད་པ་དང་། ས་སྐྱ་པའི་དགེ་འདུན་
 རྒྱམས་ཐེབས་དགོས་པ་སོགས། དབུས་སུ་གྱི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་སྡེ་སྟ་
 ཚང་རྒྱམས་ལ་མགོ་གཞོན་ཅུང་ཟད་ཐེབས་འདུག །དེ་རྩིས་སྡེ་སྤྱད་དག་
 དབང་བཟ་ཤིས་གཤམ་པས་སྤྱད་དབང་སྐྱོར་སྐབས་གྱི་ལོ་1518ལོར་སྤར་ཡང་
 སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི། དགེ་འདུན་པ་ཚོགས་ཐེབས་གནང་རྒྱ་སྤར་སྟོལ་
 བཞིན་བསྐྱར་གསོ་བྱས། གནས་ཚུལ་འདི་ལ་བཀའ་དགའི་འབྲུག་པ་ཞེས་
 ཟེར་ཡང་། དོན་དུ་དབུས་གཙང་གི་དཔོན་རིགས་རྒྱམས་སྤྱད་དབང་ལ་ཚོད་
 པའི་ཤུགས་སྟེན་གྱིས་དགོན་སྡེའི་སྟ་ཚང་བར་ཆགས་སྤར་གི་འབྲུག་ཚོད་ཅུང་
 ཟད་རེ་བྱང་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་དབུས་གཙང་གི་དཔོན་རིགས་རྒྱམས་གྱིས་སོ་
 སོའི་དབང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་
 ལ་གུས་བཀྱར་དང་རོགས་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་ཁ་གཏད་དུ་
 རྒྱར་པའི་དཔོན་རིགས་རྒྱམས་དང་། འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཁ་
 གཏད་དང་། མགོ་གཞོན་བྱེད་གང་བྱབ་བྱེད་གྱིན་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྐབས་དེའི་

དཔོན་རིགས་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ཚོད་ཀྱི་བྱ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས།
 ཚོས་ལུགས་བྱུང་མཐའ་ཀྱམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་མ་མཐུན་པའི་ཚོས་སྒྲགས་ཀྱི་ཚོད་པ་
 གཏན་ནས་མིན་པ་ནི་གཟུར་གནས་མཁས་པ་ཀྱམས་ཀྱི་དགོངས་དབྱིངས་ན་
 བདེན་ཚུན་གྱི་གོ་མཆོམས་གསལ་བ་སྟོས་ཅི་འཆོལ།

གཉིས། དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་བྱས་པ།

དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་ཞེས་པ་ནི། རྟེན་སྲིད་སྐྱོན་སྒྲ་དག་གི་དབང་པོ་སྤྱི་
 ལོ་1490 པའི་ལུགས་ཕག་རྒྱ་བ་དུག་པའི་ཚོས་གཉིས་ལ་སྐྱ་གཤེགས་ཁར། སྐས་
 དག་དབང་བཀའ་ཤིས་གྲགས་པ་ལོ་ངོ་གསུམ་ལ་སྤྱབས་ཅིམ་ཡིན་པས་སྐྱ་ན་ཏ་
 ཅང་སྤྱ་བས་དེ་ལ་ལུགས་ཆགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱ་དལ་ཆེན་པོར་གྱུར་སྐབས།
 སྐྱ་ན་སྒྲ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་ནར་མ་སོན་གྱི་བར་དུ་ཁོང་
 གིས་ཐེལ་གྱི་སྐྱ་ན་སྒྲའི་ཁུར་བཞེས་ཐོག །ཅེད་ཐང་གི་ཆེན་པོའི་གྲོས་ལ་དབང་
 བའི་སྟོན་པོ་ཀྱམས་དང་བཅས་པས། རྟེན་སྲིད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་མི་འཕུགས་པའི་ཞལ་
 ལེན་མཛད་པ་ལ། དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་ཞེས་པ་དེ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ཐེལ་
 ཀྱི་མཁན་སྟོབ་ཚོས་གསུམ། ཅེད་ཐང་གི་ཆེན་ལས། ཆེ་བཤེས་ཀྱི་མས་པ།
 ཐག་ཁ་ནས་དགེ་སྟོང་བསམ་གྲགས་པ། སྤྱིད་ཤོད་ཕག་སྟོན་པ། འཆོས་པ་
 བསོད་བཀ། རྫོང་དཔོན་ཉི་མ། གསེར་པ་སངས་རྒྱས་ངོ་རྩེ་སོགས་ཐམས་
 ཅད་བཤོས་ནས། སྤྱི་ལྟར་གདུང་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ནར་མ་སོན་བར་དུ་ཁོང་
 ཀྱམ་པས་རྟེན་སྲིད་སྐྱོད་པའི་ལུགས་བྱས། དོན་དུ་རིན་སྤངས་པ་མཆོ་སྤྱིས་ངོ་རྩེ་
 གཙང་ནས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། ཕག་གུ་རྟེན་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་།
 ཁོང་གིས་དཔོན་ཚབ་ཐེལ་གཏོང་གིས་དབང་རྒྱུར་བྱེད་སྐབས་ཕག་གུའི་སྟོན་
 པོ་གཞན་དང་བཀའ་བཤོས་མེད་པར་རང་ཉིད་གང་འདོད་ལྟར་སྲིད་དབང་
 བསྐྱུངས་པས་ཕག་གུའི་སྟོན་པོ་གཞན་ཀྱམས་མ་དགའ་བས། རྟེན་འཕྲུག་ཡང་
 ཡང་ལངས་གྱུང་། རིན་སྤངས་པའི་དཔུང་སྟོབས་ལ་འགན་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་
 བྱུང་། རིན་སྤངས་པའི་སྟོབས་ཤུགས་རྩེ་ཆེར་སོང་བས་དཔུས་གཙང་ཡོངས་
 ལ་དབང་རྒྱུར་བྱེད་ཐུབ་པའི་མང་གཞི་ཆགས། དེ་ནས་སྐྱ་ན་སྒྲ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་

པ་དང་། རིན་ཐུངས་མཆོ་སྤྱོད་རྩི་རྩི་དང་། རོན་ཡོད་རྩི་རྩི་གཙོ་བྱས་པའི་
 དཔོན་རིགས་ཀྱིས་མཉམས་སྦྲུལ་གྱི་དོན་ལྟར་འཛོལ་ཏེ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལྷག་
 གྱི་ལོ་1499ལོའི་ལོ་གསར་སྐབས། རག་དབང་བཟ་ཤིས་གཤམ་པ་དབྱུང་ལོ་
 བརྒྱ་གཉིས་བཞིས་པ་ཤེ་སྤྱིད་པག་གྱའི་སྤྱིད་ཁྱིལ་བཀྱར་པས་དཔོན་ཆ་བཟུ་
 མིང་གི་མཚུགས་བསྐྱེལ། གྱི་ལོ་1504པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་རིན་ཐུངས་ནས་སྤྱིང་མོ་
 ཞིག་བདག་མོར་སྤུལ་ཏེ་ས་འབྲུག་ལོར་གྱི་ལོ་1508ལོ་སྤྱིང་ལོར་མགོན་པོ་
 འབྲུངས། གྱི་ལོ་1509པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་ཤེ་སྤྱིད་དང་བསམ་ཤེ་བ་གཉིས་དཔོན་
 མོན་ནང་འབྲུག་བྱུང་སྐབས། རིན་ཐུངས་པས་ཤེ་སྤྱིད་ཀྱི་དམག་དཔུང་ཕྱིར་
 བརྒྱག་དགོས་པའི་ཡིག་འབྲུལ་དྲག་པོ་བཏང་བས། ཤེ་སྤྱིད་དང་རིན་ཐུངས་
 པའི་བར་འཁོན་གཞིའི་འགོ་ཚུགས། དེའི་གྱི་ལོ་ཡར་ཁྱུངས་སུ་རིན་ཐུངས་པ་
 མཆོ་སྤྱོད་རྩི་རྩི་སྤྱོད་ཤེ་སྤྱིད་པའི་འདས་མཆོད་བྱུང་འབྲུལ། རིན་ཐུངས་པའི་
 སྤྱིང་རག་དབང་ཀྱིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་དཔུང་གཡེ་སྤྱིང་ལོར་ཤེ་སྤྱིད་དུ་
 བྱུང་བ་ཤེ་སྤྱིད་ཀྱིས་བརྒྱག་ཅི་བྱུང་མཛད་ནའང་རིན་ཐུངས་པ་དོན་ཡོད་རྩི་
 རྩིས་མ་གསན་སྤྱོདས། ཤེ་སྤྱིད་དང་རིན་ཐུངས་པའི་བར་འཁོན་གཞི་རྩི་རྩི་
 མོང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་མི་ལོགས་པར་དགོངས་ནས་ལྷ་དམར་བཞི་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པས་རིན་ཐུངས་པ་དོན་ཡོད་རྩི་རྩི་ལ། ཤེ་སྤྱིད་འདི་སྤྱིར་རྒྱལ་
 ཁམས་དང་། སྤྱོད་ཤེ་དཔོན། ཡང་སྤྱོད་ཤེ་རིན་ཐུངས་པ་ལ་གཙོས་པས་
 རྩིང་གཞིས་མགོས་ཆེ་བ་ཞིག་སྤུལ་ནས། ཤེ་སྤྱིད་ཀྱི་དགོངས་ཆོམ་སེལ་སྤྱོདས་
 བྱས་ན་ལོགས་པའི་ཞལ་ཏེ་མཛད་པ། གསན་པ་སྤྱོད་བཅོས་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་
 ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པ་དང་། ཤེ་སྤྱིད་རག་དབང་བཟ་ཤིས་གཤམ་པ་ཡོན་མཆོད་
 ཀྱིས་གཉིས་སྤྱོདས་མཛད་གདན་དྲུངས་ཏེ། རིན་ཐུངས་པ་དོན་ཡོད་རྩི་རྩིས་
 འབྲུལ་གྱི་ཞབས་ཏོག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་བསྐྱབས་པ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
 མཛད་ཀྱང་དགོངས་སེལ་འབྲུལ་བ་བྱུང་བྱུང་པ་སྤུལ་པར་མཆོད་ཡོན་གཉིས་
 ཀ་མ་དབྱེས་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་པ་སྤྱོདས་རིང་བ་བཞིན་དུ་ཡངས་པ་
 ཅན་ལ་ལེབས། ཤེ་སྤྱིད་ཀྱིས་ཀྱང་རིན་ཐུངས་པས་སྤུལ་པའི་ཁོར་སྤྱོད་སེལ་ཆེར་

བསམ་ཡས་དང་། གོ་ཁབ་རྣམས་ཚས་སྐྱོད་གནི་བདག་གི་བསྐྱར་རྣམས་སྤུལ་བ་སོགས་འབྲུལ་དངོས་དེ་ཚོ་བསྐྱམས་རིན་མེད་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་དོན་ཡོད་དོན་རྗེ་ཡང་མ་དགལ། དེའི་ཕྱི་ལོ་དོན་ཡོད་དོན་རྗེ་དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུའི་སྟེང་འདས། མདོར་བསྟུས་ན་དེ་ནས་བཟུང་ཕལ་ཆེར་ཕག་གུས་དབྱས་དང་། དོན་དངོས་རིན་ཐུངས་པས་གཙང་ཚྭ་གས་དབང་བསྐྱར་བྱས། །

ཕག་གུའི་དཔོན། 1499-1565 ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་གཤགས་པ་སྤྱི་ལོ་1499 ལོར་ཕག་གུའི་སྲིད་ཁྲི་ལ་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་1504 ལོར་རིན་ཐུངས་པའི་གྲས་མོ་ཞིག་ཁབ་རྒྱ་བཞེས། སྤུ་གདོང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དབྱས་ཚྭ་གས་བཟུང་། སྤྱི་ལོ་1565 ལོར་རྒྱ་ནག་གི་མ་ཅ་ཆེང་གིས་ལོ་ཉ་བཅུང་སྟེ་མང་གི་འཇའ་ས་གནང་། དུན་རིང་མ་སོང་བར་སྐྱ་གཤེགས་པ་འདྲ། །

རིན་ཐུངས་དཔོན། 1510-1563 རིན་ཐུངས་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་1510 ལོར་ཨི་དང་གཉལ་ཁུལ་རྒྱ་དམག་དྲངས་ཤིང་གཙང་ཚྭ་གས་ཀྱི་མང་གེ་ཆེ་དང་། ལ་སྟོད་ལྷོ་ཚྭ་གས་རྣམས་མངའ་འོག་རྒྱ་བསྐྱས། རྒྱ་ཕག་སྤྱི་ལོ་1563 ལོར་རིན་ཐུངས་པའི་དམག་གཡས་རྒྱ་བྱང་པའི་སྟེང་རྒྱ་བཏེགས་པའི་ཆོ་རིན་ཐུངས་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྲས། རིན་ཐུངས་ངག་དབང་འཇིག་གཤགས་རང་ཡང་དམག་རྒྱལ་རྒྱ་ལེབས། རིན་ཐུངས་པ་ཕམ་ཁ་བསྐྱད་མར་བྱང་སྟེ་ངག་དབང་འཇིགས་གཤགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཕལ་ཆེར་ཤོར། རིན་ཐུངས་པས་བོད་སྲིད་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱ་བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་སོ། །

སྤྱི་ལོ་1515པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་བསམ་སྟེ་བས་བསྐྱངས་པའི་སྟེ་གཟར་གྱིས་རྒྱུན་བྱས་པས་རིན་ཐུངས་པའི་ཞལ་ངོ་སྟེ་མ་རྣམས་དེའི་རྒྱལ་རྒྱལ་ལངས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1516པའི་མེ་བྱི་ལོར་དབྱས་གཙང་འབྲུག་ལོང་ཆེན་པོ་ལངས་རྒྱུང་། སྟེ་སྲིད་མཆན་རྒྱས་རྒྱལ་ཏེ་ཁ་རག་དང་བོད་ཡུལ་ཚོས་ལ་ས་མཆོམས་བྱས། སྐབས་དེར་སྤུན་སྡེ་ཚོས་ཀྱི་གཤགས་པ་དཔོན་སྟོབ། བཟད་མདར་ལེབས་ནས་རྒྱ་ཡུལ་རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཆེངས་རྟེན་རྒྱ་སྤུལ་ཏེ། དབྱས་གཙང་ལོ་གསུམ་སྟེ་གཟར་མི་བྱེད་པའི་ཆེངས་བསྐྱམས་ནའང་། རིན་ཐུངས་པས་སྐར་སྟེ་གཟར་བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱལ་

མཁའ་ཅིར་བཏེགས་སྐབས། འཕྲོངས་ཀྱས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག་གིས་གཙོས་
 རྟེན་གྱི་དཔུང་ཆེན་ནམས་ཉང་སྟོང་བར་རུ་བྱོན། དགའ་ལྷན་པ་དམག་
 དཔོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོས་སྦྱིད་འཕམ་གྱི་དཔུང་ནམས་འབྲིད་དེ་ཤངས་
 གྱི་བར་རུ་བསྟོད་པས། རིན་ཐུངས་པས་འབངས་ཀྱིན་ལོག་བྱེད་པའི་བྱ་བར་
 རུང་རྟེག་ཆབས་ཆེན་ལོག་སྟེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་ནའང་། རྒྱལ་
 ཅི་དང་། པ་རྣམ་པའི་ས་ཆ་ཤོར་བ་ནམས་ཕྱིར་སྟོད་པ་དང་། ཤོང་སར་
 དཀོངས་བསངས་དང་། རྫོང་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་ལྷ་བ། ཕྱིན་ཆད་མ་རུངས་
 པའི་སེམས་འདོར་བ་སོགས་གྱི་ཁས་ལེན་ཁྱུས་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་1522པའི་ཆུ་རྩ་
 ལོར་རིན་ཐུངས་པས་སྤར་ཡང་སྟེ་གཟར་ཆབས་ཆེན་བསྐྱངས་ཀྱང་སྟེ་སྤྱིད་གྱི་
 མཆོན་རྒྱས་ལ་སྟོན་ཆེར་མ་བྱུང་། དེ་ནས་དབུས་གཙང་ལོ་བཙོ་ལྷར་འབྲུག་པ་
 མི་བྱེད་པའི་ཆེངས་ཡིག་བཞག །

སྤྱི་ལོ་1524པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་ཕག་ཙོ་གྲུ་པ་དང་སྟག་ལྷང་པ་འཐབ་ཅིང་།
 དེའི་སྤྱི་ལོ་ཤིང་བྱ་ལོར། སྟག་ལྷང་པ་དང་ཐོག་ཁ་པ་བསྐྱེལ་ཏེ་ཕག་ཙོ་གྲུ་པ་
 དང་འཐབ། སྤྱི་ལོ་1526པའི་མེ་བྱི་ལོར་ཕག་ཙོ་བ་དང་ལྷ་སེར་བ་བསྐྱེལ་པ་
 དང་། འབྲི་སྟག་འཐབ་པ་མ་གཏོགས་དབུས་གཙང་ཞོད་འཇགས་སུ་གནས་
 ཤིང་། དེ་རྗེས་སྤྱི་ལོ་1530པའི་ལྷགས་སྟག་ལོར་ཐོག་མཁར་གཉིས་དང་དཔོན་
 ས་སྟེ་སྤྱིད་འགལ་མེད་གྱི་ལྷ་ཆོག་སྒྲིག་པའི་ཕྱེན། ལོ་དེ་ལ་སྟོད་རུ་ལྷ་དམར་
 སེར་གྱི་འབྲུག་པ་ལངས། དེའི་ཤུགས་བརྒྱབ་པ་ས་ཐོག་མཁར་གཉིས་དང་སྟེ་
 སྤྱིད་འབྱུངས་སུ་སོང་སྟེ། འབྲི་ལོལ་གཉིས་དགོས་སུ་སྟེ་གཟར་ཡོད་པ་གཅིག་
 དང་ལོལ་ཁ་པའི་རྒྱབ་རུ། སྟེ་སྤྱིད་གྱི་དཔུང་ཕན་ཆོགས་བཞེངས་པ་སོགས་
 མཛད། སྤྱི་ལོ་1538པའི་ས་མོ་བྱི་ལོར་དབུས་གཙང་ཆེངས་གོལ་མཆོམས་ལ་སྟེ་
 སྤྱིད་གྱི་ཆེངས་མཐུད་ཅི་ཡོང་གི་དཀོངས་པ་མཛད་ནའང་། རིན་ཐུངས་པ་
 སྤྱིད་གཏོགས་གྱིས་མ་གསན་པས། སྟེ་གཟར་ཤིན་རུ་ཆེ་བ་ལངས། ས་ཐོབ་ཤོར་
 ཁམས་ཆེ་བ་ནི་གཉིས་ཐད་ནས་མ་བྱུང་བ། སོགས་གྱི་གནད་དོན་འདི་དག་
 《དེབ་དམར་གསར་མའི་》ནང་བཀོད་པ་བཞིན་གསལ་བཤད་ཁྱུས་པ་ཡིན།

གསུམ། ཞིང་ཤལ་པས་གྱུན་ལོག་བྱས་ཏེ་བོད་མིང་བཟུང་བ།

ཞིང་ཤལ་པ་ཚོ་བརྟན་རྒྱུ་རྩེ་ལོ་རིམ་ཟུངས་པའི་གཞིན་ཚན་དུ་གཏོགས་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རིམ་ཟུངས་པ་དང་ཕྱི་གདོང་པ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་འབྲིང་

རྒྱལ་པ་གཉིས་འཇུགས་བྱས། སྤྱི་དགུ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་
 བ་ནི་ཀམ་མཐུ་སྟོབས་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཀུན་སྤངས་ལྷ་དབང་རྩེ། ཀམ་བརྟན་
 སྦྱིང་དབང་པོ་བཅས་ཡིན། ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩོམ་རིན་སྤངས་ངག་
 དབང་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་རིན་སྤངས་པའི་ཆིབས་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་དང་།
 དེ་ནས་རིམ་པས་ཤངས་དང་བྱང་སྤྲད་ཁུལ་གྱི་ཁལ་སྤྲད་པ་ལོ་མང་བྱས། རབ་
 བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་1548ལོར་རིན་སྤངས་པས་གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་
 ཚེ་རི་རྩོད་དཔོན་དུ་བསྐྱོས། ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩོམ་རིན་སྤངས་སྟོབས་དང་
 འཛོན་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། རིམ་བཞིན་སྟོབས་འབྱོར་དང་དབང་
 ཤུགས་རི་ཆེར་སོང་སྟེ། རིན་སྤངས་ངག་དབང་འཇིགས་གྲགས་ཀྱི་དུས་སུ་
 སྟོབས་སྐབས་རིན་སྤངས་པའི་ཁ་གཏད་དུ་ལངས། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་1557པའི་
 མེ་སྤུལ་ལོར་ཤངས་དོན་རབ་པའི་ས་སྤྱེལ་སྦྱོར་རིན་སྤངས་པ་དང་། ཞིང་ཤག་
 པ་གཉིས་བར་དུག་དཔུང་གི་སྦྱོར་བ་བཅུ་མས། སྐབས་འབྲུག་པ་པར་དཀར་
 པོས་བར་འདུམ་གནང་བར་ཐེབས་ནའང་། དོན་རབ་པའི་སྟོག་ལ་ཉེན་ཁ་མ་
 བྱུང་བ་ཙམ་ལས། ས་མི་དབང་རིས་ཞིང་ཤག་པར་ཆིས་སྦྱོད་གནང་དགོས་
 བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1563པའི་ཆུ་ཕག་ལོར་ས་སྤྱེལ་པའི་རྒྱལ་དུ་རིན་སྤངས་ངག་དབང་
 འཇིགས་གྲགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གཡས་ཅུ་བྱང་པའི་སྟོགས་སུ་བཏེགས་པའི་ཆོ།
 ངག་དབང་འཇིགས་གྲགས་རང་ཡང་དམག་རྒྱལ་དུ་ཐེབས། ལམ་ཁོར་དུ་བྱ་
 རྩོད་གཤོངས་པ་ནམས་བརྟུངས་པས་དགེ་འདུན་པ་ཆོ་ལའང་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་བ་
 བྱུང་། ལོ་དེ་གར་འབངས་ཀྱིན་ལོག་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ། གཙང་རོང་སྟོགས་སུ་དམག་
 འབྲུག་ལངས་པ་དང་། ངག་དབང་འཇིགས་གྲགས་ཀྱི་སྤྱི་པར་དཀར་པོ་
 བཀོད་ལ། རྩོམ་སུ་རིན་སྤངས་པས་རྒྱལ་ཆེ་བ་དང་། འབྲོང་ཆེ་པ། ལྷན་ཐང་
 པ་སོགས་ལའང་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཀྱང་། ས་རོལ་པོའི་སྟོགས་སུ་ཞིང་ཤག་
 པས་རྒྱལ་སྦྱོར་བྱས་པ་སོགས་གཡུལ་འབྱེད་དེ་དག་ན་རིན་སྤངས་པར་ཕམ་ཁ་
 གཅིག་རྩོམ་གཉིས་མཐུད་དུ་ཕོག་སྟེ་ངག་དབང་འཇིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་
 ཕལ་ཆེར་ཤོར། དུས་དེར་སྟེ་པ་རིན་སྤངས་པས་གཙང་ལ་དབང་སྦྱོར་བྱེད་

པའི་སྟོབས་ཤུགས་དེ་ཉམས་འགོ་ཚུགས། གྱི་ལོ་1565པའི་ཤིང་གྲང་ལོར་ཞིང་
 ཤག་པ་རང་གི་དམག་ལྷེ་གིད་དེ་པ་རྣམ་ལྷན་གྲུབ་ཅེ་བསྐོར་པ་དང་། རྫོང་
 གསར་པག་རི་བཅས་སྤངས་པར་མ་ཟད། ལྷན་གྲུབ་ཅེ་པ་སང་ཤོར་གནང་
 ཤོར་དང་། ལྷང་སྟོང་པ་རྣམས་སུ་ཡི་ཚུགས་སུ་འགོ་ངེས་གཏན་མེད་པའི་
 ཁར། རིན་སྤངས་པ་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་མཆོམས་སུ་སྟེབས་ཆེ་
 རིན་སྤངས་པས། འབྲུག་པ་པད་མ་དཀར་པོ་སྤྲོད་ཡང་རིན་གཙང་གཉིས་ལ་
 བར་འདུམ་གནང་བར་གདན་ཞུས་བྱས་མཐར། པ་རྣམ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཞིང་
 ཤག་པར་སྤྱད་ནས་འབྲུག་ཙམ་བྱང་བ་བཅས་སྐབས་དེར་ཡང་ཞིང་ཤག་པར་
 རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། །དེའི་དུས་བྱང་བདག་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྲུལ་ནམ་མཁའ་
 རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ་སྤྱེ་མཆེད་བགྲེས་གཞོན་
 གཉིས་ནང་མ་འཆམས་པའི་བར་དུ་ཞིང་ཤག་པའི་སྤྲུལ་ཀུན་སྤངས་ལྷ་དབང་
 རྟོ་རྩེས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྟོགས་སུ་ལངས་ཏེ། བྱང་བདག་བཀྲ་ཤིས་
 སྟོབས་རྒྱལ་རང་གི་སྟེར་གཞིས་སུ་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་དབྱུང་སྟོགས་སུ་རྒྱང་
 རུད་ལྷ་བྱུར་ཐེབས་དགོས་པའི་ཆད་པ་ཕོག་པར་མ་ཟད། ཞིང་ཤག་པས་བྱང་
 བདག་བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ་ལ་འཕྱུ་སྟོང་སྟོག་པ་ཐུགས་ལ་ཕོག་ཅེ་བས། བཀྲ་
 ཤིས་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་མངོན་སྟོང་གི་ལས་སྦྱོར་མཛད་པས་ཞིང་ཤག་ཆེ་བརྟན་
 རྟོ་རྩེ་གཟའ་ནད་གྱིས་སྤོངས་པར་གྲགས། །ཞིང་ཤག་པའི་སྤྲུལ་ཀུན་སྤངས་ལྷ་
 དབང་རྟོ་རྩེ་བསམ་འབྲུག་ཅེར་ཕོ་བྱང་དུ་བཞུགས། བརྟན་སྤྱང་དབང་ཕོས་
 དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་སེར་དམག་དང་དབྱུང་དམག་གིས་གཙང་ལ་རྩྭ་རྩྭ་
 བྱས་པ་ལ་རྩྭ་ལན་གྱི་འཐབ་འབྲུག་དྲག་པོར་བྱས་མཐར་དབྱུང་དམག་པམ་
 རྣམ་སེར་འབྲས་གྱི་ཤུ་པ་མང་པོ་བྱས་སུ་བྱོལ་དགོས་པ་བྱུང་། དེ་ལ་སེར་
 འབྲས་སྤིང་ལོག་ཟེར། གམ་བརྟན་སྤྱང་དབང་པོ་པ་རྣམ་ཅེར་བཞུགས་ནས་
 གཙང་སྟོགས་པལ་ཅེར་དབང་འོག་དུ་བཞུགས། གྱི་ལོ་1605 ལོར་གམ་བརྟན་
 སྤྱང་དབང་པོས་འཕན་ལྷལ་ལ་དབྱུང་འབྲུག་བྱས། རབ་བྱང་བཅུ་པའི་ལྷགས་
 གྱི་ གྱི་ལོ་1610ལོར་གཙང་པའི་སྤྲུལ་གམ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རང་ཉིད་

གྱི་གཉེན་ཚན་ཡར་རྒྱལ་པ་བདུད་འདུལ་གྲགས་པ་ལ་དམག་དངས་ནས་ཡར་
 རྒྱལ་བཟུང་། དེའི་ཕྱི་ལོར་གཙང་པའི་སྤྱི་འགན་བཞེས། སྤྱི་ལོ་1612 པའི་
 རྒྱ་བྱི་དང་སྤྱི་ལོ་1613པའི་རྒྱ་སྤང་ལོར་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་དཔུང་གིས་
 སྤྱིར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་ཕྱོགས་འཕན་པོ་དང་གཞིས་ཀ་རྩེའུ་མོགས་
 སྤངས་ཏེ་གཙང་པས་གཞི་རྩའི་མོག་ནས་དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱོར་
 བྱས། རྒྱ་ལའི་སྤྱ་མ་སྤྱ་ཕྱིར་བཞི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་གཙང་པ་ལ་དྲག་པོ་
 མངོན་སྤྱོད་གྱི་ལས་སྤྱིར་གནང་བའི་གོ་ལོར་དང་། ཡང་སྤྱི་ལོ་མོག་ཡུལ་ནས་
 གདན་འདྲེན་ཞུ་རྒྱུའི་སྤྱི་དོགས་གཞི་བཅས་གྱིས། སྤྱི་ལོ་1616ལོར་རྒྱལ་བ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སྤྱ་གཤེགས་པའི་ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་མི་ཚོག་པ་བཟོས།
 དེ་རྗེས་པའུ་ཆེན་སྤྱོ་བཟང་ཚོས་རྒྱན་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་གནས་ཡིན་པ་
 དང་། ཁོང་གིས་ཁུས་དོར་བརྟེན་ནས་ཡང་སྤྱི་དོན་རྒྱ་བཅའ་ཚོག་པའི་
 བཀའ་གནང་འཁོལ། སྤྱི་ལོ་1617པའི་མེ་སྤྱལ་ལོ་ཁལ་ཁ་ཚོ་ཁུར་དཔོན་གྱི་
 དམག་དཔུང་མི་གངས་སུ་སྤྱོད་ཅེས། དབུས་སུ་འབྱོར་ནས་དབུས་དམག་
 དང་མཉམ་སྦྲེལ་མོག་གཙང་དམག་ལ་ཕར་ཚོལ་བྱས། དེའི་ཕྱི་ལོ་རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་པའི་ས་རྒྱ་ སྤྱི་ལོ་1618ལོར་ཀམ་བསྟན་སྤྱོད་དབང་པོས་གཙང་དམག་གི་
 ལྷག་ཅེས་འབྲིད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་གྱི་གོང་རྩེ་གལ་ཆེ་བ་མང་པོ་སྤངས། ལོ་
 དེའི་ཁྱེད་བདུན་པར་མེར་འབྲས་སྤྱིར་ལོག་ཅེས་པ། མེར་དམག་དང་དབུས་
 དམག་གིས། གཙང་དམག་ལ་འཐབ་འབྲུགས་དྲག་པོར་བྱས་མཐར་དབུས་
 དམག་ཕམ་ནས། མེར་འབྲས་གྱི་གྲ་པ་མང་པོ་བྱས་སུ་བྱོལ་དགོས་པ་བྱུང་།
 ཀམ་བསྟན་སྤྱོད་དབང་པོས་སྤྱི་ལོ་མོག་ཡུལ་གྱི་དབང་གཏོར་ནས་གཙང་
 པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས་སོ། །

ཁྱེན་ག་རྩ་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་རྣམ་གསུམ།

མཆན།	གསོལ་མཁན།	རྩ་ ཆེད།	གྲུབ་མཐའ།
རིན་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། 大宝法王	རྩ་མིང་ཡུང་ལོ། 明成祖	1407	དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། བཀའ་བརྒྱུད་པ།
ཐེག་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། 大乘法王	རྩ་མིང་ཡུང་ལོ། 明成祖	1413	ཀུན་དགའ་བཟ་ཤིས། ས་སྐྱ་པ།
བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ། 大慈法王	མིང་ཞོན་ཅིང་། 明宣宗	1435	ཤུག་ཡེ་ཤེས། དགེ་ལུགས་པ།

དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་རིམ་བྱོན་གྱི་རེུ་མིག

ཁྲི་ རབས།	མཆན།	འབྲུངས་ལུལ།	ཁྲིར་བཞུགས་ ཡུན་ཆད།
༡	ཅིང་ཁ་པ་སློ་བཟང་གཤམ་པ།	ཅིང་ཁ།	1409-1419
༢	རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།	གཙང་ལྷན་སྟོན་ཆུ་སྤང་།	1419-1433
༣	མཁས་གྲུབ་རྒྱེ།	གཙང་ལ་སྟོན་མདོ་གཞུང་།	1419-1438
༤	ཞུ་ལུ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆན།	གཙང་ཞུ་ལུ།	1438-1450

。

ཁྲི་ རབས།	མཆན།	འབྲུངས་ལུལ།	ཁྲིར་བཞུགས་ ཡུན་ཆད།
༥	གཡག་ཤེ་སློ་སློམ་ཆོས་སྐྱོང་།	གཙང་གཡག་ཤེ།	1450-1463
༦	བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན།	གཙང་ལ་སྟོན།	1463-1473
༧	སློ་སློམ་བརྟན་པ།	གཙང་གི་ཤངས་མཁོན་ཁང་།	1473-1480
༨	སྟོན་ལམ་དཔལ་པ།	གཙང་གཡམ་རུ་བྱང་།	1480-1490
༩	སློ་བཟང་ཉི་མ།	ཅིང་ཁ།	1490-1492
༡༠	ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ།	ཁམས་ལྷན་མ།	1492-1497
༡༡	འདར་སྟོན་སློ་བཟང་གཤམ་པ།	གཙང་སྟོན་འདར།	1497-1510

36	བཟུན་འཛིན་ལེགས་བཤད།	ཀོང་ཡུལ།	1632-1638
37	དགེ་འདུན་རིན་ཆེན།		1638-1643
38	བཟུན་པའི་རྒྱལ་མཆན།	དུགས་ཡུལ་གྲོང་མདའ།	1643-1648
39	དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ།	སྟོང་ཡུང་།	1648-1655
40	དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོ།	སྟོང་མངའ་རིས་སྤེལ་གྲོང་།	1655-1662
41	ལྷོ་བཟང་རྒྱལ་མཆན།	གཡོ་རྩ་ཆེ་མང་།	1662-1668
42	ལྷོ་བཟང་དོན་ཡོད།	འཕན་ཡུལ།	1668-1675
43	བྱམས་པ་བཀྲ་ཤིས།	རྒྱལ་རོང་།	1675-1682
44	ལྷོ་གྲོས་རྒྱ་མཆོ།	མི་ཉག་དཀར་ལྗོང་།	1682-1685
45	འཇམ་དབྱངས་རྒྱལ་ཁྲིམས།	ཙོ་ཞེ་ཞོ་བཟང་།	1685-1692
46	རྒྱན་པ་རྒྱ་མཆོ།	འིས་མདོ།	1692-1699
47	ལྷོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ།	སྟོམ་མདའ་འདབ་ཡང་།	1699-1701
48	དོན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོ།	ཧེ་ཉྩར་ནག་ཆང་།	1701-1708
49	ལྷོ་བཟང་དར་རྒྱས།	ཙོ་ཞེ་ཨ་གཟིགས་མང་།	1708-1712
50	དགེ་འདུན་ལྷན་ཆོགས།	ཨ་མདོ་གྲང་མང་།	1712-1719
51	དཔལ་ལྷན་གྲགས་པ།	ཉྩར་གཙང་གོ་བོན།	1719-1725
52	རག་དབང་ཆོས་འཕེལ།	དུགས་པོ་གཡག་ཞོལ།	1725-1732

°

ཁྲི་ རབས།	མཆན།	འབྲངས་ཡུལ།	ཁྲིར་བཞུགས་ ཡུན་ཆད།
53	རྒྱལ་མཆན་མེད་གོ།	རྩ་འོན་བསམ་ས།	1732-1739
54	རག་དབང་མཆོག་ལྷན།	བྱ་བྱང་ལྷ་ཤི།	1739-1746
55	རག་དབང་ནམ་མཁའ།	ཨ་མདོ་རྩོ་རྒྱལ་ཆོག་རི་ལྷན།	1746-1751
56	ལྷོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ།	ཁམས་ཤོག་རྩལ།	1751-1757
57	བསམ་གཏན་ལྷན་ཆོགས།	དབྱུག་སྟོང་ཕག་མའི་ཡུང་།	1757-1764
58	རག་དབང་ཆོས་གྲགས།	ཨ་མདོ་བྱ་བྱང་།	1764-1771
59	རག་དབང་ཆོས་གྲགས།	སྟོང་ཡུང་རྒྱ་བཟང་།	1771-1772

༡༥	ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་ལྷན།	སྟོང་ལུང་རྟོག་འཁོར།	1896-1900
༡༦	སྟོ་བཟང་རྒྱལ་མཚན།	གཙང་།	1900-1907
༡༧	ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན།	ཨ་མདོ་ཙོ་ནེ།	1907-1914
༡༨	མཁུན་རབ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།	འབྲི་གུང་།	1914-1919
༡༩	སྟོ་བཟང་སྟན་གཤམ་རྒྱ་མཚོ།	ཁམས་བྲག་གཡལ།	1919-1920
༢༠	བྱམས་པ་ཚེས་གཤམ།	ཏེ་ཙོར་བྲག་མགོ།	1920-1927
༢༡	སྟོ་བཟང་རྒྱལ་མཚན།	ཁམས་ཡ་ར།	1927-1932
༢༢	ཐུབ་བསྟན་ཉིན་བྱེད།	གཙང་།	1932-1934
༢༣	ཡེ་ཤེས་དབང་ལྷན།	ཁམས་མི་ཉག།	1934-1940
༢༤	རྩན་གྲུབ་བཙོན་འགྲུལ།	གཙང་ཤངས་པ།	1940-1948
༢༥	བཀྲ་ཤིས་སྟོང་འདུལ།	ཁམས་མི་ཉག།	1948-1952
༢༦	ཐུབ་བསྟན་ཀུན་གསལ།	གཙང་།	1952-1958
༢༧	ཐུབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས།	སྟོང་ལུང་མདའི་ཡབ་ལུ།	
༢༨	འཁོག་མི་བྱམས་པ་སྟོ་གྲོས།	ཁམས་རྩ་ལུལ།	1986-

དགའ་ལྷན་གྱི་པ་ཁེས་པ་དེ་ནི་དཔོན་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་དང་། སྐུ་མའི་ཡང་སྤྱི་
 སོགས་མཐོ་རིམ་མི་སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱུད་བྱིས་པའི་རྒྱལ་ནས་གྱི་སོག་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟ་
 བྱེད་མ་ཡིན་པར། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། སྤྱང་པའི་བྱ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་
 བ། དགའ་ལྷན་གྱི་ལ་བདག་པོ་མེད། ཅེས་ཡོངས་སུ་གཤམས་པ་ལྟར་རིགས་
 རྒྱལ་འབྱོར་པ་ས་སྟོགས་བཅས་དམིགས་བསལ་གྱི་དབྱེ་བ་གང་ཡང་མེད།
 རྒྱུད་བྱིས་པའི་རྒྱལ་ནས་སོས་བསམ་དང་། སྟོབ་གཉེར་ལ་བཙོན་ནས་རིམ་
 བཞིན་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་གོ་ས་སོབ་པ་དང་། དེ་ནས་གཞུང་ལུགས་རབ་
 འབྱམས་སྤྱོད་པའི་མཁས་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ། ལུང་རིགས་གྱི་ཚོད་པའི་
 གད་རྒྱུངས་སྟོག་པ་ལ་སྤྱི་ཀྱང་ལྷན་པའི་ལན་མེད་པ། བྱས་པ་ཆེན་པོས་
 གཙུག་ཏུ་བཀྲར་བར་གྱུར་པའི་ཆོ་ན། ད་གཟོད་དགའ་ལྷན་གྱི་གྱི་ལ་བཞུགས་
 སུ་གསོལ་བའི་ལུགས་སྟོལ་འདི་ནི། སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚད་ལ་དཔགས་ནས་
 ཀུན་གྱི་བྱ་མོང་རུ་བཀྲར་པའི་མཁས་པ་དེ་ཉིད་དགའ་ལྷན་གྱི་གྱི་ལ་བཀོད་

པ་ནི་དང་གི་དམངས་གཙོའི་ལྷགས་སྲོལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག །
སྒྲིལ་པ།

དྲག་པོའི་བཀའ་ལན་མཁས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིག
རྩལ་པོའི་མནར་གཙོད་བཟོད་པའི་གོ་ཆས་བསྟན། །
མཐུན་པའི་སྒྲིགས་ཀྱན་སྤྱོད་གཅིག་སྒྲིལ་བས། །
ས་སྒྲུའི་སྲིད་དབང་སི་རུའི་ཐུག་རུ་ཐོབ། །
དབུས་གཙང་འབྲུག་པས་བོད་ཀྱི་ལ་རྒྱ་ཉམས། །
ཁྱིམ་རྒྱུད་འབྲུག་པས་ཕག་གུའི་སྡེ་སྲིད་ཉམས། །
བཀའ་དགའི་འབྲུག་པས་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་ཉམས། །
ནང་འབྲུག་བྱས་ན་ནམ་ཡང་ཉམས་པར་འགྱུར། །
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ལེན་བརྒྱད་ལ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་རྩལ་རབས།

1618-1642

ས་བཙད་དང་པོ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་དབང་དངོས་ཀྱི་བརྒྱུགས་ལ།

སྤྱིར་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱིགས་ཞེན་གྱི་ལྟ་བ་དང་།
གཙམ་བྱ་ངོ་དགའི་ཚོག་གིས་མ་བསྐྱད་པ། དོན་རྒྱུན་རྒྱུ་ལོ་ལྟ་བུ་བས་དྲང་བདེན་གྱིས་སྤྱིགས་སྤྲོམ་
བྱེད་དགོས་པ་ནི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ། གྲུབ་མཐའི་སྤྱིགས་ཞེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
དངོས་ཀྱི་ནམ་པ་ལ། ངན་ཤན་ཆེན་པོར་ཞུགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན་བན་བོན་
སྤྱིགས་རིས་གིས། བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དག་ཁྱད་སྤངས་མེད་ཀྱི་གལ་རྒྱ་འཛིག་
རྒྱུ་བྱས་སྟབས། སྤྱིར་བཙན་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་ལ་ཁྱད་སྤངས་གཏུགས་ས་མེད་
པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་དགའ་ལྟན་པོ་བྱང་བཅུགས་རྒྱུ་
མཁས་པ་རྣམས་གིས་བྲིས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རྒྱ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ལ། བྱིན་ང་
གི་རིག་པའི་གནས་ལ་སྤྱད་ས་པ་དམན་པ་དང་། ལྟག་པར་རྒྱ་ཆབ་སྤྱི་དུ་
སྤྱིར་བ་ཤིན་རྒྱ་ཞན་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་སོགས་ངན་སྤྱི་སྤྱི་ཚོགས་བྱས་ཡོད་པ་
འདི་ནི་ཆབ་སྤྱི་དུ་ལྟ་བུ་བས་བསྐྱད་པའི་ས་སྤྱིགས་སམ། གྲུབ་མཐའི་སྤྱིགས་
རིས་ཀྱི་གཏམ་ཙམ་རྒྱ་མཐོང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་རང་
རིགས་གཞིན་རྒྱ་ནམས་གིས། ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོ་འདས་པའི་གོང་རྒྱ་བྱང་
བའི་ས་ཆའི་སྤྱིགས་རིས་དང་། གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་ཞེན་གྱི་ལྟ་བའི་རྒྱུ་མི་
འབྲང་བར། སྤྱི་གཟུ་བོར་གནས་པའི་སྤྱི་ནས་སྤྱིགས་མི་འདྲ་བའི་ཡིག་ཆ་ཁག་
གཉིས་ཀ་ལ་ཞིབ་རྒྱ་བརྒྱུགས་ནས། རྩལ་རབས་རིམ་བྱུང་གི་སྤྱི་འཛིན་དཔོན་
རིགས་རྣམས་གིས་བོད་སྤྱི་ཆབ་སྤྱི་དུ། དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། རིག་

གནས་སྤོབ་གསོ། འཕྲོད་བརྟེན། སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་ཕན་
 པའི་མཛོད་རྒྱུ་གང་བཞག་ཡོད་པ་དང་། གནོད་པའི་ནོར་འབྱུལ་གང་བྱུང་
 ཡོད་པ་བཅས་སྤྱགས་སྤྲོམ་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱ་བར་འོས་ཏེ། དེར་རབས་ཅན་གྱི་
 བོད་མྱོངས་གསར་པ་འཛུགས་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ལས་ཀའི་ནང་དུ་ཉམས་སྦྱོང་དེ་
 དག་གིས་ཀྱང་བསམ་སློབ་སྤོབ་གསོ་བྱེད་ཚོགས་པ་ཞིག་རེད།

གཅིག །གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་མདོར་བསྟུན།

དེར་དུས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྐོར་ལ་
 སྤྱགས་རེ་བའི་ཡིག་ཆ་དང་། ལྷ་བ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་ཤ་སྟག་
 མཐོང་། སྤྲད་ནས་སྤྱགས་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཆ་ལ་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ནས་གཙང་པ་
 རྒྱལ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་ཚམ་པ་དེ་གསལ་པོར་མཐོང་བར་བྱེད་ཆེད་འདིར་
 གཙང་པ་རང་སྤྱགས་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག །ཞལ་ལྷེ་བཙུ་བྱག་གི་དབུ་ན་འཁོད་པའི་
 གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་གདུང་རབས་མདོར་བསྟུན་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་རི་བཞིན་དུ་
 འཁོད་པ་ལ།

གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ཁམས་འདིར་ཕན་བདེའི་དཔལ།

རྒྱལ་བྲིམས་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་སྟོང་གི །

མཐའ་བཞི་རྣམ་གཞོན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟེ།

སྟོན་པ་འབྱུག་ལྷར་ཆེ་བ་དེ་ལ་འདུད། །

ཞེ་མ་ས་དབང་རྒྱལ་པོའི་སྟེ། །

ལུན་ཚོགས་དགེ་ལེགས་ཀུན་གྱི་གཞི། །

གངས་མེད་བསྐལ་པར་ཚོགས་གཉིས་བསྐྱབ།

མགོ་ནག་མི་ལ་སྐམ་བུ་ཕྱ། །

གཉའ་རེངས་དག་ལ་གཤིན་རྗེ་འདྲ། །

ཚོས་སྤྱི་དོན་སྤོབ་ལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །

མངའ་འབངས་རྣམས་ལ་ཡིད་བཞིན་ནོར། །

མཚན་སྟོན་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །

དེ་ཡི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་ཕྱིར་བའི་རྒྱ། །
 མཛེས་པར་ཐོད་དུ་བཅིངས་པའི་ངོ་མཆར་གྱིས། །
 འདོད་དགུ་ཡིད་བཞིན་འབྱུང་བའི་བཀའ་དྲིན་གཏེར། །
 ཁས་དྲག་གནམ་གྱི་ཤེ་མོར་ཐོབ་པར་ཤོག །

ཅེས་མཛོད་པར་བཛྲོད་དེ། སྤེལ་སེར་གཏམ་རྒྱུད་ལས་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་
 པོའི་གདུང་རབས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། དེའི་ཕོ་བྲང་དང་མངའ་ཁུལ་གྱི་ཆེ་བ། དེའི་
 བཀའ་བྲིམས་ཀྱི་ལུགས་དང་བཀའ་ཆེམས། དེའི་སྤང་སྤང་དོན་གོ་བའི་ཞལ་
 ཟླ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་རྒྱལ་དུ་ཁར་བྱུང་གི་སྟོན་གྱི་བྲིམས་ཡིག་དང་གཏམ་རྒྱུད་
 ཁུངས་བཅུན་པ། ཡིག་རྟིང་དང་། རྩ་གཏམ་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱེགས་པ་
 ལས། ཐོག་མར་གདུང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྤྱིར་སྤྱོད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་
 མཛོད་པ་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སོ་སྟེའི་སྟོ་ཡི་སྟོད་ལུལ་ལས་
 འདས་ཤིང་། ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ། སྟོ་རྒྱུད་གིས་རྟོགས་པར་དཀའ་མོད།
 དེ་རྟོགས་ཀྱང་སྟོངས་པའི་སྟོས་སྟན་ངག་དང་སྟེལ་སྟོར་རྟོགས་བཅད་ཀྱི་རྟེན་
 པ་ལྷག་པའི་བསྐྱེགས་བཅའས་རྣམས་མེད་པའི་ལྷ་དགའི་གཏམ་བཞིན་བབ་
 ཅོལ་དུ་བྱིས་པ་འདི་ཉིད་རྣམ་དཔྱད་ཅན་གྱིས་གཟིགས་ན་སང་གའི་གཡུ་རལ་
 ལ་སྤྱུའུ་ལག་ཅེད་བྱས་པ་ལྷར་བཞད་མོའི་གནས་སུ་འདུག་ཀྱང་རང་རང་གི་
 མོས་སྟོར་ཤར་པ་རུང་བའི་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་
 ཁམས་འདི་ཉིད། འཕགས་པ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བུའི་ཞིང་ཁམས་
 གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤུལ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་ཆོས་
 རྒྱལ་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས། སངས་རྒྱུ་བསྟན་
 པའི་དབུ་བརྟེས་པ་དང་། བསྟར་པ་དང་། དར་བར་མཛོད། ལུགས་གཉིས་
 ཀྱི་བཀའ་བྲིམས་བཟང་པོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྦྱིད་ལ་བཀོད་ཅིང་།
 མངའ་འབངས་དར་རྒྱས་སུ་མཛོད་ཅིང་། བོད་ལ་སྤྱི་དར་བར་དར་བྱི་དར་
 གསུམ་བྱས་ན་འདི་ཡན་སྤྱི་དར་རོ། བར་དར་ནི་དཔལ་ལྷན་ས་རྒྱ་པས་བོད་
 ཤིང་སྟོ་བཅུགས་པའི་རྒྱལ་པོ་མཛོད་པ་དང་། སྟེ་སྤྱི་སྟེ་ལྷ་གདོང་པའི་མཆོན་

བ་ཀྱི་མི་སྤྱོད་དོན་རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་བཅུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་ཤོལ་མཆོག་གིས་
 དབུས་གཙང་མངའ་བསྐྱར་བར་ལུང་བསྟན་ནས། མཆོན་དོན་གྱི་དབུ་བརྟེས་
 ལ། དེ་ལ་སྤྱོད་དགུ་ཅམ་ཞིག་བྱང་བ་ལས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བོད་ཆོས་རྒྱལ་
 གྱི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་ནམ་རྒྱལ་དང་། བེར་ནག་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་
 སྤངས་ལྟ་དབང་དོན་རྒྱུ་གི་སར་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྤྱོད་སྤངས་སྤང་དབང་པོ་གསུམ་
 བྱང་བ་ལས་སྤྱོད་པའི་དབང་པོ་འདི་གསུམ་གྱིས་གཙང་སྤྱོད་དུ་གཞན་སྟོགས་
 མ་བྱངས་པ་ཆར་བཅད། སྤྱོད་ཆེན་ཀྱི་པ་ཡབ་སྤྱོད་སྤངས་ནས་འབུལ་
 ཞབས་དབུས་གཙང་གི་རང་སྤྱོད་ཆེ་ཆུང་ནམས་ལ་ཁུར་སྤྱོད་གནང་བ་སོགས་
 ཞི་རྒྱུ་དབང་དུ་གྱི་ནམ་ཐར་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ལོ་རྒྱུས་གི་སར་གྱི་
 སྤྱོད་དང་མཆོངས་པར་འདུག་ཀྱང་འབྲི་མ་ཅུས། འདི་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ལས་
 མཆོན་དོན་གྱི་གཞི་རྒྱུ་གས།

དེ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོགས་སྟོགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་
 བ་ཅེས་རྟོག་སོག་པས་གྱི་རྒྱལ་བ་ཆར་གཙང་པ་ལ། ལྷ་རྒྱལ་བསྟེན་སྤྱོད་པ་
 བཞིན་ཉི་ཟླ་ལྷར་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་མེ་བྱི་སྤྱོད་ལོ་1586 ལོ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་བསམ་
 འབྲུབ་ཅེར་སྤྱོད་བསྟེན་སྤྱོད་པ་མཁའ་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་བསྟེན་བསྟེན་པ་
 བསྟེན་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཞིང་མཆོན་པ་རྒྱུ་ལ། མཁའ་དབང་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་ལགས་
 ཤིང་། སྤྱོད་པ་ཞིན་ཅུ་ནས་ཡབ་ཡུམ་གནམ་གྱི་གུང་སྤྱོད་ལ་གཤེགས། དགུང་ལོ་
 ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ། དམག་དབུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟར་དང་བཅས་ཉི་དབུས་སུ་
 སེམས། ཡར་རྒྱལ་དཔོན་ཆེན་སོགས་གཞན་སྟོགས་ཆར་བཅད། དབུས་སྤྱོད་
 བརྒྱད་རང་ཞབས་སུ་བཅུག དེ་ནས་དབུས་གཙང་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་གསུག་རྒྱལ་
 ཅན་ནམས་ཆར་བཅད། བཀའ་ཁྲིམས་བཟང་པོས་རྒྱལ་པོ་གསེར་ཁུར་གྱི་དུས་
 འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་དུ་བརྒྱངས། དེ་ནས་ས་པོ་རྟའི་ལོ་སྤྱོད་ལོ་1618 ལོར་
 རྟོག་སོག་སྤྱོད་དམག་ཆེན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་ལུང་། བྱང་ཁམས་ཐམས་ཅད་
 དམག་གིས་བཅོམ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་རྟོག་སོག་གིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་
 གར་གྱི་རྒྱུ་གི། མདོ་ཁམས་བྱར་དུ་གས་ཀོང་གསུམ་དབུས་གཙང་སོགས་དང་

ཆེན་གནས་སྐོར་པ་རྣམས་ཀྱང་རྩོམ་གྲུ་ལ་གསོལ་བ་རྒྱུ་ནས་འདེབས་པ་
 མ་གཏོགས། སྐོར་བ་སྟོན་ལམ་སོགས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བགྱིད་མ་ཐུབ།
 ཤར་གྱི་རྩ་ལའི་འགྲུལ་གྱི་གསེར་ཟམ་ཡང་ཆད་པ་སོགས་དུས་ཤིན་དུ་མ་བདེ་
 བའི་མི་ཐམས་ཅད་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤྲུལ་ལྟར་འབྲས་མོ་གཤོངས་གྱི་གནས་སྐོར་སྤྲུག་
 པ་ལས་ཐབས་མ་རྟེན་པའི་སྐབས། ས་སྐྱོང་མའི་དབང་པོ་ལུན་ཚོགས་རྣམ་
 པར་རྒྱལ་བས། བས་གྱི་རྒྱལ་བ་ཆར་གཙོད་པའི་གཡུལ་ཆེན་པོ་བཤམས་ཏེ་
 དབྱང་ཚོགས་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ལྷན་སྟོན་ལྟར་མདར་པའ། ལྷའི་དམག་ཚོགས་
 ས་ལ་འཕོས་པ་ལྷ་བུའི་གཟི་བརྒྱན་གྱིས། མཐའ་དམག་རྣམས་ཆར་བཅད།
 དབྱས་གཙང་བུ་བཞི། མདོ་ཁམས་སྤང་དུག །ལྷོ་མོན་ཁ་བཞི་སོགས་མདོར་
 བ་སྟོན་རྩོམ་ཏེ་དབྱག་པས་བརྒྱུངས་ས་ནས། སྤང་རྒྱ་མོ་དར་ཟབ་འཐག་ས་
 ཡན་རང་ཞབས་སུ་བརྟུག །གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེས་གཙོས་པའི་རྫོང་ཆེན་
 བརྟུ་བཞི། སའི་མེ་བཙའ་གཞོན་པའི་རྫོང་ལྷན་སོགས་ཞལ་འཛིན་གྱིས་སྐྱོང་
 བ་རྣམས་མ་གཏོགས། རྫོང་ས་བཙན་གྱི་རིགས་རྣམས་མ་འོངས་པར་དུས་
 ཟིང་གི་རྒྱར་འགོ་བར་དགོངས་ནས་ཐམས་ཅད་མང་མེད་པར་བཤིག །ཤིང་
 ཆ་རྣམས་ལྷ་སས་གཙོས། གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་གྱི་ཞིག་གསོས་དང་གྲུ་ཟམ་
 སོགས་གྱི་རྒྱར་གནད། ལྷ་སར་རྩོམ་གྲུ་རྣམ་གཉིས་གྱི་དྲུང་དུ་མཆོད་སྤྱོད་རབ་
 འབྱམས་རྒྱ་མཆོའི་ཚོགས་དཔག་དུ་མེད་པ་ཁོར་ཡུག་སྟར་ཆགས་སུ་འཕྱགས་
 པ་མཛད། མཐའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་སུའང་མཆོད་
 པ་རྒྱ་ཆེར་གནད། སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་ཆོས་སྡེ་རྣམས་གྱི་
 འབའ་རེངས་པ་བསྟན་བཤིག་རྣམས་གནས་ནས་དབྱངས། རབ་བྱུང་གནས་
 བརྟན་དགེ་འདུན་མཁས་ཤིང་བརྟན་པ་རྣམས་བརྟུས་ནས། བསྟན་པའི་གད་
 བདར་དང་སྡེ་དགོན་བསྟན་པ་ཉམས་ཆག་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་གྱི་ཁ་གསོའི་དབྱ་
 རྟུགས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་དབྱས་
 གཙང་བདག་པོའི་ལྟར་གནད་སྟེ་ཤེལ་ཐམ་དམར་ནག །སྐྱེ་དར་རྒྱ་སྤིང་སོགས་
 ལྟར་གྱི་ཆེ་བ་མདོན་པར་མཐོ་བའི་དགེ་མཆོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་ཅིང་བཀའ་

ཁྱིམ་པ་བཟང་པོས་མངའ་འབངས་ནམས་རྫོགས་ལྟོན་གྱི་རྒྱུ་ལྟར་བདེ་སྲིད་
རུ་མཛད་པའོ། །

དེའི་སྐུ་སྐྱེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་པ་ཚོས་སྦྱོར་བའི་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་བསོད་ནམས་
གྱིས་མཛོད་པར་མཐོ་བ་ཀམ་བཟུན་སྦྱོར་དབང་པོ་ཞེས་མཚན་སྟན་ཉི་ཟླ་ལྟར་
གྲགས་པ་འདི་ཉིད། བཀའ་གདམས་སྤྲེགས་བཅ་ཆུང་བར། སངས་རྒྱུ་དག་
ནི་རྒྱལ་པ་ཅི་ཡང་སྟོན། ། ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་པོར་རྒྱལ་ནས་འགོ་བ་འདྲོན་
པ་ལ། རྒྱལ་པོའི་བྱར་རྒྱལ་རིམ་གྱིས་རྒྱལ་ས་འཛིན། གཤམ་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་བྱ་
ཉིད་མ་ཡིན་ན། རྒྱལ་པོ་མི་འཕྲོད་འབྲུག་པ་འབྱུང་བར་འབྱུར། དེ་བས་
ཐབས་མཁས་རྒྱལ་པོ་སྟོན་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མེ་པོ་རྟའི་(སྤྱི་
ལོ་1606) ལོ་གཟའ་སྤར་ལུན་སུམ་རྫོགས་པའི་ཉིན། ཡུལ་སེང་གེ་ལུང་།
མཚོད་རྟེན་རྒྱལ་པོ་སྐྱེས་སུ་སྐྱེ་བལྟམས། མཚན་མཁན་ནམས་གྱིས་བལྟས་པས་
སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་དང་། འབྱུངས་པའི་སྐར་མ་རྒྱུ་སྦྱོར་དང་།
ཁྱུང་པར་པད་མ་སྤྱིང་པའི་ལུང་བཟུན་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་རུ། ལུ་རྒྱུན་གྱི་སྐུ་
ཡུལ་ནས་བོད་རུ་ཕེབས་པའི་རུས། ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་སེང་གེ་ལུང་རུ་བཏགས།
དེར་མཚོད་རྟེན་ཞིག་མཛད་ནས་རྒྱལ་པོ་སྐྱེས་སུ་མཚན་གསོལ། མ་ལོངས་པ་
ན་འདིར་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་བཅས་ནས། དེའི་རིང་ལ་བོད་གྱི་སེམས་ཅན་
ནམས་བདེ་སྲིད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤར་བའི་ཁུར་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོང་གསུངས་པའི་
ལུང་བཟུན་ཁྱུངས་བཅུན་ཡོད་སྤང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བྱུང་གི་སྟོབས་ལས་སྤྱི་པོ་
གནམ་བཟུན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འགྲན་པའི་ཟླ་དང་བལ་བ་འབྱུང་། ཞེས་པ་ལ་སོགས་
ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་གྱུར་ཅིང་། སྐྱེ་ཆུང་རུ་ནས་གཟི་
བརྩིད་ཆེ་ཞིང་སྐྱུན་དཔངས་མཐོ་བ། མངའ་ཐང་ཆེ་བ། སྐྱེ་བྱིས་པའི་ཚུལ་མི་
སྟོན་ཞིང་སྐྱམ་པ། དཀོངས་པ་ཟབ་པ། དཀྱེལ་ཆེ་བ། བཟུན་པ་ལ་ལྟག་
པར་གྱས་པ། འབྲི་སྟོག་ལ་སོག་པའང་བརྟེན་ཅན་གྱིས་མཐུན་ཅིང་། རིག་
གནས་ལ་མཁས་པ། འཕོང་དང་སྐྱེ་ཆུལ་གྱི་རིགས་ལ་གེ་སར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ།
ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་པ་རྒྱས་ཤིང་། མངའ་

འབངས་ལ་བཅེ་བ། མ་རུངས་པ་འདུལ་པོད་པ་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་
 མཚུངས་པ་འདི་ཉིད། དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འགྲུབ་
 ཅེའི་གདན་སེང་གེའི་ཁྱིམ་ཐེབས། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོས་
 བཀྲ་ཤིས་མངའ་གསོལ་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་བརྒྱུག་པར་མཛད། ཀམ་པ་
 ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་པོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ལུང་གནང་། ཁྱི་འདོན་མངའ་གསོལ་བསམ་
 ཀྱིས་མི་བྱབ་པ་མཛད། དབུས་གཙང་གི་ཆེ་དགུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞབས་ལ་
 བཅུད། དགའ་སྟོན་ལོངས་སྤྱོད་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱབ་པ་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་པོ་
 གནམ་བསྟན་པོད་ཅམ་བཙན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའོ། །སྤྱི་པོ་
 སོག་གི་དམག་སྤྱོར་གཅིག་པོད་རུ་ལྟགས་ཏེ་སྤྱིད་ཤོད་ལུང་པར་གནས་བཅས།
 ལྷ་ས་བེན། རྫོང་ཤུག་རིན་པོ་ཆེའི་མཚོད་སྤྱིན་ལོ་གཉིས་བཅག །རུས་མ་བདེ་
 བ་ལ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དམག་དཔོན་རུ་བཞུགས་ལས་ཀ་བསྐྱོས།
 དབུང་ཆོགས་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་བཤམས་ཏེ་དབུས་སུ་བཤངས། ཆོས་ཀྱི་
 རྒྱལ་པོའི་འདི་ཉིད་རང་སྤྱོད་ཆོས་གཙོ་དཔའི་དགོངས་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ། ཞལ་
 དག་སྟོགས་སུ་བརྒྱུར་པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་པོད་མངའ་ཐང་གི་བེལ་མ་བཟོད་པར་
 རྒྱ་མཚོའི་མཐར་ཤོས། འཛམ་བུ་སྤྱིང་ལ་དབང་བརྒྱུར། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་
 དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས་སུ་རྟེན་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་རུ་རུས་
 མཚོད། རུས་རྩ་སོགས་ཀྱི་ཐེབས་སུ་ས་ཆ་ཡོང་འབབ་ཁྱི་ཆོ་འབུམ་ཆོ་སྤྱོད་བ་
 གནང་། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་མཛད་པའི་འཕྲོས་ཞལ་ལ། རྒྱར་ཐར། ཐར་པ་སྤྱིང་།
 བསམ་སྤྱིངས་སོགས་བསྟན་པའི་ཞལ་གསོ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་མཛད། རྗེ་
 བཙུན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་ལ། ཟབ་གནད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོར་རྣམས་ལེགས་
 པར་གསན་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐུགས་སུ་རྒྱུད། སྤྱི་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་སྤྱོད་དངས་ཏེ་ཆེབས་བསྐྱེད་སེང་སྤྱིངས་སོགས། ཁྱི་འབུལ་
 སྤྱོད་འབུལ་གྱི་འབུལ་ཞབས་སོགས། བསམ་ཀྱིས་མི་བྱབ་པས་མཉེས་པར་
 མཛད་ཅིང་མཚོད་ཡོན་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་འདྲེས་གནམ་ལ་ཉི་ཟླ་བྱང་གཅིག །
 ས་ལ་མཚོད་ཡོན་རྣམ་གཉིས་གྲགས་པར་གྱུར་ཅིང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་

ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་ངོ་རྒྱམས་དང་། དཔལ་སྒྲག་ལུང་པ་སོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྒྱམས་ལའང་བཀའ་ཚོས་གྱི་གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། མཚོད་གཞིས་དགེ་རྒྱན་ཡང་བརྒྱ་གངས་མང་པོ་འབྲུལ་སྦྱར་མཛད་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་ཚོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་གྱི་མཛད་ཆེན་ལྷན་གྲགས་པ་ནི།

༡ སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་ནས་འདེགས་པ་དང་། ཚོས་བཞིན་སྦྱོང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ལུགས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་བན་སེར་མོའི་ཕྱག་མི་བཞེས་ཤིང་། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་གྱི་བན་ཁྱིམ་མང་པོ་རྒྱལ་ཁབ་བསམ་འགྲུབ་ཅེར་གདན་དྲངས་ནས་སེར་ཚོགས་ཆར་གསུམ་ལ་མང་ང་གདན་ནོན་གྱི་ཞབས་ཁྱོག་གསེར་དབྱལ། རིན་པོ་ཆེ། རྒྱན་ཆས། གོས་དར། རྟ་ཁྲབ། ལྷགས། ལུ་རམ། བལ། ཚོས། བཅོད། ལྷ། རྒྱས་སོགས་འདོད་དགུའི་ལོངས་སྦྱོང་ཐམས་ཅད་སྦྲངས་ཏེ་འབྱེད་ཆེན་གནང་བས་དགེ་འདུན་རེ་ལ་ལོ་རེའི་རྒྱགས་གོས་གྱིས་འཛོལ་བར་མཛད་པ་དང་གཅིག་།

༢ མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་གྱི་བདེ་སྦྱིད་དང་གཉོམ་ཅུང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་པ་མ་ལྟར་བརྩེ་བར་དགོངས་ཏེ། བོད་བྱིམས་བར་དུ་ལད་པ་རྒྱམས་གསོར་འབྲུག་ཕྱིར། བཀའ་བྱིམས་གྱི་གཞུ་ལེ་ཆེན་མོ་བསྐྱིགས་པ་གནང་ནས་མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད། ཞོ་ལ་སྤྱིས་མ་ཆགས་པ་ལྟར་ཞོད་འཇགས་ཤིང་ཉིན་མཚན་གྱི་གཉིད་གོ་མ་ལོག་པར་ཉལ་ཚག་པ་དང་གཉིས།

༣ མངའ་འབངས་ཁལ་མི་རྒྱམས་ངལ་གསོ་ཞིང་སྦྱིད་པ་ལ་སྦྱིད་པ་ངོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བརྒྱ་ཚོ་རེར། ལོ་ལོ་བཞིན་ལོ་རེས་སྒྲོར་གྱི་རྒྱང་འགོ་ལག་འདོན་གྱི་ཁལ་རིགས་རྒྱམས་བཅག་པའི་དར་རྒྱན་གྱི་ལུང་གནང་སྟེ་ལོ་འཁོར་རེར་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་སྦྱིད་སྒྲུག་ཆར་རེ་སྟོམས་པར་གནང་བ་དང་གསུམ།

༤ མི་འཇིགས་པ་སྐྱབས་གྱི་སྦྱོན་པས་སེམས་ཅན་བདག་མེད་ཤ་རུས་པགས་པའི་ཕྱིར་སྟོག་གི་ཉིན་པ་རྒྱམས་སྦྱོབ་པ་དང་བདེ་བར་འབྲུག་པའི་ཕྱིར་ཆོ་འབྲུལ་དུས་ཆེན་ནས། ཟླ་བ་བཅུའི་བར་རི་རྒྱ་སྐྱང་རྒྱ་བསྐྱེམས་པར་གནང་

བ་དང་བཞི།

༥ ར་སའི་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ཇོ་ཤུ་ཡིད་བཞིན་
འོར་བུ་ལ་ཐག་རིང་མཐའ་འཁོབ་ནས་མརྒྱལ་ན་བཟང་འབྲུལ་བ་དང་། པ་མ་
དྲིན་ཆེན་གྱི་རུས་པ་སྦྱེལ་བ། ཐོད་པ་གཏུགས་ནས་སྒྲོན་ལམ་རྒྱག་པ། གྲུབ་
མཐའ་རིས་མེད་གྱི་ཆོས་གྱི་ཕྱེ་རྣམས་སུ། འབྲུལ་སྦྱེལ་སོགས་དགོ་རྒྱུན་གསེར་
ཟམ་གྱི་བདེ་ཐབས་གྱི་ཕྱིར། བྱང་རུ་རིགས་གྱི་བྲིམས་ཁ་བསྐྱམས་པར་མཛད་
ནས་བཟང་འབྲུལ་མཐའ་འཁོབ་པ་སྤྱིན་པ་དཀར་པོ་ལ་ཆད་བཙུགས། གངས་
དཀར་པོ་ལ་སྡེ་གཏད། ས་ནག་འདྲོམ་རུ་བཅལ་ནས་ཉམ་ཐག་ཅིང་ག་ཆད་པ་
རྣམས་རྟ་ཆད་བྱང་ཁམས་སུ་གསོ་ཆོག་པ་དང་། མི་ཆད་སྟོགས་འབྲུགས་
གྱིས་བཅོས་པ་རྣམས་ལ། གོ་ཁ་བྱང་རུ་རིགས་ནས་གཡག་ལྷག་དབུས་གྱི་རྫོང་
གཞིས་ནས་ཅམ་སྟན། གོས་རྒྱུ་རྒྱམ་ཕྱག་གནང་སྟེ་བྱམས་བཅེའི་བཀའ་
དྲིན་གྱིས་བསྐྱེད་སྟེ། རང་རང་འདྲོད་པའི་བགྱིད་པ་རྣམས་བསྐྱབས་སྟེ་རང་
རང་གི་ཡུལ་རུ་བདེ་བར་ལོག་ཆོག་པ། རྒྱ་ནག་པོའི་བྱང་སྐོ་སོག་ཡུལ་ནས་
དབུས་གཙང་གི་བར། ཆན་མོ་གསེར་འབྲུར་ལྟ་བུའི་རུས་བདེ་བར་མཛད་པ་
དང་ལྷ་བཅས་ཡིན། །

གཞན་ཡང་ཞི་རྒྱུས་དབང་དྲག་གི་མཛད་པ་སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་ཐབས་
འབའ་ཞིག་མཛད་པས། སྤྱིའི་དཔོན་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་དོན་དང་
མཐུན་ཞིང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ནི། ཤབ་དང་ཤོབ་མི་དགོས་པར་འདི་
ཀའོ། ། གདུང་རབས་འདི་ཉིད་རིམ་པར་བྱོན་པའི་སོ་བྱང་གི་ལྟེ་བ་ནི། རྒྱལ་
ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འབྲུབ་ཅེ་ཞེས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དམ་པ་འདི་
ཉིད་ཡིན་ལ་རི་རྒྱལ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་འདྲ་བ་སྟོགས་བཞི་ནས་བྲག་སེང་གི་
འདྲ་བ་དྲུག་གིས་བཏེགས་པ། སྤྱིའི་སྐོ་སྟོག་སེང་གེ་སྐོ་མོ། ལྷགས་རི་འོབས་ལྷ་
ཁུད་རྣམས་ནི་སྤྱིན་པོའི་མཁར་ལྟར་བཅོན་ཞིང་རྩམས་པ་དང་། དག་པོའི་
མགོ་པོ་དང་རྒྱ་མ། མ་རུངས་པ་བྲིམས་ལས་བསྐྲུལ་པའི་མིག་དང་ལག་པའི་
སྤང་བ་སོགས་འདིགས་ཤིང་སྤྱི་གཡའ་བ། བར་གྱི་སྐོ་སྟོག་རྣམ་སྟས་གྱི་ཁང་

བཟང་ལྟར་འབྱུ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོར་མཛོད་དང་། རྩོམ་པ་རྒྱལ་དཀར་པ་
གཙལ་རྒྱ་བཀྲམ་པའི་ར་བ་ཡངས་པ། རྩོགས་བཞིར་སྒོ་ཁང་བསལ་ཁང་དང་
སྒྲས་ཀྱིས་མཛོས་པ། སྔ་བྱང་གི་ཉེ་བ་ནི་ལྟའི་ཁང་བཟང་ལྟར་མཛོས་ཤིང་ལྟ་
བས་མི་ངོམས་པ། གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕུབས་དང་བྱེ་འགྲོགས་ཟ་རམ་བཅེགས་ཀྱིས་
མཛོས་པ། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་གཏུགས་དང་འཕན་གྱིས་བརྒྱན་པ། རྒྱ་
གཏུང་ཕུགས་རྟེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
སོགས་པ་མཚོད་པའི་བྱེ་བྲག་། རྩོམ་པོའི་རྒྱས་དཔག་ཚད་གྱི་བར་བྱ་བ་པ་སོགས་
བདེ་བ་ཅན་ནམ་མཛོད་དགའི་ཁིང་ལྟ་བུ། གསེར་བྱི་དུལ་བྱིའི་སྤྱིང་རྒྱ་མི་
དབང་ཚོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་བཅུ་མོའི་ཚོགས་དང་། མདུན་ན་འདོན་དང་། རྒྱལ་
ཕན་རྟ་པ་བྱང་འཁོར་བསམ་གྱིས་མི་བྱ་བ་པའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་
པ་ནི། ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྔ་བྱང་ལྟ་བུ། རྩོགས་བཞིའི་བྱ་ར་བ་ནམས་
གྱི་བྱ་མ་རྟའི་ཚོགས་དང་། རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ཡར་ག་པར་བྱ། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་
ས་ཐང་གོང་མ། སོག་པོ་གཞུང་རྒྱ་སོགས་གྱི་གསེར་ཡིག་མི་སྒྲའི་ཚོགས་ནི་མེ་
རྟོག་ཟེལ་དངར་ལ་བྱང་བ་འདུ་བ་བཞིན་འཐེབས་སོ། ཁོར་ཡུལ་རྒྱ་འདུ་བ་པོ་
བྱང་གི་རྩོགས་བཞིའི་ཚལ་བཞི། ཤར་ཅེ་དཀར་ཚལ་ལག་མཐེལ་ལྟར་སྒྲོམས་
ཤིང་ཉམས་དགའ་བ། ལྟར་བཀྲ་ཤིས་དགེ་བའི་ཚལ་ཁང་བཟང་དང་བྱས་གྱི་
རྩིང་བུ་མེ་རྟོག་སྒྲ་ཚོགས་སྒྲེ་བའི་ལུ་མ་རར། བྱ་སྒྲ་ཚོགས་སྐད་སྒྲན་སྒྲར་ཁིང་
སྒྲིང་པ། ལུ་བ་དགའ་བ་ཚལ་བཟང་ཤིང་ར་བས་ཡོངས་སུ་སྒྲོར་ཁིང་དགེ་
འདུན་གྱི་ཀྱན་དགའ་ར་བ་སོགས་བག་ཐེབས་པ། བྱང་རྒྱ་གྲོང་དང་ར་ཆོ་
ཚལ་སྒྲན་སྒྲོངས་འབབ་རྒྱས་བརྒྱན་ཅིང་། ཡིད་རྒྱ་འོང་བས་སྒྲོར་བའི་སྔ་བྱང་
འདི་ཉིད་གྱི་མ་ལག་རྒྱ་གཏོགས་པ་ཤར་རྒྱལ་མཁར་ཅེ་སེང་གེ་གནམ་ལ་འཕྱོ་
བ་ལྟ་བུ། པ་ནམ་ལྟན་གྱུ་བ་ཅེ་གནམ་ལ་ཐོ་བ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ། གཞིས་ཀ་
རིན་སྤངས་ལྟན་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྲོར་ཁིང་། བྱི་ལྟགས་རིའི་
ཚལ་རྒྱ་ཤར་མི་འགྱུར་ཁིང་དུགས་ཀོང་ནི་ཁ་གཞོན་འོལ་དགའ་སྤྱག་ཅེ། ལྟ་
མི་འགྱུར་ཁིང་སྒྲོ་མོན་གྱི་ཁ་གཞོན་དོ་པོ་རྩོང་། ལུ་བ་མི་འགྱུར་ཁིང་བལ་པོ་རྒྱ་

གར་གྱི་ཁ་གཞོན་ནམ་རྒྱལ་ལྟ་ཅི། བྱང་མི་འགྱུར་ཁིང་ཉོར་སོག་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་
གཞོན་གསང་སྤགས་བདེ་ཆེན་དང་། གཞན་ཡང་ས་གནས་མི་བཅོམ་གཞོན་
པའི་རྫོང་མཁར་བཅོན་མང་པོས་སྒྲོར་བའི་དབུས་སུ། བོད་ཀྱི་དོ་རྩེ་གདན་ལྟ་
ས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྤག་འདུ་བའི་ལྟ་སྟེ།
མངའ་བུལ་མི་སྟེ་གོང་བྱིས་གནམ་གྱི་སྒྲར་མ་སར་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། དགོས་
འདོད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་བོད་འབྲུལ་ཟམ་གྱི་ཆོང་འདུས་གང་ལ་གང་འདོད་དུ་འདུ་བ།
ལོ་སྤྱགས་རྟག་དུ་ལོགས་ཤིང་སྒྱུ་རྒྱས་པ། བཀྲ་ཤིས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུ་བསྟོད་མངོན་པར་མཐོ་བའི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་
འདི་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ནི་གཙང་བའི་གདུང་རབས་ཀྱི་མ་ཡིག་རི་བཞིན་
བཤོད་པའོ། །

གཉིས། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྒྲིག་གཞི་དང་ཅུ་ཁྲིམས་སྒྲོང་།

དེ་ཡང་སྤྱི་ལོ་1618པའི་ས་རྩ་ལོར་ཨོར་སོག་གི་དམག་དབུང་ཚན་ཆེན་ཞིག་
 བོད་རྒྱལ་ཡོང་ནས་ལྷ་ས་འདི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་བབྱང་། རྒྱུད་ཤོད་ལུང་པ་ལ་
 གནས་བཅས། བྱང་ཚྭ་གས་ནག་ཆུའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྡེ་པ་ལ་ཆེར་བཅོམ་ནས་དམག་
 གིས་བབྱང་། བོད་ཁམས་ཨོར་སོག་གིས་བབྱང་བའི་ཉེན་ཁ་ཉེན་ལྟར་ངེ་ཆེར་
 འགོ་བའི་སྐབས་དེར། གཙང་པ་སུན་ཚྭ་གས་རྩམ་རྒྱལ་གྱི་སྲས་ཀྲམ་བསྟན་སྦྱོང་
 དབང་པོས་གཙང་དམག་བྱི་ལྷག་ཙམ་བྲིད་ནས་དབུས་སུ་སྤྱོད་སྤྱོད། སོག་དམག་
 ལ་ཕར་ཚོལ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། སོག་དམག་གིས་དགོ་ལུན་པའི་ཆོས་ལུགས་
 དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་ཆེད་རྒྱལ་པ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་ཆོང་
 རྩམས་ལ་ཁོ་ཆོར་རྒྱལ་སྦྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲུལ་མ་བྱས་མཐར། སེར་འབྲས་ཀྱི་
 གྲ་དམག་ལངས་ཏེ་སོག་དམག་དང་མཉམ་རྒྱུ་གཙང་དམག་ལ་འཐབ་འཛིང་
 བྱས་ཀྱང་མཐར་གཙང་དམག་རྒྱལ་ཏེ། གཙང་པ་སུན་ཚྭ་གས་རྩམ་རྒྱལ་གྱིས་
 དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་དབང་རྒྱར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་དབང་བཙུགས། སྤྱི་ལོ་
 1620་པའི་ལྷགས་སྤེལ་ལོར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་སུན་ཚྭ་གས་རྩམ་རྒྱལ་འབྲུམ་
 བད་ཀྱིས་ཤོངས། དེའི་སྲས་ཀྲམ་བསྟན་སྦྱོང་དབང་པོ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་བྲིང་

འཁོད། བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་སྤྱི་གཞི་དང་ཁྲིམས་སྤྱོད་
བཏོད། །

1. **སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྤྱི་གཞི་ལ།** བོད་གྱི་ཆབ་སྤྱོད་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་སྤྱི་
འཛིན་པོ་བྱང་གི་ཕྱི་ལ། གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེར་གཏན་འབེབས་གནང་།
པོ་བྱང་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནས་ཐད་ཀར་བདག་སྐྱོང་གནང་བའི་རྫོང་ཆེན་བཅུ་
བཞི་བཅུགས། དེ་དག་རེ་རེ་མངའ་འོག་ཏུ་འདྲ་རྫོང་ཕྱན་མང་པོ་བཅུགས་
ནས་དབུས་གཙང་ཏུ་བཞི། མདོ་ཁམས་སྐང་དུག །ལྷོ་མོན་ཁ་བཞི་སྟགས་
བཀའ་ཁྲིམས་ཆེན་པོའི་མངའ་འོག་ལས་འདྲའ་བ་མེད་པར་མཛད། སྤོན་པག་
ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་མཁུག་ཙམ་ན་བཅུགས་པའི་ས་བཅན་རྫོང་བཅན་གྱི་རིགས་
རྣམས་མ་འོངས་པ་ན། རྒྱལ་བྱེད་གི་རྒྱུར་འགྲོ་བར་དགོངས་ནས་ཆང་མེད་ཏུ་
བཞགས། ལྷག་པར་ཏུ་མཐའ་མཆམས་སྐྱར་སྐྱོབ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཆོན་
ལ་མི་འགྱུར་པའི་རྫོང་བཞིར་བྱགས་པ། ཤར་མི་འགྱུར་བ་འོལ་དགའ་ལྷག་ཅེ་
རྫོང་། དུགས་གོང་གི་ཁ་གནོན་ཏུ་བཅུགས། ལྷོ་མི་འགྱུར་བ་དོ་པོ་རྫོང་། ལྷོ་
མོན་གྱི་ཁ་གནོན་ཏུ་བཅུགས། ལུ་མི་འགྱུར་པ་རྣམ་རྒྱལ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་། བལ་པོ་
དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་གནོན་ཏུ་བཅུགས། བྱང་མི་འགྱུར་བ་གསང་སྟགས་བདེ་
ཆེན་རྫོང་། ཏྲོ་སྟག་གི་ཁ་གནོན་ཏུ་བཅུགས་པ་བཅས་མཐའ་ཁྲལ་བཟན་
སྐྱར་དང་། རྒྱལ་བྱེད་ཞོད་འཇགས་གྱི་ལས་ལ་བྱགས་ཁྱར་ཆེན་པོ་གནང་། །

2. **དམག་དོན་གྱི་སྐྱོར་ལ།** སྤྱིར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་ཆོས་སྤྱོད་
བྱང་འབེལ་གྱི་སྤྱི་འཛིན་སྤྱི་གཞི་ཞིག་བཅུགས་པ་ནས་བཟུང་དེ་ལ་ཞབས་
འདེབས་བྱེད་པའི་དམག་དབུས་གི་སྤྱི་གཞི་འཇགས་རེ་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། བོད་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་དེ་བཅེར་དག་ལ། ཆོས་སྤྱོད་གྱི་མཛད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བཀོད་
ཡོད་པའི་སྟབས་ཀྱིས། དམག་དོན་གྱི་སྐྱོར་ལ་སྟོགས་མཆོན་ཙམ་རེ་ལས་འཁོད་
མི་འདུག་པེར་ན། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྐད་བརྒྱུད་ཏུ་ས་
མཆམས་སྐྱར་བའི་ཆེད་ཏུ་བོད་དམག་འཁོར་ཆེན་འདུས་ཚུལ་མདོ་སྐད་ཆོས་
འབྱུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་དང་། བཀ་གྱའི་གོང་མ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་

འདུག་པས་མ་ཡིག་རི་བཞིན་བཀོད་པ་གཤམ་གསལ་ལྟར་རོ། །

དང་པོ་དཔལ་པོ་སྟག་གི་ཞལ་སྟེ་ནི། དག་འདུལ་བ་ལ་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལྷང་དུ་རྒྱལ་བྱིས་སྟེ་ལྷང་དྲངས་པར། མཁས་པ་རྣམས་ནི་གཞོམ་པ་དང་། །རབ་དུ་སྒྱིན་དང་བསྟུ་བ་དང་། །ཀྱན་དུ་དཔུང་དང་ལྟ་བར་ནི། །དཔུང་གི་དོན་རྣམས་འགྲུབ་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དག་པོ་རྣམས་པོ་འདུལ་ཐབས་ལ། ཐོག་མར་དྲག་པོ་མཐར་སྒྲེལ་ཡ་ཁུད་དང་མི་བསྟེ་བར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁ་དཔེར། ཕྱི་པད་མ་དཀར་པོའི་རྒྱ་མ་ཞིག་པ། བར་ཅོ་ག་གོ་མོའི་ཚང་མ་འཐོར་བ་དགོས་ཟེར་བ་ལྟར་དང་། བྱ་མ་འཕུར་སྐྱོང་ལོན་པའི་དཔེ་ལྟར།

(1) མཁས་པ་རྣམས་ནི་གཞོམ་པ་དང་། ཞེས་པའི་དོན། རྒྱལ་སྲིད་ལྟ་བུའི་སྟོབས་དང་། གཤམ་པ་ལ་ཚུན་སྟོམས་པའི་དགའ་མ་རང་རང་ཚོད་ཀྱི་དག་གང་ལའང་ཐོག་མ་ནས་དག་འདུལ་མི་ཚོམ་པར། ཁེ་རྟེན་བསྒྲགས། སོ་བ་བསྟོན། གསེར་ཡིག་གི་འགྲུལ་བཅུགས་ཏེ་ལབ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འདུལ་ཐབས་དང་། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གང་འགྲོ་གང་ཟབ་དབྱིབས་བལྟ་དགོས་པ་བཞིན། མི་སྣ་གསེར་ཡིག་གིས་ཀྱང་རང་གི་དཔོན་ཁྲུངས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་གཙོ་བོར་བཟུང་། དྲག་པོ་མཐར་སྒྲེལ་དུ་སོང་ན་ལེགས་ཉེས་སྒྲི་མར་ཡོད་པས་ཁེ་རྟེན་ཤེས་པར་བྱ། དྲག་པོ་དཔལ་གི་འཕྲུལ་འཁོར་ལ། སྒྲིར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱི་བསམ་སྒྲིར་རན་པ་ཚང་བའི་དགེ་སྤྱི་གྲང་དོར་མ་ལོག་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐོག་མའི་མི་སྣས་རྒྱ་བརྒན་པ། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་དཀའ་ལས་མ་བསམ་པ། ཐབས་ལ་མཁས་པར་བྱ་ཞིང་བསམ་པ་ཆེ་བར་བཟུང་ཐེག་པ་ཆེ་བར་འཁུར། གཏིང་གྲོང་བར་བྱས། ཁ་འཇམ་པར་བྱས་ནས་སོ་སོའི་སྒྲོ་བའི་ཁོག་ནས། རང་དོན་ལ་འཇུག་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁ་དཔེར། འདྲ་བ་མཉམ་པོར་གྱ་བཞི་དྲོས་ཟེར་བ་ལྟར། ཁེ་རྟེན་བསམ་ལ་བདེན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བཀོད། པོ་རོལ་གྱི་གྲོས་རར་འཚངས་ནས་འཆར་བསྟན། དེས་མ་ཉན་ན་མི་གཏི་ཐུག་ཅིག་དོན་ལ་འཇུག་མི་ཤེས། གཡོན་ཅན་དྲང་པོར་སྒྲུ་ཟེར་བའི་དཔེ་འདྲིར་ཡོང་། པོ་རོལ་པོས་

རང་གི་བྱ་བ་མ་ཤེས་ན། སྤྱི་བ་ལ་མེ་མཆེད་པ་ལྟར་གྲོས་བྱེད་དག་ལ་དྲིས་བྱ་བ་འདིར་ཡོད་། རྩེ་གཟར་པ་འབྲུག་བྱ་འབྲུག་ཀྱང་མི་སྣ་གསེར་ཡིག་འབྲུལ་མི་གཙོད། ཁ་ངན་དང་ཆོག་ངན་མི་རྒྱུ་བ། གསེར་ཡིག་པ་ལ་བསྐྱུས་ཏམ་སྤེབས་སྟོང་མི་བྱེད། ཕན་ཚུན་གྱི་བདག་རྒྱུན་བཟང་བ་བྱེད། མི་སྣ་གསེར་ཡིག་ཕན་ཚུན་སུའི་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མིར་ཆ་འཛོགས། །བར་མི་སྤྲོ་མ་སྤེད་པོན་གཙོ་བོ་སུ་འདྲ་ཞིག་གི་གསེར་ཡིག་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་ལ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། །

(2) རབ་རྩ་སྤྱིན་དང་། ཞེས་པའི་དོན་ནི་དག་ལ་ལོར་རྩལ་ཟང་ཟིང་དངོས་པོ་སྤྱིན་ཏེ་གཏན་གྱི་དོན་དང་། དག་དཔུང་ཆོགས་ཆེ་བ་ཡོད་ན། དག་གཉིས་བྱང་ན་དག་གཅིག་པར་རྩ་ལོངས་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། དགའི་དཔུང་ཆོགས་ནས་ནང་ཆོན་ཕྱལ་ཏེ། ས་ཁང་ཡུལ་མཁར་སོགས་བྱིན་ཏེ། དག་ལྟེ་བ་རུས་པ་རྩེ་རྒྱུང་ལ་གཏོང་བའི་ཐབས་བྱེད་དགོས།

(3) བསྐྱུ་བ་དང་ཞེས་པ། མནའ་བཟ་བ་དང་། ཉེ་སྤྱེལ་བ་དང་། གྲོགས་པོ་བྱས་ནས་བསྐྱུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཁ་དྲངས་ནས་མགོ་སྐྱོར་བའམ། ལབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒོ་བྱིད་དེ་བཙོན་རྩ་འཇུག་པ། ཡོད་མེད་གོ་ལོག་གིས་དག་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱངས་འཇུག་པ་དང་། འབེབས་སྟོང་པ། དཔུང་རོ་བརྩུས་ན་བརྩུས། བྱ་ལོག་གཏམ་ལོག་མཚན་མོ་དག་སྤྱོགས་ཀྱི་ཐག་ཉེ་མ་རིང་རོ་མ་ཕག་རྩ། མེ་ཁ་མང་པོ་སྤར་ཏེ་རབས་སྤང་ནས་བསྐྱུ་བ་ཡིན་ཞིང་། དཔའ་པོ་དྲག་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞེས། རང་བོང་བད་ལ་མ་སོང་བའི་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་བསྐྱུ་ཞིང་མནའ་བོས་རྩག་སྤྱོར་གྱིས་བསྐྱུས་ན་ཁྱེལ་མེད་རོ་ཆོ་བོར་བའི་གསོན་པོ་ལས། བག་ཡོད་རྒྱལ་དང་ལྷན་པའི་ཤི་བོ་མཚོག་ཟེར་བ་ལྟར་སོ་རབ་ཀྱི་དགོས་པ་འདི་ཡིན་ལགས།

(4) ཀྱུན་རྩ་དཔུད་དང་། ཞེས་པ་ནི་བརྟག་དཔུད་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ། གཞན་སྤྱོགས་གཉེན་པོ་གང་འགྲོ་བརྩམས་པ་དང་། ས་རྒྱ་ལྷང་པའི་གནས་དབྱིབས་རྫོང་ལྟ་བུའི་བཙན་དམིགས་ལ་བརྟག་དཔུད་བྱས་ནས་དམག་དཔུང་གི་འཁྱེར་འཁྲིད་དང་། འཆང་ཁའི་གནས་ཡུལ་དང་རང་སྤྱོགས་བཙན་

དམིགས། གཞན་སྤྱོད་པ་རྒྱལ་པོའི་གང་ཡོང་གང་བྱེད་ལ་བརྟུག་དཔུང་དང་།
རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་དག་དང་འཐབ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། ཁེ་ཉེན་གྱི་བརྟུག་
དཔུང་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས།

(5) དཔུང་གི་དོན་རྒྱུ་སྤྱོད་པར་བྱེད། ཅེས་པ་ནི་གོང་གི་ཐབས་རྒྱུ་སྤྱོད་
ཀྱིས་མ་ཐུལ་ན། དཔུང་དང་དམག་གི་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་དག་པ་རྒྱལ་པོའི་འདུལ་
དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རང་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་བསམ་པ་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་དགོས་པས།
ཁ་དཔེར། གསེར་བཅག་དཔུང་དཔུང་པ་གན་ལྟ་བུ་ཟེར་བ་བཞིན།
རང་སྤྱོད་པ་འདྲིལ་བའི་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་སྤྱོད་ཆེད་གཅིག་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཅིག །
གཞུ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་བཅུངས། སྤྱོད་གཅིག་ནས་འཐབ་ན་མགོ་ཡོངས་ཆ་ཟེར་བ་
ལྟར་འོག་ཞེས་སྤྱོད་པ་ལྟར་མི་བྱེད་པ་སོགས་བརྒྱུར་སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་བྱས། སྤྱོད་
ཞེས་པ་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་སྤྱོད་པ་ལོག་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་
རྒྱུ་སྤྱོད་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ལྟར། བསམ་པ་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་
ཀྱིས་སྤྱོད་པ་འདྲིལ་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་། ར་རྒྱལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་བརྟུག་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་།
ཁེ་ཉེན་
བལ་འདབ་ཅོག་གོན་ཏུ་བཅེ་ཤེས་པ། འགྲོ་འཛམས་ལ་ཐམས་ཅད་ལྟར་མི་སྤྱོད་
ཅིང་སྤྱོད་པ་འགྲོ་ལ། ཆོར་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལྟར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་འདྲིལ་
ཐམས་ཅད་གང་ཟེར་ལ་མི་གཏོང་བ་མཆོང་འབྱུང་འབྱུང་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་
དེ་དག་དང་ལྟར་པའི་དཔེ་ལྟར་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱིས་གཡུལ་བཤམས་ཏེ་དག་པུ་ལྟར་
གཡུག་རྒྱུ་བཅོན་ཆས་པ་ལྟར་དགོས་ཤིང་བྱེད་པ་ལྟར་ཆས་གདོང་དུ་པ་མ་
སྤྱོད་བྱེད་པ་དེ་འདྲིལ་ན། འོན་ཀྱང་མི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སོང་ཡང་གཞིག་སྤྱོད་
བྱིས་ལ་བརྟུག་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་འདྲིལ་པ་ཡོན་པས། བྱིས་ལ་བརྟུག་
པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ནང་འཐབ་ནང་འབྱུག་ནང་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་ལྟར་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་
འགྲོ་བས་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་པོའི་ལུང་དང་ཡུལ་མི་གཙོ་དཔོན་གྱི་
དཔོན་སོགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་སྤྱོད་པ་ཆེ་ཞིང་ཆོན་ཆེ་བ། རང་འདོད་རྒྱུ་སྤྱོད་
སྤྱོད་གཅིག་ཆེ་བ་ཞིག་བསྤྱོད། དེས་ཀྱང་དམག་ལས་དཔེ་ལྟར་མཛོངས་
གསུམ་ཆེད་བལས་ལ་འབྱུག་པ་གཉིས་བསྤྱོད། དམག་དཔུང་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་

གཡས་ཀྱི་གཡོན་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་གསུམ་རྩ་བྱས། དེ་ལས་ཀྱི་དཔོན་རེ་དང་བརྒྱ་
 དཔོན་བརྒྱ་དཔོན་བསྐྱོས། དཔོན་གྱིས་ལྟོ་གོས་གྱིས་བསྐྱུངས་པའི་དང་ཞེན་ཆེ་
 ཞིང་དང་དོད་ལྡན་པའི་དཔལ་བོ་སྐྱེམ་པ་བསྐྱེམ་པའི་སྐྱེམ་འདུས་སྤྱོད་ལ་བཅར་
 པའི་གཟིམ་རྒྱུད་བ། དུལ་དམག་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དཔལ་ཚན་ཅན་དེ་རྣམས་
 ལས་ལྟོ་ལོགས་སུ་བཅོས་ནས། ལྟོ་དཔོན་མགོ་བརྒྱན་པ་ལ་མཁའ་པ་རེ་
 བསྐྱོས་ཏེ། མོག་མར་མགོ་མིར་གཏོགས་པ་རྣམས་དམག་དཔོན་གྱིས་བསགས་
 རྒྱུ་ཡིན། ས་རོལ་གྱི་དགུ་ཆེ་གོ་མོས་རྒྱལ་པོའི་གཡུལ་ཡིན་ན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོའི་
 མཆོན་དོན་ལ་དགུས་ཆོལ་ལྷགས་འདི། རིང་ན་མངའ་འབངས་མི་བདེ་བས།
 ལྟོ་གཟར་ཞེས་པའི་མིང་དང་མཐུན་པའི་རུས་མི་བདེ་ལྷགས། དུལ་དམག་
 ཡིན་ན་དུལ་གྱི་སྤྱི་ཆོས་ལ་གཞོན་ཅིང་འཐུས་པ། འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱུང་བེར་
 བའི་བདེན་པ་བདར། ཁེ་ཉེན་ལེགས་པར་བཤད། དགུ་ལ་མཆོན་ཆེ། གཉེན་
 ལ་སྒྱུར་ཁ་གཅིག་བེར་བའི་ལུང་དོན་ལྟར་དགུ་ལ་རུས་འདོན་དང་རང་སྤྱོད་
 སུ་འོད་འཇགས་དགོས་པ་སོགས་སྤང་སྤང་གན་རྒྱར་བཀོད། དོན་འགག་ཐེར་
 ལུང་གིས་བསྐྱེམས། གན་རྒྱའམ་གལ་མོའི་དོན་ཉན་སྐྱབ་བྱེད་པ་ལས་མི་འདའ་
 བའི་དོན་རྩ་འདུན་པ་ལྟར། ཁ་དཔེར་རྩ། དཔེ་རྒྱ་ཤོག་དཀར་རྒྱུད་ལ་དོན་
 ལྟོ་ཆེའི་རི་མོ། འགག་ཐེལ་ཅེ་ཁ་མོ་བེར་བ་ལྟར། དོན་ཉན་ལོག་སྤང་སྤང་
 གི་དོན་རྩ་བའི་འགག་ལ་སོ་སོས་ནན་ཉན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་འགྱུར་བའི་
 ཕྱིར་མིང་གིས་རྟགས་བཞག་དེ་དོན་ཁེམས་ལ་བཟུང་ནས། རང་རང་གི་སྤྱོད་
 འཆོ་བའི་ན་མོ། མགོ་ཕེབས་གྱི་གུར། སྤྱོད་ཁེབས་གྱི་ཁྲབ། འཆོར་སྤྱོད་གི་
 ལུས་ཆས་རྣམས་ལ་ཁྲལ་འཇལ་རྩ་མ་སོང་བར་དང་དོད་ཆེ་བར་བྱེད། ལྟོ་
 ལྟོ་གྱི་དུལ་མིའི་ཁྱོམ་ཆོགས་སར། འཆོར་སྤྱོད་བྱེད་བེར་བ་དང་མི་འདུག་ལ་
 ཁམས་གྱི་མི་ང་ཡིན་བསམ་པ་ཀུན་འདིར་འཆོགས་པ་ཡིན། རང་ལ་དཔགས་
 པའི་ཟལ་ཐོན་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །དམག་འདི་ལ་མེད་རྩ་མི་རུང་བའི་མི་
 བཞི་དགོས་ཏེ། བ་བ་གསོ་བའི་སྤྲུལ་པ། ལེགས་ཉེས་སྤྲུལ་པའི་མོ་མ། དག་
 སྤྱོད་བཅི་བའི་གཡུལ་རྒྱལ། དག་ལྟ་གསོལ་བའི་ཐུགས་དཀར་དང་བཞིའོ།

དང་པོ་གཡུལ་རྒྱལ་གྱིས་གཟའ་སྐར་དང་སྐྱ་གཅན་གྱི་འགྲོས་དང་ཚྭ་གས་ཅིས།
 གཏོ་བསྐྱར་གཟའ་གསལ་ཏེ། དཔའ་པོ་སྟག་ལྟར་ཆས་པའི་བྲིམས་ཀྱི་ཐོག་མ།
 དམག་ལས་ཀྱི་སྐར་ཐོ་བརྒྱབ། དེ་ལས་མ་འགལ་བར་སྐར་པབ། དག་ཚྭ་གས་
 སྐར་སྟོ་དང་མཚོན་ཅི་གཏད། རང་ཡུལ་ལ་དཀོན་མཆོག་གི་རྟེན་དང་སྐས་
 བསྟན། རྟགས་རྒྱུ་རྟགས་རྒྱ་བཏེགས་ནས་བྱང་སྒྲིག་མ་འཁྱུག་པར་བྱ། རྟགས་
 རྒྱུ་གསུམ་པ་ལ་དཀྱིལ་སྐར་རྒྱ་དོ་དམ་པ་རྣམས་འཛོམས་ཚར་བ་བྱས་ནས་
 དམག་ལས་ཀྱི་འདེགས་བྲིམས་ཚུགས་མལ་ཤོ་རིམ་བཟན་ལེན་ཤོ་རྒྱུག་སོགས་
 དག་ཆ་ཐོགས་ཆའི་སྐར་སྐད་བསྐྱབ་སྟོན་མཐིལ་ཕྱིན་པ་བྱེད་དགོས། འགྲིམ་
 རྒྱལ་འདེགས་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ་མེ་ཁ་གསེ་བ། གཉིས་པ་ལ་གུར་བསྐྱ་
 བ། གསུམ་པ་ལ་གཡས་རྒྱ་ནས་རིམ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དག་ཐོན་ལམ་
 འཕྲང་ལ་དཔགས་པའི་འགྲིམ་ལུགས་ཤོ་རིམ་བྱས་ཏེ། རྒྱུ་ཁལ་ཆེ་ཁལ་གྱིས་
 མི་བཞི། ནད་པ་ལ་སྐད་མི་རྒྱུག་ཀོ་གྲུ་སྐ་བཅན་རྒྱ་འཛིན། ལམ་ལ་ཆས་པ་
 བསྐྱར་བ་ཅད་ཆོད་ན་བརྟན་པ་མི་དགོས། སྤེད་སྟོ་བྱགས་སྟོ་བྱས་ན་ལྟ་
 འཇལ། ཤོང་གཏོགས་བྱས་པ་ལ་ངོ་པོ་བརྒྱད་འཇལ། ཉིན་རྒྱན་ལ་སྒྲིན་
 འབྲིད་ཆོབ་གསུམ་དང་ཆད་པ། མཚན་རྒྱན་ལ་ངོ་སྟོད་མ་གཏོག་ཆད་པ་མི་
 དགོས། རྒྱན་མ་ཐོན་ན་ལག་པ་རྒྱབ་བཀྱིག་ཅམ་མ་གཏོགས་བརྟུངས་བཅོགས་
 མི་བྱེད། བྲིམས་རར་མི་འཇུད་དེ། སྐར་མཚན་མོ་གསང་བའི་དགོས་པ་ཡིན་
 དག་དང་མོར་ནད་བསད་པ། མདའ་འབྲམས་དྲོ་འབྲམས་སོགས་གྱིས་བསད་
 པ་ལ་དགོ་བ། ནང་འཐབ་མི་དཔུང་དག་སྤེལས་གོ་གྱོན་མཚོན་སོགས་གྱིས་
 བསད་པ་ལ་ཆད་པ་ལྟ་འཐར་དང་། སྤྱིང་གཞོན་ལྟ་འཇལ། མས་འཇལ་
 ཡང་དེ་འགྲོས་བྱུར་ཆགས་སྟབ་པ་དཔེ་འདྲ། ལོང་ཅན་རྩ་ཅན་གྱིས་བསད་པ་
 རྒྱ་དམར། ཡུལ་བསྐྱར་དང་ཚྭ་གས་བཅོམ་པ། རང་ཚྭ་གས་བཅོམ་པ་སོགས་ལ།
 འགོ་མིའི་རྟ་སྐབ་དཀྱིལ་སྐར་རྒྱ་བཞེས་པ། བཤེར་ངོ་ཡོད་ངོ་མ། ངོ་མེད་
 རྒྱན་ཆོབ། སྟོད་ལེན་མི་སྟོ་ལ་བརྟུ་ཁ། ཇག་པའི་སྐབ་ལྟ་ཐེར་སྐབ་གང་
 ཡོད་ལ་རྒྱ་ལོར་གྱི་བརྟུ་བྱར་ལེན། ཐོབ་ཤོར་ཁ་གྲངས་ལ་མ་འཆམས་ན།

མནའ་གཡག་ཏུ་ཁྱག་ཅེས་ཤོ་བརྒྱབ་པའི་ཐོབ་པོས་ཁ་གྲང་ལ་སྒྲེལ། ཤོར་པོས་
སྒྲིན་ཚབ་ལ་སྒྲེལ། དག་གཉེན་ཆ་སྒྲིབ་ལ་བཤོད་ཁོངས་གང་བྱང་ཐག་པ་
མནའ་སྒྲེལ་དང་སྒྲོད་གསུམ་སྒྲོད་ཟེར། སེམས་ཅན་ཆེ་ཆུང་ཅི་ཤོར་གྲང་ཁ་
ཚང་གི་ཆ་གཅིག། དབྱར་གཉིས་ཀྱི་ཆ་གཅིག་བེའུ་ལྷག་གི་ཆ་གཅིག་སྒྲོད་པ།
དཔེ་གཡང་མོ་རྒྱབ་ལ་ཤོར་ན་ལྷ་རྒྱག་ལྷགས་ཁུད་མི་ཚང་ཟེར་བ་ཡོང་དམག་
རོང་རིགས་ལ་འགྲིམ་ན། བྱི་བཤེ་རི་རྒྱགས་པ་ཉིན་གཅིག་ཅམ་གྱི་སྒྲོན་ལ་
བཏང་ནས་ས་འབྲུ། རྒྱ་མི་ཉམས་ཆེ་བས་རྒྱབ་ལྷོས། དང་པོ་དག་འཆོལ་དེ་
ནས་ཤ་ལྷོས། རྒྱ་རྩ་ཆོམ་སྒྲོད། གཞོན་པས་དང་པོ་ས་འབྲུ། དེ་ནས་བྱི་བཤེ།
དག་འདུག་ན་ཤ་ཞོག་ལ་ལན་ཐོངས། ས་འརྩམ་ན་ཤ་འཆོལ། གཞོན་ལས་
ཀྱིས་དབྱགས་ཡོང་། རྒྱ་བྱི་འརྩམ་པ་བཅུ་ལ་སྒྲུ་ཅི། བྱི་ལ་མགོ་མཐིང་། རྒྱ་
ལ་པགས་པ། ཤ་ཡོངས་པ་ལ་ཤ་འབྱེད་རྩ་ཆེ་ཐོབ་ཆུང་ཐོབ་རྩ་བཤོད་ཤོས།
བྱང་ཐང་ཡངས་པ་དང་དག་ཁ་མོ་ཐུག་པར་རྩ་པོ་གཏོང་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་
ས་རོ་མ་པག་གི་ཆིབས་བཅད་དེ། མཆོན་སྒྲ་རྩ་ལ་ལྷན་པ་པལ། ཉིན་སྒྲི་རྩ་
ལ་རྟོར་བཏེགས་ཀྱིས་ཟེར་མཆོན་ལ་ས་ཉན། ཉིན་ལ་མིག་སྒྱུངས་ཏེ་དགའི་
འགྲིམ་འབྲུལ་བྱེད་པ་དང་། རི་རྒྱགས་རྒྱ་ས་ལ་མ་འབྲུལ་བ་དགོས་ཤིང་། དག་
འགྲིམས་པའི་རྩ་མིག་ཤུལ་ནི། གཅིག་རྩ་འབྱུར་སེ་གནམ་ལ་འབྱུར་འགོ་ཞིང་།
རི་རྒྱགས་ཀྱིས་རྒྱགས་པའི་རྩལ་ནི། འཕོར་ཞིང་སྐབས་རི་སྐབས་རིར་སྒྱུ་འབྱུར་
འབྱུར། བར་ཡལ་ཆུར་ཡལ་བྱེད་པར་གཞན་ལས་བྱིངས་བ་ཆུང་བ་ཞིག་ཡོང་།
དངོས་སུ་མཐོང་བ་ནི་རི་རྒྱགས་རྒྱང་འགྲིམ་པ་ན་སྒྱུ་ལྷོབ་ལྷོབ་པ། འཕོང་
འགྲིམ་པ་ན་ནག་ཉིལ་ཉིལ་བ་ཡོང་། དགའི་རྩ་པ་བྱང་རིགས་རྟོར་སོག་ཡིན་
ན་ཐུམས་སེ་འགྲིམ་པ་དང་། བོད་རྩ་ཡིན་ན་ཤར་སེ་འགྲིམ་པ། ཁལ་མ་ཡིན་
ན་རྟོར་འགོས་སུ་ཡོང་བ། རྒྱང་དམག་ཡིན་ན་ཆགས་སེ་འགྲིམ་ཡོང་བ་དེ་
རྒྱམས་བརྒྱགས་ཤིང་། དགས་བྱ་ལོག་གི་མེ་བརྒྱས་དང་། ཡང་སྒྲར་པབ་པའི་
མེ་ཁ་མ་རྟོར་བ་དགོས་ཏེ། མེ་བརྒྱས་མ་ནི་གཞན་ལས་བཀྲག་ཆེ་བ་གཅིག་
གཅིག་གཉིས་ནས་འདྲེན་ཐུབ་པ། ས་ཡུལ་དེ་གཞན་ལས་ཐང་དཀར་ཞིང་སྒྱུ་

མཆོམས་པ་ཞིག་ཡོང་། སྐར་མེ་ངོ་བོ་ནི་ས་ཡུལ་གཞན་ལས་བྱིངས་ཆེ་བ། མེ་
རབ་རིབ་མང་བ། མེ་དམར་ནག་ཅིགས་ཅིགས་ཡོང་བ་ཞིག་འདུག་ན་ཡིན་ཏེ་
མ་འབྲུལ་བར་བརྟག་དགོས་སོ། འུ་འཛིན་གྱི་དར་འཕྱོར། སོ་པས་སོ་སྤྲིམས་
ཤིང་། དེ་ནས་དག་དང་གཡུལ་ཐབས་པའི་དུས་སུ་འུ་གསུམ་ལ་ཐུགས་གསུམ་
རྩ་བརྩ་གསུམ། ཐམས་ཅད་དུང་ཆེན་དང་རྒྱུང་གནམ་ས་འབྱེད་བ་ལྟ་བུ།
གཡས་གྱི་གདོང་དུ་མེ་མདའ་བ། གཡོན་གྱི་གདོང་དུ་མདའ་བ། བར་བར་དུ་
མདུང་དང་མདུང་ཐུང་དང་སྟ་གྱི་ཐོགས་པ། ཞོལ་བརྟགས་ལྷགས་སྤེལ་བྱིར་
བ། དེའི་རྒྱབ་དུ་རྟ་རྒྱུང་བསྐྱེད་པའི་དམག་ཚོགས་བཅོན་ཆས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་
རྒྱབ་དུ་དམག་དཔུང་གི་ཚོགས་བྱ་སྤྱོད་ལྟ་ཡོད་པ། ཟུར་དམག་གཡས་
གཡོན་རྟ་པ་སག་ཐག་པའི་རིགས། རྟ་སྤྲོམས་སུ་སྤྱངས་ནས་ཐུམ་ཁྱིལ་སེ་འཕྱོ་
བ། འུ་བྱིར་འབྱིད་བརྩ་རོལ་ལ་བལྟས་ནས་འགྲིམ་ན་ཅབ་སེ་འགྲིམ། སྤོད་ན་
ཐུམས་སེ་སྤོད་པའི་དཔུང་དེས། བྱང་རྟ་དམག་གི་དག་ལ་སྤྱང་བ་དང་། རྟ་
མོན་གྱི་དག་ལ་འབྲུགས་པ་དང་། བོད་རྟ་རྒྱུང་གི་དག་ལ་བསྤྲིགས་ནས།
དམག་དཔོན་གྱི་བྱས་ཁ་ཏ་ལ་རྩ་བ་གཅིག་དུ་གཏད་ནས་ཉན་ཏེ། དག་ལ་
འབྲུ་བའི་ས་སྐལ་མ་བཞག་ན་གཡས་ཆད་གད་ལ་མཆོང་བ་དང་འདྲ། རང་ལ་
འབྲུ་བའི་ས་ཆ་མ་བཅོལ་ན་གྲོག་པོ་མགོ་སྐྱམ་དུ་རྒྱག་པ་འདྲ་ཟེར་བ་ཡིན་པས།
འདས་མ་འོངས་ལེགས་པར་ཅིས། ཐུགས་གསུམ་གྱི་འཕྱར་སྤྱབས་ལ་བལྟས།
འཛིངས་པས་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་ཏེ་དཔའ་བོ་སྟག་གི་མིང་བཟང་པོ་
ཐོབ་ཏེ། དེ་ཉིན་དམག་གིས་གང་སྤྱོདས་གྱི་ས་ཆ་ཡུལ་མཁར་རྟ་མིག་ཁྲབ་
བཤམ་ཟེར། དམག་བྱས་གྱི་བསྐྱེད་སོ་འཛིན་ཁའི་སྐབས་ལ་ཡང་བརྩོད་མེད་དུ་
དཔའ་ཚན་ལ་ཆོད་འགྱོ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྐར་མ་མའི་ཞལ་ལྷེ་ནི། འདི་ཡང་《གཡུ་འབྲུག་སྤྱོད་པའི་ཞལ་
ལྷེ་བཙུ་ལྷ》 ཞེས་པའི་ནང་དུ་བཀོད་པ་དང་དོན་མི་གཅིག་པས། མ་དཔེ་རི་
བཞིན་བཀོད་དོ། སྐར་མ་མའི་ཞལ་ལྷེ་ནི། ཁུམ་པའི་ཐ་སྟངས་དུ་བྱས་ཏེ།
དཔའ་བོས་རྩོད་མཐའ་ལ་བསྐྱོར་ན། ཁ་འདོན་དང་འབྱོར་ཁྱག་མང་པོ་མི་

བྱེད། གཞི་མཁྱེན་པར་བཟུང་། མདའ་དོན་ལག་ཆ་དགོས་མེད་ལ་མི་རྒྱལ།
 བཅོམ་དམིགས་དང་རྒྱ་སྤྱོད་ལ་གཟུགས། བྱི་ནང་འདྲེས་སུ་མི་བྱེད། རྩོ་མི་
 བཟང་། བར་ཆིངས་ལ་རྒྱལ་མི་བསྐྱུལ། གཡུལ་དུས་འཕམ་ན་སྐྱེ་ཆེ་རྒྱུད་ལ་
 མ་སྟོས་པའི་ཁྲབ་ཆོག་དཔའ་བོ་ལ་སྟོན། དེ་བབས་པ་མཐོང་ན་བསད་པའི་
 དཔེ་མེད། གལ་སྲིད་བསད་པ་བྱུང་ན་སྤར་མ་མཆོན་འོག་དུ་དཔའ་བེར་བའི་
 ཁ་གཤགས་མི་བྱུག། དམག་དཔོན་དང་དམག་དཔོན་ཐུག་ནས་སྤར་མས་སྲོག་
 བབ་བཏང་ན་ལག་པ་དར་མདུད་ཀྱིས་བཀྱིགས། ཏྲ་རང་ཏྲ་ལ་བསྐྱོན་ནས་
 རང་ཡུལ་གཉན་མི་གཉན་ལ་དཔགས་པའི་སྟོང་གོས་གཡོགས་ཏེ་རྩེར་མ་དོར་
 བར་འབྲིད། ཕལ་པ་དུན་སྐྱེ་ལག་ཅན་ལ་ལག་པ་རྒྱབ་དུ་བཀྱིགས། སྐྱ་སྟེལ་
 དོར་འཛོལ་བྱས་ལ་འབྲིད་པ་དང་། མགོ་མི་ཡིན་ན་ཏྲ་རན་ལ་སྐྱ་ཆག་མཁུག་
 ཕབ་དྲེས་ཡོབ་དྲེས་མཐུར་བྱས་ཏེ་འབྲིད་པའི་སྲོལ་འདུག །རྫོང་མཁར་ནས་
 ཕབ་ན་དམའ་འབབས་ལ་གོང་དང་འདྲ་ཞིང་། ལབ་ཁོག་ནས་ཕབ་ན།
 དམག་དཔོན་དམག་ཆས་ལ་བབ་རྟེན། རྒྱ་ལོར་སྟེར་དགོས་ཤིང་བབ་གཏང་
 བས་ཁ་རན་ཆོག་རན་མི་གཏོང་། གདན་བཟོས་བདག་རྒྱེན་སྤྲ་བབས་ལས་
 ལོད་པ་མི་བྱེད། སྐྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ཡང་འདི་སྐབས་ཆིབས་བསུ་ཆིབས་སྐྱེལ་མི་
 དགོས། ལབ་རིགས་ཀྱི་བྱ་གཏེ་ལ་ཆས་བྱར་གསོས་སྤྱ་མཁུ་མི་མཁུ་གཏོང་།
 འགོ་རྫོངས་བཟང་བཅོམ་ཡིན་ཡང་། ལབ་གདན་ལ་འབྲེལ་ནས་གཏོང་བ་ལ་
 བཅོམ་རྫོངས་དུག་ཞན་ལ་དཔགས་པ་སྟེར། བྱིན་ཆད་ཀྱི་སྟོམ་ལ་གོ་དམར་
 མདུང་ཆོམས་ཁྲག་གཞོང་སོགས་སུ་ཆེ་ཁ་དམ་པར་ལེན། མི་རབས་མ་སོང་གི་
 བར་འཕམ་སྟོག་སྟོང་ན་གྲོས་རན་མི་བྱེད་པའོ།

གསུམ་པ་རྒྱལ་པོ་མེ་ལོང་གདོང་གི་ཞལ་ལྟེའམ་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་ཀྱི་ཞལ་ལྟེ་
 བློ། རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས་སྟེ་མོར་བསྐྱོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་འདོད་ཁོ་ནའི་སྐྱོན་
 སྤངས་གཞུང་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། རྟེན་སྲིད་ཀྱི་སྐྱ་རིམ་དང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་
 ཐར་གྱི་བྱིན་ལས་བསྐྱབ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཞབས་
 ཏོག་གཙོ་བོར་བྱས། ཆོས་སྟོགས་ཀྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་བསྐྱར་དུས་

ཆེན་གྱི་ཟླ་པ་ལྷ་ལ་རི་རྒྱ་ཁྱུང་རྒྱ་བཟོམས་པ། གཉེར་ཚང་ལ་དཀར་སྤར་བྱེད་
པ། རྒྱ་གཞུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་གསོ། ལམ་འཕྲང་འཆོས་པ། སོག་རྒྱོག་ལ་
དམིགས་པའི་སྤྱུ་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་ལ། ཡུལ་ཆན་སོ་སོར་སྤྱོ་ཐོགས་གསོལ་
འདེབས་བྱེད་བཅུག་པ། གཉེར་ཚང་དུ་ཆོས་བཅུ་ཆག་མེད་འཇུག་པ། འཕྲལ་
ཆས་ཀྱི་གཉེར་འོག་ལ་ཐེལ་གཏོང་མ་གཏོགས། རྫོང་དཔོན་གྱིས་གཏན་ཆོགས་
མི་སྟེར། ཏུའི་སི་ཏུའི་བཀའ་ཆེམས་ལས། རྫོང་དཔོན་གྱི་ཞིབ་ཆེན་ནས་མི་བྲ།
སྟེར་གྱི་བུན་ཆག་འབྲེལ། གཞུང་ཁྲུངས་སུ་ཡོད་པ་ནམས་ལ་སྟེར་གྱི་བྲ་འདེད་
གཏོང་མ་འཇུག། ཁྲེ་གཟར་ཡུལ་འབྱོམས་གྱིས་རེ་གཉིས་འཁོར་སྒྲིན་དུ་འགོ་
རིགས་མ་གཏོགས་ཤེ་བམ་མི་སྟེར། བུན་རྟིང་ལོ་སྟེར་དུ་ལོན་པ་ལ་དངོས་
གཅིག་བེད་གཅིག་འགྲིག་ན། དེ་ལྷག་ལ་སྒྲོད་ཤེས་ལེན་ཤེས་གཙང་རྒྱ་བྱེད་པ་
མ་གཏོགས་ཆོས་ཀྱབ་བྱེད་མི་འཇུག། ཁ་ཞབས་དང་སྟོ་བར་བར་ཁ་ལྷས་བྱབ་
པའི་ཉོར་འདྲ་མི་སྟེར་བྱེད་པར་ཉང་བོ་མ་དུ་མ་སོང་བར་བྱེད་ཅིང་། བྲིམས་ཀྱི་
སར་སྒོ་སོར་བཞག། བྲོགས་ཆ་ཉེ་རིང་མེད་པས་བདེན་རྒྱན་ཤན་བྱེད་པའི་
བྲིམས་འགལ་ལ་སྟེར་སྟོབས་གྱིས་བརྟར་འདེད། བྲིམས་མཐུན་བྱམས་བཆེ་
སྒྲོང་བ། བྱི་ནང་གི་སར་ཁ་མཆུ་སྒྲོར་བ་དང་འཆོལ་བ་མི་བྲ། བྲིམས་སར་
ཞུ་འཁོད་བྱུང་བ་ནམས་ལ། ལེ་བར་མི་འཛོག་པར་སྒྱུངས་བཤད་ཕན་ཚུན་སྒོ་
ཁ་རྫོགས་ཐབས་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་དབང་ལྷག་ཁྲུང་མི་བྱེད། རང་བྲིམས་
སར་བཟུང་རིང་རང་གི་ཉེ་བ་དང་དག་སྒྲོགས་ལ་འདིའི་སྐབས་ཉེ་འགྲངས་མི་
བྱེད། མདོར་ན་མི་ཤེས་གོང་ཐུད་ཀྱི་སྒྲོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་དང་དཔོན་ཁྲུངས་ཀྱི་
བྲ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ལའང་། འཛིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པའི་ཐོག་ནས་མིག་སྟོས་ཡར་
སྟོས་བྱས་པའི་ལ་ཡོགས་མི་འགོ་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ཞུ་བཞིས་བདེན་རྒྱན་གྱི་ཞལ་ལྷེ་ནི། དང་པོར་སྟོས་པའི་སྤང་
སྤང་དང་ལྷན་པའི་ཐོག་མར་མི་དོད་སྟོམས་དོས་བཤེར་བ་དང་། དོད་མི་
སྟོམས་ན་གདོང་བཤེར་མི་བྱེད་པར། བསྟོར་སྒྱུངས་གཏོང་བ་སོགས་སྒོ་ཁ་
རྫོགས་ཐབས་སུ། འགོ་བ་སྒྱིར་གྱིས་ཀྱང་བྱེད་དགོས་ཤིང་ལྷག་པར་སྒྱིད་ཤོད་

ཁུལ་འདི་ལ་བྲིམས་འཆར་བའི་བྲིམ་མཆོས་སོགས། རང་རང་དོན་གྱི་འཁོན་
 བཟུང་ནས་བྲིམས་སར་ཉེ་བརྒྱད་རིང་བརྒྱད་ཀྱི་ཆད་པ་ཆད་ལེན་ཞུ་རེས་བྱེད་
 པ་ཞིག་གིས་རང་སྤྱད་རང་སྤྱོད་པ་གཅིག་འདུག་ནའང་། ད་ནས་བཟུང་
 ཆད་པ་ཞུ་མི་ནམས་ལ་སྤྲུལ་འགྲོས་ཐལ་ཆ་མི་བྱེད། བཤེར་འབོད་བདེན་རྒྱུན་
 བརྟགས་པའི་ཆད་པ་ཐོབ་རེས་ན་དེ་ཐོག་ཏུ་གཏོང་བ་གཞིར་བཅས་ཤིང་གཡོ་
 ཞུས་ཡིན་ན་ཞུ་མཁན་གྱི་ཐོག་ཏུ་ཆད་པ་དེ་ཁ་སློག་ཡང་ཉམ་རེས་བྱུང་ན་ཆད་
 པ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བཞག་པའི་འབྲུ་དག་གི་ཡོ་གལ་བྱེད། གཉིས་ཀས་དག་པ་མ་འོས་ལ་
 བ་ཆད་པ་རེད་ཟེད་བྱིར་ནག་ཆེ་རྒྱུང་ལ་དཔགས་པའི་འགལ། ཁ་མཆུ་བྲིམས་
 སར་ཐལ་བའི་སྒྲར། རང་བསྐུམས་བྱེད་ན་ཉེས་པའི་བྲིམས་འདིགས་ཀྱི་བྱེད་
 དང་ཞུ་འགོགས་འོས་འགབ་བྲིམས་སར་སྤུལ་ནས་སྒྲོས་པ་ནང་འཇགས་སྤྱོད་
 བསྐུམས་འདུག་གོ།

ལྷ་པ་བཟུང་བཀྱིགས་བྲིམས་རའི་ཞལ་ལྟེ་ནི། བྲིམས་འགལ་གྱི་རིགས་ལ་
 ཐོག་མར་བཟུང་བཀྱིགས་བབ་ཐོག་ཏུ་འདུག་ཅིང་། དམིགས་བསལ་པོ་བྱང་
 འོག་ཏུ་གྱི་འདོན་རྒྱ་འདྲེ་བྱས་པར་བཟུང་བཀྱིགས། རྟོགས་རྒྱལ་རྒྱན་མ་བྱས་
 པར་བཟུང་བཀྱིགས། མགོ་མི་རང་ཤེད་བྱས་པར་བཟུང་བཀྱིགས། སྒོ་རན་
 གོས་མཆོང་འབྲུ་བ་ལ་བཟུང་བཀྱིགས། མི་མཉམ་པའི་ཁ་རན་སློག་པར་
 བཟུང་བཀྱིགས། ཉེས་པ་ཆེ་བ་ལ་སྤྲིག་བཀྱིགས་དམ་ཕྱུག་གིས་མནན་ནས་
 ཡན་གཏད་ལྟེ་ས་སྒྲོད། དེ་ནས་ཁྲག་སྒྲོར་ཐོབ་པ་ནམས་ལ་བྲིམས་ཡིག་
 བསྐྱགས་ནས་རྩམས་ཟེལ་ཆེ་བའི་མི་བྲིམས་གཙོད། དེ་ཁར་དཔགས་པ་ལ་
 དྲག་ཞན་གྱི་སློག་རིན་བཞེས་པ། སྤྱོད་པ་གཏོང་བ་ཆས་གོད་གཙོད་པ་སོགས་
 རི་རྩར་སྐབས་དང་མཆོངས་པར་བྱེད་དོ།

རྒྱག་པ་ནག་ཆེན་ཁྲག་སྒྲོར་གྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། མཆོམས་མེད་ལྷའི་ལས་བྱས་པ་
 དང་། སྒྲ་མ་དགོ་འདུན། རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་རྩམ་ལ་འབགས་པ། དཔོན་
 ཁུངས་སྤྱོད་ཞབས་འདྲེན་ཆོབས་ཆེན་ཞུས་པ། རྒྱག་སྒྲོར་གཏོང་བྱས་པ། འཕུང་
 གཡོ་འཕྲུལ། སྒྲོར་དངོས་རྩམ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མི་བསད་ན་བྱིར་བྱས་པ།

དུས་བདེ་ས་འཇམ་གྱི་ཁྲིམས་ཞོད་འཇགས་སྐབས། ཡར་ཇག་བརྒྱུད་འཛིམས་གོ་གྲོན་མཚོན་ཐོགས་ག་སྒྲིག་འབངས་ཀྱི་གྲོན་ལོག། མཛོད་ན་མིག་ལྟོས་ལ་གཞོད་པའི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པར་ལུས་སྤྱིང་མིག་འདོན། སྤྱིད་འབྲེག་ཕྱེ་གཅོད། ལག་འབྲེག། གཡང་བསྐྱར། དམར་གསོད་སོགས་བྱེད་པར་དཔགས་པའི་ལུས་སྤྱིང་འགལ་ལུགས་སྤྱིས་འདོམས་ཆེ་བ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན། མི་མཉམ་པས་ལས་སྒྲིག་པ་ལ་གཏེ་པོ་རྒྱ་ལ་བསྐྱར་པའོ། །

བརྒྱུ་པ་དྲན་འཛིན་ཆད་ལས་ཀྱི་ཞལ་ཕྱེ་ནི། ལུས་སྤྱིང་དུ་ཅད་གཅོད་མིན་པའི་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱིས་འདོམས་སེམས་ཀྱི་དྲན་འཛིན་གཏོང་དགོས་ཏེ། ཉེས་ཆད་ཅེས་ཆད་པ་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཁྲིམས་སར་བསྐྱབ་དགོས་པ་འདི་ལ། སྤྱིར་གྱི་ནི་དེ་ལ་དཔགས་པའི་ཉེས་བྱས་ཆེ་རྒྱུད་གི་གསེར་སིལ་མ་སྤང་གངས་སུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིར་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་གངས་སུ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིར་ཞོའི་གངས་སུ་བྱེད་པ་སོགས་འདུག་པར། ཉེས་བྱས་ཆེ་བའི་མི་དཔུང་གཤམ་སྤེབས་ཀྱིས་མི་བསད་པ་དང་། འཁོན་འཛིན་གཏེས་ལེན་གྱིས་ཇག་རྒྱབ་པ། དན་པ་ག་སྒྲིག་སོགས་ཁྲིམས་སར་དགོངས་འཕྲོག་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་གསེར་སིལ་མ་སྤང་བརྒྱད་རྩ་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་ཉེས་པ་ཆེ་རྒྱུད་དང་བསྐྱན་ནས་གཏོང་བ་དང་། དེ་བས་རྒྱུད་ཉེས་པ་རྒྱུད་བ་བྱུར་ཆགས་སྤྱག་པའི་མི་བསད། ལྟོགས་བྲལ་གྱིས་རྒྱན་ཇག་སོགས་རིགས་དེས་མཚུངས་པ་རྣམས་ལ། སྤྱིར་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་གསུམ་རི་ལྟར་སྐབས་དང་མཚུངས་པ་བྱེད། ཡང་ཕན་བུའི་སྤང་སྤང་འཛོལ་བའི་དྲན་འཛིན་མར་ཞོ་དོ་གསུམ་རྣམས་རི་ལྟར་འོས་པ་གཏོང་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་གསེར་སིལ་མའི་ཕྱི་བ་རྣམས་ལ་གསེར་རྒྱུད་དུ་མ་གཏོགས་སྤྱིས་ཆ་མི་འབྱལ། གསེར་རྒྱུད་སྤང་གང་ལ་མགོར་ཞོ་སེ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་མའི་ཞོ་བརྒྱད་ལ་སྤང་གང་། མཛོ་གཡག་སོགས་སྤྱིས་གང་གཙང་ལ་རིན་གྱིས་སྤངས་གཅོད་པ་གནང་ཞིང་། དེ་ལ་སྤྱིར་གྱི་རིན་རྒྱབ་ཀྱི་བྱི་སྤངས་ནས་སུ་འབེབས་པ་དང་། མགུར་ཞོ་རེ་ལ་སེ་བ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སེ་བ་རེར་གཙང་བྱེ་ཆོད་ཀྱི་ནས་ཁལ་རེ་ཕྱིས་

པའི་ཞོག་ལ་ནས་ཁལ་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་ཐོབ་པ་རིན་ཆུབ་ཏུ་འབེབས་པ་དང་།
 ལམ་རྩའི་སེལ་ལ་མཛད་པ་དང་། ཚོང་འདུག་གི་གསེར་རིན་ལག་ཡོད་གང་
 འདུག་ལ་ཆ་འཛིག་པ་སོགས་གནང་སྟོལ་འདུག་ཅིང་སྤྲོད་གསེར་བྱེད་མ་སྤྲོད་
 གཙང་བ་ཅེས་པ་དང་། སྟེལ་ཉན་བཀོལ་ཉན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་རིན་ཆུག་གསུམ་
 ཚད་འབྲིང་དུ་ཞབས་པ་མཛད་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། སྤྲོད་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་
 གང་ལ་གསེར་ཞོ་བཞི། སྤྲོད་ཞོ་བཞི། སྤྲོད་ཞོ་ལ་གཙང་བྱེ་ཚད་གྱི་ཁལ་བརྒྱད།
 གསེར་ཞོ་དེ་ལྷན་འཕར་པའི་ཁལ་བརྒྱ་དུག །ཆེ་བྱེ་ཚད་གྱིས་བྱེད་པའི་སྟེལ་
 དང་། ཡང་ལམ་རྩའི་ཁལ་དུག་ལ་སྤྲོད་ཞོ། བརྒྱ་གཉིས་ལ་གསེར་ལྷ་
 དབུས་ལ་གསེར་བྱེའི་བཞི་ཞོ་དང་གསུམ་ཞོ་སོགས་རྣམས་ཤར་ཏུ་མང་བ་
 འདུག་པ་ཞོའི་ཚད་ནི། ཚལ་པའི་སྤྲོས་ཡིག་རྣམས་སྟེ་བཟང་ངན་འབྲིང་
 གསུམ་དུ་བྱས་པའི་མཛོ་རྟ་དེལ་རྒྱབ་ཡོངས་པ་བཟང་ཞོ་དང་། བོང་བྱའི་ཕོ་
 རྒྱགས་ཚད་གྱི་རྒྱབ་ཡོངས་པ་འབྲིང་ཞོ། བོང་མོ་སྤང་རྒྱང་གི་རྒྱབ་ལ་ངན་ཞོ་
 བྱེད་པ་སོགས་འདུག་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ལམ་རྩའི་དུག་ཞོ་ནི་ཚད་པ་ཤེས་
 བཞིན། བས་སྟེ་ཕབ་ན་བརྒྱད་ཞོའི་སྤྲོད་གསེར་གྱི་སྤང་གང་ལ་ནས་ཁལ་དགུ་
 བརྒྱ་གྲུག །ལམ་རྩའི་དུག་ཞོ་ལ་བདུན་ཙུ་དོན་གཉིས་ཐོབ་པར་སྟོས་ཆའི་
 ཐོག་དུ་འཆར་ཆེན་ཕབ་ན། སྟོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་དང་། ཚལ་པའི་དུས་གྱི་
 སྤབས་སྤྲོད་གསེར་བྱེད་མའི་སྤང་གང་གི་ཚད་འགྲོས་ལ། །བརྒྱད་སྟོང་སྟུ་པོད་
 དམ། གསེར་ཆོས་དོར་གཙང་བཞིང་དུ་འདུག་པ་སོགས་གྱི་རྒྱན་བཟང་པོ་
 ཡོད་འདུག་ཅིང་། སྟེས་ར་ར་ཏང་སྤབ་ཅེ་རེ་ལ་སྤྲོད་གསེར་གྱི་སྤང་གང་ཅི་བ་
 དང་། གཡག་གྲས་ཕོ་རེར་གསེར་ཞོ་རེ། སྤན་ཅེ་ཁ་དོ་ལ་སྤྲོད་ཞོ་རེ། མདོ་
 དར་ཁ་བཞི་ལ་སྤྲོད་ཞོ་རེ་དང་། ཡུལ་གྱི་རྒྱ་བཀོ་འགྲེམས་སོགས་འགལ་ཆ་ལ།
 གཉེར་ཚང་གི་ཚད་འགྲོས་ཐང་ཐང་རྣམས་ལ། མར་ཆད་གྱི་མར་ཞོ་རེ་ལ་དོ་
 སྟོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྲོད་དུ་ལེན་ན་ཁལ་དུག །མར་རྒྱང་དུ་ལེན་ན་མར་
 ཁལ་གསུམ་རྣམས་ཡིན་ཅིང་། དེང་སང་ཁ་གཏམ་ལ་མར་གསེར་གྱི་སྤང་བེར་
 བ་འདུག་ཀྱང་ཚལ་པའི་སྤྲོས་ཡིག་དུ། སྤྲོད་གསེར་གྱི་སྤང་ཞེས་སྤང་བས་

གསེར་ཤིན་ཏུ་སྤྲུང་བ་ལ་ཆ་བཞག་དེའི་འོག་སྤྲུང་ཞོ་ཐོང་ཞོ་ཟེར་བའི་སྤྲུང་ཞོ་
དེ་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་འདུག་པས་དག་ཁྱད་ས་སུ་ངེས་སོ། །

བརྒྱད་པ་རྟོར་འདྲ་བ་རྒྱུ་གི་ཞལ་ལྟེ་ནི། རྟོར་འདྲ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་རྟོར་
རྒྱལ་སུ་བོད་ལ་ལྷང་རྒྱགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱ་ནག་གི་མི་ལ་བཙེ་འཛོག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་
བྱེད་དགོས་ཀྱིན་འདུག་པ་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཐ་སྙད་རྒྱ་བྱས། དཔོན་ཁྱད་ས་ཀྱི་
མི་སྤྲུང་ལ་བཙེ་འཛོག་ཆེ་བ་དགོས་པ་དང་། མི་སྤྲུང་གྲང་བབ་འབྲེལ་དང་
མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། ལྷག་པར་རྒྱུད་ཤོད་འདྲིར་ཕྱིས་བྲིམས་འཆོལ་
བའི་འདེད་གྲང་སྒྲེར་གཞུང་གི་དོན་ལ། དབྱེ་བ་མེད་པར་ཁས་སུ་བཅན་གྱིས་
ཅེ་ནས་ཐེལ་ཅེ་སྤངས་པའི་ཞོལ་སྟགས་ནས་ (འབྲུམ་པོ་) གང་རིགས་རེ་འབྲིད་
ནས་བ་འདེད་གཏོང་ཞིང་། བ་འདེད་ལའང་འདི་ཕན་འདི་ཚུན་གྱི་མཆོམས་
ཆོགས་མེད་པ་བ་མ་འབྲལ་ཆས་ལ། ཆས་ཁའི་སྟངས་ཅིས་ལ་བྱེ་དོ། ཆང་རིན་
ལ་བྱེ་རེ་བྱས་པའི་བྱེ་གསུམ་མ། ཉི་མ་རེ་ལ་མི་སྤྲུང་རྒྱུད་པས་གང་འཁོར་ཕྱིན་
པའི་ལོན་ཅི་བ་ཞིག་འདུག་ཅིང་། གཙང་ལྷགས་རང་གི་ཁ་གཙང་བ་ཞིག་བྱས་
གྲང་། རྒྱ་སོར་བ་འདེད་མང་བའི་ཁྲལ་ཆེས་དོན་ནས་འབྲས་ཆེ་ཆུང་གང་ལ་
ཡང་འབྲལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག །ད་ལྟའི་འདི་ཁ་བྱས་ན་ཆ་ཞབས་ལ་ཡང་
བརྟུང་གསིག་ཆེ་བ་འདུག་པས། འོས་བབ་ཀྱི་བཅད་མཆོམས་བསྒྲིགས་པར་
སྒྲེར་གྱི་དོན་ལ་བབ་འབྲེལ་མེད་པར་བ་འདེད་གཏོང་ལ་མེད་ཅིང་མི་སྤྲུང་ཡང་
ཅེ་ནས་དམིགས་བསལ་བྱང་ན་མ་གཏོགས་སུས་བྲིད་ལ་མི་འགྲོ། གཞུང་གི་
འདེད་སྤྱངས་ལ་བཏང་བ་ནམས་ཀྱིས། སྤོན་གྱི་བྲིམས་ཡིག་རྟིང་པ་ནམས་ལ་
ཆད་པ་སྤང་རྒྱ་མ་ལོངས་ན་གདན་སྤོན་གྱི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད། སྤང་རྒྱ་ལོངས་ན་
གདན་སྤོན་ཆས་བ་རྒྱབ་རྒྱུ་སྟགས་ཆད་པའི་བཞི་བུར་རིམ་འགོས་སུ་བྱས་
པ་ཞིག་འདུག་གྲང་ད་སྤོས་གསེར་སིལ་མའི་ཆད་པ་ཆེ་བ་ནམས་ལ། མི་སྤྲུང་
དཔོན་གཡོག་བྱི་རྟ་དེལ་སྟགས་ལྷོ་ནོན་བཏང་ནས། བ་མ་གཞུག་འབྲེལ།
རྒྱབ་ཆས་སྤོད་གསུངས། བཀའ་ཤོག་ཏུ་གནང་བ་ལྟ་བུ་ལ། ཆད་པ་མ་འཕྲོད་
བར་གྱི་མི་སྤྲུང་བ་མ་ལ། མི་དོ་མ་རྒྱལ་གཉིས་ལ་ཆུང་གཞུག་རེ་དང་ཆེ་གཞུག་

རེ། གཡོག་རྩ་ཡོད་ལ་རུས་གསུམ་རེ་ལ་རྒྱུད་གཟུག་རེ། ར་སྦྱོར་ལྷ། ཆང་།
རྟ་རྟེལ་རྣམས་ལ་ཆག་གྲེ་དོ་མ། རོ་མའི་བཟའ་མའི་རྒྱལ་ཞོ་རེ་ལེན་ཅིང་། རུ་ཆ་
ལ་རྒྱལ་མི་ཐོབ། ཟ་རྒྱལ་ཆད་འདེད་སྤེལས་པ་ནས་བཟུང་བསྐྱུས་ཤོག་ནམ་
བྱུང་གི་བར་ཅི་བ་དང་། དེ་སྤྱི་བསྐྱུས་ཤོག་གི་ཆོགས་རིགས་སུ་གདན་སྟོན་
ཆས། ཀླང་སྤྱ། ཆད་ཤུལ་བཞི་བྱུར་རིམ་འགོས་ལོང་ལས་སྤྱིར་བསྐྱུས་ཐེབས་པ་
འདི་ལ། དེ་སྤྱི་གོ་བ་བྱུར་པ་བརྒྱལ་ནས་གདན་ཞེས་པ་མི་སྣ་རང་ལ་དཔོན་
ཀྱི་བཞུགས་གདན་དང་མཉམ་པ་དགོས་ཟེར་བ་དང་། སྟོན་ཆས་ཞེས་པ་སྟོན་
མོའི་རྣམ་གུངས་དང་། ཞལ་འབྱེད་ལ་བརྒྱ་སྤྱང་ཞེས་ཁལ་བརྒྱ་རེ་དང་།
བཤས་སྤྱང་རེ་ལེན་པ་སོགས་མཆོམས་ཆོགས་མེད་པའི་འཕྲོག་གང་ཐུབ་བྱེད་
པ་འདུག་ཀྱང་། རྟེ་སྤྱིད་ཀྱི་བཀའ་བྲིམས་ལས། གདན་ཟེར་བ་བཀའ་ཤོག་ཐང་
རུ་མ་ལྟར་བའི་གོ་དོན་གྱིས། བཀའ་ཤོག་གི་གདན་ལ་ཆད་པའི་བཞི་བྱུར།
སྟོན་ཆས་ཟེར་བ་བཀའ་ཤོག་ཞལ་འབྱེད་སའི་སྟོན་མོ་ལ་བཞི་བྱུར། ཀླང་སྤྱ་
ལ་བཞི་བྱུར། ཆད་ཤུལ་ལ་བཞི་བྱུར་རེ་རྣམས་མིང་སོ་སོར་བྱེད་པའི་བྲིམས་
པའི་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། ལག་ཡོད་དེ་རྣམས་དྲིལ་བས་གཞུང་རྩ་ཆད་པ་གང་
རྩ་ལུལ་བའི་ཤུལ་ལས་སྦྱོས་པ་མི་ལེན། ཟ་རྒྱལ་ཆད་པའི་རྟིང་བསྐྱུལ་ཡིན་
པས་ཞག་རྩ་སོང་གི་ཅིས་རྒྱག་སྤྱར་གསེར་གྱི་སྤང་གུངས་ལ་མི་སྣ་གཉིས་སྟེལ་
ཅམ་ལ། ཟ་མ་གཟུག་སྟོད་གསུངས་པ་ལ། རུས་གསུམ་རྩ་རྒྱུད་གཟུག་ར་
ཆང་། རྟ་ཡོད་ན་གཟན་ཆག་འོས་འགབ་རེ་ལ་ཟ་མ་གཟུག་སྟེད་སྟོད་ཐེབས་
པར་རྒྱུད་གཟུག་གི་སྟེད་དང་། ཀླང་སྤྱ་གྲེ་ལྷ། སྤང་རུ་མ་ལོངས་པས་གདན་
སྟོན་ཆས་སོགས་སྟོད་མེད་པར་བྱེད། ཤོགས་ཡོང་བཞེས་སོགས་ཁལ་བསྐྱུལ་
གྱི་འདེད་ལ། མི་ཉིས་སྟེལ་རེ་གནང་བའི་ཟ་མ་འཕལ་ཆས་སྤྱལ་ཐེབས་པ་ལ།
རྒན་པོ་རྒན་ཆགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒན་པོ་མང་གི་ཟ་མ་རུས་གསུམ་ལ་ཁ་
དོམ་གོད་འགྲང་རྒྱ་རི་གཟན་སོགས། ཁལ་ཡོང་རུས་ཐོག་ལ་འགྲིལ་ན་རྒྱང་
སྤྱི་སྟོད་མི་བྱེད། དེ་ལས་འགྲངས་ན་ཉིན་རེ་རྒྱང་སྤྱི་གྲེ་ལྷ་རེ་བྱིངས་སུ་
བསྐྱུས་ནས་ཉི་མའི་ཁ་གུངས་སྤྱི་དགོས་པ་མ་གཏོགས། འདེད་ལུལ་གྱི་ཐེམ་

སྤྱོད་རྒྱུ་པ་གང་ལོས་ཀྱི་འདེད་པ་མི་བྱེད། རེ་གཉིས་ངན་ཁྲིའི་ཀན་
 བོས་མ་འབྲུལ་ན། མི་སྣ་ཁ་གཏད་བྱས་པའི་ཁོ་རང་གི་ཞག་གང་སོགས་ཀྱི་བྱ་
 རྒྱུ་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྒྱུ་པ་ཆེ་བའི་བཤེར་འབོད་ལ་ཞོ་རེ། རྩེ་སྤྱིད་
 གཞུང་དོན་གྱི་མནའ་ལ་མནའ་གོས་མི་ཡོང་ཞིང་། རང་རང་རྒྱུ་པའི་མི་དྲག་
 པའི་མནའ་རྒྱུ་ལ་སྤང་གང་དོ་སོགས་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ཞིང་། འཁྱིལ་སྤྱད་
 ཀྱི་ལག་འཁུ་ཅན་ལ་གསེར་ཞོ་དོ་རེ། རང་མནའ་ལ་གསེར་ཞོ་རེ། རྩོ་ལ་ལྷ་
 ཡོལ་ལྷ་སྟོན་བཀྲ་བ་སྤང་བཀྲ་བ་སྤེར། མེ་བྱེས་ལྷགས་སྐམ་ཟེར་བ་མི་སྣའི་བྱ་
 རྒྱུ་དང་། རྩོ་སྤངས་སྤེར་གཞུང་གང་གི་ཁོངས་ལ་ཡོད་ཀྱང་དཔོན་སྤངས་དེ་ལ་
 དཀྱུ་ཚན་བདུན་ཚན་གང་འོས། མི་སྣ་ལ་རྩོ་རྒྱུ་པོ་པ་རེའི་སར་སྟོན་གསུམ་
 ཀྱི་སྤང་རེ། ལྷ་མ་ལ་ཡང་ལྷ་ཡོལ་ལྷ་གདན་སྟོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤང་ང་བཅས་གང་
 རྒྱུ་སྤང་། ལྷ་མ་རྒྱུ་སྤང་རེ་རྣམས་འོས་བབ་སྐབས་དང་བསྐྱུན་པའི་ལེན་ལྷགས།
 དཀྱུས་མའི་འཁུ་ཅན་གྱི་མནའ་ལ་སྤྱར་ཞོ་དོ། རང་མནའ་ལ་སྤྱར་ཞོ་གང་།
 བྱང་ཆང་འབྲུལ་བསྐྱུམས་ཐོག་སྤུལ་མ་འཆམས་པའི་བཤོ་བཤའ་སོགས་པན་
 རྩོན་བདེན་པ་མེད་པའི་རང་ཤེད་ཅན་ལ་དབྱུས་ལྷགས་ཀྱི་བཤོས་སྤྱད་ཀྱི་སྤུམ་
 ཟུར། དཀྱུས་མ་འདྲ་བབ་ལ་པན་རྩོན་གྱི་ཐོག་ནས་བཅུ་ཁ་ལེན་པ་རི་ལྷར་འོས་
 པ་རང་ཤེད་ཆེ་ཆུང་གི་བབས་འབྲེལ་དང་མཆུངས་པ་བྱེད། བཀ་ཅན་བཟུང་
 བཀྱིགས་བྱས་པ་ལ་ཁོ་རའི་ལྷས་འབྱར་གང་ཡོད་མི་སྣས་ལེན། དགེ་སྟོང་གི་
 རྩོད་འཇལ་ལ། ཆོགས་ཆས་སོགས་ཐོབ་ཐང་འཆར་ཅན་སྤུལ་ལེན་ཅིང་
 གཞན་མ་དབྱུས་ལྷགས་ལ་བཅུ་ཁ་ལེན་པ་ལྷར་འདུག་ཀྱང་། འདི་འགའ་ལྷལ་
 ཆགས་པ་མི་འདུག་པས། གཙང་ལྷགས་ལ་པན་རྩོན་ནས་ཐོང་སྤྱད་ཐོང་སྟོན་
 ཟེར་བ་ཐོང་སྤྱད་གཉིས་ནས་རྩོད་མཁན་གྱི་ས་ནས་སྤྱད། ལེན་མཁན་གྱི་ས་
 ནས་གདན་པན་རྩོན་སྟོམས་པའི་སྤྱོད་ཆང་རེ་ལེན། སྤྱར་རྩོད་དགོས་པ་རྣམས་
 ལ་རྩོད་མཁན་གྱི་ས་ནས་དྲས་ཤིང་བཅད་པ་རྣམས་དང་། ལེན་མཁན་གྱི་ས་
 ནས་ཁལ་ཤུལ་བྱེ་འབྲངས། རྩོད་མཁན་གྱི་བྱེ་གདན་སྤྱར་བ་རྣམ་བཞི་མ་རེ།
 པང་ཁེབས་གདན་འོས་རིགས། དང་པོའི་བྱིམས་ཡིག་རྟིང་པ་རྣམས་ལ་འདུག་

པས་མི་ཤ་གི་སྤྱི་མི་ལྟར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ལག་དམར་གྱིས་བསང་པའི་གྱི་རོ་
 མ་དུས་ཤིང་གི་ཚབ་དུ་སྤྱོད་པ་སོགས་སྒོལ་འབྱུང་དུ་འདུག་པ་ལྟར་བྱེད། བྱ་མ་
 དཀྱུས་མའི་ཞབས་འདུག་ལ། སྒོལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཚོགས་ཆས་ཁྲ་བཞོད་ལྟར་དང་
 ཀླང་སྒྲའི་དོད་དུ་སྤྱོད་འཇལ་ཡོད་ན། དེ་ཁའི་ཁལ་ཤུལ་བྱེ་འབྲེང་སྤྱོད་མཁན་
 བས་ལེན་ཅིང་། འདི་ལ་སྤྱི་ས་ནས་ལེན་པ་དང་སོ་སོ་ནས་ལེན་པ་བབ་འབྲེལ་
 མཚུངས་པར་བྱེད། དེས་པོའི་སྤྱོད་ལེན་མེད་པའི་ས་ཆའི་ཅིས་སྤྱོད་དམ་ཁྲ་
 མ་ཞབས་སུ་འདུག་པ་ནམས་ལ་དཀར་ཡོལ་གྱིས་གཙོས་པའི་ལྷ་ཚན་ནམ་སུམ་
 ཚན། ར་མགོ་བསྐུམས་གྱིས་གཙོས་པའི་བདུན་ཚན་དགུ་ཚན། གོས་ཡུག་དར་
 ཡུག་རྟ་ཁབ་མཛོ་སོགས། རྣམ་གྲངས་དོན་ཅ་འགངས་ཆེ་ཆུང་རི་ལྟར་འོས་པ་
 བྱེད་ཅིང་། བཀའ་ཁྲའི་བབ་སྒྲུག་བཞི་བྱུར་གཅིག་གི་བབ་མགོན་གཉེར་རམ་
 ཡར་ཁུས་སྤྱི་ནང་གི་མི་སྣ་ལ་ཐོབ། དེའི་བཞི་བྱུར་སྒྲུག་ཀྱང་རིན་དུང་ཡིག་གིས་
 ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དགུ་པ་བསང་པ་སྤྱོད་གི་ཞལ་ལྟེ་དང་། བཅུ་པ་མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྟེ།
 བཅུ་གཅིག་པ་བསྟོན་ཏམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་ལྟེ། བཅུ་གཉིས་པ་བརྒྱས་པ་
 འཇལ་གྱི་ཞལ་ལྟེ། བཅུ་གསུམ་པ་ཉེ་འབྲེལ་འབྲལ་སྐུམ་གྱི་ཞལ་ལྟེ། བཅུ་བཞི་
 པ་བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྟེ། བཅོ་ལྷ་པ་ནམ་པར་ཆུར་གྱི་ཞལ་ལྟེ། བཅས་ནི་
 «གཡུ་འབྲུག་སྒྲོག་པའི་ཞལ་ལྟེ་བཅོ་ལྷ་» དང་། བྱང་དོན་པལ་ཆེར་གཅིག་
 མཐུན་དུ་འདུག་པས་འདིར་ཡིག་ཚོགས་ལ་འཛིགས་ནས་མ་བཞོད། འོན་ཀྱང་
 བྲིམས་ཡིག་འདིར་བཞོད་པ་ནི། སྤྱི་མ་ལས་རྒྱས་བཤད་ཆེ་བར་འདུག་པས་
 ཞིབ་པར་འདོད་ན་འདིའི་མ་དཔེ་རང་ལ་བལྟ་བར་འཆོལ། །

བཅུ་དྲུག་པ་སྐྱ་སྐྱོ་མཐའ་ལོལ་གྱི་ཞལ་ལྟེ་ནི། ལྷོ་མོན་ཏྱར་སོག་མཐའ་
 ལོལ་བ་རྣམས་ལ་དར་ཞིང་། དེ་ཡང་ལྷོ་མོན་སྐྱ་སྐྱོ་ཁོ་ནར་སོང་བས་སྐོན་ཞིང་
 རྒྱགས་པས་བྲིམས་ཆེར་མི་དར་ཞིང་། བོད་དུ་མཁོ་ཡང་ཆུང་བ་འདུག་པས་
 སྤྱོད་གི་རྣམ་དབྱེ་ཅམ་ལས་གཞན་པ་འདིར་མ་བྲིས་ཤིང་། ཏྱར་སོག་ནི་གི་སར་
 དམག་གི་བྲིམས་དང་། རྒྱ་ནག་བྲིམས་ཀྱི་ཡུགས་སོགས་ཤིན་དུ་དམ་ཞིང་།

བྱིས་པ་ལ། རྟོར་སོག་གི་བྱིས་པ་དམ་པ་གཅིག་ལ་ཡལ་ཕྱི་ཞེས་གཞུང་ཆེན་མོའི་
 མི་སྣ་གསེར་ཡིག་ལས། སྤུ་ལ་ཤུ་སྟུ་སྟོང་ཅེས་རང་གཞན་གྱི་སྤེ་གང་དུ་སྤེབས་
 གུང་རྟ་ལྟལ་གང་དགོས་རྟ་བྱ་ནས་འདྲིན་ཆོག་པ་དང་། ཞག་པོ་བ་ཤུ་ཚྭ་གས་
 གང་དུ་བབས་གུང་བཞོན་མ་དང་འགེལ་པ་ལྷུང་པའི་ཁོར་དང་། ལྷག་བྱ་ནས་
 མི་ཉུང་གི་བཟོད་བཟུང་ཆོག་ཅིང་། བང་ཁོལ་མགོ་ལྷགས་མི་བྱིར། བང་
 འཐབ་བྱང་ན་འདྲིན་ཐབས་དང་གར་བ་ལ་ལྷག་སྒྲོར་འཐེན་འགོང་། རྟའི་ཁ་
 སྒྲོར་པར་ཤུར་ཚུར་ཤུར་བྱེད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས། གྱི་མི་འདྲོན་མདའ་མི་རྒྱུབ།
 གྱི་བཏོན་ན་ལ་ལ་རྟ་འཕྲོག་མདའ་བཏོན་ན་གཞུ་འཕྲོག། བརྒྱབ་པ་སོང་ན་རྟ་
 ལེན། ཆས་ན་རྟ་བྱུང་བྱངས་ཏེ་བྱུང་དཔོན་གྱིས་ལེན། རྟ་ཆས་མ་ལ་སྟོང་།
 བསད་པ་རྟ་མས་ལ་མོན་དུ་མི་འབྲིང་ལ་གཡུ་མིག་བརྒྱད་ཅུ་མ་ཟེར། གཡུ་མིག་
 རེ་ལ་བ་སྤང་རེ་ཐག་བྱས་ནས་བ་སྤང་བརྒྱད་ཅུ་རེ་སྟོང་པ་སོགས་འདུག་ཅིང་།
 རྟོར་ལ་མཛོ་ཁལ་དུག་ཅུ་རེ་མི་འབྲིང་གི་སྟོང་བྱས་ནས། མཛོ་ཁལ་རེ་ལ་འབྲིང་
 འབྲི་ཁལ་ཞེས་འབྲི་བཞོན་མ་རེ། གཡག་འགེལ་པ་རེ་བྱེད་ཅིང་འདུག་པོད་གྱི་
 སྒྲར་ཞོ་འབབས་གྱི་ཆོབ་ལ་གསུམ་སྟོང་དུ་བྱེད། སྟེང་ནོན་གྱི་ཆོབ་ལ་ལག་
 དམར་གྱི་བུ་མོ་གཉེན་བསྐྱེབས་ནས་ཆོད་ཡིག་གུང་འདིས་གོ་ཆོད། བརྒྱས་པ་
 ལ་དཔོན་གྱི་རྟ་ཁིབས་བརྒྱས་ན་རྟ་ལེན། འདྲ་མཉམ་ལ་ཁོར་ལྷག་གང་འོས།
 དེ་ལས་ཆེ་བའི་རྟ་མ་ལ་ཁོལ་མ་ཁ་བཏགས་ཟེར། ཁོར་གང་ཡོད་གྱི་བྱེད་
 བྱངས་ནས་དེའི་བྱེད་མ་དཔོན་གྱིས་ལེན། བྱེད་ཁོར་བདག་ལ་སྟོང་། ལོང་
 ཅན་རྩ་ཅན་གྱིས་བསད་པ་ལ། རྩ་དམར་དག་ལ་རྒྱགས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱགས་
 རྟ་ཞེས་རྟ་བཟང་བ་རྟ་མས་སྟོན་ལ་རྒྱགས་ཏེ། རང་རང་རྟའི་བཟང་བྱང་གྱི་
 གང་ལེན་པ་རང་རང་གིས་བདག། རྟ་མཉམ་མགྲོགས་བྱང་ན་ལྷག་གང་སྤ་
 བྱིའི་རྟ་ལྷག་གང་སྤེབས་གྱི་ལྟོགས་ན་བགོ་བཤའ། དམག་ཐོག་དུ་རྒྱགས་པའི་
 མི་ཟིན་ནས་བསད་པའི་དོན་ལ་དག་དེ་རང་གི་རྟ་གོ་བྱུང་ལེན། རེ་དུགས་པ་
 རྟ་མས་གྱིས་དོན་ལེན་ལྷགས། ར་མ་རྟ་པོའི་མགྲོགས་དར་ཡིན། གཞུང་གོ་

མི་པོ་འོ་ཐོབ་དར་ཡིན། རྩེ་དྲན་དཔའ་པོ་འོ་དཔའ་རྩལ་ཡིན། འཁོར་ལ་མདའ་
སྟོན་ལ་དམར་ཅམ་སྤྲུལ་སྤེབས་པ་དེས་དོན་དེ་རྣམས་ལེན་ནོ། །

ཡང་དོན་མཁུ་བ་ལ་གཟུགས་བཞི་ལེན་པ། ཀླང་ཡ་ལག་ཡ་ལེན་པ་ཡང་
འདུག་གོ། རི་དྲགས་གཅིག་གིས་དེད་པའི་ཁ་རྩར་གཅིག་གིས་རྒྱགས་ཏེ་བསད་
ན་དེ་ལ་ཡ་ལ་ཆེན་པོ་བྱེད་དོ། །རྒྱག་གི་རིགས་ལ་དེ་སྤྱེད་ཤོར་གྲུ་ཤོར་གྲུ་ཤོར་གྲུ་
ཟེར་གཙང་བ་གཅིག་དང་གསུམ་སྟོང་ཟེར་འབྲིང་བ་གཅིག་དང་། སྟེང་ཤོར་
ཟེར་ཡོད་པ་སྟོང་ལྷགས་གསུམ་འདུག་པས། གཞུང་གི་སྒྲེར་ཅུ་དང་བྱང་
རིགས་སྤྱ་ནག་འཛིན་མི་ལ་གསུམ་སྟོང་དང་། མོན་ཤོར་སྤྱ་སྤྱ་རྣམས་ལ་སྟེང་
ཤོར་སྟོང་པའི་སྟོལ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱག་པ་མནའ་སྟེལ་ཟེར། རྒྱག་པ་རང་
གི་འཁོར་དཔོན་གྱིས་སྤྲུལ་ཡིག་བརྒྱབ། བཟས་པ་བརྟུང་བ་དང་ལས་ལྷས་
སྟུང་། བཤོ་ཁོངས་སྤྱ་སེམས་ཅན་ཁ་གྲངས་འདི་བྱང་ཞེས་གསུང་རབ་མཤོ་ཐོག་
ཏུ་བཞག་ནས་མནའ་སྟེལ། དཔོན་གྱི་གནང་སྟུང་དང་རྒྱག་དཔོན་གྱི་གནང་
སྟུང་། ལ་མཆོད་དཔོན་གྱི་ལས་ཆོན་རྣམས་གྱིས་ཁང་སྟོང་བ་རྣམས་མི་ཡོང་
ཤོ་ལེན་གྱི་མི་སྤྱ་ལ་ཆས་ཁའི་ཤ་རྒྱ་སྟུང་བ་རྣམས་ཤོར་ཐོག་ཏུ་ཅིས་དཀོས། དེ་
སྟོན་ལག་ཐོག་ཏུ་སྟོང་རྒྱ་རྣམས་ལ་གསུམ་སྟོང་། སེམས་ཅན་ཆེ་ཆུང་ཅི་ཤོར་
ཀྱང་། ཁ་གྲངས་རྒྱག་པས་མནའ་བསྟེལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་བྱར་ཏུ་བྱས་ནས་
གསུམ་གཅིག་ལ་ཁ་གཙང་། གསུམ་གཉིས་ལ་དབྱར་གཉིས། གསུམ་བྱར་ལ་
བེལ་ལྷག་སྟོང་པ་དང་། རྒྱག་པའི་སྟོགས་ནས་ཀྱང་བར་པ་ཟེར། མི་གང་
འཆུག་བྱས་ནས་བར་ཟན་ཟེར། ཤོར་ཆེ་ཆུང་ལ་དཔགས་པའི་ཟ་གང་སྟབ་
དང་། བྱ་འབབ་ས་གཉིར་ཟེར་དཔོན་ཆང་གི་ལས་ཆོན་རྣམས་ལ་འང་སྟེར་
དཀོས། ཏྲ་མིག་དམར་ལ་ཁ་དམར་ཟེར། དཔོན་ཆང་གི་ཏྲ་མི་མིའུ་ཆུ་ལ་
སོགས་ཐམས་ཅད་ཆང་ནས་དེ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་འབྲེལ་གང་སྟབ་བྱེད་པ་ཞིག་
འདུག་ནའང་སྟེ་སྤྱི་དོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་གྱིས་མཐའ་འཁོབ་ཀྱང་བྲིམས་
ལ་བརྒྱག་སྟེ། གཞུང་གི་སྒྲེར་ཅུ་དེད་པ་ལ་ཤོ་གྲུ་ཤོར་གྲུ་ཤོར་གྲུ་བྱས་ནས་རོ་
ཡོད་དོ་དང་། རོ་མེད་སྟོན་ཆོབ་སྟོག་དཀོས་པ་ལ་བཟས་བརྟུང་སྟུང་པའི་ལག་

ཡོད་འདི་ལས་བྱུང་རེ། ད་ལྟ་ལས་ཐོག་ན་ངོ་མ་འདི་ལས་ཡོད་རེ། རོ་མེད་
 རྣམས་ལ་ཆོབ་ལོ་ངེས་མི་སྲིད་རེ། ལྷག་ལྟར་མཆོད་སྒོ་དམར་པོའི་ཤར་སྒོ་རྒྱ་
 པས་བསྐྱོགས། དེའི་སྒྲོན་འཇལ་ལ་དཔོན་ཆང་དམག་དཔོན་གྱི་གནང་ཕུད་
 གྲང་རྩོགས་དགོས། བར་པ་དཔོན་ཆང་རང་གི་མི་བཟང་བསམ་པ་ཆེ་བ་
 གཉིས་སམ་གསུམ་ཤོར། ལྷོས་ཆེ་ཆུང་གི་ཐོག་མ་ནས་རྒྱས་ཆོད་དུ་མི་བར་པ་
 བཅུག་པ་དེ་ལ་བར་བཞུག་འབྲི་གཡག་གྲས། ལྷག་གཉིས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་མཐོ་
 དམའ་ཤོར་འགངས་ཆེ་ཆུང་དང་། བར་པ་འཁྱར་ཆེ་ཆུང་གི་སྒྲིང་ལྷགས་བྱེད།
 ལས་ཆོན་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོང་ན་ལྷག་རེ་གཉིས་གསུམ་བཞི་གང་འོས་སྒྲེར་དགོས།
 ཤོར་འདོན་པ་དཔོན་ཆང་རང་གི་སྒྲིང་མཐུན་དུ་འབབ་པ་མ་གཏོགས་ལྷག་དུ་
 འབབ་ན་རྣམ་ཉོག་བྱེད། ཆས་དཔོན་ཆང་རང་གིས་གྲང་སྒྲེར། ཤོར་པས་གྲང་
 འདེགས་དགོས། ཤོར་འདོན་གྱི་མི་རྣམས་ལ་བཅུ་ལ། དཔོན་ཆུང་གི་སྒྲོན་མོ་ལ་
 ཤ་མཆང་ར་བྱུང་ཡང་བྱུང་ཆོག མི་བཟང་སྒྲེར་མཐོན་གྱི་སྒྲོན་མོ་ལ་ཤ་མཆང་
 ར་བྱུང་ན་ཐོས། ལྷག་ཡོན་བདག་ལ་ཕན་སྒྲེར། རུ་པ་འདེགས་འགྲིམས་ལ་
 མཆོར་དུ་བཅུད་ན་རྣམ་ཉོག་བྱེད་པས་མཉམ་པོས་འགྲིམས། གཞུང་དུ་ཉེས་
 ཆད་སྒྲོན་པས་གཡག་གྲས་པོའི་ཁ་གངས་དང་། སྒྲོན་པས་རྒྱ་པོའི་རྟ་འབུལ་
 བ་འདི། ཕྱིས་དཔོན་པོའི་མཆོན་དོན་གྱི་ཉོར་ཁྲིམས་ལ་ཆུག་སྒྲེ་སྒྲོལ་དོད་པ་
 ཡིན་ཞིང་། གཞུང་ནས་དོ་དམ་གནང་བའི་ཤོར་ལ་གཞན་མ་གོང་དང་འདྲ་བ།
 གཞུང་དུ་ཆད་པ་མི་ཡོང་། གནང་ཕུད་ཆ་བྱེད་དུ་སྒྲོག་པ་དང་གསུམ་སྒྲོན་དུ་
 སྒྲོག་པ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དང་བསྐྱུན། མནའ་མདའ་གི་མཐུང་ཆོམས་ལྟ་
 རྟེན་གྱི་འོག་དུ་འཇུག་བས་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོལ་ཡོད་དོ། །

དེས་རིགས་མཆོན་པའི་བྱ་བ་ཆེ་ཆུང་གང་ཡང་སྒྲོས་པ་རྣམས་ལ་ཁྲིམས་
 པ་བར་མི་སྲས་གྲང་། སྒྲོགས་ལྟར་མེད་པའི་མི་ཤེས་གོང་ཕུད་དགོན་མཆོག་
 དཔང་དུ་བཅུགས་ནས་དྲང་པོའི་རྒྱབ་སྒྲོར། གཡོ་ཅན་རྣམས་ལ་ཐོན་སྒྲིམས།
 སྒྲ་འཆལ་གྱི་ཆོད་ཟེན། ཉེས་པའི་མཆང་འབྲུ། མ་ཉེས་པ་ཐོལ་གྱིས་བསྐྱངས་
 བས་བདེན་ཐོག་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་བྱས་ནས། མི་རྣམས་སྒྲེབས་པ་རྣམས་ཀྱི་

ཞབས་ཏྲིག་ཏུ་འགྱུར་ཁིང་། རང་གི་དགེ་བ་ཅི་བྱས་པ་ལས་ཚྷགས་ཆེ་བར་མི་
ནམས་ཀྱི་འདི་བཞིན་སྤང་སྤང་བྱས་ན་རང་མི་གྲལ་དུ་ཆུག་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ཁ་
བྱམས་པ། མི་ཐལ་མ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་དོན་དུ་དེ་ཁའི་དགེ་བ་དང་། བསོད་
ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་དུ་འགྱུར་བ་སོགས། དཔེར་ན་མང་བཀྱར་རྒྱལ་
པོའི་ནམ་ཐར་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཞེས་པ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་སྤྱི་དོན་སྤྱོད་བའི་སྐབས་སུ་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་
བྲིམས་ཡིག་ནང་དུ་གཏན་འཁེབས་མ་བྱས་པ་དང་། གསལ་བཤད་མ་བྱས་
པའི་རིགས་ལ་གསར་དུ་གཏན་འཁེབས་དང་རྒྱས་བཤད་བྱས་པའི་སྐོར་ནམས་
ཡིན། ཁོང་གིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་བྲིམས་ཡིག་གི་ནང་དོན་འདི་དག་
ལ་བརྟགས་ན། སྐབས་དེར་ཁོང་ལ་སྤྱི་དོན་སྤྱོད་བའི་ཐུགས་རིག་དང་།
ནམས་སྤྱོད་ཐུན་ཐུན་ཚྷགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། བྲིམས་ཡིག་ཞལ་སྤེ་
དང་པོ་དཔལ་པོ་སྟག་གི་ཞལ་སྤེ། གཏན་འཁེབས་བྱས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན་
དམག་དོན་ལ་ཏ་ཅང་དང་དོད་གནང་ཡོད་དེ། ཚྷས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་
པོའི་སྐབས་ཀྱི། དམག་གི་སྤྱི་གཙུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་མཛད་རྒྱའི་ཐུགས་བཞེད་
གནང་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་ལྷན་ཚྷགས་པའི་དབང་གིས་ཐུགས་བཞེད་རི་
བཞིན་མ་འགྲུབ་པར་མཛོན། དེར་དུས་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བ་ཁ་ཅིག་གིས་གཙང་པ་
རྒྱལ་པོ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་ལ་སྤྱངས་པ་དམན་པ་དང་། ཆབ་སྤྱི་
ཀྱི་སྤྱོད་བ་ཤིན་དུ་ཞན་པ། དྲག་རྒྱབ་ཆེན་པོས་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་མདུང་ཆེ་དགེ་
ལུགས་པ་ལ་གཏད་པ། དགེ་ལུགས་པའི་ཚྷས་ལུགས་རྩ་མེད་གཏོང་བའི་ཆེད་
དུ་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུ་པ་དམར་གསོད་བཏང་བ། བཅན་ཤེད་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་
བསྐྱར་བཅུག་པ། ཞེས་པ་ལ་སོགས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ལ་དམར་འཁེབས་པའི་
འཆལ་གཏམ་མང་པོ་ཞིག་བཤད་འདུག་པ། འདི་ནི་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་
གོང་དུ་བྱུང་བའི་ས་སྤྱོགས་དང་། གྲུབ་མཐའི་སྤྱོགས་རིས་ཀྱི་འཐབ་ཚོད་བྱུང་
བའི་རྩ་མ་ལ་འཆང་ཁིང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱོགས་སུ་ལངས་ཁལ་གྱི་
གཏམ་དུ་ངེས་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་འདས་པའི་དོན་ལ་སློ་གཟུ་པོར་གནས་པའི་

དབྱུང་པ་ལས་སློགས་རིས་གཏམ་གྱི་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་དེ། གཙང་པ་
རྒྱལ་པོ་རིག་གནས་དང་། ཆབ་སྲིད་ལ་སླུངས་པ་དམན་པ་ཡིན་མིན་བྲིམས་
ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཅུ་དྲུག་གཏན་འབེབས་གནང་ཚུལ་ལ་སློ་གཟུ་བོར་གནས་པས་
བརྟགས་ན་ཤེས་སོ། །ལྷག་པར་དུ་བྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་གསུམ་པ་རྒྱལ་པ་མེ་
ལོང་གདོང་གི་ཞལ་ལྷེ་འཕུ་ལྷེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ་འེན་དང་དུ།

ཆོས་སློགས་གྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་བསྐྱར། དུས་ཆེན་གྱི་ཟླ་བ་ལྔ་
ལ་རི་རྒྱ་སྒྲུང་རྒྱ་བཞེམས་པ། གཉེར་ཚང་ལ་དཀར་ཕྱོད་བྱེད་པ། སྐྱ་གསུང་
ཐུགས་གྱི་རྟེན་ཞིག་གསོ། ལམ་འབྲང་འཆོས་པ། སོག་རྒླག་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱི་
ཟླ་བའི་ཆོས་བཅུ་ལ་ཡུལ་ཚན་སོ་སོར་སྐྱ་ཐོག་གསོལ་འདེབས་བྱེད་བཅུག་པ།
གཉེར་ཚང་དུ་ཆོས་བཅུ་ཆག་མེད་འཇུག་པ། ཞེས་སོགས་གཏན་འབེབས་
གནང་བའི་བྲིམས་སློལ་འདི་ཡིས་དགེ་ལྷགས་པ་ལ་མདུང་ཅེ་གཏད་པ་དང་།
བཅན་ཤེད་གྱི་གྲུབ་མཐའ་བསྐྱར་པ་སོགས་གྱི་བྱ་བ་བྱས་མེད་པ་གསལ་བོར་
ངེས་ཤིང་། བཀ་གྲུ་ལྷེ་སྲིད་བདུན་པ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་སྐབས་སུ་མེར་
འབྲས་གྱི་གྲ་ཚང་དང་། ཞུ་དམར་པའི་གྲ་ཚང་བར་ཅོད་གཞི་རྒྱུང་ཟད་བྱུང་
བ་དང་། ཅེ་ནས་ཅེད་ཐང་ཆོགས་པ་ལ་ཞུ་དམར་གྱོན་དགོས་པའི་བྲིམས་
བསྐྱགས་པ་སོགས་གྱི་ནང་འགལ་གྱི་དོན་ཁྱེན་རྒྱུང་ཟད་བྱུང་བ་དེ་རིགས་སྒྲུང་
ནས་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ། ཆོས་སློགས་གྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་བསྐྱར།
ཞེས་ཅུ་བྲིམས་ནང་དུ་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་པར་ངེས་སོ། །འོན་ཀྱང་
སློབ་དཔོན་པད་མའི་དུས་ཆེན་སྤྱི་ཟླ་བའི་ཆོས་བཅུ་ཉེན་ལ་སོག་དམག་བརྒྱུག་
པའི་དུས་མཚན་འཇུགས་དགོས་པ་ཅུ་བྲིམས་ནང་དུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་
འདི་ཡིས། དབྱུང་སློགས་གྱི་དཔོན་རིགས་འགའ་དང་མེར་འབྲས་གྱི་གྲ་ཚང་
ནམས་ཐུགས་ལ་རྒྱུང་མ་བདེ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ངེས་ཏེ། རྒྱལ་བ་སྐྱ་ལྷེང་བཞི་
པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སོག་པོའི་གདུང་ལས་འབྱུངས་པ་དང་། སྐབས་དེར་སོག་
པོའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་དགེ་ལྷགས་པའི་སྤྱིན་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱོལ་གྱིས་
བོད་དོན་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་གང་ཐོབ་འཆོལ་བཞིན་ཡོད། །

ལ་བཅད་གཉིས་ལ། དབྱས་མོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་

གཙང་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྗོད་ལ།

གཅིག །དབྱས་པས་སོག་དམག་དང་འབྲེལ་བ་ཐེངས་འགར་བྱས་ལ།

དེ་ཡང་སྤྱི་ལོའི་རྩ་རབས་བརྒྱ་བརྒྱུ་པའི་མགོ་ཟིན་པ་ནས་ཞིང་ཤག་པ་
 ཡབ་སྐུ་རྒྱལ་གྱིས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་པལ་ཆེར་རིམ་བཞིན་དབང་དུ་བྱས།
 རབ་བྱང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱ། སྤྱི་ལོ་1612ལོར་ཀམ་ཐུན་ཚོགས་རྒྱལ་
 གྱིས། གཙང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་གྱ་མཐའ་དག་གི་སྤིད་དབང་གཅིག་གྱུར་བཞོས།
 རྩ་དེ་ཅུ་ན། པོད་དབྱས་གཙང་རུ་ཡར་སྐྱ་གཙང་གསུམ་མངའ་ཐང་རྒྱས་
 པའི་སྐང་ཡིན་ལ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙང་པ་ནི་སུས་ཀྱང་འགན་ལྷ་མེད་པ་
 རིམ་བཞིན་ལྟ་ས་སོགས་སྤྱིད་སྤྱད་རྒྱལ་དང་། ཡར་རྒྱལ་པའི་མངའ་རིས་
 རྒྱལ་ཀྱང་དབང་རྒྱུར་བྱས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱིན་བདག་
 སྤྱིད་ཤོད་སྤེ་པ་བསོད་རྒྱལ་རྒྱལ་གྱིས་སོག་པོ་ཁལ་ཁ་ཆོ་ཁུར་དཔོན་པོ་
 སྤྱ་མཆེད་གཉིས་ལ་ཅེ་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་པའི་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤར་འབུལ་
 རྟེན་དུ་བྱས་ནས། གཙང་པ་ལ་དམག་རྒྱག་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་བྱས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་མེ་སྐུལ་གྱི་ལོ་མཇུག །སྤྱི་ལོ་1617ལོ་དེར་སོག་པོ་ཁལ་ཁ་ཆོ་ཁུར་
 དཔོན་པོ་སོགས་འགྲུལ་ཆོན་དང་། དམག་སོན་ཆོན་འཁྱོར་ཞིང་། དབྱས་སོག་
 གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔུང་དང་། སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་བཅས་པ་དཔུང་སྤེལ་
 བྱས་ནས་ལྟ་སར་བསྐད་པའི་གཙང་པའི་མི་དྲག་དང་། དམག་དཔོན། དབྱས་
 རྩྭགས་སོ་སྤྱང་དམག་མི་སོགས་ལ། སར་ཚྏ་ལྱི་རྩས་ཉེས་ཆེར་བཏང་བས།
 གཙང་པས་དམག་གི་དཔུང་ཆོན་བརྩམས་ཏེ་གཡུལ་སྤྱད་པས་དེ་དག་གིས་ཚྏ་
 ལན་སློག་མ་རྩུ་པར་དབྱས་སོག་སེར་འབྲས་ཀྱི་གྲ་དམག་དང་བཅས་པ་བྱང་
 རྩྭག་ལུང་དུ་སྤོས་བྱོལ་བྱས་ནས་ལྷ་ཤས་བར་དེར་འདུག་དགོས་པར་བྱང་ཡོད་
 པ་དེ་ནི་དབྱས་སོག་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་པ་ལ་སར་ཚྏ་ལྱི་བྱས་པ་
 ཐེངས་དང་པོ་དེ་རེད། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་1618པའི་ས་རྩ་ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་

བོད་ཡོངས་ལ་དབང་སྐྱར་བྱེད་པའི་སྲིད་དབང་དངོས་སུ་བཅུགས། དེའི་ཕྱི་
 ལོར། རྒྱལ་བ་ལྷ་པོའི་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་
 སྐྱ་ལོང་མའི་སྐྱ་ཆས་ལེན་པར་འགོ་བ་ལ་ཁ་གཡར་ནས། སྒོག་དུ་གོང་པོ་དང་།
 བླུ་མ་མོད་བརྒྱད་མཆོ་སྦྱོར་དུ་བྱིན་ནས་ཡུལ་དེའི་དཔོན་རིགས་ཉོང་ཐའི་རི་
 དང་། ཉོང་རི་གི་རྒྱལ་པོའི་གདུང་བརྒྱད་ལྟ་བུར་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་
 སོགས་ལ་དམག་རིགས་དགོས་པའི་རེ་བ་བྱས། གྱི་ལོ་1621པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་
 ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་ལྟ་བུར་སློ་བཟང་
 བསྟན་འཛིན་སོགས་དཔོན་དམག་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙམ་དབུས་སུ་ཡོང་། སྤེ་པ་
 སྲིད་མོད་པའི་དམག་དབུང་དང་། སོག་པོའི་རྟ་དམག་མཉམ་བཞེབས་གིས།
 དབུས་ཕྱོགས་སུ་བཅའ་སྤྱོད་བྱེད་པའི། གཙང་པའི་དམག་དབུང་དང་འཐབ་
 འབྲུག་དུག་པོ་བྱས། གཙང་དམག་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙམ་བསད་མས་ཐེབས་ཏེ་
 བམ་ཉེས་ཆེན་པོ་བྱང་བ་དང་། ཁོ་ཆོ་ལྷགས་པོ་རིའི་ཅེར་བྱོས་ནས་བཅན་
 ས་བཟུང་། འོན་ཀྱང་དབུས་སོག་དམག་དབུང་གིས་ལྷགས་པོ་རིའི་མཐའ་ནས་
 བསྐྱར་ཏེ་དམག་གི་ཡོ་བྱད་དང་། རྒྱ་ལམ་བཀག་པར་བརྟེན་གཙང་དམག་
 རྣམས་ལ་བཟའ་བ་དང་བདུང་བ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་མགོ་
 འདོགས་བྱེད་པ་ལ་ཉེ་བའི་སྐབས་སུ་པཎ་ཆེན་སྐྱ་ཕྱེང་བཞི་པ་སློ་བཟང་ཆོས་
 གི་རྒྱལ་མཆོན། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་དགོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ། ལྷག་ལུང་ཞབས་
 དུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་སོགས་གིས། གཙང་སོག་བར་འདུམ་མཛོད་པས་
 འབྲུག་པ་རེ་ཞིག་ཞི། འདི་ནི་དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གིས་གཙང་ལ་ཁོ་ལ་
 ཐེངས་གཉིས་པ་དེ་ཡིན། དེ་རྗེས་གཙང་སྲིད་དར་རྒྱས་བྱིན་ཏེ་སོག་པོ་ཆོ་ཆེན་
 ཞེ་དགའི་ཁོངས་གཏོགས་ཆ་ཉར་གྱི་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁམས་ཕྱོགས་གྱི་
 བེ་རི་དོན་ཡོད་རྫོང་རྗེ་སོགས། སྐབས་དེར་སྟོབས་རྩལ་དང་དམག་ཤུགས་ཅུང་
 ཟད་ཆེ་བའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ཟབ་པོ་བྱུང་ཞིང་དེ་དག་གིས་
 ཀྱང་བཙེ་བཀྱར་ཐོབ་པར་བརྟེན། དུས་དེར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བེ་རི་རྒྱལ་པོའི་
 དམག་དབུང་ལྟ་སར་ཡོང་བའི་བཤད་ཡམས་ཤིག་ཁྱབ་རྗེས། གྱི་ལོ་1634པའི་

ཤིང་བྱི་ལོར་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་འབྲས་སྤངས་པའི་གྲ་
 པ་འགའ་རུ་ལོ་རྒྱུ་བ་སྣ་ཆེ་དང་། སེམས་ཉིད་ཁ་ཆེ་བེར་བ་གཉིས་སྟོག་རུ་
 བཏང་ནས། སོག་པོ་གྲ་ཤི་ཉན་ལ་དམག་རྟགས་ཡོང་རྒྱའི་རེ་བ་ཁྲིམ་པ་ནི་
 དབུས་སོག་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་ཆོལ་ཐེངས་གསུམ་པ་ཡིན། །

ལ་དྲགས་གྱིས་གྲ་གེ་གཏོར་ཞིང་མཁར་རྫོང་བསྐྱེད་པའི་སྟོར། སྤྱི་ལོ་1622 ལོར་
 རབས་བརྟ་བརྟན་པའི་རུས་སྟོད་ནས་ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ་སང་གི་རྣམ་རྒྱལ་བྱིར་
 འཁོད་རྩིས་མངའ་རིས་སྤྱི་དང་། རུ་ཐོག་ནང་བཙན་འཁྱེལ་ཐེངས་འགའ་བྱས་
 པར་བརྟན་གཏོར་བཙན་ཤྲགས་ཆེན་བྱས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1622པའི་ཆུ་བྱི་ལོར་གྲ་
 གེ་དང་། རུ་ཐོག་ཤུ་རིག་ཁབ་ས་དཀར། ཉན་གོང་སོགས་གྱི་བར་ཇེ་འབྲུགས་
 མང་པོར་ལངས། རུས་དེར་སླ་མ་སྟག་ཚང་རས་པས་བར་འདུམ་མཛོད་ནས་
 འབྲུག་ཚོད་རེ་ཞིག་ཞི། སྤྱི་ལོ་1629 པའི་ས་སྟུལ་ལོར་ལ་དྲགས་རྒྱལ་པོ་སང་
 གི་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས། མངའ་རིས་གྲ་གེ་སྤྱི་འཕྲོག་ལ་དམག་དྲངས་ཏེ་ཏི་སའི་བྱང་
 རྒྱལ་ཚུན་ཆོད་དང་། གྲ་གེ་བཙན་ལ་སྤྲ་རྩིས་སྤྲ་དམག་དྲངས་ནས་གྲ་གེའི་
 མཁར་རྫོང་གཏོར། གྲ་གེ་བདག་པོ་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པ་དང་། བརྟན་མོ། རྒྱལ་
 པོའི་ཁང་པོ་ཐོ་ལིང་མཁན་པོ་སྟོ་བབྱང་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་དྲགས་སྤྱི་དོན་ནས་
 བཙན་རུ་བརྟག གྲ་གེའི་བདག་པོ་རྩོ་བོ་དང་། རུ་ཐོག་བདག་པོ་ཨང་པ་
 གཉིས་པ་བ་ནས་གྲ་གེ་དབང་རུ་བརྟག། སྤྱི་ལོ་1639 པའི་ས་ཡོས་ལོར་གྲ་གེའི་
 དུལ་དམག་གིས་ཐུང་པོ་རེ་རྫོང་བསྟོར། མི་རྒྱ་ལོར་གསུམ་བཀག་ཉར་བྱས་
 པར་སླ་མ་སྟག་ཚང་པས་བར་འདུམ་བྱས་ཏེ། སྤྲ་ལ་དྲགས་དམག་གིས་
 འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་གྲ་གེའི་བཙན་པ་རྣམས་ལ་དྲགས་དང་། རུ་ཐོག་རུ་
 བཙན་འཁྱེལ་བྱས་པ་རྣམས་སྤྱིར་བཏོང་བས་མཁར་རྫོང་དང་བརྩེ་ལེན་བྱས། །

གཉིས། དབུས་སོག་དམག་དབྱུང་གིས་གཙང་སྤྱིར་འཕྲོག་པ།

སྤྱི་ལོ་1635པའི་ཤིང་ཕག་ལོར་སོག་པོ་ཆ་ཉར་ལེན་ཉན་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཨར་
 ས་ལང་དཔོན་དམག་མང་པོ་དང་བཙན་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འཇལ་འཕྲད་
 བྱེད་པའི་ཆེད་རུ། བོད་རུ་བསྟོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་སོག་པོ་གྲ་ཤི་ཉན་གྱིས་

ཐོས་འབྲུལ། དཔོན་གཡོག་ཏུ་ཤས་དང་བཅས་པོད་དུ་ཡོང་བའི་ལམ་བར་
 ཡར་ས་ལང་དང་འབྲུད་པར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དང་ཕྱག་
 མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ནམས་ཀྱི་ཚྭ་གས་ལ། རྒྱལ་རྒྱུར་དགོས་ཚུལ་
 གོས་མོལ་བྱས་མཐར། ཡར་ས་ལང་ལྷ་སར་སླེབས་པ་དང་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་
 ཆེན་པོ་ལ་མཇལ་ཁ་བྱས། ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ལ་རྒྱལ་རྒྱུར་
 བྱས་ཏེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་མཇལ་འབྲུད་བྱེད་རྒྱའི་འཆར་གཞི་ཅིས་མེད་དུ་
 བྱས། གནད་དོན་དེ་ཡབ་ཆ་ཉར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོས་ཤེས་སྟགས་ཁྲོ་ཆེན་
 པོ་བཞེངས་ཏེ་ཆེད་མངགས་མི་སྟོབ་ཏང་ནས་སྤྱི་ལོ་1636པའི་མེ་བྱི་ལོར་ཡར་
 ས་ལང་དང་དབྱང་རོགས་མི་གསུམ་བཀོངས་སྐད། སྤྱི་ལོ་1637པའི་མེ་སྤང་
 ལོར་གུ་བྱི་ཉན་དང་། ཏུང་ཐའི་ཇི་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དམག་དབྱང་བྲི་ཅམ་
 བྲིད་དེ་ཆ་ཉར་གྱི་ཆོག་ཕུ་རྒྱལ་པོར་ཡར་ཆོལ་བྱས་ནས་མངའ་འོག་དུ་བཅུག།
 མཆོ་སྟོན་གྱི་ས་ཆ་ཡོངས་ལ་རིམ་བཞིན་དབྱང་འཇུག་བྱས། ཤར་མཆོ་སྟོན་
 པོའི་འབྲུམ་ནས་ཕུབ་ཚྭ་གས་དབུས་གཙང་གི་བར་དུ་གུ་བྱི་ཉན་གྱི་དམག་གིས་
 ཁྲབ་པར་བྱས། ལོ་དེར་གུ་བྱི་ཉན་འཁོར་དང་བཅས་པ་དབུས་སུ་འཁོར། རྒྱལ་
 མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བསུ་བ་དང་སྡེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང་སྟེ། གུ་བྱི་བརྟན་
 འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཆོན་དང་དམ་ཁ་ཕུལ། དེ་རྗེས་གུ་བྱི་བརྟན་
 འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་དབུས་ཚྭ་གས་ཀྱི་ས་གནས་གཙོ་བོ་ཁག་ལ་སྒྲོར་ཞིབ་བྱས་
 ཏེ་མཆོ་སྟོན་དུ་སྤྱིར་ལོག།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1639ལོར། སོག་པོ་གུ་བྱི་ཉན་
 གྱིས་ཁམས་ཚྭ་གས་སུ་དབྱང་འཇུག་བྱས། བེ་རི་རྒྱལ་པོ་དོན་ཡོད་རྩོད་རྗེས་ཆོལ་
 ལན་སྟོག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ས་གཞིས་ཡུལ་མཁར་དང་བཅས་པ་འཕྲོག། ཁོ་རང་
 ཡང་བཀོངས། རྗེ་དགེ་འདན་སྤྱིང་ཆོང་། དཀར་མཛེས་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་
 མང་པོ་བཅོན་བཟུང་བྱས། ཡུལ་རེར་འགོ་གཙོ་རེ་བསྟོན་བཞག་བྱས་ཏེ་ལོ་ཁུལ་
 རྒྱད་ལེན་བྱས། དེ་ནས་དབུས་སུ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་སོག་དམག་མཆོ་སྟོན་
 ཚྭ་གས་སུ་སྤྱིར་ལོག་པའི་བོལ་གྱིས་སྒོ་བྱར་དུ་དབུས་གཙང་ལ་ཡོང་ནས་དབུས་

སོག་གཉིས་ཀྱིས་དམག་དཔུང་གིས་གཙང་པ་ལ་པར་ཚོལ་བྱས། གཙང་པས་
ཀྱང་ཁྱི་དམག་མང་པོ་དྲངས་ནས། དྲག་པོའི་གཡུལ་གྱིས་འཐབ་འཁྲུག་ཐེངས་
མང་བྱས་པས། རྩྱགས་གཉིས་ཀྱི་དམག་མི་ཁྱི་སྤྱག་ཙམ་གྱི་ཆས་བྱང་བའི་
མཐར་དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས། གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་
མཐའ་ནས་བསྐྱོར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་དཔོན་གཡོག་
ཏུང་བཟུས་བཅས་བྱར་བྱོལ་དུ་བྱིན། འཕྲོས་ཀྱི་གཙང་དམག་ནམས་དབང་
མེད་དུ་མགོ་སྐྱར་བྱས། དེ་རྗེས་ཀམ་པ་དང་། ས་རྒྱ་པས་དབང་པོ་མཛད་དེ་
གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འབུལ་ཞུས་ན་སྤྱི་ཆད་མི་གཙང་ཅིང་འཆོ་རྟེན་ཕྱན་
བྱ་ཞིག་སྤྲད་ནས་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིན་ཆོག་རྒྱའི་གན་རྒྱ་བཞག (གན་རྒྱའི་མ་ཡིག་དེ་ད་
ལྟའང་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ཅས་དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་དུ་བཤད་འདུག་པ་དེ་གང་དུ་
ཡོད་པ་ཅད་གཙོད་འོས་པ་ཞིག་རེད།) འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་མགོ་འདོགས་ཞུས་ཀྱང་
སོག་དམག་གིས་བཀོངས་ཏེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་མཆུག་རྫོགས་པར་བྱས་ཤིང་།
བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་དེ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་དུ་
ཕུལ་ལོ།

སྐྱུས་པ།

ར་བ་གངས་རིས་སྐྱོར་བའི་ཡུལ་སྤྱོདས་འདིར། །

ལ་ལྟར་རྩྱགས་རིས་ཚོད་པའི་མཐའ་མ་རུ། །

ཤ་རུས་གཅིག་པའི་མི་རིགས་ནང་འཁྲུག་དེས།

ས་སྤྱིང་སོག་པོས་གང་བའི་རྒྱུན་ཞིག་བཟོས།

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ།

ཡེ་ཤུ་དགུ་པ།
དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་རྒྱལ་རབས།
1642-1959

ས་འབྱུང་དང་པོ། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྤྱི་དུང་བརྒྱུད་པ་ལ།
གཅིག་གི་ཁོང་ས་ལྷ་པ་ཆོས་སྤྱི་དུང་འབྲེལ་གྱི་བདག་པོ་བྱུང་པ།
1. དང་པོ་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་བྱང་ལྷ་པ་ས་པོ་དེ་ཡོངས་ལ་དབང་སྤྱུར་བྱས་པའི་
སྤྱི་མ་ལ། ཁོང་རྒྱ་བཤད་པ་ལྷ་པ་སྤྱི་མ་པོ་བྱུ་བྱི་ཉན་གྱིས་དང་པོ་མདོ་ཁམས་གྱི་
ས་ཆ་མང་པོ་དབང་རྒྱ་བརྒྱས། དེ་ནས་སྤྱི་མ་ཆོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་
གྱི་སྤྱི་མ་རྒྱ་བཤད་འདྲིན་ཞུས་པ་ལྷ་པ་དབྱུང་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་པ་དང་། དབྱུང་སྤྱི་མ་
མཉམ་འབྲེལ་གྱི་དམག་གིས་གཙང་ལྷན་པོ་ལ་པར་ཆོལ་བྱས་ཏེ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གཅིག་པའི་རྒྱ་ཉ་སྤྱི་མ་1642 ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་དུང་དངོས་སྤྱི་
འཕྲོག་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་མ་ཆོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། སྤྱི་
པོ་བྱུ་བྱི་ཉན་ལྷན་རྒྱས་གྱིས། འབྲས་སྤྱུངས་སྤྱི་བྱང་ལོག་མའི་སྤྱི་མ་རྒྱལ་པ་སྤྱི་
བྱང་ལྷ་པ་དག་དབང་སྤྱི་བཟང་རྒྱ་མཆོ། འབྲས་སྤྱུངས་ནས་གཞིས་ཀར་ཆེར་
གདན་དྲངས་ཏེ་པོ་དེ་གྱི་ཆོས་སྤྱི་དགེས་གྱི་བདག་པོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་
པོ་མངའ་གསོལ་བའི་མཛད་སྤྱི་བྱུ་བྱི་པ་དང་། སྤྱི་མ་དེར་ཁོང་གི་སྤྱི་མ་ཉ་
ཅང་དབྱུངས་ཡོད་པའི་སྤྱི་མ་རྒྱལ་པ་པོ་《རྒྱ་ལྷ་》དེ་བ་ཀ་བའི་ནང་། ཆེར་སྤྱི་
པའི་སྤྱི་མ་པ་ཆོས་ཆེན་རྒྱ་པོ་དེ་སྤྱི་མ་བྱངས་མེད་ཆོགས་པའི་དབྱུང་གལ་གྱི་
ཆོ། ཁོང་མ་སེ་ཆེན་གྱིས་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེར་འབྲེལ་ཆེན་གསུམ་རྒྱ་མཛད་
པའི་སྤྱི་མ། མ་སྤྱི་མ་དགའི་རྒྱུ་སྤྱི་མ་རྒྱལ་པ་ཉི་མའི་གཉེན་གྱི་འཕེལ་གསུང་
རྒྱལ་ཁ་ཆེར་བཞུགས་པའི་གསུང་པ་ཅན་དེ། ཡོངས་གསུངས་འཕགས་པ་རིན་པོ་
ཆོས་ཡེ་ཤེས་པ་མཛད་སྤྱི་མ་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་མ་ལོང་མ་ཁི་མའམ། ལྷན་གཅིག་

ལ་མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་གྱི་ཐུགས་གསལ་མེ་ལོང་ཆོས་དབང་རིན་པོ་
ཆེའི་གཏེར་བྱོན། རིན་སྤངས་དག་དབང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཐུག་གིས་ཞལ་
བཀོད་མའི་རིགས་ལྡན་ཡོལ་བ་བྱད་མཆར་གྱིས་སྤྲངས། བྱང་རྟེན། སྤྲ་སྤྲ།
ཡི་མ། རྒྱ་ནག་མས་མཆོན་པའི་རྟེན་མཆོད་མང་པོ་དང་། གཞིས་ཀ་བསམ་
འབྲུབ་ཅེས་ཐོག་དྲངས་བོད་བྱི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འབུལ་བ་
ཡིན་ཞེས་དྲིལ་བསྐྱགས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྤྱི་པོ་གཞན་དུ་རང་
གིས། སར་སན་བཏགས་པའི་དྲིན་ལན་གཞལ་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་ན་ཟོར་
རུང་ཟད་ཡང་། དེ་མིན་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་བཅེ་གཏད་ལུགས་ལ་དཔགས་ན་
འདི་སྤང་གི་གིགས་སེལ་རྟིང་མའི་ཡར་འབྲིན་ཡོང་བའི་གདོང་གང་ཡང་མེད་
པས་དྲིན་ལན་བསྐྱལ་པར་ཡང་གཞལ་དཀའ་བའི་ཁུར་སྤྱི་བར་གདལ། འདི་
རིགས་དམ་ཆོས་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་སུ་ནི་ག་ལ་འགོ། འོན་ཏེ་བོད་འདིར་མགོ་
ཆེངས་ཤིག་ཡོད་ན་རུས་ཀྱང་བདེ་ཞིང་། ས་བཀའ་རྟིང་གསུམ་སོགས་གྲུབ་
མཐའ་གཞན་རྣམས་དམིགས་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ། རྒྱས་མི་འདེབས་པར་
སན་ནམ་སྟམ་པ་བྱུང་། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་དེས་ན་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་
པོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྲིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོའི་བྲི་ལ་འཁོད་པའི་སྐབས་སུ། ཐུགས་
ཤིན་ཏུ་དགྲེས་ཆོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། སོག་པོ་གུ་ཤི་ཏན་ནི་ཁོང་ལ་
བཀའ་དྲིན་གཞལ་བ་དཀའ་བའི་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིང་ཐག་པ་
ནས་དཀའ་ཞིན་བཅི་བཀུར་བྱེད་ལུལ་ཞིག་ཡིན་པར། རོས་འཛིན་གནང་
འདུག །སྐབས་དེར་ཐུག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ལྷེ་སྤྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་
ལ་བསྐོ་བཞག་མཛད། སྤྱི་ནང་གི་སྤྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གི་འགན་གཙོ་
པོ་ཁུར་དགོས་པའི་བཀའ་ཁུང་གནང་། སྤར་གྱི་རྩ་ལའི་སྤྲ་མའི་གཟིམ་རྒྱང་
ཡོད་སའི་སོ་བྱང་གི་མིང་སོར་བཞག་གིས། དཀའ་ལྡན་སོ་བྱང་པ་ཞེས་པའི་
སྤྲིད་དབང་གསར་དུ་བཅུགས་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས། ལོ་འདིའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་
ཆོས་བཙོ་ལྷ་ཉིན། གཞིས་ཅི་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་ས་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་
སྒྲོར་ཞིབ་གནང་། ཟླ་ཤས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ལྷ་སར་སྤྱིར་ཕེབས། ཆོས་སྤྲིད་ལུགས་

གཉིས་ཀྱིས་ཐོད་ཁམས་སྐྱོང་བའི་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས། སྐབས་དེར་འབྲས་
སྤངས་སྒྲ་བྲང་གོང་མའི་སྒྲ་མ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་། སྒྲ་བྲང་འོག་མའི་སྒྲ་
མ་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མ་གཉིས་འགལ་བར་ཆགས་མཐར། སྒྲ་བྲང་འོག་མའི་ངན་རྩས་
ཀྱིས་འབྲས་སྤངས་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་བཀོངས། དེའི་སྐྱོན་ལམ་ལོག་པའི་
སྐབས་ཀྱིས། རོལ་གྱི་ཚུ་མིག་རྒྱ་འདྲེའི་སྐྱེ་བ་སྒྲངས་པའི་བཤད་སྟོལ་དེ་བྱུང་།
གང་ལྟར་ཡང་སྒྲ་མ་གོང་འོག་གཉིས་པོ་འགལ་བ་ཡོད་པ་རེས་ཏེ། རྒྱལ་བ་ལྷ་
པའི་རྣམ་ཐར་《རྒྱ་རྒྱ་ལའི་》ནང་དུ། སྒྲ་མ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་སྤང་བའོ་སྤང་
ཞིང་སྐབས། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་འཆོམས་འདྲི་བར་ཐེབས་པར་དགོངས་ཀྱང་དམ་
གི་ལ་དོགས་ནས་མ་ཐུན་ཚུལ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

2. དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་གི་སྤྱིད་དབང་སྐྱོང་ཁིང་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་
ཡོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས་པའི་སྐོར། དེ་ཡང་རྒྱལ་དབང་
ལྷ་པ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྩེ་སྤྱིད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་
བྱང་གིས་ཆབ་སྤྱིད་སྐྱོང་ཁིང་ཀམ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོའི་རྩེས་འབྲངས་དཔོན་
རིགས་དང་། ལྷ་རྩེ་ཁག་གི་གཞིས་ཀ་དང་འབངས་འཁོར་གཡོག་རྣམས་གཞུང་
བཞེས་གནང་སྟེ་དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་སྤྱིད་དབང་འཇུགས་པའི་སྐབས་སུ་བྱས་
རྩེས་འཛོག་མཁན་དཔོན་རིགས་དང་། དགོན་རྩེ་ཁག་ལ་གནང་། དེར་བརྟེན་
སྤྱི་དྲག་དཔོན་རིགས་གསར་རྟེན་བར་གྱི་འགལ་བ་རྩེ་ཆེར་གྱུར། གཙང་ཕྱོགས་
དང་། ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ། ཀོང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་མང་པོ་ཞིག་ནས་དགའ་ལྷན་
མོ་བྲང་ལ་ངོ་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བྱིང་འབྲུག་བསྐྱེད་མར་ལངས། རྒྱུ་དེར་རྩེ་སྤྱིད་
བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་། བྱ་ཕྱི་ཉན་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་ཕབ་སྟེ།
དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་ལན་ཉན་སོགས་ཐོད་སོག་གི་དམག་མི་
ཁྲི་ཕྲག་འགའ་ཞིག་བཏང་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས། རྩེན་
གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེ་བའི་ངོ་ནང་པ་དང་། ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་
དགོན་ཁག་རྣམས་ལ་འང་དྲག་པོའི་དམག་གིས་ཆར་གཙོད་ཐེབས། ངོ་ནང་རྒྱ་
ར་རྒྱ་ཐའི་དགོན་པ་རྟག་བརྟན་སུན་ཆོགས་སྤིང་གི་སྒྲ་པ་ཕལ་ཆེར་བཀོངས།

པར་ཤིང་རྒྱལ་མེ་ལ་བསྐྱེད་པ། དགོན་པའི་མིང་ལ་དགའ་ལྡན་ལྷན་ཚོགས་
 སྤྱིང་ཞེས་བཅས་ནས་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར། གམ་པའི་སྐར་ཆེན་
 འཇམ་སྤྱིང་རྒྱན། ཞེས་པ་དེ་གཏོར་ནས་གྲུབ་སྟོང་ཕྱག་བརྟན་ལྷག་ཅམ་ཞེས་
 དམར་གསོད་བྱས། སྤྱི་ལོ་1643 པའི་ཆུ་ལུག་ལོར་གམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོ་
 སྐུ་འཁོར་ཐུག་བསུས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ཏེ་ཀོང་པོ་བརྒྱད་འཇང་ཡུལ་རུ་བྱོས་བྱོལ་ལ་
 སྤོན། གནས་རྒྱལ་དེ་ཁམས་སྟོགས་སུ་འབྱོར་པ་དང་ཁམས་གམ་དགོན་གྱི་སི་
 རུ་སྤྱུལ་སྐུ་ཆོས་རྒྱལ་མི་ཕམ་སྤྱན་ལས་རབ་བརྟན་ཡང་། བཞུགས་མ་བཟོད་
 པར་སྐུ་འཁོར་ལྷུང་བསུས་དང་བཅས་འཇང་ཡུལ་རུ་བྱོན། གམ་པ་སྐུ་འཁོར་
 སྤྱོད་དང་ཀོང་པོའི་ཡུལ་རུ་ལོ་ཤས་འགོར། སྤྱི་ལོ་1647པའི་མེ་ཕག་ལོར་འཇང་
 ཡུལ་རུ་འབྱོར་ཁར་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོའི་སྤྱན་འདྲེན་བྱང་། ཁ་བ་དགར་
 པོར་ཕེབས་པ་དང་འཇང་ས་ཐམ་རྒྱལ་པོའི་མདུན་ན་འདྲོན་གམ་སྟོབས་ལྡན་
 སོགས་ཀྱིས་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་རྒྱལ་ཐང་རུ་ཕེབས། རྒྱལ་པོ་གམ་
 འཆི་མེད་ཡབ་སྐུས་བཅུན་མོ་དང་བཅས་པས་མཇལ་ཁ་ཞུས་ཤིང་། གམ་པ་སྐུ་
 འཁོར་རྒྱལ་ལ། ཤིང་བྱི་ལོ་གསར་གྱི་མཆོད་སྤྱོད་མཐའ་ཡས་པས་མཆོད།
 ཡབ་གམ་མི་ཕམ་ཆོད་བང་སྐུ་གཤེགས་པའི་དགེ་ཅུར་མཆོད་སྤྱོད་བསམ་གྱིས་
 མི་བྱབ་པ་སྤེལ་བ་དང་། དབུ་ལྷ་སྟོན་པ་སོགས་བྱས། དེ་རྗེས་སྟོན་པོ་ལྷ་བརྒྱ་
 ཅམ་གྱིས་བསུ་བ་ཀོང་དང་བཅས་པོ་བྱང་རུ་སྤྱན་དྲངས། ཀར་བསྟན་ཉམས་
 ཆག་བྱང་བ་ལ་དམིགས་ནས། འཇང་རྒྱལ་པོ་གམ་འཆི་མེད་ཀྱིས་ཁྱི་དམག་
 གཉིས་པོད་རུ་བཏང་ནས་དགུ་ལན་སྟོག་རྒྱའི་ཁས་འཆེ་ཡང་། གམ་པས་ཞལ་
 ཀྱིས་མ་བཞེས་པར་བདག་ནི་ཤྱུ་ཐུབ་པའི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་སྟབས་ངའི་ཆེད་
 རུ་སྤྱང་བྱ་ཞེས་ལའང་གཞོད་པ་བྱེད་མི་འོས། སྤྱིར་དེང་སང་སྟོགས་མའི་རུས་
 འདྲིར་བསྟན་པ་རྣམ་དག་ནི་མི་འོང་། བསྟན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཅམ་ལ་
 དམིགས་ནས་དམག་དང་གཡུལ་གྱི་བྱ་བས་དགོས་པ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་
 རྗེ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ། དེ་ནས་དབུས་གཙང་སྟོགས་གྱི་
 ཀར་དགོན་དང་རྩོ་ནང་པའི་དགོན་པ་ཕལ་ཆེ་བ་བཅན་ཤེས་གྱིས་དགེ་ལུགས་

པའི་གྲུབ་མཐར་བསྐྱར། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་པའི་ལམ་
ཏུ་འབལ། ལི་ཐང་། མི་ཉག་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
དགོན་པ་རྣམས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར། འོན་ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གདན་
ས་ཆེན་པོ་གོང་འོག་བར་གསུམ་ཏུ་གྲགས་པའི་སྟོང་ལུང་མཚུར་ཕུ་དང་། ཀམ་
དགོན། དཔལ་སྤངས་དགོན་སོགས་གདན་ས་གཙོ་པོ་རྣམས་ནི་སྤར་བཞིན་
འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་ཆོག་པ་བྱུང་འདུག །

3. མན་ཏུ་གོང་མས་གདན་ཁུས་ལྟར་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། མན་ཏུ་
གོང་མ་རྩལ་གྱི་ཡིས་བོད་ཏུ་པོ་ཉ་བ་མངགས་ཏེ་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་དང་། པའ་ཆེན་
སྤྲ་མ་གཉིས་གདན་འདྲིན་ཁུས་ཀྱང་། པའ་ཆེན་སྤྲ་ཕེང་བཞི་པ་སྟོ་བཟང་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་སྤྲ་ན་མཐོ་བས་ཕེབས་མ་ཐུབ། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་དག་དབང་སྟོ་
བཟང་རྒྱ་མཆོ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་འབྲུག །སྤྱི་ལོ་1652ལོའི་ལྷ་བ་
གསུམ་པའི་ཆོས་བཙེ་ལྷ་ཉིན། ཆིབས་ཞབས་གསོལ་གཟིམ་ཞབས་འབྲིང་དང་།
བོད་སོག་གི་དཔོན་རིགས་བཅས་ཀྱིས་བསྐོར་ནས། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆིབས་བསྐྱར་
གནང་། རྟེན་གྲུབ་པའི་དཔོན་རིགས་རབ་བརྟན་དང་། སོག་པོ་གྲུ་མི་ཉན་སོགས་
མངའ་འབངས་མི་མེད་བཅས་ཀྱིས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཁུས། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་སྤྲ་ལམོར་
རྣམས། མཆོ་སྟོན་ཏུ་ཕེབས་སྐབས་གོང་མ་རྩལ་གྱི་ (顺治) བང་སྟོན་ཤ་གྲ་ཏ་
ར་ཁང་སོགས་དཔོན་རིགས་ཏུ་མ་མངགས་ཏེ་ཕེབས་བསུ་དང་། བཀྱར་བསྟི་
གཟབ་རྒྱས་ཁུས། མན་ཏུ་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྟེ་དྲངས་ཏེ་ཕེབས་པས་
ཉིང་ཞ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་འབྱོར། དེ་ནས་གོང་མ་རྩལ་གྱིས་གནང་བའི་
ཕེབས་བྱམས་མེད་པོ་གསེར་རྟོག་ཅན་ལ་བཞུགས་ཏེ། རྒྱལ་ས་པེ་ཅིན་ཚྭ་གས་སུ་
ཕེབས། གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ཞུའི་རིང་ཆེན་མང་རྟ་པ་སྟོང་སྟག་
གསུམ་ཕེབས་བསུ་ཡོང་བ་དང་། མང་གི་རིན་པོ་ཆེ་ཐ་ནའི་ཕེང་བ། གསེར་
སྤང་ལྷ་བཅུ་ལས་གྲུབ་པའི་མདྲོང་མོ། གསེར་སྤྲ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྲས་བརྒྱན་པ།
ཁ་བཏགས་ཉིན་མོ་བདེ་ལགས་བཅས་སྟག་རྟེན་ཏུ་ཕུལ། ལྷགས་རིའི་ནང་ཏུ་
འབྱོར་ནས། རིམ་བཞིན་ཕེབས་སྐབས་རྒྱལ་སྤྱི་ལྷ་བརྟན་གྱི་མདུན་བསྐྱར་

དང་བཅས་སེར་མེད་བསྐྱེགས། མན་རྩ་གོང་མ་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་གཞུ་འདོམ་
 བརྩའི་སར་ཐེབས་ནས་བསུ་བ་མཛད། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྒྱད་ནས་འཆོམས་འདྲི་
 དང་། ཆོས་སྤྱི་ཀྱི་བའི་སྐོར་བཀའ་མོལ་ཡུན་རིང་གནང་། དེ་ནས་རྒྱལ་
 དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ཉང་སི་(黃寺) དགོན་སྡེ་གསེར་མདོག་ཅན་ཞེས་པའི་
 དགོན་པར་གདན་དྲངས། མན་རྩ་གོང་མས་གསེར་གྱི་བྱང་ཁུ་གསེར་ཆོས་གྱི་
 ཤོག་བྱ་མཐུག་ཤོས་དང་མཉམ་པ་བཅོ་ལྷ། འཕྲུལ་མིག་དུ་སྤེལ་ཏེ་ཉེ་བ་ཆོག་པ་
 ཞིག་གི་ཐོག་ཅུབ་གྱི་ལྷ་གནས་ཆེས་དགེ་བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་
 གྱི་བཀའ་ལླང་། གནམ་ལོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་གཅིག་དུ་གྱུར་པ།
 འགྱུར་མེད་རྩི་རྩེ་འཆང་རྒྱ་མཆོའི་སྤྲེལ། ཞེས་པ་རྒྱ་པོད་ཉོར་གསུམ་གྱི་ཡིག་
 རིགས་གསུམ་ཤན་རྒྱར་བ་ཞིག་སྤེལ་པ་དང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས།
 མན་རྩ་དང་། སོག་པོ་པོད་ཡིག་གསུམ་ཤན་རྒྱར་བའི་གསེར་གྱི་བྱང་ཁུ་
 འགྱུར་དོད་པའི་གནམ་གྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ། ཞེས་
 འཁོད་པ་ཞིག་འབུལ་བར་སྤེལ། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་པར་རྒྱ་ལའི་སྤྲེལ་
 ས་རྒྱ་འཕྲོད་མིན་ལ་བརྟེན་ནས། པོད་ལ་སྤྱིར་ལོག་ཆོག་པའི་དགོངས་ཁུ་
 བཏང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་རྒྱ་རྒྱལ་ སྤྱི་ལོ་1653ལོའི་ལྷ་བ་གཉིས་པའི་
 ཆོས་བརྒྱ་བདུན་ཉིན། མན་རྩ་གོང་མ་རྩན་གྱིའི་དབུས་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས།
 རྒྱ་ལའི་སྤྲེལ་ཐེབས་སྤྱེལ་ཁུ་བའི་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་བཤམས། ལོ་དེའི་
 ལྷ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་ཉིན་པེ་ཅིན་ནས་ཆིབས་ཁ་བརྒྱུར། གོང་མ་ཆེན་
 པོའི་བཀའ་ལླར་ཉ་སོ་དྲན་ཆོ་ཆེན་ལང་གིས་དམག་སྡེ་བརྒྱད་སྟེ་བྲིད་དེ་ཉའི་
 ཁར་ཞེས་པའི་ས་གནས་བར་ཐེབས་སྤྱེལ་ཁུས། རུས་དེར་མན་རྩ་གོང་མས།
 སྤྲེལ་ལང་པོ་ཉ་གཉིས་མངགས་ཏེ་གསེར་ཡིག་དང་། ཐམ་ག་ཁ་རིས་སུ་ཡིག་
 རིགས་བཞི་ཤན་རྒྱར་བའི་འགྱུར་དོན་དུ། ཅུབ་ཕྱོགས་གྱི་སྤེལ་བྱང་ཞི་བ་སངས་
 རྒྱས་རྒྱ་ཆེན་ཁྲོན་ལ་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་མངའ་བདག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 རྩི་རྩེ་འཆང་རྒྱ་ལའི་སྤྲེལ་མའི་ཐམ་ག་ཞེས་པ་གནང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་
 ཐེབས་པས་ལྷ་སར་འབྱོར། སྤྱི་ལོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྒྱན་དང་། སོག་པོ་གྱི་

ཤི་ཉན། ཡུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་ཆོལ་སོགས་དཔོན་རིགས་ཁག་དང་མེར་
སྐྱ་མང་པོས་ཐེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་བྱས། །

གཉིས། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱི་དབང་རྒྱ་བསྐྱེད་པ།

རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་ནས་སྤྱི་བོད་དུ་ཐེབས་པ་དང་དགའ་ལྷན་
པོ་བྲང་གི་སྤྱི་དབང་སྤྱ་བརྟན་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་རྩེས་
འབྲངས་རྣམས་ལུ་མཐུད་ནས་ཅ་མེད་གཏོང་བ་དང་། བྱིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་
བཅུ་གསུམ་གཏན་འབེབས་གནང་། སྤྱི་འཛིན་གྱི་ལས་ཁུངས་འགའ་ཞིག་
གསར་དུ་བཙུགས། རྩེ་གྱི་ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་གཞི་བཞག་གི་སྒོ་གྱི་ལས་
ཆོན་འགའ་ཞིག་གསར་དུ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་བ་དང་། དེ་དག་གི་གོ་གནས་ལ་
གཞིགས་པའི་ཆས་གོས། སྒོ་བ་ཐང་། ལས་འགན་བཅས་གྱི་སྐོར་གཏན་
འབེབས་གནང་། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཆོས་གཞིས་དང་མི་མེར་
མང་པོ་གནང་བར་མ་ཟད། ཆབ་སྤྱི་དུ་ཐད་ནས་དབང་རྒྱུར་པའི་གོ་གནས་
ཆེན་པོ་སྒོ་བ། སྤྱི་ལོ་1654པའི་ཤིང་རྩ་ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དང་སོག་
པོ་གྱི་ཤི་ཉན་ལྷན་རྒྱས་གྱིས་གཙང་སྤྱགས་སོགས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་འབྲེལ་
ཆེ་བའི་ས་གནས་ཁག་ལ་སྐོར་ཞིབ་གནང་བ་དང་། རྒྱུ་མཚུངས་དགའ་ལྷན་
པོ་བྲང་གི་ཅ་བྱིམས་ལ་བཞི་བཀྱར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐོར་གྱི་དྲིལ་བསྐྱགས་རྒྱ་
ཆེར་གནང་། རྒྱུ་དེར་གྱི་ཤི་ཉན་ལ་སྐོར་བྱེད་དུ་ནད་ཅིག་སོག་སྤྱབས་ལྷ་སར་
སྤྱིར་ལོག །ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་བདུན་ཉིན་གྱི་ཤི་ཉན་
གོངས། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐྱ་དབང་བཙན་པའི་སྤྱབས་གྱིས་སྤྱབས་
དེར་སོག་པོས་བོད་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་དེ་རིམ་བཞིན་
ཤོར། གྱི་ཤི་ཉན་གྱི་བྱ་དར་ཡན་རྒྱལ་པོ་ཡིད་མ་རངས་པར་གྱུར་ཀྱང་། རྒྱལ་
དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་མཁུན་དཔྱད་དང་སྤྱི་དབང་ལ་འགན་མ་ལུས་པས་ཅི་
བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་ལུང་། དེ་ནས་གྱི་ཤི་རྒྱུད་པ་དང་བོད་ཀྱི་དཔོན་
རིགས་རྣམས་ཀྱི་བར་འགལ་བ་བྱུང་། སོག་པོས་དམག་དོན་གྱི་དབང་ཆ་
མཐའ་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་ནས་འདམ་གཞུང་དང་། མལ་གྲོ་སོགས་འགག་ཅའི་ས་

གནས་ཁག་ལ་རྟ་དམག་བཅའ་ཕྱོད་བྱས། འོན་ཀྱང་སོག་རིགས་རང་ལ་ནང་
 འགལ་ཆེ་བ་བྱུང་སྟེ་ཕན་ཚུན་དམག་འབྲུག་བརྒྱབ། ལྷི་ལོ་1658པའི་ས་གྲི་ལོར་
 རྟ་མིང་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྲོངས། རུས་དེར་པོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་
 འཕྲོད་ཆེ་སྟབས། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་
 དབང་ཆ་གཙོ་བོ་བཟུང་། ལྷི་ལོ་1660པའི་ལྷགས་བྱི་ལོར་གྲོང་སྐྱོང་པ་སྟོན་
 ལས་རྒྱ་མཆོ་རྟེན་གྱི་ཁྲིར་བཀོད། ལྷི་ལོ་1668པའི་ས་གྲེལ་ལོར་རྟ་མིང་སྟོན་
 ལས་རྒྱ་མཆོ་ཆེ་ལས་འདས་པ་དང་། སྐར་ཡང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
 ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀ་སྐྱོང་བར་གནང་། དེའི་ལྷི་ལོར་མཆོད་དཔོན་སྟོ་བཟང་
 མཐུ་སྟོབས་རྟེན་གྱི་ལ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་། རུས་དེར་འབྲུལ་ལྷལ་དང་འབྲུག་
 པ་ཐེངས་གཉིས་ཅམ་བརྒྱབ། གཞུང་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། ལྷི་ལོ་1674པའི་ཤིང་
 རྟ་ལོར། སྟོ་བཟང་མཐུ་སྟོབས་རྟེན་གྱི་ཁྲི་ལས་བཏོན་ཏེ་གོང་དཀར་རུ་
 ཕྱོད་རུ་བརྒྱལ། ཁེར་འབྲས་བྱུང་སྟེ་བཅས་ཀྱིས་ཁྱེ་འབྲུལ་ལན་མང་གནང་བ་
 ལ་བརྟེན་རྟེན་གྱི་བྱུང་པའི་གོ་གནས་དང་། ཟངས་རིའི་ས་གཞིས་རྣམས་
 གནང་བས་ལྷལ་དེར་བཞུགས། དེའི་ལྷི་ལོར་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་རྟེན་གྱི་
 བསྐྱོ་བཞག་མཛད་ཀྱང་། སྟོན་གཞིན་པའི་སྟབས་ཀྱིས་དཔོངས་པ་ཁྱེས་པར་
 གནང་བ་ཐོབ། རྟེན་གྲོང་པ་རྣམས་རྒྱལ་ཁ་ཆེད་གི་གཞེར་པ་སྟོ་བཟང་སྟོན་པ་
 རྟེན་གྱི་ལ་བསྐྱོ་བཞག་གནང་། ལྷི་ལོ་1679པའི་ས་ལྷག་ལོར་རྟ་མིང་སྟོ་བཟང་
 སྟོན་པས་དཔོངས་པ་ཁྱེས། སྟོ་སྐལ་རུ་རྟེན་གྲོང་སྟེ། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དྲུག་
 པའི་ཆེས་དྲུག་ཉིན། གྲོང་སྐྱོང་པ་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་རྟེན་གྱི་ཁྲི་ལ་བཀོད།
 དེ་ནས་བྱ་བྱི་ཉན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དང་པོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་བར་འགལ་བ་ཐེ་
 ཆེར་སྟོན། རུས་དེ་ཅམ་ཞིག་ནས་ལ་དྲུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁེར་གི་རྣམས་རྒྱལ་ཆར་
 བཅད་ནས་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་དབང་རུ་བསྐྱུས། སྐྱུར་མངའ་རིས་སྐྱོར་
 གསུམ་གྱི་ལྷལ་སྐྱོངས་འདི། ཆོས་རྒྱལ་སྐྱོང་བཅན་སྐམ་པོའི་རུས་ནས་ཆེན་པོ་
 པོད་ཀྱི་མངའ་འོག་རུ་འདུས་པ་དང་། དེ་ནས་བཅན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་རྣམས་
 ཀྱིས་དབང་སྐྱུར་བྱས་ནས་རུས་ལྷན་རིང་པོ་སོང་ཡང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་

པོ་སྤྲིད་ཁྲིར་འཁོད་ནས་ཡུན་རིང་ཙམ་སོང་བ་ན་ལ་དུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་
 རྣམ་རྒྱལ་ཟེར་བ་དེས། ཡུལ་དེའི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཁག་ལ་དམིགས་
 བསལ་གྱི་དབང་ཆ་མི་སྤྲོད་པར། དེ་དག་ལ་མགོ་གཞོན་བྱེད་པའི་བྱ་བ་མང་
 པོ་བྱས་པ་ལ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བོད་སོག་གི་དམག་དཔུང་མངགས་
 རས་སེང་གེ་རྣམ་རྒྱལ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཆར་བཅད་དེ། ཡུལ་དེ་དབང་རུ་
 བྱས་པའི་ཚུལ་《མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་》ལས། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་
 མཆོག་ནས། སོག་པོའི་རྒྱལ་རྒྱུད་དགའ་ལྷན་ཆོ་དབང་བྱ་བ་དད་པ་དང་སྤྲིང་
 སྤྲོབས་ཀྱི་གོ་ཆ་བཅན་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཁོང་སྐབས་དེར་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་
 ཆོས་སྒྲོར་ཁྲུགས་ནས་ཡོད་པ་དེ། ཆེད་རུ་འགྲུག་འཁོད་གནང་སྟེ་མངའ་རིས་
 སྒྲོར་གསུམ་རུ། དགེ་ལྷན་བསྟན་པར་འཆོ་བའི་ཚུལ་དེ་དག་བརྒྱུག་པའི་ལས་
 འགན་ཁུར་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོའི་སློབ་སྟོན་དང་། སྤྱང་འཁོར། རྟེན་
 ཐུག་སོགས་ཐུག་བསྟར་གྱིས་བཀའ་དྲིན་རུ་བསྟུལ། དགའ་ལྷན་ཆོ་དབང་གིས་
 ཀྱང་བཀའ་བཞིན་དང་ལེན་ཁྲུས་ཤིང་། དྲག་པོ་དག་འཐབ་ཀྱི་ལས་ལ་གཞུག་
 དགོས་ཆེ་སྟེ་འཕྲོག་པའི་བྱ་བ་སློབ་མ་དགོས་སྟུམ་ནས། སོ་སོ་ཐར་པའི་
 བསྐྱབ་སྒྲོམ་ཡང་མཁན་པོ་ལ་ཕྱིར་སྤུལ་ཏེ་ལམ་རུ་ཆས། དེ་ཡང་བྱང་གནམ་
 མཆོའི་འགམ་བརྒྱད་ནས། དཔུང་དམག་རྩ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱུ་ཙམ་ཁྲིད་དེ་
 རིམ་བཞིའི་བསྐྱོད་ནས་ས་དགར་འབྱོར། ཡུལ་དེའི་འགོ་གཞོན་བྱེད་པོ་དཀར་པོ་
 དང་མེས་པོ་ཨ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསུས་ཤིང་། དཔུང་རྟོགས་མང་
 པོ་ཡང་ལྷན་ཅིག་རུ་ཆས། རིམ་བཞིན་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ས་ཆ་དང་ཉེ་བར་ཕྱིན་
 པ་ན། ལ་དུགས་ཀྱི་སོ་དམག་གིས་མཐོང་སྟེ་དམག་སྐར་རུ་རྒྱགས་ནས་བོད་
 དམག་འོང་བའི་གནས་ཚུལ་ཁྲུས། ལ་དུགས་རྒྱལ་པོའི་སྟོན་པོ་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་
 པ་ལྷོ་ལྷོ་ཤུག་དང་། སྒྲོར་ར་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་ལོ་ཆེན་པོས་བོད་སོག་གི་
 དམག་ལྷགས་པ་ནི་གོ་ཆ་དང་། རྩ་བཟང་། མཆོན་ཆ་མེའི་འཕུལ་འཁོར་སོགས་
 འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་ལ་རུ་འོང་བ་ལས། འཇིགས་སྤང་བྱེད་དགོས་དོན་མེད་
 ཅེས་བཤད། དམག་དཔུང་གི་འགོ་པ་གཞན་ཞིག་སྟེ་ལྷོ་ལྷོ་བོ་རྩོ་གི་བྱ་བས།

དམག་འབྱེད་པ་ཁ་ནས་བཤད་པ་སྤྲུལ་ཡང་། དངོས་སུ་འཐབ་རྒྱ་ནི་སྤྲུལ་པ་མིན།
 ལྷག་པར་མོང་གོལ་གྱི་དམག་རྣམས་ནི། རྩ་སྟོན་ནས་མདུང་བཟུང་སྟེ་རྒྱགས་
 པའི་ཤུགས་དང་། མཉམ་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱང་རྒྱལ་པ་ཡིན་པས་བདེ་ཐང་དུ་
 དམག་འཐབ་བྱ་མི་རུང་། རང་རེའི་དཔུང་རྣམས་རི་བོའི་ངོས་དང་རྒྱ་བྲག་གི་
 འཕྲང་འགག་སྟགས་ས་བཅན་པོ་གཟུང་དགོས་ཞེས་སྒྲུས་ཀྱང་། དམག་དཔོན་
 གཞན་ཆོས་མ་ཉན་པར་བོད་སྟག་གི་དམག་དཔུང་སར་པོ་ཉ་བཏང་ནས། ཀ་
 ཡེ་བརྒྱུད་པོར་སྤྱོད་པ་ཁྱོད་ཅག་ལ་དུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོར་འགན་ཁུ་བྱེད་
 མོད་པ་ནི་ལེགས་ཀྱི། དམག་འཐབ་སྟེ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཆོ་རྒྱལ་ན་བཞོན་རྩ་ཡང་
 མོ་བྱང་གི་སེང་གི་སྒྲོ་མོར་སྟགས་ཤིག་ཀྱི་ལ་ཏེ་དེ་ཅག་རྒྱལ་པ་ཡིན་ན་བཞོན་
 རྩ་ཡང་ལྷ་སའི་རྩོམ་པ་ལ་འདོགས་པར་བྱེད་དོ། ཟེར་དཔལ་གཏམ་གྱི་འཕྲིན་
 སྤྲོངས་སོ། །དམག་དཔོན་དགའ་ལྡན་གྱིས་དེ་ལ་ཡ་ལན་མ་བཏབ་པར་ཉན་
 དེའི་ཕྱི་མར་ཁོང་རང་ཉིད་གྱིས་དམག་སྤྱོད་དེ་བོད་སྟག་གི་དམག་དཔུང་
 རྣམས་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་ལ་དུགས་ཀྱི་དམག་སྤྱོད་དུ་རྒྱགས་ནས་གཡུལ་བསྟེན་
 པས་པམ་ཉེས་ཆེན་པོར་བཏང་། ལ་དུགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་རྣམས་སྤྱོད་འཐེན་
 རྣམས་སྤྱོད་རང་སྤྱག་ལ་མཁར་དང་། ཅ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་མཁར་ལ་སྟགས་པ་མཁར་
 རྩོད་བཅན་པོའི་ནང་དུ་འཇུག་ཏེ་རང་སྤྱང་བྱས་ནས་བསྐྱེད། སྟག་པོའི་དཔོན་
 དམག་རྣམས་བདེ་ཐང་དུ་དམག་འཐབ་བྱེད་པར་མཁས་ཀྱང་། མཁར་རྩོད་
 བཅན་པོ་འབེབས་པ་ལ་ཉམས་སྦྱོང་མེད་པས་ལན་འགར་འཐབ་ཀྱང་སྤྲགས་
 མ་རྟེན་པར་ལུས། སྤྱོད་ཡང་ལྷ་ས་ནས་དམག་འཐབ་གྱི་བྱ་བར་སྤྱོད་བྱ་ལྡན་
 པ་དམག་དཔོན་ངམ་རུ་པ་དང་། ཀོང་པོ་ཨ་བོ་བཀྲ་ཤིས། མོ་ལྷ་པ་པད་མ་
 རྒྱལ་པོ། དཔོན་སྤྲུལ་མ་འཕྲིན་ལས། ལྷག་ཅེ་རྩེ་དུང་བཅས་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་
 བོད་དམག་སྤྱོད་ཐུག་ལྡན་ཅམ་ཞིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས། མངའ་རིས་སུ་མངགས་
 པར་མཛད། དེ་དག་འབྱོར་ནས་དམག་འཐབ་གྱི་གྲོས་སྤྱོད་བྱས་པར་སྒོ་གྲོས་
 གཅིག་མཐུན་ཞིག་མ་བྱུང་ཡང་། མཐར་དམག་དཔོན་དགའ་ལྡན་རང་ཉིད་
 གྱིས་གྲོས་ཐག་བཅད་དེ། དམག་ཤུགས་གཅིག་སྤྲིལ་གྱིས་ལ་དུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་

སྒྲེལ་རང་ལ་ཐད་ཀར་དཔུང་འཇུག་བྱ་རྒྱུར་གྲོས་འཆམས་ཏེ། དམག་དཔུང་
བཏོགས། མོག་མར་ཅ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་སྤང་གི་མཁར་ཚོང་དྲག་ཤུགས་ཀྱིས་
བྱངས་ཐོག། །རིམ་གྱིས་བཤར་ནས་མཐར་ལ་དྲགས་སྒྲེལ་གྱི་ཉེ་སར་དམག་
སྤར་བཏབ། དེའི་ཆེ་ལ་དྲགས་རྒྱལ་སློན་རྣམས་འཆོབ་འཚུབ་དུ་གྱུར་ནས་ལྷ་
སྤང་མིའི་ཁོག་དུ་བསྐྱམས་པ་ལ་ལུང་ཁྱུས་པར་ལན་དུ། དམག་དཔུང་སྤར་
སློན་ནས་གཡུལ་བཀྲེས་ནས་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཞེད་པ་ལྟར།
ལ་དྲགས་གྱི་དཔུང་གི་ཆོགས་ཆེན་པོ་ཡང་། བྱང་ལ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྤོངས་སུ་
གཡུལ་གཤོམ་པ་ལ་ཆས་པ་ན། དམག་དཔོན་དགའ་ལྡན་གྱིས་བཀའ་བསྐྱོ་བ་
ལྟར་བཀའ་སློན་བྱ་རྒྱུར་དང་། པ་རྒྱལ་པོ། རོག་ཆེ་རིང་འཛིན། མོག་པོ་ནས་
ཐར་བཅས་ཀྱིས་དམག་སྤྲེའི་དེ་ཆོམ་ཆོམ་མེད་པར་གཡུལ་བསྐྱེས་ནས་ཉིན་
མཆན་དུ་འཐབ་པའི་མཐར། ལ་དྲགས་གྱི་རྩེ་པོ་སློན་པོ་དང་བཅས་པ་ཏབ་
པོར་ཏི་ལུར་སྤང་ཞེས་པའི་བར་དུ་གྲོས་སོ། །དེ་ནས་པོད་དམག་གིས་ལ་དྲགས་
སྒྲེལ་གྱི་རྒྱལ་ས་བྱངས་ནས་དམག་དཔོན་དགའ་ལྡན་གྱི་བཞོན་རྒྱ་ཡང་པོ་བྱང་
གི་མེད་གེ་སློ་མོར་བཏགས། བཀའ་སློན་བྱ་རྒྱུར་དང་པ་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་སྒྲེལ་
ཚོང་མཁར་གྱི་བང་མཛོད། རོར་གྱིས་གང་བ་རེ་རེ་ཡང་དམག་སློན་གྱི་བྱ་
དགར་བསྐྱེལ་ཏོ། །

གསུམ། རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུམ།

1. རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་དང་པོ་དགེ་འདུན་གྱུ་ནི། ཡབ་མགོན་པོ་རྣམས་དང་།
ཡུམ་རྩོ་མོ་རྣམས་སྤིང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལ་
ལོར་དཔལ་ས་སྤྱིའི་བྱ་འདབ་ཞག་དང་བན་རྩིང་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆོམས་གྱུར་མ་
ཞེས་བྱ་བའི་འཕྲོག་སྤེར་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ལྷ་བཞེས་སྐབས་གོང་པ་གཞན་གྱི་
ར་རྩི་མཛོད། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་སྤར་ཐང་མཁན་ཆེན་གྱུ་བ་པ་
ཤེས་རབ་ལས་དགེ་བསྟོན་གྱི་སྤྱོམ་པ་བཞེས། རྒྱ་སློན་ཅན་དུ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་
སློག་དང་། ལན་མར་སོགས་བྱང་རྒྱུ་པར་མཛོད། དགུང་ལོ་བཙུ་པར་
དགེ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོམ་པ་བཞེས། མཆན་དགེ་འདུན་གྱུ་བ་ཅེས་གསོལ། སྤར་ཐང་

པརྟེ་ཏ་ཆེན་པོ་སྐྱོ་ལྟ་སྟེན་དགའ་དོན་བཟོད། སྐྱ་མཆོམས་སྦྱར་ལྟ་པ་
 སོགས་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། མཁན་ཆེན་གྲུབ་པ་ཤེས་རབ་ལས་ཀྱི་
 རྟོག་ལྟ་དག། བྱར་མགོན། སྟེན་རྒྱལ། གནས་བརྒྱ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་གནང་
 གསན། གཞན་ཡང་ཐུག་ཆེན་བསོད་ནམས་སྟོ་གྲོས་དང་། དཔོན་སྟོད་ཐུབ་པ་
 དཔལ་བཟང་། སྟོན་པ་དགེ་བ་དཔལ་ལ་སོགས་པ་བསྟེན་ཏེ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་
 གཞུང་མང་པོ་གསན་སྦྱོར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ལྷགས་སྟག་ལོར་སྦྱར་
 ཐང་གྲུབ་པ་ཤེས་རབ་པས་མཁན་པོ་དང་། བྱང་པ་སྟོ་ལྟ་པས་སྟོབ་དཔོན།
 སྟགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་སྦྱོར་གི་སྟོམ་
 པ་བཞེས། དེའི་རྟེན་སྟེ་ཆོད་མ་རྣམས་འགྲེལ་གཞུང་ལ་གསན་སྦྱོར་གཙོ་བོར་
 གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ལྔ་པ་ཤིང་ལྷག་ལོར་དབུས་སྟུ་བྱོན། ལྷ་འབྲུག་ཏུ་
 སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཀྱན་བཟང་པ་དང་། ཐང་པོ་ཆེར་རོང་སྟོན་ཤུག་རྒྱལ་
 མཆོན་པའི་ཞབས་ལ་གདུགས་ནས་ཕར་ཕྱིན་གསན། དེའི་རྟེན་སྟེ་རྩེ་ཙོང་ཁ་
 པ་མང་སྟགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་འོན་བཀྲ་ཤིས་རྟོ་ཁར་སྦྱོན་དྲངས་པའི་དྲུང་
 ཏུ་བྱོན་ནས་ཆོད་མ་རྣམས་ལ། དྲང་དེས་རྣམས་འབྱེད། ཅ་ཤེ། སྐྱ་མ་ལྟ་བུ་
 པ། ཅ་ལྷུང་རྣམས་བཤད་སོགས་ཞུས། དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ཙམ་དབུས་སྟུ་
 བཞུགས་ནས་སྐྱ་བྱང་པ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གསང་ལུ་པ་རྟེ་ཤེས་རབ་སེང་
 གོ། རྟེ་ཙོང་ཁ་པ། རྒྱལ་ཆོབ་དར་མ་རིན་ཆེན་སོགས་བསྟེན་ནས་གསང་
 འདུས། འཛིགས་བྱེད། གཤེད་དམར་སོགས་སྟགས་ཀྱི་སྟོར་དང་། བྱང་རྒྱལ་
 ལམ་རིམ། ཆོད་མ། ཕར་ཕྱིན། མདོན་པ་ཀྱན་བདུས། བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྟ་
 ལ་སོགས། མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོར་མང་པོ་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་བས་མཁན་
 པའི་མཆོན་སྟེན་རྒྱལ། དགུང་ལོ་ཞི་གཅིག་པ་ལྷགས་སྟག་ལོ་རྟེ་ཤེས་རབ་སེང་
 གོ་དང་སྟེན་ཏུ་ལོ་སྟོད་སྟོགས་སྟུ་བྱོན། བོ་དོང་པ་པཎ་ཆེན་དང་མཛལ། ཆོད་
 མ་རྣམས་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་བཅུམས། རི་ཁུང་ཆོས་སྟེ་འཛིན་གདན་ས་མཛད་ནས་རྟེ་
 བརྒྱན་བྱམས་མགོན་གྱི་སྦྱ་བཞེངས། དགུང་ལོ་ཞི་དྲུག་པ་མེ་འབྲུག་ལོར་ཤུག་
 དཔལ་པས་སྦྱོན་བདག་ཞུས་ཏེ་བྱང་ཆེན་ཏུ་དཔོན་གནས་ཐེག་ཆེན་པོ་བྱང་

བཏབ། དེར་ཆད་མའི་བསྟན་བཅས་རིགས་པའི་རྒྱན་བཅམས། དགུང་ལོ་ཞི་
བརྒྱད་པ་ས་རྩ་ལོར། སྤར་ཡང་དབུས་སུ་ཕེབས་ཏེ་བྱང་ཆེ་ཆོས་རྗེ་སོགས་
མཁས་པ་རུ་མའི་མདུན་བཞོ་སྤོང་མང་པོ་གནང་། དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལྷགས་
སྤྱི་ལོ་ལྔ་སྤར་ཡང་གཙང་རུ་ཕེབས་ནས་སྤར་ཐང་དང་། བྱང་ཆེན་སོགས་སུ་
འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་གཙོ་བོར་མཛད། རུས་དེར་འདུལ་བའི་སྤོང་འབུམ་
ཆེན་མོ་དང་། སོ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་བཅས་བཅམས། དགུང་ལོ་ད་བརྒྱན་པ་མེ་ལོས་
སྤྱི་ལོ་1447ལོར་བསམ་གྲུབ་ཅེར་བྱོན། གཙང་བཀ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དཔོན་པ་
བཏབ། དཔོན་པའི་གཞི་རྟེན་རུ་དར་རྒྱས་དཔོན་གྱིས་གཞིས་མཁར་གྱི་ཡོང་སྒོ་
ལུལ། གདན་ས་དེར་བཞུགས་ནས་འཆད་ཚད་ཚུལ་གསུམ་གྱི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་
ཁྱད་པར། རི་བོ་དགོ་ལྷན་པའི་རང་ལྷགས་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་བར་མཛད་དེ་
མཐར་དགུང་ལོ་གྲུ་ལྔ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1474ལོར་ཟུང་ན་
ལས་འདས་སོ། །

2. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་སྤང་གཉིས་པ་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་དང་། ལུས་མ་གཅིག་ཀྱན་དགའ་དཔལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་
བརྒྱད་པའི་ཤིང་ལྷག །སྤྱི་ལོ་1475ལོར་རྩ་ནག་ཡོལ་དཀར་རྩོམ་གདན་རུ་སྐྱེ་
འབྱུངས། མཚན་སངས་རྒྱས་འཕེལ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞིས་པའི་
རུས་པར་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་དང་བཀ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དཔོན་སློབ་ནམས་
བཀའ་བཞོས་ཐོག །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགོ་འདུན་གྲུབ་པའི་སྐུ་སྤར་རོས་
འཛིན་ཞུས་ཏེ་བཀ་ཤིས་ལྷན་པོར་སྐྱེན་དྲངས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་པར་པར་
ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་རུ་ཡོངས་རྒྱུགས་དགོ་བསྟེན་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས་
ནས་མཚན་དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་གསོལ། ལོ་དེར་
གནས་སྤོང་ཞབས་དྲུང་ཀྱན་དགའ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང་། པར་ཆེན་
ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོས་སློབ་དཔོན། དབུ་མཛད་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་ཁྲིམས་པས་
རུས་བསྟོན་པ་མཛད་ནས་བཀ་ཤིས་ལྷན་པོར་རབ་བྱུང་། དེ་ནས་དགུང་ལོ་
ཉི་ཤུ་པ་རྩ་ལྔ་ལོའི་བར་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་པར་ཆེན་ལུང་རིགས་རྒྱ་

མཆོ་དང་། པཎ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཅེ་མོ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་དུ་མར་བསྟེན་ནས་
གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་གསན་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་
ཉེར་གཅིག་པ་རྒྱ་ཡིས་ལོར། དབུས་སྤྱགས་སུ་ཕེབས་པ་འབྲས་སྤངས་སུ་སྦྱོན་
དངས་ནས་གནས་སྟོང་ཞབས་དྲུང་གིས་མཁན་པོ་དང་། འབྲས་སྤངས་ཆོས་
རྒྱུ་ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་བས་ལས་སྟོབ། ར་ཅག་པ་སངས་རྒྱས་བཟང་པོས་
གསང་སྟོན་མཛད་ནས་དགེ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་བཞེས། ལོ་དེར་རྩ་སྟོང་དང་འོ་
དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་དབེན་གནས་སོགས་སུ་ཕེབས། དགུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པར་
འཇམ་དཔལ་མཆོན་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེན་བརྩམས། དེ་རྗེས་དབུས་གཙང་གི་
ཆོས་གྲུ་ཁག་ལ་གྲུ་སྟོར་ཐེངས་མང་ཅམ་ཕེབས་ནས་མདོ་སྨད་གསུང་ལུགས་
མང་པོའི་སྟོར་བཤོ་སྟོང་གནང་། དགུང་ལོ་སོ་ལྷ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་
རྒྱལ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1509ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་ལེགས་བཤད་སྟོགས་པའི་དགའ་ཚལ་
བཀྲ་ཤིས་རྩན་གྲུབ་ཀྱི་དཔོན་པ་བཏབ། དགུང་ལོ་སོ་དྲུག་པ་ལྷགས་ཉ་ཉེ་སྤྱི་
ལོ་1510ལོར་བཀྲ་ཤིས་རྩན་པོའི་ཁྱི་ཐོག་ལྷ་པར་ཕེབས་ནས་གདན་ས་ལོ་དྲུག་
བརྒྱུད་ས། དགུང་ལོ་ཞེ་གསུམ་པའི་མེ་སྐང་ལོར་སྟེ་གདོང་རག་དབང་བཀྲ་
ཤིས་གྲགས་པས་གདན་ཞུས་ལྟར་དབུས་སུ་ཕེབས། འབྲས་སྤངས་ཀྱི་གདན་
རབས་དགུ་པའི་འགན་བཞེས། དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་ས་རྩྭ་ལོར་སྟེ་སྤྱི་དག་
དབང་བཀྲ་ཤིས་གྲགས་པས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཡོད་པའི་སྟེ་གདོང་པའི་གཞིས་
ཀ་རྟོ་ཁང་སྟོན་མོར་གྲགས་པ་དེ། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་ལ་ཐུལ་པས་དེ་
བཞུགས་ལུལ་གཙོ་བོར་གནང་། སྤྱི་ཕྱིང་གསུམ་པའི་སྐབས་དེ་རྒྱ་བརྒྱེད་ནས་
དགའ་ལྷན་ལོ་བྱང་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་དེ་རྗེས་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་
དབང་བརྩམས་སྐབས་སྤྱི་དགུང་གི་མིང་དུ་ཆགས། དགུང་ལོ་ར་གཉིས་པ་
རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་བྱི་ཉེ། སྤྱི་ལོ་1526ལོར་སྟེ་སྤྱི་དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་
གྲགས་པའི་ཞུས་པ་ལྟར་མེ་རའི་གདན་ས་པ་མཛད། དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱན་པ་
རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་རྩྭ་ཉེ། སྤྱི་ལོ་1542ལོར་འབྲས་སྤངས་སུ་དགོངས་པ་
རྒྱགས། །

3. རྒྱལ་བ་སྐྱེ་མེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་ལྷེ་པ་རྣམ་རྒྱལ་
 གྲགས་པ་དང་། ཡུམ་དཔལ་འདྲིམས་བྱ་བྲིད་གཉིས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་རབ་བྱུང་དགུ་
 པའི་ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1543ལོར་ལྷ་སའི་ཉེ་འགམ་སྟོད་ཡུང་མདའ་ཅུ་སྐྱེ་འབྱུངས།
 མཚན་ལ་ར་རུ་སྤྱི་གཙུག་ཅེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་
 མེ་ཀླ། སྤྱི་ལོ་1546ལོར་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་འི་ཡང་སྤྱི་དུ་དོན་འདྲིན་བྱས་ཏེ་
 འབྲས་ཐུངས་སུ་སྤྱན་དྲངས། པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ཡོངས་
 རྒྱུགས་དགེ་བཤེན་གྱི་ཕྱོམ་པ་གནང་སྟེ། མཚན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་
 བཟང་པོ། བསྟན་པའི་ཉེ་མ་ཚུགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཅེས་
 གསོལ། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་ས་བྱ་ལོར་པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་
 མཁན་པོ་དང་། གསང་སྤྱོད་ཆོས་རྒྱུ་ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ལས་སློབ་མཛད་
 དེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། ཆོས་རྒྱུ་
 ལེགས་པའི་དོན་གྲུབ། ཤར་ཆེ་ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་སོགས་བཤེན་ནས་གསན་
 སྦྱང་དང་དབང་ཡུང་མང་པོ་ཞུས། རྒྱལ་དང་། འབྲས་ཐུངས་གཉིས་སུ་རེས་
 མོས་བཞུགས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་བྱི་ཉེ་སྤྱི་ལོ་1552ལོར་
 འབྲས་ཐུངས་ཀྱི་བྲིས་ཐེབས། དེ་ནས་གཞུང་ལུགས་མང་པོར་སློབ་གཉེར་
 མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱི་ལོར་དགའ་ལྷན་བྲི་བྱུར་མཁས་
 གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང་། བྲི་པ་ལས་སོག་པ་བསྟན་
 པ་དར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་སློབ། དགེ་འཕེལ་ཆོས་རྒྱུ་ལེགས་པ་རྣམ་རྒྱལ་པས་
 གསང་སྟོན། ལྷ་བརྒྱན་བསོད་ནམས་དཔལ་བཟང་གིས་རྒྱུ་བསྟོན་པ་མཛད་དེ་
 དགེ་སྦྱང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དེ་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོས་གདན་ཞུས་ལྷར་
 གཙུག་ཚུགས་སུ་ཐེབས་ཏེ་མེར་སྐྱ་མང་པོ་ལ་བཀའ་ཆོས་བསྐྱེད། དགུང་ལོ་
 ཉེར་དགུར་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ལྷགས་ལུག་ཉེ། སྤྱི་ལོ་1571ལོར་སོག་
 པོ་ཨལ་ཐན་རྒྱལ་པོས་གདན་ཞུས་ལྷར་སོག་ལྷལ་དུ་ཐེབས་ནས་སོག་པོ་དཔོན་
 འབངས་ཀྱན་ལ་སྦྱིང་རྒྱུ་ཐམས་ཅེས་དང་། ལས་འབྲས་རྣམ་སྤྱོད་སོགས་གང་
 ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བས་མཚན་སྟན་རབ་དུ་རྒྱས། སོག་

ཡུལ་གྱི་སློག་གཅིད་དང་དམར་མཆོད་གྱི་སློལ་མཐའ་དག་བསྐྱབས། སློག་པོ་
ཨལ་ཐན་རྒྱལ་པོ་དང་། གླ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་མཆོད་ཡོན་ཉི་ལྔ་
བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སློན་ནས། ཁྱོམ་འབྲུམ་ཕྱག་ཅམ་ཆོགས་པའི་དབྱུས་སུ་དགེ་བ་
བརྩུའི་བྲིམས་བསྒྲགས། གླ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་མཆོན་སྟོན་གྱིས་སློག་
ཡུལ་ཁེངས་པས་མཆོན་གྱི་ཕྱིད་ཕྱི་མ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་སློག་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་རྒྱ་
ལ་ཞེས་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་ལའི་གླ་མ་ཞེས་འབོད་སློལ་བྱུང་ལ། བོད་དུ་སྐྱེས་ཕྱིར་ཕྱི་
མ་རྒྱམས་ལ་ཆེ་བཟོད་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱ་ལའི་གླ་མ་ཞེས་འབོད་པ་བྱུང་། རབ་བྱུང་
བརྒྱ་པའི་ས་སྟོན་སྤྱི་ལོ་ལྔ་ལྔ་ལོའི་ཁྱི་ལོ་རྒྱུག་པ་རྒྱ་ནག་གོང་མ་མིང་ཤེན་
ཚུང་གིས་གསེར་ཡིག་པ་མངགས་ནས། ཀུན་ཏིང་པོ་ཤིའི་མཆོན་ཕུལ་ཅིང་
གདན་འདྲེན་ཞུས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང་དངོས་སུ་ཐེབས་མ་ཐུབ། དགྲུང་
ལོ་ཞི་རྒྱུག་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་གྱི། སྤྱི་ལོ་1588ལོར་མཆོ་སྟོན་དུ་ཐེབས་
ནས་སྐྱེ་འབྲུམ་བྱམས་པ་སྤྱིང་བཏབ། ལོ་དེར་སློག་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་ཏེ་སྐྱེ་སྐྱ་
ངན་ལས་འདས་སོ། །

4. རྒྱལ་བ་སྐྱེས་ཕྱིར་བཞི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་སློག་པོ་སེ་ཆེན་ཆོས་
ཁུར་དང་། ཡུམ་བླ་ཁེན་སྤྱི་གཉིས་གྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་སྤྱང་ལོ་
སྤྱི་ལོ་1589ལོར་སློག་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་འབྲུངས། གསོལ་དཔོན་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱ་མཆོ་
སློག་ཡུལ་དུ་ཆེད་ཐེབས་གྱིས་རྒྱ་ལའི་གླ་མའི་ཡང་སྤྱིད་བཅད་གཅིད་བྱས་རྗེས།
སེ་ཆེན་ཆོས་ཁུར་གྱི་སྐས་དེ། ཡང་སྤྱིད་འབྲུལ་བུལ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་
སྟོན་ཞུ་འབྲུལ་བའི་བང་མི་ཆེད་གཉེར་གྱིས་ལྷ་སར་མངགས། བོད་ནས་ཕྱག་
མཆོད་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོ། རྩེ་གདོང་གོང་མ། ས་སྤྱིང་དགའ་ལྷན་པ་སློག་ས་
དཔོན་རིགས་དང་། སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་འབྲས་མི་བཅས་སློག་ཡུལ་མཁར་
སྟོན་པོར་འབྱོར། སློག་པོ་སེ་ཆེན་གྱི་སྐས་དགྲུང་ལོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་
ཚུ་འབྲུག་ ༡༥༩༢ལོར་རྒྱ་ལའི་གླ་མ་སྐྱེས་ཕྱིར་གསུམ་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་དོས་
འཛིན་བྱས། བོད་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བས་བྱས་ཀྱང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བཀའ་མ་
འཁོལ་པས་རེ་ཞིག་སློག་ཡུལ་དུ་བཞུགས་རྒྱ་ཐག་བཅད། བོད་ནས་སྐྱེ་ཡོན་

ལུ་མཁན་གྱི་དགོ་ཀན་ཀུན་བཟང་ཅེ་པ་དང་། གསོལ་དཔོན་དང་ཕྱག་
མཛོད་གཅིག་ཕྱོགས་ཚུལ་གྱི་མས་རྒྱ་མཚོ་སོགས། བྱང་ལམ་ཁག་གཅིག་སོག་
ལུ་ཏུ་མངགས་ནས་ཞབས་ཞུ་བྱས། དགའ་ལྷན་གྱི་བྱུར་རྒྱལ་ཁང་ཅེ་པ་
དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོས་མཚོག་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དགྲང་ལོ་བཙོ་ལུ་པ་རབ་
བྱང་བརྒྱུ་པའི་རྒྱ་ཡོས། གྱི་ལོ་1603ལོར་བོད་ཏུ་གདན་དྲངས་ཏེ་འབྲས་སྤངས་
གྱི་མོ་བྱང་ཏུ་བཞུགས། དེ་རྗེས་ལྷ་སའི་རྫོ་བོ་ཤུག་ཕུ་ཞེས་མཁུན་ཏུ་དགའ་
ལྷན་གྱི་བྱུར་སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་དགོ་
འདུན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སློབ་དཔོན་གནང་སྟེ་དགོ་ཚུལ་སྟོན་པ་བཞེས། དེ་
ནས་མི་རིང་བར། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་པཌ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཚན་
དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་མཇལ་ཁ་ཞུས། ལོ་ཤས་རིང་དེར་བཞུགས་ནས་རྒྱ་ལའི་
སླ་མ་མཚོག་ལ་མདོ་སྤགས་རིག་གནས་གྱི་གཞུང་མང་པོའི་འཆད་བེད་གནང་།
དེ་ནས་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། ལྷ་ལྷན་སློན་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་དབུར་
ཕེབས་པ་དང་། དབུས་གཙང་གི་དཔོན་སྡེ་དང་གནས་ཆེན་ཁག་ལ་གཟིགས་
སྟོར་ཏུ་ཕེབས། གཙང་ཁུལ་གྱི་སེར་རྒྱ་མང་པོ་ལ་མཇལ་ཕྱག་གནང་། དགྲང་
ལོ་ཉེར་དྲུག་པའི་ཤིང་ལྷག་གྱི་ལོ་1614ལོར་པཌ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་
མཁན་པོ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་བསོད་ནམས་དགོ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་ལས་
སློབ་མཛོད་དེ་བཞེན་རྫོགས་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། དགྲང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་པ་རབ་
བྱང་བརྒྱུ་པའི་མེ་འབྲུག་ལོ་གྱི་ལོ་1616ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ། །

5. རྒྱལ་བ་སྤྱི་བསོད་ནམས་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་འཕྱོངས་རྒྱས་པ་བརྟུང་
འདུལ་རབ་བརྟན་དང་། དུམ་ཀུན་དགའ་ལྷ་མཛོད་གཉིས་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་རབ་
བྱང་བརྒྱུ་པའི་མེ་སྤུལ། གྱི་ལོ་1617ལོར་འཕྱོངས་རྒྱས་འཕྱིང་བ་སྤྲུག་ཅེ་ཏུ་སྤྱི་
འཕྱོངས། པཌ་ཆེན་སློབ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་དང་། འབྲས་སྤངས་དགའ་ལྷན་པོ་
བྱང་གི་སྤྱི་ཆོབ། དགའ་བརྒྱ་སོགས་གྱིས་ཐུན་མོང་གིས་བཀའ་བསྟོན་སོག་
འཕྱོངས་རྒྱས་པ་བརྟུང་འདུལ་རབ་བརྟན་གྱི་སྤྱི་དེ་རྒྱ་ལའི་སླ་མའི་ཡང་སྤྱིང་།

དུ་དོས་འཛིན་བྱས། དགུང་ལོ་དྲུག་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་1622ལོར་འབྲས་སྤངས་
དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དུ་གདན་འདྲེན་བྱས། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་ནས་བཟུང་སྤྱོད་ན་
སྤྱུལ། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ལྷན་
བཞེས་ཤིང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ་སྤྱུལ་ནས་མཆོན་རག་དབང་གློ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་
འཛིགས་མེད་གོ་ཆ་ཐུབ་བསྟན་ལང་ཆོའི་སྡེ་ཞེས་གསོལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
པའི་མེ་སྤང་སྡེ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པེབས་སྐབས། པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་
སྤང་འདུལ་ལུགས་ཀྱི་བྱུགས་རྩོགས་བཞེས། འཁོན་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷན་
གྲུབ་དང་། ཟུར་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་རང་གོལ་སོགས་ལས་གསང་སྤགས་ཀྱི་
དབང་རིམ་དང་། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་འཇམ་དབྱངས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་
ལས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ། སྟོན་འགྲོ་པ་ཡབ་སྐུས་ལས་སྤྱོད་དང་སྟོན་རག་
སོགས། ལུས་བྱ་དོན་གྲུབ་དབང་རྒྱལ་ལས་ཆེས་དཀར་ནག་སོགས་བསྐྱབ་
གཉེར་གནང་བས་མཁས་པའི་མཆོན་སྟོན་བྱས། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པ་རབ་
བྱུང་གཙུག་ཅིག་པའི་རྒྱ་རྩ་སྤྱི་ལོ་1642ལོར་དབུས་སོག་མཉམ་སྡེལ་གྱིས་གཙང་
གྲོལ་བྱས་མཐར་པོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་དེ། དབུས་པས་བཟུང་ཞིང་རྒྱལ་བ་སྤྱོ་
ཐོང་ལྷ་པ་གློ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་པོད་སྤྱོད་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར།
གནམ་བསྐྱོས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཞེས་པའི་སྤྱིད་གཞུང་བཙུགས། གཙང་པ་
རྒྱལ་པོའི་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་འབངས། མཆོད་གནས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་
དྲག་གཞོན་བྱས་གྱང་། སྤྱིད་གཞུང་གསར་པའི་སྟོབས་ཤུགས་བསྐྱེད་པར་རྒྱུ་
རྟེན་བཅོལ་ཡུལ་ཞིག་དགོས་པར་དམིགས་ནས་སྤྱོ་མ་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་རྒྱ་ནག་
དུ་མངགས་ནས། མན་རྩ་གོང་མ་ཆིང་ཐའི་ཅུང་དང་འབྲེལ་བ་བཙུགས། རབ་
བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཡོས། སྤྱི་ལོ་1651ལོར་མན་རྩ་གོང་མ་ཐབས་སྤྱོད་
གིས་པོད་དུ་པོ་ཉ་བཏང་ནས། རྩ་ལའི་སྤྱོ་མར་གདན་འདྲེན་བྱ་ཡིག་སྤྱུལ་བ་
སྟུང་། དེའི་སྤྱི་ལོར་པོད་རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆོས་བཙུ་བདུན་ཉིན་རྩ་ལའི་སྤྱོ་མ་སྤྱོ་
འཁོར་སྟོང་ཐུག་གསུམ་ལོངས་པ་ཅམ་པེ་ཅིན་དུ་ཆེབས་ཞལ་བསྐྱུར། གོང་མ་
སྤྱོ་འཁོར་མང་པོ་དང་བཅས་བསྐྱུ་བར་ཐེབས། པོ་བྱང་དུ་དབྱེས་སྟོན་གཟབ་

ཀུས་གནང་། ལྷ་བ་གཉིས་ཅམ་བཞུགས་རྒྱུ་ས་ཆུ་ཅུང་མ་འཕྲོད་སྐབས་བོད་
 རུ་ཕྱིར་ཕེབས་རྒྱུ་ལ་བཀའ་གྲོས་འགྲིག དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ཉི་ཤེར་ཏུ་སྤྱི་ལོ་
 1654ལོར་གཙང་རུ་ཕེབས་ནས། ཕམ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ལྷན་རུ་ལྷ་
 ཕྱིད་ཅམ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1659པའི་ས་ཕག་ལོར་མཆོ་སྟོན་ཕྱགས་ཀྱི་སོག་པོའི་
 རྩེ་ཤོག་དང་། དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཀའ་ལྷང་
 དང་ལས་ཐམ་སོགས་གནང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་ལུག སྤྱི་ལོ་
 1667ལོར་རྒྱ་སོག་བར་འབྲུག་བྱིང་ཅུང་བྱུང་བར། ཞོང་མས་གསེར་ཡིག་པ་
 བོད་རུ་བཏང་ནས། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ལ་སོག་པོ་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་གོ་གསེད་
 གནང་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པ་ལྟར། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མས་སོག་ལུལ་རུ་སྤྲ་ཆོབ་མངགས་
 བས་མན་རུ་གོང་མ་ལ་དགོངས་སེལ་ཞུ་དགོས་པའི་སྟོབ་སྟོན་གནང་བ་བཞིན་
 བྱས་པས་རྒྱ་སོག་བར་རུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་བྱུང་། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་
 ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་1675ལོར་གོང་མ་བདེ་སྟོང་གིས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ལ་དཔོན་མཁའ་
 འགོས་རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་སུ་བྱིང་འབྲུག་ཐེངས་འགར་བསྐྱངས་སྐབས་དཔོན་
 ས་གནས་དབྱུང་དགོས་ཚུལ་བཀའ་འཕྲིན་འབྱོར་བར། དེ་བཞིན་ལག་ལེན་
 བྱས་པའི་བྱ་དགར། གསེར་སྤང་ཆིག་བརྒྱ་སོ་ལྷུ་ལས་ཀྱུ་བ་པའི་མཛུལ་དང་།
 སྤང་ཆིག་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ལྷུག དརུལ་གྱི་མདོང་མོ། དརུལ་ན་ཆིག་མ་སོགས་
 དརུལ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་དང་བརྒྱ། གན་གོས་ལུག་ཉིས་བརྒྱ། ཁ་བཏགས་སྟ་
 ཆོགས་བཅས་གནང་སྟོན་ཐོབ། ལོ་དེར་བོད་འབྲུག་བར་འབྲུག་ཚུང་བྱུང་བ་
 དང་ཆིངས་གྲོས་པར་གསལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་ལུག སྤྱི་ལོ་
 1679ལོར་གོང་སྤྱད་པ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་སྟེ་སྤྱིད་རུ་བསྟོོ་བཞག་གནང་། དེ་
 རྒྱུ་ལ་དུགས་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ་དབང་རུ་
 བྱས་ཤིང་དགོ་ལུགས་པའི་ཀྱུ་མཐའ་ལ་སྤང་བར་བྱས་ཆེན། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ལ་
 པ་ཆེན་པོས། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོའི་དགོན་པར་རབ་རུ་བྱུང་བའི་སོག་པོ་དགའ་
 ལྷན་ཆེ་དབང་ལ། མངའ་རིས་ཕྱགས་སུ་དམག་དཔོན་བྱས་ནས་འགོ་དགོས་
 པའི་བཀའ་དང་རུ་སྤངས་ཏེ། བཀའ་སྟོན་སུ་ཆུང་། ཕད་མ་རྒྱལ་པོ། རོག་

ཆོ་རིག་འཛིན། སོག་པོ་ནས་ཐར་སོགས་ཀྱི་དབྱང་རོགས་དང་བཅས་གཡུལ་
 ཏུ་ཆས་པས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་དབང་ཏུ་བསྐྱུས། དགུང་ལོ་
 རེ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚུ་བྱི་ཁྱི་ལོ་1682ལོར་སྤྱོད་གཤེགས། ཡིན་
 བཤང་། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་དོགས་ཀྱིས་ལོ་བཅོ་ལྔའི་བར་
 གསང་རྒྱ་བྱས་སོ། །

6. རྒྱལ་བ་སྤྱི་བོད་དྲུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་རིག་འཛིན་བཀྲ་
 ཤིས་བཏུན་འཛིན་དང་། ཡུམ་ཆོ་དབང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཅིག་པའི་ཚུ་པག །སྤྱི་ལོ་1683ལོ་བོད་ཟླ་གསུམ་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་མཆོ་སྤྱི་
 རྫོང་ཁོངས་མོན་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ་ཏུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་དགུ་ལ་སོན་སྐབས་
 གྱིས་པ་གཞན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པའི་དོ་མཆར་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་དམ་
 པའི་སྤྱུལ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐད་གཤམ་བྱུང་བར་སྤྱི་ཁང་ཐུག་དོག་གིས་གནོད་
 སྤྱོད་ཐེབས་པ་དང་ཏུས་མཚུངས་སུ་འབྲུག་པས་བདག་པོ་བྱེད་ཅིས་བྱས་པ་ན།
 མཆོ་སྤྱི་རྫོང་སྤྱོད་བྱུང་རྒྱ་ཡག་པ་དང་། འཕྲོངས་རྒྱས་པ་ཕུ་བྱུད་གཉིས་ཀྱིས་
 རྟེ་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ལ་གནས་ཚུལ་ཁྲུས་པས། རྟེ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཞུ་མཁན་
 ཆེན་བསོད་ནམས་མཆོག་གྱུབ་ཀྱི་སྤྱུལ་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོས་བྱགས་ཐག་
 བཅད་ཚུལ་དང་། སྤྱི་བ་དང་བྱིན་རྟེན་བཅས་གནང་རྟེ་མཆོ་སྤྱི་རྫོང་ཏུ་
 བཞུགས་ཏེ་ཞབས་ཞུ་དང་སྤྱི་ཡོན་དབུལ་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཐེབས་པ་དང་།
 མཆོ་སྤྱི་ཏུ་བཞུགས་རིང་། ལོ་བཅུ་གསུམ་ཅུ་ལ་སྤྱི་ཁང་གིས་ཁྱེན་བྱས་ནས་
 འཆོ་བ་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཚུལ་《ནམ་ཐར་གསེར་གྱི་སྟེ་མ་》ན་གསལ་བ་
 ལྟར་རོ། །དགུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤང་། སྤྱི་ལོ་
 1693ལོར་པའ་ཆེན་སྤྱོ་བཟང་ཡེ་ཤིས་ཀྱིས་མཁན་སྤྱོ་བ་སྤྱོ་གསལ་མ། རིག་འཛིན་
 འངམ་དབྱངས་གཤམ་པས་གྱིབ་ཆོད། ལས་གཤམ་ཁ་སྐྱོར་པ་ཆོས་རྩེ་ལྟ་བུ་རིག་པ་
 ཟིལ་གནོན་དོ་རྩེ། དར་མོ་པ་སྤྱོ་བཟང་ཆོས་གཤམ། སྤྱོ་གསལ་པ་དཔོན་སྤྱོ་བ་
 འངམ་དབྱངས་ཆོས་འཕེལ་ནམས་ཀྱི་དབུས་སུ། རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་བྱུངས།
 མཆོན་སྤྱོ་བཟང་རིག་འཛིན་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། ལོ་དེའི་ཟླ་

བ་བཅུ་པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ཉིན། མོ་བྱང་པོ་ཏུ་ལའི་ཆོམས་ཆེན་སྲིད་ཞི་ཕུན་
 ཆོགས་སུ་བྱི་སྟོན་མཛད་ཅིང་། ཏུ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྲིད་ཏུ་དངོས་སུ་བྲིལ་
 བསྐྱུགས་བྱས། ཕམ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། དགེ་སྦྱང་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་
 པ། རྟེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་གཞུང་དང་རིག་གནས་
 མཐའ་དག་ལ་སྟོབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་པའི་མེ་
 ཕག་ སྤྱི་ལོ་1707ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་མན་རུ་གོང་མས་མངགས་པའི་གསེར་ཡིག་
 པས་ཏུ་ལའི་བླ་མ་སྐྱེས་བྱུང་བ་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་དྲངས་པའི་ལམ་བར་སྟོང་
 རུ་མཆོ་ནག་ཏུ་འབྱོར་སྐབས། རྒྱ་ནག་གི་གསེར་ཡིག་པའི་རེ་བ་ལྟར་བེ་རུར་
 དཔོན་དང་། གསོལ་མཁོན་གཉིས། རྒྱ་ནག་གི་མི་སྣ་ངོ་མ་མ་གཏོགས་སུ་
 གཅིག་གིས་མི་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། བྱ་བུལ་དབུལ་པོའི་རྣམ་པས་སྒྲིགས་མེད་ཀྱི་
 རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས་ཚུལ་ཞིབ་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་《ཐམས་
 ཅད་མཐུན་པ་རག་དབང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་པ་
 བརྗོད་པ་ཕུལ་ཏུ་བྱང་བའི་མཛད་པ་བཟང་པོའི་གཏམ་སྟན་ལྟའི་ཏམ་བུ་རའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱ་དབྱངས་》ན་གསལ་བར་ལྟར་རོ། །དགུང་ལོ་སོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་སྐུལ་
 སྤྱི་ལོ་1713ལོར་རྒྱ་གར་བྱ་ཆོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཐེབས་ནས་གནས་མཇལ་གནང་།
 དེའི་ཕྱི་ལོའི་ཤིང་རྩ་ལོར་གཞུང་ནང་བརྒྱུད་བོད་ཏུ་ཐེབས་ནས་གསང་སྟབས་
 ཀྱིས་དྲགས་པོར་ཡུན་རིང་བཞུགས་པས་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་དྲགས་པོ་ཞབས་
 ཏུང་བེར་གྱིན་ཡོད་ཅིས་གསུངས། དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་སྤང་
 ཆས་བྱས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཆོས་མཇལ་ལ་ཐེབས། མེ་སྤྱིལ་ལོར་མདོ་སྤང་
 ཏུ་ཐེབས། ལོ་དེའི་དགུན་ཁ་ཇ་ལག་ཤ་རུ་བྱོན། རྩེ་འདྲིའི་རྣམ་ཐར་ཚོམ་པ་
 པོ་ཇ་རེ་ལྷག་སེན་རག་དབང་ལྟན་གྱུ་དར་རྒྱས་སམ། མིང་གཞན་སྟེ་བཅུན་
 རག་དབང་རྩི་རྩེ་གྲགས་པ་དེ་ལོ་གཉིས་སོན་པའི་བྱིས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་
 སྤྲུགས་བཅེ་ཆེན་པོས་བདག་སྦྱང་གནང་བའི་ཚུལ་མཛད་དེ། རྒྱ་ནག་གནས་
 ཆེན་ཁག་ལ་གནས་སྟོར་ལ་ཐེབས། དགུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་མེ་ལྷག་ །སྤྱི་ལོ་
 1727ལོར་བྲག་སྟོ་དགོན་པ་བཏབ། དགུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པའི་ལྷགས་ཕག་ལོ་སྤྱི་

ལོ་1731ལོར་དགོན་པ་ཡོངས་སུ་གྱུབ། འདི་ལ་རྒྱ་བུ་ཐོས་པས་མ་དར་རྒྱས་
སྤྱིར་ཡང་ཟེར། གནས་དེར་བཞུགས་ནས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་བསྐྱེད་ས་ཤིང་
མཆོད་ཡང་། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་རག་དབང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོད་པལ་
བཟང་པོ་ཞེས་བསྟུར། དགུང་ལོ་ར་བརྟན་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་1739ལོར་ཨ་ལག་
ཤ་རུ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་སྤལ་བཅུགས། དགུང་ལོ་ར་དགུ་པའི་ལྷགས་
བྱ་ལོ། སྤྱི་ལོ་1741ལོར་ཨེར་ཁེ་ཆོས་རྩེ་གཙོས་སྤྱི་བདག་མང་པོས་གདན་ཞུ་
བྱས་ཤིང་འབུལ་བ་ཆད་མེད་པ་འབྱོར། སོག་པོ་དཔོན་རིགས་པལ་གྱི་དབུ་
ལྷར་གྱུར་ཚུལ་ 《ནམ་མཐར་ཉམ་བུ་ར་ཡི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱད་བྱངས་》 སུ་གསལ།
དགུང་ལོ་རེ་བཞི་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་
བརྒྱུད་ཉིན། སྤྱི་ལོ་1746ལོར་སྤྱ་གཤེགས་སོ། རྒྱལ་བ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་
མདོ་སྤྱད་རུ་བོས་བྱོལ་རུ་ཐེབས་རྩེས། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་ཆངས་
དབྱངས་རྒྱ་མཆོ་རྒྱ་ལའི་སྤྱ་མའི་ཡང་སྤྱད་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དེལ་བསྟུགས་བྱས་
པས། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་གི་བྱ་ལ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་མཆོད་གསོལ་ཞིང་རྒྱ་
ལའི་སྤྱ་མ་སྤྱད་བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་དེལ་བསྟུགས་བྱས་ཏེ་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ།
དེའི་སྐོར་ཞི་ཆེན་བྱུང་ཡིག་མཛད་པའི་སྤྱེད་གཤེད་རྒྱལ་རབས་དོ་མཆར་མཆོག་
གི་གཏེར་མཛད་ལས་། འདི་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གིས་ཁོ་རང་གི་བྱ་རྒྱལ་
དབང་བརྟན་པའི་སྤུལ་སྤྱི་ཡིན་མདོག་བྱས་ནས། མཆོད་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་
བཅུགས་ཏེ་བྱི་འདོན་ཆར་བའི་སྐབས་རྒྱལ་བ་སྤུལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ལི་ཐང་རུ་
སྤྱ་འབྱུངས་པ་ཐོས་པས། ལྷ་བཟང་གིས་ཨེ་ཁེ་རུ་ནང་གཡོག་དང་བཅས་པ་
ལི་ཐང་རུ་རྒྱལ་དབང་བཀོད་ལ་བཏང་བས། རྒྱལ་དབང་དཔོན་གཡོག་རྒྱལ་
ཁབ་འདིར་ཐོས་ཚུལ་བྱོན་པར་ཞབས་སྤྱི་ཞུས་ཏེ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཙུག་རྒྱུ་རུ་
བཀོད་པས་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དང་འབྲེལ་བཟུང་བ་འདི་ནས་བྱུང་།
ཐུས་སུ་རྒྱལ་དབང་བརྟན་པའི་བཀའ་ཤོག་ཤེ་བམ་ཆེན་མོ་གནང་བའི་ནང་ལ་

① དཔེ་ཉིད་དབུ་མེད་ལག་སྟིང་མ། འོག་ཚེས་67པའི་ཉིན་མིང་2པར། གྲི་ལོ་1786-1789ལོའི་བར་བརྒྱུ་ལོ།

ཡང་། རྩེ་དགེ་སླ་དཔོན་ས་འདིས་རེད་རང་ན་ཆོད་ཆུང་རྒྱུ་བྱས་པ་ཆེ་བས་
ཁོང་རང་ཆོད་གིས་མ་ཆོད་རྩེ་དགེ་འི་མི་སེར་ཡིན་ངེས་དག །འདོན་མེར་མིར་
ར་བྲལ་གཙང་ཆག་དཔོན་ཚུ་ལ། སྐུ་སྐུ་འདི་འི་རྣམ་དཀར་གྱི་བཟང་འཕྲོ་
བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་མི་ཆད་པ་བྱུང་། ཞེས་གསལ། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ལོ་བརྒྱ་
གཅིག་ཙམ་གྱི་ལ་བཞུགས་ཀྱང་བོད་རིགས་མི་དམངས་ཚོས་ངོས་ལེན་མ་ཞུས་
སྟབས་ཏུ་ལའི་སྐུ་མེད་གི་གས་སུ་བགྱངས་སྟེ་ལ་མ་བྱུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་
པའི་མེ་བྱ། སྤྱི་ལོ་1717ལོར་སོག་པོ་རྩུན་གར་པས་ལྷ་བཟང་བསད་དེ་པད་
དཀར་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་གི་ལས་པ་བས་ཏེ་ལྷགས་པོ་རེའི་དཔོན་པ་དོ་
དམ་བྱས་སོ།

7. རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་བརྒྱན་པ་སྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་བསོད་ནམས་དར་
རྒྱས་དང་། ཡུམ་སློ་བཟང་ཚོས་མཚོ་གཉིས་གྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་
པའི་ས་བྱི་ སྤྱི་ལོ་1708ལོར་མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་དུ་སྐུ་འབྱུངས། ཞང་པོ་ཨ་དགེ་
བཀྲ་ཤིས་ནས་སྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་མཚན་གསལ། ཏུ་ལའི་སླ་མ་རྒྱག་པ་
ཆོད་ས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་གི་ལས་པ་བས་ཏེ་གསང་སྟབས་གྱིས་མདོ་སྐད་དུ་ཡུལ་
ཁྱོལ་ལ་མེབས་རྒྱུ་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱི་ཏུ་ལའི་རྒྱག་པ་སྐུ་གཤེགས་ཚུལ་
དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས་སྟབས། ཡུ་ཤུ་འདི་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་སློ་རིག་གྱུང་པོ་
ཞིག་ཡོད་སྟབས། ཁམས་སྟོགས་གྱི་སླ་མ་དང་མི་སྤེམ་མང་པོས་ཏུ་ལའི་སླ་མའི་
ཡང་སྤྱིད་ཡིན་ཚུལ་སྤྱིང་ཞིང་དད་གུས་བྱེད་མཁན་རེ་མང་དུ་སོང་། ཡིན་
ནའང་སྐབས་དེར། ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་བོད་གྱི་སྤྱིད་དབང་བཟང་ཞིང་པད་
དཀར་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་འང་གི་སོག་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་སྟབས་དངོས་སུ་
ཏུ་ལའི་སླ་མའི་ཡང་སྤྱིད་ཡིན་ཞེས་སྐྱུ་ཀྱང་སྟོགས་མ་ལུས། གདན་ས་གསུམ་
གྱི་སླ་མ་དང་། གཞུང་ཞབས་རྒན་གས་འགས་སྟོག་ཏུ་འཕམ་མདོན་ཆུང་གིས་
སྐབས་འདྲུག་ཞུ་བ་དང་འབུལ་བ་མཚོན་ཙམ་རེ་སྟུལ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་
པའི་ཤིང་ན་སྤྱི་ལོ་1714ལོར་བོད་ནས་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་བཏང་བའི་
མི་སྐུ་ཡོང་བ་ཐོས་པས་ལེགས་ཉེས་གང་ཡོང་མི་ཤེས་པས་འཛིགས་ཏེ། བོད་

ཟླ་དང་པོའི་ཆེས་བཞི་ཉིན། ཡབ་ཡུམ་སྐུ་ལས་འགའ་དང་བཅས་སྡེ་དགའི་
 རྒྱུགས་སུ་བྱོལ། སྡེ་དགའི་རུ་བསུ་བ་བྱས་ཏེ་བོད་ཟླ་གསུམ་པའི་ཆེས་བཅུ་བཞི་
 ཉིན་རྫོང་གསར་རུ་འབྱོར། སྡེ་དགའི་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་ཐེབས་
 བསུའི་བཀོད་པ་དང་བཅས་ཀྱིས། ལྷ་ཡུང་ཁྱུག་རུ་གདན་དྲངས་སྐབས་དེར་
 མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆོང་པ་འགས་མཆོ་ཁྱུག་རུ་གདན་དྲངས། སྐབས་དེར་མདོ་
 ཁམས་ཀྱི་ཆོང་པ་འགས་མཆོ་སྟོན་ཀྱི་ཆིང་མང་བུ་ཐུར་ཐའི་རི་ལ། ལེ་ཐང་གི་
 སྐུལ་སྐུ་སྡེ་དགའི་གདན་འདྲེན་ཞུས་སྐོང་ཟེར་བར་དེ་མ་ཐག་དར་འཕྱར་རུང་
 འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས། མཆོ་སྟོན་དཔོན་རིགས་ཁག་བསྟོས་ནས་མཆོ་སྟོན་
 རུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། མན་རུ་གོང་མ་ནས་ཀྱང་ཨ་ཆེ་ཐུ་ཁི་ལྷ་སྟོན་དཔོན་
 གཡོག་རུག་རུ་སྐོར་སྐུལ་སྐུ་གདན་འདྲེན་རུ་བཏང་། རྒྱ་ནག་རུ་ཐེབས་དགོས་
 ཚུལ་སྐོར་ལ། མཆོ་སྟོན་གཡས་རུའི་དཔོན་ཁག་ནམས་ཀྱིས་དགོངས་འཁོལ་
 ཞུས། དགུང་ལོ་དགུ་པའི་མེ་ཁྲིལ། སྤྱི་ལོ་1716ལོར་སྐུ་འབུམ་རུ་འབྱོར། ལོ་
 དེའི་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཆེས་ཉི་ཤུ་ཉིན། ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་རྩ་བཟང་རུ་ཐོ་ཐུ་
 རིན་པོ་ཆེ་ནས་དགའ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱབ་སྟོན་སྤྲུལ། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་
 ཁྱི། སྤྱི་ལོ་1718ལོར་མན་རུ་གོང་མའི་པོ་ཉ་ཅ་ཤི་ཁི་ལྷ་སྐུ་འབུམ་རུ་ཡོང་ནས་
 རྩེར་འགོ་སྐབས་གོང་མ་བདེ་སྦྱིད་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མའི་ཡང་སྤྱིད་དབུས་
 སུ་ཐེབས་རྒྱའི་དགོངས་བཞེད་ཡོད་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་སྐབས། དེའི་ཕྱི་ལོ་ས་
 ཐག་ལོར། གོང་མས་སྤྲས་ཅང་རུན་མང་ལ་དམག་གི་དཔུང་སྟོང་ཐུག་གསུམ་
 དང་བཅས་ཟི་ལིང་རུ་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མར་མཇལ་འཕྲད་བཏང་། རབ་བྱུང་བཅུ་
 གཉིས་པའི་ལྷགས་ཀྱི། སྤྱི་ལོ་1720ལོར་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་སྐུ་ཐོང་བདུན་པ་མན་རུ་
 གོང་མའི་དམག་གི་དཔུང་ཆེན་པོ་དང་བཅས། ལྷ་ལྷན་རྒྱུགས་སུ་ཆིབས་ཁ་
 བསྐྱར། ལྷགས་ཀྱི་ལོར་དབུས་སུ་འབྱོར། སྟག་པོ་རུན་གར་པའི་དཔུང་ཆོགས་
 བོད་ནས་མཐར་བསྐྱེད། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤང་། སྤྱི་ལོ་1721ལོར་
 བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་འགན་བཞེས། ཟུར་ཁང་བམེད་ནམས་རྒྱལ་
 པོ་བཀའ་སྟོན་གཙོ་བོ་དང་། ང་པོ་དེ་རྩི་རྒྱལ་པོ། ལུམ་པ་བཀའ་ཤིས་རྒྱལ་པོ།

སྐྱུར་ར་བ་སློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ། མོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་བཅས་བཀའ་
སློན་བསྐོས་བཞག་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་མེ་ལུག་ གྱི་ལོ་1727ལོར་བོད་
ཀྱི་བཀའ་སློན་ནང་ཁྲལ་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་ཕྱི་གཟར་ཆེར་ལངས་སྟབས་སྐྱུ་
ཉིད་མན་རྩ་གོང་མའི་རེ་སྐལ་ལྟར། རེ་ཞིག་སྐྱ་ཡུལ་དུ་ཕེབས་རྒྱུའི་ཐུགས་
འདུན་བཅངས། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པའི་ས་བྱ་ གྱི་ལོ་1729ལོར་མི་ཐང་དུ་
འབྱོར། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཐུགས་བྱི་ལོར་མགར་ཐར་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། རུས་
དེར་མན་རྩ་གོང་མས་དབུལ་འཁོར་ཆེན་གནང་བ་འབྱོར། དགུང་ལོ་ཉེར་
བརྒྱད་པའི་ཤིང་ལོས། གྱི་ལོ་1733ལོར་མདོ་ཁམས་ནས་སྐར་ཡང་དབུས་སུ་
ཆེབས་བསྐྱར་གནང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ཐུགས་ལུག་ གྱི་ལོ་1751ལོ་ཉི་
དགུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པར། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་འགན་སྐྱུར་ཡང་བཞེས་
བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་དངོས་སུ་བཅུགས། སྲིད་དབང་ལོ་ངོ་བདུན་ཅམ་
བཞེས་རྗེས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མེ་སྐང་། གྱི་ལོ་1757ལོ་ཉི་དགུང་ལོ་ལྷ་
བརྒྱུ་པར་སྐྱ་གཤེགས་སོ། །

8. རྒྱལ་བ་སྐྱ་ཕྱིར་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་བསོད་ནམས་
དར་རྒྱས་དང་། ཡུམ་སུན་ཚོགས་དབང་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་
གསུམ་པའི་ས་རྟག་ གྱི་ལོ་1758ལོར་གཙང་ཐོབ་རྒྱལ་ལྷ་རི་སྐང་དུ་སྐྱ་འབྱུངས།
དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ཐུགས་སྐྱལ། གྱི་ལོ་1761ལོར་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ཐུབ་བརྟན་
འཛིགས་མེད་དབུས། གདན་ས་གསུམ་གྱི་སྐུ་མ་ཐུན་མོང་གིས་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་སྐྱ་
ཕྱིར་བདུན་པའི་ཡང་སྲིད་དུ་ཐུགས་ཐག་བཅད། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་
ལུད་བཞེས་ནས། མཚན་སློ་བཟང་བརྟན་པའི་དབང་ཐུག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་
མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་ལྷ་པའི་རྒྱ་རྟ་ གྱི་ལོ་1762ལོར་གསེར་བྱིར་མངའ་
གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་པཌ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མདུན་ནས་དགོ་རྩལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། དེ་ནས་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་
གཙོས་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་མདུན་ནས་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་
པར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་མེ་བྱ་གྱི་ལོ་1777ལོར་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་

པོ་དང་། ཁྱི་ཆེན་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན། ཤར་པ་ཆོས་རྗེས་རྒྱུ་གསན་པ་
བཅས་མཛད་ནས་དག་ཚུལ་གྱི་ཕྱོམ་པ་བཞིས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་
ཕག་ གྱི་ལོ་1815ལོ་ཉེ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཟིན་པ་དང་ཆམ་པའི་བསྐྱེད་གཞི་
ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་སྒྲིབ་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་གཤེགས། །

10. རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཕྱིང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་སློ་བཟང་སྟོན་གྲགས་
དང་། ཡུམ་ནམ་རྒྱལ་བུ་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་བྱི་
གྱི་ལོ་1816ལོར་མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་ཤོག་རྒྱུ་ཏུ་སྤྱོད་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བདུན་
པའི་ཚུ་རྩ་ གྱི་ལོ་1822ལོར་ཀུན་གཟིགས་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་དབུས་བཀའ་
སྟོན་ནམས་དང་ཨམ་བན་ནམ་གཉིས་བཅས་འཆོགས་པའི་དབུས་མཚོད་ཡོན་
ལྟོན་རྒྱུ་པའི་འདྲ་ཐང་གི་མདུན་རུ་འོས་སྤྱོད་ལ་འདེམས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་བྱིས་
པ་གསུམ་པོའི་མིང་བྱང་ངོས་གཉིས་སུ་མན་རུ་ཡི་གེ་དང་། བོད་ཡིག་སོ་སོར་
བྲིས་པ་བུམ་པར་བཅུག །མཚོག་གསུམ་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་ཆོས་སྦྱང་ལ་
འཕྲིན་བཅོལ་བསྐྱགས་མཐར་གཏེར་བུམ་དཀྱུག་ཉེ་བྱང་བུ་འཕེན་པར་ལི་ཐང་
པ་དེ་ལ་བབ། དེ་རྗེས་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་གཙུག་ལྷན་བཞུགས། དག་བསྟེན་
གྱི་ཕྱོམ་པ་ལུ། མཚན་རྒྱ་དབང་སློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་
མཚོ་ཞེས་གསོལ། འབྲི་སྟོག་ནས་བཅམས་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་། བོད་ཀྱི་སྲིད་
དབང་རྒྱལ་ཚབ་ཆེ་སྟོན་གླིང་ནས་བསྐྱུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་པའི་ཤིང་རྩ་
གྱི་ལོ་1834ལོར་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་མདུན་ནས། བསྟེན་རྫོགས་གྱི་ཕྱོམ་པ་
ཞུས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་བྱི་གྱི་ལོ་1837ལོ་ཉེ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་
སོན་པ་དང་སློ་བྱར་རུ་སྤྱོད་གཤེགས་སོ། །

11. རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཕྱིང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ནི། ཡབ་ཆེ་དབང་
དོན་གྲུབ་དང་། ཡུམ་གཡུང་རྒྱུང་བུ་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་
པའི་ས་བྱི་ གྱི་ལོ་1838ལོར་མདོ་ཁམས་མགར་ཐར་དགོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་
སྤྱོད་འབྱུངས། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ལྷགས་གྲང་ གྱི་ལོ་1841ལོར་རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་
ཡང་སྲིད་གདམས་པར་དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་ལྷ་པ་ཆོས་

ཉེར་བཞི་ཉིན། བཀ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཙུག་ལོན་པེ་ཆུང་དཔོན་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་
 དབུས་སུ་གདམ་པར། རྒྱལ་མཁན་གསུམ་པོར་གསེར་བུམ་དབུགས་པས་མདོ་
 ཁམས་མགར་ཐར་གྱི་སྐུ་པོ་དེ་ལ་བབ། བཀ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མས་གཙུག་
 རུང་བཞེས་ཤིང་། མཆོན་རག་དབང་བསྐལ་བཟང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་མཁས་
 རྒྱལ་ཆུ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་
 ལོ་1845ལོར་རྩ་སྤྱང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བསྐྱབས། དགུང་ལོ་
 དགུ་པའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་1846ལོར་བཀ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཁན་པོ་གནང་
 ཉི་ལྟ་ལྟན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩོ་པོ་ཤུག་ལུ་ཞེ་འཇུག་ནས་སོར་ཐར་གྱི་སྟོན་
 པ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་1855ལོར་མན་རྩ་གོང་
 མའི་བཀའ་ལྟར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་བཞེས། ལོ་དེའི་རྩེ་བ་
 བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྟ་ཉིན་སྟོ་བུར་སྤྱ་གཤེགས། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ནས་རྩ་
 སྤྱང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་ཤེས་ཚུལ་བྲིམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱར་ཡང་བོད་ཀྱི་སྲིད་
 དབང་བརྒྱད་།

[illegible]

ཡོངས་འཛིན་མེད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་
པའི་མེ་ཁྱག་ གྱི་ལོ་1866ལོར་ཉལ་སྐྱོད་མགོན་པོ་ཆུ་ཁྱུ་གི་དམག་དབུང་
ཕམ་པར་བྱས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་1872ལོར་སྤྱི་སྤྱོད་མེ་
རྒྱལ་སྤྱོད་གཤེགས་པ་དང་། ལོ་དེའི་ཕྱི་ལོ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་རྒྱ་ལའི་བླ་མ་
མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགཉིས་ཀྱི་འགན་དབང་བཞེས། རབ་བྱུང་བཅོ་
ལྔ་པའི་ཤིང་པག་ གྱི་ལོ་1875ལོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་ཐེབས་པ་དང་སྤྱོད་གཤེགས་
སོ། དེའི་རྗེས་རྟ་ཆོག་རྗེ་བྱང་གིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་བསྐྱུངས། །

13. རྒྱལ་བ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་ཀྱན་དགའ་
རིན་ཆེན་དང་། ཡུམ་སྒོ་བཟང་སྒོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུ་སྤྱོད་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་
མེ་བྱི་ གྱི་ལོ་1876ལོར་རྒྱལ་པོ་སྤྱོད་མཆོག་རྒྱ་སྤྱོད་འབྱུངས། ཐོག་མའི་མཆོན་
ལ་སྒོ་བཟང་ཐབས་མཁས་རྒྱ་མཆོ་གསོལ། དེའི་ཕྱི་ལོར་རྒྱལ་ཆབ་རྟ་ཆོག་དག་
དབང་དཔལ་ལྷན་དང་། བཀའ་ཤག་གི་ལས་འཛིན་རྒྱལ་ཆོས་སྤྱོད་གི་
ལུང་དང་། རྒྱ་སྤྱོད་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་མཆོན་ཆོང་གི་སྤྱུ་སྤྱོད་བཟང་
ཐབས་མཁས་རྒྱ་མཆོ། རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་ཡང་སྤྱི་དབང་རྒྱ་ལོ་འཛིན་བྱས་ཤིང་རྒྱ་
སར་གདན་འདྲེན་བྱས། དགུང་ལོ་གསུམ་པའི་ས་ཁྱག་ གྱི་ལོ་1878ལོར་ཀྱན་
གཟིགས་པར་ཆེན་སྤྱོད་བཅུད་པ་བཅུན་པའི་དབང་ཐུག་གིས། གཅུག་ཐུད་
བཞེས་ཤིང་མཆོན། རྗེ་བཅུན་དག་དབང་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བཅུན་རྒྱ་མཆོ་
འཛིགས་བྲལ་དབང་ཐུག་ཐོགས་ལས་རྒྱལ་པར་རྒྱལ་བའི་མེ་དཔལ་བཟང་པོ་
ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཞི་པའི་ས་ལོས་ གྱི་ལོ་1879ལོར་པོ་རྒྱ་ལའི་གསེར་བྱི་
ལ་མངའ་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུན་པ་ཆུ་རྒྱ་ གྱི་ལོ་1882ལོར་པར་ཆེན་དང་རྒྱ་
ཆོག་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་མཆོན་དགེ་ཆུ་ལྱུ་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅུ་
གཅིག་པ་མེ་བྱི་ གྱི་ལོ་1886ལོར་རྒྱལ་ཆབ་རྟ་ཆོག་སྤྱོད་གཤེགས། དེ་མོ་རྟ་ཐོག་
ཐུ་སྤྱོད་ཡང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་འཛིན། རྒྱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ནས་ཡོངས་འཛིན་
རྒྱལ་གཉིས་སོགས་མཁས་པ་རྒྱ་མ་བརྟེན་ནས། མདོ་སྤྱུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་
ཐམས་ཅད་ལ་གསན་སྤྱོད་མཐར་ཐིན་པར་གནང་། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ཤིང་

ཡུག ལྷོ་ལོ་1895ལོར་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རོ་བོ་ཤུག་ལུ་ནེའི་མདུན་ཏུ་
 ཡོངས་འཛིན་ཡུར་ལྷོག་བྱམས་པ་རྒྱ་མཆོས། མཁན་སྒོ་བ་སྒྲགས་མ་དང་།
 ཡོངས་འཛིན་སྤྱི་བསྐྱེད་ལྷོ་བཟང་ཡུང་རྟོགས་མིན་ལས་ཀྱིས། གསང་སྟོན་པ།
 སྐུ་ཁང་སྐུ་སྐུས་ཏུས་བསྐྱོ་བ་བཅས་མཛད་དེ་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྟོགས་ཞུས།
 ལོ་དེར་བོད་འབངས་དཔོན་རིགས་སེར་སྐུ་ཡོངས་ཀྱིས་རེ་སྐུ་ལྷ་རྒྱ་རྒྱ་ལའི་སྐུ་
 མ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཆོས། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགེ་སྤྱི་ཐུགས་འགན་ཡོངས་
 རྟོགས་བཞེས་ཏེ། དགེ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་སྤྱེལ། སྐབས་དེར་མན་རྒྱ་གོང་མས་
 དབྱིན་ཇི་དང་། འབྲེལ་བ་མཐུན་པོར་ཡོང་ཆེད་བོད་ཀྱིས་དབྱིན་འགོག་ལ་
 རོགས་རམ་མ་བྱས་སྐབས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་། འབྲེལ་བ་རེ་རྒྱུ་ཏུ་
 ཡུར། དེར་བརྟེན་ཁོང་གིས་ཨོ་རོ་སྐུ་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་དབྱིན་འགོག་
 རྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་དབང་ཆ་
 ཚོད་པའི་རྟོག་འཛིང་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་བརྟེན། དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་པའི་ས་
 ཕག་ ལྷོ་ལོ་1899ལོར་རྒྱལ་ཆབ་དེ་མོ་ངག་དབང་སྐོ་བཟང་མིན་ལས་རབ་རྒྱས་
 དང་། ཆོ་བོ་ཞོར་བུ་ཆེ་རིང་དང་དོན་ལྷན་སྟགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱི་དབང་
 ཆ་ཡོངས་རྟོགས་གཟུང་རྒྱུའི་རེ་བས། རྒྱ་ལའི་སྐུ་མའི་དགུང་སྤྱི་མཆོན་གསལ་
 བཀོད་པའི་ལི་རྒྱ་བཅས་པ་དང་། གཞོན་གཏད་ཀྱི་རྒྱས་སྐྱུར་མང་པོ་ལྷ་སའི་
 རྟོགས་བཞེས་སྐབས་ནས་ནད་ལྷག་མཆོན་གསུམ་སྟགས་བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་ལྷ་ས་
 ངན་འབྱུང་རེ་ཡིས་དཔལ་རེ་སྐུ་སྐུ་དང་ཉག་སྐུ་སྐུ་སྟགས་ལ་མཛོན་སྦྱོར་ཀྱི་
 ཆོ་ག་མང་པོ་བསྐྱབ་ཏུ་བརྟུག་པ་དང་། ཏུག་སྐྱུར་ཀྱིས་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་དགོང་
 ཅིས་བྱས་པ་མཐིལ་བརྟོན་བྱུང་བས། དེ་དག་ལ་བྱིམས་ཆད་འོས་འཆོམ་
 བཅད། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པའི་ཤིང་འབྱུག་ ལྷོ་ལོ་1904ལོར་བོད་ལྗོངས་པའི་
 ཆོས་བརྟུ་གཉིས་ཉིན། དབྱིན་དམག་བོད་ལ་བཅོན་འཇུག་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ཡུར་
 ལྷགས་ཟམ་ཁར་འབྱོར། རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་སྐུ་འཁོར་རྒྱུ་བསྐྱས་བཅས་ཉིན་ཁ་
 གཡོལ་ཆེད་སྟག་ཡུལ་ཏུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་། དེའི་ཕྱི་ལོ་ཤིང་སྐུལ། ལྷོ་ལོ་
 1905ལོར་སྟག་ཡུལ་ཏུ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་པས་མཆོན་སྟན་ཕྱགས་ཀྱན་བྱུང།

བྱང་ཕྱིར་གི་འབྲུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་1906ལོར་སི་ཁོན་ཅུང་རྒྱུ་ཀྱི་ཞེར་
 རྩེང་བོད་ཤར་སྤྱོད་ལས་ཁམས་པའི་ཡུལ་རུ་ཕྱིན་ནས། སྤྱི་ལོ་1908ལོ་བར་ལོ་ངོ་
 གཉིས་ཅམ་རིང་ལ། བོད་མི་ཁྱིམ་ཆོ་ལྷ་ལྷག་ཅམ་ཏམ་བསད་བྱས་པར་གྲགས།
 ཐོག་མར་འབའ་བསྟན་གཉིས་དགོན་པའི་ནང་གི་བླ་མ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་འདུ་ཁང་
 ནང་རུ་རྒྱས་གཅིག་ལ་མེ་བསྟེགས་བཏང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འབའ་དང་།
 ལེ་ཐང་། རྩེ་རོང་། རྒྱལ་ཕྱིང་། སྤར་ཁམས། བྲག་གཡབ། ཆབ་མདོ་
 སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་རུ། བཅོམ་ཤེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བོད་མི་རྣམས་ལ་རྒྱ་མིང་འདོགས་
 པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་སྦྱོང་བཅུག་ཅིང་། གལ་སྲིད་རྒྱ་མིང་མེད་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་
 མི་སྦྱོང་མཁན་ལ་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བཀོད་པ་དང་། ཆེན་སྒོག་ཆད་བཅད་པ་
 སོགས་གསུག་རྒྱབ་ཆེ་བའི་མནར་གཅོད་མང་པོ་བཏང་། རྒྱ་མིང་བེད་སྤྱོད་
 པ་དང་རྒྱ་ཡིག་སྦྱོང་མཁན་ལ་ཁྲལ་མི་བཀོད་པ་སོགས་མི་རིགས་རིགས་འགྱུར་
 ཐབས་ཤིས་གང་མང་བྱས་པ་མ་ཟད། ས་གནས་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་
 བསད་ནས་རྒྱ་དཔོན་བསྐོས་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལས་
 འགུལ་ཁེས་གྲགས། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་དེར་རྒྱས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་
 ཡུལ་དེ་དག་གི་སྤྱོད་ལས། བོད་པ་རྒྱ་མིང་ཅན་གྱི་བྱིམ་ཆང་མང་པོ་ཡོད་པ་
 རེད། སྤྱི་ལོ་1908ལོར་མན་རྒྱ་གོང་མས་ཀྱི་ཞེར་ལྷེང་ལ་བོད་སྤྱོད་ཞམ་བན་གྱི་
 ལས་འགན་བསྐོས་པ་དང་། བོད་ནས་ཀྱི་ཞེར་ལྷེང་བོད་རུ་ཡོང་ན་དེ་བས་
 ཀྱང་མི་མང་པོའི་སྒྲིག་ལ་གཞོད་པར་དོགས་ནས། མན་རྒྱ་གོང་མ་ལ་ཡི་གེ་
 བཏང་ཏེ། ཀྱི་ཞེར་ལྷེང་གིས་ཁམས་སྤྱོད་ལས་ཁྲིམས་མེད་ལྷགས་མེད་གྱིས་
 བསད་གཅོད་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་ཚུལ་དང་། ལྷ་སར་ཡོང་ན་དགའ་བསུ་མེད་
 ཚུལ་རྣམས་ཁྱེས་པར། གོང་མས་དེ་མ་ཐག་ཞམ་བན་གྱི་གོ་གནས་ཕྱིར་འཐེན་
 བྱས་ཏེ། ཀྱི་ཞེར་ལྷེང་ཆབ་མདོ་ནས་ཕྱིར་ཁྲིན་རྒྱར་སྐད་བཏང་། དགྲང་ལོ་
 སོ་གཅིག་པའི་ས་སྤྱོད་ སྤྱི་ལོ་1908ལོར་རྒྱ་ལའི་བླ་མ་སྤྱི་འཁོར་དང་བཅས་པ་
 རི་བོ་ཆེ་ལྷ་བརྒྱད་ནས་པེ་ཅིང་རུ་ཕེབས། མན་རྒྱ་གོང་མ་འོད་གསལ་དང་
 མངལ་འདྲིམས་བྱུང་། དགྲང་ལོ་སོ་གཉིས་པའི་ས་བྱ་ སྤྱི་ལོ་1909ལོར་སྤྱི་

འབྲམ་བརྒྱད་ནས་དབྱུང་སྤྱོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། ལྷ་སར་འབྱོར་ཁར་བོད་བཞུགས་ཨམ་
བན་ལྷན་ལྷན་སྤྱོད་འཁོར་ནམས་བསྐྱབ་བར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་ལྟར་ན། ལྷ་ས་མཆོག་གིས་
དབྱེས་ཚུལ་མ་བསྐྱབ་པས་དེ་ཁོང་ཁོ་རྒྱུས་ཏེ་ལྷ་རྩ་སྤྱི་མཆོན་ཆ་བྱིར་ཡོད་པ་
ལ་ཁ་གཡར་ནས། རྒྱལ་བཞེར་བྱས་པས་སྤྱོད་ཆས་མང་པོ་བོར་བརྒྱལ་སྤྱོད་པ་
རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་ཆས་ལ། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ལ་འབྲུ་རིགས་དང་གཟན་ཆས་མཐོ་
འདོན་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་བརྒྱལ་སྤྱོད་པ་
གསུམ་པའི་ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་1910ལོར་གྲུ་ལོ་ཨེར་རྒྱུད་གི་སི་ཁོན་དམག་མི་ཉིས་
ཉྱུང་ཙམ་ལྷ་སར་འབྱོར་བ་དང་གང་བྱུང་གིས་མི་གསོད་པ། འཕྲོག་བཅོམ་
བྱེད་པ་སོགས་བྱིམས་མེད་ལྷན་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་མང་པོ་བྱས་སྤྱོད་པ། ལྷ་ས་
ས་མཆོག་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་རྒྱུ་དེ་ལ། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་ཆེ་སྤྱོད་
སྤྱོད་ཆུལ་ཆོབ་རྒྱ་བསྐྱོས་ནས། ཆུལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་འཁོར་ནམས་ཆུ་གར་རྒྱ་
ལྷ་ལྷོ་ལ་རྒྱ་ལྷོ་ལ་བྱེད་པ། ག་ལོན་སྤྱོད་རྒྱ་བཞུགས་སྤྱོད་ཆས་མཐོ་རྒྱ་ལོང་མའི་སྤྱོད་
གཞུང་གིས། རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་ཆས་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་ཆས་མཐོ་ས་གནས་
དབྱུང་བྱས་ཏེ་ཡང་སྤྱོད་གསར་རྒྱ་གསེར་བྱས་དཀྱུགས་ནས་བསྐྱོ་བཞག་བྱ་རྒྱ་
ཞེས་བྱས་བརྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ཐོག་ལ་མ་ཞོག །དབྱུང་ལོ་སོ་རྒྱུག་པའི་
ལྷན་སྤྱོད་པ། སྤྱི་ལོ་1911ལོར་རྒྱ་ནག་རྒྱ་སྤྱོད་རྒྱ་སྤྱོད་གསར་བརྒྱལ་
ནས་མཐོ་རྒྱ་སྤྱོད་གཞུང་མེད་པར་བྱས། རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་ཆས་བོད་རང་བཅོན་གྱི་
ལས་འགུལ་དང་། བོད་རྒྱ་སྤྱོད་ཆུལ་ཁག་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་ཆོན་རིག་ལག་
ཆུལ་སྤྱོད་བ་དང་། དམག་དོན་སྤྱོད་བརྒྱལ་བཅས་གྱི་བྱ་གཞག་གསར་གཏོད་
བྱས། དབྱུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྤྱོད་ སྤྱི་ལོ་1913ལོར་གཞུང་སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་
སོགས་གིས་བདག་ཉར་བྱས་པའི་ས་སྤྱོད་ནམས། མི་སྤྱོད་ཆོ་ཆོ་བྱེད་ཅིང་ས་
ཞིང་རྒྱ་བསྐྱར་ན། རང་མོས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་པར་མ་ཟད་ལོ་གསུམ་གྱི་
རིང་ལ་བྱུང་ལོ་ལྷ་ལ་མི་དཔོན་པའི་བཀའ་བརྒྱལ་སྤྱོད་པ་སོགས་ཞིང་ལས་ལ། ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་སྤྱོད་པའི་ལྷན་སྤྱོད་མཐོ་རྒྱ་དང་། དབྱུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པའི་ཆུ་
ལག་ སྤྱི་ལོ་1923ལོར་རྒྱ་སྤྱོད་ཆོན་ལྷན་འདེབས་འདུགས་བྱེད་པའི་ལས་བྱུངས་

བཅུགས་ཏེ་ལས་འགོ་དངོས་སུ་བཅུམས། ལྷ་སའི་གྲོང་རུ་ཉེན་སྲུང་དམག་
སྐར་གསར་འཛུགས་གནང་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་འཇགས་ལ་ཕྱགས་སྟོན་གནང་།
དགུང་ལོ་ལྷ་བཅུ་པའི་ཤིང་སྤང་། གྱི་ལོ་1925 ལོར་སྤྱི་ཁབ་དང་ཉར་ཁབ་
སོགས་གསར་འཛུགས་གནང་སྟེ་འབྲིམ་འགྲུལ་དང་ཆ་སྟོན་ལས་ཀ་ལ་ཕྱགས་
སྟོན་གནང་། དེ་རྗེས་དབུལ་ཁབ་གསར་རུ་བཅུགས། དགུང་ལོ་ད་བརྒྱད་པ་
རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཚུ་བྱ། གྱི་ལོ་1933 ལོའི་བོད་རྒྱ་བཅུ་པའི་ཚེས་སྤུ་ཅུ་
ཉེན་ཆམ་པ་སྤྱང་བར། གསོལ་སྟོན་མཆོད་ཉེན་གྱིས་སྤྱ་གཤེགས་པར་གྲགས་
ཀྱང་དོན་རུ་རུག་སྒྱུར་གྱིས་བསྐྱོངས་པར་བེད། །

14. རྒྱ་ལའི་སླ་མ་སྤྱ་ཕྱིང་བཅུ་བཞི་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་ནི། བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ཤིང་མག །གྱི་ལོ་1934ལོའི་བོད་རྒྱ་ལྷ་པའི་ཚེས་ལྷ་ཉེན་མདོ་སྤང་སྤྱ་
འབུམ་གྱི་ཤར་སྤང་སྤྱག་འཆོར་གྲོང་རུ་སྤྱ་འབྱུངས། མོག་མའི་མཆོན་ལ་ལྷ་མོ་
དོན་གྲུབ་གསོལ། རྒྱལ་ཚབ་རྩ་སྤྱིང་བྱུང་བསྟན་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་དབུས་
སྤང་དཔོན་རྣམས་གྱིས་མཆོ་གཤེགས་གྱི་རྟགས་སྤང་སྤྱར་ལྷ་མོ་དོན་གྲུབ་རྒྱ་ལའི་
སྤང་མའི་ཡང་སྤྱིད་ལ་དོས་འཛིན་ཞུས། དབུས་སུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་གཤམས་བྱེད་
སྤྱལས་མཆོ་སྟོན་ས་ཁུལ་གྱི་ཀུན་ལོ་རྩ་སྤྱ་སྤང་གིས་སྤྱལ་སྤྱ་སྤྱ་ཡོན་ལ་རྒྱ་ཡང་
སྤྱར་འབུམ་སྤྱག་བཞི་ཅམ་དགོས་བེད་བསོགས། འགོག་སྤྱིན་སྤྱ་ཚོགས་བྱས་
སྤྱལས། མོ་མིན་ཉར་ཀྱང་དབྱང་སྤྱིད་གཞུང་ལ་སྤྱན་ཐང་མི་ཞུ་གཤེད་བྱུང་།
དེ་རྗེས་མོ་མིན་ཉར་ཀྱང་དབྱང་སྤྱིད་གཞུང་གིས་སྤྱ་སྤྱ་སྤང་ལ་རྒྱ་ལའི་སྤང་མའི་
ཡང་སྤྱིད་འོས་སྤྱལ། བོད་རུ་ཐེབས་སྤྱེལ་ཞུ་དགོས་པའི་བཀའ་ཐབ་ཅིང་འགྲོ་
གྲོན་ལ་དབུལ་སྤྱར་འབུམ་སྤྱག་གཅིག་གནང་། དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་སྤང་མའི་ཡང་
སྤྱིད་འོས་སྤྱལ་སྤྱ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྤྱ་སྤྱ་སྤང་གི་དོ་ཚབ་སྤྱ་ཡོན་ཉར་སྤྱུ་
ཐོན་ཀྱང་སོགས་རྟ་པ་བརྒྱ་སྤྱག་འགའ་ཞིག་གིས། སྤྱེལ་མ་དང་བཅས་བྱི་མིང་
ནས་ལྷ་སར་ཐེབས། དགུང་ལོ་ལྷ་པའི་ས་ཡོས། གྱི་ལོ་1939ལོ་སྟེ་བོད་རྒྱ་
དྲུག་པའི་ཚེས་ཉེར་བརྒྱད་ཉེན་ཡང་སྤྱིད་དངོས་ཡོན་པའི་དྲིལ་བསྐྱགས། ལོ་
དེའི་རྒྱ་བ་བཅུ་པའི་ཚེས་བཅུ་གསུམ་ཉེན། ལྷ་ལྷན་གཅུག་ལག་ཁབ་གི་རོ་པོ་

ཤུག་ལུ་ནེའི་མདུན་རྒྱལ་ཚབ་རྩ་སློང་རིན་པོ་ཆེས་གཙུག་ཅུང་བཞེས་ཏེ་མཚན་
འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་སྲིད་གསུམ་དབང་
རྒྱུ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྡེ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་དྲུག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་
སྤྱི་ལོ་1940ལོར་ཡང་སྲིད་ཁྲི་སྟོན་གྱི་མཇུག་སྟོ་གཟབ་རྒྱས་སྟེ། དེ་ནས་བཟུང་
ཡོངས་འཛིན་རྣམས་གཉིས་སོགས་མཁས་དབང་དུ་མའི་མདུན་ནས་མདོ་སྐགས་
གཉིས་ཀའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ལ། བསྐྱབ་གཉེར་དབྱིས་སྟོན་པར་གནང་།
དགུང་ལོ་བདུན་པའི་ལྷགས་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1941ལོར་རྩ་སློང་སྲིད་འཛིན་
དགོངས་ཁྱབ་སྟེ་རྒྱུས་རྒྱུ་སྟེ་སྲིད་སྟོང་གི་ཁྲི་མེད་སྟེ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་
པའི་ལྷགས་སྟེ། སྤྱི་ལོ་1950ལོར་རྩ་སྟེ་མཁས་པོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་
སྐྱགས་འགན་ཡོངས་རྫོགས་བཞེས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པའི་ཤིང་རྩ། སྤྱི་ལོ་
1954ལོར་པེ་ཅིན་དུ་ཕེབས། གྲུང་དབྱང་གིས་སྐྱགས་ཁུར་དང་བདག་སྟོན་
གང་ལེགས་གནང་སྟེ་མའོ་ཅོ་རྟུང་དང་། རྩོ་ཞེན་ལའེ། ལིའུ་ཅུའོ་ཆེ། གྲུ་
ཏེ་བཅས་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་བྲིད་རྣམས་དང་མཇུག་འབྲུད་གནང་།
རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འབྲུས་མིའི་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཡུ་ཡོན་གྲང་གཞོན་པའི་གོ་
གནས་བཞེས། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པའི་ས་པག །སྤྱི་ལོ་1959ལོའི་སྤྱི་ལོ་གསུམ་
པའི་ཆོས་བཅུ་ཉེན་པོད་དུ་ཟེང་འབྲུག་བྱང་སྐབས་རྒྱ་གར་དུ་ཡུལ་བྱོལ་བྱིན། །

བཞི། བཀའ་སློན་རིམ་སྟོན་གྱི་རིུ་མིག

མིང་།	རྒྱུ་ཚུངས།	ཞུང་ལུང་།
འཕྲུལ་ཚེ་བཟན་རྩི།	ཆུ་ལུག་ 1643	
ལྷ་ར་གདོང་པ།	མིང་ལུ་པའི་རྒྱུ།	
ཁང་གནས་པ།	ལྷགས་ལྷག་ 1650ལོ།	
ལྷག་རྩི།	མེ་བྱ་ 1717	རྒྱན་གར་བས་བསྐྱོས་པའི་གྲས།
སྤ་རྒྱུར་ནོ་ཡོན།	མེ་བྱ་ 1717-1718།	གོང་དང་མཚུངས།
འཕན་པོ་ལ་རྩོ།	ལྷགས་བྱི་ 1720	རྒྱལ་བ་བདུན་པའི་བཀའ་སློན།
བཀྲ་ཤིས་བཟེགས་པ།	མེ་བྱ་ 1717-1720	རྒྱན་གར་བའི་སྐབས།
དཔེ་ཆིང་སྤ་རྒྱུར་བསྐྱོད་ནམས་རྒྱལ་པོ།	ལྷགས་སྤང་ 172-1727	མེ་ལུག་ 1727ལོའི་ལྷ་6ཆོས་ 18ཉིན་བཀྲོངས།
ལྱང་ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ།	ལྷགས་སྤང་ 1721-1728	ས་སྤྱེལ་ 1728 བསད།
བའི་མི་ང་མོད་རྩི་རྩི་རྒྱལ་པོ།	གོང་དང་མཚུངས།	གོང་དང་མཚུངས།
རྒྱུར་ར་བ་ལྷོ་ཤོས་རྒྱལ་པོ།	གོང་དང་མཚུངས།	རྒྱུར་ར་བ་བཀྲོངས།
མོ་ལྷ་བ་བཙུང་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ།	ལྷགས་སྤང་ 1721-1728	མོན་རྒྱ་བཀའ་སློན་དང་། ས་ སྤྱེལ་ 1728-1747མིད་རྒྱུང་དུ།
རྩི་རིང་པའི་པལྱི་ཏ་མགོན་པོ་དོན་ བྱུ།	ལྷགས་ལུག་ 1751	ལྷགས་ལུག་ 1751ལོར། བཀའ་ སློན་གཙུག་པོའི་གྲས།
རྩི་མག་མོན་པ་སྤྱི་ཚེས་ཚེ་བཟན།	ལྷགས་ལུག་ 1751ལོ།	བཀའ་ཤག་བཀའ་སློན།
མདོ་མཁར་ཞབས་བྱང་ཚེ་རིང་དབང་ རྒྱལ།	ལྷགས་ལུག་ 1751ལོ།	བཀའ་ཤག་བཀའ་སློན།
ཚེ་མགོན་དར་ཏན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན།	གོང་དང་མཚུངས།	བཀའ་ཤག་བཀའ་སློན།
སྤལ་བཟང་ཡོན་ཏན།	མེ་མག་ 1767ལོ།	བཀའ་སློན་སྤལ་མ་ཡོན་ཟེར།
རྩི་རིང་བཟན་འཇིན་དཔལ་འབྱོར།	རྒྱལ་ལོ་ 1783ལོ།	གོང་མོད་དམག་འབྲུག་ཐེངས་ གཉིས་པའི་སྐབས།
གཡུ་ཐོག་བཀྲ་ཤིས་དོན་བྱུ།	རྒྱལ་ལོ་ 1783ལོར།	ས་སྤྱེལ་ 1788 ལོ་དམག་སྤྱི།
རྩི་མག་མོན་པ་སྤྱི་ཚེ་དབང་འདུས།	ས་ཁྱི་ 1778-1787	
ལྱང་བཀྲ་ཤིས་རྩི་རྒྱལ།	མེ་ལུག་ 1787	

2 བཀའ་བློན་རིམ་བྱོན་གྱི་རིུ་མིག

མིང་།	དུས་ཚོད།	ཞར་བྱང་།
ཨྱར་ཁང་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས།	ཆུ་བྱི་ 1792ལོ།	
བཤད་སྤྱ་ཀུན་དགའ་དཔལ་འབྱོར།	ཆུ་སྐང་ 1693-1799	
མདོ་མཁར་རྩ་མགྲིན་ཚེ་བརྟན།	མེ་བྱི་ 1826ལོ།	
ལུར་ཁང་ཚེ་བརྟན་དོ་རྩེ།	མེ་ལག་ 1827ལོ།	1827ལོར་མོན་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱོད། 1834ལོར་སྤྱ་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱོད། 1841ལོར་སིང་འབབ་བསྐྱོད།
བཤད་སྤྱ་དོན་གྲུབ་དོ་རྩེ།		1823 ལོར་ས་ངན་ཞིབ་དབྱེད། 1828ལོ་སྤྱད་ཁུལ་དོན་གཅོད་
མདོ་མཁར་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ།		1814ལོར་སིང་དམག་མཐར་ བསྐྱོད་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད།
བཤད་སྤྱ་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ་སྤེལ་ བཞི་པ།		1844 ལོར་བསམ་ཡས་དཀར་ ཆག་བཞོད། 1855ལོར་གོར་བོད་ དམག་འབྲུག་གི་སྤྱི་ཁྱབ།
ཐམ་ཇི་བཀྲ་ཤིས་ཁང་པ།		1855ལོར་གོར་བོད་དམག་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བསྐྱོད།
བསོད་ནམས་དཔལ་འབར།		1864ལོ་ནས་ཉག་རིང་སྤྱི་ཁྱབ
མྱིད་ཤོད་པ།	ས་ལྷག་ 1859ལོ།	
ཕུ་ལྷང་ཕུན་ཚོགས་ཚེ་དབང་།		1863 ལོར་ཉག་རིང་དམག་ དཔོན། དེའི་རྩེས་གནས་དབྱེད།
ཚེ་དབང་དཔལ་འབྱོར།		1864 ལོར་ཉག་རིང་ཕྱིན།
བཤད་སྤྱ་ཚེ་རིང་དབང་ལྷག་		1871ལོར་གནད་དོན་ལྷགས།
རམ་པ་བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱལ།	མེ་སྐང་ 1877-1895	
གཡུ་ཚོག་ལྷ་དབང་དོ་རྩེ།		1873-1883 མྱིད་རིང་དོན་གཅོད།
ཚེ་དབང་ཨྱར་བྱ།		1878 བོད་འབྲས་དོན་གཅོད།
ལྷ་སྤྱ་ཡེ་ཤེས་ཨྱར་བྱ།		1883ལོར་ས་མཚམས་དོན་ གཅོད། 1888ལོར་དབྱིན་པོད་ དམག་སྤྱི།

3 བཀའ་སློན་རིམ་བྱོན་གྱི་རིུ་མིག

མིང་།	རྒྱུ་ཚོད།	ཁར་བྱང་།
མོ་ལྷ་པད་མ་རྒྱལ་པོ།		1864 ལོའི་ཉལ་བྱིང་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློན།
རྩོ་རྩོ་རྩོ་པོ།		1864 ལོའི་ཉལ་བྱིང་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློན།
སློ་བཟང་ཡོན་ཏན།	ལྷགས་སྤུལ་ 1887ལོ།	
ཁེ་སྤང་གཞོན་སྤྱོད་ལུ་ཚོགས།		1888 ལོ་སྤྱོད་ལུ་ལོན་གཞོན། 1891ལོར་དབྱིན་ཁྱོས་མེབས། 1893ལོར་གནས་དབྱང་བཏང་།
གཡུ་ཚོག་ལུ་ཚོགས་དབང་ལྷན།	1904-1907	
བཤད་སྤྱོད་དཔལ་འཕྱོར་རྩོ་རྩོ།		1889ལོར་གནས་དབྱང་བཏང་། 1905ལོར་སྤུལ་བཀའ་སློན།
བསོད་ནམས་སྤོབས་རྒྱལ།	1898-1905	
བཀའ་སློན་སྤུལ་མ་ཆང་གིས།	1905ལོ།	
ཞོལ་ཁང་པ།	1905ལོ།	1904 དབྱིན་རིམ་ཆིངས་ཆེད་གཞི་གཏར་བསྤྱོད།
གསར་བྱང་ཆོ་བཀྲ་དབང་ལྷན།		
ཆོ་རོང་དབང་ལྷན་རྒྱལ་པོ།		1907 ལོ་མོ་ཞིབ་གཞོན་བསྤྱོད། 1912ལོར་བསྤྱོདས།
བསམ་པོ།	མེ་ལུག་ 1907ལོ།	1910 བཀའ་སློན་གྱི་འགན།
བཀའ་སློན་སྤུལ་མ་སློ་བཟང་འཕྱོར་ལས།	ཤི 904-1909	
རྒྱུང་ཐང་པ།	ས་བྱ་ 1909ལོ།	འདྲི་ནི་བཀའ་ཆོབ་ཡིན་ཟེར།
ཤེལ་དཀར་གླིང་པ།	ཆུ་བྱི་ 1912ལོ།	ཆུ་གར་བཀའ་སློན་བསྤོ་བཞག་སྤུལ། ལྷ་ས་དྲན་སྤུལ་བཅམས།
བདེ་སྤྱོད་གླིང་པ།		1914ལོར་འདས།
བཀའ་སློན་སྤུལ་མ་བཟམས་པ་བསྤྱོད་དར།		1913 ལོར་ཆོབ་མདོ།
ཁེ་སྤང་ལོར་བྱ་དབང་ཆེན།	1911-1933	
བཀའ་སློན་སྤུལ་མ་བཟམས་པ་བསྤྱོད་དར།		1913 ལོར་ཆོབ་མདོ་བསྤྱོད།

4 བཀའ་སློན་རིམ་བྱོན་གྱི་རིུ་མིག

མིང་།	དུས་ཚོད།	ཁར་བྱང་།
ཁྲི་སློན་ལོ་རྒྱུད་དབང་ཆེན།	1911-1933	
ང་ལོད་ན་མགྲིན་ཕུན་ཚོགས།	1921-1933	
བཀའ་མཁོང་འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ།	ཆུ་བུ་ 1933ལོ།	ཐེ་དགའི་དོན་གཅོད།
གནང་བྱང་པ་པད་མ་དོན་གྲུབ།	1931-1942	མདོ་སྐད་ཁྱིམ་ཁྲུབ།
བཀའ་སློན་ཁྲ་མ་ཁྲོ་བཟང་བསྟན་སྐྱོང་།	1931ལོ།	
བཀའ་སློན་ཁྲ་མ་ཆང་ཁྲིམ་ཐུབ་བསྟན་ཤུག།	1935ལོ།	
སྐད་སྐྱོད་པ་དོ་རྩེ་དོན་གྲུབ།	1932-1939	བཀའ་སློན་ལས་འཕར་བྱས།
བཀའ་སློན་ཁྲ་མ་བསྟན་འཛིན་འཇམ་དབྱངས།	1939-1944	བཀའ་སློན་ཁྲ་མ་དང་དམག་ཁྱིམ་པ་གཅིག་སྟོན་བྱས།
བོན་ཤོད་ཆེ་བསྟན་དོ་རྩེ།	1935ལོ་-1945	
ཕུན་ཁང་གུང་བཀྲ་ཤིས་དོ་རྩེ།	1939-1946	
བཀའ་ཤོད་ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ།	1945-1950	
བཀའ་ཁྲ་རབ་པ་ཐུབ་བསྟན་གྲུག་མཁྱེན།	1944 ལོ།	
བྱུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས།	1943- 1959	ཕྱི་རྒྱལ་དུ་བྱོས།
ལྷ་ཁྱུ་ཆེ་དབང་དོ་རྩེ།	1946-1959	1946ལོར་མདོ་སྐད་ཁྱིམ་ཁྲུབ།
ང་ལོད་དག་དབང་འཛིགས་མེད།	1950-1959	མདོ་སྐད་ཁྱིམ་ཁྲུབ། བཀའ་སློན། བོད་ལྗོངས་བཅིངས་འགྲོལ་ དམག་གི་དམག་ཁྱིམ།
མདོ་མཁར་ཕུན་ཚོགས་རབ་རྒྱས།	1950ལོ།	བཀའ་སློན། བོད་དམག་གི་ དམག་ཁྱིམ་པ་བཅིངས་ འགྲོལ་དམག་ཁྱིམ་གཞིན་པ།
བསམ་པ་མོ་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན།	1956-1959	
ཤན་ཁ་འགྱུར་མེད་དོ་རྩེ།	1956-1959	
ཉེ་ཤར་ཐུབ་བསྟན་ཐར་པ།	1957-1959	
དགའ་བྱང་སློ་བཟང་རིག་འཛིན།	1959ལོ།	བཀའ་སློན་ལས་ཆེད།

ས་བཅད་གཉིས་ལ། དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་གི་སྒྲིག་གཞི་དང་ཆ་སྒྲིམས་སྒོར།

གཅིག སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི།

རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཞིས་རྒྱུ། སྲིད་དབང་གི་སྒྲིག་གཞི་བཟོ་བཅོས་དང་གསར་འཛུགས་བྱས་པའི་སྒོར་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཚོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་གཙུག་འཛིན་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཞབས་ན་བཀའ་ཤག་དང་། སྤྱི་བྱ་མཁན་པོ། དགའ་ལྷན་གྱི་ས་བཅས་ཡོད། དེ་ཡང་བཀའ་ཤག་སྲིད་གཞུང་གིས་ཞིང་འབྲོག་ཞོགས་ལ། དམག་དོན་ཚོས་ལྷགས་བཅས་ཁྱོད་ཡོངས་ལ་དོ་དམ་དང་གཟིགས་རྟོག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལ། སྤྱི་བྱ་མཁན་པོ་དང་དགའ་ལྷན་གྱི་ས་བཅས་ཀྱིས་གཙུག་པོ་ནི་ཚོས་དོན་ལ་དོ་དམ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད། །

1. བཀའ་ཤག་འོག་གི་སྲིད་དོན་ལས་ཁུངས།

(1) ཡིག་ཚང་། 2ཅིས་ཁང་། 3ཅེ་འགག 4ཤོད་འགག་བཅས་ཡོད་ཅིང་། ཡང་ཡིག་ཚང་ལས་ཁུངས་དང་ཅིས་ཁང་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱན་མོང་གིས་དྲུང་ཅིས་བརྒྱད་སྤེལ་གྱི་ཚོགས་འདུ་དང་། ཚོགས་འདུ་ཚང་འཛིན་པས། ཚོགས་འདུ་ཉལ་བསྐྱུས་བཅས་འཚོག་རྒྱུའི་གོ་སྐྱར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལ། རྒྱུན་ལྷན་གྱི་ལས་འགན་འོག་ཏུ་རེ་མིག་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། སྲིད་དོན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འོག་ཏུ་གཙུག་པོའི་སྒྲིག་གཞི་ལ་རིགས་གཉིས་ཏེ་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་སར་ཡོད་པའི་རིམ་པ་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་རྣམས་དང་། ས་གནས་སོ་སོའི་རིམ་པ་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་རྣམས་ཡིན། །

[[༡]] གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་སའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རིམ་པ།

དང་པོ། དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས། ལྷ་བཞི་ལས་ཁུངས། ཅེ་སྤྱི་ལས་ཁུངས། སྤྱི་བྱ་ལས་ཁུངས་བཅས་ཡིན།

གཉིས་པ། བདེ་ཞིབ་ལས་ཁྱད་པ། ཞིབ་ཁང་། ཅེ་ནམ་གན་ལས་ཁྱད་པ།
 ཐེབས་ཅེ་ལས་ཁྱད་པ། རོགས་ཁང་། ལའ་པོ་ལས་ཁྱད་པ། ལོ་ནམ་ལས་ཁྱད་པ།
 ར་ཅེ་ལས་ཁྱད་པ། འབབ་ཞིབ་ལས་ཁྱད་པ། ལྷན་ཅིས་ཁང་བཅས་སོ། །

གསུམ་པ། རྒྱང་ཚེ་ལས་ཁྱད་པ། རོལ་ལས་ཁྱད་པ། ལམ་ཁིབ་ལས་ཁྱད་པ།
ཚེ་གཉེར་ལས་ཁྱད་པ། རྒྱ་གཉེར་ལས་ཁྱད་པ། བཤེར་ཁང་བཅས་སོ། །

བཞི་པ། འདོད་པ་དོ་དམ་ལས་བྱུངས། ཆིབས་ར་ལས་བྱུངས། ཉར་ཁང་།
རྒྱལ་ཁང་། ཐེབས་བྱམས་འགོ་པ། གར་པ་བཅས་སོ། །

ལྷ་པ། ལྷ་གཉེར་ལས་བྱུངས། ཚམ་གཉེར་ལས་བྱུངས། མིང་གཉེར་ལས་
བྱུངས། བཟོ་བང་དོ་དམ་ལས་བྱུངས་བཅས་རིམ་པ་ལྷ་ཚམ་གྱི་དབྱེ་འདུག །

【庚】 𐑦𐑭𐑮𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬

ས་གནས་སོ་སོའི་རིམ་པ་ཁག་གི་སྒྲིག་གཞི་ལའང་རིགས་གཉིས་ཏེ། ས་
གནས་འགའ་ཞིག་ལ་བཀའ་ཤག་སྤྱད་དོན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འོག་ཏུ་རྫོང་དང་།
རྫོང་གཤམ་དུ་གཞིས། གཞིས་འགབ་དུ་གཙོ་དུག་དང་ཆན་པོ་བཅས་ཀྱི་རིམ་
པ་དབྱེ་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཀའ་ཤག་གི་སྤྱད་དོན་ལས་
ཁུངས་འོག་ཏུ་སྒྲི་བྱས་ཁང་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྫོང་། དེའི་འོག་ཏུ་གཞིས་
དང་། ལྗོངས། བརྒྱ་དཔོན། དེ་དག་གི་འོག་ཏུ་གཙོ་དུག་དང་། ཆན་པོ་
བཅས་ཡོད། དཔེར་ན་གཞིས་ཅི་རྫོང་སྤྱི་དང་། ལྷོ་མོ་སྤྱི་བྱལ། བྱང་སྤྱི་བྱལ།
མདོ་སྤྱད་སྤྱི་བྱལ། རྩོམ་སྤྱི་བྱལ། རྩོད་སྤྱད་དཔོན་བཅས་ནི་སྤྱི་བྱལ་ཁང་
རེད།

【ག】 བཀའ་ཤག་ཞབས་ཀྱི་ཚུལ་དོན་ལས་ཁུངས།

དགའ་ཤག་ཞབས་ཀྱི་ཆོས་དོན་ལས་བྱུངས་ནི་གཙོ་བོ་དགའ་ལྡན་གྱི་པ་
 དང་། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོ་གཉིས་ཀྱི་དབྱ་བྱིད་འོག་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའང་དགའ་
 ལྡན་གྱི་པའི་འོག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་ཤར་ཅེ་ཆོས་རྩེ་དང་། བྱང་ཅེ་
 ཆོས་རྩེ་གཉིས་ཡོད། སྤྱི་བྱུང་མཁན་པོའི་ཞབས་ན་ཅེ་གཟིམ་རྒྱུད་གསུམ།
 མཚོན་གཉེར་ཆེན་མོ། ཅེ་མཚོན། གཟིམ་འགག་གྱི་པ། གཟིམ་འགག་བཅས་

ཀྱི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ལས་དོན་སྦྱུང་གིན་ཡོད། དེ་དག་གིས་ལས་ཀ་
བྱེད་ཡུལ། མཛོད་སྤྱད་ལས་ཁུངས། མཛོད་རྒྱུ་ལས་ཁུངས། གཞིམ་དཔོན་
མཁན་པོ། མཛོད་དཔོན་མཁན་པོ། གསལ་དཔོན་མཁན་པོ། ཉོར་ཐུག་ཐུ་
ཁག་དང་སྤྱལ་སྤྱ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་ཁག་སྤྱུལ། རྒྱུ་སྤྱུང་གྲུ་ཆོང་། རྒྱུ་སྤྱུང་གྲུ་
ཆོང་། སེར་འབྲས་དགོ་གསུམ་དང་། ས་གནས་དགོན་སྡེ་ཁག་བཅས་ཡིན།
ས་གནས་སོ་སོའི་རྫོང་ཁག་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ལས་འགན། མི་གྲངས།
ཞིང་ཐུགས་ལས་སྐྱོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཀྱིས་རྣམས་ཡུལ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་
རྟོགས་པར་བྱ་དགོས། འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཡིན་སྟབས་ཞིབ་ཏུ་མ་བྲིས།

གཉིས། རྩི་ཆོན་སོ་སོའི་ལས་འགན་དང་ཐོབ་ཐང་གི་རེའུ་མིག

1. རྩི་ཆོན་སོ་སོའི་ལས་འགན་གྱི་རེའུ་མིག

རྩི་ཆོན་གྱི་མིང་།	ལས་འགན།
བཀའ་ཤག།	གཞུང་གི་ལས་དོན་ཆེ་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་དབྱེ་འབྱེད་ ཐོག་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་ཐག་མ་ཆོད་པའི་རིགས་ གོང་ས་མཆོག་ལ་སྟུན་མེད་དགོངས་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱ།
ཡིག་ཆོང་།	དགོན་པ་ཁག་གི་ཆོས་ཁྲིམས་འཛིན་རྒྱ་དང་། དགོན་པའི་འགོ་ པ་བསྐོ་འཐེན། ཆེ་ཁྱད་གི་གནས་སྐོར་གཅོག་སྟབས་ཡིན།
ཅིས་ཁང་།	ས་མི་ཉོར་ཐུགས་འབྲུ་དངུལ་ཁུལ་ཐོགས་སོགས་གང་ཅིའི་འགོ་ འོང་བསྐྱམས་ཅིས་བྱེད་རྒྱ་དང་། འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱ།
ཆེ་འགག	སོ་རྒྱ་ལའི་གཞིམ་རྒྱུང་འགག་ནས་རྒྱ་ལའི་སྤྱོད་པའི་བཀའ་རྣམས་ བརྒྱུད་བསྟུགས་དང་། འོག་གི་སྟུན་མེད་ལྷ་འབུལ་བྱེད་རྒྱ།
ཤོད་འགག	རྒྱལ་ཆོབ་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་འགག་པ་སྟེ་གཙོ་བོ་མགོན་གཉེར་ ཀྱི་ལས་འགན་སྦྱུང་རྒྱ།
དམག་སྤྱི་ཁང་།	དྲག་ཆས་ལག་ཆ་དོ་དམ་དང་། དམག་སྤྱོད་ལྷ་རྟོག་ དམག་མི་ བརྗེ་འཐེན་སོགས་དམག་དོན་སྐྱོར་གྱི་ལས་དོན་ཆེ་རྒྱུང་ཐམས་ ཅད་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ།

3 རྩེ་ཆན་སོ་སོའི་འཇམ་གྱི་རིུ་མིག་

ཕྱི་ཚེན་གྱི་མིང་།	མོས་འགན།
ཅེ་གཉེར་ལས་ཁུངས།	ཅེ་མོ་བྱང་ནང་མཛད་སྡེ་ཁག་ལ་གསོལ་ཞིབ་གཏོང་ཞུ། དེའི་འབབ་ ཁུངས་ཁག་རྩམ་པ་བཟུ་ཞུ་བཅས་སོ།
ལྷ་གཉེར་ལས་ཁུངས།	ལས་ཀ་རྩལ་ཅིག་གྱི་གཉེར་དང་ལྷ་རྟེན་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ་བཅས།
བཞེར་ཁང་ལས་ཁུངས།	ཁ་མཚུངས་སྒོར་བཞེན་རྒྱུ་དག་བཞེར་བྱེད་ཞུ།
འདོད་དཔལ་དོ་དམ་ ལས་ཁུངས།	བཟོ་རིགས་གྱི་འདུལ་གྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་གྱི། ལྷགས་བཟོ་བ་དང་། ས་ བཟོ་བ་སོགས་ཐད་ཀར་བདག་གཉེར་བྱེད་དོ།
ཆིབས་ར་ལས་ཁུངས།	རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་ཆིབས་པ་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ།
དར་ཁང་།	སྒྲིག་འཛིན་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཞུ།
དར་ཁང་།	སྒྲིག་འཛིན་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཞུ།
སྒྲིག་ཁང་།	ཡིག་འཛིན་སྒྱེལ་ལེན་སོགས་སྒྲིག་ཀྱིད་སྒོར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཞུ།
སྒྲིག་ཁང་།	ཡིག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་སྒྲིག་རྒྱ་དེལ་ཁག་ལ་སྒྲིག་ཁང་གཏོང་ཞུ་དང་། སྒྲིག་པ་མི་སྒྲིག་པ་ཤི་བཞིན་རྒྱ་ལ་བདག་ལེན་དང་གཟན་ཆས་ སྒྲིག་ཞུ། འདྲིལ་བྱེད་ལྷགས་སྒྲིག་ལ་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ།
སྒྲིག་ཁང་།	མཛོད་རྒྱུན་ཁག་དང་། མཛོད་སྒོ་ཅེ་ཁག་ལ་སྒྲིག་ཁང་སྒྲིག་ལས། ཆོས་མཛོད་བཅས་སྒྲིག་པ་གཏོང་ཞུ་དང་། དེའི་ཡོང་འབབ་ རྒྱུ་ལ་བཟུ་ལེན་བྱེད་ཞུ།
ཞབས་བཟན་ཁང་།	བོད་གཞུང་གི་འཕེལ་མའི་ཞབས་བཟན་གྱི་གཏོང་སྒོ་ལ་ཁག་ཁུངས་ བྱེད་ཞུ།
ཤིང་གཉེར་ལས་ ཁུངས།	བོད་ཀྱི་གསོལ་ཐབས་ཅེ་ཁག་གི་རྒྱུན་ཤིང་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ་མཛོད་སྒྲིག་ ལས་ཁུངས། ཤིང་ས་མཚོགས་སྒྲིག་ཤིང་གྱི་དབུལ་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ།
མཛོད་རྒྱུན་ལས་ ཁུངས།	ཤིང་ས་མཚོགས་སྒྲིག་ཤིང་གྱི་རྒྱ་ལ་ལ་པ་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ།
སྒྲིག་དཔེ་ཁང་།	རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་སྒྲིག་དཔེ་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ།
ན་བཟའ་ཁང་།	རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་ན་བཟའ་དོ་དམ་བྱེད་ཞུ།
བཀའ་ཤག་འགག	བཀའ་ཤག་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་བཟུང་འབུལ་དང་། ཕྱིར་བཀའ་ལེན་རྒྱུའི་ ལས་ཀ།

4 རྟེ་ཚན་སོ་སོའི་འོས་འགན་གྱི་རེ་ལྟ་མིག

རྟེ་ཚན་གྱི་མིང་།	འོས་འགན།
བཀའ་ཤག་ཤོད།	ཁུ་ལག་ལམ་ཡིག་སོ་འཛོད་བྱེད་ཀྱ།
ཞི་ཁང་།	རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྤྱུ་སྤྱེར་དང་། པོད་གཞུང་གི་གཞུང་ཡིག་དང་དཔེ་ཆ་སོགས་གཙང་འབྲི་བྱེད་ཀྱ།
སྤྱོད་ཞིབ་ལས་ཁུངས།	སྤྱེར་ཚོས་སོགས་ཆེ་ཁག་བར་གྱི་ཁ་མཆུ་ཐག་གཙང་བྱེད་ཀྱ།
འབྲུ་སྤྱོད་ལས་ཁུངས།	འབྲུ་བྱན་གཏོང་ལེན་བྱེད་ཀྱ།
འདུ་འཛོད་ལས་ཁུངས།	འབྲུ་དབུ་ལ་བསྐྱེད་ཆགས་ཀྱིས་དམག་ཐོགས་བཞོད་སྤྱིག་བྱེད་ཀྱ།
ཆོང་སྤྱི་རྩོན་ཁང་།	ཆོང་ཁལ་བསྐྱེད་བ་དང་། ཆོང་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྤྱོད་པ།
རྒྱ་གར་ཆོང་དོན་ཁང་།	རྒྱ་གར་དང་པོད་ཆོང་གི་ལས་དོན་སྤྱོད་ཐག་གཙང་བྱེད་ཀྱ།
གོར་ཞིབ་ལས་ཁུངས།	གོར་པོད་བར་གྱི་གནད་དོན་ཁག་ཐག་གཙང་བྱེད་ཀྱ།
ཕྱི་རྒྱལ་ས་ཁུངས།	ཕྱི་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཐག་གཙང་བྱེད་ཀྱ།

1 ཁེར་སྤྱོད་དཔོན་རིགས་ནམས་ཀྱི་གོ་གནས་ཀྱི་རིམ་པའི་རེ་ལྟ་མིག

གོ་སའི་རིམ་པ།	དཔོན་རིགས།
རིམ་པ་གསུམ་པ།	གུང་། བཀའ་ཁྲོན། ར་སག ཐའི་རི། དམག་སྤྱི། སྤྱི་བྱལ་མཁན་པོ། རྒྱ་ལྷ་མ། མཁན་རྒྱུང་རྒྱ་ལྷ་མ།
རིམ་པ་བཞི་པ།	གསོལ་དཔོན་མཁན་པོ། གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ། མཆོད་དཔོན་མཁན་པོ། མཁན་ཆེན། མཁན་རྒྱུང་གས་ཡིག་འབྲི་རྒྱུང་ཡིག་རྩིས་དཔོན། རྒྱལ་མཛོད་པ། རྒྱུགས་དཔོན། མདའ་དཔོན། ལྷ་མ་རྒན་པ་སྟེ་ཆེ་པ། སྤྱི་བྱལ་དཔོན། ཅེ་མཁོན་ཆེ་པ་ཅེ་མཁོན་གཉེར་ཆེན་མོ། མཁན་རྒྱུང་རྒྱུང་ཡིག་ཆེན་མོ། སྤྱི་རྒྱལ་པ། གསོལ་དཔོན་གཞིན་པ་བཅས་མོ།

2 མེར་སྒྲུབ་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱི་གོ་གནས་ཀྱི་རིམ་པའི་རིུ་མིག

གོ་སའི་རིམ་པ།	དཔོན་རིགས།
རིམ་པ་ལྒྲ་པ།	ཅེ་མགོན་གཉེར། ཅེ་གཉེར་ཚང་པ། ཅུ་དཔོན། ཞོད་གཉེར་ཚང་པ། བཤེར་དཔོན། ཞེལ་གཉེར་པ། སྤང་ཅེ་ཤག་མི་དཔོན། གླ་སྒྲན་གཞོན་པ། སྤང་བསྐྱར་ལོ་སྤྲོ་པ། ཞོད་མགོན། གནས་ཅེ་ཁའི་རྫོང་སྤྱོད། ས་མཚམས་རྫོང་སྤྱོད།
རིམ་པ་རྒྱག་པ།	བཀའ་ཤག་བྱང་ཡིག་ཆེ་པ། བཀའ་ཤག་མགོན་གཉེར། ཆིབས་དཔོན། བརྒྱ་དཔོན། རྒྱག་དཔེ་དོ་དམ་པ། མཆོད་རྫས་དོ་དམ་པ། བདེ་འབྱུལ་སྒྲུག་ཉེར་གནས་འབྲི་བའི་རྫོང་སྤྱོད།
རིམ་པ་བརྟན་པ།	བཀའ་ཤག་བྱང་ཡིག་ཆུང་པ། བཀའ་ཤག་འགག་པ། རྩིང་དཔོན། ལྷ་གཉེར། ཅམ་ལེན་པ། ཤིང་གཉེར། ལྱར་པ། ཁང་གཉེར། ཤེ་དཔོན། ཅེ་གཟིམ་འགག་ཅེ་བྱང་ཚང་དཔོན། མདོ་ཁམས་སྤར་དཔོན། ཟི་ལིང་སྤར་དཔོན། འདོད་དཔལ་དོ་དམ་པ། བཟོ་ཁང་དོ་དམ་པ། སྤྲོས་བརྟུངས་དོ་དམ་པ། རྩིང་མཆོད་དོ་དམ་པ། གནས་ཆུང་ཁའི་རྫོང་སྤྱོད།
འདིར་རིམ་པ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཐུར་གྱི་ཡིག་ཆ་ན་འཁོད་པ་བདག་གིས་མ་མཐོང་སྟབས་དུ་ལན་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐབས་མ་བྱུང་། དེ་དག་གི་སྟབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ལ་གསལ་ཆ་ཆ་བའི་བགྲེས་པོ་འགའ་པའི་གསུང་སྟོན་ལྟར་ན། སྤྱིད་སྤྱིང་དང་སྤྱིད་སྤྱོན་ནི་ཨང་རིམ་གཉིས་པ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། འདིའི་གནས་ལུགས་རིམ་ཞིན་མཁྱེན་པའི་བགྲེས་པོ་སྒྲུ་ཡོན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཚམས་འདིར་གསལ་བཤད་གནང་བར་བྱ།	

གསུམ། བྱིས་སྐྱེ་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུས།

རྒྱ་ལའི་གླ་མ་སྒྲུབ་པ་དང་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན། སོག་པོ་གྱ་ཤི་ཉན་སོགས་ཀྱིས། གཙང་པ་མམ་པར་བྱས་ཏེ་དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གི་སྤྱིད་གཞུང་གསར་རྒྱ་བརྟུགས་པ་དང་། སྤྱིད་དབང་སྒྲ་བརྟན་གྱི་ཆེད་རྒྱ་ལའི་གླ་མས་བྱིས་སྐྱེ་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བརྟུགས་ལྟམ་ཞེས་པ། ཞིག་ཁྱབ་བསྐྱགས་གནང་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ། གཙང་པ་སྤེ་སྤྱིད་ཀྱི་བྱིས་སྐྱེ་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བརྟུགས་དང་གཅིག་གི་

པར་སྒྲུབ་པས་འདིར་མ་བཤོད། དེའི་རྗེས་སུ་གནས་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་
བརྒྱན་ནས་སྡེ་སྲིད་སངས་སྐུ་སྐུ་མཆོས་《བྲུང་དོར་གསལ་བར་སྟོན་པའི་
དྲུང་ཐིག་དྲུངས་ཤེལ་མེ་ལོང་》ཞེས་པ་ཞིག་ཚུམ་སྒྲིག་མཛད་ཡོད་པ་དེའང་ཡི་
གེ་མང་བར་དོགས་པས་ཡོངས་སུ་འགོད་པའི་དགོས་པ་མི་འདུག་ཏེ། བྱིས་ས་
ཡིག་དེ་ལ། དོན་ཚན་ཉེར་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་དོན་ཚན་སོ་སོ་མདོར་བརྒྱས་
གསལ་དུ་དགོད་པར་བྱའོ།

དང་པོ། སྤྱིད་རྒྱུད་པའི་ས་རྒྱུད་དེའི་བྱ་གཞག་གི་གཙུག་པོ། གོང་ས་རྒྱལ་ས་
མགོན་པོ་ཆེན་པོ་ལ་བཙུག་དགོས་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱ་རིམ་དང་།
བསྟན་སྤྱིད་ལ་རྒྱུའི་རྒྱ་རིམ། ས་མཆོམས་ཀྱི་མི་སྡེ་དང་། རྒྱུན་བདག་རྒྱུ་བས་
ཆེན་ཅམས་ཀྱི་སློ་ཡིད་འགྲུགས་པའི་ཕྱིར་དུ་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་འགོ་གོན་ལ་སེར་
རྒྱ་མེད་པ་གནོད་རྒྱུན་བར་མཛོད་ལ། ལོངས་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ནས་
འཕྱོལ་རུས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་ཚུལ་དང་། དགོས་མེད་ཁེ་གྲགས་ཀྱི་ཆེད་དང་།
གཞན་པའི་ཁུས་དབང་སྟགས་ཀྱི་ཨར་པོ་ ལག་གིས་མཆོན་པའི་མི་སེར་ཁག་
རྒྱུད་གི་ལས་མི་བྱེད་པ། ལྷ་དཔོན་སྡེ་དཔོན་གྱི་གཙུག་རྒྱ་སེར་དག་ལྟ་མཐའ་
དག་ལ་ཉེ་རྒྱུར་ཁུས་དབང་སྟགས་རྒྱུད་དུ་མ་ཡུར་པའི་རྒྱལ་བྱིམས་དྲང་གཞག་
གི་བྱིམས་ཡིག་ཁྲུངས་ཐུབ་གཙུག་པོར་འདོན་དགོས་པ་སྟགས་ཀྱི་རྒྱུར་ཡིན། །

གཉིས་པ། ལས་ཚན་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ལོ་ལྔ་འགན་སྐྱོར་ལ། རྒྱལ་གྲིང་ལ་
མེད་རྩ་མི་རུང་བ་སློན་པོ་དང་དམག་དཔོན། ཞལ་ཕྱེ་གཙུག་པའི་སྐྱོར། བརྩ་
རིག་དོ་དམ། གཉེར་པའི་རིགས་ཆེ་ལྷ། རྩིས་གཙུག་པ། མི་དཔོན། རྩུགས་
ཀྱི་རྒྱུད་གཞིས། ལྷ་ཚང་ཁག་གི་གཉེར་པ། ཚོང་དཔོན། ར་ལོ་ཁའི་འགོ་པ།
དཀོར་གཉེར། གཤེར་ཡིག་པ། བཀའ་རྒྱ་ཡོང་རྒྱུད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གལ་ཆེ་
ནམས་བསྐྱེད་པ་བཅས། རྒྱུད་ཐོག་འདིར་མ་གསལ་བའི་ལས་ཚན་སྤྱི་ལོ་སྤྱང་
སྤྱང་གི་རིམ་པ་ལ་འབགས་པ་རྩུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་འཛིག་རྟེན་དབང་རྩུག་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྩུབས་པ་ཞིན་སྤྱོད་པ་བཞིས་པ་སྤྱད་དང་བཅས་པའི་རྒྱུ་བས་
མཁོན་མཚུངས་ལྷ་མེད་པའི་ཤོང་གི་ཞབས་ཕྱི་ལས། འབྲལ་སྤྱང་གི་རྒྱུད་

དེའི་དོན་སྟགས་ལ་མ་གོ་བའི་སྟོག་དངོས་ནས་བསམ་ཆུང་དང་སྤྲུལ་ཆས་སྟགས་ལ་འབགས་ན་སྤྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོར་ཞེས་དགོར་གྱི་ནང་ཚན་ནས་ཀྱང་ནམ་སྟོན་ཕྱི་བ། ཞེས་སྟགས་གྱི་མདོ་ལུང་དང་སྟགས་ནས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་སྟོག་དབྱེར་མེད་ལས་འབྲས་བཙེ་སྤྱང་དགོས་པའི་སྟོར་སྟགས་ཡིན། །

གསུམ་པ། སྟོན་པོ་འཕ་སྤྱིང་སངས་སུ་གཤགས་པའི་འོས་འགན། སྟོན་པོ་ནི་སྟོ་མཛེངས་ཤིང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། བྱ་བ་མཐའི་གཞུང་དང་ལུགས་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ། རྒྱལ་རྒྱལ་རྒྱ་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བཙོན་པ། བྱི་ནང་གི་གཞུང་དོན་གཤམ་ཆེའི་རིགས་ནམས། གསང་རྒྱ་དགོས་རིགས་སྤྱིར་མི་འཆོར་བའི་ཆེད་རྒྱ་རང་གི་ཕ་མ་སྤྱན་སྟགས་ལའང་མི་མཆེད་པ་དང་། ཁ་མཆུ་ཁུ་དོན་གྱིས་མཆོན། དོན་འགངས་ཅན་ཡོད་རིགས་གྱི་སྟོག་རྩན་མི་ལེན་ཞིང་། གཞུང་ལ་ལུལ་པའི་དངོས་རྣམས་ལ་སྤྲས་གསང་མི་བྱེད་པ་སྟགས་འཇིག་རྟེན་ལ་རབས་ལུགས་དང་བསྟན་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་པའི་སྟོར་ཡིན། །

བཞི་པ། དམག་དཔོན་དང་མདའ་དཔོན་གཉིས་འབྲས་གྱི་འོས་འགན་ནི། རྒྱལ་རྒྱུད་གྱི་བྱ་བ་ལ་གཙོ་ཆེ་བ་དྲག་པོ་གཡུལ་གྱི་ལས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སློམ་དང་། བསྟན་པའི་དོན་འབའ་ཞིག་ལས་རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱི་རྒྱལ་དོན་དང་ཡང་མི་འདྲ་ཞིང་། འདི་བྱི་བསམ་པའི་དཔའ་སྤར་མཛེངས་གསུམ་འཛོམས་ངེས་བདག་གཅེས་སུ་མ་གྱུར་པའི་དགུ་ལ་ཕ་རོལ་གྱི་རྒྱས་པ་དང་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་རྒྱུད་རྟེན་ཆོད་འཛོན་བྱེད་དགོས། ཕ་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྲོང་སྟགས་གང་ལའང་སྟོག་ལ་མི་འཛོམས་པའི་རྒྱས་ཆེ་ཞིག་བྱེད་ནའང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་དགོན་མཆོག་གི་སྤྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ལ། མེ་རྒྱག་བཞེག་བརྟུང་སྟགས་མཆོམས་མེད་གྱི་ལས་ཡིན་པས་མི་བྱེད། དམག་གི་འགོ་རྒྱུད་སྟགས་དགུ་བབ་དང་བསྟན་པའི། སྐབས་ཐོབ་གྱི་བཀོད་པ་བཞིན་བྱེད་དགོས་པ་སྟགས་དང་། མདའ་དཔོན་གྱི་ལས་ཐོབ་རྒྱ་རྒྱུད་དོ་དམ། དང་། མཆོན་ཆ་དོ་དམ། སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་སྟགས་གྱི་བྱ་བ་ལ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་རྒྱ་

བཅས་རེད།

ལུ་པ། བྱིས་ཀྱི་ཞལ་ལྟེ་གཙོ་དཔེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞལ་གཤེར་བྱེད་རྒྱུ་ལོས་
འགན་སྐྱོར། དོ་བདག་སྤྱོད་ཀྱིས་གཉིས་ཀའི་གོང་དུ་ཁྱེལ་དང་ཁྱེལ་དོན་རྣམས་
ཉེ་འགྲུངས་མེད་པར་སྤངས་ཤིང་ཞལ་ཆའི་དྲི་བ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། སྤྱོད་ཀྱིས་
པ་ལ་དྲི་བ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་ཐབས་ཤིས། ཞལ་གཤེར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཉེ་རིང་
སྤྱོད་ཀྱིས་ལྷུང་དང་སྐྱོག་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་དུ་མ་སོང་བར་སྤྱོད་ཀྱིས་གཉིས་ཀའི་
ཁྱེལ་དོན་ལ་དཔགས་ནས་དབྱེ་ཞལ་བྱེད་དགོས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྐྱོར་ཡིན། །

དུག་པ། མགོན་གཉིས་ཀྱི་ལོས་འགན་སྐྱོར། ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་གྱི་
ནང་ཆོན་མཇལ་ཞེས་པ། དེང་དུས་མགོན་གཉིས་དུ་གྲགས་པ་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེད་
དང་ལོས་འགན་གཙོ་བོ་ནི། གོང་ས་མཆོག་དང་ཕྱི་ཡུལ་གྱི་སྤེལ་བའངས་བར་གྱི་
ཁྱེལ་དང་གསུང་ལེན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་གཞུང་དོན་
གལ་ཆེན་དང་། དབུལ་པོ་ཉམ་རྒྱུད་གི་ཁྱེལ་རྣམས་རྒྱུང་བསྐྱར་དུ་མ་སོང་བ་
སྤྱོད་འབྲེལ་འབྲེལ་དུ་ཁྱེལ་དགོས་པ་དང་། ཁྱེལ་དོན་ལ་སོ་སོའི་དོན་འབྲས་བསྐྱབ་
ཆེད་གཡོ་བྲམ་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཁྱེལ་དང་། གསུང་ལན་མི་བྱིར་བདམིགས་བསལ་
ཅན་གྱི་མི་སྤྱོད་ཀྱིས་གཉིས་ཀའི་གཞན་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་ཉེ་
རིང་མེད་པར་གོ་རིམ་སྤྱོད་ཀྱིས་བསྐྱོག་དགོས་པ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྐྱོར་ཡིན། །

བདུན་པ། དུང་ཡིག་གི་ལོས་འགན་སྐྱོར་ལ། དུང་ཡིག་ཅེས་པ་འབྲིས་སུ་
བཅར་བའི་ཡིག་མཁན་གྱིས་བབྱེད་ལོས་ནི། སྤྱོད་ཀྱིས་མཐའ་དག་ནས་ཡོང་བའི་
རིགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱེལ་རྣམས་གོང་ལ་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱེད་སྤངས་དང་། དེ་དག་
རིམ་པ་ལྟར་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ། བོད་དོན་ལ་ཞལ་གཤེར་བྱེད་སྤངས། སྤྱོད་ཀྱིས་
ནས་གཉིས་དགོས་ཀྱི་ཡིག་རིགས་རྣམས་གོ་རིམ་དང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་
སོ་སོའི་ལོས་བབ་དང་བསྐྱོད་ནས་འབྲི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱིས་ཀྱིས་སྐྱོར་ཡིན། །

བརྒྱད་པ། དངོས་རྒྱུས་བདག་གཉིས་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་སྐྱོར་ལ། མཛོད་
ཅེས་བྱ་བ་འབྲེལ་བའི་ལས་འཛིན་པས་བབྱེད་ལོས་ཀྱི་ལས་འགན་ནི། གཞུང་
གི་སྤྱོད་ཀྱིས་དངོས་ཐོག་རྣམས་རྒྱུད་ཐོས་སུ་མི་འགོ་བའི་བསྐྱོད་དང་། བསྐྱོད་

ཚགས་གསལ་འདྲི་བྱེད་སྐབས་དང་། དངོས་རྒྱུ་སྤྱོད་ལེན་གྱི་སྐོར་ལ་དམ་
ཕུག་དང་། སློབ་སྦྱོར་འབྲུལ་མེད་མ་བྱུང་བར་དངོས་ཚོག་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་སྟོང་
པའི་སློང་མོའི་རིགས་ལ་སྟེར་བ་དང་། སྤྱི་བརྒྱུ་བ་སོགས་མི་བྱེད། འགྲོ་
གྲོན་གཏོང་དགོས་ངེས་རིགས་རྣམས་གར་བཏང་སོ་སོར་གསལ་བོར་སོ་ཡིག་
ཡོད་པར་བྱེད་ཆུ་དང་། རྒྱུ་ལྷུ་ཡོད་བ་རྣམས་སོ་ནང་བཞིན་ཞིབ་བཤེར་
ཡོད་པ་དང་། འབྲུལ་ལན་བཅོ་སྒྲུབ་ས་འགངས་ཆེ་དམིགས་བསལ་གྱི་བཀོད་
པ་བྱུང་རིགས་དེ་དོན་བཞིན་དང་དཔྱུས་མ་རྣམས་ལ་བོད་སོག་སོ་སོའི་ལྷགས་
དང་བསྟུན་པའི། ཅ་ཆོག་ནང་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་དཔལ་
འབྱོར་བདག་གཉེར་བྱེད་སྐབས་སྐོར་གྱི་བྱིན་ལ་ཡིག་ཅིག་ཡིན། །

དགུ་པ། རྒྱལ་པོའི་བྱ་གཞག་སྤྱི་ཞིབ་ཐམས་ཅད་ཕྱིས་གྱིས་གཏན་ལ་
 འབེབས་དགོས་པ་ནི། ཞེས་པའི་གནད་དོན་ནི་གཙོ་བོར་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་སྲིད་
 དོན་དང་། རྗེས་དོན། དམག་དོན། ཆོས་དོན་སོགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱུ་
 དང་། དཔལ་འབྱུར་གྱི་ཡོང་སྐོར་དང་འགོ་སྟོན་སྟོན་ཕྱིས་འཆར་གཞི་བྱེད་རྒྱུ་
 སྐོར་གྱི་བྱིམས་ཡིག་ཅིག་ཡིན། ཕྱིས་ཞེས་པ་གྲངས་བགྲངས་པ་ཁོ་ན་ཙམ་གྱི་
 དོན་མིན་པར། བྱ་བ་ཆེ་སྤྱི་མཐའ་དག་གི་འཆར་གཞི་བརྩོ་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་པ་
 བོད་སྐད་ཡང་དག་གོ་མཁན་ཡིན་ན་ཤེས་གསལ་ལྟར་འདྲིར་གསལ་བཤད་མ་
 བྱས། དེས་ན་ཕྱིས་ཁང་ཞེས་པའི་ལས་ཁུངས་དེ་ཡང་དཔལ་འབྱུར་གྱི་ཡོང་སྐོར་
 དང་འགོ་སྟོན་སྟོན་ཕྱིས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འགོད་རྒྱུ་སོགས་སྲིད་དོན་དང་འབྲེལ་
 བའི་གལ་ཆེ་བའི་བྱ་གཞག་། སྟོན་ཕྱིས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འགོད་པའི་སྡེ་ཁག་ཡིན་
 པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བཅུ་པ། རྟ་མཚོའི་དཔོན་གྱིས་བགྱིད་པའི་རིམ་པ་ནི། ཞེས་པ་གཙུག་པོར་
འབྲོག་ལས་ཀྱི་ཐེ་ཚན་དང་འགྲིམ་འབྲལ་ཐད་དོད་པ་བྱེད་སྤངས་ཀྱི་སྒྲོར་ཏེ།
དེ་ཡང་གཞུང་སྐོར་གྱི་རྟ་ལ་གསོ་ཆས་སྤྲུབ་ཚུལ་དང་། རྟ་མཚན་གས་གཏོང་བྱེད་
ཚུལ། རྟོར་སྤྲུགས་བདག་པོ་བྱེད་པའི་མི་ལ་རྟོར་ཐོག་ཚིས་སྒྲོད་བྱེད་སྤངས།
ཕྱི་མོད་སོགས་ཀྱི་བ་པ་གས་ཚིས་ལེན་བྱེད་སྤངས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཡིན། །

བརྩ་གཅིག་པ། ཅེ་ཞོལ་ལྷ་སས་མཚོན་པའི་ཉེ་སྤྱོད་ཀྱི་གཉེར་པ་དང་།
མི་དཔོན་བཅས་ཀྱིས་བགྱིད་འོས་ཀྱི་རིམ་པ་ནི། ཞེས་པ་གཉེར་ཆང་ནས་སྤྱི་
འགོ་དང་ཆས་གཏོང་དགོས་རིགས་དམ་ཕྱག་གང་བྱུང་གི་དོན་ལས་དྲག་ཞན་
ལ་ངོ་འཛིན་གྱི་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་། གང་བྱུང་དུ་གཞན་ལ་སྤྱིན་སྟེར་མི་བྱེད་
པ་དང་། ལྷན་སྦྱོད་ཀྱི་ཅ་ལག་མ་ཡིན་པའི་གཞུང་ལྷན་སྤྱོད་ལེགས་དག་སྟེར་གྱི་
ནང་དུ་མི་ཁྱིམ་བ་སོགས་གཉེར་པའི་ལས་ཀ་དང་། ཉམ་ཆུང་གི་རིགས་ལ་
བྱམས་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པའི་ཚུལ་དང་། སྟེར་དྲག་བཅོན་ནམས་སོ་སོའི་
གཏན་ཚིགས་ཁུངས་ཐུབ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། ཚོ་ཁྲལ་ངོ་རྒྱལ་གྱིས་མཚོན་
པའི་འགྲི་བབས་ནམས། འབྲེལ་གང་ཡོད་བཞིན་བསྐྱབ་འཇུག་པ་ལས་ངོ་
འཛིན་དང་། བརྩ་པ་མི་གཏོང་བ་སོགས་དཔོན་རིགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ནམས་ཀྱི་
སྟེར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བྱིམས་ཡིག་ཡིན། །

བརྩ་གཉིས་པ། གསོལ་གཟིམ་སྤྱག་ཆང་པས་མཚོན་པའི་ནང་སྟེར་གྱི་
བགྱི་བ་ནི། སྤྱི་མདུན་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱིས་དུས་ལྷན་ལས་ཀ་བྱེད་
སྟངས་སངས་ངོ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་སྟེར་ཉེ། ནང་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་དབྱེན་
དཀྱུག་གི་སྤྱོད་ཆ་མི་བཤད་པ་དང་། འདི་སྤྱི་བསམ་པའི་སྟོ་གཅོང་གི་བྱེད་སྟེ་
ལས་རང་རྒྱ་གཞན་སྟེར་གྱི་རིགས་མི་བྱེད་པ་དང་། དམིགས་བསལ་བྱུང་ན་མ་
གཏོགས་གན་མཛོད་དུ་ཟླ་པོ་མེད་པར་ཁེར་རྒྱུ་དུ་ལས་མི་བྱེད་པ་དང་། སྤྱི་
ཆས་ན་བཟུང་ལ་གཅིས་སྤྱོད་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྟེར་ཡིན། །

བརྩ་གསུམ་པ། བཟོ་རིགས་ལག་ཆུལ་དང་བཅས་པའི་དོ་དམ་པའི་
བགྱི་བ་ནི། གཞུང་གི་ལས་དོན་ལེགས་འབྱུང་ཡོང་བའི་སྤྱལ་སྟོང་བྱེད་རྒྱ་དང་།
བཟོ་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ནམས་ལ་དོ་དམ་ལེགས་པར་བྱེད་ཚུལ། བཟོ་རིགས་པའི་
ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་དང་དུས་ཚོད་ལ་དོ་དམ་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྟེར་ཡིན། །

བརྩ་བཞི་པ། སྟོམ་གཅོད་པའམ་འགག་པ་ནམས་ཀྱི་འོས་འགན་སྟེར་
ལ། ལྷག་བསམ་ནམ་དག་དང་དཀའ་ངལ་བྱུང་བས་དེ་གྱི་སྟོན་སྟེང་ས་
མཚོག་གི་གཟིམ་ཤག་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་དང་། སྤྱི་མདུན་དུ་མངལ་ཁ་ལྷུ་མི་

ནམས་མངགས་གཏོང་དང་། བཀའ་སློམ་བྱེད་ཚུལ། རྒྱུ་ལོར་ནམས་ཀྱི་
སྡོད་ལུགས་རང་རང་གི་མོ་གནས་བསྐྱེད་པའི་དགོད་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི། སྐྱེ་མཁུན་
དུ་མཇལ་མཁན་ནམས་ལ། སྐྱུང་བྱ་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ནམས་ནན་ཏན་
སྐྱུང་དུ་འབྱུག་པ་སོགས། སྐྱེ་སྐྱུང་གི་བྱ་བ་ནམས་ལེགས་སྐྱབ་དགོས་པའི་སྐྱོར།

བཙེ་ལྷ་པ། དགོར་གཉེར་དུ་གཏོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་བགྱི་འོས་ནི། ལྷ་
ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་གཙེ་པོར་བྱས་པའི། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
མཆོད་ཁང་དུ་འདི་ཕྱི་དོན་དུ་གཞན་གྱི་ཕུལ་རིགས་རང་གི་བེད་སྤྱོད་དང་།
གཞན་ལ་སྤྱོར་བ། སྐྱུས་ཀ་བརྗེ་བ་སོགས་མི་བྱེད། དཀར་མེ་འདི་ཚན་ཆེ་
བས་མེ་ཡིས་ཉེན་ཆེ་བས། བག་ཐོན་གྱིས་རྒྱུན་དུ་ཐོན་པ་སྡོད་དགོས་པ་དང་།
མཆོད་མཇལ་དབུལ་པོ་དང་ཅན་ནམས། བཀའ་ཆ་མེད་པར་གཏོང་ཞིང་།
དགོས་མེད་དུ་རྒྱག་རྒྱུ་ཚན་ཆེ་བ་མི་བྱེད། སྐྱོག་བཙོང་དང་ཐ་མ་ཁ་སོགས་
དྲི་མི་ཞིམ་པ་ལོངས་སྤྱད་ནས། སྐྱེ་གསུང་སྐྱགས་ཉེན་བཞུགས་ལུལ་དུ་འགྲོ་བ་
བཀའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་སོགས་ལྷ་གཉེར་རམ་དགོར་གཉེར་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱོར་ཡིན། །

བཙུ་བཅུན་པ། བྱང་རིགས་ཀྱི་རྩ་རོ་ཁ་དང་། ལྷ་ཤིང་། ཁང་པ། གདན་
སོགས་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་གཉེར་པའི་འོས་འགན་ནི། སོག་པོ་ལ་སོགས་བྱང་རིགས་
ཀྱི་འགོ་མི་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱུང་བྱའི་སྒྲིག་བྲིམས་སྐྱོར་དང་། ལྷ་ཤིང་གི་ཁལ་བསྐྱ་
བའི་ལས་འགན་སྐྱབ་སྤངས། ཁང་པ་བདག་གཉེར་བྱེད་ཚུལ། གདན་ཆས་
ལ་དོ་དམ་བྱེད་ཚུལ། སོགས་ཀྱི་འོས་འགན་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སྐྱོར་
ནམས་ཡིན། །

བཙུ་བཅུན་པ། སྐྱུགས་སུ་མངགས་པའི་ཆོང་དཔོན་དང་གསེར་ཡིག་པའི་
འོས་འགན་སྐྱོར་ལ། ཆོང་དཔོན་གྱིས་ཆོང་ལས་བྱེད་སྐབས་རྒྱུད་ཐོས་དང་གོན་
བརྒྱག་མེད་པར་རང་གི་རྒྱ་ལྗོངས་ལྷ་པོ། ཁེ་སྐྱེད་གང་རགས་དང་བདག་གཉེར་
ལེགས་པོར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐྱོར་དང་། གསེར་ཡིག་པའི་རིགས་ལམ་དུ་དགོས་
མེད་ཀྱི་འགོར་གཞི་རྒྱུང་ཞིང་། རང་གི་ཉེར་མཁོའི་ཐོག་དང་ཆོང་ལ་མ་

གཡེངས་པར་གཞུང་དོན་གང་ཡིན་ཙམ་གྱི་ཐོན་པ་དང་། གོང་མ་རྒྱལ་
པོས་མཆོན་པའི་ཕྱོགས་མཐའི་རྒྱལ་ཁག་རྣམས་ལ་ཐོག་མར་བཀའ་ཤོག་སྤྲད་
ཅིང་། །དེ་རྗེས་གསེར་ཡིག་པ་རང་གི་བཟོ་སྐྱོད་དང་འབྲུལ་རིགས་རྣམས་བྱེད་
དགོས་པ་སོགས་ཆོང་དཔོན་དང་འཕྲིན་ཡིག་པས་སྤྲད་དགོས་རིགས་གཏན་
འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། །

བཙོ་བརྒྱད་པ། ཡོང་སྤྲད་པའི་རིམ་པ་ནི། འདི་ནི་ཞིང་པའི་ཡོང་འབབ་
ཞིང་པའི་འབྲུ་ཁལ་བསྐྱུ་རྒྱུ་ལས་ཀ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་སོ་སོའི་འབྲོར་པའི་
འཁོས་དང་བསྐྱུན་ནས། དབྱལ་པོ་མེད་ངེས་པ་བཙན་འདེད་མི་བྱེད་པ་ནམ་
འཕྲོད་དང་། འབྲོར་པ་ཡོད་ནས་རན་བྱིབ་བྱེད་མཁན་ལ་དེ་ལམ་ཏུ་བཞག་ན་
མི་འཐུས་པས་འདེད་དྲག་གཏོང་བ། དགོས་མེད་ཀྱི་མི་སེར་ལ་གཟན་རྒྱག་གི་
རིགས་མི་བྱེད་པ། ཉེ་འགུངས་དང་ཕྱོགས་ལྷུང་མི་བྱེད་པ་སོགས་ལོ་ལྟར་
འབྲུ་ཁལ་བསྐྱུ་སྤངས་སྒྲོར་གྱི་ཅ་དོན་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། །

བརྒྱ་དགུ་པ། བཀའ་རྒྱ་ཉིས་གཤེར་བཀྱི་བའི་རིམ་པ་ནི། གཞུང་གི་རྒྱ་
ཁོར་དང་ཡུལ་སོ་སོའི་ཁལ་རིགས་ཀྱི་མ་ཡིག་ལ་ཞིབ་གཤེར་བྱས་ནས་སྤྲོལ་
རྒྱན་འབྲོངས་དང་བྱི་སྤྲོལ་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་རོ། །

ཉེ་ལྔ་པ། རྫོང་སྒྲོ་སོ་སོའི་རྫོང་སྤོད་ཀྱི་དཔོན་པོ་དག་གིས་བསྐྱུང་བྱ་
དང་བསྐྱབ་བྱ་གང་དང་གང་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་གཞན་གྱིས་
བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་བྱད་མེད་དང་། བྱད་མེད་ལ་བཙན་ཤེད་བྱེད་པ་སོགས་
ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤོང་དགོས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱུན་པ་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷ་
ཞིང་། རྫོང་འོག་གི་མི་སེར་མགོ་འདོན་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་གཏན་
འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། །

ཉེར་གཅིག་པ། གཞིས་གཉེར་གྱིས་བཀྱིད་པའི་རིམ་པ་ནི། གཞིས་གཉེར་
གྱིས་བྱ་བ་གཙོ་བོ་སོ་ནམ་ཡིན་ཞིང་། གཞིས་འོག་གི་ཞིང་པ་རྣམས་གྱིས་སོ་
ནམ་བྱེད་ཡུལ་དང་། སོན་འབྲུའི་ཆོད་གཞི་སོགས་ཆོད་འཛིན་བྱེད་ཚུལ་སྒྲོར་
གྱི་ཅ་བྲིམས་སམ་ཤེས་བྱ་སྒྲོར་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། བྲིམས་ཡིག་

འདི་ལྟར་དོན་ཞིབ་དུ་མཁྱེན་འདོད་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱིས་《དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་》ཉིད་ལ་གཟིགས་ན་འབྲས་ཀྱང་། བྲིམས་ཡིག་འདི་ནི་དོན་ཟབ་པ་དང་གོ་སླ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ཀྱིས་སྒྲིབ་བ་ཞིག་དུ་སྤང་། ཟླ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བྱ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀ་ལ་ཤིན་དུ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་བྲིམས་ཡིག་འདི་ལྷ་བྱ་ཞིག་བརྒྱམས་ཞེས་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་དཀའ་ལོ། །

སྐབས་འདིར་བོད་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡུང་པ་ཁག་ཅིག་གྱང་བོད་ཀྱི་བྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་མཐོང་སྟེ། འབྲས་སྒྲིབས་པ་བརྟན་སྲུང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། ཟླ་སྲིད་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་ལ་བོད་ཀྱི་བྲིམས་ཡིག་ནང་དུ་དོགས་གནད་ཡོད་རིགས་དྲི་བ་བརྒྱ་གཅིག་ཙམ་དྲིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་ཟླ་སྲིད་ཀྱིས་ལན་བཏབ་པ་བཅས་མཁྱེན་པར་འདོད་ན་མ་དཔེར་ལྷ་བར་བྱལོ། །

གསུམ། བོད་ཀྱི་དདུལ་ལོར་སྒྲོར།

བོད་ཀྱི་རྒྱུ་རབས་རིམ་བྱང་གི་ནང་དུ་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་དདུལ་ལོར་ཀྱི་རིགས་ལ་དདུལ་གཙང་ལས་བྱབ་པའི་ཞོ་བྱེད་དོ་དང་། ཞོ་གང་སོགས་དང་། ཟངས་ལས་བྱབ་པའི་ཞོ་ལ། ཞོ་གསུམ། ཞོ་གང་། ཞོ་བྱེད་བརྒྱད། སྐར་ལ། ཤོག་དདུལ་ལ་སྲང་ལྷ་དང་སྲང་བདུན་ཞོ་ལ། སྲང་བརྒྱ་སྲང་ཉེར་ལ། སྲང་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་བྱང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་གསེར་རམ་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས་ནས་བོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་རྒྱགས་ཆེ་བའི་དདུལ་ལོ་མི་འདྲ་བ་བྱང་པ་ནམས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་འགའ་ཞིག་བྱང་འཇུག་པས་དེ་དག་ལས་ཐུ་མཐུད་ཞིབ་འཇུག་བྱ་འོས། འདིར་བདག་གིས་མཐོང་ཐོས་བྱང་བའི་བོད་ཀྱི་དདུལ་ལོ་སྒྲོར་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཞིག་འོག་དུ་བཀོད་པའི་རེའུ་མིག་ལྟར་ལགས།

གསེར་སྒྲོར།

དདུལ་ལོར་ཀྱི་མིང་།	རིན་ཆད།	འགྲེམས་སྟེལ་གྱི་ལོ།
གསེར་རམ་མ་སྒྲོར་མ།	བོད་དདུལ་སྲང་ཉི་ཤུ།	བྱི་ལོ་1918ལོ།

1 དུལ་ལོང་།

དབུལ་ལོར་གྱི་མིང་།	འིན་མོ་ན།	འགྲེམ་ས་སྟེལ་གྱི་ལོ།
བཅུ་གསུམ་ཁེ་ལུ།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1791ལོ།
བཅུ་གསུམ་ཁེ་ལུ་ག	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1792ལོ།
ཆན་ལུང་ལུང་པའོ།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1792ལོ།
ཆན་ལུང་ལུང་པའོ།	ཞོ་གང་།	ལྷོ་ལོ་1792ལོ།
བཅུ་གསུམ་ཁེ་བུ་ན།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1793ལོ།
ཆན་ལུང་པའོ་གཅན་།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1793ལོ།
ཆན་ལུང་པའོ་གཅན་།	ཞོ་གང་།	ལྷོ་ལོ་1793ལོ།
ཆན་ལུང་པའོ་གཅན་།	སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1793ལོ།
རྩ་ཆེན་པུ་གཅན་།	ཞོ་གང་།	ལྷོ་ལོ་1796ལོ།
རྩ་ཆེན་པུ་གཅན་།	སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1798ལོ།
རྩ་ཆེན་པུ་གཅན་།	ཞོ་གང་།	ལྷོ་ལོ་1821ལོ།
དགའ་ལྷན་ལོ་ལྷང་།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1840ལོ།
བཅོ་ལྷ་ལྷོ་པའོ།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1890ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1905ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ཞོ་གང་སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1905ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	སྐར་ལུ།	ལྷོ་ལོ་1905ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ཞོ་ལོ།	ལྷོ་ལོ་1910ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ཞོ་གང་།	ལྷོ་ལོ་1910ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1908ལོ།
ལོ་ལྷོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1909ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1909ལོ།
ལོ་ལྷོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1918ལོ།
ལོ་ལྷོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1918ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1933ལོ།
ལོ་ལྷོ་སྐར་ལོ།	ལོ་ལྷོ།	ལྷོ་ལོ་1935ལོ།

2 དུལ་ལྷོར།

དབུལ་ལོངས་སྤྱི་ཚང་།	རིག་ཚང་།	འགོན་མ་ཐེལ་གྱི་ལོ།
རུམ་ཀ་གཙམ་པ།	ཡང་ལུ།	ལྷན་ལོ་ 1947ལོ།
ཞོ་གཞུམ།	ཞོ་གཞུམ།	ལྷན་ལོ་ 1947ལོ།
ཞོ་ལུ།	ཞོ་ལུ།	ལྷན་ལོ་ 1947ལོ།
བཅུ་ལོངས་གཙམ་པ།	ཡང་བཅུ།	ལྷན་ལོ་ 1947ལོ།
དབུལ་ཡང་ལུ་བཅུ་ལོ་ལྷན་སྤྱོད།	ཡང་ལུ་བཅུ།	ལྷན་ལོ་ 1952ལོ།
དབུལ་ཡང་ལུ་ལོ་ལྷན་སྤྱོད།	ཡང་ལུ།	ལྷན་ལོ་ 1953ལོ།

三、五、七、九、

དུལ་ལོང་གི་མང་།	རིན་ཆོད།	འགྲེམས་སྤེལ་གྱི་ལོ།
ཕྱིད་བསྐྱད།	སྐར་བདུན་ལེ་ལྷ།	ལྷ་ལོ་1909ལོ།
སྐར་ཆེན།	སྐར་ལྷ།	ལྷ་ལོ་1909ལོ།
ཁ་གང་།	སྐར་དོ་ལེ་ལྷ།	ལྷ་ལོ་1909ལོ།
ཞོ་བསྐྱད་ཆ་གཅིག་ཟངས་སྐར།	སྐར་གང་ཕྱིད་གཞུམ།	ལྷ་ལོ་1909ལོ།
ཤོན་མོང་པུ་གཙང་།	སྐར་གང་།	ལྷ་ལོ་1910ལོ།
ཤོན་མོང་པུ་གཙང་།	ལེ་ལྷ།	ལྷ་ལོ་1910ལོ།

अथ अथ

འཛིན་ཆ་དང་།	ཁ་དོག	འགན་ཁུར་གྱི་ལོ།
འཕགས་ལྷ་བཅུ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1913ལོ།
འཕགས་ལྷ་ལྷ་ཆ་ལ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1913ལོ།
འཕགས་ལྷ་ཆོ་ལ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1913ལོ།
འཕགས་ལྷ་ལྷ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1913ལོ།
འཕགས་ལྷ་བཅུ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1913ལོ།
འཕགས་ལྷ་ལྷ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1913ལོ།
འཕགས་ལྷ་བཅུ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1926ལོ།
དབུ་ལྷ་བཅུ་ལྷ་ལ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1937ལོ།
དབུ་ལྷ་བཅུ་བཅུ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་94ལོ།
དབུ་ལྷ་བཅུ་ལྷ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1942ལོ།
དབུ་ལྷ་བཅུ་ལྷ་ཆ་ལ།	ཆོན་ཁ་མ།	ལྷོ་ལོ་1950ལོ།

ས་བཅད་གསུམ་ལ། རིག་གནས་སྒྲོབ་གསོའི་བྱ་གནས་སྒྲོབ།

གཅིག་ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོབ་གཉེར་སྒྲོབ།

སྤྱིར་བོད་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་བྱེད་ཆུ་དེ་ཆོས་རྒྱལ་
 བྱི་སྤྱོད་ལྟུང་བཅན་ཀྱི་རྒྱལ་ནས་དར་བྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་
 བོད་ཁམས་སིལ་བྱུང་འཛོམས་ནས། རྩེ་ཤོག་རེ་ལ་དཔོན་འགོ་རེ་བྱེད་པའི་རྒྱལ་
 ལུང་ཆོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་དང་། སྒྲོམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཆུ་དེ་བར་མ་
 ཆད་པར་བྱུང་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་དབུས་སོག་དབུང་སྤེལ་གྱིས་གཙང་པ་རྒྱལ་
 པོའི་སྤྱི་དབང་གཏོར་ནས། གནམ་བསྐྱོས་དགའ་ལྷན་སོ་བྱང་གི་སྤྱི་དབང་
 བཅུགས་པའི་རྩེ་སྤྱོད་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་གཏོར་ཆུ་དེ་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་རྒྱ་བཅིས་ནས། ཆོས་བྱེད་སེར་མོ་བའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་
 དང་། འཛོམས་ཆ་རྒྱུན་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་
 རི་བོ་དགེ་ལྷན་པའི་བྱུང་མཐའ་དར་སྤེལ་བྱེད་ཆུ་དེ་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་ལས་འགན་
 ཞིག་རྒྱ་བཅིས་ཏེ་སྤྱོད་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བྱས་པར་མ་ཟད། དབུས་གཙང་
 དཔོན་རིགས་སྤྱི་བདག་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་མཐའ་མི་འདྲ་བའི་དབང་
 གིས། དཔོན་རིགས་རྣམས་སྤྱི་དབང་ལ་ཚོད་པའི་འབྲུག་པ་ལངས་པ་དང་
 ལྷན་ཅིག་ཆོས་ལུགས་བྱུང་མཐའ་ལ་སྤངས་ཞིན་གྱི་རྣམ་པ་བྱུང་། དགའ་ལྷན་སོ་
 བྱང་གི་སྤྱི་དབང་བཅུགས་པ་དང་ལྷན་རྒྱ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་དེའི་རྩེ་
 འབྲངས་ཀྱི་དཔོན་རིགས། མཚོད་གནས་དང་སྤྱི་བདག་གི་དཔོན་སྤེལ་བཅས་
 ལ་རྒྱུད་རྩེ་སྤེལ་པའི་དབང་གིས། རྒྱལ་དེར་རྩོམ་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་
 པའི་དཔོན་པ་དང་ཆོས་ལུགས་ལ་ཡར་རྒྱས་གཏོར་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཉུང་བར་མ་
 ཟད། དབུས་གཙང་སྤྱོད་དང་། ཁམས་མི་ཉལ་གི་སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་
 པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དཔོན་པ་རྣམས་བཅན་ཤེད་གྱིས་དགེ་ལུགས་པའི་
 བྱུང་མཐའ་རྒྱ་བཅུར་རྒྱ་བཅུག་ནས་དར་སྤེལ་བྱུང་ཡོད། དེའི་སྤྱིར་བོད་དགེ་
 ལྷན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་རྒྱ་གསུམ་པའི་ལྷ་ས་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་

དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ། མདོ་སྤྱད་སྤྱུ་འབུམ། སྤྱ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་སྟགས་
 བོ་ཚོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་གྱི་དགོན་པ་དང་། སློབ་གྲྭ་ཆེ་ཤོས་
 ཡིན་ཞིང་དེ་དག་གི་ནང་དུ་སློབ་སྦྱོང་གི་རྒྱུ་ཚད། བསྐྱབ་བྱའི་ནང་དོན། སོ་
 སོའི་ཡོན་ཚད་དང་བསྐྱན་པའི་ཐོབ་ཐང་སྟགས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་
 དག་འདུལ་གྱི་བྲིས་པའི་ «པོད་ཀྱི་ཐུར་སྟོལ་རྒྱགས་སྦྱོང་ལམ་ལུགས་» ཞེས་པ་
 ལས་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་ཆེ་ལག་གསུམ་དུ་སློབ་གཉེར་ལོ་མང་གནང་
 བའི་རྗེས་སུ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁ་སྟབས་དང་བསྐྱན་པའི་ཐོབ་ཐང་རྩོམ་སྲས་
 པ་དང་། སྤྱིང་རམས་པ། ཚྭ་སྲས་པ། ལྷ་རམས་པ་བཅས་སྦྱོང་གྱི་ཡོད་
 པའི་སྦྱར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་། ས་སྐྱུ་རྟིང་མ་
 རྣམས་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ལག་དུ་རང་རང་གི་བྱུང་ཚོས་དང་ལྷན་པའི་ཚོས་ཀྱི་རིག་
 གཞུང་གི་སློབ་གྲྭ་དར་ཡོད་པ་དེ་དག་སློབ་སྦྱོང་གི་རྣམ་པ་རུང་བུ་མི་འདྲ་
 བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་བཤད་གྲྭ་ན་གཙོ་བོ་ཀམ་པའི་གཞུང་
 འགྲེལ་གཞུང་བཀའ་པོད་ལྷ་ཞེས་དབུ་ཕར་འདུལ་མཛོད་ཚད་མ་དང་ལྷ་ལ་
 རྩལ་བཏོན་ནས་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཅིང་། ས་སྐྱུ་པས། གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་
 དུག་ཞེས་དབུ་ཕར་འདུལ་མཛོད་ཚད་མ་ལཱའི་སྟེང་དུ། སྟོམ་གསུམ་བསྐྱན་པས་
 དུག་དང་། ཡང་གསུམ་ཆེན་བཙོ་བརྒྱུད་ཅེས་དབྱེ་བའི་ལུགས་ལ་ «བྱམས་ཚོས་
 རྩེ་ལྷ་» ལ་ «སྦྱོང་འཇུག་» བསྐྱན་པ་དུག་དབུ་མ་ཙ་ཙ་འཇུག་བཞི་གསུམ། མདོན་
 པ་ཤོང་འོག་གཉིས། «འདུལ་བ་མདོ་དང་རྩ་བ་» གཉིས། «ཚད་མ་ཀུན་
 བདུས་» «རྣམ་འགྲེལ་» «རྣམ་ངེས་» བཅས་གསུམ། ས་པཎ་གྱི་ཚད་
 མ་རིགས་གཉེར་དང་སྟོམ་གསུམ་གཉིས་བཅས་བཙོ་བརྒྱུད་དུ་དབྱེ་ནས་སློབ་
 གཉེར་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པ་དང་། རྟིང་མའི་དགོན་སྡེ་ལག་གི་གཞུང་ཆེན་བརྒྱ་
 གསུམ་ཞེས་ཕྱིས་རྫོགས་ཆེན་མཁན་པོ་གཞན་དགའ་ཡིས་མཆན་འགྲེལ་བྲིས་
 པའི་རྒྱ་གཞུང་ལག་བརྒྱ་གསུམ་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བཤད་གྱིན་ཡོད་པ་ནི།

དབུ་མ་ཙ་ཙ་འཇུག་བཞི་གསུམ་དབུ་མའི་སྟོར། །

སྦྱོང་འཇུག་བྱམས་ཚོས་རྩེ་ལྷ་ཕར་བྱིན་སྟོར། །

མངོད་དང་ཀུན་ལས་བདུས་པ་མངོན་པའི་སྒྲོམ། །

འདུལ་བ་མདོ་དང་མདོ་ཅུ་འདུལ་བའི་སྒྲུབ།

ཞེས་པ་ལྟར་གཞུང་བཅུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཙམ་
 ལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་ལས། དོན་རུ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞུང་བཀའ་པོད་
 བཞིའི་ནང་རུ་འདུས། སློབ་སྦྱོང་གི་སོ་རིམ་དང་། ཡུན་ཚད། རིག་གནས་གྱི་
 སྒོ་བ་ཐང་སོགས་ཀྱང་། དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་པ་དེ་དག་གི་ལུགས་སྒྲིལ་དང་
 ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་ཡོད། དེ་ལྟར་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་རྒྱ་ཚོས་
 དང་རིག་གནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཡུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ལས། དཔོན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི།
 གཙང་གི་ས་རོར་ཆར་གསུམ་དང་། བཀྲ་ཤིས་རྩལ་པོ། དབུས་སྤྱགས་སྤྱ་སེར་
 འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་། རྩོམ་དཔལ་གསུམ། རྟོན་ལུང་མཆོར་ལུ། འབྲི་
 ཡུང་། ལྷག་ལུང་གནས་ནང་སོགས་དང་། ཁམས་སྤྱགས་སྤྱ་ཀླུ་དཔོན་
 དང་། ཟུར་མང་། གནས་མདོ། ཆབ་མདོ། བྲག་གཡབ། རྩེ་དགེ་དཔལ་
 སྦྱངས། རྩོང་གསར། རྩོགས་ཆེན། ཀུ་ཐོག ཁམདོ་སྤྱད་སྤྱགས་སྤྱ་སྤྱ་བྱང་
 བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་དང་། སྤྱ་འབུམ། རོང་པོ་དཔོན། རྩེ་ཕྱོམ་ བྱ་ལྷུང་། རིམ་
 ཐང་སོགས་བཤད་པ་གཙོ་བོར་དར་རྒྱས་ཆེ་ས་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཡུལ་སོ་
 སོའི་དཔོན་པ་ཁག་རྒྱ། རང་རང་གི་འཕྲོ་དང་བརྩུན་པའི་འཆད་ཉན་སྒྲིམ་
 རྒྱལ་གྱི་བརྩུན་པ་འཛིན་སྦྱོང་སྒྲིལ་གསུམ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་གཞུང་
 ལུགས་རྒྱ་མ་ལ་སོས་བསམ་བྱས་པའི་དོན་དང་། སྤྱ་མའི་གདམས་ངག་གཉིས་
 གཅིག་རྒྱ་རྒྱུ་ནས་ཉམས་སྦྱ་སྤངས་པས། ཆོ་འདི་སྤྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྩི་
 ལམ་དང་སྦྱ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་ཏེ། བཙོས་མིན་གྱི་ངེས་འབྱུང་སྦྱེས་པས་ཆོ་
 གཅིག་ལུས་གཅིག་ཉིད་རུ། གནས་དབེན་པ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱལ་པ་སྤྱིར་པོར་བྱས་
 པས་གནས་ལུགས་རང་ཞལ་རྒྱ་གཟིགས། སྤྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་རྒྱ་འདྲེས་པ་
 སོགས་གྱི་ཉམས་དང་ཀྱུ་པའི་རྣམས་མདོན་རུ་སོན་ཏེ། བཅུད་ཡོན་གྱི་ཟས་
 དང་། གཏུམ་མོའི་སོས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་ལྷ་ཁ་གངས་སྤྱ་སྒྲིམ་སྤྱལ་པ་དང་།
 རི་བྲག་ཟངས་ཐལ་རྒྱ་བཤོད་པའི། ཀྱུ་ཆེན་རྒྱ་མ་བྱུང་བའི་གནས་ཡུལ་གཙོ་

བོ་ནི། ལྷོ་གོ་བོ་ལྷང་། འཕྱོག་ལ་ཕྱི་ཆུ་བར། ཤར་རྒྱལ་ས་ལྷ་དཔལ་གྱི་སྐམ་པོ།
 ལྷོ་ད་ལྷང་མཆོར་ཕུ། འབྲི་གྲང་། ལྷོ་འདྲ་རིན་ཆེན་བྲག་གི་སྐབ་སྡེ་གོང་འོག་གི་
 པོ་གངས་ར་སོགས་སྐབ་པ་གཙུག་པོ་བྱེད་ལུལ་རྣམས་ཡིན། གཞན་ཡང་རྒྱལ་
 རབས་འདིའི་ནང་རྒྱ། འཇར་གི་ལུལ་རྒྱ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་
 རྒྱས་ཆེན་པོར་བྱུང་ཡོད་པ། ཀམ་པ་སྐུ་བྱེད་བརྒྱ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོ་རྩོ་འཇར་
 ལུལ་རྒྱ་བྱོས་བྱོལ་ལ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་དང་། རྒྱལ་
 རབས་བཙུག་བརྒྱུད་པའི་ནང་རྒྱ། སི་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་
 དགོན་པ་ཁག་བཅོ་ལྔ་པ་སྤྱོད་པས། འཇར་དགོན་ཁག་བརྒྱ་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པ་
 དེར་གི་བར་རྒྱ་མ་ཉམས་རང་སོར་ཡོད་པ་སྟེ། ས་ཐམ་འཇར་རིགས་རང་སྐྱོང་
 རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་བརྒྱུད།

- 1、འཇར་རི་སྐྱག་པོ་དགོན་པ། 文峰寺
- 2、འོག་མིན་རྣམ་གྲོལ་སྤྱིང་། 福果寺
- 3、རེས་དོན་སུན་ཆོགས་སྤྱིང་། 指云寺
- 4、བཀྲ་ཤིས་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིང་། 玉峰寺
- 5、ཐར་པའི་ལམ་འཛིན་སྤྱིང་། 普济寺
- 6、ཐེག་ཆེན་དར་རྒྱས་སྤྱིང་། 兴化寺
- 7、དར་རྒྱས་སྤྱིང་། 达摩寺
- 8、བཀྲ་ཤིས་དགའ་ཚལ་སྤྱིང་། 林昭寺
- 9、གོང་རྒྱན་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་འཇར་ཁྲ་འབུམ་དགོན་པ། 普化寺
- 10、རྒྱལ་ཐང་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱགས་འཕེལ་དགོན་པ། 安抵寺
- 11、ཐུ་ནག་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་གྲང་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་། 来远寺
- 12、ཐུ་ནག་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརྟན་སྤྱིང་། 烂经寺
- 13、བདེ་ཆེན་རྩོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱག་སུ་དགོན། 大普寺

གཉིས། ཐུན་མོང་རིག་གནས་ཀྱི་སྐོབ་གསོ་སྟོང་།

སྤྱིར་བོད་ཀྱི་སྐོབ་གསོ་དར་སྤེལ་བྱེད་ལུལ་གྱི་སྡེ་ཆེན་གཙུག་པོ་ནི་ས་གནས་

སོ་སོའི་དགོན་པའི་ནང་ཡིན་པ་གོང་གསལ་ལྟར་དང་། ལྷག་པར་ཐུན་མོང་གི་
རིག་གནས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཡུལ་ནི། གཞུང་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་
དང་། སྐར་གཉེར། དགོན་སྡེ་བཅས་རིགས་གསུམ་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་
ཅད་གཞི་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། སློབ་སྦྱོང་གི་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་བོད་
ཡིག་འབྲི་སློག་བྱང་རྒྱུ་པའི་འདྲིན་གྱི་ནས་ཐོན་རྗེས་རང་རང་གིས་དགོ་ཆུན་
བཅའ་ནས་གཞུང་ལུགས་གང་ལ་འདོད་པ། དེ་ལ་རྩལ་བཏོན་ནས་སྦྱོང་གིན་
ཡོད། སློབ་གྲྭ་དེ་དག་གི་སློགས་ཙམ་མདོར་བསྡུས་ནས་ངོ་སྦྱོང་པར་《དེ་སྤེའི་
བོད་ཀྱི་སློབ་གསའི་གནས་ཚུལ་》 ཞེས་པ་ལས།

གཞུང་བཅུགས་ནི་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་དེ་སྤེའི་སློབ་གྲྭ་དང་། ཅིས་ཁང་།
སྤུན་ཅིས་རིག་བྱེད་འགྲོ་པའི་སྤྱིང་ཙམ་ཡིན་པ་ལས་ཅིས་ཁང་ནི་སྤྱི་ལོ་1720
ལོའི་གཡས་གཡོན་ཙམ་དུ། སོ་སྤེའི་བ་བསོད་ནམས་སློབས་རྒྱལ་གྱིས་ཅིས་ཁང་
ལས་ཁུངས་དེ་རྒྱ་ཆེར་བཏང་ནས། སྐར་པ་ཞབས་སྡོད་ཀྱི་དམིགས་སློབ་སྤྱུག་
རྣམས། ཡིག་ཅིས་རིག་གནས་ཐབ་སྦྱོང་གོམས་འདྲིས་སྦྱོང་བརྟུན་ཕྱི་ཆེད་དུ་
ཡིག་ཅིས་སློབ་མ་ཉར་བའི་ལམ་ལུགས་གསར་དུ་བཏོད་པ་ནས་བཟུང་རྗེས་སྤུ་
ཅིས་སྤྱུག་པ་ཞེས་སྐར་པ་རྒྱུད་འདྲིན་དྲག་འབྲིང་དཔུས་གསུམ་གྱི་སྤུ་སྤྱུག་ཡིག་
ཅིས་སྦྱོང་བརྟུན་དུ་ཉར་བའི་ལམ་ལུགས་ཆགས་པ་ཙམ་ལས། སློབ་གྲྭ་དངོས་
གཞི་ཞིག་མིན་ལ། དེ་བཞིན་ཡིག་ཆོང་ལས་ཁུངས་ནས་ཀྱང་ཡིག་ཆོང་སློབ་
སྤྱུག་ཅིས། དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ་པ་རེས་སློབ་སྤྱུག་རེ་ཉར་སློབ་ཡོད་ཅིང་སྤེའི་པ་
དང་། ཞེ་པ་ཡོན་བདག་ཅིས་པའི་ཡིག་འབྲི་པ་ཆེད་དམིགས་སྤུ་ཡོད་པ་དེ་
དག་གིས་ཀྱང་དཔུ་ཆེན་དང་། དཔུ་མེད་འབྲུ་ཆ་བཅས་ཡིག་འབྲིའི་ཤུལ་
འདྲིན་གསོ་སྦྱོང་ལ་དམིགས་པའི་སློབ་སྤྱུག་ཁ་ཤས་རེ་ཉར་སློབ་ཡོད། །

སྐར་གཉེར་སློབ་གྲྭ་ནི། སྤུ་སྤུ་སྤུ་དགའ་ལྷན་ཤར་དང་། སྤུ་སྤུ་སྤུ་
རས་སློབ་གྲྭ་དང་། ཉར་ཁང་སློབ་གྲྭ། བཀས་རོང་ཤར་སློབ་གྲྭ། སྤང་མདུན་
སློབ་གྲྭ། གཡུལ་སྤང་སློབ་གྲྭ། སོགས་སློབ་གྲྭའི་མིང་ཐོགས་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་དེ་
དག་ནང་སློབ་སྤྱུག་མང་ཤོས་ལ་བརྒྱ་ཙམ་དང་། ཉུང་ཤོས་ལ་བརྒྱ་གངས་ཙམ་

ཡོད་ཅིང་། སློབ་ཚན་གྱི་ནུས་གྲངས་ནི་ཅིས་གཞུང་སྟོང་པ་དང་ཡིག་གཟུགས་
སློབ་བཅར་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་བྱེད་ཅིང་། ལུས་རྒྱལ་གྱི་གཞུང་དང་དག་ཡིག་སློབ་
འཛིན་ཡང་བྱེད། བོད་གསལ་སློབ་ལྷན་གྱི་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ནགས་རོང་གར་
དང་། རྒྱུང་རམ། ཏར་ཁང་སློབ་ལྷན་གྱི་རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་བྱ་ལུགས་ལ་ཆེ་བ་འགྲོ་ས་
ཤིག་ཡིན། སློབ་ལྷན་གྱི་ཚོམ་སློབ་གསོའི་ཐབས་ཤེས་སྟབས་བདེ་ཞིང་རྗེས་ལྷན་
ཡིན་པར་མ་ཟད། རྒྱུག་ལམ་ཐད་ལའང་ཤིན་ཏུ་ནན་པོ་ཡོད་པས་ཡིག་ཚད་
མ་ལོན་པ་དང་། རྩི་འབྱོར་སྒྲ་ལོག་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་རྒྱ་ལྷན་
དང་། རྒྱལ་ལྷན་གྱི་གྲངས་ཚད་གཏན་འབེབས་ལྟར་ལྷན་སྟོང་ཏུ་གཞུགས་པ་
ཡོད། ཅིས་སོགས་བཤད་ཡོད་པ་འདི་དག་ནི་དབུས་ཚུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཡིན་
ལ། གཞན་ཡང་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ཡུལ་རྒྱུ་འདྲ་དེ་བཞིན་ཆེ་ཆུང་དང་མང་
ཁུངས་མ་བསྟེས་པར་གཞུང་བཅུགས་དང་། རྒྱུ་གཞུང་གི་སློབ་ལྷན་བྱུང་ཡོད་
པ་དཔེར་ན། རྩི་ལོ་1940ལོ་ཡས་མས་ཤིག་གི་རྒྱུ་སྒྲ་སྟེ་དགོ་རྒྱལ་པོའི་མདུན་
སློབ་ནུས་ཀྱི་བྱ་བྱ་དག་བསྟུས་ནས། སྟེ་དགོའི་འཛིན་པོར་ཏུ་སློབ་ལྷན་
བཅུགས་ཏེ། རྒྱལ་སངས་ཁ་ཅ་ཆེ་རིང་གིས་ལུས་རྒྱལ་དག་གསུམ་དང་། བྱིས་།
སྟན་རག །རིགས་ལམ་སོགས་རྒྱུ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པ་ལ་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་
རིག་གནས་སློབ་སློབ་བྱིད་གནང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། །

དགོན་སྟེ་སློབ་ལྷན་གྱི་ རྒྱུ་དགོན་པའི་ནང་ཚོས་ལྷན་སློབ་གཞེར་བྱེད་
ཡུལ་གྱི་སློབ་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་གོང་བཤད་ལྟར་ཡིན་གྱིང་། བཟོ་
གསོ་བ། རྒྱ་སྟན་རག་སོགས་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་ལ་རྩལ་བཏོན་ནས་སློབ་
སློབ་དང་སློབ་བྱིད་བྱེད་སྟེ་དེ་དགོན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཁུང་བ་ཞིག་རེད།
ལུས་རྒྱལ་དག་གསུམ་ཡིག་གཟུགས་དང་བཅས་པ། རྒྱ་དང་། སྟན་རག །
གསོ་བ་རིག་པ། ཅིས་དཀར་ནག རི་མོ་དང་འབག་བཟོ་སོགས་ཀྱི་ལག་རྩལ་
བཅས་ཐུན་མོང་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་སློབ་པའི་སློབ་ལྷན་ཡོད་པའི་དགོན་
པ་ནི་དབུས་ཚུགས་སྒྲ་མོ་རྒྱ་སྟེ་གོ་ལ་གྱིང་དང་། ཁམས་ཚུགས་སྒྲ་དཔལ་
སླུངས་ལྷ་རིག་སློབ་གྱིང་དང་། ཀུ་ཐོག་རིག་གནས་སློབ་ལྷན་ ཨ་མདོ་ཚུགས་

ལྷ་བླ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་སྟགས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་སྤྱི་ལོ་ 1754 ལོའི་ཤིང་གི་
 ལོར་སི་རུ་ཚོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་བཅུགས་པའི་དཔལ་སྤངས་ལཱ་རིག་སྟོབ་
 ལྷ་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་ལ། བཞུགས་ཆེ་བའི་སྟོབ་ལྷའི་གས་ཤིག་ཡིན་
 པར་མ་ཟད། རུས་དེར་སྤྲ་སྤྲོན་གཉིས་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་རྒྱ་དར་རྒྱས་ཆེ་
 སྟེངས་པོད་སྟོངས་ཡོངས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་ལུལ་གཅིག་ཏུ་སྤྲ་བར་
 ཆགས་ཡོད་དེ་ཤར་དཔལ་སྤངས་པའི་སྤྲོན་ལྷ་ཞེས་དབུས་གཙང་མན་ཆད་ལ་
 སྤྲོན་གསལ་ཀྱིས་བྱུང་ཅིང་། བོད་ཀྱི་གསེར་རིག་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ་བའི་དཔོན་པོ་
 ཀམ་དེས་ལེགས། ཀམ་ཕྱིན་ལས་པ། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། འཇམ་
 དབྱངས་མཁུན་ཅེ་དབང་པོ། འཇུ་མི་པམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སྟགས་བྱུང་མཐའ་
 རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་རྣམས་སྤྲོན་ལྷ་འདི་ནས་ཐོན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་
 ཞིང་། སྤྲ་ལྷ་ཅན་དབྱངས་གསུམ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་འཆད་ཉན་བྱེད་
 ཐུབ་པའི་སྟོབ་ལྷ་ཀྱི་འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཅུ་རྟེ། རུས་དེར་བོད་ལུལ་སྟོང་སྟོང་བར་
 གསུམ་གྱི་སྤྲ་རིག་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་རྣམས་གནས་འདིར་ཐེབས་ནས་སྤྲ་
 འདོགས་གཙང་ཀྱིན་ཡོད། ཕྱིས་སུ་སྤྲ་རིག་དར་རྒྱས་ཆེ་བའི་ཨ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་
 ལྷ་བླ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་སྟགས་ཀྱི་སྤྲ་རིག་པའི་བྱིད་རྒྱན་དེ་དག་དཔལ་སྤངས་
 པའི་བྱིད་རྒྱན་པལ་ཆེར་ཡིན་པར་བཤད། སྟོབ་ལྷ་དེ་དག་ཏུ་སྟོབ་སྟོང་བྱས་
 བས་སྟོབ་མཐར་ཐུན་པའི་སྐབས་སུ། སོ་སོའི་ཡོན་ཆད་དང་བརྒྱན་པའི་ཐོབ་
 ཐང་རེ་སྟོང་པའི་སྟོལ་ནི་སྤར་ཆོས་རྒྱལ་བྱིསྟོང་ཕྱེུ་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་གཤུ་
 ཐོག་པས་མཛད་པ་ལྟར་སྟོང་ཀྱིན་ཡོད། དེ་ཡང་བཀའ་བཅུ་པ་དང་། རབ་
 འབྲུམས་པ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་གོ་གནས་ཡོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་རིག་གཞུང་རེ་
 རེ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་མཁས་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེ་སྟོང་སྟོལ་
 ཡོད་དེ། སྤྲོན་ལ་མཁས་པ་ལ་སྤྲོན་རམས་པ་དང་། ཕྱིས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཕྱིས་
 རམས་པ། སྤྲ་ལ་མཁས་པ་ལ་སྤྲ་རམས་པ་སྟགས་གཞུང་གང་ལ་མཁས་པ་
 ཡིན་པ་དེ་དང་། མཁས་པ་རབ་འབྲུམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གཉིས་བརྒྱས་ནས་
 ཡོན་ཆད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་གཏན་ལ་པལ་ཡོད་པ་ནི། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་

རིག་གནས་སློབ་གསོ་ལ་ཡར་རྒྱས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་
 སློབ་ཐོན་བྱང་རྗེས་ཀྱི་ལས་ཀ་གཙོ་བོ་སློབ་པ་ཡིན་ན་སྤྲུལ་ཆེན་དང་། དཔོན་
 རིགས་ཁག་གི་གསོ་སློབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། ཚིས་པ་ཡིན་ན་དཔོན་པ་ཁག་གི་
 ཚིས་པ་སྤེལ་ཐོབ་ཐོན་རྒྱུ་དང་། རོ་བག་གཤིན་ཚིས་བྱེད་རྒྱུ་སོགས། ཡིག་རིགས་
 དང་སྒྲ་སློབ་རག་སོགས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ན། རྒྱུད་ཡིག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུ་
 སོགས་ཡིན་ཞིང་། འགའ་ཞིག་ནི་སློབ་ཐོན་བྱང་རྗེས་དཔོན་པ་གཞུང་གི་ལས་
 ཀ་ལས་གཡོལ་ཏེ་སློབ་སྦྱོང་དང་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོར་གནང་ཞིང་ཞོར་དུ་རྒྱན་
 འཛིན་གྱི་སློབ་མ་གསོ་སྦྱོང་གནང་བ་སྟེ། སྒྲེར་གཉེར་སློབ་གྲུའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་
 ཞིག་དུ་གྲུབ་ཡོད། སློབ་པའི་འཛིན་གྲུ་ནས་ཐོན་ཀྱང་གཞུང་གི་ལས་འགན་
 མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྦང་བར་གསུམ་གྱི་རོང་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་
 རྣམས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཤིང་གི་སློབ་རིགས་རྣམས་དང་། ས་སློབ། རྫོང་སློབ།
 སོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལས་བྱང་བའི་སློབ་རིགས་རྣམས་བརྟུ་བརྟུབ་བྱེད་པ་དང་།
 གཞན་ཡང་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་བྱང་བའི་སློབ་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་ཉོ་སྦྱོབ་བྱེད་
 ཅིང་། བད་རིགས་སྤྱོད་ཆོགས་བཅས་བྱེད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་
 བརྟུ་སྦྱོར་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་རྒྱུན་རང་གནས་སུ་བསྐྱེད་དེ་བད་པ་བྱང་རིགས་ལ་
 སློབ་བཅོས་བྱེད་པ་དང་། དབྱར་རྒྱལ་འབྲོག་ཁུལ་དུ་བསྐྱོར་ནས་བད་པ་ལ་
 སློབ་སྦྱོར་ཞོར་དུ་དཀར་ལྗོངས་བྱེད་པ་དང་། དབྱར་རྒྱལ་ཞིང་གྲོང་དུ་བསྐྱོར་
 བས་བད་འཆོས་ཞོར་དུ། འབྲུ་ལྗོངས་བྱེད་པའི་སློབ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སློབ་སྦྱོང་
 ཟེར། སྦྱིར་བཏང་སློབ་པ་རྣམས་སློབ་སྦྱོང་མེད་ས་གཉིས་ཀྱི་ཡོང་སློབ་བརྟེན་
 བས་ལོ་གཅིག་གི་འཆོ་བ་ཐག་གཅིད་བྱེད་ཅིང་། རྒྱལ་རྒྱུན་བད་པ་བྱང་བ་
 རྣམས་དང་ལྷག་པར་དུ་དབུལ་པོའི་རིགས་ལ་སློབ་དགེ་གཏོང་ཞེས་པ། བད་
 པའི་བད་གཞི་དང་བརྟུན་ནས། འོས་ཆོད་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་པ་ལས་སློབ་རིན་ལེན་
 པའི་ལུགས་སློབ་ཆེར་མེད། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་གང་འདྲའི་དབུལ་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། སློབ་རིན་སྦྱོར་རྒྱ་མེད་པས་བད་པ་ཤི་ཟེར་བའི་ལོ་རྒྱུས་
 མེད། །

ས་བཅད་བཞི་ལ། སྤྱིད་དབང་སྐོབ་ཚུད་ཀྱི་འབྲུག་ལ།

དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤྱིད་དབང་བཅུགས་ནས་མཚུགས་འགྲེལ་གྱི་བར་དུ་
བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་ཚུད་ཀྱི་དབང་གིས་བསྐྱབས་
པའི་སྡེ་གཟུར་དང་དམག་འབྲུག་བྱང་ཚུལ་ཞིབ་པ་ 《དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་
ལོང་》དང་། 《གཡུ་ཡི་སྤེང་བ་》བཅས་ན་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པས་འདྲིར་
རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་སྟབས་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་དུ་འཁོད་པའི་དོན་གཞིར་
བརྒྱུད་ནས་དོན་རྒྱུན་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་མདོར་དྲིལ་ནས་བརྗོད་དོ། །

གཅིག །སྤེ་སྤྱིད་དང་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་བར་གྱི་འབྲུག་ཚུད་སྐོར།

གནམ་བསྐོས་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་ཁྲི་ལ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་བཞུགས་
ནས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་སྐྱོང་བཞིན་པའི་དུས་དེར། ཁྱོད་སྤྱད་པ་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་རིག་པ་གསལ་ཞིང་སྐོ་གྲོས་རྒྱས་པ། གཞུང་དང་
རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པ། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཐུན་མིན་
ཀྱི་ཐུགས་འདིང་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་། དེ་ཉིད་སྤྱི་ལོ་1679པའི་ས་ལྷག་ལོར་སྤེ་སྤྱིད་
ཀྱི་ཁྲིར་བཀོད། ལྷགས་གཉིས་བྱ་བ་པལ་ཆེར་ལ་ཐུགས་འགན་བཞེས་པས་ལྷ་
སྡེ་མི་དཔོན་ཀུན་གྱིས་གཟེངས་སུ་བཟོད། 《ཁྲིམས་ཡིག་དྲངས་ཤེལ་མེ་ལོང་》
གཏན་ལ་ཐབ་ནས་བཞུགས་ཡོད་པའི་དུས་དེར་སོག་པོ་དར་ཡན་རྒྱལ་པོའི་རྟ་
དམག་ཁག་ཅིག་བོད་དུ་བཅའ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་པ་དེས་དྲག་ལྷགས་དོམས་ནས་
བོད་ཀྱི་སྤྱི་ནང་གི་དོན་རྒྱུན་ཁག་ལ་ཐེར་གཏོགས་བྱས་པར་སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་
རྒྱ་མཚོ་ཡིད་མ་རངས་པར་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ཚུམ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་1682ལོའི་རྩ་བ་གསུམ་པའི་ཆོས་ལྷ་ཉིན་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་
སྤྱ་གཤེགས། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་འགྱུར་སྟོག་ཡོང་བའི་དོན་
རྒྱུན་ལ་ཐུག་པའི་སྐབས་རེད། ལྷ་པ་ཆེན་པོ་འདྲའ་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་བཞིན་སྤྱ་
གཤེགས་པ་གསང་རྒྱ་དམ་པོ་བྱས་ཏེ། སྤྱར་བཞིན་སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཚོས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་ནམས་ལྷགས་པར་བསྐྱབས་པས། ལྷགས་མཐའ་

དག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱང་། དེ་ནས་མན་རྩ་གོང་མ་བདེ་སྐྱོང་གིས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གསལ་གས་ཟེལ་པ་ཤེས་ནས། བཀའ་ཡིག་བཏང་སྟེ་འདྲི་བཅད་ནན་ཏན་གནང་བ་ལ། གསང་རྒྱ་དགོས་དོན་གྱི་སྐྱོར་དང་། ཡང་སྤྱད་དོས་འཛིན་བྱས་ཚུལ་གྱི་སྐྱོར་ནམས་ཞིབ་ཞུས་བྱས་པས་མན་རྩ་གོང་ཁང་གིས་གྱིས་དེ་བཞིན་མོས་མཐུན་གནང་། སྤྱི་ལོ་1696པའི་མེ་བྱི་ལོར་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་མོ་ནས་སྐུ་གསལ་པ་དང་། དེའི་ཡང་སྤྱད་འབྲུལ་བྲལ་དོས་འཛིན་བྱས་ཚུལ་སྐྱོར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས། དེའི་ཕྱི་ལོ་སྐུ་སྤྱང་དྲུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཁྲི་ཤོག་རྩ་བཀོད་པ་དང་། ལོ་དེར་སོག་པོ་ད་ལའི་ཏན་གོངས། དེའི་སྐས་ལྷ་བཟང་ཏན་གྱིས་པའི་གོ་གནས་འཛིན་པ་དང་། བོད་ཁམས་དབང་རྩ་ཐུང་རྒྱུ་ཏམ་སེམས་སྐྱེས་ཏེ་གོང་མ་བདེ་སྐྱོང་(康熙)ལ་ཕྱེ་སྤྱད་གྱིས་གོང་མ་ལ་བཙེ་བཀའ་མེད་ཚུལ་དང་། ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་བྱས་ལུགས་སོགས་དབྱེན་སྐྱོར་དང་། དགྲུག་ཤིང་གི་སྐྱན་ཞུ་མང་པོ་ཞིག་ལུལ། ཕྱེ་སྤྱད་དང་ལྷ་བཟང་བར་གྱི་སྤྱད་དབང་འཕྲོག་ལེན་གྱི་འཐབ་ཚོད་དེ་ཉིན་ལྷ་ར་ཇ་དྲུག་རེ་ཆེར་སོང་། སྤྱི་ལོ་1703པའི་རྒྱ་ལུག་ལོར། སྐྱོན་ལམ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་སོག་པོ་ལྷ་བཟང་གིས་བཀོད་མངགས་ལྷ་ར་སོག་པོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་འགའ་ཞིག་བཟུང་ནས་དམར་གསོད་བྱས། ཕྱེ་སྤྱད་གྱིས་དམག་དཔུང་བསྐྱས་ཏེ། གཡུལ་བཀྲེས་པས་ལྷ་བཟང་ཏན་དཔུང་དང་བཅས་པ་འདམ་གཞུང་བར་རྩ་ཕྱིར་འཐེན་དགོས་པ་བྱང་། འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་གྱི་དམག་དཔུང་བསྐྱར་བསྐྱིགས་བྱས་ཏེ། ལྷ་སར་ཚུལ་ཚོལ་བྱས་པས་བོད་སོག་བར་དམག་འབྲུག་ཆངས་ཆེན་ལངས། སྐབས་དེར་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་། ལྷ་བཟང་ཏན་གྱི་ཅ་བའི་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་བར་འདུམ་མཛད། སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ཕྱེ་སྤྱད་གྱི་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་གོང་དཀར་རྩ་བཞུགས་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་ངག་དབང་རིན་ཆེན་ཕྱེ་སྤྱད་གྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་རྒྱ་གཏན་འབེབས་བྱས་སྐབས་རེ་ཞིག་ལྷིང་འཇགས་སུ་ཕྱིན་པ་ལྷ་བྱ་ཞིག་བྱང་།

གདུངས་རབས་ངོ་མཚར་མཚོག་གི་གཏེར་མཛོད་ལས་གསལ། བོད་ཡུལ་གྱི་
 ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ལྟ་བུར་ཉན་གྱི་ལག་རྒྱ་ཤོར། རྒྱལ་
 དེར་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འབྲིང་བ་འགའ་ཞིག་གིས། སོག་པོའི་དམག་
 གི་དཔུང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས། སོག་དམག་མཐའ་རྩ་སྟོད་པའི་ཐབས་ཤེས་
 བཅོལ་ཏེ། བོད་ཡུལ་བྱང་སྟུགས་ལི་ཡུལ་གྱི་སོག་པོ་རྩན་གར་བའི་དམག་
 དཔུང་ལ་རོགས་བཅོལ་ཞུས་པས། རྩན་གར་བའི་དམག་དཔུང་བོད་རྒྱ་ཡོང་
 བྱས་ལྟ་བུར་ཉན་གྱི་དམག་དང་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱས་མཐར། རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་1717 ལོར་བོད་ལྗེ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་གཅིག་
 ཉིན། ལྟ་བུར་ཉན་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་ཕམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་ཐེབས། ལྟ་
 བུང་ཉན་ལ་ཁོར་དང་བཅས་པ་གཡུལ་རྒྱ་བསད། ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་གསེར་ཁྲི་
 ལས་ཕབ་ཏེ་ལྷགས་པོ་རིར་བཞག དེ་རྗེས་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་བོད་ནས་རེ་ཉོར་
 (热河) རྒྱ་སྤྱན་དྲངས། དེ་ལ་དེར་སངས་ཁྲིང་ཏེ་(承德) ཟེར། དེ་ལ་ལྟ་
 ཁང་ལྗང་ཁུ་ཞེས་པ་བསམ་ཡས་ལ་དཔེ་སྤྲངས་ནས་བཞེངས་པ་དང་། པོ་ཏ་
 ལའི་པོ་བྱང་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་ནས། དེར་བཞགས་སུ་བརྒྱ་གསེག་ཡུལ་ནས་
 ལྷ་པ་ཉིས་སྟོང་ཅམ་བསྐྱས་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཅུགས། ཞེས་དཔུང་གི་
 བསམ་གཏན་གྱི་གསུང་ཚཱ་ལས་གསལ། དེ་ནས་ལྷ་ཤི་ཉན་གྱི་རིགས་བརྒྱད་
 གིས་བོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་རྒྱལ་མཁུག་བསྐྱེལ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 ཁང་ཆེན་པ་དང་། པོ་ལྟ་བ་ནི་སོག་པོ་ལྟ་བུར་སྐབས་ཀྱི་དམག་དཔོན་བྱས་
 རྗེས་ཅན་ཡིན་པས། རྒྱལ་དེར་དམིགས་བསལ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་གལ་རྒྱ་བསྐྱོ་
 བཞག་མ་བྱས་པ་འདྲ། རྒྱལ་དེར་དགའ་ལྷན་ཐེ་རི་པའམ་མཚན་དངོས་རྣམས་
 ཅེ་ལྟ་རྒྱལ་རབ་བརྒྱན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དུང་གི་ཁྲི་ལ་བཀོད་ཀྱང་། རོན་ལ་དབང་
 ཆ་སོག་པོ་རྩན་གར་པས་བཟུང་། རྟོང་མའི་དཔོན་ཕྱེ་གཙོ་པོ་རྩོམ་བྱས་དང་།
 རྩོན་གྲོལ་སྤྱིང་སོགས་རྩ་མེད་བཅོས། རྩོམ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་པ་རྩོན་ལས་
 དང་། རྩོན་གྲོལ་སྤྱིང་གི་གདུང་གསལ་པ་འཕྱར་མེད་རྒྱ་མཚོ། རྩོན་སྤྱིང་ལོ་ཆེན་
 རྣམས་སྤྱི་སོགས་རྟོང་མའི་སྤྲ་མ་མང་པོ་བཀོངས། དཔོན་ཕྱེ་རྟོང་པ་མང་པོའི་

ནང་ནས་གནའ་རྒྱུ་རིན་ཐང་ཅན་མང་པོ་སོག་ཡུལ་དུ་བསྐྱུལ། གསེར་གདུང་
 འཇམ་སྒྲིང་རྒྱན་གཅིག་ཀྱང་གཏོར་ཅིས་བྱས་སྐབས། རྩེ་སྤྱིད་རྟག་ཅེ་པས་
 འཇམ་རྒྱུ་བ་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་ཐུབ་པ་བྱུང་སྐད། གཞན་ཡང་
 དམག་དཔུང་ལ་སྒྲིག་ལམ་ཞན་པས་མི་སེར་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་དང་། བྱད་མེད་
 ལ་བཅོན་གཡེམ་སོགས། གཏུག་རྒྱུ་བ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱས་པས་བོད་
 འབངས་རྣམས་ཡི་མ་རང་བར་གྱུར། མན་རྩ་གོང་མའི་བཀའ་ལ་བརྩི་བཀུར་
 མེད་པར་མ་ཟད། དབུས་གཙང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་སི་ཁོན་དང་། ཡུན་
 བཀ། མཚོ་སྤོན་སོགས་སུ་རིམ་བཞིན་གནོད་འཚེ་བྱས་སྐབས། སྤྱི་ལོ་1718པའི་
 ས་བྱི་ལོར་གོང་མ་བདེ་སྐྱོང་（康熙）གིས་དམག་དཔུང་བཏང་ནས་རྩན་
 གར་པ་ཚར་གཅད་དགོས་པའི་བཀའ་པུ། དམག་ཐེངས་དང་པོ་བོད་དུ་
 ཡོང་ནའང་ནག་རྒྱུ་ས་ཁུལ་དུ་སླེབ་པ་དང་ས་རྒྱས་མེད་པ་དང་། ཆ་རྒྱུན་ཞན་
 པ་བཅས་ཀྱིས་གོང་མའི་དམག་པམ། དེའི་བྱི་ལོར་དམག་དཔུང་ཐེངས་གཉིས་
 པ་ཡོང་སྐབས། སོག་དམག་དངངས་སྒྲག་སྒྲིས་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱི་གཙང་སྤྱོད་ས་སུ་
 བྱོས། དུས་དེར་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཁང་ཆེན་པའི་དམག་
 དཔུང་གོ་ཤོད་དུ་སྒྲར་བཏབ། སོ་རྩ་བས་དམག་དཔོན་བྱས་ཏེ་རྩན་གར་པ་
 རྩེས་འབྲངས་རྣམས་ཚར་བཅད། ང་སོད་པས་གོང་དམག་བསྐྱུས་ཏེ་རྩན་གར་
 པའི་དཔུང་ཚོགས་ལ་ཕར་ཕྱོད་བྱས། མདོར་ན་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་དམག་དཔུང་
 དང་། གཙང་དམག་གོང་དམག་སོགས་ཀྱིས་གོང་མའི་དམག་དཔུང་ལ་རམ་
 འདེགས་བྱས་ཏེ་རྩན་གར་པ་ལ་ངོ་ཕྱོད་བྱས་མཐར། སྤྱི་ལོ་1720པའི་ལྷགས་བྱི་
 ལོར། རྩན་གར་པའི་དམག་དཔུང་ཐམས་ཅད་བོད་ཡུལ་ནས་མཐར་སྐྱོད་བྱེད་
 ཐུབ་པ་བྱུང་། །འདིའི་སྒྲོར་རྒྱས་པ་མི་དབང་རྒྱུ་བ་ཆེན་དང་། དགའ་བཞི་
 པའི་རྣམ་ཐར་སོགས་ལས་གསལ། །

གཉིས། སོ་རྩ་བ་སོགས་བཀའ་སྤྱོན་ནང་འབྲུག་སྒྲོར།

སོག་པོ་རྩན་གར་པའི་དམག་དཔུང་བོད་ནས་མཐའ་རྩ་བསྐྱུང་པ་དང་།
 བོད་དུ་འཕྱོར་པའི་མན་རྩ་གོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས། སྤྱིད་སྐྱོང་རྟག་ཅེ་པ་

སྲིད་ཁྲིམས་པ་ལྟེ་འཛིན་བཟུང་བྱས། རྩན་གར་པའི་རྗེས་འབྲངས་པོད་སོག་
 མི་སྣ་ཐམས་ཅད་ཆར་བཅད། དེ་ནས་ཁང་ཆེན་པའི་ཞབས་འབྲིང་རག་དབང་
 ཡོན་ཏན་དང་། གཙང་སྡེངས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལྷ་མ་པ་སོགས་སྟག་ཅེ་པའི་
 རྗེས་འབྲངས་ནམས་གསོད་གྲབས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། པོ་ལྷ་བས་སྟོན་སོག་
 པོ་རྩན་གར་བའི་སྐབས་སུ། རང་གི་སྟོག་བསྐྱབས་པའི་དྲིན་གསོལ་གྱི་ཆེད་དུ།
 སྟག་ཅེ་པ་སྟུན་བགྱིས་པ་དང་གཞུང་སེམས་ནམ་དག་ཡོད་པས་སྟོག་ཆད་མི་
 ཡོང་བའི་ཁྱེ་བ་ཡང་ཡང་བཞག་གྱང་། མན་རྩ་གོང་མའི་དམག་གིས་མ་གསན་
 པར་མཐར་ཕྱེ་སྲིད་སྟག་ཅེ་པ་དང་། བྱང་སྟོན་བཀྲ་ཤིས་ཅེ་པ་སོགས་ལྷ་སའི་
 སྲིད་ཆུའི་འགམ་རྩ་བྲིད་དེ། མེ་སྟོགས་ལན་གསུམ་བརྒྱབ་པ་དང་རལ་གྱིས་སྒྲི་
 བཅད་དོ། སྤྱི་ལོ་1720པ་ལྷགས་བྱི་ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་
 རྒྱ་ལའི་སྤྱ་མ་སྟེང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། སྤྱི་འབུམ་ནས་དབུས་སུ་
 གདན་དྲངས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་པོ་བྱང་པོ་རྒྱ་ལའི་བྲི་
 ལ་མངའ་གསོལ། སྤྱི་ལོ་1721པའི་ལྷགས་བྱང་ལོར་ཁང་ཆེན་ནས་བསོད་
 ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ར་སོད་རྟོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོ། སྤར་
 ར་བ་སྟོ་གོས་རྒྱལ་པོ་ནམས་རིམ་བཞིན་བཀའ་ཡི་སྟོན་པར་བསྐོས། སྤྱི་ལོ་
 1723ལོར་མན་རྩ་གོང་མ་གཡུང་གེན་(雍正) བྲིར་འཁོད། ཁང་ཆེན་ནས་
 ལ་མན་རྩ་གོང་མས། དའི་ཆིང་བ་དུར་ཞེས་པའི་སྒྲེར་ཐམ་གནང་ཞིང་བདག་
 རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་ཁེངས་དྲེགས་ཆེས་ཆེར་འཕེལ། གཞན་ལ་མཐུན་ལམ་
 དམན་པ་དང་། སྟོ་ཐག་སྒྲེར་གཙོད་ཀྱི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱང་སྟབས་བཀའ་སྟོན་
 ལས་རོགས་ནམས་ཡི་མ་རང་བ་བྱང་། དེ་ནས་པོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་
 བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཉིན་བཞིན་རྫོང་ར་དང་། རོ་དྲག་རྗེ་ཆེར་སྟོན། ལུམ་པ་
 བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོས། རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ལ་རྒྱབ་ཆ་བཅོལ་ནས་
 ཁང་ཆེན་པ་ལ་འགན་ཚོད་བྱས། པོ་ལྷ་བ་ནི་མགོ་བདེ་ཞིང་སྤྱང་གྱང་ལྷན་པ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས། སྐབས་དེར་ལྷ་ལུམ་ན་བ་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ་དམག་དཔོན་སྟོ་
 བཟང་དར་རྒྱས་དང་། བྲིམས་དཔོན་རག་དབང་བདེ་ཆེན། མདོ་མཁར་པ་ཆོ་

རིང་དབང་རྒྱལ་སོགས། ཞབས་འབྲིང་ཁྱད་ཤས་ཅམ་ཁྲིད་དེ་ནམ་མཁུན་ཅམ་
 ཆེབས་ཁ་བརྒྱུར་ཏེ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས། རྣམ་རྒྱལ་སྐར་རུ་སྤྱེབས་རྗེས་
 མདོ་མཁར་པ་ལྷ་སར་སྤྱིར་ལོག། སོ་ལྷ་པ་གཞིས་སུ་འབྱོར་རྗེས་དོགས་ཚོན་
 ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱ་ར་མེལ་ཆེ་རིམ་པ་མང་པོ་བཅུགས་ནས་བཞད། སྐབས་
 དེར་གོང་མ་ཆེན་པོས་(雍正) ཁང་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷུང་གིས་
 ཆེ་བའི་གཟེངས་བསྟོད་དང་། ཤེལ་གྱི་དམ་ཕྱུག་གནང་། པོད་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་
 རོགས་པ་བྱེད་མཁན་ཏ་ཁྲིན་(大臣) ཏེ་སྟོན་ཆེན་གཉིས་འཁོར་དང་བཅས་
 པ་འོངས་པ་སོས་པས། བཀའ་སྟོན་ལུམ་པ་བ་ཁོང་ཁྲོ་མེ་ལྷུ་ར་འབར་ནས་
 ལྷུར་རུ་ཁང་ཆེན་པ་གསོད་རྒྱུ་ཤོས་ཀ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1727པའི་མེ་ལུག་རྒྱ་བ་
 རུག་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན། གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་སློབ་ཐོག་ཁའི་ཆོམས་
 ཆེན་ནང་རུ་ཁང་ཆེན་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། ང་སོད་པ། ཁུང་ལུམ་
 པ། ལྷུར་ར་བ་བཅས་བཀའ་སྟོན་རྣམས་ལྷན་རུ་འཛོམས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
 གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་ནང་རུ། སྟོར་བྱར་རུ་ཁང་ཆེན་པ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་
 བསད། སྤྱིད་པ་ཐང་པ་དང་། བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ར་བ། རྒྱ་ཁང་པ་དཔུང་དང་
 བཅས་པ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་བཏང་ནས། སོ་ལྷ་བ་ཆར་གཙང་དགོས་པའི་ལས་
 འགན་གནང་། དབུས་དང་གོང་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ང་ལུམ་སྐུར་གསུམ་གྱིས་
 དབང་རུ་བྱས། བྱང་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་སོག་པོའི་སྤེལ་ག་མ་རྣམས་འདུལ་
 དགོས་པའི་དམག་སྤྱུལ་བྱས། །

སོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་གཡོལ་ཏེ་དོགས་ཚོན་ཆེར་
 བསྐྱེད་བྱས་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས་དེར། སྤྱིད་ཕུག་དབང་འདུས་ལྷ་ས་ནས་
 སྟོས་གཞིས་སུ་ཕེབས་པའི་གོ་སྐབས་དང་བཅུན་ནས་སོ་ལྷ་བ་མངལ་འབྲུད་རུ་
 ཕྱིན། དབུས་སུ་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་དང་། གཙང་ཕྱོགས་སུ་དམག་
 བཏང་ཕྱི་སོ་ལྷ་པ་ལ་རྒྱུ་རྩིས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཞུས་བྱས་སྐབས། སོ་
 ལྷ་བས། རང་འོག་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཕྱག་ཡིག་སྤྲིངས་ཏེ་ང་ལུམ་སྐུར་
 གསུམ་ལ་ཕར་རྒྱུ་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་དང་། རུས་མཆོངས་སུ་སོ་བྱང་གི་

ལྷགས་རི་དང་། རྩ་སྤྱོད། ཆག་ར་སོགས་ཉམས་གསོ་བྱས་ཏེ་དམག་འབྲུག་གི་
 གྲུ་རྒྱུག་ལེགས་པོར་བྱས། དམག་དཔུང་དྲུག་རྩའི་སྐོར་ཙམ་དང་ལྷན་རྒྱ་མངའ་
 རིས་སུ་བསྐྱོད་ནས་དགའ་བཞི་པ་ལ་ང་ལུམ་སྐུར་གསུམ་བརྒྱུག་པར་བྱ་དགོས་
 པའི་གྲོས་མོལ་བྱས་ཀྱང་། མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་གྱི་དཔོན་པོ་དགའ་བཞི་པ་
 དང་། བསམ་འབྲུག་གིས་དང་། ངམ་རིང་རྫོང་སྐོར་དམག་དཔོན་རྩ་མ་བ་
 གཉིས་གྱིས་སྐྱོད་ལུག་གི་རྣམ་པ་བརྟན་ནས་པོ་ལྷ་པའི་རེ་བ་བཞིན་མ་འགྲུབ།
 པོ་ལྷ་བས་སྐུར་ཡང་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་དང་། གཙང་ཕྱོགས་གྱི་དཔོན་
 རིགས་རྣམས་ལ་ང་ལུམ་སྐུར་གསུམ་ལ་ངོ་ཚྏ་བྱ་དགོས་པའི་སྐུལ་སྐྱོང་ཡང་
 ཡང་གནང་མཐར་དམག་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། ས་དགའི་དཔོན་པོ་ལྷའི་
 རྩེང་ནོ་ཡོན་གཉིས་གྱིས་དཔུང་རོགས་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་བྱས། མངའ་རིས་དང་།
 གཙང་ཕྱོགས་གྱི་ཆབ་འབངས་རྣམས་ལ། བྱིད་ཅག་དཔའ་པོ་ཡིན་པ་དང་།
 དག་པོ་ཆོར་གཅད་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་དང་། བསྐྱུགས་བརྫོད་མང་ཙམ་
 གནང་བས་པལ་ཆེར་ལ་སྐུལ་སྐྱོང་ཐེབས། རྒྱུ་དེར་དགའ་བཞི་པས་ཀྱང་སྐོར་
 གསུམ་དམག་གི་རྩ་སྤྱོད་དངས་ནས་རྩ་དམག་ཉིས་སྟོང་ཙམ་དང་། ཡུལ་དམག་
 རྣམས་བྱིད་དེ་དཔུང་རོགས་སུ་འབྱོར། སྤྱི་ལོ་1727པའི་མེ་ལུག་ཟླ་བ་བདུན་
 པའི་ཆེས་བཅུ་བདུན་ཉིན། པོ་ལྷ་བ་གཙང་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་པའི་རྒྱུ་དེར་སྐྱོད་
 ཐང་པ་དང་། རྒྱ་ཁང་པ་སོགས་གྱི་དམག་དཔུང་གིས་པོ་ལྷ་པའི་སྐོས་གཞིས་
 ལ་པར་ཚྏ་གྱི་དམག་འབྲུག་ཉིན་ལྷ་ཙམ་བྱས། ཁོ་ཆོ་པམ་ནས་རྒྱལ་མཁར་
 རྩེར་བྱོས། རྒྱུ་དེར་དབྱུས་དམག་དང་། ཀོང་དམག་ ཁོག་དམག་བཅས་
 གཙང་རྒྱ་འབྱོར་ཏེ། གཙང་ཕྱོགས་གྱི་པོ་ལྷ་པའི་དམག་དཔུང་དང་ཡུན་རིང་
 འཐབ་འབྲུག་བྱས། པད་ཆེལ་པ་དང་། སྤེལ་བཞི་པ། བོན་རིགས་བསོད་
 ལྷན། ཞབས་འབྲིང་ཀུན་བཟང་སོགས་གྱིས་དཔུང་རོགས་བཏང་ནས་ང་ལུམ་
 སྐུར་གསུམ་གྱི་དམག་ལ་བརྒྱལ་པས་དེ་དག་ཕྱིར་བྱོས། སྐབས་དེར་རྩ་མ་པས་
 དབྱུས་སུ་པོ་ཉ་པ་མངགས་ཏེ། རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ལ་འབྲེལ་བ་
 བྱས་ཏེ་པོ་ལྷ་པ་ལ་ངོ་ཚྏ་བྱེད་རྒྱུའི་གཡོ་སྐྱུའི་གསང་ཐབས་དེ། པོ་ལྷ་པའི་

སྤྱི་གསུམ་གྱིས་ཤེས་སོང་བ་དང་། ཅུ་མ་བ་བསམ་འབྲུག་ཅེར་ཚོགས་འདུར་ཡོང་
 དགོས་པའི་བརྒྱུད་ཡིག་བསྐྱར་ནས། དེར་སླེབས་པ་དང་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཤིང་
 སོ་བུ་གི་ཡང་ཅེ་ནས་བསྐྱར་ཏེ་བཀོངས་སྐད། དེ་ནས་གཙང་དམག་རྣམས་
 སློ་ཅེ་གཅིག་སྤྱི་ལ་གྱིས་སོ་ལྟ་བའི་རྩིས་སྤྱི་འབྲངས་ནས་དམག་ལ་ཁྱུགས། ལྷ་
 ལོ་ཅན་དང་། སྤང་ཚལ་བ། སྤེལ་བཞི་པ་སོགས་གྱིས་དམག་སྤྱི་འབྲངས་ཏེ་རིམ་
 བཞིན་དག་ཐོག་ཏུ་ཆས། འབྲས་བུ་དེས་པའི་ས་ཆ་དེར་གཡུལ་འབྱེད་ཡུན་
 རིང་བྱས། སྤྱི་ལ་སྤྱི་པམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཐག་མ་ཚོད་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར།
 རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ས་སྐྱ་པ་སོགས་གྱིས་བར་
 འདུམ་གནང་བས་དམག་དཔུང་ཁག་རང་རང་གི་མངའ་འོག་ཏུ་ལོག། དེ་ནས་
 མི་རིང་བར་སོ་ལྟ་བས་དབྱས་སྤྱི་དཔུང་འཇུག་བྱེད་རྒྱུ་དམག་བཀོད་བྱས་ཏེ།
 དམག་དཔོན་ལྷ་ལོ་ཅན་གྱི་དམག་ཉིས་སྟོང་ཅམ་ཁྲིད་དེ་ཡར་འབྲོག་བརྒྱད་
 ལྟ་སར་དཔུང་འཇུག་བྱས། སོ་ལྟ་པས་འདམ་གཞུང་ནས་སོག་དམག་དང་ཡུལ་
 དམག་སྤུམ་སྟོང་ཅམ་བསྐྱས་ཏེ། སོ་ལྟ་མདོ་བརྒྱད་ལྟ་སར་དཔུང་འཇུག་བྱས།
 གར་པ་གོང་ཚོའི་ཉེ་འགམ་ཏུ། སྐར་བཏབ་ནས་བསྐྱད་པ་དང་ར་ལུམ་སྐྱར་
 གསུམ་གྱི་དཔུང་དམག་གི་ཚུར་ཚོལ་པ་དེ་དག་ཚར་བཅད། སྤྱི་ལོ་1728པའི་ས་
 སྤེལ་ལོའི་ལྷ་བ་ལྟ་པར། སོ་ལྟ་པ་དཔུང་དང་བཅས་པ་ལྟ་སར་འབྱོར། ར་ལུམ་
 སྐྱར་གསུམ་དང་རས་སྐྱག་སྤྱི་ལ་ཉེ་ཅེ་སོ་བུ་ཏུ་བྱོས། ཏུས་དེར་མདོ་མཁར་
 ཞབས་བུང་སོགས་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་གྱིས་གཟིགས་རྟོག་ཐོབ། དེ་ནས་སོ་ལྟ་
 བའི་དམག་གིས་ཅེ་སོ་བུ་དང་། ལྟ་སའི་ཉེ་སྐོར་གྱི་སྤྱི་གསུམ་ཐམས་ཅད་དམག་
 གིས་བསྐོར་པའི་སྐབས་སྤྱི་ལ་རྒྱལ་སྤེལ་གྱིས་ཤེས་གསལ་པ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་རིན་
 པོ་ཆེ། གདན་ས་གསུམ་གྱིས་འབྲས་མི་སོགས་སོ་ལྟ་བའི་མདུན་ཏུ་སོང་ནས་
 ཁོ་རང་ལ་བསྐྱུགས་བཞེད་གང་མང་བྱས་པ་དང་། ཁང་ཆེན་པ་བཀོངས་པ་
 དང་། དབྱས་གཙང་འབྲུག་པ་སྟོང་བའི་སྐོར་ལ་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་བཟུང་རྒྱ་མཚོ་
 དང་རྒྱལ་ཡབ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་གཉིས་ལ། ཐེ་རུས་སྤུ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་
 པའི་སྐོར་གྱི་སྤྱན་མེད་དང་དགོངས་སེལ་བྱས། ཏུ་ལའི་བླ་མ་ཡབ་སྤེལ་གཉིས་

ཅེ་མོ་བྲང་དུ་བཞུགས་ཆོག་རྒྱུ་དང་། ང་ལུམ་རྒྱུར་གསུམ་ཅེ་མོ་བྲང་ནས་སྤྱིར་
རང་བྱིམ་དུ་ལོག་ནས་བསྐྱད་ཆོག་པ་དང་། ཆོ་སྤྱོད་ལ་ཉེན་ཁ་མི་ཡོང་བའི་རེ་
བ་ཞུས། ཁང་ཆེན་པ་དང་མོ་ལྷ་བའི་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་དུ་མན་རྒྱ་གོང་མའི་
མདུན་ཁྱུ་ཡིག་པ་བཏང་ནས། ང་ལུམ་རྒྱུར་གསུམ་ཆར་གཅོད་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་
དང་རོགས་རམ་ཡོང་རྒྱུ་ལེ་ཞུས་ལྟར། མན་རྒྱ་གོང་མའི་དམག་གི་དབུང་
ཆེན་བོད་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཁད་ཡོད་སྟབས། མོ་ལྷ་བས་ཁོ་ཆོ་རང་བྱིམ་དུ་བསྐྱད་
ཆོག་པ་དང་། རྒྱ་ཁོར་ལ་བརྒྱུག་སྐྱོན་ཡོང་མི་ཆོག་པ། རྒྱ་ནག་ནས་མན་རྒྱ་
གོང་མའི་མོ་ཉ་པ་འཕྱོར་རྒྱུ་ཞུས་ཐག་གཅོད་རྒྱ་ཞུས་བཞེས་གནང་། ང་ལུམ་རྒྱུར་
གསུམ་རང་བྱིམ་དུ་དམག་སྤྱོད་བརྒྱ་ཅམ་རེས་བསྐྱོར་ནས། བཟང་བཅོན་ལྷ་
བྱུར་བཞག །

མོ་དེར་མན་རྒྱ་གོང་མས་བཏང་བའི་དམག་ཆེན་བོད་དུ་བསྐྱོད། དམག་
དཔོན་ཆེན་མོ་ཁྱ་ལང་ཨ་དང་། མད་ལུ་ལྷ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་དམག་
བརྒྱད་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ཟེ་ཡིང་བརྒྱད་དེ་དབུས་སུ་དང་། སྤྱོན་ཆེན་ཀྱུ་
དབྱིང་གིས་སྤྱོད་དངས་པའི་སི་ཁོན་གྱི་དམག་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཅམ་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱིས་
བརྒྱད་ནས་དབུས་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་དང་། དམག་དཔོན་ནན་ཐན་ཞང་གིས་སྤྱོད་པའི་
པའི་དམག་སྤྱོད་ལྷག་ཅམ་ཡུན་ནན་བརྒྱད་དེ་དབུས་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་
བཅས། དམག་ལམ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་དམག་དང་། རྒྱ་དམག་བསྐྱོར་པས་
ཆོག་བྱི་ལྷ་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་དབུས་སུ་འཕྱོར་རྒྱུ་ལྟར། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་གོང་
མའི་མོ་ཉ་ལྷ་ལ་སྤྱོད་དང་ལྷན་དུ་གྲོས་ཀ་བྱས་ཏེ། ང་ལུམ་རྒྱུར་གསུམ་རྒྱུ་
འབྲངས་དང་བཅས་པ་མི་ཉེར་གཅིག་ཅམ། ལྷ་བཞགས་རི་ལྷར་བྱས་ཀྱང་མ་
ཉན་པར་སྤྱོད་པའི་བཏོད་པ། རྒྱལ་ཡུལ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཐེངས་
འདྲི་ནང་། ང་ལུམ་རྒྱུར་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་ཤིན་དུ་ཟབ་སྟབས་རྒྱལ་བ་
བསྐྱེད་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཡུལ་སྤྱོད་གཉིས། ཁམས་མགར་ཐར་དགོན་དུ་གདན་
དྲངས་ནས་བཞུགས་སུ་བཅུག །བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་
མོ་ལྷ་བས་འགན་བཞེས། མན་རྒྱ་གོང་མས་མོ་ལྷ་བ་ལ་པི་སི་འོ་ཆོ་ལོ་དང་།

རྒྱ་མཐུང་ཞེས་པའི་འཇམ་མཁའ་ལ། གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་ཡི་གེ་སྐུ་མཁུར་དུ། དབུ་
 གཙང་གི་བཀའ་སློབ་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན། རྩོམ་པས་སའི་ཐམ་ག་ཞེས་པ་
 བཅས་གནང་། བོད་སྲིད་གཞུང་གི་སློབ་སྦྱོང་གྲགས་ཀྱང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཟིང་
 འབྲུག་གི་ཉེན་ཁ་ཀྱང་དུ་བཏང་བའི་ཆེད་དུ་གོང་མ་གཡུང་ཀྱི་ཁྱི་ལ་འབའ།
 ཡི་ཐང་། དར་མདོ་སོགས་ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ཆ་འགའ་ཞིག་སི་ཁོན་གྱི་ཁོངས་
 སུ་བཅད། ཁམས་སྟོ་རོས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་དང་། རྒྱལ་ཐང་། འབའ་ཡུང་སོགས་
 ཡུན་ནན་གྱི་ཁོངས་སུ་བཅད། གཞིས་ཆེ་ལུ་བ་རོས་དང་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་
 པའ་ཆེན་སློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་ལུལ། བོད་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ལ་ལས་རོགས་ཞུ་
 བན་མངགས་དགོས་པའི་ལམ་ལུགས་བཅུགས། བོད་སྲིད་ཞུ་བན་དང་པོ་ལྷ་
 ལ་དང་། དེའི་ལས་རོགས་ལ་སེང་གེ་བསྐྱོས། སི་ཁོན་དང་། དུན་ཤིའི། ཡུན་
 ལན་བཅས་ཀྱི་དམག་མི་སྐུ་སྟོང་ཅམ་དབུས་དང་ཁམས་སྤྱོད་སུ་བཞག །
 ལྷུ་ལོ་1730པའི་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་བོད་འབྲུག་བར་དམག་འབྲུག་ལངས། ལྷུ་ལོ་
 1735པའི་ཤིང་ཡོས། ལོར་རྒྱལ་བ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཁམས་མགར་ཐང་དུ་
 ལོ་བདུན་ཅམ་བཞུགས་ནས། སྐར་དབུས་སུ་གདན་དྲངས་ཆོག་པ་བྱུང་ཡང་།
 ལྷུ་ལོ་1736 ལོར་མན་རྒྱ་གོང་མ་ཆོན་ཡུང་ (乾隆) ཁྱིར་འཁོད། བོད་ཀྱི་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་སུ་བཞག་སྟེ་སྐུ་ལས་བཟུང་། ལྷུ་ལོ་
 1747པ་མེ་ཡོས་ལོའི་རྒྱ་བ་གཉིས་པར། མོ་ལྷ་པ་སྐུ་གཤེགས། རྒྱ་བ་བཞི་པར་
 དེའི་སྐུ་གཞོན་པ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་རྒྱ་མཐུང་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་དང་པ་
 དུས་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྲིད་སྟོང་གཙོ་བོར་བསྐྱོས། །

འགྲུལ་མེད་རྣམས་སྐུ་ལ་པོད་གྱི་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་འགན་བཞེས་པ་དང་། སྐུ་འཁོར་
ཞབས་འབྲིང་རྣམས་ལ་མཐུན་ལམ་དང་གྲུས་ཞབས་མེད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་མང་
པོ་བྱས་པའི་སྒོར། མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་དུ་གསལ་བ་རྣམས་མདོར་བསྟུས་
ནས་བརྗོད་ན། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་མི་
དགའ་ཞིང་། ངན་པ་བཟང་པོ་སྐྱུ་བའི་གཤོ་སྐྱུའི་གདམ་སྟོན་ལ་ཐུགས་དགུས་
པ། བྱ་བ་གང་ལ་བརྟག་དཔྱད་མེད་པ་བྱུང་སྐུ་དུ་སྤྱོད་པ། གཞན་གྱི་སྤྱོད་

འཕྲོག་པ་ལ་འཛིགས་སྒྲུང་དང་། འཆོར་སྒྲུང་མེད་པའི་རང་གཤིས་ཅན་ཞིག་
ཡིན་པ་དང་། གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་སྦྱོང་པ་གཙོ་བོར། ༡ ས་སྤྱལ་དང་། ལྷགས་
རྟ་ལོ་ངོ་གཉིས་ལ། བྱང་སྤྱགས་སུ་རི་དྲགས་བདར་ས་སྤྱོད་ཅིང་འབྲོང་དང་།
ཤ་བ། དཔོ་བ། གཙོ་དེ་སོགས་གྲངས་མང་བསད་པ། སྐབས་ཤིག་རི་དྲགས་
སྤྱང་མ་ཐུབ་པ་ཁ་གཡར་ནས། མདོ་མཁར་ཞབས་བྱང་ལ་གཏད་ཅིང་མདའ་
འཕངས་པ་རྟའི་མཛིང་པར་ཕོག་སྟེ་ཁྲག་མང་བྱས་པ་དང་། མདའ་གཉིས་པ་
ཞིག་འཕངས་པ་དེ། གཞོན་ཀུ་ཐུན་ཆོགས་དོན་གྱུ་ལ་ཐེབས་ཏེ་དེར་གྲོངས།
དེས་སྤྱགས་ཆོམས་པ་ལྟར་བྱས། མདོ་མཁར་བ་རང་ཉིད་ལ་ཉེས་སྦྱོན་མ་བྱང་
ཞེས་གསུངས། ༢ ཡང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཁོ་རང་གི་ཕུ་བོ་འགྱུར་མེད་
ཆོ་བརྟན་ངོ་ལོག་པ་ཡིན་ཞེས་རྩལ་ཁག་བཀལ་ནས་ཁྲུས་ཏེ། སྤྱགས་འཆོལ་
བའི་དམག་བཏང་ནས་ཐབས་གྱིས་འཆོ་བར་བྱས་ཏེ་ནད་གྱི་ཤི་སོང་ཞེས་རྩལ་
ཁྲུས་འདུག ཁྲིས་གསུངས། ༣ མདོ་མཁར་ཞབས་བྱང་དང་། རོ་ཡོན་པརྟེ་
ཏ་གཉིས་ལ་ཨམ་བན་དང་ཁོང་རང་གི་བར་ན། དཀྱག་ཤིང་བྱས་ཡོད་པའི་
བསྟན་བཅགས་ཏེ་བཀྲོན་པ།

༤ ལྷ་སར་བཅའ་ཕྱོད་གྱི་རྒྱ་དམག་ཁྱུང་འཕྲི་དགོས་པའི་རེ་བ་ལྟར་གོང་མས་
དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་གིས་འཐེན་བྱས་ཀྱང་། ཨམ་བན་དང་འབྲེལ་ལམ་
རྩི་སྤྱག་སྤྱོད་ཏེ། ཆིང་གོང་མའི་དཔོན་དམག་རྣམས་བོད་ཏུ་འཛོག་རྒྱུར་མ་
འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ་བཅས་སྦྱོན་བཞེད་མང་པོ་ཞིག་བྱས་འདུག །
འོན་ཀྱང་ཡིག་ཆ་འདི་དག་ནི། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཁ་གཏད་སྤྱགས་གྱིས་
བཅུམས་པ་ཤ་སྤྱག་ཡིན་པས་ད་བྱང་ཁོ་རང་སྤྱགས་གྱི་བྲིས་པའི་ཡིག་ཆ་རྟེན་
ན་དེར་ལའང་ཞིབ་འཇུག་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ལྷགས་རྟ་སྤྱོད་ལོ་༡༧༥༠ལོར་ཟླ་
བ་བརྒྱ་པའི་ཆོས་༡༩ཉིན། རྒྱ་ཞིན་གཉིས་ནས་མང་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གཡོ་
ཐབས་གྱིས་ཁྲོམ་གཟིགས་ཁང་ཏུ་བོས་ནས་བསད། དེ་འབྲལ་རྒྱ་ཞིན་གཉིས་

① ཞེས་པ་རྒྱལ་བའི་རྣམ་ཐར་དཔག་སྟེ་མ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།

ནས་གོང་མའི་བཀའ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་པར་པར་ཏེ་ཏེ་ལ་འཕྲིན་སྤྱི་ལ་མཁན་པུ་ཅོང་ཞིག་
 བཏང་། གྱུང་པར་ཏེ་ཏེ་པོ་ཏེ་ལར་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་མཐུན་རྒྱ་སྤྱི་གསན་སུལ། །
 སྤྱི་བས་དེར་མང་འགྱུར་མེད་ནམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་འཁོར་སྤྱི་བཟང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་
 གྱིས་རྒྱ་ཞིན་གཉིས་གྱི་སྤྱི་ལ་ཆོལ་བར་བཅམས་པའི་གཏམ་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་རྒྱ་
 གསན་པ་དང་། མགོན་གཉིས་གཉིས་གཅིས་པའི་རྒྱུང་འཁོར་པལ་ཆེར་དང་།
 མེར་འབྲས་གཉིས་གྱི་སྤྱི་མ། ལས་སྤྱི་ གྱུ་མང་དང་བཅས་པ་ལ་ཆེད་མངགས་
 སུ་རྒྱ་དཔོན་ནམས་གྱི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་མི་འགྱུར་བའི་བཀའ་བསྒྲིལ་དང་། ཁོ་ཆོས་
 བཀའ་ལ་མ་བཅིས་པའི་སྤྱི་བས་སུ། སྤྱི་ལ་བེ་ཆེན་དོ་རྩེ་འཆང་སྤྱི་དོས་
 ཐེབས་ནས། བོད་སོག་བྱིངས་ལ་སྤྱི་ཡིག་ཁོ་མ་བསྒྲགས་གནང་དོན། འགྱུར་
 མེད་ནམ་རྒྱལ་གོང་མའི་དགོངས་པ་དང་འགལ་ནས། རྒྱ་ཞིན་གཉིས་ནས་
 བཀའ་བེམས་བཅད་པ་ཡིན་སྤྱི་བས། ཁྱོད་ཆོ་ཆང་མ་རང་ཆོད་བཟུང་ནས་
 སྤྱི་ཅིག ཁོང་མ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཆོབ་ལ་དོ་བསྒྲིལ་སོགས་སུས་གྱུང་ཐལ་ཆ་
 བྱེད་མི་རུང་པ་བསྒྲགས། སྤྱི་བཟང་བཀྲ་ཤིས་འཁོར་དང་བཅས་པས་བཀའ་
 ལ་མ་བཅིས་པས་བེ་ཆེན་སོགས་ལ་འང་མཆོན་ཅི་གཏད། མི་འཆོམས་པའི་
 ཆོག་མང་རྒྱ་ལའ། བཀའ་ཤོག་སྤྱི་ཡིག་གྱུང་དཔལ། ཨམ་བན་གྱི་སྤྱི་གནས་
 ཁོ་མ་གཟིགས་ཁང་གི་མཐའ་བསྒྲིལ། དམག་འཐབ་ཆུ་ཆོད་ཁ་ཤས་བྱས་མཐར་
 ཨམ་པན་སྤྱི་ཆེན་(傅清)དང་། ལས་རོགས་པ་ལྷ་པུ་རྒྱ་(拉布敦)དམར་
 གསོད་བྱས། སྤྱི་སྤྱི་བ་དང་ཞབས་འབྲིང་པ་མི་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་རྒྱས་
 གཅིག་རྒྱ་ཁོ་མ་གཟིགས་ཁང་གི་ཉེ་འགམ་རྒྱ་བཀོངས་པས། ས་ཆ་དེར་བྱིས་རྒྱ་
 འབྲུམ་སྤྱི་ཞེས་མིང་ཆགས། །

སྤྱི་བས་དེར་རྒྱལ་བ་བསྒྲལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་བྱེད་སྤྱི་དེ་ལ་ཐུགས་གྱིས་མ་བཟོད་
 ནས་དབྱས་གཅོང་དང་། དྲགས་གོང་། འདམ། ནག་རྒྱ་སོགས་ས་གནད་ཆེ་
 བའི་རྒྱུང་དང་གཞིས་ཀ་ཐམས་ཅད་ལ། འགྱུར་མེད་ནམ་རྒྱལ་སྤྱི་གསན་གྱིས་རྒྱལ་
 མིན་བྱས་པའི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ནས་འུར་ཤོག་སུས་གྱུང་བྱ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་
 ཤོག་བཀྲམ་ནས་དྲིལ་བསྒྲགས། དེའི་ཆོ་སྤྱི་མ་བྱུང་པའི་སྤྱི་ཆོལ་ཆེན་གཉིས་

དང་། མོགས་དཔོན། ཡམ་བན་གཉིས་ཀྱི་ཟླ་པོ། དམག་མི། ཆོང་པ་སོགས་
བཅས་ཁྱོན་ཀྱང་རིགས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་པོ་རྒྱ་ལར་བསྐྱུས་ཏེ་འཛོལ་པོ་ཡོད་བྱང་བས་
གོས་སོགས་ལེགས་པར་གནང་། བྱང་པ་རྩི་ཏེ་ལ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་མ་
ཐེབས་ཀྱི་བར་སྤྱིད་སྤྱིང་གི་ལས་དོན་བྱེད་དགོས་པའི་བསྐྱེད་དང་ལས་ཐམ་
ཞིག་བྱང་བསྐྱེད། ① །དེ་ནས་བཀའ་སློན་བྱང་ནི་ཡོན་རྩི་རིང་པ་རྩི་ཏེ་བཀའ་
ཡིག་བསྐྱུགས་ཤིང་། ཆོང་དམག་དབྱང་བཏང་ནས་སློབ་བཟང་བཟླ་ཤིས་སྐྱེ་
འཁོར་རྣམས་རི་ལྷོ་འདྲིན་བཟུང་བྱས་པ་དང་། མི་རིང་བ་ཆོང་གོང་མས་
མངགས་པའི་ཨ་ལི་ཁན་ཨམ་བན་འཁྱོར་ཏེ། སློབ་བཟང་བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་མཆོན་
པའི་སྐྱེ་དྲག་མང་པོ་ཞིག་ལ་འདྲི་བཅད་ཞིབ་མོར་བྱས་ཏེ། མཐར་ཉེས་པ་ཐོག་
རྒྱ་བབ་པ་རྣམས། རྒྱ་ལྷགས་ཀྱི་བྲིམས་ལྷགས་སྐྱོ་ཆོགས་པའི་སློན་ནས་ལྷང་ལོ་
ཅན་གྱི་སློན་རའི་ནང་བཀའ་བྲིམས་ཀྱིས་ཆར་བཅད། ཅེས་《མདོ་མཁར་བའི་
བྱང་བཙོན་པ་》ལས་གསལ། །དེ་ནས་རྒྱལ་བསྐྱེད་བཟང་རྒྱ་མཆོས་སྐྱེ་ཡང་
སྤྱིད་སྤྱིང་གི་བྲི་ལ་འཁོད། དེའི་སྤྱི་ལོ་ལྷགས་ལྷག་ལོར་བཀའ་ཤག་དངོས་སྐྱེ་
བཅུགས། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་བཟང་རྒྱ་མཆོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་
འགན་ཚུལ་སློར་ལ། 《རྣམ་ཐར་དཔག་སྟེ་མ་》ལས། “གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
ལ་སྐར་པན་ཆད་བོད་ཀྱི་དཔོན་པོ་རྣམས་ནས་སྤྱིད་ཀྱི་འགན་ལེན་བྱས་བྱང་།
རྩི་རྩི་འཆར་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མའི་ཞབས་འདེགས་མི་ཡོང་བར་མ་བཟད། ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་ལའང་མི་འཆོམས་པ་རྒྱ་མ་བྱང་ཞིང་། བོད་འབངས་སྤྱི་ལའང་པན་པ་
མ་བྱང་འདུག་པས། ད་ནས་ཆོས་སྤྱིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགན་འཁུར་རྩི་སྤྱི་མ་
ཉིད་ནས་བཞེས་ན། ལྷ་སར་གྱི་བསྟན་པ་དང་ཆབ་སྤྱིད་ཆེན་པོར་པན་སྤྱི་བས་
ཤིན་རྒྱ་ཆེ་བས་ངེས་པར་དེ་ལྷོ་མཛད་དགོས་ཤིང་། ཞབས་སྤྱི་བཀའ་སློན་
བཞི་བསྟོན་ཞེས་པའི་བཀའ་དོན་བཞིན། སྐྱེ་མདུན་རྒྱ་མི་དྲག་རྣམས་དང་བཀའ་
བསྟོན་ཐོག་བྱང་པ་རྩི་ཏེ་ལ་ལས་རོགས་དུ། རོ་སག་མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཆོ་

① རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་སྟེ་མ་ལས་གསལ་བ་ལྷོ་རོ།

ཡིང་དབང་ཆུལ་དང་། ར་སག་ཐོན་པ་སྤྱི་གཙོང་ཆོ་བརྒྱན་གཉིས་དང་། ར་
 རང་གི་སྤྱུ་མཐུན་གྱི་ཞབས་སྤྱིའི་གས་ནས་མགོན་གཉེར་གྱི་མ་ཆུལ་མཆོན་ལ་
 ར་སག་ལྷ་མའི་ཆོ་ལོ་བདག་ཕྱེན་བསྐྱེད། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རྟོག་པོ། །

ཏུས་དེར་ཟིང་ཡིང་གཙམ་པའི་མདོ་ཁམས་ཤར་མཐའ་རྣམས་མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་
 ཆེན་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅད། ཀོང་པོ་རྒྱལ་མདའ་མན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་ཚྭ་གས་
 རྣམས་མི་ཁྲོན་ཁོངས་སུ་དང་། ཁམས་སྟོ་ཚྭ་གས་རྣམས་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་
 ཁོངས་དང་། གཙང་ཚྭ་གས་ཐམས་ཅད་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བདག་སྐྱོང་
 གནང་བའི་ཁོངས་སུ་སྤྱལ། བོད་ཀྱི་བཀའ་ཤད་སྲིད་གཞུང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་
 ལྟ་ས་དང་། ལྟོ་ཁ། རྒྱ་རྒྱུ་སྟགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་བཅད་ནས་བདག་སྐྱོང་
 གནང་རྒྱུའི་བཀའ་ཐག་བཅད་ཅིང་། བཀའ་སྒྲོན་བཞི་དང་ཨམ་བན་བཅས་
 བཤོས་ནས། སྤང་ཕྱིན་པོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་འཛིན་སྐྱོང་ཐད་ཀྱི་ཐྲིག་ཁྲིམས་དོན་
 ཆེན་བཅུ་གསུམ་ཅན་ཞིག་གིས་ནས་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ལ་གཟིགས་
 ཞིབ་སྤྱལ། ཐྲིག་གཞི་དང་ཐྲིག་ཁྲིམས་གསར་པ་འགའ་ཞིག་གཏན་འཁེབས་
 གུས་པ་འོག་གི་རེའུ་མིག་ལས་གསལ་ལྟར་རོ། །ཁོ་དེར་ལ་དུགས་དཔོན་སྒྲོན་
 མི་མཐུན་པའི་བར་འདུམ་དུ་ཀ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆོ་དབང་ལོར་ཕེབས་དགོས་
 པའི་བཀའ་ཤོག་གནང་བ་ལྟར་ཀ་ཐོག་རིན་འཛིན་ཆོ་དབང་ལོར་ལ་དུགས་སུ་
 ཕེབས་ནས་སྤྱལ་ཁམས་ཞི་འདུམ་གནང་། །

གྲི་ལོ་1757པའི་མེ་སྤང་ལོར་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྤྱ་གཤེགས། ཉེ་མོ་
 ཉོར་ཐོག་ཐུང་ག་དབང་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ་ཚབ་རུ་བསྐོས།
 མེ་ལོས། གྲི་ལོ་1747ལོར་རྒྱལ་རོང་རྒྱ་ཆེན་ཆོ་ཁོ་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱ་
 རག་མན་རུ་གོང་མའི་ (乾隆) བར་དམག་འབྲུག་ལངས། རྒྱ་རག་ཞིང་
 ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་དམག་མི་ཁྲི་བརྒྱད་ལྷག་ཙམ་རྒྱལ་རོང་རུ་བཏང་ཞིང་འཕྲོ་སྤང་
 དརུལ་དཀར་པོ་སྤང་བྱེ་བ་གཉིས་ལྷག་ 20,000,000བཏང་། དམག་འབྲུག་
 ལོ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་བྱས། རྒྱ་དམག་ཆེག་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཤི།
 པོད་དམག་ཁྲི་གསུམ་ལྷག་ཙམ་ཤི། །

སྤྱི་ལོ་1771ལོར་སྐར་ཡང་རྒྱལ་རོང་དང་རྒྱ་ནག་བར་དམག་འབྲུག་ཐེངས་གཉིས་པ་ལངས། རྒྱ་ནག་གོང་མས་(乾隆)བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དམག་ཐུང་བསྐྱེད་ཏེ། དམག་མི་འབྲུམ་ཕྱག་གཅིག་དང་ཁྱི་གཉིས་སྟོང་ཕྱག་ལྷ་ལྟ་ཅམ་125,000རྒྱལ་རོང་ས་ཁུལ་དུ་བཏང་། འགྲོ་སྐོང་རྒྱ་དབུལ་དཀར་པོ་སྤང་བྱེ་བ་བདུན་70,000,000ལྟ་ཅམ་བཏང་། 1776ལོའི་རྒྱ་བ་བཞི་པའི་བར་ལོ་ལྷ་ལྟ་རིང་དམག་འཐབ་བྱས། རྒྱ་དམག་ཆིག་ཁྱི་བཞི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཅམ་ཤི། དེའི་ནང་རྒྱ་དཔོན་ཆེ་ཆུང་དགུ་བརྒྱ་ཅམ་ཤི། བོད་དམག་ཁྱི་གཉིས་ཤི། བོད་ཤིང་ཁང་ཅན་གྱི་གོང་ཚོ་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་ཅམ་མེར་བསྐྱེད་པས། ཞེས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཡིག་པར་མའི་ནང་དུ་གསལ། །

སྐབས་དེར་ཏ་ཅང་འབྲུལ་དཀར་བའི་སྤྱ་མཁེགས་ཅན་གྱི་བོད་མི་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་ཅམ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ཕེ་ཅིང་དུ་ཁྲིད་ནས། ཤང་ཉན་དུ་བཞག་པ་དེར་སང་ཡང་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པའི་གོང་ཚོ་ཞིག་འབྲུག །སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁམས་ཕྱོགས་འདིར། ས་བཅན་བྱ་ཚོད་ཡིན་སྐབས་ཡ་ལན་བཟུང་དཀར་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལས་ཀྱང་ཡང་བཅན་ཁམས་ཕྱོགས་སའི་མདུད་གསུམ་ཞེས་གྲགས་པར། མགོ་ལོག་རྒྱུད་གིས་མདུད། ཉག་རིང་ལྷགས་ཀྱི་མདུད། ཁོ་སྐྱབས་རྒྱུ་ལོས་མདུད་ཅེས་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ལ་དག་འཐབ་དཀར་བར་བཤད། །

སྤྱི་ལོ་1773ལོར་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དམག་དཔོན་གྱིས་ཕོ་ཏ་བ་བཏང་ནས་ཕྱི་དགོ་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱལ་རོང་བར་འབྲུམ་བྱེད་མཁན་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་བཏང་དགོས་པའི་ཡི་གེ་འབྲོར། སི་ཏུ་ཆོས་འབྲུང་སྤྱ་ན་བགོས་ཤིང་། སྤྱ་ཁམས་ཡང་ཅུང་མི་བདེ་བའི་སྐབས་དང་འཁེལ་ཀྱང་ཕྱི་དགོའི་རྒྱལ་རྒྱུས་ལ་གཞོན་དོགས་ཀྱིས། སྤྱི་ལོ་1774ལོའི་དབྱིད་དུས་ཞལ་སྤོབ་འབེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྱབ་དང་། དག་སྒྲའི་གུ་རུ་གཉིས་བཅས་སྤྱ་འཁོར་ཅུང་བསྐྱེད་ཤིག་རྒྱ་ནག་ཕེབས་པའི་ལམ་བར། གེ་ཏོར་བྲག་མགོའི་ཁ་ས་མཚོ་ཁར་སྤོབས་པ་དང་སྤྱ་གཤེགས། ཆོ་དབང་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱིས་སྤྱ་གདུང་ཡར་དཔལ་

སྤངས་དགོན་དུ་གདན་དྲངས། དག་སྒྲིའི་གུ་རུ་སྤྱུ་ལའོར་རྒྱ་ནག་དུ་སྤྱེ་ཆབ་
མེགས་པར་གོས་ཆེན་ཁ་གང་གི་ཐོག་དུ་བྱིས་པའི་དཀའ་ཡིག་དང་། ལྷག་ཐམ་
བཅས་ཀྱི་གོ་ཐོབ་གནང་བ་དེ་དག །དཔལ་སྤངས་དགོན་ནང་དུ་བདག་ཉར་
བྱས། རིག་གནས་གསར་བརྒྱའི་སྐབས་དཔལ་སྤངས་ཤང་སྤྱིད་གཞུང་གི་དྲུང་
ཡིག་ཁང་དུ་ཉར་ཆགས་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ལོ་1983ལོར་རྒྱ་མས་ཁྱེར་བྱིན་
སྤངས། ལས་ཐམ་དང་། བཀའ་ཡིག་གི་ནང་དོན་གང་ཡིན་མ་གསལ། ཁི་དུ་
ཆོས་འབྱུང་ནི་རྒྱལ་རོང་ཆུ་ཆེན་རབ་བརྟན་རྒྱལ་པོའི་དབུ་སྤྱེ་ཡིན། །

སྤྱི་ལོ་1777པའི་མེ་བྱ་ལོར་དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་གོངས། ལོ་དེར་ཆོ་སྒྲོན་གྱིང་
དག་དབང་ཚུལ་བྱིམས་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་བྱི་ལ་བཞུགས། དུས་དེར་རྒྱ་ནག་གོང་མ་
ཆོན་ལུང་གི་མ་ཡུམ་གཤེགས་པར་བྱ་ངན་ཁྱེས་པའི་སྒྲོར་ལ། རྩོམ་པར་པ་རྩེ་
ཏའི་རྣམ་ཐར་ལས། “འདི་སྐབས་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་སོགས་རྒྱ་དཔོན་རྣམས་
རྒྱ་ལྷགས་བྱ་ངན་གྱི་ཁྱོན་པ་དཀར་པོ་དང་། ལྷ་མོ་རྩ་ལར་མེད་པ་ཁྱོན་ཁིང་།
གུང་། བཀའ། མདའ། རྩ་སྐད་སོགས་གོང་མའི་མིང་དང་ཆོ་ལོ་འཛིན་པ་
རྣམས་ཀྱང་དེ་དོན་ལྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཨམ་བན་གཉིས་ནས་གསུང་འདུག་པ་
དེ་དོན་ལྟར། འདི་སྐབས་བོད་ཀྱི་མི་དྲག་རྣམས་ཞག་ཤས་བར་དབུ་ལྷ་འབྲོག་
དོ་དང་། བ་བཟའ་འགོ་སྐྱམ་དཀར་པོ་དང་། སྐྱམ་སྤྱག་དཀར་པོ་ཞིག་ཅིག་
ཁྱོན་བཞིས་མཛད་དགོས་པ་བྱུང་སོང་གཤིས། རྒྱ་ནག་གི་བྱ་ངན་ཆ་ལྷགས་
བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཆས་སུ་གྱུར་པའི་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་བྱུང་།” ཞེས་
གསུངས། །སྤྱི་ལོ་1781པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་མན་རུ་གོང་མ་ལྷ་སྒྲོང་གི་བཀའ་
བཞིན། ལྷ་ལའི་སྤྱེ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་སྤྱིད་ཀྱི་བྱེད་པོར་དབང་བསྐྱར།
གོང་མས་འཇམ་ས་དང་། ལྷ་སྤྱེ་ལྷ་ར། ལྷ་སྤྱེ་ལྷ་ས་མཆོག་དུ་དགེ་བའི་
ཁིང་གི་རྒྱལ་དབང་ས་སྤྱིང་རྒྱལ་བརྟན་ཡོངས་ཀྱི་བདག་པོ། ཞེས་སྤྱིད་གསུམ་
ཀྱི་གསེར་ཐམ་ཆེན་མོ་གནང་། སྤྱི་ལོ་བརྒྱུད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་ནི་མན་
རུ་གོང་མ་ཆེན་པོ་ལ་ཏ་ཅང་བཞི་བཀྱར་ལྷ་མཐན་ཞིག་ལགས་ཤིང་། དུས་དེར་
བོད་སྤྱིད་ཨམ་བན་གྱི་དབང་ཆ་ལྷག་པར་ཆེ་བས། བོད་ཀྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་

ཡམ་བན་ལ་སྟོན་སྟོན་ཞུས་ཏེ་ཐག་གཅོད་དགོས། ཡམ་བན་ནམ་གཉིས་ཅི་ལ་
མེད་པ་ཆོ་རྒྱལ་ལོ་སྤྱི་མ་སྟེ་ཉིད་ལྟག་སྟོན་རྒྱུ་ལྟ་བུ་མེད་པ་ཏེ་བསུ་བར་བྱེད། གོང་
མའི་བཀའ་ཤོག་སྟོན་སྟེ་བྱེད་སྐབས། རྒྱལ་ལོ་སྤྱི་མ་སྟེ་ཉིད་མིང་དམར་ཞིག་
གི་ཐོག་ཅོག་ཤུར་བཞུགས་ཏེ་གསན་པའི་ལྷགས་སྟོན་སྟེ་གསན་དར། དེ་འདྲ་ཡིན་
པས་གོང་མ་ཆོན་ལུང་གིས་ཀྱང་། རྒྱལ་ལོ་1788པའི་ས་སྟེ་ལ་ལོ་གོ་ར་བོད་ས་
མཆོམས་ཆེད་རྒྱ་དམག་འབྲུག་ལངས་སྐབས་དམག་དཔུང་མངགས་ནས་རྒྱུ་
སྟོར་མཐའ་གཅིག་རྒྱ་བྱས། རྒྱལ་ལོ་1791པ་ལྷགས་ཐག་ལོ་དཔུང་རྒྱུ་གོར་
དམག་གིས་སྐར་ཡང་། བོད་ལ་བཅན་འཇུག་བྱས་ནས་གཉའ་ནང་བཟུང་།
བཀའ་སྟོན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་བལ་ཡུལ་རྒྱ་བཅན་བྱིད་བྱས། དེའི་
རྒྱལ་ལོ་གོང་མའི་དམག་དཔོན་རྒྱ་ཁང་ཡན་གྱིས་དམག་མི་ཆིག་བྱི་བརྒྱ་སྟོང་
ཅམ་བྱིད་ནས་བོད་རྒྱལ་ལོ་དང་། གོར་དམག་དང་གཡུལ་བཀྲེས་པས་གོར་དམག་
ལ་ཐམ་ཉེས་ཆོབས་ཆེན་ཐེབས་ཏེ། སྐར་བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་ས་ཆ་དང་།
རྒྱ་ལོ་སྤྱི་མ་སྟེ་ཉིད་སྤངས། བཀའ་སྟོན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་ཡང་ཐར་པ་བྱུང་།
རྒྱལ་ལོ་1796ལོར་མན་རྒྱ་གོང་མ་ཅ་ཆེང་（嘉庆）བྱིར་འཁོད། རྒྱལ་ལོ་1804པ་
ཤིང་བྱི་ལོ་ལྷོ་བ་བཅུ་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཉིན་རྒྱལ་ལོ་སྤྱི་མ་འཇམ་དཔལ་
རྒྱ་མཆོ་སྟེ་གཤེགས།

གསུམ། བོད་ཀྱི་མིང་སྟོང་རིམ་བྱུང་གི་ནང་འཐབ་སྟོར།

རྒྱལ་ལོ་1804ལོར་རྒྱལ་ལོ་སྤྱི་མ་སྟེ་ཉིད་གཤེགས་པ་དང་། སྐར་ཡང་ན་ཆོག་
རྒྱུ་ལྟ་བུ་གིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆོབ་བྱས་ནས་སྤྱིད་དབང་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་
བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ རྒྱལ་ལོ་1808ལོར་མགོ་ལོག་ཁང་གསར་དང་ཁང་རྒན་
གཉིས་ཀྱིས་དགའ་ལྷན་པོ་བླ་མ་གྱི་བཀའ་མ་བཅིས་པར། ཞིབ་དཔྱད་རྒྱ་ཞབས་
པད་བཤད་སྟེ་དོན་གྲུབ་དོ་རྒྱུ་དང་། ལས་བྱ་ཐོགས་དཔོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་
སྟེ་གསན་གྱིས་དམག་བྱིད་དེ་དཔུང་དམག་ཐོག་སྟེ་དགའི་འབྲི་རྒྱ་ཤར་རྒྱུ་ནས་
ཡུལ་དམག་མི་རྒྱུང་བ་བཅས་ཀྱིས་མགོ་ལོག་རྒྱ་དཔུང་འཇུག་བྱས། དམག་
འབྲུག་ཆེན་པོ་བྱེད་མི་དགོས་པར། གཞུང་ས་དགའ་ལྷན་པོ་བླ་མ་གྱི་བཀའ་རྒྱུ་

བཙེ་བཀྱར་ལྷ་རྒྱུ་ལམ་ལེན་དམ་བཅའ་འཛིན། བྱེད་གཏེ་འགའ་ཞིག་ལྷལ་
 སུད་བཏང་། མཚོ་སྡོན་ཚུགས་སུ་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་བྱས་སྟབས། མདོ་
 སྡོད་སྡོད་གཉིས་ཀར་བདེ་འཇགས་ཀྱི་དོན་དུ་སྐར་དཔོན་རེ་བཞག། སྤྱི་ལོ་
 1811པ་ལྷགས་ལྷག་ལོར་རྟ་ཚག་རྩེ་དུང་སྤྱ་གཤེགས། ལོ་དེར་དེ་མོ་རག་དབང་
 སྟོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1815པ་ཤིང་ཕག་ལོར་
 རྒྱ་ལའི་སྤྱ་མ་སྤྱ་ཕེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་དུ་
 ཐེབས་པ་སྟོ་བུར་དུ་སྤྱ་གཤེགས། སྤྱི་ལོ་1819པ་ས་ལོས་ལོར་ཆོ་སྡོན་གྲིང་རག་
 དབང་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1822ལོར་
 མན་རུ་གོང་མ་ཏའོ་ཀང་（道光）ཁྲིར་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་1823པ་རྒྱ་ལྷག་ལོ་
 རྒྱས་1830པ་ལྷགས་སྟག་ལོར་བར། དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་
 སྐྱར་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་འབྲེལ་ཞིང་དུད་དང་། མི་གྲངས། ལས་རིགས་བཅས་
 ཀྱི་ཐོ་གསར་དུ་བཀོད་ནས། ས་ཞིང་རྒྱུ་འཕེལ་སྟོན་སྤྱི་དང་ཁུལ་ཁུལ་ལམ་
 ལྷགས་ལེགས་བཅས་བྱས་ཏེ། ཞིབ་གཞུང་གསར་དུ་བཀོད་པ་དེར་ལྷགས་སྟག་
 ཞིབ་གཞུང་ཞེས་གྲགས། སྤྱི་ལོ་1837པ་མེ་བྱ་ལོར་རྒྱ་ལའི་སྤྱ་མ་སྤྱ་ཕེང་བཅུ་པ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པར་སྟོ་བུར་དུ་སྤྱ་གཤེགས། སྤྱི་ལོ་
 1844པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར། དཔོན་རིགས་ནང་འགལ་ཚབས་ཆེན་བྱང་བས་ཆོ་
 སྡོན་གྲིང་པ་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་ཁྲི་ལས་ཕབ། སྟོས་གཞིས་གཞུང་བཞེས་བྱས། ལོ་
 དེར་པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལྷ་སར་གདན་དྲངས་ནས། རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་ཁྲི་ལ་
 བཞུགས། རྩ་བ་དགུ་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས།
 སྤྱི་ལོ་1845པ་ཤིང་སྤྱལ་ལོར་རྩ་སྤྱོད་རག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཚབ་མཛད།
 སྤྱི་ལོ་1847ལོར་བྲག་གཡལ་ཆེ་ཆོང་སྤྱལ་སྤྱ་དང་། ཆུང་ཆོང་སྤྱལ་སྤྱ་གཉིས་
 མ་མཐུན་པའི་ཞིབ་དཔྱད་དུ། བཀའ་སྟོན་བཤད་སྤྱོད་དབང་ལྷག་ཁམས་ཚུགས་
 སུ་ཐེབས། རྩེ་དགའི་གཉེར་ཆེན་དགེ་ལེགས་བར་འདུམ་བྱེད་སར་བཏང་།
 1849ལོར་ཉག་སྤྱོད་བུ་ལོང་མས་ཉག་རྩེ་ཡོངས་རྫོགས་དབང་དུ་བསྟུས། སྤྱི་ལོ་
 1852ལོར་མན་རུ་གོང་མ་ཚོན་ཚེན་（咸丰）ཁྲིར་འཕོད། སྤྱི་ལོ་1852ལོར་

རྟོར་མེར་ཁག་ལྷ་སོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་ཀྱིས། ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད་
 བས་སེམས་ཀྱི་ཚུང་རུང་ལ། ཉག་རྩེ་མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་འདུལ་བའི་རྒྱལ་
 རྒྱུར་རེ་ཞུས་ལྷར། སེམས་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་དམག་མི་ལྷ་བརྒྱ་ཙམ་བྲིད་
 ཅིང། རྟོར་མེར་ཁག་ལྷ། ལྷགས་ལ། ལི་ཐང་། རྩེ་དགེ་བཅས་ཀྱི་དམག་ཡུལ་
 དམག་དང་ལྷན་རྒྱ། ཉག་རྩེ་ལ་ཁྱེ་བ་ལྷའི་རིང་དམག་བརྒྱབ་ཀྱང་ཉག་རྩེ་
 མ་ཐུབ། 1853ལོའི་ལོ་འགོར་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་ཉག་རྩེ་ལ་དམག་
 བརྒྱབ་ཀྱང་། མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་བརྟུལ་མ་ཐུབ་པར་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་ལ་
 ལས་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་མ་ཡུམ་གྲོངས་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་རྒྱ་ལྷོ་མང་པོ་
 གོན་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་རྒྱ་ནག་རྒྱ་ནང་འབྲུག་བྱུང་བ་རེད་ཟེར། གང་ཡིན་
 རུང་རྒྱ་ནག་ནས་ཉིན་མཚན་ལྷོས་མེད་ཀྱི་མདའ་ཡིག་པ་མང་པོ་སླེབས། དེ་
 བས་རྒྱ་དམག་སྤྱིར་འགོ་གཤམ་བྱེད་སྐབས། རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་སེ་ཆེ་
 གམ་འབུམ་དཔོན་གཡོག་བརྒྱ་སྟོར་ཞིག་བང་མི་བཏང་སྟེ་མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་
 ལ་ཁྱེད་གཏམ་སར་ཡོང་དགོས་ཚུལ་དང་། ཁྱོད་རང་མི་བསོད་ནམས་ཅན་
 རེད་འདུག ཁྱི་ཚོས་ཟེར་ན་ཁྱོད་མི་རྒྱལ་པོ་རེད་ཟེར། ངས་བལྟས་ན་ཁྱོད་
 རང་མི་ཡག་པོ་ཅིག་རེད། ཅས་པའི་གཏམ་སྟན་དང་བཅས་འཕོད་རུ་བཏང་།
 མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གིས་ང་ཉག་སྤེད་ཆང་རི་བོང་
 ཁ་འདྲ་གཅིག་བཟོ་བསམ་ལེ་རེད་དེ། ད་ཁོ་དྲེད་མོང་གི་ཕྱི་རྒྱིང་འདྲ་གཅིག་
 བཟོས་ནས་ལ་རྩ་མ་ཤ་ལེར་བྲོས་ཕྱིན་པ་རེད། ལ་ཉག་རྩེ་བ་ལ་བྱ་གཅིག་
 རྒྱུས། བྱ་རྒྱུས་པ་སུ་ཡིན་ཞེ་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། གཡོག་པོ་རྒྱལ་ཟན་ཚོས།
 ལ་ཉག་རྩེ་བ་ལ་བྱ་གཅིག་རྒྱུས། བྱ་རྒྱུས་པ་ལྷགས་མཐུད་ཉག་སྤེད་རེད།
 ཟེར་བར། མགོན་ནམ་བགད་མོ་ཆེན་པོ་ཤོར། དེ་ནས་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་
 ཉིན་མཚན་སླེལ་ནས་རང་ཡུལ་རུ་ལོག མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་མི་བསོད་ནམས་
 ཅན་ཡིན་པས་ཉག་རྩེ་གི་དཔོན་རུ་བསྐྱོས་དགོས་ཟེར་ནས། སེ་ཆེ་གམ་
 འབུམ་ལ། ལྷ་རྟོག་ཅན་དང་། ཐམ་ཀ། བཀའ་ཡིག་བཅས་བསྐྱར་ནས་
 མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་ཙམ་བཏང་། གམ་འབུམ་གྱིས་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་གི་

བཀའ་ཡིག་ནམས་མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱགས་སྐབས། མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་གྱིས། བེ་ལེ། རྒྱ་གྲོང་ཐང་། རོ་ཚ་རྒྱ་མེད་མཁན། མ་བཅོམ་མ་ར་སྤྲུམ་པོ་མ། བཅོམ་ན་མ་ར་ཆག་གང་རེད། བེ་ལེ། རྒྱ་ཡི་ཐོབ་ཐང་ང་ལ་མི་དགོས། བོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ང་ལ་མི་དགོས། སོག་ལྷ་མགོ་ལ་མི་གྱོན། བྱ་སྤྱུ་མགོ་ལ་མི་བཅུགས། རྒྱེས་པ་པོ་ལ་འཛོན་ཐང་ཡོད་ན། དགའ་ལྷན་གྱི་ལ་བདག་པོ་མེད། ཁྱིད་རང་ལ་མཁོ་ན་སྤྱོན། མི་མཁོ་ན་ཉག་ཆུའི་ནང་ཐོངས་ཟེར་བ་རེད། ཀམ་འབྲུམ་གྱིས་མགོན་ནམ་ལ་ལུ་ཚུགས་བྱས་དང་ལེན་དགོས་པའི་སྐོར་ཁྱེས་པས། མགོན་ནམ་གྱིས་ཀམ་འབྲུམ་ལ་དོགས་པ་རྒྱེས་ཏེ་ཕྱི་སློན་གྲལ་ནས་ཕུད། ཁོས་ཀྱང་བཀའ་ཐམ་ནམས་ཉར་མ་ཐོད་པར་ཉག་ཆུར་འཕངས། བཀའ་ཐམ་ནམས་ཆུའི་ནང་གཡུག་སའི་ཟམ་པ་རེད་ཟེར་བའི་ཟམ་པ་དེ་ད་ལྟ་ཡང་མ་ཉམས་པར་བསྐྱད་འདུག རྒྱ་དམག་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་མགོན་པོ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་བོད་ཚང་མས་མ་ཐུབ་པའི་གྲགས་པ་སྤྱོགས་ཀྱན་བྱུང། སྤྱོགས་ཀྱི་དཔོན་ཁག་ཚོ་ཕྱི་ཆོར་ཕུང་ལོག་སྔོན་པ་བཞིན་གྱུར། མགོན་ནམ་ང་རྒྱལ་ཆོར་བསྐྱེད་ནས་ཁ་རྒྱགས་བཤད་རྒྱུར། ལི་མེ་ཉོར་ལྷགས་ཀྱི་བུ་མོ་བཞི་རྒྱ་དཔོན་གྲོང་ཐང་ལ་མནའ་མར་བྱིན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། རྒྱ་རྒྱལ་ལོས་འགོ་པ་ལུ་ལ་རེད། སྤུན་བུ་མོ་མ་འགོ་མི་ལུ་ལ་རེད། འགོ་བསམ་ན་འཁྲིད་མཁན་ཡོད་ལེ་མེད། ཟེར་ནས་བྲིལ་བཀད་དང་བྱར་བྱ་བྱས་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1855ལོར་རྒྱལ་བ་སྤྱུ་ཐིང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོས། ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས་ཀྱང་། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་སྤྱི་བུར་དུ་སྤྱུ་གཤེགས། སྤྱི་ལོ་ལང་རྒྱ་ཐིང་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་འགན་བཞེས། ལོ་དེར་སྤྱི་ལང་གོར་དམག་གིས་བཅོན་འཇུག་བྱས་པ་ལ། བོད་ཀྱིས་བཀའ་སློན། བཀྱ་ཤིས་ཁང་གསར་དམག་སྤྱི་ལ་བསྐྱོས་ཏེ་བོད་དམག་དང་། ལུ་ལ་དམག་མང་པོ་བྲིད་ནས་འཐབ་པས་གོར་དམག་པམ། སྤྱི་ལང་གོར་དམག་བདུན་སྟོང་ཅམ་རྒྱབ་བསྐྱོན་བྱས་ཏེ་འཐབ། བོད་དམག་རྒྱབ་སྐྱོན་ཞན་པས་མཐར་བོད་དམག་པམ། སྤྱི་ལོ་1856ལོར་བོད་རྒྱ་གཉིས་པར་གོར་བོད་

དམག་འབྲུག་མཆོམས་འཛིག་བྱེད་རྒྱུ་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་བཞག །
1858ལོར་རྒྱ་ལའི་སྐུ་མ་སྤྱི་བཅུ་གཅིག་པའི་ཡང་སྤྱི་དུ། ལྷོ་ཁ་འོལ་དགའ་
རྫོང་གི་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་གསེར་བྱམ་དགུགས་ནས་གདམས། །

རྒྱུ་དེར་སྤྱི་དུ་རྫོང་རྩ་སྤྱི་བཅུ་གཅིག་པའི་བཞུག་དང་། བཞུག་ཤག་གོས་
བཟུར་མེད་པར་རང་སྤྱི་གཅིད་བྱི་དབང་ཆ་དང་། སྤྱི་ཐམ་བེད་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་
ཐལ་ཆེ་བས་བཞུག་ཤག་གོས་པ་བཞུག་སྤྱི་དབང་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོས་བཟོན་ནས་
སྤྱི་ཐམ་བཞུག་ཤག་གོས་བཞུག་དགོས་པའི་གོས་གཞི་བཟོན་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་སྤྱི་ཐམ་
1660ལོ་ཙམ་ན་བཞུག་ཤག་གོས་ཤུད་དེ་བཟོན་རྒྱ་བཅུག། དགའ་ལྷན་ཤར་
ཆེའི་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་དཔལ་ལྷན་དོན་གྱུ་བྱིས་བཞུག་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་
ལ་རོ་ཆོལ་བྱི་ལས་འགྲུལ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་སྤྱི་ཐམ་མཁན་རྒྱ་གོང་མ་བྱང་གི་ (同
治) བྱིར་བཞུགས། སྤྱི་ཐམ་1862པ་རྒྱ་ཤི་ལོར་རྩ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཐལ་ཆེ་བས་ལ་རོ་ཆོལ་བྱེད་
རྒྱུ་མཆོ་རྒྱུ་བས་གསེར་པ་ཞིག་འབྲུར་ཏེ། བོད་བྱི་དཔོན་རིགས་ཐལ་ཆེ་བས་
བཞུག་སྤྱི་ཐམ་ལ་རྒྱ་བཟོན་བྱས་ཏེ་རྩ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ལ་རོ་ཆོལ་བྱས་མཐར། རྩ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་
འཁོར་བྱས་བཟུས་བྱིས་སྤྱི་དུ་རྫོང་གི་ཐམ་གཞིར་ནས་པེ་ཅིན་རྒྱ་བོས། ལོ་དེའི་
ལོ་མཇུག་རྒྱ་བཞུག་སྤྱི་དབང་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་སྤྱི་ཐམ་གཞིར་ནས་བོད་
བྱི་ཆབ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་འགན་ཡོངས་རྫོགས་བཞུགས། བཞུག་ཤག་གོས་ཤག་གོས་ཤག་གོས་
གནས་དབྱུང་བྱས། སྤྱི་ཐམ་1863པའི་རྒྱ་ཐམ་ལོར་ཁམས་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོང་
མཁོན་པོ་རྒྱ་བཟོན་བྱས། ཁམས་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོང་མཁོན་པོ་དབང་
སྤྱི་བཅུ་གཅིད་པ་མ་ཟད། འབངས་བྱིན་ལོག་གི་ལས་འགྲུལ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོང་མཁོན་པོ་
དམག་དྲངས་ནས་བཞུག་ཤག་གོས་སྤྱི་དབང་གཞིར་ཞིང་། ཐལ་ཆེ་བས་ཐེད་
པར་བཟོ་རྒྱ་དང་། རོ་བོ་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོང་མཁོན་པོ་དྲངས་ནས་ཁམས་
སྤྱི་བཅུ་གཅིད་དང་ལྷན་ནས་དབྱུང་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཐམ་ལ་འགོ་བའི་དགའ་ངལ་མི་
དགོས་པ་བྱ་རྒྱུ་དམ་བཅས་ཏེ། ཉག་དམག་དབྱུང་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་འཇུག་བྱེད་
གྲུལ་བྱི་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོང་མཁོན་པོ་ལྷན་གྱུ་བྱིས་ཉག་
དམག་ལ་གཡོ་རྒྱུ་མཆོ་བཟོན་མང་པོ་བཟང་། རྒྱུ་མཆོངས་སྤྱི་བཅུ་གཅིད་ཤག་གོང་

ལ་དེའི་སྐོར་གྱི་སྒྲུབ་གསལ་སྤྲུལ་ཏེ། ཉལ་དམག་འདུལ་བའི་དམག་དཔུང་
བཏང་རྒྱའི་རེ་ལྟས་སྤྲུལ། ལོ་དེར་མདའ་དཔོན་གྱི་སྒྲོན་བས་དམག་དཔུང་
བྱིད་ནས་རྒྱ་གཞི། 1864ལོའི་ཤིང་གྱི་ལོར་ཐོད་དམག་སྡེ་དགེར་འབྱོར། ལོ་
དེར་གྱིད་སྐྱོང་བཤད་སྤྲུལ་འདས། སྡེ་རྒྱལ་མཁུན་རབ་དབང་སྤྲུལ་རྒྱལ་ཚབ་གྱི་
གྲི་ལ་བཞུགས། ཁམས་རྒྱ་སྤྱིང་བ་དགའ་ལྡན་མཁན་པོ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་
ཚེ་རྩེད་བསྐྱོས། 1865ལོར་ཐོད་གཞུང་ནས་མདའ་དཔོན་གྱི་སྒྲོན་བའི་དམག་
དང་། སྤྱིང་ཁམས། བྲག་གཡལ། སྡེ་དགེའི་ལས་དམག་བཅས་ཉལ་རྩེད་རྩེ་
དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཁྲ་བ་བདུན་པའི་ནང་རི་ནང་རྫོང་མཐའ་བསྐྱོར། ཁྲ་བ་
བརྒྱད་པའི་ཆོས་གཅིག་ཉིན་མགོན་པོ་རྣམ་རྒྱལ་པ་བྱ་དང་། ཚ་རིགས་སྤྲུལ་རྩེ་
ཅམ། སྒོན་པོ་རྒྱལ་གྲས་བཞི་བརྒྱའི་སྐོར་བཅས་པོ་བྱང་མེར་བསྐྱོག་རྟེ་བསད།
ལྷག་མ་རྣམས་གྱིས་འགོ་འདྲིགས་ལྟས། ལོ་དེའི་མཇུག་ཏུ་བཀའ་སྒོན་སྤྲུལ་
པ་ཉལ་ཁོག་ཏུ་ཐེབས། 1867ལོར་ཐོགས་དཔོན་སྤུན་རབ་པ་ཚོ་རིང་དཔལ་
ལྡན་མདོ་སྐྱོར་བསྐྱོས་ནས་ཉལ་རྩེད་རྩེ་བཞུགས། ཁམས་ཁུལ་ཏུ་ཉལ་དམག་
གིས་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་རིགས་ངོ་ཡོད་སྤྱིར་སྒྲིག་དང་། ཁྱོད་གུན་ལ་ཁྱོད་ཚབ་
བྱིན། 1868ལོར་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་སྤྱི་ཁབ་མཁན་པོར་བསྐྱོས། ཁོ་པས་
བཀའ་སྒོན་སྤྲུལ་པ། ཉལ་རྩེད་ཡར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་སྐོག་བསད་བྱས།
བཀའ་སྒོན་མཆོ་སྐྱོ་བ་ཀོ་བདུམས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ལ་དབྱུག་རྒྱལ་བ་སྤྱིན་ལས་རྒྱ་
མཆོ་ཡང་པོ་བྱང་པོ་ཏེ་ལར་བཞུགས་མི་ཆོག་པར། རི་བྱིད་རྩེ་བཏང་གྲུབས་
བྱས་པ་སོགས་སྤྱོད་ཏམ་ཆེ་བའི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲུལ། གྱིད་སྐྱོང་སོགས་དཔོན་
རིགས་རྣམས་བཀོས་ཏེ། དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ཚར་གཙོད་གྲུབས་བྱེད་སྐབས་
ཁོ་པ་དགའ་ལྡན་རྩེ་བྱོས། ཐོད་དམག་དང་མེར་དམག་བཅས་གྱིས་དགའ་ལྡན་
མཐའ་ནས་བསྐྱོར། དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་བྱོས་ས་མེད་པས་སྐྱེའོ་ནས་རང་ཤི་
བརྒྱབ་ཅིང་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་བཅོན་རྩེ་བརྒྱུ་གྱི་ལོ་1871ལོར་མདོ་སྤྱི་ཁབ་
རབ་པས། དཔལ་རྒྱ་བཙོ་བཤུ་ཆེན་མོ་བཙོ་བའི་ཆེད་རྩེ་ཀོང་རྒྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོ་ཉལ་རྩེད་ལ་ཡོང་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་བཏང་། སྤྱི་ལོ་1872པ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་

ལོར་ཕྱི་རྒྱལ་མཁུན་རབ་པ་འདས། ལོ་དེར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཉག་
 རོང་རུ་ཕེབས། ཉག་ཤོད་རྫོང་རུ་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པས་སྤྱིན་བདག་བྱས་ཏེ་
 ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེའི་དབྱུས་བྱས་པའི་རྫོང་གསར་འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙུ་
 དང་། གཏེར་སྟོན་མཚོག་གྱུར་བདེ་ཆེན་སྲིང་པ། འཇུ་མི་ཕམ་སོགས་མཁས་
 པ་མང་པོ་འདྲིམས་ནས། རིན་ཆེན་དདུལ་ཚུ་བཙུ་བྱས་པ་ལེགས་གྲུབ་
 གྱུར། དེའི་སྤྱི་ལོ་ཚུ་བྱ་ལ་རྒྱལ་བ་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་
 ཡོངས་སུ་བཞུགས། སྤྱི་ལོ་༡༨༧༥ལོར་མན་ཁུ་གོང་མ་ཀང་ཞུ་ (光緒) གྲིང་
 འཁོད། ལོ་དེར་བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གིས་མདོ་སྤྱི་ཕུན་རབ་པ་ལ་
 བཀའ་ཕབ་ཏེ། ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་སར་དདུལ་ཚུ་བཙུ་བཙུ་བཙུ་སར་ཡོང་
 དགོས་པའི་བཀའ་ཕེབས་ཐོབ། ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེས་དགུང་ལོ་མཐོ་བ་སོགས་
 ཀྱི་རྒྱ་མཚོན་དང་བཅས་པས་དགོངས་ཞུས་བྱས་ཀྱང་། གནང་བ་ཐོབ་ཐབས་
 མེད་པར་སྟོགས་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་བྱར་དགོངས་པ་རྫོགས་
 པས་དོན་དེ་རང་ཡལ་རུ་སོང་། སྤྱི་ལོ་1875པ་ཤིང་ཕག་ལོའི་ལྷ་བ་གསུམ་པའི་
 ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིན། རྒྱལ་བ་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་བཞུགས་པ་དེ་སྤྱི་
 བྱར་རུ་དགོངས་པ་རྫོགས། དེ་ནས་ལྷ་ཤས་རིང་ལ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་འགན་
 ཡོངས་རྫོགས་བཀའ་ཤག་ནས་བཞུགས། དེ་རྗེས་བོད་ཀྱི་རྒྱུས་འདྲིམས་མདུན་
 གོས་ཐོག་རུ་ཏྲ་ཆོག་རྗེ་བྱང་ངག་དབང་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་ཚབ་ཀྱི་བྲི་ལ་བསྐྱོས།
 སྐབས་དེར་མན་ཁུ་གོང་མའི་ཆབ་སྲིད་རྒྱུད་ལ་ཉེ་བ་དང་། སོར་ཁའི་དམག་
 གིས་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོ་ཏམ་བཟུང་བྱས་པ་དང་། དབྱིན་རིས་བོད་ལ་བཙན་
 འཇུལ་བྱེད་གྲབས་བྱེད་པ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་
 རིས་བྱེད་པའི་འགལ་བ་དང་འཐབ་ཚོད་རྣོ་ངར་ཅན་རུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་སྐབས་
 ཤིག་རུ་འཁེལ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་1878ལོར་དབྱིན་རིའི་ལྷ་ཞིབ་པ་ཁག་གཅིག་འབྲས་
 རྫོངས་བརྒྱུད་ནས་བོད་རུ་འགྲོ་མ་ཐུབ། 1879ལོར་དབྱིན་རི་གཞུང་གིས་རྒྱ་
 བྱག་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ། ཕེ་ཅིང་ནས་བྱི་ལིང་བརྒྱུད་དེ་ལྟ་སར་འགྲོ་
 གྲབས་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཀའ་ཤག་དང་བོད་སྤོང་ཨམ་བན་ལ་

དབྱིན་ཇི་བོད་ཏུ་ཡོང་བ་ལ་སྒྲིལ་བའི་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིག་བཏང་ཡང་བཀའ་
ཤག་གིས་ངོས་མ་བླངས། 1878ལོར་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་བྱུགས་དམ་དང་།
སྤང་མ་གནས་ཆུང་གི་ཡུང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་མ་དུན་ཆང་གི་སྤྱོད་ཀྱིས་
བ་སྤྱོད་བཅུ་གཉིས་པའི་ཡང་སྤྱོད་ངོས་འཛིན། མཆོན་ཐུབ་བསྟན་ཆུ་མཆོ་
ཞེས་མཆོན་གསོལ། སྤྱི་ལོ་1876པ་མེ་བྱི་ལོར་དུགས་པོ་སྤང་མ་དུན་ཀྱན་དགའ་
རིག་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་པོ་ཆུ་ལ་བ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས།
པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཆུ་ལ་ཆོས་རྒྱ་ཆོས་རྒྱ་ཆེ་དང་། གདན་ས་བཞིའི་འབྲུས་
མི། གཞུང་ཞབས་མེར་སྤྱོད་ངོས་ནས་མགིན་དབྱངས་གཅིག་གུར་གྱིས་ཡང་
སྤྱོད་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་དྲིལ་བསྐྱུགས་བྱས། སྤྱི་ལོ་1886པ་མེ་བྱི་ལོའི་ལྷ་བ་
བཞི་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན་རྒྱ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་གཤེགས། ལོ་དེར་དེ་མོ་རག་
དབང་སློ་བཟང་སྤོན་ལས་ཆུ་ལ་ཆོས་ཏུ་བསྐྱོད། སྤྱི་ལོ་1887པ་མེ་མག་ལོར་
དམག་སྐར་གྱི་བྱུང་བ་བཀའ་སྤོན་ལྟ་སྤྱོད་པ་དང་། མདའ་དཔོན་ལྟ་སྤྱོད་སྤྱོད་
ཆེ་མགོན་བསོད་ནམས་ཆུ་ལ་མཆོན་སོགས་གྱིས་དབྱུས་དང་། ཀོང་པོ། ཁམས་
ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་དམག་མི་འཕོར་ཆེན་བྲིད་དེ་འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མཆོམས་སྤྱོད་
དབྱིན་ཇིས་བོད་ལ་བཅན་འཁུལ་བྱེད་པར་དག་འགོག་ཏུ་བྱིན། དེའི་སྤྱོད་ལོ་ས་
བྱི་ལོར་དབྱིན་དམག་དང་འབྲུག་པ་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས། དབྱིན་ཇི་དང་ལོ་
ཤས་དམག་འབྲུག་བྱས་མཐར། ཕན་ཚུན་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ཀྱང་བོད་ཕྱོགས་
ལ་ཁྱོད་གུད་ཆེ། །

བཞི། ཆུ་ལ་བ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུས་འབྱུང་སྐོར།

1 བོད་ཀྱི་དུས་བབ་གནས་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ། སྤྱི་ལོ་1895པ་ཤིང་ལྷག་ལོའི་ལྷ་
བ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཉིན། ཆུ་ལ་བ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་ཆུ་
མཆོས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་དབང་ཡོངས་རྒྱུས་བཞེས། ལོ་དེར་དེ་མོ་ཆུ་ལ་
ཆོས་དགོངས་ཞུ་གནང་བའི་རྒྱུ་སྤྱོད་མཆོད་མོར་བྱ་ཆེ་རིང་དང་། སློ་བཟང་
བསྟན་འཛིན་སོགས། དེ་མོའི་རྒྱུ་འབྲངས་པ་ནམས་ཆུ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཆ་
ཤོར་བ་ལ་ཡི་མ་རང་ནས་ཆུ་ལ་བ་ཐུབ་བསྟན་ཆུ་མཆོ་སྐྱོག་ཏུ་བཀོད་ཅིས་བྱས་

པ་འི་མཐེལ་བརྟོན་པ་འི་རྒྱུ་རྒྱ། དེ་མོ་སྤྱན་མཆེད་ནམས་འཛིན་བཟུང་བྱས།
 དེ་མོ་རྒྱལ་ཚབ་ཁྲིའམ་པ་དང་། རྟོ་ཐུག་ཐུའི་གོ་གནས་མེད་པ་བྱེད་རྒྱ་དང་།
 ཡང་སྲིད་བཅའ་མི་ཚོག་པ་འི་བཀའ་པལ། སྤྱི་ལོ་1898པ་ས་ཁྱི་ལོར་འབྲས་
 སྤངས་སྤྲུལ་མོག་པོ་རྩོམ་གཡིབ་བརྒྱད་ནས་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་ལྷ་
 རྩ་སྤྱད་དང་འབྲེལ་བ་བཅུགས། ལྷ་རྩ་སྤྱི་མཚོན་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བོད་རྒྱ་དཔོན་
 འབྲེན་བྱས་ཏེ་ཁོར་བྱ་སྤྱིང་ཁར་དོ་དམ་བྱས་སྐད། བཀའ་སློན་བཤད་སྤྱོད་པ་
 ཡང་ལྷ་རྩ་སྤྱད་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་དབྱིན་རི་ལ་རོ་རྟོན་བྱེད་པར་མོས་མཐུན་
 བྱང་། སྤྱི་ལོ་1903པ་རྒྱ་ཡོས་ལོར་དབྱིན་རི་ལ་བོད་འབྲས་ས་མཚམས་སྤྱི་ཞི་
 བའི་གྲོས་མོལ་ཐོག་། ས་མཚམས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་ཟེར་བའི་
 གཡོ་སྤྱི་སྤྱོད་བས། བོད་རྒྱ་བཅའ་འཁུལ་གྱི་དམག་གཉེས་བྱས་པས་དབྱིན་
 བོད་དམག་འབྲུག་ཐེངས་གཉིས་པ་ཡངས། རྒྱས་དེར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་
 མཚོ་དང་། བོད་ཐོད་ཨམ་བན་གཉིས་རྟོག་ཙ་གཅིག་བསྐྱེལ་མ་བྱང་སྤྱོད་པས་
 བོད་དམག་པམ་ཉེས་ཐེབས་ཏེ་དབྱིན་དམག་གིས་ལྷ་ས་བར་བཅའ་འཁུལ་གྱི་
 རྟོག་པ་སྤོས། སྤྱི་ལོ་1904པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་དབྱིན་རི་ལ་བཅའ་འཁུལ་དམག་
 རྒྱ་ཤར་ལྷགས་ཟམ་གྱི་ཏེ་འགམ་རྒྱ་སྤྱོད་སྐྱབས། གཞུང་ཞབས་ཡོངས་ནས་
 རྒྱ་ལའི་སྤྲུལ་མ་མཚོག་ཡུལ་གཞན་རྒྱ་བྱར་བྱོལ་མཛད་ན་ལེགས་པའི་བཀའ་གྲོས་
 བྱས་པ་ལྷར་སོག་ཡུལ་རྒྱ་ཐེབས། དགའ་ལྷན་གྱི་པ་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་རྒྱལ་
 ཚབ་རྒྱ་བསྐྱོས་ཏེ་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་སྤྱོད་བསྐྱབས། རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་
 རྒྱ་མཚོ་སོག་ཡུལ་རྒྱ་བཞུགས་རིང་གོང་མ་འོད་གསལ་(光緒)དང་རྒྱལ་
 ཡུལ་ཚོ་ཤིས་ཐེའེ་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས། ཨམ་བན་མངགས་ནས་གནད་སྤྱོད་གཟབ་
 རྒྱས་དང་བོད་རྒྱ་སྤྱོད་འབྲེན་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་མཆེད་ཐེབས། དེ་ནས་རྒྱ་
 ལའི་སྤྲུལ་མ་སོག་ཡུལ་གྱི་དགོན་སྤེལ་ཁག་དང་། རི་བོ་ཆེ་ལྷ་སོགས་སྤྱོད་གནས་
 མངལ་བརྒྱད་སྤྱི་ལོ་1908པ་ས་སྤྱིལ་ལོར་སྤྱོད་ཡང་པེ་ཅིན་རྒྱ་ཐེབས། ལོ་དེར་
 མན་རྒྱ་གོང་མ་ཐུ་དབྱིང་(溥仪)ཁྱིམ་བཞགས། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྤྱོད་
 སྤྱོད་སྤྱོད་ཁྱུས་ཀྱང་དོ་སྤྱོད་ཆེར་མ་གནད་བ་དང་། རྒྱ་ལའི་སྤྲུལ་མ་ཐེབས་པ་

ལའང་མཛེས་བཅེ་དང་དད་གུས་ཆེར་མ་སྦྱོར་བས། རྒྱ་ལའི་སྤྲེལ་མས་ཐུགས་
 ཡིད་ཆད་པ་དང་མ་དགེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མཛེད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་གྱི་
 ལིང་བརྒྱད་དེ་ལྟ་སར་བྱོན། ལོ་དེའི་ལྷ་བ་དགུ་པར་ནག་ཆུ་བུ་ཐེབས་པ་དང་
 བོད་ཀྱི་སྤྲེལ་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་ཁག་གིས་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། བླ་
 རྒྱུ་ལྷ་བ་ཐེད་གཉིས་ཅམ་བཞུགས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གོང་མས་མངགས་
 པའི་བོད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པ་ཀྱང་དབྱིན་མང་བོད་ཏུ་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་
 གིས་བོད་སྤྱི་ཡུལ་བཙུག་པའི་སྤྱི་ལོ་མིག་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་དབྱིན་
 རི་དམག་མི་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བྱེད་ཅིང་། ཁོ་ཚོ་ལ་ངོ་བོ་སྤྱི་ལོ་མིག་
 དང་། གཞུང་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་མིག་། བོད་མི་དམངས་ལ་དགོས་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་བསྐྱེད་
 མང་པོ་བཟོས་པ་དེ་དག རྒྱ་ནག་གོང་མ་ལ་སྤྲོད་སེང་ཞུས་ཤིང་རྒྱ་ནག་གོང་
 མའི་བཀའ་བཞིན་དཔོན་རིགས་དེ་དག་གནས་དབྱུང་བཏང་། བོད་ཏུ་ཕན་
 པའི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བྱས་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་བོད་ཀྱི་
 སི་ཁྲོན་ཅུང་ཏུ་ཀྱའོ་ཨེར་ཞེས་། སྤྱི་ལོ་1906ལོར་བོད་ཤར་སྤྱི་ལོ་མིག་ཁམས་པའི་
 ཡུལ་ཏུ་བྱིན་ནས། སྤྱི་ལོ་1908ལོའི་བར་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་བོད་མི་སྤྱི་ལོ་
 ལྟ་ཅམ་ཉམ་བསད་བྱས་པར་གྲགས། ཐོག་མར་འབའ་བསྐྱེད་གཉིས་དགོན་
 པའི་ནང་གི་སྤྲེལ་ལྷ་བ་རྒྱ་ཆུ་ཅམ། འདྲེ་ཁང་ནང་ཏུ་དུས་གཅིག་ལ་མེ་བསྐྱེད་
 བཏང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འབའ་དང་། ལི་ཐང་། སྤེ་རོང་། ཐུག་ཐེང་།
 སྤར་ཁམས། ཐུག་གཡལ། ཆབ་མདོ་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཏུ་བཅན་ཤིང་ཀྱི་སྤྱི་
 ལོ་མིག་བོད་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་མིང་འདོགས་པ་དང་། རྒྱ་ཡིག་སྤྱི་ལོ་མིག་ཅིང་།
 གལ་སྤྱི་ལོ་མིག་ཅིང་མེད་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་མི་སྤྱི་ལོ་མིག་མཁན་ལ་ཁྲལ་ཆེན་པོ་བཀོད་པ་
 དང་། ཆེན་སྤྱི་ལོ་མིག་ཅིང་པ་སོགས་གདུག་རྒྱུ་ཆེ་བའི་མནར་གཅོད་མང་
 པོ་བཏང་། རྒྱ་མིང་བོད་སྤྱི་ལོ་མིག་ཅིང་པ་དང་རྒྱ་ཡིག་སྤྱི་ལོ་མིག་མཁན་ལ་ཁྲལ་མི་བཀོད་
 པ་སོགས་མི་རིགས་རིགས་འགྱུར་ཐབས་ཤེས་གང་མང་བྱས་པ་མ་ཟད། ས་
 གནས་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བསད་ནས། རྒྱ་དཔོན་བསྐྱེད་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་
 ཐོག་ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱེད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཞེས་གྲགས། བྱས་ཅིང་དེར་དུས་

འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་སྐྱེས་ལམས་ཤར་སྤྱོད་ཀྱི་ས་གནས་དེ་དག་ལ་བོད་པ་
 རྒྱལ་ཅན་གྱི་བྱིས་ཆང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1908ལོར་མན་ཁུ་གོང་
 མས་ཀྱི་ཨེར་ཟློང་ལ་བོད་སྤྱོད་ཨམ་བན་གྱི་ལས་འགན་བསྐྱོས་པ་དང་། བོད་
 བས་ཀྱི་ཨེར་ཟློང་བོད་རྒྱ་ཡིང་ན། དེ་བས་ཀྱང་མི་མང་པོའི་སྤྱོད་ལ་གནོད་
 པར་དྲགས་ནས་གོང་ས་མཆོག་གིས་མན་ཁུ་གོང་མ་ལ་ཡི་གེ་བཏང་སྟེ། ཀྱི་
 ཨེར་ཟློང་གིས་ལམས་སྤྱོད་སྟེ། བྱིས་མེད་ལུགས་མེད་ཀྱིས་བསད་གཙང་
 འཕྲོག་བཙམ་བྱས་ཚུལ་དང་ལྷ་སར་ཡོང་ན་དགའ་བསུ་མེད་ཚུལ་རྣམས་ཁྱས་
 པར། རྒྱ་ནག་གོང་མས་དེ་མ་ཐག་ཨམ་བན་གྱི་གོ་གནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱས་ཏེ།
 ཀྱི་ཨེར་ཟློང་ཆབ་མདོ་ནས་ཕྱིར་བུར་སྐད་བཏང་། རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མས་དབྱིན་
 ཅི་དང་། རྒྱ་རན་སི། ཉི་ཏོང་། ལྷ་རུ་ལྷ་སྐྱེས་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་རེ་བ་
 ཁྱས། སྤྱི་ལོ་1910པ་ལུགས་ཀྱི་ལོར་ཀྱི་ཨེར་ཟློང་གི་དམག་མི་འགའ་ཤས་ལྷ་
 སར་འཕྱོར། ཐོག་མར་བོད་ཀྱི་ས་སྤྱང་དམག་ལ་མེ་མདའ་འཕངས་པས་ཤི་
 རྣམས་ཁ་ཤས་བྱང་། དེའི་རྗེས་སྤོན་ལམ་གྱི་དོ་དམ་པ་ལུན་ཁང་ཐའི་ཅིར་མེ་
 མདའ་འཕངས་ཤིང་བཙན་བཟུང་བྱས། ལས་རྒྱུས་ཅེ་རྒྱང་འཇམ་དབྱངས་
 རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལུན་ཁང་གི་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་བསད། ཅེ་ཙོ་བྱང་ཆེན་
 མོར་མེ་མདའ་འཕངས། དངོས་པོ་འཕྲོག་བཙམ་སྐྱེས་ལྷ་སར་བྱིང་
 ཆ་ཆབས་ཆེན་ལངས། སྤྱི་ལོ་1910ལོར་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་སི་ཁོན་གྱི་དམག་མིའི་
 ཉེན་གཡོལ་ཆེད་རྒྱ་དགའ་ལྷན་གྱི་པ་ཆེ་སྤོན་གྱིང་པ་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
 རྒྱལ་ཆབ་རྒྱ་བསྐྱོས་ནས་རྒྱ་གར་རྒྱ་སྤྱོད་སྟེ། སྐབས་དེར་ཐེ་དགའི་གྲང་ཁང་སྤྱི་
 རྒྱ་གར་ག་ཡིང་ག་ཏ་ན་ཡོད་པས་གོང་ས་མཆོག་ལ་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་འགྲོ་སོང་
 ཐད་ཞབས་ཁུ་གང་དག་ཁྱས་སྟེ། བོད་རྒྱུ་ཕེབས་པ་དང་གྲང་ཁང་བྱ་
 ལ་གཟིགས་བཞོས་ཆེན་པོ་གནང་བར་གྲགས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་བ་སྤྱོད་
 བརྟ་གསུམ་པ་རྒྱ་གར་ནས་བྱ་རྒྱུང་ནང་བཞུགས་ཏེ་པེ་ཅིང་རྒྱ་མན་ཁུ་གོང་མ་
 རྒྱ་དབྱིང་གི་མདུན་པ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མེད་པའི་གྲགས་མཛད་
 པའི་སྐབས་སྟེ། མན་ཁུ་གོང་མ་རྒྱ་དབྱིང་གིས་རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མ་གནས་དབྱང་

བཏང་རྒྱ་དང་། གསེར་བུམ་དཀྲུགས་ནས་ཡང་སྲིད་བསྐྱར་དུ་བཅ་ལ་བའི་སྲིད་
རྒྱུ་བཏོན་པ་གསར་འགྱུར་ཐོག་བསྐྱགས་པས་རྒྱ་ལའི་སླ་མ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་
ཐེབས་རྒྱུ་འཆར་གཞི་ཅིས་མེད་བྱས། ཞོང་མ་ཕུ་དབྱིང་གིས་ཀྱང་སྲིད་རྒྱུ་དེ་
ལག་བསྟར་བྱེད་ཁོམ་མ་བྱང་པར། སྤྱི་ལོ་1911ལོར་ལུན་ཀྱང་འཛུགས་གསར་
བརྗེ་བསྐྱངས་ཏེ་རྒྱ་ནག་མན་རྒྱུ་འཛུགས་དབང་ཤོར། ཀྱང་རྒྱ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་
བཅུགས། ལོ་དེར་རྒྱ་ལའི་སླ་མས་དབྱིན་རིའི་གཞུང་དང་། ལྷ་ཅུ་ལའི་གཞུང་
བཅས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་སི་ཁོན་དམག་མི་བོད་ནས་མཐར་བསྐྱོད་བྱེད་པའི་
དམག་རྒྱུ་བཏང་རྒྱུ་འཛུགས་དང་། བོད་རང་བཅོན་དུལ་བསྐྱགས་བྱས།
བོད་སོག་བར་ལ་ཆིང་ཡིག་དོན་ཆོན་བཅུ་བཞག །རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་
ཐེབས་པ་དང་རིམ་བཞིན་དེར་རབས་ཅན་གྱི་སྲིད་སྐྱོང་ལམ་ལུགས་སུ་བསྐྱར་
བའི་འགོ་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་1915ལོར་དབྱིན་དམག་ལ་དཔེ་བཞུགས་ཏེ་ཀ་ནས་མ་
ཡི་བར་དམག་སྐར་བཅོ་ལྔ་སྤྱིག་འཛུགས་བྱས། སྤྱི་ལོ་1924ལོར་པའ་ཆེན་སྐུ་
ཐོང་དགུ་པ་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་མ་མཐུན་པར་རྒྱ་ནག་དུ་བྱོས།
1925ལོར་བོད་དུ་རྒྱགས་ཁང་དང་། དརུལ་ཁང་གསར་འཛུགས་བྱས། 1929ལོ་
ཅམ་ན་སེར་པ་བོང་ཁ་པས་པ་བོང་ཁ་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། རོལ་རྒྱལ་
ལུགས་ལུན་བསྟེན་སྐྱབ་གྱི་དབང་རྒྱ་ཆེན་གནང་ཞིང་བཞུགས་པར་བོད་གྱི་སྐུ་
དྲག་མང་པོ་དེར་ཐེབས་ནས། པ་བོང་ཁ་སླ་མར་བསྟེན་ནས་ལུན་རིང་སློབ་
གཉེར་བྱས་སྐབས། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གསུམ་པས་སྐྱག་བྲིས་ཤིག་གནང་དོན།
ཁྱོད་རྒྱམས་དེར་སླ་མར་བསྟེན། དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱ་བར་རྗེས་སུ་ཡི་
རངས་བའི་གནས་སུ་རེས། འོན་ཀྱང་ངས་བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་ལས་དོན་བསྐྱབ་
མཁན་རྒྱམས་ལ་ཕྱེ་པ་དང་གཞིས་ཀ་རྒྱམས་དགོས་འདུག་པས་ཁྱོད་རྒྱམས་ལ་
དབང་པའི་ཕྱེ་པ་དང་། གཞིས་ཀ་རྒྱམས་ཕྱིར་བོད་གཞུང་ལ་ཅིས་སྐྱོད་དགོས་
ཚུལ་གསུངས་པས། པ་བོང་ཁར་ཐོས་བསམ་བྱ་མཁན་གྱི་སྐུ་དྲག་རྒྱམས་ཐུར་
དུ་རང་བྱིམ་དུ་ལོག་པ་དང་། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཐོང་བཅུ་གསུམ་པས་སེར་པ་བོང་
ཁ་པ་ཆོ་མཆོམས་འདུག་དགོས་རྒྱ་དང་། ཕྱི་སྐྱོགས་གང་མོས་འགོ་འདུག་མི་

ཚོག་པ་དམ་བསྐྱགས་གནང་སྟབས། ཁོ་པའི་སློབ་མ་སྐུ་དྲག་ནམས་ཏུ་ལའི་བླ་
མ་ལ་ཞེ་འཁོན་བཅངས། སྤྱི་ལོ་1933ལོར་ཆམ་པའི་སྤྱང་གཞི་ལ་གསོལ་སྟན་
མཚན་ཉེན་བྱས་པས་སྐུ་གཤེགས་པར་གྲགས་ཀྱང་དོན་དུ་ངན་རྩལ་གྱིས་སྤྱང་
དྲག་གིས་སྐུ་གཤེགས།

2 རྩ་རྩེས་སུ་བྱང་པའི་སྤེ་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་རུས་བྱིང་། རུས་དེར་སྤེ་དགའི་
ནང་འབྲུག་གི་དོན་རྒྱུན་བྱང་ཚུལ། སྤྱི་ལོ་1895པའི་ཤིང་ལྷག་ལོར་བོད་གཞུང་
གི་ཉག་རོང་སྤྱི་བྱབ་དང་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་བར་འགལ་བར་ལངས། སྤྱི་ལོ་
1896པའི་མེ་ཆེལ་ལོར་སི་ཁྱོན་ཅུང་དུ་ཡིས་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱབ་ཚ་བྱས་ཏེ་
རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་རིའི་དམག་དཔུང་བཅས་ཉག་ཁོག་བཏང་སྟེ་གཡུལ་བཀྲིས་ཞིང་
འཕྲོག་བཅོམ་ཆད་མེད་བྱས། སྤེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་ཡུམ་སྲས་འཁོར་བཅས་བཟུང་
ནས་ཁྱོན་དུ་ལ་དེད། སྤྱི་ལོ་1897པའི་མེ་བྱ་ལོར་བོད་གཞུང་ནས་མཁན་རྒྱུང་
མཁུན་རབ་ལུན་ཚོགས་དང་། ཆབ་མདོ་མདའ་དཔོན་བསོད་ནམས་སྟོབས་
རྒྱལ་བཅས་རྒྱ་ནག་བཏང་། རྒྱགས་གཅིག་ནས་ཆེ་མཁོན་སློབ་བཟང་སྟོན་ལས་
དང་། གདན་འཁུས་བཅས་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་མཚོ་ཐོག་ནས་ཤེ་ཅིང་དུ་བཏང་སྟེ།
གོང་མ་ལ་སི་ཁྱོན་ཅུང་དུ་ཡིས་རྩལ་མེད་རྩལ་བྲིད་བྱས་ཚུལ་གྱི་སྟན་ལུ་ལུ་
བར་བཏང་། གོང་མས་རྒྱ་དཔོན་ཀྱང་རིའི་ལ་ཉེས་ཆད་དྲག་པོར་བཅད་ཅིང་
དམག་འཁུལ་དུ་སྤྱིར་འཐེན་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབས། ལོ་དེར་སྤེ་དགའི་རྒྱལ་པོ་
དང་བཅུན་མོ་གཉིས་ཀ་ཁྱོན་དུར་ཤོངས། སྲས་གཉིས་སྲས་རྒན་པ་ལ་དོ་རྩེ་
སེང་གེ་དང་གཅེས་མིང་ལ་ཨ་ཇ་བེར། སྲས་རྒྱུང་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་
དང་གཅེས་མིང་ལ་བ་བ་བེར། དང་འབས་ཀྱི་པ་ནམས་བོད་གཞུང་སྐྱེ་ཆ་བ་
གྱིས་སྤེ་དགའི་གདན་དྲངས། སྲས་རྒན་པ་དོ་རྩེ་སེང་གེ་ལ་སྤེ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་
གདན་ཐོབ་བསྟུལ། དེ་རྩེས་ནང་སྟོན་མདུན་སྟོར་ནམས་རྒྱགས་ཁག་གཉིས་
གྱིས། རྒྱགས་སོ་སོས་སྲས་གཉིས་རེ་རེ་བདག་དུ་བཟུང་ནས་ཆབ་སྲིད་ལ་ཚོད་
ཉེན་བྱས། སྲས་ཆེ་བ་ཨ་ཇའི་རྒྱགས་ལ་གྱང་ཁང་བདེ་ཆེན་དང་། ལྷགས་ན་
སེང་གེ་གཉིས་གྱིས་བྱས་པས་ཨ་ལྷགས་གྱང་གསུམ་ཤོག་ཁག་གཅིག་དུ་ཆགས།

སྐུ་མཆོད་པ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྱུགས་ལ་བྱ་མོད་དང་། བྱེ་འཕོད་
 གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པར་བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་ཤོག་ཁག་གཅིག་ཆགས། ཤོག་ཁག་གཉིས་
 ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་མདུན་སྐྱོད་དང་། ཉོར་འདྲ། རྩེ་པ་བཅས་ཐམས་ཅད་ཤོག་
 ཁག་གཉིས་སུ་བྱེས་ནས་འབྲུག་པ་བྱས། སྤྱི་ལོ་1906པའི་མེ་རྩ་ལོར་ས་རྒྱུང་ཨ་
 ར་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་དབུས་ལྷ་སར་ཕེབས། བྱང་ཁང་བདེ་ཆེན་དང་འཇུ་ཆུང་
 འཇམ་དབྱངས་ལུན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་དྲུག་ཆོས་བྱས། སྐུ་སྐྱེ་གཞིན་བ་བ་
 འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྐུ་འཁོར་ནམས། ཆེ་ཤོད་སོག་མོ་མོ་བྱང་རུ་བཞུགས།
 བ་བའི་སྤྱུགས་ཀྱི་མདུན་སྐྱོད་ནམས་ཀྱིས། རྒྱལ་པོ་རྩོ་རྩེ་སེང་གེ་དབུས་སྤྱུགས་
 སུ་ཆེབས་སྐྱུར་གནང་རྩེས། བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱིས་སྤྱི་དྲུག་ཆོས་ཀྱི་
 འགན་བཞེས་ཚོག་སྐྱུའི་སྐྱོན་ཞུལ་བ་ལྟར་བོད་གཞུང་ཉག་ཤོག་སྤྱི་བྱལ་ནས་
 དེ་བཞིན་མོས་མཐུན་གནང་ཡང་། ཨ་ལྷགས་བྱང་གསུམ་ཤོག་པས་རོ་མོལ་
 བྱས་ཤིང་། དུས་མཚུངས་སུ་འཇུ་ཆུང་འཇམ་དབྱངས་ལུན་ཚོགས་དང་།
 འདན་ཨ་ལྷག་ཚོ་དབང་ལུན་ཚོགས་གཉིས་ལྷ་སར་གདུག་བཤེར་བྱིན། དེའི་
 དོན་བ་བྱ་བྱེ་གསུམ་ཤོག་གིས་ཤེས་རྩེས་བྱང་ཁང་བདེ་ཆེན་ཆེ་ཤོད་སོག་མོ་མོ་
 བྱང་རུ་གདན་དྲངས་ནས་བཀོད་སྐྱོང་།

རྒྱུ་ལོ་ 1907 པའི་མི་ལུག་ལོར་བོད་གཞུང་ནས་རྒྱལ་པོ་རྩི་རིང་གི་ལ་གཞུང་
 ཞབས་སྒྲུབ་རམ་པའི་རུ་མོ་བསོད་ནམས་མཆོ་མོ་བཅུན་མོར་གནང་། ལྷ་འཛོེ་
 སྐད་གསུམ་གྱི་དམག་གིས་སྤྱ་སྤྱང་དང་བཅས་སྤྱིར་སྤྱོད་གཏེ་པོ་བྱང་དུ་བསྐྱུལ།
 རུས་མཚོ་རས་སུ་འབྱི་རྒྱའི་རུབ་རྒྱུད་གྱི་དམག་མི་བསྐྱས་ཏེ་ཆེ་ཤོད་ལ་བཏང་།
 བྱང་ཁང་བདེ་ཆེན་བསང་མཐའ་གྱི་བྱེད་གཏེ་འགའ་ཞིག་བསང་། དེ་ནས་
 འདན་སྐྱོང་དང་། མོ་འཛོེ། འཛོེ་མདའ་སྐྱོང་གི་བརྟུན་སྒྲོར་དང་ཉོར་འདྲ་
 རྒྱས་གྱིས་གྲོས་འགོ་བཏོན་ཏེ། སྤྱས་བཤེས་པ་ལ་རྩི་རིང་གི་སྤྱིར་བཞིན་
 རྒྱལ་སར་བཞུགས་ནས་སྤྱི་དྲུང་རྒྱ་དང་། སྤྱས་གཞིན་པ་བ་བ་ཆོས་སྒྲོར་
 ཞུགས་ནས། ལྷ་མ་བྱེད་རྒྱའི་གྲོས་མཐུན་སྤྱིར་བཞིན་ལག་བསྟར་བྱས་བྱང་།
 ལོ་དེར་ལ་རྩི་རིང་གིས་སྤྱས་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྤྱི་དྲུང་དུ་འཛོེན་བཞུང་

བྱས་ཏེ་བཅོན་དུ་བཅུག། སྐབས་དེར་བ་བྱ་བྲེ་གསུམ་གྱི་ཤོག་གིས་དམག་
 དྲངས་ཏེ། སྐུ་བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་བཅོན་ནས་བཏོན་ཏེ་སེར་ཤུལ་
 ཚྱགས་སུ་ཕྱིན་ཏེ། དེའི་ཚྱགས་ཀྱི་ཐེ་དགེའི་ཡུལ་ཐེ་རྒྱལ་ས་བདག་དུ་བཟུང་ནས་
 བཞད། ཐེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་བང་མི་བཏང་སྟེ་དར་མདོ་ལ་ཆིང་སྟེ་ད་གཞུང་གི་
 རྒྱུ་དཔོན་ཁང་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཞུས། རྒྱུ་དཔོན་ཁང་ནས་ཐུག་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་
 ཆིང་གོང་མའི་སྟོན་པོ་ཀའོ་ཨེར་རྒྱུང་ལ་ཐེ་དགེའི་རྒྱལ་རྒྱུད་ནང་འགལ་གྱི་གོ་
 སྐབས་དང་བསྟུན་ཏེ། ཐེ་དགེའི་ས་དབང་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོ་ཞིང་།
 ཡུལ་དཔོན་རྒྱ་བསྐྱར་གྱི་ལམ་ལུགས་བཅུགས་དགོས་པའི་བཀའ་ཕབ། རྒྱུ་ལོ་
 1908པའི་ས་རྒྱལ་ལོར་ཀའོ་ཨེར་རྒྱུང་གི་དམག་དཔུང་ཐེ་དགེར་འཁྱོར། བ་བྱ་
 བྲེ་གསུམ་གྱི་ཚྱགས་དང་འཐབ་འཛིང་བྱས་པ་དང་། སེར་ཤུལ་ནས་བ་བྱ་བྲེ་
 གསུམ་གྱི་དམག་ཡོང་སྟེ། མཆོན་མོར་རྒྱ་དམག་ལ་འཇབ་ཆོལ་བྱས་པས་རྒྱ་
 དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་བྱས་ཀྱང་། མཐར་ཆིང་དམག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་
 པ་དང་། བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་སྐུ་འཁོར་རྒྱལ་ས་ཟི་ཡིང་ཚྱགས་སུ་བྲོས།
 ཀྱང་ཁང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཟི་ཡིང་དཔོན་ལ། ཆིང་དམག་ལ་རོ་ཆོལ་བྱེད་མཁན་
 འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་གྱི་ཚྱགས་ཁག་རྒྱལ་ས། དེའི་ཚྱགས་སུ་བྲོས་ཤིང་
 བར་འཛིན་བཟུང་བྱེད་དགོས་པའི་ཡི་གེ་བཏང་བ། བ་བ་འཇམ་དཔལ་རིན་
 ཆེན་གྱིས་གནས་ཚུལ་དེ་ཤིས་རྟོགས་བྱུང་བ་དང་། ཨ་མདོ་འཇམ་དཔུང་ས་
 བཞད་པ་ལ་སྐབས་འཇུག་ཞུས། རྒྱུ་ལོ་1909པའི་ས་བྱ་ལོར་རྒྱལ་བ་ཐུབ་བསྟན་
 རྒྱ་མཆོ་སྐུ་འཁོར་རྒྱལ་ས་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་སླ་བྱང་དུ་
 བཞུགས་པ་དང་འཁེལ་བས། འཇམ་བཞད་ཀྱིས་ལུ་ལྷ་མཛད་དེ་རྒྱལ་བ་ཐུབ་
 བསྟན་རྒྱ་མཆོ་ལ་གནས་ཚུལ་རྒྱལ་ས་སྟོན་སེང་ཞུས། དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་རིན་
 ཆེན་སྐུ་འཁོར་རྒྱལ་ས་གཞུང་སའི་ཞབས་གས་སུ་གྱུར། འཇམ་དཔལ་རིན་ཆེན་
 ལ་ནང་སྟོན་ཐ་ཇིའི་གོ་གནས་སྤང་།

3 རྒྱུ་ལོ་ཟིང་ཞོད་འཇགས་ཆེད་འཛིན་པའི་ཆིངས་ཡིག་འགའ་ཞིག རྒྱུ་ལོ་
 1913པ་རྒྱ་སྤང་ཡོད་ལྟ་བུ་པའི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་ཉིན། རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་པོས་

སིམ་ལ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་གྱང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་སྐྱ་ཆབ་དབྱི་ལྷན་དང་།
མང་རྒྱུ་མིན། དབྱིན་རིའི་སྐྱ་ཆབ་སློན་ཆེན་ཆེ་ཁ་མ་རྒྱང་དང་། བོད་ཀྱི་སྐྱ་
ཆབ་སྲིད་སློན་བཤད་སྐྱ་དཔལ་འབྱོར་རྩོམ་སྐུ་སྲིད་སིམ་ལ་འི་ཤོས་ཆོགས་ཞེས་
པ་དེ་འཆོགས། བོད་ཀྱི་སྲིད་སློན་བཤད་སྐྱ་དཔལ་འབྱོར་རྩོམ་ཤོས་ཆོགས་
ནང་རྒྱུ་འདུན་དོན་ཆེན་རྒྱལ་བཏོན་པ་དེ་ལ། གྱང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གི་སྐྱ་
ཆབ་དབྱི་ལྷན་གྱིས་དགག་ལན་དོན་ཆེན་བཏུན་བཏོན་པས་གྱང་དབྱང་གི་སྐྱ་
ཆབ་དང་། བོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆབ་བར་འཁོན་ཚད་བྱང་། དབྱིན་རིའི་སྐྱ་ཆབ་ཆེ་ཁ་མ་
རྒྱང་གིས་བར་འདུམ་གྱི་ཚུལ་རྒྱ། དོན་ཆེན་བཏུན་གཅིག་བཏོན་ཡོད་པ་དེ་དག་
ཞིབ་གསལ་མ་དཔེ་ «དེབ་ཐེར་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་» ན་བཀོད་པ་ལྟར་རོ། །
རྒྱལ་དེར་བོད་སྐུ་བར་ཡང་ཤོས་མོལ་ཆོད་ཡིག་དོན་ཆེན་བཏུན་བཞག །

5 བསྐལ་པ་ས་རྟེན་རྣམས་འབྱུང་། སྤྱི་ལོ་1913པའི་ཆུ་སྐང་ལོར་བོད་གཞུང་གིས་ལྷ་སར་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་རྣམས་རྒྱ་གར་མཆོ་སྐོག་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་ནག་དུ་སྤྱོད་པུང་། རྣམས་མཆུངས་སུ་ཆབ་མདོ་དང་སྡེ་དགའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པུང་ལ་སྤྱོད་པུང་། སྤྱི་ལོ་1917 ལོར་ཁོན་དམག་དང་བོད་དམག་འབྲུགས་པ་ལངས། འོན་ཀྱང་བོད་དམག་གིས་ཁོན་དམག་ཤུགས་ཀྱི་ཁ་གཏད་མཆོག་པར་སྤྱི་ལོ་1918པའི་ས་རྟེན་ལོའི་བོད་ཆེ་བརྒྱུན་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གཉིས་ཉིན་ཆབ་མདོར་བོད་རྒྱ་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཆོན་བརྒྱ་གསུམ་བཞག་སྟེ། ཉག་ཁོག་མདོ་སྤྱང་སྤྱི་ཁབ་ཆབ་མདོར་སྤོས་པ་དང་། དཀར་མཛོས་རོང་པ་ཆོ་ཡན་ཆད་བོད་ས་གནས་སྤྱི་དགའ་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་རྒྱ་དང་། འཁྱི་རྒྱ་ཤར་རུབ་གཉིས་ཀྱི་སྡེ་དགའ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་སྡེ་རྣམས་སྤར་བཞིན་སྡེ་དགའ་རྒྱལ་པོས་འཛིན་སྤྱོད་པུང་རྒྱལ། མདོ་སྤྱང་སྤྱི་ཁབ་ཀྱིས་སྡེ་དགའ་འཛོ་མདའ་རུ་སྡེ་སྤྱི་ཟེར་བའི་དོན་གཙང་ཁང་བརྒྱགས་པ་དང་། སྐོག་མའི་སྡེ་སྤྱི་ཁབ་རམ་མདའ་དཔོན་དང་། དེ་རྗེས་བཀྲས་མཐོང་མདའ་ཀྱིས་འགན་བཞེས་དེ་རྒྱན་བཞུགས་མཛད་ཅིང་སྡེ་དགའ་རྒྱལ་པོ་དང་མཉམ་དུ་འཛིན་སྤྱོད་གི་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་འདུག །གནད་

དོན་དེ་ལ་བསྐྱལ་པ་ས་རྩ་ལོའི་རྒྱུ་ལྟར་ཞེས་དེར་རྒྱུ་ཁྱད་ཁམས་སྟོན་ས་
ཀླན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རག་སྟོན་རྩ་སྤྱིར་ལུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། །

6 དར་བེ་དོན་རྒྱུ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠་ལོ་དར་
རྒྱུས་དགོན་པ་དང་། བེ་རི་དགོན་པ་གཉིས་འབྲུགས་པ་ལངས་བེ་རི་དགོན་
པ་མཁ་ཁ་ཆེན་པོར་བྱུང་། ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་བེ་རི་དགོན་པ་ས་སི་
ཁྲོན་ནས་རྒྱ་དམག་རྒྱབ་ཅར་བཀྲུག་སྟེ། དར་རྒྱུས་དགོན་པ་དང་འཐབ་
འབྲུགས་འགོ་བཅུགས་པ་དང་། དར་རྒྱུས་དགོན་པ་ས་ཆབ་མདོ་དང་སྟེ་དགེ་
ལ་ཡོད་པའི་བོད་དམག་རྣམས་རྒྱབ་ཅར་བཀྲུག་སྟེ་དམག་འབྲུགས་བྱས་པས་ལོ་
དེར་བོད་དམག་དཀར་མཛེས་བར་སླེབས། རྒྱ་སྤྱི་ལོ་1932ལོར་ཁྲོན་
ཁམས་མཐའ་སྤྱང་དམག་གིས། དཀར་མཛེས་ནས་རིམ་བཞིན་དམག་འཐབ་
བྱས་ཏེ་སྟེ་དགེར་བར་འབྱོར། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་དར་བེར་དོན་རྒྱུ་བེར། །

བོད་དམག་རྣམས་སྟེ་དགེར་བསྐྱད་པའི་སྐབས་སུ་སྟེ་དགེའི་མི་སེར་ལ་བྲལ།
འུ་ལག་རྒྱུ་བ་བརྟུང་། བྱུང་མེད་ལ་བཅན་གཡེམ་སོགས་ཁྲིམས་མེད་ཀྱི་བྱ་
ལས་མང་པོ་བྱས་པས་བོད་དམག་ལ་མིང་རན་པར་ཆགས། རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་1916ལོར་སྤྱི་ལྟར་པའི་ལྷ་ས་ཆོ་དབང་བདུད་
འདུལ་ལོ་ངོ་བཞི་ལ་བཞིན་ཅམ་པ། དེར་བོད་གཞུང་ནས་མའི་རིའི་གོ་གནས་
གནང་། སྤྱི་ལོ་1926 ལོར་གོང་ས་བཅུ་གསུམ་པའི་བཀའ་ལླང་དོན་སྟོན་བཞིན་
སྟེ་དགེ་ལྷན་གྱུ་བ་སྟེ་དྲུག་སྟེ་དགེའི་གདུང་རབས་ང་གཅིག་དང་། རྒྱལ་རབས་
ཉེར་གཉིས་པའི་གསེར་བྱི་ལ་མངའ་གསོལ། དབུ་སྒྲ་ཁག་ལྟ་དང་། མདའ་
དཔོན་ལྟར་བཀྲས་རྣམ་གཉིས་བཅས་བྱི་འདོན་གྱི་མཛད་སྒོར་ཁྲུགས། ལྷགས་
ལྷག་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་ཁྲོན་ཁམས་མཐའ་སྤྱང་དམག་མིས་དཀར་མཛེས་ནས་
རིམ་བཞིན་དམག་འཐབ་བྱས་ཏེ་བོད་དམག་ཡར་དེད། སྤྱི་ལོ་1932ལོར་བོད་
རྒྱ་དྲུག་པ་བོད་དམག་ཀམ་སྟོན་བར་དེད། ལོ་དེར་ཀམ་སྟོན་གྲོས་མཐུན་ཞེས་
པའི་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཆེན་དྲུག་བཞག །གནས་སྐབས་འདི་རྒྱུ་བཅད་
མཆམས་བྱས་པའི་འདི་རྒྱུ་འུ་ཤར་རྒྱུ་ཤིས་ཁམས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་

དང་། འབྲི་ཆུ་འུལ་ཆུ་བོད་གཞུང་གི་ཁོངས་གཏོགས་བྱས། འོན་ཀྱང་འབྲི་
 ཆུ་འུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི། རྩེ་དགེའི་མངའ་སྡེ་ནམས་སྤར་སོར་རང་
 འཇགས་རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་བྱས་ཐོག་རྩེ་དགེའི་ཤར་ཆུ་དུ་ཤིས་
 ཁམས་ (西康) གྲིང་དོན་སྤྱི་ཚབ་ཀྱི་ས་ཕྱོད་བཞག། རྩེ་དགེའི་འུལ་ཆུ་ས་
 གྲུལ་དུ་མདོ་སྤྱི་ས་དབང་གི་ཁོངས་གཏོགས་བྱས། འབྲི་ཆུ་ཤར་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་
 རྩེ་དགེའི་མི་སེར་ནམས་ཀྱིས། རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤར་སྤོལ་བཞིན་ཁྲལ་དང་།
 ལུ་ལག་ཅི་ཡོད་སྟོང་དགོས་པའི་ཁར། འབྲི་ཆུ་འུལ་ཆུ་པས་བོད་ཁྲལ་དང་།
 ཤར་ཆུ་པས་ཆུ་ཁྲལ་སྟོང་དགོས་པས་མི་སེར་ནམས་སྤྱད་བསྐལ་བཟོད་མེད་
 རྩེ་དགོས་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་། རྩི་ལོ་1935ལོར་དམར་དམག་དཀར་
 མངོས་རྩྱུང་དུ་སླེབས། དགེ་སྤྱད་སྤྱལ་སྤྱུས་དམར་དམག་ལ་རྩེ་ལོན་གང་
 དཀས་བྱས་སྤྱུལ་དམག་རྩི་ཆེན་པོ་ཀུའུ་ཏི་དང་གོགས་པོར་བྱུང་། རྩི་ལོ་1936
 ལོར་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། གནས་ར་འཇམ་དབྱངས། འོག་མ་བྱག་
 མངོད་བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་གསུམ་གྱིས། དམག་དཔོན་བྱས་ཏི་རྩེ་དགེའི་ལས་
 དམག་ཏོར་ཁོག་དུ་ཆས་ནས། དམར་དམག་དང་འཐབ་འཁྱུགས་བྱས་མཐར་
 རྩེ་དགེའི་དམག་པམ། བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་། ཆུ་རྩོད་བསྐྱོན་གཉིས་
 རྩེ་པས་དམར་དམག་གིས་བཟུང་། སྐབས་དེར་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་དང་།
 ཀུའུ་ཏི་ཚུང་སི་ལིང་མངལ་འཕྲད་ཀྱི་ལོ་སྐབས་བྱུང་། ཡིད་ལྟངས་ལྟ་བུ་རྩེ་པས་
 གཡག་བཞི་བརྒྱ་དང་རྟ་བརྒྱ་ཐམ་པ་དམར་དམག་ལ་སྤྱད་པས་བྱ་ཚོད་སྟོབས་
 ལྡན་ཕྱིར་རྩེ་དགེར་ལོག། ཞེས་སོགས་རྩེ་དགེའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་གསལ། སྐབས་
 དེར་ཀུའུ་ཏི་ཚུང་སི་ལིང་གིས་བྲིད་སྟོན་འོག། ཁམས་སྤྱོད་སུ་བོད་པ་གྲིང་
 གཞུང་ཞེས་པ་གསར་བཟོའི་གྲིང་དབང་བཙུགས་ཤིང་གཞུང་སའི་ལས་ཁུངས་
 དཀར་མངོས་གྲོང་དུ་བཙུགས། རྩེ་དགེ་རྒྱལ་པོ་བོད་པ་གྲིང་གི་ཀུའུ་ཞི་
 དང་། དགེ་སྤྱད་སྤྱུ་སྤོང་ལུ་པ་སྐལ་བཟང་བསྐྱོན་འཛིན་ཀུའུ་ཞི་དང་། རྩེ་
 དགེའི་བྱ་ཚོད་སྟོབས་ལྡན་ཕྱི་འབྲེལ་སྟོན་ཆེན་བསྐྱོས། སྤོལ་མདའ་སྟོབས་རྒྱལ་
 འོར་གྲིང་སྟོན་ཆེན་བསྐྱོས། ལུན་ནུ་གྱི་མགོན་པོ་ཆེ་རིང་དང་དམར་དམག་

གི་བྲག་ཤིས་དབང་ཕྱག་རྣམ་གཉིས་དམག་དོན་སློན་ཆེན་བཅས་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་བྱབ་བསྐྱགས་བྱས་པ་དང་། གསར་བཞེ་ཚོགས་པའི་ཙ་དོན་དོན་ཆོན་བཅུ་གཉིས་འབེབས་བྱས་པར། གོ་མིན་ཏང་གི་དགའ་ལ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྲེལ་དངངས་སྐྱེས་ཚུལ་《གོ་མིན་ཉིན་རེའི་ཚགས་པར་》

ཐེངས་41པའི་ནང་གསལ། ཞེས་བྲག་ཤིས་དབང་ཕྱག་གི་རྗེས་དྲན་ཞུ་ཚིག་ཏུ་གསལ། །

7 བོད་ཤར་ཕྱོགས་མནའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་བྱང་ཚུལ། སྤྱི་ལོ་1921པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར། སི་ཁྲོན་དམག་གིས་འབའ་དཔོན་རིགས་མང་པོ་བསད་བཅོམ་བྱས། སྐོར་ལ་ཤེས་ཚང་ཁང་གཞིས་མེར་བསྐྱེད་ལོ་དེར་འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་འབྲུངས། དེ་རྗེས་འབའ་སྡེ་པས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཚོའི་གཉའ་གཞོན་དང་། ཁྲལ་རིགས་ལ་གྱེན་ལྷག་བྱས་ཤིང་འབའ་རང་སྡེ་རང་དཔོན་བྱ་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་རྒྱན་འབྲུངས་བྱས། ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་1931ལོར་གོ་མིན་ཏང་གྲང་དབྱང་ཏང་ཕྱུ་ཡིས་བཀའ་བཀོད་ལྟར། གོ་མིན་ཏང་གྲང་དབྱང་རྗེས་སློན་ལྷ་ཡོན་དང་། ཞི་ཁམས་ཏང་དོན་དམིགས་བསལ་སྤྱི་ཚབ་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་གནས་བསྐོས་པ་མ་ཟད། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་གོ་མིན་ཏང་གི་ཏང་དོན་འཇུགས་སྤྱན་བྱེད་སར་གཏོང་གནང་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་བཟང་ཆེ་རིང་འབའ་ཐང་རུ་སླེབས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་1932པའི་ཆུ་སླེལ་ལོར་འབའ་ཐང་རུ་གྲང་གོ་གོ་མིན་ཏང་ཞི་ཁམས་ཏང་ཕྱ་ཞིག་བཅུགས་རྗེས། ཁམས་པས་ཁམས་སྤྱོད་གི་ཆེད་རུ། འབའ་ཐང་རུ་བཅའ་སྡོད་བྱས་པའི་སི་ཁྲོན་ཅུན་ཉིར་བཞི་པའི་གོ་ལག་རྣམས་གཞུང་བཞེས་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་འབྱུང་བཏང་། ཁམས་ཀྱི་མཐའ་སྤྱང་སི་ཡིང་ཕྱུ་ཞིག་བཅུགས་ནས་ཁོང་རང་ཉིད་སི་ལུན་ཡོན་གྱི་འགན་བཞེས། །འབའ་རང་སྡེ་རང་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཡང་སྤྱི་^①དང་། ཀྲའ་ཡའ་ཚུང་^②། རྗེ་བཅུན་ཚོས་

^① འབའ་པ་རྒྱ་བའི་པ་ཡེ།

^② རྒྱལ་ཐང་གི་བོད་རིགས་ཡིན།

འཕེལ^①། རྒྱ་ཡིང་ཀྱང་བཅས་བཞི་པོས་འབའ་ཕྱེ་གཙོ་སྤྱོད་བྱས། རྒྱ་ལོ་
1932ལོར། སི་ཁྲོན་གྱི་དམག་དཔུང་སྤར་ཡང་འབའ་ཐང་དུ་སླེབས་པས་སྐལ་
བཟང་ཆོ་རིང་བྱོལ་བྱིན། ཡང་སྤྱི་སྐོག་མགོ་གཙོ་བཞི་པོ་བསད། རྒྱ་ལོ་
1935ལོར་སྤར་ཡང་འབའ་པ་སློབ་ཐང་དོན་གྲུབ་དང་། སྤྱི་མ་མདའ་དོ་རྩེ།
མགར་ར་སྤྱ་མ་སྐོག་ཙུ་འཕྱགས་བྱས་ཏེ། ཁམས་པ་རང་སྤེ་རང་བདག་བྱ་
རྒྱུ་ལས་འགྲུལ་སྤྱེལ། རྒྱ་ལོ་1939པའི་ས་ཡོས་ལོར་འབའ་པ་ལུན་ཆོགས་
དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནན་ཅིན་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ། གསར་བརྒྱུ་ལས་འགྲུལ་
སྤྱེལ། ཕྱི་རྒྱལ་པ་སློབ་གྲྭ་སྐོག་ཆོགས་པ་ལྟར་དང་། དོན་དངོས་གསང་བའི་
སློན་མ་བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་བཅུགས་ཏེ། གོ་མིང་ཏང་གིས་འབའ་ཕྱེ་ཤོག་ལ་
དྲག་གཞོན་བྱས་པར་རྒྱལ་ལན་སློག་རྒྱུར་བཅོན། ཐོག་མའི་ཏང་གི་ཙུ་འཕྱགས་
ལ་ལུན་དབང་དང་། དཀོན་མཆོག་བཀྲ་ཤིས། དག་དབང་སྐལ་བཟང་།
ཤེས་རབ། མ་བྱ་དོན་གྲུབ་བཅས་མི་ལྔ་ཡོད། 1940ལོར་ལུན་དབང་སློབ་གྲྭ་
ནས་ཕྱིར་ཕུད་བཏང་དེ་ནས་ཁོ་ཆོ་ཁྲུང་ཆིང་ལ་སོང་ནས་སུ་ལེན་གཞུང་ཆ་བ་
དང་། རྒྱ་ཡིག་ཆེན་མོ་ལྷན་ཏེ་ལིན་(费德林) བཅས་སུ་ལེན་གྲུང་ཁྲན་
ཏང་དང་། ཡེ་ཅན་དབྱིང་སྐོག་གྲུང་གོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་བྟེན་རྒྱལ་ས་
དང་འབྲེལ་བ་ཞུས་པས། དེ་དག་གིས་མངལ་འཕུད་གནང་ཞིང་བཀའ་སློབ་
དང་ལམ་སྟོན་ཡང་གནང་། །

ལ། ར་སྐྱག་གི་དོན་རྒྱུ་ལྱུང་རྒྱུ།

རྒྱ་ལོ་1933ལོར་རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཕྱིང་བཅུ་གསུམ་པ་སྤྱི་གཤེགས་པ་དང་པ་བོང་ཁ་
པར་བཅིངས་འགོ་ལ་ཐོབ་སྟེ་སྤྱི་མཆོམས་ལས་ཐོན། ཁམས་སྤྱོགས་སུ་ཕྱིན་ནས་
སློབ་དཔོན་པར་ལ་དགག་པ་དང་། དོལ་རྒྱལ་ལྷགས་ལུན་སྤེལ་རྒྱུ་ལྱུང་ལས་
རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་། རུས་དེར་སྤྱོན་གསལ་ཀྱན་འཕེལ་དང་། ཅིས་དཔོན་ལྷང་
ཤར་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན། ཆོ་རོང་ཁྱེ་བཟང་དག་འདུལ་སྐོག་དཔོན་རིགས་

^① འབའ་པ་སྐལ་བཟང་འགྲུལ་ཞེད་ཀྱི་ལོ་ཡལ་ཡིན།

ནམས་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་ཀྱི་འཐབ་ཚྭ་དེ་སྤར་ལས་རྫོང་ར་ཆེ་བར་བྱུར།
 ཤིང་བྱི་ལོར། སྤྱི་ལོ་1934ལོ་དྲུང་ཅིས་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མོའི་ཐོག་སྲིད་སློན་
 གསར་བསྐྱོད་ཕྱོགས་སྐོར་མོལ་བསྐྱར་དང་འབྲེལ། རྩ་སྐྱོང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་
 ཤེས་སྲིད་སློན་དང་། སྤང་མདུན་ཀྱན་དགའ་དབང་ཕྱུག་སྲིད་སློན་ལས་རོགས་
 ལུ་བསྐོས། ལོ་དེར་གོ་མིན་ཏང་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་གིས་མའོ་སྤང་བོད་རྒྱ་
 མངགས། ཁོང་ལྷ་སར་འབྱོར་སྐབས་བསུ་བ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། སྤར་སྲོལ་ལྷ་ར་
 གྲུང་དབྱང་གི་སྤྱི་ཚབ་ནམས་ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱ་སྤྱུག་ར་མོ་ཆེ།
 སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་སོགས་ལ་མཆོད་འབུལ་ལ་ཤེས། བོད་གཞུང་དང་
 གྲུང་དབྱང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྩེ་ལགས་ཕྱིན། དེ་ནས་གྲུང་དབྱང་སྲིད་གཞུང་
 གི་ཆོད་དོན་ལྷར། ལྷ་སར་བཅའ་སྔོན་བྱེད་པའི་བོད་སོག་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་
 དོན་བྱེད་ཁང་དངོས་ལུ་བཅུགས། དབྱིན་རིའི་རྒྱལ་འབངས་པ་ནམས་ཀྱིས་རྩ་
 སྐྱོང་ལ་རོ་ཆོལ་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་མང་པོ་སྤྲེལ། སྐབས་དེར་དབྱིན་ཡུལ་སོགས་
 ཕྱི་རྒྱལ་ག་ས་ག་ལ་སོང་ནས་མཐོང་རྒྱ་ཅུང་ཆེ་བ་དང་། སྔོན་ཐོན་གྱི་བསམ་
 སློབ་ཅན་གྱི་ཡུང་ཤར་བ་གཙོས་པའི་ཡར་ཐོན་ཚོགས་པས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གྱི་
 ལམ་ལུགས་བཟོ་བཅོས་གཏོང་རྒྱུ་དེ་བ་བཏོན། བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འདྲིན་གྱི་
 ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་དང་། མི་ཆེར་བདག་བབྱང་བྱ་བའི་བཀའ་སློན་གྱི་གོ་
 གནས་དེ་དག་མེད་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་དམངས་འཕུས་ཚོགས་བཅུགས་རྒྱ་
 དང་། མི་དམངས་ཀྱི་འཕུས་ཚོགས་ཀྱིས་འོས་ཤོག་སྤྱུགས་ནས་བཀའ་སློན་
 འདེམས་བསྐྱོད་བྱ་རྒྱུ་དང་། བཀའ་སློན་གྱི་བྲི་རིས་ལོ་བཞི་རེ་དང་། ལོ་བཞི་
 རེའི་ནང་ཐེངས་རེ། འོས་ཤོག་སྤྱུགས་རྒྱུ་དེ་བསམ་འཆར་བཀའ་ཤག་ལ་སྤུལ་
 རྒྱུ་ཡིན། བྲི་སློན་ནོར་བུ་དབང་རྒྱལ་སོགས་རྙིང་ཞིན་ཕྱོགས་ཁག་གིས་དེ་ལ་རོ་
 ཆོལ་བྱས། མཐར་ཀ་ཤོད་པའི་དབྱིན་དཀྱུག་ལ་བརྟེན་ཡུང་ཤར་བའི་ཆབ་སྲིད་
 ལམ་ལུགས་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་བསམ་འཆར་དེ། བྲི་སློན་སྐོག་བསད་བྱས་ནས་
 དབང་ཆ་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བཀའ་ཤག་གི་སྲིད་དབང་མགོ་རྙིང་སྤྱོག་
 རྒྱུ་དེ་རྒྱལ་ཡོན་པའི་ཁག་དན་གཡོགས་ནས་ཡུང་ཤར་བ་བཅོན་རྒྱུ་བབྱང་།

གྱི་ལོ་1934ལོའི་ཟླ་བ་5 པའི་ཚེས་20 ཉིན་ལུང་ཤར་བའི་མིག་གཉིས་བརྟོན་
 བྱས་ཁྲིམས་ཆད་བཅད། ལུང་ཤར་བའི་ཚུགས་གྱི་ཡར་ཐོན་པའི་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་གནས་དབུང་གཏང་རྒྱ་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཉེས་ཆད་གང་འཚམས་
 རེ་བཅད། རྟིང་ཞིན་ཚོགས་ཁག་ལ་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་སྟབས་མི་དམངས་གྱི་འཚོ་
 བའི་བདེ་སྤྱད་དང་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལ་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཏེ་
 བོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་དེ་ཉིན་ལྟར་རིམ་བུ་བྱ་བྱིན། གྱི་ལོ་1937ལོར་པའ་ཆེན་
 སྐུ་ཕྱེད་དགུ་པ་སྐུ་རྒྱ་མདོར་སྐུ་གཤེགས། སྐབས་དེར་པའ་ཆེན་ནང་མ་སྐང་གི་
 ལས་སྡེ་པ་གཙོ་བོ་ལི་རིམ་བཞི་པ་ལམ། འབའ་པ་སློ་བཟང་ཚོས་འབྱོར་དང་།
 ཅིང་འཛིགས་མེད་སོགས་སྐུ་འཁོར་རྣམས་དཀར་མཛེས་ལ་སྒྲིམ་པ་དང་། པའ་
 ཆེན་ནང་མ་སྐང་གི་དངོས་རྒྱས་འཐོར་ཆེན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་དོ་པོ་སྤུམ་ཅུ་
 ཅུ་ཞིག་ཨ་མདོ་ལ་བྱིར་ནས་བདག་པོར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་ཅུ་ལས།
 གཞན་པའི་དངོས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སི་ཁོན་དམག་དཔོན་ལིའུ་ལུན་དུའེ་(刘文
 辉) ཡིས་འབྲོག་བཅོམ་བྱས། གྱི་ལོ་1941ལོར་རྩ་རྒྱུད་སྐུ་སྐྱེ་ཆེ་བས་ལོ་གསུམ་
 སྐུ་མཚམས་བཞུགས་ཤིང་། དེ་བར་སྤྱད་བྱས་ནས་སྤྱི་དོན་ཚོང་མཛད་རྒྱ་བྱས།
 ཟུར་ཁང་བ་བཀའ་སློན་དང་། ལྷ་སྐབ་པ་ཅིས་དཔོན་བསྐོས། 1942ལོར་བོད་
 ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་བཙུགས། དབྱིན་རི་སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་བོད་མི་དང་
 རོ་ཚབ་པ་རྣམས་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་བཙུན་ནས་འབྲེལ་བ་བྱ་དགོས་པ་ལས་
 ཐད་ཀར་བཀའ་ཤག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱ་མི་ཚོག་པར་བཅོས། ལོ་དེར་ཕུན་ཚོགས་
 དབང་རྒྱལ་དང་། དག་འདུལ། ཚོས་གྲགས། རྟོབས་ལྡན་སོགས་གྱིས་གཙོ་
 བདག་བྱས་པའི་མེ་སྐར་ཁང་(火星社) ཞེས་པའི་ཚོགས་པ་དེ་བཙུགས། གྱི་
 ལོ་1943ལོར་ལྷ་སར་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་དང་། བཀྲས་མཐོང་སྤྱས་སོགས་
 གྱིས། གངས་ལྗོངས་གུང་ཁུན་རིང་ལུགས་ཚོགས་ཆུང་ཞེས་པར་བཙུགས་ནས་
 གསར་བཅེད་ལས་འགུལ་སྤེལ། དེ་ནས་འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་རྒྱ་
 གར་དུ་བྱིན་ནས་རྒྱ་གར་གུང་ཁུན་ཏང་དང་འབྲེལ་བ་བཙུགས། གྱི་ལོ་1947
 ལོར་སྤྱད་བྱས་གིས་སྤྱི་དོན་ཚོང་ལོ་གསུམ་བྱས་རྗེས། སྐར་ཡང་རྩ་རྒྱུད་གིས་སྤྱི་

དབང་འཛིན་རྒྱ་དོན་སྒྲིག་མ་བྱུང་སྟབས། ར་སྟག་བར་གྱི་འགལ་བའི་རྟོག་འཛིང་རེ་ཆེར་སྒྲིག། ལོ་དེར་བཀའ་སྒྲོན་ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་གྱིས་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་བྲིད་དེ། ར་སྒྲིང་དགོན་དུ་སོང་སྟེ་ར་སྒྲིང་འཛིན་བཟུང་བྱས། སེ་ར་བྱེས་ཀྱི་སྐོས་ཀྱས་ར་སྒྲིང་གི་རྒྱབ་ཚད་ལངས་ཏེ་བོད་གཞུང་དང་དམག་འཁྲུག་བྱས་མཐར་སེར་དམག་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་བསད། མང་པོ་ཞིག་ཆས། འགའ་ཞིག་བཟུང་། སེ་ར་མ་ཁན་པོ་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སྐོས་མི་མགོ་བརྒྱ་ཙམ་ཞིག་ཁམས་སྟོགས་སུ་བྷོས། སྤྱི་ལོ་1947ལོའི་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་19ཉིན། མེ་སག་ཟླ་བ་གསུམ་པར་ར་སྒྲིང་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་བཀོདས་པ་དེ་ལ་ར་སྟག་དོན་རྒྱུན་ཞེས་བེར། །

དེ་ནས་འབའ་པ་ལུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་རྒྱ་གར་ནས་ཕྱིར་བོད་དུ་ཐོན་པ་དང་ཁམས་སྟོགས་སུ་ཐེབས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1945 ཤིང་བྱ་ལོར་བོད་པ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་ཚོས་ཁམས་བདེ་ཆེན་ཉེན་གཞིར་བྱས་པའི་བོད་ཤར་རྒྱུད་མི་དམངས་རང་སྤྱོད་མནའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་བཙུགས། 1946ལོར་ཚོགས་པ་དེས་འབྲི་རྒྱུ་ཤར་རྒྱུད་དྲག་པོའི་འོས་ལངས་གྱི་གནས་གཞི་འཇུགས་རྒྱུ་འཆར་གཞིར་ཕམ་ཉེས་ཐེབས། གོ་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་གིས་ལུན་དབང་སྐོས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་དང་འབྲེལ་ཡོད་གྱི་མི་སྣ་འཛིན་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་བྱབ་བཀའ་ཡིག་(通缉令) ཟུར། ངག་དབང་ཏང་ཀང་དུ་བྷོས། ལུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ས་ཐམ་རུ་རེ་ཞིག་གས། དེ་ནས་ལྷ་སར་ཐེབས་ནས་གསར་བརྒྱུ་ལས་འགུལ་སྟེལ། 1949ལོའི་ཟླ་7པར། ལྷ་སར་བཅའ་སྟོད་གོ་མིང་ཏང་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་དང་། གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་རྣམས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས། ལོ་དེའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་འབའ་ཐང་གསང་བའི་ཏང་བཙུགས་ཏེ། ཤར་བོད་གཞོན་ནུ་དམངས་གཙོ་གནའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་(东藏民青) ཞེས་པ་དེ་བཙུགས། ཟླ་བ་10པའི་ཆོས་19ཉིན་གྲུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྟེས། 1950ལོར་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་ཁམས་ཤར་སྟོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱས། ཟླ་བ་7པར་དཀར་མཛེས་དགེ་སྟག་རིན་པོ་ཆེ་བོད་རྒྱ་མཐུན་ལམ་སྒྲིག་པའི་པོ་ཉ་རུ་ལྷ་སར་ཐེབས་པའི་

ལམ་བར་ཆབ་མདོར་སྐྱུ་གཤེགས། རུས་དེར་བོད་ཡུལ་ཤར་སྤྲུགས་ཀྱི་ས་གནས་
 སལ་ཆེར་ལུང་པ་སོ་སོར་རང་སྡེ་རང་དཔོན་རུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ནས་
 དབུས་སྤྲུགས་ཀྱི་རྩ་སྐྱུ་དོན་སྦྱོར་ལ་སོགས་བྱང་བའི་སྦྱོར་གྱིས། སྡེ་འབངས་
 ཀྱི་འདུག་ཚུས་དང་། འཆོ་བའི་གནས་ཚུལ་སྐོར་ལ་འགྱུར་ཤིག་དང་དཀའ་
 རལ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་། མཆོ་སྦྱོར་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་ཅོང་ཆུའི་སྡེ་བྱང་དང་། མ་ཆུའི་
 སྡེ་བྱང་། མ་སྟོང་མགོ་ལོག། མ་གཞུང་ཁྱི་ཀ། དགུ་ཆུའི་ཆུད་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་
 གྲུ་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་དཔོན་མགོ་རེས་བདག་རུ་བབྱང་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་
 པ་དང་། ཁམས་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོང་ཆུད་རུ་སྦྱེ་རྒྱ་མདོའི་སྤྲུགས་ཀྱི་འགོ་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་
 ལ་པོ་ཐམས་ཅད་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོས་དབང་རུ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་ལ། ཁམས་
 བར་སྤྲུགས་སུ་རྩོད་སྡེ་རྩོད་ཁག་ཉེར་ལ། འཕྲོག་སྡེ་སྡེ་རྩ་གཉིས་གཙུག་པའི་
 མདོ་ཁམས་སྐྱེད་རྒྱལ་པོས་ཆེའི་ཡུལ་གྲུ་ཐམས་ཅད་སྟོབས་ལྡན་སྡེ་དགེ་རྒྱལ་
 པོས་བདག་སྐྱོང་བྱས་ཡོད་པ་དང་། འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ། ཉོར་སེར་ཁག་ལྔ་
 ལ་སོགས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་དཔོན་འགོ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱས་ཡོད།
 ཁམས་སྐྱེད་སྤྲུགས་སུ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོས་གཙུག་པའི་རྒྱལ་རྩོད་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་
 བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་ཤར་རྒྱལ་མོ་རྩོད་གི་ཡུལ་གྲུ་ཐམས་ཅད་དང་། མི་ཉག་
 ཁ་ལ་གྲུ་བཞི་བཅས་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱས་ཡོད། རྒྱལ་རྩོད་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་
 ཟེར་བ་དེ་ནི། སོག་རྒྱལ་རྩོད་གི་སི་ཉན་གྱིས་མི་ཉག་རྒྱལ་པོ་བརྟལ་རྩེས་མི་
 ཉག་གི་དབང་ཤུགས་འཛོར་ཏེ་རྒྱལ་རྩོད་ཡུལ་གྲུ་ཁག་གི་དཔོན་རིགས་རྣམས་
 རང་སྡེ་རང་དཔོན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཏེ། རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་དེ་བྱུང་
 ཡོད་འདུག རྒྱལ་རྩོད་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་ནི། བཙེ་སྟོན་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་
 ལས་འབྲུམ་རམས་པ་ཆོས་ལོར་གྱིས་མཛད་པའི་ «རྒྱལ་རྩོད་གི་ལོ་རྒྱུས་མཐའ་
 དབུད་» ལས་བསྒྲིགས་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་བཀོད་པར། 1. རྒྱ་ཆེན་རབ་བརྟན་
 རྒྱལ་པོ། 2. རྒྱལ་རྩོད་ཁོ་ཆེན་རྒྱལ་པོ། 3. བཙན་ལྷ་བདག་ཆེན་རྒྱལ་པོ།
 4. ཅོག་ཅོ་རྒྱལ་པོ། 5. གཟི་འགག་རྒྱལ་པོ། 6. མདོ་ལི་རྒྱལ་པོ། 7. སོ་མོ་རྒྱལ་
 པོ། 8. དམ་ལྷ་རྒྱལ་པོ། 9. རྒྱལ་ཁ་རྒྱལ་པོ། 10. འོག་གཞི་རྒྱལ་པོ། 11. དགེ་

བཤེས་ཅ་ཀྱལ་པོ། 12. ལུ་ཁྱི་ཀྱལ་པོ། འདི་ལ་མགོན་པ་ཀྱལ་པོ་ཡང་བྱེད།
 13. བྱག་སྟེང་ཀྱལ་པོ། 14. པ་ལམ་ཀྱལ་པོ། 15. ལྷགས་ལ་ཀྱལ་པོ།
 16. མདའ་མདོ་ཀྱལ་པོ། 17. འགག་སྟོང་ཀྱལ་པོ། 18. འགག་སྟང་ཀྱལ་པོ་
 ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ས་བཅང་ལྟ་པ། བོད་དམག་གི་སློབ་གཞི་སྟོར།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་དམག་དོན་གྱི་སློབ་གཞི་སྟོར་ལ་ཆོས་ཀྱལ་སྟོང་བཅན་
 སྐམ་པོའི་རྒྱུ་ནས་ཆོས་ལུན་སྐམ་ཆོགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། བོད་ཁམས་སེལ་
 བྱར་འཁོར་རྗེས་མི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རྒྱུ་ལུན་ནང་དུ། དེ་དག་གི་རྣམ་པ་
 ཅམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཡོད་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་ཀྱལ་
 འཕགས་པས་བོད་ལ་དབང་སྐྱར་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། སྲིད་སྐྱོང་སོ་སོའི་
 སྐབས་སུ་རང་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱེད་པའི་དམག་གི་སློབ་གཞི་རེ་བཅུགས་
 ཡོད་པ་གསལ་ཡང་ཞིབ་སློབ་དབྱུང་གཞི་མ་མཐོང་། རྒྱ་ལའི་སླ་མ་ལྟ་པ་ཆེན་
 པོས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཟུང་སྟེ་དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གི་སྲིད་དབང་བཅུགས་
 པ་ནས་དམག་དོན་གྱི་སྟོར་ལ་སྐྱགས་བྱུང་དང་། དག་འདོན་ཆེན་པོར་གནང་
 ཡོད་ཅིང་དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དམག་གི་སློབ་གཞི་དེ་འབྲས་སྟོ་རེ་ཆོང་དུ་སྟེན་
 ཡོད་པའི་སྟོར་ཞིབ་སླ། པ་སངས་ཤོར་བུས་བཅམས་པའི་《བོད་དམག་དོན་
 སྟོར་གྱི་གནད་དོན་འགའ་ལ་ཅུང་ཟད་དབྱུང་པ་》ཞེས་པ། སྤྱི་ལོ་1992ལོའི་
 《ཀྲང་ཤོའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་》 དེབ་དང་པོའི་ནང་འཁོད་པ་དེའི་ནང་དོན་
 དང་། རེ་མིག་ལྟར་འདིར་མདོར་བསྟུས་ཤིག་དགོད་དོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་ལའི་སླ་
 མ་སྐུ་ཕྱིང་ལྟ་པའི་སྐབས་སུ། གཟིམ་རྒྱུང་པ་ཞེས་པའི་གོ་བྱ་སྐུང་དམག་
 གཅིག་བྱུང་ཕྱིང་བ་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་སྐྱོང་གི་ཉེན་སྐུང་དམག་མི་ཡིན། རྗེས་སུ་
 ལྷ་སའི་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་ཆོགས་པའི་སྐབས་སུ། གནའ་རབས་འཐབ་མོ་པའི་
 ཁྱོན་ཆས་ལུས་ལ་ཁྱོན་ནས་གཟབ་རྒྱུ་ཅུ་ཁག་གི་བྱིད་སྟོར་ཞུགས། གཟིམ་
 རྒྱུང་པ་ལ་དམག་མི་སྟོང་ཕྲག་ལྷག་ཅམ་ཡོད། གནའ་ཆས་ཁྱོན་པའི་སྐུ་མིའི་
 རྣམ་པ་འདི་ནི་1959ལོའི་བར་དུ་གནས་ཡོད། ཅེས་འཁོད་པ་སོགས་དགའ་

ལྷན་པོ་བྱང་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་དམག་གི་སྤྱིག་གཞི་ལ་ཡར་རྒྱས་དང་བཅོ་
བཅོས་བྱུང་ཚུལ། དམག་རུ་འཛུགས་པའི་དམིགས་ལུལ། དམག་མིའི་རྣམ་པ་
དང་ལས་འགན། འཆོ་བའི་ལམ་ལུགས་སོགས་ཞིབ་སླ་དབྱད་ཚུལ་དེ་ཉིད་
ལས་ཤིས་པར་བྱ། འདིར་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་དུས་མཚུགས་ལ་བྱུང་བའི་བོད་
དམག་གི་ཨང་རྟགས་དང་། མི་གྲངས། མདའ་དཔོན། སྤྱང་ལུལ་བཅས་རེ་
མིག་དེར་འཁོད་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །

ཀ་དང་།

ཀ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་དང་པོ་སྟེ་ཉེན་སྲུང་དམག་དཔུང་ཡིན་
ལ། རྟ་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་པོ་ལྷ་སྐུ་པོ་རྣམས་རྡོ་རྗེ་
དབང་འདུས། སྤྱང་ལུལ་གཙོ་བོ་ལྷ་ས་ནོར་བུ་སྤྱིང་ལ། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་
མེ་སྒྲིགས་དང་ཨི་སིན་གླང་བཞི། སྤེ་རིན་གླང་ཞེ་དུག། ཨི་སིན་གྲེན་གླང་
ཉིས་བརྒྱ། དབྱིན་རིའི་ཁ་སྲུང་དུག་བརྒྱ། ལག་བོགས་རྒྱུང་བ་འགའ་ཡོད།
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་སྒྲིམ། མདའ་ཤོག་དང་པོ་ནི་ཆེན་ཀླུ་པ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་
ཞོན་མོང་ཁྱིམ་བཞུགས་སྐབས་བཅུགས་ཤིང་། དེའི་དྲག་ཆས་དང་གྲོན་ཆས་
ལགས་ལ། རྒྱ་ལའི་སྤྱ་མའི་སྤྱ་སྲུང་དམག་མི་ཡིན་པར་མ་ཟད། བོད་དམག་
གི་གཙོ་ཁག་ཅིག་ཡིན། མདའ་དཔོན་སོ་སོའི་རྣམ་པ་ཆོ་དེའི་མདའ་དཔོན་ལ་
བཞག་ཅིང་1956ལོར་བཅིངས་འགོལ་དམག་ལ་བསྐྱར་ནས་མདའ་དཔོན་རྟག་
ལྷ་པུན་ཆོགས་བཀྲ་ཤིས་ལ་རྒྱང་ཞའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱུལ། སྤྱི་ལོ་
1959ལོར་ཟིང་འབྲུག་ལ་ཞུགས་པས་ཉི་ཤོས་བྱོལ་བྱིན། །

ཁ་དང་།

ཁ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་སྟེ་ག་མྱི་དམག་དཔུང་ཡིན།
རྒྱང་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་བཀྲ་དཔལ་བཀྲ་
ཤིས་པུན་ཆོགས་དང་། འོས་སྒྲོམ་པ་རྡོ་རྗེ་རྣམ་ཀླུ་གཉིས་ཡིན། སྤྱང་ལུལ་
གཙོ་བོ་ལྷ་ས། དྲག་ཆས་ལག་ཆ་ལ་མེ་སྒྲིགས་བརྒྱད་དང་། སྤེ་རི་སི་མོ་ཏར་
དུག་མེ་སྒྲིགས་ཆེ་བ་བརྒྱད། ལུའུ་སི་གླང་བཅུ་གཉིས། མ་ཁི་ལུས་མེ་ཨི་

མིན་ལྷང་བཞི། སྤེ་རིན་ལྷང་བཞི་བཅུ། ཨི་མི་ཀེན་ལྷང་བཞི་བཅུ། དབྱིན་
 རིའི་ཁ་བྱང་ཉིས་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་
 གཉིས་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་1792ལོར་བཅུགས་ཤིང་། ཆེན་དམག་ལ་དཔེ་བཞུགས་ནས་
 བཅུགས་པས་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་རྒྱ་སྟོང་དམག་ཟེར། ཁ་ཆེ་དང་། མོར་ཁ། དབྱིན་
 རིའི་བཅན་འཇུག་བཅས་ལ་ངོ་རྒྱུ་བྱེད་པའི་གཡུལ་འབྱེད་དང་། མཐའ་ཁུལ་
 དམག་དང་། དར་བེ། སེ་ར་དགོན་པ་སོགས་ཀྱི་ནང་འབྲུག་ལ་ཞུགས་སྟེང་
 ཞིང་། ས་གནས་སོ་སོའི་རྩེ་དྲུང་སྟེང་དམག་རྒྱ་ཁག་ཆང་མ་མདའ་ཤོག་
 འདིས་མངགས་དགོས་ཤིང་། རྟག་རྒྱ་རྒྱལ་བའི་དམག་དཔུང་ཞེས་པའི་མཆོན་
 ཡང་ཡོད། མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ལ་མདའ་དཔོན་གཉིས་སྟེན་འཇུགས་བྱས་ཡོད་
 ལ། ཆབ་མདོ་གཡུལ་འབྱེད་ཁྲོད་ཆ་ཤས་ཤིག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཐེབས། བསྐྱར་
 སྟེན་བྱས་རྗེས་མདའ་དཔོན་བསམ་མོ་བཞུན་འཛིན་དོན་འབྲུག་དང་། བཀྲ་
 དཔལ་རྩོམ་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་བཞུན་གཉིས་ལ། གྲང་ཞའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱེལ།
 སྤྱི་ལོ་1959ལོར་བེད་འབྲུག་ལ་ཞུགས་རྗེས་ལ་ལ་ཆར་བཅད། །

ག་དང་།

ག་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་གསུམ་པ་སྟེ་གཞིས་ཀ་ཆེའི་དམག་དཔུང་
 ཡིན། ཀར་དམག་མི་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་དཀར་བྱང་
 པ་ཆེ་རིང་དོན་འབྲུག་དང་། ལུ་བྱ་ཆེ་དབང་ལོར་བྱ་གཉིས་ཡིན། སྟེང་ཡུལ་
 གཙོ་བོ་སྟེ་དག། རྟག་ཆས་ལ་མེ་སྐྱེགས་བཅུ་བཞི་དང་། ཨི་མིན་ལྷང་བཞི།
 ཀའོ་པན་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་བཞི། ཅ་ན་ཏའི་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་བཅུ་དྲུག་ཨི་
 མི་ཀེན་ལྷང་སོ་གཉིས། མདའ་རིང་སྟོང་སྟག་གཅིག་བཅས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་
 རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་འདི་ནི་ཐོད་དམག་ཁྲོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་རྩོམ་ཐོད་ཅན་
 རྒྱ་ཆེ་ལ། མདའ་དཔོན་ལུ་བྱ་ཆེ་དབང་ལོར་བྱས་ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འབྱེད་
 ཁྲོད་འཐབ་འཛིང་གི་བྱས་རྗེས་བཞག་པས་གཞིས་ཆེའི་རྩེ་དྲུང་ལ་འཕར་བ་
 དང་། གཡུལ་འབྱེད་དེའི་ཁྲོད་དམག་མི་མང་ཤོས་ཤིག་པ་རོལ་པས་བསད།
 བཅོས་སྟེན་བྱས་རྗེས། མདའ་ཤོག་དེའི་མདའ་དཔོན་མི་འབྲུར་རྩོམ་ལ་གྲང་

ཞའོ་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱལ་ཅིང་། གྱི་ལོ་1959ལོར་ངོ་ལོག་བྱིང་
འབྲུག་ཞིང་འཇགས་སུ་གཏོང་སྐབས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག། །

ང་དང་།

ང་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བཞི་པ་སྟེ་རྒྱལ་ཆེད་ཀྱང་དམག་ཡིན།
རྒྱུ་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་མཆོ་སྟོ་དངོས་གྲུབ་
དོ་རྩེ་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཆོ་པ་སོ་དགུ་དང་སྟེང་ཆེན། རྒྱལ་ཆས་ལག་ཆ་
ལ་ཨི་སིན་སྟང་གཅིག་དང་། སྟེ་རིན་སྟང་དགུ། ལུ་ལུ་སི་སྟང་གཅིག །ཨི་སི་
ཀྱེན་སྟང་བཙོ་ལ། དབྱིན་རིའི་ཁ་སྤྱང་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྟོར།
ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་དང་། གཡུལ་འབྱོར་དུ་ཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་མདའ་
ཤོག་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པར་མཚུངས་ཤིང་། གྱི་ལོ་1956ལོར་བཙོས་སྒྲིག་
བྱས་རྗེས། དེའི་དམག་དཔོན་མདོ་མཁར་བསོད་ནམས་དོ་རྩེ་ལ་གྲུང་ཞའོ་
དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱལ། གྱི་ལོ་1959ལོར་ངོ་ལོག་བྱིང་འབྲུག་ལ་
ཞུགས་པས་འཛོམ་ཞིག་བྱིན། དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་རྒྱལ་ཆེད་དམག་དཔུང་བྱེད། །

ཅ་དང་།

ཅ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་ལྔ་པ་སྟེ་དེང་རི་དམག་དཔུང་ཡིན།
རྒྱུ་དམག་མི་གྲངས་ལྔ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་བྲག་འཇུན་པ་བརྟན་
པ་ཆོ་རིང་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ། རྒྱལ་ཆས་ལ་ཨི་སིན་སྟང་
གཉིས། སྟེ་རིན་སྟང་བཞི་བརྒྱ། མདའ་རིང་སྟེ་ཆོགས་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཆ་ལྔ་
ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྟོར། མདའ་ཤོག་ལྔ་པ་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་དེང་རི་
དམག་དཔུང་བྱེད་ཞིང་། དེའི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་དང་གཡུལ་འབྱོར་ལ་
ཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་མདའ་ཤོག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་མཚུངས། གྱི་
ལོ་1957ལོར། བོད་སྲིད་གཞུང་གི་ནོར་སྲིད་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་བས་མདའ་
ཤོག་འདིའི་དམག་མི་མང་ཤོས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག། །

ཆ་དང་།

ཆ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་རྒྱལ་པ་ཡིན། འདི་ནི་མེ་སྐྱོགས་དམག་

དཔུང་ཡིན་ལ་དམག་མི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་འཇུག་པ་རག་
 དབང་པད་མ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཚོ་པ་སོ་དགུ་དང་རི་བོ་ཆེ། རྒྱ་ཆས་
 ལ་མེ་སྒྲིགས་རྒྱག་དང་། སྤེ་རིན་ལྷང་བརྒྱ། ཨི་སི་ཀྱེན་ལྷང་བཞི་བརྒྱ། མདའ་
 རིང་བཞི་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་རྒྱག་པ་ནི་
 སྤྱི་ལོ་1912ལོའི་མཇུག་ཏུ་གཟིམ་རྒྱུང་བ་ཁ་ཤས་རྒྱུ་འདྲིན་གྱིས་སྤྱི་གཞི་
 བྱས་ལ། མིང་ལ་སྒྲིགས་དམག་དམག་དཔུང་བེར་ཡང་དོན་ལ་མེ་སྒྲིགས་རྒྱུང་
 རྒྱུ་ལས་མེད། དེ་སྤང་དར་བེ་དང་། འབའ་སོགས་ཀྱི་གཡུལ་འགྲེང་ཁྲོད་
 རྩ་ཐོར་རུ་སོང་། སྤྱི་ལོ་1952ལོར་ལྷ་སའི་ཉེན་རྟོག་དམག་དཔུང་ལ་བསྐྱར་
 ཅིང་། སྤང་བྱིར་ནང་རུ་ཉེན་རྟོག་ས་ཆོགས་ཉེར་བརྒྱན་བཅུགས། བཅོས་སྤྱི་
 བྱས་རྗེས་མདའ་དཔོན་འཇུག་པ་ཚོ་རིང་རྩི་རྒྱང་ཞེས་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་
 ཐང་བསྐྱེལ། 1959ལོར་རོ་ལོག་བེང་འབྲུག་ལ་ཞུགས་པས་ལ་ལ་ཆར་བཅད་ལ་
 ལ་ཐོས་བྱོལ་ཕྱིན། །

ཇ་དང་།

ཇ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྒྱན་པ་ཡིན། རྒྱུང་དམག་ལྟ་བུ་
 ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་སྤང་ཡུལ་པ་གྲགས་པ་ཚོ་བརྒྱན་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་
 བོ་རི་བོ་ཆེ། རྒྱ་ཆས་ལ་མེ་སྒྲིགས་བཞི་དང་། ཨི་སི་ན་ལྷང་གཉིས། སྤེ་རིན་
 ལྷང་བཞི་བརྒྱ། དབྱིན་རིའི་ཁ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་
 རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་བརྒྱན་པ་མི་ལྟ་བུ་སྤྱི་བྱུང་ཅིང་། སྤྱི་ལོ་1912ལོའི་ལོ་
 མཇུག་ཏུ་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་བྱས། ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འགྲེང་ཁྲོད་དམག་མི་ཁ་
 ཤས་མགོ་བཏགས། རྗེས་སུ་ཡོངས་རྫོགས་གྲལ་འཐོར་རུ་སོང་། །

ཉ་དང་།

ཉ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྒྱན་པ་ཡིན། རྒྱུང་དམག་ལྟ་བུ་
 པ་དེའི་མདའ་དཔོན་སྤང་ཡུལ་བྱ་རིགས་པ་བསོད་ནམས་དབང་ལྷག་ཡིན། སྤང་
 ཡུལ་གཙོ་བོ་བྲག་གཡལ། རྒྱ་ཆས་ཨི་སི་ན་ལྷང་དང་། སྤེ་རིན་ལྷང་གཉིས་
 ཁྱོན་བཅོ་མས་པས་ཞེ་གཉིས། མདའ་རིང་ལྟ་བུ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་

འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་བརྒྱད་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་1950ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱ་པ་ཆབ་
མདོའི་གཡུལ་འགྱུར་ཁྲོད་ཡོངས་རྫོགས་བཅན་གྱིས་མགོ་སྐྱར་དུ་བརྒྱུ་རྒྱུ་
ས་དེ་གར་རྩ་འཛུར་དུ་སོང་། །

ཏ་དང་།

ཏ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་དགུ་པ་ཡིན། ཀང་དམག་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་
པ་དེའི་མདའ་དཔོན་གྱི་དགེ་སྐུལ་སྐུལ་བཟང་དབང་འདུས་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་
གཙོ་བོ་སྐར་ཁམས། དྲག་ཆས་ཨི་སིན་གླུང་དང་། སྤྱི་རིན་གླུང་གཉིས་ཁྲོན་
བསྐྱེམས་པས་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས། ཨི་སི་གྲེན་གླུང་བཅོ་ལྔ། མདའ་རིང་ལྷ་
བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་དགུ་པ་ནི་སྤྱི་ལོ་
1950ལོའི་ཟླ་བ་བརྒྱ་པ་འོ་ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་ཉིན་སྐར་ཁམས་སུ་འོས་ལངས་བྱས་
ཤིང་། སྤྱི་ལོ་1951ལོར་ཀུང་གོ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཀང་དམག་
ཐོན་དགུ་པར་བསྐྱར། སྤྱི་ལོ་1956ལོའི་མདའ་ཤོག་དེའི་མདའ་དཔོན་སྐུལ་
བཟང་དབང་འདུས་ལ་ཏ་ཞེས་དམག་དཔོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བསྐྱུལ་ཅིང་། དེ་སྤྱི་
ཆབ་མདོའི་ཉེན་རྟོག་བདེ་སྤྱང་ཁུལ་དུ་སི་ལིན་ཡོན་གཞིན་པ་སོགས་གྱི་ལས་
ཀའི་འགན་བཞེས་སྤྱོད་། །

ཐ་དང་།

ཐ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྒྱ་པ་ཡིན། ཀང་དམག་མི་གྲངས་ལྷ་
བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཤག་བྱང་བྱང་པ་རག་དབང་རྒྱལ་མཚན་ཡིན།
སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མདའ། དྲག་ཆས་ཨི་སིན་གླུང་དང་། སྤྱི་རིན་གླུང་
གཉིས་ཁྲོན་བསྐྱེམས་པས་ཞེ་གཉིས་དང་། མདའ་རིང་ལྷ་བརྒྱ་བཅས་ཡོད། ལོ་
རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒྲོར། མདའ་ཤོག་བརྒྱ་པ་ནི་ཆབ་མདོའི་གཡུལ་འགྱུར་ཁྲོད་
མགོ་མི་སྐྱར་ཐབས་མེད་བྱང་རྒྱུ་ས་དེ་ག་ནས་ཐོར་ཏེ་རང་ཡུལ་དུ་ལོག། །

ད་དང་།

ད་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྒྱ་གཅིག་པ་སྤྱི་ལོ་སི་ལི་ཉེན་རྟོག་
དམག་ཤོག་ཡིན། ཀང་དམག་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཆ་དེ། སྤྱང་

ཡུལ་གཙོ་བོ་གྲོང་བྱིར་ལྷ་ས། དྲག་ཆས་ལ་གང་ཡོད་མ་གསལ། ལོ་རྒྱུས་
འཕེལ་རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་བརྩ་གཅིག་པ་ནི་བདེ་སྤང་དམག་དཔུང་ཡིན་
ཞིང་། གཙོ་བོ་ལྷ་ས་གྲོང་བྱིར་གྱི་ཉེན་རྒྱུ་ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་ཡོད་པ་དང་།
གྲོང་བྱིར་ལྷ་སའི་མཁར་དཔོན་གྱིས་མདའ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་གཅིག་ལྷོགས་
བྱས་ཡོད་ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་སྤྱིར་བཏགས་ལྟར་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༢ ལོར་།

པ་དང་།

པ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་གཅིག་པ་ཡིན། ཀླང་དམག་མི་
གྲངས་ཆིག་སྟོང་ལྷ་བརྩ་ཡོད་པ། དེའི་མདའ་དཔོན་མཁར་སྐར་པ་མཁར་སྤྱིར་
བདེ་ཆེན་དང་། བྱ་བྱར་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན། སུན་རབས་པ་ཆེ་རིང་བསྟན་
འཛིན་བཅས་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་འབྲི་རུ། ལྷ་རི། དྲག་ཆས་ལ་གང་
ཡོད་དང་། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར་མི་གསལ། །

པ་དང་།

པ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་བཞི་པ་ཡིན། ཀླང་དམག་ལྷ་བརྩ་
ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་དགའ་བདེ་པ་རྣམ་རྒྱལ་རྩོ་རྩོ་དང་། ཆེ་དབང་
བསྟན་འཛིན་བཅས་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནག་ཆུའི་སོག་སྤེའི་ས་ཁུལ།
དྲག་ཆས་གང་ཡོད་དང་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་མི་གསལ། །

པ་དང་།

པ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་ལྷ་བརྩ་ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཤག་བྱང་པ་བསོད་ནམས་རྩོ་རྩོ་ཡིན། སྤང་
ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། དྲག་ཆས་ལ་གང་ཡོད་བཅས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མི་གསལ། ལོ་
རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་སྒོར། མདའ་ཤོག་བརྩ་ལྷ་བརྩ་ནི་སྤྱི་ལོ་1932ལོར་བཙུགས་ཤིང་།
དེ་རྗེས་ཐོར་པ་དང་། བཅིངས་འགྲོལ་འཐོབ་ཁར་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་མདའ་
ཤོག་བརྩ་བཞི་པ་དང་བསྐྱེས། །

མ་དང་།

མ་དང་དམག་སྐར་ནི་མདའ་ཤོག་བརྩ་དྲག་པ་ཡིན། དམག་མི་ལྷ་བརྩ་

ཡོད་པ་དེའི་མདའ་དཔོན་ཞ་སྒྲུབ་པ་སློབ་ཐོན་དོན་གྱི་ཡིན། སྤྱང་ཡུལ་གཙོ་
 བོ་དང་། རྒྱ་ཆས་ལ་གང་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་སོགས་ད་ཕན་
 དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མ་མཐོང་ངོ་། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བརྒྱ་གཉིས་པ་ན་
 ཡིག་ནི་ནད་ཀྱིས་ན་བའི་དོན་ལ་ཡང་འཇུག་པས། བཀྲ་མི་ཤིས་པར་དགོངས་
 བས་འདིར་མདའ་ཤོག་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཨང་རྟགས་བསྒྲིགས་མེད། གཞན་
 ཡང་མ་ནས་མ་དང་བར་ཏེ། མདའ་ཤོག་བརྒྱ་རྒྱུག་ནས་ཉི་ཤུའི་བར་གྱི་ཨང་
 རྟགས་ནི་ཤོ་པ་མདོ་དང་། དཔལ་འབར། ལྷོ་རོང་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་
 དམག་ལ་གནང་ཡོད་པ་རེད། །

ས་བཅད་རྒྱག་པ། གྲང་བྲན་ཏང་གི་འགོ་ཁྲིད་ལོག་མོད་རིགས་

མི་དམངས་བཅིངས་འགྱོལ་སྒོའ་བོ་པ།

སྤྱི་ལོ་1950ལོར་ཏང་གྲང་དབྱང་དང་མཐོ་ཀླུ་ཞིས་བོད་སྡེ་དང་བཅིངས་
 འགོལ་བྱ་རྒྱ་དང་། དེའང་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགོལ་འཕྲོ་ཆེད་གྲང་དབྱང་
 མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས། ཀྱན་བྱབ་རྒྱང་འཕྲིན་བརྒྱུད་ནས་གྲང་དབྱང་
 གིས་བོད་རྒྱ་འཛིན་པའི་སྲིད་རྒྱུས་དང་། ལྷུ་རྒྱ་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་
 བོད་རྒྱ་ཡོད་པའི་དབང་ཤུགས་མཐའ་དག་སྤྱིར་བསྐྱེད་དེ་མེས་རྒྱལ་བྱིས་ཆང་
 ཆེན་པོའི་ནང་། ལྷུ་རྒྱ་ལོག་དགོས་པའི་བྱབ་བསྐྱགས་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་ཡང་བྱས།
 1950ལོའི་ཟླ་10པའི་ཆེས་7ཉིན་བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་ཆབ་མདོར་དཔུང་
 འཇུག་བྱས། སྲིད་སྡེ་རྒྱ་གྲག་བྲག་དབང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
 མདོ་སྐད་སྤྱི་བྱབ། ལྷ་སྤྱ་ཆེ་དབང་རྩོ་རྩེ་ལ་རུས་ཤུགས་གང་ཡོད་བཏོན་ནས་
 ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བརྟན་སྤྱང་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་པུགས། ཆེས་15ཉིན་མདོ་
 སྤྱིའི་སྲིད་དབང་བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་བཟུང་། རུས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔོན་
 རིགས་རྣམས་ནང་འགལ་ཆབས་ཆེན་བྱང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཅི་བྱ་གཏོལ་
 མེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་གྲག་བྲག་གིས་སྲིད་སྡེ་དགོངས་པ་ཁྲུས་ཏེ། 1950ལོའི་ཟླ་
 10ཆེས་8ཉིན་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ་བ་སྤྱི་བྱེད་བརྒྱ་བཞི་པས་

བཞེས། ཟླ་བ་11ཚེས་11ཚེན་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་ལྷོ་ཁ་གྲོ་མོར་བྱོལ། 1951ལོའི་ཟླ་2་
 པར་ང་མོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་སོགས་འཐུས་མི་ལྷ་ཤེ་ཅིང་རྒྱ་ཁྱི་ཆིངས་
 གྲོས་མོལ་རྒྱ་ཐེབས་པའི་ལམ་བར་ཁྲང་ཆིང་རྒྱ་འབྱོར་རྒྱུ་ཞབས་ཏིང་ཞལ་
 སྤེན་དང་འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་བཅས་ཀྱིས་སྡོ་ལེན་ཞུས། དེའི་
 དགོང་མོར་གསོལ་སྟོན་ཐོག་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་བོད་ཀྱི་འཐུས་མི་
 རྣམས་ལ་བཀའ་རྒྱུ་ཅུང་ཅུང་ཐེབས། ཤེ་ཅིང་རྒྱ་འབྱོར་པ་དང་། མེ་འཁོར་
 ས་ཚུགས་སུ། ཅུང་ལི་ཀྲོའུ་ཞེན་ལའི་སོགས་ཀྱང་དབྱང་གི་དབུ་བྱིད་རྣམས་
 བསུ་མར་ཐེབས། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་ཀྱང་དབྱང་ལ་བོད་གཞུང་
 གི་སྐུ་དྲག་རྣམས་གཡོ་སྐྱེ་དང་། མགོ་བདེ་ཅན་ཡིན་སྟབས་དབུ་བསྐྱོར་ཐེབས་
 ཉེན་ཡོད་པས་ཐུགས་གཟབ་གནང་དགོས། ཞེས་དབུ་ཅན་རྒྱ་བྱིས་པའི་ཐུག་
 བྱིས་ཤིག་ཕུལ་བ་དེ་ཀྲོའུ་ཅུང་ལའི་ཐུག་རྒྱ་འབྱོར། ཁོང་གིས་འབའ་པ་ཕུན་
 ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལ་རྒྱ་སྐད་རྒྱ་བསྐྱུར་བཅུག་ནས་སྟོན་གསན་གནང་། ཀྱང་
 དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་ཆང་མ་ཡོད་པའི་འཐུས་མི་ལི་ཤེ་
 ཏན་(李维汉)དང་། ཀྱང་ཅིན་ལུ།(张经武) ཀྱང་མོ་རུ།(张国华)
 སུན་གྱི་ཡོན་(孙志远) བཅས་བསྐོས་བཞག་གནང་བ་དང་། ཕུན་ཚོགས་
 དབང་རྒྱལ་དང་། ལོ་ཡུས་ཏང་བྱུར་ཞུགས་མི་སྡེ་བསྐོས། ལི་ཤེ་ཏན་གྱིས་
 ཚོགས་གཙོ་གནང་སྟེ། བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་སྐུ་ཆ་བ་དང་གྲོས་མོལ་
 བྱས། སྤྱི་ལོ་1951པའི་ལྷགས་ཡོས་ཟླ་བ་ལྷ་པའི་ཚེས་ཉེར་གསུམ་ཉེན་ཤེ་ཅིན་
 ཆེན་ཀྱང་མོ་བྱང་(勤政殿)རྒྱ་སྟོགས་གཉིས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམས་འཚོགས་ནས་
 འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་སྐད་སྐྱུར་བརྒྱུད་ནས། བོད་ཞི་བས་
 བཅིངས་འགོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆན་བཅུ་བདུན་ལ་མིང་
 རྣགས་འགོད་པའི་མཛད་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་འཚོགས་པ་རེད། །

བོད་ཁི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་འབྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་

ཁྱུས་མཐུན་དོན་ཆེན་བཅུ་བརྒྱན།

དང་པོ། བོད་མི་དམངས་མཐུན་སྦྲིལ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཁྱུལ་བཅོན་དབང་ཁྱུལ་
ཁབ་གྱི་བཅོན་ཡུགས་བོད་ནས་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་དགོས། བོད་མི་དམངས་
ཀྱང་རྒྱ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཁྱུལ་ཁབ་མེས་པོའི་ཁྱུལ་ཁབ་བྱིས་ཆང་ཆེན་པོའི་
ནང་ལོག་དགོས། །

གཉིས་པ། མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་རྒྱ་བསྐྱོད་དེ་ཁྱུལ་ཁབ་
བརྟན་པོར་སྤྱང་རྒྱུ་ལ་བོད་གྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་ལེན་
བྱེད་ཀྱི། །

གསུམ་པ། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་གྱི་ཐུན་མོང་ཙུ་འཛིན་
གྱི་མི་རིགས་སྲིད་ཁྱུས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་
གཅིག་སྦྲིལ་གྱི་འགོ་བཟུང་འོག །བོད་མི་དམངས་ལ་མི་རིགས་གྱི་ས་གནས་
རང་སྤྱོད་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད། །

བཞི་པ། བོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ད་ལུས་ལ་ཀྱང་དབྱང་གིས་བཅོས་
བསྐྱར་མི་བྱེད་པར། རྒྱ་ལའི་སླ་མའི་སྤར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཡང་
ཀྱང་དབྱང་ནས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད། དཔོན་རིགས་མཐོ་དམན་ནམས་ཀྱང་
སྤར་བཞིན་གནས་ཀྱི། །

ལྔ་པ། པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྤར་ཡོད་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་རང་
འཇགས་གནས་དགོས། །

དྲུག་པ། རྒྱ་ལའི་སླ་མ་དང་། པཌ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྤར་ཡོད་གོ་གནས་
དང་དབང་ཆེས་པ་རྒྱ་ལའི་སླ་མ་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་པ་དང་། པཌ་ཆེན་ཨེར་
ཏེ་ནི་སྤྱོད་བཅུ་པ་མཐུན་པོའི་སྐབས་གྱི་གོ་གནས་དང་དབང་ཆ་ཡོད། །

བདུན་པ། ཀྱང་གོ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་གྱི་ཐུན་མོང་ཙུ་འཛིན་
ནང་ཐག་བཅད་པའི་ཚོས་ལུགས་ལ་དད་པ་རང་མོས་བྱས་ཚོག་པའི་སྲིད་ཁྱུས་

ལག་ལེན་བྱས་ཏེ། བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་དད་པ་དང་། ལུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་ལ་བཙེ་འཛིན་བྱེད་རྒྱ་དང་། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་གི་ཡོང་སྐོར་ཀྱང་དབྱང་ནས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད། །

བརྒྱད་པ། བོད་ཀྱི་དམག་སྤར་རིམ་གྱིས་བཅིངས་འགོལ་དམག་ལ་ཚུར་བསྐྱར་ནས་ཀྱང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱང་དྲག་ལྷགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱར་རྒྱ། །

དགུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་བོད་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་ཡི་གེ་སློབ་གྲིལ་སློབ་སྦྱོང་བཅས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱ། །

བརྒྱ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་རིམ་གྱིས་བོད་ཀྱི་སོ་ནམ་དང་། ལྷགས་ལས། བཟོ་ལས། ཆོང་ལས་རྒྱམས་གོང་འཕེལ་ཏུ་བཏང་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་སྟོ་གོས་སོགས་ཆེ་ལགས་སུ་གཏོང་རྒྱ། །

བརྒྱ་གཅིག་པ། བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྤྱི་ཆོགས་ལགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱའི་སྐོར་ལ་ཀྱང་དབྱང་ནས་བཅོལ་ཤིང་གིས་མི་བྱེད་པར། བོད་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་རང་ནས་ལགས་བཅོས་བྱེད་རྒྱ་དང་། མི་དམངས་ཀྱིས་ལགས་བཅོས་བྱེད་དགོས་ལྗེ་རུས། བོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་རྒྱམས་དང་གོས་བསྐྱར་གྱི་ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱ། །

བརྒྱ་གཉིས་པ། སྤར་ཕན་གྱི་བཅོལ་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་སྤྱི་རྒྱལ་བཅོལ་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དང་གོ་མིན་ཏང་གི་འབྲེལ་ཐག་མཐར་ཕྱིན་པ་བཅད་དེ། ད་ཕྱིན་ངོ་ལྷག་དང་སྤྱི་ན་གཞོད་མ་བྱས་ན་ལས་ཆེན་རང་འཇགས་བྱེད་ཆོག་པར་སྤར་བྱས་ལ་ཅད་གཅོད་མི་བྱེད། །

བརྒྱ་གསུམ་པ། བོད་བསྐྱོད་མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་དམག་གིས་གོང་གསལ་དོན་ཆེན་རྒྱམས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱལ་སྤྱང་བཙེ་བྱེད་རྒྱར་མ་ཟད། ཉེ་ཆོང་དྲང་འཛིན་གིས་མི་དམངས་ཀྱི་ཁབ་སྤྱང་ཅམ་ཡང་གང་བྱང་ལེན་མི་ཆོག །

བརྒྱ་བཞི་པ། ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་སྤྱི་གཞུང་གིས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་

གཉིས་སོགས་པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་པེ་ཅིང་དུ་ཐེབས་
ནས། མའོ་ཀྱ་ཞི་སོགས་ཀྱང་དབྱང་གི་འགོ་བྱིད་རྣམས་དང་མཇུག། 1955
ལོར་ཁོང་རྣམས་ཕྱིར་པོད་དུ་ཐེབས། 1956 ལོ་ཙམ་ན་ཁམས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔོན་
རིགས་རྣམས་ས་ཤོར་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷ་སར་བྱོས། 1958ལོ་རྒྱུ་6ཆོས་16ཉིན་
ལི་ཐང་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་འགོ་གཙོ་བྱས་པའི་འོག་མདོ་ཁམས་
ཚུ་བཞི་སྐྱང་དུག་གི་བསྟན་སྲུང་དམག་སྐར་ཞེས་པ་ལྟོ་ཁར་བཅུགས། སྤྱི་ལོ་
1959 ལོ་རྒྱུ་3ཆོས་10ཉིན་ལྷ་སར་བྱིང་འབྲུག་ལངས་སྐབས་དུ་ལའི་སྤྱི་མ་སྤྱི་
འཁོར་དུག་བསྐྱུ་བྱ་གར་དུ་བྱོས། རྒྱལ་གྱི་པོད་སྤྱོད་མི་དམངས་ཆོང་མ་
ཀྱང་གོ་གྲང་ཁན་ཏང་གི་འགོ་བྱིད་འོག་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་སྤྱོད་
སུ་མཐུན་སྦྱོང་བྱས། །

སྤྱི་པ།

མཐོན་པོའི་བྱི་ལ་ཚོད་པའི་ཞེ་སྤང་དེས། །
སྤྱིང་པོའི་དམ་ཆོས་དུག་པོའི་མཚོན་དུ་བསྐྱར། །
འཇམ་པོའི་དར་ལ་ཞེན་པའི་འདོད་པ་དེས། །
གོང་མའི་སྤྱི་གཞུགས་འཇམ་པའི་དབྱངས་སུ་མཐོང་། །
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

༣༡། ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པར་རྒྱ་གཞི་མིག

༡ དམར་འཇམ་ལྷ་ཡི་རྒྱུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
དམར་འཇམ་ལྷ་ཡི་རྒྱུས་རབས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ལྷ་ཡུལ་གྱི་མིང་ཟེར། གཡའ་རི་གངས་དཀར་ཆེ་ལ་གནས་བཅས་ཤིང་། མི་ཡིས་རུད་འགོ་རི་འཛོལ་གཏམ་བརྒྱུད་འཛོལ་མི་ལོ་འབྲུམ་ཕྱག་མང་པོ་དེ་ལྟར་གནས།

༢ མ་སངས་གཉན་གྱི་རྒྱུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
མ་སངས་གཉན་གྱི་རྒྱུས་རབས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་གཉན་ཡུལ་གསེར་ཉེར་ཟེར། རྩ་རི་སྤང་ལྷ་མོ་མིང་ལ་གནས་བཅས་ནས། དེ་རྒྱུས་མི་ཡིས་རུད་འགོ་གསེར་པ་བྱུང་།

༣ འཕྲེ་པོ་ལྷ་ཡི་རྒྱུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
འཕྲེ་པོ་ལྷ་ཡི་རྒྱུས་རབས།	༥ འཕྲེ་པོ་ལ་སོགས་ལྷ་རིགས་རྣམས། ཡུལ་མིང་ལྷ་ཡུལ་ན་ར་སེང་སྟོན་ཟེར། མཚོ་རྩེ་རྒྱུད་ཀྱི་གསེར་ལ་གནས་བཅས་མི་རྣམས་མཐོ་ལ་བཅོལ་བྱས་ཆོས་ལྷན་གཞི་བྱེད། དེ་བཅོས་ལྷ་འབྲུམ་ལྷ་ཆོག་ལ་སོགས་དར། ལྷ་རྣམས་རྒྱ་ལྷན་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་བྱུང་།

༤ གཞོན་སྟོན་བཅོན་གྱི་རྒྱུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
གཞོན་དམར་བཅོན་གྱི་རྒྱུས་རབས།	ཡུལ་མིང་གཞོན་དམར་བཅོན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་བྱ། འགའ་ཞིག་བཟང་ཡུལ་རྒྱུན་མེད་ཅེས་གྱུར་ཟེར། རྩ་བྱས་ནགས་ཁྲིད་ཤིང་ལ་གནས་བཅས་ཏེ། འགོ་བ་མི་ལ་ཕན་དང་གཞོན་པ་བྱེད། བཅོན་བཅོས་ལ་སོགས་མདོས་སྤྱད་གཏོང་བ་བྱུང་། ཡུལ་ལྷ་མཚོན་པས་མི་དང་གཏམ་ཡང་སྤྱོད། ལྷ་རྣམས་གཉན་པོ་བཅོན་པ་དེ་ནས་བྱུང་། མཚོན་མ་མདའ་གཞུ་དེ་ཡི་རྒྱུས་ནས་དར།

༥ སྤྱིན་པོའི་རུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
ཤ་བཙན་སྤྱིན་པོའི་རུས་རབས།	ཡུལ་མིང་སྤྱིན་པོའི་ཡུལ་དགུ་བཟེར། བྲག་རི་དམན་ནག་ནགས་ཁྲོད་གནས་སུ་བཟུང་། མི་རྣམས་སེམས་ཅན་ཤ་བཙན་གདོང་པ་དམར། སྤྱིན་མོའི་རྒྱང་དང་འུར་རྩི་ལག་ཆ་བྱང་། འགལ་སྤྱོད་བྱང་ན་ཡུལ་སྤྱོད་དམར་གྱིས་གསོལ། སྤྱིན་མོའི་རྒྱང་ཞེས་པ་སེམས་ཅན་རུས་པ་ལས་བའོས་པའི་གྱི་དང་ཁབ་སོགས་ཡིན་པར་སེམས།

༦ བདུད་གྱི་རུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
ནག་པོ་བདུད་གྱི་རུས་རབས།	ཡུལ་མིང་བདུད་ཡུལ་ཁ་རགས་རོང་དགུ་བཟེར། ཆི་ཤིང་རྩི་ཁང་བྲག་ལ་གནས་བཅས་ནས། བོད་གྱི་རྒྱ་པོ་བཞི་འདུས་མགོ་འཇུག་བར། དམག་དཔུང་དངས་ཏེ་གཤེན་ལ་དོ་རུ་བསྟོ། ལྷ་རེ་དག་ལྷ་དེ་ཡི་རུས་སུ་བྱང་།

༧ འགོང་པོ་སྤྱན་དགུའི་རུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
འགོང་པོ་སྤྱན་དགུའི་རུས་རབས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ངམ་ཡུལ་ནག་པོ་བཟེར། སྤྱན་དགས་རྒྱ་བྱ་ཆུ་ལ་སྟོན་པ་བྱང་། རྒྱ་རྒྱ་བཞོས་ཏེ་རྒྱ་ཡུར་དུ་དངས་ནས་ཞིང་གི་ལོ་རྟག་རྒྱུང་བའི་ལས་ཀ་ཡིན་པར་སེམས།

༨ རྒྱ་ཡི་རུས་རབས།

དཔོན་མིང་།	གསལ་བཤད་།
རྒྱ་ཡི་གདུང་གི་རུས་རབས།	ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་ངམ་ཡུལ་ནག་པོ་བཟེར། མདུང་དང་ཞགས་པ་འབྲེལ་བའི་ལག་ཆ་བྱང་། རུས་དེར་ཞགས་པ་འཕེན་ནས་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་མ་བཟད། དམག་འཐབ་པའི་སྐབས་སུའང་དག་པོ་ཞགས་པ་འཛིན་པ་དང་། རི་དྲགས་ཛིན་པ་དང་། དམག་འཐབ་པའི་སྐབས་མདུང་ཞགས་འཕེན་སྟོལ་ཡང་སྐབས་འདི་ཙམ་ནས་དར་བར་སེམས། བོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ནི་དཔུའི་གདུང་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ཡིན་པར་ཞང་བོད་ལོ་རྒྱས་ཏེ་སེའི་འོད་ལས་གསལ།

(ད་ལམ་གྱི་ལོ་འཁོར་གྱི་དུས་རབས་༡༩པ་ནས་༡༩པའི་བར་ཙམ་)

[illegible]

སྤྱི་ཆུལ་གྱི་རྩལ་རབས།

༡ གནམ་གྱི་བྱི་བརྟན་གྱི་རྩལ་རབས།

360B, C-84B, C.

ཆུལ་པོའི་མཚན།	མིང་སྟོང་རྩལ་ ཚོད།	བྱི་ ལོ	གསལ་བཤད།
གཉའ་བྱི་ བཅན་པོ།	360B.C-345B.C.	15	གཉའ་བྱི་བཅན་པོ་པོད་ཆུལ་ཚོག་མར་གྱུར་རྒྱུ་ སྟོང་བ་སྟག་ཆེར་ཐེབས་ནས་པོད་གྱི་ཆུལ་མིང་ སྟོང་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་བཅས། རྒྱ་སྟོན་༡༥༥པའི་མེ་ སྟག་ལོར་སྤྱི་བཅན་པོ་ལུངས། ཁོ་པོ་དབང་ ཆེན་གྱི་རྒྱུད་ཁྲིམས་ནས་ལྷ་རི་སྟོང་ཐོ་ལ་བསྐྱབ་པ་ མཛད་པས་གྲུབ་པ་ཐོབ། པོན་གྱི་སྤྱི་བཅན་གྱི་ གྲལ་ན་ཡོད། རྒྱ་སྟོན་༡༧༥པའི་ས་སྤྱང་ལོར་སྤྱི་ གཤེགས། རྒྱ་སྟོན་༡༥༧པའི་མེ་རྩ་ལོར་སྤྱི་ཆེན་ དཔ་པ་ནས་མཁའ་ལུངས། སྐབས་འདིར་གྲུབ་ པ་ཐོབ་པའི་གཤེན་དགུ་མཁས་པ་མི་དགུ། མཐུ་ པོ་ཆེ་མི་དགུ་བཅས་བྱུང་ཡོད་པར་གསལ།
ལུ་བྱི་བཅན་པོ།	345B.C-272B.C.	73	
དྲིང་བྱི་བཅན་པོ།			
མོ་བྱི་བཅན་པོ།			
མེར་བྱི་བཅན་པོ།			
གདགས་བྱི་ བཅན་པོ།			
སྤྱི་བས་བྱི་ བཅན་པོ།	84B.C.	37	

༢ བར་གྱི་སྟོང་གཉིས།

84B.C-13B.C..

ཆུལ་པོའི་མཚན།	མིང་སྟོང་རྩལ་ ཚོད།	བྱི་ལོ།	གསལ་བཤད།
གྱི་གུམ་བཅན་པོ།	84B.C-81B.C.	3	གྱི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་རལ་གྱི་དགུ་བྱི་ བཅོས། རྒྱ་སྟོན་༡༡ལོར་སྟོན་པོ་ངམ་གྱིས་གྱི་ གུམ་བཅོངས་ནས་ལོ་༡༩རིང་རྩ་ཆུལ་མིང་ བཟུང་། རྒྱ་སྟོན་གྱི་ཆུལ་སྐབས་སྤྱི་སྟོན་པོ་ ཏ་ལས་སྟོས་ཀྱིས་མགར་དང་། ཤིང་བཅོ། ཞིང་ལས་བཅས་ཀྱི་ལག་རྩ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ ཡོད་པ་རེད།
ལོ་ངམ།	81B.C-68B.C.	13	
སྤྱི་ཕྱེལ་གྱི་ཆུལ།	68B.C-31B.C.	37	

༥ ཆོགས་ལ་བཅན་ལ།

34A.D.-493A.D.

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	མིང་རྒྱུང་རུས།	ཁྲིར་ལོ།	གསར་བཤད།
རྒྱལ་ཏོ་རི་ལུང་བཅན།			ཕྱི་ལོ་༣༥༨པའི་ས་རྩ་ལོར་གཙང་རྫོང་གི་མ་གཡང་རྒྱང་དུ། ལྷན་གྲུབ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་བཞེངས། ཕྱི་ལོ་༤༩༣པའི་ཆུ་བུ་ལོར་ལྷ་ཆོ་ཆོ་རི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་བྱུང། རུས་དེར་བལ་ཡུལ་ནས་པཱི་ཏ་ཁྲོ་ཐེམས་འཆོ་དང་། ལོ་རྩ་བ་ཐེ་ལེ་མེ་གཉིས་ཀྱིས་ཐུང་ཀོང་ཐུག་རྒྱ་པ་དང་། མདོ་བཅ་ཏོག་གཉིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐུག་རྒྱ་ལུ་ལུལ་བར་རྒྱལ་པོས་ལོ་བྱང་རྒྱ་མཆོད་པའི་རྟེན་བདག་ཉར་བྱས།
ཁྲི་ནམ་བཅན།			
ཁྲི་ཐུང་དཔུང་བཅན།			
ཁྲི་ཆོག་རྩེ་བཅན།			
ལྷ་ཆོ་ཆོ་རི་རྩན་བཅན།	433A.D -493A.D.	60	

༦ རུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བོན་རྒྱལ་བཞི།

493A.D -629A.D.

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	མིང་རྒྱུང་རུས་ཆོད་	ཁྲིར་ལོ།	གསར་བཤད།
ཁྲི་གཉན་བཟུང་བཅན།	493A.D.-516A.D.	23	འཕྲོང་གཉན་ལྷེ་འུ་སྐབས་སུ་བོད་ལ་དཀར་ཡོལ་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་དར། རྒྱག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་མཛེངས་མི་གསུམ་པ་སྟོན་པོ་མོང་གི་རུས་བྱེ་དང་། སྤང་བཟོ་བཅོས་བྱས་ནས་ཆོང་ལས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་།
འཕྲོང་གཉན་ལྷེ་འུ།	516A.D.-556A.D.	40	
རྒྱག་རི་གཉན་གཟིགས།	556A.D.-608A.D.	52	
གནམ་རི་ལྷོང་བཅན།	608A.D.-629A.D.	21	

འཕྱོ་བཟའ་བྲི་མ་ ལོད།	676-690 705-712	ཀུལ་པོ་མང་སྤྱང་མང་བཅན་གྱི་བཅན་མོ་ཡིན། གྱི་ལོ་ ༦༧༦པའི་མེ་བྱི་ལོར་ཀུལ་པོ་སྤྱ་གཤེགས་པ་དང་བོད་བཅན་ པོའི་སྤྱི་དབུ་དང་། མགར་བཅན་སྤྱ་ལྷོ་ལྷ་དང་། དབས་ ༡་ར་ཁོང་ལོད་གཉིས་གྱིས་སྤོན་པོ་མཛད། གྱི་ལོ་༧༠པའི་ ལྷགས་འབྲུག་ལོར་སྤྱ་འཕེལ་ས་ཁུལ་དུ་བོད་གྱིས་འཕྱི་རྒྱུ་ དམག་སྐར་བཅན་གས་ཤིང་འཕྱི་རྒྱུ་ལ་ལྷགས་ཟམ་བཅན་གས་ བས་ཤར་ལྷགས་སྤྱ་དམག་ཤུགས་རྒྱ་བསྐྱེད། གྱི་ལོ་༧༤ལོར་ སྐར་བོད་འབངས་སྤྱ་ཡོད་པའི་འཛང་པ་ཚོ་ཁག་ནམས་རོ་ ལོག་བྱས། གྱི་ལོ་༧༥ལོར་འདུས་སྤྱང་མང་རྩེས་འཛང་ཡུལ་དུ་ དམག་དྲངས། གྱི་ལོ་༧༧ལོ་ཡས་མས་ཅམ་བར་ཀུལ་སྤྱི་ བསྐྱེད། དེ་ནས་གྱི་ལོ་༧༨ལོར་འདུས་གཤེགས་པ་དང་ སྐར་ཡང་705-712་བར་སྤྱི་དབུ་དང་།
འདུས་སྤྱང་མང་རྩེ།	690-704	གྱི་ལོ་༧༧ལོར་འདུས་སྤྱང་མང་རྩེ་དགུང་ལོ་གསུམ་ལོན་པ་ དང་ཀུལ་པོའི་བྲི་ལ་བཀོད། དོན་དུ་ཁོང་གི་མ་ཡུམ་འཕྱོག་ བཟའ་བྲི་མ་ལོད་དང་། སྤོན་པོ་མགར་བྲི་འཕྱིར་གཉིས་གྱིས་ བོད་གྱི་སྤྱི་དབུ་དང་། མགར་བྲི་འཕྱིར་གཉིས་ཀུལ་པོའི་པོ་བྱང་ གི་དབང་ཆ་ལལ་ཆེར་བཟུང་། ༧༩ལོར་འཛང་ཡུལ་དམག་ དྲངས། ༧༩ལོར་ལྷང་མོ་བྲི་བཅན་དང་ལྷན་དུ་བོད་དུ་ཕེབས། གྱི་ལོ་༧༩པའི་ས་མག་ལོར་བཅན་པོ་འདུས་སྤྱང་མང་རྩེས་ མགར་དཔོན་སྤོན་བཀའ་ཉེན་བཏང་། མགར་བྲི་འཕྱིར་གཉིས་ གཡུལ་མ་སྤྱད་པ་རང་སྤོག་བཅད། མགར་བཅན་བོད་གྱིས་ འཁོར་སྤོང་ཕྱག་གཅིག་ལྷག་དང་། ཅན་པོའི་སྤྱི་མང་པོ་རྩེ་ ལྷག་ཆབ་ལོགས་བྲིད་དེ་ཐང་ལ་མགོ་འདོག་བྱས། གྱི་ལོ་ ༧༩ལོར་འཛང་པ་ལ་སོགས་བོད་གྱི་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད་པའི་སྤྱ་ ལྷགས་ཀྱི་ཚོ་པ་ཁག་འགའ་རོ་ལོག་བྱས་པར་བཅན་པོ་རང་ ཉིད་གྱིས་དམག་དྲངས་ཏེ་ཕེབས། ཡངས་པའི་གཅང་པོ་ལ་ ལྷགས་ཟམ་བཅན་གས་ནས་དམག་བརྒྱབ། ལོ་དེར་འཛང་ཡུལ་ དབང་དུ་བསྐྱེད། གྱི་ལོ་༨༠པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་འཛང་ཡུལ་ དུ་བཅན་པོ་དམག་ཐོག་དུ་འདས།

ཐུ་དྲིག་བཅན་པོ།	797-804	སྤྱི་ལོ་༧༩༧ལོར་ཐུ་དྲིག་བཅན་པོ་རྒྱལ་སར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་དམག་ཤུགས་ཏེ་ཅང་ཆེ། རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ཆེན་གྲོལ་དང་། ཡོན་གྲོལ། ལན་ལོ་གྲོལ་ནམས་བཟུང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྩ་ཆ་པ་ལཱ་བོད་ཏུ་བྱིད་ནས་བཟང་བཅོན་བྱས་ཟེར་བའང་གྲགས། སྤྱི་ལོ་༨༠༤ལོར་རྩ་ཆ་པས་ངན་གཡོའི་རྒྱན་གྱིས་ཆེབས་དགོགས་ནས་ན་གྱིར་འདས།
བྱི་ལྷོ་སྤྱོད་བཅན། (ཐུག་ཏུག་བཅན་པོ། སངས་ལེགས་མཛིང་།)	804-815	སྤྱི་ལོ་༨༠༤ལོར་ཐུག་ཏུག་པོར་རྒྱའི་པོ་ཉ་བ་ཡི་སྤྱོད་བོད་ཏུ་སྤོང་ནས་ཆེངས་འདུམ་བྱ་ཚུལ་སྤོང་གི་ཡི་གེ་བཅན་པོ་ལ་ཡུལ་བོད་ནས་ཆེན་གྲོལ་ལ་སོགས་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་ནམས་ལྱིར་སྤྱོད་འདོད་ཡོད་ཚུལ་སྤྱོད་པར་བརྟེན། རྒྱ་ནག་གོང་མས་སྤོན་ཆེན་ཏུལ་ཡུག་བྱ་བ་བོད་དང་བཀའ་མོལ་བྱེད་ཏུ་བཏང་། སྤྱི་ལོ་༨༡༥ཆུ་སྤྱལ་ལོར་བོལ་ལན་རྫོ་བའི་ས་ཆ་ཆ་ཚུལ་ཟམ་པ་འཛུགས། ཟམ་པའི་མདུན་ཏུ་བོད་ཀྱི་དམག་མཁར་བཙོགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ནམས་ཞོ་སྤོན་གྱི་ཟམ་པ་བརྒྱད་ནས་རྒྱ་ཡུལ་བཅོམ།
བྱི་རལ་པ་ཅན། (བྱི་གཙུག་ལྷེལ་བཅན)	815-841	སྤྱི་ལོ་༨༡༥པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་སྤྱོད་ཀྱིར་འཁོད། སྤྱི་ལོ་༨༢༡པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་རྒྱ་དང་འདུམ་བྱས་པས་རྒྱ་ནག་ཏུ་རྫོང་རིང་བཅུགས། ༨༢༩པའི་ཆུ་སྤྱལ་ལོར་བོད་ཏུ་རྫོང་རིང་བཅུགས། དེའི་བྱི་ལོར་རྫོང་རིང་ལ་ཡི་གེ་བྲིས། སྐབས་དེར་རབ་བྱ་བྱང་བ་སུམ་སྟོང་ཅན་བྱང་བར། རབ་བྱང་རེ་ལ་གསོལ་ཡོན་ལུལ་མཁན་ཁྱིམ་ཆང་བདུན་རེ་བཞོད་སྤྱིག་གནང་། དམག་སྤྱོད་ཉམས་འཁོ་ཆུགས་པས་ཅོག་རོ་ལྷ་ལོད་སོགས་ཀྱིས་ལོ་སར་སྐབས་རྒྱན་ཆང་གིས་ཁྱོས་རྩེས་བཞོངས།
འུ་རུམ་བཅན་པོ། (སྤང་དར་མ)	841	རྒྱལ་པོ་སྤང་དར་མས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་བཅོས་བསྐྱར་བྱས། རབ་བྱང་ནམས་འཆོ་བ་སྤང་ནས་སྤྱོད་བའི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཅོས་ཏེ་རང་སྟོབས་རང་སྤྱིལ་བྱེད་དགོས་པ་བྱང་མཐར། སྤྱི་ལོ་༨༤༡ལྷགས་བྱ་ལོར་ལྷ་ཡུང་དཔལ་གྱི་རྫོ་རྩེས་རྒྱལ་པོར་སྤྱོག་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བཞོངས། དེ་ནས་བོད་རེའུ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཉིད་ཙ་བ་ནས་བརྒྱགས་པ་རེད།

པོད་སེལ་བྱའི་རྣམ་རབས།

841- 1265 □

ལྷི་ཡོན་རྒྱུ་ རབས།	གསལ་བཤད།
841-900	ལྷི་ཡོ་༥༩༨ལོར་དབུ་གཡོ་འབྲུགས་པའི་འགོ་རྒྱུགས། ལྷི་ཡོ་༥༧༧མིང་བྱ་ཡོར་འོད་ གུངས་ཀྱི་སྐུ་དཔལ་འཁོར་བཅན་འབྲུངས། ལྷི་ཡོ་༥༦༧པའི་ས་གླང་ཡོར་ འབངས་ཁྱེན་ལོག་གི་འགོ་བཙུགས། རྟལས་དེ་ཙམ་ན་རྩ་གཡོ་གཙང་གསུམ་ དབུས་ནས་ཁོས་བྱོལ་ཕྱིན། ལྷི་ཡོ་༥༥༧པའི་མེ་བྱ་ཡོར་བཅན་པའི་བང་སོ་རྣམས་ ཏུ་ཆོ་ཁག་རྣམས་བཞོམ་ཏེ་བཞུགས། ལྷི་ཡོ་༥༥༥ལོར་མངའ་བདག་འོད་གུངས་ གཤེགས། ལྷི་ཡོ་༥༤༩པའི་རྒྱ་ལྷི་ཡོར་སླ་ཆེན་དཀོངས་པ་རབ་གསལ་འབྲུངས། ལྷི་ ཡོ་༥༤༧དཔལ་འཁོར་བཅན་འདས།
901-1000	ལྷི་ཡོ་༩༠༤པའི་མེ་སྐྱག་ཡོར་སླ་ཆེན་དཀོངས་པ་རབ་གསལ་རྩ་གཡོ་གཙང་གསུམ་ ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྟོན་ནས་མོས་ཞེས་པར་གྲགས། ལྷི་ ཡོ་༩༡༤པའི་མེ་བྱ་ཡོར་དབུས་གཙང་མི་བཙུ་མདོ་སྟོན་ཏུ་ཕེབས་ནས་སླ་ཆེན་ལས་ རབ་ཏུ་བྱུང་། ལྷི་ཡོ་༩༥༧པའི་མེ་འབྲུག་ཡོར་ཉེ་ཏུ་གཙུག་མགོན་ཀྱི་སྐུ་སྟོང་དེ་ འབྲུངས། བྱིས་ལ་མེས་ཀྱི་ཡིག་ཚང་གཤེགས་པས་བྱགས་སྟོན་ནས་ལྷི་ཡོ་༩༥༩ ཡོར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆོན་ལྷ་སླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཏུ་གྲགས། ལྷི་ཡོ་༩༧༤པའི་མེ་ ལྷི་ཡོ་ཡོར་མངའ་ངེས་མཛོ་ལྗིང་གཞེས་ཀྱི་རྩ་ཁང་བཞེངས། ཏུས་འདི་ཙམ་ན་རྩ་ སླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་གཞོན་རུ་སྟོང་ཤིག་ཅན་ཉེར་གཅིག་རྒྱ་གར་ཏུ་སྟོབ་སྟོང་ བཏང་། ཡོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། ཡོ་རྒྱུད་གྲགས་འཁྱོར་ཤེས་རབ་ གཤེས་བསྟན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པ་བྱུང་།
1001-1100	ལྷི་ཡོ་༡༠༡༩པའི་མར་པ་ལོ་ཚུ་བ་འབྲུངས། ལྷི་ཡོ་༡༠༢༠ལོར་འཇོམ་སྟོན་པ་ཁམས་ སྟོང་ཐང་ཏུ་ཕེབས་ནས་སླ་མ་མི་བཙུན་པར་བསྟེན་ནས་ལོ་རོ་ཉེར་གསུམ་ཙམ་ ཁམས་སྟོགས་སུ་བཞུགས། ལྷི་ཡོ་༡༠༢༧མེ་ཡོས་ཡོར་ལྷི་རྫོ་ལོ་ཚུ་བས་དཔལ་ཏུས་ ཀྱི་འཁོར་ལོ་འོད་ཏུ་བསྟུང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་སྟག་ལྷི་ཡོ་༡༠༩༩ལོར་ལྗིང་གི་ སར་རྒྱལ་པོ་དང་། མི་ཉལ་ག་རུ་རྒྱལ་པོ་འབྲུངས། ལྷི་ཡོ་༡༠༩༩ལོར་རྫོ་བ་རྫོ་ འོད་ཏུ་ཕེབས།

1101-1200	གྱི་ལོ་༡༡༢༡པའི་ལྷགས་སྤང་ལོར་དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་དུགས་ལྷ་སྐམ་པོར་ བཞུགས་གནས་མཛད། གྱི་ལོ་༡༡༥༥པའི་ས་སྤྱག་ལོར་མག་གྲུ་རྩོམ་ཆེ་ཆུལ་པོས་ལྷོ་ ཁར་གདན་ས་ཐེལ་བཏབ། གྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་ཀ་དམ་པ་བདེ་གཤེགས་གྱིས་ ཁམས་སྡེ་དགོ་རུ་ཀམ་ཐོག་དགོན་བཏབ། གྱི་ལོ་༡༡༦༤ལོར་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་ མཐུན་པས་ཁམས་ལི་ཐང་དུ་ཀོ་པོ་གངས་ར་དང་གྱི་ལོ་༡༡༥༥ལོར་མཚན་ཕུ་ དགོན་པ་བཏབ། གྱི་ལོ་༡༡༧༡ལོར་ཆུལ་ཆ་རིན་ཆེན་མགོན་གྱིས་ཁོ་ཕུ་དགོན་ བཏབ། གྱི་ལོ་༡༡༧༥ལོར་ཞང་བཙོན་འབྲུག་གཤམ་པས་ཆོལ་གྱི་དགོན་པ་ བཏབ་ཅིང་གྱི་ལོ་༡༡༨༢ལོར་ཆོལ་གྱི་ལྷ་ཆེན་བཞེངས། གྱི་ལོ་༡༡༨༥ལོར་འབྲི་ བྱང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་གྱིས་འབྲི་བྱང་མཐིལ་གི་དགོན་པ་བཏབ། གྱི་ལོ་ ༡༡༩༠ལོར་སྤྱག་ལུང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་གྱིས་སྤྱག་ལུང་དགོན་པ་བཏབ། གྱི་ལོ་ ༡༡༩༡ལོར་སྤྱིང་རས་པར་རྩོམ་ཆེས་སྤྱ་ཕུ་དགོན་པ་བཏབ། གྱི་ལོ་༡༡༩༥ལོར་ཡལ་ པ་ཡེ་ཤེས་བཅེགས་པས་བྱང་རྩ་རྩ་དགོན་བཏབ།
1201-1264	གྱི་ལོ་༡༢༠༤ལོར་ཁོ་ཕུ་ལོ་ལྷ་བས་རྒྱན་དངས་ནས་ཁ་ཆེ་པམ་ཆེན་མུག་ཤི་བོད་ རུ་བྱོན། གྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་སོག་ཆུལ་ཇིང་སི་གི་འི་དམག་ཐོག་མར་བོད་རུ་འཇུལ་ བར་བཤད། ལོ་དེར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་ཆེས་འབྲུག་སེ་བ་བྱང་ཆུབ་ སྤྱིང་བཏབ། གྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་གཡའ་བཟང་བཙོན་སྡོན་གྱིས་གཡའ་བཟང་ དགོན་བཏབ། གྱི་ལོ་༡༢༡༡ལོར་ཆོལ་པས་རྩོར་ཕུལ་རུ་བོད་གྱི་སྐྱམ་ཁག་ གཅིག་བཏང་བས་རྩོར་ཕུལ་རུ་ནང་ཆོས་དར་བའི་འགོ་ཚུགས། གྱི་ལོ་ ༡༢༡༥ལོར་རྩོར་དམག་བོད་དབྲུག་གཙང་རུ་འབྱོར། གྱི་ལོ་༡༢༤༤ལོར་རྩོར་ཆུལ་ པོས་གདན་ལུས་ལྷར་ས་སྤྱ་པམ་ཆེན་ཁུ་དཔོན་རྩོར་ཕུལ་རུ་ཐེབས་འགོ་ བཅུགས། གྱི་ལོ་༡༢༤༧ལོར་ས་སྤྱ་པམ་ཆེན་དང་། རྩོར་གོ་དན་ཆུལ་པོ་གཉིས་ མཛལ་འཕྲད་གནང་། གྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོར་ཡོན་ཆུལ་རབས་གྱི་གོ་ང་མས་རུ་པི་ ལེས་འགོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་སྤྱ་མར་བཀྲར་ཞིང་བོད་ཆོལ་ཁག་སུམ་གྱི་ བདག་པོར་དབང་བསྐྱར། གྱི་ལོ་༡༢༥༥ལོར་གུབ་ཆེན་ཀམ་པའི་རྩོར་ཕུལ་རུ་ གདན་དངས་པར་རྩོར་ཆུལ་རུ་པི་ལེ་དང་མཛལ།

ཕག་གུའི་རུས་རབས།

1349-1617

ཞེ་སྤྱི་དེམ་བྱོན་གྱི་ མཚན།	སྤྱི་ཚུངས་ རུས།	གསལ་བཤད།
ཕག་གུ་བྱང་རྒྱལ་ རྒྱལ་མཚན།	1349-1365	རུས་འདྲིར་གྱི་ཡིག་ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྟེ་བཙུ་ལྟེ་གཏན་ འཁེབས་དང་། མི་སེར་ལ་ཁལ་ཆག་ཡང་བཏང་རྒྱ། ལུལ་སོ་སོར་གྱི་ཕྱོད་འཁྱགས་རྒྱ། དབུས་གཙང་གི་ རྩོ་གཞིས་ཆེ་ཁག་གི་རྩོད་དཔོན་རྣམས་རེས་བསྐྱོར་ ནས་བརྩེ་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་ལམ་ལུགས་གཏན་འཁེབས་བྱས།
ལུ་གྱི་ཐུག་རྒྱལ་མཚན།	1365-1373	
རྒྱན་སྒྲ་གཤམ་པ་ བྱང་རྒྱལ།	1374-1381	རྩོད་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་རྩ་ཚུ་འབྲུལ་རྒྱུ་པ་ལ་སྒྲིག་ གཙང་སྤོང་དགོས་པ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་རྒྱ་སྤྱི་ལ།
བསོད་ནམས་གཤམ་པ།	1382-1385	སྐབས་འདྲིར་རུས་འབྲུག་ཅུང་ཟད་བྱང་།
གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན།	1385-1432	ཕག་གུའི་མངའ་ཐང་རྒྱས་སྤང་ཡིན། རྩོད་དཔོན་སྤེར་ བདག་རྒྱ་བསྐྱོལ། དཔོན་རིགས་རྣམས་ཤོད་སྒྲ་རབས་ པའི་རྒྱན་གོས་ཕྱོད་དགོས་པའི་སྤྱི་གསོལ་བཞག།
གཤམ་པ་འབྱུང་གནས།	1432-1445	རུས་འདྲིར་རིན་ཕག་གུའི་བར་ཚོད་ལངས། ཡབ་ཆེ་ས་ ཡར་རྒྱལ་རྒྱ་ཐེབས་ནས་བཞུགས་དགོས་པར་བྱང་།
ཆེ་ས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ མཚོ།	1445-1448	འདི་ཉིད་སྤྱས་སྤྱུ་གཤེགས་པ་དང་སྤྱིད་བསྐྱུངས།
ཀྱན་དགའ་ལེགས་པ།	1448-1481	ཕག་གུའི་ཁྲིམ་ཚང་བཟའ་མི་ནང་འབྲུག་གིས་སྤེ་ འབྲུག་ཐེངས་ཁ་ཤས་བྱང་། རིན་ཐུང་པས་གོ་སྐབས་ དེ་དང་བསྐྱེད་ནས་གཙང་ཁལ་སལ་ཆེན་བཟུང་བྱས།
རྒྱན་སྒྲ་རག་གི་དབང་ པ།	1481-1490	རྒྱུ་ལོ་༡༤༨༤ལོར་དབུས་གཙང་ཀྱན་རྒྱ་དམག་འབྲུག་ ཆེན་པོར་ལངས་པ་ལ་གོང་མ་འདི་ཉིད་རྒྱུ་དཔོན་ཁོ་ ན་གནང་སྤེ་བར་འདུམ་བྱས་པས་གོང་ཆག་ཆེན་པོ་མ་ ཐེབས།

རིན་ཐུངས་མཆོ་སྤྲེལ་ རྩི་རྒྱུ།	1490-1499	ཐུན་ཐུང་དག་གི་དབང་པོ་སྤྲེལ་གསལ་གསལ། གཏུང་རྒྱུད་ སྤྲེལ་གཞི་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྲེལ་གསལ། རིན་ཐུངས་ པས་ལོ་བཅུ་ལྔ་པ་ལྟེན་གཏོང་གི་དཔོན་ཆ་བ་ བྱས་པར་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འདི་ལ་དཔོན་ཆ་བ་ ཐེལ་གཏོང་གི་དུས་སྐབས་ཞེས་ཟེར།
དག་དབང་བཀྲ་ཤིས་ གྲགས་པ།	1499-1560	ལྷུ་ལོ་1515-1522 ལོའི་བར་རིན་ཐུངས་པས་ལྷུ་ འབྲུག་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བསྐྱུངས། ལྷུ་ ལོ་1522-1538ལོའི་བར་དབྱུས་གཙང་ལྷུ་འབྲུག་མི་ བྱེད་པའི་ཆེད་སྤྲེལ་བཞག། གཙང་ཁྲལ་པལ་ཆེར་ རིན་ཐུངས་པས་བདག་ཏུ་བསྐྱུང་། ལྷུ་ལོ་1548ལོར་ རིན་ཐུངས་པས་ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བཅུན་རྩི་རྒྱུ་གཞིས་ ཆེད་རྒྱུད་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོད།
ཐུན་ཐུང་གྲགས་ འབྱུང་བ།	1563-1578	ལྷུ་ལོ་1563ལོར་པལ་གྱའི་མྱིད་ཁྲི་ལ་འཁོད། ལྷུ་ལོ་ 1564 ལོར་ཞིང་ཤག་པས་དམག་གི་ཏུ་འདྲོན་གནང་ སྟེ། གཙང་ཁྲལ་གྱི་པ་ནམ་དང་། རྒྱུད་གསར་། པལ་རི། རྒྱུད་ལྷོད་ནམས་དབང་ཏུ་བསྐྱུང་གྲགས་བྱས་ པར་མ་ཟད། རིན་ཐུངས་པ་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེར་ བྱུང་སྐབས། འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱིས་བར་འདུམ་ མཛད་དེ་རིན་ཐུངས་པ་རང་འཇགས་གནས་སྐབ་པ་ ཅམ་བྱུང་།
ཞབས་བྱུང་དག་དབང་ གྲགས་པ།	1578-1617	ལྷུ་ལོ་ལྷོད་གྲགས་འབྱུང་བ་སྤྲེལ་གསལ་པ་དང་། ཞབས་བྱུང་དག་དབང་གྲགས་པ་ལྷུ་ལོ་ལྷོད་ཀྱི་ཁྲི་པའི་ ནམ་པ་ཅམ་བཞགས། དོན་ཏུ་དབྱུས་གཙང་གི་ དབང་ཆ་པལ་ཆེར་ཞིང་ཤག་པ་པ་བྱའི་ལག་ཏུ་ཤོར་ འདི་ལ་སྤྲེལ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་དང་། དེའི་སྤྲེལ་མི་པམ་བསོད་ནམས་སྤྲེལ་འབྲུངས་པ་དེ་ ལྷུ་ལོ་1643པའི་ཆུ་ལྷག་ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པས་དཔྱིད་ ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྲེལ་ཅོམ་པའི་ལོ་དེར་ཞལ་བཞགས་ལོད་ པར་གསུངས།

གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་རབས།

1618-1642

རྒྱལ་པོའི་མཆན།	མིང་རྒྱུང་ རྒྱལ།	གསལ་བཤད།
ཞིང་ཤག་པ་ཆོ་བརྟན་རྩི་རྩེ།		ལྷོ་ལོ་1565ལོ་ནས་གཙང་གི་ཡུལ་གྱི་པལ་ཆེར་ ཞིང་ཤག་པས་དབང་སྐྱུར་བྱས། དེ་ལ་སྐུ་དགུ་ བྱང་།
ཀམ་པ་བརྟན་སྐྱུང་དབང་པོ། ཀུན་སྐྱེད་ལྷ་དབང་རྩི་རྩེ།		ཏ་ལམ་ལྷོ་ལོ་1580ལོའི་ནང་ཅམ་ནས་གཙང་ ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཞིང་ཤག་པའི་སྐུ་གསུམ་གྱིས་ དབང་སྐྱུར་བྱས། ཀུན་སྐྱེད་ལྷ་དབང་རྩི་རྩེས་ གཞིས་ཀ་ཆེ་བརྒྱུད། ཀམ་བརྟན་སྐྱུང་དབང་ པོས་པ་ནས་དབང་སྐྱུར་བྱས། ལྷོ་ལོ་1586པའི་མེ་ ཁྱི་ལོར་ཀམ་སྐུ་ཆོགས་ནས་རྒྱལ་གཞིས་ཀ་ཆེར་ འཁྲུངས།
ཀམ་སྐུ་ཆོགས་ནས་རྒྱལ།	1611-1620	ལྷོ་ལོ་1611ལོར་གཙང་མིང་གི་འགན་བཞེས། ལྷོ་ ལོ་1612ལོར་གཙང་དམག་གིས་དབུས་ཁུལ་ བྱངས། ལྷོ་ལོ་1618པའི་ས་རྩ་ལོར་རྩི་ལོག་གི་ དམག་དབུང་གིས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ བརྒྱུད་ཆེ། ཆོས་མཁའ་གྱི་ལམ་བཅད། རྒྱལ་ དེར་མི་དབང་སྐུ་ཆོགས་ནས་རྒྱལ་གྱིས་མོག་ དམག་མཐར་བསྐྱོད་གཏོང་།
ཀམ་བརྟན་སྐྱུང་དབང་པོ།	1620-1642	ལྷོ་ལོ་1620ལོར་རྩི་ལོག་གི་དམག་སྐྱོར་གཅིག་ པོར་རྒྱ་ལྷགས་ནས་རྒྱལ་མི་བདེ་བ་བྱུང་བར་སྐྱུར་ ཡང་མཐར་བསྐྱོད། བྱིས་མ་ཡིག་ཞལ་ཆེ་བཅུ་ རྒྱག་གཏན་འཕེབས་གནང་། བྱིས་མ་ཡིག་ནང་ རྒྱ་ཆོས་སྐྱེད་ཀྱི་ཡུལ་མཐའ་བསྐྱུར་མི་ཆོག་པ། རྒྱལ་ཆེན་ལ་རི་རྒྱ་སྐྱུང་རྒྱ་བསྐྱེད་དགོས་པ། མོག་པོ་ལ་གཏོར་བསྐྱོག་བྱེད་དགོས་པ་མོགས་ གཏན་འཕེབས་གནང་འདུག

དགའ་ལྷན་པོ་བླང་གི་དུས་རབས་ཀྱི་བཤད།

1642-1959

ཀྲིང་ལྷོང་པོ་མའི་མཆོན	ཀྲིང་ལྷོང་ དུས	གསལ་བཤད།
ཀྲུལ་བ་ལྷོ་བཟང་ཀྱུ་མཆོན།	1642-1679	ཀྲིང་ལོ་1642པའི་ཆུ་ན་ལོར་འབྲས་ལྷོངས་དཔོན་ཕུན་ཆོགས་ནས་ཀྲུལ་ཀྲིས་འབྲས་ལྷོངས་རང་བཅན་ཀྲུལ་ཁབ་བཅུགས།
བསོད་ནམས་རབ་བརྟན།	1642-1658	ཞེ་ཀྲིང་འདིས་བོད་ཀྱི་ཀྲིང་ལྷོང་གི་ལས་ཀ་གཙུག་པོར་བྱས། 1658 ལོར་ཞེ་ཀྲིང་འདིར་ཤོངས།
ཤོང་ལྷན་པ་འིན་ལས་ ཀྱུ་མཆོན།	1660-1668	ཀྲུལ་བ་ལྷ་པས་མོག་པོ་ལ་བསྐབ་བྱ་གནང་ཞེ་ཀྱུ་མོག་བར་ལེན་པ་བཅུམས་པས་ཀྱུ་ནག་ཤོང་མ་ཐུགས་མཉེས།
ལྷོ་བཟང་མཐུ་ཉྱེས།	1669-1674	སྐབས་དེར་བོད་ཀྱིས་འབྲུག་ལུལ་ལ་དམག་བརྒྱབས། ཤིང་ཉྱུག་ལོར་ཞེ་ཀྲིང་འདི་ལ་བཀའ་བཀྲོན་མོག་ཉེ། ཞེ་ཀྲིང་གི་ཁྱི་ལས་ཕབས།
ལྷོ་བཟང་ཀྱིན་པ།	1675-1679	གཉེར་པ་ལྷོ་བཟང་ཀྱིན་པ་ཞེ་ཀྲིང་ལ་བསྐྱོས།
ཞེ་ཀྲིང་མངས་ཀྱས་ཀྱུ་མཆོན།	1679-1703	ཀྲིང་ལོ་1688ལོར་ལྷན་གཞུང་འགུལ་ཆེན་པོ་ལྷོན་ཚུམ་ཀྱིས་མཛད། 1694 ལོར་རྒྱ་བཞི་ཤིང་པར་བསྐྱོས། ལྷན་གྱི་ཞལ་ཐང་བརྒྱད་ཅུ་ཅན་འཁྱིའི་འགོ་བཙམས།
དག་དབང་རིན་ཆེན།	1703-1705	ཀྲིང་ལོ་1705ལོར་ཞེ་ཀྲིང་མངས་ཀྱས་ཀྱུ་མཆོན་མོག་པོར་དམག་གིས་བཀྲོངས། ཞེ་ཀྲིང་དག་དབང་རིན་ཆེན་ཀྱུ་ནག་ཏུ་གྲོས།
མོག་པོ་ལྷ་བཟང་།	1706-1717	མོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཉན་གྱིས་ལོ་བརྒྱ་ཤིང་བོད་ཀྲིང་བཅན་བཟུང་བྱས། ལོ་ལྷ་བས་དབྱང་རོགས་བྱས།
ལྷག་ཅེ་ལྷ་ཀྲུལ་རབ་བརྟན།	1717-1720	ཀྲིང་ལོ་1717མོག་པོ་རྒྱན་གར་བས་ལྷ་བཟང་བཟང་། ལྷག་ཅེ་ལྷ་ཀྲུལ་རབ་བརྟན་བོད་ཀྱི་ཀྲིང་ལྷོང་བསྐྱོས། མོག་པོས་རྒྱ་ཁྱིམ་དང་། ལྷན་གྱི་ལྷོང་མོགས་ཉིང་མའི་དཔོན་ཞེ་ནམས་གཏོར་ཆབས་ཆེན་བཙོས།

༠

ཀླུ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།	1720-1728	ཁང་ཆེན་བསོད་ནམས་ཀླུ་པོ་དང་། ང་མོད་དོ་རྩི་ ཀླུ་པོ། ལུམ་པ་བཀྲ་ཤིས་ཀླུ་པོ། རྒྱར་རྩོ་གྲོས་ ཀླུ་པོ་ནམས་རིམ་བཞིན་བཀའ་བློན་བསྐོས། ༡༧༢༧ལོར་བཀའ་བློན་གཉིས་པར་འགལ་བ་ཆེར་ སོན། ཁང་ཆེན་པ། སོ་ལྷ་བ་ཡང་འཛིན་གཤམ་ བྱས་ཀྱང་མ་ཟིན། དེ་ནས་1728 ལོར་རྒྱ་དམག་ 14500པོད་དུ་འཕྱོར་བ་དང་། སོ་ལྷ་བ་བོད་ཀྱི་སྲིད་ རྒྱུད་བསྐོས།
སོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་ ཀླུ།	1728-1747	མན་རྒྱ་ཡོང་མས་བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་བཞོས་ བཏང་། བོད་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུད་གི་ལས་རོགས་རྒྱ་ཡམ་ བན་མངགས་དགོས་པའི་ལུགས་སྟེན་བཅུགས།1729 ལོར་ཁམས་སྡེ་དགའི་བཀའ་འཁྱུར་པར་ཤིང་བཞོའི་ འགོ་བཅུགས།
འཁྱུར་མེད་རྣམ་ཀླུ།	1747-1750	སྤྱི་ལོ་1747ལོར་ཀླུ་པོ་རྩེ་ཆེན་རབ་བརྟན་ཀླུ་པོ་ དང་། རྒྱ་ནག་གི་དམག་དཔུང་བར་ལོ་ངོ་གསུམ་ལ་ དམག་འབྲུག་བརྒྱབ། སྤྱི་ལོ་1750 ལོའི་བོད་ལྗེ་བཅུ་ པར་འཁྱུར་མེད་རྣམ་ཀླུ་བསད། སྟོ་བཟང་བཀྲ་ ཤིས་སོགས་བོད་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡམ་བན་བསད།
ཀླུ་བ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།	1750-1757	1750 ལོའི་ལྗེ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་རྒྱ་ཡམ་བན་པན་ ཏིས་བོད་དུ་འཕྱོར། བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཀླུ་བ་ བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་བསྐྱེདས། 1751ལོར་བཀའ་ ཤག་སྲིད་གཞུང་དངོས་སུ་བཅུགས།
དེ་མོ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ།	1757-1777	1771ལོར་ཀླུ་པོ་རྩེ་ཆེན་རབ་བརྟན་ཀླུ་པོ་དང་། རྒྱ་ནག་པར་དམག་འབྲུག་ལངས། ལོ་བཞིའི་རིང་ འབྲུགས་རྩིས། 1774ལོར་ཀླུ་པོ་དང་རྒྱའི་བར་ འདུམ་གཏམ་མཁན་སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གདན་ཞུས་པ་ རྒྱའི་བང་མི་དཔལ་སྤྱངས་སུ་སྟེབས།
ཆོ་མོན་སྲིད་དག་དབང་རྒྱལ་ ཁྲིམས།	1777-1781	

༠

ཀྲུལ་པ་འངམ་དཔལ་ ཀྲུམ་མཚོ།	1781-1804	༡༧༩༡པའི་མ་ཁྱུག་ལོར་ཉག་སྐོང་མགོན་པོ་ཙམ་ཀྲུལ་ འབྲངས།
རྩ་ཆོག་བསྟན་པའི་མགོན་ པོ།	1804-1811	
དེ་མོ་རྒྱབ་བསྟན་འཛིགས་ མེན།	1811-1819	ལྷོ་ལོ་༡༨༡༥ལོར་ཀྲུལ་པ་སྐུ་ཕྱིར་དགུ་པ་ལྟར་རྟོགས་ཀྱི་ མཚོ་དཀའ་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་སློབ་ཁྱེད་ཀྱི་སྐུ་གཤེགས།
ཆོ་སྟོན་གྱི་འངམ་དཔལ་ ཀྲུལ་གྱི་མས།	1819-1844	ལྷོ་ལོ་1820ལོ་ཙམ་ན་ཉག་སྐོང་མགོན་པོ་ཙམ་ཀྲུལ་ ལྱིས་གྲག་འགོ་དཔོན་ལ་སྐུ་པོའི་ག་ལན་ལེན་པའི་ཆེད་ དགུ་བརྒྱབ། 1822ལོར་རྒྱ་ལའི་སླ་མ་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་པ་ གསེར་བུམ་དགུ་གསུམ་ནས་དོན་འཛིན། 1841ལོར་རྒྱ་ ལའི་སླ་མ་སྐུ་ཕྱིར་བཅུ་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་དོན་འཛིན། 1844ལོར་ཆོ་སྟོན་གྱི་དབང་ཆ་འཕྲོག་སྟོན་གཞིས་ གཞུང་བཞིས་བྱས།
པའ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ།	1844-1845	ལྷོ་ལོ་1844ལོར་པའ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལྷ་སར་ གདན་དྲངས་ཏེ་སྤྱིད་དབང་ཁྲི་བ་དགའི་རིར་བསྐྱེདས།
རྩ་སྐོང་རག་དབང་ ཡེ་ཤེས།	1845-1855	ལྷོ་ལོ་1847ལོར་གྲག་གཡབ་ནང་མ་མཐུན་པའི་ཞིབ་ དཔྱད་ཀྱི་བཀའ་ཁྲོན་བཤད་སྐོར་དབང་སྐུ་ཁམས་ སྟོན་སྐུ་ལེབས། 1849ལོར་ཉག་སྐོང་ཁྱེད་ལོང་མས་ཉག་ སྐེ་ཡོངས་རྟོགས་དབང་ཀྱི་བསྟུན།
ཀྲུལ་པ་མཁས་བླ་པ་ཀྲུ་ མཚོ།	1855	ལྷོ་ལོ་1855ལོར་ཀྲུལ་པ་མ་ཤན་སྐོང་གི་བཀའ་བཞིན་ ཀྲུལ་པ་སྐུ་མཁས་བླ་པ་ཀྲུ་མཚོས་ཁོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་ གཉིས་ཀྱི་འགན་བཞིས་བྱས། ལོ་དེར་སྐུ་གཤེགས།
རྩ་སྐོང་རག་དབང་ ཡེ་ཤེས།	1855-1862	རྩ་སྐོང་རག་དབང་ཡེ་ཤེས་སྐོང་ཡང་སྤྱིད་དབང་ བཟུང། བཤད་སྐོར་པ་བཅོན་ཀྱི་བཅུག་སྟོན་མཚན་ དཔལ་ལྷན་དོན་གྱི་ལྱིས་བཤད་སྐོར་ཀྲུལ་ཙམ་བྱས་ཏེ་ རྩ་སྐོང་ལ་རོ་རྒྱལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྟེལ། 1862 ལོར་རྩ་ སྐོང་སྤྱིད་ཐམ་ཁྱེད་ནས་ཀྱི་ནག་ཤོས།

བཤད་ཐུང་བར་སྤྱད་ཀྱིས་ པོ།	1862-1864	ལྷོ་ལོ་1863ལོར་ཉལ་དམག་གིས་ཐེ་དགེ་མ་སྤྲས་ན་མས་ འཛིན་བཟུང་བྱས། ལོ་དེར་བཀའ་བློན་སྤྱུང་དམག་ དབྱང་ཁྱིད་དེ་ལྷ་ས་ནས་ཐོན། 1864ལོར་བོད་གཞུང་ གི་དམག་ཐེ་དགེར་འབྱོར།
ཐེ་དྲུག་མཁུན་རབ་དབང་ སྤྱུག	1864-1872	1865 ལོར་བོད་གཞུང་དམག་དང་། ཐེ་དགེའི་ལྷལ་ དམག་བཅས་ཀྱིས་ཉལ་རོང་བཅོམ། ཉལ་ཁོག་མདོ་སྤྱི་ བཅུགས།
ལྷལ་བ་མིན་ལས་ཀྱི་མཚོ།	1873-1875	1875ལོར་དབྱུས་བོད་གཞུང་ནས་ཀོང་སྤུལ་རིན་པོ་ཆེ་ ལྷ་སར་དབྱར་རྒྱ་བཅོ་བསྟུ་བཅོ་སར་ཡོང་དགོས་པའི་ བཀའ་ཐེབས་ཐོབ། དུས་དེར་ལྷལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་བྱར་ དགོངས་པ་རྒྱགས་པས་དོན་དེ་རང་ཡལ་དུ་སོང་།
རྟ་ཆོག་དཔལ་ལྷན་ ཡེ་ཤེས།	1875-1886	1878ལོར་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་དམ་དང་། གནས་རྒྱུད་གི་ལྱང་འགས་ལ་བཞུན་ནས་ལྷལ་བ་སྤྱི་ མིང་བཙུག་གིས་པ་ངོས་འཛིན། མཚན་སྤུབ་བཙུན་ཀྱི་ མཚོ་ཞེས་གསོལ།
དེ་མོ་མིན་ལས་རབ་ཀྱས།	1886-1895	སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ན་མས་སྤྱིད་དབང་ ཚོད་པའི་འཐབ་ཚོད་རྣམས་རེ་ཆེར་བྱུང་།
ལྷལ་བ་སྤུབ་བཙུན་ཀྱི་མཚོ།	1895-1933	ལྷོ་ལོ་1896 ལོར་སི་ཁོན་དམག་དཔོན་ཀྱང་ཁིའི་ཡིས་ ཐེ་དགེ་ལྷལ་པོ་ལྷམ་སྤྲས་ན་མས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ ཁོན་ཏུར་དེད། བོད་ནས་པེ་ཅིང་དང་། ཁོན་ཏུ་ལ་སྤྱི་ ཆའ་ཁག་གཉིས་གཏོང་ནས་ཐེ་དགེའི་དོན་རྒྱུན་སྐྱོར་ ཤོས་མོལ་བྱས། ལྷལ་པོ་ཡལ་ལྷམ་ཁོན་ཏུར་འདས། ཤུས་གཉིས་འགས་སྤྱི་འཕོར་ན་མས་ལྷོ་ལོ་1897ལོར་ཐེ་ དགེར་གདན་དྲངས། 1906 ལོར་གྲའོ་ཞེར་རྒྱུད་གིས་ ཁམས་ལྷོ་སྤྱགས་སྤྱི་བསད་བཅོམ་མང་པོ་བྱས། ལྷོ་ལོ་ 1925 ལོར་བོད་ཀྱི་དབྱལ་ཁབ་དང་། རྒྱགས་ཁབ་ གསར་དུ་བཅུགས།

རྩ་སྤྱོད་འཇམ་དཔལ་ ཡི་ཤེས།	1934-1940	ཡུང་ཤར་བས་སྤྱིད་ཚུགས་ཀྱིན་མཐུན་ཞེས་པའི་གསར་པའི་སྤྱིག་འཇུགས་ཤིག་བཅུགས། བོད་དམངས་གཙོའི་སྤྱིད་གཞུང་འཇུགས་དགོས་པའི་བསམ་འཆར་བཏོན་སྟབས། ཡུང་ཤར་བ་བཙོན་ཏུ་བཅུག་ཅིང་མིག་གཉིས་བཏོན། 1939ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་འཛོམས་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་ཏུ་ལའི་སླ་མ་སྤྱ་སྤྱང་བཅུ་ལོ་དེར་འབའ་པ་ཕུན་ཆོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ནན་ཅིན་སྟོས་ཀྱི་ཆེན་མོའི་ནང་ཏུ་བོད་རིགས་སྟོབ་ཕྱོགས་གྲང་ཁུན་ཏང་གི་ཆོགས་པ་བཅུགས་ཏེ་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ།
སྤྱིག་བྲག་ངག་དབང་ གསུང་རབ།	1941-1950	1941ལོར་གོ་མིང་ཏང་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཕུན་དབང་སྟགས་གྲང་ཁུན་ཏང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་རྩུ་ནམས་འཛིན་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་ཁྲབ་བཀའ་ཡིག་སྤྱར། 1942ལོར་རྩ་སྤྱོད་འཛིན་བཟུང་བྱས་མཐར་བཀོད་སྟེ། གླ་བ་10པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་གྲང་དུ་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུས་བརྟེས་
རྒྱལ་བ་བསྟན་འཛིན་ རྒྱ་མཚོ།	1950-1959	1950ལོའི་གླ་10པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ་བ་སྤྱ་སྤྱང་བཅུ་བཞི་པས་བཞེས། 1951ལོར་རྒྱལ་པཌ་གཉིས་སྟགས་བོད་ཀྱི་སླ་ཆེན་དང་དཔོན་རིགས་རྩམས་ཁག་ཤི་ཅིང་ཏུ་ཕེབས་ནས། མའོ་ཀུན་ཞིའི་སྟགས་གྲང་དབང་གི་འགོ་བྱིད་རྩམས་དང་མཇུག། 1954ལོའི་གླ་10པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་ལི་ཐང་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲ་ཤིས་གྱིས་འགོ་བྱས་པའི་འོག་མདོ་ཁམས་ཆུ་བཞི་སྤྱང་ཏུག་གི་བསྟན་སྤྱང་དམག་སྤར་ཞེས་པ་རྩོ་ཁར་བཅུགས།

མཆོག་བྱང་།

སྲིད་པའི་འགྲོ་བ་ཆགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། །
 ཞི་བའི་ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་ལྷ་ཆོས་སོགས། །
 སྲིད་འདིར་སྣ་ཆོགས་སྣང་བའི་ངང་ཚུལ་ལ། །
 ཞིབ་ཏུ་དབྱད་ན་མདང་གི་མི་ལམ་བཞིན། །
 ཞོགས་པའི་བྱིམས་དཔོན་དགོང་མོར་བཅོན་ཏུ་ལྷང་། །
 མལ་གྱི་ཤོགས་མོ་སྟོག་གི་གཤེད་ཏུ་བབས། །
 བཀྱར་བྱའི་སྒྲ་མ་གསལ་བྱའི་དགྲར་སྣང་བ། །
 སྣ་ཆོགས་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་ཆོས་ཉིད་དངོས། །
 མི་བརྟན་སྲིད་ལ་ཚོད་པའི་མཐའ་མ་རུ། །
 མི་གཏོང་སྟོག་གི་ཚ་བའང་ཤོར་འགྱུར་བ། །
 མི་རྟག་སྒྱུ་མ་སྟོན་པའི་དཔེར་འདོད་ན། །
 མི་ཡི་འགྲོ་བ་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་གཟིགས། །
 བོད་མའི་འགྲོ་བ་རི་ལྟར་བྱང་བ་དང་། །
 མངའ་མཛད་དཔོན་པོས་དབང་སྐྱུར་བྱས་ཚུལ་དང་། །
 ཆོས་དང་རིག་གནས་རི་ལྟར་དར་ཚུལ་སོགས། །
 རྒྱུ་ཐད་སྒྲས་འདི་རྩ་ཆུ་རིན་ཏུ་ཕུལ། །
 རང་འདོད་ཆོག་གི་མདུད་པས་མ་བཅིངས་ལ། །
 གཅམ་བྱའི་གཏམ་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་མ་བཅུགས་པར། །
 རང་བཞིན་དྲང་པོར་བརྗོད་པའི་དེབ་ཐེར་འདི། །
 གཟུར་གནས་ནམས་ལ་སྐྱུན་གྱི་བདུད་ཚི་ལགས། །
 དཔོན་པོའི་བཀའ་དང་ཤོགས་གྱི་རེ་བ་སོགས། །
 གཞན་གྱིས་བསྐྱུལ་པའི་ངོ་སོར་མ་ཡིན་པའི། །
 ལས་ཀའི་ཞོར་ལ་བྱིས་པའི་དེབ་ཐེར་འདི། །

སྤྱི་རབས་གཞོན་ནུའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་དབྱུང་སྤྱོད་ལོན།
གདོད་མའི་རྩ་སྤྱི་བོད་མའི་བྱང་ཚུལ་དང་། །
མངའ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་བྱིས་དང་ལམ་སྤྱོད་སྤྱོད། །
སོ་སོའི་མིང་དོན་བརྟགས་ནས་དབྱུང་པའི་སྒྲོ། །
འབྱེད་བྱེད་པ་རྩ་གཤི་ལྟུ་མིག་ལོན། །
ལྷགས་སྤྱི་གཅེས་པའི་རྒྱ་པོའི་ལ་རྒྱ་ལ། །
རེ་ཞིག་གཟུགས་ཡང་སྤྱད་ནས་དཔྱད་མཛོད་དང་། །
རང་རིགས་མེས་པོ་བྱོན་པའི་ཤུལ་ལམ་དངོས། །
རིང་ནས་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཤེལ་ལོན། །
འདི་ལ་ནོར་དང་འགལ་བ་གང་མཆིས་པ། །
གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་འཆགས། །
ལྷགས་བྱས་བྱས་མའི་ཆ་ཅམ་གནས་པ་གང་། །
མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་འོང་བའི་གསེས་སྤྱི་འབྱུལ། །

ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་དོན་པར་རྩ་གཤི་ལྟུ་མིག་ཅེས་པ་འདི་ནི་ཡུལ་མདོ་ཁམས་སྤྱི་སྤྱོད་
པ། རྒྱལ་ཁམས་པ་ཐུབ་བསྟན་ཐུན་ཚྭ་གས་སྤྱི་འབྱེད་པ་དེས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་བྱ་
སྤྱི་ལོ་1993ལོའི་ཟླ་བ་10པའི་ཚེས་10ལོས་གཟུང་ཉི་མ་འཆར་བའི་ཉིན་ལ་རྒྱ་ནག་གི་ཅིན་ཁྲོང་
གི་གྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་ཡོངས་སྤྱི་ཚྭ་གས་པར་གྱུ་པས་དགེ་བས་
བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་མཐའ་དག་ཟླ་བ་ཡར་གྱི་དོ་ལྷར་རྒྱས་པའི་རྒྱ་གྱུར་ཅིག །

